

ابوالقاسم فردوسی
شاهنامہ

بکوشش

جلال خالق مطلق - ابوالفضل خطیبی

دقتر، بمبئی

فهرست مطالب دفتر هفتم

نه	دستنویس‌های اساس تصحیح این دفتر
ده	مآخذ دیگر
ده	برخی نشانه‌ها
یازده	دستنویس‌های دیگری که بررسی شده‌اند

یزدگرد بهرام‌گور

۳	پادشاهی یزدگرد هشده سال بود
---	-----------------------------

هرمز یزدگرد

۹	پادشاهی هرمز یک سال بود
---	-------------------------

پیروز یزدگرد

۱۵	پادشاهی پیروز بیست و هفت سال بود
----	----------------------------------

بلاش پیروز

۳۱ پادشاهی بلاش پیروز چهار سال بود

۳۷ گفتار اندر رزم سوفرای با خوشنواز

قباد

۵۱ پادشاهی قباد چهل سال بود

۵۷ گفتار اندر رفتن شاپور و بند کردن سوفرا را

۶۱ پادشاهی جاماسپ برادر قباد یک سال بود

۶۳ گفتار اندر رفتن قباد بنزدیک شاه هیتال و لشکر آوردن به ایران

۶۶ گفتار اندر زادن نوشین روان از مادر

۶۹ گفتار اندر داستان مزدک با قباد و کسری

نوشین روان

۸۷ پادشاهی نوشین روان چهل و هشت سال بود

۸۸ آغاز داستان

۱۰۱ گفتار اندر عرض دادن بایک لشکر نوشین روان را

۱۱۰ گفتار اندر گردیدن کسری به گرد پادشاهی خویش

۱۲۳ گفتار اندر نامه‌ی نوشین روان به قیصر و پاسخ قیصر

۱۲۶ گفتار اندر لشکر کشیدن نوشین روان به جنگ قیصر روم

۱۳۴ گفتار اندر رزم کسری با رومیان

۱۴۵ گفتار اندر داستان نوش‌زاد با پدرش نوشین روان

۱۴۸ آغاز داستان

۱۵۸ گفتار اندر رزم رام‌برزین با نوش‌زاد

۱۶۷ گفتار اندر خواب دیدن کسری و گزاردن بوزرجمهر

۱۷۷	گفتار اندر مجلس‌های بوزرجمهر بنزد شاه نوشین‌روان
۱۷۷	مجلس اول
۱۸۴	مجلس دوّم
۱۹۲	مجلس سیوم
۱۹۹	مجلس چهارم
۲۰۳	مجلس پنجم
۲۰۸	مجلس ششم
۲۱۴	مجلس هفتم
۲۱۹	داستان مه‌بود وزیر و زروانِ حاجب
۲۲۰	آغاز داستان
۲۳۱	گفتار اندر شارستان ساختنِ نوشین‌روان
۲۳۵	گفتار اندر داستان خاقان و هیتال و نوشین‌روان
۲۴۱	گفتار اندر آگاه شدنِ نوشین‌روان از کار خاقان و هیتال
۲۴۶	گفتار اندر لشکر کشیدنِ نوشین‌روان به جنگ خاقان چین
۲۶۴	گفتار اندر پاسخ‌نامه‌ی خاقان از کسری و رفتنِ مهران شتاد به چین
۲۷۲	گفتار اندر نامه فرستادنِ خاقان چین بنزد نوشین‌روان یا دختر خود
۲۸۶	گفتار اندر سخن‌گفتنِ بوزرجمهر پیشِ کسری
۳۰۴	داستان در نهادنِ شطرنج
۳۱۱	گفتار اندر ساختنِ بوزرجمهر نرد را و بردنِ به هندوستان
۳۱۹	داستان طلخند و گو
۳۳۲	گفتار اندر رزمِ گو با طلخند
۳۴۸	گفتار اندر دیگر رزمِ طلخند و گو و مردنِ طلخند بر پشتِ بیل
۳۵۲	گفتار اندر آگاهی یافتنِ مادر طلخند از مرگِ طلخند
۳۶۱	گفتار اندر آوردنِ کلیله و دمنه از هندوستان
۳۷۴	گفتار اندر خشم گرفتنِ کسری بر بوزرجمهر و بند کردنِ او را
۳۸۱	گفتار اندر آمدنِ رسولِ قیصر پیشِ کسری
۳۸۹	گفتار اندر توقیعاتِ نوشین‌روان
۴۰۴	گفتار اندر نامه‌ی نوشین‌روان بنزدیکِ پسرش هرمزد
۴۰۹	گفتار اندر سخنِ پرسیدنِ موبدان از کسری
۴۲۷	گفتار اندر وفات یافتنِ قیصر روم و رزمِ کسری
۴۳۵	گفتار اندر داستان موزه‌فروش با کسری
۴۴۴	گفتار اندر ولی‌عهد کردنِ نوشین‌روان مر هرمزد را
۴۴۶	آغاز داستان
۴۵۶	گفتار اندر عهد‌نامه‌ی شاه نوشین‌روان هرمزد را

هرمز نوشتین روان

۴۶۵

پادشاهی هرمزد دوازده سال بود

۴۶۶

آغاز داستان

۴۷۳

گفتار اندر زهر دادن هرمز موبد را

۴۸۳

گفتار اندر داد کردن هرمزدشاه

۴۸۷

گفتار اندر آمدن ساوه‌شاه به ایران زمین به جنگ هرمز شاه

۴۹۳

گفتار اندر آگاهی دادن مهران شتاد هرمز را از بهرام چوبینه

۴۹۹

گفتار اندر آمدن بهرام چوبینه بنزدیک هرمز شاه

۵۰۸

گفتار اندر رفتن بهرام چوبینه به رزم ساوه‌شاه

۵۱۸

گفتار اندر پیغام ساوه‌شاه به بهرام چوبینه و پاسخ او

۵۳۱

گفتار اندر رزم بهرام چوبین با ساوه‌شاه در خراسان

۵۳۸

گفتار اندر کشتن بهرام چوبین ساوه‌شاه را

۵۴۴

گفتار اندر فرستادن بهرام سی ساوه به درگاه هرمز

۵۵۱

گفتار اندر رزم بهرام چوبینه با پرموده پسر ساوه‌شاه

۵۶۲

گفتار اندر نامه‌ی بهرام چوبینه بنزد هرمزدشاه از بهر زنها پرموده

۵۶۵

گفتار اندر بند کردن بهرام پرموده را

۵۷۳

گفتار اندر آمدن پرموده پسر ساوه‌شاه بنزد هرمزدشاه

۵۸۰

گفتار اندر فرستادن هرمز خلعت ناسزا از بهر بهرام چوبینه

۵۸۴

گفتار اندر رفتن بهرام بر پی گور و دیدن جادو را

۵۸۷

گفتار اندر نشستن بهرام چوبینه بر تخت شاهنشاهی در روزگار هرمز

۵۹۴

گفتار اندر رای زدن بهرام با بزرگان لشکر

۶۱۳

گفتار اندر آگاهی یافتن خسرو پرویز از قصد پدرش هرمز و گریختن او

۶۱۵

گفتار اندر خبر یافتن هرمز از گریختن خسرو و بند کردن گسستم و بندوی را

۶۱۷

گفتار اندر رهانیدن آیین گشسپ مرد هم شهری را از بند

۶۱۷

و کشته شدن آیین گشسپ در راه به زخم آن

۶۲۵

گفتار اندر کور گردانیدن ایرانیان هرمز شاه را

فهرست‌ها

۶۳۳

فهرست نام کسان

۶۴۵

فهرست نام جای‌ها

دستنویس‌های اساس تصحیح این دفتر

الف - دستنویس‌های اصلی

- ۱- ل دستنویس کتابخانه بریتانیا در لندن، به نشان 103. Add, 21. مورخ ۱۲۷۴/۶۷۵
- ۲- س دستنویس کتابخانه طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1479. مورخ ۱۳۳۰/۷۳۱
- ۳- ق دستنویس دارالکتب قاهره، به نشان ۶۰۰۶ س، مورخ ۱۳۴۱/۷۴۱
- ۴- ک دستنویس موزه ملی کراچی، به نشان N.M. 1957-913/3. مورخ ۱۳۵۱/۷۵۲
- ۵- ل دستنویس کتابخانه بریتانیا در لندن، به نشان Add. 18188. مورخ ۱۴۸۶/۸۹۱
- ۶- س دستنویس کتابخانه طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1510. مورخ ۱۴۹۸/۹۰۳

ب - دستنویس‌های غیراصلی

- ۱- لن دستنویس کتابخانه عمومی دولتی لنینگراد، به نشان کاتالگ دُرَن، شماره ۳۱۶-۳۱۷. مورخ ۱۳۳۳/۷۳۳
- ۲- ق دستنویس دارالکتب قاهره، به نشان ۷۳ تاریخ فارسی، مورخ ۱۳۹۴/۷۹۶
- ۳- لی دستنویس کتابخانه دانشگاه لیدن، به نشان Or. 494. مورخ ۱۴۳۷/۸۴۰
- ۴- ل دستنویس کتابخانه بریتانیا در لندن، به نشان Or. 1403. مورخ ۱۴۳۸/۸۴۱
- ۵- پ دستنویس کتابخانه ملی پاریس، به نشان Suppl. Pers. 493. مورخ ۱۴۴۱/۸۴۴
- ۶- و دستنویس کتابخانه باب در واتیکان، به نشان Ms. Pers. 118. مورخ ۱۴۴۴/۸۴۸
- ۷- لن دستنویس انستیتوی خاورشناسی فرهنگستان علوم شوروی در لنینگراد، به نشان S. 1654. مورخ ۱۴۴۵/۸۴۹
- ۸- آ دستنویس کتابخانه دانشگاه اگسפורد، به نشان Ms. Pers. C. 4. مورخ ۱۴۴۸/۸۵۲
- ۹- ب دستنویس کتابخانه دولتی برلین، به نشان Or. 2° 4255. مورخ ۱۴۸۹/۸۹۴

مآخذ دیگر

۱- بنداری	ترجمه شاهنامه به عربی از فتح بن علی بنداری اصفهانی، میان ۶۲۰-۶۲۱/۶۲۲-۱۲۲۴، به کوشش عبدالوهاب عزام، چاپ دوم، تهران ۱۹۷۰
۲- لغت فرس	اسدی طوسی، لغت فرس، به کوشش محمد دیرسیاقتی، تهران ۱۳۳۶
۳- لغت دری	ابومنصور علی بن احمد اسدی طوسی، لغت فرس (لغت دری)، به تصحیح فتح‌الله مجتبیایی - علی اشرف صادقی، تهران ۱۳۶۵
۴- معجم شاهنامه	محمد بن الرضا بن محمد الملوی الطوسی، معجم شاهنامه، به تصحیح حسین خدیو جوم، تهران ۱۳۵۳
۵- لغت شهنامه	شیخ عبدالقادر بغدادی، گزیده لغت شهنامه، به تصحیح کارلوس زالمان، سن پترزبورگ ۱۸۹۵
۶- راوندی	محمد بن علی بن سلیمان الراوندی، راحة الصدور و آية الشور، به تصحیح محمد اقبال، لندن ۱۹۲۱
۷- اختیارات شاهنامه	احمد بن علی قاینی، اختیارات شاهنامه، دستنویس کتابخانه گوتا در آلمان

برخی نشانه‌ها

- (۱) در جلوی هر واژه یا بیته که آید، نشان آن است که آن واژه یا بیت مشکوک یا نامفهوم یا فاسد است
- (۲) گویا ضبط درست نیست، ولی شاید هم درست و یا راهبر به صورت درست باشد
- [] در متن هر بیته که به گمان مصحح بر آن ظن الحاقی بودن می‌رود و یا در جای خود نیست، در چنگک دو گوشه نشانه شده است. همچنین در پی‌نویس‌ها گاه‌گاه صورت فرضی افتادگی‌های ناشی از سهو کاتب در میان همین نشانه ثبت شده‌اند
- < > هر حرف یا واژه‌ای که در پی‌نویس‌ها در جلوی نشانه دستنویسی در چنگک یک گوشه آید، نشان آن است که آن حرف یا واژه در آن دستنویس نیست و یا افتاده است
- = برابر است با
- آ لت یکم بیت
- ب لت دوم بیت

- ب- بی‌نویس (اگر شماره پیش از این حرف آید شماره بیت است و اگر پس از آن آید شماره بی‌نویس است. مثال: ۱۲، یعنی بی‌نویس بیت ۱۲، ولی: ۱۲، یعنی بی‌نویس شماره ۱۲)
- ج- نگاه کنید به: متن در شمارهٔ سیسین
- د- نگاه کنید به، نشانهٔ برگشت
- ه- نشانهٔ گشتگی ضبطی از ضبط دیگر

دستنویس‌های دیگری که بررسی شده‌اند

- ۱- دستنویس بنیاد خاورشناسی کاما در بمبئی، بی‌تاریخ (افتادگی دارد)
- ۲- دستنویس کتابخانهٔ جستریتی در دبلین، به نشان Ms. P. 110، مورخ ۱۳۴۱/۷۴۱ (ناقص)
- ۳- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1511، مورخ ۱۳۷۱/۷۷۲
- ۴- دستنویس دارالکتب، قاهره، به نشان ۱۸ تاریخ فارسی، مورخ ۱۳۷۲/۷۷۳ یا ۱۳۳۳/۷۳۳ (هر دو تاریخ مشکوک است)
- ۵- دستنویس کتابخانهٔ جستریتی دو دبلین، به نشان Ms. P. 114، بی‌تاریخ (ناقص)
- ۶- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1515، مورخ ۱۳۰۰/۸۰۳
- ۷- دستنویس کتابخانهٔ دانشگاه کمبریج، به نشان Or. 420، مورخ ۱۴۳۸/۸۴۱ (نیمهٔ نخستین شاهنامه)
- ۸- دستنویس کتابخانهٔ ملی پاریس، به نشان Suppl. Pers. 494، مورخ ۱۴۴۴/۸۶۸
- ۹- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1496، مورخ ۱۴۶۴/۸۶۸
- ۱۰- دستنویس انجمن آسیائی بنگال در کلکته، به نشان No. 69، مورخ ۱۴۷۸/۸۸۲
- ۱۱- دستنویس کتابخانهٔ ملی اطریش در وین، به نشان Mxt. 378، مورخ ۱۴۷۸/۸۸۲
- ۱۲- دستنویس کتابخانهٔ جستریتی در دبلین، به نشان Ms. P. 157، مورخ ۱۴۸۰/۸۸۵
- ۱۳- دستنویس کتابخانهٔ جستریتی در دبلین، به نشان Ms. P. 158، مورخ ۱۴۸۰/۸۸۵
- ۱۴- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1489، مورخ ۱۴۸۲/۸۸۷
- ۱۵- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان H. 1056، مورخ ۱۴۸۶/۸۹۱
- ۱۶- دستنویس کتابخانهٔ ملی پاریس، به نشان Pers. 228، مورخ ۱۴۹۰/۸۹۵
- ۱۷- دستنویس کتابخانهٔ دانشگاه اکسفورد، به نشان Ms. Elliot, 325، مورخ ۱۴۹۴/۸۹۹
- ۱۸- دستنویس کتابخانهٔ دانشگاه استانبول، به نشان Ey. 1406، مورخ ۱۴۹۴/۸۹۹ (دارای نیمهٔ دوم شاهنامه)
- ۱۹- دستنویس موزهٔ فریتس ویلیام در کمبریج، به نشان Ms. 22-1948، بی‌تاریخ (سی و چند برگ)
- ۲۰- دستنویس انستیتوی خاورشناسی فرهنگستان علوم شوروی در لنینگراد، به نشان S. 822، بی‌تاریخ
- ۲۱- دستنویس کتابخانهٔ دانشگاه استانبول، به نشان Ey. 1405، بی‌تاریخ
- ۲۲- دستنویس کتابخانهٔ طویقاپوسرای در استانبول، به نشان R. 1549، بی‌تاریخ

- ۲۳- دستنویس کتابخانه طوقایوسرای در استانبول، به نشان H. 1507. مورخ ۱۳۹۵/۹۰۰
- ۲۴- دستنویس کتابخانه طوقایوسرای در استانبول، به نشان R. 1542. مورخ ۱۳۹۵/۹۰۰
- ۲۵- دستنویس کتابخانه طوقایوسرای در استانبول، به نشان H. 1491. مورخ ۱۳۹۶/۹۰۱
- ۲۶- دستنویس کتابخانه طوقایوسرای در استانبول، به نشان A. 3065. مورخ ۱۳۹۶/۹۰۱ (۶)
- ۲۷- دستنویس کتابخانه کاخ پادشاهی مادریه در اسپانیا، به نشان II - 3.218. مورخ ۱۳۹۶/۹۰۱
- ۲۸- دستنویس کتابخانه دولتی باور در مونیخ، به نشان 8. Pers. مورخ ۱۳۹۷/۹۰۲
- ۴۹- دستنویس کتابخانه طوقایوسرای در استانبول، به نشان H. 1508. مورخ ۱۳۹۷/۹۰۲
- ۳۰- دستنویس حاتمه ظفرنامه حمدالله مستوفی، چاپ عکسی از روی نسخه خطی کتابخانه بریتانیا، به نشان Or. 2833. مورخ ۱۴۰۵/۸-۷، به کوشش ن. پورجوادی-ن. وستگار. ۱-۲، تهران ۱۳۷۷ (مرکز نشر دانشگاهی)
- ۳۹- دستنویس مرکز دائرةالمعارف بزرگ اسلامی (با نشان ه)، بی تاریخ، چاپ عکسی، با مقدمه ف. مجتبیانی، تهران ۱۳۷۹
- اثری معرفی این دستنویس‌ها نگاه کنید به: ایران‌نامه، سال سوم، ۱۳۶۴/۳، ص ۳۷۸-۴۰۶؛ سال چهارم، ۱۳۶۴/۱، ص ۱۶-۴۷؛ ۱۳۶۴/۲، ص ۲۲۵-۲۵۵؛ سال هفتم، ۱۳۶۷/۱، ص ۶۳-۹۴

یزدگردِ بهرام گور

پادشاهی یزدگرد هشده سال بود^۱

چو شد پادشا بر جهان یزدگرد
نشستند با^۳ موبدان^۴ و ردان
جهانجوی^۵ بر تخت زرین نشست
نخستین چنین گفت کانک از^{۱۱} گناه
۵ هر آن کس که دل تیره دارد^{۱۳} ز^{۱۴} رشک
که^{۱۶} رشک آورد از و گرم و گداز^{۱۷}

سپاه پراکنده را کرد^۲ کرد
بزرگان و^۵ سالارفش^۶ بخردان^۷
در رنج و دست^۹ بدی را^{۱۰} بیست
برآسود^{۱۲} شد ایمن از کینه خواه
مرآن درد را دور باشد^{۱۵} پزشکی
دژآگاه^{۱۸} دیوی بود^{۱۹} دیرساز^{۲۰}

۱-ل-س ۲ (نیز لن-ب): پادشاهی یزدگرد (ق: ۲) یزدگرد بهرام؛ ق: یزدگرد بهرام گور؛ س: ل ۲. ا. ب: یزدگرد پسر بهرام گور؛ ک: یزدگرد بهرام گور) هشده (ل: ل ۲، و: ب: هژده؛ س: ق، س ۲، ا. ب: ب، ن: آ: هجده؛ ل: ۲: با هجده) سال بود؛ بندهای: ذکر نوبه یزدگرد بن بهرام جور و کانت مدة ملکه ثعالبی عشرة سنة ۲- (ل: گشتند)؛ ق: گوان راز هر سو همی کرد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ل: این بیت را نفلرد ۳-س: پس؛ (ب: و: ب: پس)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۴-س: ک: ل ۲، س ۲ (نیز لن-ل ۲، و-ب:؛ بخردان؛ متن = ل: ق (نیز ب) هل (نیز ق ۲، ا: ب:؛ بزرگان؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۵-ل: ک (نیز ق ۲)، سالاروش؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۶-س: ک: ل ۲، س ۲ (نیز لن-ل ۲، و-ب:؛ موبدان؛ متن = ل: ق (نیز ب) ۸- (ل: شهنشاه) ۹- (ل: راه) ۱۰- (ل: و، ا: ب: بدیها)؛ بندهای (۱-۳): تم مجلس مجلس آیه من تحت السلطنة و عقد التاج علی رأسه و حضرته الأشراف و العلماء و الأكابر فدعوا له و اثنا علیه و هشوه بالملک ۱۱-ل: ک (نیز و-ب:؛ کان کراس؛ آنک از؛ (ب: او کز)؛ متن = ل: (نیز لن-ل ۲) ۱۲-ل-س ۲ (نیز لن، ق ۲، ل: ب: بدیها)؛ بر آسود؛ متن = (ل: ب: و) ۱۳-ق: تنگ دارد؛ لن: ب: هر آن که که (ل: دل آنک؛ ب: دگر آنک) دل تیره دارد؛ س: ق: هر آنکه که دل تیره دلری؛ متن = ل: س ۲ (نیز ل ۲) ۱۴-ق: س: ب: ۱۵-س: ق، س ۲ (نیز لن-ل ۲، و-ب:؛ دیو باشد؛ (ب: دیر یا بد)؛ متن = ل: ک: ل ۲، ا. ب:؛ این بیت را نفلرد ۱۶-س (نیز لن، ن: ق) ۱۷-س: ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، و: ا: نیاز؛ ق: ک (نیز لن، ن: ق) روی (ک: او به؛ ل: روز؛ لن: آ: ز و) گرم و نیاز؛ (ل: رنج و آز و نیاز؛ ق: بیم و آز و گداز؛ ب: درد و رنج و نیاز؛ متن = ل: ۱۸- (ل: دژ ج: آ: گاه) ۱۹- (ل: جود) ۲۰- ک: ددیوساز؛ (ل: ل: کینه ساز؛ ب: دیریاز؛ متن = یازده دستنویس دیگر

دل دوست و دشمن بر آن بر میند^۱
 خرد بر سر دانش^۲ افسر بود
 مزن بر سرش تا دلش فشکنی^۵
 نباشی به چشم خردمند^۷ خوار
 مرا^۸ بر^۹ جهان کامگاری^{۱۰} دهد،
 که نپذیرد او^{۱۱} کژی و کاستی

هر آن چیز کانت نیاید^۱ پسند
 مدارا خرد را برابر^۲ بود
 به جای کسی گر تو نیکی کنی
 ۱۰ چو نیکی کنش باشی و بردبار^۷
 اگر بخت پیروز یاری دهد،
 یکی دفتری سازم^{۱۱} از راستی

زمانه بدو شاد و او نیز^{۱۳} شاد
 همی داشت گیتی ز دشمن^{۱۴} نگاه
 به بالین - چون تیره^{۱۶} گشت افسرش -
 بر تخت زین^{۱۸} به زانو^{۱۹} نشاند
 نه پرورده داند نه پروردگارا
 شکاری که باید^{۲۳} همی^{۲۴} پشکزد
 به نیرو شکست اندر آمد^{۲۷} همی
 همان^{۲۸} لشکر و گنج^{۲۹} ایران زمین

همی داشت یکچند گیتی به داد
 به هر سو فرستاد بی‌مر سپاه
 ۱۵ ده‌هشت بگذشت سال^{۱۵} از برش
 بزرگان و دانندگان^{۱۷} را بخواند
 چنین گفت کین^{۲۰} چرخ^{۲۱} ناپایدار
 به تاج گرانمایگان ننگرد^{۲۲}
 کتون روزی من بر^{۲۵} سر آمد^{۲۶} همی
 ۲۰ سپردم به هرمز کلاه و نگین،

۱-۲: بیاند (۱) - ۳: بی (نیز، ن، ق، ۲، ب): بدان در (س: دل) میند؛ ک، س (نیز ل، و، آ، ب): مکن هیچکس را بدان در دست؛ ل (نیز ل) دل و دست کس را (ل: دشمن) بدان در میند؛ متن: دل؛ ل: این بیت را ندارد ۳-س (نیز ن، ل، و، ب): برادر؛ متن: دل (نیز ب) ۴-ل: خردمان ز دانش بر) هلی پس از این بیت افزوده است:

ز گفتار گردد سر زت تباہ
 ز منت شود روی بخشش میاہ
 (ع: خردنامه، ص ۸۸)

۵-ع: کردگار (۱) ۶-ل، ۷-ع، ۲: گرامیت؛ در ل: لهای این بیت پس و پیش شده است ۸-ل (ن: آ: ترا) ۹-ق: در ۱۰-ق: سازگاری ۱۱-س (نیز ل، ۱۲: دفتر آرم؛ ل: و: دفتر آرایم؛ متن: ده دستنویس دیگر ۱۳-س (نیز آ: از؛ س (نیز ق، ۲، ل، و، ب): آن؛ ل: بنده در ل: که باشد ز کژی کم و کاستی ۱۴-متن: ق، ک، ل (نیز ن، ب، د، ن، ب) ۱۳-س (نیز ن): مانده ۱۴-ق: هر سو؛ بنداری (۱۴: ۲)؛ ق: عظم و نصحهم و وعده من نفسه بما یعود بصلاحهم و صلاح بلادهم و ملازمة طریق العدل، و الإنصاف بسیرة الإنصاف تأقام علی ذلک ضابطا لأحوال دنیا و ملازمة للطریفة العالی و العادة الحسنی ۱۵-ق: چرخ ۱۶-س، ب، ق، ک، ل (نیز ن، ق، ۲، ب، و، ن، ۲): بنالید (س: بنالند (۱)) چون تیره؛ س (نیز ب، ق، ۲، ب): بنالید (ب: بنالید (۱)) چون تا ز ما متن: دل؛ در س: لهای این بیت پس و پیش شده است ۱۷-ل (آ: زادگان)؛ در این دستنویس لهای این بیت پس و پیش شده است ۱۸-ق: زرشان) ۱۹-ل (ایران)؛ بنداری (۱۶: ۱۵)؛ حتی مضت من ملکه نسلی عشرة سنة فطلعت طلائع انصرام مذته و أحس بقرب أجله فأحضر الأمراء و الأعیان و الأكابر و العلماء ۲۰-ب: کای (۱) ۲۱-ل: بخت ۲۲-ب: بنگرد) ۲۳-س: آید؛ ق، ل، ۲، س (نیز ن، ل، ۲، ل، ۲، ب): باید؛ ق (۲: بی: پیش آیدش)؛ متن: دل، ک (نیز ل) ۲۴-ل (نیز بی: همه؛ ل: بی: پیش آیدش) ۱۱-متن: یازده دستنویس دیگر ۲۵-س، ق (نیز ن، و، ن، ۲، ب): بر: متن: دل، ک، ل، ۲، س (نیز ق، ۲، ب، آ) ۲۶-ل (س: ل (نیز ن، ق، ۲، ب، و، ن، ۲، ب): سر آید؛ متن: ۲۷-ل، س (نیز ن، ق، ۲، ب، و، ن، ۲، ب): اندر آید؛ متن: ل (۲، ب) ۲۸-ل (نیز ل، ۲، ب): همه؛ متن: ده‌والده دستنویس دیگر ۲۹-ب: پادشاهی)

ز پیمان او رامش^۲ جان کنیدا
 ز هرمز فزون است چندی^۳ به سال،
 خردمندی و داد^۴ و شایستگی
 برفت^۵ و بروتخت^{۱۱} چندی^{۱۲} گریست!
 ببايذت رفتن ز جای سپنج!
 سَزَد گر^{۱۷} نخوانی^{۱۸} ورا پایدار^{۱۹}!

همه^۱ گوش دارید و فرمان کنیدا
 اگر چند پیروز^۳ با فز و یال
 ز^۵ هرمز همی بینم^۶ آهستگی
 بگفت این و یک هفته^۸ زان پس بزیست^۹
 ۲۵ اگر صد بمانی و گُر^{۱۳} بیست و پنج^{۱۴}
 هر آن چیز کآید^{۱۵} همی^{۱۶} در شمار

۱. (لی، ل. ۳، و. ۱، ب. ۱؛ پرو؛ ن. ۲؛ همی؛ متن = ل. ۳؛ (نیز ل. ۲، ب.) ۲. س (نیز ل. ۲، ب. ۱، ن. ۲)؛ ما رامش؛ عدل؛ ۳. ز پیمانم آرایش؛ (لی؛ و فرمائش آرامش؛) متن = ل. ۲، ق. ۱، ل. ۲ (نیز ل. ۲، و. ۱، ب.)؛ بنداری (۱۷-۲۱)؛ و قال: اینی قد عهدت الی ولدی هرمز فاستلوا! امره و لاتقصوا عهده. ۳. س (نیز ل. ۲، ن. ۱)؛ فیروز ۴. (ن. ۲؛ چندین) ۵. س (نیز ل. ۲، و. ۱)؛ به؛ متن = ده دستنویس دیگر ۶. (نیز ل. ۲، ب.)؛ باهم؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۷. س؛ شرم (۲)؛ ل. ۲؛ س (نیز ل. ۲، ب.)؛ شرم؛ متن = ل. بنداری (۲۲-۲۳)؛ و این ولدی فیروز و این کان اکبر منه ستا و أشد منه باسا و أوقر منه و وعة و أبهة فقد أثرت هرمز علیه و خصصته دونه بالملک لکونه موصوفا بالرفق و السکون و الثبات و العقل. فهو بسبب ذلك أحرى بالملک و أجدر و أرفق لکم و أوفق ۸. س؛ یکنفته؟ ۹. (ن. ۲؛ بیش نزیست) ۱۰. ل. ۱۰؛ ق. ۲؛ نرفت (۱) ۱۱. ق. ابر تخت؛ ک؛ بر آویخت (ب؛ بر او تخت)؛ و؛ (لی؛ بدو تخت)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۲. س؛ ۱۳. (نیز ل. ۲، و. ۱، ب.)؛ شاه؛ متن = ل. ۲؛ (نیز ل. ۲، ب. ۱، ن. ۲)؛ بنداری؛ شم عاشی أسبوعا آخر و مات و کان لم یغن بالأمس ۱۳. س؛ اگر ۱۴. ل. ۱۴؛ ق. ۲؛ می؛ سی و پنج؛ بنداری؛ و لابد للحی من حلول الریس. سواء أمات بعد المائة أو العشر أو الخمس ۱۵. ل. ۱۵؛ ق. ۲؛ همان کاید او را) ۱۶. (۲؛ همان) ۱۷. س؛ ۱۸. (نخواهی) ۱۹. س (نیز ل. ۲، ن. ۲)؛ یادگار؛ بنداری؛ و کل ما یدخل تحت العدو الإحصاء فالأولی ألا یطلق علیه اسم البقاء

هرمَزِدِ یزدَدِ گَرَد

جهاندار هم بر پدر^۳ پادشاست
نمایم شوی داد^۵ راهی^۶ ترا
که خود عهد این دارم از یزدگرد^۹
فزون زآن^{۱۲} ترا^{۱۳} پادشاهی سزاست

فغانی بدو^۱ گفت کاری^۲ رواست
به پیمان سپارم^۴ سپاهی ترا
که باشد مرا^۷ ترمیز و ویسه گرد^۸
بدو گفت پیروز کاری^{۱۰} رواست^{۱۱}

ز هیتالیان لشکری نامدار^{۱۵}
که از گرد^{۱۷} تاریک شد چرخ ماه^{۱۸}
فراوان^{۱۹} بیودشتان^{۲۰} کارزار
همه تاجها^{۲۲} پیش او خوار شد
دلش^{۲۳} مهر و^{۲۴} پیوند او برگزید
بشد تیز^{۲۶} و^{۲۷} پیسود^{۲۸} رویش^{۲۹} به دست

بدو داد شمشیرزن سی هزار^{۱۳}
سپاهی بیاورد^{۱۶} پیروز شاه
برآویخت با هرمز شهریار
۱۵ سرانجام^{۲۱} هرمز گرفتار شد
چو پیروز روی برادر بدید
بفرمود تا بارگی^{۲۵} برنشست

۱-س (نیز، ن، پ، ن، ق)؛ جغانی بدو؛ ق؛ به نامش (د) چنین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲-ق، ک، آری ۳-س، ک، ل (نیز، ن، ق)؛ پ، ن، ق)؛ جهاندار هم پسر (پ، ن)؛ پسر؛ ق؛ جهاندار هم بر جسم؛ س)؛ جهاندار را هم بدو؛ (پ، ب)؛ جهاندار هم پدر (ک)؛ ل)؛ جهاندار بر جان ما؛ جهاندار هم بر پدر؛ (متن = ل، در ن)؛ این لت با لت دوم بیت ۱۱ پس و پیش شده است؛ و از دولت این بیت دو بیت زیر را ساخته است:

فغانی بدو گفت کای نیکخواه
سزد مر ترا تخت و گاه و کلاه
تو این آرزو را که گفتی رواست
جهانجوی را هم پدر پادشاست

۹-ل؛ یسازم هق؛ گاه هق (نیز ن، ق)؛ راه؛ بنداری (۹۳)؛ قصد ملک الهیاطلة و التجا الیه، و کان ملکا کبیرا فا قوة عظیمة و شوكة قوية. فسأله إیافته و إبداده بیکره ۷-ل (ن، ق)؛ ترا)؛ ۸-ل، ل (نیز ن، ق)؛ ترمذ ویسه کرده؛ (نیز ب)؛ ترمذ و ویس کرد (ب) یزدگرد (ل)؛ ق؛ که آری مرا بر به ایران بگرد (ل)؛ متن = س، س ۲ (نیز ق)؛ بنداری؛ ترمذ و واشجرد ۹-ق؛ که من عهد دارم خود از یزدگرد؛ (نیز آ، ب)؛ که مشهور این (ک، آن)؛ دارم از یزدگرد (ب) ویسه گرد (ل)؛ (ل)؛ سمرقند و شهری که هشتاد بگرد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰-ل (نیز ق)؛ آری؛ (پ، ل)؛ آ؛ چنین داد یاسخ که شاید؛ متن = ل، س، ق، س ۲ (نیز ن، پ، ن، آ)؛ ۱۱-پ (تراست)؛ ۱۲-ل (پ، ل)؛ ۱۳-ل (نیز ن)؛ به تو؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۱، ۱۰)؛ فالترم له ذلک بشرط أن یعطیه ترمذ و واشجرد لأجاب الی فلک، وعلیه علی الرفا بعد تمکنه من الملک ۱۴-ل (ب، ب، صد هزار)؛ بنداری؛ فأممذ بنلانین ألف مقاتل من الهیاطلة ۱۵-ق، ک، ل)؛ بی شملو ۱۶-ق؛ بختی بیاورد؛ (ب) یازود سپاهی)؛ ۱۷-ق؛ چرخ (ل)؛ ۱۸-س (نیز ن، ق)؛ چرخ و ماه، ق، س ۲ (نیز ل)؛ هور و ماه (س)؛ گاه (پ، ب)؛ (نیز ق)؛ چشم (ل)؛ (روی)؛ ماه؛ متن = ل (نیز ن، ق)؛ (پ، ب، و ب)؛ ۱۹-ق؛ فزون زان)؛ ۲۰-س، س، س ۲ (نیز ل)؛ (ب، و ب)؛ نه برداشت این (پ، ب)؛ ق؛ بشد کشته در؛ (ل)؛ (نیز ن، ق)؛ (نیز ن)؛ نبردشتان؛ (ب) نبردشتان؛ آ؛ نبردست این؛ متن = ل، ک، ل (در ل حرف یکم و دوم و در ک حرف یکم نقطه ندارند)؛ ۲۱-س (نیز ل)؛ (ب، و، آ، ب)؛ بفرجام ۲۲-ق؛ همانا جهان (د همه تاجها)؛ بنداری (۱۵، ۱۳)؛ فاقبل فیروزمن خسران هاز ما علی قتال أخیه فالتوا علی ظاهر الری، و کسر فیروز هرمزد، و أسره ۲۳-ل (ن، همه)؛ ۲۴-ل، ن، مهر ۲۵-ک، ل)؛ ۲۶-ل (ق)؛ زود)؛ ۲۷-ل (ن، ح)؛ (ب)؛ ۲۸-ق؛ بر سوزد؛ س ۲ (نیز ل)؛ (ب، و، آ، ب)؛ بگرفت؛ متن = ل، س، ک، ل)؛ (نیز ن، ق)؛ (پ، ب، ل)؛ در ب، ن)؛ حرف دوم سه نقطه و دو دستنویسهای دیگر یک نقطه دارند)؛ ۲۹-س، ک، ل)؛ س ۲ (نیز ن، ل)؛ (ب)؛ دستش؛ متن = ل، ق (نیز ق)؛ (ب)؛ در ل)؛ لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ ای ا لت یکم این بیت و لت دوم بیت یکم از پادشاهی پیروز یک بیت ساخته و لت دوم این بیت و بیت سبب و لت یکم بیت یک از پادشاهی پیروز را انداخته است

فرستاد بازش به ایوانِ خویش بدو خوانده بُد عهد و پیمان^۱ خویش

۱. س. ق. (نیز لن، ق. ۲، ب. لن، ق. ۲): برو خواند آن (ق. ۲: بس) عهد و پیمان؛ (ل. ۳: بر آن خوانده بد عهد شاسان (ل): و برو بر نواند ایچ فرمان؛ متن س. ل. ک. ل. ۲، س. ۲ (نیز آ، ب): پس از این بیت، س. لن، ب. لن، پ. لن، آ سه بیت و ق. ۴ چهار بیت افزوده‌اند:

بدو گفت هرمز که (ق. ۴: پیروز) یزدان سپاس	که دانا بود مرد (ق. ۲: که هستیم دانا و) یزدان شناس
که از من برادر ستد (ق. ۴: مرا ویژه با تست این) تاج و تخت	که پیروز را باد (ق. ۳: که آباد یادی و) پیروز بخت
ز هرمز جو پیروز (ق. ۴: ز پیروز هرمز جو) دلشاد شد	روانش از (ب، لن: ز) اندیشه آزاد شد
ق. ۴: جهاندار پیروز نیکی گمان	چو شد شادمانه ز تخت کیان

بنداری (۱۸۱۶): ثم إنه لما وقعت عينه عليه، و رأه تحت ذل الأسر تحركت بنات قلبه فرق له، وأمر بإبركابه فلنأمنه و صافحه و عانقه و ردّه إلى إيوانه على أن يكون في خدمة أخيه متقيدا بتحرى رضاه و توخيه، مدعنا لاطاعته راضيا بسلطنته

پیروزِ یزدگرد

که از خوردنی جانور بی‌نواست^۲
فرستاد تازان یکی^۴ نامه‌یی
به گیتی بر^۷ آن کس که هستش^۸ نیاز
ز برنا و از پیر مرد^{۱۳} و زنان^{۱۲}،
کجا کار یزدان گرفته‌ست خوار!^{۱۶}

به دشت آمد و^{۱۷} دست^{۱۸} برداشتند
ز یس مویه و درد و زاری^{۱۹} و جوش!
ز یزدان همی‌خواستی^{۲۱} زینهار!

ندیدند سبزی^{۲۳} کهان و مهان^{۲۴}!
برآمد یکی ابر بافرینا
همی‌آمد از بوستان^{۲۹} بوی مشک

به نرخی فروشد^۱ که او را هوست
به هر کارداری^۳ و خودکامه‌یی
که انبارها در گشایند^۵ باز
کسی گر^۹ بمیرد^{۱۰} به^{۱۱} نایافت‌نان^{۱۲}
بریزم ز تن^{۱۵} خون انباردار!

بفرمود تا خانه بگذاشتند
همی باآسمان اندرآمد خروش
ز کوه و بیابان و از دشت و غار^{۲۰}

برین^{۲۲} گونه تا هفت سال از جهان
به هشتم بیامد^{۲۵} مه قوژدین^{۲۶}
همی دز بارید^{۲۷} بر^{۲۸} خاکی خشک!

۱- کد فروشد ۲- بی بهاست؛ (بی بهاست؟) متن = سیزده دستنویس دیگر: بنداری (۱۷-۲۲): فأسقط الملك خراج الأرض، و أمر باطلاق نفقات الرعية من أمهرانه الخاصة في جميع الممالک ۳- (و: نامداری) ۴- س^۲ (نیز ل^۲، و: ۱): چنین: ل^۲؛ سالارشان؛ متن = ل^۲ کی (ن^۲، و: ۲، ب: ل^۲، ن: ۲، ب: ل^۲)؛ این بیت و بیت سپین و ندارد: هل: برگشایند؛ س^۲ (نیز ل^۲، و: ۱): راگشایند؛ (ق^۲): درگشادند؛ متن = س: ق: ک: ل^۲ (نیز ل^۲، ب: ل^۲، ن: ۲، ب: ل^۲)؛ ع: (ق^۲، و: ۲): (ن^۲، ل^۲: ن: ۲): هر: ک: بیخشی هر ۸- (ب: دارد) ۹- س: ق: ک: (نیز ل^۲، و: ۲، ل^۲: ب: ک: ک: و: س^۲ (نیز ل^۲، و: ۱): اگر کس: (ل^۲: که: گر کس)؛ متن = ل^۲ (نیز ب) ۱۰- ا: ل^۲: همی مرد ۱۱- (ل^۲: و: آ: ب: ز) ۱۲- از قحط‌نان: ل^۲: خود از بهر نان؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳- ل^۲: ز پیر مرد: س: ق: (نیز ل^۲، و: ۱): از (ق: ز) پیر و مرد: ک: (نیز ق: ۲): پیر و مرد: ل^۲: ز پیر و برنا و خرد: (ب: ز برنا و پیر و ز طفل)؛ متن = (ل^۲: ل^۲: ب: و: ل^۲) ۱۴- (ل^۲: جوان)؛ در ل^۲ این بیت بابت سپین پس و پیش شده است ۱۵- (ل^۲: ب: ۱): ۱۶- (ل^۲: ز یزدان همی‌خواستند زینهار = ۲۹ ب: ۲)؛ پس از این بیت افزوده است:

میانش بیژم به شمشیر نیز برانگیزم از جان او رستخیز

بنداری (۲۳-۲۶): و بث الكب في الأطراف يلكر فيها أنه إن رفع اليه أن أحداثا من الجوع في مدينة أو ضيعة أو حرب تلك المدينة و الضيعة، و عقب أهلها أشد العقوبة حتى يقوم الغنى بكفالة الفقير فيعيش المقلون في كفالة المشرين ۱۷- س: آمدن: ق: س^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ب: و: ۱): آمدند: ک: آمد: (ن^۲: آمدند و: ب: اندرون)؛ متن = ل^۲ (نیز ل^۲، و: ۱): بیتهای ۲۷-۲۹ از ندارد ۱۸- (ل^۲: دشت: (ل^۲: ۱۹- و: ک: س^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ل^۲: ب: ل^۲، ن: ۲، ب: ل^۲)؛ زاری و درد (ک: کرد: ج: درد)؛ (ق^۲: گریه و زاری و درد)؛ متن = ل^۲، س: ل^۲، و: ۲- ۲۰- س: ق: ک: ل^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ل^۲: ب: ز هامون و از (ق: ک: ن: ز) دشت و غار: س^۲ (نیز ق: ۲): ز هامون ز دشت و ز غار: متن = ل^۲ (نیز و: ل^۲ ز دشت) ۲۱- س: ک: ل^۲: س^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ل^۲: ب: ل^۲: خواستند: متن = ل^۲، ق: ۲۲- س^۲ (نیز ل^۲، و: ۱): بدین: (ل^۲: بر آن)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۳- س^۲ (نیز ل^۲): سبزی (ج: سبزی) ۳۴- (ل^۲: ب: ندیدند چیز (ل^۲: جز: (ل^۲: آشکار و نهان)؛ ب: پس از این بیت افزوده است:

چنان خشک شد روی گیتی ز نم که با نان برابر کشیغند درم

بنداری (۲۷-۳۰): فصادت المجاعة سبع سنين فأمر فيروز بخروج الناس للاستسقاء فخرجوا و ابتهلوا الى الله تعالى، و ضجوا اليه بالكاء، و رفعوا أيديهم بالدعاء ۳۵- س^۲ (نیز ل^۲، و: ۱، ب: ل^۲: چو آمد ۳۶- (ل^۲: فرودین) ۳۷- (ق^۲: ل^۲: ب: یارید) ۳۸- (ل^۲: ب: ۲۹- س: بوی‌شان) س^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ب: ل^۲: آسمان؛ متن = ل^۲: ک: ل^۲ (نیز ل^۲، و: ۲، ب: ل^۲)

که پیش بزرگبر^۱ برین^۲ هم نشان^۳،
 ز هیتال تا کس نباشد^۵ به رفیع
 بزرگان به پیش من آرند^۸ چک^۹
 به مردئی و دانایی^{۱۳} و فرّ و زورا
 به هیتال و ترک^{۱۶} از^{۱۷} نشیب و فراز^{۱۸}!

چنین گفت یکسر به گردنکشان
 ۵۵ مناره^۴ برآرم به شمشیر و گنج
 چو باشد^۶ مناره به پیش بزرگ^۷
 بگویم^{۱۰} که این^{۱۱} کرد^{۱۲} بهرام گورا
 نماتم به جای^{۱۴} پی خوشنواز^{۱۵}

ز جیحون گذر کرد خود با^{۲۰} سپاه،
 بدان نازه شد کشتن و^{۲۱} جنگ و شور^{۲۲}،
 بفرمود تا شد^{۲۵} بر او فراز^{۲۶}
 ز دادار بر شهریار^{۲۹} زمین

چو بشنید فرزندی خاقان که^{۱۹} شاه
 ۶۰ همی بشکند عهد بهرام گور،
 دبیر جهانیده^{۲۳} را خوشنواز^{۲۴}
 یکی نامه بنشت^{۲۷} با آفرین^{۲۸}

قاله من، ل ۲، س ۲ (نیز ان، ب)؛ که به (ل: از: ق: ۲: من: می: در: ل: ۲: هم) پیش ترکان: ق: که در پیش من ترک: متن: د: (برک (نقطه ندارد))
 ۴: س (نیز بی): بدین: ل: بر آن: متن: د: سیزده دستنویس دیگر ۳-۴: هم زمینان: ل ۲ در اینجا سرنویس دارد: رفتن پیروز شاه به رزم
 شاه ترکان ۵: (نیز ل: ۲) ستاره ۵: ل ۲: بنامش: ل: با کس نیامد: ق: ۲: ز هیتالیان کسی نباشد ۶-۷: (ن: ان: آ: بانصد (۱)) ۷-۸: س (نیز
 ل: ق: ۲: ب: برک (نقطه ندارد): (ل: ترک): ل: برین سش (حرف یکم و دوم نقطه ندارند) تک: (و: از آن سو ترک: ل: ان: همی پیش
 ترک: متن: د: س ۲ (نیز ل: ل: ۲: ب) ۸-۹: (ن: ان: ل: اندر آرند): د: که پیش من آرند: س ۲ (نیز ل: و: آ: ب): ز ترکان ستانند: ل: ۲: بزرگان
 ترکان ستانند: م: خود ایران ز ترکان ستانند: متن: د: (نیز ق: ۲: ب) ۹-۱۰: (ن: ان: آ: خرک (۱)) ل ۲: این بیت و ق این بیت و بیت سپسین را
 نذرند ۱۰-۱۱: بگویند: (ن: بچویم) ۱۱-۱۲: ل: نیز ۱۲-۱۳: (ن: گور) ۱۳-۱۴: (و: بیانی): س: از ۱۵ و ۱۶: ع: ب: یک بیت ساخته و بیتهای ۱۵-۱۶: و به
 هم ریخته است که بیایی آنها در این دستنویس چنین است: ۱۶-۱۷-۱۸-۱۹-۲۰: ل: جای: د: گیتی ۱۵-۱۶: س: خوشگوار (۱) ۱۶-۱۷: س: ۲:
 هیناک و ترک: س (نیز ل: ل: و: آ: ب): نه: (ن: ز) هیتال ترک: (ق: ۲: به هیتالیان): متن: د: ل: ک: ل ۲ (نیز ل: ن: ب: ان: ۲) ۱۷-۱۸: (ن: و) ۱۸-۱۹: ب: به
 فرمان بایستد بر من فراز: بنهوی (۵۸-۴۸): ثم سار و توخل بلاد الترك. فلما انتهى الی المعیل الذی نصبه بهرام جور فاصلا بین
 للمملکتین لئلا ینجاووه أحد من کلا الجنابین قال: اینی ارضی بهذه القسمة، و لا ابئی هذا المعیل إلا علی وادی برک - و هو دون
 قشلیس - و لا یذ ان أن یرقل بلاد الترك ۱۹-۲۰: (ق: ۲: شاهان که): م: خاقان که فرزند ۲۰-۲۱: م: با خود ۲۱-۲۲: س: ق: س ۲ (نیز ل: ن: ب: برین
 (ن: بدین): بوم و بر (بوم ما) نازه شد: د: بر آن آشتی نازه شد: ل: ۲: به مردی همی نازد و (ق: ۲): و زان آشتی باشد این: م: متن: د: ل: ۲: ل: ۲:
 فرز و روز ۲۲-۲۳: ل: ۲: نویسنده ۲۴-۲۵: س (نیز بی): پیش خوانند ۲۵-۲۶: س: ل: سخن هر چه یودش نهانی (ل: آ: اباو): برانند: س ۲
 (نیز ل: ۲): بر خویش خوانند و (ل: خوانند) چو آمد فراز: (ل: بر خویش خوانند بردش نماز): متن: د: ل: ک: (نیز ل: ن: ب: ان: ۲: ب):
 ل ۲: این بیت و اندرود و به جای آن آورده است:

فرستاده آمد به کردار باد
 ششده سخنها همه یاد کرد

ص: پس از بیت ۶۱ افزوده است:

چو خواندش بیامد بر خوشنواز
 بر خویش خواندش چو آمد فراز (۱)

ن: م: ق: در اینجا سرنویس دارند: نامه (س: نامه فرستادن) خوشنواز نزدیک (س: نزد) پیروز شاه (ق: شاه پیروز) ۲۷-۲۸: ل: ۲ (نیز ل: ن: ق: ۲):
 و (ن: ۲: ب: نوشته: س ۲ (نیز ل: ل: ۲): فرمود: متن: د: (ب) ۲۸-۲۹: س: ل: ۲ (نیز ل: ن: ان: ۲): بر آفرین: د: و کرد آفرین: س ۲ (نیز ل: ن: ا): بر ز
 آفرین: ل: ۲: بر آفرین: متن: د: ل: (نیز ق: ۲: ب) ۲۹-۳۰: س (نیز ل: ل: ۲: ب): شاه (ایران: از ۳۲ و ۳۳: ع: ب: یک بیت بی قافیه ساخته و
 ۳۳-۳۴: و نامشده است

خو دانی که پرویز^۱ بیدادگر^۲
 سخن‌های^۳ بیداد گویده‌می
 بی او^۴ ز روی زمین برگزیدل

ز بهرام^۳ بیشی^۴ ندارد هنر
 بزرگی^۵ به شمشیر جویده‌می^۶
 مه نیرو، مه آهنگی جانش، مه^۸ دلا

۱۰۵ به گرد سپهر^۹ یکی کنده کرد
 کمندی قزوق برد^{۱۰} بالای اوی^{۱۱}
 چن^{۱۲} این کرده شد^{۱۵} نام یزدان پخواندا
 و^{۱۸} زان روی سرگشته^{۱۹} پیروزشاه
 و^{۲۱} زین روی^{۲۲} با بیم^{۲۳} دل خوشنواز
 ۱۱۰ برآمد ز هر دو سپه بوق و کوسا
 چنان^{۲۵} تیرباران بد ل از هر دو روی^{۲۶}
 چو نزدیکی^{۲۷} کنده شد خوشنواز
 و^{۲۸} زان روی چون باد^{۲۹} پیروزشاه

سروش را ببوشید و آکنده کرد
 همان^{۱۲} سی آزش کرده پهنای^{۱۳} اوی
 ز^{۱۶} پیش^{۱۷} سمرقند لشکر براند
 همی‌راند چون باد لشکر به راه^{۲۰}
 چننین تا بر^{۲۳} کنده^{۲۴} آمد فراز
 هوا شد ز گرد سپاه^{۲۳} آبنوسا
 که چون آب، خون اندرآمد به جوی
 همی‌گفت با داور پاک راز
 همی‌تاخت با خوارمایه‌سپاه^{۲۹}

۱-ب بهرام (D) ۲-ب به پرویزگر) ۳-س س (نیز ل، ل، و، آ، ب، ب، بهتر؛ ق)؛ برتر؛ متن = دل، ق، ک، ل (نیز ل، ن، ب، ن، ق) ۴-ق، ل، آ، س (نیز ق، و، ب، سخنها به؛ متن = ده دستویس دیگر هـ، ق)؛ جهان را) ۵-ل (نیز: به فرمان یزدان نگویده‌می = ۹۹-ب)؛ در این بیت بایست سپین پس و پیش شده است ۶-س (نیز ل، ل، و، آ، ا، وی ۸-ل: خوانش مه؛ ق: مانش مه؛ ک: مانش به؛ س، ل، آ، س (نیز ل، ن، ب، ب)؛ مه (ل، ل، آ، نه)؛ نیروش (نیز: پیروز) بادا (ب: یاد و) مه (ل، ل، نه)؛ دانش مه (ل، ل، نه)؛ متن = (ق)؛ نیز ل، ق، ک، بدهاری (۱۰۴-۹۷)؛ فدای الرسول الی ابن الحاقان و بلغه کلام فیروز: فایتهل الی الله و تضرع الیه و عرض عجزه و ظلم فیروز له علیه ۹-ل، آ (نیز ل، ق، ب، ن، ق)؛ در: س، س (نیز ل، ل، و، آ، ب، سپاهش؛ ک: سپهبد؛ متن = دل، ق؛ س، پس از این بیت و پس از بیت ۱۰۷ سرنویس دارند: س، رزم خوشنواز یا پیروزشاه و کشته شدن پیروزشاه؛ ل: رزم پیروز یا خوشنواز ۱۰-س، س (نیز ل، ن، ب، ن، آ، ب، فرو برد؛ ب) فرو برد؛ متن = دل، ق (نیز ق) ۱۱-ل، س (نیز ب)؛ او را؛ متن = (ن، ق، ل، ن، ب، ن، ق) ۱۲-س، ک، ل (نیز ل، ن، ق، آ، ن، آ، ب، برش؛ ل، ب: سرش؛ متن = دل، ق (نیز ق) ۱۳-س، ق، ک (نیز ل، ب، ب، بیست ریش کرده)؛ بیست ریش کرده (ک، ل، ب، ذکر ده؛ ب، د)؛ پهنای؛ ل (نیز ل، ن، ق، آ، ن، ق)؛ بیست لقی؛ پیش؛ کرده به پهنای؛ متن = دل، س (کرده)؛ ل، و، آ، این بیت را نلارند ۱۴-ل، ل، س (نیز ل، ب)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۵-ل، ق، ل، ل، و، ل، ب، د)؛ ۱۶-ل، ب، ب)؛ ۱۷-ل، ب، شهر؛ اینطوری (۱۰۷-۱۰۵)؛ فئاق عسکره من باب سمرقند. و آمر حفتر و ادون العسکر حفیره عمیقۀ مثل خلق و خطوا رأسها بالتراب ۱۸-س، ق، س (نیز ل، ل، و، ب، و؛ زین؛ متن = دل، ک (نیز ل، ن، ق، آ، ب)؛ ۱۹-ک: برگشت ۲۰-ل، ک (نیز ل، ن، ب، ن، ق)؛ خود با سپاه؛ در: س، آ، ب، و، آ، این بیت بایست سپین پس و پیش شده است؛ ل، آ، این بیت را ندارد ۲۱-ل، س، ک (نیز ل، ن، آ، ب، و؛ زان روی؛ ل، س (نیز ل، ل، و، آ، ب)؛ همی‌رفت؛ متن = (ق، آ، ب)؛ ۲۲-ل، ک، ل (نیز ل، ن، ق، آ، ب، ن، ق)؛ پر بیم؛ متن = س، س (نیز ل، و، ل، ب)؛ ۲۳-ب، د)؛ پراکنده (مهرکننده)؛ ق؛ اینطوری ۱۰۳-۱۱۱ و انداخته است و تنها بیت زیر را آورده که در صورتی‌های دیگر نیست:

دو لشکر به روی قتل‌آورده روی برآمد به چرخ از زمین‌های وهوی

۳۳-س، ل، ل، س (نیز ل، ل، ل، و، ب، س)؛ س، ه، متن = دل، ق (نیز ق، آ، ب)؛ ۲۵-س، چننین ۲۶-ل، ل، ق، س (سوی)؛ ک، این بیت را ندارد ۲۷-ل، ل، (نیز ل، ن، ب، ن، ق)؛ نزدیک آند؛ در: س، ل، ب، این بیت بایست سپین پس و پیش شده است؛ ق، آ، و، آ، این بیت و ل، اینطوری ۱۱۵-۱۱۲ و نلارند ۲۸-س، س (نیز ل، ب، و، و؛ چو باد بزان (و؛ زان) شاد (؛ شاد؛ س، آ، ب)؛ متن = دل، ک (نیز ل، ن، ق، آ، ب، ن، ق)؛ آ، ب، این بیت را نلارند ۲۹-ل، ن، ق، ب، ب، ن، ق، ل، همی‌راند؛ آ؛ تاخت؛ با گرز (و، آ؛ ترک) و رومی کلاه = ۱۱۶-ب)

سپهدار ترکان اور گشت باز^۴
 پس او سپاه^۵ اندرآمد درشت
 همی راند^۷ با گرز و رومی کلاه^۸
 بزرگان و شیران^{۱۰} روز نبرد؛
 بزرگان و شاهان^{۱۳} فرخ نژاد^{۱۴}
 همه^{۱۸} نامداران ز زمین کلاه
 کسی را که در کتله آمد زمانا
 یکی بر لب^{۲۳} کتله آمد فراز
 همی^{۲۶} خاک^{۲۷} بر بخت^{۲۸} ایشان گریست
 شه^{۳۰} نامداران با تاج و گاه^{۳۱}

چن^۱ آمد به نزدیکی خوشنواز^۲
 ۱۱۵ عنان را پیچید و^۳ بنمود پشت
 برانگیخت پس باره^۶ پیروز شاه
 به کتله در افتاد با چند^۹ مرد
 چو هرمز^{۱۱} برادزش و^{۱۲} فرخ قباد
 برین^{۱۵} سان نگون^{۱۶} شد سر هفت^{۱۷} شاه
 ۱۲۰ بزرگان^{۱۹} و پیگان جویان همان^{۲۰}
 و^{۲۱} زان جایگه^{۲۱} شاددل^{۲۲} خوشنواز
 برآورد از آن^{۲۳} کتله هر کس که^{۲۵} زیست
 شکسته سر^{۲۹} و^{۲۹} پشت پیروز شاه

۱-ل-که س^۲ (نیز ل، ق، آ، بی، و، ی، و، ی، ب)؛ چو: متن تصحیح قیاسی است ۲-س: چو پیروز آمد بر خوشنواز: (و: چو نزدیک آن کتله آمد فراز - ۲۱ اب) ۳-این بیت درس ۲، ق، آ، بی، چنین آمده است:

سپهدار ترکان شده با قوس
 ز پس کرد روی و همی تند به تاز
 همی گفت با پهلوانان به راز
 چه شاه و چه گزدهشکان و ربه

س: برآمد ز هر دو سپه بوق و کوس (= ۱۱۱۰)
 ق: چو او را چنان دید پس خوشنواز
 ل: چو آن دید خاقان با سرفراز
 که زیشان بگردید یکسر همه

متن دل (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب)؛ آ، این بیت و که بیتهای ۱۱۴-۱۱۶ را ندارند ۴- (بی: جوی) ۵-س^۲ (نیز ق، آ، و، آ): پس پشت او
 ۶- (ل، ق، و، آ: آن باره)؛ س (نیز بی): پر از خشم چون باد ل^۲؛ س^۲ (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): برانگیخته یاره: (متن دل (نیز ق، آ، بی، و، ی، ب)؛ آ
 (نیز ل، بی): تاخت: متن دل ۸-س (نیز بی): خالصگان سپاه ل^۲ (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): خوارمایه سپاه = ۱۱۳ اب؛ س^۲ (نیز ل، ق، و، آ): ترک و
 (س: جوی) رومی کلاه؛ ق: و بزرگان سپاه: متن دل (نیز - ۱۱۳ اب)؛ در ل^۲ این لست با ۱۱۹ اب پس و پیش شده است: ق در اینجا
 سر نویس دارد: وفات پیروز در کتله و گرفتاری قباد پسرش بر دست لشکر خوشنواز و بند کردن قباد: بدفاری (۱۰۸-۱۱۶): فوصلی
 فیروز، و اضظف الفریقان، و تقابل الجمعان تقدم فیروز بجموعه و حمل علیه ۹- متن هفت ۱۰-س^۲ (نیز ل، ق، و، آ): گردان: ل، این
 بیت را ندارد ۱۱-ل-که س^۲ (نیز بی): نرسی: متن دل، ق، آ، بی، و، آ، بدفاری ۱۲-ل-ل (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): جوی: (ل، بی، ی، و، ی، ب)
 خردوشی برآمدن ۱۳- (ق: دلبران و گردان) ۱۴-س، ق، ل (نیز ق، آ، بی): خسرو نژاد: ۱۵-ل، ق، ل (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): بدین س^۲ (نیز ل، ق، و، آ): بر
 آن: (ل، بی): متن دل، س، ق (نیز ق، آ، بی، ی، و، آ): ۱۶- (ل: نهان) ۱۷- (ل: آ: سی و هفت: - سر هفت) ۱۸- (بی: سی) ۱۹-س^۲ (نیز ل، ق، و، آ)
 ب: جوانان ۲۰-ل، هران: ق این بیت و س بیتهای ۱۲۰-۱۲۳ را ندارند: بدفاری (۱۱۷-۱۲۰): فارطم فی الحفیره مع اخیه هرمز و ولده
 قباد و جماعه من امراته و خواصه و قواده و ملوک بلاه ۲۱-س^۲ (نیز ل، ق، و، آ، بی): چو دید آنچنان ۲۲- (ل: ش: ق، آ: هالی (۱))
 ۲۳-ل، ق، که ل (نیز بی، ی، و، ی، ب): به نزدیکی: متن دل، س^۲ (نیز ل، ق، و، آ، بی): ل، این بیت را ندارند: ق، آ، ۲۱ و ۲۵ اب یک بیت ساخته و
 ۲۱ اب ۲۱۵-آ و انداخته است: ب پس از این بیت افزوده است:

به یزدان پناهد و بزدش نواز
 تویی آفریننده آب و خاک - ۱۰۱ اب

همی (غمی؟) شد چو بشنید آن سرفراز
 چنین گفت کای داور داد پاک

۲۴-ل، زان ۲۵-س: جایگه هر که ۲۶-ل، همان ۲۷- (ل، بی، ی، و، ی، ب): بزدار ۲۸-ل، که: (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): سخت (حرف یکم نقطه ندارد): ق:
 خون (ل، ق): تخت: متن دل، آ، س^۲ (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): ۲۹-ل، که س^۲ (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب): بی: متن دل، ق، ل (نیز ل، بی، ی، و، ی، ب)؛ آ، س^۲ (نیز ل، ق، و، آ):
 به، و، آ، س^۲ (نیز ل، ق، و، آ): سه زان؟ (ل، بی): متن دل، که ۳۱- (بی: همه نامداران زمین کلاه): ل، این بیت را ندارد

بلاشِ پیروز

که^۴ خواهد همی^۳ شاه^۲ خود را همال،
 چو نپذیرد از خویش الفسر کشم^۲
 بنالد بر ما یکی زیر دست^{۱۲}،
 همه بیخ و شاخس ز بن برکت^{۱۴}
 به ویژه کسی کو بود پارسا!
 مجوید از زهر^{۱۶} تریاک بهر^{۱۷}!
 مشو پیش تختش^{۲۱} مگر تازم روی^{۲۲}
 همی خوان به بیداد و داد آفرینا
 به هر دانشی بر توانا شدم،
 مشو بر^{۲۵} تن خویش بر^{۲۶} بدگمان^{۲۷}
 سخن گفتنی سودمند مرا،
 کسی را ز دانش ندیدم به^{۴۰} رنج

هر آن کس کجا باشد او^۱ بدسگال
 نخستین به^۵ پندش توانگر^۶ کنم^۷
 ۱۰ هر آنکه^۸ گزین^۹ لشکر^{۱۰} درپرست^{۱۱}
 حلی مرد بیدادگر بشکنم^{۱۳}
 مباشد گستاخ با^{۱۵} پادشا
 که او گاه زهرست و گه پای زهر!
 ز^{۱۸} گیتی تو خشنودی^{۱۹} شاه جوی^{۲۰}!
 ۱۵ چو خشم آورد شاه^{۲۳}، پوزش گزینا
 هر آن گه که گویی که دانا شدم،
 چنان دان که نادانتری آن^{۲۴} زمانا
 وگر^{۲۸} کار بندید بند مرا،
 ز شاهان داندند یابید^{۲۹} گنج،

ز دانایی او^{۳۲} فروماندند^{۳۳}

۲۰ پرو^{۳۱} مهتران آفرین خواندند

۱. ص. ۱ که باشد بد و (و: بد)؛ ص. ۲. ص. ۲ (نیز لن، ق. ۲. ب.)؛ که بد باشد و: متن = ل. ۲. ل. ۲. چو ۳. (ق. ۲. همه) ۴. ل. ۱. ق. ۱. ل. ۲. نیز لن، ق. ۲. ب. (ن)؛ کار: متن = ص. ۲. نیز ل. ۲. و. آ. ب. (ب. ه. ل. ن. ز) ع. س. (نیز لن)؛ تو نگر ۷. ص. ۱. نیز ق. ۲. آ. ب. (ب. کتیم؛ ص. ۲. نیز لن، ب. ه. ن. ق.)؛ کتید: متن = ل. ۱. این بیت را ندارد ۸. ص. ۱. نیز لن، ق. ۲. ب. (ن. ق.)؛ آن کس؛ متن = ص. ۲. نیز ل. ۲. ب. و. آ. ب. (ب. ۹. (ق. ۲. که از) ۱۰. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. لشکر و: متن = ل. ۱. ق. ۱. ل. ۲. نیز لن، ق. ۲. ب. ن. ق. ۲. آ. ب. (ب. ۱۱. ل. ۱. دین پرست؛ (ق. ۲. زیر دست؛ ل. ۲. در پرست؛ (ب. ۱۲. ص. ۱. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۳. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۴. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۵. ل. ۱. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۶. ل. ۲. از و ترس (ب. ۱۷. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۸. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۱۹. ل. ۱. خشنودی و) ۲۰. (ب. ۲۱. ل. ۱. بدبخش (ب. تختش)؛ (ل. ۲. تختش) ۲۲. (ب. ناز و رو) ۲۳. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۲۴. ل. ۲. نیز لن، ق. ۲. ب. ن. ق. ۲. آ. ب. (ب. ۲۵. ل. ۲. در ۲۶. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۲۷. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. ۲۸. ص. ۲. نیز لن، ق. ۲. ب. (ب. اگر؛ متن = ل. ۲. ل. ۲. نیز ق. ۲. ب. یلید ۲۹. (ل. ۲. ندیدیم؛ بنداری (ه. ۱). و لما تسم بلاش سریر الملک تکلم علی الحاضرين من الأكابر و القواد بکلام حسن، و علمهم من نفسه بكل خیر ثم و عظمهم و تصحهم ۳۱. (ل. ۲. بدو) ۳۲. ص. ۲. نیز ل. ۲. و. ب. (ب. نیز لن، ق. ۲. ب. ن. ق. ۲. آ. ب. (ب. هم از دانش او ۳۳. ل. ۲. و. ب. (ب. ۳۴. ص. ۲. نیز لن، ق. ۲. ب. ن. ق. ۲. آ. ب. (ب. ۳۵. ل. ۲. ز دانایی و قر او ماندند؛ ک پس از این بیت افزوده است:

کزین شاه رخشنده شد تاج و گاه
 تن بدسگالانش رنجور باد

بگفتند یک با دگر آن سپاه
 ز دیلدار او چشم بد دور باد

برفتند خشنود از^۱ ایوان^۲ اوی^۳ به یزدان سپرده تن و جان^۴ اوی^۵

یکی پهلوان جست با رای و سنگ^۶
 بلاش^۷ جوان را بود^۸ نیکخواه
 یکی نامور^۹ بود و^{۱۰} پاکیزه رای^{۱۱}
 سپهبد دل و گردن افراز بود
 به بُست و به غزنین و کاولستان^{۱۲}
 ز پیروزی بی رای و^{۱۳} بی رهنمای^{۱۴}
 همه جامعهی پهلوی بردید^{۱۵}
 به ماتم^{۱۶} نشستند با^{۱۷} سوگی شاه-
 بلاش^{۱۸} جوان^{۱۹} چون بود خواستار،
 سر^{۲۰} تاج شاهی^{۲۱} پر از دود گشت^{۲۲}
 بزدکوس^{۲۳} و از^{۲۴} دست برخاست^{۲۵} گردا
 همه جنگجو از در^{۲۶} کارزار^{۲۷}

بدانگه که پیروز^{۲۸} شد سوی جنگ^{۲۹}
 که باشد نگهبان تخت و کلاه
 بدان^{۳۰} کار شایسته بود سو فرای^{۳۱}
 ۲۵ جهان دیده از شهر شیراز بود
 هم او^{۳۲} مرزبان^{۳۳} بود به زاولستان^{۳۴}
 چن^{۳۵} آگاهی آمد سوی سو فرای^{۳۶}
 ز مژگان سرشکش به رخ بر چکید
 ز سر برگرفتند گردان کلاه
 ۳۰ همی^{۳۷} گفت بر^{۳۸} کینهی شهریار
 بدایت کآن کار بی سود^{۳۹} گشت^{۴۰}
 سپاه پراکنده را گرد کرد
 فراز آمدش تیغ زن صدهزارا

۱-ل: ز ۲-ک (نیز ل ۱، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰)؛ س: ق ۲، م، پ، و، ان ۲؛ ه: س، ق ۲، م، پ، و، ان ۲، ب، پس از این بیت افزوده اند:
 بر از مهر دلها زبان یز ثنا
 که جاوید یاد این (ق ۲، ن ۴، ب)
 یاد! ای بادی چنین پادشا

ف: س ۲ در اینجا سرنویس دارند، ق: آگاهی یافتن سو فرای شیرازی از کار پیروز و قباد که سخن سو فرای که چون بود دل ۲: آگاهی یافتن سو فرای از مرگ فیروز شاه؛ س: نامه سو فرای به بلاش در تعزیت؛ بنعاری (۲۰، ۲۱): فائز علیه و دعوا له، و تمجیبا من حسن عبارته و کمال عقله و وفور فضله و علمه ۳-ل: فیروز ۳-ق: جنگجوی (ش ۳: جنگ (بیت پساوند ندارد)؛ ه: رنگ و یوی (ع ۲: بلاش؛ ن ۲، ب: بلاش) ۷-ق: همی ۸-س: بدین ۹-ق: ک (نیز ب: بنامی؛ سو فرای؛ ن: سو فرای؛ ق: سو فرای)؛ متن = پاره دستنویس دیگر ۱۰-س: ک، ل ۲ (نیز ن ۲، ل ۲، م، پ، و، ان ۲، ب): مایه و؛ ق: پهلوان؛ متن = ل (نیز ل) ۱۱-ک، ل ۲ (نیز ل، ق ۲، ل ۲، م، پ، و، ان ۲، ب): چوپا؛ متن = ل، س (نیز ل) ۱۲-ق: یکی مرد پاکیزه پاکیزه رای؛ س: ز پیروزی رای (م پیروزی بی رای) و بی رهنمای = ۲۷ ب ۱۳-ل، م، پ، و، ان ۱۴-ق: (مهریان) ۱۵-س: س ۱۵ (نیز ل، و، ان ۲، ب): زابلستان؛ (پ: کابلستان)؛ متن = ل (نیز ن، ق ۲، ل ۲، م، پ، و، ان ۲، ب): کابلستان؛ (ل: ل ۲، ب: زابلستان)؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۷-ل: س ۱۷ (نیز ن: ب): چوپا؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۸-ق: ک، ل ۲ (نیز ب: بنامی؛ سو فرای؛ ن: سو فرای؛ ق: سو فرای)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۹-م، س، ق، ک (نیز ق ۲، ل ۲، م، پ، و، ان ۲، ب): بی رای؛ ل ۲۰-ق: (م پیروزی بی رای) و متن = ل، ن ۲، س ۲ (نیز ن): در س: پ: بی رای ۲۰-ق: (ل: ز پیروز و از لشکر تیرازی) ۲۱-م، بنعاری (۲۸، ۲۲): و کان سو فرای الشیرازی المنکور مرزبان زابلستان و غزته و بَست فائزاً غیر وقعة فیروز و هو یثبک الناحیه لمروق علی نفسه ثیابه البهلوانیه، و أفاض علی خذمه صرحه الأرجوانیه ۲۲-ق: (م، مایه) ۲۳-م، پ، و، ان ۲، ب: بر؛ متن = ده دستنویس دیگر: بنداری؛ و قدمع آکابر زابلستان فی مجلس المولد حفاه حاسرین ۲۴-س: (نیز ل، ب): چنین ۲۵-ق: ناز ۲۶-ق: بلاش؛ ن ۲، ب: بلاش ۲۷-ق: از جهان ۲۸-ل: (بی سود (ک)) ۲۹-ل: شد ۳۰-ق: سرو؛ ک: سرواز ۳۱-م، س: (نیز ل، و، ان ۲، ب): پادشاهی ۳۲-ق: از هامون ۳۳-ل، ق، س ۳۳ (نیز ل، ن، ق ۲): از متن = م، ک، ل ۲ (نیز ق ۲، و، ان ۲، ب) ۳۴-م: در خلیست از دست ۳۵-س: س ۳۵ (نیز ل، ب): همه و ز مجری و (مدر ز مجریان) همه کینه دار؛ متن = ل

بشد^۴ پیش تخت و نبردش^۲ نمازا
سرافرازی^۶ لشکر بپرداخت جای^۷
که پنهان مکن^{۱۰} آنج^{۱۱} نرگست^{۱۲} و زفت^{۱۳}
که این^{۱۶} نامه برگرز و تیغ^{۱۷} است و تیرا
از آن^{۱۹} نامه پر سخن^{۲۰} سو فرای^{۲۱}
سخن هرچ بود^{۲۲} اندرو خوب و زشت:
بترسیم و از^{۲۵} گردش روزگار
نیاوود در^{۲۸} عهد شاهان شکست
دگر^{۳۱} عهد آن شهریار بلند
هم اندیشهی روزگار کهن

چن آشفته^۱ آمد بر^۶ خوشنواز
بدو داد پس نامه سو فرای^۵
نیستندی^۸ نامه را داد^۹ و گفت
به مهتر^{۱۲} چنین گفت مرد دبیر^{۱۵}
شکسته شد آن مرد جنگ آزمای^{۱۸}
هم اندر زمان زود^{۲۲} پاسخ نبشت^{۲۳}
نخستین چنین گفت کز کردگار
که هر^{۲۶} کس که بوده است یزدان پرست^{۲۷}
فرستادش^{۲۹} نامه پندمند^{۳۰}
برو خوار بود^{۳۲} آنج^{۳۳} گفتم سخن^{۳۴}

۱- ب- بی: (نیز لن-ب): چو آشفته: ل: برآشفته: متن تصحیح قیاسی است ۲- ق: (چو آمد به نزدیک) ۳- س: (نیز و): شد
(حرف یکم نقطه ندارد): ق (نیز به): نشد: (ق: این واژه را انداخته است): متن = ک: ل: (نیز لن، بی، ب) ۴- ق: ک: (نیز بی، و، ان):
بیرش: (بی: تخت او بردش (وزن درست نیست)): ل: به نزدیک او رفت و بردش: (ق: بر آن پایگه برد پیش): متن = س: ل: (نیز
بی، ب): برمش (حرف یکم نقطه ندارد): س: ل: ۲: (این بیت و بیت سپین را انداخته و به جای آنها دو بیت زیر را آورده اند:
بیاد بر خوشنواز او معان (ق: آن زمان: به آخن زمان)
بدو داد پس نامه پهلوان
سر پر ز کینه (کین و) دلی پر ز رالا
ل: او بستد آن نامه را خوشنواز
بی: بیت یکم و بیت دوم و پس از بیت ۶۳ افزوده اند هل-ق: ک: (نیز بی، ب): سو فرای: (بی: سو فرای: ق: سو فرای: متن = س: (نیز
و، ان، ب) ۵- ل: (همانگه ز) ۷- ل: همی بود یک چند پیش بیای: س: ستد نامه و داد بر رهنمای: متن = ق: ک: (نیز لن، ق: بی، و،
ل: بی، ب): ل: این بیت را ندارد ۸- ل: (نیز لن-ل: و، ان، ب): نویسنده: متن = س: ۲: (نیز بی، ا) ۹- ق: (نیز ق: آ): خوانده: متن =
دوازده دستنویس دیگر ۱۰- ل: ک: ل: (نیز لن، ا): یگو: (بی، ان): یگویی: ق: آ: نهانی بگویی: متن = س: س: ۲: (نیز بی، ل: و، ب) ۱۱- ل: ق: ل:
نیز بی، و، ان، ب): آنچه ک: (نیز ا): آنگ: (ق: از چه): متن = ل: س: س: ۲: (نیز لن، ل: ل: ۱۲- ل: زمست: س: ق: ک: س: ۲: (نیز لن، ل:
و، بی): خوبست: (ق: نچیزست: بی: از خوب بی: خوبست (۱۲)) متن = ل: ۱۳- ل: غخت (۱) ۱۴- س: ۲: (نیز بی، ل: و، ا): خاقان: متن = ده
دستنویس دیگر ۱۵- ل: (کای مرد پیر) ۱۶- ل: (این بی: ق: همین) ۱۷- ک: (نیز ا): تیغ و گرز ۱۸- ل: جنگ آزما: (وزن آزمای):
متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۹- (ل: این) ۲۰- ک: درسخن: (ق: یکسخن): س: از ایران سخن نامه: متن = دوازده دستنویس
دیگر ۲۱- ل: ک: ل: (نیز لن، بی، ا): سو فرای: (ق: سو فرای: بی: سو فرای: متن = س: س: ۲: (نیز بی، و، ل: و، ب):
تعبه: متن = چهارده دستنویس دیگر ۲۲- ل: س: ق: ل: (نیز لن، بی، ل: و، ان، ب): نوشت: متن = ک: س: ۲: (نیز ق: بی، ا) ۲۳- س: س: ۲: (نیز لن،
ل: و، بی، ا): یاد کرد: ق: ک: ل: (نیز لن، ق: بی، ل: و، ان، ب): هر چه بوده: متن = ل: بهتری (۲۶-۲۷): و نقل کتاب علی بد رسول موصوف
بافکنده و العقل فلما وصل الرسول لیه و وقف علی الکتاب انکسر قلبه، و استأذ بالرب صبره، و اجاب عن کتابه ۲۵- ل: ق: ک: (نیز
لن، ز: متن = س: ل: س: ۲: (نیز بی، ا) ۲۶- ق: هر آن ۲۷- (۲: یزد دبیرست) ۲۸- ق: س: ۲: (نیز لن، ل: و، ان، ب): بر: متن = ل: س: (نیز ق: ل: بی، ان
بیت را ندارد ۲۹- ل: فرستادم) ۳۰- ل: س: ۲: (نیز لن، بی، ل: و، بی): سو مند: متن = ل: ق: ک: (نیز ق: بی، ا) ۳۱- ل: (نیز بی): همان:
بهتری (۳۰-۳۱): و قان: این فیروز لما خلف عهد الملوك الماضین حل به ماحل ۳۲- س: ۲: (نیز لن، ل: و، بی، ا): بد: س: بی: بر خوان (۱): (بی:
بدو خوانده بد: ان: بر خوانتم (۱)) متن = ل: ق: ک: ل: (نیز لن، ق: بی، ا) ۳۳- ل: ۲: (نیز بی، ا): آنچه: متن = ل: بی، ق: س: ۲: (نیز لن، ق: ل)

سپه را چو^۵ روی اندر آمد به روی^۶،
 نه بر کام من^۸ شاه تو^۹ کشته شد^{۱۰}
 نبود^{۱۱} از جوانیش^{۱۲} یک روز شاه
 تو گفتم^{۱۳} که بگرفت پایش زمین
 سر راستی را به پای^{۱۴} انگشت
 شکسته^{۱۵} به کنده ندون^{۱۶} پر ز گرد^{۱۷}
 نه گنج و نه جنگاورم^{۲۱} کاسته است^{۲۲}

چن او^۱ کینه ور^۲ گشت و من^۳ چاره جوی^۴،
 به پیروز بر اختر آشفته شد^۷
 چو بشکست پیمان شاهان داد
 نیامد^{۷۵} پسنو جهان آلمین
 هر آن کس که عهد نیا بشکند،
 چو پیروز باشد به دشت نبرد،
 گر^{۱۸} آیی^{۱۹} ترا آن^{۲۰} هم آراسته است!

گفتار اندر رزم سوفرای با خوشنواز^{۲۳}

به یک هفته آمد سوی^{۲۵} سوفرای^{۲۶}
 به دشنام بگشاد گویازبان^{۲۸}
 شنیدند و^{۳۰} آوای^{۳۱} رویینه ختم!
 که بر چرخ خورشید^{۳۳} گم کرد راه!

فرستاده با نامه تازان ز جای^{۲۲}
 ۸۰ چو بر خواند^{۲۷} آن نامه را پهلوان
 ز میدان^{۲۹} خروشیدن گاودم
 به گشمه^{۳۲} آورد^{۳۳} چندان سپاه

(۱-۱۰) س. ق. (نیز نه) ل. ن. ک. ل. ۲. (نیز ل. ۳. و.) چنانا (ل. چو این: ا. چنین)؛ متن = س. ۲. (نیز نه) ق. ۲. (ب. چنو: ۳-۲) (کتور) ۳. (ا. گشم و) ۴. س. (نیز ل. بی): کینه جوی: ق. (نیز و. ا.): چاره جوی: متن = ل. ک. ل. س. ۲. (نیز نه) ق. ۲. ل. ۲. (ب. ن. ک.) هل: ۲. به: ع. ق. ۲. (نیز) ل. ۲. اندر آورد روی (ا. رو): متن = دوازده دستنویس دیگر ۷. (ل. بی: بود) ۸. س. ق. ل. ۲. س. ۲. (نیز نه) ل. ل. ۲. و سب: ۸. ح: متن = ل. ک. (نیز ق. ۲. ب.) ۹. (ل. بی، ن. آ: نو: و.) مو: (نقطه ندارد) ۱۰. (ب. پ: خفته: ل. شاه: آشفته) ۱۱. (و: نید) ۱۲. ل. ۲. خدواند ۱۳. ل. ۱۲. (نیز ق. ۲): گویی: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۴. (ق. ۲: اک: ل. بی، ل. یا) ۱۵. (ق. ۲: فکند) ۱۶. ل. ۱۶. س. ۲. (نیز نه) ل. سب: کله: دوزخ: متن تصحیح قیاسی است ۱۷. (ق. ۲: ب. ورد): ک. (نیز) آ. یزدگرد (پر ز گرد): ل. ۲: به: کنده شود... (۱۱)؛ متن = ده دستنویس دیگر: بندهای (۷۷، ۷۸)؛ و ارسالت الیه رسولین و وعظت و نصیحتت فما انزجروا لاتعظ حتی آورده فلک: العورد الربیل ۱۸. س. س. ۲. (نیز نه) ل. ۲. و. آ. (ب. چو: متن = ل. ق. ک. ل. ۲. (نیز نه) ق. ۲. ب. ن. ک.) ۱۹. (ل. بی: آیین: ج. آیی) ۲۰. (ق. ۲: خود): ل. تو ایذر!؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۱. ل. نه جنگ و نه جنگاوران ۲۲. بندهای: و اما أنت فان عزمت علی مقاتلتنا فاعلم ان ذاک الحسام ید فی ید ذاک القتالی، و ان ذاک السنان فی رأس ذاک العامل، و لم یفرض من ذاک العدد اللهم أحد. و هنا قتالک مستحشذ ۲۳. ل. رزم سوفرا با خوشنواز: س. رزم سوفرای شیرازی یا خوشنواز ترک: ق. جنگ سوفرای شیرازی با خوشنواز: ل. اندر رزم سرفرای با خوشنواز از هزیمت: س. رزم خوشنواز با سوفرای: متن = یک سرنویس ندارد ۲۴. ل. برای (ق. ۲): نام: دلگرای: متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۵. س. ق. (نیز نه) ل. بی، و ل. ۲. (ب. بی: متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲. (نیز نه) ق. ۲. ب. ل. ۲. (ب. ا.) ۲۶. ل. ق. ک. (نیز ل. ۲. بی، ا.) سوفرای: (ل. سرفرای: بی: سوفرای: ق. سوفرای (نقطه ندارد))؛ متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲. (نیز نه) ل. بی، ا.) ۲۷. (ق. بی: و خواند) ۲۸. (ق. بی: و خواند) ۲۹. (نیز نه) ل. بی، ا.) سبجید مر (ب. یز) جنگ را در زمان (ب. و آمد دوان)؛ متن = ل. س. ق. ل. ۲. س. ۲. (نیز نه) ق. ۲. ب. ل. ۲. (ب. ا.) ۲۹. ک. رسید آن ۳۰. ل. ۲. (نیز نه) ق. ۲. بی، ا.) ح: متن = یازده دستنویس دیگر ۳۱. س. ق. ک. بی، ا.) (نیز نه) ل. بی، ا.) آواز: متن = ل. ل. ۲. ۳۲. (ل. ق. ۲: کشم: ل. بی، ا.) کشم: ل. بی، ا.) کشم: ل. بی، ا.) متن = ده دستنویس دیگر و دیگر بندهای ۳۳. ل. ۲. پهلوی برون وقت ۳۴. ل. ۲. س. ۲. (نیز نه) ل. بی، ا.) که خورشید بر چرخ: کند که در برج خورشید: متن = ل. س. ق. (نیز ق. ۲) بندهای (۷۹، ۸۰): فلما عاد الرسول بهذا الجواب الیه جر عاکره و سار الی گشمه

خُتک آنک^۳ گرد گذشته^۲ نگشت^۱
 ز سیم و زر و گوهر نابسود^۴،
 که آن روز بگذاشت^{۱۰} بیروز رخت^{۱۱}،
 چه از^{۱۲} ویژه گنج و چه چیزی سپاه^{۱۳}
 به نزدیک شاه و^{۱۶} دلبران شوی^{۱۵}،
 تو از عهد بهرام گردن میچسب^{۱۴}
 مرا ترک و^{۲۱} چین است و ایران تراست

۱۲۰ کنون بودنی بود^۱ بر ما^۲ گذشت
 اسپران و از^۳ خواسته هرج^۴ بود^۵،
 ز اسب و میلیح^۹ و ز تاج و ز تخت،
 فرستم همه نود سالار شاه
 چو^{۱۴} بیروزگر سوی ایران شوی^{۱۵}،
 ۱۲۵ نباشد مرا سوی^{۱۷} ایران^{۱۸} بسج
 شهنشاه^{۱۹} گیتی بیخشید راست:

بیاورد لشکر به برده سرای
 بگوی^{۲۴} آنج^{۲۵} بشتیدی از رزم خواه^{۲۶}
 بگفت آنج^{۲۷} بود آشکارا و راز^{۲۸}

چو بشنید پیغام او سوزفرای^{۲۱}
 فرستاده را^{۲۲} گفت: پیش سپاه^{۲۳}
 بیامد فرستاده‌ی خوشنواز

۱-ل: حو< ۲-س، ق، ل، ۲-س، ۲ (نیز ل، ن، ل، ۲-ب، ن، ۲-آ، ب)؛ س: متن = ل، ک (نیز ق، ۲-و)؛ ۳-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲-و، آ)؛ هر که: (ب، ن، ۲)؛ آنکه: (ع، متن = ل، ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲، ب)؛ ۴-س، ۲ (نیز ل، ن، ب)؛ درشتی: متن = ل؛ بنداری (۱۱۲-۱۲۰)؛ و لما أصبحو أناهم رسول خوشنواز بطلب الصلح و يقول: إن فیروز آورد نفسه موارد الهلكة حين نقض العهد و مال الى الحنظل و ترك الشهد و الآن لبس من الصواب سفک دماء العباد و تخريب البلاد و الأصلح أن نخرج للمسلم ۵-ل، ق، ز؛ ۲-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲، ل، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ آن: متن = س، ک (نیز ل، و، ب)؛ ۶-س، ۲ (نیز ق، ۲-ب، ن، ۲-آ، ب)؛ هر چه: (و، هر که)؛ متن = ل (نیز ل، ن، ۲، ۷، ق، ۲، و، هست)؛ ۸-س، ۲ (نیز ل، ن، ل، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ زر و سیم و ز (ل، ن، ۲، ۱، ۱، ۱)؛ آن: (ب، هم)؛ گوهر نابسود: (ق، ک، ز، ز، ز، ن، و، گوهر نابسود)؛ (ق، ۲)؛ زرین و هم از جامهای نشسته: (و، فراید بر این کین ساند (نقطه ندارد) شکست (ل))؛ متن = ل، س، ل، ۲ (نیز ب)؛ ۹-س، ک، صلاح: متن = ده‌واژه دستنویس دیگر ۱۰-س، ل، ۲ (نیز ل، ن، ل، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ که: بگذاشت (ل، بگذاشت)؛ بر دشت (ل، ن، تخت (ل))؛ کده که آن وقت = (۲)؛ ۲-س، ۲ (نیز ل، ۳، ب، و، آ)؛ که بر دشت (ل)؛ بگذاشت: متن = ل (نیز ق، ۲)؛ ۱۱-ل، س، ل، ۲ (نیز ل، ن، ب)؛ سخت: (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ۲-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲)؛ بخت: متن = ک (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، آ)؛ ق، این بیت را ندارد ۱۲-ق، ک، آن: متن = ۱۳-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲، ل، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ گنج ویژه چه چیز سپاه (ل)؛ از چیز شاه: (و، گنج و چه ویژه چیز سپاه)؛ ل، سر برده و گنج و پیل و سپاه: متن = ل، ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲-ب، ن، ۲)؛ ۱۴-ق، ک، (نیز ق، ۲)؛ تو: (ل، ن، ب، ن، ۲-و، آ)؛ که: متن = ل، س، ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ ۱۵-ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ ۱۶-س، ۲ (نیز ل، ن، ب)؛ حو: متن = ل، ۱۷-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲-و، آ)؛ نغارم دگر سوی (ل)؛ نغارم دیگر به: (متن = ل، ب، ی، ک، ل، ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲-ب، ن، ۲)؛ ۱۸-ک، دلبران = ۱۹-س، ۲ (نیز ل، ن، ل، ۲-و، آ)؛ که: بهرام: متن = ل، ب، ک، ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲-ب، ن، ۲-و، آ)؛ حو: بنداری (۱۲۱-۱۲۶)؛ و نحن نرد علیکم جمع ما غنما لى و قعة فیروز مع جمیع المأسورین فنزج علی العاقبة الحسنی و الطریفة المثلی، و یكون ما دون جیحون لکم و ما وراه لنا، و نتراضی بقسمة الملک السعید بهرام، و لانجاوز ذلك ۲۱-ل، ۲ (نیز ل، ن، س، فرای: (ق، سوزفرای: (ل، ۲-ب، سوزفرای: (متن = ده دستنویس دیگر: (ل، ن، ۲)؛ این بیت با بیت سپس و پیش شده است ۲۲-ل، ن، ۲ (حو: ۲۳-ب، رو پیش شاه)؛ ۲۴-ل، ل، ۲ (نیز ل، ل، ۲)؛ بگو: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۵-ک، ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲)؛ آنچه: متن = ل، س، ق، ۲ (نیز ل، ن، ۲-ب)؛ ۲۶-س، ۲ (نیز ل، ۲-و، آ)؛ کتیه خواه: (ق، لفظ شاه)؛ (ل، نیک خواه)؛ بزرگوار: متن = ل، ک، ل، ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲)؛ ۲۷-س، ۲ (نیز ل، ن، ب، این بیت را با بیت سپین پس و پیش کرده و پس از آن افزوده‌اند:

فرستاده آن را سراسر بگفت
 نکرده‌ش ز پیغام چیزی نهفت

بنداری: (۱۳۷-۱۲۸)؛ فلما سمع سوزفرای هذه الرسالة استجضر أصحابه و جمعهم فی سمرقند و أشار علی الرسول بأن یعید تلک الرسالة علیهم ۲۷-س، ۲ (نیز ب)؛ آنکه: (نیز ل، ب، و، ن، ۲)؛ آنچه: (ل، ن)؛ آنکه: (ل، ن)؛ متن = ل، ق، ل، ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲)؛ بشتیدی را دراز (ل)؛ بنداری: (فعل الرسول و بلغهم مقالة خوشنواز

ز هیتال و چین دست بر سر گرفت^۲
 گشاده دل و نیک خواه^۳ آمدند
 می و رود و رامشگران خواستند
 ز تیمار پیروز آزاده خوی^۴،
 به بریط^۵ همی^۶ رزم ترکان^۷ سرود^۸
 ازو گشته شاد و بدو داده رای^۹!
 کسی^{۱۰} را که بد کینه ی خوشنواز

مر او را سبک شاه^۱ در بر گرفت
 ز راه اندر ایوان شاه آمدند
 بفرمود تا خوان بیاراستند
 همی بود جشنی نه بر آرزوی^۲!
 ۱۸۰ همی چامه گو سوز را ستود^۳
 مهان^۴ را همه چشم^۵ بر سوز فرای^۶
 همه شهر ایران^۷ بدو^۸ گشت^۹ یاز

همی رفت ازین^{۱۳} گونه تا چارسال
 جهان را به رای خود^{۱۴} آراستی
 به چریی^{۱۵} پیرداخت گاه^{۱۶} از بلاش^{۱۷}

پیید^{۱۹} سوز فرای^{۲۰} از جهان^{۲۱} بی همال^{۲۲}
 نبودی جز آن^{۲۳} چیز کو خواستی
 ۱۸۵ چو فرمان او گشت در شهر فاش^{۲۴}

۱-من: تنگه س^۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب)؛ سخت: متن = دل، ق، ک، ل (نیز ن، ق، ا، ب، ف، ن)؛ ۲-ق: چینی سخن در گرفت ۳-ص، ک، ل، ا، س، ۲
 (نیز ل، ی، ب)؛ خلیه بدل و (۲)؛ خلیه بدل (کینه خواه)؛ (ق)؛ خلیه بدل و نیک خواه)؛ متن = دل، ق، بنامی (۱۷۷-۱۷۳)؛ فلما وصل أدخله
 الی ایوانه مع سوز فرای ۴-ک، ل (نیز ن، ق، ۲)؛ آرزو ده (نه پر از آب روی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۵-ک، ل (نیز ق)؛ آزاده خو؛
 بنامی (۱۷۹-۱۷۸)؛ فمأوا السماط وطعموا ثم جلسوا فی مجلس الأتس علی جملة اللهو و الطرب غیر أن صفو عیشهم ذلک کان
 مرتقا یقرب مهدم بحافه قیروز ۶-ل: همه جامه سوگواران بپوشید (نیز ل، و، ب)؛ همه جامه سوز فرایی سرود (ل، و، رود)؛ ۷
 (نیز ق)؛ همی چامه گر سوز فرای (ق)؛ سوز فرای را ستود ل؛ ۸-همه رود زن را سرای سرود؛ س^۲ (نیز ل، ا، ۲)؛ همه جامه (س)؛ جامه و
 سوز فرای (۲)؛ سوز فرای و سرود (ن، ن)؛ ۹-همی جامه زن زد (ن، ۲)؛ زن فراوان سرود؛ متن = ق (نیز ب)؛ پس از تصحیح سوز فرای به سوز فرای
 ۷-س^۲؛ بریط ۸-ص: سووی (۱)؛ ۹-ق: ایشان؛ ک: تورخان؛ ل؛ نو راه س^۲ (نیز ن، ب)؛ توران؛ متن = دل ۱۰-ل؛ ستود (ن، ن)؛
 برود؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ در ص، س، ۳، ل، و، ا، ب، این بیت بابت سپین پس و پیش شده است؛ بنامی؛ و طفق المغنون
 یز مرمون علی أوتار المزاهر بالحنان تشتمل علی وصف وقعة الترتک، و ظفر البهلوان بهم، و إقتاذ ابن الملک من أبیدیم ۱۱-ن؛
 جهان ۱۲-ق؛ جشن (۱)؛ ۱۳-ل، ق (نیز ل، ل، ا، ب)؛ سوز فرای؛ ل؛ سرفرایی؛ (ق)؛ سوز فرای؛ متن = س، س، ۲ (نیز ل، و، ب)؛ ۱۴-ل، ن، ب،
 ن؛ ۱۵-ق؛ تاره و ن؛ ل؛ دله جای؛ ق؛ ۱۶-همی هر یکی زد دگر گونه رای؛ ن؛ آرزو کرده شادی بدو کرده رای؛ و بدو داده یکسر همه کار و
 رای؛ متن = ط، س، ق، ل، و، ا، ب)؛ آئین بیت و اندلرد ۱۵-ص، س، ۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب)؛ کار ایران؛ ک: شهر باران (شهر ایران)؛
 متن = ل، ل، ل، ق (نیز ل، ق، ا، ب، ن)؛ ۱۶-ق (آبرو)؛ ۱۷-ن، ن، پ، گشته ۱۸-ص، س، ۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب)؛ همان؛ ن، ق، ا، ب، ن؛ ۲-س از این
 بیت ازرو صفت:

بمان بهلوان دل همی شاد کرد روان را از اندیشه آزاد کرد

۱۹-ص، س، ۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب)؛ شده؛ متن = دل، ق، ک، ل (نیز ن، ق، ۲، ب، ف، ن)؛ ۲۰-ل، ق، ک (نیز ل، ل، ۲)؛ سوز فرای؛ ل؛ سرفرایی؛ (ن)
 سرفرایی؛ ق؛ سوز فرای؛ بد سوز فرای؛ متن = ص، س، ۲ (نیز ل، و، ن، ا، ب)؛ ۲۱-ک: چنان ۲۲-ص، باهمال (۱)؛ ۲۳-ل، زین؛ (ل، ب)؛ از آن؛
 متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴-ل، ل، ل، ا، ز)؛ ز نبود جز به آن؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵-ق، و؛ (ل)؛ خوش ۲۶-ن؛
 گشتی بلاش؛ س، س، ۲ (نیز ل، ل، ا، ب)؛ ک: در جهان گشت فاش؛ متن = ل ۲۷-ل، ق (نیز ق)؛ به خوبی ۲۸-ص، س، ۲ (نیز ق، ل، و، ا، ب)؛
 تنگه؛ متن = دل، ق، ک، ل (نیز ل، و، ن)؛ ۲۹-ل، ق؛ یلاش؛ بد بلاش؛ بنامی (۱۸۵-۱۸۱)؛ و استعلی أمر سوز فرای فاستید بالأمر و
 النهی؛ و الحل و القضاء و البسط و القبض، و الإیرام و القضاء، و صار لا یلانیه أحد فی تلك الدولة و لا یساجله و إن کان یملأ الدلو الی
 صد الحکر سه فقی کلک الی أربع سنین مضت من ملک بلاش

بدان را ز نیکان^۴ ندانی^۲ همی!
 بی پزی^۵ و از^۶ بی نیازی کنی!
 بدین^۸ پادشاهی توانا ترست!
 نیارست گفتن که^{۱۰} ایدر مباحش!
 که بی کوشش و درد و نفرین بودا
 بدو گفت: شامی^۱ نرانی^۲ همی!
 همی پادشاهی به بازی کنی
 قباد از تو در کار^۷ دانا ترست
 به ایوان خویش اندر آمد بلاش^۹
 همی گفت: بی رنج^{۱۱} تخت^{۱۲} این^{۱۳} بود

۱-ق: شاها) ۲-ل، ق، ک (نیز ق، ۲، ل، ن: ۳: ندانی: (ب: تو رانی (ا): متن = س، ل، آ، س (نیز ل، ل، ل، و، آ، ب) ۳-محد: نهایی ۴-ل: نرانی: متن = چهارده دستنویس دیگر ه، س، س (نیز ل، ل، و، آ، ب): کژی: ک: بردی (نقطه ندارد): متن = ل، ق، ل (نیز ل، ق، آ، ب: ل، ن: ۴) ۵-ل، ق، س (نیز آ): ز: متن = س، ک، ل (نیز ل، ن، آ، ب): بنفاری (۱۸۶-۱۸۷): فقال له: إنک لا تحسن شغل السلطنة، و لت تطلع علی أسرار الملک؛ تحسبها نوعاً من اللهو واللعب ۶-س، س (نیز ل، ل، آ، ب): خودکار: و: اندرین کار: متن = ل، ق، ک، ه، ق (نیز ل، ن: ۲، ب، ل، ن: ۲) ۷-ل، و: برین: بنفاری: و أخوک قباد أعرف منک بدقائق هذا الأمر و غوامضه، و هو أقدر منک علی القيام بمراسم الملک ۸-ق: ۹-ق: ۱۰-ق: ۱۱-ق: ۱۲-ق: ۱۳-ق: گفتا تو! ق: پس از این بیت افزوده است:

بلاش آن زمان تخت زرین نهاد
 که ناشادمان برنشیند قباد ۱۷۲

۱۱-ل: (بی: بی رنج و) ۱۲-ل-ل (نیز ل، ن، ق، آ): تخت (حرف یکم نقطه ندارد): س: تن: ل (نیز ل): بخت: متن = ق، ک، ه، س (نیز ل، آ، ب) ۱۳-ل: آن: ب این بیت را ندارد: بنفاری (۱۸۹-۱۹۰): قاضطر بلاش الی ملازمة بیته و تخلف نفسه

قباد

پادشاهی قباد چهل سال بود^۱

چو بر تخت بنشست^۲ فرزخ قباد
شوی طیسفون^۳ شد^۴ ز شهر^۵ سیطخر^۶
چو بر تخت پیروز^۹ بنشست^{۱۰}، گفت
شما را شوی^{۱۲} من^{۱۳} گشاده‌ست راه
بزرگ آن کسی^{۱۵} کو به گفتار راست
چو بخشایش آرد به خشم اندرون
نهد^{۱۹} تخت خشنودی اندر جهان

کلاو بزرگی به سر بر نهاد
که آزادگان^۷ را بدو^۸ بود فخر
که از من^{۱۱} مدارید چیزی نهفتا
به روز سید^{۱۴} و شبان سیاه
زبان^{۱۶} را بیاراست^{۱۷} و کژی نخواست
سر راستان^{۱۸} خواندش رهنمون
بیابد به داد^{۲۰}، آفرین^{۲۱} میهن^{۲۲}

۱-س: (نیز ن. ب. ان. آ. ب.)؛ پادشاهی قباد (ق. ق. ۲. ب. آ. قباد پیروز: ک. قباد لیروز: ن. ق. قباد پیروزشاه: س. قباد پسر پیروز: ل. قباد پسر فیروزشاه: بی. قباد بن پیروز). چهل سال (ل. چهل و سه سال: ن. چهل و هشت سال: ق. ۷. چهل سال و دو ماه: بی. هشتاد سال) بود (ل. خود: ج. او). به پادشاهی نشستن قباد بر جای پدرش پیروز؛ بنداری: ذکر نوبه قباد بن لیروز بن یزدجرد بن بهرام جور و کالت مده ملکه اربعین سنة ۳- (ق. ۷. بنشست بر تخت: بی. آ. این بیت و اندارد ۳- ل. ق. ک. ل. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ۳). طیسفون: بی. طیسفون: آ. طیسفون (حرف دوم نقطه ندارد)؛ متن = س. س. آ. (نیز ن. ق. ۲. ل. ۱۰۳) ۷- س. س. آ. (نیز ن. ب. ان. آ. ب.) ۴- س. ج. ح. ه. بی. (بشهر: ک. و بسوی عمل. ق. ک. س. آ. (نیز ل. ب. و. ان. آ. ب.)؛ صطخر: متن = س. ل. (نیز ن. ق. ۲. ل. ۱۰۳) ۷- س. س. آ. (نیز ن. ب. ان. آ. ب.)؛ گردنکشان: متن = ل. ه. ل. ۲. س. آ. (نیز ل. آ. ب.)؛ بدان: متن = بازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۲-۱): فصار الأمر لقیاده و توجه من اصطخر نحو بغداد ۹- س. (نیز ل. ۳). پیروزه ۱۰- س. آ. (نیز ل. ۱۰۴). بنشست و دل: بنشست پیروز: متن = س. ق. ک. (نیز ن. ب. و. ان. آ. ب.) ۱۱- (ن. ح. من: آ. ما) ۱۲- بر ۱۲- ق. ک. ل. ۲. (نیز ق. ۲. ل. بی. ب.)؛ ما: متن = ل. س. س. آ. (نیز ن. ل. ۱۰۴) ۱۴- (بی. سفید): بنداری (۳-۲): قال صاحب الکتاب: لما جلس قباد علی تخت السلطنة قال للناس: إن طریقکم إلى مفتوح باللیل والنهار. فلا تسلبوا ستر الکتمان علی وجوه الأسرار ۱۵- (ق. ۲. بود) ۱۶- من: زمان ۱۷- ل. ۳. بیاراجست: بی. بنداری: و کل ملک زمین لسانه یرصد المقال فهو المخصوص بالإنظام و الإجلال ۱۸- س. راسنی ۱۹- س. (نیز ل. بی. ۲۰- (بی. بیاید شنید) ۲۱- آ. (نیز ل. ۳. و. آ. آ. آفرین از ۲۲- س. (نیز ب. ساید بداد آشکار و نهان (حرف یکم و دوم و اوله تخت نقطه ندارد): ق. این بیت را ندارد

مهان و کهنش^۳ کنند آفرین
 ز کژی شود شاه^۵ پیغاره جوی^۶
 چو دانا شود، پاسخ آید^{۱۰} درست
 همی^{۱۱} دانش او^{۱۲} نیاید^{۱۳} به بر
 چه دانش مر او را چه بر سبزه آب^{۱۵}
 همی^{۱۷} در نکوهش کند کهتری
 فرومایه تر شد ز^{۲۱} درویش نیز!
 به دیوانگی ماند این^{۲۳} داوری
 ز عیب کسان برنخواند^{۲۴} بسی
 چو تندی^{۲۶} کند^{۲۷} تن^{۲۸} به خواری بود
 توانگر^{۳۱} شدی یکدل و پاکدای^{۳۲}
 تن مرد بی آرز^{۳۵} بهتر ز گنج
 بعیرد تنش^{۳۹}، نام هرگز نمرد^{۴۰}!

دل خویش گر^۱ دور دارد^۲ ز کین
 هر آنکه^۴ که شد پادشا کز گوی
 ۱۰ سخن را بیاید شنیدن^۷ نخست^۸
 چو داننده مردم بود آزور
 هر آنکه که دانا^{۱۴} بود پرشتاب
 چنان هم نیاید^{۱۶} دل لشکری
 توانگر^{۱۸} کجا^{۱۹} سخت باشد به چیز
 ۱۵ چو درویش نادان^{۲۱} کند مهتری^{۲۲}
 چو عیب تن خویش داند کسی
 ستون خرد بر دباری^{۲۵} بود
 چو خرسند^{۲۹} گشتی^{۳۰} به داد خدای
 گر از آز^{۳۳} داری تنت را به^{۳۴} رنج
 ۲۰ همان را^{۳۶} بخشش بود^{۳۷}، توشه برد^{۳۸}

۱-ل: را می: کردی (نیز ق ۲-ج: آ: ب): اگر دل: آخویشتن: متن: ک (نیز: ل: ن: ۲) ۳-س: ق: ک: س: ۲ (نیز: ل: ن: ب): داری: متن: ۳-س: ق: ک: م: ۲ (نیز: ل: ن: ب): کهنش: متن: ل: ل: آ: م: ۲ (این بیت را ندارد ۴-ل: ن: آنکس) ۵-ک: کار: (ل: ن: ب: ن: ۲: زود) ۶-ل: ق: ک: (نیز: ل: ن: ب: ل: ۲) پیگار جوی: ل: آ: را: آبروی (ل: ن: ق: آ: پادشاهت خوری: متن: س: م: ۲ (نیز: ل: ن: و: آ: ب): بندای (۹-ع): و مهاکان متکلماً بغیر السداد تعرض للترغ و العناد. و اذا طهر قلبه عن اللعاب للذین و الحمد للقدیم نظرته الأضاغر و الأكابر بعین التمجین و التقدیم ۷-ل: شنید ل: ۸-ق: درست (پساونده ندارد) ۹-ق (نیز: ل: ن: ق: ۲: شوی: ل: ۲: س: ۲ (نیز: ل: و: آ: ب): شدی: م: (نیز: ب): دانستیش: (ل: ن: ق: تیش: م: متن: ل: ک: (نیز: ب) ۱۰-س: (نیز: ق: آ: م: ب): آری: ل: ۱ (نیز: ل: ک): آوری: م: ۲ (نیز: و: آ: ب): آرش: (ل: ن: ب: ن: آ: آرد): متن: ل: ق: ک: ۱۱-ق: همان ۱۲-م: ق: م: ۲ (نیز: ل: ن: ق: ۲: وی: ک (نیز: ل: ن: و: ل: متن: ل: ل: ۲ (نیز: ل: ن: ق: آ: م: و: ب) ۱۳-ل: (ن: بیاید: (ل: ن: ک: دانش: (ل: ن: م: ۱۴-س: م: ۲ (نیز: ل: ن: و: آ: ب): آتش چه آب: ک: بر سیری آب: ل: ۲ (نیز: ل: ن: ق: ۲: سیری ز (ل: ن: از): آب: (ق: آ: در سر شراب: (ل: ن: ب: م: سیری آب: متن: ل: ق: این بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۶-ل: (نیز: ق: ۲): که باشد: م: س: م: ۲ (نیز: ل: ن: ل: م: ب): که باید: متن: ل: آ ۱۷-ل: (نیز: ق: ۲): همه: متن: دهوازه دستویس دیگر ۱۸-س: (نیز: ل: ن: ق: توانگر ۱۹-س: م: ۲ (نیز: ل: و: آ: ب): که او: ق: آ: اگر: متن: ل: ق: ک: ل: (نیز: ل: ن: م: ن: ۲۰-س: (نیز: ل: ک): گشت: م: ۲ (نیز: و: آ: ب): گشت و: متن: ل: ق: ک: ل: ۲ (نیز: ل: ن: ق: آ: م: ب): ل: این بیت را ندارد ۲۱-س: (نیز: ق: ۲): دانا ۲۲-م: ق: ک: م: ۲ (نیز: ل: ن: ب): برتری: متن: ل: ل: ۲۳-ق: ک: س: ۲ (نیز: و: آ: ن: آن ۲۴-ق: ک: (نیز: ل: ن: ق: ۲: م: ب: ل: آ: برنگوید: م: ۲ (نیز: ل: و: آ: ب): او نگیرد: (ل: ن: ن: گوید: متن: ل: ل: ۲۵-ل: (ل: ن: برد و باری ۲۶-ل: ک: ل: ۲ (نیز: ل: ن: م: ن: ۲): نیز: متن: ل: م: س: م: ۲ (نیز: ق: آ: م: ل: آ: ب): ۲۷-ق: (نیز: ل: ن: م: ن: آ: کتی: متن: ده دستویس دیگر ۲۸-ل: (و: سیکس همیشه (پادشاهی پیروز لب)) ۲۹-ل: (خووستند) ۳۰-ل: باشی ۳۱-س: (نیز: ل: ن: ق: توانگر ۳۲-ق: (نیکداری) ۳۳-ل: ک: (نیز: ل: ن: م: ن: آ: آزاد: م: س: ۲ (نیز: ب): آزاد: ل: آ: زده: متن: ل: ق: (نیز: ق: آ: م: و: آ: ب): ۳۴-ل: (نیز: ل: ن: م: ن: آ: ز: ل: ن: آ: ز: متن: دهوازه دستویس دیگر ۳۵-ل: (ن: بی: رنج: متن: ل: چهارده دستویس دیگر ۳۶-ل: (نیز: ق: آ: م: ن: آ: هر آنکس: ق: ک: (نیز: ل: ن: هر آن را: ل: ک: م: متن: س: م: ۲ (نیز: ق: آ: م: و: آ: ب): ۳۷-ل: (نیز: ق: ک: ک: ل: (نیز: ل: ن: ق: دانش بره: (ل: ن: ق: دانش بره: (ل: ن: ق: ک: م: متن: س: م: ۲ (نیز: ل: و: آ: ب): م: ب: ک: م: (پساونده ندارد): ل: یا گسی: ل: ۳۸-ل: (توشه) برد: متن: دهوازه دستویس دیگر ۳۹-س: آ: نمیرد تنش: (ل: ب: بعیردش تن) ۴۰-ل: مانند بسی: (و: نیکو برد: متن: دهوازه دستویس دیگر: م: این بیت را ندارد

دوابه فرستاده آمد به ری
 ۵۵ چو دیدش، بیرسید^۳ سالار^۲ بار
 بباند^۴ به شاپور رازی سپرد^۵
 چو برخوردند آن نامه کیهباد
 که جز^۸ سوفر^۹ دشمن اندر جهان^{۱۰}
 ز هر جای^{۱۳} فرمانبران^{۱۲} را بخواند
 ۶۰ چن^{۱۷} آورد لشکر به نزدیکی شاه^{۱۸}
 چو دیدش جهاندار^{۱۹}، بنواختش
 بدو گفت: ازین^{۲۱} تاج بی بهرام
 همه سوفر^{۲۳} راست بهر از مئی^{۲۲}
 ازین داد و بیداد، در^{۲۷} گردنم
 ۶۵ به ایران برادر بُدی کدخدای
 بدو گفت شاپور کای شهریار^{۳۳}

چو باد خزان^۱ به فرمان کی^۲
 و زو بستد آن نامه شهریار
 سوار سرافراز را^{۱۰} پیش برد^۵
 بختید شاپور مهرک نژاد
 ورا نیست در^{۱۱} آشکار و نهان^{۱۲}
 شوی طیسفون^{۱۵} تیز^{۱۶} لشکر براندا
 هم اندر زمان برگشادند راه
 بر تخت پیروز^{۲۰} بنشاختش
 به بی بهر مئی در^{۲۲} جهان شهرام
 همی نام بینم^{۲۵} ز شاهنشهی^{۲۶}
 به فرجام روزی بیچید^{۲۸} تنم
 به استی^{۲۹} ز^{۳۰} بیدادگر سوفرای^{۳۱}
 دلت را بدین کار^{۳۳} رنجه^{۳۲} مدار،

۱-ا. جوتقی ۲-ا. هنگام دی (بی: درگاه کی (1)) متن = سیزده دستنویس دیگر ۳-بی: (بترسید) ۴-د. درون شد ۵-بی: (ن: رساند-خواند) ۶-بی: (کی) ۷-ا. لیل: بروخوانند متن = چهارده دستنویس دیگر ۸-س: بداد ق. ه. س. (نیز بی: سب): بوال: مرا: متن = د ۹-بی: سوفرای: که که (نیز ل. ب. ب. ا. سوفر: ل. (نیز بی: سرفزا: ق.: سوفرای: ق.: سرو: وا. متن = س. س. (نیز بی: و ب. ب. ا. ل. ا. و ا. بگرد جهان ۱۰-س: ه. س. (نیز ل. ۳. و. ب. ب. جز لوکس نبود: ل. ۲. (نیز بی: ق. ۲. ب. بی: ق. ۲. نبود جز او: (بی: جز آن کین نبود): متن = د ۱۷-ق. ۲. دشمن اندر نهان: بتخلی (۵۸۵۴): قطار الرسول بجتاح الطرد و الرکض الی الری، و أعلم سابیور بالامر فافتت ضاحکا من الفرح و استیشر بخیر رأی الملک علی الفارسى، فانه کان أعدى عدوّ له فی السر و العلن ۱۳-س. س. (نیز بی: سب): چو بشنید: متن = د ۲۲-س. ۲. نیز بی: ل. ۳. و. ا. ب. ب. فرماندهان: ق (نیز ق. ۲): فرمان یلان: متن = د. ه. د. ل. (نیز بی: ق. ۲) ۱۵-بی: ق. ه. د. ل. (نیز ق. ۲. ۳. طیسفون: (طیسفون): متن = س. س. (نیز بی: بی: و. ا. ب. ب. وقت و بی: ل. ۳. زود: (بی: رفت): متن = د. ه. س. (نیز بی: ق. ۲. ب. بی: ا. سوفرای: ق. ۲. ب. بی: ا. سوفر: (ن: سرفزا: ق.: سوفرای: متن = ۳۴. ک. همه سوفرای بی و شاهان شاهی: در ل. ۳. ک. بی: این بیت پس و پیش شنده است: بی: این بیت را ندارد ۲۷-ق.: برآمد: ازین داد... (۳) متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۸-د. ۱. بیچید: بی: بسوزد ۲۹-ق. ۲. بستی: بی: بپوشی (بپوشی). ۳۰-ق. (ز پستی) ۳۱-بی: ک. (نیز ل. ۲. ب. و. سوفرای: بی: سرفزای: (ن: سرفزای: متن = س. ل. (نیز بی: بی: این بیت را ندارد: بتخلی (۶۵۶۲): فاینه قیاد شکو، و شرح له ما بقی به من استیلاء الفارسی علی ملکه، و لفة احتضله به ۳۲-ق. ۲. سوقرای (د) (پساوند ندارد) ۳۳-ق. ۲. بار: ک. بار: ۳۴-س. س. (نیز بی: ه. س. بی: فسکین: متن = ج. ه. د. ل. (نیز بی: ق. ۲. ب. بی: (۳): ق. ۲. پس از این بیت افزوده است:
 ترا نام و او را نزد است و داد
 خود اندیشی بد مکن هیچ یاد

یکی نامه باید نبشتن^۱ درشت^۲
 بگویی^۵ که از تاج^۶ شاهنشهی^۷
 تژی^۹ بازخواه و منم پیشگاه^{۱۱}
 فرستادم اینک یکی^{۱۱} بهلوان
 چو نامه بدین گونه باشد بدوی^{۱۲}،
 نمانم که بر هم زند نیز چشم!
 ترا نام و فز^۳ و نژادست و پشت^۴،
 مرا بهره زنجست و گنج^۸ نهی^۸،
 نخواهم که خوانی مرا نیز شاه،
 ز کردار تو^{۱۲} چند باشم^{۱۳} نوان^{۱۴}؟
 چومن دشمن و^{۱۵} لشکری جنگجوی^{۱۶}،
 نگویم سخن پیش او^{۱۷} جز به خشم!
 نیستدهی^{۱۸} نامه را خوانند
 بگفت آن^{۱۹} سخن‌ها که با شاه گفت

گفتار اقدر رفتن شاپور و بنده کردن سوغرا را^{۲۲}

۷۵ چو بر نامه^۱ مهر بنهاد شاه
 گزین کرد پس^{۲۵} هرک^{۲۶} بد نامدار
 بیاورد شاپور لشکر به راه^{۲۲}
 پراکنده از لشکر شهریار

۱-ل.س.ق.ل.۲.س.۲ (نیز ل.ن.ی.ل.۳.و.ب.ب): نوشتن؛ متن ک (نیز ق.۲.ب) ۲- (ق.۲.ن.آ: درست) ۳- ق.ک (نیز ل.ن.ب.ن.۴): فز و نام
 متن ۴- (ل.ن.ب: حور< پشت)؛ ل.۲: درو فز و نام و نژاد نوشت؛ (ق.۴: شکستن مروراد ل دست و پشت؛ ل.۴: بر از نام و فز و نژاد و
 نشست)؛ متن ۵- ل.س.س.س.۲ (نیز ل.و.۱.آ.ب) ۶- س.س.ل.۲.س.۲ (نیز ل.ی.ل.۲.و.آ.ب): بگفتن؛ متن ۷- ل.ق.ک (نیز ل.ن.ق.۲.ب.ن.۲) ۸- ح.ل: تخت؛
 س.س.۲ (نیز ل.ن.ق.۲.۲): تاج (حرف یکم نقطه ندارد)؛ متن ۹- ل.د.ق.ک (نیز ل.ن.۲.آ.ب) ۱۰- ک.ک شاهان شهی (ب: شاهنشاهان) ۱۱- ق.
 گنجم نهی؛ ل.۲: گنجم نهیست (پسواند ندارد) (ل.ن.۲: گنجی نهی؛ ق.۲: تخت مهی؛ و: گنجست و تخت مهی؛ ب: گنجست و تخت
 مهان)؛ متن ۱۲- ل.س.ب.س.س.۲ (نیز ل.ن.ل.۲.ب.آ) ۱۳- س.س.۲ (نیز ل.ن.ب): تویی (تویی)؛ متن ۱۴- ل.س.س.س.۲ (نیز ل.ی.ل.۲): با گناه که
 ل.۲ (نیز ل.ن.ق.۲.ب.ن.۲): بی گناه؛ (و: پرگناه؛ ب: کذ خدای (پسواند ندارد)؛ متن ۱۵- ق. (ل.۱: ب: بر) ۱۶- ق.کاز توتاد؛ (ک: کرد داجر تو)
 ۱۷- (ل.ی: یاشم (ل))؛ بداری (۷۰، ۶۶)؛ قتال ساپور؛ لا تشغلن سرک بهلا و اکب الیه کتابا مشحونا بالایعاد و التهدید ۱۸- ل.۲ (نیز ل.۲):
 برین گونه باشد بروی ۱۹- (ل.ن.ل.ن.۲.باشم و: آ: دشمنی) ۲۰- س.س.۲ (نیز آ.ب): کینه جوی؛ ل.ن: لشکر جنگجوی؛ ک (نیز ق.۲.ل.۲):
 لشکر جنگجوی؛ متن ۲۱- ل.د.ل.۲ (نیز ل.ن.ب.و.ن.۲): بی این بیت را ندارد ۲۲- ل.ق.ایا او نگویم سخن؛ بداری (۷۲، ۷۱): لانی اجمله الیه و لا
 آتزه که آن بخص عینه حتی آفید یدیه و رجلیه و احمه الی حضرتک ۲۳- ل.ل.ل.۲ (نیز ل.ن.ل.۲.و.ن.۲): ب: نویسنده؛ متن ۲۴- س.س.۲ (نیز ل.ب.ن.۲):
 ۲۵- س.س.۲ (نیز ل.ن.۲): این ۲۶- س.س.ن.از هره: کذ: ل.ک: ک (ل.ی.ل.۲: از کلک)؛ متن ۲۷- س.س.۲ (نیز ل.ن.ق.۲): سجد (سه حرف نخست نقطه
 ندارد)؛ ق: سجد (دو حرف نخست نقطه ندارد)؛ ک: سجد (دو حرف نخست نقطه ندارد)؛ س.س.۲ (نیز ل.ی.ل.۲.ن.۲): سجد (دو
 حرف نخست و حرف چهارم نقطه ندارد)؛ (ب: ب: سجد (حرفهای دوم و چهارم نقطه ندارد)؛ و: سجد (حرفهای دوم و سوم و
 چهارم نقطه ندارد)؛ متن ۲۸- ق.س.س.۲ (نیز ل.ن.ب.ی: یاد جفت؛ ل.۲: نوشت و بیجید اقدر نهفت؛ متن ۲۹- ل.س.س.۲ (نیز ل.۲):
 ناستحضر الکاتب و امره آن بکتب علی تلک الصفة کتابا فعلی ۳۰- س.س.س.س.۲ (نیز ل.س.س.س.۲): رفتن شاپور و زنی بنود سوغرای شیرازی؛ ق: بند کردن شاپور
 و زنی سوغرای شیرازی را؛ ل.۲: فرستادن کیتباد شاپور و زنی را؛ س.س.۲: خواندین قیام سوغرای را؛ متن ۳۱- ک: سرنویس ندارد ۳۲- س.س.ز
 راه؛ (ق.۲: لشکرینا)؛ ۳۳- ک: کرده بد ۳۴- س.س.۲ (نیز ل.ن.ب.ب): هر که؛ متن ۳۵- ل.

سوی شهر شیراز بنهاد^۱ روی

خود و نامداران پرغاشجوی

هم‌آنکه بی‌ورد لشکر ز جای^۲
 گزیده سواران^۳ جوشن‌وران
 فرود^۴ آمدند آن دو گردن‌فراز
 فراوان زدند از بد و نیک رای^۵
 سخن رفت^۶ هرگونه دشخوار و^۷ خوار
 بی‌ز مرد و شد کند^۸ و^۹ تیره‌روان
 که اکنون سخن را نیاید^{۱۰} نهفت
 فراوان بنالید^{۱۱} پیش مهان^{۱۲}،
 تو دانی شهنشاه خودکامه را

چن^۱ آگاه شد زآن سخن سو فرای^۲
 پذیره شدش با سپاهی^۳ گران
 رسیدند پس یک به دیگر فراز
 چو بنشست شاپور با سو فرای^۴
 بدو داد پس نامی شهریار
 چو برخواند آن نامه را پهلوان
 چن^۵ آن^۶ نامه برخواند، شاپور گفت
 ترا بند فرمود شاه جهان
 بر آن^۷ سان که برخوانده‌ی^۸ نامه را

که داند مرا شهریار جهان^{۱۳}؛
 بر قسم^{۱۴} ز زاولستان^{۱۵} با سپاه،

چنین داد پاسخ بدو^۹ پهلوان
 بدلان^{۱۰} رنج و سختی که^{۱۱} بر دم^{۱۲} ز^{۱۳} شاه،

۱- (بی: شیران نهندند): بندلری (۷۷، ۷۵): و جمع ساپور العسکر و سار متوجهنا نحو قارس ۲- ل- س- ۲ (نیز: بی): چو! متن تصحیح قیاسی است ۳- ق (نیز: ل- ۳): بی: سو فرای: ل- ۲ (نیز: بی): سرفرای: (ق: ۲: سو فرای): متن = ص: گ: س- ۲ (نیز: بی، و- ب): ۴- (و: فراوان زدنند از بد و نیک رای (= ۸۱ ب))؛ و پس از این بیت افزوده است:

همانگه بی‌ورده لشکر به راه (= ۷۸ ب) پذیره شدش پهلوان سپاه (= ۷۹ ب)

هالین: ۲: میله: و: بر رفتند با او سپاهی ۳- ق: ه: ه: س- ۲ (نیز: ق- ۲، ل- ۲): بی: سواران: متن = ل- ۲ (نیز: بی) ۴- ل- ۲: فرزند متن = چهارده دستنویس دیگر ۵- ک (نیز: ل- ۲): بی: سو فرای: ل- ۲ (نیز: بی): سرفرای: (ق: ۲: سو فرای): متن = ص: ق: س- ۲ (نیز: بی، و- ب) ۶- ل: چگفتند بسیار با رهنمای: بندلری (۷۸- ۸۱): فلما علم سو فرای بقدمه ركب فی جمرعه، و استقبله و اعتنق کل واحد منهما صاحب ۱۰- ق: گفت ۱۱- ج: جود: ل (نیز: بی): دشوار: ق: بر خوار: ک (نیز: ق- ۲، ل- ۲): دشوار: و: متن = ل- ۲، س- ۲ (نیز: بی، و- ب): و این بیت را نفلرد: بندلری: ثم ان ساپور اعطاه کتاب الملك ۱۲- ق (نیز: بی): گنگ: ل- ۲: تنده: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳- (بی: جود: ۱) باز ۸۳ و ۸۷ یک بیت ساخته و ۸۳ و ۸۷ را انداخته است: بندلری: فلما قرأه ذبل حوده، و غاض نشاطه، و ثقل حذّه ۱۴- ل- س- ۲ (نیز: ق- ۲): چو: متن = (ن) ۱۵- ل- ۱، بی: و: ۱۶- ل- ۲ (نیز: ل- ۲): بیاید: ق: بی (نیز: ل- ۲): و: زو نیاید: (پ: زو بیاید): س: س- ۲ (نیز: بی، و- ب): ۱۷- ساخته نشاید: (د: و حرف یکم و از هـ سین نقطه ندارد): متن = ل- ۲: شاید: (د: و حرف نخست نقطه ندارند) ۱۷- (ل: بیالیاید) ۱۸- ل- ۱: شاه جهان (پسوند ندارد) ۱۹- س- ۲ (نیز: و: ۱): بدین: ل- ۲: برین: س- ۲ (نیز: بی): بدلان: متن = ل- ۲، ق: بی (نیز: ل- ۲، و: ۲، بی، و- ب): ۲۰- ص: خرقه: ق: تو این: ق: خرد خوانده: ک: ل- ۲، س- ۲ (نیز: بی، و: ۱): بر خوراندی: متن = ل- ۲ (نیز: بی، و: ۲، ل- ۲، بی، و- ب): بندلری (۸۶، ۸۴): فقال له سلجور: ان الملک قد نأذی منک و امر بان تحمل مقیدا اليه ۲۱- ک: دروا: (بی: که ای) ۲۲- بی، ق (نیز: ق- ۲، و: ۱): جوان: متن = ل- ۲، ک: ل- ۲، س- ۲ (نیز: بی، و- ب): ۲۳- س- ۲ (نیز: بی، و: ۲): ل- ۲: از آن: ق: کران: ک: بر آن: ل- ۲: چکه از: ل- ۲، بی، و- ب): که آن: متن = ل- ۲، ق- ۲: ۲۴- ل- ۲: که: بی، و- ب: بر دم: (ن) ۲۵- س- ۲ (نیز: بی، و- ب): که رفتند: ق: ل- ۲ (نیز: ق- ۲): چو رفتند: متن = ل- ۲، ق- ۲، بی، و- ب): ۲۶- س- ۲ (نیز: بی، و- ب): ز زاولستان: متن = ل- ۲، ق- ۲ (نیز: ق- ۲): ل- ۲، بی، و- ب): ۸۰ و ۸۸ یک بیت ساخته و ۸۸ و ۸۹ را انداخته است

نماندم که آید به رویش^۱ گزند، همان نزد^۳ گردان^۲ ایران سپاه^۴ ترا جنگ دادن^۵ به یرخاش^{۱۰} من، ندارد مرا بند^{۱۱} او مستمند^{۱۱} که من چند^{۱۲} پالودهام خوین^{۱۳} گرم، به یزدان مرا سخت سوگند بود، به جنگ^{۱۴} آفتاب اندرآرم به میخ^{۱۷}، به مردی ز تخت^{۲۰} اندرآرم به گازا سخن^{۲۱}های ناسودمندم سزاست^{۲۲}، چو پیرایه دان بند^{۲۳} بر^{۲۵} پای مردا

بزد نای رویین و^{۲۹} خود^{۳۰} برنشت قباد از گذشته نکرد ایچ یاد به نزدیک ناهوشمندان^{۳۵} برنند^{۳۳}

به مردی رهانیدم او را ز بند، ۹۰ مرا دست^۲ها^۱ بود نزدیک شاه، گر ایدونک^۶ بندست^۷ پادایش^۸ من نخواهم زمان از تو، پایم ببند ز یزدان و از^{۱۲} لشکرش^{۱۳} نیست شرم بدانگه کجا شاه در بند بود ۹۵ که دستم نبیند^{۱۵} مگر دست تیغ مگر^{۱۸} سر دهم، گر^{۱۹} سر خوشنواز کنونم که^{۲۱} فرمود: بندم سزاست^{۲۲}، ز فرمان او هیچگونه مگردا

چو بنشت^{۲۶} شاهپور^{۲۷} پایش بیست^{۲۸} ۱۰۰ بیاوردش^{۳۱} از پارس پیش^{۳۲} قباد^{۳۳} فرمود کو را به زندان برنند^{۳۳}

۱- (ق ۲، و بن آ، پرو بر)، بنداری (۸۹۸۷)؛ فقال سوفزای: ابن الملك یعلم حسن جنیمی معه و ما تحملت من المکاره له حتی خلعت من الأسر ۲- داستان ۳- (ق ۲، دست) ۴- (ب: یزدگرد آن - مزدگردان) ۵- (بی: گردنکشان و سپاه)؛ بنداری: و کم من یدلی عنده و عند اکابر ایران ۶- س ۱: ایدون؛ (بی: گریلدونک)؛ ل ۳: ا: گر ایدونک) ۷- س ۲ (نیز بی، ا): جنگت؛ ل ۲: پیداست؛ متن = یازده دستیسی دیگر ۸- (ل ۲: کردار) ۹- س ۳، س ۲ (نیز بی، ل، و، آ، ب): جنگ فرمود و (ل ۲، ج، و): (ق ۲، ب: دست دادن به)؛ متن = دل، ق، ک، ل ۲ (نیز بی، ل، ا): جنگ (در بی، حرف یکم نقطه لشارند) ۱۰- (ل ۲: دادار؛ و: فرخاس؟) ۱۱- (ق ۲، تو مستمند)؛ ل، س، ب: (نیز بی، آ، بی: ندارد (ز: بدارد) (نقطه ندارد))؛ مرابند (آ، ب: بند) او سوهند؛ (ق ۲: نمانم که آید به رویش گویند (ج ۱۹۹))؛ متن = ق، بی، ۲ (نیز بی، و، ل ۲: ل ۲ این بیت و ندارد ۱۲- ل، ق، س ۲ (نیز آ، ز: متن = یازده دستیسی دیگر ۱۳- ل، ق، ل ۲ (نیز ق ۲: لشکرک؛ متن = س، ک، س ۲ (نیز بی، بی) ۱۴- (ا): جنگ (ج: چند)؛ ک: دزبیس من که ۱۵- س، (نیز بی، ل، ا): بنبند (ج: نیند) ۱۶- س، س ۲ (نیز بی، ل، آ، و، ل ۲: و، ل ۲: (نیز آ: جنگ)؛ متن = دل، ق، ک، ل ۲ (نیز بی، ق، آ، ب، پ) ۱۷- س، (نیز و، ز: میخ؛ (ب: بیتیغ (بساوند ندارد))؛ متن = دوازده دستیسی دیگر ۱۸- س، س ۲ (نیز بی، ل، آ، و، ل ۲: اگر؛ متن = دل، ق، ک، ل ۲ (نیز بی، ق، آ، ب، ل، ا): (نیز بی، ق، آ، ب، ل، ا): یا؛ (ز: متن = دل، س، س ۲ (نیز ل، و، ا، ب) ۲۰- س، ۲: ... (ب): بیخت ۲۱- س، س ۲ (نیز بی، ب): کنون بند؛ متن = ل ۲۲- س، س ۲ (نیز بی، ل، آ، و، ل ۲: چراست؛ (بی، ق، ز: رواست)؛ متن = دل، ق، ک، ل ۲ (نیز بی، ل، ا): چراست؛ (ب: گراست)؛ ل ۲: وی سوهند و رواست؛ (بی، ل، ا: او سوهندم سزاست (بی، ز: رواست)؛ متن = دل، ک، (نیز ق ۲) ۲۳- (ا): ثابتند (ج: دان بنندا) ۲۵- س، آ: و (وزن درست نیست)؛ بنداری (۹۸۹۱): بان کمان جزائی من الملک آن یغفلک الق و یأمرک بان تعید یدئ و رجلی ناقضی لما أمرت فانه لا علم من قید الملک علی ۲۶- س، ق، ل ۲، س ۲ (نیز بی، ل، ا): بشینید؛ متن = دل، ک، (نیز ق ۲، بی) ۲۷- ق، ج: (نیز و، ل ۲)؛ (ب: بیایم پیش (بی، بیست) ۲۹- (بی، ج، و) ۳۰- (بی، ل، ا)؛ (بی، بی) ۳۱- ق، بی: یاورد ۳۲- ق، نزد ۳۳- (ا): (ج: بدارد) ۳۴- ل، س، ق، (نیز بی، و، آ، ب): برید (حرف سوم نقطه ندارد)؛ ک، ل ۲ (نیز بی، ب): بریدا متن = س ۲ (نیز ق ۲، ل، آ، و، ل ۲، ا) ۳۵- (ب): ناسودمندان)

ز مردان و از گنج و کشت^۲ و درود،
سپردش^۵ به گنجور او رهنمون

همی راند با موبد از سوقرای^۷
که یارند با او^{۱۱} همه طیسفون^{۱۱}؛
ز دهقان و از درپرستان^{۱۵} ما^{۱۴}،
ز شاهی بیاید^{۱۷} ترا دست شست^{۱۸}،
سر^{۱۹} بخت^{۲۰} بدخواه برگشته به!

به^{۲۳} تو ساخت^{۲۴} و بیزار گشت از^{۲۵} کهن
برو^{۲۹} بر دل و دیده^{۳۰} بیجان^{۳۱} کنند^{۳۸}!
شد آن^{۳۳} گرد فرزانه و نیک خواه^{۳۴}

به شیراز - فرمود - تا هرج^۱ بود
یابود^۴ یکسر شوی طیسفون^۴

چو یک هفته بگذشت^۶ هرگونه رای
۱۰۵ چنین گفت پس^۸ شاه را^۹ رهنمون
همه^{۱۲} لشکر و زیردستان^{۱۳} ما^{۱۴}،
گر او اندر ایران بماند^{۱۶} درست
بداندیش شای جهان کشته به!

چو پشید مهر^{۲۱} ز موبد^{۲۲} سخن
۱۱۰ بفرمود پس تاش^{۲۷} بی جان کنند^{۲۸}!
بگردند پس^{۳۳} پهلوان را تباہ

اس-سی^۲ (نیز لن-ب)؛ هر چه متن = ل-۳-ق-ک (نیز لن-ن^۴)؛ ز گنج و کشت (ق:اسب)؛ ل: ز مردان و گنج و ز کشت؛ س، س^۲ (نیز لن-ل^۳، و، آ، ب)؛ ز رنج و ز گنج و ز کشت؛ متن = ل (نیز ق:آ، ب)؛ ۳-م: یابود (حرف پنجم نقطه ندارد)؛ ق، ک، ی، ق^۲ (نیز لن-لی، سو، ب)؛ یابوند؛ ل (نیز لن^۲، آ، ب)؛ یارید؛ متن = ل (نیز ق:آ، ب)؛ ۴-ق، ک، ل (نیز ق:آ، ب)؛ طیسفون؛ (ل: طیسفون)؛ متن = س، س^۲ (نیز لن-لی، پ، و، ل^۳)؛ ه-س-س^۲ (نیز لن-ب)؛ سپاردا؛ متن = ل؛ بندلوی (۱۰۳۹۹)؛ فقیده ساپور و حمله الی حضرة الملك. فلما وصل امر بحیثه، وسجته و تقدالی شیراز من حمل جمیع ما هاتک من الكنوز والأموال واللذائیر الی طیسفون ۶-د: بگذشت و)؛ ل-۷-ک (نیز پ)؛ سوقرای؛ ل (نیز لن)؛ سوقرای؛ (ق: سوقرای)؛ س، ق، س^۲ (نیز لن-لی، و، آ، ب)؛ موبد و (لی: حوج) رهنمای؛ ل (نیز موبد پاکرای)؛ متن = ال (نیز بندلوی)؛ قال: و تردت الرسل بین سوقرای و بین الموابدة بعد أسبوع من محبته ۸-س، س^۲ (نیز لن-لی، آ، و، آ، ب)؛ مر: متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن-ق، آ، ب، ن^۴)؛ ل-۹-ک، ل (نیز ق:آ، ب)؛ با؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰-ل، ا-ل، ق، ک، ل (نیز ق:آ، ب)؛ طیسفون؛ (ل: طیسفون)؛ متن = س، س^۲ (نیز لن-لی، پ، و، لن، آ، ب)؛ ۱۲-ق: هم از؛ ک، ل (نیز لن-ب، لن، آ)؛ همان؛ متن = ل، س، س^۲ (نیز ق:آ، ب)؛ ل-۱۳-ب: دوبرستان)؛ ل-۱۴-ل (ق: شاه) ۱۵-س، س^۲...؛ (ب: دوبرستان)؛ ل، ق، ک، س^۲ (نیز لن، لن، آ)؛ ز دوبرستان؛ (لی: ز آفر پرستان؛ ل: حز (از) دوبرستان)؛ متن = ل (نیز ق:آ، ب، و)؛ بندلوی (۱۰۶۱۰۵)؛ فخلا بقیاده بعض أصحاب رأیه و قال: إن جمیع أهل طیسفون، من الأمراء والعامة وطلبة الحان و بیولون الی سوقرای، و یرون معاضدته ۱۶-ل: ایوان بماند؛ ق: اندرین بند مانند؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۷-ک: نیاید (ل) ۱۸-ل: ترا دست باید بست؛ بندلوی؛ فان توالی الملک فی أمره و ابقاه خرج الأمر من بده ۱۹-ل: (سوی)؛ ل-۲۰-س، ق، س^۲ (نیز سو، ب)؛ بخت (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ی (نیز لی، آ)؛ تخت؛ متن = ل (نیز لن، ق، آ، ب، لن، آ)؛ بندلوی؛ والأولی قتل العذر للکلیح، و إزعاج أنف الحواری الفاسق ۲۱-د: خسرو)؛ ۲۲-ق، ک، ل (نیز ل)؛ موبد؛ مهر ۲۳-س، س^۲ (نیز لن، ل، آ، ب)؛ ز؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق:آ، ب، و، لن، آ)؛ ۲۴-ل (نیز ق:آ، ب)؛ و، لن، آ، ب)؛ ۲۵-ق، ک، ل (نیز ق:آ، ب، و، لن، آ)؛ حوج ۲۶-ک، ل؛ شد از؛ ل: نیابود؛ یاد او ز راز؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ل (نیز لن)؛ سرتویس؛ ق: دهر کشش ضروری (ل) به فرمان قباد ۲۷-ل: تاجانش؛ (ن: حیس بنقاش)؛ ۲۸-ل (ق: کند)؛ ۲۹-ب (پ: بدو)؛ ۳۰-ق، ک، ل (نیز لن، لن، آ)؛ دل دود؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۱-س^۲ (نیز ل، آ، ب)؛ گریان؛ (لی: ب: بریان)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲-س^۲؛ آن ۳۳-ل: شبان (ب: بند آن)؟)؛ ۳۴-ق، آ، ب؛ جای این بیت آورده شد:

بگششش به فرمان شاه جهان
فگشند او را به چاهی نهان
متن س-س^۲ (ق: ک، ل)؛ لن، لن-ب؛ این بیت را خاندانته؛ بندلوی (۱۱۱۱۰۹)؛ فامر قباد باهلاک فی حبسه

[چنین است رسم سرای گکهن سرش هیچ پیدا نبینی ز بُن ا]۱

خرمند و پاکیزه و بافرین،
 که از مهر^۲ او بُد^۵ پدر شادکام^۶
 بدان^۸ گونه بُد^۹ رای^{۱۰} بدخواه را،
 بخواهد به درد^{۱۳} از جهان کدخدای
 نسود^{۱۴} به بد با جهاندار دست
 و زان بد^{۱۵} نکرد ایچ بر^{۱۶} شاه یادا
 ز کردار او مردمی^{۱۹} برگرفت
 پر آشوب^{۲۰} کرد اختر و ماه من
 ترا باشم^{۲۳} از هر بدی سودمند^{۲۴}
 کنم چشم^{۲۷} روشن به دیدار تو
 زیان^{۲۹} را بدین پاره^{۳۰} رنجه مدار^{۳۱}

۱۲۵ یکی پور بد سوفرا را^۲ گزین
 جوانی بی آزار و^۳ زرمهر نام
 سپردند بسته بدو^۷ شاه را
 که^{۱۱} آن مهربان کینه‌ی سوفرای^{۱۲}
 بی آزار زرمهر بزدان پرست
 ۱۳۰ پرستش همی کرد پیش قباد
 جهاندار ازو^{۱۷} ماند اندر شگفت^{۱۸}
 همی کرد پوزش که بدخواه من
 گر ایدونک^{۲۱} پیام رهایی^{۲۲} ز بند
 ز دل^{۲۵} پاک بردارم^{۲۶} آزار تو
 ۱۳۵ بدو گفت زرمهر کای شهریار^{۲۸}

۱. ص. ۱. ک. ل. ۲. ن. ب. این بیت را ندارند؛ متن = ل. س. ۲. و پس از این بیت افزوده است:

همان سوفرا وای یکی پور بود که پیش پدر پاک دستور بود

بندهی (۱۱۲-۱۲۴): للماتل و شاع خیر قطه فی الناس عظم علیهم فلک فثارت فتنة عظيمة، و جاشت العامة و هجموا علی قباد، و تفلوا جمیع من كان عنده من اللذین تعازوا علی قتل سوفرای. ثم قبضوا علی قباد و قیدوه و سلسلوه. و آخر جوا أخاله صغیرا یسی چاماسب و بابیره و قلدوه الأمر، و أقعدوه مقعد أخیه من الملک ۲. دل ۲ (نیز ل. ۲): سرفراز: (ن: سرفرا را؛ ق ۲: سوفرا را؛ ب: سوفرای؛ ص: بد سوفرای؛ س ۲: نیز و): یکی مرد بدسرفراز و؛ متن = ل. ق. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ۱): پس از تصحیح سوفرا به سوفرا ۳. س. ق. ک. م. ۲ (نیز ل. ۱، و. ب. ۱): ح. ل. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ۱): متن = ل. ل. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ۱): س. ۴. س. ۱ (نیز ل. ۱، ب. ۱): نام؛ متن = ل. ۵. (ب: شد) ۶. (۱: شامان)؛ بندهی (۱۲۵-۱۲۶): و كان لسوفرای ابن موصوف بالعقل و الذکاء مشهور بالزودة و الثانی یسی زرمهر ۷. س. ۱: برو ۸. س. ل. ۲ (نیز ل. ۱، و): بر آن ۹. ق: کینور ۱۰. (ن: راه؛ آرای و) ۱۱. ل: چو ۱۲. ق: ک (نیز ل. ۲، ب. ۱): سوفرای؛ ل ۲ (نیز ل. ۱): سرفرای؛ ق ۲: سوفرای؛ متن = س. ۱ (نیز ل. ۱، ب. ۱): بندهی: فلم یفعل زرمهر ذلک ۱۵. ح: جده ل ۲ (نیز ل. ۱، ب. ۱): کین؛ متن = ده دستویس دیگر؛ بندهی: و جعل یکر قباد و یخلمه ۱۶. ق: (نیز ل. ۱، ب. ۱): با؛ متن = ل. س. ۱، ک. ۲ (نیز ل. ۱، ب. ۱): ۱۷. ل: زو؛ ل. ۲ (نیز ل. ۱): ۱۸. ل. ۱، ل. ۲: و مانده اندر شگفت؛ ب: مانده ازو دوشگفت ۱۹. س. ۱ (نیز ل. ۱، ب. ۱): زو (و: لرو؛ ل: وزان)؛ بخش و ل. ۱، ب. ۱: ح. ل. ۲ (ب: زرمهر بر آفرین)؛ متن = ل. ۲۰. ق: ۲: بر آشفته؛ و بر از شور؛ بندهی (۱۳۱-۱۳۲): فتعجب قباد من حسن آیه و کرم خلقه فأخذ یعترف علی عما یدر منه فی حق آیه، و ینسب فلک الی حسدته و أعادیه ۲۱. ل. ۱: ایدونک) ۲۲. ل. ۱: گنهام رطانی) ۲۳. ل: باشد ۲۴. ل: تو امانم از هر بدی بی گزند ۲۵. ق: ۲: (ن: ۲۶. ک: بزداییم؛ (ن: بردارم) ۲۷. س. ۱ (نیز ل. ۱، ب. ۱): د. ب. ۱: د. ب. ۱ (نیز ل. ۲، ب. ۱): بندهی (۱۳۳-۱۳۴): و قال له: إن خلصتی من هذا الجبس اتخلتک صاحبا و دیرو حاکما و دستورا ۲۸. ل: کدخدای) ۲۹. ل: روان (جزوان)؛ ک: زغان؛ (و: دلت)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۳۰. ل: باز (ص: ب. ۱، ق: ۲)؛ س. ۱ (نیز ل. ۱، ب. ۱): کشته؛ ل. ۲: کونه؛ (ن: و. ل. ۱: کار؛ ق: ل. ۱: پاره؛ ل. ۱: برین گفته)؛ متن = ک (نیز ل. ۲، ب. ۱): ۳۱. ل: داری بجای (ک)

ز مرگش پسر^۲ گرم^۳ و^۴ تبحار خورده
 به پیش تواندر^۵ پرستنده ام
 که هرگز وفای ترا نشکنم!
 ز گفتار آن پرخرد^۸ گشت شاد
 که اندیشه از نو نخواهم نهفت
 جزین نشنود یک تن^{۱۱} آوازی من
 اگرمان بدان مردم آید نیاز
 چنان دان که^{۱۲} پرخوردی از رای من
 سبک بند را برگشادش^{۱۵} ز پای
 همه رازها پیش ایشان براند^{۱۶}

پدر گر نکرد آنچه^۱ بایست کرد
 ترا من بسای یکی بندهام
 چو گوئی^۶، به سوگند پیمان کنم
 ازو ایمنی یافت جان^۷ قباد
 ۱۴۰ و زان^۹ پس بدو^{۱۰} راز بگشاد و گفت
 گشادهست بر پنج تن راز من
 [بخوانیم شان^{۱۲} برگشاییم^{۱۳} راز
]اگر بند برداری از پای من
 چو بشنید زرمهر پاکیزه رای
 ۱۴۵ فرستاد و آن پنج تن را بخواند

گفتار اندر رفتن قباد بنزدیک شاه هیتال^{۱۷} و لشکر آوردن به ایران

شب تیره از شهر بیرون شدند ز دیدار دشمن^{۱۸} به هامون شدند

۱- ک.ل. ۲ (نیز لی، بی، و، ن، ۴): آنچه ۲- ل: سرش (د-پزش؟)، (ق:؟، برا) ۳- (ق:؟، درد) ۴- (ق:؟، جو) (ه.ل. ن:؟، ایلم) عمل:؟ خواهی، ن، ن، ۲ پس از این بیت افزوده اند:

چو زرمهر گفت و چو خسرو شنید دل شاه از خرمی بردید

بندهای (۱۳۵-۱۳۸): فقال له: اذا عاهدتی و وقتت بک، رقت العید عک ۷- (ن:؟، چندان) ۸- (ق:؟، ز گفتارها جان او)؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

چو خسرو از آن گونه گفتار دید چو گردون گردان سر برکشید

۹- (ق:؟، نیز ن، ق:؟، بی، ن، ۴): از آن متن دل، س، ل، ۲، س، ۲ (نیز لی، ل، ۳، و، ۱، ۱۰- س، ق:؟، ل، ۲، س، ۴ (نیز بی، و، ب: برو: متن = بی که نیز بن - ل، ن، ۲، ۱۱- (ل:؟، گوش و زبانم و؛ (نیز) ۱۲- (ل:؟، نخوانیمشان (ن)) ۱۳- (ن:؟، بی، ن، ۲، و، ۱: (تا) گشاید)؛ بی که این بیت و بیت سببین را ندارد؛ ل:؟، س، ۳، ق:؟، پس از این بیت افزوده اند:

بگویم ما راز یا رهنمون ز یاور (س:؟، تاور (ن)) که خواهیم بدین اندرون

چو (ل:؟، که) تخت بزرگی به چنگ آورم (س:؟، آوریم) (ق:؟، بر آن سان که باید ز فرمان بیرون)

سر دشمنان نیز سنگ آورم (س:؟، آوریم) سر دشمنان نیز سنگ آورم (س:؟، آوریم)

س ۲ پس از بیت یکم، بیت ۱۴۵ را آورده است ۱۴- (س:؟، نیز ب: دانکه در ل ۲ لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ ل، ل، ۲، ق:؟، پس از این بیت افزوده اند:

همین (ل:؟، هم از) س:؟، همی: ق:؟، همان: تاج و تخت از تو دارم سیاسی

بوم جلودانه تو را حق شناس (ق:؟، که هستی سپهدار و بزاد شناس)

۱۵- (ق:؟، ک، ل) (نیز ن، ق:؟، بی، ن، ۴): برگرفتیش؛ س، س، ۲ (نیز لی، ل، ۳، و، ۱، ۱۰- هم آنگاه برداشت بندش؛ متن: دل، دل آلهای این بیت پس و پیش شده است ۱۶- س، ق:؟، ک، ن، بی، ب این بیت و ندارد؛ متن = ل، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق:؟)؛ در س ۲ این بیت در جای خود نیست (۱۴۲) (پ:؟، بندهای (۱۴۵-۱۳۹): نماهده و ساله آن پیشتر خمسه آنقس عینهم من أمصاحیه و حفظة أسراره فأحضرهم و رفع العید عنه ۱۷- (ق:؟، بنزد هیتال، ل، س، ک، س، ۲ سرتویس نثارند ۱۸- (ق:؟، لشکر)

سوی شهر^۱ هیتال کردند^۲ روی از اندیشگان خسته^۳ و راهجوی

به اهواز رفتند^۷ تازان^۸ چو^۹ گرد
به دهدر^{۱۱} یکی نامبردارمه
بودند و^{۱۲} یکباره^{۱۳} دم برزدند
ز مشک سیه بر سرش بر^{۱۴} کلاه
ز مغز جوان^{۱۵} شد خرد ناپدید^{۱۶}
که با تو سخن دارم اندر نهفت،
مگر^{۲۲} جفت من^{۲۳} گردد این^{۲۴} خوب روی^{۲۵}
که هر^{۲۸} دخترت را کسی^{۲۹} نیست جفت،
که گردی^{۳۱} بر^{۳۲} اهواز بر^{۳۳} کدخدای^{۳۴}
که این دختر خوب را نیست جفت^{۳۵}
مرین را بدان ده^{۳۸} که او را هوست^{۳۹}
چنین گفت کین ماه جفت تو باد^{۴۰}

برین^۴ گونه^۵ سرگشته آن^۶ هفت مرد
رسیدند پویان به پرمایه ده
۱۵۰ بدان خان^{۱۱} دهقان فرود آمدند
یکی دختری داشت دهقان چو ماه
جهانجوی چون روی دختر بدید
هم آنگه بیامد^{۱۷} به زرمهر^{۱۸} گفت
بزق^{۱۹} راز من^{۲۰} پیش دهقان بگوی^{۲۱}
۱۵۵ بشد تیز و^{۲۶} رازش به دهقان^{۲۷} بگفت
یکی پاک همیازش آرم^{۳۰} به جای
گرتمایه دهقان به زرمهر گفت
اگر شاید این مرد^{۳۴} فرمان تراست^{۳۷}
بیامد خردمند نزد قیاد

الحاق شد: س (نیز به): مرز؛ متن = دوازده دستنویس دیگر (ق: هیتالان کرد) ۲-۳ (نیز لی، ل، و، ا، ب): اندیشه دل‌خسته؛ متن دل-ل (نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ): بنداری (۱۴۶-۱۴۷): فخرج مع زرمهر و هؤلاء الخمسة، و توجهوا نحو بلاد الهياطلة ۴، س، ن (نیز ل، ا، ب): ازین: (ن، ل، و، ن، آ، بدین): متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ا، ب) ۵: (ب: چگونه) ع، س، ک، ل، ا، س (نیز لن، ل، ب): آن؛ متن = ل، ق، نیز ل، ل، ا، ب (ب: رفتند رفتند) ۷-۸ (ل: تابان - تازان) ۹-۱۰: ل، ق، ز: ۱۰-۱۱ (نیز لن، ا، ب): (لی: خوان) ۱۲-۱۳ (ل، و، ا، ب: جو) ۱۳-۱۴: س (نیز لی، ل، و، ا، ب): یک هفته: متن = ق، ک، ل (نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ): س این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۴۸-۱۵۰): فلما وصلوا إلى الأهواز تزلفوا في دار دهقان منها ۱۴ (لی: بد) ۱۵-۱۶: س (نیز لی، ل، و، ا، ب): دلش: متن = ل، ق، ز: ظمهر آن خوب برخیزید؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ) ۱۷-۱۸: ل، ل، ا، نهانی: ۱۸-۱۹: ب: زرمهر آژاده: ل، ا، ز ۱۵۳ و ۱۵۵ ب یک بیت ساخته و ۱۵۳-۱۵۵ آ را انفاخته است ۱۹: (نیز لن، ق، ا، ب): بشو: متن = ده دستنویس دیگر ۲۰-۲۱ (نیز ا، ب): از من ر (دارم؟) ۲۱: (و، ا، بیگو) ۲۲: ل: اگر ۲۳-۲۴ (ب: حسن) ۲۴-۲۵: ق، ا، ب، ن، آ، س، ق، س، ا (نیز لی، ل، ب): مامور و (و، ا، مامور)؛ متن = ل، ق، نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ: بنداری (۱۵۱-۱۵۲): و كانت لهذا الدهقان بنت الكاثر برقان أجمل ما يكون من النساء صورة و شكلا و ملاحة و ظرافة فأرأها قیاد و عشقها فخلاً بزرمهر و أنقضى إليه بصره، و سأله أن يخاطب أباهما في أن يزوجه إياهما ۲۶ (لی: جو) ۲۷: (چو بشنید زرمهر با او) ۲۸: ل (نیز لن، ا، ب): این: ل، مر: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۹-۳۰: ق، ک، ل (نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ): دختر خوب و لا متن ط، س، ل، ا، س (نیز لی، ل، و، ا، ب) ۳۰-۳۱ (نیز ق، ا، ب): انبازش آرم: انبازش آرم: ن، مانگ (حرف یکم نقطه ندارد = مانگ؟) انبازش آمد؛ س، انبازش آرم: (ن: نیک انباز ظرم)؛ متن = ک، ۳۱-۳۲: ل، ل، گرد: ۳۲-۳۳: س، ک، ل (نیز لن، و، ا، ب): به: متن = ل، س، ۳۳-۳۴: در ۳۴: کدخدای (ا): ق، ل، ن، آ، این بیت ربیع سپسین را افشارند ۳۵-۳۶: س، س، ا (نیز لی، ل، و، ا، ب): که دخت مرا هیچ کس نیست جفت (ا: که با او سخن ظرم قدر نهفت (د: ۱۵۳)؛ متن = ل، ق، نیز لن، ق، ا، ب) ۳۶-۳۷: (ن: ای مرد): س، س، ا (نیز لی، ل، و، ا، ب): هست شایسته: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ا، ب، ن، آ) ۳۷-۳۸: ق، ل، فرمانرواست: متن = چهارده دستنویس دیگر ۳۸-۳۹: (نیز ا): بدو ده: س (نیز ب): بدان (ب: بدین): ده مهر فرود متن = پانزده دستنویس دیگر ۳۹: کدغفرمان و راست: س، آ، آنرا هوست: متن = سیزده دستنویس دیگر ۴۰: س، ا (نیز لی، ل، و، ا، ب): که آن ماه بر شاه فرخنده باد: متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ق، ا، ب، ن، آ)

بدان^۱ سان که دیدی پستد بدیش^۱
به زانوی گند آورش برنشاند^۲
که ارز نگینش^۳ نداشت کس،
بود روز، کین را بود^۴ خواستار

همی بود و^{۱۳} هشتم بیامد به راه^{۱۴}
گذشته سخن‌ها برو^{۱۷} کرد یاد
بدی را بیستند یک‌یک^{۲۰} میان
همانا بدین روزت^{۳۳} آمد نیاز،
از آن^{۳۴} هر یکی بر سران افسری^{۲۵}،
چغانی نباشد گوی با کلاه^{۲۹}
ز کرده^{۳۲} نباشد^{۳۳} پشیمان ترا^{۳۱}

۱۶۰ پسندیدی و^۱ ناگهان دیدیشا
قیام آن پری روی را پیش خواند
ابا او^۲ یک انگشتری بود و^۵ بیس
بدو داد و^۷ گفت این نگین را^۸ بدار

بدآن^{۱۱} ده یکی هفته^{۱۱} از بهر^{۱۲} ماه
۱۶۵ بر^{۱۵} شاه هیتال شد کقیام^{۱۶}
بگفت آنچه^{۱۸} کردند ایرانیان^{۱۹}
بدو گفت شاه^{۲۱}: از^{۲۲} بد خوشتواز
به پیمان سپارم ترا لشکری
که گر^{۲۶} بازیابی تو^{۲۷} گنج و سپاه^{۲۸}
۱۷۰ مرا باشد آن^{۳۰} مرز و فرمان ترا^{۳۱}

۱-ک: پسندیدیش ۲-س: (نیز ق ۲): و: بر آن: ق این بیت را ندارد ۳-ل: کند آورش نشاند: ل: ابا مرد دهقان به زانو نشاند: (بی: نه زانو بر شاه ایران نشاند): متن = دوازده دستنویس دیگر ۴-ل: وی ۵-ق: ک: ل: (نیز ل: ق ۲): ح: ج: س: س: (نیز ل: ل: و: آ: ب): یک انگشتری بود با شاه: (س: ل: ج: ب): متن = ل: (نیز ب: ن) ۶-ل: عیال (نیز ق ۲): آ: ر: ز: ش: به: گیش: س: از: زر: نگینش: (آ: او: را: نگینش): متن = یازده دستنویس دیگر ۷-ک: (نیز ل: ل): ح: ج: متن = ۸-ک: نگینش: ل: ک: بگیر: و: ل: ک: نگینش: ق: این هم نگین را: (ب: رو: این نگین را): متن = ل: س: س: ۲ (نیز ل: ق ۲): آ: ب: ن) ۹-س: ق: س: (نیز ل: آ: و: آ: ب): شوم: (بی: بوم): متن = ل: ک: ل: (نیز ل: ق ۲): ب: د: ن) ۱۰-ک: بدین: (ب: هر: آن): ل: ق: بیگفته: (۲): ک: ل: (نیز ل: ب: د: ن): یک هفته: متن = ل: س: س: (نیز ق ۲): و: آ: ب) ۱۱-ق: (نیز ل: ن): مهر ۱۲-ق: ک: س: (نیز ق ۲): ل: ل: ح: ج: ۱۳-ق: س: ک: س: ک: س: (نیز ل: ل: آ: و: ب): نگاه: متن = ل: ل: (نیز ق ۲): و: آ: ب): بنداری (۱۵۵-۱۶۴): قسمی ز مهر قی ذلک، و خطبها الی الدهقان لقباً، و عده و مناد، و لم یزل به حتی آجابه الی ذلک فزوجه ایها، فبنی بها الملک و بقی عندها سبع لیل و أعطاه خاتماً فیه فص له قیمه. و خرج و توجه نحو مقصده بنداری در اینجا گزارش دیگری را در بار فاین ماجرا از کتاب تاریخ اصفهان حمزه اصفهانی آورده است ۱۵-س: ق: س: (نیز ل: ل: آ: و: آ: ب): سوی: متن = ل: ک: ل: (نیز ل: ق ۲): ب: ن) ۱۶-س: ق: ک: س: (نیز ل: ل: و: آ: ب): هیتالیان شد قیام (بی: چو: یام): متن = ل: ل: (نیز ق ۲): ل: ن) ۱۷-ق: (ق ۲): ل: ل: (بیلو) ۱۸-ق: ک: ل: (نیز ل: ل: ب): آنچه: متن = ل: س: س: (نیز ل: ق ۲): ۱۹-ق: (از ایرانیان) ۲۰-س: س: س: (نیز ق ۲): آ: ب: و: ب): یکسره: متن = ل: ق: ک: ل: (نیز ل: ب: د: ن) ۲۱-س: ل: ل: (نیز ل: آ: و: آ: ب): شاه گفت: متن = ل: ک: (نیز ل: ق ۲): ل: ب: د: ن) ۲۲-ق: (بی: ای: ل: ل: ل: ۲۳-ق: روزم: (ل: ل: ل: (نیز ل: ل: آ: و: آ: ب): کاروت: (ق: رفت: (۲): متن = ل: ک: (نیز ل: ب: ن) ۲۴-ق: (وزان: (ازین) ۲۵-س: س: (نیز ل: و: آ: ب): نامور مهتری: (ق: ل: ل: یر سری المسیریه: (ل: نامور هر یکی مهتری): متن = ل: ک: (نیز ل: ق ۲): آ: ب: ن) ۲۶-ق: (نیز ق ۲): آ: ل: اگر: س: آ: مگر: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-ق: (از: ۲۸-ل: ل: آ: س: (نیز ل: ل: آ: و: ب): کلاه: (س: آ: س: او: ن: د: ن): س: آن گنج و گله: (از گنج و سپاه): متن = ک: (نیز ل: ق ۲): ب: د: ن) ۲۹-ق: (نیز ل: و: آ: سپاه: (ق: ک: تون با کلاه: ل: ک: کری: (ب: گوی: (ب: سپاه: (ل: نباشد ترا نیک خواه: (ل: س: نحو: بی: همی با سپاه: (بی: بنیاد گوی با سپاه: (ل: نباید که یاز ح: ج: کلاه: بند نباشی گوی با سپاه): متن = ق: ک: س: (نیز ل: ب: د: ن) ۳۰-ل: (نیز ل: بی: این ۳۱-س: ق: ک: س: (نیز ل: آ: و: آ: ب): مرا: (بی: روا): متن = ل: ل: (نیز ل: ق ۲): آ: ب: د: ن) ۳۲-س: س: (نیز ل: ل: آ: و: آ: ب): گفته: متن = ل: ک: ک: ل: (نیز ل: ق ۲): ب: ن) ۳۳-ق: (نباشم: (و: نباید: (حرف دوم نقطه ندارد): (نباشی): متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۴-س: ق: ک: س: (نیز ل: آ: و: آ: ب): مرا: متن = ل: ل: (نیز ل: ق ۲): آ: ب: د: ن) ۲

زبردست را گفت خندان^۱ قیاد
 چو خواهی، فرستمت بی^۵ سپاه
 چو گردند^۷ عهد آن^۸ دو گردن فراز
 به شاه جهاندار دادش^{۱۱} رمه
 ۱۷۵ پذیرفت^{۱۲} شمشیر زن سی هزار
 ز هیتالیان سوی اهواز شد
 کزین^۲ بوم^۳ هرگز نگیریم^۴ یادا
 پختانی که باشد که نازد به گاه^۶
 در گنج زز و درم کرد باز^۹
 سلیح^{۱۱} و سواران و لشکر همه
 همه نامداران^{۱۳} گرد و^{۱۴} سوار^{۱۵}
 سراسر جهان پر ز^{۱۶} آواز شد

گفتار اندر زادن نوشین روان از مادر^{۱۷}

چو نزدیکی^{۱۸} خان دهقان رسید
 یکی^{۲۱} مزده بردند نزد^{۲۲} قیاد
 پسر زاد جفت تو در شب یکی^{۲۴}
 ۱۸۰ چو بشنید، در خانه شد شاد کام
 همه کوی، مردم^{۱۹} پراکنده دید^{۲۰}
 که این پور^{۲۳} بر شاه فرخنده باد!
 که از ماه پیدا نبود^{۲۵} اندکی
 هم آنگاه کسریش کردند نام^{۲۶}

۱-ل. می^۲ (نیز ل. ۲)؛ خندان (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ک. ل. خندان؛ متن = س. ق. (نیز ل. ل. ان^۲ ب. ۲-ق. ه. ک. ل. ۲. س. ۲) (نیز ل. ن. و.؛ ل. کز آن؛ (ل. ن.؛ بر آن؛ متن = ل. س. (نیز ب. ۲-ق.؛ مرز) ۴-س. ۴) (نیز ل. ل. ۲. و. ب.؛ نیاریم؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲) (نیز ل. ق. ۲. ب. ل. ۲.؛ ه. (نیز آ. ب.؛ خندان؛ نازد نگاه (حرف یکم هر دو واژه نقطه ندارند)؛ م. یازد نگاه (واژه پسین نقطه ندارد)؛ ک (نیز و.؛ یازد نگاه؛ ل. نازد بگاہ؛ ق. ۲-دارد کلاه؛ ل. ۴) (نگاه؛ پ. آ. یازد بگاہ؛ پ. دارد بگاہ (واژه نخست نقطه ندارد)؛ ن. نیاید که یازد کلاه؛ ل. نیاشد گو و یا کلاه؛ ل. ۳. دهم مرترا برترین پایگاه؛ متن = ق. س. ۷-ص. ۳. بگردند ۸-ق.؛ پیمان) ۹-ق.؛ بگشاد و آلات ساز؛ ب. بگشاد و دینار و ساز؛ متن = ل. س. ۲. در ب این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ س. ق. ک. ل. ۲. ل. و. ب. این بیت را نکلند ۱۰-س. ۲. داد او ۱۱-س. ۴. سلاح؛ ق. ۴. پس از این بیت افزوده است:

وزان جایگه شاددل مرزجوی (۱)
 سوی مرز ایرانیان کرد روی

۱۲-ق. ه. پذیرفت؛ ل. ۲. بدو داد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-ل. (ن.؛ نامداران) و ۱۴-ل. (ل. و. ب.؛ جوی؛ آ. گردان) ۱۵-س. ۱۵-همه تاغدار لر در کارزار؛ بنفاری (۱۷۵-۱۶۵)؛ قال الفردوسی رحمه الله: فوصل قبایل إلى ملک الهیاطلة فاستمدح علی أهل ایران فأمدح بهلائین فلف مقاتل ۱۶-ل. (ن.؛ ج.؛ س. ق. ک. س. ۲) (نیز ل. ق. ۲. ب. و. آ. ب.؛ زوهر؛ متن = ل. ل. (نیز ل. ل. ۳)؛ بنفاری: فسار لیهم عاندا الی بلاهه ۱۷-گفتار اندر مولود نوشروان عادل؛ ق. گفتار در ولادت نوشین روان که او را کسری گشتندی؛ ک. زادن نوشروان قیاد که او را کسری خوانند؛ ص. گفتار در مولود نوشروان بن قیاد؛ متن = س. (به فیروزی)؛ ل. ۲ سرنویس ندارد ۱۸-ل. (ن.؛ نزدیک (وزن درست نیست) ۱۹-س. ۶ و میدان؛ ل. (نیز ل. ل. ان^۲ ب. ۲)؛ مرغان؛ متن = ۲۰-ل. بسی مردم از خانه بیرون دوید؛ متن = س. ق. س. ۲) (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ب. ۲۱-س. ۲۱-همه کد ل. ۲) (نیز ل. ل. ۲. و. ب.؛ همه؛ ق. (نیز ب.؛ همی؛ متن = ل. (نیز ق. ۲) ۲۲-ق.؛ پیش؛ ل.؛ سوری) ۲۳-س. ۲۳-س. ۲) (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.؛ فرزندان؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲) (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.؛ ل. ۲۴-س. ۲۴-س. ۲) (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.؛ امشب یکی؛ ق. ۲. در زیر کسری (؟)؛ متن = ل. ق. ک. ل. (نیز ل. ل. ۲)؛ بنفاری (۱۷۹-۱۷۷)؛ فلما انتهى الی قرية الدهقان أنه البشاره بالابن الذی ولدته ابنة الدهقان ۲۶-س. ۲) (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.؛ هم آنگاه فرمود کسریش نام؛ ق. (نیز ق. ۲)؛ بدیدش (ق.؛ جش)؛ و. را خواند کسری بنام؛ متن = ل. ک. ل. (نیز ل. ل. ۲) (نیز ل. ل. ۲)

که ای نینگبخت از آن داری^۲ نژاد؟
 که از تخم ضحاک شاهی ببرد^۱؟
 که بر آفریدون کنیم^۷ آفرین!
 ز^۹ روزی که تاج کیی بر نهادا
 نشسته بدو^{۱۱} اندرون جفت شاه

ز دهقان بپرسید از آن پس^۱ قباد
 بدو گفت کز^۳ آفریدون گرد
 بدزم این چنین^۵ گفت و من هم چنین^۶
 ز گفتار او شادتر^۸ شد قباد
 ۱۸۵ عماری^{۱۰} بسچید و آمد به راه

دل از درد ایرانیان پر ز خون
 نشستند با نامور بخردان^{۱۵}،
 میان دو شاه و^{۱۶} دو^{۱۷} گردن فراز
 بریزند^{۲۰} ازین^{۲۱} مرز بسیار خون!
 مگر گآن سخن‌ها نگیرد^{۲۴} به باه
 که با دژ همتا^{۲۶} کند زاله را!
 به یکسو^{۲۹} گراییم و^{۳۰} آویختن!
 بگفتند کای^{۳۲} شاه خسرو^{۳۳} نژاد،
 به شوخی دل و دیده‌ها^{۳۵} بسته^{۳۶} شد،

بیاورد لشکر شوی طیسفون^{۱۲}
 به^{۱۳} ایران همه سالخورده^{۱۴} زدان
 که این کار گردد به ما بر دراز
 ز روم و ز چین لشکر^{۱۸} آید^{۱۹} کنون
 ۱۹۰ ببايد جوامید^{۲۲} پیش^{۲۳} قباد
 بیاریم جاماسپ ده‌ساله^{۲۵} را
 مگرمان^{۲۷} ز^{۲۸} تاراج و خون ریختن
 بر رفتند یکسر بر کیتباد^{۳۱}
 گر^{۳۳} از تو دلی مردمان خسته شد،

۱. دل. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ۱). زان پس؛ (ب. آنگه؛ ل. ۲. زانگه). متن: س. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. آ. ب). ۲. ل. این نینگبخت از که دارد؟ ل. این نام نیکه از که داری! متن = سیزده دستنویس دیگر: بنداری (۱۸۰-۱۸۱): فسریذلک، و دخل دار الدهقان. فلما رأى الصبي سألته عن أصله و نسه ۳-ق. از ۴-س (نیز ب. کزان نخسه کس در جهان نیست خورد هقی (نیز ق. ۲). پدر همچنین: متن = ۵. ل. ۲. این چنین؛ (ب. پدر گفتن این و نیا همچنین)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۷-س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. و. آ. ب). کنیم؛ ق. کند (حرف سوم نقطه ندارد)؛ (ل. هزار)؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز ب. ل. ۲). بنداری (۱۸۲-۱۸۳): فقال: إن نسی یستی الی الملك آفریدون الی انتزع الملك بالسيف من بیت الضحاک ۸-س (نیز ق. ۲). شادول (۹-ل. ۲. که)؛ بنداری: فضحک قباد و استبشر به ۱۰-س (جمالی ۱۱-ل. ۱۱. دور) ۱۲-ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲). طیسفون؛ ۱۳-طیسفون (حرف دوم و چهارم نقطه ندارند)؛ متن = س. س. ۲ (نیز ل. ۱. ب. آ. بنداری (۱۸۵-۱۸۶): فأمر بأن تحمل زوجته معه فی العمارية، و ساق العسكر حتی وصل الی طیسفون و هو موغر الصدر متعمر علی الایرانیین ۱۳-ق. کند ز ۱۴-ل. ۲. ساله خورد ۱۵-ل. (موبدان)؛ ق. با شاه خود بخردان؛ ل. ۲. یا موبد و بخردان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۶-ل. ۲. ل. (جوب) ۱۷-ل. شهزاد ۱۸-س. (نیز ق. ۲). دشمن ۱۹-س. (نیز ق. ۲). آمد ۲۰-ل. (نیز ق. ۲). حازجین ۲۲-ل. و شتاید) ۲۳-ل. سوی ۲۴-ل. بگیرد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل. ۲. بگیرد؛ س. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. آ. ب). بودگان (ل. ۲. کین) سخنها نیارد؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۲. ل. ۲). ده ساله جاماسپ ۲۶-ل. که (نیز ل. ۲. درد همتا؛ ل. ۲. دو بیتما (۲))؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-ق. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲). ب. و. ما؛ متن = ل. س. (نیز ل. ۲. ل. ۲. آ. ب). ۲۸-ل. باز (ص. ما ز) ۲۹-ل. (نیز ب. نیکو (ب. بیکو)) ۳۰-ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲. آ. ب. ل. ۲). ل. گرایند؛ ز. که گزاییم از؛ (ل. ۲. ل. گزاییم و ز؛ و گزاییم و؛ ل. ۲. س. ۲) ۳۱-ل. سوی کیتباد؛ ل. ۲. به نزد قباد ۳۲-س. ای؛ متن = ۳۳-ل. (نیز ق. ۲. فرخ)؛ س. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. آ. ب). که ای نامور شاه فرخ؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۲. ل. ۲). ۳۴-ل. ۲ (نیز ل. ۲. ل. ۲). که؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۵-س. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲. و. آ. ب). دستها؛ (ب. درون دیده‌ها)؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۲. ل. ۲). ۳۶-ل. (ل. ۲. بنداشسته)

که شاه جهان بر جهان^۳ پادشاستا
برفتند پرخاک^۴ و تیره روان^۵
ز خون ریختن کرد پوزش^۶ به راه^۷
بزرگان برو^۸ خواندند آفرینا
ورا گشت^۹ جاماسپ، مهتر^{۱۰} پرست

۱۹۵ کتون کام رانی^۱ بر آن کت^۲ هراست،
پیاچه همه^۳ پیش او در^۴ دوان
گناه بزرگان ببخشید شاه
ببخشید جاماسپ را هم پختن
بیامد به تخت کی^۵ برنشست

یکی کودکی شد دلیر و^{۱۵} شکرگ
چنان تازه^{۱۶} شاخ برومند را
به گردون کلاه مهی^{۱۷} بر فراخت^{۱۸}
شد آن^{۱۹} باره^{۲۰} او چو یک مهره موم
همه^{۲۱} رومیان دست بر سر زدند
از خواست^{۲۲} زهار دو^{۲۳} شارستان^{۲۴}:

۲۰۰ برین^۱ گونه نا گشت کسری بزرگ
به فرهنگیان داد فرزند را
همه^۲ کار ایران و نیران^۳ بساخت^۴
و زان^۵ پس بیامد لشکر به روم
[همه بوم و^۶ بر آتش اندرزدند
۲۰۵ همی کرد از آن^۷ بوم و^۸ بر خارستان^۹]

۱-۲ (نیز ای بی): کام ران تو؛ ۳ (نیز ق بی، ل بی، و آ بی): کام دل ران؛ (ب: کامران شو)؛ متن = دل = ۴-۵ (نیز ن، ن): بدان کت؛
۶: همان کت؛ (ق بی: چنانکت؛ ب: برآنکت)؛ متن = ق، کمد ل، ص بی، (نیز ل، و آ بی) ۳- (ا: مهان)؛ در ل آتهای این بیت پس و پیش
شده است ۴-۵ (ق بی، ل بی: همی) ۶-۷ (نیز ل، و آ بی): برا (بی: بد)؛ متن = له، ق، کمد ل، (نیز ن، ق بی، و آ بی) ۸-۹ (ع: س بی) (نیز
ن، ل، ق بی، و آ بی): بر خاک؛ متن = (ب و و) ۱۰-۱۱ (نیز ای، ل بی، و آ بی): چو = متن = س بی، ل (نیز ن، ق بی، و آ بی)؛ بتداری
(۱۸۷-۱۹۶): فاجعت امرأهم، و علموانهم لا یطیقون مقاومة قباذ فاستقبلوه خاضعين ضارعین، و اعتذروا الیه و استقالوه العشرة
۱۲-۱۳ (پوش) ۱۴-۱۵ (نیز ق بی، ل بی، و آ بی): سپاه؛ (ب: پناه)؛ متن = دل، ق، کمد ل، (نیز ن، ن) ۱۶-۱۷ (بی: بدو)؛ بتداری
(۱۹۷-۱۹۸): فمقا عنهم و صقع عن اخیه جاماسپ ۱۸-۱۹ (نیز ای، ل بی، و آ بی): پلدر؛ متن = دل، ق، کمد ل، (نیز ن، ق بی، و آ بی) ۱۲- (بی: کرد)
۲۰-۲۱ (نیز ل، و آ بی): خسرو؛ متن = دل، ق، کمد ل، (نیز ن، ق بی، و آ بی) ۲۲-۲۳ (بی: بدو)؛ متن = دل، ق، کمد ل، (نیز ن، ق بی، و آ بی)؛

همه کار آن پادشاهی (ق: کار و کردار شاهی) خویش
و را (ق: ل) گشت آن (ق: این) شاهی آراسته
بتداری: و دخل الی ایوان الملک، و تسم سریر السلطنة، و مثل آخره بین یدیه فی جمیع الملوک و الأمراء ۱۴- (بی: بدین) ۱۵- (ق:
گشت دلیر و س بی) (نیز و آ بی): دانشی شد دلیر و؛ (ق: پور شد همچو شیر)؛ ل: دانشی شد بزرگ و؛ بی: دانشی بد دلیر و؛ متن =
ل = ل (نیز ن، بی: بدو)؛ ق: پس از این بیت افزوده است:

همی پروانیدش او را به ناز

فدانت او را کسی از شاه باز

۱۶-۱۷ (بی: همان ۱۸، س بی، ق بی، و آ بی) (نیز ق بی، و آ بی): توران؛ متن = ک (نیز ن، بی: بدو) ۱۹- (ا: بسوخت - بر فروخت (ا))
۲۰- (بی: کسی)؛ در ل این بیت را ندارد ۲۱- (نیز ق بی): از آن ۲۲- (بی: شده) ۲۳- س بی: (نیز ن، بی: بدو)؛ باره او را؛ (ق: مراد
ایران (ب))؛ متن = (نیز ل)؛ در ل این بیت پس از بیت ۲۰۶ آمده است ۲۴- (ق: به بوم و به) ۲۵- س بی: (نیز ن، بی: بدو)؛ این
بیت را ندارند؛ این بیت تنها در ل بی، ق بی، و آ بی آمده است ۲۶- ل، زان؛ (ق بی): جز بر آن؛ (ازین)؛ متن = دو از ده دستنویس دیگر ۲۷- (بی:
چو) ۲۸- س بی، ل (نیز ای، بی: بدو)؛ خارسان؛ ک: جوهر خارستان؛ متن = دل، س بی، (نیز ن، ق بی، و آ بی) ۲۹- ل، خاست ۳۰- ل، (نیز
بی: در ۳۱- ل، شورستان؛ ق بی، ل (نیز ن، بی: بدو)؛ خارسان؛ ک: خارستان؛ متن = س بی، ق بی، و آ بی، و ل (۲۰)

یکی مندیا و^۱ دگر فارقین^۲
 نهاد اندر آن^۵ مرز آتشکده
 مداین بی افگند و^۹ جای کیان^{۱۱}
 از^{۱۳} اهواز تا پارس یک شارستان^{۱۴}
 ۲۱۰ آران^{۱۶} خواند آن^{۱۷} شارستان^{۱۸} را قباد
 گشادند^{۲۱} هرجای رودی پرآب^{۲۲}
 بیامختشان زند و^۳ بنهاد^۴ دین،
 بزرگی^۶ نوروز و جشن^۷ سده^۸
 پراگند بسیار^{۱۱} سود و^{۱۲} زیان
 بکرد و برآورد^{۱۵} بیمارستان^{۱۴}،
 که تازی کنون^{۱۹} نام حلوان نهاد^{۲۰}
 زمین شد همه^{۲۳} جای^{۲۴} آرام و خواب

گفتار اندر داستان مزدک با قباد و کمروی^{۲۵}

بیامد یکی مرد، مزدک به نام
 گرانمایه^{۲۷} مردی^{۲۸} دانش^{۲۹} فروش
 به نزد جهاندار^{۳۷} دستور گشت
 سخن^{۳۶} گوی^{۳۵}، بادانش و رای و کام،
 قباد دلاور بدو داد^{۳۰} گوش^{۳۱}
 نگهبان^{۳۳} آن^{۳۳} کج^{۳۳} و گنجور گشت

دق: فردک: مند یاد و: (ب: مند یار و: ب: ماند و: او (ا))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲- (ب: فارنین) ۳- (ب: حوی) ۴- ل: بنیاد ل
 ۵- ل: جشن و ۸- (ب: شده) (ا))؛ ل: س: این بیت و نماندند: بنداری (۲۰۷-۲۰۰): ثم اقام علی سریر السلطنة نافذ الأمر حتی رتبہ أمور
 ایران، و نظم اسباب ممالکها. و غزا الروم و ملک بلادها، و بنی فیها بیوت النار و أظهر فیها المجوسه ۹- س: س: (نیز ل: ل: و: س:):
 افکنند: متن (ب) ۱۰- س: س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): مهان: متن = ۱۱- س: س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): فراوان پراکنده: متن = ق: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: ب:):
 ق: ا: ب: ل: (پراکنده) ۱۲- س: س: ح: ب: بنداری: قم عاد و بنی الحدائین معزس الملوک و سوا السلاطین ۱۳- ک: ل: (نیز ق: ا: ب:): ز ۱۴- ق:
 ل: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): شارسان - بیارسان: متن = س: ک: س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): ۱۵- (ب: برآورد: ح:): س: ق: س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:):
 یکی دو (ق: به گزودن) برآورد: (ب: برآورد و بنهاد): متن = ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): ۱۶- س: س: (نیز ق: ا: ب:): و: ل: و: ل: و: ا: ب:): ازانه: ق:
 بنداری: اورز: ک: لور: ل: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): (ن: از: ن: ب: لورن): متن = (ل: ۱۷- ک: خولندی: ق:): خواندن) ۱۸- ق: ل: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): شارسان:
 متن = ل: س: ک: س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): ۱۹- (ب: و: ل: و: ا: ب:): و: ک: ل: س: (و: ز: ل: ل: و: ا: ب:): (ب: و: ا: ب:): (ب: و: ا: ب:): (نیز ل: ل: و: ا: B:):
 ل: ۲۰- س: (نیز ل: ل: و: ا: ب:): دهقان نژاد (ل: ۲۱- دهقان نهاد: و: دستان نهاد): متن = ل: ق: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): ۲۱- س: س: (نیز ل: ل: و: ا: B:):
 ل: و: ا: B:): (ب: گشاده به: ق: گشاده ز: ا: متن = ل: ق: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): ۲۲- (نیز ق: ا: B:): ز: ا: ب: متن = دوازده دستنویس دیگر
 ۲۳- ل: ق: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): (ب: ل: و: ا: B:): ۲۴- (ب: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): جای و: متن = یازده دستنویس دیگر
 بنداری (۲۱۱-۲۰۹): و بنی مدینه اشری عظیمة و ساهما آرز و هی التي تسمى حلوان ۲۵- داستان قباد با مزدک و فریضن مزدک: قباد
 راه: ک: داستان مزدک: ل: اندر حدیث مزدک با قباد و نوشیروان: س: داستان مزدک با قباد و نوشیروان: متن = ق: ل: س: نویسنده
 بنداری: ذکر خروج مزدک فی عهد قباد ۲۶- ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): سخن گوی و: متن = ل: ک: س: (نیز ل: ل: و: ا: B:): ۲۷- ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:):
 فرومایه ۲۸- (ن: مرد جی و) ۲۹- ل: ک: گوهر: ل: مثل: متن = بیسزده دستنویس دیگر ۳۰- ق: داده ۳۱- س: س: (نیز ل: ل: و: ا: B:): هوش:
 متن = دوازده دستنویس دیگر: بنداری (۲۱۲-۲۱۱): قال: و إتصل بقباد رجل فصیح الفسان غریب العلم فو رأی و عقل یسمی مزدک
 ۳۲- ق: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): (ب: ل: و: ا: B:): ۳۳- س: س: (نیز ل: ل: و: ا: B:): (ب: ل: و: ا: B:): (نیز ل: ل: و: ا: B:): (نیز ل: ل: و: ا: B:): (نیز ل: ل: و: ا: B:):
 ۳۴- ق: مرز: (ق: بنیاد: ا: متن = ل: ک: ل: (نیز ل: ل: و: ا: B:): بنداری: ق: قبله قباد و قبل علیہ حتی اتخذه دستوروا و خازنا

میان کهان و میان^۲ مهان
 به ایران کسی برف^۳ و باران ندیدند
 همی هر کس از^۴ آب و نان کرد یاد
 نمایند^۵ شما را به اومید^۶ راه
 چنین گفت کای شاه^۷ برهیزگار^۸،
 گر ایدونک^۹ پاسخ دهی^{۱۰} اندکی
 به^{۱۱} من تازه کن در سخن^{۱۲} آب^{۱۳} روی^{۱۴} ا
 همی از تنش جان بخواهد پرید^{۱۵}،
 گزیده نیابد^{۱۶} ز تریاک^{۱۷} بهر^{۱۸}،
 که تریاک^{۱۹} دارد درم سنگ بیست^{۲۰}؟
 که خونست این^{۲۱} مرد تریاک دار^{۲۲}؟
 به درگاه چون دشمن آمد^{۲۳} به مشت
 بیامد به نزدیک فریادخواه

۲۱۵ ز خشکی^۱ خوروش تنگ شد در جهان
 ز روی هوا ابر شد ناپدید!
 مهان و کهان^۲ بر در کعباد
 بدیشان چنین گفت مزدک که شاه
 دوان اندر آمد^۳ بر شهریار
 ۲۲۰ به گیتی^۴ سخن پرسم از تو یکی
 قباد سراینده گفتش: ^۵ بگوی^۶
 بدو^۷ گفت: آنکس^۸ که مارش^۹ گزید،
 یکی دیگری را بود^{۱۰} پای زهر^{۱۱}،
 سزای چنین مرد گویی که چیست
 ۲۲۵ چنین داد پاسخ و را^{۱۲} شهریار
 به خون گزیده بیایدش^{۱۳} کشت
 چو بشنید، برخاست از پیش شاه^{۱۴}

۱- خوشکی) ۲- س، ص، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ به نزد کهان و به نزد من = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ق، ۲، ب، لن، ق) ۳- (لی، آ، ب)؛ بنداری (۲۱۶-۲۱۵)؛ قائلن أن أصاب الناس فی ذلك العهد لریة شديدة احتیس فیها القطر و هلک الزرع ۴- ل، ق، ک، ل (نیز لن، ق، ۲، ب، لن، ق)؛ مهان جهان من = س، ص (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ هلک کسی؛ ق، ک (نیز ق، ۲)؛ کسی ز من = یازده دستویس دیگر؛ بنداری؛ فاجتمع اکابر ایران علی باب قیاد، وضحوا معاهم فیه من الضیق و الشدة و عدم الأقوات ۵- (ن؛ آ، نمائد (ل) ۶- ل- ۷- ل- ۸- س (نیز لی، ب)؛ امید؛ (ق، ۲)؛ برومد (حرف پنجم قطعه نلارد)؛ متن (ن)؛ بنداری؛ فقال لهم مزدک: إن الملک سیزیل ظلامتکم و یحق طلبتکم ۸- ق، ک (نیز لن، ق، ۲، ب، لن، ق)؛ خود بیامد؛ ل، ۲؛ خوش بیامد؛ متن = ل، س، ص، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب) ۹- لن؛ نامور شهریار؛ متن = چهارده دستویس دیگر ۱۰- س، ص، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ من اکنون؛ (ب؛ بنیکی)؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ق، ۲، ب، لن، ق) ۱۱- (لی، ل، آ، ب؛ ایدونکه) ۱۲- ک؛ دهیم؛ بنداری (۲۱۹-۲۱۶)؛ و دخل علی الملک و قال: لئنی مسایلک عن مسألة فأجینی عنها ۱۳- س، ص، ک، ص، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ گفتا؛ متن = ل، ق، ل، ۲ (نیز لن، ق، ۲، ب، لن، ق)؛ (ب؛ بگر-رور) ۱۴- (ل؛ بگر-رور) ۱۵- س، ۲ (نیز ل، ۲، و، آ، ب)؛ ز من = ح ۱۶- (ن؛ لن، ق، ۲)؛ جهان؛ لی؛ ز من باشد در سخن)؛ س (نیز ب)؛ سخن گوی را بیشتر؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ب، لن، ق) ۱۷- (لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ آب و متن = سیزده دستویس دیگر؛ بنداری؛ فقال: هاتها ۱۸- (ق، ۲)؛ چنین؛ لی، همی) ۱۹- ل؛ آنرا؛ س، ۲ (نیز لن، و، لن، ق، ۲)؛ کاکس ۲۰- (لی، یارش (م؛ مارش) ۲۱- ل؛ رمید؛ من: خون بخواهد پرید؛ (ن، لی، ۲)؛ تن و جان بخواهد برید؛ ق، ۲؛ پیش جان بخواهد برید؛ ب؛ بند جان بخواهد برید (وون دوست نیست)؛ ب؛ امید از تن و جان بخواهد برید؛ متن = ل، ق، ک، ص، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ (و؛ یکی واکه باشد برش) ۲۲- (و؛ یکی واکه باشد برش) ۲۳- (آ؛ پای و سر (ل) ۲۴- ل؛ باید (حرف یکم قطعه ندارد)؛ لی؛ نیاید (ل)؛ که زنده بیاید (د؛ گزیده نیابد)؛ لن؛ که دیده بیاید)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۵- (ل؛ کردار (ل) ۲۶- (ب؛ ب)؛ (لی؛ نزدیک) ۲۸- (ن؛ لن، ق، ۲)؛ (پسارند نلارد)؛ بنداری (۲۲۲-۲۲۴)؛ فقال: ماذا تقول فی رجل مع جملته من التریاق المجرّب، و عنده رجل قد لدغته الحیة و هر علی شرف الموت و صاحب التریاق یمنعه عنه، و یقن به علیه و بدعه حتی یمرت؟ ۲۹- (ل؛ ب؛ هود پاسخ چنین) ۳۰- لن؛ آن؛ (ل؛ خون نیست ای (د؛ خونست این) ۳۱- (ل؛ کای مرد دانای برهیزگار) ۳۲- (ن؛ لن، ق، ۲)؛ نیایدش (ل) ۳۳- س (نیز لی، و)؛ خصمش آمده؛ خصمش آرد؛ (نیز لن، ب، لن، ق، ۲)؛ خصمش آرد؛ س، ۲ (نیز ل، ۲، ب)؛ خصمش آید؛ متن = ل، ق، ل، ۲ (نیز لی، ل، ۲، و، آ، ب)؛ قال الملک: إن صاحب التریاق مأخوذ بدم هذا اللدیخ، و ینبئ أن یقتل به ۳۴- (ق، ۲)؛

خرامان بیامد ز پیش^۳ قباد
 که جایی که گندم بود در نهفت،
 بدان تا یکایک بیابند^۷ بهر
 به تاراج گندم شدند از بنه^{۱۰}
 ز^{۱۲} یک دانه گندم نبودند^{۱۵} شادا

چو بشتید مزدک^۱، زمین بوس^۲ داد
 به درگاه او شد^۴ به انبوه گفت^۵
 عهد آن به تاراج در کوی و شهر^۶
 دویند^۸ هر کس^۹ که بُد کز سینه
 چه^{۱۱} انبار^{۱۲} شهری، چه^{۱۳} آن قباد

به نزدیکی بیدارشاو جهان،
 به مزدک همی بازگردد گناه
 ز تاراج انبار چندی^{۱۸} براند
 خرد را به گفتار^{۲۱} توشه^{۲۲} بدی،
 بگفتم به بازاریان^{۲۵} خوارخوار،
 و زان^{۲۸} کس که تریاک دارد به شهر^{۲۹}
 ز^{۳۰} تریاکدار و ز^{۳۱} تریاکخواه^{۳۲}؛
 و زان^{۳۵} کس نیابد ز تریاک بهر،
 بریزد کسی، نیست با او شمار^{۳۸}!

دویند و^{۱۶} رفتند کارآگاهان
 که تاراج کردند انبار شاه
 قباد آن^{۱۷} سخن گوی را پیش خواند
 چنین داد پاسخ کانوشه^{۱۹} بدی^{۲۰}
 سخن هرج^{۲۳} بشنیدم^{۲۴} از شهریار
 به شاو جهان گفتم^{۲۶} از مار و زهر^{۲۷}
 بدین بنده پاسخ چنین داد شاه
 که گر^{۳۳} مارگشته^{۳۳} بمیرد به زهر،
 اگر خون آن^{۳۶} مرد^{۳۷} تریاکدار

۱- مزدک (مزدک) ۲- زمین بوس (بوسه دادن) ۳- بنزد (بنازد) ۴- س، ۵- س، ۶- س، ۷- س، ۸- س، ۹- س، ۱۰- س، ۱۱- س، ۱۲- س، ۱۳- س، ۱۴- س، ۱۵- س، ۱۶- س، ۱۷- س، ۱۸- س، ۱۹- س، ۲۰- س، ۲۱- س، ۲۲- س، ۲۳- س، ۲۴- س، ۲۵- س، ۲۶- س، ۲۷- س، ۲۸- س، ۲۹- س، ۳۰- س، ۳۱- س، ۳۲- س، ۳۳- س، ۳۴- س، ۳۵- س، ۳۶- س، ۳۷- س، ۳۸- س.

شوید و همه بهره زو برگرید (۱) بها گر نگیرند (ن)؟ نگیرید (۱) ره بسرید

۳- س، ۴- س، ۵- س، ۶- س، ۷- س، ۸- س، ۹- س، ۱۰- س، ۱۱- س، ۱۲- س، ۱۳- س، ۱۴- س، ۱۵- س، ۱۶- س، ۱۷- س، ۱۸- س، ۱۹- س، ۲۰- س، ۲۱- س، ۲۲- س، ۲۳- س، ۲۴- س، ۲۵- س، ۲۶- س، ۲۷- س، ۲۸- س، ۲۹- س، ۳۰- س، ۳۱- س، ۳۲- س، ۳۳- س، ۳۴- س، ۳۵- س، ۳۶- س، ۳۷- س، ۳۸- س.
 متن دل ۷- ق: نیابند (۱)، بشاری (۲۴۳، ۲۴۱)؛ فخرج مزدک عند ذلک و قال لمن حضر الباب من المتظلمین: إن الملك قد أباحکم ما فی الأهرام من الغلات فایسطروا أبیدیکم، و اینما وجدتم منها شیئا فاستیحوه ۸- س، ۹- س، ۱۰- س، ۱۱- س، ۱۲- س، ۱۳- س، ۱۴- س، ۱۵- س، ۱۶- س، ۱۷- س، ۱۸- س، ۱۹- س، ۲۰- س، ۲۱- س، ۲۲- س، ۲۳- س، ۲۴- س، ۲۵- س، ۲۶- س، ۲۷- س، ۲۸- س، ۲۹- س، ۳۰- س، ۳۱- س، ۳۲- س، ۳۳- س، ۳۴- س، ۳۵- س، ۳۶- س، ۳۷- س، ۳۸- س.
 که نوشته ۱۶- س، ۱۷- س، ۱۸- س، ۱۹- س، ۲۰- س، ۲۱- س، ۲۲- س، ۲۳- س، ۲۴- س، ۲۵- س، ۲۶- س، ۲۷- س، ۲۸- س، ۲۹- س، ۳۰- س، ۳۱- س، ۳۲- س، ۳۳- س، ۳۴- س، ۳۵- س، ۳۶- س، ۳۷- س، ۳۸- س.
 ۳۶- س، ۳۷- س، ۳۸- س، ۳۹- س، ۴۰- س، ۴۱- س، ۴۲- س، ۴۳- س، ۴۴- س، ۴۵- س، ۴۶- س، ۴۷- س، ۴۸- س، ۴۹- س، ۵۰- س، ۵۱- س، ۵۲- س، ۵۳- س، ۵۴- س، ۵۵- س، ۵۶- س، ۵۷- س، ۵۸- س، ۵۹- س، ۶۰- س، ۶۱- س، ۶۲- س، ۶۳- س، ۶۴- س، ۶۵- س، ۶۶- س، ۶۷- س، ۶۸- س، ۶۹- س، ۷۰- س، ۷۱- س، ۷۲- س، ۷۳- س، ۷۴- س، ۷۵- س، ۷۶- س، ۷۷- س، ۷۸- س، ۷۹- س، ۸۰- س، ۸۱- س، ۸۲- س، ۸۳- س، ۸۴- س، ۸۵- س، ۸۶- س، ۸۷- س، ۸۸- س، ۸۹- س، ۹۰- س، ۹۱- س، ۹۲- س، ۹۳- س، ۹۴- س، ۹۵- س، ۹۶- س، ۹۷- س، ۹۸- س، ۹۹- س، ۱۰۰- س.

به سیری نخواهد ز تریاک بهر
به^۲ انبار گندم نیاید به کار!
که انبار آسوده^۳ جانش ببرد^۴

بشد^۶ تیز، مغزش ز^۷ گفتارِ دادا
دل و جان او پر ز گفتار دید

همان^{۱۱} دادگر موبدان و سران^{۱۲}،
شخن هاش ز^{۱۵} اندازه اندرگذشت!
بسی کس به^{۱۷} بیراهی آمد ز^{۱۸} راه
تهی دست با او برابر بودا
توانگر^{۳۳} بود تار^{۲۴} و درویش^{۲۵} بودا
فزونی توانگر چرا جست نیز^{۲۸}؟
تهی دست کس^{۳۲} با توانگر^{۳۳} یکی ست!
شود^{۳۷} ویژه پیدا^{۳۸} بلند از^{۳۹} مفاک!

۲۵۵ چو شد گزمنه نان بود^۱ پای زهر
اگر دادگر باشی ای شهریار
شکم گزمنه چند مردم بمرد

ز گفتارِ او تنگدل^۵ شد قباد
ز^۸ زان پس^۸ بپرسید و پاسخ شنید

۲۶۰ ز چیزی که گفتند^۹ پیغامبران^{۱۰}
به^{۱۳} گفتارِ مزدک^{۱۴} همه کز گشت
برو^{۱۶} انجمن شد فراوان سپاه
همی^{۱۹} گفت هرکو توانگر^{۲۰} بود
نباید که باشد^{۲۱} کسی بر فرزند^{۲۲}
۲۶۵ جهان^{۲۶} راست باید که باشد به^{۲۷} چیز
زن و^{۲۹} خانه^{۳۰} چیز بخشیدنی ست^{۳۱}
من این^{۳۳} را کنم راست^{۳۵} با^{۳۶} دین پاک

۱-س: شود؛ (ق: خورد (۱))؛ بندلوی (۲۵۵، ۲۴۹)؛ فقال: إن الجائع هو اللدیع و الطعام هو التریاق. و قد أباح الملک دم صاحب التریاق
لذا لم ینداری حشاشة اللدیع المشرف علی الموت ۲-س، ل: س، ۲. س، ۲. نیز، ن: بی، ب: در: متن = ل: ق، ک (نیز ق) ۳-ل: و اسوده: متن =
چهارده دستویس دیگر ۴- (۱: نبرد)؛ بندلوی (۲۵۶، ۲۵۷)؛ و قد رأیت الیاس یموتون جوها و لاخیر عند آریاب الغلات المدخرة من
ذلک، فأبجعتهم إیاما علی مقضی حکم الملک و قوله: هل سکدل (بقطه ندارد) ۵-ل: (نشد (۱)) ۶-ق: به ۸-س، س: ۲. نیز، ل: ا.
ب: و زانکس؛ ل: ۲. نیز، ن: ل، و؛ و زانکس؛ (ن: ۲: از آنکس) ۹-ل: (دیدند) ۱۰-ل: س، ۲. نیز، ن: بی، ب، و؛ ن: آ، ب: پیغامبران؛ متن = س
ق: ک، ل: ۲. نیز، ق: ل، ۲. ۱۱-ل: ۲. همی (۱) ۱۲-ل: ل، ۲. س، ۲: زده؛ (ق: موبد و مهتران)؛ متن = س، ق، ک (نیز، ن: بی، ب) ۱۳-ل: ۲. نیز، ن:
ق: بی، ن: ل: ۲. (۱: موبد) ۱۵-س، ق، ل: س، ۲. س، ۲. نیز، ن: ق، بی، ب: بی: سخنها ز (س: بی، ق: آ: از)؛ (ن: ۲: گفتار)؛ متن = ل: ک (ن: بی)
بدو) ۱۷-ل: ۲: ز: متن = ۱۸- (ق: ۲: ن: به)؛ س: س، ۲. نیز، ل: ل، و؛ آ، ب: فراوان ز بیرواهی آمد به؛ متن = ل: ق، ک (نیز، ن: بی)؛ بندلوی
(۲۶۸، ۲۶۷)؛ فیکت قیاد و استعلی أمر مزدک، و طالت بامه، و کثرت أشیاعه و أتباعه، و خالف الأتیاه علی مللهم، و یابی العلماء فی
طرقهم ۱۹-ل: بی، بدو) ۲۰-س (نیز، ن: توانگر (۱: باشی) ۲۱-ل: بی، ل: ۲. آ: فروه؛ س: بی، و بر فرود؛ متن = ل: ق، ک، س، ۲. نیز، ن:
ق: آ، بی، و؛ ب: ۲۲-س (نیز، ن: توانگر ۲۴-ک: یاد (بقطه ندارد) ۲۵- (۱: یار درویش و؛ ل: این بیت و ندارد؛ بندلوی (۲۶۴، ۲۶۳)؛ و کان
یقون: ینبشی أن تکون أمر العالم علی السوء، و لا یقع تفاوت فی نعم الله بین الأختیاء و الفقراء، و یكون الفتن کالسدی و الفقیر
کاللحمه ۲۶-س، س: ۲: چنان ۲۷- (ل: ۲: یابند؛ بی: مگر ده به؛ ن: ۲: یابیده) ۲۸-ل: ۲. درویش (نیز، ق: بی، ن: آ: حرامست (چرا جست) نیز؛ س:
س، ۲. نیز، ل: بی، و؛ آ، ب: سراسر حرامست (۱: حرامست) نیز؛ (ن: توانگر حرامست نیز؛ ل: حرامست و ناخوب نیز؛ ق: توانگر
حرامست بر کم قضیوه؛ متن = ل: ۲۹- (ن: بدیدان) ۳۰-ق: دو (وزن درست نیست) ۳۱-ل: س، ۲. س، ۲. نیز، ن: ق، ۲. بی، ن: آ، ب: بی:
بخشیده نیست؛ (بی: بخشوده نیست)؛ متن = ق: ل: ۲. نیز، و) ۳۲- (بی: کین (کس)؛ ن: آ: چکس؛ ل: را) ۳۳-س (نیز، ن: ۲: توانگر
۳۴- (ق: همین) ۳۵-س، ۲. نیز، ل: ل: ک: دست؛ (ق: پاک)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۳۶-ل: س، ۲. نیز، ن: ق، ۲. بی، ل: (بقطه ندارد)؛
(ل: بی، ن: نا)؛ متن = ک، ل: ۲. س، ۲. نیز، ل: بی، ن: بی، ن: ۲. ل: ۲. نیز، ن: بی، ب: شده ۳۸- (ن: بیند؛ ن: بی، ن: آ: دیده پیدا؛ ق: آشکارا) ۳۹-س، ق: نیز، و،
و؛ آ: را؛ متن = دوازده دستویس دیگر

ز یزدان و از منش نفرین^۳ بودا
اگر پیر^۶ بودند اگر کودکی
فرمانده بُد^۹ زان سَمَن بخردان^{۱۰}

هر آنکس که او جز بدین^۱ دین^۲ بود
بید هرک^۴ درویش با او^۵ یکی
۲۷۰ ازین بستلی چیز^۷ دادی بدان^۸

ز گیتی به گفتار او بود شاد^{۱۱}
ندانست^{۱۳} لشکر^{۱۴} که موبد کجاست^{۱۵}
وگر نانش^{۱۹} از کوشش خویش بود
نیارست جستن کسی کین^{۲۱} اوی^{۲۰}
سپردی به درویش^{۲۲} چیزی که داشت

چو بشنید در دین او شد قیام
ورا شاه^{۱۷} پشاند بر دست راست
بر او^{۱۶} شد آنکس که درویش^{۱۸} بود
به گرد جهان تازه شد دین اوی^{۲۰}
۲۷۵ توانگر^{۲۲} همی سر ز نیکی نگاشت^{۲۳}

ز خانه بیامد به نزدیک شاه
همان^{۲۷} پاکدل زیردستان^{۲۸} ما،
فرود^{۳۳} آورشان اگر^{۳۲} بگذرند

چندان بُد که یکروز مزدک پگاه
بچین گفت کز^{۲۵} دین پرستان^{۲۶} ما،
فراوان ز^{۲۹} گیتی^{۳۰} سران بر^{۳۱} درند

۱. س. ق. ک. (نیز، ن. ق. ۲. ل. ۴. ا.)؛ برین: متن = ل. ۲. س. ۲. (نیز، ن. بی) ۳. س. (نیز، ن. بی)؛ ره ۳. س. (نیز، ن. بی)؛ ز نیکی (ن. تنگی (ن)) و
را دست گشته؛ ق. ک. ل. (نیز، ن. ق. ۲. ل. ۴. ا.)؛ از (ب. ز)؛ ایزد بر آن (ل. ا. بدان)؛ راه (ق. ا. بنده)؛ نفرین: متن = ل. (ز به از تصحیح قیاسی شده
است) ۴. ق. جمله؛ ل. ۲. نیز، ن. ق. ۲. بی، ن. ق.؛ هر که؛ س. س. ۲. (نیز، ن. ل. ۲. و. آ. بی)؛ همی گشت؛ متن = ل. ۵. س. ا. وی؛ عمل: مرد
۵. ل. ۲. بی، ن. ق.؛ (چو) ۶. س. ل. نیز، ن. بی؛ بر آن ۹. (ب. جدا)؛ س. س. ۲. (نیز، ن. ا.)؛ فرورماندند؛ (ن.)؛ فروخواندند؛ متن = ل. ۱۰. س. ن.
موبدان؛ همه فرورمانده زان سخن موبدان؛ ل. ۲. فرورمانده از کار او موبدان؛ (ن.)؛ فرورماندند زان سخن موبدان؛ ق. ۲. درو خیره مانده همه
بخردان؛ ل. ۲. فرورماندند لشکر آن بخرادن؛ به فرورمانده زو موبد موبدان؛ متن = ل. (نیز، ن.)؛ بتداری (۲۶۵-۲۷۰)؛ فرس مذهب الاباحه
حلی هند الصفة الی. ۱۱. ل. ۲۷۱ و ۲۷۹؛ ب. یک بیت ساخته و ۲۷۱ و ۲۷۹ را انفاخته است ۱۲. ق. (نیز، ن. بی، ن. ق.)؛ رام؛ (ب. شاد)؛ ل.
نیز، ق. ۲. بر آرام؛ ل. ۲. نو آرام؛ متن = ل. س. س. ۲. (نیز، ل. ۲. و. آ. بی)؛ ۱۳. س.؛ بدانست (ل. ۱۲. ق. بنخرد) ۱۵. (ق. ۲. جایش کجاست؛ ب.
سهرزی به درویشی چیزی که طاقت (۲۷۵) ۱۶. س. ۲. (نیز، ل. ۲. و. بی)؛ سوی او؛ (ق. ۲. برابر؛ آ. سوی آن)؛ متن = ل. ۴. ق. ک. ل. ۲
۱۷. س. هر ۱۸. س. خردش (ل. ۱۶. س. (نیز، ن. بی)؛ خوردش؛ ل. ۲. تابش؛ ق. همان پوشش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰. س. ق. ل. ۲. س. ۲
نیز، ق. ل. ۲. و. آ. بی)؛ اورا متن = (نیز، ن. بی، ن. ق.) ۲۱. (ق. ۲. کس آنین) ۲۲. س. (نیز، ن. ل.)؛ تونگر ۲۳. ق. ل. (نیز، ن. بی، ن. ق.)؛ بکاشت؛ (ن.)
مکالت (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ل. ۲. بکاشت؛ و نکاست (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ل. ۲. نکاست (حرف یکم واژه پین نقطه
ندارد)؛ س. (نیز، ق. ۲.)؛ نکسی بکاشت (حرف دوم واژه نخست نقطه ندارد)؛ س. تنگی نکاشت؛ س. ۲. گیش بکاشت؛ (ا. سکی مکاست
لواژه نخست و حرف یکم واژه پین نقطه ندارد)؛ ب. ز تنگی بکاشت؛ متن تصحیح قیاسی است (ل. ۲. و. آ. بی) ۲۴. (و. به درویش
بخشید)؛ س. در اینجا سرنویس دارد سخن گفتن مزدک با قیام در نکوهش دین کسری؛ بتداری (۲۷۱-۲۷۵)؛ و لم یزل أمره یلغوی الی
آن امن به قیام و دخل فی دین، و شاع هذا المذهب فی أطراف العالم، و صار یحیی لم یجاسر أحد علی مخالفة مزدک ۲۵. س. ک. کین؛
متن جدول ده دستنویس دیگر ۲۶. س. س. ۲. (نیز، ل. ۲. و. آ. بی)؛ در پرستان؛ ل. ۲. (نیز، ق. ۲.)؛ ز پرستان (در ل. ۲. بیت پسراند ندارد)؛ متن = ل. ۴. ق.
عزیز، ن. بی، ن. ق. ۲. س. ل. ۲. س. ۲. (نیز، ن. ل. ۲. و. آ. بی)؛ هم از؛ متن = ل. ۴. ق. (نیز، ق. ۲.) ۲۸. (ق. ۲. در پرستان) ۲۹. (و. و)؛ ۳۰. س. س. ۲. (نیز،
ل. ۲. و. آ. بی)؛ دیگر؛ متن = ل. ۴. ق. (نیز، ن. ق. ۲. بی، ن. ق.) ۳۱. (ق. ۲. چو) ۳۲. س. فراز؛ (ب. فرو)؛ متن = ل. ۴. ق. ۳۳. ل. ۲. آوری گرز در؛ (ن.)؛
آوریمشان و گر؛ متن = ل. ۴. ق. ۳۴. س. (نیز، ن. ق. ۲. ل. ۲. و. آ. بی)؛ بتداری (۲۷۶-۲۷۸)؛ فاتح آنه ذات یوم دخل علی الملک و قال: إن
علی الیاب جماعه من أهل دیننا و متبعی ملتنا

به سالار فرمود تا بار داد
 که این جای تنگست و چندان سپاه!
 به هامون خیرامد کندشان نگاه!
 از^۹ ایوان^{۱۰} شاهی به هامون برند^۸
 برفتند شادان بر شهریارا
 که ای برتر از داتیش باقرین^{۱۱}،
 زدین^{۱۲} سرکشیدن وراکی سزاست^{۱۳}!
 که سر بازگرداند از راه^{۱۷} ید؛
 که دانا^{۲۱} برین^{۲۱} پنج نفرو^{۲۲} نیز؛
 به پنجم که گردد برو چیره^{۲۶} آز
 پدید آیدت راه گیهان خدیو
 که دین بهی در جهان^{۳۲} کاسته^{۳۳}
 چو دین بهی را نخواستی^{۳۷} زیان،
 که با خشم^{۴۰} کین^{۴۱} اندرآید بهراز^{۴۲}،

ز مزدک شنید این سخن^۲ها قباد
 ۲۸۰ چنین گفت مزدک به پرمایه شاه
 همانا نگنجند^۶ در پیش شاه^۷
 بفرمود تا تخت بیرون برند^۸
 به دشت آمد از مزدکی صد^{۱۰} هزارا
 چنین گفت مزدک به شاه زمین
 ۲۸۵ چنان دان که^{۱۲} کسری نه بر^{۱۳} دین ماست
 یکی خط^{۱۶} دستش^{۱۶} بیاید ستد
 بیچاند^{۱۸} از راستی پنج^{۱۹} چیز
 کجا^{۲۳} رشک^{۲۴} و کین^{۲۵} ست و خشم^{۲۵} و نیاز
 تو گر^{۲۷} چیره^{۲۸} باشی برین^{۲۹} پنج دیو
 ۲۹۰ ازین^{۳۰} پنج ما را زن و^{۳۱} خواسته^{۳۱} ست
 زن^{۳۳} و خواسته، باید^{۳۵} اندر میان^{۳۶}
 کزین^{۳۸} دو بود رشک و آز^{۳۹} و نیاز

۱-ق:س ۲ (نیز لن، ل ۲، آن: متن = ل، س، ل، نیز ق ۲، ل ۲، ب، و، ب) ۳-س:سخن را؛ بنداوی: فاذن لهم قیاد فی الدخول ۳-ق: آ:خانه) ۴-ک:حج هس، ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، و، ب)؛ چندین: ق:جندی: متن = ل، م (نیز لن، ق ۲، ب، ل)؛ از ۲۸۰ و ۲۸۱ یک بیت ساخته و ۲۸۰-ب-۲۸۱ آرا انداخته است ۵-ک: نگنجند؛ (ن: نگنجید؛ آ: بیکچند (ب)) ۶-ک: برین پیشگاه؛ بنداوی (۲۸۰-۲۸۱): فقال: إن هذا المكان شقی لا یسعهم، فإن رأى الملك خرج لأجلهم إلى الصحراء ۸- (ب: برد) ۹-ل، ۹-س، ک، س، آ (نیز لن، ب، ب): ز: متن = ق، ل ۲ (نیز ق ۲، ل ۲)؛ بنداوی: فأمر بإخراج نخته إلى الصحراء و خرج ۱۰-ک: س: ق: آ: ب: (۴)؛ بنداوی: فاجتمع علیه نحو مائه ألف نفس من المزدکیة ۱۱-س: س ۲ (نیز لن، ق: آ: ب، ب): دانش و باقرین؛ (ل: دانش و باقرین)؛ متن = ل ۱۲-ب: (بانک) ۱۳-ل: در ۱۴-ق: (و: زین) ۱۵-س، ک، س، آ (نیز لن، ب، ب): رواست؛ متن = ل، ق، ل ۲؛ بنداوی (۲۸۵-۲۸۴): فقال مزدک لقباده: اهلک أن ابک کسری لیس علی دیننا، ولا یلیق به أن یخالف مذهب الحق ۱۶-س: س ۲ (نیز ب، ب، ب): دست خشن؛ متن = ل ۱۷-ق (نیز ب، ب): کار؛ بنداوی: والرأی أن تأخذ خطه بمتابعتنا و ترک ما هو علیه من الضلالة و الجهالة ۱۸-ل ۲ (نیز ق ۲، س، آ): نیچاند (ب) ۱۹-ق: (ج: آ) ۲۰-ل: (ن: دانی) ۲۱-ب: (و: بر آن) ۲۲-ق: (ب: فرود (ب))؛ بنداوی: ثم قال: و اللذی یمنع الناس عن سلوک طریق السداد منحصر فی خمسة أشياء لا غیر ۲۳-ق: (و: یکی) ۲۴-ب: (ب: رسم - رشک (ب)) ۲۵-س: س ۲ (نیز لن، ل ۲، ک، ب، ب): خشم و رشکت و کین؛ (ق: آ: خشم و کینست و رنج)؛ متن = ل، ق، ک، ل ۲ (نیز ب، و) ۲۶-ل: (ن: آ: خیره آزا؛ ل: نیچند (ب: پنجم) که گردد بدو چیره یاز (ب))؛ بنداوی: وهي الفیرة و الحقد و الغضب و الحرص و القفر ۲۷-ل: چون ۲۸-ل: خیره ۲۹-ق: بدین؛ (ل: ب: چیره منی بر زن)؛ بنداوی: و اذا قسمت هذه الأخلاق الشیطانیة استقام لک طریق الحق ۳۰-س (نیز ب، ب): از آن ۳۱-ل: (ن: زین) ۳۲-ق: (میان؛ ل: زمین)؛ س (نیز ب، ب): رابده؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۳-ک: خاستست؛ ل ۲: خواستست (ب: روند نلوا)؛ بنداوی: و منشؤ ما کلهما من شیئین: المال و النساء ۳۴-ل: (ن: ن) ۳۵-ل: باشند؛ ق: آ: (ل: ملند)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۶-س (نیز ب، ب): نهان ۳۷-ق: (ن: خواهد؛ آ: بخوهد (ب)) ۳۸-س: س ۲ (نیز لن، ل، ب، ب): بدین؛ متن = ل، ق ۲ (نیز ق ۲) ۳۹-س: بار آزا؛ آ: رشک ۴۰-ق: (نیز ب، ب): حوج ۴۱-ل: (کین و خشم) ۴۲-س: آ: نیاز (ب: ساوند ندارد)؛ (ل: بچند که گردد بدو چیره آز (ب-۲۸۸))؛ ک: این بیت و بیت سپین را ندارد

نشستند دانش‌پژوهان بهم
به کسری سپردند^۲ یکسر سُخُن
سُخُن رفت هرگونه از^۱ بیش و کم
خردمند^۳ دانندگان^۴ کُهن

چو بشنید کسری، به‌نزد قباذ
۳۱۰ که اکنون فواز آمد آن^۵ روزگار
گر ایدونک^۶ او^۹ را بود راستی،
پذیرم من آن^{۱۱} پاک‌دین ورا
چو راو فریادون شود نادرست،
سُخُن گفتن مزدک آید^{۱۵} به جای
۳۱۵ ور ایدونک^{۱۸} او کز گویدهمی،
تو بیزار گرد از ره و^{۲۰} دین اوی^{۲۱}
به من ده ورا، وآنک^{۲۳} در دین^{۲۵} اوست
گوا^{۲۸} کرد زرهبر و خُزاد^{۲۹} را
و زان‌جایگ شد به ایوانِ خویش

بیامد، ز مزدک همی^۳ کرد یاد،
که دینِ بهی را^۶ کتم^۷ خواستار
شود^{۱۱} دینِ زردشت بر کاستی،
ز^{۱۲} جان برگزینم گزین ورا!
عزیز و مسیحا^{۱۳} و هم^{۱۴} زند و آست،
نباید^{۱۶} به گیتی جز او^{۱۷} رهنمای
ره پاک‌یزدان نجوید^{۱۹} همی،
بنه دور^{۲۲} ناخرم^{۲۳} آیین اوی^{۲۱}
مبادا یکی را به تن^{۲۶} مغز^{۲۷} و پوست!
فرآین^{۳۰} و بندوی^{۳۱} بهزاد^{۳۳} را
نگه داشت آن راست^{۳۳} پیمانِ خویش

۱- (ب: بر) ۲- ق: بگفتند ۳- ل: (نیز ای)؛ خردمند و! متن = سیزده دستنویس دیگر: بنداری (۳۰۸۳۰۷)؛ و تفاوضا عند کسری فی
حدیث مزدک و ما جاء به من الملة المدخولة. فكثر بينهم المباحثات والمناظرات حتى انضح لهم بطلان دینه، و تقریر بینهم ادحاض
حجته. و أوضحو ذلك لكسری ۴- ل: سخن؛ (ن: بسی) ۵- ه: از ۶- (ق: زو) ۷- ص: (نیز ب: شوم ۸- ل: (نیز ایدونک: ل:
ایدونک)) ۹- ل: اوی ۱۰- ل: (نیز ای) ۱۱- ل: بود ۱۲- ص: ق: کمال (نیز ای: بدین ۱۳- ب: (این: متن = ل: س ۱۴- (نیز ای: ق: ل: و) ۱۵- ل:
به ۱۶- ق: مسیح: ب: (نیز ق: مسیحی: ل: عربز مسیحی: س: عزم و مسیحا (حرف سوم واژه نخست نقطه ندارد)؛ ل: عزیر و
مسیحی (واژه نخست نقطه ندارد)؛ س: (نیز ای: ب: عزیر و مسیحا (ن: عزیر و مسیحا (حرف سوم واژه نخست نقطه ندارد)؛ ب:
نباید به گیتی؛ ن: عزیر و مسیحا؛ متن = ل: و) ۱۷- س: س: (ن: ل: ب ۱۸- ق: همانا؛ ق: همه: بد همی؛ ن: (جم: متن =
یازده دستنویس دیگر ۱۹- ص: (نیز ای: ل: آن: (ل: آمد: هم: سخن گفت مزدک که آمد متن = ل: س: ق: ل: (نیز ب: و ب) ۲۰- ل: (نیز ای: نیاید)
ل: نیاید؛ ای: نیاید؛ متن = ۲۱- ص: آ: بیامد به گیتی چو؛ (ق: نیاید به گیتی ورا)؛ متن = ل: ل: (نیز ای: ب: و ن: آ: ب)؛ بنداری (۳۱۲۳۰۹)
فدخل علی أبيه و قال: إن ظهرت حقيقة دين مزدک و بطلان دين زرادشت تبعك ۲۲- ص: س: (نیز ای: ق: آ: ب: گرا ایدونک:
ل: ل: (گر ایدونک: متن = ل: ق: ل: (نیز ب: و) ۲۳- ل: ل: ب: جوید (ل: ن: (نگوید) ۲۴- ل: ل: (ن: ل: آ: ح: ج) ۲۵- ص: ق: ل: (نیز
ل: آ: ب: او: متن = ه: (نیز ای: ق: آ: بی: و ن: ۲۶- ل: (نیز ای: روز: ق: بهل کیش: و! متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۷- ص: ل: (حرف
یکم نقطه ندارد)؛ ل: تا خرمد؛ س: یا خرمد؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ل: این بیت را ندارد، اما بنداری داشته است: بنداری
(۳۱۶۳۱۵)؛ و این ظهر بطلانِ فیثی لک آن تشرأتم ۲۸- ص: ل: (ن: رانک: س: دروا ناک: (ل: ل: زوی و ایکه: ای: بمزده) = ب
من ده) و رانک: متن = ل: ق: س: (نیز ای: ق: و: آ: ب) ۲۹- ص: دینیار: س: بر دین: متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۰- ص: س: (نیز ای:
دین (ن: س: ب: (نیز ق: ازان: ل: و: ب: ازین: ه: بگردد ازین: (ل: کسی را ازین: متن = ل: ل: (نیز ای) ۳۱- ق: ل: جان: ل: این بیت
را ندارد؛ بنداری: و نمکنی منه و من أتباعه حتی أری فیهم رأی و أتبع فیهم حکمی ۳۲- ل: ل: گزین ۳۳- ل: (نیز ای: ب: خرمد: متن =
دوازده دستنویس دیگر ۳۴- ل: (ن: آ: ب: بنویس: و! (ن: منادی و: ل: ب: روی و: ن: ل: بنویس (ح: ج)؛ متن = یازده
دستنویس دیگر ۳۵- ق: ل: (ن: ه: آ: ل: ر: و: ق: ل: نیک: ای: واز: متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۳۱۹۳۱۸)؛ ل: ل: قباذ
علی فلک فأشهد به علی نفسه زرهبر و جمیع من حضر من الطلبة و المویفة فقام کسری ای: ایروانه

زمین شد بکردار دریای عاج،
سَخْن گوی با موبدان و مهان^۲
سَخْن گوی^۳ و جوینده راه^۴ آمدند
بیامد، سَخْن را در اندرگشاد

۳۲۰ به شگیر چون شید^۱ بنمود تاج
همی راند فرزندی شاه جهان
برابر^۳ به ایوان شاه آمدند
دل آرای مزدک^۴ سوی^۵ کیقباد

به مزدک که^۹ ای^{۱۰} مرد دانش پزوه:
نهادی^{۱۲} زن و خواسته در^{۱۳} میان
پدر^{۱۷} همچنین چون شناسد پسر^{۱۸}
نباشند^{۲۰} پیدا کهان و مهان^{۲۱}
چگونه توان ساختن^{۲۲} مهتری^{۲۳}؟!
چو^{۲۹} شد کارگر بنده^{۳۰} با شاه راست^{۳۱}،
نباید که این بد به^{۳۲} ایران شود!
همه گنج دارند^{۳۶} و^{۳۳} گنجور کیست^{۳۵}؟!

چنین گفت موبد^۸ به پیش گروه
۳۲۵ یکی دین نو ساختی پوزیان^{۱۱}
چه^{۱۴} داند پسر گمش^{۱۵} که باشد پدر^{۱۶}؟!
چو مردم برابر^{۱۹} بود در جهان
که باشد که جوید^{۲۲} در کھتری^{۲۳}؟!
کسی^{۲۶} کز^{۲۷} مزد جای^{۲۸} و چیزش که راست^{۲۹}؟!
۳۳۰ جهان زین سَخْن پاک ویران شود!
همه کدخدایند^{۳۳} و^{۳۴} مزدور کیست^{۳۵}!

لحق: خورشید، س، ص، ۲ (نیز ن، ب، ن، ۲، ا، ب): چو شگیر خورشید؛ ل^۱ (نیز و): چو خورشید شگیر؛ متن = ل، ک، ۲-ل (نیز ل^۱):
رفاند متن = س، ص، ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ب، ب): ل-۳: بآئین ل-۴: گوجی < ه(ق: ۲، گاه: ل: سخن جوی و گوینده، راه (ل) ۱۱) ع، س،
س^۲ (نیز ن، ل، ل، و، ب): کوکک (مزدک)، ق (نیز ب): دل و رای موبد؛ متن = ل، ک، ل^۲ (نیز ق^۲) ل-۷: بر: ل^۲ در اینجا سرنویس
نار: سؤال موبد از مزدک و فررو ماندن مزدک؛ بتلاری (۳۲۳، ۳۲۰): ولما أصبح وکب و معه الموابذة و دخل علی أیبه قیاذ و حضر
مزدک و احتفلوا للمناظرة فتصنی موبد ۸-ل: کسری ۹- (ل: چکه ب) ۱۰- (ل: بد): در ل^۲ این بیت پس از بیت ۳۲۱ آمده است
(ل: ق: ۲: در جهان)، س، ل^۲ (نیز ل، ل، ۲، ا، ب): نو بر ساختی پوزیان (ل: در زمان)؛ س: دیر نو ساختی بر جهان؛ متن = ل، ق، ک (نیز ن، ب،
و، ل) ۱۲- ل: نهایی (وزن درست نیست)؛ ق: نهاده؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۲- ل: زاده اندر؛ بتلاری (۳۲۴، ۳۲۵): و قال:
أیها الرجل قد آتیت بدین جلیدیت فیہ النساء و الأموال ۱۲، (ل: ۳، که) ۱۵- س (نیز ب): کسی را ۱۶- ل: پدر کش که باشد پسر
۱۷- ل: پسر ۱۸- ق، ل: پدر؛ بتلاری: و یلزم من ذلک ألا یعرف الوالد ولده ولا الولد والده ۱۹- ل، س: (نیز ق^۲) ل، ل، ۲، و، ا، ب): سراسر
متن = (ل، ن، ب) ۲۰- (ل: نباشد به) ۲۱- (نیز ق^۲) ل، ب، و، ل، ا، ب): از مهان؛ (ل: مهان از کهان)؛ متن = ل، ل^۲ (نیز ن، ل، ب) ۲۲- س:
یکی گرمی جوید ۲۳- ل (نیز ل): مهتری ۲۴- ق: یافتن ۲۵- ل: کھتری؛ (ل: بهتری)؛ س، ص، ل، ن، ب، پس از این بیت افزوده اند:

که باشد مرا و ترا کارگر (س: دادگر)
چو (س: که) مردم جدا (ل: جوان) مانند
(س، ب: گردد؛ س: ۲: مانده؛ ا: بود) از به
(ق: ۲: ندانند کسی بر) بتر (ل: ۲: پدر)؟

لیت بالا رانند در ترجمه بتلاری نیز نیست ۲۶- (و: یکی) ۲۷- ک: که ۲۸- ق: بیامد جدا ۲۹- ل، س، ک، ل، س: (نیز ل، ل، ا، ب): که؛
متن ص (نیز ن، ق، ۲، ب، و، ل) ۳۰- ل: کار جوینده (حرف سوم وازة بسین نقطه ندارد)؛ ق (نیز ق^۲): کار گوینده؛ متن = ۳۱- س، ص، ۲
نیز ل، ب، ا، ب): کارگر پنخنی پادشاست؛ (ل: کارگر بند ۳۲)؛ ب: شاه با بندهی هر دو راست؛ متن = (نیز ل، و، ل، ا، ب) این بیت را
تلاری ۳۲- س، ک، ل، س: (نیز ل، و، ا، ب): ز؛ متن = ل، ق (نیز ق^۲) ۳۳- ل: (نیز ا): کدخدایند؛ متن = دو آوازده دستنویس دیگر
۳۴- ق (نیز ن، ا، ب): هر دو متن = ل، س (نیز ب) ۳۵- (ب: نیست) ۳۶- ل: (نیز ا): دارید؛ متن = دو آوازده دستنویس دیگر

تو دیوانگی داشتی در نهفت^۱
همی^۲ کاری بد را به بد نشتری^۳

برآشفت و^۵ اندر^۶ داد داد^۴
دلی فرد بی دین^۸ پرآزار^۹ گشت
که مزدک مبادا بر تاجخور^{۱۰}
مباد اندرین^{۱۱} نامور یارگاه^{۱۲}

ز کرده سرش بر ز تیمار شد^{۱۳}
ابا هرک^{۱۴} او داشت آن دین و راه^{۱۵}
به فرزند گفت آن زمان شهریار:
و زین^{۱۶} پس ز مزدک مگردان سخن^{۱۷}

که دیوار^{۱۸} او برتر از راغ بود
مرین^{۱۹} مردمان را پراکنده^{۲۰} کرد

ز دین آوران این سخن کس نگفت
همه^۲ مردمان را به دوزخ بری

چو بشنید گفتار موبد قباد
۳۳۵ گرانمایه کسری و را یار گشت
پرآواز گشت انجمن سرسبر
همی دارد او دین بزدان تباہ

از آن دین جهانبدار^{۱۳} بیزار شد^{۱۴}
به کسری سپردش هم آنگاه^{۱۵} شاه
۳۴۰ بدان^{۱۸} راه بُد^{۱۹} نامور سه^{۲۰} هزار
که با این سران هرج^{۲۱} خواهی بکن^{۲۲}

به درگاه کسری یکی باغ بود
همه^{۲۶} گرد بر گرد او^{۲۷} کنده کرد

۱- (ا: اندر نهفت؛ ل: داری اندر نهفت) ۲- س، ق، ی، آ (نیز ل، و، ب، و، ن، آ، ب): همی؛ متن = ل (نیز ل، ل، آ، ب) ۳- (ل: همان؛ ل: آن: همه) ۴- (ن: بشتری)؛ ل: این بیت و ک این بیت و بیت سپسین را ندارند؛ س در اینجا و ق پس از بیت ۳۳۸ سرنویس دارند: کشته شدن مزدک و مزدکیان به فرمان (ق: به حکم) نوشین روان؛ بنداری (۳۳۳-۳۳۷): و اذامات الإنسان لا یدری من یرث طرفه و تالفه. و افا اختلط الناس فمن أين يعرف الكبير من الصغير والوضیع من الشریف؟ و إذا استروا فمن یتمین للریاسة و یرشح للسیاسة؟ هـ: جوع (ن: هم در) ۵- (ق: با مزدک دیوزاد) ۶- (ق: یددین؛ ل: دین را) ۷- (س: بی آزار) ۸- (ل: مباد از پنه بارور) ۹- (نیز ق: او برین؛ س: ک (نیز ل، ب، ا) مبادا برین؛ ق: مبادا درین؛ س: (نیز ل، و، ا): مبادا بدین؛ متن = ل ۱۰- (ق: بلیگانه؛ بنداری (۳۳۳-۳۳۷): و أخذوا فی المناظره و المباحثه حتی انقطع مزدک، و ظهر لقباً أنه عن حلیة الدین عاقل و أن کلامه باطل لیس و راه طائل) ۱۱- (ق: جهانبدار از آن دین) ۱۲- (س، ق (نیز ب): گشت؛ بنداری: قرجح عن دینه و ندم علی تقدیمه ۱۵- (ق: هم آنگه بفرموده ۱۶- (س: (نیز ل، ب): هر که؛ متن = ل ۱۷- (ل: آیین و راه؛ ک، ل، آ (نیز ق: ل، ل، آ): این (ق: او) دین و راه (ق: آن دین نگاه؛ متن = س) (نیز ل، ب، ب): ل، س آ پس از این بیت افزوده اند:

بدو گفت هر کو برین (س: آ: بدین) دین اوست مبادا یکی را به تن مغز و پوست (= ۳۱۷ ب)

بیت بالا در سیزده دستنویس دیگر نیست و بنداری نیز آن را نداشته است؛ بنداری: تسلیمه الی کسری و سلطه علیه و علی اصحابه ۱۸- (ق: نیز ل، ب، و؛ ب: بر آن ۱۹- (س: بود ۲۰- (ل: صد؛ ق: آ: س)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری: ثلاثة آلاف؛ در ق این بیت پس از بیت ۳۳۸ آمده است؛ آن بیتهای ۳۳۹-۳۴۰ را ندارد ۲۱- (س، ق: ک، ص، آ (نیز ق: آ: س)؛ متن = در چه؛ متن = ل (نیز ل، ن، آ: بگو) ۲۲- (ل: از آن؛ ل: و زان) ۲۳- (ا: یگردان رو؛ ب: ز مزدک و زین پس مگردان جنگ (ک: پسواند ندارد)؛ بنداری (۳۳۹-۳۴۰): و لاله له؛ آن علی الیاب ثلاثة آلاف نفس من رؤساء المزدکیة فنکل بهم أولاً ثم لافعل ماشئت بزدک لایا. فیقض کسری علیهم اجمعین ۲۴- (ق: دیخار؛ و: پهنای)؛ بنداری: و کان له میدان واسع یقرب ایوانه (ک: بستان واسع و قیه میدان یقرب ایوانه) ۲۵- (ق: نیز ب): همی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۶- (س: آ (نیز ل، ل، ل، س، ب، ا): آن؛ متن = ل، ق، ک، ل، آ (نیز ق: آ) ۲۷- (ل: ی؛ متن = ل (نیز ل، ل، ل، س، ب، ا): مگردان کنده (پسواند ندارد)

زبر پای و زیرش سر آکنده^۱ سخت؛
 به درگاه^۲ باغ گرانمایه شوا
 ترا داد ناهوشمندیت^۳ بار^۴]
 نه از کاردانان پیشین شنیدا
 که بیند مگر بر چمن^{۱۱} بار و بر^{۱۱}
 برآمد به ناکام^{۱۳} ازو^{۱۴} یک خروش؛
 فروهشت^{۱۵} از دار بیجان کمندا
 سر مرد بی‌دین^{۱۶} نگونسار^{۱۷} کردا
 تو گر باهشی^{۱۹} راو^{۲۰} مزدک مگیرا

بیکشتیستان هم بسا^۱ درخت
 به مزدک چنین گفت کسری که زوا
 [از آن تخم کشتن^۲ بدین^۳ روزگار
 درختان^۴ ببینی^۵، که آن کس ندیدا
 بشد مزدک و باغ^۶ بگشاد در
 هم آنکه که دید^{۱۲}، از تنش رفت هوشا
 ۳۵۰ یکی دار فرمود کسری بلند
 نگون بخت را زنده بر دار کردا
 و زان^{۱۸} پس بکشتش به باران تیرا

زن و زاده^{۲۲} و باغ^{۲۳} آراسته
 ز نفرین مزدک همی کرد یادا

بزرگان شدند ایمن از خواسته^{۲۱}
 همی بود با شرم چندلی قباد

۱-س: نکتند؛ (ب: بر آکنده - جسر آکنده)؛ س: ۲ (نیز، ن، ق، ل، آ، ن، آ، ل)؛ ز: زیر اندر آکنده؛ (و: سرها در آکنده)؛ ا: پای سر زیر آکنده؛ س
 (نیز، ی: با، سرو پای زیر اندر آکنده؛ متن: دل، ک؛ بشاری (۳۴۲-۳۴۳)؛ فأمر فحفروا فيه لكل واحد منهم حفيرة. فنكسوا في تلك
 الحفائر وطمرت رؤسهم الى حفورهم في التراب، و تركت أرجلهم منتصبة بادية للأبصار كأنهم غرسوا غرس الأشجار ۲. (ق: ۲.
 دیدار: ب: بتزدیک)؛ ۳-۴ (نیز، ن: کشتی؛ ق: کشته؛ ی: بی، ن، آ، ز: تخمی که کشتی؛ ب: ازین تخم کشتن؛ متن: س (نیز، ل، و)
 ۴-۲ (نیز، و: بدان)؛ ۲-۱ (نیز، ی: ای ناهشور؛ (ن، ی، ن): ای ناهوشمند؛ ق: ۲. امروز هر گونه؛ ی: ای ناخرندمند؛ ل، و، آ: ای
 ناهوشمند؛ ب: ای جناحشومند؛ متن: س ۳-۲ (یار؛)؛ در ق: ۱ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ ی، ق، ک، ل: این بیت را
 ندارند و چنین می‌نماید که بشاری نیز آن را نداشته است ۲-۷ (ن، ل، آ: درختی؛ متن: س ۳-۸ ل: ۳: نگه کن؛ ل: بین آنک هر کس؛ متن =
 یاره دستویس دیگر بشاری (۳۴۷-۳۴۵)؛ ثم استحضر مزدک وقال له: ادخل الى هذا البستان وانظر فيه الى شجر لم ير مثله ذو بصر
 ۹-ل: از باغ و ۱۰-ل: چمن را مگر)؛ ۱۱-ق (نیز، ی: یار و بر؛ متن = سیزده دستویس دیگر ۱۲-س، ک، ی: ۲ (نیز، ق، ل، ی، ل، و-ب):
 چو دید؛ (ن: هوانگه - همانگه) چو دید؛ ل: ۱-ج: چو دید آنچنان؛ متن: دل، ق (نیز، ب)؛ ۱۳-ق (نیز، ق: ۲)؛ بناگاه، ک، ل، ۲-س (نیز، ل، ی، ب، ی،
 ن، آ، ل)؛ بناگاه؛ (و: بناگاه برآمد؛ متن: دل، س (نیز، ل، ب)؛ ۱۴-ل (نیز، ل، ق: ۲)؛ زو؛ بشاری (۳۴۸-۳۴۹)؛ فدخل البستان فلما شاهد ذلك غشى
 عليه ۱۵-س، ۱۶-س (نیز، ی، ب)؛ فروهشت؛ متن: س، ل، ۱۶-ب: بدین ۱۷-س، ک، ی: ۲ (نیز، ل، ی، ب، ی)؛ بدو خوار؛ ل: ۲-نگوسار؛ متن =
 ل، ق (نیز، ق، ل، ق)؛ ۱۸-ل (نیز، ق: ۲)؛ از آن؛ متن = سیزده دستویس دیگر ۱۹-ل (ی: بخردی؛ ب: بهشی (۱))؛ ۲۰-ل: ۳-رای، ی، پس از این بیت
 افزوده است

جهان دیدیدی پیرگشته سری
 همان شاهی و تخت و افشوش خراست
 نگونسار در قیرش انداختند

شینم دگرگونه از بخردی
 که این مزدک لاشه دخترش خراست
 فرمود تا قیر بگشاختند

بشاری (۳۵۰-۳۵۱)؛ فأمر فيه بصلب و رشق بالسهم حتى مات بل نفق و تبدد شمل دینه بعد ما اتفق. و عاد الناس الى دینهم الأول
 ۲۱-ب: شیند ایمن شدند بخراسته (۱)؛ ۲۲-س: کدزن آزاده؛ ی: جزایزه ۲۳-ب: گنج؛ ی: ۳: باگنج؛ بشاری؛ و: ائوا علی حرمهم و
 نوراهم

بر آشکده خلعت افگند نیز^۱
 که شاخش^۲ همی^۳ گوهر آورد بار^۴
 سخن هرج^۵ گفتی ازو^۶ بشتندی^۷

غم^{۱۲} روزی مرگ اندر آمد^{۱۵} به دل،
 بر آن^{۱۸} خطی شایسته، خود بُد دبیر^{۱۹}
 که داره ازو دین و هم زو هنر^{۲۱}
 چه بر^{۲۲} آشکار و^{۲۵} چه اندر نهفت^{۲۶}
 نشد^{۲۸} خوار هر کس که او را گزید^{۲۹}
 بجز پند دانا^{۳۱} مگیرید^{۳۲} یاد!
 پس از^{۳۳} مرگی ما^{۳۵} او بود نیک بخت

۳۵۵ به درویش بخشید بسیار چیز
 ز کسری چنان، شاد شد شهریار^۲
 از آن^۳ پس همه^۷ رای با او زدی

ز^{۱۱} شاهیش^{۱۲} چون سال بگذشت چل^{۱۳}
 یکی نامه بنیشت^{۱۶} پس^{۱۷} بر حریر
 ۳۶۰ نخست آفرین کرد بر^{۲۰} دادگرا
 بیانشد همه^{۲۲} بی گمان هرج گفت^{۲۳}
 سر پادشاهیش را کس^{۲۷} ندید!
 هر آنکس که بینید^{۳۰} خطی قباد
 به کسری سپردم سزاوار^{۳۳} تخت

۱-دبیری(۳۵۵،۳۵۴): و یقی قباد مشربلا برهاده الخجل و قد قارب أن یسمع نداء الأجل. ففرق أموالاً کثیرة علی الفقراء و المساکین. و نفذ جواهر و خلعا و اقراة الی بیوت النار و اجبا من الله تعالی أن یمحو سینته و یغفر خطیته ۲-ن: کیفیاد: س (نیز لب): روزگار: ک (نیز لن): نامدار: ل: دل شهریار (وزن درست نیست)، متن = ق، س: ۲ (نیز ق: ۱) ۳-یکد تاجش: متن = ۴. س، س: ۲ (نیز لن، و-ب): همه: متن = هـ: هل: ز نفرین مزدگ همی کرد یاد (=۳۵۴ب): ق: ۲: که بستان گل برگش آورد بار: متن = ق، ل: ۲ (نیز لن، ل: ۲، و-ب): س، ل: ۲ (نیز لن-ب): وزان: متن = ل، ق، ک: س: ۲، ۷. ق: ۲ (همی): ۸-س، س: ۲ (نیز ق: ۲، ب، ل، آ، ب): هرج: متن = ل (نیز لن) ۹-س (نیز ب): همه: ک، ل، آ، س: ۲ (نیز لن، ل: ۲، ب، ل): بدو: (ب: پدر): متن = ل، ق (نیز ق: ۲، ل، ل): ۱۰-ل (ن: ۲): بشتندی: و: که کسری همی رای نیکو زدی: س، ق، ک: س: ۲ در اینجا سرنویس دارند: س: سپردن قباد پادشاهی به نوشین روان: ق: گفتار دو عهدنامه که قباد به کسری داد: ک: ولی عهد کردن قباد کسری را: س: گفتار اندر مرگ قباد ۱۱-ب: (ب: به) ۱۲-ک: شادیش ۱۳-ل: شد بر چهل: ل: ۲: سالیان شد چهل: متن = ۱۴-ل (نیز آ): غم و: متن = ۱۵-ل: ۲ (نیز لی): مرگش درآمد: متن = سیوده دستنویس دیگر ۱۶-ل-س: ۲ (نیز لن-ب): بنوشته: متن تصحیح قیاسی است ۱۷-ق: (ق: خود) ۱۸-س، ق، س: ۲ (نیز لن، آ، ب، ب: بان، ل: بی: پر از: ب: بدین): متن = ل، ک، ل: ۲ (نیز ق: ۲، و-ل، ل: ۲) ۱۹-ق: ۲: با دبیر: ل، آ: شایسته دلپذیر: ل: شایسته خود دبیر: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰-س: ۲، با: ۲۱-س (نیز و-ب): که او داده بد دین و نام و گهر (و: هم زو هنر): ق، ک، ل: ۲ (نیز لن، ق، ب، ل، ل): که او داد دین و خرد با گهر (ق، ک: هم هنر): س: ۲: که او داده دین و هنر هم هنر (ل): که او داد زور و نژاد و هنر: ل: ۲: که او داد هم دین و زور (ل: قز) و هنر: متن = ل ۲۲-ل، ل، آ: همی: ل: نباشد همی (ل): ۲ (نیز ل) ۲۳-س، ک، ل، آ، س: ۲ (نیز ق: ۲، ب، ل): هرج: متن = ل (نیز لن) ۲۴-ق، س: ۲ (نیز لن، ل، ل، و-ل، ل، ل): ۲۵-ل: ۲ (نیز لن، ل، ل، و-ب): ۲۵-س: ۲ (نیز لن، ق، ل، ل، ب، و، آ): آشکارا: متن = ل (نیز ل: ۲، ل، آ، ب): ۲۶-ق: نهان ۲۷-س (نیز ل، آ، ب): کس رای: ق: هر کس: متن = ل، ک، ل، آ: ۲ (نیز لن-ل) ۲۸-ل: نیشد (زیر حرف نیم یک نقطه دارد) ۲۹-ل، ل، ل، ل: ۲: بدید: س، س: ۲ (نیز لن، ق، ل، ب، ب): او برگزید: ل: کش او برگزید: متن = ل، ق، ی: ۳۰-ل: بسد (نقطه ندارد): س: ۲: گزیند: ق: آ: بند: متن = ده یازده دستنویس دیگر ۳۱-ل: کسری: متن = چهارده دستنویس دیگر ۳۲-ل: مگیرید (حرف پنجم نقطه ندارد): س: ۲ (نیز ق: ۲، و، ل: مگیرند (ل: سرافراز) ۳۳-س، ل، آ، س: ۲ (نیز لن، ق، ل، ل، ل، آ، ب، ل: ک: یسن (م-س: ۲): متن = ل، ک: (نیز ل: ۲، ب، و) ۳۵-ل: (ل: من)

دلی^۲ بدسگالش پر از^۳ دود بادا
بدو^۴ شاد باشید و^۵ گنج آگنید
بر موید^۶ رام^۷ برزین نهاد

نبد^{۱۲} روز پیری هم^{۱۳} از مرگ شاد^{۱۴}
شد آن گنج^{۱۵} و آسانی^{۱۶} و رنگ و بوی^{۱۷}
گل و مشک و کافور و می خواستند
یکی تخت زین و^{۲۱} تاج^{۲۲} مهی
بیستند تا جاودان راه را
به^{۲۵} گیتی گذر کرد گیتی چو^{۲۶} بادا
که فرجام انجامد^{۲۸} ناگزیرا^{۲۷}

۳۶۵ که یزدان ازین^۱ پور خوشنود بادا^۲
ز گفتار او^۳ هیچ مبراگنید
بر آن^۴ نامه بر مهر زین نهاد

به هشتاد^{۱۱} شد سالیان قباد
بمرد^{۱۵} و جهان مردی^{۱۶} ماند ازوی^{۱۷}
۳۷۰ تنش را به دیبا بیاراستند
یکی دخمه کردند شاهنشهی
نهادند بر تخت زر شاه را
از آن^{۲۳} پس ندیدند چهر^{۲۴} قباد
[چه باشی تو ایمن ازین چرخ^{۲۷} پیر

۱. عدل ۲. س. ۳. نیز لن. ۴. بی. لن. ۵. آن: متن = له. ص. ق. (نیز ق. ۲. ل. ۴. و. ب). ۶. ۲. هر آن کس که ببیند خط قباد (۳۶۳) ۳. (و: سر) ۴. ل. ۲. بدسگالانش پیر: (ق. ۲. بدسگالان پر از): س. ۲. لن. ب. پس از این بیت افزوده‌اند:

بدین لقب^۱، ل. ۳. لن. ۲. برین) مهر جشمیم بر (ک. لن. ۱. جشم بر: لن. جشم ازین) موبدان

چه بر زبردستان و فرخ‌دان (س. و. ب. هم بر و دان: ۳. ل. چه بر بخردان: ق. ۲. چه بر بخردان: لن. ۱. چه بر دان) لیت بالا و ندارد ه. ق. ما. س. ۴. (نیز لن. ۱. ازو ۷. (لن. جو): ۲. ل. ۲. (نیز ق. ۲. چه زو شاد باشید: ل. ۲. پس از این بیت افزوده است: مرو را به هر کار فرمان برید ز بخت همایون همه بر خورید

۸. (لن. بلدان) ۹. س. (نیز لن. ل. ب. موبد و: ق. موبدش: ک. نامور: متن = ل. ل. ۳. س. ۲. (نیز لن. ق. ۲. پ. ۱۰. (لن. رام و): بنداری (۳۶۷، ۳۵۸). ثم انه كتب بخطه عهد المولد كسرى ۱۱. ل. ۲. (نیز لن. هفتاد ۱۲. ل. ند (نقطه ندارد): ق. ک. بید (حرف یکم نقطه ندارد): (لن. ۲. بید): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳. ق. وی ۱۴. (ب: یاد): س. ۲. لن. ب. پس از این بیت افزوده‌اند:

به گیتی در از مرگ خوشنود کیت
که فرجام کارش بداند (س. ۲. لن. و. ۱. نداند)
که چیست (س. ق. ۲. ب: نباید گریست (در س
حرف یکم و دوم واژه نخست نقطه ندارند))

له. ک. ل. بیت بالا و ندارد ۱۵. (ب: نمائند) ۱۶. لن. مرد حرمی ۱۷. ل. ق. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ازو (ل. ۲. پس او ندانند): (از و بماند پس او ندانند): ل. ۲. بمرد او و شد مردی زو جهان: متن = س. ک. س. ۲. (نیز لن. بی. و. لن. ب. ۱۸. ک. درنج: متن = ۱۹. (و: شاهی و: لن. از چهر و بیانی: متن = ۳۰. ق. ک. (نیز و: ۱). یو (پس او ندانند): ل. ۲. همه رنج و آسایش بد نهان: متن = س. س. ۲. (نیز لن. بی. ل. ۲. لن. ب. ۱). ثم مات بعد ثمانین سنة من عمره وأربعین من حمله ک. س. ۲. لن. ب. پس از این بیت افزوده‌اند: زگرد آوردین که یابد (ل. ۲. بید) بهی (س. ۲. ... (۲۹) که می‌رفت (س. چو می‌وقت: لن. لن. ۲. همی‌رفت) باید به دست تهی (س. ۲. بهی)

له. ک. ل. ۲. بیت بالا و ندارد ۲۱. ح. ۲۲. (ق. ۲. کاخ): لن. تاج شاهی و تخت: متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۳. (از: و زان) ۲۴. (و: روی) ۲۵. (ق. ۲. از: ۲۶. (ق. ۲. برسان: لن. ق. ک. ل. این بیت و بیت سپین زانفازند ۲۷. (ب: زگردون) ۲۸. س. آن آمدند: (ق. ۲. بیچی ازو لن. و شناخت: متن = س. ۲. (نیز لن. ل. ۲. ب. در ق. ۲. پای بیتهای ۳۷۸، ۳۷۱ چنین است: ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۸، ۳۷۷، ۳۷۷ بنداری (۳۷۴، ۳۷۰). فصوله ناورسا و نصوا فیه تختا من الذهب، و کفته بالدیباغ و الحریر، و ضمخوه بالکافور و العیبر، و وضعه علی. ثم جلسوا للمراء به

نهاد آن کیی نامه بر^۲ پیشگاه
ولی عهد را شاد بنشانند
همی خوانند^۳ و را شاه نو
بسر بزش گوهر برافشانند^۴
که مهتر^۵ جوان بود و دولت جوان
ز کسری کنم^۶ زین سپس^۷ نام^۸ یاد^۹

۳۷۵ چو موبد بپرداخت^۱ از سوگ شاه
بر آن^۲ انجمن نامه برخوانند
چو کسری نشست از بر گاه نو
به شاهی برو آفرین خوانند^۳
و را نام کردند نوشین روان^۴
۳۸۰ به سر شد کنون داستان^۵ قباد^۶

۱-ل: بپردخت؛ متن: چهارده دستنویس دیگر ۲-ق: در؛ س: س، ۳-ن: ن، ۴-ب: پس از این بیت افزوده‌اند:

به ایران بزرگان (و: بزرگان ایران) ابا (ل: و با) موبدان
ل: ک، ل، ق: بیت بالا را ندارند ۳-س: س، ۴-ن: ن، ل: ل، ۵-ب: بدان؛ متن: من، ل، ق: ک، ل، ۶-نیز ق: آب، و، ن: آ ۷-ق: خواندنش
۵-س: س، ۶-ن: ب به جای این بیت آورده‌اند:

به شاهی برو خوانند آفرین
متن: ل: ب، س: س، ۲-ن: ن، ۳-ب: پس از این بیت افزوده‌اند:

ل: همه کس برو آفرین خوان شدند
که این شاه بر گاه جاوید بادا
ز بس خوبی و داد و آیین او
س: س، ۲-ن: ن، ۳-ب:

جهان تازه شد (ن: به گشت) از سر (س: س، ۲-ن: ب، ل: آ، ۳-ب: سرو) نواح اوی (ل: ل، ۴-ن: آ، ۵-اوی)

۵ بگسترده گزوه جهان دادوی
ابا کزگ میس: آب خورده به جوی (ن: آ، جوی: نکو)
نیودی چر از نیجوی یاد اوی

ق: ۲ بیت ۵ را پس از بیت ۳۷۹ افزوده است ۶-ن: ب، نوشیروان ۷-س: ل، ۸-ن: آ، ۹-نیز ن: ن، و، ن: آ، ۱۰-مهرش؛ ق: آ، بخشش؛ ل: آ،
چهرش؛ متن: ل، ق: ک، نیز ب: ب ۸-س: ل، ق: آ، ۹-نیز ن: ن، ق: آ، ۱۰-ب: نامه کیبیاد؛ (ن: و: نغصه کیبیاد) متن: ل، ۹-س،
س: آ، نیز ن: ن، ل: و، آ، ب: برم؛ ق: بریم؛ ق: یورد؛ متن: ل، ل: آ، نیز ب: ن، آ، ۱۰-ن: این زمان؛ (ب: زان سپس) ۱۱-س: س، ۱۲-نیز ن: و،
ب: نام و؛ ل: آ، نیز ن: آ، نیز؛ متن: ل، ق: نیز ق: گاه، ل: ل، آ، ۱۳-ل: ق: آ، ۱۴-داد؛ ک: این بیت را ندارد؛ ل، ق: آ پس از این بیت افزوده‌اند:

ل: همش داد بود و همش رای و نام
ق: آ، هزاران: درود و هزاران سلام
به داد و دهش یاقته نام و کام
ز ما بر محمد علیه السلام

بندوق (۳۷۵-۳۸۰): و لما فرغوا منه عقدوا الناج علی رأس کسری و سموه نئوشین روان لجمه بین جدّه الملك و جدّه الشیاب و
اقتبالهما

نوشین روان

پادشاهی نوشین‌روان چهل و هشت سال بود^۱

چه بودت که گشتی چُنین مستمند؟
چرا شد دلِ روشنت پر نیهیب؟
که شادان بدم تا نگشتم^۲ کهن
ببرهیز و^{۱۰} با او مساو ایچ^{۱۱} دست!
بخاید^{۱۳} کسی را که آرد^{۱۴} به زیر
به یک دست رنج^{۱۷} و به یک دست مرگ^{۱۸}!

الا ای^۲ دل‌آرای سرو^۳ بلند
بدان^۴ شادمانی و آن^۵ فز و زیب
چُنین گفت پرسنده را سروین
چُنین سست گشتم^۸ ز نیروی سست^۹
۵ دم^{۱۲} ازدها دارد و چنگ شیر
هم‌آواز رعدهست و^{۱۵} هم‌زور^{۱۶} کرگ

۱-س. ۲ (نیز لن. ب.): پادشاهی نوشین‌روان (ل. ل. - عادل؛ ق. کسری المستهر به نوشین‌روان؛ کد نوشروان قباد ل. ۲. س. ۲. ای. نوشروان؛ لن. ب. کسری؛ ق. ۲: کسری نوشین‌روان عادل؛ ب. کسری پسر قباد که او را نوشین‌روان خوانند؛ و. لن. ۲: کسری (لن. کسرا) نوشین‌روان؛ ا: نوشروان) چهل و هشت (ل. ک. ب.؛ چهل و هفت؛ ل. ۲: چهل) سال بود (ل. ق. ک. ب.؛ چودس)؛ در ل. س. ل. ۲ سرنویس پیش از ۳۷۷ ب از پادشاهی قباد آمده است؛ بملاری: ذکر نوبه کسری انوشروان. و هو کسری بن قباد بن فیروز بن یزدجرد ابن بهرام جور. و کانت مده ملکه اریعا و ستین سنة ۲-۳. ل. ق. ۲: یا ۳-۴. ق. ۲: چرخ) ۴-ک: بر آن؛ (ل. ۲: بدین) ۵-س. ۲ (نیز و. آ. بدان عمل. س. ۲ (نیز لن. ۲. و): بر: متن = (پ. لن. ۲. آ. ب.) ۷-ل: نبردم؛ ک: که گشتم؛ ل. ۲ (نیز و. آ. ب.): نگشتم (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل. ۲: بیگشتم؛ ل. ۲: نیم تا بیگشتم)؛ متن = س. ق. س. ۲ (نیز لن. ق. ۲. ل. ب.) ق. ۲ پس از این بیت افزوده است:

ز زبیری مرا تنگ دل دید چرخ
به من باز داد از جوابش دو برخ
مرا کاش هرگز نبروردهیی
چو پرورده بودی نیاردهیی

۸-ک: کردم؛ (ل. ۱: شست گشتی (۱)؛ و: مست گشتم) ۹- (ل. ۱: شخصت؛ آ. ب. دست (پسوند ندارد)) ۱۰- (ل. ۱: ای. حور) ۱۱- (ل. ۱: ای. کد مسا ایچ؛ س. ۲: مساویچ؛ ق. ۲: میسای با او تو (۱))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-ک: چه (۱) ۱۳-ل. ل. ۲ (نیز و): سخواید (حرف یکم نقطه ندارد)؛ س. ۲ (نیز آ. ب.): نخراید (در س حرف چهارم نقطه ندارد)؛ متن = ق. ک. س. ۲ (نیز لن. ب. لن. آ.) ۱۴-ل. ب. د. آید) ۱۵-ل. ل. ۲ (نیز ل. ۲: ح. ۱۶- (لن. ۲: روز) ۱۷-س. ۲ (نیز ل. ۲. آ. ب.): ترک؛ س. ۲: ترک؛ (لن. ۲: برگ؛ و: برگ (نقطه ندارد))؛ متن = ۱۸-ل. ۱ (نیز ل. ۲: دگر (ل. ۱: نیک (۱)) دست مرگ؛ ک. م. ل. ۲: رنجست و دیگرش مرگ؛ (لن. ۲: کرگ و به یک دست برک)؛ متن = ل. (نیز ق. ۲. ب.)

ز^۱ سرو دل آرای چنبر کند
 گل^۲ ارغوان را کند زعفران
 شود بسته بی بند پای تو^۵
 ۱۰ مرا دژ خوشاب مستی^۶ گرفت
 خروشان شد آن^۸ نرگسان^۹ دژم^۹
 دل شاد و بی غم^{۱۱} بر از درد گشت
 بدانگه^{۱۲} که مردم شود^{۱۵} سیر شیر
 چل و هشت بد^{۱۸} عهد نوشین روان^{۱۹}
 سمن برگ را رنگ غیر کند
 پس^۳ زعفران رنج های^۴ گران
 و زو خوار گردد تن ارجمندا
 همان سرو آزاد پستی^۷ گرفت
 همی گیرد از رنج او پشت خم^{۱۰}
 چنین^{۱۲} روز ما^{۱۳} ناجوانمرد گشت
 شتاب آورد مرگ و^{۱۶} خواندش^{۱۷} پیرا
 تو^{۲۰} بر شست^{۲۱} رفتی، نمائی^{۲۲} جوان

آغاز داستان^{۳۳}

۱۵ چو کسری نشست از پر تخت عاج
 بزرگان گیتی شدند انجمن؛
 به سر بر نهاد آن دل افروز تاج^{۲۲}
 چو بنشست سالار با رای زن^{۲۵}،

دس^۴: چو درمی، س. ل. ۲، و. آ. ۱، این بیت بایست مسبین پس و پیش شده است. ۲. (ل. ۲: دل (حکمل)) ۳. س. ق. ۳، ل. ۲ (نیز ل. ۲، و. آ. ۱): پس لود من = ل. ۲ (نیز ق. ۲، ب. ۳-۴: و. رنگهای (ک))؛ س. ل. ۲، ب. این بیت را اندازند. هک: این پای بی پای بند؛ ل. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ل. ۲): این قلهای نونده؛ س. ل. ۲ (نیز ل. ۳، ب. ۳): بسته بند بی پای بند؛ ق. ۲: بسته بند پای نونده؛ بسته پای بی بند چند؛ س. (نیز و. ب. ۱): بشد (و: کند) بسته این (بند آن) قلهای نونده؛ متن = ل. ۲: س. ۷-۷، ل. ۲، س. ۳: آزاده پستی؛ (ب: شاداب مستی؛ از آزاده مستی؛ متن = ده مستویس دیگر ۸، س. ۸، س. ۸: (نیز ل. ۲، ب. ۱): این؛ متن = ل. ۲، ق. ۲، ل. ۲، ب. ۱): ل. ۹-۱۰: بزرگان... (۲) ۱۰-۱۰: شست و از رنج نهاد؛ ۲: سستی و رنج نهاد؛ ق. ۲: رنج و از شست غم؛ بد رنگ او پشت خم؛ ل. ۱: همان سرو آزاده شد پشت خم؛ ق. ۲: همی کرد از رنج و از شست خم؛ متن = س. ۱۱ (نیز ل. ۱، س. ۱۱-۱۱: شاه بی هم؛ س. (نیز ل. ۲، ب. ۱): شاد و خرم؛ ق. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ۱): شاد بی غم؛ (ب: شاه خرم؛ متن = ل. ۲، س. ۱۲ (نیز ق. ۲، ب. ۱) و ۱۲-۱۲: (چنان) ۱۳-۱۳: (نیز ق. ۲): روزمان؛ (ب: چنین ما روز ما (ک)) ۱۴-۱۴: نماند ۱۵-۱۵: (ل. ۱: خورد) ۱۶-۱۶: کد نین؛ (ب: چو) ۱۷-۱۷: گویش ۱۸-۱۸: (نیز آ. ۱): بر؛ (ل. ۱: شد) ۱۹-۱۹: (ب: نوشیروان) ۲۰-۲۰: س. ق. ۳، ل. ۲ (نیز ل. ۲، ب. ۱): پیرا چو دست حال؛ ل. ۲ (نیز و) ۲۱-۲۱: س. ل. ۲، و. آ. ۱): شست ۲۲-۲۲: (ب: نمائی؛ ل. ۲: س. ق. ۳، ل. ۲) پس از این بیت افزوده اند:

که سرانجام جوی از همه کار خویش
 به تجمار پشی مکن دلت ریش
 ق. ۲: چه سازی همی زین سرای سنج
 چه نازی به نام و چه نازی به گنج
 ترا ننگ نابوت بهرست بهر
 خورد رنج تو ناسزاوارکس
 بگرم کنون دستانای روان
 از آیین و کردار نوشین روان

پهلوی (۱۴۰۱): نخست روایتی را از خود آورده و پس از آن نوشته است: قال الفردوسی رحمه الله - بعد آن ذکر قصه ای ذیل درجه شهبه و تفضیل ظاهر لجه، و آن لقب قامت بعد الشطاط و الامتنال صابر کالدال، و آن عقد لاین آستانه بعد الانتظام آن بالانسال و الانتلال، لما جعل علیه فلزمان من تفریر الحال بعد الحال ۲۲-۲۲: خوشین روان ۲۳-۲۳: پس از این بیت افزوده است:

به شاهی یرو خوئیاند آفرین
 به فرمان او شد زمان و زمین

۲۴-۲۴: (پسواند نخلاره) این آیین بیت را ندارد؛ پهلوی (۱۴۰۱۵): این کسری لما تنسم سرور الملک و اعتصب بتاج السلطنة حضرته آکابر الدنيا قاطبة

ز دادار^۱ نیکی دهش کرد یاد
 دل ما پر از آفرین یاد^۲ و مهر
 ازو^۳ مستمندیم و زو^۴ شادکام^۵
 به فرمان او^۶ تا بد از چرخ هور^۷
 نفس^۸ جز به فرمان او نشمریم^۹
 کند، در دل او باشد از داد شاد^{۱۰}
 به فرجام بد با تن خود کنند
 به^{۱۱} خواهشگران روز^{۱۲} فرخ نهم^{۱۳}
 به تنگی دل^{۱۴} اندر^{۱۵} مرا راه نیست
 بود^{۱۶} بی گمان هرکس از داد شاد^{۱۷}
 که داند که فردا چه گردد^{۱۸} زمان!^{۱۹}
 تو فردا چنی، گل نیاید به کار^{۲۰}
 ز بیماری اندیش و درد و^{۲۱} گزند
 چنانیم^{۲۲} با مرگ چون باد و برگ
 همه^{۲۳} رائی ناتندرستی^{۲۴} کنی

سر نامداران زبان برگشاد
 چنین گفت کز^۱ کردگار سپهر
 گزویست^۲ نیک و بد و نام و کام^۳
 ازویست^۴ فز و بدویست زور^۵
 ز رای و فرمان^۶ او نگذریم^۷
 به تخت مهبی بر هرآنکس که داد
 هرآنکس که اندیشه‌ی بد کند
 ز ما هرچ^۸ خواهند^۹ پاسخ دهیم^{۱۰}
 از^{۱۱} اندیشه‌ی^{۱۲} دل کس^{۱۳} آگاه نیست
 اگر پادشا^{۱۴} را بود پیشه داد
 از^{۱۵} امروز کاری^{۱۶} به فردا ممان
 گلستان که امروز باشد به بار
 بدانکه که یابی تن^{۱۷} زورمند
 پین^{۱۸} زندگی یاد کن روز مرگ
 هرآنکه که در کار سستی کنی

۱- (ب: دیدار) ۲- (ح: کز) ۳- (نیز ای، ب: داد پادشاه) متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- (نیز ای، ب: ازویست) ۵- (نیز ای، ب: نام) ۶- (ب: کام و نام) ۷- (ب: کردگار) ۸- (نیز ای، ب: مستمند) ۹- (نیز ای، ب: نام و کام) ۱۰- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۱- (نیز ای، ب: فز و بدویست) ۱۲- (نیز ای، ب: فرمان) ۱۳- (نیز ای، ب: نام و کام) ۱۴- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۵- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۶- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۷- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۸- (نیز ای، ب: ازویست) ۱۹- (نیز ای، ب: ازویست) ۲۰- (نیز ای، ب: ازویست) ۲۱- (نیز ای، ب: ازویست) ۲۲- (نیز ای، ب: ازویست) ۲۳- (نیز ای، ب: ازویست) ۲۴- (نیز ای، ب: ازویست)

هرآنکس که آید^۱ بدین بارگاه
 نباشم ز دستور همداستان
 به درگاه^۵ کارداران من
 ۵۰ چو روزی بدیشان^۶ نداریم^۷ تنگ
 همه مردمی باید راستی
 هرآنکس که باشد از^{۱۱} ایرانیان
 بیاید^{۱۴} ز ما گنج و^{۱۵} گفتار گرم^{۱۶}
 چو بیداد جوید^{۱۸} یکی^{۱۹} زیر دست
 ۵۵ مکافات یابد بدان بد که^{۲۲} کرد
 شما دل به^{۲۵} فرمان^{۲۶} یزدان پاک
 که اویست بر پادشا پادشا
 فروزنده تاج^{۳۰} و^{۳۱} خورشید^{۳۲} و ماه
 جهاندار^{۳۳} بر داوران داورست
 ۶۰ مکان و زمان^{۳۶} آفرید و سپهر^{۳۷}

به بایست کاری، نیابت^۲ راه
 که بر من بیوشد^۳ چنین^۴ داستان
 ز لشکر نبرده سواران من،
 نگه کرد باید به نام^۸ به ننگ
 نیاید^۹ به کار^{۱۰} اندرون کاستی
 ببندد بدین^{۱۲} بارگه^{۱۳} بر میان،
 چو باشد پرستنده با رای^{۱۷} و شرم
 نباشد خردمند و^{۲۰} خسرو پرست^{۲۱}،
 نباید^{۲۳} غم ناجوانمرد^{۲۴} خورد
 بدارید و از^{۲۷} ما^{۲۸} مدارید باک،
 جهاندار و بیروز و^{۲۹} فرمانروا
 نماینده ما را سوی داد راه
 از^{۳۲} اندیشهی هر کسی^{۳۵} برترستا
 بیاراست جان و دل^{۳۸} ما^{۳۹} به مهر

۱-ی: (نیز ب): آمد. ۲-ص: ق: س: آ (نیز ل: ن: ی: و: آ: ب): به بایسته کاری نیابند (س: آ: ی: ب: بیابند: و: نمایند: در ق: حرف یکم واژه پسن نقطه ندارد): که: نیاید: که زی ما نیابند: ل: آ: بیاید: که زی ما بیابند (حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد): (ن: آ: نیابسته کاری نیابند (ا): متن = ل (نیز ق: آ: در هر دو دستویس حرف یکم واژه پسن نقطه ندارد) ۳-ن: آ: نهوشد (ا): ۴-ق: آ: کسی: ۵-س: و: ع: س: و: ه: گ: س: آ (نیز ل: ن: آ: ب): برایشان: متن = ل: ل: آ (نیز ی: ا): ۷-ل: ی: آ: نیاریم ۸-ن: آ: نیک جویم ۹-ن: بیاید (حرف یکم نقطه ندارد): س: ساند (نقطه ندارد): (آ: ب: نیاید): متن = یازده دستویس دیگر ۱۰-س: ق: س: آ (نیز ل: ن: ی: ب): داده: گ: ل: آ: بدین: متن = ل (نیز ق: آ: ۱۱-ی: (نیز ب: و): ز: س: س: آ (نیز ل: ن: ی: ل: آ: ب): باشید: ل: آ: باشید: از: (ن: آ: باشید): متن = ل: ق: (نیز ق: آ: ۱۲-س: ق: س: آ: نیاید: متن = ل: ل: آ (نیز ل: ن: ی: ل: آ: ب): بزین: متن = ل: ل: آ (نیز ی: ا): ۱۳- (آ: تکمیر (وزن درست نیست)): در ل: آ: این بیت پس از بیت ۵۶ آمده است ۱۴-ق: بیاید (حرف یکم نقطه ندارد): ل: آ: نیاید (ا): (ن: بیاید): متن = یازده دستویس دیگر ۱۵-ن: (ن: ج: آ: ق: ز گنج و ز ۱۶-ل: ن: م: متن = سیزده دستویس دیگر ۱۷- (ن: زی: (ا): (ن: آ: این بیت را ندارد ۱۸-س: (نیز ل: ی: گ: گری: ق: گرده: س: آ (نیز ل: ن: آ: ب): گیرد: متن = ل: ل: آ (نیز ق: آ: ۱۹-س: س: س: آ (نیز ل: ن: ب): کسی: متن = ل: ۲۰-ق: جویم ۲۱-س: س: آ (نیز ل: ن: ی: ل: آ: ب): ایزد پرست: ق: س: ل: آ (نیز ق: آ: مهر پرست: (و: یزدان پرست): متن = ل: در ل: آ: این بیت و سپس بیت ۵۲ پس از بیت ۵۶ آمده است ۲۲-ل: آ: نیز: و: بزین: بد: که: (ن: آ: بیاید بدان کار: متن = دوازده دستویس دیگر ۲۳- (و: نیاید (ا): ۲۴- (ب: ناخوانمرد (ا): ۲۵- (ق: آ: زاده و) ۲۶-ق: خرمان: ج: ۲۷-ق: س: آ (نیز ل: ن: ا): ۲۸- (ن: آ: این بیت را ندارد ۲۹- (ب: جویم) ۳۰-س: ج: خرمان: ۳۱-ل: آ: س: آ (نیز ل: ن: ی: ب: و): آ: جویم: متن = ل: ق: (نیز ق: آ: ل: آ: و): ۳۲- (ب: خورشید: ق: بیت های ۲۹۶-۲۹۹ را به هم ریخته که بیایی آنها بدین سان است: ۳۰۵، ۲۹۹، ۱۰۵، ۲۵۲، ۹۸، ۲۹۴ (این بیت را دو بار نوشته و بیت های ۱۰۴-۹۹ را با این بسته است) ۳۳-س: گ: ل: آ: س: آ (نیز ل: ن: ی: ب: ل: آ: ب): جهاندار: متن = ل: ق: (نیز ق: آ: ل: آ: و): ۳۴-ل: ل: ق: (نیز ق: آ: ز: متن = سیزده دستویس دیگر ۳۵- (ب: برتران) ۳۶- (ب: بزین: ب: زمان و زمین) ۳۷- (ل: و: سپهر آفرید (پس او نند ندارد) ۳۸-س: دل و جان ما (وزن درست نیست): ه: س: ق: ما را دل و جان: متن = دوازده دستویس دیگر

دل و چشم^۱ دشمن به ما بر^۲ بدوخت^۳
ترا بر^۵ پرستش بود یارمندا
همه نیکوی^۸ زیر پیمان اوستا
همان^{۱۱} آتش و آب و خاک ییژند،
روان ترا^{۱۱} آشنایی^{۱۲} دهندا
پرستش همه زیر پیمان^{۱۳} اوستا

شما را دل از مهر ما بر فروخت
نگهدار ناجست^۴ و تخت بلند
همه^۶ تندوستی به فرمان^۷ اوست
ز خاشاک تا^۹ هفت چرخ بلند
۶۵ به هستی یزدان گواهی دهند
ستایش همه زیر فرمان اوستا

جهانی بدو^{۱۶} مانده^{۱۷} اندر شگفت
برو^{۱۸} آفرین^{۱۹} نو آراستند
سختن های گیتی سراسر^{۲۱} براند^{۲۲}

چونوشین روان^{۱۴} این^{۱۵} سختن برگرفت
همه یکسر از جای برخاستند
شهنشاه^{۲۰} داندگان را بخواند

-وژو نامزد کرد آباد^{۲۴} شهر:-
دل نامداران بدو^{۲۶} شاد کرد

۷۰ جهان را ببخشید بر چار^{۳۳} بهر
نخستین خراسان ازو^{۳۵} یاد کرد

اسف: جان ۲-س ۳- (نیز لن-ان ۲، ب): فرمان: متن = ل ۳-س، ق، ل ۲، س ۲ (نیز لن، بی، ل ۳، و، لن ۲، ب): بسوخت: متن = ل، ک (نیز ق ۲، ب): در س، س ۲، لن، بی، ب، و، لن ۲، ب، این بیت با بیت سپهین پس و پیش شده است: پایایی بیت های متن = ل، ق، ک، ل ۲ (نیز ق ۲)، این بیت را ندارد: ل، ب پس از این بیت افزوده اند:

ل: شما رای و فرمان یزدان کنید
ب: اگر دادگر نیز باشم ازوست
هه کرده او بود هر چه هست
به چیزی که پیمان دهد آن کنید
چو بخشند چیز باشم ازوست
غم و شادمانی و بالای و پست

۹۲: ۲ (یکی تا جبارست) ه: (بی: در ب: ان): آ از ۶۲ و ۶۴ یک بیت ساخته و ۶۲-۶۴ آ را تباخته است ۶: همان ۷-ک، ل: در مان ه: س ۲ (نیز لن، بی، ب): نیکویی: (ق: پرستش همه)، متن تصحیح قیاسی است ۹-س، س ۲ (نیز لن، بی، ب): زمین خاک با (لن، بی: تا): (و، لن: از زمین خاک تا): متن = ل، ق، ک، ل ۲ (نیز ق ۲، ل، آ، ب، ا) ۱۰- (ب: همه): در ق ۲ این بیت با بیت سپهین پس و پیش شده است ۱۱-ل: مراد س: را بدین: (و، آ: را بدو): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲- (ل: روشنایی) ۱۳- (ا: فرمان): ل ۲ آیت های ۶۶، ۶۰ را بهم ریخته: ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۰، ۶۲، ۶۱، ۶۳: بنداری (۱۷-۶۶): فخطب خطبة بلیغة حمد الله تعالی فيها و آئنی علیه و وعظ و ذکره کما جرت عادتهم، بلیغ بیان و فصیح کلام ۱۴- (بی: نوشیروان) ۱۵- (ل: آن): ۱۶-س، ل ۲، س ۲ (نیز لن، بی، ب): ازو: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲) ۱۷-س، س ۲ (نیز و): مانده: متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸-ک: بدو: ل ۲، ه: ۱۹-ق، ک (نیز ق ۲، ل، آ، ب): آفرینی: (بی: آفریش): متن = ل، س، ل ۲، س ۲ (نیز و، ب): بنداری (۶۷-۶۸): فتعجب الحاضرون منه و قاموا و اثرنا علیه و دعوا له ۲۰- (ب: شهنشه) ۲۱- (ل: فرزان) ۲۲- (ب: بخواند (پساوند ندارد)): در لن ل های این بیت پس و پیش شده است: بنداری (۶۹): ثم إنه استحضر الأكابر و العلماء و فاوضهم فی أمر المملک ۲۳- (ل: جای: (ا)) ۲۴- (بی: آزاد): بنداری (۷۰): قسم الأقالیم التي تحت أمره أسماها فریفة ۲۵- (ل: کرو): ق: سرانش ازو: خراسان ازو: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶-ق، ک (نیز ق ۲): بدان: (و: ازو): ل ۲ بیت های ۷۱، ۷۲ را ندارد: بنداری (۷۱): قسم منها خراسان و ما بعد من جعلتها و یضاف إليها من بلادها و جبالها

نهاد بزرگان و جای مهان
که بخشش نهادند آزادگان:
بپیمود^{۱۳} بیناخرد بوم^{۱۴} گیل
ز خاور ورا بود تا^{۱۵} یاختر
چنین^{۲۱} پادشاهن و^{۲۲} آبادبوم

نیازش به رنج^{۲۵} تن خویش بود،
جهانی برو^{۲۷} خواندند^{۲۸} آفرین!
اگر کم بدش گاه^{۳۱} اگر^{۳۲} بیش از اوی^{۳۰}،
نه کس دست را سوی رسته پسود^{۳۴}
قباد آمد و ده یک^{۳۸} آورد راه
بکوشد که کهنتر جو مهرت کند

دگر بهره^۱ زو^۲ بد قم^۳ و اسپهان^۴
ز زین^۵ بهره بود^۶ آذرآبادگان^۷
و ز^۸ ارمنیه تا در^{۱۱} اردبیل^{۱۲}
۷۵ سیوم^{۱۵} پارس^{۱۶} و اهواز و^{۱۷} مرز^{۱۸} خزر
چهارم عراق آمد و بوم^{۲۰} روم

و زین^{۲۳} مرزها هرک^{۲۴} درویش بود
بخشید آگنده گنجی برین^{۲۶}
ز شاهان هر آنکس که بد پیش از اوی^{۳۰}
۸۰ بجستند^{۳۳} بهره^{۳۴} ز کشت^{۳۵} و درود
سه یک بود یا^{۳۷} چاریک بهره شاه
ز ده یک بر آن^{۳۹} بُد که کمتر کند

۱- (پ: و بهره) ۲- زان ۳- (نیز ق: آ، پ: ن: آ: قم بد ق: ک: ل: آ: س: آ: (نیز ل:)) بود قم: (و: از وید قم (ق)) متن = دل (نیز ل: آ: ب) ۴- (پ: ی: ق: ل: آ: ی: ن: ق: آ: ی: پ: ب: اصفهان: متن = ک (اسپهان): بنداری (۷۳): و القسم الثانی اسپهان مولد الأكابر و مشأ الملوک و الأمائل ش: دوم: س: ی: (نیز ل: ن: آ: ب: و زو: ل: ی: و دگر: ی: و زان: متن = ه: ک: ل: (نیز ق: آ:)) ع: ل: آ: بد: س: (نیز ل: ی: ن: آ: ب: بهره: متن = ۷- (بهره: ی: بد زآبادگان (ق)): متن = ل: ک: س: آ: (نیز ق: آ: ی: و) ه: ج: جو ۹- س: (نیز ل: ی: ب: بداند: س: (نیز ل: آ:)) ندانند: (آ: ندانند از:)) متن = ل: ق: ک: ل: (نیز ق: آ: پ: و) ۱۰- (آ: آ: و ز:)) متن = ۱۱- (آ: ارمنیه تا: ق: و زان نیمه پس تا: د:)) متن = ل: س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ی: ن: آ: ب: آ: ۱۲- ک: (نیز ق: آ: پ: ن: آ: ب: آ: اردویل: متن = ل: ی: س: ل: آ: س: آ: (نیز ل: ن: آ: و) ۱۳- (آ: پیمود و) ۱۴- ل: یور: (ق:)) ل: آ: یورده: ک: دانا خردان به: س: آ: بیناخر دمنند: (ق: آ: بندار دانند: و بینا همه بوم: ن: آ: بینا بر و بوم: متن = س: (نیز ل: ن: آ: ب: آ: ب: ق: ی: این بیت و ندارند: بنداری (۷۳-۷۴): و أدرج فی هذا القسم بلاد آذربيجان من حد آرمینیه الی باب اردبیل ۱۵- س: (نیز ی: س: س: ی: ق: ی: آ: (نیز ق: آ: ی: س: س: ل: آ: ی: و ی: (پ: ل:)) هم خوانده می‌شود: و همان: ی: س: س: متن = ۱۶- ل: (آ: یازده: س: س: یور: متن = ل: (نیز ل: ن: آ: ی: آ: ۱۷- (ل: ی: ج: ج: ۱۸- (و: بوم) ۱۹- ل: (آ: ی: بنداری (۷۵): و القسم الثالث بلاد فارس و الأهواز و غیرها ۲۰- ل: بد ایران و هم مرز: متن = چهارده دستنویس دیگر ۲۱- (ق: آ: همان) ۲۲- ل: ز: ی: (نیز ل: ی: و: ب: ج: ج: متن = ل: ی: ک: س: آ: (نیز ق: آ: ل: آ: ب: بنداری (۷۶): و القسم الرابع أرض العراق و إقليم الروم ۲۳- س: آ: (نیز ق: آ: ل: زین ۲۴- س: ق: ک: س: آ: (نیز ل: ی: ب: هر که: ل: هر چه: متن = ل: ۲۵- ل: باز: (ق: آ: ر: ر: ج: و) متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۶- س: آ: بدین: (ل: نهان (پس او ندانند)) ۲۷- س: ی: زین: (ل: ی: ی: س: ۲۸- س: س: آ: (نیز ل: ن: ل: ی: ل: و) ل: (آ: ساخته: متن = ل: (نیز ق: آ: ی: ب) ۲۹- س: آ: ک: ۳۰- س: س: آ: (نیز آ: ب: آ: و: (ل: ی: ی: ر: و) (آ: و زان:)) متن = ل: (نیز ل: ن: آ: ی: ن: آ: ب: آ: ل: آ: ی: ن: آ: ۳۱- س: ک: س: آ: (نیز ل: ی: ب: آ: ج: ه: متن = ل: ق: ل: آ: ۳۲- ه: گ: ک: دگر ۳۳- ق: (نیز و:)) نجستند (ق) ۳۴- ق: (بهری: ی: بهره: ی: بهره: آ: متن = ۳۵- (آ: ز کشته بهره: ی: و زان دست نیست)) متن = یازده دستنویس دیگر ۳۶- ل: رفته بسود: س: ی: ک: س: آ: (نیز ل: ن: آ: ب: آ: ل: ی: ی: ر: مست: (ق: آ: ی: ی: ر: مست: (ق)) کس (ل: ک: ی: ک: ی: پیش ازین: ق: آن) ناسود: متن = ل: (نیز ق: ل: آ: ۳۷- (پ: تا: ن: آ: ج: آ: ۳۸- ل: دیگر: متن = سیزده دستنویس دیگر و بنداری (۸۱): قل: و کان الملوک من قبله یأخذون من المزارع الثلث و الربیع فلما ملک قباة اقتصر علی العشر ۳۹- ق: ک: (نیز ل: ی: آ: ب: بدان: متن = ده دستنویس دیگر

به دریا بس ایمن مشو^۱ بر^۲ نهنگا-
ببخشید بر^۳ جای دهیک^۴ خراج^۵

زمنه ندادش بر آنبر^۱ درنگ
به کسری رسید آن^۲ سزاوار شجاع

بزرگان و^۹ بیدار دل موبدان
زمین را ببخشید و برزد^{۱۱} رسن
گر ایدونک^{۱۲} دهقان نباشد دژم
به هنگام ورزش نبودی به جای،
وگر نه^{۱۴} زمین^{۱۵} خوار بگذاشی^{۱۶}
پراکنده شد رسم های کهن
به خرمایستان بر همین بُد^{۲۰} رقم
که در مهرگان^{۲۳} شاخ بودی^{۲۴} به باره
نبودی جزین نیز تا^{۲۷} سال رنج
نکردی به بار^{۳۰} اندرون^{۳۱} کس نگاه
ندیدی غم و رنج^{۳۳} کشت و درود،

شدند انجمن بخردان و ردان
همه پادشاهان^{۱۰} شدند انجمن
گزینی نهادند بر یک درم
کسی را کجا تخم گر^{۱۳} چارپای
ز گنج شهشاه برداشتی
۹۰ به ناکشته اندر نبودی سخن
گزیت^{۱۷} ووز^{۱۸} یارور^{۱۹} شش، درم
ز زیتون و از گوز و^{۲۱} هر^{۲۲} میوه دار
ز ده بن^{۲۵}، درم یک^{۲۶} رسیدی به گنج
و زین خوردنی های خرداد^{۲۸} ماه^{۲۹}
۹۵ کسی کش درم^{۳۲} بود و^{۳۳} دهقان نبود

لش: بیلان بر؛ (بی: بیلان در؛ و: زمانی) ل؛ بر آن بد ندادش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲- که میش ۳- س. س. ۲ (نیز لن. بی. ب: با؛ که ل^۲ نیز ق^۲)؛ از: متن = دل؛ ه: بندای (۸۳۸۲)؛ و: کان فی حرمه آن یقصد منه ایضاً رفقا بالریة و تخفیفا علیهم و ترشها لهم فاخرتمه لعنة دون ذلك ۴- ق^۲: این؛ ه: ل؛ س: سرفراز ۵- هر ۶- (ب: دیگر) ۸- (ا: خراج (ب)) ۹- ل (نیز بی. ا): حو ۱۰- س. ق. ه: ل؛ ل^۲ نیز لن. ق^۲: این؛ ب: پادشاهی؛ متن = دل؛ س: (نیز بی. ل؛ ق^۲: و؛ ا): ۱۱- بی: برده؛ که برزد؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ بندای (۸۶۸۴)؛ و: لما ملک کسری أمر فصحراً الأوضی مهلهما و جلیها ۱۲- س: بر آن سان که؛ س: ۲ (نیز ب: که ایدونک؛ (ن: که ایدونک؛ لن: هم ایدونک)؛ متن = دل؛ ه: (نیز ق^۲: ل؛ ل^۲: ۱۲؛ ل^۲: ۸۷ از ۸۷ و ۹۱ و یک بیت ساخته و ۸۷- ۹۱ و انداخته است؛ و این بیت را ندارد؛ ب بیت های ۸۷، ۸۶ و ۸۵ هم ریخته: ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷)؛ و: وضع علی کل جریب من الأرض من مزارع الحنطة و الشعیر درهما ۱۳- س: (نیز بی: با) (نقطه ندارد)؛ ق: ه: س؛ ۲ (نیز لن. ل؛ و: بی: ا)؛ کزوی: ق: و گزنی: (ل^۲: زکشتن؛ متن = دل؛ ه: (نیز ق^۲: ه) ۱۵- (ل: زمن) ۱۶- (بی: لن؛ آننگاشتی؛ و: آننگاشتی (حرف یکم نقطه ندارد)؛ در ل این بیت پس از بیت ۸۶ آمده است؛ بندای (۹۰-۸۸)؛ و: لم یأخذ شیئا مما لم یکن مزروعا ۱۷- س: خراج؛ ق: گزیش؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸- ل؛ س: ان؛ (ل: زور) ۱۹- (ل: ل؛ و: ل؛ حرف پسین از واژه دوم و واژه سوم نقطه ندارند) ۲۰- س: (نیز لن. بی: ل؛ زده؛ س: ۲ (نیز ل؛ و: ا)؛ به خرمایستان بر همین زده؛ ق: همین بود فرمان بر آنبر؛ (متن = دل؛ ه: ک؛ ل؛ بی: این بیت را ندارد ۲۱- ل؛ ه: ه: س: (نیز بی: ل؛ و: ل؛ س: سوز و ل؛ س: سوز و ل؛ ق: ز جوز و ل؛ و: لوز (ج: گوز) و ل؛ متن = دل؛ (نیز بی) ۲۲- ل؛ (ا: ل) ۲۳- ل؛ (مهرجان ۲۴- ل؛ بی: بیروی (وزن درست نیست)) ۲۵- (ل: تن) ۲۶- ل؛ (نیز بی. لن؛ ب: درمی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- لن؛ ل؛ (با: ل؛ این بیت را ندارد ۲۸- س: س؛ ۲ (نیز بی. ل؛ و: لن؛ ب: ا)؛ اورمرد؛ ق: (نیز ق^۲: ب: ا)؛ مرده؛ که خورده؛ (ن: آورمرد؛ ا: اومرد؛ متن = دل؛ ل؛ (نیز بی) ۲۹- س: شاه ۳۰- ل؛ کار؛ ق: ه؛ س؛ ۲ (نیز بی: با؛ ل؛ (نیز لن؛ و: مار (نقطه ندارد)؛ ق: (با: س)؛ متن = دل؛ س: ۳۱- بی: بلوروش؛ متن = دل؛ ل؛ (نیز لن؛ ب: ا)؛ بندای (۹۲-۹۱)؛ و: آمر یاخصاً النخل و الزیتون لموضع علی کل ست نخلات درهما، و علی کل عشرة من أصول الزیتون و غیره من الاجبار التي تبقی شمارها علیها الی المهرجان درهما ۳۲- (ب: حرم) ۳۳- (بی: ل؛ حو) ۳۴- (ل: رنج و؛ ل: هم رنج؛ ل: غم رنج؛ و: متن = یازده دستنویس دیگر

به سالی ازو بستندی کاردار^۲
 به سالی به^۳ سه بهره^۴ بود^۵ این دوم
 ازین^{۱۰} باز بهری^{۱۱} به هر چار^{۱۲} ماه
 نبودی به دیوان کسی زین^{۱۳} شمار
 به سه^{۱۸} روزنامه^{۱۹} به موید^{۲۰} سپرد^{۱۷}:
 نگهبان آن نامه^{۲۳} دستور بود^{۲۲}
 به هر^{۲۴} کارداری^{۲۵} و هر مهتری
 گزیت و سر^{۲۸} بازها بشمرند^{۲۷}
 ز باز و خراج^{۲۹} و ز کشت و درود
 که تا نیک و بد زو نماند^{۳۱} نهان
 به هر جای ویرانی آباد کرد^{۳۲}
 به آبخور آمدهعی میش و گرگا

بر اندازه^۱ از ده^۲ درم تا چهار
 کسی بر کدیور^۳ نکردی ستم
 گوزنده^۷ بردی^۸ به دیوان^۹ شاه
 دبیر و پرستنده^{۱۳} شهزیار
 ۱۰۰ گزیت و خراج آنج^{۱۵} بُد^{۱۶} نام برد^{۱۷}
 یکی آنک^{۲۱} بر دست گنجور بود^{۲۲}
 دگر تا فرستد به هر^{۲۴} کشوری
 سدیکر که نزدیک موید^{۲۶} برند^{۲۷}
 به فرمان او بود کاری که بود
 ۱۰۵ پراگنده^{۳۰} کارآگهان در جهان
 همه روی گیتی پر از داد کرد^{۳۲}
 بختند^{۳۳} بر پشت^{۳۴} خرد و بزرگ

۱-ق: از اندازه: سی^۴ (نیز: ن، ای، ن، ب); برآرنده (و: پراگنده; پر اندازه); متن = ل، س، ک، ل^۴ (نیز: ق^۴); ۲-ق: پیشکار: ل^۲ بیت‌های
 ۱۰۴-۹۶ را ندارد; بنامی (۹۶-۹۵): و کل من لم یکن مقلداً و هو صاحب ثروة یؤخذ منه کل سنة عشرة دراهم قضا دونها الی أربعة
 دراهم، علی قدر اکتار الرجل و اقله ۳، س، س، س^۲ (نیز: ن، ای، و، ب); کسی بر: ل^۲; دبیری: متن = ل، ق، ک، (نیز: ق^۴); ۳-ل، س، ک، ل^۲:
 وجه: متن = ه، س^۲ (نیز: ن، ق، ل، و، ن^۲); ه، س^۲: بهر ک، ک، ل^۲; بدی: متن = یازده دستنویس دیگر; ل^۲: ب، این بیت را ندارند
 ل^۲: بر اندازه^۱ از ده^۲ درم تا چهار^۳ شاه^۴; گوزنده: (ل: گر اندازه (گوزنده); متن = ل، س، ق، ک، (نیز: ق^۴، ب، و، ب); ۸-ل (نیز: ق^۴، ل، ب، ا);
 بودی: متن = س، ق، ک، ل^۲; س^۲ (نیز: ن، و، ن، ب، ۲); ۹-ل: ایوان^{۱۰}: (از آن) ۱۱-ک: بردی: (ل: بود بهری) ۱۲-ق: چهار: بنامی
 (۹۸-۹۷): و جعل ذلك منجما عليهم ثلاثة أنجم یؤقون عند رأس كل أربعة أشهر نجما الی الدیوان ۱۳-ل^۲: نویسنده ۱۴-ب: کس
 اندر: ق بیت‌های ۱۰۴-۹۹ را ندارد ۱۵-س، ک، ل^۲ (نیز: ل، ب، ا): آنچه: متن = ل، س^۲ (نیز: ن، ق، ب) ۱۶-ق: حد (ا) ۱۷-ل: (ن:
 بود-نمود) ۱۸-ل: یشد ۱۹-س: سرد نامه: ک: روزنامه (ا) متن = ۲۰-ق: ۲: به سالی به سه ره به دیوان: متن = ده دستنویس دیگر
 بنامی (۱۰۰-۹۹): ثم أمر فكتب تلك الوضائع فی ثلاث نسخ ۲۱-ب، ل^۲: آنکه ۲۲-س، س، س^۲ (نیز: ل، و، ب): داد عا: (ن: طار بار):
 متن = ل، ک، ل^۲ (نیز: ق، ب) ۲۳-ل^۲ (نیز: ن^۲): این نامه: (ق: یکی آنکه بر دست): متن = ده دستنویس دیگر; بنامی (۱۰۱): قلم
 نسخه منها الی الوزیر لحفظ حساب الخزانة ۲۴-ق: (حرج) ۲۵-ل (نیز: ق^۴، و، ا) ۲۹-ق: ز کار: بنامی (۱۰۴-۱۰۳): و سلم نسخه الی
 موید المریضان، و هو قاضی القضاء، حتی یحفظ العمال و من یتولی المجابة عن الزیادة علی المقرود ۳۰-ک، ل^۲: س^۲ (نیز: ل، و، ن، ۲،
 ب): پراگنده: (ق: بزرگان و): متن = ل، س، ق، ل^۲ (نیز: ل، ب، ا) ۳۱-ل: که بانیک و بدروز ماند ۳۲-ق: کشت ۳۳-ل: بختند ۳۴-ل، و
 (نیز: ق^۴): دشت: ل^۲: ز عدلش شده شاه: متن = س، ک، س^۲ (نیز: ن، ل، ب، ا); بنامی (۱۰۷-۱۰۵): و بث الأئمة و الثقات و العمال الی
 أقطار الممالک حتی عمرت البلاد و أحصیت و استلقى أهلها علی ظهورهم أمنا و دعة: س، ق، ک، و، اینجا سرنویس دارند، می‌نامه
 فرستادن نوشین روان نزدیک کاره‌اران خویش: ق: نامه نوشین روان به بزرگان مملکت خویش: ه: نامه کسری به کارداران

پسند آیدت چون ز من بشنوی! -
 شهنشاه^۵ کسری یزدان پرست،
 که یزدانش داد از جهان تاج و گاه^۸،
 که تاج بزرگی به سر بر نهاد،
 پرستندهی سایه‌ی فز و^{۱۲} تاج:
 هنر با نژاد از بود، بر فرزند^{۱۴}
 جهان آفرین را ستایش^{۱۷} کنیم^{۱۶}
 که دارد ز دادار گیهان^{۱۹} سپاس
 به نزدیک او آشکارست راز
 نخستین ورا^{۲۲} بی نیازی دهد
 ز هر برتری جاودان بر ترستا
 کسی را جزای بندگی کار^{۲۵} نیست:
 ز افلاک^{۲۷} تا تیره خاکی^{۲۸} یزند؛
 که ما بندگانیم و او پادشاستا!
 که دیو آورد کژی و کاستی!
 نبود جزای باغ و ایوان و گنج^{۳۳}

یکی نامه فرمود بر^۱ بهلوی
 نخستین سر^۲ نامه بود^۳ از مهست^۴
 ۱۱۰ که بر^۶ روز بهرام خردادماه^۷
 یرومده شاخ از^۹ درخت^{۱۱} فیاد
 سوی کارداران باز^{۱۱} و خراج
 بی اندازه^{۱۳} از ما شما را درود
 نخستین سخن چون گشایش^{۱۵} کنیم^{۱۶}
 ۱۱۵ خردمند و بیناد آن^{۱۸} را شناس
 بلداند که هست او^{۲۰} ز ما بی نیاز^{۲۱}
 کسی را کجا سرفرازی دهد
 مرا^{۳۳} داد فرمود و خود داورست
 به یزدان سرد ملک و مهتر^{۳۴} یکی است
 ۱۲۰ ز مغز^{۳۶} زمین تا به چرخ بلند
 پی مور^{۳۹} بر خویشتن بر گواست^{۳۰}
 فرمود ما را جزای^{۳۱} راستی
 اگر بهی من زین سرای سپنج^{۳۳}

۱-ل: بی: (ب) ۲-ل: جریمه (ب: یکی)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۳-ل: کرد؛ (ب: ن: ۲: گفت)؛ متن = ۴-ل: درست؛ س: خوانا
 نیست؛ ع: گر مهست؛ (ل: آن بلمست (ب)؛ ل: این نقش بست)؛ متن = ۵-ل: س: (نیز ل: ن: ۱: ب) ۵-س: سرافرا؛ و بیت‌های
 ۱۰۹-۱۱۱ را ندارد ۶-ب: بدل؛ ل: از؛ متن = ۷-ل: به بهرام روز و به خردادشهر؛ بید رامروز و به خردادشهر؛ (ق: ۲:
 سرافرا شاهان به هر بوم و شهر؛ که بد روز بهرام و خردادماه)؛ متن = ۸-ل: س: تاج بهر؛ ل: تاج و بهر؛
 ل: یزدان ورا داد از تاج بهر؛ ب: یزدان بلدانش همی تاج و گاه؛ متن = ۹-ل: س: (ن: آن) ۱۰-ل: ق: ز نژاد؛ ا
 این بیت و بیت صمیمی راندارد ۱۱-س: باج ۱۲-ل: شاهراه و فز؛ (ن: بی: سایه و فز؛ ا: شاه با فز)؛ ل: پرستنده شایسته فز و؛ ق:
 فرستنده شادی فروزنده؛ ک: پندیده سایه و فز؛ متن = ۱۳-ل: س: (نیز ل: ۲: ب) ۱۲-ل: س: (نیز ل: ن: ۱: ب)؛ باندازه؛ ق: ل:
 (نیز و؛ برانداز؛ متن = ۱۴-ل: (نیز ل: ۲: ب) ۱۴-ل: با فرود؛ (ق: ۲: تار و بود؛ ل: این بود با فرود؛ س: آ: (نیز ل: ن: ۱: ب)؛ آنک؛ ل: (ن: آن: ۲:
 آنکه)؛ برود فرود؛ متن = ۱۵-ل: (نیز ب) ۱۵-ل: ستایش ۱۶-ل: (کنیم) ۱۷-ل: بنیایش ۱۸-ق: او؛ (ق: ۲: بیدار آن؛ بی: خردمند بیدار
 آن؛ متن = موازده دستنویس دیگر ۱۹-ل: (نیز ب: و: آ: گیتی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰-ق: او هست) ۲۱-ل: ق: زمانی دراز؛
 (ق: زمانی نیاز (م: زمانه نیز)؛ ک: از کسی بی نیاز ۲۲-س: و: ک: س: (نیز ل: ب: درش؛ متن = ۲۳-ل: ک: ترا ۲۴-س: ق: س: (نیز ل:
 بی: رسد شده و (ل: ن: آ: حرم)؛ ک: مهر؛ (ق: ۲: برین شاه و کهنتر)؛ متن = ۲۵-ل: ق: س: آ: راه ۲۶-س: س: (نیز ل: بی:
 ل: م: ب: زرفی؛ بی: ل: (نیز ل: ۲: ب)؛ ق: مهر؛ (ن: آ: زرف)؛ متن = ۲۷-س: س: (نیز ل: ب: خاشاک؛ متن = ۲۸-ل: ق: خیره شاخ؛
 ل: ۲: بانیره خاکی؛ ل: ۳: و: ناچیز و خاکی)؛ متن = ۲۹-س: نامه؛ متن = ۳۰-ق: راستی پرگواست؛ (نیز ب: هستیش
 پرگواست؛ س: (نیز بی: ل: ۳: و: آ: هستی او گواست؛ ل: مرا داد فرمود و خود داورست (ن: ۱۱۸)؛ متن = ۳۱-ل: (نیز ل: ن: ۱: ب)؛ (ق:
 ۳۲-ل: بی: بهر)؛ ۳۲-س: س: (نیز ل: بی: زمین ل: زان؛ جهان کد سرای)؛ فراخ؛ متن = ۳۳-س: س: (نیز ل: بی: باغ؛ ق: کاغ
 ا: د: ق)؛ و میدان کاغ؛ متن = ۳۴-ل: (نیز ل: ۲:)

که من خود میانش^۱ بیزم به ازا
 بیابد^۳، که تخم بد آید به بار^۴
 مگردید ازین فرخ آیین خویش^۵
 بخواید^۶ با^۷ داد و^۸ با^۹ آفرینا
 وگر^{۱۴} تف خورشید^{۱۵} تابد^{۱۶} به شخ،
 بدان^{۱۹} کشمندان رساند^{۲۰} گزند،
 ز خشکی شود دشت خرم^{۲۳} دزم^{۲۴}،
 که ابر بهاران^{۲۷} به^{۲۸} باران نشست^{۲۹}
 بیخشد^{۳۱} کارندگان^{۳۲} را ز^{۳۳} گنج
 برود^{۳۶} ورا خویش و پیوند نیست،
 که^{۴۰} در سایه‌ی شاه ایران بود^{۳۹}

به یزدان که او داد دیهم و فر
 بیزم^۲ نیز پادافره کردگار
 ۱۴۰ همین نامه و رسم^۵ بنهید^۶ پیش
 به هر چار ماهی یکی بهر ازین^۸
 به جایی که باشد زیان^{۱۳} ملخ
 وگر^{۱۷} برف و باد^{۱۸} سپهر بلند
 همان گر نیاید^{۲۱} به نوروز نم^{۲۲}
 ۱۴۵ بخواید باز اندر آن^{۲۵} بوم و رست^{۲۶}
 ز تخم پراکنده و مزد^{۳۰} رنج
 زمینی^{۳۳} که او^{۳۵} را خداوند نیست
 نیاید^{۳۷} که آن^{۳۸} بوم ویران بود^{۳۹}

حق: آن میان را می‌کند، ل. ۲، م. ۲ (نیز، ل. ۱، ا. ب.)؛ بدین: ق. ۱
 بلند: متن علی‌ق (نیز به و ل. ۱) ۳- ل. ۳ (نیز به)؛ ساید (در حرف نخست نقطه ندارند)؛ می‌ساند (نقطه ندارد)؛ ق. ۳: آ. بیاید (حرف یکم
 نقطه ندارد)؛ ک (نیز ل. ۱: نیاید؛ متن = ل. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۲، ل. ۱) ۴- ل. ۴: ل. ۴: به کار؛ ل. ۴: چشم بد آید به کار؛ ق. ۳: جو تخم بد آید به کار؛ س. ۲
 (نیز، ل. ۱، ق. ۲، ل. ۲)؛ چو تخم بد آید به بار (آ. تاج: متن = ک (نیز ل. ۱)؛ هس، ک، ل. ۲، م. ۲ (نیز، ل. ۱، ا. ب.)؛ رسم و این نامه؛ ق. ۲ (نیز ل. ۱):
 همه (ل. ۱، همین) رسم و این نامه؛ متن = ل. ۲ (نیز ق. ۲)؛ ک: بنهید (یک نقطه هم بالای حرف چهارم)؛ س. ۳: بنهید (حرف چهارم نقطه
 ندارد)؛ (ب: بنهید)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۷- ل. ۷، م. ۲، س. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۳، ا. ب.)؛ آئین و کیش؛ ق. ۲ (نیز ق. ۲)؛ فز (ق. ۲: رسم) و آئین و
 کیش؛ متن = ل. ۱، ک (نیز ل. ۱)؛ س. ۱، ک (نیز ل. ۲، به و ل. ۱)؛ بهره زین؛ متن = ل. ۱، م. ۲، س. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۲، ل. ۱، ا. ب.)؛ ۹- ق. ۳، س. ۲ (نیز ق. ۲)؛
 بخوهند؛ ل. ۲: بخوهند؛ (ل. ۲: بخوهند)؛ متن = ل. ۱، م. ۲، س. ۱، ک (نیز، ل. ۱، م. ۱، ا. ب.)؛ ۱۰- س. ۱، ق. ۲ (نیز ق. ۲)؛ بر؛ (ل. ۲: بر)؛ جتن = ده
 دستویس دیگر ۱۱- ل. ۱ (نیز ل. ۱)؛ ج. ۱۲- ق. ۱، ل. ۱: بر ۱۳- س. ۱ (نیز، ل. ۱)؛ زیان از؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۱۴- ق. ۲ (اگر)؛ ۱۵- ک
 خورشید ۱۶- س. ۱، ل. ۱، ک (نیز، ل. ۱)؛ باشد؛ س. ۳: تابان؛ (ا. یابد)؛ متن = ل. ۱، م. ۲، س. ۱، ق. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۲، ل. ۱، ا. ب.)؛ ۱۷- ل. ۱، ک: اگر؛ متن =
 دوازده دستویس دیگر ۱۸- ق. ۲ (ل. ۲: یاد از؛ ا. باد و)؛ ل. ۱، ق. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۲، ل. ۱، ا. ب.)؛ آفتی از؛ متن = س. ۲ (نیز، ل. ۱، ق. ۳، ل. ۱، ا. ب.)؛
 ۱۹- ل. ۱ (بدین)؛ ۲۰- ل. ۲: رساند بر آن کشمندان؛ ل. ۲، آ. ۲ (نیز، ل. ۱، ا. ب.)؛ بنارده؛ (ل. ۱: بنارده)؛ (ل. ۲: نیز نیاید؛ متن =
 ل. ۱، م. ۲، س. ۲ (نیز ق. ۲)؛ ۲۲- (م. ۲)؛ ۲۳- ل. ۱: خورم؛ ل. ۲: بود و روکشت و (ل. ۱)؛ ۲۴- س. ۲: ژوند ۲۵- س. ۲ (نیز)؛ (ل. ۲: اندرین)؛ (ل. ۱: ازین)؛ ق. ۲
 حزی (ل. ۲)؛ آن؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۶- س. ۲: دشت؛ (ل. ۱: بوم)؛ رست)؛ ۲۷- س. ۱ (نیز، ل. ۱، م. ۱، ا. ب.)؛ بهار؛ متن =
 ل. ۱ (نیز ق. ۲، ل. ۱، ا. ب.)؛ ۲۸- (ق. ۲)؛ ۲۹- ل. ۱ (نیز، ل. ۱، م. ۲، س. ۱)؛ بهار؛ پیشست (در و حرف یکم واژه پسین نقطه ندارد)؛ ۳۰- ل. ۲ (نیز ل. ۱)؛ مرد و کد و ز
 مزه (ب: بزر مرز)؛ (ل. ۱)؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۱- (ل. ۱: بیخشد)؛ ۳۲- ل. ۲: دارندگان (ل. ۱)؛ (ل. ۱: هر کارگان) (ل. ۱)؛ ۳۳- (ل. ۱: به)؛ ق. ۱ این
 بیت را ندارد؛ بنامی (۱۰۸-۱۴۶)؛ و آورد صاحب کتاب کتاب کسری الی الأقالیم بذكر فيه ما وضعه من الخراج و أنه إن زاد أحد
 هلی ملک درهما لیشرته بالمختار، و بملحه علما، يعتبر به غیره، و أمر فيه بیسط الأمن و الأمان فی أکناف البر و البحر علی السابلة و
 للفاطنة و أصناف الخلائق طایفة، و أنهم یسلکون طریق الطاعة لی أداء الخراج الموضوع سوی من أصیب زرعه بجانحة مساویة، فإنه
 لا یعرض له بوجه من الوجوه ۳۴- ل. ۳: زمینی را (وزن درست نیست) ۳۵- ل. ۱، م. ۲، س. ۲ (نیز، ل. ۱، م. ۱، ا. ب.)؛ آن؛ متن = ق. ۲ (نیز
 مینا) ۳۶- ل. ۱، م. ۲، س. ۱ (نیز ق. ۲)؛ جوید می (نیز ل. ۱، م. ۱)؛ برمد؛ متن = ک (نیز، ل. ۱، م. ۱، ا. ب.)؛ ۳۷- (ب: میباد)؛ ۳۸- (ل. ۲: این)؛ ۳۹- س. ۱؛
 شود؛ شود (ب: شود)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۴۰- ق. ۱: چو

چو بیدار دل کارداران من
 پدید آید^۲ از گف^۳ یک تن^۴ فروغ
 به بیدارگر بر مرا^۵ مهر نیست
 هر آنکس^۶ که او^۷ راو یزدان بچست^۸
 بدین^۹ بارگاهش بلندی بود
 بعزدی که یزدان ز تخمی که کشت
 که ما بی نیلزم ازین^{۱۰} خواسته
 گر از^{۱۱} گوشت^{۱۲} درویش باشد خورش
 ۱۷۰ پلنگی^{۱۳} به از شهر یاری چنین
 گشادهست بر ما در^{۱۴} راستی
 نهانی^{۱۵} بد^{۱۶} و داد دادن^{۱۷} به روی^{۱۸}
 بتزدیکی یزدان بود ناپسند
 ز یزدان و از^{۱۹} ما بر آنکس^{۲۰} درود

به دیوان^۱ موبد شدند^۲ انجمن،
 از آن^۳ پس نگیرد بر ما فروغ!
 پلنگ و^۴ جفایبش مردم^۵ یکی است
 به آب خرد جان تیره بشت،
 بر موبدان^۶ ارجمندی بود
 بیابد به^۷ پاداش خزم^۸ بهشت!
 که گردد به تفرین روان^۹ کاسته!
 ز چرمش^{۱۰} بود بی گمان پرورش
 که نه شرم دارد، نه آیین و^{۱۱} دین
 چه گویم^{۱۲} خیره در کاستی؟!
 بدان تا رسد^{۱۳} نزد ما^{۱۴} گفت و گوی،
 نباشد بدین^{۱۵} بارگه ارجمند^{۱۶}
 که از داد و مهرش^{۱۷} بود^{۱۸} تار و پود!

۱۷۵ اگر دادگر باشی ای^۱ شهریار
 که جاوید هر کس^۲ کند^۳ آفرین

بمانی^۴ به گیتی یکی یادگار^۵
 بر آن^۶ شاه کآباد دارد^۷ زمین

۱-لق: دیدار ۲-س:س ۳-نیز ل:ن ۴-و:ب: بود:ق:ک:ل ۵-نیز ق:ب: شونند: (له:ن:آ: بوند: آ: به دیوان ما موبد و): متن = ل
 ۳-لق: زآید:ل ۴-خوانا نیست ۵-ن:ن: من یک ۶-ه:و:ازین ۷-ل:نیز ل:ن: مر مرا: (له: مهر مرا): متن = بازده دستنویس
 دیگر ۷-له: (له: روح) ۸-ساقه: پیشم: (له: مرزم) ۹-ل: (له: هر آنکس: ل: خوانا نیست) ۱۰-ق: کجا ۱۱-ل:ن: نجست) ۱۲-پ:ن:آ:
 برین ۱۳-ق: موبدانش ۱۴-کدیابند:ل: بیابنده: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۵-ل: (خوزم) ۱۶-س:ق: نیز ل:ن: ق: ب:ن: آ:ب:
 از آن: ه: جازین: متن = ل: ل: س: آ: نیز ل: آ: ب: و: ۱۷-ل: (له: زبان) ۱۸-س:س: آ: نیز ل:ن: و: ب: کرا: ق: نیز پ: جواز: (له: اگر ل: که
 گر: متن = ل: ک: ل: نیز ق: ۱۹-ل: ک: ل: نیز ق: ۲۰-پوست: متن = س: ق: س: آ: نیز ل: ن: ب: ۲۱-ق: (خونش) ۲۱-ل:ن: آ:
 پیشری ۲۲-ل: س: ق: نیز پ: جواز: ل: نیز ل: ن: آ: ن: نه: متن = ک: س: آ: نیز آ: ب: و: این بیت را ندارد ۲۳-س: ق: ک: نیز ل: ن: زه:
 متن = ده دستنویس دیگر ۲۴-ل: جویم: متن = بیهارده دستنویس دیگر ۲۵-ل: ن: آ: نهان: ل: ن: آ: نهان: آ: ب: نهان: متن = آ:
 نهانیده: (له) متن = ۲۷-ق: (آ: دادار) ۲۸-ل: (له: داد و دادن): متن = ۲۸-س: ل: نیز ل: آ: ب: ب: بدوی: ق: نهان: بدان و بدان را بجوی:
 متن = ل: ک: نیز ل: ن: ق: ن: آ: ۲۹-ل: (له: تازه شد) ۳۰-ل: آ: ن: س: آ: نیز ل: ن: ل: آ: ن: مر دبا: (له: مرد را): متن = ق: ک: ل: نیز ق: آ:
 ب: و: این بیت را ندارند ۳۱-ل: ک: ل: س: برین: متن = ده دستنویس دیگر ۳۲-ل: نیز ق: ب: بارگاه بلند: (له: بارگاه ارجمند): متن =
 می: ک: ل: آ: نیز ل: ن: ل: ب: ن: آ: ۳۳-ل: ق: و: این بیت را ندارند ۳۴-ل: ق: س: ن: ز: متن = ۳۴-ل: (له: بدانکس: له: ز جبار باا بدانکس):
 متن = ده دستنویس دیگر ۳۵-س: س: آ: نیز ل: ن: ب: مهر و دادش: متن = ل: ق: ک: ل: نیز ق: ۳۶-ل: (له: خرد) ۳۷-ل: آ: نیز ق: و:
 ل: (له: ل: نیز و: باشد: متن = ده دستنویس دیگر ۳۸-ل: نیز ل: آ: و: پسانند: متن = بازده دستنویس دیگر ۳۹-ل: نیز ق: آ: بسی
 پایدار: متن = سیزده دستنویس دیگر ۴۰-ل: (له: مردم) ۴۱-ل: س: آ: نیز ل: ن: ب: ن: آ: ب: کله: متن = ل: س: نیز و) ۴۲-ل: (له: بدان)
 ۴۳-س: س: آ: نیز ل: ن: ب: شد: رو: متن = ل: نیز ق: ۴۴

ز شاهان که با تخت^۱ و افسر بندند^۲ به گنج و به لشکر توانگر^۳ بندند.
 نبد دادگتر ز نوشین روان^۴ که بادا همیشه^۵ روانش جوان^۶
 نه زو^۷ پرهزتر به فرزانی^۸ به تخت و به داد و به^۹ مردانگی^{۱۰}

گفتار اندر عرض دادن بابک لشکر نوشین روان را^{۱۱}

۱۸۰ ورا موبدی بود بابک^{۱۲} به نام هشیوار و بینادل^{۱۳} و شادکام
 بدر داد دیوان^{۱۴} عرض^{۱۵} سپاه بغمود تا پیش درگاه شاه^{۱۶}،
 بیاراست جای فراخ و بلند^{۱۷} سرش برتر از تیغ کزو پرنده^{۱۸}

۱- (تاج: ۲) مد با المستد- توانا ترند ۲- س (نیز: ن): تونگر ۴- (ی: ب: نوشیروان) هس، ق، ک، س ۲ (نیز: ن، ق، ۲، ی: بی: بی): جاوید باد! متن - عمل ۲: که دادش روان بود و دولت جوان؛ (ن: ۲: که جاوید باد! روانش روان (د)) متن = ل، س، ن، ی، ن، ۲، ب، پس از این بیت افزوده اند:

نه برخاست چون او (ن، ن): ۲، ب: و بر چل کس و نه؛ (ی: نه بر دارد او کس) ز تخم کیان

جز از (ن، ن): ۲، ب: و (بر) احمد و حیدر از تازیان

۲- (ق: ۲: برو) ۸- (ق: ۲: مردانگی) ۹- س، س ۲ (نیز: ن، ی: ب): دهیم و؛ متن = ی، ق، ی، ک، ل ۲ (نیز: ق ۲) ۱۰- (ق: ۲: فرزانیگی): س، پس از این بیت افزوده است:

ز کی شاه تا دولت تازیان چل و نه ملک بد ز تخم کیان
 نبد مثل او کسی به مردانگی به رای و به تدبیر و فرزانیگی
 به قزو و به بخشش به انصاف و داد چنو شهریاری ز مادر نژاد
 بیندیش نیکو که سلطان شرع که او اصل بود انبیا جمله فرخ،
 به ایام عدلش تغلخ نمود که من زادم او در جهان شاه بود
 که بد کین شرف یافت از خسروان که از مصطفی یافت نوشین روان؟
 هزار آفرین باد بر جان او تن و جان ما زیر فرمان او
 بر آن نامور حیدر هاشمی که مردی فزون داشت با مردمی
 وصی نبی شیر پروردگار حوانسرد دین صاحب ذوالفقار
 درود خداوند بر هر دوان دروین هر دو بر جان نوشین روان (۱)

۱۱- ل: عرض دادن لشکر کسری: س: داستان بابک اسپهبد یا نوشین روان؛ مد: عرض دادن لشکر و دیوان نهادن؛ ۲: اندر عرض خواستن لشکر نوشیروان؛ متن = ق: در ل ۲، س ۲: سرتویس پس از بیت ۲۲۴ آمده است؛ بنداری: ذکر عرض الحمید عساکر ائوشروان؛ بنداری (۱۵۴-۱۷۹): قال صاحب الکتاب: و لم یکن فی الملوک اریباب التخوت و التیجان و ملاک الأقالیم و البلدان أعدل من ائوشروان و لا أولهم منه عقلا ولا أنقب زلفا ۱۲- ل: ۲: بابل (د: بابک) ۱۳- ل: دانادل ۱۴- (ن: ۲: دیوان و) ۱۵- ل: س ۲ (نیز: ق: ۲: عرض و؛ متن = درازده مستویس دیگر ۱۶- ق: بابک سپاه (د: بیلا: میدان شاه) ۱۷- س: س ۲ (نیز: ن: بی: جای: ل: کاخی) بلند و (۱: مد: حو) فراخ؛ متن = ل ۱۸- س، س ۲ (نیز: ن، ی، ل، ۲، ب، ن: ۲، ب): چرخ (ل: ۲: چرخ و) درگاه کاخ؛ ق، ک، ل ۲ (نیز: ق ۲، ۲): تیغ درگاه کاخ؛ (۲: لبرگردان و کاخ (۱)) متن = ل بنداری (۱۸۰-۱۸۲): و کان له موبذ یسمی بابک فقلده دیوان الجیش و أمره أن یش علی رأس المبعضان قسرا رفعا لیشراف منه علی العسکر

نستند هر کس^۴ که بودش^۴ به کار
 نهادند یکسر^۶ بر^۷ آواز گوش:
 سراسر^۸ به اسب اندر آرید^۹ پای،
 به سر بر نهاده از^{۱۲} آهن کلاه،
 کسی کو درم خواهد از شهریارا
 هوا شد ز گرد سواران سپاه^{۱۷}
 درفش و^{۱۸} سر^{۱۹} تاج^{۲۰} کسری ندید^{۲۱}،
 بفرمودشان بازگشتن به^{۲۴} جای
 چو خورشید^{۲۸} تابنده بنمود چهره،
 که ای گرزداران^{۳۰} ایزان سپاه،
 به دیوان^{۳۳} بابک شوید^{۳۳} ارجمنده!
 همی گرد لشکر برآمد به ابرا
 چو پیدا تید^{۳۸} فز و اورند^{۳۹} شاه،
 همه بازگردید پیروز^{۴۱} و شادا
 که ای نامداران با فز و هوش،
 نه با^{۴۴} ترک و با جوشن^{۴۵} کارزار،

بگسترده فرشی بر^۱ شاهوار^۲
 ز دیوان^۵ بابک برآمد خروش
 که ای نامداران جنگ آزمای
 خرنمید^{۱۰} یکسر^{۱۱} به درگاه شاه
 زره دار^{۱۳} با گرزهای^{۱۴} گاوسار
 بیامد به ایوان^{۱۵} بابک^{۱۶} سپاه
 چو بابک سپه را همه بنگرید
 از^{۲۲} ایوان^{۲۳} به اسب اندر آورد پای
 برین^{۲۵} نیز^{۲۶} بگذشت گردان^{۲۷} سپهر
 خروشی برآمد ز^{۲۹} درگاه شاه
 همه با سلیح^{۳۱} و کمان و کمند^{۳۲}
 برفتند^{۳۵} با نیزه و خود و گیر^{۳۶}
 ۱۹۵ نکه کرد بابک^{۳۷} به گرد سپاه
 چنین گفت کامروز با مهر^{۴۰} و داد
 به روز سدیدگر^{۴۲} برآمد خروش
 مبادا که از لشکری^{۴۳} یک سوار

۱-د: درجوه ل: ۲. درو: (ن: برز) (ک): ۲. ق: شهریار) ۳-۱: هریک) ۴-ل: بود و؛ (ق: بودی؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ بندگی (۱۸۳): نیز اولک له و فرشوه بالیسط المرصعة باللأثنی و الجواهر. و جلس فيه بابک و حضرته الکتاب و الخدم هـ: ق: از ایوان) ۵-ل: هرکس (ب: جمله) ۶-۷-ص: ل: نیز ل: ب:؛ به: متن = ل: ص: ۸-ص: ۲ (نیز ل: ن: ل: و: ب:): یکایک؛ (ق: ۲: سبک خود؛ متن جل: ق: ک: ل: (نیز ب:)) ۹-۱: (ز: آوند: ب: آورد؛ بندگی (۱۸۵، ۱۸۴): نامر ماندا یا نادای برکوب العکر آریاب الأزیاق فی عدهم و أسلحتهم ۱۰-ل: ۲: برانید: ب: خرامند) ۱۱-ل: یکیک؛ متن = چهارده دستنویس دیگر ۱۲-ل: ۲ (نیز ق: آ: و: ب:): ز: متن = ص: ۲ (نیز ل: ن: ق: ۱) از ۱۸۶ و ۱۸۸ بابک بیت ساخته و ۱۸۶-۱۸۸ را افتاخته است ۱۳-ل: (ب: جهاندار) ۱۴-د: کوز: ۱۵-ص: ق: ۲ (نیز ل: ن: ب: و: ل: ن: آ: ب:): دیوان: ۱۶-د: درگاه: متن = ۱۶-ل: (ز: دیوان بابک بیامد) متن = ل: ل: ۲ (نیز ق: ۱) ۱۷-ل: (ز: سپاه (پس او ند ندارد))؛ بندگی (۱۸۶، ۱۸۸): ترکیب الجنود و دخلوا لی المیدان ۱۸-ق: ل: ۲: جوه: ۱۹-ص: (نیز ق: ۲: و: ب: و: آ:): سرود: متن = ده دستنویس دیگر ۲۰-ل: شاه؛ متن = چهارده دستنویس دیگر ۲۱-ص: (نیز ل: ل: آ: ب: ن: آ: ب:): بدید: (د) ۲۲-ص: ق: ۲ (نیز ق: ۲: ل: آ: ب: ن: آ: ب:): ز: متن = ص: ک: ل: ۲ (نیز ل: ن: و: ب:): ۲۳-ق: نیز ق: آ: ب:؛ دیوان: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴-ل: ز: متن = چهارده دستنویس دیگر؛ بندگی (۱۸۹-۱۹۰): فلما شاهدهم بابک و لم یر فیهم علم کسری أمرهم بالانصراف و رکب و عادالی منزله ۲۵-ل: (ب: بدین) ۲۶-ل: روز؛ (ب: چند) ۲۷-ص: ۲ (نیز ل: ن: و: ب:): چندی: (ل: ۲: یکسر؛ متن = ل: ق: ک: ل: آ: ب: ن: آ: ب:): ۲۸-د: خورشید ۲۹-د: به: ۳۰-ق: (کار داران) ۳۱-ص: سلاح ۳۲-ق: کمن: (د) ۳۳-ک: ل: ۲: ایوان؛ (ل: ۲: درگاه)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۴-ل: (ل: ما درشود) ۳۵-ل: چو رفتند ۳۶-ق: (ب: بر؛ بندگی (۱۹۱، ۱۹۲): و لما أصبح من لند نادای للمنادی بحضور العسکر فی الأسلحة فحضروا ۳۷-ق: (ب: باید (ب: بابک)) (۳۸-ق: ۲: شرد) ۳۹-ک: ل: ۲: ص: ۲ (نیز ل: ل: آ: ب:): ل: اورنگ؛ متن = ل: ص: ق: (نیز ل: ق: آ: ب: و: ل: ن: آ: ب:): ۴۰-ق: (فز) ۴۱-ل: (فروز؛ بندگی (۱۹۵، ۱۹۶): فلما لم یر فیهم کسری أمرهم بالانصراف ۴۲-ل: (نیز ق: آ: ب: ن: آ: ب:): سه دیگر ۴۳-ل: (ب: لشکران) ۴۴-ک: ل: ۲: که با؛ (ق: ۲: ل: ۲: متن = دوازده دستنویس دیگر ۴۵-ل: (ن: یا جوشن) (ل: نیز ل: جوشن کند: ل: تیغ و جوشن کند: متن = یازده دستنویس دیگر

بباید، برین بارگه بگذرد^۱
 ۲۰۰ هر آنکس^۲ که هست او^۳ به تاج ارجمند
 بداند که بر^۷ غرض آردم^۸ نیست

غرضگاه و دیوان او بنگرد^۴
 به فز و^۵ بزرگی و تخت^۶ بلند،
 سخن^۹ با^{۱۰} محابا و با شرم نیستا

شهنشاه کسری^{۱۱} چو بگشاد^{۱۲} گوش
 بخندید و^{۱۴} خفتان^{۱۵} و بیغفر بخواست
 به دیوان بابک خرامید شاه
 ۲۰۵ فروهشته از ترکی رومی زره
 یکی گرزهی گاوپیگر به چنگ
 به بازو کمان و^{۲۲} به زین بر کمند
 برانگیخت اسپ و بیفشارد^{۲۵} ران
 عنان را چپ و راست لختی پسود
 ۲۱۰ ننگ کرد بابک پسند آمدش
 بدو گفت: شاها انوشه^{۳۳} بدی^{۳۴}

ز دیوان بابک شنید آن^{۱۳} خروش،
 درفش^{۱۶} بزرگی برافراشت^{۱۷} راست
 نهاده از^{۱۸} آهن به سریر^{۱۹} کلاه
 زده بر زره بر فراوان^{۲۰} گره
 زده بر کمرگاه^{۲۱} تیر خدنگ
 میان را به زین^{۲۳} کمر کرده بند^{۲۴}
 به گردن بر آورد^{۲۶} گرز گران
 سلیح^{۲۷} و^{۲۸} سواری^{۲۹} به بابک^{۳۰} نمود
 شهنشاه را^{۳۱} فره مند^{۳۲} آمدش
 روان را به^{۳۵} فرهنگ نوشه^{۳۶} بدی^{۳۷}

۱. (ن/ب، ی، و، آ، ب: بدین بارگه بگذرد): ق، ل، ۲، ۳ (نیز ق، ۲): نیاید بدین بارگه بگذرد (س: بگذرد): متن = ل، س، ی، ک (نیز ل، آ، ب: بدین آ).
 ۲. من، ق، س، ۲ (نیز ن-ب): عرض (ب: غرض (ک)) نام و (ق، ۲، ل، ۲، ب، آ، ب: جوید: نامه) دیوان او بنگرد (ق، ۲: ننگرد: ل، ۲: بگذرد (حرف یکم نقطه ندارد)): ک، ل: به دیوان عرض نام او ننگرد: متن = ل، ۳، س، ک، ل، ۲ (نیز ل، ن، ۲، ب): همانکس: متن = ل، ق، ۳، ۲ (نیز ق، ۲، ۳، ۱، ۴: ل: باشد (نیز و): جوع = عمل، س، ق (نیز ل-ن، ق، ۲، و، ۱): سخت (حرف یکم نقطه ندارد): متن = ک، ل، ۲، ۳، ۲ (نیز ل، ل، آ، ب: ب: ۲، ۳، س، ک، ل، ۲، ۳، ۲ (نیز ل، ل، ی، ب): بدین بارگه بگذرد (دو حرف پنجم وازة نخست نقطه ندارد): ق: بداند کین: متن = ل (نیز ق، ۳) ۸- (ل، آ، آرم (ک)) ۹- ق: چنین ۱۰- س، آ (نیز ل، ل، ل، آ، ب: ب: ب: متن = ل، ق، ک، ل، ۲ (نیز ق، ۲، و، ۱) و بنامی (۲۰۱: ۹۷): و لما کان الیوم الثالث نادى منادی دیوان العرض بالا یخلف منبهم فارس. سواء کان شرفاً أو وضیعا، صغیراً أو کبیراً، صاحب تاج أو صاحب سریر. فانه أمر جزم لامحابة: فیہ لأحد. ولیحضروا بأجمعهم فی أسلحتهم مدججین. ۱۱- ل، آ، ایران ۱۲- ک: بگذشت: ل، ۲. پلراخت. ۱۳- س، ل، آ، این: ل (نیز ل، ۲): برآمد: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴- ق، ۳، ۲: جوع = ۱۵- کسری ۱۶- (ب: درخت) ۱۷- (نیز آ): بر آورد: ل (نیز ل، ۲): برافراخت: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸- ل، ۲: به: س، ک، ل، ۲ (نیز ل، ل، آ، ب: ب: ز: متن = ۱۹- ل، ۲: ز سر بر دق (نیز ق، ۲، ب: ب: به سر بر ز آهن: متن = س (نیز ن/ب) ۲۰- س: زره یزده بر فراش ۲۱- س، ق، ک، س، ۲ (نیز ن-ب: کمر چهار: متن = ل، ۲، ۳، ۲ (نیز ل، ۲، ب: ب: بر) ۲۲- (ل، ۲: زجر: ب: ۲۴- (آ: جنگ (ک)) بنامی (۲۰۷: ۲۰۲): فلما سمع کسری ذلک ضحک و استحضر خفتان و مغفرة لریک و دخل المیدان مدججا شاکى السلاح مشتمرا علی حاکم الفرس کالاجدل القطریف أو أسد القطریف، علی رأسه بیضة قد غطت وجهه، و بیده جزوه، و فی عضله قوس، و علی سموط سرجه و حق، و فی وسطه سهام مفروزة ۲۵- س، س، آ (نیز ق، ۲، ل، ۲): بیشتر: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶- ک، ل، آ (نیز ل، ل، آ): بر آورد: متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- س: سلاح ۲۸- ل، ۲ (نیز ل، ۲): جوع = متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۹- (ق، ۲، ل، ۲: سواران) ۳۰- (ق، ۲: نیاید (ب: بیگانه)) بنامی (۲۰۹: ۲۰۸): فجاء حتی عبر علی بابک صاحب الدیوان عارضا فروسیته علیه ۳۱- (ب: ب: با) ۳۲- (ل، ۲: فرهند: آ: فرزند) ۳۳- ک: یازده نوشه: ل، ۲: شاه نوشه: متن = سیزده دستنویس دیگر ۳۴- (ل، ۲: بزی) ۳۵- (ق، ۲: ز) ۳۶- (ل، ۲: نوشه: ل، ۲: همیشه ز تو دور چشم: پهلوند ندارد)

۲۲۵ بدو گفت شاه: ای هشیوار مرد
تنی خویش را گر^۲ محابا کنی
بدین، اری تو^۳ نزد من^۵ بیش گشت^۶
که ما^۷ در صفا کار ننگ و^۸ نبرد
چنین داد پاسخ به پرمایه شاه
۲۳۰ چو دست و عنان تو ای شهریار
به کام تو گردد^{۱۵} سپهر بلندا

۲۳۰ چو دست و عنان تو ای شهریار
به کام تو گردد^{۱۵} سپهر بلندا

که با داد ما^{۱۹} پیو گردد جوانا
بماند^{۲۰} جزاز^{۲۱} راستی یادگار^{۲۲}
روان بستن اندر سرای سپنج^{۲۳}
بباید چرید^{۲۶} و بباید چمبه^{۲۷}
سُخُن را همی داشت^{۲۹} در نِهان،
همه^{۳۳} گرد بر گرده^{۳۴} آهر من است^{۳۵}

به موبد چنین گفت نوشین‌روان^{۱۸}
به گیتی نباید که از شهریار
چرا باید این گنج و این آز و رنج^{۲۳}
چو^{۲۴} ایدر نخواهی^{۲۵} همی آرمید
پرواندیشه بود^{۲۸} ز کار جهان
که با^{۳۰} تاج شاهی^{۳۱} مرا دشمن است^{۳۲}

۱-ل (نیز ق، ل، آ، و): درشتی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل: چوانا؛ (ل: بر)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۳-ل (بی: همه) ۴-ل: آرزوی؛ بی: بد آرزوم تو؛ بی: س (نیز ل، ن، ی، ل، ن، آ، ب): بدان (س: بران) اری تو؛ ل: ازین آرزو؛ متن = ق (نیز ق، آ، ل، و، پ) هـ: س (نیز ل، ن، ل): مرده؛ بی: پیش من؛ متن = یازده دستنویس دیگر ع: بست (ل: ۷، ل: تاق؛ کجا) ۸-س، ق: کارزار و؛ ک، ل، آ، س: (نیز ل، ن، ل، ب، و، پ): کارگاه؛ (ق، آ، ل): کارزار؛ متن = ل ۹-ک: چو گویند ۱۰-ل: ک (نیز آ): زه؛ ق: به؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۱-ل (ب: آواز (ل))؛ بنداری (۲۲۸-۲۲۵): فاستصوبه الملک فی ذلک و قال: اینک بما فعلت لآذنت عندی قویه و مکانه فلا تعدل اینها الرجل المتیظا عن طریق الإسقامه ۱۲-ل (نیز آ): به؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳-ل (دیوان): آ؛ متن = س (نیز م، ب): بنگر نگار؛ ل: ب: بنگر نگار؛ (ق: دیده نگار)؛ متن = ل، ق (نیز ل، ن، ی، ل، آ، و، ل، آ): ک، ل، آ؛ بی: ازین بیت افزوده شد:

ز فر تو گیرد همی هور فر
ز تو نیز گردون بره زور و فر
(ل: آ: گریزه ز گور تو هم شیر تر)

ق در اینجا سر نویس دارد: تدبیر نوشین‌روان در تدبیر بسیاری لشکر ۱۵-ل (نیز ل، ق، آ، ی، ن، آ، ب): یاد؛ متن = ل، ی، س، ق (نیز ل، آ، ب، و، ا) ۱۶-ق، ک، ل، آ، س (نیز ل، ن، آ، ب): باد و؛ بی: شادمان و؛ متن = ح ۱۷-ل (نیز و، آ): چمنند؛ (ق: ز چشم بلالت مبادا گزند)؛ متن = ل ۱۸-ل (بی: نوشیروان) ۱۹-ل (بی: تو) ۲۰-ل (ل: که ماندن آ، ب: بنامند (ل)) ۲۱-ل (بی: بیجز) ۲۲-ل (ل: هیچ کار) ۲۳-ل: روز رنج؛ (ق: بار رنج)؛ ق: گنج با آرزو؛ ل: رنج و این آرزو گنج؛ بی: رنج وین آرزو گنج)؛ متن = ک (نیز ل، و، آ): در س (ل) بیت پس از بیت ۲۳۱ آمده است؛ بی: س، ل، ن، ی، ل، ن، آ، ب: این بیت را ندارند ۲۴-ک، ل، آ: که ۲۵-ک، ل، آ: بخوام؛ (ق: بخواهد؛ آ: بد بخوامی (ل)) متن = ل، ی، س، ق، س، آ (نیز ل، ن، آ، ب) ۲۶-ق: خرید؛ ک، ل، آ (نیز ل، آ، ب): چمنند؛ متن = ل، س، ی، آ (نیز ل، ی، آ، ب) ۲۷-ک، ل (نیز ل، آ، ب): چرید؛ ل، آ: خرید؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بی: این بیت را ندارد ۲۸-ل (بی: بود و) ۲۹-ل (بی: داشتی) ۳۰-ل (بی: نیز ل، ن، ی، ل): تاقه ل؛ این: متن = ی، س، ق (نیز ل، آ، ب) ۳۱-ق: شاهان ۳۲-ق: دشمنه ۳۳-ق (نیز ق، آ): همی ۳۴-ل (نیز ل، آ): گرد؛ (ق: کرد و کردار)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۵-ق: آهر من؛ (ق: آهر نیست؛ و: آهر نیست)

به دل گفتیم: آرم ز^۱ هر سو^۲ سپاه
 نگردد سپاه انجمن جز به گنج
 ۲۴۰ اگر بد به درویش خواهد^۷ رسید
 همی‌راندم^{۱۰} با دلی خویش راز^{۱۱}
 سوی پهلوانان و سوی ردان
 نیشتم^{۱۶} به هر کشوری نامه‌یی
 که هر کس که دارند^{۱۷} هوش و خرد
 ۲۴۵ به میدان^{۱۹} فرستید^{۲۰} با^{۲۱} سازه جنگ
 نباید^{۲۴} که اندر^{۲۵} فراز و نشیب
 به گرز و به شمشیر و تیر و کمان
 جوان^{۳۳} بی‌هنر سخت^{۳۳} ناخوش بود
 غرض شد ز در^{۳۶} سوی هر^{۳۷} کشوری
 ۲۵۰ چهل روز بودی درم^{۳۸} را درنگ
 ز دیوان چو دینار برداشتند^{۴۰}

بخواهم^۴ ز هر کشوری رزم‌خواه^۴،
 به بی‌مردی آید هم^۵ از گنج رنج^۶،
 ازین آرزو^۸ دل نباید برید^۸،
 چن^{۱۲} اندیشه پیش خرد شد فراز^{۱۳}،
 همان نزد^{۱۴} بیدار دل‌موبدان^{۱۵}،
 به هر نامداری و خودکامه‌یی،
 همی^{۱۸} کهنتری را بسر پرورد،
 بجوید^{۲۲} نزدیک ما نام و ننگ^{۲۳}،
 ندانند^{۲۶} جنگ و ^{۲۷} عنان و رکیب^{۲۸}،
 بدانند^{۲۹} پیچید^{۳۰} با بلدگمان^{۳۱}،
 اگر^{۳۳} چند فرزندی آرش^{۳۵} بود؛
 درم برد نزدیک هر مهتری،
 برقتند از شهر^{۳۹} با سازه جنگ،
 بدان^{۴۱} خزمی^{۴۲} روز بگذاشتند^{۴۳}،

۱. ای، ی (نیز، ل، ی، و)؛ لر، من ز؛ کدی^۲ (نیز، ل، ی، و)؛ از، من ز ای^۳ (نیز، ل، ی، و)؛ از، مرز؛ متن = ل (نیز، ی، و)؛ ۲-۳ (ق: جـ سوح)؛ ۳-۲ (ل)؛
 ۴. بید بخوانم؛ لی، بید بخوانم؛ و: نخوانم)؛ ۴. س، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ کیته خواهد؛ ل: دادخواه؛ متن = ل، ی، و؛ ک (نیز، ی، و)؛ س، ی،
 ۵. س، ی، و؛ ل، ی، و؛ ل، ی، و؛ به بی‌مرد رنج آید؛ ق (نیز، ی، و)؛ به بی‌رنج مرد آید؛ ک، ل؛ به من رنج مرد آید؛ (ل)؛ (ق: آ)؛ همی رنج
 بردار؛ جـ (ل)؛ متن = ه (ل)؛ یلی مرد رنج لر ز گنج رنج (ل)؛ و: به من درد بهر آید ار گنج و رنج؛ آ: به بی‌مرد رنج آید از بهر گنج؛
 متن = ل (ل: ی، و)؛ (ق: آ)؛ (ل: آرزوی)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ س، ی، و؛ ک: کشید؛ متن = ل، ی، و؛ ق (نیز، ی، و)؛ ۱۰-۹ (ل: آ)؛ راندهام؛ متن =
 ۱۱؛ پیش خود پس دواز (ل)؛ (ل: همی با دل خود میراند راز)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-۱۲ (ل: آ)؛ (نیز، ی، و)؛ چو؛ متن =
 ۱۴ (ل: آ)؛ ۱۳-۱۲ (ل: ی، و)؛ به راز؛ ک، ل (نیز، ی، و)؛ (ق: آ)؛ (ل: خردمند باز)؛ (ل)؛ متن = ل، ی، و؛ س، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ ۱۴-۱۳ (ل: آ)؛
 ۱۵-۱۴ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛ ۱۶-۱۵ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۱۷-۱۶ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ ۱۸-۱۷ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۱۹-۱۸ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۰-۱۹ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۱-۲۰ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۲-۲۱ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۳-۲۲ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۴-۲۳ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۵-۲۴ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۶-۲۵ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۷-۲۶ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۸-۲۷ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۲۹-۲۸ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۰-۲۹ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۱-۳۰ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۲-۳۱ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۳-۳۲ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۴-۳۳ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۵-۳۴ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۶-۳۵ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۷-۳۶ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۸-۳۷ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۳۹-۳۸ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۴۰-۳۹ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۴۱-۴۰ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۴۲-۴۱ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛
 ۴۳-۴۲ (ل: ی، و)؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ل، ی، و)؛ س، ی، و؛ ک، ل، ی، و؛ (نیز، ی، و)؛ (ل: ی، و)؛ (نیز، ی، و)؛

کنون لاجرم روی گیتی به مرد
مرا ساز و لشکر ز شاهان پیش^۲
بیاراستم تا کی^۱ آید نیردا
فزونست و^۳ هم دانش و^۴ رای بیش^۴

سُخُن‌ها چو بشنید موبد ز شاه
بسی^۷ آفرین خواند^۸ بر تاج و گاه^۹

۲۵۵ چو خورشید^۱ بنمود تابنده چهر
پدید آمد آن توده^{۱۱} شنبلید
نشست از بر تخت نوشین روان^{۱۳}
خروشی برآمد ز درگاه شاه
بیاید به درگاه نوشین روان^{۱۸}
در باغ بگشاد گردان سپهر،
دو^{۱۲} زلف شب تیره شد ناپدید
خجسته^{۱۴} دلفروزشاو جهان^{۱۵}
که هر کس که جوید^{۱۶} سوی داد راه^{۱۷}،
لب شاه خندان^{۱۹} و دولت جوان^{۲۰}

۲۶۰ جهانی به درگاه بنهاد^{۲۱} روی
به آواز گفت آن زمان^{۲۲} شهریار
که دارنده اویست و^{۲۷} هم^{۲۸} رهنمای^{۲۹}
مباشید ترسان^{۳۱} ز تخت و کلاه
هر آنکس که آید به روز و به شب
هر آنکس که یُد بر زمین^{۳۲} راه جوی^{۳۳}
که جز پاک‌بزدان مجبویید^{۳۵} یار^{۳۶}،
همو^{۳۰} دست گیرد به هر دو سرای^{۳۹}
گشاده‌ست بر^{۳۲} هر کس این بارگاه
ز گفتار بسته مدارید لبیا

۱- (ق: ۲) که: ۲- س- س- (نیز: ن، ای- نب: جوجه: متن = ل (نیز ق ۲) ۳- (ب: خویش (ا)) ۴- ق (نیز: ل، و، ن: ۲) جوجه: متن = ده دستویس دیگر ۵- ل: دولت عس، ق (نیز ل: ۲، ۳) رای و کیش: متن = یازده دستویس دیگر ۷- س، ۶ (نیز: ن، ای- نب: هم: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲) ۸- ق: کرد ۹- ل: پیشگاه: بنگلوی (۲۵۴): فدعا له الموبذ و ائتی علیه (بیت‌های ۲۲۹-۲۵۳ و ترجمه نکرده است) ۱۰- ک: خورشید ۱۱- ق: دوده ۱۲- س، ۶ (نیز: ن، ای- ل، و- ب: چو: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ۳) ۱۳- ای: نوشین روان) ۱۴- ک: دل: همیشه: متن = ۱۵- س، ل (نیز ق ۲، ۳) جوان: (ب: به دل شاد و خرم به دولت جوان) متن = ل، س، ق (نیز: ن، ای- ل، و، آ، ب: با: ق) از ۱۲۵۷ و ۲۵۹ ب: یک‌بیت ساخته و ۲۵۷ ب- ۲۵۹ و الفاصله است: ل آیت‌های ۲۵۸-۲۶۰ و اندازد ۱۶- س، ق (نیز: ای- نب: کوبید ۱۷- ای: دادخواه ۱۸- (ب: نوشین روان) ۱۹- س، ق، س، آ (نیز: ن، ای- ل، و، ن، آ، ب: دلی: (و: به دل) شاد و (ن: جوجه) خندان (س: ۲) خرم: متن = ۲۰- (ق: ۲) ببیند رخ شاه روشن روان: ب: خجسته دلفروز شاه جهان (ب: ۲۵۷): متن = ل، ک: در س پس از این بیت، بیت ۲۵۸ از نو نوشته شده است: بنگلوی (۲۵۹-۲۵۸): ثم إنه لما أصبح من الغد أذن للناس إذنا هاما ۲۱- س، ۳: بنمود ۲۲- س، ۳: (نیز: ن، ای- ل، و، آ، ب: در زمین: (ق: ۲) نزد من: ب: در جهان: متن = ل، ک، ۲۳- ق، ک، (نیز: ن، ل، آ، ب، و- ب: دادجوی: س (نیز: آ) گاه جوی: (ب: شاه جوی: متن = ل، س، ق (نیز ق ۲، ۳) در: ل، ک: این بیت پس از بیت ۲۵۷ آمده است: پای بیت‌های متن = ج: از ده دستویس دیگر ۲۴- (و: جوان) ۲۵- س، ک، ل (نیز: ن، ای- نب: مدارید: ق: مدانید: متن = ل، (نیز ق ۲) ۲۶- ک، س، آ: یاد (پسوند ندارد) ۲۷- (ب: جوجه) ۲۸- ق (نیز: ل) آو: ۲۹- ل: رهنما- سرای (پسوند ندارد) (ق: رهنما- سرا: متن = س: سیزده دستویس دیگر ۳۰- س، ق (نیز: ن، ای- نب: آ، ب: که او: متن = ل، ق، س (نیز ق ۲، ۳) آو: (ب: بنگلوی (۲۶۰-۲۶۲): فلما احتفلوا أقبل عليهم وقالوا لا نستعینوا أيها الحاضرون إلا بالله وحده فهو الهادي إلى سنبل الخير، و هو الآخر بأيدينا في المارين ۳۱- ل: مترسید هرگز ۳۲- (ق: آ، ب): در س، ل، ای- نب: ب: این لب با ۳۳- ب: پس و پیش شده است: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ۳) بنگلوی (۲۶۳): ثم لا يقطعكم عنا هيئة التاج و التخت. فإن الطريق الينا

گر آهسته باشیم با رای زن،
بر ما^۲ شما را گشاده‌ست راه!
ازین^۵ بارگه کس مگردید^۶ باز،
مخسبید^۹ یک تن ز من^{۱۱} نافته
که رنج ستم‌دیدگان^{۱۲} بگسلم^{۱۳}
گر از^{۱۴} لشکر و پیشکاران^{۱۵} من،
که^{۱۸} از درد او بر من آید گزندا-
پرسد ز من کردکار جهان!
که موبد به دیوان ما رانده‌است،
مخسبید^{۲۲} ازین پس^{۲۵} ز من دل^{۲۶} به بیم

به خورشید از تیره^{۲۹} روی زمین،
همه ساله با تاج^{۳۱} شاهنشهی
مه این^{۳۵} نامور خسروانی کلاه!

۲۶۵ اگر می‌گساریم با انجمن
به چوگان و بر دشت^۱ نخچیرگاه
به خواب و به بیداری و^۳ رنج و ناز^۴
مگر^۷ آرزوها همه^۸ یافته!
بدان‌گه شود شاد و^{۱۱} روشن دلم
۲۷۰ مبادا که از کارداران^۱ من
بخسید کسی^{۱۶} با دلی^{۱۷} دردمند
سختن گرچه اندک^{۱۹} بود در نهان^{۲۰}
ز باز^{۲۱} و خراج آن کجا^{۲۲} مانده‌است
نخواهند^{۲۳} نیز از شما زر و سیم

۲۷۵ برآمد از^{۲۷} ایوان یکی^{۲۸} آفرین
که نوشین‌روان^{۳۰} باد با فزهی
مبادا ز تو^{۳۲} تخت پردخت^{۳۳} و^{۳۴} گاه!

۱-۲: دشت و (وزن درست نیست)؛ (ق: ز بر دشت؛ ای: به دشت و به؛ ب: بر و دشت)؛ متن: «بازده دستنویس دیگر ۲- (ق: ۲: من)»
۳-۴: (ن: حومه)؛ (ق: بیماری و متن - ۳-۴: سی ۲ (نیز ل: ۳، و: آ، ب): نیند از پی (بیداری)؛ متن: «ل، ق، ک، ل ۲ (نیز ن: ق ۲، ای، ب، د، ن)»
۵-۸: (ز: آن)؛ ۶-۷: مگردید؛ ل ۲ (نیز ب): مدارید؛ متن: «دوازده دستنویس دیگر ۷-۲: همه ۸- ق: ز من ۹- ل: مگردید؛ (آ، ب: مجید (مخسبید))؛ متن: «دوازده دستنویس دیگر ۱۰- اک (نیز آ): ما؛ (ن: آ: پیش زمین (ب: یکن ز من)؛ در لث‌های این بیت پس و پیش شده است: بنداری (۲۶۸-۲۶۴): و لا تنصرفوا من عندنا ای وقت کان بالیل أو النهار إلا و حاجانکم مقضیه، و حقوقکم مرعیة ۱۱- سی، ق: که (نیز ق، ای، ل، ن: آن)؛ ج: متن: «ل، ل ۲، سی ۲ (نیز ن: ب، و: آ، ب): ۱۲- ق: ستم‌دیده را؛ ک، ل ۲: از ستم‌دیدگان؛ (ق: آ، ب: ستم‌دیده)؛ متن: «ده دستنویس دیگر ۱۳- ل: نگسلم (ل: بنداری (۲۶۹): فانا لانفرح إلا بالتفیس عن المکروبین و الأخذ بأیدی المظلومین ۱۴- ای: گران) ۱۵- (د: در سواران (ل: کارداران (پسوند ندارد) ۱۶- ل: یکی؛ ل: مخسبید کس؛ (ن: ن: نخسید کسی؛ (ب: مجید کسی (حرف یکم و لثه نخست نقطه ندارد)؛ ب: مخسبید کسی)؛ متن: «سی، ق، ک، سی ۲ (نیز ن: ق، پ، و) ۱۷- ک: دل؛ در ل ۲ این لث بجز واژه نخست، پاک شده است ۱۸- (و: آ، گر)؛ بنداری (۲۷۱، ۲۷۰): و نعدو بالله من أن یتیت أحد موجع القلب من ایدی أحد من عسلنا ۱۹- ای: ایور؛ سی (نیز ن: ای، ل، ن: ب): هر چه (ن: هر چه) اندک؛ ل: سخن ۱۱؛ هر چه؛ متن: «ق، ک، ل ۲ (نیز ل، آ، ب، و) ۲۰- سی: جهان (پسوند ندارد)؛ ق: این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۱- ق: باج ۲۲- (ای: از) ۲۳- (آ: بخواهند) ۲۴- ل: مجید (مخسبید)؛ (ن: میانشید) ۲۵- ل: زین پس؛ (ق: یک تن)؛ متن: «سیزده دستنویس دیگر ۲۶- سی: سی ۲ (نیز ن: ای، ب: پ: ب: دل از من (و: ما)؛ متن: «ل (نیز ق، ای، ل، بنداری (۲۷۲، ۲۷۱): فانا نخالق أن یؤثر ذلک فی تغیر حالنا ۲۷- ل: سی، ق، سی ۲ (نیز ل: آ): ز؛ متن: «ک، ل ۲ (نیز ن: ق، آ، ب) ۲۸- ل: آواز یک) ۲۹- ل: بخورشید تابنده (ب: بخورشید تا تیره)؛ سی، ق، سی ۲ (نیز ن: ب): ز خورشید تا تیره؛ متن: «ک، ل (ک: خورشید) ۳۰- ای: نوشین‌روان) ۳۱- ل: تخت؛ (ای: تخت)؛ متن: «بازده دستنویس دیگر؛ ق: بیت‌های ۲۷۶-۲۷۸ را ندارد ۳۲- ک، ل (نیز ق، آ، و: ل: و متن - ۳۳- ل: جزو نیز بر تخت؛ متن: «سی، سی ۲ (نیز ن: ای، ل، آ، ب، ن: آ، ب) ۳۴- ک: (نیز ای): ج: ۳۵- سی، سی ۲ (نیز ن: ای: ب: همین؛ متن: «ک، ل ۲ (نیز ق)»

چو باغ ابرم گشت^۲ روی زمی^۱!
از^۵ ابر اندر آمد به هنگام نم
ز باران هوا بر زمین^۸ لاله گشتا
چو خورشید^{۱۰} شد^{۱۱} باغ و چون ماه^{۱۲} راغ!

که^{۱۴} شد روی^{۱۵} ایران چورومی^{۱۶} برندا
به داد و به^{۱۹} لشکر^{۲۰} بیاراست شاه
به گیتی مگر نامور^{۲۲} شهریارا
همه گیتی افروز^{۲۵} با نام و نگا
زنوشین روان^{۲۶} رایشان^{۲۷} تیره^{۲۸} گشتا
همه شاه را خواندند^{۳۰} آفرین!
سبک شد^{۳۳} به دل^{۳۴} با ساو^{۳۵} اوی^{۳۶}
بسی^{۳۶} بدره و برده ها^{۳۷} خواستند
فرستادگان برگرفتند^{۳۸} راه

برفتند با شادی و خرمی^۱
به^۲ گیتی ندیدی کسی^۴ را دژم
جهان شد بگردار^۶ خرم^۷ بهشتا
در و دشت و^۹ پایل شد چون چراغ!

پس آگاهی آمد به روم و به هند^{۱۳}
زمین^{۱۷} را بگردار نایند^{۱۸} ماه
کسی آن^{۲۱} سپه را نداند شمار
۲۸۵ همه با دل^{۳۳} شاد^{۳۴} با ساز جنگ
دلی شاه هر کشوری خیره گشت
فرستاده آمد ز هند^{۲۹} و ز چین
ندیدند با خویشتن تاو^{۳۱} اوی^{۳۲}
همه کهری را بیاراستند
۲۹۰ به زرین عمود و به زرین کلاه

۱- ل، ل: خرمی (ل: خورزمی) - زمین (پساوند ندارند) ۲- س: گشته؛ بنداری (۲۷۵-۲۷۸): فرغ الحاضرون أسواتهم بالعباء له
و الشاء علیه و خرجوا ۳- ل: ق: ز: متن = سیزده دستنویس دیگر ۴- ل: ندیدم کسی را: س، ک، س: (نیز ل: ل: ۳: و سب): کسی را
ندیدی: ل: کسی را نید زود: متن = ق: (نیز ب) هل، ق، ل: (نیز ق: ۴: ب): ز: متن = ده دستنویس دیگر عمدتاً نگارین جو ۷- ل: ل: خورم: ل: باغ) ۸- س: س: (نیز ل: ل: ب): همی ابر (ل: ج: پیر) در بوستان: ق، ک، ل: (نیز ق: ۲: همی ابر بر ق: ازیر) نستان (ق: گلستان)، متن = ل: در ق: این بیت پس از بیت ۲۷۷ آمده است ۹- ق: (نیز ل: ل: ل: ۲: ح: ۱۰- کد خورشید (ل: ل: ح: ۱۱- ل: ۱۲- س: ۲: (نیز ل: ل: ل: ۳: و سب): باغ: متن = ل: ق، ک، ل: ۲: (نیز ق: ۲: ب): س در اینجا سرنویس دارد: آگاهی یافتن اقلیمها از حال
نوشین روان! بنداری (۲۷۹-۲۸۱): ثم صارت الدنيا بحسن رأفته و صدق شفقتة كيمض الجنان المزخرفة غضارة و نضارة و حسنا و
عمارة ۱۳- (ل: هند و به سند) ۱۴- (ل: جو) ۱۵- ک: (نیز ق: ۲: بوم: ل: تخت: متن = ۱۶- س: (نیز ق: ۲: ب): چینی: متن = یازده
دستنویس دیگر ۱۷- ل: زمی ۱۸- (ق: چنان لشکری هم ندیده است) ۱۹- (ل: بدو داد) ۲۰- (ق: خوبی): بنداری (۲۸۲-۲۸۳): و
تناهت الأخيار بذلك الى سائر أقاليم الأرض من الهند و الروم و غيرها، بما جدد كسرى من قواعد العدل و مبادئ الأمن، و ما حصل
للخلق في أيامه من النجيب و الراحة، و ما عهدهم من الدعوة و الرفاهية ۲۱- (ل: این) ۲۲- (ق: که دارد چنان): ۲۳- س: ق: ل: س: (نیز
ل: ل: و سب): دلی: متن = ۲۴- (ل: و، آ: ح: ج: ا) ز: هر دل و شاه: متن = ل: ک: (نیز ق: ۲: ب) ۲۵- ک: (نیز ق: ۲: ب): افروز و بنداری (۲۸۴-۲۸۵): و
أنه قد أصبح أكثر السلوك جنادا، و أنقذهم في المعالي زندا، و أبهرهم روعة و جلالة، و أعظمهم نجدة و بسالة ۲۶- (ق: جوان ج):
متن = ۲۷- س: ک: ل: ۲: (نیز ل: ل: ب): نوشین روانشان روان: متن = ۲۸- ل: دل شاه نوشین روان چیره: متن = ل: (نیز ق: ۲: ل: ل: ل: این بیت را ندارد ۲۹- (ل: روم) ۳۰- (ق: با زبانی پیرا) ۳۱- ق: تاب ۳۲- ل: س: ق: ل: ۲: س: (نیز ل: ل: آ: ب): او- (و ل: اوی پساوند
ندارد): متن = ک: (نیز ل: ل: ب: و ل: ۲) ۳۳- ق: نیشند ۳۴- (ل: بدان: آ: ج: ب: دل) ۳۵- س: ل: ساو (د: ساو): (و: ساو): س: باژ وهم
ساو: (ل: باژ) هم ساو: ل: باژ و یا ساو: متن = ل: (نیز ل: ل: آ: ب: ل: آ: ب): ۳۶- (ق: همی) ۳۷- ل: برده و برده ها: س
ک: ل: (نیز ل: ل: ب: ب): برده و بدلها: متن = ق: ۳۸- ک: را برافکنند: ق: از ۲۹۰ و ۲۹۲ و ب: یک بیت ساخته و
۲۹۰- ۲۹۲ را انداخته است

به درگاه شایه جهان آمدند
بهستی شد آراسته بارگاه
چه با ساو و باز مهان آمدند،
ز بس برده و بدره و بارخواه^۴

گفتار اندر گردیدن کسری به گور پادشاهی خویش^۵

برین ^۷ نیز بگذشت گردان سپهر خرمد کسری چنان ^{۱۰} کرد رای ۲۹۵ بگردد یکی گورد خرم ^{۱۷} جهان بزد کوس و از ^{۱۵} جای لشکر براند زبس ^{۱۷} پیگرو و لشکر ^{۱۸} سیم و زر ^{۱۹} تو گفתי به کاندرون زر نماند! تن آسان ^{۲۵} به سوی ^{۲۶} خراسان ^{۲۷} کشید ۳۰۰ به هر ^{۲۹} یوم آباد کو برگذشت چو برخاستی ناله‌ی کزمنای که ای زبردستان شایه جهان مخسید نایمن از شهریارا	همی رفت ^۸ با ^۹ شایه ایران به مهر کران مرز ^{۱۱} لختی بجنبد ز جای، گشاده کند رازهای ^{۱۳} نهان ^{۱۴} همی ماه و خورشید ازو ^{۱۶} خیره ماند کمرهای زرین و زرین ^{۲۰} سپهر ^{۲۱} همان ^{۲۲} دژ خوشاب ^{۲۳} گوهر تماند ^{۲۴} سپه را به ^{۲۸} آیین ساسان کشید سراپرده و خیمه‌ها ^{۳۰} زد ^{۳۱} به دشت منادی‌گری پیش کردی به پای ^{۳۲} که دارد گزند ز ^{۳۳} ما در نهان؟ مدارید زاندریشه دل نابکار ^{۳۴}
---	--

۱ص۲ (نیز نه، فی، ل، د، و، ن، ۲، آ، بی، جو؛ ای: اباء)؛ متن = ل، س، ک، ن، ۲ (نیز لی) ۲- ک، ل، ۲ (نیز فی)؛ باز و ساو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- بی و گران ۴- فل؛ بلد؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۵-ک (نیز بی، ن)؛ با: ازخواه (لی: بازخواه)؛ و: نیکخواه)؛ ق: بدره ج: بارخواه؛ د: بدره و برده نیکخواه؛ س: بدره و برده ج: بارخواه (ل، ۲، آ، بدره و برده و بازخواه (آ: بازخواست))؛ ب: برده و برده و بارخواه؛ متن = ل، س، بی (نیز نه، فی، ل)؛ بنداری (۲۹۲، ۲۸۶)؛ فانثال الرسل الی حضرته ارسلا منسربلین بمدارع الخضوع و الفراسة، منسکین بأهداب الاقیاد و الطاعة؛ ع: عمارت کردن کسری ولایتها را؛ ق: گشتن نوشین‌روان در اطراف مملکت؛ متن = ل، س، ک، س، ۲ سزنیوس ندارد ۶- (لی: بدین) ۷- (ب: و گذشت) ۸- س، س (نیز ب)؛ بر ۹- ل، ب: (چنین) ۱۱- (ل: که با داد) ۱۲- ل، ل، خوزم ۱۳- س، ق، ک، س، ۲ (نیز نه، لی، بی، کارهای؛ متن = ل، ل، ۲ (نیز فی) ۱۴- ل، ل، ۲؛ جهان (پساوند ندارد)؛ بنداری (۲۹۵، ۲۹۳)؛ نم: لانه رانی آن بطرفه فی ممالک، و يشاهد احوال رعیت ۱۵- ل، ق، س، ۲؛ (آ: کوس و وز)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶- ل، ز: ز: ق: زان؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۷- (و: پس) ۱۸- س، س، ۲ (نیز نه، لی، و: بی)؛ پیگرو لشکر از؛ ل، ۲؛ لشکر و پیگرو؛ متن = ل، ق، ک، ل، ۲؛ کهر ۱۹- (ل: ز: ز: و سیم (پساوند ندارد)) ۲۰- س، س (نیز لی)؛ سیمین؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۱- س، ۲؛ کهر ۲۲- س، ل (نیز لی)؛ همی؛ (آ: همه)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۳- (لی: حوم) ۲۴- ل، ل؛ براند (حرف یکم نقطه ندارد) ۲۵- ق: ز: زان سو ۲۶- س، ۲؛ بیان ۲۷- ک، خوروسان ۲۸- س، ق، ک، س، ۲ (نیز نه، ل، ۲)؛ بر؛ متن = ل، ق، ۲ (نیز فی، بی)؛ بنداری (۲۹۶، ۲۹۷)؛ فخر ج فی ۲۹- س، ح، ح، ح؛ متن = (لی: همه و برو) ۳۰- ل، ۲، س، ۲ (نیز نه، لی، ل، ن، آ، بی)؛ خیمه را؛ متن = ل، س، ق، ک (نیز بی، بی)؛ بند ۳۱- ل، ۲؛ (جای) ۳۲- ل، ۲؛ بی ۳۳- س، ق، س، ۲ (نیز نه، لی، بی)؛ (آ: ز)؛ اندیشه جان وانوار (ا: بران)؛ ک، ل، ۲؛ اندیشه نابکار؛ ق: آ؛ اندیشه دل برار؛ متن = ل، س، ل، ۲؛ پس از این بیت و ک پس از بیت ۳۰۴ افزوده‌اند:

س: یزد کوس و زتنجای لشکر براند
همی ماه و خورشید ازو خیره ماند (۲۹۶)
ک: ل: به موید چنین گفت فرخنده شاه؛
نپاید که آید گزند از سپاه
بنداری (۳۰۳، ۳۰۰)؛ و: کان له مناد برکب کل یوم فی العسکر و یا مرهم بالکف عن آذیه من یعمرون به فی طریقہ، و یوعدم علی ذلک

همی تاج و تخت بزرگان کشید^۴
 هنر باید از شاه و رای و نزاد
 به هنگام آواز^۵ بلبل شدند،
 دل شاه ایران پراندیشه بود،
 یکی تازی^۶ برنشسته سمند،
 گل و سنبل و^{۱۰} آب و نخچیر دید،
 جهاتدار و^{۱۲} پیروز و^{۱۳} پروردگار^{۱۴}،
 گشاینده و هم^{۱۶} نماینده راه،
 که از^{۱۹} آسمان نیست پیدا زمی^{۲۰} آ
 روان را به دوزخ فرستدهمی!
 بدین بیشه^{۲۲} بر ساخت جای^{۲۳} نشست

گر ایدر ز ترکان نبودی گذره،
 دل ما ز رامش^{۲۶} نبودی تمی!
 ز بس کشتن و غارت^{۲۷} و تاختن!
 ز پزنده و^{۳۰} مردم و چارپای

ازین^۱ گونه لشکر به گران کشید
 چنان دان که^۳ کمی نیاید^۴ ز داد
 ز گران به ساری و آمل شدند
 در دشت یکسر همه بیشه^۶ بود
 ز هامون به کوهی برآمد بلند
 سر^۸ کوه و آن بیشهها^۹ بنگرید
 چنین گفت کای روشن^{۱۱} کردگار
 تزی^{۱۵} آفریننده هور و ماه
 جهان آفریدی^{۱۷} بدین خزمی^{۱۸}
 کسی کو جزاز تو پرستدهمی
 ازیرا فریدون^{۲۱} یزدان پرست

بدو گفت گوینده کای^{۲۴} دادگر
 ازین مایه و رجا بدین^{۲۵} فرهی
 نیاریم گردن برافراختن
 نمائند^{۲۸} بسیار^{۲۹} اندک به جای

۱-ق: برین؛ ل: آ؛ از آن؛ متن = سیزده دستتویس دیگر ۲-ق: (نیز آ)؛ بدید ۳-س: (نیز ب)؛ دلتک: کمه به که؛ ل: آ؛ بده که؛ متن = بازده دستتویس دیگر ۴-ق: نباشد ۵-س: ل؛ (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ آرای؛ متن = ل، ق، ک، (نیز ق، آ، ب)؛ س: من آ (نیز ن، ل، و، ل، ا، و، ب)؛ ب؛ پراز بیشه؛ (ل)؛ پراز بیشه (د-بر از بیشه)؛ متن = ل، ق، ک، د، ل (نیز ق، آ، ب)؛ پنداری (۳۰۷-۳۰۴)؛ ذعیر علی خوجان، و سارمها الی ساریه و آمل. فوافق مقدمهم فصل الریبع قرأی هتاک. غیاضا متأشیه، و ریاضا معشبه، و بلاجل قی شجرانها سلجمه، و أنوارا فی حدائقها هاجمه ۷-ل: تازی؛ ل: بارگی؛ (ق)؛ بارش؛ متن = هوازده دستتویس دیگر ۸-س: (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ سوی؛ متن = ل، ق، ک، د، ل (نیز ق، آ، ب)؛ ل: ق؛ شد سریر ۹-ل: (شبلید)؛ پنداری (۳۰۸-۳۰۹)؛ فرکب فرسا عربییا و صمد الی جبل هتاک فنظر من اعلی الجبل الی میاهها و أنوارها، و شقائقها و ازهارها، و ساجمات الأظفار فی حدیبات أشجارها ۱۱-ق: (نور)؛ ۱۲-ل، و، ب: جوج ۱۳-س: (نیز ل، ب، ج)؛ جوج ۱۴-س: ل؛ به روزگار ۱۵-س: س: (نیز ن، ب)؛ تویی؛ (متن = ل، ا، ن، هم و ۱۷-ل: (ن: آفرینی) ۱۸-ل: (خوزمی)؛ ۱۹-ق: بی؛ (ل)؛ ۲۰-س: ل؛ (مین (ساروند ندارد)) ۲۱-س: د؛ از آن آفریدون ۲۲-ل: (ن: گونه؛ مین؛ گوشه؛ س: (نیز آ)؛ برین گونه؛ ک: (نیز و)؛ برین گوشه؛ (ل، ق، ک، د، ل، ن، ا، ب)؛ برین کوه؛ (متن = ل، ق، ک، د، ل؛ جای بود؛ آ؛ این بیت و اناناره؛ پنداری (۳۱۰-۳۱۴)؛ فأعجب ذلک و ذکر الله تعالی ثم قال: ما اختار آفریدون هذا المكان لمقامه إلا لطیب هوائه و عذوبة مائه ۲۴-س: س: (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ ای؛ (ق)؛ ب؛ گوینده؛ متن = ل، ق: (نیز ل، ا، و، ب)؛ ۲۵-س: (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ جای؛ (ن: آن)؛ (نور مرز با)؛ و: دشت و بس جای با؛ ک، ل؛ نامور؛ در ل؛ ده)؛ بدین؛ س: ل (نیز ل، ق، ک، د، ل)؛ مایه و رتر و زمین؛ متن = ل، ق، ک، د، ل؛ (ن: جلش)؛ پنداری (۳۱۶-۳۱۵)؛ فقال قائل: أیها الملک! لم لم یکن هذا المكان من الأحرار و طریقهم لدام سرورنا، و انشرحت صدورنا بالإقامة فیه ۲۷-س: ل؛ (نیز ق، آ، ب)؛ وک غارت و کشتن؛ متن = ل، س: س: (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ ۲۸-ل: نمائندیم؛ ق: ل؛ (نیز ب، و)؛ نمائند؛ ک: (نیز ق، آ؛ نمائند؛ س: آ؛ نمائند؛ متن = س: (نیز ن، ل، ا، و، ب)؛ در ن حرف یکم نقطه ندارد) ۲۹-ک: (نیز ل)؛ جوج ۳۰-ل: (نور رخا و)؛ پنداری (۳۱۷-۳۱۶)؛ لکالا نتجاسر آن بنی هاهنا بناد لکثرة و کفایتهم و قنکاتهم الی نواخیناه و شبنهم الغارایه علی هوایناه و مواشیناه

ز کشور به کشور جزین نیست^۲ راه
 گلر ترک راه^۱، راه خوارزم^۳ بود^۴،
 برون آوری^{۱۱} سر^{۱۲} بود رایگان^{۱۳}،
 به مابر کنون جای بخشایش است^{۱۷}
 گر^{۱۹} از داد تو ما بیاییم^{۲۰} بهر
 برین بیشه^{۲۱} بر ساخت^{۲۲} جای نشست
 به مابر کند راه دشمن به بند^{۲۳}

چو بشنید گفتار^{۲۴} فریادخواه
 که پیش آمد این^{۲۵} کار^{۲۶} دشخوار^{۲۷} خوار
 و گر^{۲۹} تاج^{۳۰} را خویشتن^{۳۱} پروریم^{۳۲}
 که باشیم شادان و دهقان دژم^{۳۳}
 همه از درِ باغ و میدان^{۳۴} و کاخ^{۳۵}،
 ز دیدن^{۳۶} همی خیره^{۳۱} گردد روان،
 همی غارت^{۳۳} از^{۳۴} شهر ایران^{۳۵} کنند^{۳۶}

گزنهی که آید به^۱ ایران سپاه
 ۳۲۰ بسی پیش ازین کوشش و^۳ رزم^۲ بود
 کتون چون^۸ دهقان^۹ و آزادگان^{۱۰}
 نکاهد^{۱۴} همی رنج^{۱۵}، کافزایش است^{۱۶}
 [نباشد به گیتی چنین جای^{۱۸} شهر
 همان آفریدون یزدان پرست
 ۳۲۵ اگر شاه بیند به رای بلند

سروشک از دو دیده بیارید شاه
 به دستور گفت آن زمان شهریار
 نشاید^{۲۸} کزین پس جمیم و چریم
 جهاندار نیستند از ما ستم
 ۳۳۰ چنین کوه و این^{۳۴} دشتهای^{۳۵} فراخ،
 پر از گلو^{۳۸} و^{۳۹} نخچیر و آب روان،
 نمایم کین بوم ویران کنند^{۴۲}

۱- که (نیز بی): بر ۲- (بی: زمین است و) ۳- (بی: حرم) ۴- ل. ۴: جنگ (پساوند ندارد) ۵- که: حراجه (بی: ترک و از) ۶- عمل: که با
 ترکمان رای آهنگ (D) ۷- (بی: کرد (پساوند ندارد): بنگری (۳۱۹-۳۲۰): و لا طریق لهم الیوم من توران الی ایران سوی هذه البلاد. و
 کانونا من قبل یخروجون من طریق خوارزم ۸- (بی: حزم): که ل. ۴: جز که ۹- (ق. ۲، ل. ۲: ترکان) ۱۰- س. ۱۰: س. ۱۰ (نیز ل. ۱، س. ۱، س. ۱):
 بزارگان: متن حل (نیز ق. ۱، ل. ۲) ۱۱- عمل: آورد: (نیز بی): به رزم آوری: س. ۲ (نیز ل. ۲، ق. ۲): به روم آوری: متن = ۱۲- (از: زرا): متن =
 ۱۳- ل. ۱۳: برین بوم و بر بار سزادگان: متن = س (نیز ل. ۲، ق. ۱، س. ۱، و ل. ۲، س. ۱، و ل. ۲، س. ۱): و نکاهد (نقطه ندارد): (ق. ۲، ل. ۲، س. ۱):
 بکاهد: متن = س. ۱ (نیز ل. ۲، س. ۱، و ل. ۲، س. ۱): خورد و: س. ۱: گنج: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۶- ق. کافزایش: ل. ۲ (نیز بی):
 افزایش است: متن = هوزده دستنویس دیگر ۱۷- ق. رنج می باردش ۱۸- ل. ۱۸: جای و: س. ۱: که باشد به گیتی جزین جای: متن = ل.
 ۱۹: س. ۱: که: متن حل ۲۰- ل. ۲: بیاییم: متن = س. ۱، س. ۱، و ل. ۲، س. ۱: بی این بیت و بیت سپین را ندارند ۲۱- ل. ۲: بدین گوشه: متن = ل.
 ۲۲: ل. ۲: جلی و: متن = ل. ۲، س. ۲۲- بنگری (۳۲۱-۳۲۵): فقد أصبحنا فی محل الرحمة لما یثالنا من معرفتهم و عادیهم ۲۳- ل. ۲:
 فریاد: بنگری (۳۲۶): معظم فلک علی آتوشروان و بلغ منه حتی بکی ۲۵- (بی: ای) ۲۶- ق. راه ۲۷- ل. ۲ (نیز ق. ۲، ل. ۲): دشوار: متن =
 یازده دستنویس دیگر ۲۸- (ق. ۱: نیاید) ۲۹- (ق. ۱: همان) ۳۰- (بی: با): متن = ۳۱- ک. (نیز بی): و، خویشتن تاج راه متن = یازده
 دستنویس دیگر ۳۲- (بی: پر حوریم: ل. ۲، پر حوریم) ۳۳- (بی: نعم) (D) ۳۴- (ق. ۱: از: ل. ۲: آن: ب. کوه و بین آنکوه و بین آن: متن = یازده
 دستنویس دیگر ۳۵- ک. دشتهای حور ۳۶- (بی: ایوان): س. ۱ (نیز بی): باغ حور: میدان: (ق. ۲): همه از باغ و میدان و ایوان (وزن درست
 نیست): متن = یازده دستنویس دیگر ۳۷- (بی: باغ (پساوند ندارد)) ۳۸- (ک. کار) (ک. کار) ۳۹- ل. ۲: حور ۴۰- ق. (نیز بی): ل. ۲: دیده:
 متن = ۴۱- س. ۱ (نیز ق. ۱، و ل. ۲): که از دیدنش تازه (ق. ۲: ز دیده همی شاد): متن = ل. ۲، س. ۱ (نیز بی): ۴۲- (ق. ۲: شود: ل. ۲: کند)
 ۴۳- ل. ۲ (نیز بی): همان: ل. ۲: همه: متن = یازده دستنویس دیگر ۴۴- س. ۱ (نیز ق. ۱، ل. ۲، و ل. ۲): حراجه: متن = ل. ۲، س. ۱ (نیز ل. ۱،
 ل. ۲، س. ۱) ۴۵- ک. توران (D)

که ویران بود بوم^۲ ایران زمین
 که دشمن زند زین نشان^۶ داستان!
 سخن گوی و^۸ دانا چنان چون سزید،
 بدین مرزبانان^{۱۰} لشکر^{۱۱} بگوی^{۱۲}؛
 سخن هرج^{۱۵} رفت آشکار و نهان،
 چه ایران بر ما چه یک مشت خاکا
 سربرده و گاه^{۲۰} و خیمه زدیم^{۲۱}،
 سپاه از در^{۲۳} تیر و گرز^{۲۴} و کمند،
 بر^{۲۷} و بوم و^{۲۸} کوه و زمین^{۲۹} شماست،
 سپاه و سپهبد نه زین خانه‌ییم!
 که سالار ایران چه افگند بن
 بزرگان^{۳۳} فرزانه و^{۳۳} رای زن

به^۱ آزادگان گفت ننگست^۲ این^۳
 نشاید^۵ که با نسیم همدستان
 ز لشکر فرستاده^۷ برگزید
 بدو گفت: شبگیر از ایلد^۹ بیوی
 ۳۵۰ شنیدم ز^{۱۳} گفتار^{۱۴} کارآگاهان
 که گفتید^{۱۶} ما را ز کسری^{۱۷} چه باکا!
 کتون ما^{۱۸} به نزد شما^{۱۹} آمدیم
 بیابان فراخست و کوهش^{۲۲} بلند
 در و غار^{۲۵} جای کمین^{۲۶} شماست
 ۳۵۵ همه جنگجویان^{۳۰} بیگانه‌ییم
 فرستاده آمد بگفت این^{۳۱} سخن
 سپاه آلانی شدند انجمن

۱- نیز: ا. بر ۴-ل. نیکت: (۱) ۳-س. ق. ل. ۲-س. ۲-نیز: ل. ب.؛ ازین: متن = ل. ۴-ل. ۲-ب. روی) ۵-ل. ب. ل. پ. ل. ۲-ب. نباید: ع. زینشان؛ آیین بیت را ندارد و به جای آن آورده است به دستور فرموده کز هند و روم (۳۲۵) ۲-پس لایبت ۳۲۶ افزوده است:

ز آباد ترکان و هر مرز و بوم
 همی کشور و بوم بارز ما
 برآورد رخشند ز زین سپر

تنام که ویران بود مرز ما
 چو خورشید بر زد سر از باختر

بهاری (۳۲۳-۳۲۷): و عمل له بابا عظیما بن الحدید، و رب لهذا السدء علی کان جانب من جوانبه، حفظة و قواما بحرسونه لیبلا و نهالوا و لما فرغ من ذلك جر عساکره و رکب البحر و سار الی ممالک اللان ۷-س. ۲: فرستاده را ۸-ق. نیز: ل. ۹-ل. نیز: و. زید: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۰- (ب. مرزبانان و؛ مرزداران) ۱۱-ق. کشور ۱۲- (و: این بوم گوی) ۱۳-ل. ۲: نیز: ق. ۲: شنیده: (۱)؛ شنیدیم؛ متن = ۱۴- (و: که بشنیدم از گفت)؛ متن = بازده دستنویس دیگر ۱۵-س. ۱۵-س. ۲: نیز: ل. ۲-ل. ۲-ب.؛ هر چه: (ب: چند)؛ متن = در ق. ۲: این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۱۶-س. ۱۶: نیز: ل. ۲-ل. ۲-ب.؛ گفتند: متن = ل. ۱۶-س. ۱۶: نیز: ل. ۲-ب.؛ و حرف چهارم تنها در نقطه دارد) ۱۷-ل. ۱۷: نیز: ل. ۲-ب.؛ گیتی: (و: از ایران)؛ متن = ل. ۱۷-س. ۱۷: نیز: ل. ۲-ب.؛ ۱۸-ل. ۱۸: (ب. دشتان) ۲۰- (ل. کاخ) ۲۱-ل. ۲۱: مکافات آنرا جزا آمدیم؛ در س. ۱۸-ل. ۱۸: این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۲-س. ۲۲: نیز: ل. ۲-ب.؛ کوه: (ق. کوشش (مکوشش)؛ متن = ل. ۲۲-س. ۲۲: نیز: ل. ۲-ب.؛ ۲۳-ل. ۲۳: (ب. بر: آرد) ۲۴-ل. ۲۴: (و: گرز و تیغ) ۲۵-س. ۲۵: نیز: ل. ۲-ب.؛ دشت: (ق. نیز: ل. ۲-ب.؛ غار و؛ ل. در غار و؛ ق. نیز: (۱)؛ در غار؛ متن = ل. ۲۴-س. ۲۴: نیز: ل. ۲-ب.؛ ۲۶-ل. ۲۶: (کوه و زمین) ۲۷- (ل. در)؛ متن = ۲۸-ل. ۲۸: نیز: ل. ۲-ب.؛ جوب: متن = ۲۹-ل. ۲۹: (ب. گاه و زمین) (و: جای نشین)؛ متن = ل. ۲۶-س. ۲۶: نیز: ل. ۲-ب.؛ و این بیت را ندارد ۳۰-ل. ۳۰: چه ما جنگجویان چه: ل. ۲-پس از این بیت افزوده است:

ز بله‌ای کرده پشیمان شوید
 ل بی‌هتان و از ما بر آن آفرین
 همه رای ما را به فرمان شوید
 که باشد کم آزار و پاکیزه‌دین

بخاری (۳۲۵، ۳۲۸): غارسل الیهم رسولاً و اقدروهم و اقدروهم ۳۱- (ل. ۲-ل. ۲-ب.؛ آن: در ل. ۲-ل. ۲-ب.؛ این بیت پس از بیت ۳۵۳ آمده است ۳۲-ل. ۳۲: بزرگان و ۳۳-س. ۳۳: نیز: ل. ۲-ل. ۲-ب.؛ و این: متن = ل. ۲-ل. ۲-س. ۲: نیز: ل. ۲-ب.؛ (۱)

و زآزاد مردی^۱ کم اندیشه^۲ بود،
نماندی به کس جامه و زرز و سیم،
به هامون رسیدی^۳، نماندی^۴ به جای-
بدیشان^۵ بگفت آشکار و نهان
دل از^۶ نام نوشین روان^۷ خیره گشت
برفتند با باز و ساو^۸ گران
گرانمایه اسپان بسیار مر
سخن گوی^۹ و دانش پذیران بدند،
ز کار گذشته نوان آمدند^{۱۰}
رسیدند با هدیه و با نثار،
همه دیده پرآب^{۱۱} و^{۱۲} دل پر ز خون؛
به شرم و به پوزش^{۱۳} نیاید^{۱۴} نیاز^{۱۵}
ببخشید^{۱۶} یکسر گذشته گناه؛
کنام پلنگان و شیران شده است^{۱۷}،

-سپاهی که شان ناخشن پیشه بود
ازیشان^۱ بُدی شهر^۲ ایران به بیم
۳۶۰ زن و مرد با^۳ کودک و چارپای
فرستاده^۴ پیغام شاه جهان
رخ نامداران از آن^۵ تیره گشت
بزرگان آن مرز^۶ و گندآوران
همه^۷ برده و جامه^۸ و سیم و زور
۳۶۵ ازیشان^۹ هر آنکس که پیران^{۱۰} بدند
همه پیش نوشین روان^{۱۱} آمدند
چو پیش سرپردهی شهریار
خروشان و غلطان^{۱۲} به خاک اندرون
خرد چون بود با دلاور^{۱۳} به راز
۳۷۰ بریشان^{۱۴} ببخشد^{۱۵} بیدار شاه^{۱۶}
بفرمود تا^{۱۷} هرج^{۱۸} ویران شده است^{۱۹}

۱-ل: آزار و خریدی؛ (ب: آزار مردم؛ ل: آزار راه گردی)؛ متن - ۲-س: (نیز آ: هم اندیشه؛ ل: همه پیشه (پساوند ندارد))؛ متن =
یازده دستنویس دیگر؛ قیبت های ۳۵۸-۳۶۱ را ندارد ۳-س: ک: ل: ۲-س: (نیز ل: آ: و: ج: و: زایشان؛ متن = ل: (نیز ب: ۴-ل: بوم)
(همه: هم عمل: رسیدن؛ ق: بندی)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۷-ص: ل: ۲-س: (نیز آ: بماندی؛ متن = ده دستنویس
دیگر ۸-ل: (ب: آ: فرستاد) ۹-ک: (نیز و: به ایشان ۱۰-ق: همه؛ (ب: ازو) ۱۱-ل: دلرام؛ (ل: متن = ۱۲-ل: نوشیروان؛ ق: دل
شیر مردان همه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-ل: (مرحله: ب: ایران) ۱۴-س: ک: ل: ۲-س: (نیز ل: و: آ: ب: ساو و بلزه؛ متن = ل: ق: فی
نیز ل: آ: ق: از دولت این بیت دو بیت زیر ساخته است:

ز نوشین روان داستانش زنده
برفتند با ساو و باز گران

بزرگان آن مرز گرد آمدند
سپاهی و شهری ز هر سوزان

۱۵-س: س: (نیز ل: ب: همان؛ متن = ل: ک: ل: ۱۶-ل: (ب: ل: جامه و برده؛ ق: بیدره و جامه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ در و
ل: استهای این بیت پس و پیش شده است ۱۷-ق: ک: ل: ۲-س: (نیز ق: ل: آ: ل: و: زایشان؛ متن = ل: س: (نیز ل: ب: و: ل: ۱۸-ل: (نیز
ل: ب: آ: میران؛ ق: نیران)؛ متن = ل: ک: ل: ۲-س: (نیز ل: ل: ب: و: ل: ۱۹-ل: س: سخن گو: ق: از ۲۰-ق: باب یک بیت ساخته و
۳۶۵-۳۶۶ را انداخته است ۲۰-ل: (نوشیروان) ۲۱-ق: چه نالان بدید؛ ک: ب: این بیت و بیت سپهر را ندارند ۲۲-ل: (ب: و: ز
غلطان) ۲۳-ل: خاکه؛ (ب: ز آب)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۴-ل: (ب: حورج) ۲۵-ل: دل او (د: دلور) ۲۶-ل: نبودش
(د: پیروزش) ۲۷-ق: ک: ل: ۲-س: (نیز آ: نیارده؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۸-ص: (نیز ل: جواز؛ بتدویق ۲۹-۳۰۶)؛ فلما اتاهم الرسول
و علما انهم لا یطیقون مقاومتها فقد را الیه مع الرسول جماعه من الاکابر بالهدایا و التحف و المیاز و الخدم ۲۹-ل: (ب: بدیشان؛ متن =
۳۰-ل: (ب: ببخشید؛ متن = ۳۱-س: (نیز ل: ب: ز: س: (ب: گفتار ایشان جهان پادشاه؛ متن = ل: ق: ۳۲-س: (نیز ق: ل: و: ل: ۳۳-ل: (ب:
ببخشد) ۳۲-س: ک: ل: ۲-س: (نیز ل: ل: آ: ب: پس؛ ق: ک: س: (ب: کین؛ متن = ل: (نیز ق: ۳۴-ص: س: (نیز ق: آ: ب: هرجه؛
متن = ل: (نیز ل: ب: ۳۵-ل: (ب: شدند))

برآمیخت اندوه با خزمی
 شد از بیم شمشیر ما^۳ چون پرند^۴
 همی شیر جویم^۵ و پیجان^۶ ز میش^۷ ۱۳
 به پالیز گل نیست بی زخم^۸ خارا
 ز بهر^۹ پراگندن گنج بودا
 بکشید با کارداران^{۱۰} پیر^{۱۱}
 نه از بند و از رنج و^{۱۲} پیگار و^{۱۳} جنگا
 بپوشید^{۱۴} بر خویشان اردشیرا

به^{۲۵} سوی بلوچ اندرآمد به راه^{۲۶}
 بگردید گرداندرش با گروه
 که بستند از^{۳۱} انبوه بر پاد^{۳۲} راها
 سه بود برسان مور و ملخا
 خروش آمد از غار و از کوه و^{۳۳} دشت

۳۸۵ دل شاهنوشین روان^۱ شد غمی
 به ایرانیان گفت: آلتان^۲ و هند
 بسته نباشیم با شهر خویش^۳ ۱۹
 بدو گفت گوینده کای^۴ شهریار
 همان^{۱۱} مرز^{۱۲} تا بود با رنج^{۱۳} بود
 ۳۹۰ ز^{۱۵} کار بلوچ ارجمنداردشیر
 نهد^{۱۷} سودمندی به^{۱۸} افسون و رنگ
 اگر چند بود^{۲۱} این^{۲۲} سخن ناگزیر

ز گفتار دهقان برآشفته شاه^{۲۴}
 چن^{۲۷} آمد بمنزدیکی آن^{۲۸} پرز^{۲۹} کوه
 ۳۹۵ بر آن گونه^{۳۰} گرد اندرآمد سپاه
 همه دامن کوه تا روی^{۳۳} شیخ
 منادی گری گرد لشکر بگشت

۱- (نوشین روان)؛ ۲- در اینجا سرنویس دارد: آگاهی یافتن کسری از پادشاهی بلوچیان ۳- (الایان ۴- (ب: جماع) ۴- ۲: بی‌گزنده (۱) ۵- (۱: همه) ۶- س، ل، ۲، س، ۲ (نیز ان، ل، ۲، ب): جوه: متن = ی (نیز ل، ۲، ۷- (ن، ب، و: بی‌جان)؛ متن = یازده دستنویس دیگر (در ل دو حرف نخست بی نقطه و زیر حرف سوم دو نقطه؛ در س، آ دو حرف نخست بی نقطه و زیر حرف سوم یک نقطه؛ در ی سه حرف نخست بی نقطه؛ در ل، ۲، س، ۲، ق، ۲، ل، ۲، ان، ۲، ب، زیر حرف سوم سه نقطه) ۸- س: خویش (پساوند نیلاردا؛ ل) ۹- و میش؛ ق این بیت را ندارد ۹- س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، ل، ۲، ان، ۲، ب): ای؛ متن = ل (نیز ل، ل، ۲، ب، و) ۱۰- س، ۲ (نیز ل، بی: بی: بی‌رنج؛ ق: بی‌رنج و؛ متن = ل ۱۱- (نیز ل، ۲): همه ۱۲- ل: گنج؛ بی (نیز ل، بی: مرد (د: مور)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳- ل، ۲ (نیز و؛ بی‌رنج ۱۴- (نیز ل، ۲) ۱۵- (۲: بی) ۱۶- ق: چه دیر ۱۷- ل: بد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ س، ۲ (نیز و؛ ل)؛ که شد؛ ق: (بتر)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۸- (ب: ز) ۱۹- ق: جوه؛ ل، ۲، ز رنج و (ل، ۲: جوه)؛ س (نیز ل، بی، ب، ان، ۲، ب): بند و رنج و نه؛ متن = ۲۰- س: آبه از بند و رنج و ز پیکار و؛ (و به از رنج پیکار و از بند: آبه از رنج و ز بند و پیکار و؛ متن = ک (نیز ق: نیز - ل، ل، ۲) این بیت را ندارد ۲۱- ل، س، ل، ۲ (نیز ل، بی، ب، ب): بد؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ل، ۲) ۲۲- س، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ل): آن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳- (ب: بی‌چیدگ)؛ ق این بیت را ندارد؛ س، ان، آ، س از این بیت افزوده است:

بکشید با کارداران پیر (۳۹۰ ب) از آپس که بد جنگ را ناگزیر

بندهای (۳۸۵: ۳۹۲): فاستعظم ذلک لکنها سیرة ممالک ۲۴- ل، ۲، ۲۵- س، ۲ (نیز ق، ۲، ل): ز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶- س، ۲ (نیز ل، بی، و، ان، ۲، ب): ز راه؛ (ل، بی: سپاه)؛ متن = ل (نیز ق، ۲، ۲۷- ل، س، ۲ (نیز ل، بی): جوه؛ متن تصحیح قیاس است ۲۸- ل، ۲، ل، ۲- مرز و س (نیز ل، مرز؛ متن = ده دستنویس دیگر (در ل به پیش حرف یکم) ۲۹- ل: پراگنده؛ س، ل، ۲ (نیز ل، بی، ان، ۲، ب): بدان (ل: ایران) کوه؛ س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ل): بدان (د: برین) گونه؛ متن = ق (نیز ق، ۲، ب) ۳۱- ل: ز متن = ۳۲- س، ۲ (نیز ل، بی، ب): بر باد و بر مور (ک: پشه)؛ (ن: بر مار و بر مور)؛ ل: آبیستند بر مور و بر مار؛ متن = ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و، ل): ۳۳- ق: رود؛ (ن: آ: باریک و؛ ق: همه جای آن کوه ناورد و؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۴- ک، س، ۲ (نیز ل، بی: ز کوه و؛ (ن: هامون و؛ س: ضارت کوه و؛ ل: استوه آمد از کوه و ز غار و؛ (ق: و خروشی برآمد ز شهر (و: کوه) و؛ (ل، ۲، بی، ل، ۲، بی، ل، ۲، ان، بی)

وگر^۴ تیغ داران و مردان^۵ گرد،
ناباید که یابد رهایی یکی

که از کوفچی^۱ هرک باید خرد^۶،
وگر^۵ انجمن باشد ار^۷ اندکی،

سوار و پیاده بیستند^۹ راه
زن و مرد^{۱۰} جنگی و کودک نماند
ستم کردن^{۱۱} کوفج^{۱۱} برداشتن
بلوچی نماند آشکار و نهان!
بُدی بی نگهبان و کرده یله
به هامون و بر تیغ کوه بلند
رگ^{۲۱} کوه^{۲۲} را خانه پنداشتن

۴۰۰ چن^۷ آگاه شد^۸ لشکر از خشم شاه
ازیشان فراوان و اندک نماند
سراسر به شمشیر بگذاشتند
بود^{۱۲} ایمن^{۱۳} از رنج ایشان^{۱۴} جهان
شنان بُد^{۱۵} که بر کوه ایشان^{۱۶} گله
۴۰۵ شبان هم^{۱۷} نبود پس^{۱۸} گوسپند^{۱۹}
همه رخت ها^{۲۰} عوار بگذاشتند

چو^{۲۶} رنج آمد از گیل و دیلم پدید^{۲۵}
هوا پردرفش و زمین پرگروه!
بشد^{۳۱} روشنایی ز خورشید^{۳۲} و ماه

و زانجایگ^{۳۳} سوی^{۳۴} گیلان کشید^{۳۵}
ز دریا سپه^{۳۷} بود تا^{۳۸} تیغ^{۳۹} کوه
پراکنده^{۴۰} بر گرد گیلان سپاه

۱- لن: کودگان؛ ق: کد کوفچی؛ س: کوجی (حرف چهارم نقطه ندارد)؛ (لن: گرچیان؛ ق: کوج که؛ لی: ل. آب: کوجیان؛ و: ان: لوجیان
حرف چهارم نقطه ندارد؛ ل: کوجیان؛ متن: ۲- ق: هر چه یابید گرد؛ ک: س: (نیز ق: ل. آب، و: آ): هر که (س: آ. ق: ل. آب، و: هر چه؛ لن:
هرچ) یابید (ل: یابند) خرد؛ (لن: لی: هرچ؛ لی: هر چه) یابید مرد؛ ان: ب: هر چه باشند (بید یابند) مرد؛ س: که هر چه از بلوچی بیابند
مرد؛ متن: ۳- (بید پس از تصحیح هرکه به هرگ؛ ل: برای نویسی کوفچی، نیز ۳- ق: ک) ۳- ق: ک: اگر؛ (لی: ل: ذکر) متن: ۴- ده
مستویس دیگر ۴- (لن: ل: گرد نبرد)؛ ل: تیغ فلان مردان گرد؛ س: (نیز لی): تیغ داران روز نبرد؛ (بید کارداران گرد نبرد)؛ متن: ۵- ک: ک
س: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ) این بیت را ندارد. ه: س: (نیز لن، لی، ل. آب، و: ان: ب): اگر؛ متن: ۶- (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): از؛ (ق: ل. و):
متن: ۷- هوازده مستویس دیگر ۷- ل. آب، و: ل: آ: (نیز لن، ل. آب، و: ل: آ): چو؛ متن: ۸- (نیز آ) ل. آب: آگاه شد آن ۹- (ل: بیستند بر یاد (وزن
درست نیست)) ۱۰- ل. آب، و: ل: آ: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): چو؛ متن: ۱۱- (نیز لن، لی، ل. آب، و: ل: آ): و رنج؛ س: از لوج؛ ق: کرده کدر گنج؛
ل: و جور؛ س: (نیز و: ان: آ): لوج؛ (ل: ق: ل. آب، و: ل: آ): کوج؛ مبد: و کوج؛ متن: (ب) ۱۲- لن: نبود زبیر و بالای حرف یکم یک نقطه
دارد؛ س: ق: کد نبود (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل: ل: نبود)؛ متن: ۱۳- ل: بیاسود؛ متن: ل: آ: (نیز لن، و: ب): ۱۴- لن: شاه؛ بنامی
(۹۳: ۶۰۳). فسار الیهم فرأی مساکر الجبل طلاع السهل والجبل فامر بان یوضع فیهم السیف حتی لایقی منهم أحد ۱۵- ق: ک: س: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): شد؛ (ک: ک: متن: ل: س: ل: آ: (نیز لن، لن، آب، و: ل: آ): ۱۶- (ل: ل: و: اسبان) ۱۷- س: آ: (نیز لی، ل. آب، و: ل: آ): خود؛ (ل: چون)؛ س: ک: ل: آ: (نیز
لن، لن، آب، و: ل: آ): شبانی؛ متن: ل: ق: (نیز ق: ل: آب، و: ل: آ): ۱۸- س: ک: ل: آ: (نیز لن، لی، لن، آب، و: ل: آ): بر؛ (بید: ل: ق: س: آ: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): ۱۹- ل: س: ل: آ: (نیز
لن، لی، لن، آب، و: ل: آ): گوسپند؛ متن: ک: س: آ: (نیز لن، ل. آب، و: ل: آ): و این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۰- س: ک: ل: آ: (نیز لن، لی، لن، آب، و: ل: آ):
و نه؛ متن: ل: ق: س: آ: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): ۲۱- س: س: آ: (نیز لن، لی، لن، آب، و: ل: آ): درو؛ متن: ل: رگ (ک) ۲۲- س: (نیز لی): دشت؛ متن: ۲۳-
دوازده مستویس دیگر؛ در ل: پس از این بیت، بیت ۲۳ از نو نوشته شده است؛ ل: در اینجا سرنویس دارد: آمدن گیلان به زنهان کسری
۲۴- لن: از زنهان جایگه) ۲۴- لن: زنهان جایگه) ۲۵- (لی: نشاند) ۲۶- (ق: آنچه) ۲۷- (بید: سیاه) ۲۸- (لی: با) ۲۹- ل: آب، و: ل: آ): پیش ۳۰- س: (نیز لن،
لی، لن، آب، و: ل: آ): پراکنده؛ متن: ده مستویس دیگر ۳۱- س: ک: ل: آ: (نیز لن، لی، لن، آب، و: ل: آ): که؛ متن: ل: ق: س: آ: (نیز ق: ل. آب، و: ل: آ): ۳۲- ک:
خورشید؛ در ل: س: ل: آب، و: ل: آ): و این بیت بابت سپسین پس و پیش شده است؛ در پای بیت های متن: ل: س: ک: ل: آ: (نیز لن، لی، لن، آب، و: ل: آ):

۴۲۵ ز گیلان به راه مداین کشید^۱
 به ره بر یکی لشکر^۲ بی‌کران
 شواری بیامد^۳ به کردار گردا
 پیاده شد از اسب^۴ و بگشاد لب
 بیامد که بیند مگر شاه را
 [شهنشاه گفت: گر آید رواست
 ۴۳۰] فرستاده آمد^۵ زمین بوس^۶ داد
 [چو بشنید شتبر که خسرو چه گفت
 همانگه^۷ بیامد بنزدیک شاه
 بیرسید از^۸ شاه و شادی نمود
 ۴۳۵] جهاننیده^۹ تمیز زبان برگشاد
 بدو گفت: اگر^{۱۰} شاه ایران توی^{۱۱}
 چرا رومیان شهریاری کنند^{۱۲}؟
 اگر شاه بر تخت قیصر بود
 چو دستور باشد گرانمایه‌شاه

شمار و کران^۲ سپه را ندید^۳
 پدید آمد از دور^۴ نیزه‌وران
 که در^۵ لشکر گشمن بد^۶ پایمرد
 چنین گفت کین^۷ منبر است^۸ از عرب،
 بپوسدهمی^۹ خاک درگاه را^{۱۰}]
 چنان^{۱۱} دان که این خانه‌ی ما رواست^{۱۲}]
 برفت و شنیده همه^{۱۳} کرد یاد
 به رخساره^{۱۴} خاک زمین را برفت^{۱۵}]
 همه مهتران برگشادند راه
 ز دیدار او روشنایی فزودا
 ز روم و ز قیصر همی^{۱۶} کرد یاد
 نگه‌دار و پشت^{۱۷} دلیران توی^{۱۸}،
 به دشت شواران، شواری کنند^{۱۹}؟
 سزد گر^{۲۰} سرفراز بی‌سر^{۲۱} بود^{۲۲}؟
 ببیند^{۲۳} ز^{۲۴} ما نیز فریادخواه

۱: آمد و برگشید (مداین کشید) ۲: (به کنار) ۳: که ل:؟ نایدید؛ (ق: ل:؟، ن:؟، آ:؟، ب:؟) متن = ده دستنویس دیگر؛ بندهای (۲۲۳-۲۲۵)؛ و قلد تلک البلاد بهلوانان من توله، و انصرف عائدا إلى المدائن ۳: س: ق: س:؟ (نیز ل: ن:؟، لی: و، آ: ب:؟) لشکری؛ متن = دل:؟ ل:؟ (نیز ل:؟، ن:؟) ۴: هل:؟ (نیز ق:؟، د:؟) متن = سیزده دستنویس دیگر؛ ل:؟ در اینجا سرنویس دارد: آمدن امیران عرب و حکایت قیصر نمودن ۵: ل:؟ (نیز ل:؟، ب:؟) سوار و پیاده؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۶: ل:؟ س:؟ کزین؛ ق:؟، ک:؟ س:؟ (نیز ل:؟، و، آ: ب:؟) کران؛ ل:؟ (نیز ل:؟) ۷: بدان؛ متن = دل:؟ شد ۸: ل:؟ یکی شد بر شاه ۹: ق:؟ کان؛ س:؟ (نیز ق:؟، ل:؟، و:؟) کو؛ (ل:؟ این؛ ل:؟) حکین؛؟ متن = ل:؟ هم، ک:؟ ل:؟ (نیز ل:؟، آ: ب:؟) ل:؟ ۱۰: ل:؟ ۱۱: ل:؟ مهترست ۱۲: ل:؟ یکی؛ س:؟ مگر؛ متن = ل:؟ س:؟، ک:؟ ل:؟ بیت‌های ۲۲۹-۲۳۲ را ظنونند؛ متن = ل:؟ ل:؟ س:؟ ۱۳:؟، چنين؛ متن = ل:؟ ل:؟ ۱۴:؟، فرسته بیامد ۱۵: ل:؟، آ:؟، ب:؟؛ متن = ل:؟ ۱۶:؟، همی ۱۷:؟،؟ رخساره؛ متن = ل:؟ س:؟ ۱۸:؟، ک:؟ س:؟ (نیز ل:؟، ب:؟) چو مندر؛ متن = ل:؟ ل:؟ ۱۹:؟، زو؛ بندهای (۲۲۶-۲۳۲)؛ تفتاه المنذر بن النعمان لیلی فلیق جزو من العرب فاكرمه و تهلل الیه و استبشر بلاقته ۲۰:؟، چو آن دید (ده جهاننیده) ۲۱:؟، ک:؟ (نیز ل:؟، لی: ب:؟) بیسی؛ متن = ل:؟ ل:؟ س:؟ (نیز ق:؟، ل:؟، و، ن:؟) ۲۲:؟، ب:؟ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

جهاننیده مندر بنزدیک شاه ز روم و ز قیصر سخن داد راه

۲۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، ن:؟) چو ن:؟ (نیز ل:؟، ن:؟) ۲۳:؟، س:؟ (نیز ل:؟، ن:؟) ۲۴:؟، ح:؟ پشت؛ ق:؟، ک:؟ (نیز ل:؟، لی:، ن:؟، آ: ب:؟) نگهدار دشت؛ ق:؟، نگهبان و پشت؛ متن = ل:؟ ل:؟ س:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۲۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۲۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۲۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۲۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۲۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۳۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۴۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۵۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۶۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۷۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۸۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۱:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۲:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۳:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۴:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۵:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۶:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۷:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۸:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۹۹:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟) ۱۰۰:؟، ل:؟ (نیز ل:؟، و، ن:؟)

۴۴۰ شواوای دشتی چو رومی^۱ شوار^۲ بیابند^۳، جوشن نیاید^۴ به کارا
 ز^۵ گفتار^۶ شذیر برآشت شاه
 ز لشکر زبان آوری برگزید
 بدو گفت: از^۸ ایدر برو تا به روم
 به قیصر بگو^{۱۰} گر^{۱۱} نداری خرد
 ۴۴۵ اگر شیر جنگی بنازد^{۱۳} به گور
 ز شذیر تو گر^{۱۵} داد یابی^{۱۶} بس است
 چپ خویش پیدا کن از دست راست
 چو بخشندی^{۲۰} یوم^{۲۱} و کشور منم
 همه^{۲۳} آن کنم کار، کز من سزد
 ۴۵۰ تو^{۲۶} با تازیان دست یازی^{۲۷} به کین^{۲۸} ۱۹
 و دیگر که آن^{۳۰} پادشاهی مراسم

که قیصر همی برفرزاد کلاه
 که گفتار ایشان^۶ بدانند^۷ شنید
 میاسای هیچ اندر آباد^۹ بوم!
 ز رای تو مغز تو کيفر^{۱۱} بردا
 کبابش کند شیر در دشت شور^{۱۴}!
 که او را نشست از بر گوس^{۱۷} است
 چو پیدا کنی، مرز^{۱۸} جویی رواست^{۱۹}!
 به گیتی سرفراز و^{۲۱} مهتر منم،
 نمانم که بادی بدو^{۲۲} بر وزد^{۲۵}!
 یکی در نهران خویشتن را ببین^{۲۹}!
 در^{۳۱} گاو تا برج^{۳۲} ماهی مراستا

۱-س (نیز، ن، ل، ه، ن، آ، ب)؛ رومی چو دشتی؛ متن = دستنویس دیگر ۲-س (نیز ل، آ، و، آ)؛ هزار؛ متن = یازده دستنویس دیگر
 ۳-ک (بیابند؛ ل (نیز ل، ل، آ، و، آ)؛ بیابند؛ (ن، بیابند ز، ق)؛ چو یابند؛ (ن، آ)؛ بیابند و (در حد حرف چهارم واژه نخست نقطه ندارد)؛ متن =
 ل، ق، س، س (نیز ب)؛ ۴-ل (بیاید (حرف یکم بی نقطه)؛ بنداری (۴۳۵-۴۴۰)؛ فشکا ای اوشروان من بدی قیصر (بنداری درباره علت
 این شکایت روایت دیگری نیز آورده است)؛ ه، س، آ؛ به؛ بنداری (۴۴۱)؛ فاستشاط کسری و تنمر و تغیر علی قیصر عس، ک، ل (نیز ل،
 ل، ن، آ، ب)؛ قیصر؛ ق، س (نیز ل، آ، ب، و؛ کسری؛ (ق، وومی)؛ متن = ل، ل، و، ل، آ؛ نلاند (ل، و، ل)؛ (توانند)؛ متن = دوازده دستنویس
 دیگر؛ ق در اینجا سرنویس دارد؛ پیغام دادن نوشین روان قیصر رومی را ۸-ل؛ ز؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۹-ب؛ آباد و؛ ق (این
 بیت در بیت سپین را نیارد)؛ ۱۰-س (نیز ن، ب، ب)؛ بگویی؛ متن = ل (نیز ل، ل، ل)؛ ۱۱-س (نیز ل، ل، ب)؛ ا؛ متن = ل
 ۱۲-ب (ب؛ کی قر)؛ ۱۳-س؛ بنارده؛ ق؛ بنارده؛ ک؛ نیازد؛ ل (نیز ل، آ)؛ نیارده؛ (ن، بیازد؛ ل، بیارید (حرف پنجم نقطه ندارد)؛ ل، و؛ نازد
 (حرف دوم نقطه ندارد)؛ متن = ل، س (نیز ق، آ، ب، آ، ب)؛ در س (حرف یکم و در ل حرف یکم و دوم نقطه ندارند)؛ ۱۴-ل؛ گور
 (پسواند ندارد)؛ س (نیز ل)؛ آب شور؛ (ب؛ هم آب شور)؛ و، ک (نیز ل)؛ گور؛ (ن، سیر)؛ در آب شور؛ س (نیز ق، ل، آ)؛ گور و هم آب
 شور؛ (پ، و)؛ آ کبابش (آ کبابش)؛ کند گور و هم (و؛ شیر با)؛ آب شور؛ ل؛ کنامش کبیر شیر در آب شور؛ متن = ل (نیز ل)؛ ۱۵-س
 (نیز ل، ن، ل)؛ ل؛ در؛ دگر؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶-ق (آ؛ بازمانی)؛ ۱۷-ل؛ ل؛ (نیز ل، ق، آ، ل، ن)؛ آ؛ ل؛ بر هر گسست؛ متن = س
 ق، س (نیز ق، آ، ب، و)؛ ل؛ در همه دستنویسها؛ بر گسست؛ بجز آ؛ بر گسست)؛ ۱۸-ل (آ؛ مفر)؛ ۱۹-ک؛ سزاست ۲۰-ل؛ بخشیده
 ۲۱-ق (ق؛ روم)؛ ۲۲-ل (ب؛ حرم)؛ ۲۳-س؛ ب؛ ل؛ س (نیز ل، ن، ب)؛ همی؛ متن = ل، ق، ۲۴-س (نیز ق، آ، ل، آ)؛ برو؛ متن = (نیز ل، ل،
 ب)؛ ۲۵-ق؛ سزد (پسواند ندارد)؛ ل؛ بر؛ در؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۶-س؛ چ؛ ق، ک، ب (نیز ل، ل، ل، آ، ب، و، آ، ب)؛ چو؛ (ن، آ)؛
 ک؛ متن = ل، ل (نیز ق)؛ ۲۷-ق (سایس؛ ل، یابی)؛ ۲۸-س (نیز ل، ل، ب)؛ خون؛ (ن، کتور)؛ (پسواند ندارد)؛ متن = ده دستنویس
 دیگر ۲۹-س (نیز ل، ل، ل، آ، ب)؛ بین خویشتن را تو تنها کتور؛ ۳۰-ل (آ؛ ز؛ این)؛ ۳۱-ل؛ آ؛ درو ۳۲-ل؛ پشت؛ س؛ آ؛ چرخ؛ (ل، آ)؛ چرخ
 و؛ متن = یازده دستنویس دیگر

ترا^۱ تیغ بولاد گردد چو موم

اگر من سپاهی فرستم به روم

بیامد بگردار^۲ بادِ دمان^۳!
 بیچید بی‌مایه^۴ قیصر ز^۵ داد!
 همی دور^۶ دید از^۸ بلندی نشیب^۷
 سَخُن باور آن^{۱۱} کن که اندر خورد
 برین^{۱۱} گونه رنجش^{۱۲} بیالدهمی^{۱۳}
 بنالده^{۱۵} کسی از^{۱۶} کران تا کران،
 و زان^{۲۰} دشت^{۱۷} بی‌آب دریا^{۲۱} کنیم^{۱۹}

فرستاده از پیش^۲ نوشین‌روان^۳
 بر قیصر آمد، پیامش بداد
 ۲۵۵ نداد ایچ پاسخ ورا جز فریب
 چَین گفت کز مُنیر کم‌خرد^۹
 اگر خیره‌مُنیر بنالدهمی
 و ر^{۱۴} ایدونک از دشت^{۱۵} نیزه‌وران
 زمین آنک^{۱۷} بالاست پهن^{۱۸} کنیم^{۱۹}

شنیده‌سَخُن‌ها^{۲۳} همه^{۲۲} یاد کرد
 که با مغز^{۲۴} قیصر خرد نیست جفت!
 جهان‌جستن و جنگ و پیمان که راست،
 و زین^{۲۷} کشتن^{۲۸} و غارت و تاختن!
 که^{۳۰} شب زیر^{۳۱} آتش کند هر دو دست!

۲۶۰ فرستاده بشنید و^{۲۲} آمد چو گرد
 برآشت کسری به دستور گفت^{۲۵}
 من او را نمایم که فرمان که راست،
 ز پیشی و از^{۲۶} گردن‌افراختن،
 پشیمانی آنکه خورد مرد مت^{۲۹}

۱: حق: بروا در آن^۱ لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ بنداری (۴۴۲-۴۵۲)؛ و ارسَل الیه رسولا یوعده و یهدده وینکر علیہ ما جری من جهة علی المنذر، و بأمره یاتصفاه من نفسه، و إن لم یفعل ذلک جهز الیه عسکرا لا یكون له بهم طاقة فیملکوا دیاره و یذخروا بِلاده ۲-ل: نزد ۳- (لی: نوشیروان) ۴- س: (نیز آ: بزبان؛ و: وزان؛ س: م: دل^۲ (نیز لن، ق: آ، لی، ن: آ، ب: آب روان؛ متن = دل، ق: (نیز ل: آ، ب) ۵- ل: برمایه ۶- س: آ: به ۷- ق: (زود؛ متن = ۸- س: (نیز لن، ن: آ، ب: دید دور از؛ ق: دید دیدار او؛ متن = دل، ک: ل: آ، س: (نیز لی، ل: آ، ب، و: آ) ۹- ل: آ: (نیز ل: آ، و: آ)؛ بی: خرد؛ متن = دل، ک: (نیز لن، ق: آ، لی، ب: دل، آ، ب) ۱۰- ل: با روانم؛ ل: آ: پیش شاهان؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ بنداری (۴۵۳-۴۵۶)؛ فلما أتى الرسول قیصر وأسمعه رسالة کسری قال: لا تقبل من کلام المنذر الجاهل سوى ما یصح ۱۱- (لی: بدین) ۱۲- س: (نیز لن، لی، ن: آ)؛ بر: بده؛ (ب: برخود)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۳- (بنالده (بساوند نلدار)) ۱۴- س: (نیز لن، ق: آ، ل: آ، ب: آ)؛ گر؛ متن = دل، س: ۱۵- (لن: بیاید (بیاید؟)؛ لن: نیاید؛ ب: سالد (قطعه نلدار))؛ متن = ۱۶- س: بیایند لشکر؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ لی: این بیت را نلدار ۱۷- ل: (نیز لی، ل: آ، ب، ن: آ، ب)؛ آنکه؛ متن = دل، ک: س: (نیز لن، ق: آ، و: ب) ۱۸- س: ق: ک: س: (نیز لن، ل: آ، و: آ)؛ پهناست بالا؛ متن = ل: (نیز ب: دل، آ، ب)؛ (نیز ل: آ، ل: آ)؛ بر آن؛ ق: (آ: از آن؛ و: زین؛ ب: در و)؛ متن = دل، ق: س: (نیز ل: آ، ب: آ)؛ بالا (ل: بنداری (۴۵۷-۴۵۹)؛ و: متن = جاوز هر حده من بِلاده جملت ارضه کالبحر، و أطبقت السماء علیه ۲۲- ق: (آ: بی: جوع) ۲۳- ق: سخنهای قیصر ۲۴- س: بروا؛ این بیت را نلدار ۲۵- ق: مود بقفت ۲۶- ل: س: ق: ز: (ب: آن)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷- ق: (برین) ۲۸- س: ل: (نیز لن، ن: آ)؛ کوشی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۹- س: س: (نیز لن، ق: آ، ل: آ، ب)؛ المزون (ق: امروز) خورد زانک (ل: آنکه)؛ متن = دل: آ: آخر خورد زانک (ق: آنک) هست؛ (لی: ب: افزون خورد زان نشست (ب: زانکه است (ل))؛ ق: پشیمان شود آنک او گشت مست؛ متن = دل ۳۰- س: س: (نیز لن، ق: آ، ل: آ، ب: آ)؛ به؛ متن = ۳۱- (لی: نشیند به)؛ متن = ل: بنداری (۴۶۰-۴۶۴)؛ فاقصر ف الرسول، ولما وقف کسری علی جوابه علم أنه غیر ناطق بقتضی العقل، وأنه متماد فی الفجریة و الجهل، فقال: سبتم قیصر حین یفتی من سکر الاختیار، و ربما قد یفتض السکران بده علی النار

سپاه اندرآمد ز هرسو^۲ ز جای^۳
 زمین قیرگون^۵ شد، هوا^۶ آبنوس^۷
 سوازان شمشیرزن سی هزار^۹
 بفرموده کز دشت نیزه‌وران،
 که آتش برآزند از آن^{۱۲} مرز و^{۱۳} بوم^{۱۴}
 برین^{۱۷} کینه‌بر^{۱۸} مایه‌دار توام^{۱۹}،
 فرستیم با نامه نزدیک^{۲۱} اوی،
 به روم و به قیصر تو ما را^{۲۲} پسند^{۲۳}

۴۶۵ بفرمود تا بروکشیدند^۱ نای
 ز درگاه برخاست آوای^۲ کوس
 گزین کرد از آن^۷ لشکر نامدار^۸
 به منڈیر سپرد آن سپاه گران
 سپاهی بر از^{۱۰} جنگجویان به^{۱۱} روم
 ۲۷۰ که هرچند^{۱۳} من^{۱۵} شهریار توام^{۱۶}
 فرستاده‌یی ما^{۲۰} کتون چرب‌گوی
 مگر خود نیایدت از آنپس^{۲۲} گزند؛

گفتار اندر نامه‌ی نوشین روان به قیصر و پاسخ قیصر^{۲۵}

نیستده‌یی^{۲۶} خواست از^{۲۷} بارگاه
 ز نوشین روان شاه فرخ‌نژاد،
 به قیصر یکی نامه فرمود شاه
 جهانگیر و^{۲۸} زنده کن کعباد،

۱-س: بر میدینند؛ (ل: آ، و؛ د: هر میدینند) متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل: سوی؛ س: (نیز به، و؛ ا): به هرسو؛ (ل: یکسر)؛ ق: ل: ز
 (ل: آ: به) هر سو سپاه اندر آمد؛ متن = س: ک (نیز ل: ق: آ، ل: ن: آ، ب) ۳-س: (نیز ل: ق: آ، ل: ن: آ، ب): به دشت جل: ق: س: آ (نیز ل: آ، ب، و)
 ۴-س: ق: س: آ (نیز ل: ن: ق: آ، ب): آواز؛ متن = ل: ک، ل: آ (نیز ل: ل: آ، ب، ن) ۵-ک: تیره گون ۶-ب: گشت و کوه؛ ا: و این بیت را ندارند
 ۷-ل: زان ۸-ب: نایب‌اران سرار) ۹-س: ک، ل: آ (نیز ل: ن: ل: آ، ب): صد هزار؛ متن = ل: ق، س: آ (نیز ق: آ، ل: آ، ب، و؛ ا)؛ بندوی
 (۴۶۷-۴۶۵): فاختر من عسکره ثلاثین الف فارس ۱۰-ل: آ: برد) ۱۱-ل: س: جبه: متن = ۱۲-ل: زان؛ (ل: چو آتش برآند زان)
 متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳-ل: ن: جو:؛؛ بندوی (۴۶۹-۴۶۸): و ضمهم إلى المنذر و أمره أن یحضر من أرض العرب جحلا
 یحرق بیاسهم بلاد الروم ۱۴-ل: گرچند؛ (ب: هرچند که)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۵-ق: بر) ۱۶-س: ک: (نیز ل: ن: ل: و، ب):
 شهریار توام؛ (ل: ن: توام)؛ ل: آ: شهر ایران نوم؛ (ل: آ: مایه‌دار نوم؛ ل: آ: شهریار نوم)؛ متن = ل: ق، س: آ (نیز ق: آ، ب، آ) ۱۷-ل: آ (نیز ل: ن: آ):
 بدین: متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸-س: آ (نیز ل: آ: آ): گه: ل: ل: س: (نیز ل: ن: آ، ب): گونه بر؛ (ل: گونه من)؛ متن = ل: ک، ل: آ (نیز ق: آ، ب، و)
 ۱۹-س: ک، ل: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب): نامداری نوم؛ (ل: ن: توام؛ ل: بوم)؛ (ل: پایه‌دار نوم)؛ متن = ل: ق، س: آ (نیز ق: آ، ب، آ): ق: آ: پس از این
 بیت افزوده است:

ز روم و ز قیصر مدار ایچ پاک
 چه رومی بر من چه منت خاک

بندوی (۲۷۰): و قال له انا كنت انا صاحبك و شهریارك فعلى أن أنتقم لك و أطلب ناراك ۲۰-س: ک، ل: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب): را؛ متن =
 ل: ق، س: آ (نیز ق: آ، ل: ب، آ) ۲۱-ل: نامه‌یی نرد؛ س: ک، ل: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب): از (ب: ز) ایران فرستم به (س: فرستیم) نزدیک؛ متن = ق،
 س: آ (نیز ق: آ، ل: ب، و، آ) ۲۲-ل: زان پس؛ (ل: نایب ترا زان؛ س: ق، ک، س: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب): نایب از آن پس (س: کس)؛ ل: آ: مایه‌دار ایران
 (حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد)؛ (ا: از آن پس نیاید)؛ متن = ق: آ، ل: آ، ب، و، ب) ۲۳-س: ک: (نیز ل: ن: ل: و، ب): به قیصر بود
 روم ما؛ (ک: رومیان؛ ل: آ: روم و ما)؛ و؛ ل: آ: به قیصر شوم کم نیاید؛ (ا: ز: چه؟) قیصر بود و دم ما؛ (ا: متن = ل: ق، س: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب)
 ۲۴-ل: آ: سسد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در همه دستنویس‌ها بجز ل: آ حرف یکم نقطه دارد)
 ۲۵-ل: نامه‌کسری به قیصر روم؛ ل: آ: نامه‌کسری به قیصر و پاسخ قیصر از را؛ س: آ: نامه‌ی نوشین روان نزد قیصر؛ متن = ق، س: ک: نویس
 ندارند ۲۶-ل: س: ق: ل: آ (نیز ل: ن: ل: و، ب): نویسنده‌یی؛ متن = ک: بی: آ (نیز ل: آ: ب) ۲۷-ق: آ: (ل: ن: آ، ب: جو:)

همان^۲ رای^۳ کسری برو^۴ کرد یاد^۵
ببچید و اندر شگفتی بماند
برو پر ز چین کرد و^۶ رخساره زرد
پدیدار کرد اندرو خوب و زشت!

نخست آفرین کرد بر کردگار،
کزویست پرخاش و آرام^{۱۶} و مهر
و زو به یکی پیش او با کمر
سر مشتری زیور شمیر^{۲۰} تست،
به^{۲۱} تخم کیان باز هرگز نداد^{۲۲}!
همان با سر و^{۲۳} افسر و لشکر^{۲۴}
ز بیم^{۲۸} می^{۲۹} بیل و آوای^{۳۰} کوس!^{۳۱}
که دارد به پرخاش با روم تاو؟^{۳۲}
گذشت آن ستم^{۳۵}، برنگیریم نیز!
برآریم گرد از کران تا کران!

برو^۱ آفرین کرد و نامه بداد
۲۹۰ سخن فاش بشنید و نامه بخواند
ز گفتار^۱ کسری سرفراز^۱ مرد
نیسنده را^۱ خواند^۱ و پاسخ نداشت^۱

سر خامه^{۱۱} چون کرد^{۱۲} رنگین به^{۱۳} قار
نگارنده^{۱۴} برکشیده^{۱۵} سپهر
۴۹۵ به گیتی یکی را^{۱۷} کند تاجور
اگر^{۱۸} خود سپهر روان زیر^{۱۹} تست،
به دیوان نگه کن که رومی نژاد
تو گر^{۲۳} شهریاری نه من کهترم
چه بایست پذیرفت^{۲۶} چندین^{۲۷} فسوس
۵۰۰ بخوام^{۳۱} کتون^{۳۲} از شما باز و ساو
به تاراج^{۳۳} بردند^{۳۳} یکچند چیز
ز دشت^{۳۳} سواران^{۳۵} نیزه‌وران

۱-ق (نیز لی، ب)؛ بدو ۲-س-س (نیز، ن، لی، ب)؛ همه: متن = ل (نیز ق، ل) ۳-س، ق (نیز، ن، لی، ب)؛ ان، ب، ا؛ راز: متن = ل، کد، ل، س ۴ (نیز ق، ل، ب، و، ا) ۵-ل ۶ (نیز لی، ب)؛ بدو: متن = یازده دستنویس دیگر هاس ۲ (نیز ل، و، ا)؛ برگشاده: متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنامی (۲۷۱-۳۸۹)؛ ثم جز در سولا آخر و نغذه‌الی فیصر و کتب‌الیه کتابیا پنجمه فیه و معظه و یأمره و یألا یعدو طوره و لا یجاوز مقنار شیر اوضه. و الا نقض عهده و استیاح تاجه و تخته ۷-ق (برآشفت) ۷-لی، ب؛ (جواب) ل این بیت تا نثار ده س در اینجا سرنویس دارد؛ پاسخ فامه کسری از فیصر ۸-ق، ل ۲ (نیز ق، ل، ب، و)؛ نویسنده را اس (نیز، ن، لی، ب)؛ ان، ب؛ نویسنده: متن = ک، س ۹ (نیز ن، لی، ب)؛ خواهسته؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰-س، ل ۲ (نیز ن-ل، و، ان، ب)؛ نوشت: متن = ق، ک، س ۲ (نیز بی، ا) ۱۱-س، ل ۲ (نیز ن، لی، ب)؛ ان، ب، و؛ نام: متن = بی، ل ۲ (نیز ق، و) ۱۲-س، ق، ک، س ۲ (نیز ن، ق، ل، ب)؛ گذشت: متن = ل، ل (نیز لی) ۱۳-ل، ج: (ق آنز)؛ بی، ق، ک؛ رنگی ز د س ۲ (نیز ن، لی، ب)؛ ان، ب؛ رنگی چو (لی، ب)؛ و، ان، ب؛ زندگی ز؛ احتسن = ل ۱۴-ل؛ نگارنده و ۱۵-ب؛ برگزیده ۱۶-س، ک، س ۲ (نیز، ن، لی، ب)؛ آرام و پرخاش؛ ان)؛ فرخاش و آرام؛ متن = ل، ق، ل ۲ (نیز ق، و) ۱۷-ب؛ یکی رایگیتی ۱۸-ل، ل (وگر)؛ ۱۹-ل؛ زبان و ق (نیز ب)؛ پیش؛ متن = ۲۰-س، ل؛ ایسان؛ ق؛ همان مشتری... (۹) و خویش؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۱-ق (نیز ب)؛ ز؛ متن = ۲۲-ق (نیز ن، لی، ب)؛ ان، ب، و؛ ان، ب؛ که داد (بد) جواب؛ هرگز که داد؛ ل؛ نثار دز؛ کوس و زکیفاده؛ متن = ک، س ۲ (نیز، ن، ق، ل) ۲۳-ق (وگر)؛ ۲۴-ق (آخسرو)؛ متن = ۲۵-س؛ کشور؛ (ب)؛ کشور و افسرم)؛ ل؛ همانا سزای لشکر و افسرم (وزن دوست نیست)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶-س، ک، ل ۲ (نیز لی، و، ان، ب)؛ باید پذیرفته؛ ق؛ بایست... (۹)؛ متن = بی، ل ۲ (نیز ق، ل، ب، ا) ۲۷-ق (ن؛ چندین) ۲۸-ق (وسهم) ۲۹-س (نیز لی)؛ یکی (ق؛ آن)؛ ۳۰-س (نیز ق)؛ آوار ۳۱-لی، ب، و؛ ان؛ بخوام ۳۲-ق (همی)؛ کد، ل؛ پس از این بیت افزوده است:
سکندر شیلی به ایران چه کرد؟
نهفته نشد تیغ اسکندری
چو سازه باز از نو این (ق)؛ به آواز تو؛ طوری
۳۳-د؛ بر الفوس ۳۴-س (نیز ب)؛ بردهد ۳۵-ق (اسیم) ۳۶-س ۲ (نیز لی)؛ سواران و

نه بخورشید نوشین روان^۱ آفرید،
که کس را نخواهد خمی از^۳ مهان^۲

وگر^۲ بستد از چرخ گردان کلید،
همه کام او یابد^۵ اندر جهان!

۵۰۵ فرستاده را هیچ^۶ پاسخ نداد
چو شهر از بر مشک^۱ بنهاد^{۱۱}، گفت

به^۷ تندى ز^۸ کسرى نیامدش^۹ یادا
که با تو^{۱۲} صلیب و مسیح^{۱۳} جفت!

فرستاده با او نزد هیچ^{۱۴} دم
بیامد بر شاه^{۱۶} ایران چو گرد^{۱۷}
چو برخواند آن نامه را شهریار
۵۱۰ همه موبدان و ردان را بخواند
سه روز اندر آن^{۲۱} بود با رای زن
چهارم بر آن^{۲۳} راست^{۲۴} شد رای شاه

دژم دیدد پاسخ، بیامد^{۱۵} دژم!
سَخْن‌های قیصر^{۱۸} همه^{۱۹} یاد کرد^{۱۷}
برآشفت با گردش روزگار
وژان^{۲۱} نامه چندى سَخْن‌ها براند
چه^{۲۲} با پهلوانان لشکرشکن،
که راند^{۲۵} سوى جنگ قیصر سپاه

گفتار اندر لشکر کشیدن نوشین روان به جنگ قیصر روم^{۲۶}

برآمد ز در ناله‌ی گاودم^{۲۷} خروشیدن نای^{۲۸} و^{۲۹} روینه‌خیم^{۳۰}

۱-دلی: نوشیروان) ۲-ل: ۲. س: ساند سرد (تقطعه ندارند); س (نیز ن، ی، و، ان): ۲. نباشد (ن: نیاید؛ ن: ۲. نماند (حرف دوم و چهارم
تقطعه ندارد) مهی از دق: نشاید ستود از د: ۲. ل: نباید (به: نیاشی) مهی از: س: ۲ (نیز ل: ۲. و): نباید نمود از: (ب: نیاید نبرد از: (د):
من: (ق: ۲): ۴-ک: ل: ۲. میان: ۵-ل: ق: یابد (حرف یکم تقطه ندارد): ۶-س: ۲ (نیز ن، ل: ۲. ب، و، و، ب): باید: متن: ۷-س: ل: ۲ (نیز ق: ۲. ی، و، ان: ۸):
۹-هی: ایچ: ۷-ک: ل: ۲. س: ۲ (نیز ن، ق: ۲. ل: ۲): ز: متن: ۱۰-س: ق: (نیز ل، ب) ۸-س: ۲ (نیز ل: ۲. ب، و، ب، ل: ۲): جز: متن: ۱۱-ده دستویس دیگر
۱۲-د: نکر: دلچ: ۱۰-س: ۱۰-ک: ل: ۲. ل: ۲. ق: ۲. ل: ۲): نامه: (۱۳: حشک از بر مهر): متن: ۱۴-س: ق: (نیز ل: ۲. ب) ۱۱-ل: بنهاد و ۱۲-س:
۱۳-ل: (نیز و): ۱۵-متن: ۱۶-یازده دستویس دیگر ۱۳-ق: (نیز ق: ۲): چلیبایست: س: ک: ل: (نیز ن، ی، و، ان): مسیح و چلیبایست: متن: ۱۷-س: ۲
نیز ل: ۲. ی: ۱۸-ب: این بیت و بیت سپین را ندارد: بنادری (۴۹۰-۵۰۶): فاجاب قیصر عن کتابه و قال: إن كنت ملکا قلت بعد بل أنا
أكثر منك خندا و فندا، و أشرف أصلا و نسا، فإن كنت على عزم اللقا، فامتع قبل أن تؤغل بلادك، و أحرب ديارك، و إنك إن كنت فا
عقل یهدیک الی مصالحتک لم یکن لک نظیر فی جمیع الملوک، و لکنک حرمت سداد الرأی و حسن التدبیر. فلست تصلح
للشهریاریة و سخن کتبه بمثل هذه العقالات، و رد الرسول ۱۴-ق: ایچ: ۱۵-ل: س: ق: س: ۲ (نیز و): بیامد (حرف یکم تقطه ندارد): ۱۶-ک:
ل: ۲ (نیز ل، و، ان: ۱۷): نیامد ل: ۲: دید و پاسخ نیامد؛ ق: ۱۸-خمی گشت و آورد پاسخ: متن: (ن، ب) ۱۶-ل: ۱۶-س: ۲ (نیز ل): شهر: متن: ۱۷-دوازده
دستویس دیگر ۱۴-س: ۲ (نیز ل: ۲. ب، و، و): یاد کرد یاد متن: ۱۸-د: (ن: ایران (د): ۱۹-ل: یرو: س: (نیز ب، آ): همی:
متن: ۲۰-جواز دستویس دیگر ۲۰-ل: بلو آن ۲۱-ق: (ان: اندرین) ۲۲-ل: (چ: ۲۳-ک: ۲۳-ب: ۲۴-ق: ۲۴-د: ۲۵-س: ۲۵-ک: (نیز
ن، ی، و، ان: ۲۶: آرد: متن: ۲۷-ده دستویس دیگر: بنادری (۵۱۷-۵۱۲): و لما وقف کسری علی هذا الجواب تجلا ثلاثة أيام بورواله و
أصحاب رأبه فأسفرت أرقاهم علی قصد بلاد الروم ۲۶-ل: رفتن نوشین روان به روم به رزم قیصر: متن: ۲۷-ل: س: ک: س: ۲ س: نویس
نفراند ۲۷-ق: کن: طای: ۲۸-س: ۲ (نیز ن، ی، و، ان: ۲۹-ب: کوس: س: س: ۲ (نیز ق: ۲. ل: ۲. ب، ل): یابد: مطبل: ل: ۳۰-زنگ: متن: ۳۱-ل: (نیز و): ۲۹-ل:
چو: ۳۰-ق: ۳۱-د: حندی: درای

وگر - داستان را - برآید^۳ به میخ
جهانجوی و^۵ در قلب مایه^۶ منم،
گهی بر چیم^۷ گاه بر میمنه،
نجوم به رزم^۹ اندر آرام و خوابا

گرفت آن^{۱۱} سخن‌های کسری به یاد
به^{۱۳} هر خیمه و خرگهی^{۱۲} برگذشت،
پنچینست فرمان^{۱۵} بیدار شاه^{۱۴}،
کسی سوی خاک^{۱۸} سیه بنگرد^{۱۷}،
چن^{۲۱} آید ز فرمان^{۲۰} یزدان^{۲۲} برون

به روز^{۲۳} سید^{۲۲} و شب^{۲۵} تیره فام^{۲۴}،
همی‌داشتی نیک و بد را نگاه^{۲۶}،
بد و نیک را خوار نگذاشتی^{۲۷}
ورا^{۲۹} دخمه کردی بر آن^{۳۰} جایگاه
کلاه و کمان و کمند^{۳۲} و کمر،
نبودی به از^{۳۳} مردم اندر مفاکا

که در پی^۱ میانش^۲ بیزم به تیغ^۳
۵۶۰ به پیش سپهر^۴ طلایه منم
نگهبان^۵ پیل و سپاه و بنه
به خشکی روم^۸ گر^۷ به دریای آب

منادی‌گری نام او زشتواد^{۱۰}
بیامد دوان^{۱۲} گیرد لشکر بگشت
۵۶۵ خروشید کای بی‌کرانه سپاه
که گر^{۱۶} جز به داد و به مهر^{۱۷} و خرد
بر آن^{۱۹} تیره‌خاکش بریزند^{۲۰} خون

به یاتگی منادی نشد^{۲۳} شاه رام
همی گیرد لشکر بگشتی به راه
۵۷۰ ز کاپ جهان آگهی داشتی
ز لشکر کسی کو^{۲۸} بشردی به راه
اگر^{۳۱} بازماندی ازو سیم و زر
بد و نیک با مرده^{۳۳} بودی به خاک

۱-س (نیز، ن، ای، ن، آ، ب)؛ که گر نه؛ ک، ل (نیز ق، ل، ج، و، آ)؛ اگر نه (ک؛ حنه ح)؛ متن: ل = ۲-ق؛ میان را ۳- (آ؛ برآم)؛ س؛ دستها
را برآرد؛ ۴-مستانه برآرد؛ (ای؛ آستانه برآم)؛ متن: ده دستنویس دیگر ۴-ق، ک (نیز ل، آ، ب، و، آ)؛ بر؛ (ق؛ را)؛ متن: ل، س، ک (نیز
ن، ای، ن، آ، ب)؛ هس، ق (نیز ن، ای، ل، آ، ب)؛ حرد متن ۵- (ای؛ دایه)؛ و؛ به جنگ اندرون نیک مایه)؛ متن: ک، ل (نیز ق، آ، ب،
ن، ای، ن، میانه ل، ل، چپ و (ن؛ میسر)؛ متن: یازده دستنویس دیگر ۸-ق، ل؛ تا؛ ک؛ یا؛ (و، آ؛ گه)؛ س (نیز ن، ای، ل، ن، ای، ن، ای، بوم
گر؛ (ق؛ روم و؛ بد بود؛ ک؛ متن: ل (نیز ب)؛ ۹- (ق؛ روم)؛ ۱۰- س، ک، ل (نیز ن، ای، ل، آ، ب، ن، آ، ب)؛ شیرزاد؛ ق؛ شهر داد؛ متن: ل
نیز ق، ۱۱- س، ق، ک (نیز ن، ای، ب)؛ این؛ متن: ل، ل (نیز ق، ل، آ، ب، ن، آ، ب)؛ و؛ این بیت را ندارند ۱۲- س، ل (نیز ن، ای، ب)؛ دمان؛
متن: ل (نیز ق، ۱۳- ل؛ از؛ ۱۴- (ق؛ برده می)؛ ۱۵- ل، ن، آ، ب، این بیت و بیت سپین را ندارند ۱۶- (ای؛ اگر)؛ ۱۷- (ل، آ، ب؛ مهر و به داد)
۱۸- (آ؛ نگر)؛ ۱۹- ل، ن، آ، ب؛ که بر)؛ ۲۰- ل؛ و؛ بریزد (حرف پنجم نقطه ندارد)؛ آ؛ بریزد)؛ ۲۱- ل؛ ل (نیز ن، ای، ب)؛ چو؛ متن تصحیح
قیاسی است ۲۲- ق؛ شاهان؛ ای؛ این بیت و بیت سپین را ندارند ۲۳- ل؛ شد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ل؛ نید؛ س، ق، ک (نیز ن، ای، ب)؛
به بند؛ ل؛ بند و منادی نشد؛ ای؛ ک، ن، ب؛ نید؛ ن، آ؛ بید؛ آ؛ شد)؛ (ق؛ منادی چو بشنید شد)؛ متن: ل، ل، ۲۴- (و، ن، آ؛ سفید)؛ ۲۵- س
نیز ل؛ آ؛ تارها؛ متن: دوازده دستنویس دیگر ۲۶- ق، ب، از ۵۶۹ و ۵۷۱ یک بیت ساخته و ۵۶۹- ۵۷۱ را انداخته است ۲۷- ل،
ل؛ نگذشتی (حرف یکم نقطه ندارد)؛ و این بیت را ندارند ۲۸- (ای؛ اگر)؛ ۲۹- ق؛ هس ۳۰- س (نیز ن، ای، ل، آ، ب، و، ن، آ، ب)؛ بدان؛ متن: ل،
ه، ک (نیز ل، ای، ل، آ، ب)؛ این بیت را ندارند ۳۱- ل، آ، ب، و، آ؛ وگر)؛ ۳۲- ق (نیز و، آ)؛ کمند و کمان؛ س؛ سلاح و کلاه و کمند؛ ک (نیز ن، ای،
ن، آ، ب)؛ ز جمله (دچام) و کلاه و کمند؛ ل؛ همان جامها (جامه‌ها) با کلاه (ب) کمند و کمان و کلاه؛ متن: ل (نیز ق، ل، آ، ب)؛ ۳۳- س،
ق، ک (نیز ن، ای، ل، آ، ب، و، ن، آ، ب)؛ مرده (آ؛ تا مرده)؛ متن: ل، ل (نیز ق، آ، ب)؛ ۳۴- ل؛ ل؛ بوی

که نوشین روان^۳ آن بزرگی^۴ گرفت؛
 ورا^۶ رای^۷ هوش و^۸ درنگ آمدی:
 که رفتی بر دشمن^۹ چاره جوی^{۱۰}
 نکردی ستم بر^{۱۱} خردمند شاه
 به چشم^{۱۲} دلاور نهنگ^{۱۵} آمدی
 جهان را به داد و^{۱۷} به شمشیر جستا
 که بر تاز و خشکی بناید^{۲۰} به^{۲۱} راه
 چو بگذارد^{۲۳} از چرخ گردنده تیغ^{۲۴}
 همش دیز خوشاب و^{۲۶} هم آب جوی^{۲۷}
 دل افروز و^{۳۰} بخشنده^{۳۱} او بود^{۳۲} و بسرا
 جهان را^{۳۵} همی داشت در زیر پڑا
 ازیرا^{۳۹} بدان بی نیازی^{۴۰} بدی^{۳۸}
 نبرداشتی جنگ یک^{۴۳} روز بیش
 به پیش سپاه^{۴۵} آمدی^{۴۶} بی درنگ

جهانی بدو^۱ مانده^۲ اندر شگفت
 ۵۷۵ به^۵ هر جایگاهی که جنگ آمدی
 فرستاده می خواستی راست گوی
 اگر یافتندی سوي^{۱۱} داد راه
 اگر^{۱۳} جنگ جستی، به جنگ آمدی
 به تاراج دادی همه بوم و رست^{۱۶}
 ۵۸۰ به کردار خورشید^{۱۸} بُد رای^{۱۹} شاه
 ندارد ز کس^{۲۲} روشنایی دریغ
 همش خاک و هم ریگ و هم رنگ و بوی^{۲۵}
 فروغ و^{۲۸} بلندی نبودش^{۲۹} ز کس
 شهنشاه را مایه این بود^{۳۳} و^{۳۴} فز
 ۵۸۵ ورا^{۳۶} جنگ و بخشش چو بازی^{۳۷} بدی^{۳۸}
 اگر^{۴۱} شیر و پیل^{۴۲} آمدندیش پیش
 سپاهی که با خود و خفتان^{۴۴} جنگ^{۴۳}

- ۱- (ق: آ: ازو) ۲- ل: ماند (ق: ای: نوشین روان) ۳- ک: این شگفتی ۴- ل: (نیز لن، ای: و، با: ز: متن = ل: ص، ق: (نیز ق: آ: ل: بی: لن، آ: هس: (نیز لن، ای: ب: و، یا: (ل: و، با: متن = ل: ق: ک: ل: آ: (نیز ق: آ: ل: بی: و) ۵- ۷- ص، ق: ل: آ: (نیز ق: آ: ل: و، ای: و، رای: و: متن = ل: ه: (نیز لن، ل: بی: لن، ای: ب) ۸- ق: ح: ج: از ۵۷۵ و ۵۷۸ و یک بیت ساخته و ۵۷۵ تا ۵۷۸ را انداخته است ۹- ل: مردم ۱۰- و) جنگ جوی؛ و، ق: بیت های ۵۷۶ و ۵۷۷ و اندالوند ۱۱- ک: بر ۱۲- ل: با: (ق: خود: و: نبود: مستمگر:؛ متن = ص: که: (نیز لن، ای: ل: بی: لن، ای: ب) ۱۳- ل: (نیز ق: آ: ل: بی: و: ک: متن = ص: (نیز لن، ای: و، لن، ای: ب) ۱۴- ل: (لن، ق: آ: بی: خشم: دن:؛ حشم: (حرف: یکم: نقطه: ندارد:؛ متن = ص: ک: ل: آ: (نیز لن، ای: و، آ: بی) ۱۵- (ق: بلنگ: ل: از ۵۷۸ و ۵۷۵ و یک بیت ساخته و پس از آن بیت های ۵۷۶ و ۵۷۸ را از نو نوشته است ۱۶- ل: (دست: سپاوند: ندارد:؛ ۱۷- (ل: هادی) ۱۸- ک: خورشید ۱۹- ل: داد ۲۰- ل: (لن: بناید: (حرف: دوم: نقطه: ندارد:؛ از نیاید:؛ ل: آ: تاز و بر خشکی: بناید: متن = یازده: دستنویس: دیگر ۲۱- (آ: ز) ۲۲- ل: کسی ۲۳- ص: ل: آ: (نیز لن، ای: و، لن، ای: بی: بی: بگر: یز: متن = ل: ه: ق: ه: (نیز ق: آ: ل: بی: آ: بی) ۲۴- ل: ص: ل: آ: (نیز لن، ای: و، لن، ای: بی: بی: بی: خاک: تیره: (و: روشن:؛ همش رنگ: (و: مشک: لن، ای: خاک: و: بوی: (لن: آ: خاک: کبری:؛ ق: خار و خشاک: و هم رنگ: و بوی: (ل: آ: خاک: روید: همش رنگ: و بوی: (آ: بول:؛ متن = ل: (نیز ق: آ: بی) ۲۶- ل: آ: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ده: دستنویس: دیگر ۲۷- ل: روی: (آ: ج:؛ متن = هوازده: دستنویس: دیگر ۲۸- ق: ل: (نیز لن، ای: بی: لن، ای: بی: لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز ق: آ: ل: و، آ: بی) ۲۹- ص: ک: ل: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: (نیز ق: آ: بی: و، آ: نبوشد: متن = ل: (نیز ل: آ: بی) ۳۰- ل: (ق: آ: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۱- ص: ل: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۲- ص: ل: (نیز لن، ای: بی: آ: روست: و: (ق: لن، ای: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۳- ل: (نیز لن، ای: بی: با: داد: و: (ل: و: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۴- ل: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۵- ل: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۶- ک: دمر: ۳۷- ک: دمر: ۳۸- ل: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۳۹- ل: چنان: ای: ک: ل: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۴۰- ل: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۴۱- ل: (و: ک: و: ۴۲- ص: ل: آ: (نیز لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۴۳- ل: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: ح: ج: متن = ل: ص: ک: (نیز لن، ای: لن، ای: بی: و: رخشنده: متن = ده: دستنویس: دیگر ۴۴- ل: (بی: به: جنگ) ۴۵- ل: (سپاه: آ: سپاه) ۴۶- ل: سپاهای شدی

اگر کشته^۱ بودی، زگر^۲ بسته زار^۳ به زندان^۴ بیروزگر شهریارا

که سوراب^۸ بد نام آن کاوستان^۹
 پر از مردم و ساز جنگ^{۱۲} و نوا
 کشیده سر باره اندر سحاب
 ندیدند^{۱۷} جای به درگاه^{۱۸} راه^{۱۹}
 به پای آمد آن باره^{۲۱} جالبیق
 ندیدند جای گذار^{۲۳} و گریزا
 شد آن باره^{۲۵} دز بکردار دشتا
 همی^{۲۸} دود^{۲۹} آتش برآمد به ماه
 تنی بی سرانشان^{۳۱} دگر جای بودا
 برآمد^{۳۳} چو زخم^{۳۴} تیره زنان

چنین تا بیامد^۵ بدان^۶ شارستان^۷
 ۵۹۰ برآورده می دید^{۱۰} سر بر^{۱۱} هوا
 ز خارا بی افکنده^{۱۳} در^{۱۲} قعر^{۱۵} آب
 به گرد حصار^{۱۶} اندرآمد سپاه
 بدو^{۲۰} ساخت از چار سو منجیق
 برآمد ز هر سوی دز^{۲۷} و مستخیزا
 ۵۹۵ چو عورشید^{۲۲} تابان^{۲۵} ز^{۲۶} گنبد بگشت
 ز جوی^{۲۷} سولوان و گرد سپاه
 همه حیض^{۳۰} بی تن سر و پای بود
 عو زینهار و خروش^{۳۳} زنان

لله: خسته گس، ق (نیز ل، ل، ان، ۲، ب): اگر؛ متن = ل، که ل، ۲ (نیز ب، و، ا) ۳: خسته زار؛ ل، ۲ (نیز ب): بسته خوار؛ متن = بازده
 دستویس دیگر ۴: (بد نیروی)؛ ق در اینجا سر نویسی دارد؛ گفتار در گرفتن نوشتن روان حصار رویمان راه بنداری (۵۸۸، ۵۳۹): و
 دخل من آذریجان الى أرض العدو فكان يلقاه الناس في كل منزل بالسمع والطاعة متمرضين لفتحات عواطفه و متفئضين الى ظلال
 مملكة هـ: ل، ۲ (برآمد) ۵: ل (نیز ل، ۲، ب، بر آن: (۱) بدین؛ متن = ده دستویس دیگر ۷، ۹، ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ب): شارسان؛ متن = ل،
 می، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۴) ۱۰: ل، ک (نیز ق، ۲، ب، ا): شوراب؛ سی، ل (نیز ل، ۲، ب، ا): سیدار؛ بد سیوا؛ متن = ل، ۲ بنداری ۹: ق
 شارسان (سواوند نلارده؛ ل، ۲ (نیز ب، ب): کارسان؛ ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ا): خارسان؛ و، ا: خارستان؛ متن = ل، سی، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ بنداری (۵۸۹):
 فسار کتلیک حتی وصل الى مدينة تسمى سوراب ۱۰: ل، ۲ خوانا نیست؛ (ق) ۲: برآورده بریدید؛ ل، ۲: برآورده دیدند) ۱۱: سی، س ۲ (نیز
 ق، ۲، ب، ا): در؛ متن = ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ا): ۱۲: ل، ۲ جنگ و ساز؛ ل، ۲، س، ل (نیز ل، ۲، ب، ا): ساز و جنگ؛ متن = سی، ق، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲ (ب،
 ۱۳: ل، ۲: برافکنده؛ ل، ۲ (نیز ل، ۲): سرافکنده؛ ل، ۲، ب، بی افکنده؛ بد بن افکنده؛ متن = ل، سی، ق، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲ (ق، ۲، ا):
 ۱۵: سی، ۲ (نیز ل، ۲، ا): زوغ؛ (نورود)؛ متن = بازده دستویس دیگر؛ بنداری (۵۹۱، ۵۹۰): ۱۶: ل، ۲ و علیها سور من الحجارة عظیم طالع من قعر
 البلد مناطق للجوزاء فی جز السماء ۱۶: ل، ۲ سیاه؛ در ل، ۲ سه واژه نخست خوانا نیست ۱۷: (۱) ندید چند؛ ل، ۱۸: (و دروازه) ۱۹: ل، ۲
 ل، ۲: شاه؛ ل، ۲ از ۱۹۲ و ۱۹۳ ب یک بیت ساخته و ۵۹۲، ۵۹۶، ۵۹۳ را انداخته و پس از آن بیت های ۵۹۷ و ۵۹۴ را آورده است؛ ق
 این بیت و اندلورد بنداری (۵۹۲): فأحاط بالمدينة إحاطة الأطواق بالأعناق، و سَدَ عليهم الطرق فی جميع الجهات ۲۰: ق، ک، ل، ۲، س، ۲
 (نیز ق، ۲، ب، و، ن، ۲)؛ برود متن = سی (نیز ل، ۲، ب، ا): ۲۱: ل، ۲ (نیز ل، ۲): جاره؛ (ق) ۲: باره (بر) ۲۲: ل، ۲: سوشی (وزن درست نیست)؛
 ل، ۲: سو دجل؛ ل، ۲: سورد؛ ق، ۲: چو آمد ز هر سوارو؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۳: ق، ل، ۲ (نیز ا): چو؛ س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲ (ب،
 ل، ۲، ک، ل، ۲، ب، ا): جای گذار؛ (ا)؛ متن = ل، سی، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ بنداری (۵۹۳، ۵۹۴): و نصب علیها المجانیق من جميع الجوانب ۲۴: ک،
 خورشید ۲۵: ل، ۲، سی، ۲ (نیز ق، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲: گر فانه؛ متن = ل، ک (نیز ل، ۲، ب، ا): ۲۶: ق، ۲: به؛ بنداری (۵۹۵): ق، ما طلعت الشمس من
 البرم فلتقی ۲۶: ل، ۲: ق، طالع صلصان من تلك الأبراج المتعينة والأبنية الرقيقة ۲۷: ق، ۲ (نیز ق، ۲، و، ن، ۲)؛ خروش؛ متن = ل، سی، ک (نیز ل، ۲، ب، ا)
 ۲۸: ل، ۲، ا، ۲، ل، ۲ (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲: خورش؛ متن = ل، سی، ک (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲: سر ایشان (۱) ۲۳: ل، ۲
 زبهار و جوش؛ سی، ۲ (نیز ب، و، ن، ۲)؛ زبهار خروش؛ ک، ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ا): چو (ل، ۲) زبهار و باتک و (ل، ۲، ب، ا): چو
 خروش؛ متن = سی، ک (نیز ق، ۲، ل، ۲) ۲۳: ق، ۲، سی، ک، ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، و، ن، ۲)؛ (۲)؛ متن = ل، سی، ل، ۲ (نیز ل، ۲، و، ن، ۲)؛ ل، ۲ (ب،

به گنج و به مردی^۲ گران‌بایه^۳ بود،
خروش آمد و ناله‌ی^۴ زینهارا
نه بر گنج^۵ دینار بر گاه^۶ بوم

به رهبر دزی دیگر آمد پدید
نگهدار^{۱۱} آن دل توانگر^{۱۲} بدی
ز کسری بد آمد^{۱۵} به فرجام اوی^{۱۴}
هنوز اندرو نارسیده سپاه
هوا چون تگرگ^{۱۶} بهاران کنند
بر آن بوم^{۲۱} و بر خاک^{۲۲} و^{۲۳} خاورنماند!
سپه را همه بدره^{۲۵} و تاج دادا
همه بر گرفتند راه گریزا
همه پیر و برنا شلبدن آنچمن،
غریوان و فریادخواه آمدند،
به روم^{۳۳} اندرون رزم و رنج^{۳۳} آن تست^{۳۳}
پرستار^{۳۴} فری کلاه^{۳۸} تویم^{۳۷}

ازیشان هر آنکس که پرمایه بود^۱
۶۰۰ بستند و بر پیل^۲ کردند بار
نبخشود^۳ بر کس به هنگام رزم!

و زانجایگه لشکر اندرکشید
که^۹ در بند او^{۱۰} گنج قیصر بدی
که آرایش روم بد^{۱۳} نام اوی^{۱۴}
۶۰۵ بدان دز^{۱۶} نگه کرد^{۱۷} بیدار شاه
بفرمود تا تیرباران کنند
یکی^{۱۸} تاجور^{۱۹} خود^{۲۰} به لشکر نماند
همه گنج قیصر به تاراج دادا
برآورد از آن^{۲۶} شارستان^{۲۷} رستخیزا
۶۱۰ خروش آمد از کودک و^{۲۸} مرد و زن
به پیش گرانمایه^{۲۹} شاه آمدند
که دستور و گنجور^{۳۰} و گنج^{۳۱} آن تست^{۳۲}
به جیان^{۳۵} ویژه زینهارخواه^{۳۶} تویم^{۳۷}

۱-ل: بی‌مایه تر-گران‌بایه تر) ۲-پ: به مردی و گنجش) ۳-س: گرانبایه؛ ل: کزان سایه؛ س: (نیز بی، ل: گرانمایه؛ ل:ن، ق: و، ن: آ، ب: گران‌سایه)؛ متن = ل: ق: یک (نیز ل: آ، ب) ۴-ل-س: (نیز ق: آ، بی، ل: آ، ب)؛ بیستند بر پیل و؛ متن = (ن: بی، و، ن: ق) ه-س: (نیز ب: بی ناله و؛ متن = یازده دستنویس دیگر ع: (ن: زینخشود (ل)) ۷-س: ه: ل: (نیز ق: آ، بی، ل: آ، ب)؛ گنج و؛ ل: آ خوانا نیست؛ متن = ل: ق: س: (نیز بی، بی، و، آ) ۸-س: ق: بی، ل: (نیز بی، ق: آ، بی، بی، ن: آ، ب)؛ هنگام؛ ل: آ خوانا نیست؛ متن = ل: س: (نیز و، آ)؛ بدلی (۶۰۱، ۵۹۶)؛ فوضع فیهم السیف و سبط علیهم الأوسر و النهب ۹-س: (نیز و، آ)؛ چو ۱۰-س: (نیز و، آ)؛ بند و در) ۱۱-س: ه: ل: (نیز آ)؛ (نیز بی، آ)؛ نگهدار؛ متن = ل: ق: آ، بی، ل: (نیز بی، ن: بی)؛ توانگر ۱۳-ق: (دین بدی) ۱۴-س: (نیز آ، ب: او-او؛ ل: آ-او-اوی (پساونند نلارود))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-ل: (نیز بی، بی)؛ برآمد؛ ل: نماند؛ متن = س: ه: س: (نیز ق: آ، بی، ل: آ، ب)؛ ق: این بیت را ندارد ۱۶-ق: آ: بدانگه) ۱۷-ل: نگهدار؛ ل: بیت‌های ۶۰۷، ۶۰۵ را ندارد ۱۸-س: ورا ۱۹-و: (نامور) ۲۰-س: ه: ل: (نیز بی، بی، و، بی، آ، ب: بدان؛ متن = ل: ق: س: (نیز بی، و، آ) ۲۱-س: (نیز بی، ق: آ، بی، ن: آ، ب)؛ بدان؛ متن = ل: ق: بی، س: (نیز بی، و، آ) ۲۲-ق: ح: ح: ۲۳-ل: ق: س: (نیز ل: و، آ)؛ خاک؛ متن = س: (نیز بی، ق: آ، بی، بی، ن: آ، ب) ۲۴-ق: (نیز ل: آ)؛ چو ۲۵-ق: یاره ۲۶-ل: زان ۲۷-ق: ل: (نیز بی، ل: آ، بی، بی، آ)؛ شارسانه؛ متن = ل: س: ل: (نیز بی، ق: و، بی، ن: آ، ب) ۲۸-آ: و ناله ۲۹-و: (سرالراز) ۳۰-ل: فرمان ۳۱-و: (وزم) ۳۲-ل: (کیست) ۳۳-ق: (چنگ) ۳۴-ق: (پرم: و گنج و بزم) ۳۵-ل: (همه) ۳۶-ل: (ن: زینهارخواه) ۳۷-س: توام؛ ل: (آمدیم) ۳۸-ق: روی چو مه؛ ه: بر سر کلاه؛ آ: س: (نیز ل: آ، بی، و، آ، ب: بر کلاه؛ متن = ل: س: (نیز بی، ق: آ، بی، ن: آ))

بخندید از آن^۱ شهریار جهان^۲
 کجا^۳ جنگ^۴ را پیش ازین^۵ ساختیم
 کی^{۱۱} تاجور بر لب آورد^{۱۲} کف
 سپاهی بیامد به پیش سپاه
 ۶۲۵ شده نامور لشکری انجمن
 همه جنگ را تنگ بسته میان
 به خون آب داده^{۱۸} همه تیغ^{۱۹} را
 سپه را نبد بیشتر زان درنگ
 ز^{۲۴} هر سوز رومی تلی^{۲۵} کشته بود
 ۶۳۰ بشد خسته از جنگ^{۲۷} فرفور یوس^{۲۸}
 شواران^۱ ایران بسان^۲ بلنگ
 پین رومیان در همی ناخند

چنان^{۳۲} هم همی رفت با ساز جنگ
 سپه را به هامونی^{۳۴} اندر کشید
 ۶۳۵ دزی بود با لشکر و بوق و کوس

بدو گفت کین^۳ نیست^۴ از ما نهان^۵
 ازین^۹ اندیشه هرگونه پرداختیم^{۱۰}
 بفرمود تا برکشیدند صفا
 که شد بسته^{۱۳} بر گرد و بر باد^{۱۴} راه
 بلان^{۱۵} سرافراز^{۱۶} شمشیر زن
 بزرگان و فرزنانگان و کیان^{۱۷}
 بد^{۲۰} آن تیغ^{۲۱} بزنده مر^{۲۲} میغ^{۲۳} را
 که نخچیر گیرد ز یالا^{۳۳} بلنگا
 دگر^{۲۶} خسته از جنگ برگشته بودا
 دریده درفش و نگونسار^{۲۹} کوسا
 به هامون کجا غرمش آید به چنگ^{۳۰}
 در و دشت ازیشان^{۳۱} بپرداختندا

همه نیزه و گرز و خنجر به چنگا
 برآورده‌یی دیگر^{۳۵} آمد پدید
 کجا خواندندیش قالیبوس^{۳۶}

۱-ل: زان؛ ق: س. ۲-نیز ق: ل. ۳-ب: و. ۴-ا: از؛ متن = س. ک: ل. ۵-نیز ل: ن. ۶-ب: ۲. ۷-ع: جوان ۸-ق: این ۹-س: ۴. ۱۰-نیز ل: ۱. ۱۱-گشت؛ (و: گشت)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲-ل: ناگهان ۱۳-س: س. ۱۴-نیز ل: ن. ۱۵-ب: هرگز نپرداختیم؛ متن = ل: (نیز ق: ۱) ۱۶-ل: یکی (و: شده)؛ که تا!؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷-ل: (نیز ل: آورده) ۱۸-ب: (تنگ)؛ س: (نیز ل: ب:). بستند؛ (ل: ن: ۱). بر پوست؛ ل: شد بسته؛ متن = ق: س. ۱۹-نیز ق: ل. ۲۰-ا: (و: ۱). ۲۱-س: ق. ک: ل. ۲۲-نیز ل: ن. ۲۳-ب: یاد و (کند جوی) برگردد؛ متن = ل: س. ۲۴-نیز ق: ل. ۲۵-ب: و. ۲۶-ل: ۱۵. یلان و ۱۶-ل: ۱۶. سرافراز و ۱۷-ق: این بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۸-ل: داد (و: ۱). ۱۹-ل: جنگ ۲۰-ل: (بر: ۱). ۲۱-ق: س. ۲۲-نیز ل: ل. ۲۳-ب: ا: بران؛ (نیز ل: ن. ۲۴-ب: آ: برننده؛ متن = ۳۲-ل: در جنگ؛ متن = ک: (نیز ق: ۲). ۲۳-ل: و: لا؛ و: ع: بالا؛ (نیز ل: ز بالا در (ل: ۱)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴-ق: س: (نیز ل: ق: ل. ۲۵-ب:؛ متن = ل: س. (نیز ل: ب: ۲۵-ق: یله؛ (نیز ل: ملى (نقطه ندارد) ۲۶-ب: (و: دگر) ۲۷-س: ک: ل. ۲۸-نیز ل: ن. ۲۹-ب:؛ هزیمت سپه (ل: ن. ۳۰-ل: (نیز ل: شده)؛ خسته؛ متن = ل: ق: س. (نیز ق: ۲). ۳۱-ب: و: ۲۸-ل: ن. ۳۲-فرفور یوس؛ ل: فرفور یوس؛ و: فرفور یوس؛ (حرف ششم نقطه ندارد)؛ آ: فرفور یوس (حرف سوم نقطه ندارد)؛ ب: فرفور یوس (پساولد ندارد)؛ متن = ل: س. ۳۳-نیز ق: ل. ۳۴-ل: نگرسار ۳۵-ق: آ: حمیش آمد بیجنگ؛ ل: آ: فرش آمد بیجنگ)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۶-ل: (نیز ل: زیشان)؛ ل: این بیت را ندارد؛ بنامی (۶۳۳، ۶۱۶)؛ فانهی الشیر بلنگ الی قصر فجهر الیه عساکر کجبال من الحدید. فالقوا و ظهرت الغلبة للاربریین فحدوهم حصدا، و قتلوا مقدمهم، و کان یسمی فرفور یوس ۳۷-ع: چنین ۳۸-ل: ل. ۳۹-و: و: بزرگان؛ ا: س. ۴۰-ب: این بیت را ندارند ۴۱-ل: هامون؛ چو ۴۲-ب: (ب: بیدک) ۴۳-ل: قالیبوس؛ س: قالیبوس (حرف چهارم و ششم نقطه ندارند)؛ ک: ل. ۴۴-ق: قالیبوس؛ ا: س. ۴۵-ق: قالیبوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ ل: قالیبوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ ق: قالیبوس (حرف چهارم و ششم نقطه ندارند)؛ ل: قالیبوس (حرف چهارم نقطه ندارد)؛ ن: قالیبوس (حرف یکم نقطه ندارد)؛ متن = ق: (نیز ل: ۳۶-ب: آ: ۲) پس از این بیت افزوده است:

سواران ایران بسان بلنگ (۱۶۳۱)

که^۱ بگشاید از رنج^۲ یک مرد^۳ لب،
 بر از گاه بیندش^۴ آگنده پوست^۵!

به گوش من آید به تاریک‌شب
 هم اندر زمان آنک^۶ فریاد ازوست^۷

بفرسود^۸ رنج^۹ و ببالود^{۱۰} خواب،
 گرانمایگان بر گرفتند راه^{۱۱}
 به درگاه کسری شدند انجمن،
 بدین^{۱۲} شارستان^{۱۳} نامداری^{۱۴} نماند،
 که آمد که بخشایش آید ز شاه،
 نه خوب آید از داد یزدان^{۱۵} اسیر،
 کزین پس^{۱۶} نبینی جزاز^{۱۷} خارستان^{۱۸}،
 به قالینوس^{۱۹} اندرون بر چهیم^{۲۰}!

۶۵۰ چو برزد ز خرچنگ تیغ^{۲۱} آفتاب
 تیره برآمد ز درگاه شاه
 از آن دژ و زان^{۲۲} شارستان^{۲۳} مرد و زن
 که ایدر^{۲۴} ز جنگی سوار^{۲۵} نماند
 همه خسته و کشته^{۲۶} شد بی‌گناه
 ۶۵۵ زن و کودکی خرد با مرد^{۲۷} پیر
 چنان شد کز و باره^{۲۸} و شارستان^{۲۹}
 چو قیصر^{۳۰} گنهکار شد، ما^{۳۱} کهیم^{۳۲}!

گنهکار شد رسته با^{۳۱} بی‌گناه!

بر آن رومیان^{۳۸} بر^{۳۹} ببخشود^{۴۰} شاه

۱-ک: ۲- (نیز ل، ن، آ): همی هر زمانی فروز شد سپاه (۳۱-عجیب): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲- دژ و آن: بی: باره و (ل، ک): شهر و آن: بی: ۳- وزان شهر و آن: (آ: و راسهر از (ک)): متن = ق: که: ل (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۴- ۱۳- ق: ل (نیز ل، ن، آ): بی: باره و (ل، ک): شهر و آن: بی: ۵- ۱۴- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۶- ۱۵- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۷- ۱۶- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۸- ۱۷- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۹- ۱۸- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۰- ۱۹- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۱- ۲۰- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۲- ۲۱- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۳- ۲۲- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۴- ۲۳- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۵- ۲۴- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۶- ۲۵- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۷- ۲۶- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۸- ۲۷- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۹- ۲۸- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۰- ۲۹- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۱- ۳۰- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۲- ۳۱- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۳- ۳۲- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ:

خروشی برآمد ز قالینوس (ک: قالینوس (حرف ششم بی نقطه): ن: قالینوس)

نو گفتمی بفرند (ن: بفرید) نالنده کوس (ک: که از گوش ها شد نهان زخم کوس)

۱۱-ک: ۲- (نیز ل، ن، آ): همی هر زمانی فروز شد سپاه (۳۱-عجیب): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲- دژ و آن: بی: باره و (ل، ک): شهر و آن: بی: ۳- وزان شهر و آن: (آ: و راسهر از (ک)): متن = ق: که: ل (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۴- ۱۳- ق: ل (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۵- ۱۴- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۶- ۱۵- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۷- ۱۶- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۸- ۱۷- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۹- ۱۸- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۰- ۱۹- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۱- ۲۰- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۲- ۲۱- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۳- ۲۲- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۴- ۲۳- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۵- ۲۴- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۶- ۲۵- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۷- ۲۶- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۸- ۲۷- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۱۹- ۲۸- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۰- ۲۹- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۱- ۳۰- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۲- ۳۱- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ: ۲۳- ۳۲- (نیز ل، ن، آ): بی: ن، آ:

و زانجا بگه نیز^۲ لشکر براند
ببستند و بر پیل^۳ کردند باره^۴

بسی خواسته پیش^۱ ایشان بماند
۶۶۰ هر آنکس که بود^۳ از در کارزار

که با پیل و لشکر بیامد به^۹ راه
دلیران رومی و گنداوران
بدان تا نباشد به بیداد^{۱۴} جنگ
دلیران ایران گروها گروه^{۱۵}
ز بهر زن و کودک و گنج^{۱۶} و^{۱۷} بوم
چهارم^{۱۹} چو بفروخت گیتی فروز،
سوار^{۲۲} ندیدند جنگی به^{۲۳} روم
پیی^{۲۴} را نید بر زمین نیز^{۲۵} راه
هم آنکس^{۲۶} که گنجور^{۲۷} قیصر بدند،
به جنگ آمدش گنج چون دید^{۲۸} رنج

به انطاکیه^۷ خبر شد ز^۸ شاه
سپاهی بدان^{۱۱} شهر بُد^{۱۱} بی‌کران
سه روز اندر آن، شاه را^{۱۲} شد درنگ^{۱۳}
چهارم سپاه اندر آمد چو کوه
۶۶۵ برفتند یکسر سواران روم
سه جنگ گران کرده شد در سه^{۱۸} روز
گشاده شد آن مرز^{۲۰} آباد^{۲۱} بوم
به شهر اندر آمد سراسر سپاه
بزرگان که با تخت و افسر بدند
۶۷۰ به شاه جهاندار دادند گنج

دستویس^۲ (نیز ق^۱، ل^۱، و^۱، ا^۱، ب^۱، ان^۱)؛ نزد^۳ متن = ل (نیز ل^۱، ب^۱، ان^۱)؛ ۲- ل: بیز (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ق (نیز ل^۱)؛ نیز: متن = دوازده
دستویس دیگر ۳- س: س (نیز ل^۱، ب^۱)؛ دید: متن = ل (نیز ق^۱)؛ ۴- ل، و، ق، ل، و، س: ل، و، س: ۲ (نیز ق^۱، ل^۱، ب^۱، ان^۱)؛ ب: ببستند بر پیل و؛
متن = ه: یابورد با خود همه شهریار؛ متن = ک (نیز ل^۱، ب^۱)؛ و: بنداری (۶۴۵-۶۶۰)؛ فخرج اهلهای مستعینین بالآمان فامنهم
س (نیز ل^۱)؛ انطالیه: متن = دوازده دستویس دیگر ۷- ک (نیز ب: انطرا: ل^۱؛ بر: ل^۱؛ ان^۱؛ چون): متن = یازده دستویس دیگر
د (ل^۱، و^۱، ک: ک: ب: ه: ۹- ک (نیز ل^۱، ق^۱، ب^۱، ان^۱)؛ برآمد ز: ۲؛ یا لشکر آمد ز: س (نیز ل^۱، ب: چو پیل و چو لشکر برآمد به: ق: چو با
پیل و لشکر درآمد ز: ۲؛ چو پیل و یا لشکر آمد ز: ل^۱)؛ یا پیل و یا لشکر آمد به: ۲؛ چو با لشکر و پیل آمد به: متن = ل، ا- ل: بر
آن که ل^۱؛ نیز ل^۱، ب: و: ل^۱)؛ در آن: متن = س، ق: س (نیز ق^۱، ل^۱، ا^۱)؛ ۱۱- ل (نیز ق^۱): شد: متن = سیزده دستویس دیگر؛ بنداری
(۶۶۲-۶۶۱)؛ نم ساق السكر و قَم القیلة و سار حنی نزل علی انطاکیة ۱۲- (ب: و امشان) ۱۳- (ل: شاه شد بی درنگ) ۱۴- (ل: ان^۱):
پدیدار؛ بنداری: لمکث ثلاثة أيام یدعوهم الی تسلیم المدینة و الخروج للطاعة حتی لا یكون ابتداءً بالحرب اعتناء و ظلماً ۱۵- ل
ابن بیت و انصاره ۱۶- (ل: ق: مرز) ۱۷- (ل: حویج) ۱۸- س، ک: س (نیز ل^۱، ق^۱، ب^۱، و: ب: ان^۱)؛ ق: متن = ل، ق، ل، ق (نیز ل^۱)؛ بنداری:
فی یومین ۱۹- س، ک: س (نیز ق^۱، ل^۱، ب^۱، و: ب: س: دیگر: متن = ل، ق، ل، ق (نیز ل^۱، ب^۱)؛ بنداری: فی الیوم الثالث ۲۰- ق: مرز و: ل: ل:
گنج: متن = سیزده دستویس دیگر ۲۱- ک: آباد و ۲۲- (و: سواران) ۲۳- س: ل (نیز ل^۱، ق^۱، ب^۱، ان^۱)؛ ز: متن = ل، س (نیز ل^۱)؛ و:
۲۴- ل (نیز ل^۱)؛ ننی: (ب: یکی)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۲۵- (ل: ایچ: ل^۱؛ هیج: در ل^۱؛ ابن بیت پس از بیت ۶۶۵ آمده است؛
پسایه یستهای متن = سیزده دستویس دیگر ۲۶- ل (نیز ل^۱، ب: هر آنکس؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۷- ک: جنگی؛ ق: از ۶۹۹ و
۶۷۱ هجری یک بیت ساخته و ۶۶۹ تا ۱۶۷۱ را انداخته است ۲۸- ک (نیز ل^۱، و: ل^۱)؛ نادیده: ل^۱؛ نبره: متن = ل، س (نیز ق^۱، ب^۱)؛
ک: بنداری (۶۷۰-۶۶۵)؛ فلم یجیئوه الی ذلک و برزوا الی قتاله فجزت بینهم ثلاث و قاتع عظیمه فی یومین و لما کان الیوم الثالث
تحت قضاکیه لدخلها کسری و تملک بها خزان قیصر

نهادند^۴ بر پشت پیلان به بند^۵
به سوی مداین فرستاد شاه.

زیشان^۱ هر آنکس که جنگی^۲ بندند^۳
اسیران^۶ و آن گنج^۷ قیصر به^۸ راه

زمین دید رخشان تر^{۱۰} از چرخ^{۱۱} ماه
هی^{۱۲} تازه^{۱۵} شد پیرو^{۱۶} گشته جوان^{۱۷}
که انطاکیه^{۱۹} است این^{۲۰} اگر^{۲۱} نوبهار؟^{۱۹}
زمشک اندرو^{۲۲} خاک و از زرش^{۲۳} خشت،
زمینش سپهر، آسمان آفتاب،
که آباد یادا همه مرز^{۲۷} روم^{۲۸}!
بدو^{۲۹} اندرون آبهای^{۳۰} روان،
پر از گلشن و کاخ و میدان^{۳۳} و باغ
ورا زیب خسرو نهادند نام
بهشتی پر از زنگ و بوی^{۳۷} و نگارا
به بند^{۴۰} گران دست و پای^{۴۱} بسته بوده

بگردید بر گرو^۹ آن شهر شاه
ز بس^{۱۲} باغ و میدان^{۱۳} و آب روان
۶۷۵ چنین گفت با موبدان^{۱۸} شهریار
کسی کو ندیده مست خرم بهشت
درختش ز یاقوت و^{۲۲} آبش^{۲۵} گلاب
نگه کرد باید بدین^{۲۶} تازه بوم
یکی شهر فرمود نوشین روان
۶۸۰ بگردار^{۳۱} انطاکیه چون چراغ
بزرگان^{۳۳} روشن دل و^{۳۳} شادکام^{۳۳}
شد آن^{۳۵} زیب خسرو چو خرم^{۳۶} بهار
اسیران^{۳۸} کزان شهرها بسته^{۳۹} بود

۱- سی: روانکس (۲: ل: گنجی) ۲- ل: (نیز آ): بدید (پساوند ندارند) ۳- (و: بو بستند) هل (نیز بی): بلند؛ (آ: بید (حرف یکم نقطه ندارد))؛ سی (نیز لی): پیل بلند؛ متن = ق: سی (نیز ق: ل: ب، و): در ل این بیت با بیت سببین پس و پیش شده است: بیایی بیت های متن = ده اوزده دستویس دیگر: لن: لن^۲ به جای این بیت: دو بیت زیر را آورده اند:

و زیشان هر آنکس که جنگی بیند
بر پشت پیلانشان (ل: پیلانش) جای کرد
به پیش صف اندر درنگی بندند
همه مهتران بند بر پای کرد

ع: لی: از ایران (۱) ۷- (آ: گنج و) ۸- سی: سی (نیز لن: لی: بی): ز: متن = ل: (نیز ق: آ): بنداری (۶۷۱-۶۷۲): و آسر جمیع من کان لیا من العقاب، و آسر فیلوهم و سلسوهم، و نذهم مع الغنائم و الأقال و ما حصل من الذخائر و الأموال الی المدائن (۵۹: سوی) ۱۰- (آ: بر (۱): بید: جوشان تر) ۱۱- سی (نیز بی: لن: آ): چرخ و: متن = ده دستویس دیگر: در ل: تهای این بیت پس و پیش شده است: ل: این بیت و اندارد ۱۲- لن: لن: (بی: سی): متن = ۱۳- ق: ایوان: سی (نیز ل: و: آ): ز باغ و زمینان: متن = ل: سی: ل: (نیز ق: آ: بی: بی) ۱۴- (بی: بیغه) ۱۵- ل: (آ: پاره (۱)) ۱۶- ل: سی: ق: ل: سی: (نیز لن: بی): جو: متن = ۱۷- ق: روان: (بی: تیره گشته روان): متن = سیزده دستویس: دیگر ادو این بیت پس از بیت ۶۷۲ آمده است: لی: ب: ۶۷۴ و ۶۷۵ و ۶۷۸ هم آورده اند ۱۸- سی: موبد بیان ۱۹- سی (نیز لی: آ): انطالیه: متن = ده اوزده دستویس دیگر ۲۰- ل: (حاین بی) ۲۱- ق: (نیز لن: آ): وگر ۲۲- (بی: بی: آ: اندرون) ۲۳- ق: (نیز و: ز: ز: ل: (نیز ل: آ): ز: و: لی: (نیز لن: بی): با زرش و: سی (نیز بی: با زرش: متن = لن: آ): ۲۴- (بی: جو: بی) ۲۵- (بی: لن: آ: بارش) ۲۶- (ق: ل: آ: برین) ۲۷- سی: (نیز لی): شهر: سی (نیز لن: بی: لن: آ): بوم: (ل: آ: مز و: ل: ل: بی: بوم: و بند بوم) متن = لن: (نیز ق: آ: بی) ۲۸- (ل: بوم: در بالای بی: نوشته است: رو) ۲۹- سی: (نیز لن: ل: آ): بدوی ۳۰- صد آفتاب ۳۱- سی: (نیز لی: آ): انطالیه: (بی: انطالیه): متن = یازده دستویس دیگر ۳۲- ق: (نیز و: آ): ایوان ۳۳- سی: (نیز لن: ل: آ: بی: آ): جو: متن = ۳۴- ل: روشن شده شاد و کام: متن = ل: سی: (نیز بی: بی) ۳۵- سی: (نیز بی: بدان: لی: بدین: بی: چو شد): متن = ده دستویس دیگر ۳۶- (ق: آ: روشن) ۳۷- سی: ل: سی (نیز لن: بی: بی: بوی: بوی) و زنگ: متن = ل: سی: (نیز ق: آ: بی: ل: آ): این بیت و اندارد ۳۸- (ق: آ: بی: سی: لن) (۱) ۳۹- ق: برده ۴۰- سی: سی (نیز لن: ل: آ: آ): داشت یا (ق: گری: آ): بود اگر: (بی: بود یا: و: لن: داشت تا): ل: که بند گران طش و: متن = ل:

بلدان^۱ شهر نو^۲ خوار^۳ بگذاشتند^۴
همه^۵ گلشن و بوستان و سرای،
یکی جای باشد سزاوار نام
زمین^۹ چون بهشتی شد^{۱۰} آراسته
تو گفتی نمائندهست بر خاک^{۱۱} راه!

بفرمود تا بند برداشتن
۶۸۵ چنین گفت^۵ کین نو برآورده جای
بگردند^۶ تا هر کسی را^۸ به کام
ببخشید بر هر کسی خواسته
ز بس برزن و کوی و بازارگاه

چنین گفت کای شاه بی دادگر^{۱۲}:
یکی تود^{۱۵} بد پیش^{۱۶} بالان^{۱۷} من،
که بر پیش درگاه^{۱۹} من تود^{۲۰} نیستا
بکشند شاداب چندی^{۲۲} درختا

بیامد یکی پرشکن کفشگر
۶۹۰ به قالیبوس^{۱۳} اندرون خان^{۱۴} من
ازین زیپ^{۱۸} خسرو مرا سود نیست
بفرمود تا^{۲۱} بر در شوربخت

بدو داد فرمان و^{۲۳} گنج و کلاه^{۲۴}،
غریبان و این^{۲۶} خانه ی نو^{۲۷} تراستا
پدر باش و^{۲۹} گاهی چو^{۳۰} فرزند باش!

یکی مرد ترسا گزین کرد شاه
بدو گفت کین زیپ^{۲۵} خسرو تراستا!
۶۹۵ بسان درختی^{۲۸} بپرورد باش!

۱- حدس^۲ (نیز لن-ن آ، ب)؛ بدین؛ (ا: برین)؛ متن = له، ص، ق، ل^۲، ق^۲؛ او؛ ل: شهرها؛ (ق^۲: زیپ نو؛ آ: شهرستان)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- ص-س^۲ (نیز ق^۲، و، ا، ب)؛ شاده متن = ل (نیز لن، ن)؛ ۴- ق: بنشانند ه(ق^۲: گفت پس (وزن درست نیست))؛ ل: همش ل-ع دل^۲ (نیز لن، ن)؛ ۵- بگردیم؛ ص^۲ (نیز لی، ب، و)؛ بگردید؛ متن = دل، ص (نیز ق^۲، ل، ا، ب)؛ ۸- ل: زو؛ ق این بیت را ندارد ۹- ص (نیز لی، ب)؛ جهان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰- (ق: خشد)؛ ۱۱- (پ، ل، ن:؛ باد)؛ ق این بیت را ندارد ۱۲- ق: آزاد مرد (پسوند ندارد، در بالا افزوده، ییادگر)؛ (لی: بیروزگر)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ل این بیت را ندارد ۱۳- ل: قالیبوس؛ ص، ل^۲: قالیبوس (حرف های پنجم و ششم نقطه ندارند)؛ ق: قالیبوس؛ ک: قالیبوس؛ ص^۲ (نیز لن): قالیبوس (حرف ششم نقطه ندارند)؛ (ق: فلسوس (حرف های چهارم تا ششم نقطه ندارند)؛ متن = (لی-ب)؛ ۱۴- ل، ق (نیز لن، و، ن)؛ (ق: جای (پساونده ندارند)؛ متن = ص، ک، ل^۲، ص^۲ (نیز ق^۲، و، ا، ب)؛ ۱۵- ص: یوده؛ (ن: توده لی: یوده (نقطه ندارد)؛ ب: نود)؛ متن = ل، ۱۶- ق: توده بد زیر؛ (و: تود بن بد به؛ آ: بود بد تش (ل)؛ بدنو بود پیش (ل)؛ (ل)؛ متن = ل، ص، ق، ک (نیز ق^۲، ل، ا، ب)؛ ۱۷- ل، ص، ق (نیز لن، و، ن)؛ (ق: بالای؛ ل: دکان؛ آ: نالان)؛ متن = ک، ل^۲، ص^۲ (نیز ق^۲، و، ا، ب)؛ ۱۸- (ل: زیپ و)؛ ۱۹- (ل: دکان)؛ ک (نیز لن، ن)؛ (ق: پیش در کاخ؛ ل: در زیر بالان؛ (و: پیش در و گاه)؛ متن = ل، ص، ق، ص^۲ (نیز ق^۲، و، ا، ب)؛ ۲۰- ص^۲ (نیز ق^۲، ل، ا، ب)؛ بود (نقطه ندارد)؛ (لی: بود؛ ب: دود)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۱- ل^۲: ش ۲۲- ص، ق، ک (نیز لن، و، ب)؛ صد بن؛ (ق: شادان یکی نر)؛ متن = ل، ل^۲، ص^۲ (نیز ل^۲، و، ا، ب)؛ ل این بیت و بیت سپین را ندارد؛ ل^۲ در اینجا سرنویس دارد: آگاهی یافتن قیصر از هزیمت؛ ق^۲ پس از این بیت افزوده است:

بخندید بسیار از آن شهریار
که آمد بر آن تود خود خواستار

۳۴- (ن: حرم)؛ ۳۴- ص، ق، ک، ص^۲ (نیز لن، ق^۲، ل، ا، ب)؛ سپاه؛ متن = ل، ل^۲، ۲۵- (ن: زیپ و)؛ ۲۶- (ب: غریبان وین)؛ ۲۷- (ق: خانه بر تود؛ گوشه نو)؛ ۲۸- ص، ل (نیز لن، ق^۲، و، ا، ب)؛ درخت؛ متن = ل، ص^۲ (نیز ل^۲، و، ا، ب)؛ ۲۹- ص^۲ (نیز ق^۲، و، ا، ب)؛ ۳۰- (ق: حرم)؛ متن = ل، ل^۲ (نیز لن، و، ب)؛ ۳۰- ع

به بخشش^۱ بیارای و زفتی مکن^۲ بر^۳ اندازه باید ز هر در^۴ سخن^۵

از^۶ انطاکیه^۷ شاه لشکر براند جهاندیده ترسا^۸ نگهبان^۹ بماند^{۱۰}

پس آگاهی آمد ز^{۱۱} فرفوربوس^{۱۲} به قیصر چنین گفت^{۱۳} کامد سپاه^{۱۴}

۷۰۰ سپاهت چندانک^{۱۵} دریا و کوه بییچید^{۱۶} قیصر ز گفتار^{۱۷} خوش

ز نوشین روان شد^{۱۸} دلش پرهراس بدو گفت موبد که این^{۱۹} رای نیست

برآرند ازین^{۲۰} مرز آباد^{۲۱} خاک ۷۰۵ زوان^{۲۲} سراينده^{۲۳} و رای سست^{۲۴}

بگفت آنچه^{۲۵} آمد به قالینبوس^{۲۶} جهاندارکسری و بیلان^{۲۷} و گاه^{۲۸}

همی گردد از گرد اسپان^{۲۹} ستوا بزرگان^{۳۰} فرزانه را خواند پیش

همی رای زد روز و شب در^{۳۱} سه^{۳۲} پاس که با^{۳۳} رزم^{۳۴} کسری ترا^{۳۵} پای نیست،

شود کرده^{۳۶} قیصر اندر^{۳۷} مفاکاکا جزاز^{۳۸} رنج بر^{۳۹} پادشاهی نجست^{۴۰}

۱-دس، ق، ک، ل (نیز، ن، ی، ن، آ، ب)؛ بیخش و؛ متن = دل، س (نیز، ق، ل، آ، ب، ا، پ)؛ س-۳ (نیز، ق، ل، ی)؛ که رانی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۶۹۶-۶۷۳)؛ و آمر فیثی لهم یجب الملائن مدینة علی مثال انطاکیه بحيث لا یفرق بین المدینتین فأسکنهم ایها بعد أن جعل علیهم رجلا من النصارى و أوصاه بمراماتهم و مداراتهم و قضاء حاجاتهم ۴-ل، س، ی، ق، ل (نیز، ق، ل، ی، ب)؛ ز؛ (ب؛ وز)؛ متن = دس، س (نیز، ن، ل، آ، و، ن، آ، ا)؛ هس (نیز، ن، ی، ب، ا)؛ انطاکیه؛ متن = یازده دستنویس دیگر (ع، ل، ی، اندر)؛ ل-۷ نشانده، ل، س در اینجا سرنویس دارند؛ ل؛ یوزش کردن قیصر و پذیرفتن باز؛ س؛ فرستان قیصر روم مهراس را با خواسته نزد نوشین روان؛ بنداری (۶۹۷)؛ ثم ساق العسکر من انطاکیه ۸-س؛ آور؛ ج؛ ل، ی، ق، ل، ی، ب؛ آ؛ ب؛ آورده؛ متن = ل، ل، ل (نیز، ی، ق، ل، ی، و)؛ فرفوربوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ س؛ هر فوربوس (نقطه ندارد)؛ ق؛ فرفورفوس؛ س (نیز، ل، ق)؛ فرفوربوس؛ ل (ن؛ فرفوربوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ ل؛ فرفوربوس؛ ا؛ فرفوربوس؛ ا؛ حرف ششم نقطه ندارد)؛ متن = ک، ل (نیز، ی، ب، ب) ۱۰-ق، ک، ل (نیز، ی، ب)؛ آنچه؛ متن = دل، س، س (نیز، ی، ق، ل) ۱۱-ل؛ قالینبوس؛ س (نیز، ا)؛ قالسوس (حرف چهارم ناششم نقطه ندارند)؛ ق؛ قالینبوس؛ ک، ی، ب؛ قالینبوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ ل؛ ق؛ قالینبوس (حرف چهارم و پنجم نقطه ندارند)؛ ق؛ قالینبوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ و؛ قالینبوس (حرف ششم نقطه ندارد)؛ متن = ل، ی، ل، ی، ب، ن، آ، ب) ۱۲-ق؛ ل؛ خیر کرد) ۱۳-ل؛ ی؛ بیل؛ متن = ۱۴-ل؛ واه (ا)؛ ق؛ بیباند رها؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۵-س؛ (نیز، ق، ل، ی، ل، آ، ب، ن، آ، ب)؛ چندانکه؛ متن = ل، ل، ل (نیز، ی، و) ۱۶-ل؛ ل (نیز، ی، ب)؛ ایشان؛ س، ی (نیز، ی، ل، و، ب)؛ جنگ ایشان؛ (ا)؛ نعل اسپان؛ متن = ل، ق، ک، (نیز، ن، ق، ن، ق) ۱۷-ل؛ ب؛ بگردید ۱۸-ل؛ بزرگان و ۱۹-ل؛ ی؛ بد) ۲۰-ل؛ ن؛ (ن؛ س، ق، ک، (نیز، ل، آ، ب)؛ و دو (ق؛ تا؛ ز)؛ شب؛ س (نیز، ی، آ، ب)؛ دو هر شب؛ متن = ل، ل (نیز، ی، ق، و) ۲۱-ل؛ ل؛ ل (ق؛ پس از این بیت افزوده است:

همی رای ایشان بر آن شد درست که رزم دلبران بیلیست جست

۲۲-ق؛ بطریق کین؛ ل؛ آ؛ اسقف کین؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۳-س (نیز، و، ا)؛ اباه (ب؛ نه با)؛ متن = ۲۴-ل؛ زای (ل، ن، ل، ی، ق)؛ جنگ)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۵-س؛ مرا ۲۶-ک؛ از آن ۲۷-ق؛ با راز) ۲۸-ق؛ کرده یی) ۲۹-ق؛ س (نیز، ل، ی، و، ن، ق)؛ قیصران هر؛ متن = ل، س (نیز، ق، ل، آ، ب) ۳۰-ق؛ س (نیز، ن، ا)؛ زبان؛ متن = ل (حرف یکم نقطه ندارد) ۳۱-ل؛ (سراينده) ۳۲-ق؛ (جست) ۳۳-ق؛ س (نیز، ن، ا)؛ بیچر؛ متن = ل ۳۴-ق؛ ک، ل (نیز، ی، آ، ب)؛ این؛ متن = ل، ل، ل (نیز، ی، ق، و، ن، آ، ا)؛ ازین؛ متن = ل ۳۵-ل؛ ی؛ بچست (ل)؛ ی، ن؛ این بیت را ندارند

ز نوشین روان رای او نیره^۳ گشت^۲؛
سَخَن گوی^۵ با دانش و^۶ پاک بوم؛
زدوده روان و خرد را ز گرد^{۱۱}

گرانمایگان^{۱۳} برگرفتند راه
گوی^{۱۶}، در خرد پیر و^{۱۷} در سال^{۱۸} نوا
شعارش گلدر^{۲۱} کرده^{۲۱} بر چند و چون؛
پشیمان ز گفتارهای کهن؛
گروگان ز^{۲۶} خویشان و^{۲۷} گندآوران؛
پدید آمد^{۲۹} آن بندِ بد^{۳۰} را کلید؛-
چن^{۳۲} الماس کرده زبان با^{۳۳} روان

چو بشنید قیصر، دلش خیره^۱ گشت^۲
گزین کرد از آن^۲ فیلسوفانِ روم
به جای^۸ آمد از موبدان^۹ شست^{۱۰} مرد

بیامد فرستاده^{۱۲} نزدیک شاه
۷۱۰ چو مهراس^{۱۴} داننده^{۱۵} شان پیشتر
ز هر چیز گنجی^{۱۹} به پیش اندرون
بسی^{۲۲} لایه و پند و^{۲۳} نیکو سخن
فرستاده با^{۲۴} یاز و ساو^{۲۵} گران
- چو مهراس^{۲۸} گفتارِ قیصر شنید
۷۱۵ رسانند^{۳۱} نزدیک نوشین روان

اسی نیز لبی، بوی، نیردا (ق: ۲: خیره)، متن = ده دستویس دیگر ۲-ق: شد ۳-س (نیز لبی، بوی): خیره: متن = یازده دستویس دیگر؛
در اینجا سرنویس دارد: فرستاند قیصر رسولان را بنزد کسری؛ بنداری (۷۰۶۶۹۸): و انتهی الخبر الی قیصر بما جرى علی بلاده
فألقی من سكرة ضروره، و استیغقب عن سنة غفلته، و علم أنه لا طاقه له بکسری و جنوده ۴-ل: زان؛ (ق: ۲: ازین): متن = سیزده
دستویس دیگر هـ: سخن گو و؛ (ق: ۲: بوی، لبی): سخن گوی و؛ متن = ل-س، س (نیز لبی، لبی، آ، ب) ۶-س (نیز لبی): ح: ل ۲
نیز لبی: از: متن = ۷-ل (ق: ۲: آباد): ق: پر دانش از روی (ق: ۱): متن = ل، س، س (نیز ق: ۲: ل، ب، و، آ، ب) ۸-ل: جا ۹-ق: بخردان ۱۰-ل: ۲
س (نیز لبی، آ، ب): شست: متن = ده دستویس دیگر ۱۱-ل (ق: ۲: به کرده و: خردها ز کرده: ل: به کسری شدن نامزدشان بکر: متن =
دوازده دستویس دیگر ۱۲-س-ل (نیز لبی، ب، بی): بیبر (ق: ۲: پیامبر): فرستاد: (ق: ۲: پیامی فرستاد): متن = ل، س (نیز ق: ۲: ل، و، آ)
اسی نیز لبی، بوی، خرافان همه: متن = دوازده دستویس دیگر ۱۴-ق: مهراس؛ س (نیز ل: ۲): مهریس؛ (آ: مهریش): متن = یازده
دستویس دیگر ۱۵-ق: داننده بید: (بوی، بی داننده شد: ل: ۲: داننده از): متن = یازده دستویس دیگر ۱۶-ق: ۲: که بید: متن = ۱۷-ل (بوی)
ح: ق: ۲: در سخن پیر و؛ و: ز خرد بود و؛ (ج: متن = یازده دستویس دیگر ۱۸-س (نیز لبی): سالار: متن = دوازده دستویس دیگر: ق: ۲
س از این بیت لغزوده است:

چگفت آنج بایست و بیقام بباد که بادا همیشه جهاندار شاد

۱۳۹-ل: چندی لبی (چیزی): ۳۰-س (ب: کنده (ق: ۱)) ۲۱-ل (ب: ل: نکرد) ۲۲-ل (س: ۲: پیس) ۲۳-ل (ق: ۲: ح: ۱): بنداری (۷۱۲، ۷۰۷): فلذ: جماعه
من الأئسفة و اللالیفة مقدمهم مهراس العالم، یا جمال من الجواهر و النفاس الیه متصلا من زلفه و مستغفرا الخطیة ۲۴-س، ق: (نیز
ق: ۲: لبی، بوی، فرستاد: با: ک، ل، س، ق (نیز ل، ب، و، آ، ب): فرستاند: (ق: ۲: لبی، بوی، آ، ب): فرستاند پس: متن = ل ۲۵-ق: (نیز ق: ۲): باز ساو: س (نیز ل، ب، و، آ، ب):
ساو و: باز: متن = ده دستویس دیگر ۲۶-س (نیز لبی، لبی، آ، ب): و؛ (بوی، آ، ب): ح: ۱: متن = ل، ق، س (نیز ق: ۲: ل، ب، و، آ، ب) ۲۷-ل (بوی، آ، ب): ح: ۱: (بوی، آ، ب):
س (نیز لبی، بوی، آ، ب): مهریش: (آ: مهریش): متن = ل، س، ل (نیز ق: ۲: لبی، بوی، آ، ب): پدید آمد: متن = ل، س، ق: ل (نیز
ق: ۲: لبی، بوی، آ، ب): س (نیز لبی، بوی، آ، ب): این بیت و ک این بیت و بیت سپین را نماندند
ل: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

پیهر فرستاد نزدیک شاه گرانمایگان برگرفتند راه (ب: بیت ۷۱۹)

۲۸-ق: بیامد به ۲۳-ل، س، ق: ل (نیز لبی، بوی، آ، ب): چو: متن = ۳۳-س، ق: (نیز لبی، آ، ب): و؛ س (نیز ل): ح: ۱: چو: متن = ل، ق

چو مهراش^۱ نزدیک کسری رسید
 تو گفتی ز تیزی و از^۲ راستی
 به کسری چنین گفت کای شهریار
 به رومی تو اکنون و ایران نهی^۳ ست
 ۷۲۰ هر آنکه^۴ که قیصر نباشد به روم
 همه سودمندی ز مردم بود
 گر این^۵ رستخیز از پی خواسته ست،
 بیاوردم اکنون^۶ همه گنج روم

به رومی^۲ یکی^۳ آفرین گستریدا
 ستاره برآرد همی زآستی^۴
 جهان را بدین ارجمندی مدار^۵
 همه مرز بی اوز و بی فرهی^۶ ست
 نسنجد به یک^۷ پشه این^۸ مرز و بوم
 چن^۹ او گم شود^{۱۰}، مردمی^{۱۱} گم بود^{۱۲}
 که آوزم و^{۱۳} دانش^{۱۴} بدو^{۱۵} کاسته ست،
 که روشن روان بهتر از گنج و^{۱۶} بوم

چو بشنید از^{۲۲} این^{۲۳} سخن شهریار
 ۷۲۵ بپذیرفت^{۲۴} از^{۲۵} هرج^{۲۶} آورده بود
 فرستادگان را ستایش گرفت
 بدو گفت کای^{۳۳} مرد روشن خرد^{۳۴}

دلش گشت خرم^{۲۲} چو باغ^{۲۵} بهار
 اگر بلدری زر، زگر^{۲۹} برده بود
 برآن^{۳۰} نیکوی^{۳۱}ها^{۳۲} فرازش^{۳۳} گرفت
 نبرده^{۳۵} کسی کو خرد^{۳۶} پرورد^{۳۷}

۱- مهراش؛ س^۲ (نیز ل^۳)؛ مهریش؛ (ا: مهریش)؛ متن - ۲- س، ل^۴ (نیز بی)؛ برو بر؛ (لی: بدو: بر)؛ متن = ده دستنویس دیگر
 ۳- ل؛ ز جان؛ با این بیت و بیت سپین را ندارد - ۴- ل؛ ز؛ (ان: پیروزی و)؛ س^۵ (نیز ل^۶، بی)؛ که از تیزی و (و: که گفتارش از)؛ که از
 پیری و (ا:))؛ متن = س، س^۷ (نیز ق^۸، بی، ب) - ۸- ل؛ کاستی؛ (ب: آستی)؛ س^۹ (نیز بی)؛ بتابد (ب: نماید)؛ همی راستی؛ (ا: برآید همی
 کاستی)؛ متن = س، س^{۱۰} (نیز ق^{۱۱}، ل، و، ل^{۱۲})؛ راستی؛ در ق^{۱۳} این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ ق، بی، ان^{۱۴} این بیت را ندارند
 ۱۵- (ل، ا: بدار)؛ با این بیت و بیت سپین را ندارد؛ ل^{۱۶} از این بیت دو بیت زیر ساخته است:

به کسری چنین گفت کای شهریار
 جهان را بدین ارجمندی مدار
 چو ایمن نشینی سراید - زمان
 جهاندار و از خروان یادگار

۱۷- (ا: نهفت (ا)) - ۱۸- ق؛ کم فرهیست؛ (ا: بی یار و جفت (ا)) - ۱۹- (ب: هر آنکس) - ۲۰- س (نیز بی، ب)؛ یکی؛ متن - ۱۱- س^۲ (نیز و)؛
 آن؛ (ل؛ زان)؛ متن = دو دوازده دستنویس دیگر - ۱۲- س (نیز بی، ب)؛ (ن: ان)؛ چو؛ متن - ۱۳- ل؛ نه خوب آید او؛ متن = ق، ک، س^۴ (نیز ا، ب)؛
 ۱۴- ق، س^۵ (نیز بی، ل)؛ (نیز بی، ان)؛ (ا: نیکوی)؛ (ا: نیکوی)؛ متن = ل، س، ل^۶ (نیز ق^۷، بی، و، ب) - ۱۵- (ل؛ آید: شود) - ۱۶- س (نیز بی)؛ که این؛
 ل؛ بگزم؛ متن = دو دوازده دستنویس دیگر - ۱۷- (نیز بی)؛ چو؛ س (نیز بی)؛ که از وزم و (ن: چو)؛ (ل؛ که از رزم)؛ (ا: اگر از رزم
 و)؛ متن = ل، س^۲، س^۳ (نیز ق^۴، بی، و، ب) - ۱۸- ا؛ آتش - ۱۹- (ق؛ نکو: ب: برو: ان)؛ بدین؛ (ا: بر او)؛ نخست نقطه نفاذ (د)
 ۲۰- س، س^۲ (نیز بی، ب)؛ اینکه؛ متن = ل، ق - ۲۱- (ن: بی، ل)؛ (ق؛ رنج؛ بتلوی (۷۲۳-۷۲۳))؛ فلما وصل الرسول الیه واستغفر واعتذر
 أقال العثرة وأصر عن قصل قیصر - ۲۲- ل؛ زو - ۲۳- س؛ آن - ۲۴- (ل؛ خورم) - ۲۵- (بی؛ باه) - ۲۶- ل؛ (نیز ق^۳)؛ پذیرفت؛ متن = سیزده
 دستنویس دیگر - ۲۷- ل؛ زو - ۲۸- ق - س^۲ (نیز ق^۳، بی، و، آ، ب)؛ هر چه؛ (ن: ل؛ آتج: ان)؛ آنچه؛ متن = ل، س - ۲۹- ل؛ (نیز بی، ب)؛
 (ا: اگر؛ ق^۳)؛ و؛ بلدری؛ (ا: اگر)؛ متن = ل، س، س^۴ (نیز بی، ل، آ، ب) - ۳۰- س (نیز بی، بی، ان)؛ (ب: بدان)؛ متن = ده دستنویس دیگر - ۳۱- س^۲
 (نیز بی، بی)؛ نیکو نیها - ۳۲- س؛ (ن: نیایش؛ ل؛ ستایش)؛ (پس او ندارد)؛ متن = دو دوازده دستنویس دیگر - ۳۳- ل؛ اگر؛ (ب: حاکمی)؛
 متن = سیزده دستنویس دیگر - ۳۴- س (نیز بی)؛ روشن روان - ۳۵- س (نیز بی)؛ بنزد؛ (ق؛ بی: نیرد)؛ متن = یازده دستنویس دیگر - ۳۶- س^۲
 (نیز ل^۳، بی، و، ا)؛ سخن؛ متن = ده دستنویس دیگر - ۳۷- س (نیز بی)؛ پروان؛ متن = سیزده دستنویس دیگر

به برین^۱ سان زنی داشت پرمایه^۲ شاه
به دین مسیحا بُد آن^۳ ماهروی
۷۵۰ یکی کودک آمدش خورشید^۴ چهر
ورا نامور خواندی^۵ نوشزاد^۶
بیالید^۷ برسان سرو سهی
چو دوزخ بدانست^۸ و راه^۹ بهشت
نیامد^{۱۰} همی زند و آستش دوست^{۱۱}
۷۵۵ ز دین پدر کیش مادر گرفت
چنان تنگدل گشت^{۱۲} از^{۱۳} شهریار
در کاخ و^{۱۴} فرخنده ایران اوی^{۱۵}
نشستن گهش گندشاپور^{۱۶} بود^{۱۷}
بسی بست و پُرگزندان^{۱۸} بدند

برین^۱ سان زنی داشت پرمایه^۲ شاه
به دین مسیحا بُد آن^۳ ماهروی
۷۵۰ یکی کودک آمدش خورشید^۴ چهر
ورا نامور خواندی^۵ نوشزاد^۶
بیالید^۷ برسان سرو سهی
چو دوزخ بدانست^۸ و راه^۹ بهشت
نیامد^{۱۰} همی زند و آستش دوست^{۱۱}
۷۵۵ ز دین پدر کیش مادر گرفت
چنان تنگدل گشت^{۱۲} از^{۱۳} شهریار
در کاخ و^{۱۴} فرخنده ایران اوی^{۱۵}
نشستن گهش گندشاپور^{۱۶} بود^{۱۷}
بسی بست و پُرگزندان^{۱۸} بدند

بنالید از آن^{۱۹} جنیش و رنج راه^{۲۰}
ز ناتلموستی^{۲۱} به اردن^{۲۲} بماند^{۲۳}

۷۶۰ بدان گه که بازآمد از روم شاه
چنان شد^{۲۴} سستی که از تن بماند^{۲۵}

۱-ل: نیز ل. ق. ۲. و. ل. ۲: بدین ۲. (ل. ن: بر ماه (۱): ل. ترمایه (۱) ۱-۳-ل: نیز ا): حویله ۲: بالابلند و ۴-ل: این (ل. ن: ق. ۲. و. ل. ۲: شاه) ۵-ل: گو (پسلوند ندارد): بنعلوی (۷۶۹-۷۶۸): و کانت لآنوشروان زوجه علی هذه الصفة غیر آنها کانت علی دین المسیح
۶-ک: خورشید ۸-س (ل. ن: ب): بنامش همی خوانند شه: ق: نام خواندی پدر: متن = ده دستنویس دیگر ۹-ل: (ل. ن: بوش زاد) ۱۰-ق: بار (ل: ک) (نیز ل. و. ل. ن: ۲): عزلان: ل. ۲: جز آن: (ق: ۲: زیان: ب: به ناز: ل. ن: زیاد): متن = ل. س: (نیز ل. ۱. ۲. ب) ۱۱-ل: بیالین: ل. ۲ (نیز ب): بنالید (ل: متن = ۱۲-ق: ۲: حویله (۱): خردمند و) = متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-ل: (ق: ۲: بازیب) ۱۴-ل: (۱: بازیب و بافرهی): بنداری (۷۵۲. ۷۵۰): فرزق الملک منها ابنا کالشس، او القمر بعد العشر و الخمس نساه نوشزاد فشب ۱۵-ل: (ل: ۲: ندانست (۱))
۱۶-ل: او با ۱۷-ل: (ل. ن: حویله): ل: عزیز: ک: ل: ۲ (نیز ل. ن: ۲. ۱. ۲): عزیز و: متن = ۱۸-ل: (ل. ن: مسیحا): متن = ۱۹-ل: بیکیار او دین زردشت بهشته: متن = (س: نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ب) ۲۰-ل: (ل. ن: آ. ب: بیامد) ۲۱-ل: (ق: ۲: درشت): ل: آ: امیش دوست (۱) ۲۲-س: (نیز ل. ن: ب): دین: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ل: (ب: دو دیده): در ک: ل: ن: ل: تهای این بیت و در ل: ۲: این بیت با بیت مسبین پس و پیش شده اند ۲۴-ل: بنداری (۷۵۵. ۷۵۴): و لما کبر نزع فی الدین الی اُمه و خالف ملة اُبیّه ۲۵-ل: (و: شد) ۲۶-ل: گشته زو ۲۷-س: (نیز ل. ن: ب): نباشد ۲۸-ل: (نیز ل. ن: ۲. ب): حویله: متن = ده دستنویس دیگر ۲۹-ل: س: ق. ل: ۲ (نیز ل. ۱. ۲. ۳. ب): او: متن = ک: (نیز ل. ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ب): بنداری (۷۵۷. ۷۵۶): فغظ فلک علی کسری قامر یان یجعل ایرانه علیه کالجیس ۳۰-ل: ک: (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب): جندشاپور: متن = ق: ل: (نیز ل. ن: ۲. و. ل. ن: ۱. ۲. ۳. ب): (ل: ن: کرد) ۳۲-ل: زباختر: ق: ۲: زباختر: ک: ل: ۲ (نیز ل. ن: ۱): که از شادی و ناخشن: متن = س: (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ا. ب): بنداری (۷۵۸): و کان مستقره بعلبینه جندشاپور ۳۳-ل: (نیز ل. ن: ب): بند و زندان: (ب: برگ و زندان (چ: برگزندان)): متن = یازده دستنویس دیگر ۳۴-ل: برین بهره: ق. ل: ۲: بدان شهر: (ل: ۲: درین شهر): متن = س: ک: (نیز ل. ن: ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ل. ن: ۱. ۲. ۳. ب): جندشاپور با (ل: شاپور با (ل: پسلوند ندارد): بنداری: ق: فی هذه المدينة خلق کثیر من أساری الروم ۳۷-س: (نیز ل. ن: ب): چآن: ل: بیالید زان: متن = ده دستنویس دیگر ۳۸-ل: (ل: نگلد) ۳۹-ل: او: (ب: ۴۰-ل: (ب: نماند) ۴۱-ل: تن نادوستی: متن = ۴۲-ق: (ب: بیرون): ک: ل: ۲ (نیز ل. ن: ۲. و. ل. ن: ۱): زرنج: متن = بار هلدن: متن = ل: س: (نیز ل. ن: ب): بنداری (۷۶۰-۷۶۱): و لما سار الملک من أنطاکیة الی الأردن مرض بها مرشداً یبدا فأرحف علی

که تیره شد^۲ آن فز^۳ شاهنشهی،
 بیارند^۴ هر سو به بد رهنمون^۵]
 زمان و^۶ زمین دیگری را سپرد^۷؛
 که هرگز ورا نام نوشین^۸ مبادا
 که گر شادی از مرگ، هرگز^۹ ممیرا
 ستصکاره خوانمیش^{۱۰}، ار^{۱۱} بی خورد^{۱۲}؛
 نشاید^{۱۳} که بار^{۱۴} آورد شاخ مشک^{۱۵}؛
 که پللیزبانش به آغاز کشت^{۱۶}؛
 بیژد ز خورشید و از^{۱۷} آب پاک^{۱۸}؛
 ز خاکش بود زندگانی و مرگ^{۱۹}؛

کسی^۱ برد زی نوشزاد آگهی
 [جهانی پر آشوب گردد کنون
 جهاندار^۲ بیدار کسری^۳ بمرد
 ز مرگ پدر شاد شد^۴ نوشزاد
 برین^۵ داستان زد یکن مرد^۶ پیر
 پسر کو ز راه پدر بگذرد
 اگر بیخ^۷ حفظ بود تز و خشک^۸؛
 چرا^۹ کشت^{۱۰} باید^{۱۱} همی زان^{۱۲} مرشت
 ۷۷۰ وگر^{۱۳} میل دارد^{۱۴} همی سوی خاک^{۱۵}؛
 نه زو بار باید^{۱۶} که باشد^{۱۷}، نه بری^{۱۸}؛^{۱۹}

یکمی داستان کردم^{۳۳} از نوشزاد نگه کن مگر^{۳۲} سر نیچی^{۳۵} ز داد^{۳۶}

۱-س (نیز لی، بی)؛ یکن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-(ب: که شد تیر) ۳-(ب: رنج) ۴-ق: بیارند (حرف پنجم نقطه ندارد)؛
 س-ل: آن-ب: این بیت را ندارند؛ این بیت تنها در اول آیه است ۵-س (نیز بی)؛ کسری به اردن؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۶-ک،
 ل^۲ (نیز ق^۲، پ، ۴، ا)؛ زمانه؛ متن = ل، س، ق (نیز ل، ل، و، ان، ب)؛ لی این بیت را ندارند ۷-ل: بد ۸-(ب: نوشی)؛ س (نیز ق^۲، ب)؛ ناز و
 نوشین؛ ق: خواب نوشین؛ که ناز نوشی؛ ل: ناز و خوشی؛ (ن، و، ان، ب)؛ ناز و نوشی؛ لی: ناز و نوشی؛ ل: آ نوش و نازی؛ آ بار بوسی
 (رو و زیر حرف یکم و از هسین نقطه دارد)؛ متن = ل، (نیز - ب)؛ که، ل، پس از این بیت افزوده اند:

کسی کو به مرگ شهی (ق: کسی) دادگر شود شاهمان (ق: شاد او) تیره داود گهر

۹-(ن، لی، بی، پ، ان، بدین) ۱۰-ق، ک (نیز ل، ق، ل، ان، ک، ا)؛ شهره؛ (ب: شیر)؛ متن = ل، س، ل^۲ (نیز لی، پ، و) ۱۱-ک، ل^۲ (نیز ل، بی، ان، ق،
 ب)؛ من تو؛ (و، من خود)؛ متن = ل، س، ق (نیز ق^۲، ل، ک، ل، ا، ک، ل، ک، ل، پس از این بیت افزوده اند:

چو دلبی که از مرگ خود چاره نیست چه از پیش بد چه بیستر (ل: شد یا ز پس تر) یکست
 ز مرگ آن نباشد روان کاسته که با ایردش کار بیراسته

۱۲-ک: خوانندش؛ ل: خوانش تو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-ل: یا؛ (بی: و، ل، ان، ب)؛ از؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، ق^۲، پ، و، ا)؛
 ۱۴-(ل: دادگر (پساونند ندارد))؛ این بیت را ندارد ۱۵-س (نیز لی، بی)؛ تخم؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶-ک، ل^۲ (نیز ل، ان، ق)؛ بر
 ز مشک؛ (ق: بزرگ مشک؛ ل: و نشود؛ (و: کنی)؛ بر ز مشک؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، بی، پ) ۱۷-ل: نیاید ۱۸-ق، ل (نیز ل، ق^۲)؛ پاد؛ ل:
 یاز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۹-ق: خشک؛ ک، ل^۲ (نیز ل، و، ان، ب)؛ بزرگ خشک؛ (ل: تز و خشک)؛ متن = ل، (نیز بی، پ)؛ این بیت
 را ندارد ۲۰-س (نیز لی، بی)؛ وگر آمد جدا؛ متن = ل، ل^۲ (نیز ل، ل، ا) ۲۱-ک: گشته ۲۲-ل: باشد؛ (ب: یابد) ۲۳-ق: (نیز ل، ق^۲)؛ پاد؛ ل:
 ق^۲؛ ز (ق: از)؛ از ل بکشته؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق: بیتهای ۲۴-۷۶۹-۷۷۱ را ندارد ۲۵-س (نیز ق^۲، ب)؛ اگر ۲۶-ق: (نیز ل، ق^۲)؛ یابد
 ۲۷-ان: (ب: پاک (ا))؛ ل: سوی چرخ پاک؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۸-ل: که؛ (نیز بی، پ، ان، ق)؛ ز؛ متن = س، ل^۲ (نیز ل، ق^۲، و، پ) ۲۹-ل:
 (نیز ل، ان، ق)؛ پاد و خاک؛ (نیز ل، و، ا)؛ پاد پاک؛ (ق: بگرد پاک)؛ متن = س، ل^۲ (نیز لی، بی، پ) ۳۰-ل: باند (حرف یکم نقطه ندارد)؛
 (ن: آماند؛ آ: ب: یابد)؛ متن = س، ک، ل^۲ (نیز ل، و) ۳۱-ل: یابد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۲-(ل: بزرگ (پساونند ندارد)) ۳۳-ق:
 گنم؛ (و: گویم)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۴-ک، ل (نیز ل، ان، ب)؛ نگرا؛ (ب: و، که تا)؛ متن = ۳۵-ق: که تا نیز سچی (حرف یکم و دوم
 و از هسین نقطه ندارد)؛ متن = ۳۶-س (نیز لی، بی)؛ که هرگز و روانار نوشی (لی: نوشین؛ ب: و نوشین) مباد (ح: ۷۶۵)؛ متن = ق (نیز
 ق^۲، ل، ان، ق، ل) ۳۷-ق:

همه شهر از دست بر سر گرفتند
 اگر جانلیق از شکو^۴ بگند^۵
 سواران گردنکش^۷ تیغ زن
 همه نیزه دار^{۱۱} از دو کارزار^{۱۲}
 ز^{۱۵} فبصر چن آیین^{۱۶} تاریک^{۱۷} خویش^{۱۸}
 هم آواز و هم کیش^{۲۰} قیصر^{۲۱} نژی^{۱۹}!
 سر بختی برگشته^{۲۳} بیدار شد^{۲۴}!

که آمد ز فرزند کسری^{۲۶} پدید
 سواری برافگند تزه یک شاه

۷۸۵ ز زندانها^۱ بندها برگرفت
 به شهراندرون هرک^۲ ترسا بدند
 بسی^۳ انجمن کرد بر خویشتن
 فراز آمدندش^۸ تنی^۹ سی^{۱۰} اهراز
 یکی نامه بنیشت^{۱۳} نزدیک خویش^{۱۴}
 ۷۹۰ که بر گندشاپور^{۱۸} مهتر نژی^{۱۹}
 همه^{۲۱} شهر ازو پُرگنهکار^{۲۲} شد^{۲۳}

خبر زین^{۲۵} به شهر مداین رسید
 نگهبانی مرز^{۲۷} مداین ز راه

۱-ک: ل (نیز لن، ق: آ، بی، پ-ب): دیوانگان؛ (ل: ژ: زندانیان)؛ متن = ل، ق: من این بیت را ندارد؛ بنداری (۷۸۵، ۷۸۲): و نطق الأحماری
 الذین كانوا فی مدینه ۲-س: ل (نیز لن، ب): هر که؛ متن = ل-۳ (نیز ق: ل، بی، ل: ب): و؛ متن = س-ل (نیز لن، پ-ب): ۴-ک: نیز و،
 لن (آ: ۲): شکو^۴؛ (ق: شکو^۴)؛ متن = ل، س، ق: ل (نیز لن، بی، ل: ب): هـ: شدند عس (نیز ب): همی: ل: یکی (بی: همه)؛ متن =
 ده دستویس دیگر ۷-ل: گردنکش و؛ بی، ل: ب: و؛ آس از این بیت افزوده اند:

بسی (بی: همی) داد مادر و را (ل: بدو) خواسته

۸-ل، ق: و، ۱: آوریدش ۹- (ق: آ: آمدش لشکر) ۱۰-ا: سه ۱۱-ک: ل (نیز لن، بی، ل: آ): نامدار؛ متن = ۱۲-ل: نیزه داران خنجر گزار؛
 متن = س، ق: نیز ق: و، آ: ب؛ س، ق: ل، بی، و؛ آس از این بیت افزوده اند:

س، ق: ازین آگهی نزد قیصر رسید
 به سیخ اندرون رفت خورشید اوی (بی: او)
 که از (بی: آن: اگر) شاه بدگنجش (بی: گنج) آوات
 ز کسری جهانی فرود آرید
 ز گیتی بریده شد امید اوی (س: او)

ل، پ، و، آ:

همان (ل: همه) شهرهایی که بد کرد اوی (آ: او)

گرفت و برآمد (ل: برآورد)؛ آ: بد آمد) ازو گفت و گوی (آ: گو)

از اهواز و ششتر (آ: ششدر) ستد باژ و ساو

ابا اوئید مرد راهیج (و: رنج و؛ آ: ایج: ل: آ: ابا نبد مرد و ابا رنج و (آ: تاو

۱۳-ل: بی (نیز لن-ل: و، بی، پ-ب): بنویشت؛ ل: کردش؛ ز؛ متن = بی (نیز ب) ۱۴- (ق: آ: اوی) ۱۵-ک: ل (نیز ل: ق: بی: متن = ده دستویس دیگر
 ۱۶-ل: بی: آیین؛ (ل: آ: از آن وای)؛ متن = یازده دستویس دیگر (بس از تصحیح چو به چن) ۱۷- (ل: ب: باریک)؛ ق: این بیت و بیت
 سببین و ندارد ۱۸-ل: بی (نیز بی، ب): چنک شاپور؛ (ق: چنک شاپور)؛ بی: خیل شاپور)؛ ک: ل (نیز لن، و: آن: ق: برخیز شاها که؛ متن =
 (ل: آ: ۱۹-س: ک: ل (نیز لن)؛ بی: نویسی (تونی)؛ متن = ل ۲۰-پ: و هم سر) ۲۱- (پ: در آن) ۲۲-ک: ل (نیز لن، ق: کینه کرد در)؛ و نیز
 آزار)؛ متن = ل، س، ق: ل (نیز ق: آ: بی، آ: ب) ۲۳-ل: بود ۲۴- (بی: سرگشته)؛ بی: این بیت و بیت سببین را ندارد؛ ل: به جای این بیت،
 بیت (یرا آورده است):

همه شهر ایران ترا شد چو روم چه ویران از آن و چه ایادیوم

بنداری (۷۹۱، ۷۸۶): و انجمن علیه عاشر فاستغنی أمرة و استعظم خطبه، و رکب فی ثلاثین ألف فارس ۲۵- (ق: نیز ق: و، رو: بی)
 چو برزین (خبر زین)؛ متن = ل، س، ک: ل (نیز لن، بی، ل: آ: ۲۶- (ق: جهانجوی دیگر)؛ ل: ل: آن کامل از بود کسری؛ متن =
 یازده دستویس دیگر ۲۷-ق: شهر

پنجین آگهی^۲ کی بود^۲ درنهفت^{۱۵}
بیامد بنزدیکی نوشین روان^۷،
سَخَن‌ها که پیدا شد از نوش‌زاد^{۱۱}
غمی^{۱۲} گشت از آن کار و خیره بماند^{۱۵}!
نست و سَخَن رفت^{۱۸} چندی به^{۱۹} راز^{۲۰}

بفرمود تا نزد او شد دبیر،
پر آژنگ^{۲۵} رخ، لب پر از باد سردا
که چرخ و زمان و زمین^{۲۷} آفرید،
فروزنده‌ی فَر و دیهیم و گاه^{۲۹}!
ز گرد بی^{۳۲} مور تا رود نیل^{۳۳}،
اگر چند بُمیان سندان روند^{۳۵}

سَخَن هرج^۱ بشنید با او^۲ بگفت
۷۹۵ فرستاده برسانِ آب^۶ روان
بگفت آنچه^۸ بشنید و^۹ نامه بداد^{۱۰}
نژو شاه بشنید و^{۱۲} نامه بخواند^{۱۳}
جهاندار با مویب^{۱۶} سرفراز^{۱۷}

چو گشت آن^{۲۱} سَخَن بر فلش جایگیر^{۲۲}
۸۰۰ یکی نامه بنیشت^{۲۳} با^{۲۴} داغ و درد
نخستین بر آن^{۲۶} آفرین گسترد
نگارنده‌ی هور و کیوان و ماه^{۲۸}
ز خاشاک^{۳۰} ناچیز تا شیر و^{۳۱} پیل
همه زیر فرمان یزدان بوند^{۳۲}

۱-س-س^۲ (نیز ن-ب-ب): هر چه متن = ل ۲-ن: (ن: ۲: وی) ۳-ا: (سختها چنین): متن = ۴-ق: چون بود: (ب: آنچه بد)، متن = ۵-ه: (آگهی بود اندر نهفت: ۵-ل: (نیز ن-ن: ۱: که با جان پاکش (ک: پاکت) خورد بود (ک: باد) جفت: متن = ل-س-س: ۲ (نیز ق: ۱: ۲: و، ب): باندی (۷۹۲، ۷۹۳): فتنهی الخیر الی والی الملائن بذلک فطیر فارس الی الأردن و کتب الی کسری و أعلمه بالحال ۶-س (نیز ن: ۱: ابر: ۷-ل: ب: نوشیرون): ن: ۱: (این بیت و بیت سپین را ندارند): ن: ۲ به جای این دو بیت: بیت پیشین را از نو نوشته که ل دوم آن بدین سان است: که حیا جان پاکش خورد باد جفت ۸-ک: ل ۲ (نیز ل: ل: ۲: و، آ: ب): آنچه: متن = ل، س، ق، س: ۲ (نیز ق: ۲) ۹-ل: (ه: جو): ۱۰-س (نیز ب): بخواند ۱۱-س، ب: از ۱۷۹۶ و ۱۷۹۷ یک بیت ساخته و ۱۷۹۶-ب ۱۷۹۷ را انداخته اند ۱۲-ن: (ن: ۱: ۲: جو): ۱۳-ل ۲ (نیز ن: ن: ۲): خیره بماند: متن = ق، ک، س: ۲ (نیز ق: ۱: ۲: ۱: ۱۴-س: ۲ (نیز ل: ل: ۲): غمین: (ب: همی): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵-ک: ل: (ک: آن: ۲: چون): نامه بخواند (ک: پساوند ندارد): (ن: ن: ۲: کارنامه بخواند): (ن: زان کار و تیره بماند: س: کسری و رو خیره ملاند: ل: ب: خیره ازو خیره ماند: ل: ۲: ازین: (ا: از: کار و خیره بماند: و: زان کار خیره بماند): متن = ق، س: ۲ (نیز ق: ۲: ب) ۱۶-ل: س: مویب ۱۷-ل: ق: ۲: سر بر فراز (وزن درست نیست): ۱۸-ن: س: ۲ (نیز ن-ب): گفت: متن = ل ۱۹-س (نیز ل: ب): با او: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۰-س: فرار: باندی (۷۹۵، ۷۹۸): فلما وصل الیه و علم بما صدر من نوش زان عظم علیه ذلک فخللا بالمویب پشاوران و یحییان آراهما فی الحادث الکارت ۲۱-ل: (ی: یه: ا: این) ۲۲-ق: (نیز ب): یادگیر: در ق: ۲: این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است: ۲۳-س: ۲ (نیز ل: س: ۲: این بیت سرنویس دارند: س: نامه فرستادن نوشین روان یزد پهلوان لشکر: ک: نامه فرستادن کسری به پهلوان: س: ۲: نامه نوشین روان یزد بگ لشکر ۲۴-ل: س: ق: ل: ۲: س: ۲ (نیز ن-ب): بنوشت: متن = ک ۲۴-س: ۲ (نیز ن: ی: ا: ۲: متن = ل: نیز ق: ۲: ب) ۲۵-ل ۲ (نیز ل: ی: پر از رنگ (چهر آژنگ): باندی (۷۹۹، ۸۰۰): ثم استحضر الکاتب و أمره أن یکتب جواب کتاب والی الملائن ۲۶-ل: (ی: پندان: ن: ۲: بیرو) ۲۷-ک: زمین و زمان ۲۸-ق: (ی: ماه و کیوان و هور) ۲۹-ق: (ق: زور: ل: چاه): ۳۰-ک: (ب: که از خاک): ۳۱-ل: س: ک: س: ۲ (نیز ل: ل: ۲: ب: آ: ب): پشنت: ل: همان آفریننده سحر و متن = ق (نیز ن: ق: ۲: و، ن: ۲) ۳۲-ل: س: ۲ (نیز ب: و، ب): ده: متن = ۳۳-ق: ۲: آب نیل: ل: در روم تا آب نیل: ل: دم هور تا رود نیل: س: زگر دنده خورشید تا آب نیل: ک: زگر دم پرو تا بر آب نیل: ل: همان گره و هامون و دریای نیل: (ن: ن: ۲: زگرهون پرو تا لب آب نیل: (ن: آبگیر): متن = ق (نیز ل: ۱) ۳۴-ل: بود: ل: ۲: روی: متن = ق: هر چه دستنویس دیگر ۳۵-ق: (ق: ۲: و، ن: ۲: دوزیر: (ن: سیدان و سندان روند): (ن: توگر در دم سنگ و سندان بود: ل: توگر از خاک بر چرخ گردان روم: متن = س: ک: س: ۲ (نیز ن: ق: ۲: ل: ۲: ب: آ: ب): در بی: ک: س: ۲: ن: ق: ۲: ل: ۲: ب: ل: های: این بیت پس و پیش شده ملاند: متن = ل: این بیت و: این بیت و بیت سپین را ندارند

نه زو پادشاهی بخوهد^۱ برید
 که آمد ز فرزند چندین^۲ گزند،
 که گشتند با نوش زاد انجمن^۳
 سزد گر نماند به گیتی^۴ بسی
 ز کسری بیباغ^۵ تا نوش زاده
 رها نیست از چنگ و مقار^۶ مرگا
 بهیماید^۷ اندازهی کار^۸ خویش،
 برش^۹ پر ز خون سواران بودا
 پر از خوبرخ چاک^{۱۰} پیراهنش
 برو^{۱۱} بگذرد^{۱۲} بز و پیکان^{۱۳} مرگا
 که جز^{۱۴} مرگ کسری^{۱۵} نگیرند^{۱۶} یادا

۸۰۵ نه فرمان او را کرانه پدید
 بدانستم این نامه‌ی ناپسند^۱
 و زان^۲ پرگناهان زندان^۳ شکن
 بچنین روز اگر^۴ چشم^۵ دارد کسی
 که جز مرگ را کس ز مادر نژاد
 ۸۱۰ پی^۶ پشه^۷ و مور^۸ تا^۹ پیل و کترگ
 زمین^{۱۰} گر گشاده کند راز خویش
 کنارش پر از^{۱۱} تاج داران بود
 پر از مرد دانا بود دامنش
 چه افسر نهی^{۱۲} برسرت^{۱۳} برچه ترک^{۱۴}
 ۸۱۵ گروهی که یارند با نوش زاد

(۱-فن: نخواستی) ۲-ل: دلپسند (۱) ۳-ل: نیز فن، (۱): چندی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۴-فن، (ن: آ: از آن) هـ: (و: لشکر) ۵-ب: (ب: گر) ۶-ل: چند ۷-س: س: نیز فن، (ن: ل: و: ب): به گیتی نماند؛ متن = (ن: نیز ق: آ: ب): ۹-ل: س: نیز ق: آ: بی: باغ: هـ: ل: آ: از آغاز: (ن: فن: آ: بر آغاز: ل: آ: از آغاز: و: ز نوشین روان گیر): متن = ق: س: آ: نیز ب: (۱) هـ: مرگ: کلماتهای این بیت پس و پیش شده است ۱۰-هـ: ل: آ: نیز فن، و: فن: آ: سره: (ل: بی: آ: همان): متن = ل: س: بی: س: آ: نیز ق: آ: ب: (ب) ۱۱-ل: (ن: ب): ۱۲-س: نیز و: (ما: نقطه ندارد): ل: ل: آ: س: آ: نیز ق: آ: ل: آ: فن: آ: آ: ب: یاد: (ن: و: ب): متن = ق: هـ: نیز ب: (ب) ۱۳-ل: (ب: جنگال: آ: رهایی نیابند از چنگ: هـ: مرگ: کلماتهای این بیت پس و پیش شده است: فن: آ: از ۸۱۰ و ۸۱۴ هـ: یک بیت ساخته و ۸۱۰ تا ۸۱۴ را انداخته است ۱۴-س: آ: زمی: ۱۵-ک: بینی تو: (و: پدید آرد): متن = ۱۶-ل: (ن: ساز): کار: ب: بار (ب: نقطه): ل: آغاز و انجام (ب: سواند ندارد): س: فن: انجام و آغاز: س: ب: بندار: این چادر باز: ل: ل: ب: ماند (ن: نماند) سرانجام و آغاز (حرف یکم وازة نخست نقطه ندارد): فن: مانند سرانجام آغاز (حرف یکم وازة نخست نقطه ندارد): متن = (ب: نیز: فن: ب: آ: ب): ل: آ: بیت‌های ۸۱۱ تا ۸۱۳ و اندارد ۱۷-ل: (ن: کنار وی: از) ۱۸-س: دلش: (ل: بی: زمین): متن = ده دستنویس دیگر ۱۹-ل: (ب: خاک: (۱)): هـ: محمد: رخان چاک: س: آ: گل: رخان چاک: (ق: آ: ماره: خ: جب: ق: رخ خوب یابی: به: متن = ل: فن: نیز فن، (و: آ: و: آ: س: پس از این بیت افزوده است:

همان گنج و دینار و کاخ بلند
 نه فرزند ماند نه تخت و کلاه
 نه خسرو بماند نه نوشین روان
 نه خواهد بدن مر ترا سودمند
 نه ایوان شاهی نه گنج و سپاه
 نه جمشید و شحاک گیتی (۲) نشان

۲۰-س: بود ۲۱-س: (ن: نیز ل: آ: ب: و: آ: سرش: متن = هـ: س: ک: ل: آ: (ن: نیز فن: ق: ل: و: ب: هـ) ۲۲-ل: (ن: نیز ق: آ: ب: برگ: ۲۳-ل: (ن: نیز ل: بی: ل: و: آ: متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۴-ل: (ن: نگردد) ۲۵-ل: زخم پیکان: (ق: آ: چنگ و دندان): متن = دوازده دستنویس دیگر: س: هـ: س: آ: ل: ل: و: آ: پس از این بیت افزوده اند:

سخن آنک (ل: ل: آ: ب: آ: آنکه) ایتر (س: فن: آید) نماند بسی (هـ: س: آ: ل: آ: و: کسی: ب: نماند کس)

به مرگ (هـ: مرگ) پلو (هـ: ل: ب: آ: پسر) شاد نبود کسی (هـ: س: آ: ل: و: بی: آ: بی: کس نیست بس)

۲۶-س: نیز ل: ب: کجا: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-ل: (ن: نیز آ: را کس: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۸-س: نیز ب: نگر: فلک: (ق: ن: ندارد: ل: ب: کز: متن = ده دستنویس دیگر: فن: آ: این بیت پس از این بیت ۸۲۵ آمده است

به مرگ کسی^۴ شاد باشی^۵ سزدم^۶
نگیرد کسی یاد^۸ جز بدنژادا
چشتم^{۱۱} دیو^{۱۲} با او^{۱۳} هم آواز گشتا
برافراخت چون^{۱۸} خواست آمد^{۱۹} به بن
بدین بدرگی^{۲۲} خیره گردی^{۲۵} تباها
همو^{۲۸} بود زیبای^{۲۹} شاهنشهی
سزاوار جان بداندیش اوی^{۳۲}
اگر^{۳۳} کیس فرزندی ما پاک نیست،
همی بر دل ما^{۳۶} نسجد به^{۳۷} چیز،
و زآزوم ما^{۳۹} دل بپرداختند،
بدین^{۴۱} زبردستی نه اندرخورفدل.
ز کردار ایشان تو دل بد مکن
که از دانش برتران^{۴۵} برترست

اگر خود گذر یابی^۱ از روز^۲ بد^۳
و دیگر که از^۷ مرگ شاهان داد
سر^۹ نوش زاده از خورد^{۱۰} بازگشت
نباشد^{۱۲} برو^{۱۵} پایدار^{۱۶} این^{۱۷} سخن
۸۲۰ نیاست^{۲۰} کو^{۲۱} نزد ما^{۲۲} پایگاه^{۲۳}
اگر^{۲۶} تخت گشتی ز کسری^{۲۷} نهی
چشتم بود^{۳۰} خود^{۳۱} درخور کیش اوی^{۳۲}
ازین بر دل اندیشه و^{۳۴} پاک نیست
و زان^{۳۵} خواسته کو تبه کرد نیز
۸۲۵ و زین کس^{۳۸} که با او به هم ساختند
بداندیش و بیکار^{۴۰} و بدگوهرند
ازین دست خوارست^{۴۲} بر ما^{۴۳} سخن
مرا بیم^{۴۴} و پاک از جهان داورست

۱-س: (نیز ل. ۲، میه. و. ۱)؛ پایله: متن = ده دستنویس دیگر ۲-ل. (ق. ک. کاور) ۳-ل. مرگ ۴-س. ۴ (نیز ل. ۲، پ. و. ۱)؛ کسان: متن = ۵-ل. ۴؛
گرده: متن = ۵-ل. به سر برهنی بر ز پولادترگ: متن = ۵-س. ق. که (نیز ل. ۲، ق. ا. ی. ن. ۲، ب. ۷)؛ ص. ۷: ل. ۸ (ق. نگردد کسی شاد)؛ و. ۱
این بیت: را فلانند ۹-ل. (ن. ان. ۲)؛ (سر) ۱۰-ل. می، ق. که، س. ۴ (نیز ل. ۲، ب. ۷)؛ از ز ما: ل. ۱۱-ل. ۱۲: که این ۱۲-ل. (ب. و. ۱)
۱۳-ل. (ن. ی. ل. و. ۱)؛ ۱۴-ل. (ب. باشد) ۱۵-ل. (ن. ی. و. ۱)؛ ۱۶-ل. بر ما پدید (۱) ۱۷-س. ق. (نیز ل. ۲، ب. ۷)؛ آن: متن = ل. ک. ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ۲، پ. و. ۱)
۱۸-س. ک. س. ۴ (نیز ل. ۲، میه. آ. ب. ۱)؛ برافروخت چون: ق. نه افروخت چون: ل. ۱۹-ل. ۲۰: برافروختن)؛ متن = ل. ۱۹-ق.
خواسته شده: ک. ل. ۲ (نیز پ. ۱)؛ جواست و آمد: متن = بی. می. س. ۴ (نیز ل. ۲، و. ۱، ب. ۱)؛ ن. ان. ۲: این بیت و ق. ۲: این بیت و بیت سپسین را
نشارت: س. می. س. ۴، ل. ۲، پ. و. ۱، س. ۴: پس از این بیت ازدهاند:

همی تا سراسر (به سر من) بود خواستار (که من) پ. تاجدار)

جزو (که چنونه: به چو من) کس نباشد جهان شهریار

۲۰-ل. (بیایست) ۲۱-س. ۴ (نیز ل. ۲، ق. ۴)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۲-ل. (نیز ا. ۱)؛ من: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ل. دستگاه
۲۴-س. میه. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۲، میه. ن. ۲، ب. ۱)؛ آگهی: (نیز ل. ۲، پ. و. ۱)؛ پند: متن = س. ۴ (نیز ل. ۲، ق. ۲)؛ ۲۵-ل. گشتی: (می. ب. ک. گده)؛ متن = ده دستنویس
دیگر ۲۶-س. بیت‌های ۸۲۰-۸۲۸ را ندارد ۲۷-ل. ک. هر ۲۸-ل. خسر و: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۸-س. ۲ (نیز ا. ۱)؛ همان: (ق. ۲)؛
همی: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۹-ل. (ن. ح. ی. ۱)؛ زبانی تخت (وزن درست نیست)؛ در س. ۴، و. ۱، این بیت یا بیت سپسین
پس و پیش شده است ۳۰-ل. (ب. بد بود) ۳۱-ل. (خجودج) ۳۲-س. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۲، آ. ب. ۱)؛ او: او: (نیز و. ۱)؛ او: او: (ب. سواند ندارد)؛
متن = ل. ق. ۲، میه. ن. ۲)؛ ۳۳-س. ۴: جودج (ل. ۲، ق. ۲)؛ اندیشه: (ن. اندیشه ها)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۴-س. ۴: وگر ۳۵-س. (نیز
و. ۱، ب. ۱)؛ روین: متن = ده دستنویس دیگر ۳۶-ل. (ل. ۲، من) ۳۷-س. (نیز ل. ۲)؛ نسجد: (ق. ۲)؛ سپیجده: (ه. وازة سپین نقطه ندارد)؛ ب. نیرود
به: متن = بی. می. ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ۲، میه. ن. ۲، ب. ۱)؛ دل این بیت یا بیت سپسین پس و پیش شده است: (ن. این بیت را ندارد) ۳۸-س. میه. ک. ل. ۲،
س. ۴ (نیز ل. ۲، میه. ن. ۲، ب. ۱)؛ وازان پس: (ل. ۲)؛ از آنکس: (ب. مرانکس) ۳۹-ل. (ن. ۲، او) ۴۰-س. میه. ک. ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ۲، میه. ن. ۲)؛
بگذار: (ل. ۲)؛ بدنام: متن = بی. (نیز بی) ۴۱-ل. (ب. ب. ۱)؛ چو از دست برخاست: ۴۲-ل. (ن. ان. ۲، ما) ۴۳-س. میه. ک. ل. ۲، س. ۴ (نیز
ل. ۲)؛ ترس: متن = بی. (ق. ۲)؛ برتران: (ب.)

۸۶۵ ازیشان یگی را به دل ترس^۱ نیست
 به جنگ ار گرفته شود نوش زاد
 ۱۶۶۱ [وگر دل ز ناراستی بگسلد
 ۱۶۶۲ [نیاید که آزار یابد تنش
 که پوشیده رویان^۸ او^۹ در نهان^۹
 هم ایوان^{۱۰} او ساز^{۱۱} زندان اوی^{۱۲}
 دو گنج یکسر برو^{۱۶} بر مبتد^{۱۷}
 ۸۷۰ ز پوشیدنیها^{۲۱} و از^{۲۱} خوردنی
 برو هیچ تنگی نیاید^{۲۳} به چیز
 و زین^{۲۵} مرزبانان ایرانیان
 چو پیروز گردی^{۲۷} میجان^{۲۸} سخن
 هر آنکس^{۳۰} که او دشمن پادشاست
 جز آن هرک^{۳۳} مارا به دل^{۳۴} دشمنست^{۳۵}

دم باد^۲ با رای^۳ ایشان یکیست
 برو زین^۴ سخنها مکن هیچ یاد،
 عنان را سوی راستکاری هلد^۵،
 شود^۶ رخنه از رزم^۷ پیراهنشا
 سرآزند^{۱۰} بر خویشتن بر جهان^{۱۱}
 بود آنک^{۱۴} بردند^{۱۵} فرمان اوی^{۱۳}
 و گرچه^{۱۸} چنین^{۱۹} خوار شد ارجمندا
 از^{۲۲} افگندنی، هم ز گسترده،
 نباید که چیزی نیاید بنیز^{۲۴}
 هر آنکس که بستند^{۲۶} با او میان،
 میانشان^{۲۹} به خنجر به دو نیم کن
 به کام نهنگش سپاری^{۳۱} رواست^{۳۲}
 ز تخم جغاپیشه آهرمنست^{۳۶}

اسم ۱- (نیز، لن، لن، ب، آ)؛ آلت ترس؛ (ق، بر تری رای)؛ متن = له، س، آ (نیز ل، ب، ب، آ)؛ ۱- آلت ترس؛ ۲- آ؛ ۳- باد؛ ۴- س (نیز بی، ب)؛ دو؛
 باد؛ ۵- (نیز ل، ب، آ)؛ در باد؛ متن = ق، ک، (نیز لن، ق، ب، ب، ب)؛ ۳- کد؛ یاران؛ (لن، لن، آ)؛ بازار؛ ۴- متن = دو؛ زده؛ دستنویس دیگر ۳- ق؛
 بر؛ (ل، ب، آ)؛ این؛ ب؛ این بیت را ندارد هم؛ ل (نیز ل، ل، ب، آ)؛ ابر راستی کز بدی (ل، آ)؛ بدل؛ ل، آ؛ ابر دل (ل)؛ نیلند (ل)؛ بگلدرد؛ لن؛
 بگسلد (ل)؛ ۵- ابر راستی کز بدل نیلند (۲)؛ (ب؛ نیاید که جانش نیز... (۴)؛ ۶- (و؛ بود) ۷- (ل، آ)؛ آرم؛ ب؛ آن زمان رخنه؛ ل؛ ق؛ ک؛
 لن؛ ق؛ ب؛ این بین را ندارد؛ این بیت در س، ل، س، آ، ب، و؛ آ آمده است ۸- س (نیز ل، ب، آ)؛ وی؛ (ب؛ جلاجه)؛ متن = ده
 دستنویس دیگر ۹- (لن، ق، ب، ب، جهان) ۱۰- (ل؛ رواندر) ۱۱- (ل؛ نیز ب)؛ زمان؛ (لن، لن، نهان؛ ق؛ شونده از بد او همی در نهان؛ متن =
 ده دستنویس دیگر ۱۲- (س، ک، س)؛ (نیز لن، ب)؛ به که؛ ق؛ به به؛ ل؛ آ؛ به؛ ز؛ متن = ل ۱۳- ل، س، ق، ل (نیز ق، آ، ب)؛ او؛ س (نیز ل، ب، و،
 آ)؛ بوده؛ متن = ک؛ (نیز ب)؛ ۱۴- ک (نیز لن)؛ و؛ لنگه؛ (لن؛ و؛ تانکه؛ دل؛ آبا آنک؛ متن = ۱۵- س (نیز ل، ب، و)؛ هر آنکس که او رایه؛
 متن = ل، س، ق، (نیز ق، آ، ب)؛ ۱۶- ل، س، ق، س (نیز ق، آ، ب، و)؛ ۱۷- ک، س (نیز ق، آ، ل، ب،
 و)؛ در میند؛ متن = ل، س، ق، ل (نیز لن، ب، ب)؛ ۱۸- (لن؛ اگر چه) ۱۹- (ب؛ چنین وگر چه (وزن درست نیست)) ۲۰- ل؛
 پوشیده رویان؛ س (نیز ب)؛ پوشیدنیها (حرف یکم نقطه ندارد) ۲۱- ق؛ ز ۲۲- ل، س، ق، ل (نیز لن، ق، آ، ب، ب، لن، ب)؛ ز؛ متن = ک، س، آ
 (نیز ل، ب، آ)؛ ۲۳- (لن؛ نیاید؛ نیاید تنگی) ۲۴- س؛ س (نیز لن، ب، ل، ب، آ، ب)؛ که چیز (س، ق؛ جز؛ ل؛ بجز؛ آن (ل، س، ق، ل، ب، ب)؛
 (این سخنها نیز در (نیارد) بنیز؛ ق؛ نشاید که چیزی نیز در بنیز؛ و؛ لن؛ که چیز آن سخنها نیز زید (در و حرف پنجم نقطه ندارد)
 نیز؛ متن = ل؛ بنیادی (۸۷۱-۸۷۰)؛ و؛ این و در بنفشه و آلفی بده الی التهلکة فلا تبال بلاوقه دمه ۲۵- ل؛ و؛ زان ۲۶- کد؛ بستید؛ او؛
 بست (کد؛ گرد ۲۷- س؛ میجان بر ما (وزن درست نیست)؛ (لن، ب، میجان؛ ل؛ ک؛ مستجا (۲)؛ متن = ل، ق، ل، آ، س (نیز لن، ب،
 و؛ لن)؛ ۲۸- (ل؛ میانش)؛ ای این بیت را ندارد ۲۹- س؛ کد؛ ل، س (نیز لن، ق، آ، ب، و)؛ که هر کس؛ متن = ل، ق، (نیز ل، ب)؛ ۳۱- (لن؛
 بلزی)؛ ۳۲- س (نیز بی، ب)؛ سزاست ۳۳- س؛ ق؛ (نیز ب)؛ هر که؛ س (نیز ل، ب، آ)؛ جز او هر که؛ (ق؛ چه آنکس که؛ بی؛ و؛ جز او)؛
 (لن؛ هر که؛ متن = ۳۴- ل (نیز لن، ب)؛ خود ازین هر آنکو مرا؛ (ب؛ جفا زین هر آنکو به دل؛ متن = ل ۳۵- ق، ک، س (نیز ل، ب، و)؛
 دشمنند؛ متن = ل، س، ل (نیز لن، ق، آ، ب، ب، لن، ب)؛ ۳۶- ق، ک، س (نیز ل، ب، آ)؛ آهر منند؛ (ق، آ، لن؛ آهری مستجا؛ و؛ آهری منند)؛ متن = ل،
 س، ل (نیز لن، ب، ب)

بدین چهره^۱ چون ماه و این^۲ فز^۳ و بوز
 نینم خرد هیچ نزدیک تو
 ۹۱۵ فروغ آن^۱ سر و^{۱۱} تاج و نام و نژاد
 تو با شاه کسری بسنده نیی
 چو دست و عنان تو ای شهریار
 چو پای^{۱۸} و روکب^{۱۹} و بر^{۲۰} و یال^{۲۱} تو
 نگارنده^{۲۲} چین^{۲۳} نگاری ندید^{۲۵}
 ۹۲۰ جوانی، دلی شاه^{۲۷} کسری مسوز
 پیاده شو از باره^{۳۰} زینهار^{۳۱} خواه
 اگر دور^{۳۳} از^{۳۵} ایدر یکی باد سرد
 دل شهریار از تو بریان^{۳۹} شودا
 به گیتی همه^{۴۱} تخم زُفتی مکارا
 بدین^۵ یال و این شاخ و این دست و گرز^۶،
 چُنین^۸ خیره شد جان^۹ تاریکی تو
 که اکنون همی داد خواهی به بادا
 و گرز^{۱۱} پیل و شیر^{۱۳} دمنده نیی^{۱۴}
 به^{۱۵} ایوان شاهان^{۱۶} ندیدم^{۱۷} نگارا
 چُنین^{۲۱} شورش و دست^{۲۲} گوپال^{۲۳}،
 زمانه چو تو^{۲۶} شهریاری ندید^{۲۵}
 مکن تیره این^{۲۸} تاج^{۲۹} گیتی فروز!
 به خاک افکن این^{۳۳} گرز و رومی کلاه^{۳۴}
 نشاند^{۳۶} به روی تو بر^{۳۷} تیره گرد^{۳۸}،
 ز روی تو خورشید گریان^{۴۰} شودا
 ستیزه نه خوب آید^{۴۲} از شهریار^{۴۳}

۱- الف (نیز: ۱)؛ چهره ۲ (نیز: ۲)؛ و این ۳ (نیز: ماه و این)؛ ۴- ف (نیز: ی، ب، ق؛ متن = یازده دستنویس دیگر مثل: برین عس: ۲؛
 جوده: ۳) آن دست و؛ الف: شاخ این زور و؛ ک: کتف و برین دست و؛ ل: (نیز: ۲)؛ ا: شاخ و این یال و این (ب: شاخ و این یال و این)
 دست و؛ متن = ی، ف، گ (نیز: ل، ک، و، ن)؛ ا: ب، ۷- ل (ب: ل، بوز (پساوند ندارد))؛ ۸- ق: چرا ۹- ل: رای: ب این بیت و بیت سپین را
 ندارد؛ س: آ، ک، ل، ل، آ پس از این بیت افزوده‌اند:
 یکی (س: چین) داستان زد برین (ک: س: آ، آ: دین: دلی: بدین: ل: آ: یکی: مره: ل: آ: مهر) کین
 که جای (س: ای: جان) پهر چون گویند (س: ای: گریزد) گزین (س: ای: ز دین)
 ل: ق: ل: آ، ن: ق، آ، پ، و، ن: ب، بیت بالا را ندارد ۱۰- س: ف، ک، س: ۳ (نیز: ل، ی، و؛ این: متن = ل، ل: آ (نیز: ق، آ، ل، آ، پ، ل، آ، ب، ل، آ، ۱۱- ل: بی: بود)
 ۱۲- س: ک، ل: آ، ۳ (نیز: ل، ی، س: ب)؛ اگر: ق: که تو؛ متن = ل (نیز: ق) ۱۳- ق: س: آ (نیز: ل، آ، ب، و، آ)؛ شیر و پیل: (ن: آ: شاه و پیل؛ متن =
 ل، ی، ل (نیز: ق، ل، ی، ب)؛ ۱۴- ل (ل: نویسی) ۱۵- س: ل: آ (نیز: ل، ق، آ، ب، و، ن: آ، ب؛ بر: متن = ل، ک، س: ۷ (نیز: ل، ل، آ، ۱۶- س: س: آ (نیز: ق، آ، ل، ی،
 بی: شاهی: متن = ل، ک، ل: آ (نیز: ل، ل، آ، ۱۷- ل: ی)؛ بدیدم؛ ای این بیت را ندارد؛ بدیاری (۹۱۱-۹۱۷)؛ و زجره و ذکره حقوق آبی، و
 جلوه عقوق و ما هو فیہ ۱۸- ل: یا ۱۹- س: ک (نیز: ب، ن: آ)؛ رکاب: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰- ل: تو؛ ک: تن؛ متن = سیزده
 دستنویس دیگر ۲۱- (و: چو این) ۲۲- (ن: جنگ و؛ س: ک، ی، س: آ (نیز: ل)؛ شورش دست و؛ دست و آن بز ل: آ، سوزش و جنگ و؛
 ل: ق: گرش و دست و؛ بدین: شورش جنگ و؛ ب: پرورش (ل) دست و؛ متن = ل (نیز: ل، ی، و، آ، ۲۳- ل: او (پساوند ندارد))؛ ۲۴- س: ب: به
 گیتی... (۲)؛ (ل: ل، ی، ب، ل: ن: نگارنده چو این؛ ق: آ: ب: نگارنده چون تو؛ متن = ل، ی، س: ۷ (نیز: ل، آ، ۲۵- س: س: آ (نیز: ل، آ، و)؛ نکرد؛
 متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶- (ل: چنو) ۲۷- (ن: ی، ن: آ: بدین کودکی جان؛ ق: چو دانی دل شاه)؛ ۲۸- س: س: آ (نیز: ل)؛ آن: ۲۹- ل:
 آ، ب: ل: (م: ل)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ل: آ این بیت را ندارد؛ س: ک، س: ۷، ل: آ، پس از این بیت افزوده‌اند:
 که هر چند (ب: اگر چند) فرزند دشمن بود
 چو شد کشته بایش (ل: آ: بایش (ب)) به شیون بود
 ۳۰- س: ی، ب: ای: آ (نیز: ل، ی، س: ب)؛ شاه: متن = ل ۳۱- س: س: آ (نیز: ل، ی، س: ب)؛ زینهار: متن = ل ۳۲- ق: آن: ۳۳- ل: کلاه و رومی (پساوند ندارد،
 ولی با نشانهای روی هر دو واژه جا بجایی نشان داده شده است) ۳۴- ل: دور (ب) ۳۵- (ل: جازع) ۳۶- س: س: آ (نیز: ل، ی، ب، ی، ب، ی، ب؛ ق: نشاید)؛
 متن = ۳۷- س: س: آ (نیز: ل، آ، ل: متن = ۳۸- ل: زود بر سر و نجات ای زاده را؛ متن = ل، س: ف (نیز: ن، س: ب، آ، ۳۹- ق: شاه از تو پریشان
 ۴۰- ب: ی، ن: (پساوند ندارد)) ۴۱- س: آ: همی ۴۲- (ق: آ: آمد) ۴۳- س: (نیز: ل)؛ نامدارا: در ب ل: های این بیت پس و پیش شده است

۹۲۵ گر از رای^۱ من سر به یک سو بری
بسی پند پیروز یاد آیدتا

بلندی گزینی^۲ و گندآوری
سختن‌های پدگویی یاد آیدت^۳

چنین داد پاسخ ورا نوش‌زاد
ز لشکر مرا^۴ زینهار می‌خواه
مرا دین گسری نیایدهمی^۵
۹۳۰ که^۶ دین مسیحاست آیین اوی^۷
مسیحای دیندار^{۱۰} اگر^{۱۱} کشته شد
شوی پاک‌یزدان شد آن یادپاک^{۱۲}
اگر من شوم کشته، زان^{۱۷} پاک^{۱۸} نیست
بگفت^{۲۱} این سخن^{۲۱} پیش پیروز^{۲۲}
۹۳۵ برفتند گردان^{۲۴} لشکر ز جای
سپهبد چن آتش^{۲۶} برانگیخت اسپ
چپ لشکر شاه ایران ببرد

که ای پیر فرتوت^۲ سر پر ز باد،
سرافرازگردان و فرزند شاه
دلم سوی مادر گرایدهمی^۵
نگردم من از فزه^۹ و دین اوی^۸
نه^{۱۴} فز جهاندار ازو^{۱۳} گشته شد،
بلندی ندید اندرین^{۱۵} تیره‌خاک^{۱۶}
کجا زهر مرگست^{۱۹} و تریاک نیست^{۱۸}
بیوشید روی هوا را به^{۲۳} تیرا
خروش آمد از کوس و از^{۲۵} کزهنای
بیامد بگردار^{۲۶} آذرگنسپا
به پیش سپه‌در^{۲۷} نماند ایچ گردا

۱-ل. می (نیز، ی. بی. با). راه: که، می آ (نیز ل ۲، و. آ). پند: ل ۳. گفت: متن «ق (نیز، ی. می. آ) ان ۲». (۱) و کژی: ی. ان. ۳. به قندی (ان ۳، حی) گران: ۲-۳ ل (نیز، ی. بی. با). یگراید: س (نیز، ی. بی. با). حدیث ظفروز یاد آیدت: (لو. ۲). ویسی از جگر سر به یاد آیدت). متن = ل. ق. که، س ۲ (نیز ق ۲). بندهای (۹۱۸-۹۲۶). و أشار علیه بخرم جناح اللد لکسری قبل أن بصیر الأمر ایما. فما اعظم ولا انزجر، و تاه فی ضلالته، واستمر علی غوایت ۴. فرتوت و هس = س (نیز، ی. بی. با). چو من: متن = ل. ع: نیاید به کار - فریاد شمار (۷ ل) (ی. بی. با). ل ۸-۸ ل (نیز ل ۳، و. آ. ب). او: متن = س ۲ (نیز، ی. بی. با). س ۶. چو: س (نیز ق ۲). اب: راه و از: ق. که ل ۲ (نیز ل ۱). فز و از (ق. ل). ای: رای و از: ل ۲. ز آیین و از: ل ۲. متن = ل (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). ل ۱۰ (مسیحای بدان خار) ل ۱۱. گر: ۱۲. بی: بی) ۱۲ ل: زوره؛ این بیت برانندارد ۱۴. ق: داد پاک: ل ۲. پاکراه: که: پادشاه: س ۲. پادشاه: (ل ۱). ماد پاک (حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد): ی. ق ۲. ان: از خاک: (ق: رای) پاکه: پد: پند: یاد پاک: س (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). اگر کشته کردم: (س: شد، او). بدین دین پاک: (بند: شه پاک یزدان شد از بود پاک (ل). متن = ل ۱۵. بدید اندرین: س، که، س ۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). از: (ل ۱). که: (آ). بود: اندرین: پد: کردید از زمین: بی: بدید اندر آن: متن = ق. ل ۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). در ل ۲ حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد ۱۶. که: جاه: س ۲. جاه: متن = سیزده دستنویس دیگر: دو و این بیت با بیت سسین پس و پیش شده است: که، می آ پس از این بیت افزوده‌اند:

بلندی بدید اندرین تیره‌خاک
اگر کشته کردم بدین دین پاک
(س ۲: بدید آید اندر مفاک = ۹۸۳)

۱۷-ق (نیز، ی. ل ۱۰). زین: ل ۲. بخود: (ب: پس) متن = ل. می، که، س ۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۲). بی: ۱۸. (بند: پاک (ل). ۱۹-۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۲) من و مرگست: که: من گشت و: (ل، ی. ل ۳). من گشت: ق (نیز و). مرگ زهر ست: ل ۲. گز از زهر من گشت: (بند: شه زهر بست کش هیچ) متن = ل (نیز ق ۲) این بیت برانندارد: ق در اینجا سرنویس ۵۸: جنگ نوش‌زاد با رام‌بروزین و لشکر کسری و کشته شدن نوش‌زاد بحکم نوشین روان ۳۰. ک (نیز ل ۳) چو گفت ۲۱: که: چسبن = ۲۲. (بی: شیر) ۲۳-۳ (نیز ق ۲، و. ان. ۲). بی: متن = ل. که: ل ۲. س ۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). ل ۲۴. (ل: گردان و) ۲۵-۵ ل. ق. ل ۲. س ۲ (نیز، ی. بی. و. ان. ۱۰). از: (ب: ی. و. ان. ۲). و نلقه: متن = س. س ۲ (نیز ق ۲). ی. ل ۲. بی) ۲۶-ل-س ۲ (نیز ل-ل ۲، و. ان. ۲). چو آتش: (ب: چو آتش سپهبد): متن تصحیح قیاسی است ۲۷. که: بر: ق (بیت‌های ۹۳۹-۹۳۷ و اندر

مرا بهره این بود^۱ ازین^۲ تیره روز
نزاید جز از^۳ مرغ را جانور
۹۵۰ سر من^۴ ز کشتن پر از دود نیست
مکن^۵ دخمه^۶ و تخت و رنج دراز^۷
نه کافور باید، نه مشک^۸ و صبر
بگفت این و لب را^۹ به هم بر نهاد

دلَم چون بُدی^۱ شاد^۲ و گیتی فروز^۳!
اگر مرگ دانی^۴ غم من مخور^۵!
پدر بتر^۶ از من که^۷ خشنود نیستا
به رسم^۸ سیحا یکی^۹ گور^{۱۰} ساز!
که من زین جهان خسته^{۱۱} گشتم^{۱۲} به^{۱۳} تیرا
شد آن شاددل نامور^{۱۴} نوش زاده

چن^{۱۵} آگاه شد لشکر از مرگی شاه
۹۵۵ چو بشنید کو کشته شد، پهلوان
از آن رزمگه^{۱۶} کس نکشند نیز
رورا^{۱۷} کشته دیدند و^{۱۸} افکنده خوار
همه رزمگه گشته زو^{۱۹} پر خروش

پراگنده گشتند از آن رزمگاه^{۲۰}
غریوان به بالین^{۲۱} او شد^{۲۲} دوان^{۲۳}
نیودند شاد و نبردند^{۲۴} چیز
سکویای^{۲۵} رومی^{۲۶} سرش بر کنار
دل رام بر زمین پر از درد^{۲۷} و جوشا

- ۱-ل: اینست؛ (ب: چاین) بود؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲-ک: ل ۲، س ۲؛ (نیز: ا): زین؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-ل: ۲؛ (نیز شود) ۴-س: ۳؛ (جو: ۴-ه: س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱): مگر؛ (ب: بد: بجز)؛ متن = ل، س، ق، ل ۲ (نیز: ن، ق، آ، بی، ن: ا) ۵-س: ک: ل ۲، س ۲؛ (نیز ق آ، و، آ، ب): مرد (ک: ل: ۲: مُرد: ق ۲، ب: مُرد) خواهی؛ متن = ۷-ل: ن: برد خواهی تن من بیرو؛ ن: آ: بر برد بر فلک او به پر؛ متن = ل، ق ۸-ک: س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱): شاه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹-ن: ل، بی، نیز؛ و: ن: آ: بدلتو) ۱۰-ل: بی: نکر من به؛ بنفاری (۹۶۵-۹۵۰): و آمده آن یبلغ امه بعضی نقات صدره، و یامرها بالعصیر و مجانبه الجز علی ۱۱-ل: (نیز ق ۲): مرا؛ (ل: آ، ب: مگر)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-ب: ا: ل: ق؛ دخمه؛ متن = ۱۳-ل: (و: ۱): تخته (ا): تخمه (ا)) و دخمه (ل: ۲: رخمه (۲)) و رنج (و: جو: ا): متن = ده دستنویس دیگر ۱۴-ل: (آ: دین) ۱۵-ک: س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱): مرا؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶-ل: (آ: کرد) ۱۷-ق: به کافور باید: نوشت ۱۸-ل: (ق: آ: کشته) ۱۹-ق: ک: س ۲؛ (نیز ل ۳، و: ۱): رقتم؛ (آ: رویم)؛ متن = ل، س، ل ۲ (نیز: ی: ۲، بی، بی، ل: ۲، ب: ۲، و: ۱): ۲۰-ق: ز؛ بنفاری (۹۵۱-۹۵۲): و آن تلته علی آیین الصیح و رسمه ۲۱-س: ق: (نیز ق ۲، بی، بی: ب: ل: بیها؛ متن = ل، ک: ل ۲، س ۲؛ (نیز: ن، ق، و: ۱، بی، ل: ۲، ۲۲-ل: ۲ (نیز: ن، ق، آ، ب: ن: آ): نامور شیر دل؛ (ب: شاه نو نامور)؛ متن = ل، س، ق، ک: س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱) آ: این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنفاری (۹۵۳): ثم تفتس و خرجت روحه ۲۳-ل: س ۲؛ (نیز: ن، ل: ۲، ب: ۲، چو: متن تصحیح قیاسی است ۲۴-ل: ن: آ: جایگاه)؛ ل: زان رزمگاه (ل: ۲: هر سو سپاه)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنفاری (۹۵۲): لغز فرقه عسکره بلبداء و افسحوا طرائق قیدا ۲۵-ل: (و: بنفاری آمد) ۲۶-س: ق: ک: س ۲؛ (نیز ق ۲، ل: ۲، و: ۱): نوان؛ متن = ل، ل ۲ (نیز: ن، بی، ل: ۲، ب: ۲، ۲۷-ل: آ: جایگاه) ۲۸-ل: بی: آببوندند شاد و بیرندند) ۲۹-ق: تن: ۳۰-ق: جو: ۳۱-ک: شکویا و؛ س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱): شکویای؛ (ق: شکویای)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲-ل: بی: زومی ((ل))؛ ن: آ: این بیت را ندارد؛ بنفاری (۹۵۵-۹۵۶): فلما علم الروالی بما أتم به سعی اليه باکیا فصادفه طریحاً فی التراب، و رأسه فی حجر سکویا الرومی ۳۳-س: ق: (نیز ل: بی، بی: گشت ازو (بی: زو: بی: س ۲؛ (نیز ل ۲، و: ۱): بود (ک: بد): ازو؛ متن = ل، س ۲؛ (نیز: ن، ق، و: ۱، بی، ل: ۲، ۳۴-س: (نیز: بی، بی: جنگ)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر

که بودند^۲، یکسر شدند^۳ الجمن
دل و دیدمی شاه نوشین روان^۴،
سه فرسنگ بر دست^۵ بگذاشتند!

به خاک اندر آمد سر و^{۱۱} الفسرها
برو^{۱۳} انجمن گشته^{۱۲} بازارگاه
جهانی همه خاک بر سر زدند^{۱۵}
ز باد آمد^{۱۷} و ناگهان شد به باد^{۱۸}
ز درد دل شاه بریان شدند!

چو^{۲۱} دانی که ایذر نمانی دراز^{۱۴}
گلش زهر دارد، به سیری^{۲۵} مجوی^{۲۴}
که خشم خدای^{۲۸} آورد کاستی!

خروش آمد از شهر و از^۱ مرد و زن
تن شهریار^۴ دلیر و^۵ جوان
به تابوتش از جای^۷ برداشتند

چن^۹ آگاه شد زان^{۱۱} سخن مادرش
۹۷۰ ز پرده بزه نه بیامد^{۱۲} به راه
سرپرده می گردش اندر زدند
به خاکش سپردند و^{۱۶} شد نوش زاد
همه گندشاپور^{۱۹} گریان شدند

چه پیچی همی خیره در بنید^{۲۰} آز
۹۷۵ گلر^{۲۲} جوی و^{۲۳} چندین جهان را مجوی^{۲۴}
مگردان سر از^{۲۷} دین و از راستی

۱- دل، ک، س، آ: ز ل^۲ (نیز، پ، و، و، ن، ی، ه، ز: ه، س) (نیز، ن، ی، و، ب، ج، ح، ه، ر، ا، م، تن، د، ق، ی، ل، ا، ک، ۲، ک، ۲) (نیز، ا، ی، م، تن، د، و، از ده دستویس دیگر ۳-ق، ۲: همه)؛ ق این بیت را ندارد ۴-ق: شهریار آن؛ س: شهریار و؛ ۵- (نیز، ی، ن، ل، ا، ک، ۳، آ: که بد شهریار؛ م، تن، د، ه، س، ک، ۲) (نیز، ی، ب، ه، ق، ل، ی، و، ج، ح، ۳: ب، نوشیروان؛ ی، پور، نوشیروان) ۷-ص: (نیز، ق، ی، ل، ی، پ، و، ب، تابوت از (پ، و، ب، از آن، شهر؛ ه، ک، س، ۳: تابوت از آن، بنیت؛ ل^۲ (نیز، ن، ل، ا، ک، ۲، ا، ۱): چو تابوت از آن (ل^۳: جان، ج)؛ دشت: م، تن، د، ل، ا، س، ۸: (نیز، ی، ب، شهر؛ ک، س، ۲، ل، ی، ن، ۱، ۲): دشت: م، تن، د، ل، ق، ل^۲ (نیز، ن، ل، ا، ک، ۲، ب، و، ۵: ک، س، ۲، پس از این بیت افزوده اند:

از آن پس دو استر به زیر اندرش همی بود تا پیش آن مادرش

بنگاری (۹۶۸، ۹۶۸): فاخذوا فی البکاء و الحجب، و جاءوا بتابوت و وضعوه فیہ و حملوه الی المدینه ۹-ل، س، آ (نیز، ن، ی، ب، ج، ح، ه، م، تن، د، تصحیح فیلسی است ۱۰-س (نیز، ق، ی، ل، ی، و، ب، زین: م، تن، د، یازده دستویس دیگر ۱۱-ن، آ: جوی؛ س، ۲، پس از این بیت و ک، س، ۲ بیت همین افزوده اند: به زاری دو رخ را به ناخن بکنند خروشش برآمد یه (س، ۳: ایر، بیر بلند

۱۲-ق (نیز، ی، ب، بیامد برهنه: م، تن، د، وازده دستویس دیگر ۱۳-ل، ی، ی، ل، و، همه) ۱۴-ق (نیز، ق، ۲): گشت ۱۵-بنگاری (۹۶۹، ۹۷۱): لخرجت أمه من وراه السارة حافية حاسرة نیکي و تندب ۱۶-ل، ی، و، ج، ح، ۱۷-ک، س، ۲: آمده: م، تن، د، ۱۸-س، ی، ل، ی، ب، ج، چنان دان که (ی، شده: ک، ی، ب، دانک) هرگز ز مادر نرود: م، تن، د، ده دستویس دیگر ۱۹-ل، س، ق، ی، ل، ی، و، ب، ج، بندشاپور؛ (ق، ل، ی، ی، خیل شاپور؛ م، تن، د، ک، ل، ۲، س، ۲، ل، ن، ل، ۲، و، ن، ۲، ۱) ۲۰-س (نیز، ی، ب، ج، ک، م، تن، د، وازده دستویس دیگر ۲۱-ن، آ: چه) ۲۲-ن، خدایا ۲۳-ن، جوی؛ ک، س، ۲، س، ۲، ل، ی، ب، ج، ک، م، تن، د، وازده دستویس دیگر ۲۴-ک (نیز، ن، آ، مجوی ۲۵-ق (نیز، ی، ل، ی، ل، ن، آ، سزی؛ ک، س، ۲، سزی؛ م، تن، د، وازده دستویس دیگر: در ل^۳ استهای این بیت، پس و پیش شده است: در س، ۲ بیت های ۹۷۶، ۹۷۸ چندان خوانا نیست: ک، ل، آ، س، ۲، ی، ل، آ، و، آ، پس از این بیت و ق، آ، پس از بیت ۹۶۸ افزوده اند:

چنین گفت دین آور تا زبان که خشم (ن، آ: چشم) بدر جانت ارد
ق، ۲: آمده: ی، دارد: ی، زبان
بدر کز پس هیچ ناخشنودست (ق، ۲: نیز خشنود نیست)
بدان کان (ک، ی، بلانک آن) بسر نخم و (ن، آ: جوی) بار و
بدست (ق، ۲: چنان دان که آن تار ل آن بود نیست)
اگر چند از رنجت آید (ه، آ: ووزت برآید)
و، بختت آمده: آ: تخت آید) بسر

۲، ل، ی، بیت ۲ را ندارند؛ س، آ بیت های بالا را دارد ولی چندان خوانا نیست

گفتار اندر خواب دیدن کسری و گزاردن بوزرجمهر^۱

نگر^۲ خواب را بیهده نشمری
 به‌ویژه که شاه جهان بیندش
 ستاره زند^۳ رای^۴ پرخ^۵ ماه
 روان‌های روشن^۶ ببیند^۷ به^۸ خواب
 یکی بهره^۹ دانش^{۱۰} ز بیغامبری^{۱۱}
 روان^{۱۲} درخشند^{۱۳} بگزیندش
 سخن‌ها^{۱۴} پراگنده گردد^{۱۵} به راه^{۱۶}،
 همه بودنی‌ها چن^{۱۷} آتش^{۱۸} بر^{۱۹} آب

۹۸۵ شبی خفته بُد شاه‌نوشین روان^{۲۰}
 چنان دید در خواب کز^{۲۱} پیش تخت
 شهنشاء را دل بیاراستی
 بر او^{۲۲} بر آن^{۲۳} گاه آرام^{۲۴} و ناز^{۲۵}
 -خردمند و^{۲۶} بیدار و دولت جوان-
 بزمستی یکی خسروانی درخت!
 می و رود و رامشگران خواستی^{۲۷}
 نشستی یکی تیزندان گوازا

۱-دل: دبستان بوزرجمهر؛ می: خواب دیدن نوشین روان و جواب گزاردن بوزرجمهر؛ ب: خواب دیدن نوشین روان و طلب فرمودن معبران؛ کم: خواب دیدن کسری و حستن گزارنده؛ سی: خواب دیدن نوشیروان و گزاردن جواب بوزرجمهر؛ متن = ل:؟ بعلاری: ذکر رویا رها آنوشروان کانت السبب فی اتصال بوزرجمهر حکیم فارس به ۲۰. ل:؟ اگر: و نکو: ۳. ل:؟ یاره: (د) ۴. ل:؟ ق: نیز ل:؟ فانی: متن = دوازده دستنویس دیگر ۵. ل:؟ ک:؟ س:؟ (نیز ل:؟ بیغمبری: متن = س:؟ ل:؟ (نیز ل:؟ بعلاری: (۹۸۱) قال صاحب الکتاب: لا نکرکن فغائل الرؤیا الصادقة فانها جزء من اجزاء النبوه - علی: یوزان دژ ورخشند: بعلاری: (۹۸۲) - لا یسما اذا کانت من ملک نلقب الرأی طاهر القلب ۷. (؟) زید ((؛ ل:؟ ستاینده زد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۸. (؟) تا) ۹. ل:؟ س:؟ ک:؟ ل:؟ (نیز ل:؟ می: ل:؟ ن:؟ ب:؟ چرخ و؛ متن = (ل:؟ پ:؟ و) ۱۰. (ل:؟: سخنهای) ۱۱. ل:؟ کرده ۱۲. (ل:؟: تباه)؛ ق: این بیت را ندارد؛ و بیت‌های ۹۸۱-۹۸۴ را بهم ریخته که بیایمی آنها بدین سان است: ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۱، ۹۸۲، ۱۳. ک:؟ ل:؟ س:؟ آ:؟ (نیز ل:؟): فانش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴. ل:؟ س:؟ (نیز ق:؟): نبیند؛ (ل:؟): ببیند؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵. (؟: چه) ۱۶. ل:؟ س:؟ آ:؟ (نیز ل:؟): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۷. (؟: ماهی) ۱۸. ل:؟ س:؟ (نیز ل:؟): پ:؟ د:؟ (ل:؟): به؛ متن = ل:؟ س:؟ (نیز ل:؟): ب:؟ بعلاری: (۹۸۳-۹۸۴) و الزقاع الکائنه تنزل من السماء فتراها الأرواح الصافیة فی المنام کماتری النار من وراء حجابی السماء؛ می: س:؟ در اینجا سرنویس دارند: آغاز داستان ۱۹. (ل:؟: نوشیروان) ۲۰. س:؟ س:؟ (نیز ل:؟): پ:؟ و، ل:؟ ب:؟ (نیز ل:؟): حرف یکم واز: دوم نقطه ندارد؛ (ل:؟: خرد تری و؛ ل:؟: خرد بود)؛ متن = ل:؟ (نیز ق:؟) ۲۱. (ل:؟: در)؛ بعلاری: (۹۸۵-۹۸۶) قال: و اتفق أن کسری رأی ذات لیلفة فی المنام کأن شجرة خسروانیة نبث عند نخته ۲۲. ک:؟ ل:؟ س:؟ ل:؟ ل:؟ ل:؟ جای این بیت، در بیت زیر را آورده‌اند:

یکی جام بر دست شاه جهان
 از آن بافه ناگه (ل:؟): یاده ناب دمی درکشید
 ل:؟ پیش از بیت‌های بالا افزوده است:

نشسته بر آن تخت زر شهریار
 ابا: یاره: و بطوق و با گوشوار

متن = ل:؟ س:؟ ق:؟ (نیز ل:؟): پ:؟ و، ل:؟ ب:؟ ۲۳. ل:؟ ل:؟ س:؟ آ:؟ (نیز ل:؟): پ:؟ ابا او؛ (ل:؟: این)؛ ابا وی؛ ق:؟: برآمد؛ متن = ل:؟ س:؟ ک:؟ ل:؟ س:؟ (نیز ل:؟): ل:؟ ب:؟ و؛ (و:؟): بر آن تخت و آرام یا او به ناز؛ متن = ل:؟ ق:؟ به جای این بیت و بیت سپسین بیت زیر را آورده است:
 یکی خوک دیدی که با او به خوان
 به خوردن تشستی ابا وی روان

می: ب:؟ این بیت و بیت سپسین را ندارند

می از^۲ جام نوشین روان^۳ خواستی

چو بنشست^۱ می خوردن آراستی

ز هر سو برآمد^۷ خروش چکار،
از آن خواب گشته^۹ دلش^{۱۰} پر ز غم^{۱۱} آ
ردان را بر گاه^{۱۲} پشاندند
بدان موبدان^{۱۳} نماینده راه
کزان^{۱۵} دانش او را^{۱۶} نید^{۱۷} هیچ^{۱۸} یادا
ز فام^{۱۹} نکونده^{۲۰} یکسو شودا-

۹۹۰ چو خورشید^۴ برزد سر^۵ از برج^۶ گاو
نشست از بر تخت^۸ کسری دژم
گزارندهی خواب را خواندند
بگفت آن کجا دید در خواب شاه
گزارندهی^{۱۳} خواب پاسخ نداد^{۱۲}
۹۹۵ به نادانی آنگس^{۱۹} که خستو^{۲۰} شود

لکه ل^۱ می^۲ نیز غن^۳ لی^۴: نشستی و امین = ل (نیز ق^۵) ۲: ل: وزان ۳- (لی: نوشیروان) ۴: ل^۵ می^۶ ل^۷ لی^۸ و^۹ آ^{۱۰} پس از این بیت افزوده اند (وی: پایانی را ندارد):

شهنشاه مانده بد (ل^۱: بد مانده) اندر (لی: بدو در: ل^۲: از وی) شگفت
چو بیدار شد انده (ل: اندازه: لی: برخواست اندیشه) اندر گرفت
که این خواب (ل: خواب اینک) گویی چه خواهد بدن
مرا داستانها (ک: داستانی) بیاید زدن
بیرسد از (ل^۳: ل^۲: زان: لی: از آن) موبدان جهان
که این خواب را چیست مبینی نهان

ق^۴ پس از بیت ۹۸۹ افزوده است:

همی خورد یا او به یکجای می وزو خیره گشتی جهاندار کی

بهاری (۹۸۷-۹۸۹): و أنه طلب قلبه لرزتها و جلس یشرب مع الحظانی فی مجلس الأوس ۴: ک: خورشید ه- (لن: سر برزه) ع- در
می این وزه خوانا نیست ۷- (لن: برآمد ز هر سو): ل: صورت فرست این بیت را در دو جای دیگر نیز آورده است: یکی پس از بیت
۹۸۰- (ه- ۹۸۰) و دیگری پس از بیت ۹۸۷: این^۲ این بیت را پس از بیت ۹۸۰ آورده و در اینجا به جای آن بیت زیر را آورده است:

چو خورشید رخسند: بنمود روی جهان گشت: یکسر پر از گفت و گوی

کمال^۲ لی^۳ پس از این بیت و: ۲: و^۱ آ^۲ پس از بیت های الحاقی در ۹۸۹ افزوده اند:

نگفت ایچ از آن (ق: ازین) خواب در پیش کس دگر شب به خواب اندرون (ل: و
اندر آن) دید (ل^۳: و: دید و) پس

بهاری (۹۹۰): فلما أصبح من الغد وكان طلوع الشمس من برج النور ۸- (نیز لی: ب) گاه ۹- از آن دیده ۱۰- (لی: دلی) ۱۱- ق:
پس به هم (لی: برستم): بهاری (۹۹۱): جلس علی التخت خائفا من الخور بعد الكور ۱۳- ق (نیز لن: ق: آ: ب): به هرگاه (لی: ل^۲:
برگه: لی: ز: دالا پدراگه (ل)) متن: بد: کمال^۲ می^۳ (نیز ب: و) ۱۰- در ۱۹۹۲ و ۱۹۹۲ آ پس و پیش شده و بدین سان هر دو بیت بی پیوند
شماره ۱۳- (ک: خود از آن) ۱۳- ل: بیدار (ل: ۱۵- (لن: کزین) ۱۶- س- (نیز لن: ب): داستان: متن = ل ۱۷- ق: ک: س (نیز
لی: ل^۲: ب): نوره: متن = ل: می^۳ (نیز لی) ۱۸- ل: س (نیز لن: ق: ل^۲: ب): ایچ: متن = ل: س (نیز لی) ۱۹- س: آ: آنکو ۲۰- (لی: ل^۲:
و: ح: خشو) ۲۱- س: ل (نیز لی: ل: ب): نام: ق: نام: ق (نیز ق: ل: ۲): نام و: (ب: نام: و: و: ا: ل: ز: فان) (حرف پایانی و نخست م نوشته و سپس به
و تصحیح کرده است): لن^۲: زان: متن = ل: ک: س^۲ ۲۲- س: ل^۲: س: ل^۲: س: ل^۲: س (نیز لن: ب): نکوهش به: ق: نکویی به: متن = ل: بهاری
(۹۹۵، ۹۹۶): فاستحصر المعمرین نقص عليهم رؤيا فلم يسمع منهم ما شقى غليله و صداه و اعترفوا بالعجز عن تعبير ذلك المنام

براندیشه^۱ دل را سوی چاره یافت^۲
جهانجوی و^۳ بیدار دل بخردی^۴.
به برگشتن اومید^۵ بسپار کرد،
بدان تا کند در^۶ جهان خواستار،
به هر دانشی راه جست^۷ بسی،
نهفته برآرد ز بند^۸ نهاد؛
سیاسی به^۹ شاه جهان برهنند^{۱۰}!

سواری^{۲۲} هشیوار و^{۲۵} بسیاران
ز درگاه کسری^{۲۶} بیامد به مرو
یکی موبدی دید یا زند و آست
به نندی و^{۳۲} خشم و به پانگی بلند^{۳۳}
پژوهنده^{۳۵} زند و آستا سرش^{۳۶}

ز داننده چون شاه پاسخ نیافت
فرستاد بر^۳ هر سزای^۲ موبدی^۵
یکی^۸ بدره^۹ یا هر یکی^{۱۱} یار کرد
به هر بدره‌یی بُد^{۱۲} درم ده‌هزار
۱۰۰۰ گزارنده^{۱۲} خواب دانا^{۱۵} کسی
که بگزارد این^{۱۷} خواب شاه جهان
یکی بدره آگنده او را دهند^{۱۹}

به^{۲۱} هر سو بشد^{۲۲} موبدی^{۲۳} کاردان
یکی از ردان نامش آزادسرو
۱۰۰۵ بیامد^{۲۷} همی^{۲۸} گرد مرو او بجست^{۲۹}
همی^{۳۰} کودکان را پیاموخت زند^{۳۱}
یکی کودکی مهتر اندر^{۳۴} برش

۱-ق (نیز ق ۲): به اندیشه؛ متن = ۲. ک. دل. س. ۲. س. ۲ (نیز ل ۱. ۲): تا (س ۱. ۲: یا) سوی خانه یافت (ل: یافت)؛ (به سوی چاره شناخت)؛ س (نیز ل. و. ل. ۲): به اندیشه دل سوی چاره شناخت؛ (ل. و. ل. به: به اندیشه دل سوی چاره یافت)؛ متن = ل. گ. س. ۳: تا ۴. س. ک. دل. س. ۲. ۲ (نیز ل. ل. بی. ب.): سونی؛ متن = ل. ق (نیز ق ۲)؛ ه. ل. مهتری؛ (آ: موبدان)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ع. س. ق. ل. ۲. س. ۲. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. بی: جوج)؛ (و: جهاندریده)؛ متن = ۷. ل. (ب: بخردان)؛ ل: که تا بازجوید ز هر کشوری؛ متن = ک. (نیز ل. ل. ۲. بی. ل. ۲) ۸. س. بیسی ۹. (ب: یاره) ۱۰. ل. ۳. کسی ۱۱. ل. بیسی ۱۲ (نیز ل. بی. ب.): امید؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۲. س. ک. دل. ۲. س. ۴ (نیز ل. بی. ب.): در؛ متن = ل. ق ۱۳. س. ک. دل. ۲. س. ۲ (نیز ل. بی. ب.): از؛ ق: گفتند از؛ متن = ل. ۱۴. (ل: گزارنده) (ل: ۱۵. س. بیاید؛ ق: را با (جدانا) ۱۶. س. که از دانش بهره دارد ۱۷. ق. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. ل. ۱): آن؛ (ل. بی. ل. ۲: او)؛ متن = س. (نیز ق ۲. بی. ب.) ۱۸. (ق: آید. ان؛ ل. ۲: برآورد بنداز) ۱۹. س. ک. دل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. و. ل. ۱): آید. دهد. برهنند؛ متن = ل. ق (نیز ل. ق ۲. بی. ل. ۲) ۲۰. (ق: ز)؛ بندوی (۱۰۰۲. ۹۹۶): نغذای الملک الی کل طرف موبدا مع بدره عشره آلف درم لیبحتوا عن العلماء و یألوهم عن تلک الرویا ۲۱. (ب: ز) ۲۲. س. (نیز ل. بی. ب.): شای؛ متن = دو ازده دستنویس دیگر ۲۳. (ب: موبد) ۲۴. ل. ۲. سوار ۲۵. س. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. و. بی: جوج)؛ متن = ل. (نیز بی) ۲۶. (ل. بی. ل. ۲: موبد) ۲۷. بیسی ۲۸ (نیز ل. بی. ب.): برآمد؛ متن = ل. (نیز ق ۲. ل. ۲: آید) ۲۸. ل. ۲. همه؛ ق: یکی؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۹. س. ک. دل. ۲. س. ۲ (نیز ل. بی. و. ل. ۲: بی)؛ (نیز ل. ق: بیخت) (ل: آ)؛ (ک: کرد و درنخست) (ل: بی)؛ (نیز ق ۲. بی. ب.) ۳۰. (ق: کز و دل (نیز ل. ۲. و. ل. ۱): همه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱. س. پیاموختن؛ (ب: پیاموخت زند)؛ (ب: پیاموختند)؛ ق: بر پیاموختند؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲. ک. دل. ۲. بی. ب. (ل. بی. ب. و بندوی به)؛ متن = ۳۳. (ل. بی. بالابند)؛ م: روانها به دانش برافروختن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۴. (ق: ل. ۲: ایتر)؛ (ق: ل. ۲. ۲) ۳۵. (نیز ل. ۲: کرد که مهتری در)؛ (س: ز)؛ متن = ل. س. ق (نیز ل. بی. ب. و بی) ۳۵. (ل. بی. ب. پژوهنده بر) ۳۶. (ق: برش (پسوند غلایه)؛ ل. ۲: وستا سرش؛ ل. آستا در شب) (ل: ق ۳ پس از این بیت افزوده است:

به دانش به از بهنگان آمدی ز تخم پژوهندگان آمدی

همی خواندندش ^۱ بوژوژچهر
 عنان^۴ را بیچید مویده^۵ ز راه
 ۱۰۱۰ نیسنده^۸ گفت: این نه کار منست
 ز مویده چو بشنید^{۱۱} بوژرچهر^{۱۲}
 به استاد گفت: این شکار^{۱۶} منست!
 یکی بانگ برزد پرو^{۱۷} مرد آست

نهاده بر آن^۲ دفتر از مهر^۳ چهر
 بیامد^۶ بپرسید ازو^۷ خواب شاه
 ز^۹ هر دانشی زند یاز^{۱۰} منست
 بدو داد^{۱۳} گوش و^{۱۴} برافروخت^{۱۵} چهر
 گزاریدن خواب کاپ منست
 که تو^{۱۸} دفتر خویش کردی^{۱۹} درست!

۱- لای: برزیچهر) ۲- (بی: بدان) متن - ۳- (بی: دفتر زند؛ ل: ۲- مهتران مهر و؛ (ق: ۲- بدر داد گوش و برافروخت)؛ متن = یازده دستویس دیگر؛ م: کمل ۲، س: ۲، ل: ۲، و: ۱، پس از این بیت افزوده‌اند:
 به گوهر سوی بختگان (بی: بی: جیشنگان: که: تختگان؛ و:
 زندگان) آمد لوی (بی: ل: ۲، و: ۱، او: ۱، که: س: ۲، بی: آمدی)
 فرستای شاه چون دید زود (بی: عور (پسوند ندارد))
 ل: ۲، پس از بیت ۱۰۰۸ افزوده‌است:

فرستاده چون زند و ابستا نشود
 پژوهنده از دل برآورد زود (۱)

۱- (بی: بی: بی: بیت‌های بالا را ندارند؛ بنامی (۱۰۰۸-۱۰۱۳): قصار مویده منم الی مرو فمژ علی دکان معلم عنده جماعة من
 الصیان و فهم صبی کان اکبرهم و اذکاهم یدعی بزرچهر ۳- (بی: جهان) هس: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز: ل: ۱، و: ۱)؛ و: آمد؛ متن -
 عمی: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز: ل: ۲، و: ۱)؛ درآید: متن - (بی: (نیز: ل: ۲، و: ۱، بی: ل: ۲، و: ۱، بی: ل: ۲، و: ۱)؛ از آن: متن = (بی: نیز -
 ل: ۲، م: کمل ۲، س: ۲، ل: ۲، و: ۱، پس از این بیت افزوده‌اند:

که یک (بی: یکی) بدرد بستان درم ده (ل: ۲: ز درهم) هزار
 همین (و: همی) خواب شاه جهان را گزار
 چو بشنید از (و: حظ) آن خواب (ل: ۲: جز آن خواب) شد خیره‌گون
 شد از (کمل ۲، س: ۲، بی: شیش) شیش خوشش (بی: خویش) تیره‌گون (بی: خیره‌گون (پسوند ندارد))

۱- (بی: بی: بی: بیت‌های بالا را ندارند؛ بنامی (۱۰۰۹): فترل المویده و سأل المعلم عن المنام ۸- (بی: (نیز: ل: ۲، و: ۱، بی: ۲)
 نویسنده (بی: نیوشنده)؛ متن - کمل ۲، س: ۲ (نیز: بی: ۹- بی: نه؛ (بی: که) ۱۰- بی: یاد؛ ل: ۲، و: ۱، بی: ۱۰- ۱۱ و ۱۲ اب یک بیت ساخته و ل: ۲
 ۱۰- ۱۱- ۱۲) اب و ۱۰- ۱۱ و ۱۲ را ساخته‌اند؛ م: کمل ۲، س: ۲، ل: ۲، و: ۱، پس از این بیت افزوده‌اند:

یلهوزم این کوهکان را همی
 بیرون زین نیارم زدن خود (ل: ۲: م: ۱:
 حور (بی: همی) (ق: ۲: چیزین کار چیزی ندانم همی)

۱- (بی: ل: ۲، بی: بی: بی: بیت‌های بالا را ندارند؛ بنامی (۱۰۱۰): فقال المعلم: إن تعبير الرؤيا ليس من شغلي و ليس يبلغه
 علمي ۱۱- (ق: ۲: چو بشنید از استاد) ۱۲- (بی: برزیچهر) ۱۳- (بی: داشت) ۱۴- (بی: ۲: چو بی: ۲: برافروخت یال و) ۱۵- (بی: س: ۲، ک: س: ۲
 نیز: ل: ۲، و: ۱، بی: بی: برافروخت؛ متن - (بی: (نیز: ل: ۲، و: ۱، بی: ۱۱): فأضفى الصبغ الی حکایة المنام ۱۶- (ق: ۲: به کار (نقطه
 ندارد) ۱۷- (بی: ۱۰۱۲): فقال للمعلم: هذا من شأنی و أنا به عارف ۱۷- (بی: (نیز: ل: ۲، و: ۱، بی: ۱۰۱۲): بدو بانگ برزد یکی)؛ متن = یازده
 دستویس دیگر ۱۸- (بی: که این: (ق: ۲: گوش) ۱۹- (بی: گردان: س: ۲، ک: ل: ۲، و: ۱، پس از این بیت افزوده‌اند:

که (بی: چو) از (بی: این) خواب‌کنون (بی: خوابها)
 گر (بی: بی: چو) م: ۲، ل: ۲: نون) گزارش کنی!

۱- (بی: بی: بی: بیت‌های بالا را ندارند؛ بنامی (۱۰۱۳): فصاح علیه الشيخ و قال له: دع الفضول و اشتغل بدرسک

مگر داند او^۱، گرد دانا^۲ مگرد^۳
 بگویی^۴ آنچه داری^۵ - بدو گفت - یاد^۶
 بدانگه که بشاندم پیش گاه^۷
 دگر هرج^۸ بایستش از بیش و کم

خرامان چو زیر گل اندر^{۱۳} تدر،
 ز فرمان و از فرّ و از^{۱۶} تاج و گاه
 چو هنگامه‌ی خوردن و خواب^{۱۸} بود
 چو چیزی بخوردند و^{۱۹} دم برزدند،
 یکی چادر اندر کشیده^{۲۱} به چهر^{۲۲}

فرستاده گفت: ای خردمند مرد
 ۱۰۱۵ غمی^۴ شد ز بوزرجمهر^۵ اوستاد
 نگویم من این - گفت - جز پیش^۹ شاه
 بدادش فرستاده اسب و درم

برفتند هر دو برابر^{۱۲} مرو
 چنان هم^{۱۴} گرازان و گویان ز^{۱۵} شاه
 ۱۰۲۰ رسیدند جایی کجا آب^{۱۷} بود
 به زیر درختی فرود آمدند
 بخت اندر آن سایه بوزرجمهر^{۲۰}

۱. من (نیز ای): بگرداند او؛ (ن. ن. ای): بگویی اندرین؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲. (و: تو به گردش) ۳. -ق: بگردا (ن: مگر چه)؛
 س. ک. ل. ۴. س. ۵. بی. و. آ. بی. پس از این بیت و ۴. پس از بیت ۱۰۷۱ افزوده‌اند:

ز تو نه (ب: مویه (ل)) که (ن: نه) از (آ: ب: او) دولت
 مگر بخت این کودک افروخته‌ست
 آموختست (ق): کجا بخت رخشده بفروختست

بی. پس از بیت ۱۰۱۴ افزوده است:

چه دانی تو از گردش روزگار
 که از مرد جامه نیاید به کار

۴. س. ۴ (نیز ای): غمین (ن: بوزرجمهر) عمل. بی. بی. (نیز ای. ب): بگود (ل. ۲. بی: بگفت)؛ متن = ۷. -ص: ۲ (نیز ای): دانی و هم. ک. ل. ۲
 (نیز و. آ): آنچه دانی؛ (ل. ۲. بی. ن. ۴. بی: آنچه داری)؛ متن = ۸. (و: شاد)؛ که. س. ۳. برو کن تو یاد؛ (ن: بدو گفت از آن در چه آوریم یاد)؛
 متن = (ن: نیز = ل. بی. ن. ۲. بی): بعماری (۱۰۱۴. ۱۰۱۵. ۱۰۱۶)؛ مقال الموبد للفلام: اعرب عما وقع لك في تعبیر هذا المنام ۹. -ق: (ن: زود)
 ۱۰. بی. بی. س. ۲ (نیز ای): پیشگاه؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بعماری (۱۰۱۶)؛ فقال: اني لا افضي ختامه إلا بين بدي الملك ۱۱. ک. ل. ۲.
 س. ۳ (نیز ای): آ. ب. هرجه؛ (ن: نیز ای): چه گوهر که؛ متن = ل. بی. (نیز ای): س. ک. ل. ۳. بی. ل. ۳. بی. آ. بی. پس از این بیت افزوده‌اند:
 ز کس با (و: خوششان) یکی پیر بد مادرش (س. ل. آ. بی: مادر بدش)

جوان (س. س. آ. جوان و) هشوار را پرورش (و: دوخورد بدش)

بعماری (۱۰۱۷): فجهزه الموبد و اعطاء و دراهم، و امره بالتأهب لينهض معه الى حضرة الملك؛ س. بی. ق. ل. دو اینجا سرنویس دارند: من
 احوال بوزرجمهر در راه با فرستاده شاه نوشین‌روان؛ ق: گفتار در توجه بوزرجمهر به خدمت نوشین‌روان جهت تعبیر خواب و
 چگونگی حال بوزرجمهر در راه؛ ل. حال بوزرجمهر و فرستاده نوشین‌روان ۱۲. -ق: گرازان ز؛ س. ک. ل. ۳. (نیز ای): ل. و. آ. بی: ل. ۲
 آنس شاپان ز (ل. ۲. بی: شاپان (دشتابان))؛ متن = ل. ق. (نیز ای. بی. ن. ۱۳. (ن. بی. بی. و. ل. ۲. در زیر (بی: پیش) گلین) ۱۴. -ق: (ن: بد)
 ۱۵. ل. به ۱۶. س. ل. ل. ز و ز: من فرّ و ز اورنگ و از؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بی. این بیت را نغاره بعماری (۱۸. ۱۹. ۱۰۱۸): فرکیا و
 سارا من مرو متوجهین الی حضرة الملك ۱۷. -ق: (و: که آباد) ۱۸. -ق: (و: داد) ۱۹. -ک: (نیز ای. بی. و. ل. آ. بی: جرد ب ۱۰۲۱ و ۱۰۲۳)؛ س. ل. و
 انداخته و با لنت‌های میان این دو لنت: دو بیت بی‌پایوند ساخته است، بدین سان: ۲۱. ۱۰۲۲ + ۱۰۲۳ + ۱۰۲۳؛ بعماری
 (۱۰۲۱. ۱۰۲۰): فوصلانی طریقهم الی مکان طیب فیه ماء و شجر فیزلا فی ظل شجرة فتناولوا شینا ۲۰. (ن: بوزرجمهر) ۲۱. س. (نیز
 بی. ک: کشیدش ۲۲. -ل. آ: مهر)؛ بعماری (۱۰۲۳): ثم اتکا الصبی و غطی وجهه بمبتدیل معه و نام

که با او^۲ به راه اندرون یار^۳ بود،
که آن چادر از خفته اندر کشید^۴،
شد از پیش او^۵ سوی برور^۶ درخت
سر کودک از خواب بیدار شد!
بر آن^۷ شاخ باریک شد ناپیدا
فراوان برو^۸ نام یزدان بخواند
به جایی رسد در^۹ بزرگی^{۱۰} بلند!

خرامان بنزدیک شاه آمدند^{۱۱}
بر تخت^{۱۲} کسری خرامید و^{۱۳} تفت!
توی^{۱۴} خفته، بیدار و^{۱۵} دولت^{۱۶} جوان

هنوز آن^۱ گرانمایه بیدار بود
نگه کرد و^۲ پیسه^۳ یکی مار دید
۱۰۲۵ ز سر تا به پایش^۴ پیوید^۵ سخت
چو عار^۶ سیه بر سر دار شد
چن^۷ آن اژدها شورش او شنید^۸
فرستاده اندر شگفتی بماند
به دل^۹ گفت کین^{۱۰} کودکی هوشمند

۱۰۴۰، وزان^۱ پیشه^۲ پویان به راه آمدند^۳
فرستاده از پیش کودک گرفت
بدو گفت کای^۴ شاه نوشین روان^۵

الح: این ۲. (ن، ن، وی) ۳. (تاز)؛ می، ک، ل، ۲، می، ل، ۲، و، ۲، ب، پس از این بیت افزوده اند:

لر لرنیشا دل نیشا ل: ز اندیش ناند دلش سوی خواب

۴. (نیز ان، سن، آ، می، ج، و، مین، ل، م، ک، ل، ۲، می، ل، ۲، نیز ۱) هل: یسه (بقیله ندارد)؛ می: یسه (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ل، ۲، (نیز ل):

پیش؛ (و، آ، ب، آ، پیشه)؛ متن: حق، گد، س، آ، (نیز ل، ل، و، ل، ۲، و، ل، ۲، ب، ز، ی، و، حرف نخست سه نقطه دارد) ۵. چادر خفته اندر کشید؛ ک،

ل، ۲، ل، ۲، (نیز ل، ۲، و، آ، جادر خفته را در کشید؛ س (نیز ل، ب، ک، از چادر خفته سر در (ل: بر) کشید؛ متن = ق (نیز ل، ق، آ، ب، ن، ۲)

۷. ل، ۲، (میانش) ۸. م، (نیز ل): بیوسید؛ (بیدیشید)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۹. (ب: ج، و) ۱۰. م، (نیز ل، ۲، ل): برگ؛ ق:

نرد؛ (ب: آن نو)؛ ل، نرد سوی (۹)؛ (ل: نرم نرم بر؛ و، نرم نرم بر)؛ متن = کد، ل، ۲، م، (نیز ل، ۲، آ، ب)؛ در ل، ۲، این بیت با بیت

سپین پس و پیش شده است ۱۱. ل، ل، ل، ۲، (نیز ان، ب): چو؛ متن = س، ۲، ۱۲. م، ل، ۲، (نیز ل، ل، م، ب): بدید؛ (ق: کار دید)؛ مین، ل، ق، ک،

س، ۲، ل، ۳، ل، ۲، (نیز ل، ل): بدان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بملاری (۱۰۲۷، ۱۰۲۳)؛ و، انکا، صاحبه ایضا، لکنه کان مستقیلا فرای حیه

وقشاه عظیمه قد حنت من الصبی و اخذت ششمه من رأسه الی قدمه و لم تنله بسوء ثم رجعت و معدت الی الشجرة ۱۶. م، (نیز ل):

بر آن ل، ۲، (نیز ل): بدو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵. (ل: بدو) ۱۶. ق: این ۱۷. م، (نیز ل، آ، ب): مگور اور رسد در؛ ل، ۲، مگر گردد

اندو؛ (ل، ۲، و، جفا رسد در)؛ متن = ل، ق، ک، س، ۲، (نیز ل، ق، آ، ب، ان، ۲) ۱۸. م، ک، ل، ۲، م، ۲، (نیز ل، ل، و، ب): بلندئ؛ متن = ل، ق، (نیز ب):

کد، م، ۲، پس از این بیت افزوده اند:

که فر مویان (س)؛ (ک، ج، که ز مویان) جهان بگردد

ز دشتی رسد در جهان او به کام

لر آتس بر آن (س)؛ (ج، آتس بر آن) کفکالی رسد

بملاری (۱۰۲۸، ۱۰۲۹)؛ تصحیح المویذ و سنی الله علیه و قال فی نفسه: إن هذا الصبی لیرقی الی درجه لانیالها أحد ۱۹. ل، (نیز ل، آ، ب): از آن

یسه؛ (ل، ۲، بلندئ)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۰. ل: بیامد به راه، پریمه شاه؛ بملاری (۱۰۳۰)؛ م، شم استرا فی طریقهما حتی توفا

من حضرة الملک ۲۱. (سوی شاه) ۲۲. م، ۲، (نیز ل، ق، آ، ب، م، ب): ج، و؛ متن = ل، (نیز ل، ۲، ک، س، ۲، پس از این بیت افزوده اند:

شهنشاه را دید و بر دش نامز
همی بود پیش زلفی دراز

بملاری (۱۰۴۱)؛ ل، ل، حقه المویذ و دخل الی فخر روان ۲۳. ک، ل، ۲، م، ۲، (نیز، آ، ب): ای، ق، آ، ب)؛ متن = ل، م، ق، (نیز ل، ل، م، ن، ۲) ۲۴. ل،

موشیروان) ۲۵. م، ۲، (نیز ان، ب): تویی تویی؛ متن = ل، ۲۶. (ل: ل، ج، و) ۲۷. م، ک، ل، ۲، م، ۲، (نیز و، آ، ب): بخت؛ (ل، ل، ۲

بخت؛ متن = ل، ق، (نیز ل، ق، آ، ب، ان، ۲)

برفتم ز درگاه شاهان^۱ به مرو
 ز^۲ فرهنگیان کودکی یافتم
 ۱۰۳۵ بگفت آن^۳ سخن کز لب او شنید
 جهاندار گسری ورا پیش خواند
 چو بشنید کودکی^۴ ز نوشین‌روان^۵
 چنین^۶ داد پاسخ که در خان^۷ تو
 یکی مرد برناست کز خویشتن
 ۱۰۴۰ ز بیگانه بردخته^۸ کن جایگاه
 بفرمای تا پیش تو^۹ بگذرند^{۱۰}
 برسیم^{۱۱} از آن^{۱۲} ناسترای دلیر^{۱۳}
 بگشتم چو اندر گلستان^{۱۴} نذر،
 بیاوردم و تیز بشتافتم!
 ز مار سیاه^{۱۵} آن^{۱۶} شگفتی که دید!
 وزان خواب چندی سخن‌ها برانده^{۱۷}
 سرش پر سخن گشت^{۱۸} و گویا زبان^{۱۹}
 میان بتان^{۲۰} شبستان تو،
 به آرایش جامه کرده‌ست زن^{۲۱}
 برین^{۲۲} رای^{۲۳} ما تا نیابند^{۲۴} راه
 پی^{۲۵} خویشتن بر زمین^{۲۶} بسترنند^{۲۷}
 که چون اندرآمد به بالین شیر^{۲۸}؟

۱- این شاهان: ۲- در زیر گل اندر؛ ۳- من، کد، ل، س، ک، ل، آ، س، ق، ل، ی، ل، و، آ، ب پس از این بیت افزوده‌اند:
 به مرد اندر از (ل، آ، اندرون؛ س، به برفتم به هر از این برفتم
 بر) شهر و از (ل، آ، س، آ، ب، ز) هر هعی (لی، ل، هری)
 ل، ن، بی، بی، آن بیت بالا را نداشتند. ۳- (ن، بی، به) ۴- (نیز ل، آ): این ۵- (ن، آ، نیز کز وی؛ ن، بگفتی آن سخن نیز کز وی (وزن
 درست نیست)) ۶- (س، کد، ل، س، آ، نیز لی، دو، آ، ب؛ سیه؛ متن = ل، ق، (نیز ن، ق، آ، ن، آ) ۷- (ق، آ، و؛ ل، وان)؛ بشاری (۱۰۳۵، ۱۰۳۲)؛ و
 اخیراً بحال القلام و قدمه به علیه، و أعلمه بما رأی منه فی الطریق. ۸- ق، آ پس از این بیت افزوده است:
 بدو گفت: شاه‌نوشین‌روان همیشه بهماناد نامت جوان
 ۹- دل، دانا، ۱۰- (لی، بی، لوشیروان؛ ق، آ، بروشن‌روان) ۱۱- س، س، آ، (نیز لی، ل، و، س، ب؛ بوده؛ متن = ل، (نیز ن، ق، آ، ب) ۱۲- ق، جوان؛ (ن،
 زفان)؛ در ل، آلت‌های این بیت پس و پیش شده است؛ ل، آ این بیت و ندارد؛ ق، آ پس از این بیت افزوده است:
 چنین گفت: خالی شود جای تو بگویم من این خواب یا رای تو
 چو خالی شدش جای از لشکری چنین گفت بوزوجه از بری (ل)

۱۳- (ب، چنان) ۱۴- ل، آ، جان؛ (ق، خیران) ۱۵- (س، آ، نیز لی، بی، بتان و) (ن، آ، بتان بتان (ل)) ۱۶- (س، دو اینجا سرتویس دارد؛ پدید آمدن
 غلام در میان زنان نوشین‌روان؛ بشاری (۱۰۳۶، ۱۰۳۹)؛ فامر گسری بادخاله علیه. فلما حضر قصی علیه رؤیاه فقال: أیها الملک إن می
 بیستک ما بین النساء رجلا قد تزیا بیهنن یزیهن و یکسوتهن ۱۷- س، س، آ، (نیز ن، ق، آ، بی، ب، آ، بردخته؛ متن = ل، (نیز ل، آ) ۱۸- (س،
 بدان؛ کد، ل، آ، س، آ، نیز ق، آ، بی، ل، آ، و، آ، ب)؛ بدین؛ (ب، برین (ل))؛ متن = ل، ق، (نیز ن، ن، آ) ۱۹- (ق، آ، راه) ۲۰- (لی، بیابند؛ می بیایی تو)
 ۲۱- (ل، آ، ما) ۲۲- ی، بگذرد، بسپرد؛ ق، س، آ، (نیز ق، آ، ب، ن، آ)؛ بگذرند، بشمرند (آ، بسپرد (پساونند ندارد))؛ متن = ل، آ، (نیز ن،
 لی، ل، آ، و، ب) ۲۳- (س، آ، یکی؛ ق، آ، تن) ۲۴- ل، آ، س، آ، (نیز آ)؛ ز می؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵- (س، س، آ، (نیز لی، ل، آ، و، آ، ب)؛
 برسیم؛ متن = ل، (نیز ن، ق، آ، ب، ن، آ) ۲۶- ل، زان؛ (س، آ، نیز لی، بی، آ، زین؛ متن = ۲۷- (ق، آ، ناملمان اسیر؛ آ، نازین سرای دلیر (ل))؛ متن =
 ق، س، آ، (نیز ن، ل، آ، ن، آ)؛ بشاری (۱۰۴۰، ۱۰۴۲)؛ فأقبل الحکان، و مرهن بالمروم بین یدیک

ز بیگانه ابواشش^۱ پردخت^۲ کرد^۳
 بتان^۴ شبستان آن شهریار
 ۱۰۲۵ سن بوی^۵ بخویان^۶ با^۷ ناز و شرم
 ندیده ازین^۸ آسان کسی^۹ در میان
 گزارنده^{۱۰} گفت: این نه اندر خورست
 سخن گفت^{۱۱}: رفتن به افزون کنيد
 دگر باره^{۱۲} بر^{۱۳} پیش بگذاشتند
 ۱۰۵۰ غلامی پدید آمد اندر میان
 تنش لرز^{۱۴} لرزان بگردار^{۱۵} بید
 کنیزک بدان^{۱۶} حجره^{۱۷} هفتاد^{۱۸} بود
 یکی دختر^{۱۹} مهتر^{۲۰} چاچ^{۲۱} بود

در کاخ شاهنشاه^۱ سخت^۲ کرد^۳
 برفتند پربوی^۴ و رنگ و نگار
 همه^۵ پیش کسری برفتند نرم^۶
 برآشفقت کسری چو شیر زیانا
 غلامی میان زنان^۷ اندرستا
 رخ از^۸ چادر^۹ شرم بیرون کنیدا
 همی^{۱۰} خواب را خیره پنداشتندا
 به بالای سرو و به چهر^{۱۱} کیانا
 دل از جان^{۱۲} شیرین شده نامید^{۱۳}
 که هر یک به تن^{۱۴} سرو آزاد^{۱۵} بود
 به بالای^{۱۶} سرو و^{۱۷} به بر^{۱۸} عاج بود

۱-س. ک. ل. آ. می^۱ (نیز ل. آ. ب.): ابوالقاسم: متن دل، ق. (نیز ل. ق. آ. ب. و. ن. ۲) - ۲- (ل. آ. پردخته) ۳- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب.): کن: متن - دل، ق. (نیز ل. ق. آ. ب. و. ن. ۲) - ۳- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. ق. آ. ب. و. ن. ۲): شاهنشاهی: متن دل، ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): آراسته!؛ س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): پس از این بیت و ق. آ. می^۳ از بیت دوم الحاقی در ۱۰۲۷ اب. افزوده اند (بیت یکم را پس از بیت ۱۰۴۷ افزوده است): نهان تو با کردگار جهان بفرمود شه (ک. ل. آ. می^۳ و. ن. ۲): پس) خادمان را که زود بیارند: و سرایا بیاور: من همه بگذرانان بر من) چو دود عمل آ. (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): زنان: متن - یازده دستنویس دیگر ۷- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): یا پوری: متن - ل. ق. ک. ل. آ. (نیز ل. ق. آ. ب. و. ن. ۲) ۸- (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): سختگوی ۹- هر ۱۰ کده همی ۱۱- (ل. ن. ل. آ. ب. و. ن. ۲): گرم ۱۲- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): از آن (ق. آ. زین) متن - دل، ق. (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲) ۱۳- ل. ق. در باین لث شولنا نیست: بنامی (۱۰۲۳-۱۰۴۶): ففعل الملک ذلک فلم بر فیهن رجلا ۱۴- (ل. ن. گزرنده) ۱۵- (و. ن. و. ن. ۲): س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): نهایت دوم را افزوده اند: اگر خویش (بید خواب) ای شاه جیدی (ل. آ. خواب دیدی ای شاه) درست نیاید (ل. آ. و. ن. ۲): و (باید) گزارش ازین گونه (س. ل. آ. هر گونه) جست برشته دگر باره (ک. ل. آ. و. ن. ۲): ل. آ. ب. و. ن. ۲): (بار) بگذرانان (ل. آ. ب. و. ن. ۲): (بازشاه) بگذران

به نگهبان بازارشان
 ل. هیچ یک از بیت های بالا را ندارد ۱۶- ق. بفرموده س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): آ. ب. و. ن. ۲): چنین گفت: متن - ل. ۱۷- (ل. آ. زوخ): ل. آ. ب. و. ن. ۲): این بیت را نقل کردند و به جای آن بیت دوم در ۱۰۴۷ اب. را آورده اند: بنامی (۱۰۴۷-۱۰۲۸): قتال بروجهر: مرهن بالمرور علیک مشروط حتی بتکشف ملک الغلط ۱۸- (ل. آ. باز) ۱۹- ق. در: ۲۰- ل. (نیز ق. آ. همه) بنامی (۱۰۲۹): فلأمرهن بالمرور علیه متجزئات عن ملامهن ۲۱- ل. (نیز ق. آ. حور) به چهر (ق. آ. چهره)؛ ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): سروان و چهر: متن - س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲) ۲۲- ل. (نیز ق. آ. بریده امید): بنامی (۱۰۵۰-۱۰۵۱): فرأی فیهن غلاما رشیق القذ صبیح الوجه ۲۴- ل. بر آن: (ل. آ. و. ن. ۲): در آن: متن - یازده دستنویس دیگر ۲۵- (و. ن. خاتمه) ۲۶- (ق. آ. هفتاد) ۲۷- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): (بندتنش)؛ متن - ۲۸- (ق. آ. به بالای شاهشاه)؛ متن - یازده دستنویس دیگر ل. از ۱۰۵۲ اب. و ۱۰۵۳ اب. یک بیت ساخته و ۱۰۵۲ اب. ۱۰۵۳ اب. را انداخته است ۲۹- س. ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): دختر: ق. آ. (مهن دختر خسرو)؛ متن - ده دستنویس دیگر ۳۰- ق. آ. بالا: ک. ل. آ. می^۳ (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): بالا چو: متن - دل، ق. (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): ۳۱- ل. آ. ب. و. ن. ۲): (نیز ل. آ. ب. و. ن. ۲): رخ: متن - دل

به خان^۴ پدر مهربان بد^۵ بدوی^۶ -
کسی کو چنین^۸ بنده پرورد کیست؟
میان شبستان^۹ نوشین روان^{۱۱}
جوانست و با من^{۱۴} ز یک^{۱۵} مادرست،
نیارست کردن به رویش نگاه^{۱۶}،
ز شرم تو بود این^{۱۸}، بهانه مجوی

غلامی^۱ سمن پیکر و^۲ مشکبوی^۳
۱۰۵۵ بپرسید ازو شاه^۷ کین مرد کیست؟
چنین برگزیدی^۹ دلیر و^{۱۰} جوان
چنین گفت زن کین^{۱۲} ز من کهرست^{۱۳}
چنین جامه پوشید کز شرم شاه
برادر گر^{۱۷} از تو ببوشید روی

شگفت آمدش کار هر دو جوان^{۲۱}
که این هر دو را^{۲۳} خاک باید نهفتا
پس یردهی شاه نوشین روان^{۲۷}،
نگونار^{۲۹} پر خون و^{۳۰} تن پرگناه^{۳۱}

۱۰۶۰ چو بشنید این گفته^{۱۹} نوشین روان^{۲۰}
برآشفست از آنپس^{۲۲} به دژخیم گفت
کُشته^{۲۴} ببرد آن دو تن^{۲۵} را دوان^{۲۶}
برآویختشان در^{۲۸} شبستان شاه

۱. (ن. ل. غلام) ۲. س. ق. ک. س. ۳. (نیز ل. ن. ل. ۳. و. ل. ن. ۲.) ۴. (ن. ل. ۳. ماوری ۴. س. ک. نیز ق. آ. ل. ۳. و. آ. ب.) جای (ن. ل. جان؛ متن = ل. ق. س. ۲. نیز ل. ن. پ.) ه. (ب. شد) ع. (ل. ۲. پ. و. ب. و. ب. روی)؛ ل. آ. ۱۰۵۴ و ل. د. دوم بیت زیر یک بیت ساخته و ۱۰۵۴ ب و ل. ت یکم بیت زیر را انداخته است؛ س. ک. ل. ۲. ق. ۲. ل. ۲. و. آ. ب. پس از این بیت افزوده اند: بسان یکی برده (ق. آ. بنده؛ و مرده؛ ب. برده (د)) در پیش اوی (س. آ. ب. او)

۷. ل. زوگفت ۸. س. ک. ل. ۲. س. ۲. (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.) واکه این؛ ق. این چنین؛ متن = ل. (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب. ن. ۲.) ۹. ق. (نیز و)؛ برگزندی؛ ق. برگزیده؛ ک. (نیز ل. ن.)؛ برگزندی (حرف پنجم نقطه ندارد)؛ ل. (برگرفت آن؛ پ. نیز گزند)؛ متن = س. ل. ۲. س. ۲. (نیز ق. آ. ن. آ. ب.) ۱۰. (ل. ۳. ح. ج.) ۱۱. س. (نیز ل. ب.)؛ کشیدی روان؛ متن = دووازه دستنویس دیگر؛ بنفاری (۱۰۵۲-۱۰۵۶)؛ فسال صاحبة الحجره التي كان الغلام فيها ۱۲. (پ. کوز) ۱۳. (ل. بهترست) ۱۴. (ل. ح. ج. با ما) ۱۵. س. ک. س. ۲. (نیز ل. ن. ق. آ. ب. س. ب.) هم؛ متن = ل. ل. ۲. (نیز ل. ۲.)؛ س. ک. ل. ۲. ل. ۲. و. آ. ب. پس از این بیت افزوده اند:

پدرمان جدا مادر ما (ل. بود مادر) یکبست
لاور بن ما (س. من؛ س. ۲. خوانا نیست) ندی راه (ل. رای) نیست
ل. ن. ق. آ. ب. ن. آ. بیت بالا را ندارند ۱۶. س. آورد و گاه؛ ل. (نیز ل. ۳. و. آ. ب.) بدو در نگاه؛ س. بیروبر نگاه؛ (ل. آورد گاه)؛ متن = ل. ق. ک. (نیز ل. ن. ق. آ. ب. ن. ۲.) ۱۷. (ن. ل. ن. آ. ک.) ۱۸. ل. آن؛ ق. باشد؛ متن = دووازه دستنویس دیگر؛ به جای این بیت؛ بیت زیر آورده است:
بهانه چنین کرد آن ماوری
ز بیم و نهیب شه مهرجوی (د)

بنفاری (۱۰۵۷-۱۰۵۹)؛ نقالیته؛ إنه اخى من أمي وإنه استحيأ من الملك فدخل على في هذا الزمى ۱۹. س. (نیز ل. ب.)؛ گفت؛ ق. ک. ل. ۲. س. ۲. (نیز ل. ن. ق. آ. ب. و. ل. ۲.) برو پر ز چین کرد؛ متن = ل. ۲۰. (ل. ب. بدوشیروان) ۲۱. س. (نیز ل. ب.)؛ آن هر دوان؛ (ل. ن. ۲. مرده جوان)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ س. ک. ل. ۲. س. ۲. ل. ۲. و. آ. ب. پس از این بیت افزوده اند:
دلش ز آتش (ل. رامش) (د) غم برآورده فز
(س. کوز؛ ل. ۲. س. ۲. ل. غز؛ ج. ب. ب.)

ل. ن. ق. آ. ب. ن. آ. بیت بالا را ندارند ۲۲. ل. (نیز ق. آ. ل.)؛ زان پس؛ (ل. از پس) ۲۳. ل. در؛ ۲۴. س. (نیز ل. ب.)؛ از آنجا؛ ل. (نیز ل. ن. ۲.)؛ کشیده؛ متن = ل. ق. س. ۲. (نیز ل. ن. ق. آ. ب. و. ل. ۲.) ۲۵. (ل. ن. پ. ن. ل. جوان) ۲۶. ل. جوان ۲۷. (ل. ب. بدوشیروان) ۲۸. س. ل. ۲. (نیز ل. ب.)؛ بر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۹. ق. (نیز ل. ن. پ. ل. ۲.)؛ نگونسار؛ متن = ۳۰. ل. (نیز ح. ج.)؛ متن = ۳۱. س. ک. ل. ۲. س. ۲. (نیز ل. ل. ۲. و. آ. ب.)؛ بدان ناگردد کس نجوید گناه؛ متن = ل. (نیز ق. ۲.)؛ بنفاری (۱۰۶۰-۱۰۶۳)؛ فأنكر الملك ذلک وأمر صاحب سبفه فأهلكهما في دار النساء

به گفتن^۱ دلیر و توانا بُدند،
کجا^۲ بود داننده را خواستار

زیشان هر آنکس که دانا بُدند
زبان برگشادند بر^۳ شهریار

به دانش نگه کردن شاه دید،
چنین گفت کای داور داد و^۷ راست،
فلک روشن از روی و بخت^۹ تو بادا
که بگشاید^{۱۲} از بند گوینده راه،
به دانش در از^{۱۴} کمترین^{۱۵} پایام
گشاده کند نزد^{۱۸} نوشین روان^{۱۹}؟

۱۰۸۵ چو بوزرجمهر^۴ آن^۵ سخن‌ها شنید
یکی آفرین کرد و^۶ بر پای خاست
زمین بندهی تاج و تخت^۸ تو بادا!
گر ایدونک^{۱۰} فرمان دهی^{۱۱} بنده را
بگویم، زگرچند^{۱۳} بی‌مایام
۱۰۹۰ نکوهش نباشد^{۱۶} که دانا زوان^{۱۷}

که دانش چرا باید^{۲۰} اندر نهفت^{۱۹}!

نگه کرد کسری به داننده گفت

۱- ل: گیتی؛ (ه: دانش)؛ متن: بازده دستنویس دیگر: ل: ۲، آ، ب این بیت و بیت سپین را ندارند ۲- (ه: با) ۳- ۳، ق، که: ص: ۲ (نیز ل: ۱) ۴- که فر: متن = دل: در ل: ۲ لغت‌های این بیت پس و پیش شده و پس از آن افزوده است:

همی‌گفت هر یک ز یک دانشی به هر فاشی شاه را رامشی

بندهی (۱۰۷۷-۱۰۸۴): ۱- تاقق آنه جلس ذات یوم و استحضرم فحضروا و فیهم بزرجمهر فتکلم کل واحد منهم بکلمة حکمة، و انی
بخالفة ۲- (ل: بزرجمهر) ۳- (ل: این) ۴- (ه: ای: جوع) ۵- ص: ق (نیز ل: ل: ۳، و ل: ۲، ب): ۶- جوع: متن = ل: که: ل: ۳، ۲ (نیز ق: ۲، ب: ۱)
۷- ص: که: ص: ۲ (نیز ق: ۲، و: ۱، ب): ۸- تخت عاج: ل: ۱: بخت عاج (ل: ۱): (ل: تاج تخت: ل: ۱: عاج تخت: متن = ل: ق (نیز = ل: ۱)
۹- ص: ل: ۲ (نیز ق: ۲، آ: ل: ۱): تخت و تاج: ق: سعد بخت: که بخت و تاج: (ل: ۱): فر: و بخت: ل: ۲، ب: و: ل: ۲ (فر و) تاج: ب: تاج و
نخت (پسواند ندارد): متن = ل: بندهی (۱۰۸۵-۱۰۸۷): ۱- فلما سمع بزرجمهر کلامهم قام و خدم و قال: ایها الملک العادل! لا زالت
الأرض تحت للال تختک، و لا زالت السماء منورة بأثوار سعادتک و بختک ۲- (ل: ۲، ب: ایدونک): ۳- (نیز ل: ب: ۱) اگر شاه: متن = ده
دستورس دیگر ۴- ص: ۱- س: ۲ (نیز ل: ل: ۲، و: ب: ۱): جمله: متن = دل (نیز ب: ۱) در ق: ۲ این واژه خوانا نیست ۱۲- (ب: بگشایم) ۱۳- (ل: ۱): ل: ۲، ب: ل: ۱ (اگر چند) ۱۴- (ل: ۱): ازین: ه: من: از: و: بر از: ۱- ص: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲): دانستن از: متن = دل (نیز ج: ۱) ۱۵- (ل: ۱): گشاید:
ل: ۲ (کهری): ب: پیشه‌های ۱۰۸۹-۱۰۹۶ و انشارد و به جای آن‌ها بیت دوم در ۱۰۹۲ اب را آورده است ۱۶- ص: ۲: نه نیکو ۱۷- ل: ق: ۲- ص: ۲
(نیز ل: ق: ۲، ل: ۲، ل: ۲): ۱- زمان: ص: گویا زیان: (ه: ۱): ز فلنا زیان: متن = (ل: روان) ۱۸- ص: ۲ (نیز ل: ۱): پیش: متن = ل: ۱۹- (ل: ۱):
نوشیروان: ج: ل: ۲، ل: ۲ (س از این بیت و ل: ۱، ب: پس از بیت ۱۰۸۹ افزوده‌اند: به سوی وی این انجمن خوانند (ب: ۲): خواست: ل: ۱: ب:
خواب: شاه (ل: ۲): بگویم سخن‌ها بدین پارگام) نماید (ل: ۲): نماند (حرف یکم فطنه ندارد): ه: ۱: ب: نماند: بریشان از (ل: ۲): همی: رای و
(ه: ح: ب: رای و) (ه: راه: بندهی (۱۰۸۸-۱۰۹۰): ۱- ثم قال: ان أفن لی الملک تکلمت بین یدیه، و إن کنت قلیل الحظ من العلم و الدرایة
۲- ص: ۲، ج: ل: ۲ (نیز ل: ل: ۲): دلوی: (ب: ماند): متن = دل: ق (نیز ل: ق: ۲، و: ل: ۱)

جوان^۱ بر زبان پادشاهی^۲ نمود^۳ ز گفتار او روشنایی فرود^۴
 بدو^۵ گفت روشن‌روان^۶ آن^۷ کسی
 کسی را که مغزش بود پرشتاب
 ۱۰۹۵ چو گفتار بیهوده بسیار گشت
 هنر جوی و^۸ تیمار بیشی مخور
 هفت روشنی مردم از^۹ راستیست
 دلی هر کسی بندهی آرزوست
 سیر راستی دانش ایزدست^{۱۰}
 که کوتاه گوید به معنی بسی^۱
 فراوان^۲ سخن باشد^۳ و دیرباب^۴
 سخن‌گوی در^۵ مردمی^۶ خوار گشت^۷
 که گیتی سپنجست، ما بر گذر^۸
 ز^۹ تازی و کز^{۱۰} بیاید^{۱۱} گریستا
 و زو^{۱۲} هر یکی^{۱۳} را دگرگونه خوشت^{۱۴}
 چو دانستی^{۱۵}، زو^{۱۶} ترسی^{۱۷} بدست^{۱۸}

۱-من: سخن؛ (لی: آ، چو این - جوان؟)؛ ن: ۲. چو او؛) متن = ده دستنویس دیگر ۳: حق: اوستادی ۳-من: بوده لی این بیت را دوبار نوشته است؛ ۴-س: بدل، ۵-من: لی، ۶-ل: ۲. پس از این بیت و ق: ۲ پس از بیت ۱۰۹۱ افزوده‌اند (س تنها بیت نخست را افزوده و ب تنها بیت دوم را به جای بیت‌های ۱۰۸۹-۱۰۹۶ آورده است):

از آن خوب‌گفتار و آن پندها
 شد آن (ق: ۳) بود مویدان را به دل پندها (آ: پندها)
 نخست او (س: ق: نخستین) چو (ق: ۳) که از بند بگشاد لب
 نه یزدان ستودن هنر داد لب (ا: ق: ۳) به داد خداوند بگشاد لب

ق: پیش از بیت‌های بالا باز هم افزوده است:

به بوزوجهر آنگهی گفت شاه
 که داننده خود سر برآرد به ماه

بنداری (۱۰۹۲-۱۰۹۱): فقال له تكلم ۴-س: بدل، ۳-س: ۲ (نیز لی، ل: ۲): دگر؛ ق (نیز ن: ۲): چنین؛ متن = دل (نیز ن، ق: ۲، و، ه: ۱) نوشین‌روان؛ ن: ۳ بوزوجهر) ۶-س: بدل، ۲-س: ۲ (نیز ق: ۲، و، ا: ۱): چنانچه؛ متن = دل، ق (نیز ن، آ: ۲)؛ بنداری (۱۰۹۳): فقال: خير الكلام ما قل لفظه و كثر معناه، و نصرت عبارته و جل مغزاه ۷-ق: فرامش ۸- (لی: ماند) ۹- (ن: ۲)؛ دیرتاب؛ آ: این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنداری (۱۰۹۴): و من خف رأسه أبطأ ففهمه و سرع كلامه ۱۰-من: بر؛ (ل: ۲)؛ (را: ۱)؛ متن = ۱۱- (و: اگرچه گرمی بود)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۰۹۵): و من كان كثير الهديان ذل في عيون الأعيان ۱۲- (ن: جوی) ۱۳- (ل: ۳)؛ بر ما گذر؛ س: این بیت را ندارد؛ بیت‌های ۱۰۹۶-۱۰۹۹ را به هم ریخته‌اند: ۱۰۹۹، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۶ و ق: ۲ پس از این بیت افزوده است:

وگر روز ما پایدار آیدلی
 به گیتی به از مردمی کار نیست
 جهان را یسی خواستار آمدلی
 بدین با تو دانش به یکار نیست

۱۴- (و: در تن؛ ل: روشنی‌های تو؛ س: دوستمندی دم از؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۵-ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲): به؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶- (ق: آ: کمی) ۱۷- (س: بنیاید (ا: ۱) ۱۸-س: (نیز لی، ب: وزین؛ (ق: آ: زو)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹- (ل: ق: (نیز لی): کسی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۰- (ق: آ: با دگرگونه چوست؛ س: س: ۲، ن: ۲)؛ س: پس از این بیت افزوده‌اند:

به خو (س: ل: ۲، آ: ۱)؛ بگو؛ (و: خوی) هر کسی در جهان دیگرست

ترا با وی آمیزش آیدرخواست

ل: ۲، ل: ۲، بیت بالا را ندارند ۲۱-من: ل: ۲ (نیز ق: ۲، و، آ: ۱)؛ ایزدیت = بدیست؛ متن = دل، ق: ۲، س: ۲ (نیز ن، ق: ۲) ۲۲- (ل: ۲)؛ دانستی و ۲۳- (ل: ۲)؛ (چو) ۲۴- ل: ۲، س: ۲؛ (ق: ۲)؛ (س: ۲)؛ (حرف یکم نقطه ندارد)

فرامشتگر گردد و^۳ ناسپاس^۴
 زر و سیم و اسپان آراسته^۵؛
 نشاید گشاد^۶ و نباید فشرد^۷
 تن دشمن او را چو^۸ مزدور گشت؛
 چنان دان که^۹ پیروز شد در نبرد؛
 کزان^{۱۰} آفتت بهره جز دود نیست؛
 نداند کس^{۱۱} آهن به^{۱۲} آب آزدن^{۱۳}؛
 به دانش بزرگ و^{۱۴} توانا بود؛
 بلداند، گذشت^{۱۵} از بد روزگار،
 ز دل کاوش^{۱۶} دیو بیرون کند؛

خرد چون گسست از دل مرد^۱ پاس^۲
 [چو داری به دست اندرون خواسته
 ۱۱۱۵ هزینه^۳ چنان کن که بایذت کرد
 خردمند کز دشمنان^۴ دور گشت
 چو داو^۵ تن^۶ خویشتن^۷ داد مرد
 مگوی^۸ آن سخن کاندرو^۹ سود نیست
 میندیش^{۱۰} از آن کان^{۱۱} نشاید بدن
 ۱۱۲۰ فروتن بود شه که^{۱۲} دانا بود
 هر آنکس که او کرده‌ی کردگار
 پرستیدن^{۱۳} داور^{۱۴} افزون کند

۱-ل. ۲. ل. ۳. (نیز ل. ۴. ب. و. ا.) دل و مغز؛ (ب. سر و.) متن = ۴. ل. پاک ۳-۴. (نیز ل. ۵. و.) فراموشگر گردد و؛ ل. ۶. فرامشتگر گردد
 دل؛ (ب. فرامشت و کز گردد و؛ فراموش کرده دل.) متن = ۴-۵. ل. کم اندیش و بی‌بیم باشد ساک (؟ نقطه ندارد.) متن = ۵. ل. در ل. ۶
 لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ س. ن. ل. ن. ان؛ ب. این بیت را ندارند؛ این بیت در ل. ن. ل. ۲. س. ل. ۳. ب. و. آ آمده است ۵-۶. ل. ۲
 این بیت را پس از بیت ۱۱۲۴ آورده است؛ ل. ن. ل. ۳. ب. آ این بیت را ندارند؛ این بیت در س. س. ل. ۲. ق. ا. ب. و. ل. ن. آ آمده است
 (ل. ب. بر آنکس؛ ل. خزینه (۱)) ۷-۸. س. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ب.) نباید فشانند (در س. ۲ حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد.) ل. ۳ (نیز
 ل. ۳. و. آ.) نباید گشاد (در ل. ۲. و حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد.) (ن. آ. ب. باید فشانند.) متن = ۸-۹. س. س. ۲ (نیز ب.) فشردا ل. ۳
 بایذت خورد؛ (ل. ۳. و. آ.) نباید خورد (۳. خردا در و حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد.) (ن. آ. ب. باید فشردا؛ متن = ۹. ل. ن. ب. ا. ق. ۲
 این بیت را ندارند؛ س. س. ل. ن. ل. ن. ان؛ ب. پس از این بیت و پس از بیت سپین و ل. ۳ پس از بیت ۱۱۲۰ افزوده اند:
 میانه گزینی (س. ل. گزین تا) بمانی (ل. نمانی؛ ب. بماند) به جای

نباشد (س. نباید) جز از نیکیت (و؛ نیکویی) و همنای

ل. ق. ۴. ل. ۲. ب. آ. بیت بالا را ندارند؛ بنداری (۱۱۱۵-۱۱۰۹). قالد: وقد استغنی من قنع و تجنب المحرص و الطمع: و من نقرته عقله
 نسى الله تعالى و کفره. ۹-۱۰. ل. (نیز ل. ۳. و. ا.) مرده؛ متن = ل. س. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۱۰-۱۱. و؛ او چو؛ (و؛ روانش بر دیو؛
 بنداری؛ و من کان عالما و هجر عذره و أبعدته تقرب الیه الملوذ حتی صار عبده ۱۱-۱۲. س. ق. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ا.) دادا؛ متن = ۱۲-۱۳.
 س. دل؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۳-۱۴. (ب. چو از خویشتن داد را (۱)) ۱۴-۱۵. (نیز ب.) دانگ؛ بنداری؛ و إذا أنصف العاقل من نفسه فی
 فعالة کان له الملوذ فی مقاله ۱۵-۱۶. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۱۶-۱۷. س. ل. ۲. س. ۲ (نیز و؛ ب.) ۱۶-۱۷. س. ل. ۲. س. ۲ (نیز و؛ ب.) ۱۶-۱۷. س. ل. ۲. س. ۲ (نیز و؛ ب.)
 در آن (ل. ل. کور تر.) متن = ل. ن. ل. (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۱۷-۱۸. ق. ل. آ (نیز ل. ب. و. ا.) و زان؛ متن = ل. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۱۷-۱۸. ق. ل. آ (نیز ل. ب. و. ا.)
 تواضع المتعلم للمعلم؛ بلغ فی العلم ذوره السماء. و لا یفتنی للمعلم أن یستعمل فی غیر فائده لسانه، و یحسوا فی شجاع جمرا لا یستغید
 منه إلا دخانه ۱۸. (ل. ب. بینهیش) ۱۹-۲۰. (ن. ب. کاجان.) ۲۰-۲۱. س. (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۰-۲۱. س. (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۰-۲۱. س. (نیز ل. ن. ب. ن. ب.)
 ۲۱-۲۲. (ب. آزدن) ۲۲-۲۳. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۲-۲۳. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۲-۲۳. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.)
 (ن. ل. ب.) ۲۴-۲۵. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۴-۲۵. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.) ۲۴-۲۵. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ن. ب.)
 الملک یصیر بالمعلم لأنواع التمكن و الجلالة جامعة، و مهمماکان عالما کان لا محالة متراضعا ۲۵-۲۶. (ب. برست.) ل. ۲. بماند برست؛ متن =
 ده دستنویس دیگر؛ ل. ۲ ۱۱۲۱ و ۱۱۲۴ اب یکبیت ساخته و ۱۱۲۱ اب ۱۱۲۴ را ازینجاخته است؛ بنداری (۱۱۲۱)؛ و اذا قلب علی
 أسرار الیة فی خلقه أمن من باقاة الزمان و صرفه ۲۶-۲۷. (ل. بترسیدن) ۲۷-۲۸. و دانش ۲۸-۲۹. ل. کاهش؛ س. آتش؛ ق. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ۲. ا.)
 دل از (ق. جازع) کاوش (ل. کاهش)؛ متن = (ن. ل. ن. ب. و. ب.) بنداری (۱۱۲۲)؛ فراد فی عبادة الرحمن، و طهر یاطنه عن وساوس الشیطان

نیازدار آن^۲ را که نازردنیست!
که روزی ده اویست و^۳ پروردگار

بهریزد از هرچ^۱ ناکردنیست
به یزدان گزاییم^۳ فرجام کار

حکیمان همه^۷ تازه کردند چهره
که مرد جوان^۹ آن بزرگی^{۱۰} گرفت!
سرافراز^{۱۱} روزی دهان را بخواند،
بدانگه^{۱۴} که آغاز دفتر کنند
چو خورشید تابنده شد^{۱۸} بر سپهر!
برو^{۱۹} آفرین^{۲۰} نو آراستند
که مغز و دلش با خرد بود جفت^{۲۳}!
که پاکیزه دل بود و^{۲۵} روش روان^{۲۶}!

از آن خوب گفتار بوزرجمهر^۶
یکی^۸ اتجنم مانند اندر شگفت
جهاندار کسری ازو^{۱۱} خیره ماند
بفرمود تا نام او^{۱۳} سر کنند
میان مهان^{۱۵} بخت^{۱۶} بوزرجمهر^{۱۷}
ز پیش شهنشاه برخاستند
به پرسش گرفتند ازو^{۲۱} آنچه^{۲۲} گفت
زبان تیز^{۲۴} بگشاد مرد جوان

نیچید^{۲۷} باید به اندیشه^{۲۸} سرا
وگر ما زمین، او^{۳۷} سپهر بلند!

چنین گفت کز خسرو دادگر
کجا^{۳۹} چون شبانست و^{۴۰} ما گوسپند^{۴۱}

۱. س. ۱. (نیز ق. ۲. و. آ. ب.)؛ هر چه؛ متن = دل (نیز بن)؛ ۲. (ب. ا. و.)؛ ل. ۲. این بیت را ندارد. ۳. س. ۳. (نیز بن، ی. و. ب.)؛ گزاید به؛ (ب. کریم به)؛ متن = له. ق. (نیز ق. ۲. و. آ. ب.)؛ این بیت را ندارند. ۴. (بن. ح. ج. د.)؛ بنداری (۱۱۲۳-۱۱۲۴)؛ و تجنب من الأمور ما ظهر کرهته، و لم يقصد أني من لا يقصد أذنيه هل: ج. ب.؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۶. (بن: بوزرجمهر) ۷. (ل. ۴. ه. م.)؛ ق. (نیز و)؛ بزرگان همه؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل. از ۱۱۲۵ و ۱۱۲۹ اب یکا بیت ساخته و ۱۱۲۵ اب- ۱۱۲۹ اب و انداخته است. ۸. ق. همه؛ ل. ۲. (نیز ل. ۲. و. آ. ب.)؛ ازو؛ متن = س. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ ۹. (بن: بوزرجمهر) ۱۰. ل. ۱۰. س. ۲. (نیز آ.)؛ شگفتی؛ (ل. ۴. بندی (م. بندینی؟)؛ و بندلی؛ متن = س. ق. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ بنداری (۱۱۲۶-۱۱۲۷)؛ قال: فتعجب الحكماء من كلام بزرجمهر و فصاحة عطفه و فطور علمه و حکمته ۱۱. س. (نیز بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ درو؛ ق. ل. ۲. (نیز ل. ۲. بدو؛ س. ۲. بدان؛ (ا. برو)؛ متن = (ق. ۳) ۱۳. ل. ۱۳. (نیز ل. ۲. و. آ. ب.)؛ وی ۱۴. ق. بدان کار؛ بنداری (۱۱۲۷-۱۱۲۸)؛ و استبشر کسری بمکانه فامر صاحب دیوان الزرقانی آن یکب استمه فی اول الجریده ۱۵. س. ل. ۲. س. ۲. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ جهان؛ متن = (نیز ل. ۲. ی. و. ب.)؛ ۱۶. (نخت: ۱۷. (بن: بوزرجمهر) ۱۸. (بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ بنداری (۱۱۲۹)؛ فأصحت سعاده بزرجمهر كالشمس المشرقة ۱۹. ق. (نیز ل. ۲. بدو ۲۰. ق. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ آفرینی؛ متن = له. س. ل. ۲. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ در؛ س. بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ این بیت پس از بیت ۱۱۲۵ آمده است؛ ۲۱. این بیت و بیت سببش را ندارد. ۲۲. ل. زو؛ متن = (نیز ل. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ ۲۳. ق. ه. ر. ج.؛ (ب. آنچه)؛ متن = (نیز ق. ۲) ۲۳. ق. که سطر خرد با جالش بود جفت؛ س. بن، ی. و. ب. بن. آ. ب. به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

دگر باره مرید به لبی دگر مرید پیر) پرسش گرفت
همه بخردان مانده (س. ز شاه و ز فرمائش) اندر شگفت

ل. ۲. ۱. بیت جای ۱۱۳۱-۱۱۳۲ را ندارند؛ این بیت تنها در ل. ق. ۲. ب. آمده است؛ بنداری (۱۱۳۰-۱۱۳۱)؛ ثم انفض المجلس و انبتی علیه من کلانیه من العلماء و الحکماء ۲۴. س. (نیز بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ باز؛ متن = ی. ه. ق. س. ۲. (نیز ق. ۲) ۲۵. (بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ س. (نیز بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ بوزرجمهر؛ (بن: بوزرجمهر) ۲۶. س. (نیز بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ بوزرجمهر؛ (بن: بوزرجمهر) ۲۷. س. (نیز بن، ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ بوزرجمهر؛ (بن: بوزرجمهر) ۲۸. (ب. اندازمه)؛ بنداری (۱۱۳۲-۱۱۳۳)؛ قال لهم بزرجمهر: لا یبغی لنا نحن ان تصرف وجوه غواظنا عن الملک ۲۹. س. ق. (نیز بن، ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ که او؛ متن = ل. س. ۲. (ب. ح. ج. د.)؛ س. ۳۱. س. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ (نیز ق. ۲. ی. و. ب. بن. آ. ب.)؛ گوسفند؛ متن = (بن: ۳۲. ل. ۲. ا. و. ز. و. ز. دست نیست)؛ بنداری (۱۱۳۳)؛ فلقه لراهی و نحن القطیع، و نحن الأرض و هو السماء الرفیع

مجلس دوم^۱

همی بود داننده را خواستار
 کجا خواست گفتار دانا^۳ شنید
 به دانندگی^۵ درخور^۶ شاه بود،
 جوان و جهان‌دیده‌مرد کهن
 بشد با حکیمان^۸ روشن‌روان

رسیدند^{۱۱} نزدیکِ تخت بلند
 که کسری همی‌زو^{۱۳} برافروخت^{۱۴} چهره
 پیرسید ازو^{۱۵} از قضا و قدر،
 چگونه‌ست و این^{۱۶} بر چه آید به بن^{۱۷}
 جوان و^{۱۸} شب و روز با کارکرد^{۱۹}،
 به جوی‌اندرون آب او با درنگ^{۲۵}!
 همی گل فشاند بروبر درخت!

۱۱۲۵ دگر هفته روشن دل^۱ شهریار
 دل از کار^۲ گیتی به یکسو کشید
 کسی کو سرافراز^۳ درگاه بود
 یرفتند گویندگان^۴ سخن
 سرافراز بوزرجمهر^۵ جوان

۱۱۵۰ حکیمان داننده^۶ و هوشمند
 نهادند رخ^{۱۱} سوی بوزرجمهر^{۱۲}
 ازیشان یکی بود فرزانه‌تر
 که^{۱۶} انجام و فرجام چونین^{۱۷} سخن^{۱۸}
 چنین داد پاسخ که جوینده‌مرد
 ۱۱۵۵ بود راه^{۲۳} روزی برو^{۲۴} تار و تنگ
 یکی بی‌هنر^{۲۶} خفته بر تخت بخت

۱- سوال کردن مویان از بوزرجمهر؛ ص، ل: گفتار اندر مجلس دوم (س: کسری و بوزرجمهر)؛ ق: حکمت گفتن بوزرجمهر
 در مجلس دوم؛ س: مجلس دوم نوشیروان با حکیمان؛ متن: ص، ل: که سرنویس ندارد ۲- (نیز لن، بی، ن، آ، ب): دل شاه؛ (ب): دل
 شاه؛ (ز): متن: دل، بی، آ، س: (نیز ق، ل، و، ۲، ۳): دل؛ (ایشان؛ س: (نیز آ): او را؛ متن: بازده دستنویس دیگر ۴- ص، ق، ل، آ، س: (نیز لن،
 بی، بی، س: سزوار؛ متن: دل (نیز ق) ۵- (د: دانستگی) ۶- ص، ل، آ، س: (نیز ل، و، ۲): بلدانست کاندلر خور؛ متن: دل، ص، ق: (نیز لن، ق، آ، بی، ب،
 لن، آ، بی) ۷- (نیز لن، بی، بی، بی): داندگان؛ (ق: گویندگان زان)؛ متن: دل، ق، ل، آ، س: (نیز ل، و، ۲): آن آیین بیت و بیست‌سپین را
 نفلود ۸- (بوزرگان) ۹- ص، ل، آ، س: (نیز لن، ل، و، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱): برفتند ۱۱- (ب: سر)
 ۱۲- (لن: برزجمهر) ۱۳- ل: خروج (له: زوایت)؛ س: نوشیروان زو؛ متن: ۱۴- ق: ازومی بیفروخت؛ متن: دل، ص، آ: (نیز لن، ق، آ،
 ل، بی، بی، ن، آ: این بیت را یکبار هم پس از بیت ۱۱۴۷ نوشته است؛ بنیادی (۱۱۴۵-۱۱۵۱): و فی الأسبوع الثانی جلس الملک علی
 عاقبت فلست علی الملک من البرکة فحضره، و فهم بوزرجمهر ۱۵- س: ۱۶- (ب: چو) ۱۷- ل: ۲: چنین (وزن درست نیست)؛ (ل: ۲:
 چنین) ۱۸- (ب: بدو) ۱۹- (آ: آن) ۲۰- س: (نیز لن، آ، ب): واکه لکنکن بن؛ (لن: راکی آید به بن؛ بد را بفرین بود)؛ متن: دل، ق، ل، آ، س: ۲
 (نیز ق، آ، بی، و، ۲): و بطنوی (۱۱۵۲، ۱۱۵۳): فساله بعضهم عن القضاء و القدر ۲۱- س: چو او دره: ق: همان دره؛ (ق: جوان و)؛ متن: =
 بازده دستنویس دیگر ۲۲- ل: کار و کرد ۲۳- ق: رای و؛ س: (نیز آ، بی، آ، ب): راه و؛ متن: بازده دستنویس دیگر ۲۴- (لن، بی، بدو) ۲۵- ق: ۲:
 برو قدرون میخ یارنده سنگدق؛ پس از این بیت افزوده است:

بدو سخت بستن در و نچ و آز
 بستن تن از رنج درویش را
 بدو سخت بستن در و نچ و آز
 بستن تن از رنج درویش را

بنیوی (۱۱۵۴، ۱۱۵۵): فظاله: انک تری رجلا یسب لیل و نهار، و یدأب سرا و جهارا، ثم لا یزال یری طریق مطلوبه ضیقاً، و یجد مد
 حقه علی و لیه مترقاً ۲۶- بی، ه: متن: سیزده دستنویس دیگر؛ ق: ۲: پس از این بیت افزوده است:
 یکی با هنر از بی نان دیوان
 پر از درد جان و پیرانده روان
 بنیوی (۱۱۵۶): و تری آخر نادما علی تخت السیادة یجدالی علیه الفئان السامعة، قد ذلک له قطر فها تذلایل، و مد علیه ظلها ظلیل

ز بخشش نیایی به کوشش^۱ گذرا
 چنچین آفرید اختی روزگار
 کدامست و^۷ بیشی که را درخورست؟
 به نیکی و کردارش آید به یرو^{۱۰}
 ز^{۱۲} گیتی که را^{۱۳} نیکوی^{۱۴} درخورست؟
 گرمی و خوبی^{۱۶} و شایستگی^{۱۷}،
 ببخشد نه^{۱۹} از بهر پادش دست،
 خرامد بهنگام با همرازان^{۲۱}
 هنر چیست هنگام ننگ و نبرد؟
 ببیند^{۲۵}، بگرداند^{۲۶} آیین^{۲۷} و کیش
 چه سازی که کمتر^{۲۸} بود رنج تن؟
 دلش برده است^{۳۰}، رامش برد،

چنینست رسم^۱ قضا و قدر
 جهاندار^۲ دانا و^۴ پروردگار
 دگر گفت کان چیز^۵ کافزون ترست^۶
 ۱۱۶۰ چنین گفت کانکس^۸ که کوشنده تر^۹
 دگر گفت کز^{۱۱} ما چه نیکوترست
 چنین داد پاسخ که^{۱۵} آهستگی
 فزون تر، بکردن^{۱۸} سر خویش پست
 بکوشد بجوید به گرد^{۲۰} جهان
 ۱۱۶۵ دگر گفت کاندر^{۲۲} خردمند^{۲۳} مرد
 چنین گفت کانکس^{۲۴} که آهوی خویش
 بیرسد دیگر که در زیستن
 چنین داد پاسخ که گر^{۲۹} با خرد

۱-لو: کار) ۲-او: به کوشش نیایی) ۳-(ن: جهاندار) و ۴-ل(نیز ق، ل، و، ن:؟)؛ ذاتای: متن: ده دستوبس دیگر: بنداری (۱۱۵۷-۱۱۵۸)؛ فهکذا رسم القضاء و القدر، لا ینال بالجد و الجهد مرام و لا وطر هل: کین چیز؟: من: ه: آنکس؛ که کانکس: متن: ۵-ل(ن: بی، بی، ن:؟)؛ ب: از آن (ن: کزان) کس که روزی پر (ن: تر: ((است))؛ متن: س (نیز ق، ۷-ص: بی (نیز ن: بی، بی: ح: و ل، ۶-ل، و، آ: این بیت و بیت سپین را ندارد: در س ۱۵۹ اب با ۱۶۱ اب پس و پیش شده و نیز بیت های ۱۵۹-۱۱۷۹ با هم ریخته است: ۱۱۶۵، ۱۱۷۷، ۱۱۵۹، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۱، ۱۱۶۰، ۱۱۶۴؛ بنداری (۱۱۵۹)؛ و سألہ آخر عن الخصال التي يستحق صاحبها التقدم ۸-ص: آنکس ۹-ل، س:؛ داننده تر: متن: س، ق، ه: (نیز پ) ۱۰-ص: اندیشه تر (ن: ن: کردارش (م: کردارش؟) آید بی: س:؛ نیایش بود نیز خوانده تر (؟)؛ متن: ه: ک (نیز بی)؛ ن: ق، آ، بی، ن: این بیت و بیت سپین و بیت های ۱۱۶۰-۱۱۶۳ را ندارند ۱۱-ل، ۲-ص: (نیز ل، و، آ:؛ بر: متن: ل-س (نیز پ) ۱۲-ص: به: ۱۳-ص:؛ ترا: ۱۴-ل-س (نیز ل، و، آ:؛ نیکوتر: درخورست:؛ کلامت حوی (؟) که آن افسرست: متن: (پ)؛ ۱۵-ل (نیز پ) ۱۶-ص: س (نیز ل، و، آ:؛ چربی: ق: خردی: (ن: ق، بی، ن:؟؛ حوی: ن:؟؛ جزئی: متن: ل-ه: ل، ۲-ل (نیز ل) ۱۷-ل (نیز ل، و، آ:؛ بایستگی:؛ در ل این بیت پس از بیت ۱۱۶۶ آمده است ۱۸-ص: نکرده سر: (؟) بکرد و سر: (؟)؛ نیز ل، پ، و، ن:؟)؛ ق: و ن: کند گردن:؛ س (نیز ل، و، آ:؛ ق: و ن: بکردن) سر: (؟)؛ ق: و ن: کردن تن:؛ متن: ل-ل، ۱۹-ص: به سجد (نقطه ندارد) نه: (ن: ن:؛ بیخنده)؛ ق: این بیت و بیت سپین و ل بیت های ۱۱۶۳-۱۱۶۶ را ندارند ۲۰-ص: ک (نیز ق، ل، و، آ:؛ ب: کوشش:؛ س (نیز ن: و، آ:؛ نجوید به کوشش (م: و، آ: حرف یکم و از: نخست نقطه ندارد)؛ (ب: به کوشش بجوید: ن:؛ بی: ق: و ن: کوشش نجوید)؛ متن: ل-۲۱-ق:؛ چو آمد بهنگام ما هم زبان:؛ بنداری (۱۱۶۰-۱۱۶۴)؛ فقلل: الرق و الکرم و التواضع و اللذل لا لطلب سجاره و مکانه، و بلا شایه من و لا اذیة ۲۲-ق: (ن:؛ ب: کاربرد) ۲۳-ق: کای راز گوینده: ل، ل، و، آ: این بیت و اندارند: بنداری (۱۱۶۵)؛ و سألہ آخر عن خیر خصال المرء ۲۴-ق: (نیز ل، و، آ:؛ آنکس ۲۵-ل (نیز ل، و، آ:؛ نیبند: متن: س، ق، ه: س (نیز ن: ق، بی، ن:؛ ب: ۲۶-ص:؛ مگرداند (حرف نخست نقطه ندارد)؛ (ق:؛ بکرد) ۲۷-ق:؛ از خوی:؛ بنداری (۱۱۶۶)؛ فقل: أن يعرف عیب نفسه فیصلحها ۲۸-ق: (ن: پیش:؛ ن:؟؛ کوشش:؛ ق: از ۱۱۶۷ و ۱۱۷۱ اب یک بیت ساخته و ۱۱۶۷ اب- ۱۱۷۱ و انداخته است:؛ بنداری (۱۱۶۷)؛ و سألہ آخر و قال: یماقا یطلب عیش الإنسان و یقل تعبه؟ ۲۹-ل: چون ۳۰-ق: (ن:؛ ب: برده و یارست)؛ ل این بیت را ندارد:؛ بنداری (۱۱۶۸)؛ فقل: بأن جمیع بین العقل و الحلم

ببندد در کژی و کاستی،
 نباشد سرش تیز و نابردبار^{۱۴}
 نگهبان کدامست بر خویشتن؟
 نرفت از کرمی^{۱۱} و از نیک‌خوی^۹،
 چو دید او فزونی پروردگار^{۱۶}،
 کدامست نیکوتر^{۱۹} از هر دو سوی^{۱۸}،
 به سالی دو بارش بهار آورد؟
 به بخشش^{۲۲} کند^{۲۵} جانش آراسته،
 ز بخشنده بازارگانی شناس^{۲۹}
 و زمان نیکوی^{۳۱}ها^{۳۲} گرانمایه چیست^{۳۳}؟

به داد و ستد در کند^۱ راستی
 ۱۱۷۰ ببخشند گنه، چون شود^۳ کامگار
 پیرسید^۶ دیگر که از^۷ انجمن
 چنین گفت کان کو^۸ پس آرزوی^۹
 دگر کو به^{۱۳} سستی نشد^{۱۴} پیش کار^{۱۵}
 دگر گفت کز بخشش^{۱۷} نیک‌خوی^{۱۸}
 ۱۱۷۵ کجا زو دو گیش^{۲۰} بار^{۲۱} آورد
 چنین گفت کانکس^{۲۲} که با خواسته^{۲۳}
 و گگر^{۲۶} بر ستاننده^{۲۷} آرد^{۲۸} سپاس
 دگر گفت بر^{۳۰} مرد پیرایه چیست؟

۱. که بد (مکنده) (ق: کشده؛ م: وی کند)؛ س (نیز، ن، ل، ن، ب)؛ ستم گر کند؛ متن = ل، س (نیز ل، ب، و، آ)؛ ۲. به کزی در؛
 بنداری (۱۱۶۹)؛ و بعد فی الإطعام والأخذ، ولا يكون عنده نقیضة ولا زینغ ۳. (نیز، ن، ل، ن، ب)؛ بود؛ متن = ل، م، ل، آ، س (نیز
 ق، ل، ب، و، آ)؛ ۴. (ن: نیاید) هس (نیز، ن، ل، ن، ب)؛ تیز (ن: تیره) با روزگار؛ (ن: نیز با بردبار (م: نیز و نابردبار)؛ متن = ل، م،
 ل، آ، س (نیز ق، ل، آ، ب، و، آ)؛ بنداری (۱۱۷۰)؛ و یعفو عند الأنتذار ولا يكون حديدًا خفيف الرأس ۵. (ن: ببوشید (م: پیرسید))
 ۶. س، م، ل، آ، س (نیز ل، ن، ب، و، آ)؛ پیر؛ (و: در)؛ متن = ل، ن، آ، این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنداری (۱۱۷۱)؛ و سألته آخر و قال: من
 المحافظ علی نفسه؟ ۷. س، م، ل، ن، ب، و، آ، ب)؛ کز؛ ل، آ، س (ن: از)؛ (ق: آ، ل، ن: کانک از)؛ متن = ل، ق، ۹. م، ل، آ، س (نیز، ن، ق، آ، ب)؛
 آرزو نیکو ۱۰. م، ل، ن، ب، و، آ، ب)؛ برفت؛ (ن: نرفت (حرف نخست نقطه ندارد))؛ ۱۱. (و: نکوروی) ۱۲. ل، ۱۳. (ن: دگر گونه) ۱۴. س، م،
 (نیز، ن، ل، ن، ب، و، آ)؛ شوه؛ ل، آ، ب)؛ شد؛ متن = ل، س (نیز ل، ب، و، آ)؛ ۱۵. س (نیز ل، ب، و، آ)؛ پیشکار ۱۶. م: پروردگار؛ س، ل، آ، س (نیز، ن، ل، ن،
 ل، ب، و، آ، ب)؛ از فزونی بد روزگار؛ س (نیز ب)؛ از فزونی پروردگار؛ متن = ل، ق، آ، این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۱۷۲-۱۱۷۳)؛
 فقط: من خالف هراه ولم يتبع مثله ۱۷. س، آ، بخشش و ۱۸. ق، م، س (نیز، ن، ق، آ، ب، ن، آ)؛ نیک‌خو - دو سوره (ل، آ، نیک‌خواه - دوره)؛
 متن = ل، س (نیز، ل، ب، و، آ)؛ ۱۹. (ن: نیکوتر)؛ ل، آ، این بیت را ندارد ۲۰. س (نیز، ن، ل، ن، ب، و، آ)؛ گیتی به؛ س، آ، ز گیش؛ ل، آ، س (نیز ل، آ، ل)؛
 روز کیش به؛ ل، که جان و دلش رایه؛ (ق: که جان و دو گیش)؛ متن = م، ک، (نیز ب) ۲۱. ل، آ، س (نیز ل، آ، ل)؛ کار؛ متن = یازده دستنویس
 دیگر؛ ق، این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۱۷۴، ۱۱۷۵)؛ و سألته آخر و قال: أي العطاه أحسن؟ ۲۲. (و: آنکس) ۲۳. ق، س (نیز ل، آ، ل)؛
 نامخواسته؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۴. ق، ل، آ، س (نیز ل، آ، ل)؛ بخشده؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۵. ق: دل او (ن)؛ بنداری
 (۱۱۷۶)؛ فقال ما كان من غیر سؤال و بلا امتنان ۲۶. (نیز ق، آ)؛ اگر؛ (ل: دگر) ۲۷. س (نیز، ن، ل، ن، ب، و، آ)؛ ستاینده؛ (ل: شایانده)؛ متن =
 دوازده دستنویس دیگر ۲۸. س، ق، م، ل، آ، س (نیز، ن، ل، ن، ب، و، آ)؛ دارد؛ ب؛ بایباید؛ ن، آ، باره؛ متن = ل، ۲۹. (ق: آ)؛ بخشد
 به از گفانی مه پاسی (م: بخشنده بازارگانی شناس)؛ بنداری (۱۱۷۷)؛ و الباذل اذالم یجد لنفسه من الامتتان زاجرا فلا تحمله إلا
 تاجرا ۳۰. م، ل، ن، ب، و، آ، ب)؛ (نیز، ن، ل، ن، ب، و، آ)؛ وزین؛ متن = ل، س (نیز آ) ۳۱. م، ل، ن، ب، و، آ، ب)؛ نیکو نپها؛ متن = ل، س
 س (نیز ب)؛ ۳۳. (ن: ل)؛ کیت؛ ق، بیت‌های ۱۱۷۸، ۱۱۸۲ را ندارد؛ ق، آ، پس از این بیت افزوده است:

چو دانا بود بر جهان بر مهست
 چه بهتر همی ز آشکار و نهان
 چنین داد پاسخ که دادن بهست
 پیرسید دیگر که اندر جهان

بنداری (۱۱۷۸)؛ و قال له آخر: کیف السبیل الی تحصیل الفکر الجمیل؟

دگر گفت کای مرد روشن خرد
 کدامست^۴ خوش تر مرا^۳ روزگار
 سخن گوی^۵ پاسخ چنین داد باز
 ۱۱۹۵ زمانه به خوبی^۶ ورا داد داد
 پیوسید دیگر که دانش کدام
 چنین گفت کان^۷ کو بود بردبار^۸
 دگر گفت کان کو^۹ نجوید گزند
 بگفت: آنک^{۱۰} مغزش نچوشد^{۱۱} ز خشم
 ۱۲۰۰ دگر گفت کان^{۱۲} چیست^{۱۳} ای هوشمند
 چنین گفت^{۱۴} کان^{۱۵} کو بود پر خرد
 وگر^{۱۶} ارجمندی^{۱۷} مهارد به خاک

ز گردون که بر سر همی بگذرد^۱،
 ازین بر شده چرخ ناپایداری؟
 که هر کس که گشت^۵ ایمن و^۶ بی نیاز،
 سزد گر نگیری^۸ جزاز داد یاد^۷!
 به گیتی که باشیم^{۱۰} ازو^۹ شاد کام؟
 بزدیگی او مرد بی شرم خوار^{۱۳}!
 ز خوی^{۱۶}ها^{۱۵} کدامش^{۱۷} بود سودمند؟
 بخواهد^{۲۰} به خشم از گنهکار چشم^{۱۱}!
 که آید خردمند را آن پسند^{۲۵}؟
 ندارد غم آن کزو^{۲۸} بگذرد،
 نیندد^{۳۱} دل اندر غم^{۳۲} و درد پاک^{۳۳}،

لی: چه پرس می بگذرد، ص: ک (نیز، ن، لی، به، بی): که سرت از بر چرخ می بگذرد؛ (ن: جگر اندیشه، چیزی نه اندر خورد
 (ب: ۱۸۸ اب)، متن: ق، ل، آ، س، آن (نیز ق، ل، آ، ب، ج): چنانست ۳-ل، آ، ب، و، ا): و راه متن = ل، س، ک (نیز، ن، ق، آ، ب، آن، آ، ب)
 ۴-ل: سخن گوی و هدس (نیز، ن، لی، ب، شد: متن - ع: کشتی ز من؛ (ن: ایمن شد و) متن = ل، ک، ل، آ، س، آن (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا)
 ۷-لی: به خوبی زمانه ۸-ق: که ص: آن (نیز ق، آ، ب، آ): نگردد ل (نیز ل، و، آ): نباشد: متن = ل، س، (نیز، ن، لی، آن، آ، ب، آن، ل (نیز ق، ل، و، ا):
 شد: متن = دوازده دستویس دیگر: بشاری (۱۱۹۱، ۱۱۹۵): فقال الذی یعبده الله الذی عنت له الوجوه، و تخشا، و ترجوه ۱۰-ک: باشم
 ۱۱-ل: زو: ل، و، ن، آن، آن: میانزین؛ متن = یلاده دستویس دیگر: بشاری (۱۱۹۶): و قال له آخرین بی بصله توجب السرور ۱۳-ق، ص: آن
 (نیز آ): آن: متن = دوازده دستویس دیگر ۱۳-ل: بر و بار: بی کردگار) ۱۴-ق، ص: آن (نیز ق، ل، آ، و، ا): بیند (آ: نیند (ا)) به آغاز
 فرحام کار: متن = ل، س، ک، ل (نیز، ن، لی، بی، آن، آ، ب، ا): ۱۵-ل: چکو: (ق، س، آ، آن کر ۱۶-ل (نیز، ن، آ): خواهان: س، ق، س، آن (نیز، ن،
 ق، ل، آ، و، ا): خواه؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۷-ق: کلیمین: در س، ن، لی، این بیت پس از بیت ۱۲۱۲ و در آن آس از بیت ۱۲۲۶
 آمد است: ک، ل، آ، ب، این بیت را ندارد: ق، ص، آ، ق، ل، آ، و، ا: پس از این بیت افزوده اند:

چنین گفت آن (ق، ل، آ، ب، کان) کو بود خوب کار (ق، ص: آ، بردبار: ق، آ، سازگار)

بزدیک او مرد بی شرم خوار (ب: ۱۱۹۷ اب)

ل، س، ک، ل، ن، لی، بی، آن، آ، ب، بیت: بالا را ندارند ۱۸-ق، س، ق، آن (نیز، ن، ق، آ، ب، و، ا): دگر آنک: ک، ل، آن (نیز ل، آ): دگر گفت: (ب، ن، آ):
 دگر آنکه، متن = ل (نیز، ن، لی، ل، آن، آ، ب): بجوشد: متن = یلاده دستویس دیگر (در هیچ یک از دستویسها بیجز آن، ب حرف یکم
 نقطه ندارد) ۲۰-ل: نخواهد؛ ن: بخواهد؛ متن = سیزده دستویس دیگر (در ل، س، ق، ل، آ، و، ح حرف یکم نقطه ندارد) ۲۱-ل: آن، آ:
 حشم: لی: بچشم جز هماندار حشم (حرف یکم وازة پسین نقطه ندارد)؛ بشاری (۱۱۹۷، ۱۱۹۹): فقال: أن یکون الرجل حلیمًا متفاضیا
 عن السیف الجاهل، و یکظم غضبه وین غلی صلوه علی المراجل ۲۲-ق، آن (آن) ۲۳-ل (نیز ل، آ، ب، ا): کیست: (ا: گشت) متن = یلاده
 دستویس دیگر ۲۴-ق (وا: ۲۵-س: سودمند: ک (نیز، ن، لی، بی، آن، آ، ب، ا): زو پسند: ق: خرد را همی سودمند: متن = ل، ن، آ، س، آن (نیز ق، آ،
 ل، آ، ب، ا) بشاری (۱۲۰۰): و قال آخر: آخرین بی بصله مرضیة عند الخلاء ۲۶-ب: حرکت (ج) ۲۷-ق، ل، آن (نیز ق، ل، آ، ب، آن، آ): متن =
 ل، س، ک، ل (نیز، ن، لی، آن، آ، ب، ا): آنک زو: (ن: آنک زو: بد آنک ازو) متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، آ، ب، ا)
 و ۲۸-ل (دگر: ۲۰-س: آنچندی (ا) ۳۱-ل (آن: نیندد: ن: آ: بیندد) ۳۲-ل (دی: دم) ۳۳-ل: ناک: ک، ل (نیز، ن، لی، و، ن، آن): و پاک:
 متن = س، ق، ل (نیز ق، ل، آ، ب، ا): این بیت و بیت سپین را ندارد

چنان بگسلد دل چن^۴ از باد پیدا
 کزو تیره^۷ گرده دل پارسای^۴؟
 خردمند گوید که آهو^۹ چهار:
 و دیگر که^{۱۱} دارد دل از^{۱۲} بختی تنگ،
 به یکسو نهد روز ننگ و نبرد،
 نجوید^{۱۶} به کاراندر آرام و خواب!
 نکوهیدن^{۱۸} آزادگان را به^{۱۹} چیست؟
 که جان و^{۲۲} خرد بر سخن برگواست^{۲۳}؛
 به کژی و^{۲۶} بیداد جستن^{۲۷} فروغ،
 نکوهش‌گر و سر^{۲۹} پر از داوریه،
 به بیهوده خستن^{۳۳} دلی^{۳۳} پارسا،

دگر کوا^۴ ز^۴ نابودنی^۴ها امید
 دگر گفت: بد چیست بر^۵ پادشای^۵؟
 ۱۲۰۵ چنین داد پاسخ که بر^۸ شهریار
 یکی آنک^{۱۱} ترسد ز دشمن به جنگ
 سدبگر که^{۱۳} رای^{۱۲} خردمندمرد
 چهارم که باشد سرش^{۱۵} پرشتاب
 بپرسید دیگر که بی‌عیب^{۱۷} کیست
 ۱۲۱۰ چنین گفت کین را^{۲۱} بیخشم راست
 گرانمایگان را^{۲۴} فسون و^{۲۵} دروغ
 میانه بود مرد^{۲۸} گندآوری
 منش پستی^{۳۰} و^{۳۱} کام بر پادشا

(د-۲) (نیز): آنک ای: آن: (ل: ۳: آن): ای، ک (نیز ل، لی، و، ل، ن، ۲، ب): هر آنک: من = ل (نیز ق، ۷، ب): ۲- (آ: جزج): ۳- ل: نادیدنیها
 ۴- ل: ای، ک (نیز ل، لی، ب): چوا (ق: ۴: که): ل: ۲: ای (نیز ل، ۳، و): چون دل: (ب: همچو): ل: ۱- بگسلد (که): متن تصحیح قیاسی است؛
 ک پس از این بیت افزوده است:

همیشه بود شاد و خرم‌روان
 بی‌اندوه باشد ز گشت زمان

بنداری (۱۲۰۳-۱۲۰۱): ألا یحزن الرجل علی ما یفوتہ، و یقطع الرجاء عما یبعد تکویته (ه-۱): (آ: ۳: از) عس س: ۲ (نیز ل-ب):
 پادشاه-پارسا: متن = ل ۷-س (نیز ل): خیره: بنداری (۱۲۰۴): و سأله آخر عن عیوب الملوك ۸- (ل: ۳: گر): ل: ۲: پاسخ آورد
 کز ۹- (ل: ۳: باشد که گوید): بنداری (۱۲۰۵): فقال: هی أربعة ۱۰- (ل: ۲، ب، ل، ن: ۲: آنکه): ۱۱- (ل: ۲ (نیز ل): دگر آنک: (ل: ۳: دگر آنکه):
 متن = یازده دستویس دیگر ۱۲- ک (نیز ب): جزج س: (نیز ل، لی، و، ل، ن، ۲، ب): دلش: متن = ل، س، ق، س، ۲ (نیز ق، ۷، ۲، و): بنداری (۱۲۰۶):
 أحدها أن یرغب عن عدوّه فی مقام القتال، و الثانی أن یضیق صدرًا من بدل التوال ۱۳- ل: دگر آنک: (ق: ۲: و دیگر که): متن = دو یازده
 دستویس دیگر ۱۴- (ل: دارد): ک: این بیت را ندارد: بنداری (۱۲۰۷): و الثالث ألا یقبل کلام التاصع الصادق العقال ۱۵- (ل: ۳: دلش):
 ۱۶- (ل: بگوید): بنداری (۱۶۰۸): و الرابع أن یكون طیاشا عديم السكون فی اکثر الأحوال ۱۷- ق: یرعیب ۱۸- (ل: نکوهیده) ۱۹- (ل: ز:
 بنداری (۱۲۰۹): و سأله آخر عما یدم به الأکابر ۲۰- (ل: جزج): ۲۱- (ل: بچشم): ۲۲- ق: جو: متن = ۲۳- (ل: (نیز ق، ۷، ۲: بر (ل: در)
 سخن پادشاست: س: ک (نیز ل، لی، ب، ل، ن، ۲، ب): گنج زو سخن بر خرد برگواست: متن = ۲۴- (ل: جو: ای، س: ۲: گر آزادگان
 را): (ل: ۳: که آزادگان خرد): متن = ده دستویس دیگر ۲۵- ق: بکژی: س: ۲ (نیز ق، ۷، ۲، و): قوس و متن = ل، س، ک (نیز ل، لی، ب، و، و،
 ل، ن، ۲، ب): ۲۶- (ل: ل: ۳: ای، ک (نیز ل، لی، ب، ل، ن، ۲، ب): به کین و به: ق: ۷: به السوس و متن = ل، س، ۲ (نیز ق، ۷، ۲، و): (ل: ۲: جوید): بنداری
 (۱۲۱۱، ۱۲۱۰): فقال إنهم یلحون بالظنن و الکذب و العیل الی الظلم و الزیغ ۲۸- (ل: ب: مرد): ۲۹- س: او سر: س: ۲ (نیز ل، لی، ب، ل، ب،
 ل، ن، ۲، ب): نکوهش کزو سر: (ق: ۲: نکوهش که بر سست): متن = ل (نیز و، ۲): ق: بیت‌های ۱۲۱۲-۱۲۱۴ را ندارد: س: ل، لی، پ: س از این بیت
 نخست بیت ۱۱۹۸ را آورده و پس از آن بیت ۱۱۹۷ را از نو نوشته اند: س: ۲: پس از بیت ۱۲۱۲ بیت ۱۱۹۷ را از نو نوشته اند ۳۰- (ل: ۳:
 بیش: ل: ۲، و): (بستن): س: ۲: تنش بستن: متن = ل، س (نیز ل، لی، ب، ب، ب): ۳۱- (ل: ۳: جو): ۳۲- س: (نیز ل، لی، ب): جستن: (ل: و): جستن
 (حرف یکم نقطه ندارد): متن = ل، س (نیز ل، ۲، ب): ۳۳- س: (نیز ل، لی، ب): بد: (ل: یو): متن = ل، س (نیز ق، ۷، ۲، و، و، ل، ن، ۲، ب) و که
 بیت‌های ۱۲۱۵-۱۲۱۳ را ندارد

گرامی چو جانست فرخ پسر^۱،
 از پیرا^۲ پسر خواندش^۳ رهنمای
 چه^۵ دانی^۴ که دارد دل آراسته؟
 گرامی ست و^۷ از چیز^۸ خوارست نیز،
 ز همتش^{۱۲} پیدا شود^{۱۳} نیک خوی^{۱۱}،
 همان سنگ و^{۱۶} هم گوهر شاهوار^{۱۵}
 که را خوانی از خسروان سوهعد^{۱۷}؟
 که ایمن^{۱۹} بود مرد پرهیزگار،
 زمین زیر تختش تن آسان^{۲۲} بود^{۲۱}،
 به گیتی پر^{۲۴} از رنج و^{۲۵} درویش کیست^{۲۳}؟
 به بخشش خداوند چرخ بلند^{۲۶}
 بدی در جهان بتر از آ^{۲۱} نیست^{۲۰}

۱۲۲۵ چنین داد پاسخ که نزد پدر^۱
 پس از مرگ نامش بماند^۲ به جای
 بهرسید دیگر که از خواسته
 چنین داد پاسخ که مردم به چیز
 نخست آنک^۹ یابی بدو^{۱۰} آرزوی^{۱۱}
 ۱۲۳۰ وگر چون^{۱۴} باید نیاری^{۱۵} به کار
 دگر گفت: با تاج و نام بلند
 چنین داد پاسخ کزان^{۱۸} شهریار
 و^{۲۰} آواز او بد هراسان بود^{۲۱}
 دگر گفت: مردم توانگر^{۲۳} به چیست
 ۱۲۳۵ چنین^{۲۷} گفت کانکس^{۲۸} که هیش بسند
 کسی را کجا^{۲۹} بخت همباز^{۳۰} نیست

۱-ق: فرخ پسر-نزد پدر؛ ل این بیت را ندارد: بندلوی (۱۲۲۵): فقال: الولد الصالح من الأب بمنزلة الروح من الجسد ۲-ل: آنکه؛ ۳-ل: از ایران) ۴-ل: نام زه؛ بندلوی (۱۲۲۶): فانه لا یعفو بعد الموت بالولد الصالح رسمه، وینیغ به فی الفارین اسمه ۵-ل: که عس: باشد؛ ک (نیز ل، ن، ی، ن، آ، ب): داری؛ متن: ل، س، ۶ (نیز ق، ل، و، ب، ی، ا): ق بیهای ۱۲۲۷-۱۲۳۰ را ندارد ۷-ل: س، م، ۸-ل: ن، ی، ن، آ، ب): جوید؛ متن: ل، س، (نیز ق، ۹) ل: ل (نیز ب): ز چیز؛ (ن، آ، ح چیز؛ ک، م، س، آ (نیز ل، و، ا): کز چیز؛ (ق، بی چیز)؛ متن: س (نیز ن، ی، ب): ق، ۳ از این بیت افزوده است:

ازو چند چیزست پسته دوش یکی تا نکویی سخن درخوشی

۹-ل: (ی، ل، ب، و، ن، آ، ا، آنکه) ۱۰-ل: از او؛ س، آ: بدین؛ متن: بیازده دستنویس دیگر ۱۱-ک، م، س، آ (نیز ن، ق، ۲، ی، و، ی، ا): آرزو-نیک خو؛ متن: ل، م، س (نیز ل، ی، ن، آ، ب): ۱۲-ک: مستیش ۱۳-ق: آ: کنی؛ ل، آ، و، ا: بود؛ ل: باید کند؛ متن: س، م، ک، س، آ (نیز ن، ی، ب، ن، ق، ۲، ب، ل-ل، چ، م، س (نیز ن، ی، ن، آ، ب): دگر چون؛ (ق، آ: اگرچه)؛ متن: ک، م، س، آ (نیز ل، و، ا): ۱۵-ک: بیازی؛ (ی، ا): بی بیازی؛ ل: ساند سادی (نقطه ندارند)؛ (ن: نباید بیاری؛ ق: بیاری نیاید؛ و ساند نداری؛ واژه نخست نقطه ندارد)؛ متن: س، م، س، آ (نیز ل، آ، ن، ق، ۲) ۱۶-ل: (ن، ی، ن، ح)؛ ق، ل، ب این بیت را ندارد ۱۷-ق: ا: رجعت؛ بندلوی (۱۲۲۷-۱۲۳۱): وسأله آخر وقال: من النافع من بین الملوك أریب النتائج و التحوط؟ ۱۸-ل: (وکه آن: ب، کزو) ۱۹-ل: آیین؛ بندلوی (۱۲۳۲): فقال: شهریار لایرعب قلوب اهل المغلف ۲۰-ل: (بدر) ۲۱-ک، م، س، آ (نیز ن، ب): شود-شود (س، ی): بود؛ متن: ل، ق، ۲، ۲۲-ل: (ی، ل): هراسان (پساوند ندارد)؛ بندلوی (۱۲۳۳): ویرتعد من بأسه فرائص اهل الحیف و الاجحاف، و یستریح اهل الأرض منه فی ظلال العلیل و الإنصاف ۲۳-س (نیز ن): تونگر ۲۴-س (نیز ن، ی، ن، ق، ۲، ب): در؛ متن: ل، ق، م، س، آ (نیز ق، ل، و، ب، ا، ی، و، ا) ۲۵-س، آ (نیز ن، ی، ن، آ، ب، ا): جوید؛ متن: ل، ق، ک، (نیز ق، ل، و، ا): ۲۶-ل: چیست (پساوند ندارد)؛ بندلوی (۱۲۳۴): وسأله آخر عن الفتن و الفقر ۲۷-ل: دگر ۲۸-ل، س، آ (نیز ی، ا): آنکس؛ متن: و علاوه دستنویس دیگر ۲۹-ل: (جهان) ۳۰-ل، س، آ (نیز ی، ن، ب): نیاز؛ متن: تصحیح قیاسی است ۳۱-و، ی، ا: بدتر از آ: نیز از آواز (ل): ی: به طبعش حرفه نیز جز آ: (ی: بدین بر جهان زار آرا) (ل): متن: و دستنویس دیگر؛ بندلوی (۱۲۳۵-۱۲۳۶): فقال: الفقیر هو المحروم المسمک فی حرصه، و الفتن من رضی بما قسم الله له من رزقه

از او^۱ نامداران^۲ فروماندند^۳ همه هم‌زبان^۴ آفرین خواندند^۵

مجلس سیوم^۵

چو یک هفته بگذشت^۶، هشتم پگاه
 بخواند آن کسی را^۹ که دانا بلند
 ۱۲۴۰ بگفتند هرگونه‌یی^{۱۱} هر کسی
 چنین^{۱۳} گفت کسری^{۱۴} به بوزرجمهر^{۱۵}
 سخن‌گوی^{۱۶} دانا زبان^{۱۷} برگشاد
 نخست آفرین کرد بر شهریار
 دگر گفت مردم نگرده^{۲۱} بلند
 ۱۲۴۵ چو باید^{۲۴} که دانش بیفزایدت
 در^{۲۶} نام جستن دلیری بود
 وگر تخت^{۲۷} جوئی، هنر بایدت

نشست از^۷ بر تخت پیروزشاه^۸
 به گفتار^{۱۰} دانش توانا بلند
 همانا پسندش^{۱۲} نیامد بسی
 که از چادر شرم بگشای چهر!
 ز هرگونه دانش همی‌کرد یاد^{۱۸}
 که پیروز باد^{۱۹} سر تاجدار^{۲۰}!
 مگر سر بیچند^{۲۲} ز راه گزند^{۲۳}
 سخن یافتن را^{۲۵} خرد بایدت!
 زمانه ز بددل به سیری بود!
 چو سیزی^{۲۸} بود، شاخ و^{۲۹} بر بایدت!

لامب: از آن: ۲. دل: ۳. عجب ماند ازین: ۴. عجب ماندند: ۴. ل: ۴. (نیز ل: ۴). سراسر برو: ۴. ل: ۴. خواندند آفرین: ۵. پس از این بیت افزوده است:

از آن خوب گفتار و آن پنجا شد آن موبدان رایه دل بندها

بنداری (۱۲۴۷): قال: تصعب علمك الحضرة من كلامه و حسن بيانه، و قرظوه و أثنوا عليه. و قاموا و انفض المجلس هان: سؤال كردن کسری از بوزرجمهر: ۵. ل: ۴. گفتار اندر مجلس ستوم (۵: سوم): ۴. حکمت گفتن بوزرجمهر در مجلس سوم: ۴. مجلس بیوم نوشیروان یا بوزرجمهر: متن - ۵. هرگونه: بگذشت یک هفته ۷. او: ۵. من: ۲. (نیز ل: ۴. پ: ۴. و: ۴). پیروز شاه (۵: ل): پیروز شاه: متن - ۶. که: ل: ۴. (نیز ل: ۴). بنداری (۱۲۳۸): ثم جلس الملك بعد أسبوع آخر في إيوانه ۹. من: کبانی: ل: ۴. (نیز و: ۴). گشای را: متن - ۱۰. دستنویس دیگر ۱۰. من: ۲. (نیز ل: ۴. ل: ۴). ح: متن - ۱۱. که: ل: ۴. (نیز پ: ۴. و: ۴). ل: ۴. این بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۱. ل: ۴. هرگونه با ۱۲. م: بنده (سخن) ۱۴. ل: ۴. (هرکسی) ۱۵. ل: ۴. (نیز و: ۴. بوزرجمهر: ۵. بوزرجمهر) بنداری (۱۲۴۶-۱۲۴۷): و أثن للعلماء العربيين على بابه فحضروا بين يديه فتكلم كل واحد منهم بكلمة فاستقل الكلمات الجميع فأقبل من بينهم هلى بوزرجمهر وسأله أن يتكلم ۱۶. ل: ۴. سخن گفت ۱۷. ل: ۴. (سخن) ۱۸. ل: ۴. (نیز و: ۴. زبان برگشاد (پساوند ندارد))، در ل: ۴. ل: ۴. های این بیت پس و پیش شده است ۱۹. م: (نیز پ: ۴). یاد: ۲۰. ل: ۴. (شاه نامدار): ۴. پس از این بیت افزوده است:

جهانگیر و شیراوزن و نامدار توانا و دلنا و پرهیزکار

بنداری (۱۲۴۳-۱۲۴۴): فتصدى و افتتح كلامه بالثناء على الملك و الاداء له ۲۱. ل: ۴. (نیز و: ۴). مگر در (حرف یکم نقطه ندارد) ۲۲. م: ۴. (نیز و: ۴). بیچند (حرف نخست نقطه ندارد): ل: ۴. (نیز ل: ۴). بتباد: متن - ۲۳. ل: ۴. (نیز ل: ۴). پ: ۴. ل: ۴. (نیز و: ۴). بلند (پساوند ندارد) ۲۴. ل: ۴. (خواهی) ۲۵. ل: ۴. (یا) ۲۶. ل: ۴. دگر: ۵. پس از این بیت افزوده است:

چو بددل بود مرد بی‌کام ماند چو بددل شد در جهان کام راند

۲۷. م: ۴. (نیز و: ۴). سخت (حرف نخست نقطه ندارد): ۴. (نیز ل: ۴). ل: ۴. (نیز ل: ۴). بخت: متن - ۲۸. ل: ۴. (نیز ل: ۴). سیری: ۴. (سهرجی: ۴). م: ۴. (نیز ل: ۴). دهد شاخ: متن - ۲۹. ل: ۴. (نیز ل: ۴)

نشاید^۴ که پاسخ دهیم از گهر^۱
 برین^۷ داستان زد یکی هوشیار^۸
 کز آنس نجویی^{۱۱} مگر^{۱۲} آب جوی^{۱۳}
 به گنج یهفته نیی^{۱۵} پایدار^{۱۶}
 به کردار^{۱۸} پیدا کند^{۱۹} راستی
 سپهرش همی در^{۲۲} خرد پرورده
 ز کزیش خون گردد^{۲۲} آواده دل^{۲۵}
 و زو^{۲۶} بر نخستین^{۲۷} دل^{۲۸} پادشاستا
 چو از آوری^{۳۱} زو^{۳۱} هراسان شوی^{۳۰}
 که پادشای نیکی^{۳۳} نیایی بسیا
 انوشه کسی کو بود بردبار^{۳۴}
 هنرها بیاید^{۳۷} بدین داوری^{۳۸}
 دوم آزمایش بیاید درست

چو پرسند^۱ پرسندگان^۲ از هنر
 گهر بی هنر ناپسندست^۵ و خوار
 ۱۲۵۰ که گر گل نبوید، به رنگش^۹ معجوی^{۱۰}
 توانگر^{۱۲} به بخشش بود شهریار
 به گفتار خوب از^{۱۷} هنر خواستی
 فروتر^{۲۰} بود هرک^{۲۱} دارد خرد
 چنین هم بود مردم ساده دل^{۲۳}
 ۱۲۵۵ خرد در جهان چون درخت و فاست
 چو خرسند^{۲۹} باشی، تن آسان شوی^{۳۰}
 مکن نیک مردی به روی^{۳۲} کسی
 گشاده دلان^{۳۲} را بود^{۳۵} بخت یار
 هر آنکس که جوید همی برتری
 ۱۲۶۰ یکی زای^{۳۹} فرهنگ باید نخست^{۴۰}

۱- (ا: پر سید) ۲- (ا: پر مستندگان) ۳- (ق: نیاید؛ و: بشاید) ۴- (ل: پلور) ۵- (نیز ن، بی، ن، آ، ب): زار و مست: متن = ده دستنویس دیگر ۶- (بی: جوی) ۷- (ص: ک: نیز ن، بی، بی، ن، آ، ب): بدین: (ا: بر آن؛ متن = ل، ل، آ، س؟ (نیز ق: آ، بی، و) ۸- ک: دل، آ، س؟ (نیز ب، و، ن، آ، ب): شهریار: متن = ل، س، ق، (نیز ن، ل، آ، ب) ۹- ق: تورنگش؛ ل: آ: چه رنگش؛ ک: (نیز ن، بی، و) ز رنگش (حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد) (ل: بروید برنگین؛ و: بیوید ز رنگش؛ س: (نیز ب): که گل گر بیوی به (ب: ز): رنگش؛ (ق: اگر گل نبوید به رنگش؛ ب: که گل را بجویی ز رنگش؛ آ: که گل زگر که بیوید (حرف یکم نقطه ندارد) برنگین؛ متن = ل، س، آ (نیز ب، و، ق: جوی؛ ل: بجوی؛ و: مگوی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۱- ق: ل: (نیز ل: (ا: که آتش بجوید (دول) حرف یکم واژه پسین بی نقطه؛ ل: کز آتش بیوید (حرف یکم و چهارم واژه پسین نقطه ندارد)؛ ک: س؟ (نیز ق: آ، ب، و): کز آتش نجوید (ک: نیایی؛ بی: و: بجویی؛ متن = س (نیز ن، بی) ۱۲- (ق: کسی) ۱۳- ق: جوی؛ و: آ: بی، و: آ: روی؛ متن = ل، س، ک: ل، آ، س؟ (نیز ن، ل، آ، ب): بی، ن، آ: این بیت و بیت پسین را ندارند ۱۴- س: (نیز ن، بی): تونگر ۱۵- س: (نیز ن، بی): تن: ک: بند: متن = ل، ق: ل، آ، س؟ (نیز ق: آ، بی، و، آ) ۱۶- س: س: (نیز ن، ق: آ، بی، و، آ، بی): نایدیار: متن = ل (نیز ل: (ق: ۱۷- (ا: از) ۱۸- (ب: یکم: دل، ا: (ل) ۱۹- (نیز ل: ک: کن از: ل، آ، س؟ (نیز و، آ): کن آن: (بی: کنی): متن = ل، س: ک: (نیز ن، بی، و، ن، آ، ب): فروتن: ق: ل: فروتن: ک: (نیز ن، بی، و، ن، آ، ب): بر رفتن: (ق: فروتنی): متن = ل ۲۱- س: س: (نیز ن، بی): هرکه: متن = ل ۲۲- ق: بی: (ق: از) ۲۳- ل: شاده ل: ۲۴- س: (نیز ن، بی، و، ن، آ، ب): برگردد: (بی: برگردد)؛ چون گردد: ک: ز کزیش خود گردد: (ق: ز: بیشی چو او کرده؛ متن = ل، ل، آ، س؟ (نیز ل: و) ۲۵- ل: آزاد دل: ک: آماده دل: متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ق: این بیت را ندارد ۲۶- (ق: از) ۲۷- ل: یار جستن؛ ق: بی: جستن؛ ل: (نیز ل: آ، ب): برگرفتن: متن = س، س: (نیز ن، ق: آ، بی، و، ن، آ، ب) ۲۸- ق: دلت: ک: این بیت را ندارد ۲۹- ل، س، آ (نیز ل: آ، ب): خورسند: متن = یازده دستنویس دیگر ۳۰- (ق: شادی) ۳۱- (ق: از آزروری؛ و: وگر از ورزی؛ در ل: آلت های این بیت: پس و پیش شده است ۳۲- ل: (نیز ق: ل، آ، بی، و، ن، آ، ب): جای: متن = یازده دستنویس دیگر ۳۳- (ن: آ، بی، بیایی) (ل) ۳۴- ل، ل، آ، س، آ (نیز ق: آ، بی، و): که ساده دلان: (ا: که شاده دلان؛ متن = بی، بی، ک: (نیز ن، بی، و، ن، آ، بی) ۳۵- ق: سزد ۳۶- (ن: بردبار) ۳۷- ک: بناید: (بی: نیاید؛ ل: نیاید؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۸- (بی: دید) (ل: داوری؛ بی: بدین داوری) ۳۹- (ق: آ، بی، و، جوی) ۴۰- (و: بایندت جست)

ز نیک و ز^۲ بد برگزفتن شمار،
 بیینی^۵ ز آغاز فرجام را،
 به تن^۷ کوشش آری^۸ بلندی بود،
 هنر خیره بی‌آزمایش^{۱۱} مکن!
 به روز و به هنگامت آید نیاز^{۱۴}
 نیارد^{۱۷} سر آروزها به بند^{۱۸}
 چنان دان که^{۲۰} کوشنده^{۲۱} تو مید^{۲۲} گشت!

و زین پنج عادت نباشد به رنج^{۲۳}،
 و زان هفت عادت^{۲۷} به رنج است^{۲۸} نیز:

سیوم^۱ یار^۲ بایذت^۳ هنگام کار
 چهارم که مانی به جا کام را
 به پنجم گرت^۶ زورمندی بود
 و زین هر دری^۹ جفت گردد^{۱۰} سخن
 ۱۲۶۵ و زانپس^{۱۲} جو یاران^{۱۳} بود نیک‌ساز
 چو کوشش نباشد^{۱۵}، تن زورمند^{۱۶}
 چو کوشش از^{۱۹} اندازه اندرگذشت

خوی مرد دانا بگویم پنج^{۳۳}
 چو نادان که^{۳۵} عادت کند^{۳۶} هفت چیز

اصی (نیز ل^۴، ب^۴، آ^۴، سوم: س^۴، نیز ق^۴، ب^۴، سوّم: ل^۴، نیز بی: سیوّم: متن: ل (نیز ن، و، ن) ۲- ق (نیز ل^۴، آ^۴، یار: و، ن) بار (نقطه ندارد)، متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ق^۴، ب^۴، ن، ب^۴) ۳- ل (نیز بی): باید به: متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- س (نیز ن، و، ن، ب^۴)، ره نیک و بد برگزفتن (بی: راگرفتن)، (ب: زهر نیک و هر بزرگرفته): متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ق^۴، ل^۴، و، آ^۴)، کت‌های ۱۲۶۱-۱۲۶۲ را ندارد غی: ۳، نه بیینی: متن: ج، ل، و، ل، ک، ل، ق^۴، ب^۴، آ^۴، این بیت را ندارد: س، ن، ل، و، ل، آ، و، ن، ب^۴، به جای این بیت بیت‌های زیر را آورده‌اند:

س، ن، ل، و، ل، آ، بی: چهارم چو یارت بود نیک‌ساز
 برو بر (س: ب: بر آن بر)
 همانگاهت آید نیاز (بی: ۱۲۶۵)

بی: چهارم شناسی تو دشمن ز دوست
 ل: چهارم خرد باید و راستی
 بشستن دل از کژی و کاستی

عل: اگر ۷، م، ق، ل^۴ (نیز ن، بی): ششم: متن: ل، و، س^۴ ۸- (ن، ل، آ، یار: و، ن) است: ا، ر، ق^۴: ندارد: آ، آورد: بی: او، آ، بی (نیز بی): کوشش از: متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ل^۴، ب^۴) ۹- س (نیز بی: بی): هر دومی (نقطه ندارد): ق: هر دومی (ک: نیز بی، ن، ب^۴)، هر دومی: ل، آ، س^۴ (نیز ل^۴، و، آ^۴)، هر دو چون (ق: هر دو گر)، متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ق^۴: بر آزمایش) ۱۱- (ق: بر آزمایش) ۱۲- ل: از آنپس ۱۳- ک (نیز ل^۴، ب^۴)، یارت (ق: نادان)، متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز و) ۱۴- (ق: فراز: ق: به هنگام ناید یار): بی (نیز بی: بدو بر (برو بر) همانگاهت آید نیاز: متن: ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ل^۴، و، آ^۴)، هر س، ن، ل، آ، ب، این بیت پس از بیت ۱۲۶۱ آمده است (۱۲۶۱ پ): ل، آ، بی این بیت و ق بیت‌های ۱۲۶۵-۱۲۶۸ را ندارد: ق: پس از این بیت افزوده است:

نباید که آزرده باشی ز بیش
 که پس رفته باشی تو در خون خویش

۱۵- ل: بیاید: ل: سارد (نقطه ندارد) (ل: بی: آ: نیارد: ن: آ: نیاید): متن: س، م، ک، س^۴ (نیز ن، ق، ل، و، ب^۴) ۱۶- ل: هوشمند: (ق: مردمند) ۱۷- ل (نیز ل^۴): نباشد: (بی: بیاید): متن = ۱۸- (ب: بلند: بی: از آروزها بلند): ک: سر آروزها نیارد به بند: متن: ل، و، س، م، س^۴ (نیز ن، ق، ل، و، ن) ۱۹- ل، و، ل، آ، س^۴ (نیز ن، بی): زه: متن: س^۴ ۲۰- (و، ب: دلتگ) ۲۱- ل (نیز آ): داند: (ق: چو بند: ل: چو بند: ن: آ: کوشش: متن = ۲۲- ل: زورمند: ل: کوشش نونم: متن: س، م، آ (نیز ن، و، ل، ب: بی: ق: این بیت را ندارد: بند: ۱۲۴۴-۱۲۶۷): نم اطلق: همان اللسان فی مضمار الیابن شکلم بیدائع الحکم، و یفوه بروالع الکلم ۲۳- (بی: بگویم به پنج: آ: جو بر مرد دانا بگویم سبح (حرف پنجم نقطه ندارد) ۲۴- (ب: هرگز نباشد ت برنج): ک: نیز عادت نباشد برنج: ن: کزان عادت او خود نباشد برنج: متن: بیازده دستنویس دیگر: بند: ۱۲۶۸)، و من مستحسن کلامه فی ذلک المجلس قوله: أخلاق للعافل المنجیة له خمسة ۲۵- ل: دانا که: (بی: چنان دان که: بی: چنان دانگ)، متن = ۲۶- (ب: کند خوی بی): متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- ل: نباشد خورد گرا: س، ک: (نیز ل، و، ب^۴): باشد بر آنکو: ق، س^۴ (نیز بی): نباشد بر آن گر: ل (نیز ل^۴): نباشد غمی گر: (ن، ل، آ: نباشد بدان کو): متن = (ق) ۲۸- س: برنج هلست: بند: ۱۲۶۹): و أخلاق للجاهل المردیة سیعة

ندارد غم آن کزو^۳ بگذرد،
 نه گر بگذرد، زو^۵ شود^۷ نافته^۷،
 نگوید که بار آورد شاخ^۹ بید،
 ز نابودنی‌ها هراسان شود^{۱۱}،
 شود پیش و سستی نیارد^{۱۲} به کارا
 یکی آنک^{۱۵} خشم آورد بی‌گناه،
 نه زو^{۱۹} مزد^{۲۰} یابد،^{۲۱} نه هرگز جزا،^{۲۲}
 تین خویش را در نهان ناشناس^{۲۵}،
 بگوید، برافزاد^{۲۶} آواز خویش،
 تین خویش دارد به درد و^{۲۸} گزند،
 همی پرنیان جوید از خار بار^{۳۰}،
 به بی‌شرمی اندر بجوید^{۳۲} فروغ!

۱۳۷۰ نخست آنک^۱ هر کس که دارد^۲ خرد
 نه شادان کند دل به نایافته^۴
 به نابودنی‌ها ندارد^۸ امید
 چن^{۱۰} از رنج و از بد^{۱۱} تن آسان شود^{۱۲}
 چو سختیش^{۱۳} پیش آید از هر شمار
 ۱۲۷۵ ز نادان که گفتیم هفت‌ست راه:
 گشاده کند^{۱۶} گنج^{۱۷} بر ناسزا^{۱۸}
 سدیگر^{۲۳} به^{۲۴} یزدان بود ناسپاس
 چهارم که با هر کسی راز خویش
 به پنجم به^{۲۷} گفتار ناسودمند
 ۱۲۸۰ ششم گردد ایمن ز^{۲۹} ناستوار
 به هفتم که بستید^{۳۱} اندر دروغ

۱- (لی، بی، آ، آنکه) ۲- (ق، آنکی کو ندارد) ۳- (نیز، لی، ن، ق، آنک زو، ک، نیز، لی، ق، آنک زو)؛ متن دل، ق، ک، ل (نیز ل، آ، ب)؛ بندلوی (۱۲۷۰)؛ أما الخمسة المنجية فهي ألا يجزع على ملافات ۴- (ق، ز، نایافته، س، ک، نیز، لی، بی، ن، آ، ب)؛ نه (لی، بی، به)؛ شادی کند زانک (بی، ن، ق، زانکه) نایافته (س، ا، و یافته)؛ متن دل، ل، آ، س، ق، (نیز ق، ل، آ، و، آ)؛ (ل، زان، ا، ل، نه این بگذرد زان؛ س، آ، نیز ق، آ، و، آ)؛ گر بگذرد زو (و، دل)؛ (لی، بگرد نگرده)؛ (ل)؛ متن دل، س، ق، ک، (نیز، لی، بی، ن، آ، ب)؛ ۶- (ب، بود) ۷- ل، آ، یافته؛ (لی، نافته زبیر و زبیر حرف نخست دو نقطه دارد)؛ بندلوی (۱۲۷۱)؛ ولا یفرح بما هوأت ۸- (ق، نیاشد ۹- (لی، ن، آ، باد آورد یار)؛ س، نیاید که یاد آورد بار)؛ (لی، بی، نیاید که یاد آورد یاد)؛ متن دل، بی، آ، نیز ق، ل، آ، ب)؛ (ل، این بیت و بیت‌های ۱۲۷۲-۱۳۲۶ و اندارند؛ بندلوی (۱۲۷۲)؛ و لا یرجو ما لا یكون ۱۰- (س، آ، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۱- (س، آ، نیز ل، ز، ب، بی، دارند (جو، از بد)؛ متن دل، ل، آ، نیز ق، ل، آ، ب) ۱۲- (ل، بود)؛ (ق، این بیت و اندارند؛ بندلوی (۱۲۷۳)؛ و یحذر من عواقب الأمور ۱۳- (س، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ که سختیش؛ (ق، اگر سختی)؛ (ل)؛ متن دل، ک، ل، آ، س، ق، (نیز ق، ل، آ، ب) ۱۴- (س، نیاید؛ س، پیش سستی نیارد؛ ق، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ پیش سستی نیاید؛ ل، آ، نیز ل، آ، ب)؛ شود (ل، آ، بود) تنش بست و نیاید؛ متن دل، ک، نیز ق، ل، آ، ب)؛ بندلوی (۱۲۷۴)؛ و اذا حربه حازب كافحه من غیر جبن ولا خور ۱۵- (ل، بی، ن، آ، آنکه)؛ (ق، این بیت و بیت سپس و اندارند؛ بندلوی (۱۲۷۵)؛ و أما السبعة المهلكة فاحدها أن یقضب من غیر موجب للفضب ۱۶- (س، ک، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ گشاید در؛ متن دل، ل، آ، س، ق، (نیز ق، ل، آ، ب)؛ (ق، راز) ۱۷- (ق، راز) ۱۸- (س، زای ۱۹- (س، ک، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ زان، متن دل، ل، آ، س، ق، (نیز ق، ل، آ، ب)؛ ۲۰- (ل، مزده ۲۱- (ق، باشد؛ آ، ماند) ۲۲- (لی، هر کس جزا)؛ ل، بی، هر دو سرای؛ متن دوازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۱۲۷۶)؛ و الثانی أن یصلی من لا یتحقی فیکون غیر مأجور و لا مشکور ۲۳- (ل، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ سه دیگر؛ متن دوازده دستنویس دیگر ۲۴- (لی، ز) ۲۵- (ق، دار جهان ناشناس ل، آ، س، اندر)؛ (س، دور) جهان ناسپاس (پس او ندانند)؛ (ق، آ، اندر جهان ناشناس)؛ (س، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ نباشد خر دمند و (لی، بی، جوید) بزدان شناس (س، لی، مردم شناس)؛ متن دل، ک، (نیز ق، ل، آ، ب)؛ بندلوی (۱۲۷۷)؛ و الثالث ألا یرف قدر نفسه فیکفر نعمه و به ۲۶- (ل، بی، ن، آ، ب)؛ برافزورد)؛ بندلوی (۱۲۷۸)؛ و الرابع ألا یکتم سره و یفشی ۲۷- (ق، که ۲۸- (ل، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ بطور اولی - متن دوازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۱۲۷۹)؛ و الخامس أن یتکلم بما لا یعنیه فیعهد مهموما علوما ۲۹- (س، ک، نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ بی، به؛ متن دل، ق، ل، آ، ب)؛ (نیز ق، ل، آ، ب)؛ ریح خار؛ (لی، خار خار)؛ آ، خوار بار)؛ متن دوازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۱۲۸۰)؛ و السادس أن یأمن غیر لفق و یصاحب غیر ذی بقة ۳۱- (ق، بستیزد ۳۲- (ل، ن، آ، بجوید)؛ س، آ، نیز ل، آ، ب)؛ آرد بگیرد؛ ل، نه بی‌شرمی آرد نه گیرد؛ متن دل، ک، (نیز ل، بی، ن، آ، ب)؛ بندلوی (۱۲۸۱)؛ و السابع أن یکذب و یصر علی الکذب

چنان دان^۱ تو ای شهریار بلند
چو بر انجمن مرد خامش بود
سپردن به دانای^۵ داننده^۶ گوش
۱۲۸۵ شنیدم سخن^۷ ها فرامش مکن
چو خواهی که دانسته آید به بر
چو گسترده^{۱۵} خواهی به هر جای^{۱۶} نام^{۱۷}
چو با مرد دانان^{۱۹} باشد^{۲۰} نشست
ز^{۲۲} دانش بود جان و دل را^{۲۳} فروغ
۱۲۹۰ سخن گوی چون برگشاید سخن
زبان را چو با دل^{۲۵} بود راستی
ز بی کارگویان^{۲۸} تو دانا^{۲۹} شوی
ز دانش در^{۳۲} بی نیازی^{۳۱} مجوی^{۳۳}
همیشه دل شاه نوشین روان
مبادا از^{۳۵} آموختن ناتوان

که از بد^۲ نبیند کسی جز^۳ گزند
از آن خامشی دل به رامش^۴ بودا
به تن توشه یابی^۷ به دل^۸ رای و^۹ هوش
که تاج^{۱۰} تخت^{۱۱} شاه^{۱۲} سخن^{۱۳}
به گفتار بگشای^{۱۴} بند از گهر^{۱۵}
زبان برکشی همچو تیغ^{۱۸} از نیام
زبردست گردد سر^{۲۱} زبردست
نگر تا نگردی به گرد دروغ
بعان تا بگوید، تو تندی^{۲۴} مکن
بیتدد^{۲۶} ز هر سو در^{۲۷} کاستی
نگویی از آن سان^{۳۰} کزو^{۳۱} بشنوی
وگر چند از^{۳۲} سختی آید به روی^{۳۳}
مبادا از^{۳۵} آموختن ناتوان

۱- (مه) جان (ج) ۲- وی؛ (ل) ۳- چیده؛ (ق) کران واید؛ متن - ۳-س (نیز ل، ی، ب)؛ بند کسی برنگیری؛ که: بند انگس نگیزد؛ (ب) ل^۴؛ بند کس برنگیر؛ متن - ل^۴؛ س^۴ (نیز ق^۴)؛ (ل)؛ بتلوی؛ و اعلم ایها الشریار الکبیر أن صاحب اللرا یزی غیر الضر - ل^۴؛ فرامش هم؛ دانا و عسی؛ (نیز ی، ق^۴)؛ (ب)؛ گوینده؛ متن = ل، ق، س^۴ (نیز ل، ی، ب)؛ ۷- ل؛ ماند (نقطه ندارد)؛ س^۴؛ بایبدا؛ متن - ۸- ق؛ جان؛ س^۴؛ بدان؛ متن - ۹- (ل)؛ تن توشه یابی بجای آر)؛ متن = س، ی، ک (نیز ل، ق^۴)؛ ی، ب، ل، آ، ب، ل؛ این بیت و ندارد (نیز ی)؛ تاجیت ۱۱- (ق)؛ (س)؛ (ج)؛ ۱۲- ل؛ مکن (ل)؛ ۱۳- ل؛ بگشای (حرف یکم نقطه ندارد)؛ س (نیز ل، ی، ل، ب)؛ بگشای؛ متن = ی، ک، ل^۴؛ س^۴ (نیز ی، ق^۴)؛ (ب)؛ ۱۴- ل؛ ل؛ (نیز ل، آ، ب)؛ ۱۵- س؛ بسترده؛ ق؛ ک، ل^۴؛ س^۴ (نیز ل، ب)؛ گسترده؛ (ق)؛ گسترده؛ متن = ل (نیز ل، ی، ل، ب)؛ ۱۶- ل؛ بفرجام ۱۷- ل؛ (نیز ی)؛ کام ۱۸- ی؛ (نیز ل، ق^۴)؛ ب؛ چون - حاسم؛ ل^۴؛ س^۴ (نیز ی، ل، آ، ب)؛ برگشایی چو تیغ؛ متن = ل، ک (نیز ل، آ، ب)؛ ۱۹- س (نیز ل، ی، ب)؛ ب؛ نکلت؛ متن = ل، ق، س^۴ (نیز ق^۴)؛ ل، ی، ل؛ (ب)؛ ۲۰- ل، ی، س، ی؛ (نیز ل، آ، ب)؛ بایبدا؛ متن = ق، ک، ل^۴؛ (نیز ل، ی، ق^۴)؛ (ب)؛ ۲۱- ق؛ (نیز ل، ی، ب)؛ ۲۲- س، ی، ک (نیز ل، ی، ل، ب)؛ ی؛ به؛ متن = ل، ق، ل^۴؛ س^۴ (نیز ق^۴)؛ (ب)؛ ۲۳- ق؛ ک، ل^۴؛ س^۴ (نیز ل، ی، ل، آ، ب)؛ بایبدا؛ متن = ل، س، ی، ک (نیز ل، ی، ق^۴)؛ (ب)؛ ۲۴- ق؛ ل^۴؛ (نیز ق^۴)؛ (ب)؛ ۲۵- س (نیز ل، ی، ل، آ، ب)؛ چو بادل و بان راه؛ متن = ل، ق، س^۴ (نیز ق^۴)؛ ل، ی، ل؛ (ب)؛ ۲۶- (ل)؛ بپنند (ل)؛ آندند (ل)؛ ۲۷- (ق)؛ یعنی بر تو هر)؛ ق، ی، ل، ی، ل، آ، ب؛ این بیت پس از بیت ۱۲۹۲ آمده است؛ در ق^۴ این بیت پس از بیت سیمین و هر دو پس از بیت ۱۲۸۶ آمده اند؛ این بیت و آنفرد؛ بیایی بیت های متن = ل، س، ی؛ (نیز ل، ق^۴)؛ ل، ی، آ، ب؛ گفتار گویا؛ ک (نیز ل)؛ گفتار کوتاه؛ (ل)؛ گفتار دانا؛ ی؛ به؛ گفتار؛ گویا؛ متن = ل، (نیز ح)؛ س، ی؛ (نیز ق^۴)؛ ل، ی، ل، آ، ب)؛ تو تانا؛ متن = ل، ک، ل^۴؛ (نیز ل، ی، ب)؛ ۳۰- س (نیز ق^۴)؛ ل، ی، ل، آ، ب؛ بگویی از نسی؛ (ک)؛ بگویی بدتپسی؛ ل^۴؛ س^۴ (نیز ل، آ، ب)؛ بگویی بر آستان؛ (ل)؛ بگویی کز انیس)؛ متن = ل، ۳۱- (ب)؛ کران؛ (ق)؛ این بیت و آنفرد؛ ۳۲- (ب)؛ بر ۳۳- (ق)؛ محور و ۳۴- س؛ زو؛ ی؛ بیت های ۱۲۹۲، ۱۲۹۳ و آنفرد؛ پس از این بیت، بیت ۱۲۹۱ و آورده و پس از آن آنفرد است؛

که دانش به سخن برآید به دست به آسایش رهنمایش هست

۳۵- ل، ق؛ و؛ متن = بازه دستنویس دیگر؛ ل در اینجا سرنویس دارد؛ سؤال کردن موبدان از بوزرجمهر

که اندر جهان چیست کرده ای^۳ نغز،
 ز رنج^۵ زمانه^۶ رهایی دهد؟
 بیابد،^۷ ز هر دو جهان برخوردار
 خرد خلعتی^{۱۰} روشنست ایزدی؟
 چو دانا بود، بر مهان بر هست!
 بدین^{۱۳} آب هرگز روان را نشست^{۱۴}
 سر خویش را خوار باید شمردا
 سر بدسگال اندرآرد^{۱۸} به گرد،
 بود جاودان شاد و^{۲۰} فرمان^{۲۱} روا
 نداند پژوهیدن^{۲۳} آیین و دین^{۲۲}
 نهه بر سر او یکی تیره ترگ^{۲۵}
 که دانا بکارذ به باغ بهار،
 وگر^{۲۸} سایه او به پی بستیم؟
 ز بد بسته دارد، نرنجد روان^{۳۰}،
 بود بر دلی انجمن نیز دوست،
 ورا^{۳۵} دشمن و دوست یکسان شود^{۳۲}

۱۲۹۵ بیرسید پس^۱ مویذ^۲ تیزمغز
 که جان مرا^۲ روشنایی دهد
 چنین داد پاسخ که هرگز خرد
 بدو گفت: اگر^۸ نیستش^۹ بخردی
 چنین داد پاسخ که دانش بهست
 ۱۳۰۰ بدو گفت: اگر^{۱۱} راه دانش نجست^{۱۲}
 چنین داد پاسخ که با^{۱۵} مرد گرد^{۱۶}
 اگر نار^{۱۷} دارد به روزی نبرد
 گرمی شود^{۱۹} بر دلی بادشا
 بدو گفت: اگر^{۲۲} نیستش بهره زین
 ۱۳۰۵ چنین داد پاسخ که آن به که مرگ^{۲۵}
 دگر گفت کز بار^{۲۶} آن میوه دار
 چه سازیم تا هرکسی^{۲۷} برخوریم
 چنین داد پاسخ که هرگز زبان^{۲۹}
 کسی را ندرزد^{۳۱} به گفتار پوست^{۳۲}
 ۱۳۱۰ همه کار دشخوارش^{۳۳} آسان شود^{۳۴}

۱-۲. س. ۲ (نیز ل. ۳): از و متن = ده دستنویس دیگر ۲-۳. ی. (نیز ل. ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹

بگرده، بزرگست و هم ارجمند^۴
 بسانِ درختیست با بار^۴ بدا
 درختی به گوشش نیاید^۵ بسی
 چو ونجش نجویی،^۷ سخن^۸ را بسنج
 جز^{۱۰} از پیش گاهش نشاید^{۱۱} نشست
 گریزه، چو از دام مرغ^{۱۲} و دده
 پرهیزد ار^{۱۷} ویژه دانا بود
 نیازد آن^{۱۹} را که نازدنیست^{۲۰}
 بی روز ناآمده^{۳۳} نشمرد^{۳۳}
 پرو^{۳۷} دوست پیوسته چون تیر و پر^{۳۸}
 خردمند را اوز وی^{۳۱} کم بود
 بکوش و ز رنج تنت^{۳۳} سوز کن

دگر گفت کان کور^۱ ز راه گزند^۲
 پختن داد پاسبخ که کردار بد
 اگر نرم گوید زبان کسی
 بدان کز زبانست گوشت^۹ بهرنج
 همان^۹ کم سخن مرد خسروپرست
 دگر کز^{۱۲} بدیهای^{۱۴} ناآمده
 سدیگر^{۱۵} که بر^{۱۶} ید توانا بود
 نیازد به کاری که ناگردنیست^{۱۸}
 نماند که نیکی^{۲۱} پرو^{۲۲} بگذرد
 ۱۳۲۰ به دشمن ز^{۲۵} نخچیر آزرتر^{۲۶}
 ز شادی که فرجام او^{۲۹} غم^{۳۰} بود
 تن آسانی و^{۳۲} کاهلی دور کن

۱. کسی (نیز، یعنی، بد، ن، ۲. ب)؛ هر کوه؛ ق، ل، ۲. ص، ۲ (نیز ل، ۱)؛ آن کوه؛ متن = ل (نیز ق، ۲)؛ ۲. ق؛ ل، ۲. ص (نیز ل، ن، ۲. ب)؛ مگر (ن، ۱)؛
 کوه؛ ارجمند؛ هر (نیز ق، ۲. ب)؛ بزرگیست او ارجمند؛ ل، ۲. بزرگی آید و ارجمند؛ ص، ۲. بزرگی او ارجمند؛ (ن)؛ شود پایه او بلند؛ ل، ۲. آ؛
 نگرده بزرگ آید و ارجمند؛ متن = ل، ۴. ل؛ بی بار؛ ق، ل، ۲. ص، ۲ (نیز ق، ل، ۲. ب)؛ بر بار؛ متن = ص، ۲. ک (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ هـ؛ سباید
 (حرف نخست نقطه ندارد)؛ (نیز ل، ۲)؛ نیاید؛ ص، ۱. ب)؛ نیاید؛ ک (نیز ل، ۱)؛ نیاید (حرف چهارم نقطه ندارد)؛ (ل)؛ نیاید
 (حرف دوم نقطه ندارد)؛ ب؛ نیاید (حرف دوم نقطه ندارد)؛ ق، ۲؛ نکوهش نیاید؛ متن = (ل)؛ ل، ۲؛ این بیت را ندارد ۶. ل؛ گوش؛ ص، ۱. ک
 (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ مردم؛ (ق، ۲)؛ کوشد؛ ص، ۱. ک؛ زبانست و گوشت؛ (ن، ۲)؛ زبان کرد؛ بایسته مردم؛ متن = ق، ل، ۲ (نیز ل، ۱)؛ ۲. ص؛ ک؛ ل، ۲
 ص، ۲ (نیز ل، ن، ۲. ب)؛ ن؛ خواهی؛ متن = ل، ۱. ک (نیز ل، ق، ۲)؛ ۸. (ن)؛ زبان)؛ ۹. ل، ۲ (نیز ل، ۱)؛ بدان ۱۰. ل، ۲ (ق، ۲. ب)؛ ن، ۲. ب)؛ چو
 ۱۱. ل، ۱. ب)؛ نیاید؛ ل؛ نباشد ۱۲. ل (نیز ق، ۲)؛ ۱۳. ص؛ به حیای (ب؛ بدیهای)؛ ۱۴. ل، ۲ (نیز ل، ۲)؛ گریزند مرغان ز (ل، ۳)؛ و؛ دام؛ (ل)؛ یک
 یزد مرغان؛ چو دام ۱۵. ل (نیز ق، ۲. ب)؛ ن، ۱. ب)؛ سه؛ دیگر؛ متن = ده؛ دستویس دیگر ۱۶. ق؛ با ۱۷. ق (نیز ل، ق، ۲. ب)؛ ل، ۲. ب)؛ او؛ ک؛ ل
 (نیز ل، ۲)؛ و؛ (ل)؛ حار؛ متن = ل، ص، ۱. ب)؛ ۱۸. (ن)؛ ناگزیده نیست)؛ ۱۹. (ب)؛ او)؛ ۲۰. ل؛ آرزو نیست ۲۱. (ن)؛ تنگی؛ آذگیتی؛ ل، ۲
 بگیتی؛ (ل، ۲)؛ نیاید؛ (ن)؛ بماند که گیتی؛ متن = ص، ۱. ک؛ (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ ۲۲. ق؛ او؛ (ب)؛ (ن)؛ ۲۳. ص، ۱. ک (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ بد؛ ک؛
 (یعنی)؛ نامه روز؛ (ق، ۲)؛ یزد و روز ناآمده؛ متن = ل، ق، ل، ۲. ص، ۲ (نیز ل، ۲. ب)؛ ۲۴. ل، ۲ (نیز ل، ۱)؛ نشمرد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل)؛
 بشمرد؛ متن = ده؛ دستویس دیگر ۲۵. ص (نیز ق، ۲)؛ ز دشمن چو؛ ک (نیز ب)؛ ز دشمن ز؛ (ل، ن)؛ ل، ۲. ب)؛ ز دشمن به؛ متن = ل
 ۲۶. (ن)؛ ل؛ ل؛ ۲۷. ص، ۱. ک (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ بر؛ متن = ل (نیز ل، ق، ۲. ب)؛ ۲۸. ص (نیز ب)؛ تیر تر؛ (ن)؛ تیر تر؛ (ق، ۲)؛ چو تیر تر؛
 (ن)؛ حزن؛ تر؛ (ک)؛ (ل)؛ همواره چو تیر تر؛ (ن)؛ پیوسته؛ چو تیر بر؛ ل، ۲؛ دشمن چو تیر و تیر؛ ب؛ شست پیوسته چون تیر بر؛
 متن = ک؛ ق، ل، ۲. ب)؛ این بیت را ندارند ۲۹. ق؛ ک؛ ل، ۲. ص، ۲ (نیز ل، ۲)؛ آن؛ متن = ل، ص (نیز ل، ق، ۲. ب)؛ ل، ۲. ب)؛ ۳۰. ص؛ بد؛ ۳۱. ق؛
 لو؛ ص؛ زان؛ زیاده؛ ق؛ آ؛ ز آن؛ ک (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ آن؛ زیاده؛ ل، ۲ (نیز ل، ۲. ب)؛ هم؛ از آن؛ ص، ۲ (نیز ب)؛ آن؛ آن؛ (ب)؛ بد؛ آن؛ زبان)؛ متن = ل، ۲۲. ق؛
 عمل؛ ص، ۲ (نیز ق، ل، ۲. ب)؛ از؛ متن = ل، ص (نیز ل، ن، ۱. ب)؛ ۳۳. ل، ۲ (نیز ل، ۱)؛ تن؛ از رنج باز؛ و؛ شو؛ (ل)؛ با؛ (ل)؛ در؛ این بیت پس از
 بیت ۱۳۱۷ آمده است؛ ب؛ این بیت را ندارد

چنان هم که بی پاسبان^۴ گنج نیست
دل مردم خفته بیدار گشت
همیشه جهاندار و^۵ دولت جوانا

که ایدر ترا^۶ سود^۷ بی رنج نیست
ازین باره^۸ گفتار بسیار گشت
۱۳۲۵ جهان زنده^۹ بادا^{۱۰} به نوشین روان^{۱۱}

کنارنگ و^۱ بیلار دل بخردان
برفتند با خزومی هرکسی^{۱۱}

برو^۹ خواندند آفرین موبدان
ستودند شاه جهان را بسی

مجلس چهارم^{۱۲}

بپردخت^{۱۵} روزی ز کار سپاه^{۱۶}،
به ایوان خرامند با بخردان^{۱۷}،
ز تیزی و^{۱۱} آرام و فرهنگ^{۲۲} و داد
از^{۲۵} آغاز و^{۲۶} فرجام و^{۲۷} نیک اختی^{۲۸}

دو هفته برین نیز^{۱۳} بگذشت و^{۱۲} شاه
بفرمود تا موبدان و ردان
۱۳۳۰ برسیدشان^{۱۸} از بن^{۱۹} و از^{۲۰} نژاد
ز شاهن و از تاج و^{۲۳} کندآوری^{۲۴}

۱-س. ق. ک. ل. ۲. س. ۲. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): اندر جهان؛ متن = ل. (نیز ق. ۲) ۲-س. ۲. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): با پاسبان؛ ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): بی رنج نیست؛ س. ک. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): هر آنکس (که: آنرا: نه: همانرا) که کاهل بود؛ متن = ق. س. ۲. ل. ۲. (نیز ق. ۲)؛ ل. ۲. این بیت را ندارد
۳-ق. گونده (ل. ۱. ب. ا. ل. ۲. مایه: ۱. تازه: ۱. ل. ۱. ب. دین بلوه) متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): این بیت را ندارد. ه-ب. ب. جهانزنده) ۴-ل. (ب. یاد: ج) ۵-۷. (ل. نوشیروان) ۸. (ل. حورج)؛ ق. ۲. پس از این بیت افزوده است:

همه کامها جسته و یافته
بدو بخت او تیز بشتافته
چو پردخت بوزوجمهر از سخن
همی داستان را سرآمد به بن

۹- (ل. بذر) ۱۰- (ل. ب. حورج) ۱۱- (ل. یگی) ۱۲-س. ل. گفتار اندر مجلس چهارم؛ ق. حکمت گفتن بوزوجمهر دو مجلس چهارم؛ س. ۲. مجلس چهارم نوشیروان یا بوزوجمهر؛ متن = س. ل. ۲. ل. ک. سرنویس ندارند ۱۳- (ل. ب. بدین نیز)؛ ل. برین نیز یک هفته؛ متن = دوارده دستویس دیگر ۱۴-س. ک. س. ۲. ل. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): حورج؛ متن = (ق. ۲. ب. ب. ۱۵-س. ک. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): بپرداخت؛ متن = ل. ب. س. ۲. ل. ۲. ب. و. ل. ۱۶- (ل. گناه: ۱)؛ ل. ۲. بیت‌های ۱۲۹۸-۱۳۳۰ را ندارد؛ بنیادی (۱۲۸۳-۱۳۲۸)؛ تم انقضی فلک المجلس واشتغال الملک باسباب السلطنة فلم یفرغ لمباحثه علمانه الا بعد اسبوعین ۱۷-س. ل. پس از این بیت، بیت ۱۳۲۷ و از نو نوشته است ۱۸-ل. (نیز ق. ۲)؛ بپرسید شاه؛ که پرسیدندشان؛ متن = دوارده دستویس دیگر ۱۹-ق. س. ۲. ل. ۲. (نیز ق. ۲)؛ س. ک. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): من (حرف نخست نقطه ندارد)؛ متن = س. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): ز (ل. و ز)؛ متن = س. ک. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): نپروی؛ ق. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): نپروی و (حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد)؛ (ل. نپروی و)؛ نپروی و؛ نپروی و؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۲- (ل. و فرهنگ و بیداد) ۲۳-س. ک. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): حورج؛ (ل. تخت)؛ ل. ز داد؛ ق. ز تاج و؛ س. ۲. ز تاج؛ متن = (ل. و)؛ س. ۲. ل. ۲. کندآوران؛ ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): شاهنشاهی؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۵-س. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): ز؛ متن = ق. ک. ل. ۲. س. ۲. ل. ۲. (نیز ق. ۲)؛ س. ۲. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): حورج؛ متن = ده؛ س. ۲. ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): نیک اختران؛ ق. نیکو تری؛ ل. ۲. (نیز ل. ۱. ب. پ. ان. ۲. ب.): نیک و بهی؛ (ل. ننگ و موی)؛ متن = ده دستویس دیگر

سبک ناید^۱ اندر دل^۲ انجمن!
 کهان^۳ را به که دارد و مه^۴ به مه^۵
 نباید که یابد ز جایی شکست^۶
 که دانا بود تود^۷ او ارجمند^۸
 به زهر آزدن^۹ کام بدخواه را
 بماند^{۱۰} جهاندار با فزهی^{۱۱}
 که آید مگر شاه را زان^{۱۲} گزیندا
 کجا بدتژاد است و بدگورست^{۱۳}،
 بی آزار تا زو نگرده^{۱۴} ستود^{۱۵}
 گنهکار گر^{۱۶} مردم بی‌گناه
 به زند و به آنت^{۱۷} آنج کرده‌ست^{۱۸} یاد!
 برآساید از درو فریادخواه
 بداندیش را^{۱۹} دل برآید ز جای!

هر آنکس که باشد ورا رایزن
 سخن‌گوری^{۲۰} و روشن‌دل و^{۲۱} داده
 ۱۳۴۵ کسی کو بود شاه را زیردست
 بدانگه شود تاج خسرو بلند
 نگه داشتن کار درگاه را
 چو دارد^{۲۲} ز هر دانشی آگهی
 نباید که خسب کسی دردمند
 ۱۳۵۰ کسی کو به بادافره اندرخورست^{۲۳}
 کند شاه دور از^{۲۴} میان گروه
 هر آنکس که باشد به زندان شاه
 به فرمان یزدان بیاید گشاد
 سپهبد به فرهنگ دارد سپاه
 ۱۳۵۵ چو آزیز^{۲۵} باشی ز دشمن به رای

۱-ل: کند باشد؛ (ق: بماند؛ ل: باید؛ متن = ق، ل، س، ۲، نیز ل، و، ۱): ده این بیت را پس از بیت ۱۳۶۸ آورده است؛ س، ن، ۲، ل، ۶، ب این بیت را ندارند؛ ب به جای این بیت آورده است:

به از راستی در جهان کار نیست ازین به گهر با جهاندار نیست

بنفاری (۱۳۴۳): شم اینه یجب آن یكون صاحب رأيه ألعيا نائب الزناد ۲-ل: (نیز ل، ن، ۳، ج، ۴: کند سخن دان و؛ (ق: سخن گوئی و)؛ متن = ده دستویس دیگر ۳-س (نیز ل، آ، ب): جویا متن = دوازده دستویس دیگر ۴-ق: (که که) هـ (ل: دارد مه را (ووزن درست نیست))؛ در و لتهای این بیت پس و پیش شده است عس (نیز ل، ب، ۲: ز جای نشسته؛ (ق: به جایی شکست؛ ب به جایی نشست)؛ ل: باشد به جای شکست؛ ۵- (نیز ل، ن، ۳): تأید (ن: بماند) ز جای نشست؛ متن = ق، ل، س، ۲، نیز ل، ۳، و، ۱): دس این بیت با بیت سببین پس و پیش شده است؛ بنفاری (۱۳۴۴-۱۳۴۵): ذکيا غیر مملوک مقرونة باحترام العلماء الثاقبى المقول والآراء ۲-ل (نیز ب، آ، ۲)؛ ۳-آ: آرد ۱-ا، ۱: (بماند) ((۱-۱۱: نیز زو؛ متن = س، س، آ (نیز ل، ب) ۱۲-۱۳: دل آ (نیز ل، ۳: درخورست؛ س (نیز ل، ن، ل، ن، آ، ب): ایردست؛ (نیز و): بادافره می؛ بادافره می؛ س: بادافره می درخورست؛ متن = ۵- (نیز ل، ۲، ب، ۱، ۱۳: (ن: هم از بدست؛ ن: نایخردست)؛ ل (نیز ل، ۱، ۳): سزاوار گاه و؛ (ج: شاه و افسر است؛ متن = ل، س، س، آ (نیز ل، ۲، ب، ۱، ۱۴: (ن: به فرمان یزدان (۱) ۱۵-س (نیز ل، ن، آ، ب، ۱): او نگرده؛ (۱: یازد (جهت زو) نگرده)؛ ق: مرو را به بند کرده بایده؛ متن = ل، گ، ل، ۳، آ (نیز ل، ن، ۲، ل، ۲، ب، و) ۱۶-ل: دل آ؛ وگره؛ (ق: ۲، ب، ۱، ۱، ۲): (نیز ل، ن، ل، ۲، و، ن، ۳) ۱۷-س: است و به زند؛ (ن: است و زند؛ متن = ۱۸-۱۹: (ن، ب، و، ل، ۲: بد آنچه کرده‌ست)؛ ل، آ (نیز ل، ۲، ۱): ز بد کردنش ایچ نازید؛ متن = ل، س، س، ۲ (نیز ل، ق، ۱، ۲، ۳، ل، ۲، ب، ۱، ۱۳: (ن: پس از این بیت افزوده‌اند:

اگر پایش از بند یا تن ز جان (ه: باید بجان (۱))

به تیغ از بد (ل: چیده) دیو شستی (ق: جستی؛ ل: جستن) جهان

۱۹-س (نیز ل، ن، و، ب): از دوره؛ س، آ (نیز ل): از ترس؛ (ن: از زور)؛ متن = ل، گ، ل، نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، ۱، ۱۴: (ن: پهلان فرشته؛ ل: این بیت و ق این بیت و بیت سببین را ندارند

نپایدا شنیدن ز نادان^۶ سخن
همه^۷ راستی باید آراستن
۱۳۷۰ ز شاه جهاندار جز^۸ راستی
چون این^۹ گفته‌ها بشنود پارسا^{۱۰}
کند آفرین تاج بر شهریار
بنازد^{۱۴} بدو^{۱۵} تاج شاهی و تخت
چو برگردد این چرخ ناپایدار^{۱۶}
۱۳۷۵ بماناد تا روز ماند^{۲۰} جوان

چو بد گوید، از داد^۴ فرمان مکن
ز کژی دل خویش بیراستن^۵
نزیبید، که^۷ دیو آورد^۸ کاستی
خرد را کند بر دلش^{۱۱} پادشا^{۱۰}!
شود^{۱۲} تخت شاهی برو^{۱۳} پایدار
بداندیش نوید گردد ز بخت؛
ازو^{۱۷} نام نیکو^{۱۸} بود یادگار^{۱۹}
هنر یافته جان^{۲۱} نوشین روان^{۲۲}

ز گفتار او انجمن خیره گشت^{۳۳}
چو نوشین روان^{۲۵} آن^{۲۶} سخن‌ها شنود
و زان^{۳۰} پندها دیده پرآب کرد
یکی انجمن لب پر از آفرین

همه رای^{۲۲} داندگان تیره گشت^{۳۳}
به روزیش^{۳۷} چندانگ^{۳۸} بد، برفزود^{۳۹}!
دهانش پر از دَرِ خوشاب کرد
برفتند از^{۳۱} ایوان شاه زمین

مجلس پنجم^{۳۲}

۱۳۸۰ برین^{۳۳} نیز بگذشت یک هفته روز
بینداخت آن چادر لاژورد^{۳۴}
شهنشاه بنشست با مویتدان

به هشتم چو بفروخت گیتی فروز،
بیاراست گیتی به دیبای زرد،
جهان‌دیده و کارکرده^{۳۵} زدهان.

۱- (بی‌باید) (۱) - ۲- همه زنان را (جز نادان) ۳- ل (نیز ل آ. ۲)؛ او را تو؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- (ق. ۲؛ همی) (ه. ۱)؛ آراستن (پس‌واند ندارد)؛ ل؛ نپایده که دیو آورد کاستن (ع. ۱۳۷۰)؛ ل (نیز ل آ. ۲)؛ بکژی دل خویش به بیراستن؛ متن = یازده دستنویس دیگر (پ. چون) ۵- (پ. نپاید چو) ۸- س. آ. آورش؛ در س این بیت پس از بیت سپین آمده است؛ ل. این بیت را ندارند ۹- ل (نیز ل. ق. ۲. بی. و. ل. ۲. ب)؛ چو او؛ متن = س (نیز ل آ. ۲)؛ چنین ۱۰- (نیز ل آ. ۲)؛ پادشا-پادشا؛ (ل. پارسا-پارسا (پس‌واند ندارد))؛ ۱۱- (ق. ۲؛ دلت)؛ س (نیز ل آ. ۲)؛ براند دل؛ (ل. می‌نموند دل؛ می‌بندد دل)؛ متن = ل. ق. ۲؛ س (نیز ل آ. ۲. بی. و. ل. ۲)؛ بدو ۱۲- (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ بدو؛ متن = ل. ق. ۲؛ س (نیز ل آ. ۲. بی. و. ل. ۲)؛ ۱۳- س. آ. (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ بدو؛ متن = ل. ق. ۲؛ س (نیز ل آ. ۲. بی. و. ل. ۲)؛ ۱۴- همه بماند (نیز بتازد) ۱۵- (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ این بیت یا بیت سپین پس و پیش شده است ۱۶- ل (نیز آ. ۲)؛ تو از وی بجز چشم نیکی مدار ۱۷- س. ب. (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ واده متن = ۱۸- ل. نیکی متن = ۱۹- ل (نیز آ. ۲)؛ بنیاید بوزر و لشکر به کار؛ متن = ل. ق. ۲؛ س (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۲۰- س. ب. کرده (ق. ۲؛ باشد) ۲۱- (حرف یکم نقطه ندارد) ۲۲- (نوشین روان)؛ ل. این بیت را ندارد ۲۳- ل. شد ۲۴- ل. راه ۲۵- (ل. نوشیروان) ۲۶- ل (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ این ۲۷- س. بزرگیش ۲۸- ل (نیز ل آ. ۲. بی. و. ل. ۲)؛ چندانکه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۹- ق. باید فرود ۳۰- ل (نیز ل آ. ۲)؛ از آن؛ (ب. وزو)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱- ل (نیز ل آ. ۲)؛ سؤال کرد او بوزر جمهر؛ س. ل؛ گفتار اندر مجلس پنجم؛ ق. حکمت گفتن بوزر جمهر در مجلس پنجم؛ متن = س. ل؛ در س سرتویس خوانا نیست؛ س سرتویس ندارد ۳۳- س. (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ ۳۴- س. س. (نیز ل آ. ۲. بی. و. ل. ۲)؛ لاژورد؛ متن = ل (نیز ل. بی. و. ل. ۲)؛ این بیت را ندارند ۳۵- ل. آ. بی. (نیز ل آ. ۲)؛ کار دیده؛ متن = یازده دستنویس دیگر

چنان^۴ مهر دارد که بر^۳ بخت^۲ خویش
روانش^۷ به گفتن توانا بود.
از^۹ اندیشگان مغز^{۱۰} را^{۱۱} سوختن
چنان چون ببالد^{۱۳} از^{۱۲} اختر بسی
خرد نام و^{۱۶} فرجام را پروردا
منم، کهم ز گیتی^{۱۸} کسی نیست جفتا

که ای شاه دانا و^{۲۰} دانش‌پذیر،
به اندک سخن دل برانگیختن^{۲۷}
بداندیش^{۲۴} دست اندرآرد^{۲۵} به^{۲۶} کار!
کند دل ز نادانی^{۳۷} خویش نیز!
روان ورا دبو همباز^{۳۹} گشت
نباید ز گفتار او کار^{۴۱} نغزا

۱۳۹۵ ششم بر^۱ پرستنده‌ی تخت^۲ خویش
به هفتم^۵ سخن هرک^۶ دانا بود
نگردد دلش سیر از^۸ آموختن
به آزادیست^{۱۲} از خرد هر کسی
دلت عگیل ای شاه راد از^{۱۵} خردا
۱۴۰۰ منش پست و کم‌دانش آنکس^{۱۷} که گفت:

چنین گفت پس یزدگرد^{۱۹} دبیر
ابر شاه زشتست^{۲۱} خون ریختن
همان چون سبک‌سر بود^{۲۳} شهریار
همان با خردمند گیرد ستیز
۱۴۰۵ دلی شاه گیتی چو پرآز^{۲۸} گشت
ور ایدون کجا مویله^{۳۰} تیزمغز

۱-د: هم؛ ق: چهارم؛ ۲-ب: همان؛ ۳-ل: اگر؛ ۴-ل: تخت؛ ۵-ق: پنجم؛ ل: ششم؛ ع: س؛ ۶-نیز ل: ب؛
گرچه؛ ل: همان گرچه؛ متن = ل ۷، س؛ ک: ل؛ ۸-نیز ل: ب؛ ۹-زبانش؛ متن = ل: روانش ۸-ل (نیز آ): ز ۶-س؛ ل: ۲ (نیز ل: ب)؛
ب: به؛ ک: دهنه؛ ق: ز؛ متن = ل (نیز ل: ۲) ۱۰-ل: مهر ۱۱-ق: سر؛ ج: بر؛ این بیت: یا بیت سپین پس و پیش شدواست ۱۲-ک: بر
آزار هست؛ ل: به آزادیست؛ ۱۳-ق: بی (نیز ق: ۲)؛ ب: بنالد؛ س: ل؛ ۱۴-س؛ ۱۵-بنالد (حرف یکم نقله ندارد)؛ ل: (بی: شکید)؛ متن = ل
(نیز ۱) ۱۶-ل؛ س؛ ق: ل؛ ۱۷-س؛ ۱۸-ز؛ متن = ل؛ ک: ل؛ ۱۹-ب؛ این بیت را ندادند؛ ق: آ پس از این بیت افزوده است:

خرد پرورد جان دانندگان خرد ره نماید به خوانندگان

۱۵-ل ۲ (نیز ل: ۲)؛ از آب؛ س: ز آب؛ ق: زاد از؛ ب: هیچ از؛ ق: شه ز راه؛ س: بی (نیز ل: بی)؛ د: ای شاه مگسل ز راه (ج: راه)؛
(د: دلت بگسل ای شاه از آب (د))؛ متن = ل (نیز = ق) ۱۶-ق: ۲؛ ج: ۱۷-نیز ل: بی؛ گردد هر آنکس؛ ل: کردش آنکس؛ ل: ۲؛
کردش آنکس؛ ب: گرددش آنکس؛ ل: ۲؛ داشت کم‌دانش آنکس؛ متن = ل؛ ک: بی؛ ۲ (نیز ق: ۲)؛ و ۱۸-س؛ ک: (نیز ل: بی)؛ بی؛
دانش؛ متن = ل؛ س؛ ۲ (نیز ق: ۲)؛ و ۱۹-ق؛ ل؛ این بیت را ندادند؛ ک: ل؛ پس از این بیت افزوده است:

چو مویله ز گفتن شروست لب بمانده ازو (ل: بماندند آن) فیلسوفان عجب

۱۹-ق: یزدگرد ل ۲ (نیز ل: بی)؛ یزده گرد ۲۰-ل (نیز ب: جوح؛ س: ل ۲ (نیز ل: بی)؛ د: دانی؛ متن = ل؛ ک: س؛ ۲ (نیز ل: ۲)؛ بی؛
۲۱-ق: ۲؛ ز: رشکت) ۲۲-ل: برآمیختن (ج: برآمیختن) ۲۳-س؛ ل؛ ۲۴-س؛ ل؛ ۲۵-س؛ ل؛ بی: اندیشه؛ ک: بی (نیز ق: ۲)؛ که اندیشه؛ متن = ل (نیز ل: بی)؛
ل؛ ۲۶-ل؛ ۲۷-س؛ ل؛ ۲۸-س؛ ل؛ ۲۹-س؛ ل؛ ۳۰-س؛ ل؛ ۳۱-س؛ ل؛ ۳۲-س؛ ل؛ ۳۳-س؛ ل؛ ۳۴-س؛ ل؛ ۳۵-س؛ ل؛ ۳۶-س؛ ل؛ ۳۷-س؛ ل؛ ۳۸-س؛ ل؛ ۳۹-س؛ ل؛ ۴۰-س؛ ل؛ ۴۱-س؛ ل؛
پرزوز (ج: پرزوز)؛ ل؛ این که پرآز؛ متن = ک: (نیز ق: ۲)؛ بی؛ ۴۲-س؛ ل؛ ۴۳-س؛ ل؛ ۴۴-س؛ ل؛ ۴۵-س؛ ل؛ ۴۶-س؛ ل؛ ۴۷-س؛ ل؛ ۴۸-س؛ ل؛ ۴۹-س؛ ل؛ ۵۰-س؛ ل؛ ۵۱-س؛ ل؛
۴۲-س؛ ل؛ ۴۳-س؛ ل؛ ۴۴-س؛ ل؛ ۴۵-س؛ ل؛ ۴۶-س؛ ل؛ ۴۷-س؛ ل؛ ۴۸-س؛ ل؛ ۴۹-س؛ ل؛ ۵۰-س؛ ل؛ ۵۱-س؛ ل؛ ۵۲-س؛ ل؛ ۵۳-س؛ ل؛ ۵۴-س؛ ل؛ ۵۵-س؛ ل؛ ۵۶-س؛ ل؛ ۵۷-س؛ ل؛ ۵۸-س؛ ل؛ ۵۹-س؛ ل؛ ۶۰-س؛ ل؛
۶۱-س؛ ل؛ ۶۲-س؛ ل؛ ۶۳-س؛ ل؛ ۶۴-س؛ ل؛ ۶۵-س؛ ل؛ ۶۶-س؛ ل؛ ۶۷-س؛ ل؛ ۶۸-س؛ ل؛ ۶۹-س؛ ل؛ ۷۰-س؛ ل؛ ۷۱-س؛ ل؛ ۷۲-س؛ ل؛ ۷۳-س؛ ل؛ ۷۴-س؛ ل؛ ۷۵-س؛ ل؛ ۷۶-س؛ ل؛ ۷۷-س؛ ل؛ ۷۸-س؛ ل؛ ۷۹-س؛ ل؛ ۸۰-س؛ ل؛
نلدازد؛ متن = ل؛ ل؛ س؛ ۲ (نیز ل: ق: ۲)؛ و ۱)؛ ق: بیت‌های ۱۴۰۶-۱۴۱۱ را ندادند

بترسد^۳ ز جان و^۴ تترسد^۵ ز ننگ
 شکم^۶ زمین بهتر او را^۸ نهفتا
 نه کهتر، نه زبیده‌ی^{۱۱} مهتری^{۱۱}
 پس از مرگ جانش پرتاش^{۱۳} بودا
 ازو سیر گردد دل روزگار،
 مبادش توان^{۱۸} و مبادش روان^{۱۹}
 شنید و^{۲۲} به دانش بیاراست مغز^{۲۳}،
 به کام تو بادا زوشن^{۲۶} سپهرا
 به دانش روان را^{۲۸} همی پرورد
 نکوهیده‌تر نزد^{۳۰} دانش‌پژوه:

دگر^۱ کارزاری^۲ که خنگام جنگ
 توانگر^۳ که باشد دلش تنگ و زلفت
 چو بر مرد درویش^۹ گندآوری
 ۱۴۱۰ چو کزوی کند پیر^{۱۳}، ناخوش بود
 چو کامل بود مرد برنا^{۱۴} به کار
 نماند^{۱۵} ز ناتندرستی^{۱۶} جوان^{۱۷}
 چو بوزرجههر^{۲۰} این^{۲۱} سخن‌های نغز
 چنچین گفت کای^{۲۴} شاه خورشید^{۲۵} چهر
 ۱۴۱۵ چنان دان^{۲۷} که هرکس که دارد خرد
 نکوهیده ده کار بر ده^{۲۹} گروه

۱-می (نیز به)؛ وگردل؛ که (وزن درست نیست)؛ ۲-دل؛ ۳-س؛ ۴-نیز ل؛ ۵-کار دار؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، ن، ق، ی، ب، ل، ب)؛ ۶-ش؛ ۷-میرسد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل، ن، ی، ل)؛ تترسد؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ق، ل، ق، پ، و، ا، ب)؛ ۸- (چو)؛ ان؛ نام (و)؛ هل، س (نیز ل)؛ تترسد (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ک؛ ۹- (نیز ب)؛ بترسد؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ق، ل)؛ در ل؛ آلت‌های این بیت پس و پیش شده است (س، نیز ل)؛ توانگر (نیز ل)؛ ۱۰- (نیز ل)؛ بیزید؛ (ل، ن، ب)؛ شکم برآ؛ ۱۱- (نیز ب، و)؛ ۱۲- (نیز پ، و)؛ ۱۳- (نیز ل)؛ به بود؛ در متن = ل، س، ک (نیز ل، ن، ق، ی، ب، ل، ب)؛ ۱۴- (نیز ل)؛ به بود؛ که نه زبیده؛ (ل، ن، ق)؛ نه بهتر زبیده؛ ل؛ زبیده به پیشنده؛ ل؛ ۱۵- (نیز ل)؛ ۱۶- (نیز ق، ی، ب، و)؛ پس از این بیت افزوده است:

چو کهتر بی کار نیکی بیوس همان مهترش و یمن و چابلوس (۱)

۱۷- ک (نیز و، ل، ب)؛ نیز؛ (ل، ن)؛ مر (تقطعه ندارد)؛ ل؛ بود چیز؛ ل؛ ۱۸- (نیز ل)؛ بود نیز؛ متن = س، (نیز ق، ی)؛ ۱۹- (نیز ل)؛ جای وی آتش؛ (ل، ن)؛ مرگاش به آتش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۴- س (نیز ل، ب)؛ دانا؛ متن = دو واژه دستنویس دیگر ۱۵- ل؛ ۲۰- (نیز ل، ب، ی، ن)؛ آ؛ آ؛ بیاند؛ متن = ل، س، ک (نیز ق، ل)؛ ۲۱- (و)؛ ۲۲- ک؛ ل؛ ۲۳- (نیز ق، ل)؛ روان؛ ک؛ همان؛ ق؛ زبان؛ تن درست؛ ل؛ (به) متن نام درست؛ متن = ل، س، (نیز ل، ن، ی، و، ل)؛ ۲۴- (ل، ن)؛ توان؛ ۲۵- س (نیز ل، ن، ی، ل، ب)؛ زبان؛ ق؛ پند روان؛ متن = ل، ک، ل؛ ۲۶- (نیز ل)؛ ۲۷- (و)؛ ۲۸- (و)؛ توان؛ به زبان؛ ق؛ این بیت را ندارد؛ ق؛ پس از این بیت افزوده است:

دلی کان نه خیزم ز کای بوی سزد گر برو هاغ آنکس نهی
 بگفت این و بر گفته نفزود هیچ ز خاصوشی آراست جان را بسیج

۲۹- (ل، ن)؛ بوزرجههر؛ ۳۰- (نیز ل، ن، ق، ی، ب، و، ل، ب)؛ آن؛ متن = ل، ک، ل؛ ۳۱- (نیز ل)؛ ۳۲- (نیز ل)؛ او؛ س؛ گزیده؛ ق؛ ۳۳- گفت؛ و؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۴- (نیز ل)؛ چهر (پسوند ندارد)؛ ۳۵- (نیز ق، ل)؛ به؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۳۶- خورشید (نیز ل، ب، ی، و، ل)؛ در قشاق؛ ق؛ همیشه؛ ل؛ (روش را)؛ ل؛ (نیز ل)؛ گردنده؛ بادا؛ ل، س؛ که؛ بادا به کام تو روشن؛ کدز تاج تو با بادا درخشان؛ متن = (ق)؛ ۳۷- (ب، ی، ک)؛ ۳۸- (ل)؛ روانش؛ ۳۹- (ل، ن)؛ دو؛ ل؛ بر کار و بر ده؛ کدز کار نژده؛ متن = دو واژه دستنویس دیگر ۴۰- دید (ل)؛ کدو متن دان نزدیک؛ ل؛ ۴۱- (نیز ل)؛ نکوهیده نزدیک؛ ل؛ بود بی گمان نژده؛ متن = ل، س (نیز ل، ن، ق، ی، ب، و، ل، ب)؛ پس از این بیت افزوده است:

نماند ز آغاز انجام را کهانی که دانش پزهرند و شاد
 و نادان بنالد دل سنگ و کوزه زرو هم کسی خود نگیرد شکوه
 بدان جانمی گوری و گفتار داد
 بدان ننگ داند همی نام را

چنین گفت موبد به بوزرجمهر
 چه^۱ دانی که بیشیش^۲ بگزایدت
 چنین داد پاسخ که کمتر خوری
 ۱۴۴۰ ز کردارِ نیکو^۳ چو بیشی کنی
 چنین گفت پس بزدگرد دبیر
 ده^۴ آمر کداسند^۵ با دل^۶ به راز
 چنین داد پاسخ که باری نخست
 بی‌آهر کسی نیست اندر جهان
 ۱۴۴۵ چو مهتر بود^۷ بر تو، رشک آوری^۸
 سدیگر^۹ سخن چین و^{۱۰} دوروی^{۱۱} مرد
 چو گوینده‌یی کو^{۱۲} نه بر جایگاه
 همان کو^{۱۳} سخن سر به سر بشنود^{۱۴}
 به چیزی ندارد خردمند چشم
 که ای نامورتر ز گردان سپهر،
 چو گفتمی بود روز^{۱۵} بفرایدت؟
 تن‌آسان شوی، هم روان پروری،
 همی^{۱۶} بر^{۱۷} هم‌آورد پیشی کنی!
 که ای مرد^{۱۸} گوینده^{۱۹} و^{۲۰} یادگیر،
 که دارند و^{۲۱} هستند^{۲۲} از آن^{۲۳} بی‌نیاز؟
 دل از عیب جستن بی‌ایذت^{۲۴} شست^{۲۵}
 تن و جان چو پیساود^{۲۶} اندر نهان
 چو کهنتر^{۲۷} بود^{۲۸}، زوسر شک^{۲۹} آوری^{۳۰}
 بدان^{۳۱} تا برانگیزد از آب^{۳۲} گردا
 سخن گفت، ازو^{۳۳} دور شد فقر و جاه^{۳۴}!
 بداند^{۳۵} به گفتار و هم^{۳۶} نگرود^{۳۷}
 کزو بازماند، بیسجد^{۳۸} ز^{۳۹} خشم

۱-ا) وان^۱؛ ۲-چو؛ ۳-س (نیز لن، بی، وان، آب)؛ بیشت؛ ۴-ی (پس تنت؛ ۵-آ: هستیش)؛ متن = ل، ق، ک (نیز پ) ۳-ل، بی، زورا، بی: زود)
 ۴-ق (نیز لن، ق، بی، پ، وان، آب)؛ نیکو؛ متن = دل، س، ک (نیز ل) ۳-س (نیز لن، بی، وان، آب)؛ همان؛ ۵-ل (همه)؛ متن = ل، ق، ک (نیز
 ق، آب) ۶-ک: با؛ ۷-در؛ ۸-در و این بیت پس از بیت ۱۴۳۷ آمده است ۷-س: سیر (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ۹-نیز لن، آب:
 کداسند؛ متن = ل ۸-ا، ق، ل، وان، آب: بگویی؛ ۹-ل، دو ۱۰-س، ق، ک (نیز لن، آب)؛ کداسند؛ متن = ل (بی: باده، ل: بر دل)
 ۱۱-س (نیز لن، بی، ل، وان، آب)؛ دارند؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق، آب) ۱۲-ک: هشر؛ ۱۳-ل: زان؛ ۱۴-ق (نیز و، آب)؛ ازو؛ متن = س، ک (نیز
 لن، پ، بی) ۱۵-ل (نیز بی)؛ جست؛ متن = س، ق، ک (نیز لن، بی، وان، آب)؛ ق^۲ پس از این بیت افزوده است:
 چو دانی که لدر تنت خون روان
 برانگنده گشت و خورد خون روان (۱)

۱۶-س: پیساود؛ ق: پیساری (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ک (نیز لن)؛ پیساود؛ ۱۷-ق: پیساود؛ بی: پیسود؛ وان: پیساود (حرف یکم نقطه
 ندارد)؛ ل: که پیساود؛ ل: چه در آشکار و چه در متن = (پ، ب) ۱۷-س، ک (نیز لن، بی، ل، آب، ب)؛ اگر مهتری؛ ۱۸-ل: اگر بهتری)؛ متن =
 ۱۸-س، ک (نیز لن، بی، وان، آب)؛ آورد؛ ۱۹-ل (آورند)؛ متن = ل، ق (نیز ق، آب) ۱۹-س (نیز لن، ق، بی، وان، آب)؛ بهتر؛ ۲۰-ل: که
 بهتر؛ متن = و، ک (نیز ل) ۲۰-ل: شود ۲۱-در ل این واژه پاک شده است ۲۲-ل (نیز لن، آب)؛ سه دیگر؛ ۲۳-س (نیز و، آب)؛ دیگر؛ متن = ک، ک
 (نیز لن، ق، آب) ۲۳-س، ک (نیز لن، بی، وان، آب)؛ خوب؛ متن = ل، ق (نیز ق، آب) ۲۴-ق، ک (نیز ق، آب)؛ دو رویه؛ متن = ل، س
 (نیز لن، بی، وان، آب) ۲۵-ل: بر آن ۲۶-ق: یاد) ۲۷-س، ک (نیز لن، بی، وان، آب)؛ گوینده مرده؛ متن = ل، ق (نیز ق، آب) ۲۸-ل: و
 زود؛ متن = بی ۲۹-س (نیز لن، بی، وان، آب)؛ هر دو جمله؛ ۳۰-ق: گوید و رای دارد تپاه؛ ۳۱-ق: نگاه)؛ متن = و، ک (نیز پ) ۳۰-ل: ک (نیز و، س
 (نیز لن، بی، وان، آب)؛ هر آن کو؛ متن = ل، ک (نیز ل) ۳۱-ل: نشود (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ۳۲-ل: نشود؛ متن = ک (نیز
 لن، ق، بی، بی، وان، آب) ۳۲-ل: بداند (حرف یکم نقطه ندارد)؛ ک (نیز ل)؛ نداند؛ متن = س (نیز لن، ق، بی، وان، آب) ۳۳-س (نیز لن،
 بی، وان، آب)؛ گفتار من؛ متن = ل، ک (نیز ق، آب) ۳۴-ل: ک (نیز ق، آب)؛ بگرو؛ ۳۵-س، ک (نیز و، آب)؛ نگرود (نقطه ندارد)؛ ل: نگرود؛
 متن = (پ، ل) ق این بیت را ندارد ۳۵-ل (بی: به)؛ ل این بیت را ندارد

که ای^۱ برتر از دانش بخردان،
 اگر آشکارست، وگر در^۲ نهان،
 که پیدا کند^۳ مرد را دستگاه،
 کدامست با^۴ درد و رنج^۵ و گزند؟
 گذشتن ترا تا^۶ کدام آرزوست^۷؟
 که راهی درازست با^۸ بیم^۹ و باک
 بدین پرسش اندر چرایی و^{۱۰} چون
 سزاوار خلعت^{۱۱} نگه کن که کیست!
 به گیتی کس^{۱۲} او را خریدار نیست!
 خرد جان پاکست و^{۱۳} ایزد^{۱۴} گواستا
 سرفراز گردد به ننگ و نبرد!
 کجا هست^{۱۵} و^{۱۶} باشد همیشه به جای!
 رسیدی به جایی که بشافتی
 فراز آوری روی^{۱۷} آوردنی،
 بدین دار فرمان یزدان به جای^{۱۸}!

۱۲۵۰ پیرمید پس مویله موبدان
 کسی نیست بی آرزو^۱ در جهان
 همان آرزو^۲ را پدیدست^۳ راه
 کدامین ره آید ترا سودمند؟
 پشیم داد پاسخ که راه از دو سوست^۴
 ۱۲۵۵ ز گیتی یکی^۵ بازگشتن به خاک
 بخرد باشدت^۶ زین سخن رهنمون
 خرد مرد^۷ را خلعت^۸ ایزدست
 تو نمند را کو^۹ خرد یار نیست
 نباشد^{۱۰} خرد جان نباشد رواست
 ۱۲۶۰ چو بنیاد دانش^{۱۱} بیاموخت^{۱۲} مرد
 ز دانش نخستین به یزدان گرای
 بدو^{۱۳} بگروی، کام دل یافتی
 دیگر دانش آنست^{۱۴} کز خوردنی
 به خورد و به پوشش^{۱۵} به پاکی^{۱۶} گرای

۱-ب: چه؛ ۲-این بیت را ندارد؛ ۳-آرزوی؛ ۴-س (نیز، لن، بی، و، ان، آ، بی)؛ آشکارا بود گر (ب: در)؛ ۵-ک (نیز ل: آشکارا بود یا
 ل: آشکارا و گر در)؛ ۶-چه هر آشکارا چه اندر؛ متن = ۴-ل: آرزوی؛ ۷-ق: بدویست) عس (نیز، لن، بی، و، ان، آ، بی)؛ بود؛
 متن = ۵-ق: ک (نیز ق، آ، ل)؛ ۸-ل: بی (یر)؛ ۹-ل: ۸-ل: آ، بی، رنج و درد)؛ ۱۰-ک: سو-آرزو؛ ۱۱-ق: زو؛ ۱۲-س (نیز لن، و: بلدان راه (لن: مر آنرا؛
 لن، آ، بلدان تا؛ بدین راه؛ بخردمند را تا)؛ متن = ۵-ق: ک (نیز ل)؛ ۱۱-ل: ترا؛ بی: بود)؛ ۱۲-ق: آ، و؛ یا؛ ل: پر)؛ ۱۳-س (نیز لن، و:؛
 ترس؛ متن = ۵-ق: ک (نیز لن، ق، آ، ل، بی، ان، آ، بی)؛ ۱۴-س (نیز لن، بی، و، ان، آ، بی)؛ باشدش؛ متن = ۵-ق: ک (نیز ق، آ، ل)؛ ۱۵-س (نیز لن، بی)؛
 که ایزد پرستی چرا و (ب: نه)؛ نه؛ ک (نیز لن، ل، و، ان، آ، بی)؛ که (ل: آ، ز)؛ ایزد پرستی چرا نه؛ متن = ۵-ق: (نیز ق)؛ ۱۶-ب: این بیت را ندارد
 ۱۶-س، ک (نیز لن، لن، بی)؛ خردمند؛ متن = ۵-ق: ۱۷-ل: خلعت؛ ۱۸-ق: خلعت)؛ ۱۹-ق: گر؛ ل: چون؛ ۲۰-ق: تنی را که او را؛ لن: بنومید
 را که؛ او تو نمید (ب: تو نمند)؛ کو را (ل: متن = ۵-ق: س، ک (نیز لن، بی، ان، آ، بی)؛ ۲۱-س (نیز لن، بی، و، ان، آ، بی)؛ چو باشد (ل)؛
 ق: کجا شد؛ ب: که باشد)؛ متن = ۵-ق: ک (نیز ل)؛ ۲۲-س، ک (نیز لن، بی، و، ب)؛ جالست؛ ق (نیز ق، آ، ل، بی، ان، آ، بی)؛ جالست؛ متن = ۵-
 ۲۳-س، ق: ک (نیز لن، ل، و، ان، آ، بی)؛ یزدان؛ متن = ۵-ق: (نیز بی)؛ آ پس از این بیت افزوده است:

یکی راه بی پاکی و بر بدی
 دژم ره تکراری و بخردی

۲۴-ل: مرعی؛ ۲۵-ق: (ب: نامرغبت)؛ ۲۶-ق: بود؛ ل: س (نیز لن، بی)؛ که تا هست؛ ک: که او هست)؛ ۲۷-ق: و، ان، آ، بی)؛ متن = ۵-ب:
 نیز = ۵-ق: ۲۷-ل: بی (ب: چو)؛ ل: آ، ز ۱۲۶۱ و ۱۴۶۲ اب یک بیت ساخته و ۱۴۶۱ تا ۱۴۶۲ را انداخته است ۲۸-ک: بدین ۲۹-ل: بی
 نیست)؛ ۳۰-ق: زو به؛ ق: آری از روز؛ آ: آری از راه؛ متن = ۵-س (نیز لن، بی، ان، آ، بی)؛ ۳۱-ق: بخشش؛ ک (نیز لن، ق، آ، بی)؛
 کوشش؛ متن = ۵-س (نیز بی، و، ب)؛ ۳۲-ل: یزدان؛ ق: نیکی)؛ متن = ۵-د دستنویس دیگر ۳۳-س، ق (نیز لن، بی، ان، آ، بی)؛ پای؛ متن = ۵-
 ک (نیز ق)؛

به دست و به گنج بخیلان^۲ میاز^۱
 ز نامش^۷ نگرده نهان آب روی^۶
 که باشد به سختی ترا یارنده^۴
 چو خواهی که یکسر کنند آفرین!
 به آموختن در جگر سوختی
 که^{۱۴} بر^{۱۵} دانشی مرد خوارست گنج
 کفان کن^{۱۸} خرد راه شخن^{۱۹} تیر کن
 تنت را ز^{۲۰} دشمن نگهدار باش
 ترا رای و آرام باید^{۲۱} گزید
 نیاید که گردد ترا روی زرد
 سرت پست^{۲۶} گردد چو^{۲۷} سستی^{۲۸} کنی
 سلیح^{۳۲} همآورد را گوش^{۳۱} دار
 هشیواران^{۳۵} گزین^{۳۶} در نبرد
 به برگشتن از رزم^{۳۸} یازار^{۳۹} هوش
 نیاید که بگزایدت^{۴۲} پرورش

۱۴۶۵ گر^۱ آیدت روزی به چیزی نیاز
 هم از پشهما^۲ آن^۳ گزین کاندرو^۴
 همان دوستی با کسی کن بلند
 تو در^۹ انجمن خامشی برگزین
 چو گویی، همان گوی کاموختی^{۱۰}
 ۱۲۷۰ شخن^{۱۱} سنج^{۱۲} دینار گنجی^{۱۳} مسنج
 زوان^{۱۶} در^{۱۷} شخن گفتن آذیر کن
 چو رزم آیدت پیش، هشیار باش
 چو بدخواه پیش تو صف برکشید^{۲۱}
 برابر چو بینی کسی^{۳۳} هم نبرد
 ۱۲۷۵ تو^{۲۴} پیروزی ار^{۲۵} پیش دستی کنی
 بلدانگه^{۲۹} که اسب افگنی^{۳۰} هوش^{۳۱} دار
 گر^{۳۳} او تیز گردد، تو زو^{۳۴} برمگرد
 چو دانی که با او نتایی^{۳۷} مکوش
 چنین هم^{۴۰} نگه دار تن در^{۴۱} خورش

۱-ل: که؛ (و: ورا)؛ متن: ده دستویس دیگر ۲-ک: بخیلان (ل)؛ ل: به دست و به گنج و به پیلان؛ (ق: به تخت و به تاج و به پیلان)؛
 متن: بی (نیز ل، بی، ل، ب)؛ ۳-ل: بی (نیز ق: آ)؛ متاز: (ل: آ؛ متاز: و، ل: آ؛ ساز (حرف دوم نقطه ندارد)؛ متن: بی، ق: بی، ل: بی، بی، ب)؛
 ۴-ل: سستی (دو حرف نخست نقطه ندارد)؛ ه: کن این ۵-ل: و؛ کاندرو-آب رو (ل: آ: روی (پساوند ندارد)؛ ۷-ق: پس از ما
 ۸-ل: سودمند؛ ق: پس از این بیت افزوده است:

به چیزی میالای از تن دهان
 که از تو رود دین و دانش نهان
 به اندکترین چیز نسند (حرف دوم بی، ه)؛ و خوان (ل)
 گذارد کن این بدگش روزگار

۹-س: ق: بی (نیز ل، ل، ب)؛ بر: متن: ل ۱۰-ل: (ن: ل)؛ گو که آموختی ۱۱-ق: سخن گوی ۱۲-ل: (بی: حو) ۱۳-ل: (ب: ل)؛ گیتی
 ۱۴-ل: (ح: که)؛ ۱۵-ل: (ب: بر)؛ ۱۶-س: ق: (نیز ل، ل، ب)؛ زبان (کند زبان)؛ متن: ل: روان ۱۷-ق: (ب: حو)؛ ۱۸-ل: (ب: کن)؛ متن: ل
 ۱۹-س: (نیز ل، بی، و، ل، ب)؛ خرد را کمان و (ل: آ: حو)؛ زبان؛ (بی: خرد در کمان زبان؛ ل: سخن را کمان و زبان)؛ متن: ل، ق: (نیز ق)؛
 ۲۰-س: تن خود زنی؛ تن از راز؛ (ل: ل، ب: تن ما)؛ متن: ل، ق: (نیز ق)؛ ل: (ب: و)؛ این بیت را ندارد ۲۱-ل: (د: صف کشید)
 ۲۲-ق: (ب: جنگ و سخن بیاید) ۲۳-س: (نیز ل، بی، ل، ب)؛ چو بینی به آورد کس؛ (و: چو بینی در آورد)؛ متن: ل، ق: (نیز ق)؛ ل: (ب: ب)
 ۲۴-ل: (بی: و)؛ ل: (چو) ۲۵-س: ق: (نیز ل، ق، ل، ل، ب)؛ از: متن: ل: ق: (نیز ل، بی، و) ۲۶-ل: (ب: نیست) ۲۷-ل: (ن: ل، بی، ب)؛ ۲۸-ل: (ب: ب)
 پستی ۲۹-ک: بزرگه ۳۰-ل: (ن: افگند) ۳۱-س: (نیز ل، بی، ل، ب)؛ گوش-هوش؛ متن: ل، ق: (نیز ق)؛ ل: (ب: و) ۳۲-س: ق: (نیز ل: بی)؛
 صلاح؛ متن: ل، ق: (نیز ل، ق، ل، ل، ب)؛ ۳۳-ق: (نیز ل: بی)؛ چو: (ل: ل، ب)؛ متن: ل، س: ق: (نیز ق)؛ ل: (ب: یار جان)؛
 ۳۴-ک: گزینی؛ ق: پس از این بیت افزوده است:

پرورد کسی را که کار آیدت
 بدان کار در دست مار (ه: بدمه آیدت)

۳۷-ک: توانی؛ (ب: نیایی) ۳۸-ل: (بی: آروم)؛ (ب: از رزم)؛ ۳۹-س: بر دار؛ در این بیت پس از بیت ۱۲۷۴ آمده است ۴۰-ل: (ک: چونین)
 ۴۱-س: (نیز ل، بی، ل، ب)؛ در تن؛ (ب: در دین)؛ متن: ل، ق: (نیز ق)؛ ل: (ب: و)؛ ۴۲-ل: نگزایدت؛ ه: این بیت را ندارد

ز گیتی چو آگه شوند^۱ این مهان^۲

شنیده بگویند با سمرهان^۳

چنین گفت با شاه بیدار^۴ مرد
پرستیدن شهریار^۵ زمین
به فرمان شاهان نباید^۶ درنگ
۱۵۲۰ هراُنکس که بر^{۱۰} پادشا دشمن است
دلی کو^{۱۲} ندارد تن^{۱۳} شاه دوست
چنان دان که آرام گیتیست شاه
به نیک و بد او را بود^{۱۸} دسترس^{۱۹}
تو مپسند^{۲۱} فرزند را جای اوی^{۲۲}
۱۵۲۵ به شهری که هست اندرو^{۲۵} مهر شاه^{۲۶}
بدی از تو^{۳۰} از فر^{۳۱} او بگذرد^{۳۱}
جهان را دل از شاه^{۳۶} خندان^{۳۷} بود
چو از بخشش^{۳۹} بهره^{۴۰} یابی بکوش

که ای برتر از گنبد لاژورد^۵
ندانند^۶ خردمند جز^۷ راه دین!
نبايد که باشد دلی^۹ شاه تنگ!
روانش پرستار^{۱۱} آهن من است!
نبايد^{۱۲} که باشد ورا مغز و پوست!
چو نیکی کنیم^{۱۵}، او دهد^{۱۶} دستگاه^{۱۷}
نیازد به کین و^{۲۰} به آرم کس!
چو جان دارد در^{۳۳} دل همه رای^{۳۴} اوی^{۳۵}!
نبايد^{۳۷} نیاز اندران بوم^{۳۸} راه^{۳۹}
که^{۳۲} بخش^{۳۳} همه^{۳۴} نیکوی^{۳۵} پروردا
که بر چهر^{۳۸} او فر^{۳۹} یودان بودا
که داری همیشه به فرمانش^{۴۱} گوش!

۱- (ق، آ، ل، ش، دند) ۲- ک: گوان؛ (ق، آ، ل، ب، و). از کران؛ متن ۳- ل، ل، و: دیگران؛ (ق، آ، ب، ی، گران)؛ (ک، نیز ب)، سخنها بگویند با دیگران؛ متن ۴- ل: س، س، ن، ل، ن، آ، ب، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، ق، آ، ل، ب، و آمده است ۴- ل: پیروز هم، س، ق، ک، (نیز ل، ل، آ، ب، لاچورد؛ متن ۵- ل: (نیز ب، و، ل، ن) ۶- ل، س، ک، (نیز ل، ن، ل، ل، آ، ل، ن، ب): نگوید؛ (ق، نیز و)؛ نگوید (حرف یکم بی نقطه)؛ (و، نخواند)؛ متن (ب) ۷- ل: (نیز و)؛ چون؛ متن ۸- و: دستنویس دیگر ۸- ل: نباید به فرمان شاهان ۹- (ن: دل از) ۱۰- (ب: با) ۱۱- (و، ل، آ: اهریمنست) ۱۲- (و، ل، گ: ر) ۱۳- س، ق، (نیز ل، ن، و، ل، ب، د: و؛ متن ۱۴- ل: (ن: نشاید)؛ پس از این بیت افزوده است:

پرستندهی شاه باید که اوی به نیکی بود شاه را راجوی

۱۵- س، (نیز ل، ن، ل، ن، آ، ک): کن؛ متن ۱۶- ل، ک، (نیز ق، آ، ل، ب، و) ۱۶- ک: او و صد (دههد) ۱۷- س، ق، ک، (نیز ل، ن، آ): پایگاه؛ متن ۱۸- ب، این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۸- س، (نیز ل، ن، ل، ب، ن، آ): به بدمان شود (ب: بودا)؛ (ق، ب: نیکی و بد او بود)؛ متن ۱۹- (و، او بیست قریادرس)؛ متن ۲۰- ل، ق، ک، (نیز ق، آ) ۲۰- ل: یا: گیتی؛ (س، نیز ل، ن، ل، ب، و، ل، آ): نیاز دارد او کس به آرم کس؛ متن ۲۱- ل: (نیز و) ۲۱- ل، (و، بیست) ۲۲- ل، س، (نیز ق، آ، ب، و، ل، ن، و، ل، ن، آ): او؛ متن ۲۳- ل، (نیز ل، ن، و، ل، ن، آ) ۲۳- ل: زار دو (د: دار در)؛ متن ۲۴- س، ک، (نیز ل، ن، ب، و، آ، ب): چهر دل آرای؛ (و، راز، چهر دل آرای)؛ متن ۲۵- ل، (س، از تصحیح دارد و به فار در)؛ (ق، این بیت را ندارد ۲۶- ک: اندرو هست (وزن درست نیست) ۲۶- (و، پادشاه) ۲۷- ک: نباید؛ متن ۲۸- ل: بوم و؛ (و، اندرو هیچ؛ (ب: باد اندرون بوم)؛ (ق، تیلند از اندران بوم)؛ متن ۲۹- س، ق، (نیز ل، ن، ل، ب، ن، آ، ب): شاه (سپاوند ندارد) ۳۰- س، ق، ک، (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ب، و، ل، آ، ب): بر تو؛ (ل: برتر)؛ متن ۳۱- ل، س، (نیز ل، ن، ل، ب، و، نکلرد؛ متن ۳۲- ل، ق، ک، (نیز ق، آ، ل، ن، آ) ۳۲- ل: چو ۳۳- ق، (نیز ل، ن، ق، آ، و، ل، آ): بخشش (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ل، ل، آ: بخشش)؛ متن ۳۴- ل، س، ک، (نیز ب، ب) ۳۴- (ق، آ: بی) ۳۵- ل: ک، (نیز ل، ن، ل، ن، آ، ب): نیکوی؛ متن ۳۶- س، (نیز ل، ب): جهاندار از شاه؛ (ن، جهاندار ابرو شاه و؛ ل، آ: جهاندارای و شاه)؛ متن ۳۷- ل، ق، ک، (نیز ق، آ، ل، ب، و، ل، آ، ب): چندان) ۳۸- ل: فر؛ ک: چشم؛ متن ۳۹- ل، س، ک، (نیز ل، ن، ل، آ، ل، ن، ب، و، ل، ن، آ): نعتش (ق: گنج او؛ (و، دولتش)؛ (ق، جهلرا دل)؛ متن ۴۰- ک: بهره ۴۱- (ن: فرمان)

بنزدیک شاهان نگردد^۱ فروغ
 بکوشد^۲ که بر پادشا نشرفد
 به بسیار گفتن مبر^۳ آب روی
 که بشنید^۴ گوش^۵ آشکار و نهان؛
 بعاند همیشه روان پر ز^۶ دره
 که با او لب شاه^۷ خندان بود
 اگرچه^۸ پرستنده باشی کهن^۹،
 چنان دان که^{۱۰} هست او ز^{۱۱} تو بی نیاز
 به پوزش گرای و مزین هیچ^{۱۲} دم
 پرستار^{۱۳} باشد چو تو^{۱۴} بی گمان،
 بزهنه دلت را ببر نزد^{۱۵} شاه،
 بدوروی^{۱۶} منمای^{۱۷} و^{۱۸} بی برگیل،
 دل کز و تیره^{۱۹} روان^{۲۰} ترا،
 همان گرم^{۲۱} گفتار^{۲۲} او نشنوی^{۲۳}
 پرستنده ملاح و کشتی هنر^{۲۴}،

هرآنکس که بسیار گوید دروغ
 سخن کان^۱ نه اندر خورد با خرد
 وگر^۲ پرسدت، هرج^۳ دانی بگوی^۴
 ۱۵۴۵ فزونست از آن^۵ دانش اندر جهان
 کسی را^۶ که شاه جهان خوار کرد
 همان در^۷ جهان ارجمندی آن^۸ بود
 چو^۹ بنوازدت شاه، گشتی^{۱۰} مکن
 که هر چند^{۱۱} گردد پرستش دراز
 ۱۵۵۰ اگر^{۱۲} با تو گردد ز^{۱۳} چیزی دُرُم
 اگر^{۱۴} پرورد دیگری را^{۱۵} همان
 وگر^{۱۶} نیستت آکهی^{۱۷} زان^{۱۸} گناه
 وگر هیچ تاب اندر آری^{۱۹} به دل
 به فزش^{۲۰} ببیند نهان^{۲۱} ترا
 ۱۵۵۵ از آن پس^{۲۲} نیایی تو زو^{۲۳} نیکوی^{۲۴}
 در^{۲۵} پادشا همچو^{۲۶} دریا شمر

۱-۱. نگردد به نزدیک شاهان؛ ان. ای. ب. بیت‌های ۱۵۴۲-۱۵۴۴ را ندارند ۲- یکد آنکه؛ (ق.؛ سخنها) ۳- (ل.؛ بگوید) ۴- مگر ۵- یک؛ آنچه؛ (ق.؛ ل.؛ ب.؛ و هر چه)؛ متن = دل = عمل (تیز و)؛ بگوی (قطعه ندارد)؛ متن = ق.؛ ی. (تیز ق.؛ ل.؛ ب.؛ ل.؛ ی. (تیز ل.؛ صحرایی؛ ق.؛ مجر)؛ متن = ق.؛ (تیز ب.؛ و)؛ دل این بیت پس از بیت ۱۵۴۰ آمده است؛ این بیت را ندارند ۸- زان؛ (ل.؛ ح.؛ آن) ۹- ل.؛ س. (تیز ل.؛)؛ شنید (حرف بکم قطعه ندارد)؛ ی. (تیز ق.؛)؛ بشنود؛ (ی.؛ شنیده؛ ل.؛ نشنود)؛ متن = ۱۰- (ل.؛)؛ ح.؛ گوش؛ بد تو بشنو بگوش؛ (متن = (و؛ ب.؛ تیز = ل.؛ س.؛ ل.؛ ن.؛ ب.؛ ن.؛ ق.؛)؛ (ق.؛ ح.؛)؛ ۱۱- (ق.؛ ح.؛)؛ ۱۲- س.؛ ق.؛ (تیز ل.؛ ق.؛ ل.؛ و؛ ان.؛ ب.؛)؛ روانش به؛ که نماند همیشه روانش به؛ (ل.؛ همیشه روانش بمالد به؛ بد نماند ز دانش (د.؛ روانش) همیشه به)؛ متن = ل.؛ ۱۳- (ل.؛ و؛ که اندر)؛ ۱۴- (ل.؛ ارجمندان)؛ ۱۵- یک؛ شاد و؛ ق.؛ این بیت را ندارند ۱۶- (ل.؛ ب.؛ که)؛ ۱۷- (ل.؛ کژی)؛ ۱۸- س.؛ ق.؛ (تیز ل.؛ ن.؛ ب.؛ و؛ گرچه؛ متن = ل.؛ ی. (تیز ق.؛)؛ ۱۹- (ل.؛ کران (ل.؛)؛ ۲۰- س.؛ ق.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ل.؛ ب.؛ و؛ ب.؛ که گر چند؛ که اگر چند؛ (ل.؛)؛ وگر چند؛ متن = ل.؛ (تیز ق.؛)؛ ۲۱- (ل.؛ دانکه)؛ ۲۲- س.؛ ی.؛ (تیز ل.؛ ن.؛ ب.؛ ن.؛ ب.؛)؛ از تو؛ (متن = ق.؛ (تیز ل.؛ ب.؛ و)؛ ۲۳- س.؛ ق.؛ (تیز ل.؛ ن.؛ ب.؛ و؛ وگر؛ متن = ل.؛ ی.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ن.؛ ب.؛)؛ ۲۴- س.؛ ی.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ن.؛ ب.؛)؛ متن = ل.؛ (تیز ق.؛)؛ ۲۵- (ل.؛)؛ ۲۶- س.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ب.؛ و؛ ان.؛ ب.؛)؛ که گر؛ متن = ۲۷- (و؛ بر کشته دیگران را؛ ل.؛)؛ بروش اگر پاسخ آری (ل.؛)؛ متن = ل.؛ ی.؛ (تیز ق.؛)؛ ۲۸- ق.؛ بر شاه؛ (و؛ پرستنده؛ متن = ده دست‌نویس دیگر ۲۹- ق.؛ چنو ۳۰- س.؛ (تیز ق.؛ ل.؛ ب.؛)؛ اگر ۳۱- س.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ن.؛ ب.؛)؛ نیست آگاهیت؛ (و؛ آکهی نیست)؛ متن = ل.؛ ی.؛ (تیز ق.؛ ل.؛)؛ ۳۲- (ل.؛ ب.؛)؛ ۳۳- (ل.؛ ب.؛ پیش)؛ ق.؛ این بیت را ندارند ۳۴- (ق.؛ و؛ ان.؛)؛ آرد)؛ ۳۵- (ق.؛ دره)؛ ۳۶- ق.؛ منما ۳۷- (ل.؛ جوح)؛ ۳۸- (ق.؛ زین)؛ ۳۹- س.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ن.؛ ب.؛)؛ دل؛ ل.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ و)؛ ق.؛ فرش از (ل.؛)؛ ل.؛ ق.؛ زار؛ که که گر او؛ متن = ل.؛ ۴۰- (ل.؛ ب.؛ گمان)؛ ۴۱- (ل.؛ کز و بزه)؛ ۴۲- ق.؛ جان (و؛ ن.؛ ح.؛)؛ نیست؛ که جهان؛ (ق.؛ گمان؛ ب.؛ نهان)؛ متن = ل.؛ س.؛ (تیز ل.؛ ی.؛ ل.؛ ب.؛)؛ ۴۳- س.؛ از آن که؛ (ل.؛)؛ از آن کر)؛ ۴۴- (ق.؛ زین؛ ل.؛)؛ ب.؛ از)؛ ۴۵- س.؛ ی.؛ (تیز ل.؛ ن.؛ ب.؛)؛ نیکویی؛ متن = ل.؛ ق.؛ ۴۶- (ل.؛ کسی که)؛ ۴۷- (ل.؛ و؛ بشنوی (حرف نخست قطعه ندارد)؛ س.؛ ی.؛ ی.؛ (تیز ق.؛ ل.؛)؛ ک.؛ بشنوی؛ متن = (ل.؛ ب.؛)؛ ۴۸- س.؛ ق.؛ (تیز ل.؛ ن.؛ ب.؛)؛ دل؛ متن = ل.؛ ی.؛ ۴۹- پادشاهی چو ۵۰- هل؛ کهر

به دریا خردمند چون بگذرد^۷،
 که هم سایه‌دارست و هم سایه‌دار^۵،
 سزد گر^۸ در^۹ پادشا نسیرد^{۱۰}،
 پرستنده را^{۱۱} زیستن خوش^{۱۳} بُدی^{۱۲}،
 چو خشنود باشد فروزان بود^{۱۸}،
 به دیگر^{۲۰} زمان چون^{۲۱} گزایند، زهرا
 به^{۲۲} فرمان او تابد از چرخ ماه،
 دگر دز یابد^{۲۶} میان صدف^{۲۷}،
 همیشه به کیوانش فرمان^{۳۰} روان^{۳۱}

سُخَن لنگر^۱ و بادبان^۲ خرد
 همان^۳ بادبان را کند سایه‌دار^۴
 کسی کو ندارد هنر با^۶ خرد^۷
 ۱۵۶۰ اگر پادشا کوه آتش^{۱۱} بُدی
 چن^{۱۵} آتش گه^{۱۶} خشم^{۱۷} سوزان بود^{۱۸}،
 ازو یک زمان شیر و شهدست بهر^{۱۹}
 به کردار^{۲۲} دریا بود کار شاه^{۲۳}
 ز دریا بکسی ریگ دارد^{۲۵} به کف
 ۱۵۶۵ جهان زنده پادا به^{۲۸} نوشین روان^{۲۹}

دلش گشت^{۳۳} خرم^{۳۴} به^{۳۵} دیدار اوی^{۳۲}

نگه کرد کسری به گفتار اوی^{۳۲}

۱-نیز، ۲-بند لنگر (ب-لنگر)، ۳-ک: نگلرد؛ (ق: بنگرد)؛ ل: خود بنگرد؛ (ه: سزد کو در پادشا نشمرد (ه- ۱۵۵۹)؛ متن =
 (نیز، ل: آن، ۲-ب:؛ ق: از ۱۵۵۷ و ۱۵۵۹؛ یک بیت ساخته و ۱۵۵۷-۱۵۵۹؛ آ و انداخته است ۳-س: نیز، ل: ق: و، ن: ۲-ب:؛ همه؛
 متن = ل: ک: (نیز، ل: ۲-ب:؛ ۴-س: نیز، ل: ن:؛ ب:؛ مایه‌دار؛ متن = ه: س: (نیز، ل: ن:؛ ب:؛ مایه‌دارست و هم سایه‌دار؛ متن =
 ل: ک: (نیز، ق: ۳) س: (نیز، ل: و)؛ ما (نقطه ندارد)؛ ل: روانش؛ ک: خرد؛ یاه: متن = (ق: ۲-ب:، ن: ۲-ب:؛ ۷-ک: هنر (پسوند ندارد)؛ ۸-س:
 (نیز، ن:؛ ب:؛ و؛ ب:؛ کوه: (ن: ۲-ک:؛)؛ متن = ل: ق: ک: (نیز، ق: ۲-ب:؛ ۹-ق: بر ۱۰-س: (نیز، ل:؛ ب:؛ شمرده؛ ق: سپرد (ا:؛)؛ ق: ۲-ک: ننگرد؛؛ متن = ل:
 ک: (نیز، ل: آن، ۲-ب:؛ ا:؛ ک: آن ۱۱-ن:؛ ل: ۱۲-ق: زان؛ ق: ۲-ب: پرستنده؛؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-ک: بخوش < ۱۴-ب: بود
 (پسوند ندارد)؛ ۱۵-ل: ق: ک: (نیز، ق: ۴)؛ چو؛ س: س: ۲-نیز، ل:؛ ب:؛ ک:؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۶-ل: که او؛ س: (نیز، ل:؛ و؛ ن: ۲-ب:
 ب:؛ ک: یاه:؛ ق: که در متن = ک: س: ۲-نیز، ق: ۲-ب:؛ ۱۷-ل: ق: (نیز، ل:؛ جشم؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸-ق: بدی ۱۹-ل: و؛ شهد و
 شمرست بهر؛ ۲-بهر شهدست و بهر (ل) ۲۰-ق: و دیگر ۲۱-ک: دار؛ (و؛ زمانت؛ ۲-بدو یک زمان چون) ۲۲-س: ۲-نیز (ا:؛ ننگهدار ۲۳-ک:
 گاه گاه (د)؛ س: ۲-نیز (ا:؛ گاه شاه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۴-س: ۲-نیز (ا:؛ ز ۲۵-ل: (ب:؛ بکسی ریگ دارد؛ ز دریا) ۲۶-ل: باشد؛ س: (نیز
 ن: ل: ۲-ب:؛ و؛ ن: ۲-ب:؛ دار؛ ک: ندارد (جرف نخست نقطه ندارد)؛ (ق: ۲-بیابند؛ آ؛ یابد؛ ل: دیگر در که دارد (وزن درست نیست)؛؛ متن =
 ه: س: ۲-نیز (ه- ۲۷-ل: ۲-نیز (ل:؛ جو صف؛ (و: ۳-ق: در کف؛؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق: ۲-س از این بیت افزوده است:

چو روزی خورد هر کسی بی گمان
 ز بیتی و کشتی سخن در نورد
 چو تیره شود کار تو پیش شاه

۲۸- (ه:؛ ب:؛ ب:؛ ز) ۲۹- (ن:؛ نوشیروان) ۳۰- ل: (نیز، ق: ۲-ق: فرمائش کیوان؛ س: ۲-نیز (ل:؛)؛ فرمائش چرخ؛ ق: (نیز و)؛ فرمائش کرده؛ ک:
 فرمان کیوان؛ متن = ۳۱-ب: خرد پیر و پندار و دولت جوان؛؛ متن = س: (نیز، ل:؛ ن: ۲-ب:؛ ل: ۲-س از این بیت افزوده است:

که بر شهر یاران گیتی سرست
 به هر خوبی آرایش کشورست

مخبر (۱۵۶۵، ۱۳۳۷)؛ و اطال صاحب الکتاب نفسه فی حکایة مقالات بزرجمهر. ثم ذکر فی آخرها عن ابان ذات لیل عند أنوشیروان
 فتلحق فی کلامه أنى بما أعجب السامعین ۳۲- ل: س: (نیز، ل:؛ ب:؛ او؛ متن = ک: س: ۲-نیز (ن:؛ ق: ۲) ۳۳- (ل: ۲-ک: شته) ۳۴- (ب:؛ زنده؛ و؛
 سلطان) ۳۵- (و؛ ز:؛ ب:؛ ن:؛ ۱۵۶۶)؛ فاستحسن الملك کلامه

چو^۱ گفتی که زه^۲، بدره بودی چهار^۳
 چو با زه^۴ بگفتی^۵ رهازه به هم^۶
 چو گنجور با شاه کردی شمار
 ۱۵۷۰ شهنشاہ با زه رهازه بگفت^{۱۳}
 بیاورد گنجور خورشید^{۱۷} چهر
 بدین^۴ گونه بده^۵ بخشش شهریار^۶۔
 چهل بدره بودی ز بخشش^{۱۱} درم
 به هر بدره بودی^{۱۱} درم ده^{۱۲} هزار
 که^{۱۴} گفتار او یا درم^{۱۵} بود^{۱۶} جفت^{۱۷}
 درم بدره^{۱۸}ها پیش بوزرجمهر^{۱۸}
 برین^{۱۹} داستان بر^{۲۰} سخن ساختم^{۲۱}
 به مہبود^{۲۲} دستور^{۲۳} پرداختم^{۲۴}

داستان مہبود وزیر و زروان حاجب^{۲۲}

میاسای^{۲۵} از^{۲۶} آموختن یک زمان
 چو گویی^{۲۸} که فام^{۲۹} خرد تو ختم^{۳۰}
 ۱۵۷۵ یکی نغزیازی کند روزگار
 ز دهقان کنون^{۳۳} بشنو این^{۳۵} داستان
 ز دانش میفکن^{۳۷} دل اندر گمانا!
 همه^{۳۱} هرج^{۳۲} بایستم^{۳۳} آموختم،
 که بنشاندت پیش آموزگار!
 که برخواند از گفتهی باستان

۱- (ل: ۳؛ که: ۱؛ تو): ۲- (نیز: ۱)؛ ده: ۱؛ ق: به یک زه ز گفتار او (وزن درست نیست)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- (ل: هزار ۴- ق: که
 س: ۲ (نیز ق: ۲- ل: ۲)؛ برین: متن = ل: س (نیز: ل: س-ب)؛ هکذا: بر ع: (ل: کردگار؛ از کارزار)؛ در ل: پس از این بیت؛ بنداری (۱۵۶۷):
 و کان من عادت، آن من قال له: زهه! أخضر الخازن بین یدیه عشرین: ۷- ق: تازه (م: جاز)؛ ۸- (ل: آن: گفتگی (۱))؛ ۹- س: ۲ (نیز ل: ۲)؛ ز:
 هازده گرفتگی به م: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۰- س: ق: س: ۲ (نیز ل: ب)؛ گنجش: متن = ل: ک: (ل: بنوی بدره‌های؛ س: که (نیز ل:
 ل: بی، و، ل: ب)؛ و را بهره (ن: و، ل: بدره) بودی: متن = ل: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ل: ۲، ل: ۲، بنداری)؛ ۱۲- س: (نیز ل: ل: ل:؛ صلح: متن = ده
 دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۵۶۸-۱۵۶۹): و من قال له: زهه! زهه! زهه! زهه! أخضر الخازن له أربعین بدرة فی کل بدرة عشرة آلاف درهم
 ۱۳- (ل: ۷؛ ب: جرقه؛ پساوند ندارد)؛ ۱۴- س: ۱۲- س: ۲ (نیز: ۱)؛ ل: ۱۵- (ل: خرد)؛ ۱۶- (ل: بود یا درم (وزن درست نیست))؛ ۱۷- هکذا: خورشید
 ۱۸- (ل: بر بوزرجمهر)؛ برخی دستنویس‌ها پس از این بیت افزوده‌اند:

این باره گفتار بسیار گشت
 دل مردم خفته بیچار گشت
 س: ۲، ل: ۲، و: ۱؛ چنین است دانش که گفتم ترا
 ز دار آورد مرد بر منرا

بنداری (۱۵۷۰-۱۵۷۱): فقال تلك الليلة لبوزرجمهر: زهه! زهه! زهه! فأنا الخازن بأربعین بدرة تشمل علی أربعمائة ألف درهم، و
 وضعه بین یدیه ۱۹- س: ۲ (نیز ل: و، ل: ۱)؛ بدین: ۲۰- ل: (و)؛ ۲۱- ق: که (نیز ق: ۲، ل: ب)؛ ساخیم-بروفاخیم: (ا)؛ ساختم-ساختم (پساوند
 ندارد)؛ متن = ل: س: ۲ (نیز ل: ل: ل: و، ل: ۲)؛ ۲۲- ل: مہبود ۲۳- (ل: تبر داستان)؛ ۲۴- ل: داستان مہبود یا زروان: م: و زروان
 حاجب و جهود ساحرا: ق: داستان مہبود و حاجب و زروان جهود؛ داستان نوشین‌روان و میروی (۲۲) و پسران: ل: ۲؛ داستان مہبود
 وزیر یا حاجب جوج جهود: س: ۲؛ داستان مہبود وزیر نوشین‌روان یا حاجب: متن = س: بنداری: قصه مہبود وزیر و ماجری علیه و
 علی ولدیه ۲۵- (ل: بیاسای)؛ ۲۶- ل: (نیز و؛ از؛ متن = س: ۲۷- مافکن: (ل: نیفکن)؛ ۲۸- (ل: بگوم)؛ ۲۹- س: ق
 (نیز ق: ۲، ل: ب، و، ل: ۲، ب)؛ وام: که: نام (م: نام)؛ (ل: نام)؛ متن = ل: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ل: ل: ۲)؛ ۳۰- هکذا: دوختم ۳۱- س: ق: هنرا: متن = س: زهه
 دستنویس دیگر ۳۲- س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ب)؛ هرچه: متن = ل: (نیز ل: ل: ۲)؛ ۳۳- س: ۲؛ بایست ۳۴- ل: (نیز ق: ۲)؛ سخن: متن = ل: ۳۵- ل: ۲؛ نوشین
 یکی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر

چو کسری کسی^۲ نیز نهاد تاجا
 چنو^۳ کس ندارد ز شاهان به یاد^۴
 دلش را به^۵ دانش برافروختی^۶
 همی سر^۷ به دانش برافراشتی^۸
 تو زآموختن هیچ سستی مکن
 به هر آرزوبر توانا شدم
 ز گفتار گوینده دهقان^{۱۷} پیرا

چنین گفت موبد^۱ که بر تخت عاج
 به رزم و به بزم و به پرهیز و^۳ داد
 و داندگان دانش آموختی
 ۱۵۸۰ حور و خواب با موبدان داشتی^۸
 پرو^{۱۱} چون روا شد^{۱۲} به چیزی^{۱۳} سخن
 نباید که^{۱۴} گویی^{۱۵} که دانا شدم
 چن^{۱۶} این داستان بشنوی، یادگیر

آغاز داستان^{۱۸}

ز نوشین روان^{۲۰} یاد کرد^{۲۱} این سخن^{۲۲}،
 که بیداردل بود و گنجور بود،
 ز گیتی جزا^{۲۶} نیک نامی^{۲۷} نجت،
 زوان^{۲۹} و دلش بر ز گفتار^{۳۰} نغزا

پیرسیدم از^{۱۹} روزگار کهن
 ۱۵۸۵ که او را یکی پاک دستور بود
 دلی پر خرد داشت^{۲۳} و^{۲۴} رای^{۲۵} درست
 که مهبود^{۲۸} بد نام آن پاکمفز

۱. ل: دهقان؛ (ل: گوینده) ۲. (ب: کسری) ۳. (ب: پرهیز به بزم (وزن درست نیست)) ۴. (ل: ان: چو او: ل: خبر (چنو): متن - ه: چو کسری نیلند ز شاهان داد: متن = یازده دستنویس دیگر عمل (نیز ب): ز ۷. ق: که، س: (نیز ل: ۱): بیفروختی: متن = همدستنویس دیگر ۸. س: س: (نیز ان: سب): خولستی: متن = ل ۹. س: (نیز ان: ل: ان: ب: همان دل: ه: س: (نیز ق: ل: ۲، ب: ۱): همه دل: لو: دل و جان: متن = ل، ه: ل ۱۰. س: س: (نیز ان: ا): بیاراستی: (ب: برآواستی): متن = ل ۱۱. ک: به ره: ل: ل: بر از ۱۲. ل: روان گشت: ل: (نیز ل): خون روان گشت: متن = ۱۳. ل: شیرین: (ل: بختندی (ل): ب: به دانش): متن = یازده دستنویس دیگر: ق: این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۴. س: س: (نیز ان: ان: ب: ب: ندانی چو: (ا: بدانگه چو): متن = ل ۱۵. ل: ل: گفتی: س: ق: پس از این بیت افزوده اند.

چنان دان که ندان ترین کس تویی چو گفتار داندگان نشویی

۱۶. ل: (نیز ان: سب): چو: متن تصحیح قیاسی است ۱۷. (ل: ا: دهقان گوینده): پ: پس از این بیت افزوده است:

چو از گفت او خوارم داستان که برگزید از گفتهی باستان

۱۸. ل: ه: ه: دستنویس ندارد: متن = ل، س: ل، س: ۱۹. ل: پیرسید زو ۲۰. (ل: نوشین روان) ۲۱. ق: گوید: ه: ذکر: ج: س: سرسیر: (ل: ا: باز کرد: متن = ۲۲. (ل: این سخن یادگیر (پس او ندارد): متن = ده دستنویس دیگر ۲۳. (ل: داد) ۲۴. ل: (نیز ل: ب: و) ۲۵. ل: وای ۲۶. ل: (نیز و) ۲۷. متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۷. ق: نام نیکو: ه: ل: (نیز ان: ل): نام نیکو: متن = یازده دستنویس دیگر: پ: پس از این بیت افزوده است:

نگر خوری بود و نگروری بود بر خسروش راه و هم جای بود

۲۸. ل: مهبود: ه: مهبوی ۲۹. ل: س: (نیز ان: سب): روان (م: روان) ۳۰. س: (نیز ل: ل: ب: ب: بود و کردار: متن = دوازده دستنویس دیگر: بدلی: (۱۵۸۷، ۱۵۸۲): ق: صاحب کتاب: کان: ل: نوش روان دستور موصوف بالمقل و الذکاء، مشهور بالقیظ والدهاء، بسمی مهبود

که از را به درگاه^۳ بدخواه بود
نشد^۴ هیچ^۵ مهبود^۶ را روی زرد

مخروصد از آن^۱ بد خود^۲ آگاه بود
۱۶۰۰ ز گفتار و کردار آن شوخ‌مرد

ز زروان^۸ درم خواست از بهر سود^۹
برآمیخت با جان تاریک^{۱۱} اوی^{۱۲}
پرستندهی خسروی^{۱۳} کاخ^{۱۵} شد،
ز درگاه و از^{۱۸} شهریار جهان،
ز کردار کزوی و از^{۲۲} بدخوی^{۲۱}
نگه کرد و^{۲۵} زان سان سخن^{۲۶} ها شنود^{۲۷}،
بجز پیش جان^{۲۹} آشکارا ممکن:
زمانه ز مهبود^{۳۱} پرده‌اختن،
که پای^{۳۳} زمانه بخواهد^{۳۴} کشیدا
توگویی^{۳۶} که نوشین روان^{۳۷} است و بس!

چنان بُد که یک روز مردی^۷ جهود
شد^{۱۰} آمد بیفرود نزدیک^{۱۱} اوی^{۱۲}
چو با حاجب^{۱۳} شاه گستاخ شد
از^{۱۶} فسون سخن رفت^{۱۷} روزی نهان
۱۶۰۵ ز نیرنگ و از^{۱۹} کُتِل و^{۲۰} جادوی^{۲۱}
چو زروان^{۲۳} به گفتار^{۲۲} مرد جهود
برو^{۲۸} راز بگشاد و گفت این سخن
یکی چاره باید ترا^{۳۱} ساختن
که او را بزرگی^{۳۲} به جایی رسید
۱۶۱۰ ز^{۳۵} گیتی ندارد کسی را به کس

۱-ل: زان ۲-ل (نیز لن ۳) نه: ل ۴-جه: ق بدخو؛ (پ، و: خود کی)؛ متن: س، ک، س ۵- (نیز لن ۶، ل، ا، ب)؛ بدخاری: یعلم من ذلک ۳- (و: بر شاه) ۴- ل: نید (ه، ق، ل، ا، ب)؛ عمل: مهنود: مده: مهبوی؛ بدخاری (۱۵۹۹-۱۶۰۰). و کان مهبود یعلم من ذلک لکنه بتغابی عنه ۷-ل (نیز لن ۸)؛ برده: متن = دوازده دستنویس دیگر ۸-س (نیز لن ۹)؛ زروان: ل؛ زوران: (و: دربان؛ ب: زوان)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹-مخبر: امیخت با جان تاریک بود (۱۶۰۲)؛ (اب)؛ بدخاری (۱۶۰۱): لما تلقی انه اتصل بهنا الحاجب یهودی بسبب معامله جرت بینهما ۱۰-ل: شب ۱۱-ل در پیش بدگیش: (ا: نزدیک (م: نزدیک) - تاریک)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۲-ل، س، ق، ل ۱۳- (نیز ا، ب)؛ اول: ل (و: اوی)؛ (پ: سازند نواز)؛ متن = ۲ (نیز لن ۲، ل، ی، پ، و، ل)؛ (م: این بیت را ندارد ۱۳- مده: چو حاجب بر ۱۶- (ا: خسرو) ۱۷- (و: گاه)؛ (پ: سونند ندارد) ۱۶- ل، س، ق، ک، ل (نیز لن ۱۷)؛ (پ: ل، ا، ب، و، ل)؛ ز: (ل: بی)؛ متن = ل، س، ا (نیز و) ۱۷- س، ا (نیز لن، ل، ی، ب)؛ گفت: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۳) ۱۸- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن ۱۹)؛ ز: متن = ل، ا (نیز ق ۲، ب) ۱۹- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۰- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۱- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۲- ل، ق، ک، س، ا (نیز ا)؛ ز: متن = یازده دستنویس دیگر؛ بدخاری (۱۶۰۵، ۱۶۰۲): فکثر اختلافه الیه حتی استمرسل معه فتفاوضا یوما فی مجلس خلوة، فی أمر السحر و التیرنجات و أنواعها ۲۳- س، ل (نیز و، ل)؛ زوران: ک، س، ا (نیز لن ۲۴)؛ ز: متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ک: کردار: متن = ل، ق، ک، ل (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۵- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۶- س، ل (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۷- س، ل (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۲۸- ل، ق، ک، س، ا (نیز ق ۲، ب) ۲۹- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۰- س، ل (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۱- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۲- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۳- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۴- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۵- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۶- ل، ق، ک، س، ا (نیز لن، ل، ی، ب، و، ل)؛ ز: متن = ل، س، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب) ۳۷- (ل: نوشین روان است)؛ ل: این بیت را ندارد

جزاز دست فرزند مهجود^۱ چیز
شدهست از نوازش چنان^۵ برمنش^۶
خورشها^۷ نخواهد^۸ جهاندار نیز
که هزمان^۷ بوسد^۸ فلک دامتش^۱

چنین^۹ داد پاسخ به زروان^{۱۰} جهود
چو بزشم^{۱۱} بخواهد^{۱۲} جهاندارشاه
۱۶۱۵ نگر تا بود هیچ شیر اندر اوی^{۱۵}
همان بس که من^{۱۷} شیر بینم^{۱۸} ز دور^{۱۹}
وگر^{۲۰} ز خورد^{۲۱} بی گمان روی وسنگ^{۲۲}

نگه کرد زروان^{۲۷} به گفتار اوی^{۲۸}
نرفتی به درگاه بی آن جهود^{۳۰}
دلش تازه تر شد به^{۲۹} دیدار اوی^{۲۸}
خور و شادی و کام^{۳۱} بی او نبود^{۳۲}

۱۶۲۰ چنین تا برآمد برین^{۳۳} چند گاه
دو فرزند مهجود^{۳۴} هر بامداد^{۳۵}
بدآموز پویان به درگاه شاه
خیرامان شدند بر شاه^{۳۶} راد^{۳۶}

۱- ز: مهنود: که: مهجوری (و: مهجود دستور): متن = یازده دستنویس دیگر ۲- (ن: خورشگر) ۳- (ب: ندارد): ق: این بیت و بیت
سپسین را ندارد ۴- (نیز: ن: بی: پ: بی: ن: آ: ب): شدند از: ل: شد اندر: سی: (نیز: ل: آ): شد او از: (و: شد آن از: شده از): متن = ل: که: (نیز
ق: آ) ۵- (د: جهان) ۶- (پ: ب: برمنش) ۷- (ل: هر زمان) ۸- (نیز: بی: ل: آ): بیروشد: متن = ل: بی: س: ص: (نیز: ن: ق: آ: بی: و: ن: آ)
ب: بنداری (۱۶۱۴-۱۶۰۶): فاطمه الحاجب اليهودی علی ما فی قلبه من مهبود و سأله أن یتخلل علیه و یتوصل بالبحر الی اهلاک
۹- (ق: آ: چنان) ۱۰- (س: (نیز: ن: آ): زروان: ل: آ: زروان: این بیت های ۱۶۱۳-۱۸۷۷ را ندارد: بنداری (۱۶۱۳): فقال اليهودی: لاتحمل علی
قلبک ۱۱- (ن: آ: پرسم) ۱۲- ل: که: خواهد: س: س: (نیز: ق: آ: و: آ: ب): بگیرد: (ن: بگیرد): متن تصحیح قیاسی است (ل: آ) ۱۳- (س: آ:
بین تا خورشها ۱۴- (س: آ: زروان: ق: س: آ: (نیز: ق: آ: ب): آرد: متن = ل: بنداری (۱۶۱۴): واجتهد فی أن تتفق علی ما یدخلان به علی الملک
من انواع الأطعمة ۱۵- (د: اندرو: بیو) ۱۶- (ک: ل: آ: س: (نیز: ن: آ): شوشن: (ق: آ: دوش: ل: آ: ب: شود): متن = ل: س: (ق: (نیز: بی: و: ن: آ: ب): هر و
لشهای این بیت پس و پیش شده است ۱۷- (ن: بی: که: من): ل: آ: از: آپس که: گر ۱۸- (ن: بیوم: ق: دیدم: متن = د: یازده دستنویس دیگر
۱۹- (س: (نیز: ن: آ: ب): در اوی ۲۰- ل: مهنود: متن = ل: ۲۱- (ن: نه: زنده: نه: پورا: که: مهجوری: بر: زنده: مانند: نه: پورا: س: (نیز: ل: آ: ب): و: گر: (ن: آ:
بید و یا) یابم از دور زو (ب: ازو) رنگ و بوی: (ب: یکی: مانم: آرم: سوی: برز: سورا: (ل: (متن = ق: ل: آ: س: آ: (نیز: ق: ل: آ: و: آ: بنداری
(۱۶۱۷-۱۶۱۵): فإین وجدت فیها لیثا فأعلمنی بذلك فإنه إن وقعت حیثی علیه قطعتم بهلاک الزبر و ولدیه ۲۲- ل: که: گر: س: س: (نیز
بی: ن: آ): اگر: متن = ۲۳- (س: زان: خوره: (بی: ن: آ): آن: خوره: بید از آن خوردنی: (متن = عد: ل: (نیز: ق: آ: ب: و: آ: ل: رود
سگ: (ق: (نیز: آ: ب): روی: سنگ: ل: آ: (ق: و: سنگ: متن = س: س: آ: (نیز: ق: آ: ن: آ) ۲۵- (ن: بی: آ: ب: میرد) ۲۶- (ن: بی: تک: (ق: آ): ق
بیت های ۱۶۱۷-۱۶۱۹ را ندارد: بنداری (۱۶۱۷): فانی اظہیره بحیث لو وقعت منه قطرة علی الحجاره لقطعت قطعاً و تفلقت فلما
۲۷- (س: زروان: ل: آ: زور آن: س: آ: (نیز: و: ن: آ): زروان: متن = ل: ک: (نیز: ق: آ: ب: آ: ب) ۲۸- (نیز: آ): او: متن = یازده دستنویس دیگر
۲۹- (ب: ز: ۳۰- ک: اوی: بی: جهود ۳۱- (س: ل: بی: ل: آ: (نیز: بی: ب): راز: که: شاد رویان: (ل: (متن = ۳۲- (ق: چو: زو: بود: شادی: و: راهر: چه: بود: (متن
متن = ل: ۳۳- (ن: بدین: بنداری (۱۶۱۸-۱۶۲۰): فزکن الحاجب الی اليهودی، و صابره صاحبه لیللا و نهارا، و لا یحضر الباب إلا و هو
س: ۳۴- ل: مهنود: که: مهجوری ۳۵- ک: نامدار ۳۶- ل: آ: زان: س: س: آ: (نیز: ق: آ: ب: ب): شاد: که: شهریار: (ق: (نیز: ل: آ): ب: درگاه: شاه: متن
تصحیح قیاسی است (ل: ل: آ)

که آمد درختی که کشتی به بار

خردمند و^۳ بیدار^۴ هر دو جوان^۵
 چنین گفت با^۸ شاه آزادمرد^۹،
 تو بی چاشنی دست خوردن میر^{۱۱}،
 جهان^{۱۲} روشن از تخت و میدان^{۱۳} تست،
 بداندیش را باد ازین^{۱۸} زهر^{۱۹} بهرا
 نگه کرد روشن به هر دو جوان،
 خردمند و^{۲۴} با کام ایشان^{۲۵} بُدی^{۲۳}
 نُوشتند^{۲۸} بر پشت دست آستی^{۲۹}!
 تو گفستی^{۳۲} بختند هر دو به تیر!
 بدادند جان پیش نوشین روان^{۳۵}!
 برآشت و^{۳۷} شد چون گل^{۳۸} شنبلیلا

۱۶۳۵ چنین گفت از آن پس^۱ به سالار^۲ بار

ببرند خوان نژد^۳ نوشین روان^۴
 پس خوان^۶ همی رفت ز روان^۷ چو گرد
 که ای شاه نیک اختر و^{۱۰} دادگر
 که روی فلک بخت^{۱۲} خندان تست
 ۱۶۴۰ خورش گر^{۱۵} بیامیخت^{۱۶} با شیر^{۱۷} زهر
 چو بشنید ازو^{۲۰} شاه نوشین روان^{۲۱}
 که خوالیگرش مام^{۲۲} ایشان بُدی^{۲۳}
 جوانان ز^{۲۶} پاکی و از^{۲۷} راستی
 همان چون بخوردند^{۳۰} از کاسه^{۳۱} شیر
 ۱۶۴۵ بختند بر^{۳۳} جای هر دو^{۳۴} جوان!
 چو شاه جهان اندر آن بنگرید^{۳۶}

۱- ل. (نیز ق ۱): زان پس؛ متن = ده دستنویس دیگر: ل ۲ این بیت را ندارد؛ بندهای (۱۶۳۵): فقال اليهودي للحاجب قد أضر الآن غرمك و قضيت حاجتك ۲- (ل: نوشیروان) ۳- ک (نیز ل): حور؛ ل ۴: بیدار؛ متن = هس ۴ (نیز ل ۴): دو پهلوان؛ ک: بیدار دل هر دو؛ متن = ل: س: ق (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب) ع: س: آ (نیز ل: ل: و: ب): اندر؛ ل ۴: بیدار؛ متن = ل: ق: ک (نیز ق ۲: ب) ۷- س: ل (نیز و: ل: ب): ز روان؛ متن = ده دستنویس دیگر: ک: ای؛ س: ل ۲ (نیز ل: و: ل: ب): تا بر؛ متن = ل: ق: ک (نیز ق ۲: ل: ب: آ) ۹- (و: با آن دو مرد)؛ بندهای (۱۶۳۷-۱۶۴۶): فونب الحاجب و دخل خلف الطعام علی الملک فقال: ۱۰- س: ل ۴ (نیز ل: ل: ب: و: ل: ب: ق: ک: ب): حور؛ (و: چنین گفت کای خسرو)؛ متن = ل: ک: س: آ (نیز ق ۳) ۱۱- ل: ل: ب: ق: ک: ای: ب: بیت را ندارد ۱۲- (ل: دست: ل: تخت) ۱۳- (ل: فلک) ۱۴- ل: بخت خندان ۱۵- ک (نیز ق ۲): خورش را؛ س: آ (نیز ل): خورش گو؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶- س: ق: ک: ل ۴ (نیز ل: ب: و: ل: ب): برآمیخت؛ متن = ل: س: آ (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب): س: ل ۱۸: س: ل (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب): زین؛ متن = ق: ک: ل ۴: س: آ (نیز ل: ل: ب: آ): ۱۹- (ل: دهر (ل): ب: شیر)؛ بندهای (۱۶۳۸-۱۶۴۰): ایها الملک! لا تمذک الی هذا الطعام، و لا تناوله إلا بعد الإصحاح فإنه مسموم ۲۰- ق: زو ۲۱- (ل: نوشیروان)؛ س: و اینجا سرنویس دارد: خوردن پسران مهربور زهر با شیر مردن در حال ۲۲- ک (نیز ل: ب: آ): نام (مام)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳- ل: بیدند ۲۴- س: ک: ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب): حور؛ متن = ل: نیز ب: ل: ب: آ ۲۵- س: ک: ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب): با (ل: را) مهر خویشان؛ متن = ل: ق: این بیت را ندارد؛ بندهای (۱۶۴۱-۱۶۴۲): فظفر الملک الی اینی الوزیر و شک فی الأمر ۲۶- (ل: حور) ۲۷- ل: ق: س: آ: ز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۸- ک: نبشتند ۲۹- (ق: آشتی)؛ بندهای (۱۶۴۳): فتذموا و ذاقوا من ذلک اللبن غیر مختلفین، لطهاره قلبهما و تقاء جیبهما ۳۰- ک: خوان بخوردند (و: چو لغتی چشیدند)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۱- س: ق: ک: س: آ (نیز ق ۲: ل: ب: و: ل: آ: ب): از آن (ل: زان) شهد و (ق: حور)؛ متن = ل: ل: چو گوید؛ ل: این بیت را ندارد ۳۳- (ق: جای) ۳۴- ل: (مرد و بجای آن) ۳۵- (ل: نوشیروان)؛ ق: ک: ل: این بیت را ندارد؛ بندهای (۱۶۴۴-۱۶۴۵): خلف فی الحال حتی کأنهما أفضدا بالبال ۳۶- س: ج: جهان را از آن بنگرید؛ ل: جهان را از آن بنگرید؛ آ: جهان را از آن بنگرید؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۷- (ل: حور) ۳۸- (ل: ک: ل: و)

برآرید^۴ و از^۵ کس مدارید^۶ باکا
 مه مهبود^۸ بادا، مه^۹ خوالیگرشا
 ز خویشان^{۱۳} او در جهان بس نماند^{۱۴}
 زن و کودک و گنج آراسته^{۱۷}
 گهی کام دید اندر آن، گاه نام^{۱۸}
 برافراختش سر^{۲۰} به^{۲۱} ابر بلندا

درستی^{۲۲} نهان کرده از^{۲۳} شاه چهر
 به نخچیر گوران^{۲۵} همی کرد رای
 بسی بگذرانند بر چشم^{۲۶} شاه
 به ران دوبر^{۳۱} داغ مهبود^{۳۲} دید^{۳۳}

بفرمود کز^۱ خان^۲ مهبود^۳ شاخ
 بر آن^۷ شاخ باید بریدن سرش
 به^{۱۰} ابروان مهبود^{۱۱} هر کس نماند^{۱۲}
 ۱۶۵۰ به تاراج داد آن همه خواسته
 رسید اندر آن^{۱۵} کار زروان^{۱۶} به کام^{۱۷}
 بنزدیک او شد جهود^{۱۹} ارجمند

بگشت اندرین نیز چندی سپهر
 چنان بید که شیاه جهان کدخدای^{۲۴}
 ۱۶۵۵ بفرمود تا اسپ نخچیرگاه
 از^{۲۷} اسپان^{۲۸} که کسری همی بنگرید^{۲۹}

۱-ع: کز ۲-س: ۳-جان (بان هم خوانیده می‌شود)؛ (ق: خوان) ۳-ل: مهنود: ک: مه‌بوی ۴-ق: ل: ۲-س: (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ برآوند؛ متن ۳-س: ک (نیز ل: ل: ۲، و: ن: ۲، ب: ۱)؛ هر ل حرف پنجم قطعه ندارد) ۴-ل: ق (نیز آ): متن = یازده دستنویس دیگر ۵-ق: ل: ۲-س: آ (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ نماند؛ (۴-کین نماند؟) متن = ۱-س: ک (نیز ل: ل: ۲، و: ن: ۲، ب: ۱)؛ بندهای (۱۶۴۷-۱۶۴۶)؛ فلما رأی الملک ذلک أمر بنخچیر بیت الوزیر ونهیه ۶-ق: ابر: ۷ (نیز ل: ۲؛ بدان: ق: آ: پس از): متن = ده دستنویس دیگر ۸-ل: مهنود: ک: مه‌بوی ۹-ل: مانا مه: ق: یاد و مع: ل: ۲-نه مهبود یاد و نه؛ متن = ۱-س: ک، ل: ۲-س: ۴ (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ بندهای (۱۶۴۸)؛ و قتله مع عشرته و أهله ۱۰-ق: بر: ۱۱-ل: مهنود: ک: مه‌بوی ۱۲-س: ۳ (نیز ل: ۲-و: ب: ۱)؛ مباد: متن = ل: ق: ک، ل: ۴ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ب: ۱)؛ ۱۳-ل: (و: پیوند) ۱۴-بندهای (۱۶۴۹-۱۶۵۰)؛ فهجموا علی بیته ووقفوا علیه وقرع الثار فی بیس القصابا فانتهبوه حتی لم یبق فیها سید و لالیب و حصده و أهله بالسیف ولم یبقوا منهم هلی أحد ۱۵-ل: رسیده از آن ۱۶-س: ل: ۲ (نیز و: ن: ۲)؛ زروان؛ (ل: زوان)؛ متن = ل: ق: ک، س: ۴ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ب: ۱)؛ ۱۷-ل: نام (پهلوند نیارد) ۱۸-ک: کام (پساوند ندارد)؛ س: (نیز ل: ۲، و: ن: ۲، ب: ۱)؛ که کسری بر فاجت زان (و: بهر دخت از آن) نیک‌نام (ل: آ: تنگ و نام)؛ س: ۳ (نیز ل: ۲)؛ کهن بود و (آ: حوس) یافت اندران: کار (ل: ۳: کام)؛ نام: متن = ل: ق: ل: ۲ (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ بندهای (۱۶۵۱)؛ فاستعلی أمر الحاجبه و صار الملک منه کالین من الحاجب ۱۹-ق: ل: ۲ (نیز ل: ۱)؛ جهان (در ق: بالای این واژه جهود افزوده شده است) ۲۰-ل: برافراخت سر تا: (آ: برافراختن سر)؛ متن = دو واژه دستنویس دیگر ۲۱-ل: ۲ (ل: ۲)؛ (بر: ق: پس از این بیت افزوده است):

نمودی شب و روز جز با جهود کزو دید پیشی وزو دید سود

بندهای (۱۶۵۷)؛ و جنب یضیع للهودی ۲۲-ل: درشتی) ۲۳-ل: کردان: س: ۴ (نیز ل: ۲، و: ن: ۲، ب: ۱)؛ کردان: متن = ۱-س: ق: ک، ل: ۲ (نیز ق: آ: این)؛ مه: ق: ۲؛ بندهای (۱۶۵۴)؛ فیقی کلکک مدّة من الزمان ناقف السوق فی خفارة الفسوق و استمر خفاه ذلک السر علی أعمیة الملک ۲۴-ل: ۲: یک روز گیتی خدای (۱)؛ ۲۵-ک: س: ۴ (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ کرکان: کرکان: کرکان: (ق: کرکان: ل: ۲: کرکان: ل: ۲: کرکان: و: کیکان)؛ متن = ل: س: ق: (نیز ل: ۲)؛ (ب: پیشی)؛ ل: در پیشی: ق: نوذیکه: متن = ده دستنویس دیگر: س: ۲ از ۱۶۵۵ و ۱۶۶۲ اب یک بیت ساخته و ۱۶۵۵-اب ۱۶۶۲ را نقل شده است ۲۷-ل: س: ق: (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ بهان: آ: ب: (نیز ل: ۲)؛ متن = ل: ق: ک، ل: ۴ (نیز ل: ۲، و: ن: ۲، ب: ۱)؛ ۲۸-ک: ایشان: (آ: آسان)؛ ۲۹-ل: ۲؛ بدان ۳۰-ل: ۲ (برگیند) ۳۱-س: (نیز ل: ۲)؛ ب: بر یکی: ل: ۲: دوبر از (وزن درست نیست)؛ (ق: آ: و: پروا: ل: ۲: هر دو بر)؛ ل: یکی رابه وان: ل: ۲؛ بهان: در یکی: ب: یلوس: ب: بر: ل: ۲: بر: ب: بی: (متن = ق: ک: (نیز ل: ۲)؛ ۳۲-ل: مهنود: ک: مه‌بوی ۳۳-ل: (و: پهلوند ندارد)؛ بندهای (۱۶۵۶-۱۶۵۷)؛ فاقف أنه خرج ذات یوم المصلد فمرضرا علیه رحیل خیله قرأ فیها فرسین علیهما وسم الوزیر

ز نیرنگ و^۲ جادو شیگفتی^۵ مجوی^۳
 خرد را به گفتار توشه بدی^۸
 نداند جزا^{۱۰} مرد جادو پرست^{۱۱}،
 به دیدار گرداند از دور^{۱۳} زهر^{۱۴}
 پرو^{۱۶} تازه شد روزگار کهن
 برآورد بر لب یکی^{۱۸} باد سردا
 سبک بارهی گامزن را براند
 که زروان^{۲۱} بداندیش مهجود^{۲۲} بود
 ندانم چه کرد اندر آن روزگار،
 چنان دوده^{۲۷} را روز برگشته شد،
 دل و مغز^{۲۸} ما^{۲۹} را^{۳۰} مدارا کند،
 پر از دردم از روزگار کهن
 برآزنگ^{۳۳} رخ دیدگان پر ز غم

سُخَن جز به^۱ بزبان و از^۲ دین مگوی^۳
 بدو گفت زروان! کاتوشه^۷ بدی^۸
 ۱۶۷۰ ز جادو سُخَن هرج^۹ گویند هست
 اگر خوردنی دارد از شیر بهر^{۱۱}
 چو بشنید نوشین روان این^{۱۵} سُخَن
 ز مهجود^{۱۷} و هر دو پسر یاد کرد
 به زروان^{۱۹} نگه کرد و خامش بماند
 ۱۶۷۵ روانش از^{۲۰} اندیشه پرودود بود
 همی^{۲۳} گفت کین^{۲۲} مرد ناسازگار
 که مهجود^{۲۵} بر دست ما^{۲۶} کشته شد
 مگر کردگار آشکارا کند
 که آلوده بینم همی زو^{۳۱} سُخَن
 ۱۶۸۰ همی رفت با دل پر از درد و^{۳۳} غم

۱-ص. ق. س. ۲ نیز ل. ۲. و-ب. ل: متن = ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲. ق. س. ۳: ز. ل. ۲. جز: متن = یازده دستنویس دیگر ۳-ق: مگو-مجو
 ۴-ل. ب. ق. س. ۲ (نیز ل. ۲. ا. ب. ج: متن = ۵-ک: جادوی و نیرنگ و زین در: متن = ل. ۲ (نیز ق. ۲. ب. و. ا. ۲): بدای
 (۱۶۶۷. ۱۶۶۸): بقال الملک بعض الموابنة: ان السحر ليس بشيء ولا ينفع للعالم ان يشتغل به قلبه او يلتفت اليه ۶-ص. ل. ۲ (نیز و
 ل. ۲): زروان: متن = ده دستنویس دیگر ۷-ل. ب. ق. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ب. ا. ب. ا: توشه: متن = ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ۲. ب. و. ا. ۲): از: (نیز: بزی) ۸-ل:
 رفته: س. س. ۲ (نیز ق. ۲. ب. ا. ه: ج: متن = تصحیح قیاسی است ۱۰-ک: (نیز ب. ا. ب. ج: متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۱-ل. ۲ (نیز ق. ۲):
 یوزان پرست: (ل. رود جادو بدست (۱))، بدای (۱۶۶۹-۱۶۷۰): فأنطق الله ذلك الحاجب الذي يضت الأيام شعره، و سؤدت الأنام
 وجهه بأن قال: أيها الملك! إن السحر حق، وإن أمره عظيم ۱۲-ق: که در خوروشی شیر او زهر (۱) ۱۳-ل. س. ۱: کرد ایدران دود (۱): (۱): کرد
 اید از دور) ۱۴-ق: بهر: بدای (۱۶۷۱): حتى إن الساحر يحرق بالنظر حتى يستحل الطعام بنظره، بما ناقما ۱۵-ل. ق. ۲. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ۲،
 ب. ا. ن. ل. ۲): زو: (نیز و) توشیر و ان این: و کسری زروان: متن = ل. س. ک. (نیز ق. ۲. ب. ا. ۲) ۱۶-ل. (ل. بدو): در ل. ۲ این بیت یا بیت ۱۶۷۵ پس
 و پیش شده است ۱۷-ل. مهجود: ک. مهجوری ۱۸-ل. (نیز ل. شاه از نهان: ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ۲. ب. ل. ۲): شاه از جگر: (و) از آن از جگر: ب:
 از روان (وزن درست نیست): ق. ۲: برآوردش از دل یکی: متن = ل. ۲ (بیت های ۱۶۷۲-۱۶۷۹) ندارد: بدای (۱۶۷۲-۱۶۷۳): فلما
 فرغ كلامه هفا سمع الملك دخول قلبه منه شيء، و أطلق بنظره منه خيال، و علم أن قد جرى على الوزير و ولده مكر و احتيال
 ۱۹-ص. س. ۲ (نیز و) ان: زروان: متن = ل. ق. ک. (نیز ق. ۲. ب. ا. ب. ا. ۲) ۲۰-ل. س. ق. ب. ا. ۲: ز: متن = ک. (نیز ق. ۲. ب. ا. ۲): (نیز و،
 ا. ۲): زروان: متن = ل. ق. ک. (نیز ق. ۲. ب. ا. ۲) ۲۱-ل. ق. س. ۲: ل. ۲: استهای بیت ۱۶۷۲ و پس و پیش کرده و به جای این بیت نوشته
 است: بدای (۱۶۷۳-۱۶۷۵): نظر إلى الحاجب و سكت. و ساق و أخذ يفكر في أمر الوزير و ما كان بينه و بين الحاجب من اللذات
 العفین و الحسد القديم ۲۲-ص. ه. مین ۲۳-ک. (نیز و) این: دس: ۲: کای: متن = ده دستنویس دیگر (۱) این بیت و بیت سپین را پس از بیت
 ۱۶۷۹ نوشته است ۲۵-ل. مهجود: ک. مهجوری ۲۶-ق. س. ۲۷-ل. (ل. دود: ب. دیده) ۲۸-ق. ۲. ق. هوش) ۲۹-ق. س. ۳۰-ل. ق. ک. س. ۲ (نیز
 ق. ۲. ل. ب. ا. ۲): (نیز و) ان: ب. ا. ه: متن = ل. ۲۱-ص. (نیز ل. ل. ا. ب. ا. ۲): زین: بدای (۱۶۷۶-۱۶۷۸): قال: لعل الله يكشف عن السبب
 الذي جر الهلاك على هذا الوزير الناصح و الأمين الصالح ۳۲-ل. (۱): راند با درد دل پر ز) ۳۳-ل. ۲: برآزنگ: (ل. ا. پر از رنگ: متن =
 یازده دستنویس دیگر

جهود از جهاندار زنهار خواست
 ۱۶۹۵ بگفت آنچه زروان بدو گفته بود
 جهاندار بشنید و خیره بماند
 دگرپاره کرد آن سخن خواستار
 بفرمود پس تا دو دار بلند
 بزد مرد دژخیم پیش درش
 ۱۷۰۰ به یک دار زروان و دیگر ۱۳ جهود
 به باران سنگ و به باران تیر

که پیدا کند راه نیرنگ راست
 سخن هرج اندر نهان رفته بود
 رد و موئد و مرزبان را بخواند
 به پیش ردان دادگر شهریار
 فروخته از دار بیجان کند
 نظاره بروبر همه کشورش
 کشنده برآهیخت ۱۵ و ۱۶ تندی نمود
 بدادند سرها به نیرنگ شیرا

جهان را نباید سپردن به بد

که بر بدکنش بی گمان بد رسدا

ز خویشان مهبود ۱۹ چندی بیجست
 یکی دختری یافت پوشیده روی
 ۱۷۰۵ همه گنج زروان بدیشان نمود
 روانش ز مهبود بریان بُدی ۳۰

کزیشان بیابد کسی تندرست،
 سه ۲۲ مرد گرانمایه و نیک خوی ۲۳،
 همان هرج بُد زان مرد ۲۸ جهود
 شب تیره تا روز گریان بُدی ۳۰

۱- راز: قه راه و متن = دوازده دستنویس دیگر ۲، ق، ک، ل (نیز لی-ب)؛ آنچه: متن = ل، س، س (نیز ق ۲) ۳- س، ل، س (نیز و،
 ان ۴؛ زروان: متن = ل، ق، ی (نیز ق ۲، ب، آ، ب) ۴- س، س (نیز ق ۲، ب، ان، آ، ب)؛ هرجه: (و؛ سخنهاکه)؛ متن = ل -ه: نهان بدو
 گفته: بنداری (۱۶۹۵، ۱۶۹۴)؛ قطب الأمان: قباچ بالسر و کشف الغطاء عن الأمر، و أفضی الیه بما دار بینة و بین الحاجب عمل
 ق، س (نیز لی، ب، ان، آ، ب)؛ حوی: متن = س (نیز ق، ل، ق، و، ۱) ۷- (ب؛ ز در و: همه) ۸- (ل؛ یخردان)؛ ک: مرید موبدان؛ بنداری
 (۱۶۹۶)؛ فتصحب الملک من فلک و أمر باحضار مرید موبدان، و سائر الأمرء و الأعیان ۹- (نیز ان ۲، آ)؛ این: متن = یازده
 دستنویس دیگر: ۱۳ از این بیت، بیت ۱۶۹۵ را از نو نوشته است: بنداری (۱۶۹۷)؛ و أمر اليهودی بحکایة ذلک علی رؤس
 الأشهاد فعمل منکذ تاورد (ملن: بدو بر) ۱۲- س، ل، س (نیز و، ان ۴؛ زروان: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب، ان، آ، ب) ۱۳- (ق ۲؛ و: به دیگر)
 ۱۴- ب: کشده (حرف سوم نقله ندارد)؛ ل (نیز ب)؛ کشیده: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵- س، ق، ل، آ، س (نیز ق ۲، ب)؛ برآویخت:
 متن = ل، ی (۱۷؛ لی: بی: حو) ۱۷- (و؛ گرمی) ۱۸- ل: بگمان؛ بنداری (۱۷۰۲، ۱۶۹۸)؛ فأمر بهما فصلبا و رشقا بالسهم ثم رجعا
 بالأحجار عبرة لمن اعتبر، و موعظة لمن نظر ۱۹- مهبود: کده مهبوی ۲۰- س (نیز لی، و، ب)؛ نیامد: ل (نیز ان ۴)؛ بیاید: ل (نیز بیاید)؛
 متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ب، ان، آ، ب) ۲۱- ق: نیز؛ ی (نیز ق، و، آ، و، آ)؛ یکی: (ب؛ جکی بی: متن = ل، س، ک، ل (نیز لی، ل، آ، ب، ان ۴) ۲۲- (و؛ و)
 ۲۳- ق، ی، س (نیز ل، آ، ب)؛ گرانمایه نام چیزی: ک (نیز ب)؛ گرانمایه و نامجوی: ل (نیز لی، و)؛ گرانمایه نیک خوی: (ان ۴؛ گرانمایه
 دهم: جوی: متن = ل (نیز ق ۴) ۲۴- س، ل، س (نیز و، ان ۴؛ زروان: متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲، ب، ان، آ، ب) ۲۵- ک: به ایشان: (ب؛ بریشان: و
 بریشان) ۲۶- ل: دگر؛ ی: ل، س (نیز ق، ل، ی، ان، آ، ب)؛ همه: متن = ق، ک، ل (نیز ل، آ، ب، و) ۲۷- س، ک، ل، آ، س (نیز لی، ب)؛ هرجه: ق (نیز
 ق ۴)؛ آنچه: متن = ل ۲۸- و، مال مرده: آ (با کسر)؛ ل: آن داشت مرده: ق؛ دید او ز مرده: ک؛ دید آن مرده: ل؛ بود آن مرده: س؛ بود مال
 مرده: ل؛ دیدک آن: ل؛ متن = س (نیز لی، ب، ان، آ، ب) ۲۹- ل: مهبود: ک؛ مهبوی ۳۰- ل: گریان شدی؛ گریان بدی: س (نیز ب)؛ بریان
 بدی: ی- یان بدی (پسواند ندارد)؛ ل (نیز گریان بدی: بریان بدی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱- ک: شب و روز گریان و

همی ریختی خون دل بر^۱ کنار
زوانی^۲ بر از آفرین داشت نیز،
ستمگر نخواند و را دادگر^۳

ز یزدان همی خواستی زینهار
به درویش بخشید بسیار چیز
که یزدان گناهش^۴ بیخشد مگر

نیازد^۵ به کردار بد هیچ دستا
به فرجام ازو جان^۶ هراسان بودا
نماند^۷ نهان آشکارا شود^۸
گشاده شود زو همه^۹ راز تو
همان به که نیکی کنی در نهان^{۱۰}
ازو بهره یابی به هر دو^{۱۱} سرای
سرآمد، خرد را بیاید ستود^{۱۲}

۱۷۱۰ کسی گو بود پاک و^۵ یزدان پرست
که گر چند^۶ بد کردن آسان بود
اگر بد دل^۷ سنگ خارا شود^۸
وگر چند^۹ نرمست آواز تو
ندارد نگه راز مردم جهان^{۱۰}
۱۷۱۵ چو بی رنج باشی و پاکیزه‌رای
کنون کار زروان^{۱۱} و مرد^{۱۲} جهود

گفتار اندر شارستان ساختن نوشین روان^{۲۰}

اگر دادگر باشی و سرفراز^{۲۱} نمانی^{۲۲} و نامت بماند دراز^{۲۳}

- ۱- (ب: در)؛ بشاری (۱۷۰۳-۱۷۰۷): و بقی آنز روان یقرع سن الندم علی ماسیت منه الی مهبوذ فقال: هل بقی من أهل بیتہ أحد؟ قتشوا فلم یجدوا غیر ابنة و ثلاثة رجال، فأعطاهم و أحسن الیهم ۲- س: زیانها: کد زفانی؛ ل^۱ (نیز بی: و، ن: آ، ب: زیان را) س: آ (نیز ق: ل، ن: ل، آ: ۲): زبانی؛ متن دل: ق: روانی ۳- (و: گناه ار) ۴- س: (نیز ق: ل، بی: و، ن: آ: نخراندش و ق: آ، بی: جو)؛ پیدادگر؛ (بید نخواند و پیدادگر)؛ متن دل: ق-س: آ (نیز ل: آ، بی: آ)؛ بشاری (۱۷۰۸-۱۷۰۹): و فرق أموالا کثیرة علی الفقراء، و جعل یستغفر الله و یتوب الیه من ذنبه ذلک هـ (بی: بی: جو) ۵- ل (نیز بی: ن: آ، بی: نیارده؛ بشاری؛ قال الفردوسی: من عبد الله و طهر دینه لم یصد یده الی السوء ۷- س: ل^۱ (نیز بی: بی: و، ن: آ، بی: اگر چند؛ ق: بی: کد که هر چند؛ س: آ (نیز ل: آ، بی: وگر چند؛ متن دل: (نیز ق: آ) ۸- س: (نیز بی: بی: هم: (و، ن: آ: دل)؛ ل: زو جان؛ ق: آ: ازین ید: بید از آن هم؛ متن دل: ق-س: آ (نیز ل: آ، بی: آ)؛ بشاری؛ فان فعل الشر و ان هان فی العاجل فهو متدر بقرات الروح فی الأجل ۹- س: (نیز بی: بی: با دل؛ ق: بی: کد... (ب) در دل؛ ل: آ؛ بید دل از؛ س: آ (نیز ل: آ، بی: آ: دل تراء (و: بدار در دل)؛ متن دل: ق: آ، بی: ن: آ) ۱۰- (ب: بود) ۱۱- (ب: بماند؛ ل: این بیت را ندارد؛ بشاری؛ و لو أخفی الشر فی أحشاء الصخور لم یکن له بد من الظهور ۱۲- ق-س: آ (نیز ق: ل، بی: آ: بی: اگر چند؛ متن دل: س: (نیز بی: ل) ۱۳- س: ق: بی: ل، بی: روز هم؛ س: آ: زود هم؛ متن دل: (نیز ق: آ) ۱۴- ل: زبان؛ ل: آ (نیز ل: آ، بی: آ: نهان را و مردم جهان؛ س: آ: جهان راز مردم نهان (بسانند ندارد؛ ل: بی: بنگهدار مردم جهان؛ ق: آ: بفارذ بنگهدار مردم جهان؛ متن بی: س: بی: کد (نیز بی: و، ن: آ) ۱۵- ل: جهان؛ (بی: در گمان)؛ بشاری (۱۷۱۳-۱۷۱۴): و لن یبقی شیء علی الزمان مکتوما فلا یکن إلا بالخیر مرسوما ۱۶- س: (نیز بی: ن: آ، بی: دیگر؛ متن دل: ق-س: آ (نیز ق: ل، بی: و، ن: آ)؛ ل: این بیت را ندارد؛ بشاری؛ و مما کنت نایب الرأی قلیل الإیلاء أطلعت فی الدارین و حظیت فی المتزلین ۱۷- س: ل، بی: ل (نیز و، ن: آ: زوران؛ متن دل: ده دستنویس دیگر ۱۸- ل: آ (نیز ل: آ، بی: آن ۱۹- س: (نیز بی: ق: شترده؛ ق: سرود) ۲۰- ل: گفتار اندر ستایش نوشین روان؛ س: نهادن نوشین روان ایوانها در روز؛ ق: گفتار در شهرستان نوشین روان خشف الله عنه؛ کد داستان نوشین روان؛ ل: آ: اندر نهادن نوشین روان ولایت سورسان را؛ س: گفتار در حافظان نوشین روان؛ متن دل: (ب) ۲۱- س: بی: ل، بی: آ (نیز بی: بی: ای شهریار؛ کد ای سرفراز؛ متن دل: (نیز ق: آ) ۲۲- ل: (نیز بی: بی: بمانی؛ کد بمانی (نیز و، ن: آ: بی: بمانی (حرف یکم بقیه ندارد)؛ متن دل: ده دستنویس دیگر ۲۳- س: ل، بی: ل (نیز بی: بی: بود یادگار؛ ق: شود پایدار؛ متن دل: کد (نیز ق: آ)

جزاز^۱ گور و^۲ نفرین نیارد پسر^۳
چنان دان^۴ که^۵ گیتی بیاراستی^۶
خرد باید این تاج و این^۹ ترک نوا
ز^{۱۲} گفتار من داد او^{۱۳} شد جوان!
جزاز^{۱۵} آفرین در بزرگی نخواست!
به آبشخور^{۲۰} آمد^{۲۱} همی میش و گرگ!
به دیهم^{۲۴} بر نام او^{۲۵} خواستند!
ز جوشن گشادند گردان. گره
جز اولز رامش نیامد به گوش!
بیبوست با هر کسی^{۲۹} باز^{۳۰} و ساوا
همه ساز^{۳۲} نخچیر^{۳۳} میدان گرفت!
همی رای زد با می و می گسار^{۳۴}
فزون از^{۳۷} دو فرسنگ بالای بوم^{۳۸}

نی خویش را شاه بیدادگر
اگر پیشه دارد^۴ دلت راستی
۱۷۲۰ چو خواهی ستایش پس از^۸ مرگ تو
چنان کر پس مرگ^{۱۰} نوشین روان^{۱۱}
از آنس که گیتی بدو^{۱۴} گشت راست
بختند^{۱۶} بر^{۱۷} دشت^{۱۸} خرد^{۱۹} و بزرگ
مهان^{۲۳} کهری را بیاراستند
۱۷۲۵ بیاسود گردن^{۲۶} ز بنای زوه
ز گوپال و خنجر بیاسود^{۲۷} دوش
کسی را نید با^{۲۸} جهاندار تاو
جهاندار دشخواری^{۳۱} آسان گرفت
نشست اندر ایوان گوهرنگار
۱۷۳۰ یکی شازشتمان کرد^{۳۵} بآیین روم^{۳۶}

۱-ب: بجز ۲-ا: ی: و: چو: ۳: گرز و ۳-ح: نیز ل ۲-ب: بی: ه: متن = یازده دستویس دیگر ۴-ک: کردد ۵-ق: کن ۶-د: دانک) ل-ص: س ۷-نیز ق ۲-ب: تو آراستی: متن دل: پ پس از این بیت افزوده است:

به از راستی در جهان هیچ نیست کجی جز ره پیچ بر پیچ نیست

۸-ک: نیز ب: ا: ب: جز: متن = ده دستویس دیگر ۹-س: س ۲-نیز ق ۲-ب: ای تاجور! متن = ای: بنداری (۱۷۱۵-۱۷۲۰): قال الفروسی مخاطباً للمحمود: إن كنت تريد أياها الملك المتزوج أن يعمد الناس بعنك آثارك فليكن العقل شعبارك والدين ذنارك. وكن بقوة الصلح والسفاد مستظراً حتى يكون العالم بأضواء سيرتك متوراً ۱۰-س: ل ۲-نیز ل: ب: شاه: ق: داده: متن = ل: ک: س ۲-نیز ق ۲-ب: و ۱۱-ا: ل: نوشیروان ۱۲-س: س ۲-نیز ل: ب: ب: به: متن = ل: نیز ق ۲ ۱۳-ل: ز: وی: ل ۲-این بیت را ندارد: بنداری: و کن فی العبد لروی انوشروان لبقی ذکرک كما بقی ذکره علی تعدادی الأوامر ۱۴-س: س ۲-نیز ق ۲-ل ۲-ب: برو: متن = ل: نیز ل: ب: ۱۵-س: ۲: جز: بنداری: اما هنا نظمت نسای سلطنته واستببت أمور مسالک لم یکن متقیماً إلا باکساب الذکر الجمیل واذا خاب الأجر الجزیل ۱۶-ل: ب: این: ب: برفتند: ۱۷-ل: در ۱۸-ب: پشت: ۱۹-س: بی: رنج ۲۰-ل: آتش خور ۲۱-ب: آید ۲۲-ق: شد از میش گونه چنگل ۲۳-ل: همه ۲۴-ق: همی سپید: و همه بوم و ۲۵-ل: نامور: ل: و نام وری: بنداری (۱۷۱۳-۱۷۲۴): فاستقلت الخلائق فی عهده علی ظهورهم آمین. و ناموا فی ظلال دوله و ادعین ۲۶-ل: آ: گزودن ۲۷-ل: ب: بر آسود: بنداری (۱۷۲۵-۱۷۲۶): و وضعت الحروب فوزها و استراحت الرجال و رفضوا انقلابها ۲۸-ب: بر ۲۹-س: ک: نیز ل: ب: هر هر سویی: ق: ل ۲-س: ۲-نیز ق ۲-ل ۲-ب: و: ا: بی: از هر سویی: ل: س: و ب: و با: و پسین خوانا نیست: متن = ل ۳۰-ق: ۲: باج: بنداری: و انصفت أكابر الأقالیم بصفة الصغار لأمره و تعصوا الأوقات والخلفاء الی حضرته تاجه و تخبه ۳۱-ل: نیز ق ۲-ب: دشواری: متن = س ۳۲-ق: ۲: سازو ۳۳-ل: جو: ۳۴-ق: ۲: همی خوردم تا چنان گشت کار: و این بیت را ندارد: بنداری (۱۷۲۸-۱۷۲۹): فلم یکن له شغل غیر العید و الطرد و اللهو و اللعب ۳۵-ل: نیز ل: ۲: شارسان کرده: ق: شهر کرد: ل: ب: چارسان کرده: متن = ل: س: ه: س ۲-نیز و ب: ۳۶-س: نیز ل: ب: این: ب: با وی روم: ب: برسان روم: ک: ل: ۲: بر راه روم: س ۲-نیز ل: ۳: و: یا رای و بوم ل ۲: پساوند ندارد: ق: ۲: بر آیین روم: ب: بر بوم روم: متن = ح: ق ۳۷-ل: ل: ل: و: ل: ل: و: ل: ل: و: روم: بنداری (۱۷۳۰): ثم إنهم أمر فینوا له مدینة فرسخین فی فرسخین

۱۷۵۵ چه گوید سخن‌گوی باآفرین ز شاه^۱ و ز هیتال^۲ و خاقان^۳ چین

گفتار اندر داستان خاقان و هیتال و نوشین روان^۴

- سخن هرج^۵ ازو^۶ بشنوی یادگیرا-
به^۷ مردان جنگی و گنج^۸ و نژاد،
گذشته ز کسری به گرد جهان^۹!
برو^{۱۰} خواندندی به داد^{۱۱} آفرین!
به گل زریون بود از آن روی چاچ^{۱۲}
پراکنده شد^{۱۳} در میان مهان،
بزرگی و آیین شاهنشهی^{۱۴}؛
همی دوستی جست با شهریار
همه نامداران شدند انجمن
همی^{۱۵} از رد و موبدان رای جست
همه یاد کرد^{۱۶} از در^{۱۷} شهریار^{۱۸}:-

چنین^{۱۹} گفت پرمایه دهقان^{۲۰} پیر
که از^{۲۱} نامدارانی با فر و داد
چو خاقان چینی نبود از مهان^{۲۲}
همان^{۲۳} تالپ رود جیحون ز چین^{۲۴}
۱۷۶۰ سپهدار^{۲۵} با لشکر و گنج و تاج^{۲۶}
سخن‌های کسری به گرد جهان
به مردی و دانایی و فرهی
خردمند خاقان بدان^{۲۷} روزگار
یکی چند^{۲۸} بنشست با رای زن
۱۷۶۵ به آغاز^{۲۹} آن آشنایی نخست^{۳۰}
یکی هدیه آراست پس^{۳۱} بی‌شمار^{۳۲}

۱-ک: شام ۲-ل (نیز لی)؛ جوه؛ ب این بیت را نلدارند؛ س پس از این بیت و ق^۲ به جای این بیت افزوده‌اند:

نگه کن که خاقان و هیتال را چه افتاد بشنو تو این حال را

۳-ل، س: آ: داستان (ل: رزم) خاقان چین با هیتالیان؛ ق: داستان هیتال با خاقان چین (ک: جیحون)؛ د: هدیه فرستادن خاقان چین پیش کسری؛ متن: س؛ بنداری: ذکر ما جوی بین آنشوران و بین الخاقان (سرفرویس) را پس از بیت (۱۷۱۵ آورده است) ۴-ل (ن: کنون) ۵-ل؛ خاقان ۶-س؛ س (نیز ق ۱-۲)؛ ه: هرج؛ متن: د (نیز ب) ۷-ل، ق؛ س ۲ (نیز ق ۲-ب)؛ زو؛ متن: س (نیز ب) ۸-ل (ن: از آن) ۹-ل؛ ز ۱-ل؛ فر؛ ک: مردانگی و به گنج؛ (ق: به مردی و جنگی و فر؛ متن: یازده دستنویس دیگر ۱۱-ک: نید در جهان؛ س، ل، س ۲ (نیز ل ۲، و، ل، ب)؛ چین کس نبود از (ل: ن: بند در) جهان (ل: ب)؛ چین کس نبود از مهان؛ متن: د، ل، ق (نیز ق ۲) ۱۲-ک؛ س ۲ (نیز ل ۲، و، ل)؛ و دیگر مهان؛ س (نیز ل ۲، ب)؛ ز کسری گذشته ز دیگر مهان؛ (ل: ز کسری گذشت آنک بد در جهان؛ متن: د، ل، ق ۲ (نیز ق ۲، ب)؛ بنداری (۱۷۵۴-۱۷۵۸)؛ قال: و لم یکن فی عهد کسری آنو، ذکر او أفخم قدر او من الخاقان ملک الصين ۱۳-ق، د، ل ۲ (نیز ل ۲، و، ل، ق)؛ همی؛ س ۲ (نیز ب، آ)؛ همه؛ متن: د، س (نیز ق ۲، ب) ۱۴-ل، س (نیز ق ۲، ل)؛ زمین؛ ک، د، ل؛ و چین؛ متن: ه، س ۲ (نیز ل ۲، ب) ۱۵-ل (ن: بدو) ۱۶-ل (ن: خواندندی جی به داد)؛ بنداری (۱۷۵۸)؛ و کانت الملوک من شاطیء جیحون الی أقصى بلاد التورک متفادین له ۱۷-س ۲؛ داد (پس او ندانرد)؛ (تاج و گاه) ۱۸-ل (نیز ق ۲)؛ زان روی (ق: سوی) چاچ؛ ق: با تخت عاج؛ س ۲ (نیز ل ۲)؛ از آن سوی چاچ؛ (ق: خود تخت شاه)؛ س: جود؛ از آن سوی چاچ؛ ک: بد بدان سوی چاچ؛ متن: ل ۲ (نیز ب، و، ل، ب)؛ بنداری (۱۷۶۰)؛ و کان مستقر سربزه بمدينه کُل زریون من وره الشاش ۱۹-ل (ب: بد) ۲۰-بنداری (۱۷۶۱-۱۷۶۲)؛ قانتت الیه أخبار کسری الی استغاضت لی أطراف العالم، و ما اخصص به من العلم و الشجاعة و الروعة و الجلالة ۲۱-ک: دران؛ بنداری (۱۷۶۳)؛ فأراد أن یكون بین الحضرتین مکاتبه و مراسله، و مهاده و مصادقه ۲۲-س، ک، س ۲ (نیز ق ۲-ب)؛ بیکیچند؛ ق: بیکیچند؛ ل: به بیکند؛ متن: د ۲۳-س (نیز ل، ب)؛ بچست؛ (ل: ن: بچست)؛ ل: پادشاهی نجست؛ و: پادشاهی تختست؛ ل: خشنوی شاه بچست؛ (ق: از آن آشنایی بچست)؛ ل: بدان دوستی راهمی جای جست؛ متن: ق، ک، س ۲ (نیز ب، آ) ۲۴-ل؛ همان ۲۵-ک: آراستن ۲۶-ل (شهریار)؛ ۲۷-س، ق، ک (نیز ل ۲، ب)؛ یادگار؛ (ق: همی یادگار)؛ متن: د، ل، س ۲ (نیز ل ۲، ب، آ، د، ل)؛ کارزار)

۱۷۸۰ اگر شاه ایران و ا خاقان چین
هراسست ازین^۴ دوستی^۵ بهر ما
بیاید یکی تاختن ساختن
ز لشکر یکی نامور برگزید
به تاراج داد آن همه خواسته
۱۷۸۵ فرستاده را سر بریدند^۱ پست

بسا زند و از^۲ دل کنند آفرین^۳،
برین روی^۶ ویران شود شهر ما^۷،
جهان^۸ از فرستاده پرداختن
سرافراز^۹ جنگی چنان چون سزید
هیونان و اسپان آراسته^{۱۰}؛
ز ترکان^{۱۱} چینی^{۱۲} سواری نجست^{۱۳}!

چن^{۱۴} آگاهی آمد به خاقان چین
سپه را ز قجقارباشی^{۱۶} براند^{۱۷}
ز خویشان ارجاسپ و^{۱۸} افراسیاب^{۱۹}
برفتند یکسر به^{۲۲} گل زویون
۱۷۹۰ سبهدار^{۲۵} خاقان چین سینه^{۲۶} بود

دلش گشت پردرد^{۱۵} و سر پر زکینا
به چین و ختن نامداری نمائدا
نپرداخت یک تن^{۲۰} به آرام و^{۲۱} خوابا
همه سر پر از خشم^{۲۳} و^{۲۴} دل پر ز خون
همی باسما ن برزد از آب دود^{۲۷}!

۱- (ن: ز) ۲- ل. ق. س. ۳- (نیز ل. ن): ز: متن = ۳- (ل. ل. و. آ: به دل دوست گردند بی دردی (ل. ح. و. ی. و. بی. دنج و) کین)؛ متن = س.
کد. ۴- (نیز ق. ۲، ب) ۴- ل. زین؛ س (نیز ل. ن، آ، ب): زان: ق. از آن؛ س ۴ (نیز ل. ن): از حین: متن = ۵- (ق: آ: زوشان همه؛ متن = ۵-
ل. ۲ (نیز ب، و. آ) ۶- س. ق. کتا: (نیز ق. ۲، ل. ب، ن، آ): یلو روی؛ ل. ۲: ز دو رویه؛ س ۴ (نیز ل. ۲، ۳): وزین روی؛ (و: وزین کار؛ ب: بلدان روی)؛
متن = ل. ۷- (ل. شهربار (پساوند ندارد)؛ بنداری (۱۷۷۹-۱۷۸۱): و قال: این حصلت مصادقة و موافقة بین ملک ایران و ملک توران
تضررنا بها ۸- س (نیز ل. ن، آ، ب): روان؛ (آ: همان)؛ متن = ل. ق. س. ۲ (نیز ق. ۲، ب، و. آ: این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۷۸۲): و الرأی آن
تقطع الطريق علی هذا الرسول فقتله و نتهب ما صحبه ۹- ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ۲، ب): سرافراز؛ متن = ل. س. ق. (نیز ل. ن، ق. ۲)؛ ک بیت های
۱۷۸۳-۱۷۸۶ را ندارد ۱۰- ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ۲، ب، و. آ): بیژید ۱۱- س. ن. ل. ۲، س. ۴ (نیز ق. ۲، ب، و. آ: گردان؛ متن = ل. ۱۲- ل. ۲ (نیز و): جنگی
۱۲- ل. س. ق. ل. ۲، س. ۴ (نیز ق. ۲، ل. و. آ): بجست (حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ن: آ: بجست)؛ متن = (ل. ۲، ب، و. آ: در اینجا سرنویس دارد:
رزم خاقان چین و هیتال و هزیمت ایشان: بنداری (۱۷۸۳-۱۷۸۵): فجزء لذلك بعضی قواده فرکض الیه و تله و انتهب جمیع ما
استنصبه ۱۳- ل. س. ق. ل. ۲، س. ۴ (نیز ق. ۲، ب): چو: متن = ۲ ۱۵- س (نیز ل. ن): شد پر از درد ۱۶- ل. ل. ۲، س. ۴ (نیز ب): قجقارباشی (در ل
حرف یکم و ششم و ل. حرف یکم نقطه ندارد)؛ (ق: آ: حقفارباشی؛ ل. قجقارباشی؛ و: حقفارباشی (حرف سوم نقطه ندارد)؛ ن: آ:
قجقارباشی؛ آ: قجقارباشی)؛ متن = س. ق. کتا: (نیز ل. ۲، ب، و. آ): دستان سیاوخش (۱۲۲۰) ۱۷- ق: بخواند ۱۸- (ل. ن: آ: ح. و. آ)
۱۹- ل. ۲ (نیز ل. ن): اسفندیار (پساوند ندارد) ۲۰- ل. ۲: پردخت گیش؛ ق. کتا: (نیز ب، و. آ): نپردخت بکتن؛ (ق: نپردخت کسی را)؛ متن = س.
ل. ۲، س. ۴ (نیز ل. ن، و. ن، آ، ب) ۲۱- (ل. ۲: خورد و به) ۲۲- س. ۴ (نیز ب، و. آ): ز: متن = ده دستنویس دیگر ۲۳- کتا: جنگ ۲۴- (ل. ن: ح. و. آ: این
بیت را ندارد ۲۵- (ق: سبهدار) ۲۶- ل. ۲: تند؛ س. س. ۴ (نیز ل. ۲، ن، آ): فتح؛ (ل. ن: حاکم؛ و. س. ح. و. آ: نپردخت نقطه ندارد)؛ ب: دنج
(حرف یکم نقطه ندارد)؛ متن = ل. ۲۷- س. ۴ (نیز ل. ن، آ، ب): خاک دود؛ آ: آب و دود؛ ل. ۲: پر ز داراب بود (ل: آ): متن = ل. (نیز ل. ۲، و. آ): کتا
این بیت را ندارند؛ ق. ۲، ب: به جای این بیت آورده اند:

ق: ۲: سبهدار خاقان به آب و چه < جاه
ب: سبهدار خاقان چین پر ز دود
ز هر سو همی یلاخواستش سپاه
همی دبیست برده خود را نمود (ل)

ز جوش^۱ سواران به چاچ اندرون

چو خون شد به رنگ آب^۲ گل زریون^۳

چن^۴ آگاه شد غانقر^۵ زان^۶ سخن
سیاهی ز میتالیان برگزید
ز بلخ^۷ و ز شیخان^۸ و آموی و زم^۹
۱۷۹۵ ز ختلان^{۱۰} و از^{۱۱} ترمذ و^{۱۲} و سه گرد^{۱۳}
ز کوه و بیابان و از ریگ و^{۱۴} شیخ
چو بگلشت خاقان به رود بزرک^{۱۵}
سیاه انجمن کرد بر مای و^{۱۶} مرغ
ز بس نیزه و تیغ‌های بنفش
۱۸۰۰ بخارا پر از گرد^{۱۷} و^{۱۸} گویال بود
بشد غانقر^{۱۹} با^{۲۰} سیاهی^{۲۱} چو کوه^{۲۲}

که خاقان چینی چه^{۲۳} افگند بن،
که گشت آفتاب از جهان^{۲۴} ناپیدا
بلیح^{۲۵} و سبه خواست و^{۲۶} گنج^{۲۷} دم
ز هر سو سپاه اندر آورد گرد^{۲۸}
بجوشید لشکر^{۲۹} چو مور و ملخ
تو گفستی همی تیغ بارد فلک^{۳۰}
سبه گشت^{۳۱} خورشید^{۳۲} چون پز پزغ
درفشیدن گونه‌گونه درفش^{۳۳}
که لشکرگه شاه هیتال بود-
ز هیتال گرد آوریده^{۳۴} گروه-

دل^۱ آ. س. ۲. (نیز بی): جوشن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲. من: گل شده خاک؛ که: خورشید بر آب؛ ل. ۲. س. ۲. (نیز ل. ۲. پ. و): گل
شد به رنگ آب؛ (بی: من): گل شد به چاچ آب؛ آ: شد گل به رنگ آب؛ متن ۳. - ۳. (ب: همه سر پر از خشم و دل پر ز خون
(۱۷۸۹ ب. ۱)؛ متن ۴. - ۵. (نیز ق. ۲)؛ بنداری (۱۷۸۶-۱۷۹۷): فلما انتهى الخبر بملك الى الخاقان جمع عساكر الصين و الختن، و عزم
علي قتال الهياطلة، و كانوا نازلين من السغد الي شاطيء جيحون. فسار في جمع عظيم شاق عنهم نطالق الحصر ۴. ل. ۱. ل. ۲. (نیز
ق. ۲. ب: چو؛ متن تصحیح قبلی است ه. س. ل. ۲. (نیز و): غانقر (حرف چهارم نقطه ندارد)؛ (بی): عانقر؛ ل. ۲. عانقر؛ آ: عانقر؛ ۵. (و:
زین)؛ ل. ۱. ل. ۲. (نیز بی): که چینی از چه؛ س. ۱. چینی خود چه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۸. ق. ۲. از جهان روشنی ۹. (بی: ب: چاچ)
۱۰. من: سنگان؛ ق. ۲. (نیز بی: ان. ۲): شکان؛ ل. ۲. شکان؛ (ا: سکیان؛ بی: سنکوی)؛ متن = ل. ۱. ک. (نیز ق. ۲. ل. ۲. پ. و) ۱۱. (بی: ا: رم؛ ا: سم
انقطه ندارد)؛ بی: چو آموی زم ۱۲. من: سلاح ۱۳. - ۱۳. (نیز ل. ۲. ب: برد و؛ (بی: برد)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۴. - ۱۴. س. ۱. ک. (نیز ق. ۲.
بی: ل. ۲. ا. ب. ا. ک. گنج و؛ متن ۱۵. ل. ۲. (نیز بی و) ۱۵. ل. ۱. سومان؛ من: حال؛ (ق. ۲. نقطه ندارد)؛ ک. (نیز ق. ۲): شکنان؛ ل. ۲. موغان؛ (ان: ۲:
جیلان؛ ا: سلان (نقطه ندارد)؛ متن ۱۶. س. ۱. س. ۲. (نیز بی: ل. ۲. پ. و) ۱۶. ل. ۱. ق. ۲. س. ۱. ز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷. - ۱۷. ل. ۱. ق. ۲. ل. ۱. (نیز بی
ل. ۲): چو؛ متن ۱۸. (نیز ق. ۲. پ. ب) ۱۸. ک. س. ۱. و؛ س. ۱. گرد؛ متن = ده یازده دستنویس دیگر ۱۹. ل. ۱. سیاهی برآمد ز هر سو برگرد
۲۰. (بی: چو؛ ل. ۱. بی: س. ۱. زریگ و؛ ل. ۲. زریگ بیابان و از کوه؛ متن = ل. ۱. ک. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب) ۲۱. - ۲۱. (بی: کیشی؛ و: سپاه انجمن شد)
۲۲. س. ۱. (نیز بی: ب: بزرگ؛ ل. ۱. ملک؛ ل. ۱. بیابان و و دیک (واژه یسین نقطه ندارد)؛ س. ۱. ز رود نیرک؛ (پ: و ز رود برک؛ ان: ز رود بزرگ)؛
متن ۲۳. ل. ۱. ق. ۲. ل. ۲. ۲۳. ل. ۱. دورد فلک؛ س. ۲. (نیز ل. ۲. و): باورید و؛ (و: چو)؛ ترگ؛ س. ۱. (نیز بی: ان. ۲. ب: ا. با لشکر و کوس و پیل (بی: پیل
و کوس)؛ س. ۱. ک. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب)؛ ا. ۱. این بیت و بیت سپین را ندارد ۲۴. - ۲۴. (بی: چو)؛ ل. ۱. (نیز ل. ۲): ما و؛ (ق. ۲): ما و؛ (و: ما و؛ متن =
۲۵. ل. ۲. (نیز ل. ۲. پ. و)؛ بنداری: مای مرغ ۲۵. - ۲۵. آ: گشته؛ (ان: کرد) ۲۶. - ۲۶. ک. خورشید؛ ا. ۱. این بیت را ندارد ۲۷. - ۲۷. س. ۱. (نیز بی
ل. ۲. پ. و)؛ آ: تیغ و؛ (بی: و چو)؛ زریته کفی؛ ق. ۲. ک. ل. ۲. پزنیانی درفش؛ (ان: کاروانی درفش)؛ متن = ل. ۱. (نیز ق. ۲) ۲۸. - ۲۸. س. ۱. (نیز
ق. ۲. ل. ۲. ب: ا: گرز؛ متن = ل. ۱. (نیز بی) ۲۹. - ۲۹. (بی: چو) ۳۰. ک. (نیز بی): عانقر؛ ل. ۲. عانقر (حرف سوم نقطه ندارد)؛ (و: غانقر (حرف
چهارم نقطه ندارد)؛ ا: حاصر (نقطه ندارد)؛ متن ۳۱. - ۳۱. (ق: ۲. باورید غانقر)؛ متن = ل. ۱. س. ۱. س. ۱. (نیز ل. ۲. ل. ۲. ب) ۳۲. - ۳۲. س. ۱. سوری
۳۳. ل. ۲. آورید آن؛ بنداری (۱۷۹۲-۱۸۰۱)؛ و جمع ملک الهیاطلة مثل جنود الخاقان من بلاد و عسکر علی بخارا. فجاء الخاقان و
قتلوا علی مای مرغ. و هی قریه من قری نخشب

ز تنگی بیستند بر باد راه!
گراییدن گرزهای گران،
هوا گرز^۴ را ترجمان داری^۵
بشد روشنایی ز خورشید^۸ و ماه!
هر از آب رخ^۹ کودک و مرد و زنا
که را بر دهد^{۱۰} گردش^{۱۱} هور و ماه؟

به روی اندرآورده بودند روی
ز^{۱۵} خون‌خاک‌وسنگ^{۱۶} ارغوان‌گشته بود!
نو گفתי همی سنگ یارد ز میخ!
پر از خاک^{۲۱} شد چشم پَران^{۲۲} عقاب!
سبه شد جهان چون شب^{۲۶} لاژورد^{۲۷}!
شکستی که بستش تا^{۲۹} سالیان،
به دل در^{۳۳} همی نام یزدان بخواندا

چو^۱ ننگ اندرآمد ز هر سو سپاه
درخشیدن^۲ تیغ‌های سران،
تو گفתי که آهن زبان^۳ داری
۱۸۰۵ یکی باد برخاست و^۶ گردی سپاه^۷
کشانی و سفدی شدند انجمن
که تا چون بُود کار آن رزمگاه

یکی^{۱۲} هفته آن^{۱۳} لشکر جنگجوی^{۱۴}
به هر جای بر نوده‌یی گشته بود!
۱۸۱۰ ز بس نیزه و^{۱۷} گرز و^{۱۸} گویال و^{۱۹} تیغ
نهان شد^{۲۰} به گرد اندرون آفتاب
به هشتم^{۲۳} سوی خانقر^{۲۴} گشت گرد^{۲۵}
شکست^{۲۸} اندرآمد به هیتالیان
ندیدند و^{۳۰} هر کس کزیشان^{۳۱} بماند

اس، س^۲ (نیز لی، ب): به متن = دل، ق: ه (نیز ق: ^۱)؛ ل^۲ این بیت را ندارد ۲-ل: درفشیدن؟ و، این بیت و بیت سپین را پس از بیت
۱۸۰۷ آورده‌اند؛ ق به جای این بیت آورده است:

درفشیدن تیغ‌های بتش درفشیدن پرنایانِ درفش (۱۷۹۹)

۳-ل: (ژیان) ۴-ل: کز: هم، س: (نیز لی، ل، و، آ): گره: متن = س، ق: ل^۲ (نیز ق: ب، ب، ان، آ) ب) هل: بادی (ل: جویا): متن =
۷-ق: ه (نیز ب): گرد سپاه: (ب: لبری سپاه: ان: گره سپاه: ق: یکی گرد بود از دورویه سپاه): متن = ل (نیز ل: آ) و (ا) ۸-ک: خرشید: ب
این بیت را پس از بیت ۱۸۰۲ آورده است؛ س: ^۲ این بیت و ل^۲ این بیت و بیت سپین پس از بیت ۱۸۰۲ آمده‌اند ۱۰-س: (نیز لی): نابد آن: س: نابد آن: ق:
متن = یازده دستنویس دیگر؛ در ل^۲ این بیت و بیت سپین پس از بیت ۱۸۰۲ آمده‌اند ۱۰-س: (نیز لی): نابد آن: س: نابد آن: ق:
برکشید: ل^۲: و: نابد این: ان: باید از: باید از: ق: که یابد بر: کده که باید بر: متن = ل (نیز ب) ۱۱-س: گردش و ۱۲-ق: ه: ک (نیز
ق: ^۲ ب): به یک: متن = دل، س: ^۲ ۱۳-س: (نیز لی، ان، آ): ب، ل: ۱۴-س: ق: ک (نیز ق: آ، بی، ب، ان، آ): ب: روز مجوی: متن = ل، س: (نیز ل: و، ا)
۱۵-ک: که ۱۶-ل: (جی: جو: سنگ: ل: خاک: چون: ان: سنگ و خاک): و این بیت را اندراند ۱۷-س: (نیز لی، ب): ز باریان: ۱۸-ل: (جی: جویا)
۱۹-س: س^۲ (نیز لی، ل، و، ان، آ): ب، ب: بولاد: (نیز آ): بولاد: متن = ل، ک، ل (نیز ق: ب) ۲۰-س: (جی: جهان جشد): ۲۱-س: ک، س: (نیز آ):
خشم: متن = ۲۲-ق: ^۲ ز بس تیر پَران ز پَران: متن = س، ل^۲ (نیز لی، س، ان، آ): ب، ق: این بیت را اندراند: بنداری (۱۸۰۲-۱۸۱۱): فجرت: بینم
وقعه عظیمه متصل تهبه القتل و القتال سبحانه أسیر ۲۳-ک: (نیز آ): هفتم ۲۴-ل: خانقر (حرف سوم نقطه ندارد): (ل: خانقر و خانقر
(حرف چهارم نقطه ندارد): خانقر ۲۵-ل: (زده) (ل) ۲۶-ل: چشم با (حرف چهارم نقطه ندارد): ک: (نیز ق: ^۲): چشمها: متن = یازده
دستنویس دیگر ۲۷-س: س^۲ (نیز ق: آ، ب، ان، آ): ب، ا: لا جورد: متن = ل (نیز و، ان) ۲۸-ل: (نیز ق: ^۲): ز کشت ۲۹-ل: سیش: تا (حرف یکم واژه
نخست نقطه ندارد): س (نیز لی، ان، آ): ب، ا: بسن نیله: ق، س: (نیز ل: و، ا): ب، ا: بسته نشد: ا: بند بستش: ل^۲ (نیز ق: ^۲): بستش با (در ق:
حرف یکم واژه نخست نقطه ندارد): متن = (ب) ۳۰-س: (نیز ل: ^۲): جویا: از گزشتند: ق، ک (نیز ق: ^۲): بدیدند (هر حرف یکم نقطه
ندارد): متن = ۳۱-س: (نیز لی، و، ان، آ): ب، ا: هر آنکس که زنده ازیشان: متن = ل^۲ (نیز ب): در ل^۲ حرف یکم واژه نخست این لث نقطه
ندارد) ۳۲-س: (نیز ل: و، ا): ب، ا: بر: ل: سپهد: متن = ده دستنویس دیگر

که آمد ز خاقان^۴ برایشان^۳ شکن،
 بیامد نشست از بر^۵ تخت نو^۵
 ز گفتاری بیدارکار آگهان
 برفتند گردان^۶ خسرو پرست،
 چو شاپور^۷ و^۸ چون یزدگرد دبیر^{۱۱}
 نشستند یکسر بر تخت شاه

ز هیتال و گردان^۱ آن انجمن
 ۱۸۴۰ ز شاه چغانی که با^۴ بخت نو^۵
 پراندیشه^۷ بنشست شاه جهان
 به ایوان بیاراست^۸ جای نشست
 لها موبد موبدان اردشیر
 همان^{۱۲} بخردان^{۱۳} نماینده راه

جهان گشته^{۱۵} و کار دیده^{۱۶} ردان^{۱۷}،
 سخن های ناخوب و^{۱۸} ناسودمند،
 وزان^{۱۹} مرزبانان توران زمین^{۲۱}
 ز چاچ و ز چین و ز ترک^{۲۳} و سختن
 از اسپان^{۲۶} نبرد داشتند ایچ^{۲۷} زین
 دو بهره مگر^{۳۰} خسته و کشته^{۳۱} شد^{۲۹}
 جهانی پر از گرز^{۳۳} و گوپال بود!
 سپهت مباد ایچ با رای پست^{۳۶}

۱۸۴۵ چنین گفت کسری که ای بخردان^{۱۴}
 یکی آگهی یافتم ناپسند
 ز هیتال و از ترک و^{۱۹} خاقان چین
 بی اندازه لشکر شدند^{۲۲} انجمن
 یکی^{۲۴} هفته هیتال با ترک و چین^{۲۵}
 ۱۸۵۰ به فرجام^{۲۸} هیتال برگشته شد^{۲۹}
 بدان نامادری^{۳۲} که هیتال بود
 شگفتست کامد^{۳۴} برایشان^{۳۵} شکست

۱. ل: ترکان ۲. (ن:؟: هیتال) ۳. ل: پرو بره (ن: بدیشان) ۴. (ن:؟: ابا) ۵. (ق:؟: توه ل:؟: توه) ۶. او سر: یک این بیت را ندارد
 ۷. ل: ۲. س: (نیز ل:؟: و) ۸. باندیشه: ۱. این بیت و بیت سپین را ندارد ۹. س:؟: به ایران بیاراست: (و: بیاراست ایوان و) ۱۰. س:؟:
 شاکرد ۱۱. ل: (نیز ل:؟: جو) ۱۲. (د: دلیر) ۱۳. س: س: (نیز ق:؟: آب: همه: متن: حل ۱۴. ق:؟: موبدان: بنگاری (۱۷۳۸-۱۸۴۴): ثم لما
 انتهى الخبر الي كسرى بقوة الخاقان واستطاعة يده وارتفاع أمره حتى كسر الهياطلة تلك الكثرة الشنيعة، وأنهم أقاموا مقام غانقر ملكا
 آخر - جمع أصحاب رأيه وأركان دولته مثل أردشير موبد الموبدان وسابور ويزدجرد الكاتب ۱۵. (ق:؟: مهتران) ۱۶. س: س: (نیز
 ق:؟: آب: دیده: متن: حل ۱۶. س: س: (نیز ل:؟: مباد: کار کرده: (ق:؟: کار دیده:؟) متن: حل ۱۷. (ق:؟: سران) ۱۸. س: س: (نیز ق:؟: ل:؟: و: آب:؟)
 جوید: متن: حل (نیز ل:؟: ل:؟: آب:؟: ل:؟: آیت های ۱۸۲۶-۱۸۲۸ و اندازد: بنگاری (۱۸۲۶-۱۸۲۷): فقال لهم: قد جادنا خبر غير موافق ۱۹. کد
 جوید: کار: (ل:؟: ق:؟: ترک و (د:؟: ترک و ز:؟: زکار:؟: ل:؟: ووز کار:؟: س: (نیز ل:؟: آب:؟: هیتال ترک و ز:؟: متن: حل (نیز ق:؟: ل:؟: ل:؟: ۲۰. کد: لزان
 ۲۱. س: س:؟: (نیز ل:؟: آب:؟: ایران زمین: (ل:؟: با آفرین:؟) متن: حل، ق:؟: کد: ل:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: مباد) ۲۲. ل:؟: س:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: آب:؟: و: آب:؟: شده: متن:؟
 متن: حل، س:؟: کد: (نیز ل:؟: آب:؟: ۲۳. س:؟: (نیز مباد:؟) ترک و ز چین: متن: حل، س:؟: ل:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: آب:؟: ق:؟: این بیت و اندازد ۲۴. ل:؟: (نیز
 ق:؟: آب:؟: یک: متن: حل، س:؟: ۲۵. س:؟: (نیز ل:؟: ل:؟: و: آب:؟: با ترک و شمشیر کین (د:؟: چین (ل:؟:)) متن: حل، ق:؟: کد: ل:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: مباد:؟)
 ۲۶. ل:؟: س:؟: ل:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: آب:؟: ز اسپان:؟: ق:؟: ایشان: متن: حل، س:؟: ل:؟: (نیز ل:؟: و) ۲۷. ل:؟: (نیز مباد:؟: ق:؟: تبر داشتند) ۲۸. ق:؟: ز
 فرمان: (ن:؟: سر: تمام) ۲۹. ق:؟: است: (ق:؟: اند) ۳۰. س:؟: ق:؟: (نیز ل:؟: آب:؟: فزون:؟: س:؟: (نیز ل:؟: و: آب:؟: س:؟: متن: حل، ل:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: مباد:؟)
 ۳۱. ل:؟: س:؟: ل:؟: کشته و خسته:؟) متن: یازده دستنویس دیگر: یک این بیت و اندازد: بنگاری (۱۸۲۷-۱۸۵۰): بلغنا أن الخاقان قد كسر
 الهياطلة واستولى عليهم وقتل منهم مقدار ثلثهم ۳۲. س:؟: (نیز ل:؟: نامداران ۳۳. س:؟: ق:؟: س:؟: (نیز ق:؟: ل:؟: آب:؟: تیغ: متن: حل، ل:؟
 (نیز ل:؟: ل:؟: کلید) ۳۴. (ل:؟: مباد: بدیشان) ۳۵. ق:؟: مباد:؟: س:؟: (نیز ل:؟: آب:؟: مبادا رای پای پست:؟: س:؟: (نیز ل:؟: مبادا بی آب و
 نشست لوزد دوست نیست:؟) (ل:؟: مبادا ای رای و دست:؟: ل:؟: مبادا بی (و: بی) آب و شست (ل:؟: ل:؟: (نیز ق:؟: مبادا سپاه (و:؟: سپه)
 ایچ با راه (ل:؟: رای) پست: متن: حل، ل:؟: (نیز ل:؟)

جزایر^۴ خون آن شاه آزاد مرد،
چنان شهریاری^۵ چراغ جهان،
که هرگز نخیزد ز بیداد^۶ دادا
همان^۹ بدکش را بد آید به سرا
که دارد^{۱۰} به دل درد و کین^{۱۱} کهن،
بدآموز دارد دو دیده^{۱۲} پرآب
اگر زو^{۱۶} برسی، نباشد شگفتا
مکن یاد و^{۱۹} تیمار ایشان مخور^{۲۰}!
ز خاقان که بنشست از آن^{۲۳} روی آب،
توی^{۲۴} در جهان شاه^{۲۵} گردن فرازا
انوشه کسی کو روان پرورد^{۲۷}
نبایدت فرزانه و رای زنا
که با فر و اورندی و رای و بخت^{۲۸}
ازین پادشاهی هراسان^{۳۰} شود
زمان تا زمان لشکر آید ز روم^{۳۳}
نماند بر و بوم ایران زمین^{۳۵}

ایشان^۱ اگر نیستی کین و درد^۲
بگشتند^۳ پیروز را ناگهان
میافا که باشند^۶ یک روز^۷ شاد
۱۸۷۰ چنین است پادافرو دادگر
ز خاقان اگر شاه راند سخن
سزد گر ز خویشان افراسیاب^{۱۲}
و دیگر^{۱۴} که پیروز شد، دل گرفت^{۱۵}
ز هیثال و از^{۱۷} لشکر غاتقر^{۱۸}
۱۸۷۵ ز^{۲۱} خویشان ارجاسپ و افراسیاب^{۲۲}
به روشن روان کار ایشان بساز
فروغ از تو گیرد روان^{۲۶} و خرد
تو داناتری از بزرگانجمن
ترا زید اندر جهان تاج و تخت
۱۸۸۰ اگر^{۲۹} شاه سوی خراسان شود
هر آنکه که^{۳۱} بی شاه بیند^{۳۲} بوم^{۳۳}
از^{۳۴} ایرانیان بازخواهند کین

۱-ق: بدیشان؛ ب: کزیشان) ۲-ل: داد (پساوند ندارد) ۳-ع: نیز و؛ ب: جز ۴-ق: نیز ل: که کشتند ۵-ل: چنین پادشاهی
ع: (باید) ۶-ب: بد روز و) ۷-ل: بیداد و؛ ا: ب: این بیت و بیت سبب را ندارند ۸-ق: (نیز و)؛ ه: می؛ ک: ل: س: ۹-نیز
ق: ۱۰-ه: متن: دل، س: بنداری (۱۸۶۶-۱۸۷۰)؛ فلا یعنی آن تهتم لما جری علیهم من جهة الترك. و اذکر ما جری منهم علی
فیروز. و انهم لم یذوقوا بسیف الخاقان الا اجزاء فعلهم، ولم یروا فی هذه الواقعة غیر شرم حبیبهم ۱۰-ق: گذارد ۱۱-س: کین و؛ ل:
کین و دود؛ ل: خرد کین؛ متن: بازه دستنویس دیگر ۱۲-ا: (افراسیاب) ۱۳-ق: گردد دو دیده؛ ا: آرد دو دیده؛ ک: بدان مرز دارد در
دیده؛ ل: بدان مرز دارند دیده؛ ل: برانیدند و دیده دارد؛ متن: ل: س: ل: آ، س: ل: نیز ل: ل: ب: ا: ب: ۱۴-ل: دگر آنک؛ (ل: ادیگر
که) ۱۵-ق: برگزید ۱۶-ق: که از وی؛ س: و؛ ا: این بیت را ندارند ۱۷-ل: ق: س: ز: ۱۸-ل: عاقر (حرف سوم نقطه ندارد)؛ (ل:
عاقتر: عاقر) ۱۹-ل: (ل: ب: جوه) ۲۰-ک: نیز ق:؛ م: در ق: این بیت با بیت سبب پس و پیش شده است؛ ا: بیت‌های
۱۸۷۲، ۱۸۷۳، ۱۸۷۴، ۱۸۷۵، ۱۸۷۶، ۱۸۷۷، ۱۸۷۸، ۱۸۷۹، ۱۸۸۰؛ ک: که ۲۲-ل: (ل: اسفندیار (پساوند ندارد) ۲۳-ل: س: ق: ل: زان؛
س: ز: این؛ (ل: ز: این؛ ق: بگشتند این؛ ا: هست ازان؛ متن: ک: نیز ل: ب: ل: ب: و؛ و این بیت را ندارد ۲۴-س: ک: ل: س: آ: نیز
ق: س: خوبی؛ متن: ل: ق: ل: شاه و؛ و بیت‌های ۱۸۷۸-۱۸۷۹، ۱۸۸۰ را به هم ریخته است: ۱۸۷۸، ۱۸۷۹، ۱۸۷۷، ۲۶-ق: (زوان)
۲۷-س: ق: ل: نیز ل: س: ل: ب:؛ خرد پرورد؛ س: (نیز ل: ک: خرد پر خورده؛ متن: ل: ک: نیز ق: ۲۸-ک: نام و بخت؛ ل: بزری و بارای و
بخت؛ س: نیز ل: ل: ل: ب:؛ اورنگی ای نیکبخت؛ ل: س: (نیز ل: ب: و؛ ا: اورنگی و رای و بخت؛ متن: ل: ق: نیز ک:؛ بنداری
(۱۸۷۱-۱۸۷۲)؛ و اما الخاقان قلته ما حبر بعدی ارض ایران حتی یتوجه نهوض الرایات العالیة الی ذاک المصوب ۲۹-ل: (و: وگر) ۳۰-ق:
تن آستان دبلای آن نوشته شده است: هراسان) ۳۱-ق: هم آنکه چو) ۳۲-ق: پایند؛ (ل: بخت؛ ل: بنید؛ بی شاه ورن درست
نست؛ س: ل: نیز ل: ل: ق: و؛ ل: ب:؛ بی شاه پند ز (ب: بخت؛ متن: س: ک: ل: نیز ق: ب: ۳۳-ل: (ل: روم-بوم) ۳۴-ل: (نیز ب: ز
۳۵-ق: و: چین)

نه کسی پای بر خاک ایران نهاد
اگر شاه را رای کینست و جنگ

نه زمین پادشاهی کسی کرد یاد
ازو رام گردد به دریا نهنگه

۱۸۸۵ چو بشنید از ایرانیان شهریار
کسی را نید گرد رزم آرزوی^۸
بدانست شاه^{۱۱} جهانکدخدای
چنین داد پاسخ که یزدان^{۱۴} سیاس^{۱۵}
که ایران نجستند جز خواب و غُورود
۱۸۹۰ شما را از آسایش و بزمگاه
تن آسان شود^{۲۲} هرک^{۲۳} رنج آورد
به نیروی یزدان سپ ماه را
به سوی خراسان کشم لشکری
همین نامدوان^{۲۸} و گردان که هست
۱۸۹۵ نه هیتال مانم^{۲۹} نه خاقان چین
جهان از بدان پاک بی خُو کتم^{۳۲}

ز بزم و ز پرخاش و از کارزار،
به بزم^۹ و به ناز^{۱۰} اندرون کرده خوی^۸،
که اندر دل^{۱۲} بخردان چیست رای^{۱۳}،
کزو دارم اندر دو گیتی هراس^{۱۶}،
فراشت^{۱۸} کردند گروه نبرد
گران شد چنین تان^{۲۰} سر از رزمگاه^{۱۹}،
ز رنج تنش ناز^{۲۲} و گنج^{۲۵} آورد
بسچیم یکسر همه^{۲۶} راه را
بخوادم^{۲۷} سپاهی ز هر کشوری
ببندیم کوس از بر پیل مست
که بر بوم ایران^{۳۰} کند آفرین-
به داد و دهش کشوری نُو کتم^{۳۲}

۱-س: ۲. او: ۲. س: در ۳-ل: بدین ۴-س: که: ل: آس: ۲ (نیز: ن: سو: ا: ب): بید: (ن: آ: بند): متن = ل: ه: و: گر: بنامی (۱۸۸۰-۱۸۸۴):
قالوا: و نخشی، این تهض الملک إلى خراسان، أن تطعم الروم فيتهموا فرصة خلو عرصة إيران عن العساکر المنصورة فيهمجوا علی
أطراف المملكة فيظهر خلیل تبع الملک فی تلافیه. هنا ما نراه. ثم رأى الملک أضراب، وأمره أعلى عمل (نیز: ا): ز: ۷-ل: ز: س:
بیکار و از: که: بی: ۲ (نیز: ل: و: ا): ص: و: ز: پرخاش و از (س: آ: ز: و: ل: آ: نیز: ن: ل: ب: ن: ب: صلح و ز: بیکار و از (ن: ل: ر: ز): آ:
رای بزرگان و از: ه: چنان کشتن آتش: متن = ل: ب: این بیت و انبارد ۸-که: ل: ۲ (نیز: ب: ن: آ): آرزو: خود: متن = یازده دستویس
دیگر ۹-ا: (ب: بزم) ۱۰-ا: (ب: نیاز): در: س: ل: و: ۱۰: و: این بیت بایست بسین پس و پیش شله است ۱۱-س: آ: حالی: ل: پیرسید زیشان
۱۲-س: سخن ۱۳-ل: (ب: جای) ۱۴-س: ۲ (نیز: ل: آ: ز: یزدان: ب: کز: ایزد) ۱۵-س: ه: (نیز: ن: و: س: ساس (قطعه ندارد): (ن: آ: شناس)
۱۶-ل: (ن: سیاس (بسیارند ندارد)) ۱۷-س: س: ۲ (نیز: ن: ل: و: ن: آ: ب: ایران از: (س: و: ن: ز): آسایش و (ل: ح: و: ه: که: ل: ۲ (نیز: آ:
ب: شیران از (ل: ب: ز): آسایش و (آ: از ایران و آسایش و): متن = ل: (پس از تصحیح لیسان به ایران) ۱۸-ل: س: ۲ (نیز: آ: ب:
لراموش: متن = ل: ۱-ل: بر: ل: ۲ (نیز: ل: و: ن: ل: آ: ز: ه: ق: کز: آ: متن = بی: ه: که: س: ۲ (نیز: ن: ل: و: ب: ه) ۲۰-س: ی: (نیز: ن: ب: ن: آ:
بزمین سان: که: (نیز: ب: برایشان: ل: آ: س: ۲ (نیز: ی: ا): بیفشانان: (ل: بدیشان: متن = ل: (نیز: ق: آ: ۲۱-ا: (ب: رزم شاه) ۲۲-ا: (ب: خود: س:
۲۳-س: آ: (نیز: ن: ب: ه: هر که: متن = ل: ۲۴-ل: ل: ۲ (نیز: ق: آ: باز: ق: (نیز: و: مار: قطعه ندارد): س: ۲ (نیز: ا: باره: (ب: رزم آگهی بال):
متن = س: که: (نیز: ل: ل: آ: ب: ۲۵-ا: (ب: بزم): بنامی (۱۸۸۵-۱۸۹۱): فغضب: آشوران و قال: إن أسود ایران تمؤدوا العیش والطرب، و
أزوا: اللهب و اللهب حتی نسوا مطاعة الرجال: و مصابرة: القتال ۲۶-ل: مگر: س: (نیز: ن: ل: ب: س: متن = ده دستویس
دیگر ۲۷-س: ۲ (نیز: ن: ب: ا): بخوادم: (و: نخوانم): متن = ده دستویس دیگر ۲۸-ا: (ب: ل: این بیت و بیت بسین و انبارد ۲۹-که:
س: ۲ (نیز: ن: ل: ب: ا): بخوادم: متن = س: ل: ۲ (نیز: ق: آ: ۳۰-ا: (ب: بر بوم ایشان) ۳۱-ا: (ب: بیدی) ۳۲-ا: (ب: کتیم: بنامی
(۱۸۹۲-۱۸۹۶): انا عازمونی علی قصد خراسان فأخذوا و استعدوا. فانه لا بد من الاتحاح عند مستهل الهلال

همه نامداران فرومانندند
 که ای شاه پیروز^۲ با فر و داد
 همه نامداران ترا بنده بیم
 ۱۹۰۰ هر آنگه^۵ که فرمان دهد کارزار^۶

به پوزش برو^۱ آفرین خواندند،
 زمانه به دیدار^۳ تو شاد باد^۴
 به فرمان و رایت سرافکنده بیم
 نبیند^۷ ز ما کاملی شهریار^۸

از آنیس^۹ چو پششت با رای زن
 همی رفت^{۱۱} ازین^{۱۲} گونه تا ما نو
 تو گفتی که جامی^{۱۳} ز یاقوت زرد
 بدیشند^{۱۴} بر چهره شاه ماه^{۱۷}

زمانی شد اندر سخن^{۱۰} انجمن،
 برآمد نشست از بر گاه نو،
 نهادند بر چادر^{۱۳} لا زورد^{۱۵}
 خروشی برآمد ز درگاه شاه^{۱۸}

گفتار اندر لشکر کشیدن نوشین روان به جنگ خاقان چین^{۱۹}

۱۹۰۵ چو برزد سر از کوه رخشان چراغ
 خروش آمد و^{۲۱} ناله گاو دم
 فمادم به لشکرگه آمد سپاه
 به درگاه شد^{۲۲} یزدگرد دبیر
 نبشند^{۲۳} نامه به هر کشوری
 ۱۹۱۰ که شد شاه با لشکر از بهر^{۲۶} رزم
 فرمود^{۲۸} نامه^{۲۹} به خاقان چین

زمین شد بکردار زرین جناغ^{۲۰}،
 بیستند بر پیل روینه خم
 تیره زنان برگرفتند راه
 ابا رای زن موبد^{۲۳} اردشیر
 به هر نامداری و هر^{۲۵} مهتری،
 شما کهنتری را^{۲۷} مسازید بزم
 فغانیش^{۳۰} را هم بکرد^{۳۱} آفرین^{۳۲}

۱. ای: بگو: آ: بر آن: ۲. دل: ۳. فیروز: ۴. س: س: ۵. (نیز لن: بی): فرمان: متن = ۶. دل: ۴. س: ۴. س: ۲. (نیز لن: ب): باد شاد: متن = ۷. پازده
 دستنویس دیگر هدا: آنکس: ۸. دل: (نیز ق: ۴): شهریار: ۹. دل: ۱۰. (نیاید): ۸. دل: ۱۱. کارزار: (ق: ۴): ببیند ز ما کوشش کارزار: (بغافری
 ۱۸۹۷-۱۹۰۰): فلما أحسوا بتمره اهذروا و اتصلوا و استرضوه حتی رضی ۹-س: س: ۲. (نیز لن: بی: ب): وزان پس: متن = ۱۰. (نیز
 ق: ۴): ۱۰-ه: ک: شدندی سران: (ق: ۴): شدند از جهان: (ل: بورگان و کسری شدند: متن = ۱۱. پازده دستنویس دیگر ۱۱-س: س: ۲. (نیز لن:
 بی: بی): بود متن = ۱۲. ق: ک: دل: (نیز ق: ۴): ۱۲-ل: (نیز ق: ۴): زمین: ۱۳-ق: (تاجی): ۱۴-ع: چادری: ۱۵-س: بی: ک: س: ۲. (نیز ق: ۴): آ: بی: بی:
 لا جوده: متن = ۱۶. ل: (نیز لن: بی: و: ان: ۱۶-ک: نندیدند: ۱۷-س: (نیز بی: بی): ماه نو: (لن: بی: بی: شاه نو): متن = ۱۸. دستنویس دیگر ۱۸-س:
 (نیز لن: بی: بی): نو: (لن: بی: ک: و): ۱۹-ل: پیام فرستادن خاقان چین به کسری: ق: رفتن نوشین روان به رزم خاقان چین: ل: آ: رزم
 نوشین روان یا خاقان چین: متن = ۲۰. س: ۲. س: نو: س: ۲۰. آ: و: آ: و: آ: این بیت را نقل کردند ۲۱-ک
 (نیز ق: ۴): ۲۲-ع: ۲۳-ه: ۲۴-س: ک: (نیز لن: بی: و: آ: بی: موبد و: متن = ۲۵. ل: (نیز بی): ۲۶-ل: (نیز لن: بی: و: ان: ۲۶): نوشتند: متن =
 ۲۷. دستنویس دیگر ۲۵-ق: هم ۲۶-ق: ل: و: روی: (بی: و: سال) ۲۷-س: (نیز لن: بی: بی): کهنترانرا: (لن: کسری را: بی: بهتری را): ۲۸-ع: شما را
 کهنتری (وزن درست نیست)، متن = ۲۹. ل: ق: ل: س: ۲. (نیز ق: ۴): بی: و: و: ۳۰-ل: فرمود (حرف یکم بی نقطه): (بی: فرمود) ۳۱-ل: نا
 نامه (ل: ۳۰-ق: حقایقش (حرف چهارم بی نقطه): س: فغانیش (حرف چهارم بی نقطه): ل: (نیز ق: ۴): فغانیش: س: ۲. (نیز ل: ۴): فغانیش:
 متن = ۳۱-ل: (نیز و: بی): نکرد (بی نقطه): س: (نیز لن: بی: ل: بی): نکرد: متن = ۳۲-ق: ل: را نامه ای همچنین: متن = ک: (نیز لن: بی: بی)

که روی زمین جزا^۲ به دریا نمائدا!
درفش جهاندار بر^۳ قلب گام،
که گشت آفتاب^۵ از جهان ناپذیدا
همی^۸ گشت^۹ در کوه و در^{۱۰} مرغزار

یکی لشکری از مداین^۱ براند
زمین کوه تا کوه یکسر سپاه
یکی لشکری سوی گرگان^۲ کشید
۱۹۱۵ بیاسود^۶ چندی ز بهر^۷ شکار

به گرگان^{۱۲} همی رای زد با سپاه
شده^{۱۳} سفد یکسر چو دریای آب
زمین^{۱۴} برنتابده نه گاو^{۱۵} مرا
و زایران به^{۲۰} دشت دلیران^{۲۱} کشیم^{۱۹}
همان^{۲۳} تازیان را به دین^{۲۵} آوریم^{۲۳}
نه اورنگی شاهی^{۲۷}، نه از تخت^{۲۸} بخت^{۲۶}

به سفداندرون بود خاقان که^{۱۱} شاه
ز خویشان ارجاسپ و افراسیاب
همی گفت خاقان: سپاه مرا
از^{۱۶} ایدر^{۱۷} سپه سوی^{۱۸} ایران کشیم^{۱۹}
۱۹۲۰ همه خاکی ایران^{۲۲} به چین آوریم^{۲۳}
نمانم که کس تاج دارد، نه تخت^{۲۶}

جهانجوی^{۳۰} با لشکری جنگجوی^{۳۱}
کز ایران بجنید با^{۳۳} فرهی!

همی بود یکچند با گفت و گوی^{۲۹}
چنین تا بیامد ز^{۳۲} شاه آگهی

۱- لشکر از نامداران ۲- (ق: ۲، ر): با پس از این بیت افزوده است:

ز گرد سپاهش زمین تیره شد
همی دیده از دیدنش خیره شد

- ۳- (نیز ق: ۲، ل: ۱، و: ۱): در ۴- ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲): گردان: متن = دوازده دستنویس دیگر هکذا: شد خاک و سنگ (ل: ۲، بیاسود و) ل: ۲، بزم و ۸- (ق: ۲، غمی: ۱، همه) ۹- (نیز ل: ۱، ل: ۲، و: ۱): بود: متن = ل: ۱، ق: ۱- (نیز ق: ۲، ب) ۱۰- ل: ۱، س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، و: ۱): بر کوه و بر (ب: در: متن = ل: ۱، س: ۱ (نیز ل: ۱، ل: ۲، ب): بنداری (۱۹۱۵، ۱۹۰۱): ثم لما استهل الهلال شدت الكومات علی كواهل القبول، وأظلت الأساد علی حواری الخیول، و سار الملک من المعدن متوجه نحو خراسان فی جمع عظیم ترجیحاً تحتهم الأرض. فلما وصل إلى جرجان ختم لیستریح بها أياماً ۱۱- (ل: ۲، یکماه) ۱۲- ل: ۱، ق: ۲: از ایران ۱۳- ل: ۱، شد ۱۴- (ب: دز زمی) ۱۵- ل: ۱ (نیز ق: ۲، کلاه) ۱۶- (ل: ۲، حازم) ۱۷- (و: اینجا) ۱۸- س: ۱ (نیز ل: ۱، سوی شهر: (ب: سوی بیروز) ۱۹- ل: ۱، ق: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، ب): کشم: متن = ل: ۱، س: ۱ (نیز ل: ۱، ق: ۲): ۲۰- (و: ایشان به: ۲) (نیز ل: ۲، ب، و: آ): بنزدیک: (ق: ۲، از ایران): متن = ۲۱- س: ۱ (نیز ل: ۱، ل: ۲، ب): و ز آنجا به شهر دلیران: ق: به سوی دلیران و شیران: متن = ل: ۲، ۲۲- (ل: ۱، ایران) ۲۳- (نیز ل: ۱، ب: ۱): آورم: متن = ل: ۱، س: ۱ (نیز ق: ۲، ل: ۱، ل: ۱، ب، و: ل: ۲، همه: ۲) همی: متن = ل: ۲ (نیز ل: ۲، ۲۵- ل: ۲، برین: که: بر زمین: س: ۱ (نیز ل: ۲): تاجداران (ل: ۲): تاجداری: به چین: (ل: ۱، ب): تاجداران بدین (ل: ۱، این: ب: کین): متن = ل: ۱، ق: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، و: ۱) ۲۶- ل: ۱، ق: ۲: بخت: متن = بخت: بخت (حرف یکم بی نقطه) ۲۷- ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، ل: ۲، ب: ل: ۱، ب): آئین شاهی: (نیز ل: ۱): آئین شاهان: متن = ل: ۱، س: ۲ (نیز ق: ۲، و: ۱) ۲۸- س: ۱ (نیز ل: ۱، ل: ۱، ب): گاه و نه: ق: ۲ (نیز ل: ۲، ک: ۲، و: نه: ۲) و نه: (ل: ۲، درج و نه: بدکشور نه: آئین: ق: ۲، و بر چرخ: آ: و نه گاهی نه: متن = ل: ۱ بنداری (۱۹۱۶، ۱۹۲۱): و کان الخاقان: حیث لا علی ظاهر سمرقند. و کان یشارو أصحابه فی قصد ایران و ثقب یلاها و استباحة أمیرالها و استباح رجالها ۲۹- (گور) ۳۰- ل: ۱، س: ۲: جهانجوی و ۳۱- س: ۱: لشکر بر آب روی (روز در دست نیست): ق: ۱، س: ۲ (نیز ل: ۱، ب): لشکر و (ل: ۱، ب: حور) آب روی (ل: ۱، و: ۱): متن = ل: ۲، ل: ۱ (نیز ل: ۱، و: ۱): به: متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۳- (ق: ۲، ل: ۱)

مگر تیره^۴ باشد دل و رای اوی^۳
به دیدار او بر فلک ماه^۸ نیست!
ز جایی^۹ که گنجست^{۱۰} و^{۱۱} آبادبوم!
جهاندار و بیدار و^{۱۲} پیروزبخت!

یکی رای شایسته^{۱۳} افگند بن^{۱۴}
که این را چه بیند خردمند روی؟
که تماش نشاید بطن^{۱۸} خیرخیر^{۱۹}
به از بر^{۲۳} پراگندن گنج نیست!
نه گستردهی روزی تنگ و نبرد^{۲۷}،
همان پوشش و نغز^{۳۰} گستردهی!
درم خوار گیرد^{۳۲}، تن آسان شود!

ز شاهان^۱ نجوید^۲ کسی جای اوی^۳
که با فر او تخت^۶ را شاه^۷ نیست
همی باز خواهد ز هند و ز روم
خداوند تاجست و زیبای تخت

۱۹۴۰ چو بشنید خاقان ز موبد سخن
چنین گفت با کاردان راهجوی^{۱۵}
دو کار است پیش آمده^{۱۶} ناگزیر^{۱۷}
که^{۲۰} از رزم^{۲۱} او بار جز^{۲۲} رنج نیست
ز دینار پوشش^{۲۴} نیاید^{۲۵}، نه خوردن^{۲۶}
۱۹۴۵ بدو^{۲۸} ایمنی باید^{۲۹} و خوردنی
هر آنکس که از بد^{۳۱} هراسان شود

۱-ب: به شاهی) ۲-ق: ندارد ۳-د: کسی ۴-نیز ق: ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷۳، ۱۳۷۴، ۱۳۷۵، ۱۳۷۶،

که داند سخن گفت و داند شنید
سخن دان چینی چو ارتنگه^۵ چین
نهان^۶ بر سخن تا^۸ در شهریار

ز لشکر سخن گوی ده^۱ برگزید
یکی نامه بنیشت^۳ با آفرین^۲
برفت این^۴ خریدافته ده شوار

بیاراست ایوان شاهنشهی
ز درگاهشان شاد^۹ یگذاشتند
ابا نامه و هدیه^{۱۱} و با تثار
ز خاقان پیرسید و بنشاختشان^{۱۲}
بدادند پیغام خاقان چین^{۱۳}
فرستاده بنهاد پیش دبیر^{۱۴}
همه^{۱۹} انجمن ماند^{۲۰} اندر شگفت!
ز دادار بر شهریار زمین^{۱۳}

۱۹۵۰ به کسری چو برداشتند آگهی
بفرمود تا پرده برداشتند
برفتند هر ده^{۱۰} بر شهریار
جهاندار چون دید بنواختشان
نهادند سر پیش او^{۱۳} بر زمین^{۱۴}
۱۹۵۵ به چینی یکی نامه بی^{۱۵} بر حریر
چین آن^{۱۷} نزد گردان به^{۱۸} خواندن گرفت
سر نامه بود^{۲۱} از نخست آفرین^{۲۲}

(د. ل. ۱) (نیز: بی. ۲، ب. ۱): سخن گوی؛ س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): سخن دان یکی؛ متن: ع. ل. ق. ک. (نیز: ق. ۲). ل. ۲: داند گفتار دانا شنید؛
س. گوید چو گفتار داند؛ ق. گویند و داند گفت و ده؛ گویند گفتار و داند؛ ل. ۲ (نیز: بی. ۲، ب. ۱): گوید و (ل. ۳: که) گفتار داند؛ (ق. ۲): گفتار
گویند داند؛ بی. چوید چو گفتار داند؛ ب. هم گوید و گفته خاند؛ (ل. ۲): گویند گفتار داند؛ متن: س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): بنداری (۱۹۴۷). تم
به اختصار عشرة من الکفاة الهامة ممن يحسن أن يقول و يسمع؛ س. ق. در اینجا سرنویس دارند؛ س. آمدن فرستادگان خاقان بنزد
نوشین روان؛ ق. نامه خاقان چین بنزد یک نوشین روان ۳- ل. ۳، س. ق. ل. ۲، س. ۲ (نیز: بی. ۲، ب. ۱): بنوشت؛ متن: ک. ۳- س. ۳، ک. ل. ۲، س. ۲ (نیز: بی.
ل. ۲، ب. ۱): پر آفرین؛ (بی. ۲: پر آفرین)؛ متن: د. ل. ق. (نیز: ق. ۲، ب. ۱): هلا: از ننگ؛ ل. ۲ (نیز: بی. ۲، ب. ۱): ده از ترک و س. ۲ (نیز: بی. ۱): ده از (ا:
آن) ترک؛ (بی. نوک: (ا))؛ بی. ده از مرید ترک و ده؛ چین همچو ارشک؛ (ل. ۳: چین ده از ترک)؛ ق. سخن گوی چینی چو از ننگ؛ (ق. ۲):
سخن گوی چینی بر آئین؛ بی. ابا نامه ده تن ز ترکان؛ و بدو داد مریدی ده از ترک)؛ متن: ک. بنداری (۱۹۴۸). و کتب (بی کسری علی
الحریر الصینی کتابا فخرهم به الیه. علی ل. ۲ (نیز: بی. ل. ۲، ب. ۱): آن؛ س. ۲: از ق. ز یزدان؛ متن: س. ک. بنداری (۱۹۴۹): فسار الرسل یما نحلوا من
تعالیه؛ س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): زیان؛ متن: ل. س. ل. ۲ (نیز: ق. ۲، ب. ۱): بی. بد. ل. ۲، ب. ۱): ا. (با): بنداری (۱۹۴۹): فسار الرسل یما نحلوا من
رسالة الخاقان حتی وصلوا الی حخیم آنوشروان ۹- (ق. ۲، بی. ۲: خوار) ۱۰- (ل. ۲، ب. ۱): هر دو ۱۱- ق. هدیه و نامه ۱۲- (بی. بنواختشان
پسوند ندارد) ۱۳- ق. یکسره ۱۴- س. ل. ۲، س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): بی. بر زمین پیش اوی (س. بی. اوی) - چون خوش اوی (س. بی. اوی)؛
خاقان چین (پسوند ندارد)؛ متن: د. ل. ق. ک. (نیز: ق. ۲، ب. ۱): بنداری (۱۹۵۰-۱۹۵۴): فلما رفعت دونهم الحجب دخلوا علی ملک
بملاً العیون روعة و بهاء و ابهة و سنا قلوبا بین یدیه الارض فوفوه شرائط الاعظام و الاجلال، فأکر مهم الملك و سألهم عن الخاقان
و انتظام أحوال مملکته و لتساق امور دولة ۱۵- س. ل. ۲، س. ۲ (نیز: بی. بی. ل. ۲، ب. ۱): نامه بد؛ (ل. ۲: نامه و؛ و: نامه (وزن دوست نیست))؛
متن: د. ل. ق. ک. (نیز: ق. ۲، ب. ۱): ۱۶- (بی. وزیر)؛ بنداری (۱۹۵۵): فأثرو الرحالة و سلموا الكتاب الیه ۱۷- س. ل. ۲ (نیز: بی. ل. ۲، ب. ۱): همان؛ ق.
(نیز: ق. ۲)؛ چو آن؛ س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): چنان (چون آن)؛ (و: همی)؛ متن: ۱۸- س. ۲، ک. ل. ۲، س. ۲ (نیز: بی. ل. ۲، ب. ۱): پر دگر د (در س. و حرف
یکم بقله ندارد) آن (بزرگردان) به ق. بزرگردان به (حرف یکم و از نخست بی نقطه)؛ ل. دبیر آن زمان نامه (بی. چو خواننده آن را
به)؛ متن: س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): ۱۹- س. ل. ۲ (نیز: بی. بی. ل. ۲، ب. ۱): از او؛ ق. از آن؛ ک. س. ۲ (نیز: ل. ۲، ب. ۱): کران؛ (ق. ۲: کزو)؛ متن: د.
۲۰- س. ل. ۲ (نیز: بی. ل. ۲، ب. ۱): مانده؛ متن: د. ل. ق. ک. س. ۲ (نیز: ق. ۲، ب. ۱): و (ا): بنداری (۱۹۵۶): فلتحه بزرگرد الکاتب، و هو کاتب و
صاحب سر و مثنی موبد الموبدان فی حضرته، فقراه علیه ۲۱- ل. ۲: بد؛ متن: س. ق. ک. س. ۲ (نیز: بی. ۲۷- (بی. آفرین از نخست)
۲۲- س. ۲ (نیز: بی. ل. ۲، ب. ۱): شاه (ل. ۱): شهر)؛ ایران زمین؛ (بی. ز دادار بر شهریار درست (ا))

دگر سرفرازی و گنج و سپاه
 سدیگر^۱ سخُن آنک^۲ ففغور چین
 ۱۹۶۰ مرا داد^۵ بی آرزو^۶ دخترش
 و زان^۹ هدیه کز^{۱۰} پیش نزدیک شاه
 بدان کینه^{۱۴} رفتم^{۱۵} من از شهر^{۱۶} چاج^{۱۶}
 بران^{۲۰} گونه رفتم^{۲۱} گل ز زیون
 چُن^{۲۲} آگاهی^{۲۵} آمد^{۲۶} به ماچین^{۲۷} و چین
 ۱۹۶۵ ز پیروزی شاه^{۲۹} و مردانگی
 همه دوستی بودی اندر نهان^{۳۱}
 بچُن^{۳۲} آن نامه بشنید^{۳۵} و گفتار اوی^{۳۶}
 بزرگی و مردی^{۳۷} و بازار^{۳۸} اوی^{۳۹}

سلیح و^۱ بزرگی نمودن به شاه
 مرا خواند^۲ اندر جهان آفرین!
 نجویند جز رای ما^۷ کشورش^۸
 فرستاد و^{۱۱} هیتال^{۱۲} بستد ز^{۱۳} راه،
 که بستانم از غانقر^{۱۷} گنج^{۱۸} و تاج^{۱۹}
 که شد^{۲۲} لعل گون^{۲۳} آب جیحون ز خون!
 به گوینده بر خواندیم^{۲۸} آفرین
 خردمندی و شرم^{۳۰} و فرزاندگی
 که جویم با^{۳۳} شهریار جهان^{۳۳}
 بزرگی و مردی^{۳۷} و بازار^{۳۸} اوی^{۳۹}

امل ل^۲ (نیز لن، ن، آ، ب): جویما سی (نیز لن): سلاح؛ متن = ک، س، آ (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا). ۲- ل (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا): سه دیگر: ق: دوه دیگر؛
 متن = س، ک، ل، آ، س (نیز لن، ب، ب). ۳- (ل، ل، ل، آ، ب، ن، آ، آنکه) ۴- (ل: خوراندن) ه: (بورد) ع: (بی آرزوی: س، ل، آنیز لن،
 و، ان، آ، ب): بر آرزو: ق: ناخواسته: (ل: با آرزو): متن = ک، س، آ (نیز ق، آ، ب، ا). ۷- ل: من: (ق، ل، آ، ب، ا): (نیز ب، ا): نجوید بجز ما ایا؛
 (ن: نجوید بجز شاهی و ا، ن: نجوید بجز ما کسی): متن = ق، ک، س، آ (نیز ب، و، ا): متن = ق، ک، س، آ (نیز ب، و، ا). ۸- س، ل (نیز لن، ق، آ،
 ل، آ، ب): لشکرش: متن = ل، س، آ، بنداری (۱۹۵۷-۱۹۶۰): و کان مفتحا یذکر الله تعالی و الثناء علیه و منشی بکلام یعرب عن ادلاله
 بقوته و استظهاره بشوکنه ۹- س، کوان: ل، آ، س (نیز لن، ب، ب): از آن: متن = ل، ق، ک، (نیز ق، آ، ب، ا). ۱۰- ل: در: (ق: ک): (نیز لن،
 ل، آ، ب): جویما متن = ده دستنویس دیگر ۱۲- (ل، ل، آ: هیتال و) ۱۳- س، ل (نیز لن، ق، ل، آ، ب، ا): به: (نیز لن، آ، ب، ا):
 بنداری (۱۹۶۱): ثم قال: ایا کتا خطینا الیه عقیلة مودتیه و کریمه مصادقته، و اهدینا الی حضرته یرسم خدمته تحفا من بلاد الصین
 فترضی لهما ملک الهیاطله، و ارسل جماعه من اصحابه فانتبهیها و قتلوا المرسل المفضده معها ۱۴- ل: برین گونه: س، ق، (نیز لن، ب، ا):
 بر آن کینه: (ل: بر از کینه): متن = ک، ل، آ، س (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا). ۱۵- ل: (ن: بر قتم (وزن درست نیست)) ۱۶- (عاج: ا): (ل: ۱۷- ل:
 غانقر (حرف سوم نقطه ندارد): س، آ: عانقر: (لن: عانقر (حرف سوم بی نقطه): ل: عانقر: ل: عانقر: و غانقر (حرف چهارم نقطه
 ندارد): (ل: غانقر) ۱۸- (ق: تخت) ۱۹- (ل: ن: چاج (پساوند ندارد)) ۲۰- ل (نیز لن، ل، آ، ب، ا): بدان: (و: از آن): متن = س، ق، ل، آ، ل (نیز
 لن، ق، ل، آ، ب، ا). ۲۱- ل (نیز ل، آ، ب، ا): به: متن = س، ق، س، آ (نیز لن، ق، آ، ب، ا، ب، ل، آ، ب، ا). ۲۲- ل: (ب: آ، ب، ا): (نیز لن، ل، آ، ب، ا):
 لعل نام: (ب: همجو لعل): متن = ل، س، ق، ل، آ (نیز لن، ق، آ، ب، ا، ب، ل، آ، ب، ا): (ک: این بیت و بیت سپسین را بنده: بنداری (۱۹۶۲-۱۹۶۳): لوجب
 علینا الانتقام منه نهضتینا الی بلادهم، و دلفنا لقتالهم فقتلناهم حتی سال جیحون بدمانهم ۲۳- ل، س، ق، ل، آ، س (نیز لن، ب، ا): چو: متن
 تصحیح قیاسی است ۲۵- ل: آگاهی (وزن درست نیست) ۲۶- ق: حآمد: ۳۷- ل، آ، س (نیز لن، ل، آ، ب، ا): به: متن = ل، ق، (نیز
 ب) ۲۸- (ق: آن: خواندم) ۲۹- (ل: واه: آن: پیروزی شاه) ۳۰- س، ب، آ: شاه: ق: زور: (ل: خردمند شاهی): متن = یازده دستنویسی
 دیگر ۳۱- س، ل، آ، س (نیز لن، ب، ب): جسم اندر نهان: (ل: جهان): ق: که بودم اندر نهان: (ق: خواستیم در نهان): متن = ل، ۳۲- س،
 ل، آ، س (نیز لن، ل، ل، آ، ب، ا): که باشد ایا: (ب: که و وزم یاه: و که باشیم ایا): متن = ل، ق، ک، (نیز ق، آ، ب، ا). ۳۳- (ل: اندهان): (بنداری
 (۱۹۶۶-۱۹۶۴): و قد بلغنا ما تخصص به الملک من الأبهة و الجلاله و العقل و الحیاء و علو الذکر و النباهه فأثرنا أن تکون سینا و بینه
 صدائقه آکیدة و مودة مهیلة، فإن رأى الملک أن یتشید قواعدها و تمهید میانها، و یجاوبنا عن رسالتنا بما یری
 فیها ففعل ۳۴- ل، س، ک، ل، آ، س (نیز لن، ب، ب): چو: (ق: که): متن تصحیح قیاسی است ۳۵- س، ق، ل، آ، س (نیز لن، ل، آ، ب، ا): از
 نامه بشنید: (ل: نشنید) ۳۶- ل، س، ک، (نیز ل، آ، ب، ا، ب، ا): او: متن = ل، آ، س (نیز لن، ق، ل، آ، ب، ا، ب، ا): (نیز لن، ل، آ، ب، ا):
 کردی: متن = ل، ک، س، آ (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا). ۳۸- س، آ: آزار: (ل: این بیت را ندارد

ستودند بسیار و^۱ بنواختندا
 فرستاده را خواستی^۳ شهریار
 به ایوان^۶ بزم و به نخچیرگاه
 ز گرد سواران هوا^۷ تیره گشت!
 بلوچی و گیلی به^۹ زرین^{۱۰} سپرا
 پرستنده نزدیک شاه آمدندا
 ببرند و^{۱۳} شمشیر زرین نیام
 توگفتی^{۱۷} که زاندر^{۱۸} آهن سرشت^{۱۹}!
 برو تخت^{۲۱} پیروزه هم رنگ^{۲۲} نیلا
 همی کز شد^{۲۲} مردم تیزگوشا
 ز هر^{۲۶} شهریاری ز^{۲۷} آبادیوم،
 برقتند یکسر بر^{۲۹} شهریار
 ز خورشید^{۳۷} تا پشت^{۳۳} ماهی که راست^{۳۱}
 زمین پر شد^{۳۵} از آلت کارزارا

فرستاده را جایگه ساختند
 چو خون و^۲ می آراستی میگسار
 ۱۹۷۰ پیوند^۴ یک ماه^۵ نزدیک شاه
 یکنی بارگه ساخت روزی به دشت
 همه مرزبانان به^۸ زرین کمر
 سراسر بدان بارگاه آمدند
 چو^{۱۱} سیصد ز بالای^{۱۲} زرین ستام
 ۱۹۷۵ درخشدن تیغ^{۱۴} و^{۱۵} روپین^{۱۶} و خشت
 به دیبا بیارسته پشت^{۲۰} پیل
 زمین پرخروش و هوا پر ز جوش^{۲۳}
 فرستاده ی برد و^{۲۵} هند و روم
 ز دشت سواران نیزه گزار^{۲۸}
 ۱۹۸۰ به چینی نمود آنک^{۳۰} شاهی که راست^{۳۱}
 هوا پر شد از جوش و گرد^{۳۳} سوار

۱-که برفند و هرگونه! بنفاری (۱۹۶۷، ۱۹۶۸): قال: فلما وقف كسرى على ذلك الكتاب أمر بإتزال الرسل و إكرامهم ۲-س (نیز لن،
 لن، ۲، ب): جردال! خون! (لن: خان! متن = دل، ق، ک، ه، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و، ۱) ۳-س، ل (نیز ق، ۲، لن، ب): خواندی! متن = دل، ق، ک، ه،
 س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و، ۱) ۴-ل (بیرند) ه: هفته هفت (ل: نیز ل، ب، و، ۱): ایوان و! متن = دل، س، س، ۲ (نیز لن، ل، ۲، و،
 لن، ۲، ب): کیت های ۱۹۷۰-۱۹۷۲ را ندارد! بنفاری (۱۹۶۹، ۱۹۷۰): و كان كل يوم يحضرهم عند السمات حتى مضى على ذلك شهر
 ۷-س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ۱): جهان ۸-ل (نیز ب): چه < ۹-ل (ن: ان: گیل و به: ب: گیلی و به (وزن درست نیست): ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ۲، ل، ۲): ز
 کوچ و زیلان به (س، ۲، ل، ۲): چه ع: و! (و: به کوچی و گیلی و! متن = دل، س، ق (نیز ق، ۲، لن، ب، و، ۱) ۱۰-ق: سیمین ۱۱-ل (و: د): ل، ۲، س، ۲:
 پیلان: ل، ۲: دیند پیلان! متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-ل (نیز لن، ل، ۲، لن، ۲، ب): ج: متن = س، ۲ (نیز ب، و، ۱) ۱۴-س، ل، ۲
 نیز لن، لن، ۲، ب، ۱: نیز! متن = دل، ق، ک، ه، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و، ۱) ۱۵-ل (ب: ج: ج) ۱۶-ل (نیز لن، ۲، ل، ۲): زمین (حرف سوم بی نقطه!)
 متن دوازده دستنویس دیگر: زرین ۱۷-ل: گوش ۱۸-ل (ن: زراندر بر: ب: به زراندر) ۱۹-ل: نوشت ۲۰-ک: شصت ۲۱-ل (نیز لن):
 بدو تخت: س، ۲ (نیز ل): بر او تخت (چ: بر او تخت): متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲-ب: مانند) ۲۳-ق: ک: بر ز جوش و هوا
 پرخروش ۲۴-س، ۲ (نیز و، ۱): گر شلی: (ق: کر شود: ل: که شلی!) متن = ل، س، ک، ل (نیز لن، ل، ۲، ب، لن، ۲، ب): بنفاری
 (۱۹۷۱، ۱۹۷۷): ثم أمر بأن ينصب له سواق عظيم في الصحراء، و جلس فيه و حضره جميع مرزاة بلاده و عظماء مملكته في زينتهم
 و هدتهم، ماثلين في خدمة تخته صقفا ۲۵-ق: بربر و! ک: فرستاده بر دوع و بر: ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، و، ۱): فرستاده بود آنچه (ل: ل، ۲:
 آنچه) از متن دل، س، ق (نیز ب، و، ۱) ۲۶-ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، و، ۱): بدان! متن = دل، ک (نیز ق، ۲، ب، و، ۱) ۲۷-ق: ک (نیز ب، و، ۱): ل، ۲، و، ۱ (نیز ل، ۲، و،
 ل، ۲، ب): (ل: ج: ج) متن = دل، س (نیز ق، ۲): در: ب: این بیت با بیت سیمین پس و پیش شده است: لن، ب، این بیت را نثارند ۲۸-ل، ل، ۲
 (نیز ل، ح: ک: گل: متن = ج، س، ق، ک، ه، ۲ (نیز لن، و، ب) ۲۹-ل: سوی ۳۰-ب، لن، ۲، ب، ۱ (آ: ب: آنک) ۳۱-س، ل، ۲، س، ۲ (نیز لن، لن، ۲، و، لن، ۲، ل):
 مرست مرست: (ب: و راست، مرست): متن = دل، ق، ک (نیز ق، ۲، ب، و، ۱) ۳۲-ک: خورشید ۳۳-ل (نیز ل، ل، ۲): برج: (و: در گاو تا برج (ح: بیت
 ۳۴-ل (نیز لن، ل، ۲، لن، ۲): جوش گرد: ک: کوس و گرد: (ق: ک: گرد و جوش: آ: جوش گرد و! س: بز
 جوش از جوش و گرد (وزن درست نیست): متن = دل، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ب، و، ب) ۳۵-ق: ی: بد بر: ل، ۲: شد: (ل))

سواران جنگی همی^۱ ناخستندا
 بگشتند گردنکشان یک زمان
 به یک سو پیاده، به یک سو^۵ سوارا
 ز هر نامداری و هر مهتری،
 همان^۸ چهره و نام^۹ و آواز اوی^۷
 بگفتند کین شاه گردن فراز،
 به گردان لشکر^{۱۵} نماید ستان؟
 ازو داشتی هر یکی^{۱۷} یادگار
 سخن داشتی یار^{۲۱} همراو^{۲۲} خویش
 به دیده ندیده ست^{۲۵} پیر و جوانا

بگفتند با شهریار جهان
 که آرد^{۲۷} به دشت آلت کارزار
 بفرمود تا برگشاید^{۲۸} گره
 نبردشتی جوشن او ز جای

به دشت اندر آوردگه ساختند
 به گویال و تیغ و^۶ به تیر^۳ و کمان
 همه دشت زوبین ور و نیزه دار^۴
 ۱۹۸۵ فرستادگان را ز هر کشوری
 شگفت آمد از^۶ لشکر و ساز اوی^۷
 فرستادگان^{۱۱} یک به^{۱۱} دیگر به راز^{۱۲}
 هنر جوید^{۱۳} و هیچ بیچد^{۱۴} عنان؟
 هنر گر نمودی به ما^{۱۶} شهریار
 ۱۹۹۰ چو هر یک^{۱۸} برفتی بر^{۱۹} شاه^{۲۰} خویش
 بگفتی که چون^{۲۳} شاه نوشین روان^{۲۴}

سخن هرج گفتند اندر^{۲۶} نهان
 به گنجور فرمود پس شهریار
 بیاورد خفتان و خود و زره
 ۱۹۹۵ گشاده برون کرد^{۲۹} زور آزمای

۱-ب: جمعی؛ ع: این بیت را ندارد ۲-ا: (ج:ج) ۳-س: ۴-گ: (ن: تیر و به تیغ) ۵-ق: (ج:ج) نیزه دار؛ ل: زوبین زد و نیزه دار؛ س: ل (نیز لن، بی:ب: نیزه ور و خشت دار؛ ل: زوبین بد و نیزه دار؛ ن: بد نامور و خشت دار)؛ متن: ق، ک، س: ۲ (نیز بی، و) ۶-ق: (بدیگر)؛ ک: ز یکسو پیاده بدیگر ۷-ق: ک (نیز بی)؛ آن: متن: بیازده دستنویس دیگر ۷-ل: ک، س: ۲ (نیز ل، آ، ب: آ، ب: اوه: متن: ل (نیز لن، ق: آ، بی، و) ۸-س: ل، ۲، س: ۲ (نیز لن، بی، ل، و: ب: هم از؛ متن: ل، ق، ک (نیز ق، آ، ب: ۹-س: ل (نیز لن، بی، ل، آ، ب: ساز؛ بی: چهره و ساز)؛ متن: ده دستنویس دیگر: بشاری (۱۹۷۸-۱۹۸۶): ثم امر بیدخال رسل الهند و الروم و سائر الأقالیم، ثم امر بیدخال رسل ملک الصین قدخلوا فراوا من الروعة و الجلالة و الهیة و البهاء ما دهشوا له ۱۰-ل: (ن: فرستادگان را (وزن درست نیست)) ۱۱-ق: (ج:ج) ۱۲-س: ۲ (نیز لن، بی، ل، و: ب: فراز؛ متن: ل، ق، ک (نیز ق، آ، ب: ل (این بیت را ندارد ۱۳-ل: بیچد ۱۴-س: ل، آ، س: ۲ (نیز لن، بی، ب: هم بیچد؛ ق: بیچ و تاب؛ متن: ل، ک، ۱۵-ل: کردار پیکر (گردان لشکر) ۱۶-س: ل (نیز ل، آ) هنرها که بنمودشان؛ ل: هنرها که بنمودان؛ س: ۲ (نیز لن، و، ل، آ، ب: هنرها که بنمودان؛ بی: هنرمان که بنمودان)؛ متن: ل، ق، ک (نیز ق، آ، ب: ۱۷-ق: آ، کس؛ بی: ل (نیز لن، بی، ل، و، ل، آ، ب: داشت باید بدل؛ ق: داشت مانی بدل؛ ک (نیز بی)؛ داشتی (کد داشتی (وزن درست نیست)) بدل؛ س: آ (نیز بی)؛ کزو (بدا: زان) داشت باید بدل؛ متن: ل، ۱۸-س: بی (نیز لن، ق، آ، ب: آ، ب: کس؛ بی: چو چو هر کسی (ل: متن: ل، ۱۹-س: ۲ (نیز ل، و، ل: س: ۲۰-ق: آ، خان) ۲۱-س: ل، آ، س: ۲ (نیز لن، بی، بی، یاه؛ ق: یاه؛ م: ناو؛ ق: یاه و؛ متن: ل (نیز ج، بی) ۲۲-ل: (باجان) ۲۳-ک: دبا ۲۴-ل: (نوشیروان) ۲۵-ل: ق، م: بنیستند؛ آ: بدیست (ل: آ)؛ ج: بدیست؛ ق: آ: ندید و نیبند)؛ متن: س: س: ۲ (نیز لن، بی، ل، و، ل، آ، ب: بشاری (۱۹۷۷-۱۹۹۱): فجمعوا یتاجون و یقولون: قد وقفنا علی فخامة قدر هذا الملك فلو وقفنا علی فروسیه و شجاعته! ۲۶-س: بی (نیز ق، آ، ب: بی، ل، آ، ب: حدیث فرستادگان در؛ ز گفت فرستادگان؛ متن: ل: این بیت را ندارد ۲۷-س: ل (نیز لن، آ، و، ل، بی، ل، آ، ب: آری)؛ متن: ده دستنویس دیگر: بشاری (۱۹۹۲-۱۹۹۳): فظن الملك لسانا در بینهم فأمر بإحضار عذته ۲۸-ل: (برگشاند) ۲۹-س: ل (نیز لن، بی، ب: یکی کرد؛ ق: کد بری کرده س: یکی گرز؛ ل: برو کرده؛ متن: ل

نیرداشتی جز بر و یالِ اوی^۲
 نه از نامداران چندان جنگجوی^۳
 یکی گرزهی گاوپیکر به دستا
 ز بالای او خیره گشت^۴ انجمن^۵
 هم از پشت پیلان جرننگ^۶ درای
 زمین آمد از سم^۷ اسپان به رنج^۸
 چپ و راست گردان و پیچان^۹ عنان
 یگایک نهادند سر بر زمین^{۱۰}

یگایک برفتند با او مهان^{۱۱}
 ایا موئید موئدان^{۱۲} اردشیر
 نیستند^{۱۳} بنیشت^{۱۴} بر پهلوی^{۱۵}
 سر نامه کرد آفرین از نخست،
 بلندی و تندی^{۱۶} و مهر آفرید
 خرد بر توتایی او گواست
 بی مور بی^{۱۷} او زمین^{۱۸} نپردا

همان^۱ خود و سختان و گوپال اوی^۲
 کمانکش نبودی به لشکر^۳ چن اوی^۴
 به آوردگه رخت چون پیل مست
 به زیر اندرون بارهی گامزن
 ۴۰۰۰ خروش آمد و ناله‌ی کزه‌نای^۵
 تیرمزان پیش بردند^۶ سنج^۷
 شهشاه با خود و گیر و بینان^۸
 فرستادگان خواندند آفرین

به ایوان شد از دشت شاه جهان
 ۲۰۰۵ بفرمود تا پیش او شد دبیر
 به قرطاس بر نامدی خسروی^{۱۹}
 قلم چون دو رخ را به^{۲۰} عنبر بست
 بر آن^{۲۱} دادگر کو سپهر آفرید
 همه بندگانیم و او پادشاست
 ۲۰۱۰ نفس جز به فرمان او نگذرد^{۲۲}

۱-نیز ل: گ: ه: ۲-ل: گ: م: ۳-نیز و: ا: ب: ۴-او: او: لوی (پساوند ندارد): متن ۵-نیز ل: ن: پ: ن: ۶-در ق: این بیت پس از
 بیت ۱۹۹۱ آمده است ۳-د ز لشکر: م: ل: ۴-نیز ل: ن: ل: ن: ۵-ب: ز لشکر کمان آور نبود: ق: همان کس (د کمان کش) نبود ز
 لشکر: م: ۶-نیز ل: م: ه: ا: ز لشکر کمانکش نبود: ق: کمانش نبود به لشکر: متن ۷-نیز ق: ه: ق: ۸-ل: جز اوی: (ن: ل: م:
 ه: چو اوی: ا: چنو (پساوند ندارد): متن ۹-د: مستویس دیگر ه: پر خاشجوری: م: ۱۰-نیز ل: ۱۱-چنو جنگجوی: (ب: ا: چو او: ا):
 چن (جنگجوی: بنامی (۱۹۹۶-۱۹۹۷): ضماوا بختانه، و کان لایقدر الرجل القوی علی حمله. لجلو ازاره و لسه ۱۲-ل:
 شد ۱۳-انجمن: م: ۱۴-کر نای: ۱۵-بانگ: م: (نیز ق: ۱۶-جرنگ و: ق: چورنگ و: ل: ۱۷-درنگ: (م: ز رنگ: م: ۱۸-پیلانش بانگ:
 متن ۱۹-نیز ل: ن: ا: ب: ۲۰-و: این بیت را ندارند ۲۱-ق: تیره جزنان: پیش بردند و: ۱۱-ل: م: ۲۲-نیز ل: ب: صنج: (ن: هف: ا:
 متن ۲۳-ق: ۲۴-این بیت را ندارند ۲۵-نیز ق: ا: ب: نعل: متن ۲۶-ل: ن: زمین همچو دریا بر آمد بکف: متن ۲۷-ل: م: ۲۸-م: ل: م: ۲۹-نیز ل:
 ل: م: برگزوان: (ق: گرز و خود و سنان: متن ۳۰-ل: م: ۳۱-ب: پیچان گردان: ۳۲-ل: این بیت و بیت سیمین را ندارد: بنامی
 (۱۹۹۸-۲۰۰۳): تم و کب و خرج فی القضاء، و طلاع تلک الأرض کرا دس الفرسان و اطلاب الشجعان مظاهیرین بین أسلحتهم
 فرکض مینا و شمالا، و أظهر من افواج فروسیه ما حیر الحاضرین ۳۳-ل: م: نهان: ل: این بیت را ندارد: ل: م: ق: م: ۳۴-در اینجا
 سرنویس دارند: نامه کسری به خاقان چین: م: پاسخ نامه خاقان چین از نزد توشین روان: ق: پاسخ نامه خاقان از توشین روان: م: ۳۵-
 پاسخ نامه کسری به خاقان چین ۳۶-ل: ق: م: مویدان مویدا ۳۷-ل: م: ۳۸-نیز ل: م: ل: م: ۳۹-پهلوی: خسروی (ل: ۴۰-ل: م: (نیز ل: ن: ل: م: ۴۱-ب: نویسنده:
 متن ۴۲-ل: م: (نیز ل: م: ل: م: ۴۳-ب: بنوشت: متن ۴۴-ک: از ۴۵-ق: م: ۴۶-ل: م: ۴۷-ب: بدان: متن =
 ل: م: ۴۸-نیز ق: ل: م: ۴۹-نیز ل: ل: م: ۵۰-ب: زرفی: (ب: پیش: ا: متن ۵۱-ل: م: (نیز ق: ۵۲-ل: م: ۵۳-ن: م: ۵۴-ب: نویسنده:
 (۵۵-ل: م: ۵۶-ب: نویسنده)

رساند^۲ ز ما^۳ سوی خلاقان چین،
 کزان^۵ گونه بسخت بد را^۴ میان،
 به دام نهاده خود آویختند^۴
 نباید که باشد^{۱۱} به یزدان دلیرا
 تو پیروز گشتی^{۱۲} بر ایشان به جنگا
 ز نیروی فغفور^{۱۳} و تخت و کلاه^{۱۵}،
 نباشد خردمند همدانستان!
 شگفت آمدت^{۲۰} لشکر و^{۲۱} مرز چاق^{۲۲}
 نبیند، نه لشکر نه رزم^{۳۳} و نه رنج،
 کسی کم ندیدند^{۲۵}، بشنیده اند^{۲۶}،
 شود کوه از رزم^{۲۹} من در شتاب^{۳۰}
 کجا آب و خاکست^{۳۳}، رنج^{۳۳} من ستا
 به پیوند ما دل بیاراستی!
 نه خرد کسی رزم هرگز به بزم
 نجوید خردمند هرگز نبرد!
 گو رزم جستن^{۴۰} نجوید درنگا

از او^۱ خواستم تا مگر آفرین
 نخست آنک^۲ گفتمی ز هیتالیان
 به بیدادبر خیره خون ریختند^۷
 اگر بدگش زور^۹ دارد چو شیر
 ۲۰۱۵ چو ایشان گرفتند راه^{۱۱} پلنگ
 و دیگر که گفتمی^{۱۳} ز گنج و سپاه
 کسی کر^{۱۶} بزرگی^{۱۷} زند^{۱۸} داستان
 تو تخت بزرگی ندیدی، نه^{۱۹} تاج
 چنین با کسی گفت باید که گنج
 ۲۰۲۰ بزرگان گیتی مرا دیده اند^{۲۴}
 که دریای چین را ندارم^{۲۷} به^{۲۸} آب
 سراسر زمین زیر^{۳۱} گنج من ستا
 سدیگر کجا^{۳۳} دوستی خواستی^{۳۵}
 همی^{۳۶} بزم جویی^{۳۷}، مرا نیست رزم
 ۲۰۲۵ و دیگر که با نامردار^{۳۸} مرد
 به ویژه که خو^{۳۹} کرده باشد به جنگ

۱-ل: وزو ۲-و: زساند (ل) ۳-ل: مرا ۴-ل: (نیز ل ۲، ب، ن ۲، ا): آنکه ه-ل: (ازان) ع-ل: (بدی) ل: نشید اندر ۷-ق: ریختن ۸-ب: برآویختن؛ ل ۲، م ۲ (نیز ل: ب): برآویختند؛ س (نیز ق ۲): بلا الف را آویختند؛ متن = ل (نهاد چه)، کما فن این بیت و بیت سپین را ندارد ۹-ل: دور (ل) ۱۰-ل: (ن: ز: گردد) ۱۱-ک: رای ۱۲-س: بودی؛ ل ۲ (نیز ن، ن ۲، ب): باشی؛ متن = ده دستویس دیگر ۱۳-ل: (ن: گیتی) ۱۴-ل: مردان؛ س: فغفور پیروز؛ (ن: به: پیروز فغفور)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۵-ق: (از تاج و گاه) ۱۶-ل: س: (کوی: س: (نیز: ب: و): کرا: متن = ک، ل (نیز ن، ل ۲، ن ۲، ا، ب، ج): ۱۷-ک: دل (آ: نیز ا): بررگان ۱۸-ک: (بزد) ۱۹-ل: (نیز ل: ب: و ۲، س: ه: س: (نیز ن-ب): آیدشت؛ ق: آیدش؛ متن = ل ۲، ل ۲، ل ۲ (نیز ن، ا، ب): جوی ۲۲-س: آ: نیز ل ۲، و ۲، ا: مرد چاق؛ (ن: تاج حاج)؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۳-س: (نیز ن، ل، ن، ا، ب): مرز؛ ق: بوم؛ ل: مرد؛ متن = ل، ک، س: آ: (نیز ق ۲، ل ۲، ب، و، ا) ۲۴-ک: بنده اند ۲۵-ل: آ: ندیده اند؛ ل-ق: (نیز ل ۲، و): کور ندیدست؛ س: کور ندیدند؛ متن = ۲۶-ل: (ندیده پسندیدند)؛ ک: به: شاهی خروشم پسندیدند؛ متن = س (نیز ن، ق، ل، ا، ب، ن، ا، ب) ۲۷-ل: برآرم؛ ل ۲ (نیز ل: ب): ندارم (بی نقطه)؛ (ق: اندرآرم)؛ متن = س، ک، س: آ: (نیز ن، ل ۲، ب) ۲۸-ل: (ن: بر) ۲۹-س: آ: (نیز ق ۲، ل ۲، ب، و): آرام؛ ل ۲ (نیز ن، ن، ا، ب): آرام؛ (ق: آزار)؛ متن = ل، س: (نیز ل) ۳۰-س: ل ۲ (نیز ن، ل، ا، ب): پرشتاب؛ ه: س: آ: باشتاب؛ متن = ل (نیز ق ۲)؛ ق: این بیت را ندارد ۳۱-ل: (پرن) ۳۲-س: س: آ: (نیز ن، ا، ب، ن، ا، ب): خاک و آبست؛ متن = ل، ق: ل ۲ (نیز ق ۲، و، ا) ۳۳-ل: (ن: گنج)؛ (پساوند ندارد)؛ کما فن بیت را ندارد ۳۴-ل: (نیز ق ۲، ا، ب): سه دیگر کجا؛ (ب: کجا سدیگر)؛ (وزن درست نیست)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۳۵-ل: (خواستی دوستی: ب: دلش می خواستی) ۳۶-س: کما: (ن: به: بده: همه)؛ متن = ل، ل ۲، س: (نیز ن، ق، ل ۲، و، ن ۲، ا، ب) ۳۷-ل: (ن: جویی)؛ و: ا: ل: (ن: ایستای این بیت: پس و پیش شده است)؛ این بیت را ندارد ۳۸-ق: (نیز ب: نامردان ۳۹-ل: (ن: خرد) ۴۰-ل: (ن: ب: که از رزم جستن)؛ (ب: جستن))

بیودیم شادان دل و تازه روی^۱،
 ندیدیم هرگز چنو^۲ شهریار^۳
 به^۴ بخشندگی^۵ همچو دریای نیل^۶،
 به آوردگه^۷ نهنگی بلاستا^۸؛
 از^۹ آواز او رام^{۱۰} گردد هژیر^{۱۱}؛
 همی دل ستاند^{۱۲} به گفتار گرم^{۱۳}؛
 یکی بارورشاخ^{۱۴} زیباورخت^{۱۵}؛
 پرستندگان^{۱۶} کلاه وی اندا^{۱۷}؛
 نگنجد همی در جهان آن سپاه^{۱۸}؛
 همه پیش کارانش^{۱۹} با زیب و فر^{۲۰}؛
 از^{۲۱} او رنگ و از^{۲۲} یاره و طوق و تاج^{۲۳}،

بدین روزگاری که ما نزد اوی^۱
 به ایوان بزم^۲ و به دشت^۳ شکار
 به بالای سروست و^۴ هم زور پیل
 ۲۰۴۵ چو بر گاه باشد سپهر و فاست
 اگر تیز گردد، بغزد چو ابرا
 وگر می گسارد به آوای^۵ نوم
 خجسته سروش است بر^۶ گاه و^۷ تختا
 همه شهر ایران سپاه وی اندا
 ۲۰۵۰ چو سازد به دشت اندزون بارگاه
 همه گرزدارانش^۸ زرین گمر^۹؛
 ز پیل و ز بالای و از تخت^{۱۰} عاج^{۱۱}

ا.ل. او-روی (پسوند ندارد)؛ ق. او-او؛ کد اندروی-تازه روی؛ (ق. آمد بلوی-شادان و دل تازه روی)؛ متن = ل. ۲ (نیز پ.)؛
 دستنویس های دیگر به جای این بیت آورده اند:
 س. (نیز ل. ل. پ. ۲، ب.)

بدین روزگاران کم آید چنوی
 به دیدار او شاد دل (س.) و شادان دل و؛
 ل. شاد و به دل تازه روی

س. ۲ (نیز ل. ۲، و. ۲)؛

بدین (ل. ۲؛ برین) روزگاران نژاید چو او (س. ۲؛ چنو؛ و؛ چنوی)

په (س. ۲؛ ز. گفتار و دیدار و بالای او (و؛ بالا و روی؛ آ؛ بالا و خود؛ ل. دیدار و بالا و گفتار او) (س. ۲۰۳۷، ب.)
 ۲. ل. رزم؛ ق. ل. ۲، س. ۲ (نیز ل. ل. ۱۰)؛ ایران و بزم؛ (ل. ایوان و بزم)؛ متن = س. ک. (نیز ق. ل. ۲، ب. و ب.) ۳. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ل. ب. ب.)؛
 رزم و ل. ۲؛ دشت و متن = ل. ق. (نیز ق. ۲) ۴. کد چنوی؛ (ل. و؛ آ؛ چو او)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ه. س. (نیز ل. ل. پ. ۲، ب.)؛ یک
 سواره متن = ده دستنویس دیگر ۶. (ل. چوب) ۷. (ب. بز) ۸. س. ۸. س. ۲ (نیز ل. ل. س. ب.)؛ بخشش کشش؛ (ق. بخشش همی)؛ متن =
 ل. ق. ک. ل. ۲، س. ۹. س. ۲ (نیز ل. ل. س. ب.)؛ در آوردگه چون؛ (نیز ق. ۲)؛ بر آوردگه بر؛ متن = ل. ق. ل. ۲، س. ۱۰. س. ۱۰. س. ۱۰ (نیز ل. ل. پ. ۲، و؛
 متن = ل. ک. ل. ۲، س. ۱۱ (نیز ق. ل. ۲، ب. و. ۲) ۱۱. (ل. تیر) ۱۲. (ب. هژیر) ۱۳. ل. س. (نیز ب. آ. ب.)؛ آواز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۴. ل. ۱۴؛
 ریاید؛ (ل. ستاید) ۱۵. ق. ۱۵. یا ۱۶. س. (نیز ل. و؛ و) ۱۷. ل. ۱۷. س. ۲ (نیز ق. ل. ۲؛ شاخ و؛ متن = ۱۸. ل. س. (نیز ل. ل. پ. ۲؛ زیبای تخت
 (در ل. س. حرف یکم و از و پسین نقطه ندارد)؛ (ب. زیبا و تخت)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۹. ق. بر ستار تخت و؛ ک. ل. ۲ (نیز ق. ۲)؛
 پرستار یز؛ (ل. ۲؛ ل. ۲)؛ (ل. پرستندگانش)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰. (ل. پادشاه و؛ آ؛ با سپاه) ۲۱. ل. س. (نیز ل. ل. پ. ۲، ب.)؛
 گرزداران؛ متن = ق. ک. ل. ۲، س. ۲ (نیز ق. ل. ۲، ب. و. ۲) ۲۲. ل. با زیبه و فرجه زرین کمر ۲۳. ل. س. (نیز ل. ل. پ. ۲؛ پیش کارانه؛ ق. ل. ۲؛
 میگسارانش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴. ل. ز بالا و ز تخت عاج؛ س. س. ۲ (نیز ل. و؛ آ؛ ز پیلان (س. کرسی) و از (س. ل. ل. ۲؛ ز)؛ پایه
 تخت عاج؛ ق. ک. ل. ۲ (نیز ب. ز پیلان و بالای (ب. اسبان) و از (ق. ل. ۲)؛ تخت عاج (کد و تاج)؛ (ل. ۲؛ ز پیلان و پایه و تخت عاج؛
 متن = ل. ۲۵. ل. س. ۲، س. ۲ (نیز ل. ل. س. ب.)؛ زه زهن؛ ق. ک. (نیز ق. ۲) ۲۶. ل. ق. ل. ۲، س. ۲ (نیز ق. ل. ۲؛ آ؛ آورنگ و از)؛ متن = س. ک.
 (نیز ل. ل. پ. ۲، ب. ۲) ۲۷. س. گرز و تاج؛ ک. (نیز و؛ طوق عاج؛ ل. ۲ (نیز ل. ل. پ. ۲)؛ تخت و تاج؛ (ل. طوق تاج و ب. و از تخت و تاج)؛
 متن = ل. ق. ک. س. ۲ (نیز ب. و)

نیاشد کس او^۳ را به بد رهنمون!
 و زو^۶ بگدزی^۷ جنگ بازی^۸ بودا

چو پیوند سازیم^۱ با او به خون^۲
 بدو^۳ نازش و^۵ سرافرازی بود

به آواز گفتند کینست^{۱۰} راه

ردان را پسند آمد این^۹ رای شاه

که گویند و دانند پاسخ^{۱۲} شنید
 که گوهر چرا باید اندر^{۱۳} نهفت؟!
 و گز بخشش و^{۱۶} رزم و آهنگ^{۱۷} را
 کسی آن^{۱۸} ندید از کهان و مهان!
 سخن هرج^{۲۱} بودش به دلبر^{۲۲} براند!
 توانا و دانا و پروردگار^{۲۳}!
 خداوند پیروزی و دستگاه!
 نجوید^{۲۶} به داد اندرون کاستی!
 خداوند شمشیر و گویال^{۲۹} و^{۳۰} خود!
 ز پیروزگر یافته کام و بخت^{۳۱}!
 خردمند با سنگ و فرهنگ و داد^{۳۳}!

ز لشکر سه پرمایه را^{۱۱} برگزید
 ۲۰۷۰ در گنج دینار بگشاد و گفت
 اگر^{۱۴} نام را باید و^{۱۵} تنگ را
 یکی هدیه‌یی ساخت کاندلر جهان
 دبیر^{۱۹} جهاننیده^{۲۰} را پیش خواند
 نخست آفرین کرد بر کردگار
 ۲۰۷۵ خداوند کیوان و خورشید^{۲۴} و ماه
 ز بنده نخواهد جزاز^{۲۵} راستی
 ازو^{۲۷} باد بر شاه^{۲۸} ایران درود
 خداوند دانایی و تاج و تخت
 بداند^{۳۲} جهاندار خسرو نژاد

۱- (ن. ۲. یابیم) (ب: سیم (پساوند ندارد)) ۳- (ق: ۲. ح: ۵)؛ ل این بیت و بیت سپسین را ندارد. ۴- (ق: ۲. ک: ۷) (ب: ح: ۱).
 ۵- (ق: ۲. ک: ۷) (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۱۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۱۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۲۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۲۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۲۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۳۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۳۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۳۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۳۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۴۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۴۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۴۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۵۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۵۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۵۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۶۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۶۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۶۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۷۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۷۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۷۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۸۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۸۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۸۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۱- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۲- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۳- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۹۴- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۵- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۶- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۷- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۹۸- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).
 ۹۹- (ب: ک: ۷) (ل: ۱). ۱۰۰- (ب: ک: ۷) (ل: ۱).

خداوند و دانا که دانش درست / که کس تحت راجه‌دانی نجست

نشست از بر خسروی^۲ تخت^۱ عاج^۱
رسیدند نزدیک تخت بلند
بپردند و^۷ کردند پیش نثار
درخشانتر^۸ از آسمان شد^۹ زمین
به چینی زبان آفرین ساختند^{۱۰}
هم آنگه^{۱۲} بیاراست دستور شاه

چو برزد سر از کوه تابنده مهر،
ز یاقوت بنهاد بر سر کلاه
نشستند^{۱۵} با نامور بخردان^{۱۶}
بیارند و بنهند^{۱۹} پیش دبیرا
خرامان^{۲۱} بر شاه شد یوهگردا
یکی^{۲۳} انجمن در شگفتی بماند،
که پیدا بُد^{۲۵} از گفت خاقان چین
ستایش گرفتند بر شهریار^{۲۷}

چو بشنید کسری بیاراست تاج^۱
سه مرد گرانمایه^۲ هوشمند
سه پدره ز^۳ دینار چون^۵ سی هزار
۲۰۹۵ ز زرین و سیمین و دیبای چین
فرستادگان را چو بنشاختند^{۱۰}
سزاوار ایشان یکی جایگاه^{۱۱}

بگشت اندرین نیز یک شب^{۱۳} سپهر
نشست از بر تخت پیروزه^{۱۲} شاه
۲۱۰۰ بفرمود تا موبدان و ردان
چنین^{۱۷} گفت کان^{۱۸} نامی بر حریر
همه^{۲۰} نامداران نشستند گرد
چُن^{۲۲} آن نامه بر شاه ایران بخواند
ز بس خوبی و پوزش^{۲۴} و آفرین
۲۱۰۵ همه سرقرانان^{۲۶} پرهیزگار

۱-ق: شاه-تاج و گاه ۲-(لی: بهلوی)؛ بنداری (۲۰۹۲): فلما وصلوا الی درگاهه، و علم بقدمهم جلس علی تخته، علی رسته و آینه عند فود الرسل ۳-س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز لی-ب): گرانمایه؛ متن = ل (نیز لن، ق، ۲)، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز لی-ب): دستار؛ (ن: چو دستار)؛ متن = ل، س (نیز ق، ۲) ۵-(لن، و: بدای ق: چین) ۶-س (نیز لن، لی، لن، ۲، ب: سه؛ س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ۱): صلب؛ متن = ل، و، ل، ۲ (نیز ق، ۲)؛ بنداری: ثلاثون الف دینار ۷-(لن، لن، ۲: حویج) ۸-س (نیز لی-ب): درخشانتر؛ (ق، ۲: درافشانتر)؛ متن = ل (نیز = ق، ۲) ۹-ل، ق (نیز ق، ۲، لی: بر؛ متن = س، ک، ل، ۲، س، ۲ (نیز لن، ل، ۲-ب)؛ بنداری (۲۰۹۵، ۲۰۹۳): فدخلوا علیه فلما قربوا من تخته نثروا ثلاثة منادیل فیها ثلاثون الف دینار. ثم عرضوا التحف لصارت أرض الایوان كأنها السماء بکواکبها من شعثة الأتواب المنسوجة بالذهب و الجوز ۱۰-س، و، ل، ۲، س، ۲ (نیز لی-ب): بنشاندند-خواتندند؛ ل: بنواختند-ساختند؛ متن = ل، ک، ۱۱-س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ۱): بارگاه ۱۲-ک: همانا؛ بنداری (۲۰۹۷، ۲۰۹۶): فأکرهم الملك غایة الإکرام و أمر بهم فأنزلوا فی موضع یلقی بهم ۱۳-جندی ۱۴-ل (نیز ق، ۲، لی، ل، ۲، لن، ۲)؛ پیروز؛ متن = س، س، ۲ (نیز لن، ب، و، ۱، ب)، در ل، ۲ این بیت با بیت سیمین پس و پیش شده است. ۱۵-س (نیز لن، ل): نشینند؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۶-ل به جای این بیت زیر را آورده است:

بفرمود تا موبد و رایزن برقتند با نامدارانجمن

۱۷-ق: چندان ۱۸-س، ک، ل، ۲ (نیز لن، لن، ۲): کین؛ (لن، ب: این)؛ متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ۱) ۱۹-(ا: بنهاد)؛ س، س، ۲ (نیز لن، لن، ۲): بیارید و بنهید؛ متن = ل، ق، ک، ل، ۲ (نیز ب) ۲۰-(لی: همان) ۲۱-(ق: شتابان)؛ بنداری (۲۱۰۲، ۲۰۹۸): ثم إن الملك جلس فانت یوم عند طلوع الشمس و حضرته الأکابر و الأعیان فأمر کاتبه یورد بآن یقرأ علیهم کتاب الخاقان ۲۲-ل، س، ۲ (نیز لن، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۳-ل (نیز ق، ۲): همه؛ ق: از آن؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۲۴-س، ۲ (نیز لی، ب): پوزش و خوبی ۲۵-س، ۲ (نیز لن، ب): شد؛ متن = دل؛ بنداری (۲۱۰۳، ۲۱۰۴): فقرأه و فیه من التردد و التملق ما أعجب الحاضرین ۲۶-ق: شهران شاه ۲۷-ق: کردگار

که نشست^۲ یک شاه بر^۳ پیشگاه،
 به خوبی^۴ و نرمی^۵ و پیوند شاه^۶
 به یزم^{۱۱} اندرون گرد^{۱۱} مهمان پرست^{۱۲}]
 اگر^{۱۶} کهنری^{۱۷} را خود اندر غورند^{۱۵}
 ز^{۱۹} خاقان که با گنج و با^{۲۰} تاج بود،
 همی^{۲۱} راه^{۲۲} جوید بنزدیکی^{۲۳} شاه
 تن آسانی و راستی پرورد!
 ندارد^{۲۵}، به پیوند او جُست راه
 که کس را^{۲۷} ز^{۲۸} پیوند او نیست تنگ
 همه مهتران در پناه^{۲۹} وی اندا

که یزدان سپاس و به یزدان^۱ پناه
 به پیروزی و فز و^۴ اووند^۵ شاه
 [به رزم اندرون زند پیلست^۹ مست
 همه دشمنان^{۱۳} پیش تو^{۱۲} کهنرند^{۱۵}
 ۲۱۱۰ همه بیم از آن^{۱۸} لشکر چاچ بود
 به فز شهنشاه شد نیک خواه!
 هر آنکس که دارد ز گردان خرد
 چو دانست خاقان که پایاب شاه^{۲۴}
 نباید بدین^{۲۶} کار، کردن درنگ
 ز ۲۱۱۵ چین تا بخارا سپاه وی اند

بزرگان و^{۳۱} بیدار دل مویدان^{۳۰}،
 فرستاده را پیش بنشاختند^{۳۳}
 بنزدیکی تخت بنشاختان^{۳۴}

چو بشنید گفتار آن بخردان^{۳۰}
 ز میگانه ایوان^{۳۳} پیرداختند
 شهنشاه بسیار بناختان^{۳۴}

ادل ل^۲ بدویم؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲-ل، م (نیز ل، به)؛ نشست (حرف یکم بی نقطه)؛ ق، ک، ل^۲ (نیز ق، ل، م، ل^۲، ن^۲)؛
 بنشست؛ متن = م^۲ (نیز به و) ۴-ل (ن^۲ در) ۴-ل^۲؛ چو = ه، م، ق، ل^۲ م^۲ (نیز ل، ن، م، ب)؛ اورنگ؛ متن = ل، م (نیز ق^۲)
 م، م، م^۲ (نیز ل، ن، م، ب)؛ چیری؛ متن = ل (نیز ق، ل، م) ۷-ق؛ خوبی؛ (ق^۲؛ نیکی) ۸-م (نیز به، ن^۲، ب)؛ با سنگ و چاه؛ ل^۲؛
 نیرنگ؛ م^۲ (نیز ل)؛ با سنگ و گاه؛ (ل، ن، ل^۲، و)؛ با سنگ؛ م^۲؛ پیوند؛ و راه؛ متن = ل، م (نیز ق^۲) ۹-ق؛ و بس (وزن درست
 نیست)؛ (ب؛ زک؛ یلست) ۱۰-ل (ن؛ رزم) ۱۱-ل (ب؛ ماه) ۱۲-ق؛ بر شهان بر هست؛ در ق^۲ این بیت پس از بیت ۲۱۰۹ آمده است؛ ل
 م این بیت را ندارد ۱۳-ل (ب؛ دشمنان تو (وزن درست نیست)) ۱۴-ق؛ ل^۲ (نیز و)؛ او ۱۵-ل؛ بنده اند؛ سرافکنده اند ۱۶-ل (نیز به)؛
 وگر؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۷-ق؛ دشمنی ۱۸-ل؛ زان؛ م، م، م^۲ (نیز ل، ن، م، ب)؛ ازین؛ متن = ق (نیز ل^۲) ۱۹-ل (ب؛ چو)
 ۲۰-م (نیز ل^۲، و)؛ تخت و یا؛ (ق^۲؛ لشکر و)؛ ل^۲؛ آیت های ۲۱۱۰، ۲۱۱۲، ۲۱۱۳، ۲۱۱۴ (همه) ۲۲-م^۲؛ رای ۲۳-ق؛ پیوند ۲۴-ل؛ یا
 تاو؛ م^۲ (نیز ل)؛ بایان؛ م^۲؛ یا تاب؛ م^۲؛ ل^۲ (نیز ل^۲، و)؛ باباب؛ م^۲؛ شاه (حرف سوم واژه نخست بی نقطه)؛ (ق^۲؛ او تاو شاه؛ ب؛ یا
 پادشاه؛ متن = ق (نیز ل، ن، م، ب)؛ باباب ۲۵-ل (ب؛ نیاید؛ ب؛ بیاید) ۲۶-م، ل^۲؛ آ (نیز ل، ن، م، ب)؛ و؛ ل^۲؛ م^۲؛ برین؛ متن = ل
 م^۲ (نیز ل، ن، م، ب)؛ ق^۲؛ کسی را ۲۸-م، م، ل^۲؛ آ (نیز ل، ن، م، ب)؛ به؛ متن = ق (نیز ق، ل^۲، م، و، ن) ۲۹-ل؛ نیکخواه؛ بنداری
 (۲۱۱۵، ۲۱۱۵)؛ ق^۲؛ اعلیٰ انور و انور و دعواله و و عرفان اتم الله تعالی به علیه من سعاده الجهد و علو القدر حتی اطاعته الملوك و
 خضوعه؛ ل^۲؛ ثم قال؛ ل^۲؛ الخاقان ملک کبیر قدم الأراض ما بین بخارا و الصين بجنوده. و هو مع ذلك یرید الاتصال بالملک و ینفی
 الا چیزی نمی بچاند. فله لا هار فی مصاهرته ۳۰-ل (ب؛ مردان بخردان) ۳۱-ل (م، ل^۲، و)؛ چو؛ م^۲؛ این بیت را دو بار نوشته است
 ۳۲-ل (نویس ۹۹) ۳۳-م، م، ل^۲؛ آ (نیز ل، ن، م، ب)؛ او تاختند؛ متن = ق (نیز ق، ل^۲، م، و، ن، ل^۲)؛ این بیت را ندارد ۳۴-ل (ل^۲)؛
 بنزدیکی؛ پیشاختش^{۳۳}؛ م^۲؛ این بیت را ندانند؛ م^۲؛ به جای این بیت و ق^۲؛ ل^۲؛ پس از این بیت و ل^۲؛ پس از بیت ۲۱۱۷ افزوده است؛
 بدینند؛ آن (م^۲، و)؛ از آن بزرگان
 سپهر را لشکر و گنج و (ل^۲؛ چو)؛ تاج
 (ق^۲)؛ ندیدند گردان چینی (ر)؛ چاچ

که لب^۳ داستان را- نیاز دارند^۴
 ز گردان چینی به آوای^۵ نرم،
 بزرگست و^۷ با دانش^۸ و آفرین^۹
 رخ^{۱۰} دوستی^{۱۱} را بشوید^{۱۲} همی
 به چشم^{۱۳} خرد کارها بنگرد!
 سخن^{۱۷} هرچ گفته‌ست پاسخ دهیم^{۱۸}!
 دل ما کند شاد بر به‌گزین^{۱۹}
 شستان او سره‌سر بنگرد،
 به خاقان چین بر^{۲۰} گرمی‌ترست
 بدهست^{۲۴} از نژاد کیان گوهرش^{۲۳}
 سخن^{۲۶} را به پیوستگی داد داد^{۲۷}

پیام^۱ جهانجوی^۲ بگزارند
 ۲۱۲۰ چو بشنید شاه آن^۵ سخن‌های گرم
 چنین داد پاسخ که خاقان چین
 به فرزند پیوند جویده‌می
 هرآنکس که دارد روانش خرد
 بسازیم و^{۱۲} این^{۱۵} رای^{۱۶} فوخ^{۱۷} نهیم
 ۲۱۲۵ چنان باید اکنون که خاقان چین
 کسی را فرستم که دارد خرد
 یکی برگزیند که نامی‌ترست
 ببیند که^{۲۱} تا چون بود^{۲۲} مادرش^{۲۳}
 چن^{۲۵} این کرده باشد که کردیم یاد

که از شاه شادست خاقان چین
 شود^{۲۹}، او ندارد ز کسری دریغ
 که آید بنزدیک^{۳۰} خاقان چین،

۲۱۳۰ فرستادگان خواندند آفرین
 شستان او گر^{۲۸} گهریارمیغ
 یکی را ز فرزندان برگزین

۱- (ل: ۱) بنام (۱) ۲- جهاندار (س: نیز ل: ۱، ن: ۲، ب: ۳) شهنشاه؛ متن = ق: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ب: ۳، و: ۴) س: ۳ (نیز ن: ۱) که گل: (و: به لب) متن = ۴: ک: وا به دندان نیاز دارند؛ ل: بر اسب سخن پای بفشارند (ق: آ: بی: پ: ن: ۲، بدگل: ق: ۲: به لب: پ: چو لب) داستان را نیاز دارند (ل: بی: پیار استند)؛ متن = ق: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲، ۳) ه: (ل: این) ج: س: ک: (نیز ن: ۱، ب: آواز؛ متن = ده دستویس دیگر؛ بندای (۲۱۱۶-۲۱۲۰)؛ فامر الملك یا حاضر الرسل فلما دخلوا أكرمهم و أجل أقدارهم، و أقدمهم بالقرب من نخته فأدوا رسالة الخاقان بأحسن لفظ و أخفض صوت، فلما سمعها الملك قال ۷- ل: ص: ق: ج: ۸ (ل: نام) ۹- (ن: بافرین)؛ بندای (۴۱۲۱)؛ إن الخاقان ملك كبير موصوف بالعلم مستحق للثناء و الحمد ۱۰- ک: به رخ ۱۱- ق: آشتی ۱۲- ک: بجود بندای (۲۱۲۲)؛ و قد أحب مصادقتنا و مصاهرتنا ۱۳- (ل: ج: شخم)؛ ن: ۲ از ۲۱۲۲ و ۲۱۲۶ ب یک بیت ساخته و ۲۱۱۳ ب ۲۱۲۶ ا را انداخته است؛ پ: پس از این بیت افزوده است:

خزد پیشوایت بسی نیکویی
 نباشد یکی پیشوا به ز وی
 نماید خرد مرد را راه راست
 نپختن ز ره کش خرد پیشوایت
 چو او را خرد یار و دستورش
 مرا جنگ و کینه ز دل دور شد

۱۴- (ل: ج: ۱) س: ۱۵- (نیز ل: ۲، و: ۱) زمین ۱۶- ل: کار؛ ک: واد؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۱۷- س: س: ۱ (نیز ن: ۱، و: ۱)؛ هر چه؛ متن = ل: ۱۸- ده نهیم؛ بندای (۲۱۲۲، ۲۱۲۳)؛ و نحن نجيبة الى فلک و نتميم بمواصفته ۱۹- ل: ۱؛ در به‌گزین: (ل: بهتر ازین)؛ (س: نیز ل: ۱، ق: ۱، بی: اندوین به‌گزین: ک: س: ۲ (نیز و: ۱)؛ بدین (ک: درین)؛ دو کد به (ل: بر) گزین: متن = ق: ق: ۱؛ این بیت و بیت سپین را پس از بیت ۲۱۳۱ آورده است؛ بندای (۲۱۲۵)؛ غیر آنرا تجوآن بکمنا من اختیار من نريد من بناته ۲۰- ق: چینی ۲۱- (نیز ل: ۱)؛ ببیند ۲۲- ل: س: ۲ (نیز ن: ۱، بی: ن: ۲، ب: ۳)؛ پدو: (ل: چون بر پدو: و همچون پدو:؛ متن = ق: (نیز ق: ۲) ۲۳- س: ۲۳ (نیز ل: ۱)؛ ما درست بگوهرست ۲۴- ل: ل: بود ۲۵- ل: س: ۲ (نیز ن: ۱)؛ چو متن تصحیح قیاسی است ۲۶- ل: سخنها ۲۷- ک: دوار یاد؛ ساوند ندارد (۲۸- ل: ک: ز: پدو اگر خود) ۲۹- س: ۲۹ (نیز ل: ۱، ن: ۲، ب: ۳)؛ شونت او: (ن: بوده هم)؛ متن = ل: ۳۰- (نیز ق: ۲، ل: ۲، و: ۱)؛ این بیت و بیت سپین را ندارد ولی درل به خط دیگری در کنار افزوده است؛ ق: بیت‌های ۲۱۳۰، ۲۱۳۱ را ندارد ۳۰- (ل: به درگاه)؛ ق: پس از این بیت نخست بیت‌های ۲۱۲۵ و ۲۱۲۶ را نوشته و پس از آن افزوده است؛ فرستاده گفت ای شاه بافرین/ یکی را ز فرزندان برگزین (۲۱۱۲۲)؛ ل: بیت‌های ۲۱۳۱، ۲۱۳۱ را ندارد

که دارد خرد^۱ جان او را به بند^۲
 ز فرجام و پیوند^۳ و آغاز^۴ من،
 دلت شاد و^۵ پشت به ما گرم بادا

بیاراست قیرطاس و^{۱۱} اندر توشت
 نهادند مهری پرور ز مشک
 کز آن^{۱۳} ماند^{۱۴} اندر^{۱۵} شگفتی سپاه!
 کجا نام او^{۱۹} بود مهران شتاد^{۲۰}
 سخن گوی و شایسته و نامدارا

که رو^{۲۲} شاد و بیروز^{۲۵} با مهر و داد،
 خرد رهنمای^{۲۷} و دل آرم جوی،
 بد و نیک باید که دانی درست^{۳۰}
 نباید که گیرندت اندر^{۳۴} فریب^{۳۵}!

فرستادم اینک یکی هوشمند
 بیاید^۳، بگوید همه راز من،
 همیشه ترا جان پر از شرم^۶ بادا

نیستند^۸، چون خامه^۹ بیکار گشت،
 همان^{۱۱} چون سرشک قلم کرد^{۱۲} خشک
 بر ایشان یکی خیلعت افگند شاه
 گزین کرد بیری^{۱۶} خردمند و^{۱۷} راد^{۱۸}
 ز زایرانیان^{۲۱} نامور صد سوار^{۲۲}

چنین گفت کسری به مهران شتاد^{۳۳}
 ۲۱۵۵ زبان و گمان^{۳۶} بایدت چرب گوی
 شپستان او را^{۳۸} نگه کن نخست^{۳۹}
 به^{۴۱} آرایش چهره و^{۴۲} فز^{۴۳} و زیب

- ۱- (ب: ز خرد چه) ۲- (ق: آه پند: ل: ارجمند: ل: عاقل و ارجمند) ۳- (ب: پیش: ل: نباید) ۴- (س: آه: ن: نیر: ل: با) ۵- (فرجام پیوند: ل: آه: پیوند فرجام): متن = ل: ق: (نیر: ل: و: ا: ب) ۶- (ق: آه: حو: ل: آیت‌های ۲۱۹۹-۲۱۷۷ را ندارد ۶- ل: آرم): ل: تن و جان: بر شرم: متن = دوازده دستنویس دیگر ۷- (ل: حو: ج) ۸- (س: ص: ق: (نیر: ل: آه: ب: و: ن: آه: ب): نویسنده: متن = ک: س: آه: نیر: ل: آه: (نیر: ب): نامه: (ق: آه: نامه جو) ۹- (ل: حو: ج) ۱۰- (ل: حو: ج) ۱۱- (س: ص: ک: س: آه: نیر: ق: آه: و: ا: آه: حو: ج) ۱۲- (ل: سر نامه کردند): بنیادی (۲۱۳۴-۲۱۵۰): تم امر کاتبه آن یکبب جواب کتاب الخاقان. فکتب کتابا یذکر فیه مسارعه الی انجام طلبه و تبحره بمصاهره ۱۳- (ل: ک: کوز) ۱۴- (ل: مائده) ۱۵- (ق: که مانند ازان در): بنیادی (۲۱۵۱): و خلع علی الرسل خلعا تمجیب منها الناظرین ۱۶- (ل: ک: کسری: ق: آه: کردی): متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷- (ل: ل: آه: و: ن: آه: ب: حو: ج) ۱۸- (ل: آه: آه: زاد) ۱۹- (ل: او بیرون (۱) وزن درست نیست) ۲۰- (ق: ک: (نیر: ل: ق: آه: ب): بنیادی: ستاد: س: (نیر: و: ل: آه: ب): شاد: ل: آه: شاد): متن = س: آه: (نیر: ب) ۲۱- (ل: ز ایرانیان: ق: از ایرانیان: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲- (ب: حو: ج) ۲۳- (ل: آه: و: ا: آه: ب: حو: ج) ۲۴- (ل: شاد: ل: آه: شاد: ب: انتظار من أصحابه شیخا عاقلا یسمی بهر آن‌ستاد و نغذه مهمم ۲۳- (ل: ق: (نیر: ل: ق: آه: ب): ستاد: س: (نیر: و: ل: آه: ب): شاد: ل: آه: شاد: ب: مهری شاد (۱))): متن = س: آه: (نیر: ب) ۲۴- (ل: نیر: ل: آه: و: ا: آه: ب): حو: ج) گمان: ب: روائه و زبان: متن = ل: س: (نیر: ل: ق: آه: ب): آه: رهنما ۲۵- (ل: س: ب: ک: س: آه: (نیر: ل: ب): خاقان: متن = ل: (نیر: ق: آه: ب): حو: ج) در ستاد: س: آه: (نیر: ل: ق: آه: ب): آه: نیر: ل: آه: ب) ۲۶- (ل: نیر: ل: آه: و: ا: آه: ب): او را سراسر بجوی: (آه: با او سراسر بجوی): متن = ل: س: ک: (نیر: ل: ق: آه: ب): آه: بنیادی (۲۱۵۲-۲۱۵۳): و قال له: ادخل الی ما وراء ستور الخاقان فإن له حده نبات موصوفات بالجماک و الکمال ۳۱- (ل: نیر: ل: آه: ب): بر ۳۲- (ل: نیر: ل: آه: و: ا: آه: ب): چهره با (ق: نیر: ب): آرایش و چهره: متن = ل: س: ک: (نیر: ل: ق: آه: ب): آه: بنیادی (۳۳- (ب: دوز) ۳۴- (ل: نیر: ل: آه: ب): بر گردت اندر: (ق: آه: گرد ترا در: از گردن اندر): متن = ل: س: ک: (نیر: ل: ب: و: ن: آه: ب) ۳۵- (ل: آه: ب): نهد: (ق: آه: نهد): متن = یازده دستنویس دیگر: بنیادی (۲۱۵۷): و لا تعبد علی ماتری. علیهن من الجلی و السکلی

۲۱۷۰ بدو گفت کین^۱ شاه نوشین روان^۲
یکی دختری داد باید^۳ بدوی
مرا از^۴ پس پرده یک^۵ دخترست
[به دیدار او نیست اندر جهان
مرا آرزو نیست^۶ از مهر اوی^۷]
۲۱۷۵ چهارست نیز^۸ از پرستندگان
ازیشان یکی را^۹ سپارم بدوی^{۱۰}

جوانست و بیدار و بخشش^۱ جوانا
که ما را فزاید بدو^۲ آب روی^۳
کجا بر سر بانوان^۴ افرست؛
فراوان ز من خواستندش مهان^۵!
که بیننده بردارم^۶ از چهر اوی^۷
پرستار و^۸ بیدار دل بندگان^۹،
برآسیم از جنگ^{۱۰} و از^{۱۱} گفت و گوی^{۱۲}

بدو گفت خاتون که با رای تو

نگیرد^۱ کس اندر جهان^۲ جای تو

برین گونه^۱ یک شب بیمود خواب
بیامد به درگاه^۲ مهران شتاد^۳
۲۱۸۰ چن^۴ آن نامه برخواند خاقان چین
کلید شبستان بدو داد و گفت:
پرستار با او بیامد^۱ چهار

چنین تا برآمد ز^۱ کوه آفتاب،
بر تخت^۲ او رفت و^۳ نامه بداد
ز پیمان بختنید و از^۴ به گزین!
یرو تا که را بینی اندر نهفت^۱
که خاقان^۲ بر ایشان^۳ بدی^۴ استوار

۱- (کای): ۳- (بی: نوشیروان) ۳- دولت ۴- س، ق، ک، س، آ (نیز لن: ب): خواهم: متن = ل هـ: بدین: (ق: آ: زو) ۵- (آ: آب و رو (پساوند ندارد)): که از ۲۱۷۱ و ۲۱۷۶ ب یک بیت ساخته و ۲۱۷۱- ۲۱۷۶ را انداخته است: بندوی (۲۱۶۸-۲۱۷۱): لم قام و دخل علی زوجته الخاتون الأصلية النسبة و فاضها فيما ورد الرسول لأجله ۷- (لو: در): متن = ح- س: پس پرده من یکی: متن = ده دستویس دیگر ۹- س، ق، س، آ (نیز لی: ل، آ: ب): که او بر سر بانوان (س: دیگران): (ق: نیز آ): که او بر سر نامداو (نانوان (ل)): (و: که بر تارک اختران): متن = ل: آن، آن، آ، ب، بیت های ۲۱۷۲-۲۱۷۴ را ندادند ۱۰- ل، س، هـ: ل، آن، آن، آ، ب: این بیت را ندادند این بیت در ق: س، آ، ق، لی، ل، آ، ب، و: آمده است ۱۱- (نیز لی): آرزویست (در ل حرف پنجم بی قطعه): (ق: و: روز و شب هست: ل: آ: آرزویست): متن = س، ق، س، آ (نیز بی، و، ا) ۱۲- ل، س، ق (نیز ا): او: متن = س، آ (نیز ق: آ: و): دیده: نه بردارم ۱۳- (بی: پر (ل)): ۱۵- آ (نیز لی: ل): جو: ۱۶- س، آ: بردگان ۱۷- (بی: یکی را از ایشان) ۱۸- (ق: بدر) ۱۹- (ق: آ: رنج) ۲۰- ل، بی: س، آ (نیز لن: ز: ۲۱- (و: ا): گو (پساوند ندارد): (بی: که ما را فزاید بدو آبروی (د: ۲۱۷۱): بندوی (۲۱۷۲-۲۱۷۶): و کانت له مناهنت فی غایبة الحسن، و له لریح آخر من خطایا: و کان فی نفسه: الأیزوچ انوشروان ابنة الخاتون لفرط محبت لها و قلقة صبره علی مفارقتها، و عزم علی أن یزوجها إحدى بناته الآخر ۲۲- (ا: بگرد) ۲۳- (و: به گیتی کسی): (ق: آ: این بیت را ندارد ۲۴- (ن: آن): گفته: بی: س، آ (نیز لی: و، بی: بدین گفته: (ا: بدو گفت: (ل)): متن = ل: ق، ک، (نیز ق: آ: ۲۵- (آ: بر (ل)): ۲۶- (ب: هرگاه) ۲۷- ل، ق، ک، (نیز لن: ق: آ: ل، ا): شاد: بی: (نیز و، بی: آ: شاد: س، آ (نیز ل: ق: شاد: متن = (ب) ۲۸- (بی: جو: بندوی (۲۱۷۸-۲۱۷۹): و لما کان الفد حضر مهران استاذ باب الملک فرغت دونه الحجب فدخل و دفع کتاب انوشروان الیه ۲۹- ل، هـ: س، آ (نیز لن: ب): چو: متن تصحیح قبلی است ۳۰- ل، ق، بی: س، آ (نیز لن: بی: آن): ز: (ا: زو) ۳۱- بندوی (۲۱۸۰-۲۱۸۱): فلما وفت علی کتابه أمر بیدخال الشیخ الأحن علی حجر بناته ۳۲- س، ق، هـ: س، آ (نیز لن: بی: ب): پرستنده باو (ن: آن، آ: بدوی) بیامد: (ق: بیامد پرستنده باوی): متن = ل ۳۳- (بی: خاتون) ۳۴- س، بی: س، آ (نیز ق: آ: و: ا): بدیشان: متن = ل، ق، ک، (نیز لن: بی: ب) ۳۵- ل: بگرد

نه از بهر دیبای^۲ چین آمد
نگویی همی یک سخن دلپذیر!
دل‌افروز گشته، رسیده به جای،
بداند^۸ پرستیدن شهریار،
برو برگزینی^۹ نمی^{۱۰} پاک‌رای^{۱۱}!
که خاقان اگر سر نیچد^{۱۲} ز داد^{۱۵}،
نخواند^{۱۷} مرا پیر^{۱۸} ناپاک‌رای!
ندارد ز بن^{۲۳} یاره و طوق و تاج
که^{۲۶} فرمان بود^{۲۷}، بازگردم به جای^{۲۸}!
شگفت آمدش رای^{۳۱} و کردار^{۳۲} اوی^{۳۰}!
بزرگست و^{۳۳} شایسته‌ی کار نغز!
ببالود از^{۳۵} ایوان شاه^{۳۶} انجمن^{۳۳}،
برفتند با زیج رومی به دست،
هرآنکس که بودند از ایشان^{۳۹} سران

به رنج از پی به‌گزین^۱ آمدم
بدو گفت خاتون که ای^۲ مرد پیر
تو آن^۴ را که باغز و زیبست^۵ و رای
۲۲۰۰ به بلائی سرو و^۶ به رخ چون بهار^۷
همی کودکی نارسیده به جای
چنین پاسخ آورد^{۱۲} مهران شناد^{۱۳}
بداند^{۱۶} که شاه جهان‌کدخدای
من این^{۱۹} را پسندم^{۲۰} که بر^{۲۱} نخت^{۲۲} عاج
۲۲۰۵ اگر مهران این^{۲۳} نبیند^{۲۵} رای
نگه کرد خاقان^{۲۹} به گفتار^{۳۰} اوی^{۳۰}
بدانست کآن پیر پاکیزه‌مغز
خردمند بنشست با رای‌زن^{۳۳}
چو پردخته^{۳۷} شد جایگاه نشست
۲۲۱۰ ستاره‌شناسان و^{۳۸} گندآوران

۱- (برگزین) ۲- دل‌دیار؛ بانداری (۲۱۹۲-۲۱۹۷): فترس لبهن الثقة الأمين، و قال: إن الظن يضلُّ، و يمين و توسم النجامة و الأصله فی ناصية العاطلة عن التاج و الطوق، الحالية بجمال الخلفة و نجابة الأصل. فاختارها من يمينه و قال: هذه تصلح للملك
۳- (ن: ای) ۴- س ۴ (نیز لی-و ۱): مهانا: متن = ل-ک (نیز ن، ق ۲، ن ۲، ب) هس (نیز ن، لی، ن ۲، ب): برزست؛ س ۲ (نیز ل ۳، ب):
زیبند؛ (و: برزند)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق) عمل (نیز ب): جوع ۷-ک: نگار ۸- (ن: بدل آید) ۹- ق: برین برگزینی؛ س ۲ (نیز ل ۳، و،
ا): برایشان گزینی؛ (لی: بدیشان گزینی؛ ب: بران برگزینی)؛ متن = ل، س، ک (نیز ن، ق ۲، ن ۲، ب) ۱۰- س (نیز ن، لی، ن ۲، ب): توای؛
متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ل ۲، و، ا) ۱۱- س ۱۱ (نیز ل ۲، و، ا): نیک‌رای؛ متن = ل-ک (نیز ن، ق ۲، لی، ن ۲، ب): بانداری (۲۱۹۸-۲۲۰۰):
فقال له الخاتون: أيتها الشيخ! ما بالك تختار صببة لم تبلغ بعد مبلغ النساء، و تعدل عن اختيار هؤلاء الأبطال المعصرات؟ ۱۲- س ۱۲ (نیز، لی، و، آ، ب): پاسخ داد متن = ل، ق، ک (نیز ن، ق ۲، لی، آ، ب) ۱۳- ل، ق، ک (نیز ن، ق ۲، لی، آ، ب): ستاد؛ متن = ن (نیز و، ن ۲): شناد؛ متن = (ب) ۱۴- ل، ک، س ۲ (نیز ن، ق ۲): بیجد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ن ۲، آ، ب): بیجد؛ متن = ۱۵- ل (نیز ب): که دخت گر
ب: (ن: آن) گزیش که خاتون نژاده متن = ق (نیز لی، ل ۲، و، ب) ۱۶- ک: بدانگه ۱۷- ل، س (نیز ق ۲): نخواند (حرف یکم بی نقطه)؛ ق (نیز لی،
ل ۳، ن ۲): بخواند؛ متن = ک، س ۲ (نیز ن، ب، و، ا) ۱۸- ل، ق، ک، س ۲ (نیز ن-ل ۳، ن ۲، آ، ب): نیز؛ س ۲ (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = (ب، و، ب) ۱۹-
این بیت را بنادود ۱۹- (ل ۲، آ، ن: آ، ن) ۲۰- ق: (و: بدو گفت این را) ۲۱- ل-۲۱- بی ۲۲- (ن، لی، ن، ب: بدیاج) ۲۲- س ۲۲ (نیز ن، ب، ن ۲، و، ن: ق
همی؛ س ۲ (نیز لی، ن ۲، و، ا): به تن؛ (ن: ل ز ر)؛ ک: نلارمش و با؛ متن = ل (نیز ق ۲، ب) ۲۴- (ن: آ، آ، ن) ۲۵- ک: بدیست ۲۶- ق، س ۲ (نیز ب، و، ا):
چون؛ متن = ۲۷- ل، دهد؛ متن = ۲۸- (ل ۳): دلفروز گشته رسیده بجای (۲۱۹۹؛ ب)؛ متن = س (نیز ن، ق ۲، لی، ن ۲، ب)؛
بانداری (۲۲۰۲-۲۲۰۵): فقال: لست أختار سوى هذه، فإن أجاب الخاقان الى تزويجها و إلا رجعت منصورا ۲۹- (ن، لی، ن ۲، و، ا): بد
خاتون) ۳۰- ل، س، ق (نیز ا): (و: ای-و؛ س ۲: اوی-و) (ن: بساوند ندارد)؛ متن = ک (نیز ن-ن ۲، آ، ب) ۳۱- س ۲ (نیز ل ۳، و، ا): کار؛ متن = ده
دست‌نویس دیگر ۳۲- ق: دزار (ل)؛ بانداری (۲۲۰۶): فتعجب الخاقان عند ذلك من ذكاء الرجل و فطنته ۳۳- ک: جوع؛ بانداری (۲۲۰۷): و
علم أنه الثقاب القالب الرأى الذى لا يتخفى على أعميته شيء ۳۴- (ن: انجمن سزای زن) ۳۵- ل-ن: ز؛ س ۲: جوع ۳۶- (ن: همی رای زد
پش آن) ۳۷- (ن: آ: بردخته) ۳۸- (ل: جوع) ۳۹- ل (نیز لی، ب): زبشان؛ (ق: دانا)؛ متن = ده دست‌نویس دیگر

بجستند یکسر^۲ شمار سپهرا
 ز کردار خاقان و پیوند شاه،
 دلت را به بد^۳ هیچ رنجه مدارا
 به بد رای دشمن زمان^۵ نشمرده^۴
 همان^۸ گردیش اختر^۹ سودمند،
 بیاید یکی شاه زیبای گاه،
 همان پرهیز سرفرازان^{۱۷} چین!
 بخندید^{۱۹} خاتون^{۲۰} خورشیدفش^{۲۱}
 فرستاده را^{۳۳} پیش بنشاختند،
 ز^{۲۵} فرزند خاتون^{۲۶} که بد در نهفت
 به نام^{۲۹} شهنشاه پیروزگر^{۲۸}
 یکی^{۳۳} را که دارد^{۳۴} ز خاتون^{۳۵} نژادا
 به شادی بر شهریار آمدندا
 بدودر ز^{۳۷} هرگونه بی خواسته،
 همان مهد^{۴۰} پیروزه و^{۴۱} تخت عاج^{۳۹}؛
 برو^{۴۲} بافته^{۴۳} چند گونه گهر،

بفرمود تا هر که را بود^۱ مهر
 همی کرد مرید به اختر نگاه
 چنین گفت فرجام کای شهریار
 که این کار جز بر بهی^۲ نگذرد
 ۲۲۱۵ چنینست رای^۷ سپهر بلند
 که از^{۱۰} دخت^{۱۱} خاقان^{۱۲} و از^{۱۳} پست شاه
 برو^{۱۴} شهر ایران^{۱۵} کنند^{۱۶} آفرین
 چو بشنید خاقان دلش گشت^{۱۸} خوش
 چن^{۲۲} از چاره دلها برداختند
 ۲۲۲۰ بگفتند چیزی^{۲۲} که بایست گفت
 بپذرفت مهران شتاد^{۲۷} از پدر^{۲۸}
 میانجی بپذرفت^{۳۰} و^{۳۱} خاقان^{۳۲} بداد
 پرستندگان با نثار آمدند
 و^{۳۶} ز آئیس^{۳۵} یکی گنج آراسته
 ۲۲۲۵ ز دینار و از^{۳۸} گوهر و طوق و تاج^{۳۹}
 یکی دیگر از^{۴۲} عود هندی به زر

۱-س^۱ (نیز ل^۲، و^۳)؛ که بودش به ۲-س: هر یکی؛ بندهای (۲۲۱۱-۲۲۰۸)؛ فاستحضر المنجمین و استخراجهم عن طالع ابنه تلک و ما
 یحصل بهما اتصالها بالملک ۳-س: ۲ (نیز ل^۴، و^۵)؛ بدین؛ ای این بیت را ندارد ۴-ل: بدی؛ س: ۲: بر چون بهی؛ (ل: ۳: چون... (۲)؛
 ۵: چون بر بهی) ۵-ل: همی؛ ۶-د: بملا (ق: ۱: جهان) متن = یازده دستنویس دیگر ۶-ل: ۲: بد؛ بشمرده: بد؛ سپرد ۷-ق: ۳ (نیز ل^۳، و^۴)؛
 رای ۸-س: ۲ (نیز ل^۲، و^۳)؛ هم از؛ (بد: که از)؛ متن = ل: ۵-س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ ل: ۲: (ب) ۹-س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ ل: ۲: (ب)؛ اختر گردش ۱۰-ل:
 کزین؛ (بد: ازین) ۱۱-د: دست (د) ۱۲-ل: (ل: جوی) ۱۳-ل: ۱۳-ق: (نیز ل: ۱)؛ ز ۱۴-ل: (ل: بدو) ۱۵-ل: ۱۵-ق: (نیز ل: ۱)؛ و^{۱۶}؛ شهریاران؛ متن = س: ۱۶-س:
 ۳ (نیز ل^۲، و^۳)؛ ل: ۱۶-س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ ب: کند ۱۷-ق: شهریاران؛ بندهای (۲۲۱۷، ۲۲۱۲)؛ فظروا فی تقوایهم و زیجانهم حتی
 وقفوا علی أسرار النجوم فی تلک المصاهرة فیشرها الملک و قالوا: إنه یحصل من اتصال ما بین الشجرین ولد یملک الأرض و
 یخص بالنتاه من اکابر ایران و توران ۱۸-ق: بخندید؛ ل: زان گونه گفتار ۱۹-ق: بنایید ۲۰-ل: خاقان ۲۱-س: خورشیدفش؛ (بد:
 خورشیدش)؛ بندهای (۲۲۱۸)؛ فضحک الخاتون و استبشر الخاقان ۲۲-ل: ۲۲-س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ چو؛ متن = س: ۲۳-ل: ۲۳-ق: (جواب)
 ۲۴-س: ۲ (نیز ل^۲، و^۳)؛ چندی ۲۵-ق: (ق: ۱: ۲)؛ ۲۶-ل: (ل: خاقان) ۲۷-ل: ۲۷-ق: (نیز ل^۲، و^۳)؛ (ب)؛ ستاده؛ س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ شاد؛ س: ۲ (نیز ل^۲)؛ شتاد
 لدر س: ۲ حرف دوم؛ بقطعه؛ متن = (ب) ۲۸-س: ۲: پدرش- پیروزگرش ۲۹-ل: (ب: پیام)؛ ای این بیت را ندارد ۳۰-ل: (ل: بپذیرفت؛ ا:
 بپذیرفت (د) ۳۱-ل: (نیز ل^۲، و^۳)؛ ل: ۳۱-ق: (ج) ۳۲-ل: خاتون ۳۳-س: (نیز ل^۲، و^۳)؛ همان ۳۴-س: بودش ۳۵-ل: (نیز ل^۲، و^۳)؛ خاقان؛ بندهای
 (۲۲۲۲، ۲۲۱۹)؛ فحضر مهران ستاد فمقاده علیها ۳۶-ق: (ق: ۲: از آئیس) ۳۷-ل: بداند؛ ق: (نیز ل^۲، و^۳)؛ بدو داد؛ متن = یازده دستنویس دیگر
 ۳۸-ل: ۳۸-س: ۲ (نیز ل^۲، و^۳)؛ ز ۳۹-ل: (ل: بی)؛ تخت حاج- طوق و تاج ۴۰-ل: ۴۰-ق: (ب)؛ مهر؛ د: تاج؛ متن = ده دستنویس دیگر ۴۱-ل: (ب)؛
 ۴۲-ل: (ل: لگر؛ و: تخت از) ۴۳-ل: (ل: بدو) ۴۴-ق: (ق: ۲: تالته)؛ در ل: آلت‌های این بیت پس و پیش شده است

صد اسب و صد اشتر^۲ به زین و به بار^۳،
 بیاراسته^۵ پشت اسبان به زین،
 کشیده زیر جلد به زر^۹ اندرون،
 پرستنده سیمد پدیدار^{۱۱} کرده،
 بر آیین^{۱۴} چین یا^{۱۵} درفش به دست،
 که بنهند^{۱۷} بر کوهی پیل تخت^{۱۸}،
 به شوشه اندرون نابسوده^{۳۲} کهر^{۳۳}،
 که پیلنا نبود ز دیا زمین^{۲۶}،
 ز هامون به گردون برافراشتند^{۲۸}،
 به مهد اندرون نابسوده^{۳۱} کهر،
 برقتند شادان دل و راهجوی^{۳۵}،
 سپاهی همی رفت^{۳۶} با او به راه

ابا هر یکی افسری^۱ شاهوار
 شتر بار کرده ز^۴ دبیای چین
 چهل را ز^۶ دبیای زربفت^۸ بون^۸
 ۲۲۳۰ صد استر^{۱۱} ز گسترندی بار کرد
 همی بود^{۱۲} تا هر یکی^{۱۳} برنشت
 بفرمود خاقان^{۱۶} پیروز بخت^{۱۶}
 برو^{۱۹} بافته شوشی^{۲۰} سیم و زر^{۲۱}
 درفش^{۲۴} درفشان ز^{۲۵} دبیای چین
 ۲۲۳۵ به صد مردش از^{۲۷} جای برداشتند^{۲۸}
 ز^{۲۹} دیا بیاراست مهدی به^{۳۰} زر
 چو^{۳۲} سبصد پرستار با^{۳۳} ماه روی^{۳۳}
 فرستاد فرزند را نزد شاه

۱- (ا: افسر) ۲- ص، ک، س، آ (نیز ان، ق، پ، ب): استر؛ متن = ق (نیز ل، ل) ۳- (ن: آ: تار): کند ز زین قسار ۴- ک (نیز ا): به: (ق: بار کردند و): (ق: شتر وارده سر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۵- ل: بر آراسته): بنداری (۲۲۳۳-۲۲۳۴): ثم جهزها الخاقان فأمر ففتح لها باب كثر محتو على كل جنس من الذهب والفضة والجوهر والجلی والحلل والتيجان والتخوت والأطواق والأسورة - ق: به: ص ۲ (نیز ب، ا): بار: (ل: تار: ل: ق: تار: و: تخت): س (نیز ل: ن: ا): جهاندار: (ق: جهانی ز: ب: چهار ... (۴۴)): متن دل (ل: دینار) ۸- ل: بون (حرف یکم بی نقطه) ۹- س (نیز ا): زبید: ک این بیت و ندارد: بنداری (۲۲۲۹): فأقر أربعين حملا من الثياب المنسوجة بالذهب والزريرجد ۱۰- ک (نیز ل، ل، و، آ): اشتر؛ متن = ص، ق، ی، آ (نیز ب، ل، ب) ۱۱- س، ی: به دینار: (ق: ز دینار: آ: بدو بار: بنداری (۲۲۳۰): ومائة حمل من المفارش. ثم رتب ثلاثمائة وصيفة بالأطواق والمناطق ۱۲- ق: ق: ی: (نیز ل، ق، ل، ی، ب، د، ا، ب): دید: (ق: راه): متن دل، ص (نیز و) ۱۳- ل (نیز ق): کسی ۱۴- (ل، ی، و: بآئین) ۱۵- ک: و: (ل: ی: چینی): بنداری (۲۲۳۱): بيد كل واحدة منهن علم، على رسم أهل العين ۱۶- ل، ل، س، آ (نیز ل، ل، و): که پیروزه تخت: (ب: پیروزه بخت): متن دل، ک (نیز ل، ق، ل، ی، ل، ب) ۱۷- ص (نیز ل، ی، ب): بنیاده: ص (نیز و): نهند از دل (نیز ل، ق): نهند از: (ذ: بیند از (وزن دوست نیست)): متن دل، ق، و، ک (نیز ق، آ، ل، ب) ۱۸- ل، س، آ (نیز ل، و): سخت ۱۹- (ل: ی: بدو) ۲۰- ص: سفش: ق (نیز ل، ل، ب): شفش: س، آ (نیز ق، ک): شفش: (ل: شفش): ل: مامه شوشه (حرف یکم واره نخست بی نقطه) (ل: آ: تافته شفش): متن دل، ک (نیز ب، و، ا) ۲۱- (و: زر و سیم): ل، آ این بیت و بیت سپین را ندارد ۲۲- ل: درون چندگونه ک (نیز ب، ا): درون نابسوده: (و: درون بسته در (و)): ی: شفشه اندرون نابسوده: ق، س، آ (نیز ل، ی، ل، آ، ب): شفشه درون نابسوده: (ق: آ: تاشانده به هر شوشمی در): متن = ص، ک (نیز ب، ا) ۲۳- (و: سیم) (ل: حرف اول بی نقطه): بنداری (۲۲۳۳-۲۲۳۴): التي غير ذلك من الخيل والقبيلة بالآلات الذهب والتخوت المرصعة بالجوهر ۲۴- ک: درفش: (ق: درفشان) ۲۵- ل: به ۲۶- ل: دیدش چین: (ا: بیاراسته پشت اسبان به زین (۲۲۲۸)) ۲۷- ص: مردار: (ق: یشد مردار آن) ۲۸- ک: که ل (نیز ل، ی، ل، ب، ا): برداشتی: متن دل، ص، ی، س، آ (نیز ق، ل، و): آ این بیت و ندارد و به جای آن بیت ۲۲۲۹ را از نو نوشته است ۲۹- ص، س، آ (نیز ل، ی، ب): به: متن دل (نیز ق) ۳۰- ل، ل، آ: (ز: س (نیز ل، ی، ل، آ، ب): بیاراسته مهلا متن دل، ص، آ (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا) ۳۱- و: هر شماری: س، آ (نیز ل، آ): انداز از هر شماری: متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲- ک: چو: (ق: ل: ک: پرستنده با: و: کتیرک همه): متن = ده دستنویس دیگر ۳۳- ق: (نیز ا): ماه روی (ق: یساوند نیلار) ۳۴- (ا: جو): ا: س: چهار: جوی: (ل: تار روی) ۳۵- ص: بر: ق: فرستاد: (و: برقتند): ل، آ، ق این بیت را ندانند

بباموزد آیین و آهنگ^۴ اوی^۳
 بزرگی و دانش ستون^۵ تو بادا

حرد گیرد از^۱ فز و^۲ فرهنگیا اوی^۲
 که^۵ بخت و^۶ خرد رهنمون تو بادا

فرستاده را داد^۹ و کرد آفرین!
 بیاراست کان کس ندارد به یاد،
 فرستاده را آشکار و نهان!
 ز دینار و از^{۱۲} مشکشان کرد شاه^{۱۵}
 سواران و پیلان^{۱۶} آراسته،
 به مژگان همی از دلش^{۱۸} خون کشید^{۱۹}
 ز^{۲۱} خشکی بر آن^{۲۲} روی برداشتند^{۲۳}
 ز فرزند با درد همباز^{۲۴} گشت!

نهادند مهر از پر مشکیا^۸ چین
 ۲۲۵۵ یکی خلعت از بهر مهران شتاد^{۱۰}
 که دادی کسی از مهران^{۱۱} جهان
 همان^{۱۲} نیز یارانش را هدیه^{۱۳} داد
 همی رفت با دختر و خواسته
 چئین تا لب رود جیحون کشید^{۱۷}
 ۲۲۶۰ همی بود تا رود^{۲۰} بگذاشتند
 ز جیحون دلی پر ز خون بازگشت

همی هر کس آن مژده را هدیه^{۲۸} داد!
 ابر شاه ایران و سالار چینا
 همه مهربان^{۳۰} و همه دوستدار^{۳۱}

چن^{۲۵} آگاهی آمد ز^{۲۶} مهران شتاد^{۲۷}
 یکایک همی خواندند آفرین
 دلی^{۲۹} شاد با هدیه و با نثار

۱. ق. ل. و: ۲. (بی: جوه) ۳. ۴. س. ق. (نیز ل. ب. و. ا. ب.) او: متن = که ل. ۳. س. (نیز ل. ق. ل. بی. ل. ن. ۳). ۴. ل. اورنگ هق: چو
 ۵. (جوه): ۶. (ل. و. ا. فون) ۷. ق. خط: که مهرش بر از مشک؛ س. (نیز ل. ۲. و. ا. ن.): نهاده از بر مشک بر (و نثر) مهر: متن = ل. س.
 ل. (نیز ل. بی. بی. ل. بی. ن. ۲. ج.) ۸. ل. را داد: (ق. در ب. ل. های این بیت پس و پیش شده است ۱۰. س. ل. (نیز و ن. ۲). شاده: که (نیز
 ن. ق. ۲. بی. ا. بی. ستاد: س. ۲. شاد (حرف دوم بی نقطه)؛ (ل. شتاد)؛ ل. مهران: ستاد: متن = (ب. ۱۱. ق. میان)؛ س. ق. بی این بیت و
 که ل. ن. ۲. ب این بیت و بیت نسبین را ندانند: این بیت در ل. ل. ۳. س. ق. ل. ۲. ب. و. ا. آمده است ۱۲. س. ۲. (نیز و. ل. همی
 ۱۳. ل. مژده) ۱۴. ل. ق. بی. ز: متن = س. ل. (نیز ق. ۲. و. ا.) ۱۵. (بی. ل. ۲. یاد)؛ س. ق. (نیز ق. ۲. بی. بهره داد: متن = ل. ل. ۳. س. (نیز و)
 ۱۶. ل. پیلان و ۱۷. س. ۲. (نیز ل.) رسید ۱۸. (از جگر) ۱۹. س. ق. که: س. (نیز ل. بی. بی. چکیده: متن = ل. ل. (نیز ل. ق. ل. بی. و. ا.)
 ۲۰. (بی. ل. و. روز) ۲۱. س. ۲. (نیز ل. بی. ب. به: ۲۲. که ل. ۲. س. ۲. (نیز ل. بی. ب. ل. آن روی: (ل. ۲۲) (۲۳) روی: چه سر پرده: متن = ل. بی. (نیز
 ق. ل. ۲). ۲۳. ق. بنشاختند: (سازند نگارند)؛ (ب. بفراشتند)؛ س. بی. ل. ۲. ب این بیت را ندانند ۲۴. ل. س. ۲. (نیز ق. ۲. بی. الباز: متن = (بی. ل. ن.)
 ل. ق. در اینجا سر نوسیس دارند: ل. باز دید کردن گسری از گرگان: ق. آگاهی یافتن گسری از رسیدن مهربان ستاد با عروس: و بداهه
 (۲۲۳۴-۲۲۶۱): ثم أمر مقتدر الهوا الهوا عظیمیا انفا نثر جلال الهراء بالذبیاج الصینی. ثم سیر هالی ایران فی صحبة الثقة الأئین. و شعبها
 الی جیحون ثم انصرف ۲۵. ل. ل. س. ۲. (نیز ل. بی.) چو: متن تصحیح قیاسی است ۲۶. (بی. یه) ۲۷. ل. ق. بی. (نیز ل. ق. ل. بی. ا. بی. ستاد
 س. ل. ۲. (نیز و ن. ۲). شاده: س. ۲. (نیز ل. ل. شتاد: متن = (ب. نیز = س. ل. ۲. ۲۸. س. (نیز ل. بی. بی. هر کسی مژده و هدیه: ق. که: س. ۲. (نیز
 ل. بی. ل. ۲). هر کسی هدیه و مژده ال. (نیز ق. ۲). هر کسی مژده و هدیه: متن = ل. ۲۹. که دل ۳۰. که (نیز ل. بی. بی. بی. بی. بی. بی. بی.
 ل. مهربان: متن = ل. س. ۲. (نیز ق. ۲. بی. ل. و. ا.) ۳۱. (ل. و. ا. ن.) ۳۲. (ل. و. ا. ن.): دوستار: بی پس از این بیت افزوده است:
 چو آگاهی آمد ایزدشان به شاه
 بفرمود تا بر نشیند سپاه

درم ریختند^۲ از بر دخت^۳ شاه
 زمین^۴ بود یکسر^۵ چو پز تدروا
 تو گفتی زمین آسمان را ندید،
 به راهی که لشکر همی^{۱۲} برگذشت
 به راو^{۱۹} بت چین شدند انجمن!
 به پی زعفران و درم^{۲۲} بیختند^{۲۳}
 جهان پر شد^{۲۶} از ناله^{۲۷} کوس و^{۲۸} بوق
 شکر با درم ریخته زیر پی^{۳۱}
 بند بر زمین^{۳۴} جای آرام و خواب

به مهر اندرو^{۳۶} کرد کسری نگاه،
 نهاده به مهبر ز عنبر کلامه
 ز گوهر کشیده^{۳۹} گره بر گره
 به افسون یک اندر دگر بافته

۲۲۶۵ بیستند آذین^۱ به شهر و به راه
 به آموی^۴ راو^۵ بیابان^۶ مرو
 چنین تا به بسطام و^۹ گرگان رسید^{۱۰}
 از^{۱۱} آذین^{۱۲} که بیستند بر شهر و^{۱۳} دشت
 از^{۱۵} ایران^{۱۶} همه^{۱۷} کودک و^{۱۸} مرد وزن
 ۲۲۷۰ ز بالا بر ایشان^{۲۰} گهر^{۲۱} ریختند
 بر آبیخته تشت‌های^{۲۲} خلوق^{۲۵}
 همه^{۲۹} یال^{۳۰} اسپان پر از مشک و می
 زبس ناله‌ی نای^{۳۲} و چنگ و^{۳۳} رباب

چن^{۳۵} آمد بت اندر شبستان شاه
 ۲۲۷۵ یکی سرو دید از پرش گردماه
 کلامی^{۳۷} بگردار^{۳۸} مشکین زره
 گره بسته^{۴۰} از تار و^{۴۱} پرتافته

۱-س، ق (نیز لن، ب)؛ آئین متن = ده دستویس دیگر ۲-لی: ریختند (۱) ۳-ل، ق، س (نیز ق، ل، ب)؛ تخت: متن = س، ل، ۲ (نیز لن، ب)؛ ۴-ق (نیز لی، ب)؛ ۵-ح: هق (نیز ب)؛ راه و ۶-س، ل (نیز لن، ب)؛ بیابان و: متن = ل، ق، س (نیز ب) ۷-ل، ۲ می (دو گشت گفتی) ۹-لی: بسطام و؛ س، هم بدین سان به ۱۰-ل: کشید ۱۱-ل، س، ق، ل (نیز ق، ب، لن، آ، ب)؛ ز: متن = ۱۲-ل، س، ق (نیز لن، ق، ل، ب، لن، آ، ب)؛ آئین: متن = ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ب، و، ۱) ۱۳-ل: بندد به شهر و به؛ ۱۴-س (نیز لن، ب)؛ و گنبد (مکتبته) به (ب: ز) شهر و به: متن = (ق) ۱۴-م: درو ۱۵-ل، س (نیز لن، ق، ب، لن، آ، ب)؛ ز: متن = ۱۶-س (نیز ل، ب، و، ۱) ۱۶-ل، س، س (نیز لن، ب، لن، آ، ب)؛ ایوان: متن = ق، ل، ۲ (نیز ق، ل، و، ۱) ۱۷-ل: همی (ل، ب، س) ۱۸-ح: ۱۹-ل (ن: بستان)؛ لن از ۲۲۶۹ و ۲۲۷۰ یک بیت بی‌پایوند ساخته و ۲۲۶۹ اب و ۲۲۷۰ را انداخته است ۲۰-لی: بدیشانه: ق؛ بالای درشان) ۲۱-س (نیز ل، ب، و، ۱)؛ درم: متن = ل، س (نیز ق، ل، ب، لن، آ، ب) ۲۲-ق: می و مشک باز زعفران: که به پلای اندرون زعفران: ل؛ به نی شکر و زعفران: ل؛ ز مشک و ز عنبر همی (ق، ب، ب)؛ بسی زعفران و درم: ل، ب، و، ۱؛ زیر مشک و عنبر همی: ب؛ ز مشک و ز عنبر همی؛ متن = ل، س (نیز لن، ب) ۲۳-ل (نیز ق، ل، ب)؛ ریختند (پساوند ندارد) ۲۴-ل، س: دستهای (ل: ح)؛ س (نیز ق، ل، ب، و، ۱)؛ طشتهای (ق: نیز ل)؛ بسهای: که بسشهای: (ل: نشتهای؛ لن: پشتهای)؛ متن = ل (نیز ل) ۲۵-س (نیز لن، ب)؛ خلوق ۲۶-ل: جهانی پر ۲۷-ل (بدناله و) ۲۸-ل (ن: حوچ)؛ لی این بیت را ندارد ۲۹-ل (ن: همان) ۳۰-س (نیز ب)؛ لعل ۳۱-ل، ۲: نی (۱) ۳۲-ل، ۲: نیز ل (ب، و، ۱)؛ چنگ و بانگ: ل؛ چنگ و نای و: متن = ده دستویس دیگر ۳۴-ل (ز: زمین نیز لوزن درست نیست)؛ پندوی (۲۲۶۱-۲۲۷۳)؛ و لمائی الخیر آنشروان بقدم لینه الخاقان أمر فقدهت الأذینات والقیاب فی طریقهها، و نثرت علی موالیها التلرات الکثیرة الی أن وصلت الی جرجان و بسطام ۳۵-ل، س (نیز لن، ب)؛ چو: متن تصحیح قیاسی است ۳۶-ل، س، ل، ۲؛ س (نیز لن، س، ب)؛ مهب: اندرون؛ متن = ق، ل (نیز و) ۳۷-ق: کلاهش ۳۸-ب، و: دگر بوق؛ س (نیز ل)؛ کلاه دگر بود: متن = ده دستویس دیگر ۳۹-س، ق، ل (نیز لن، ب، و، ۱)؛ مینا: طبایع کشیده؛ ل، ۲، س (نیز ق، ل، ب، و، ۱)؛ چو زنجیر (ل: زنجیر (حرف یکم بی قطعه))؛ گشته: متن = ل، ۲، س (نیز ب)؛ گشته ۴۰-ل (نیز ب)؛ گشته ۴۱-ل، ق (نیز لن، ب)؛ تار و (ل: نای)؛ حوچ؛ س، س؛ ماز (حرف یکم بی قطعه)؛ ل، ۲: تار و (ل: تار: می تار و و، ۱)؛ تار و؛ باز و؛ ماز؛ ماز؛ ماز و: متن = (ق)

همه^۲ زیر انگشتری مشتری
برو^۵ نام یزدان^۶ فراوان بخواند
بیاراستند^۷ از بر^۸ ماه گاه^۹

چن از^۱ غالیه بر گل انگشتری
بدو^۳ شاه نوشین روان^۴ خیره ماند
۲۲۸۰ سزاوار او جای بگزید شاه

از^{۱۱} ایران و از^{۱۲} شاه ایران زمین
شده^{۱۵} شاد و خرم^{۱۶} به پیوند اوی^{۱۴}
به قجقاریاشی^{۲۱} فرستاد تاج
همی^{۲۲} مرزبانان^{۲۵} فرستاد شاه^{۲۳}
بخفتند^{۲۹} بر پشت^{۳۰} پیر و جوان
به^{۳۲} هر جای بر شاه ایران^{۳۳} زمین
که ای کردگار^{۳۵} مکان و زمان
بگردان ز جانش بد روزگار
بدی دور گشت آشکار و نهان

چن^{۱۱} آگاهی آمد به خاقان چین
و زان شادمانی^{۱۳} به فرزندی اوی^{۱۴}
بپرداخت^{۱۷} سفد و^{۱۸} سمرقند و^{۱۹} چاچ
ازین^{۲۱} شهرها چون برفت آن^{۲۲} سپاه^{۲۳}
۲۲۸۵ جهان شد بر^{۲۶} از داد^{۲۷} نوشین روان^{۲۸}
یکایک همی^{۳۱} خواندند آفرین
همه دست^{۳۳} برداشته باسما
تو این داد بر^{۳۶} شاه کسری^{۳۷} بدار
که از فر^{۳۸} و اورند^{۳۸} او در جهان

۱-ل. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲. ب. ب.)؛ چو از^۱ س (نیز ل. ل. ق. ۲)؛ چو بر؛ متن تصحیح قیاسی است ۲-ق. ۲. هم از) ۳-س. ۳ (نیز ق. ۲. و. ۱)؛
درو؛ متن = ل. ل. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲. ب) ۴-ل. (نوشیروان) شک: بدو ۵-ق. آفرین ۷-ک (نیز ل.)؛ بیاراسته ۸-ل. از برش؛ ل. ازهر؛
س. ۲ (نیز ل. ۲. و. ۱)؛ از پی؛ متن = س. ق. ۱. ک (نیز ل. ن. ق. ۲. ل. ن. ۱. ۲. ب) ۹-ل. بارگاه؛ س. ق. ۳ (نیز ل. ن. ق. ۲. ل. ن. ۱. ۲. ب)؛ گاه ماه؛ متن = ک.
ل. ۲ (نیز ل. ۲. و. ۱)؛ بنداری (۲۲۸۰-۲۲۷۴)؛ ولما دخل بها نوشیروان اعجبه ما وای من کمالها و جمالها فأحسن عشرتها و رفع درجتها
و بالغ فی اکرامها و إعظامها ۱۰-ل. ل. ۲ (نیز ل. ن. ب.)؛ چو؛ متن = س. ۱۱-ل. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ب. ۱. ب)؛ ز ۱۲-ق. ل. ۲. ز؛ ل. ن. و. ز)؛
۱۳-ل. ۲؛ شادکامی ۱۴-ل. ل. س. ق. (نیز ل. ۱)؛ او؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵-س. ک. ل. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲. ل. ن. ۱. ۲. ب)؛ شدن؛ متن = ۱۶-ق.
همان برخسخته؛ متن = ل. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. ۱)؛ ۱۷-ل. ل. (نیز ل. ن. ب.)؛ بپردخت ۱۸-س. مرز؛ (ل. ن. سوی) ۱۹-ل. (۱. حوی) ۲۰-ل. قجقاریاشی
(حرف یکم بی نقطه)؛ س. قجقاریاشی؛ ق. قجقاریاشی (حرف ششم بی نقطه)؛ س. ۲ (نیز ب.)؛ قجقاریاشی؛ ل. قجقاریاشی؛ ل. قجقاریاشی؛ ل. ن.
قجقاریاشی (حرف ششم یک نقطه در زیر و دو نقطه در زیر (ل))؛ ل. قجقاریاشی؛ و؛ قجقار تاسی؛ ل. ۲؛ قجقار تاسی؛ ل. ۲؛ قجقار تاسی؛ ل. ۲؛ قجقار تاسی؛
ق. ۲؛ حجه قجقاریاشی؛ متن = ک. ل. ۲ (نیز ب.)؛ بنداری (۲۲۸۳-۲۲۸۱)؛ فلما انتهى الخیر الی الخاقان یاجعاج آنوشیروان بوصلته و
سورن؛ بایته افرج له عن سمرقند و السفد و الشاش و نقل تخته الی قجقار ۲۹-ق. ل. ۲ (نیز و. ل. ۲. ق. ۲)؛ ۳۰-ق. ل. ۲ (ن. ب. دین؛ ق. ۲. ل. ۲)؛
حان (ج) ۳۱-ق. ل. ۲ (پرون رفت شاه - راه) ۳۲-س. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. و. ۱)؛ همه؛ متن = ل. ل. ۲ ۳۵-ل. (ن. مرزبان؛ و. ل. ب. این بیت را
ندارد؛ بنداری (۲۲۸۲)؛ فغذ آنوشیروان إليها مرزبانته ۳۶-ق. ل. ۲؛ پر شد؛ س. ۲ (نیز ب. و. ۱)؛ نوشد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۷-ک. تاج
۳۸-ل. (نوشیروان) ۳۹-ل. (ن. بخفتند) ۳۰-ق. ل. ۲؛ دشت؛ (ق. در دشت)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۲۲۸۵)؛ و اطمان عند
ذلک التاسی ۳۱-ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. ۱)؛ همه؛ ل. ۲؛ پروا؛ متن = ل. س. (نیز ل. ن. ق. ۲. ل. ن. ۱. ۲. و. ۱)؛ ۳۲-ل. ۲ (نیز ق. ۲)؛ ز ۳۳-ق. ل. ۲؛ شهریار
۳۴-ک. ل. ۲؛ دشت؛ (ل. ۳۵-ق. زمین ۳۶-س. (نیز ب.)؛ دادگر؛ (ل. بی دادگر) ۳۷-ق. ایران ۳۸-س. (نیز ل. ن. ق. ۲. و. ۱)؛ او؛ و. ل. ۲؛ او؛ و. ل. ۲؛ او؛ و. ل. ۲؛
ل. ۲. ب. ل. (اورنگ؛ ل. اوزند)؛ متن = ل. ک. (نیز ب.)؛ ق. این بیت و انفاو؛ و پس از این بیت افروده استند
وزان پس جهانلو نوشین روان به تخیج شد با سپاهی گران

از^۱ ایران چو گشتاسب^۲ آمد به جنگ
 ۲۳۰۵ بر آسود^۳ گیتی ز کردار^۴ اوی^۵
 از آنپس^۶ چو نرسی سهدار^۸ گشت^۷
 چو شابور اُرمز^{۱۱} بگرفت جای^{۱۲}
 جهان سوی داد آمد و ایمنی
 چو خاقان جهان^{۱۵} بستد از یزدگرده
 ۲۳۱۰ بیامد جهاندار بهرام^{۱۶} گور
 شد از داد او شهرها^{۱۹} چون بهشت
 به هنگام^{۲۱} پیروز چون^{۲۱} خوشنواز
 مه بادا^{۲۳} فغانیش^{۲۳} فرزند^{۲۳} اوی^{۲۵}
 جهاندار^{۲۷} کسری کنون مرز^{۲۷} ما
 ۲۳۱۵ یماناد تا جاودان این بر اوی^{۳۱}
 کوزستان^{۳۳} زمین داد بپند^{۳۴} کنون^{۳۵}

ندید ایچ ارجاسب^۴ جای درنگا
 که هرگز مبادا فلک^۶ یار اوی^۶
 همه همزه‌ها^{۱۱} پر ز تیمار^{۱۱} گشت^۸
 ندانست نرسی^{۱۳} سرش را ز پای^{۱۱}
 ز بد بسته شد دست آهرمنی^{۱۴}
 به بد تیز^{۱۶} دستی بر آورد^{۱۷} کرده
 ازو^{۱۸} گشت خاقان پر از دود و شورا
 پراکنده شد کار ناخوب و^{۲۰} زشتا
 جهان کرد پردرد و گرم^{۲۲} و گداز^{۲۳}
 مه خویشان، مه تخت و مه اورند^{۲۶} اوی^{۲۵}
 پذیرفت^{۲۸} و^{۲۹} پرمایه شد^{۳۰} اری ما
 جهان سربه سر چون تن است و سر اوی^{۳۲}
 نبتیم رنج و نریزم خون^{۳۶}

۱. ای، ل (نیز لن، لی، لن، آ، بی)، ز ۲. ل=س (نیز لن، بی)، گشتاسب ۳. ل=س (نیز لن، بی)، ارجاسب؛ (ا) ارجاسب را (وزن درست نیست) ۴. س (نیز ل، آ، بی، ا)، بیاسود؛ (و) بیاسود (())؛ متن = ل=س (نیز لن، بی، لن، آ، بی)، هلال، س، ق (نیز آ، بی)، او، او، (ل، آ، اوی، او (پساوند ندارد))؛ متن = س، س (نیز لن، ق، آ، بی، بی، و، لن، ق) عمر (بی): فلک ناورد (()) ۷. ل=س (نیز لن، آ، بی)، وزان پس؛ متن = ل (نیز ق، آ، بی) ۸. ق، جهاندار ۹. ل=شده ۱۰. ل=شده ۱۱. س=س (نیز لن، ق، آ، بی، بی)؛ همزه: (ل، شابور و همزه زده)؛ متن = ل، ل=شده ۱۲. ل=شده ۱۳. (ل، هرگز) ۱۴. س (نیز لن، ق، بی، و، لن، ق)؛ آهرمنی ۱۵. ل=شده ۱۶. جین ۱۷. ل=شده (حرف یکم بی نقطه)؛ س، س (نیز لن، لی، بی، و، آ، بی)؛ نیز: (نیز ل، آ، بی)؛ زود: ل (نیز ق، آ، بی)؛ تدبیر: متن = (ل، آ، بی)؛ در آورد) ۱۸. ک (نیز بی)؛ آران ۱۹. س (نیز ل، آ، بی)؛ این جهان: متن = یازده دسترس دیگر ۲۰. (ن، لی، و، آ، بی)؛ حوجا ۲۱. ل=شده (پیروزی ۲۲. بی، ق، ک (نیز لن، ق، آ، بی، بی)؛ پر خون و (ن، لی، بی)؛ حوجا) گرم: ل، آ، پرگرم و جور: س، آ، پرگرم و جرم: (ل، آ، پرگرم و جرم) (()) و گرم: پ، پرگرم و گرم: د، درده: پ، جنگ و گرم: (متن = ل ۲۳. ل=شده (نیز لن، لی، بی)؛ نیاز: متن = یازده دسترس دیگر ۲۴. ل=شده (نماییش (حرف چهارم بی نقطه)؛ س (نیز لن، آ، بی)؛ فعالیش ۲۵. ل=س، ق (نیز لن، آ، بی)؛ او، او، (و)؛ اوی، او (پساوند ندارد))؛ متن = ل، ل=شده (نیز لن، ق، آ، بی، بی)؛ ل (نیز لن، بی، بی، و، آ، بی)؛ بیباد (ل، و)؛ بیباد و بیبوند: ق، بیبار و بیبوند: س (نیز ل، آ، بی)؛ (ا، س)؛ (اوی) و مه بیبوند: (ل)؛ مه بیباد بیبوند: ق، نه خویشان بیباد بیبوند؛ متن = ل ۲۷. ق، شهنشاه ۲۸. ک، پذیرفت ۲۹. (ل)؛ حوجا ۳۰. س (نیز لن، بی، لن، آ، بی)؛ گشت: ق، کرده: متن = ل، ک، ان (نیز ل، آ، بی، ل، آ، بی)؛ بدوی: س (نیز لن، ق)؛ جای اوی (ل، آ، بی)؛ اندرو: (ن، لی، بی، بی)؛ اوی (ل، آ، بی)؛ اندروی: و نام اوی: (متن = ل، ق، بی)؛ (نیز ق) ۳۱. س (نیز لن، ق، آ، بی)؛ او، ک: بی اوی؛ ل: تن و چون سراسری: (ا، بهشت و سراسری)؛ س (نیز لن، لی، لن، آ، بی)؛ یکسره باد ماوی (ل، آ، اوی)؛ ق، جسر بر: چون تست او سر اوی: (و) همه مهتری باد فرجام اوی: (متن = ل (نیز ق)؛ در س، آ، بی، آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۳۳. ل=شده که از وی: س (نیز لن، آ، بی)؛ کزنیشان: ک، س (نیز لن، ل، آ، بی)؛ کزنیشان: ل (نیز بی)؛ کزنیشان (مکروستان)؛ ق)؛ دیگر ساین؛ و ک: روی؛ متن تصحیح فیلیس است (ج، ل، آ، بی) ۳۴. ل=شده (نیز لن، بی، و)؛ گنیز (میدرا نبیند)؛ س؛ جهان داد باید: (ل، آ، ز چین داد بیباد)؛ متن = ل، س، ک (نیز لن، ل، آ، بی)؛ ۳۵. س (نیز لن، آ، بی)؛ ازی اوی (مید از و)؛ متن = ده دسترس دیگر ۳۶. ک، س (نیز بی، و)؛ نریزد: خون: س (نیز لن، آ، بی)؛ نریزد: خون: بی (حجون)؛ چون ندیدند: اوی (لی، آ، روی، بی؛ از و)؛ (ل)؛ نبتیم رنج و نریزد: خون: (متن = ل، ل)؛ (نیز ق، آ، بی)؛ ق؛ این بیت را ندارد

به گل‌رزویون بر شدند انجمن^۳
ردی پاک و^۴ هشیار و^۵ بسپاردان،
بروبر ز ترکان شدند^۶ انجمن
که آیند با هدیه^۷ نزدیک شاه
همه یک‌دل و یک‌زبان آمدند!
که بستند بر مور و بر پشه^{۱۳} راه
همه شاه را خواندند آفرین^{۱۴}
به فرمان تو در جهان زنده‌بیم!
به هامون پذیریم چرم^{۱۸} پلنگ!

برستند پاک از بد روزگار^{۱۱}
سپاهی پیش^{۱۳} جنگ‌سازان تو
بیامد^{۱۵} به درگاه سالار بار،
به هر یزنی جایگه ساختشان^{۱۶}
به خاک^{۱۸} آمد از جایگاه^{۱۹} نشست،
که ای برتر از گردش روزگار،
تو باشی به هر نیکی^{۲۳} رهنمای!

لز آپس^۱ ز^۲ هبتال و ترک و ختن
به هر سو که بُد سوبلی کاردان
ز پیران^۶ هر آنکس که بُد رای‌زن
۲۳۲۰ پشنان روی^۸ دیدند یکسر سپاه
چو نزدیک نوشین‌روان^{۱۱} آمدند
پشنان گشت از^{۱۱} انبوه درگاه^{۱۲} شاه
همه بر نهادند سر بر زمین
بگفتند کای شاه ما^{۱۵} بنده‌بیم
۲۳۲۵ همه^{۱۶} سرفرازیم و^{۱۷} با ساز جنگ

شهنشاه پذیرفت^{۱۹} از ایشان^{۲۰} تار
از ایشان فغانیش^{۲۲} بُد پیش‌رو
ز گردان^{۲۴} چو خشنود شد شهریار
پیرسید بسیار و بناختشان^{۲۶}
۲۳۳۰ ز زانیس^{۲۷} شهنشاه یزدان‌پرست
ستایش^{۳۰} همی‌کرد بر کردگار
تو دادی مرا قر^{۳۱} و فرهنگ^{۳۳} و رای

(۱) س-س، (۲) نیز، لی-لی، بی-ب، و زانیس-متن=ل (نیز ق)، (۳) ل-ل، چ-چ، (و-که)، (۴) ل-ل، (در: در شدند انجمن، ل-ل، بهان و کهان جمله شاعران
زمن)، (۵) ل-ل، س-س، (نیز لی، و-ان، آ-ب)، (۶) ج-ج، متن= (ن، ق، ب)، (۷) ه-س، ل-ل، س-س، (نیز لی، و-ان، آ-ب)، (۸) ج-ج، متن= ل (نیز ل، ق، آ،
ب)، (۹) ک-ل، آ-ب، این بیت را شاعران در اینجا سرنویس آوردند: آمدن لشکر نزدیک شاه نوشین‌روان (۶) س-س، (نیز ب، و)، (۱۰) ترکان،
متن= ل (۷) س-س، (نیز بی)، نزدیک او شد بزرگ (۸) و همه پیش ایشان شدند؛ متن= ل، س، ق، ک، ل-ل، آ-ب، این بیت را
نظرنده این بیت در ل-ل، س-س، و آ-ب است (۸) ل (نیز ق، ب)، رای: متن= دوازده دستنویس دیگر (۹) س-س، (نیز ل، ق، ب)، با هدیه
آیند: متن= دوازده دستنویس دیگر (۱۰) ل-ل، نوشین‌روان، (۱۱) ل-ل، ز (ل-ل، ح-ح)، (۱۲) نزدیک (۱۳) ق-ق، (نیز ل، ق، آ-ب)، پشه و
مور: متن= ل (۷) س-س، (نیز آ، ب، و)، (۱۴) این بیت را پس از بیت سپسین آورده است: این بیت را ندارد (۱۴) ل-ل، این بیت با
بیت سپسین پس و پیش شده است (۱۵) س-س، ماه‌شاه را (۱۶) ل-ل، که ما (۱۷) ل-ل، ک-ک، س-س، (نیز ل-ل، آ-ب)، (۱۸) ج-ج، متن= ل (نیز و)
(۱۹) ل-ل، (جنگ)، ل-ل، غلامیم جنگی، متن= دوازده دستنویس دیگر (۱۹) ک-ک، شهنشاه پذیرفت: (ب) شهنشاه پذیرفت (۲۰) ل-ل، (نیز ل، ب)،
زیشان (۲۱) س-س، ک-ل، ل-ل، ل-ل، ل-ل، (ب)، (ب)، برفتند (ب) نرفتند (ب) پیش و نبد (ان: بید: در: س، ک، ل، حرف یکم بی نقطه) روز بار (ک:
کلید: یار: آ، تار: ق، چو رفتند پیش شه نامدار، س-س، (نیز ل، و): برفتند پس (و: نیز) از در شهریار: ق، برفتند سر پیش پندوار:
آ، برفتند شاهان در شهریار: آ، متن= ل، برستند (۲) ۲۲، ل-ل، س-س، فغانیش (حرف چهارم بی نقطه): ل (نیز آ، ب): فغانیش (۳) ل-ل، ک-ک،
۲۳، ل-ل، س-س، (ب) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س، فغانیش (۳) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س، فغانیش (۳) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س،
دیگر (۳۳) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س، فغانیش (۳) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س، فغانیش (۳) ل-ل، (نیز ل، و): برخواستن، س-س،
آهنگ (۳۴) ل-ل، نیک و بده (ل، ل)، و نیکوئی: آ، متن= یازده دستنویس دیگر

از آپس^۳ نجوید^۴ کلاه^۵ موی
ندارد کسی^۶ زهری کارزار^۷
چو من خفته باشم نجوید^{۱۱} خوابا
مهان جهان^{۱۳} کهتران^{۱۲} من اندا
جهان را جزا^{۱۵} تو جهاندار^{۱۶} نیست؛
نخبد^{۱۹} ز من مور^{۲۰} خسته نهان^{۲۱}
نگر تا چنین در جهان شاه کیست^{۲۲}

هر آنکس که یابد^۱ ز من^۲ آگهی
همه کهتری^۵ را بسازند^۶ کار
۲۳۳۵ به کوه اندرون غرم^۹ و ماهی در^{۱۱} آب
همه دام^{۱۲} و دد پاسبان من اند
که را برگزینی تو، او^{۱۴} خوار نیست؛
تو نیرو دهی^{۱۷} تا مگر در^{۱۸} جهان
چنین پیش بزدان فراوان گریست

ز گرگان^{۲۳} به رفتن گرفتند^{۲۴} ساز
ز درگاه و^{۲۵} آواز^{۲۶} روینه^{۲۷} خم
حز بزدان نیکی دهش کرد یاد-
ز گنج^{۲۹} درم هم ز دز و گهر^{۳۰}،
دگر مهلب^{۳۳} پیروزه و تخت عاج
بت آرای و^{۳۵} هرگونه بی بندگان^{۳۶}،
بستان^{۳۷} چینی به پیش^{۳۸} اندرون^{۳۹}،

۲۳۴۰ به تخت آمد از جایگاه نماز
برآمد خروشیدن^۱ گاودم
سپه پرنشست و بنه برنهاد،
ز دینار و دیبا^{۲۸} و تاج و کمر
از^{۳۱} اسپان و پوشیده رویان و تاج^{۳۲}
۲۳۴۵ نشستند بر زین پرستندگان^{۳۳}
فرستاد یکسر سوی طیفون^{۳۷}

(س نیز لن، لی، ن، ب، آ): که آید به هر کس؛ ق-س، ۲ (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا): که هر کس که یابد؛ متن = ل، ۲-ق، ما ۳-ل، ازین پس؛ س: وزان پس ۴-ب: بجوید (ا)) (ن: ان؛ مهتران؛ ا: کهتران) ۶-ل، س، ل، آ: بسازید (حرف پنجم بی نقطه)؛ (ب: بسازید) ۷-د: هر کسی (وزن درست نیست) ۸-ا: (لی: که دارم یا پاک پروردگار) ۹-ل، س (نیز لن، ق، آ، لی، ن، آ، ب، م: غ: ق: ب: ل، آ، س، ۲ (نیز ل، آ، ب، و، ا): سنگ؛ متن تصحیح قیاسی است (د) ۱۰-ل (نیز لن، لی): بر؛ د: به ۱۱-متن = یازده دستویس دیگر ۱۱-ل، آ: نیارند ۱۲-ل، آ: داد) ۱۳-ب: پاسبان (پسوند ندارد) ۱۴-ل، ن، آ، ج: (ا: ب: بجز) ۱۵-د: (ب: بجز) ۱۶-ل، ن: ننگه دار) ۱۷-س، ۲ (نیز ل، آ، و، ا): دهم ۱۸-ل، آ: بگرد) ۱۹-ل، ن: نخبد (حرف یکم بی نقطه)؛ ل، آ: نگرده؛ (ا: ننجید) ۲۰-س، ۲-پور ۲۱-ل، س، ۲ (نیز لن، لی، آ، و، ا): روان دمتن = س، ل، آ (نیز لن، ق، آ، ب، و، ا) ۲۲-د: نگر تا در چنین در جهان کار چیست (ا): بنهارق (۲۲۸۶-۲۳۳۹)؛ ثم تبادرت ملوک تلک الأَطراف بالهدایا والتحف الی یابه حتی إن البیاطلة مع مناعة جانیهم و خشونته تارعو طائفین الی خدمته، و دخلوا فی رِق طاعته فآکرمهم و احسن الیهم، و أفاض خلعهم و قواضله علیهم ۲۳-د: سپاهش ۲۴-ب: (ب: برقتند) ۲۵-ل، آ، ب: (نیز لن، ق، آ، لی، ن، آ، ب، م: غ: ق: ب: ل، آ، س، ۲ (نیز ل، آ، ب، و، ا) ۲۶-آ: آوی ۲۷-ل، ن، آ: زوزینه)؛ در باین بیت بابت سپسین پس و پیش شده است ۲۸-س، ۲: دیبای، ال، آ (نیز و، ل، آ، ز: دیبا و دینار؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۹-ل، آ، ب: کنج ر) ۳۰-س، ۲ (نیز لن، ق، آ، لی، ن، آ، ب، م: غ: ق: ب: ل، آ، س، ۲ (نیز ل، آ، ب، و، ا) ۳۱-ل، س، ل، آ: (نیز لن، لی، ن، آ، ب، و، ا) ۳۲-ل، آ: پوشیده و پنهان (چاق) ۳۳-ق: مهر ۳۴-ق: فرستادگان ۳۵-س، ۲ (نیز لن، ل، آ، و، ا): دل آرای؛ (ب: دل آرا و؛ د: دل آرای و؛ متن = ۳۶-ق: بت آوری با همه مهتران؛ ل: برشتند گردانش بندگان؛ متن = ل، س، د (نیز لن، ق، آ، لی، ن، آ، ب، و، ا)؛ در ل آنتهای این بیت پس و پیش شده است؛ م: پس از این بیت افزوده است:

چو آراسته کردشان کارها همان بارکشها و هم بارها

۳۷-ل، ق، ل، آ (نیز ل، آ، و، ا): طیفون؛ (ا: طیفون)؛ متن = س، د، س، ۲ (نیز لن، لی، ب، و، ا) ۳۸-س، ۲ (نیز لن، لی، ن، آ، ب، و، ا): کجستان چینی به پیش؛ ل، آ، ۲ (نیز ل، آ، ب، و، ا)؛ بت آراسته پیشان؛ (ق: بت آرای چینی به پیش)؛ متن = ل، د، ۳۹-ل، آ: (رهنمون)

به فرخنده قال و به روز آسمان^۱
 سر^۲ خادمان بود مهران شتاد^۳
 سوی طیسفون^۴ رفت گنج و بنه
 همه ویژه گردان^{۱۲} آزادگان

برفتند^۲ گرد اندرش^۳ خادمان
 بشد^۶ با^۷ پستان^۸ خاقان نژاد
 سپاهی^{۱۱} بماند^{۱۱} از یلان یک تنه
 بیامد^{۱۳} سوی آذربادگان

سپاهی بیامد ز^{۱۴} هر کشوری
 ز کوه^{۱۶} بلوچ^{۱۷} و ز دشت سروج^{۱۸}
 همه پاک^{۲۱} با هدیه و با تبار
 بدان شاد^{۲۲} شد شهریار^{۳۳} بزرگ
 ۲۳۵۵ [جهان تا جهان بُد بلوچی^{۳۷} نبود
 به غز جهاندار^{۴۰} کسری سپهر
 به شهری کجا برگلشتی سپاه
 نجستی کسی^{۴۵} از کسی نان و آب^{۴۶}
 برین سان^{۴۹} همی گرد گیتی^{۵۰} بگشت

ز گیلان و از^{۱۵} دیلمان لشکری،
 گرازان برفتند گردان^{۱۹} کوچ^{۲۰}،
 به پیش سرپردهی شهریار
 که از میش کوتاه شد^{۲۴} چنگی^{۲۵} گرگی^{۲۶}!
 مگر شهر^{۲۸} از ایشان^{۲۹} پر از داغ و دودا [
 دگرگونه تر شد به آیین^{۳۱} و مهر^{۳۲}
 نیازادی^{۳۳} کشمندی به راه^{۳۴}
 به ره^{۳۷} بر بیاراستی^{۳۸} جای خواب!
 نگه^{۴۱} کرد هر جای هامون و دشت،

نق: و زبان (بی: اختر آسمان): م: غالی بلور آسمان: ل: غالی به روز و شبان: د: (نیز ق: ۲): قالی به (س: ۲: حبه: <) روز آسمان: (ل: ۲):
 و غالی به روز و (لوز حبه زمان): متن: د: (نیز ن: بی: ل: آ: ب: ۲): ۳- (بی: برفتند و) ۳- (ل: پیش) ۴- ل: قدس: ق: ک: ل: (نیز
 ن: ق: آ: ب: ۱: بی: شاد: د: ل: (نیز ن: ق: ۲): شاد: (ل: شاد: و: صاد): متن: س: ۴ (نیز پ) ۵- (بی: و: بی: نا) ۶- ۷- ن: س: ق: د: س: آ (نیز ن: بی: ب:)
 شتاد: متن: ک: د: ۸- ل: ق: ل: (نیز ق: ۲): طیسفون: (ف: طیسفون): متن: بی: ک: س: ۲ (نیز ن: بی: و: ن: آ: ب: ۲): ۹- (ن: ل: بود)
 ۱۰- (بی: سپاه) ۱۱- ل: برکت: س: (نیز ق: ۲): بی: بماند: س: ۱۲- (نیز ل: و: آ: ب: ۲): برآید: متن: ق: ک: ل: ۲ (نیز ن: بی: ن: ۲): بدر ق: حرف یکم
 بی نقطه) ۱۳- س: س: ۱۴- (نیز ن: بی: ب): گردان: و: متن: د: ل: ۱۵- س: ۱۶- (نیز ل: آ: ب: ۲): پیاده: بندوی (۲۳۵۰-۲۳۶۰): نیم: (به: عزم علی معاودة المذابین
 نسیر نامه الخاقان الی مدینه طیسفون: و قدم قلعه لیبا: و بقی فی امراته و أصحابه جریده نثار علی طریق آذربایجان ۱۳- (بی: بی: بی)
 ۱۷- ل: ل: (نیز ل: ۲): ر: ۱۶- ل: کوچ: ۱۷- همه دستنویسها: بلوچ ۱۸- س: ۱۹- (نیز ل: آ: ب: ۲): توج: متن: د: دوازه دستنویس دیگر: سروج
 ۱۹- ل: ک: ل: س: ۲ (نیز ل: ۲): س: و: آ: برفتند خنجر گرازان: متن: د: ل: س: (نیز ن: بی: ل: آ: بی: ن: آ: ب: ۲): (ن: ل: آ: ب: ۲): (ن: ل: آ: ب: ۲): متن: بی: چهارده دستنویس
 دیگر: کوچ ۲۰- (ل: جمله): آ: بیت‌های ۲۳۵۵-۲۳۵۶ و نالدرد ۲۱- ل: شهر ۲۲- س: ل: ۲ (نیز ن: بی: ق: آ: ب: ۲): نامدار: متن: بی: س: ۲ (نیز
 بی: بی: و: بی: و) ۲۳- ل: ک: ک: گند: (ل: ک: ک: شدی): متن: د: دوازه دستنویس دیگر ۲۵- س: ۲ (نیز ق: ۲): دست: ل: ۲۶- ل: ترک: ل: ۲۷- آ: بود
 کلوخی (ک: ل: ل: بی: بود کوچی): متن: بی: ک: (نیز ن: بی: ق: ل: بی: ن: آ: ب: ۲): ۲۸- ل: آ: بی: شاد) ۲۹- ل: ۲ (نیز ل: بی: ل: آ: ب: ۲): (ن: ل: آ: ب: ۲): (ن: ل: آ: ب: ۲):
 و نالدرد ۳۰- ق: شوشه: آ: کین ۳۱- (بی: ل: آ: ب: ۲): چهر: (س: بی: بیت‌های ۳۲۶-۳۲۷ و نالدرد ۳۳- ل: نیازاردان: (ق: نیازوری
 آ: ل: متن: د: ۳۴- ق: یکا یک سپهرند فرمان شاد: (بی: بزرگان پذیرد شتندی به راه): متن: ک: د: س: ۲ (نیز ن: ل: آ: ب: ۲): ۳۵- (ن: ل: آ: بی: همی)
 ۳۶- ل: آ: س: و: ن: (پساروند نارد) ۳۷- س: ۲ (نیز ل: و: بی: پرو: (بی: بندو): متن: د: ق: ل: (نیز ن: بی: ق: آ: ب: ۲): ۳۸- ل: ک: ل: س: ۲ (نیز
 ن: بی: ن: آ: بیاراستی: لوز بیاراستی (حرف یکم بی نقطه): متن: د: ل: ق: (نیز ق: آ: بی: ن: آ: ب: ۲): آ: بیت‌های ۳۵۸-۳۵۹ و بی: هم
 و بحثانند ۳۶۰- ۳۶۵- ۳۶۶- ۳۹۰- ق: (نیز ن: بی: ن: ل: آ: بی: نسان: ک: د: بی: شان: متن: د: ل: س: ۲ (نیز ق: آ: بی: و: بی: و) ۳۶۰- (ن: ل: لشکر)
 ۳۱- س: ۲ (نیز ل: آ: ک: گوز: (ق: بی: همی: بی: ل: ل: کون (ک: ل: متن: د: ل: ق: ک: ل: ۲ (نیز ن: بی: و: ن: آ: ب: ۲)

۲۳۸۵ و زان شهر سوی^۱ مداین کشید
 بستان^۲ چین با^۳ چهل^۴ اوستاد
 چو کسری بیامد بر^۵ تخت خویش
 جهان چون بهشتی شد آراسته
 نشستند^{۱۰} شاهان از^{۱۱} آویختن
 ۳۳۹۰ جهان پر^{۱۵} شد از فرو^{۱۶} ایزدی
 ندانست کس^{۱۹} غارت و تاختن
 جهانی به فرمان^{۲۳} شاه آمدند
 کسی کو^{۲۶} به رهبر درم^{۲۷} ریختی
 ز دنیا و دینار بر^{۲۹} خشک و آب
 ۲۳۹۵ ز بیم و ز داد جهاندارشاه
 [جهان چون بهشتی شد^{۳۴} آراسته

که آنجا بدی گنجها را کلیدا
 همی‌راند در^۵ پیش مهران شتاد^۴
 گرازان و همباز^۸ با بخت خویش
 ز داد و ز خوبی پر از^۹ خواسته
 به هر^{۱۲} جای^{۱۳} بیداد و^{۱۴} خون ریختن
 بیستند گفتی دو^{۱۷} دست از^{۱۸} بدی
 و گر^{۲۰} دست سوی^{۲۱} بدی آختن^{۲۲}
 ز کژی و^{۲۲} تاری^{۲۵} به راه آمدندا
 از آن خواسته درد^{۲۸} بگریختی
 به رخشنده‌روز و^{۳۰} به هنگام خواب
 نکردی بدانندیش زآن^{۳۱} سو نگاه
 در و دشت یکسر پر از خواسته]

پیوست نامه ز^{۳۳} هر کشوری^{۳۴} ز^{۳۵} هر نامداری و هر مهتری^{۳۶}

۱-ق (نیز ل، و، ا)؛ و زانجا به ۲-ل، س، ق، ل، و، ا، س، ق، ا (نیز ل، ن، ق، ا، و، ا، ب)؛ گلستان (ل، شبتان)؛ متن = (پ) ۳-ل، تا ۴-س، آ؛ همه ۵-س، ل (نیز ن، س، ب)؛ از متن = ل، ق، س، ا (نیز و، ا)؛ ع، ل، ق (نیز ل، ن، ق، ا، ب)؛ ستاد، س، ل (نیز و)؛ شاد (ل، شاد)؛ متن = س، ا (نیز پ)؛ ای این بیت و ن بیت‌های ۲۳۸۸، ۲۳۸۶ را بنامند ۶-س، ۷-س (نیز ل، و، ا)؛ سوری (ا، سوچی)؛ ۸-ل، س، ب (نیز ق، و، ا، ب)؛ انباز؛ ل (هشیار)؛ س، هم‌یار؛ متن = ق (نیز ل، ن، نیز = س، ا) ۹-س، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ خوبی و از (ق، ا، ب)؛ پر از داد و خوبی و پر؛ متن = ل، کد، ل (نیز ل، ن، ب، ب)؛ بنگاری (۲۳۸۸، ۲۳۸۱)؛ ثم توجه نحو الملائن ناشرا جناح الأمن و الأمان علی جمیع الأنام، مفیضا علیهم شایب النعم و ممدوا لهم أفویق الکرم ۱۰-س، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ برآسوده؛ ق، س، ا (نیز ل، ن، ب، ا)؛ برآسوده (ل، ن)؛ برآسوده؛ متن = ل، ا، ل، ق (نیز ل، ن، ب، ن، ا، ب)؛ ز؛ متن = س، کد، ل، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ ۱۱-۱۳ (حجره)؛ ۱۲ (بوجابه)؛ ل، ز، پیکار و ۱۴-س، کد، س، ا (نیز ل، ن، ب، ل، ا، ب، ن، ا، ب)؛ خوب؛ متن = ل، ق، ل (نیز ق، و، ا)؛ ۱۵-س، کد، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ زشتی و؛ متن = ل، س، ق (نیز ق، ل، و، ا)؛ ز فرش برافروخت کار؛ متن = ل، ل، ا، کد، گفتند؛ ل، ل، گریه؛ دو؛ س، ا (نیز ل، و، ا)؛ زشتی و؛ متن = ل، س، ق (نیز ق، ل، و، ا)؛ پد، ن، ا، ب)؛ ۱۸-س، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ جز؛ متن = ل، ا، کد، ندیدی کسی ۲۰-ل، و، ا، ۲۱-ل (ب، سوری دست) ۲۲-پ (بختن)؛ ا، تاختن) ۲۳-ل، و، ا، ن، دیک)؛ ۲۴-ل، و، ل، و، ز (وزن درست نیست)؛ (ل، ن، ا، ب)؛ ۲۵-ل، ن، تاژی ۲۶-س، ا (نیز و)؛ گر ۲۷-س، کد، گر درم، س، ل (نیز ل، ن، ا، ب)؛ در درم؛ ق، ا، بد، بر درم؛ ق، درم بر و هوش؛ متن = ل، س، ا (نیز ل، و، ا)؛ ۲۸-ل، ا، ز (زود) ۲۹-ق (ب، دینار و دنیا لبر (ب، ب))؛ ۳۰-ل، و، ا، ج (حجره)؛ ۳۱-س، کد، ل، س، ا (نیز ل، ن، ب، و، ا، ب)؛ ازان؛ متن = س، ق (نیز ق، ل، و، ا)؛ ل، ا، ن، این بیت و بیت سپین را لغاره ۳۳-ل، ن، ل، ا، ن، ا، ب، ب، ل؛ ل؛ شد همه یکسر؛ متن = کد، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)؛ ل، س، ق، ل، و، ا (این بیت را بنامند این بیت در کد، ل، س، ق، ل، و، ا)؛ ل، پ، ن، ا، ب، ا، ب، آمده است؛ در ل، ا، این بیت پس از بیت ۲۳۹۹ آمده است؛ بنگاری (۲۳۸۹-۲۳۹۶)؛ قضاوت تلك الممالک من الأمن بحيث لو أفرغت أحمال الدنانیر علی عوادل الطرق لهریت منها للصوص ۳۲-ل، ق (نیز ل، و، ا)؛ ب؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۳-ل، س، ا (نیز ل، و، ا)؛ مهتری؛ کشوری؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۵-ل، ق (نیز ل، و، ا)؛ ب؛ متن = س، کد، ل، س، ا (نیز ق، ل، و، ا)

ز بازاریگانان ترک و ز چین^۱
 ز بس ناهه^۵ و مشک و چینی پرند
 ۲۴۰۰ شد ایران^۹ بکردهار خرم^{۱۰} بهشت
 جهانی به ایران نهادند روی
 کلابست گویی^{۱۵} هوا را سرشک
 بیارید بر گل به هنگام نم
 جهان گشت پرسبزه^{۲۰} و چارپای^{۲۱}
 ۲۴۰۵ همه رودها^{۲۲} همچو^{۲۵} دریا شده
 به ایران زبان‌ها بیاموختند
 ز بازاریگانان هر مرز^{۲۸} و بوم
 فزایش گرفت از گیا^{۳۱} چارپای^{۳۲}

ز سقلاب^۲ و^۳ هر کشوری همچین^۴
 از^۷ آرایش روم و از بوی هند^۸
 همه خاک او عنبر^{۱۱} و زر^{۱۲} خشت!
 برآسوده^{۱۳} از درد و از^{۱۴} گفت‌وگوی
 برآسود^{۱۶} مردم ز رنج و^{۱۷} یزشکا
 نبد کشت‌ورزی^{۱۸} ز^{۱۹} باران دژم
 درودشت گل بود و^{۲۲} بام و^{۲۳} سرای^{۲۱}
 به پالیز گلین^{۲۶} نریا شده!
 روان‌ها به دانش برافروختند^{۲۷}
 ز ترک^{۲۹} و ز چین و ز سقلاب و روم^{۳۰}؛
 ستایش گرفتند بر^{۳۳} رهنمای^{۳۲}

اسق (نیز لی) وز (له) ترک و چین؛ س (نیز ل) آ، ه، و، آ؛ و ترکان (ل) ترکان (و) چین؛ (ق) ترک و ختن؛ (س) نیز ب؛ بازاریگانان و ز
 ترک و ز چین؛ متن = له، ک، ل (نیز ل، ن) ۲. (بید سقلان) ۳. (ل)؛ (ح) ۴. (ق)؛ (انجمن) ۵. (ل)؛ نامه ۶. (ل)؛ (ح) ۷. س
 س (نیز ل)؛ س (ل)؛ س (ب)؛ ز (ل)؛ (روزه متن = له، ک، نیز پ، و) ۸. کد سوری هند؛ (ق)؛ (ب)؛ یوری هند؛ ل، ن و بوم هند؛ ل؛ و ز روی هند؛
 (ل)؛ (ب)؛ و ز بوی هند؛ س (نیز ل، ه، و)؛ چین و از بوی هند؛ (ل)؛ چین و رومی پرند؛ متن = س (نیز = ل)؛ (ق)؛ این بیت را ندارد
 ۹. (ل)؛ (ایوان) ۱۰. (ل)؛ (خوزم) ۱۱. س (نیز ل، پ، آ)؛ عنبر شده؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲. (ب)؛ زر (و) ۱۳. س (نیز ل)؛
 بیسوده؛ س (نیز ب)؛ برآسوده؛ (له)؛ بید بیسوده؛ متن = له، ق، ک، نیز ق، ل، و، ل، ن) ۱۴. (ل)؛ (ز)؛ (ل)؛ رنج و ز؛ ق؛ جنگ و ز؛ (له)؛ دزد
 و از؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنامی (۲۴۰۱-۲۳۹۷)؛ و استفاضت بذاک الأخبار فی جمیع
 الاقطار، و اتصلت القوافل و الرقاق الی أرض ایران من الصين و الهند و الروم و سائر الأقالیم. نصارت بلاد ایران کجنان الفردوس من
 کثر ما جلب الیهامن أنواع الوشائع و الزمان الثیاب، و المسک و العنبر و الکافور و الرطب ۱۵. س، ق، س (نیز ل، ل، ب، و، ب)؛ گشتی؛ (ب)؛
 گشتی؛ متن = له، ل (نیز ل، ق)؛ (ل)؛ ۱۶. ل (نیز ل، ل، ن)؛ (ل)؛ (ب)؛ برآسوده؛ (ب)؛ بیسوده؛ متن = س (نیز ق، ل، و) ۱۷. س (نیز
 ل، و)؛ (ح)؛ (ل)؛ ز رنج و مردود؛ (نیز ل، ن)؛ (ب)؛ از درد و (ب)؛ درد و رنج و (ل)؛ (ح)؛ (ق)؛ از هر درد رنج؛ (ل)؛ (نیز ل)؛ از رنج و
 درد؛ (ل)؛ از درد و از رنج؛ متن = (ب)؛ نیز = س (ل، و) ۱۸. ک (نیز ب)؛ کشت و ورزی؛ (د)؛ کشت و روزی ۱۹. (ل)؛ (و)؛ (ق)؛ این بیت
 را ندارد ۲۰. (ل)؛ (سبزه)؛ (ل)؛ پر شده؛ سبزه ۲۱. ل؛ چارپای؛ س (ل)؛ ۲۲. (ل)؛ (ح)؛ (ب)؛ (ل)؛ (و)؛ در بیت‌های این بیت
 پس و پیش شده است ۲۳. ق؛ جوینا ۲۴. (ل)؛ (رود باهم جو) ۲۵. س، ق، ک، س (نیز ل، ق، ل، ب)؛ گل چین؛ (ل)؛ چون گل؛ متن = ل
 نیز ل)؛ بنامی (۲۴۰۵-۲۴۰۲)؛. هلا مع ماتع الله تعالی علیهم من أبواب الرحمة من دیم الغیوث و ابلا و طلاً، الجاذبة بأضیاع الزروع
 غیلا و غلاً حتى سالت الأودية کلکلیحار الطائفة، و آهشربت المروج بالأزاهیر البانحة ۲۷. ق، س (نیز ل، ق، ب، و، آ، ب)؛
 بیفروختند؛ متن = له، س، ک، ل (نیز ل، ل، ن)؛ (ق)؛ ۲۸. ه؛ مرز؛ (ل)؛ به هر شهر ۲۹. (ل)؛ (ح)؛ (ب)؛ ۳۰. س، ک، ل، و، آ (نیز ل، ن)؛
 ل؛ (ب)؛ هند و ز روم؛ (ل)؛ هند و ز روم (پسارت ندارد)؛ (ق)؛ تا به هند و به روم؛ متن = ل (نیز ق)؛ (ق)؛ پس از این بیت افزوده است:

پیوست آمد شد مردمان
 به هر جایگه ساخته خان و مان

۳۱. (ل)؛ (گیان) ۳۲. ل؛ چارپای؛ رهنما ۳۳. س؛ (ب)؛ (ل)؛ کد گولته برو

به پوزش رود^۳ پیش^۴ آذرگشسبا
 به پای^۸ اندرآوند^۹ ایوان^{۱۰} اوی^{۱۱}
 ز پس‌تر بود آنک^{۱۳} پیش^{۱۴} ازین^{۱۵}
 به دربر^{۱۶} نخواهد جزاز^{۱۷} راستان^{۱۸}
 میادا^{۱۹} که باشد به درگاه^{۲۰} ما^{۲۱}

پاده بماند سوارش^۱ از^۲ اسپ
 عرض^۵ بسترده نام^۶ دیوان^۷ اوی^۸
 گلفی^{۱۰} که باشد^{۱۱} کم^{۱۲} بیش ازین
 نباشد بر آن^{۱۵} شاه همداستان
 ۲۲۲۵ هر آنکس که نیستند این^{۱۸} را و ما

گفتار اندر سخنگفتن بوزرجمهر پیش گسوی^{۲۰}

بزرگان^۱ داندده را بار داد^{۲۲}
 بر^{۲۵} تخت بنشست بوزرجمهر^{۲۶}
 که دل شد^{۲۸} بکردار خرم^{۲۹} بهار^{۳۰}
 - که بر^{۳۲} تو نیاید^{۳۳} سخن زشت^{۳۴} گوی^{۳۵}
 جهاندار^{۳۶} بادانش و باهنر^{۳۷} -

جهاندار یک روز بنشست^{۲۱} شاد
 سخن گفت خندان^{۲۳} و^{۲۴} بگشاد^{۲۵} چهر
 یکی آفرین کرد بر شهریار^{۲۷}
 چنین گفت کای داور^{۳۰} نازرووی^{۳۱}
 ۲۳۳۰ خجسته شهنشاه^{۳۲} پیروزگر^{۳۵}

امیر شود بازماند؛ که سوارش بیاید؛ ل^۱ س^۲ (نیز ل^۳ ل^۴)؛ سوارش بماند؛ (ل^۵ ب^۶ سوارش نماند)؛ متن = ل^۷ ق^۸ (نیز ق^۹) ل^{۱۰} س^{۱۱} ق^{۱۲} (نیز ل^{۱۳})؛ ز^{۱۴} (بیدیه)؛ متن = ک^{۱۵} ل^{۱۶} س^{۱۷} س^{۱۸} (نیز ل^{۱۹} ل^{۲۰} ل^{۲۱})؛ شود؛ متن = ده دستنویس دیگر^{۲۲}؛ نزد س^{۲۳} ل^{۲۴} (نیز ل^{۲۵})؛ سوی؛ متن = ق^{۲۶} س^{۲۷} (نیز ل^{۲۸} ل^{۲۹} ل^{۳۰} ل^{۳۱} ل^{۳۲} ل^{۳۳})؛ ه^{۳۴} (ن^{۳۵} ب^{۳۶} غرض^{۳۷}) ((^{۳۸})) ع^{۳۹} (ن^{۴۰} نام^{۴۱}) ل^{۴۲} س^{۴۳} ق^{۴۴} (نیز ل^{۴۵} ل^{۴۶} ل^{۴۷} ل^{۴۸})؛ متن = ک^{۴۹} (نیز ل^{۵۰} ل^{۵۱} ل^{۵۲} ل^{۵۳} ل^{۵۴} ل^{۵۵} ل^{۵۶})؛ س^{۵۷} با^{۵۸} ل^{۵۹} (ب^{۶۰} بالای او اندر)^{۶۱} - ۱۰ (ل^{۱۱} گیاهی^{۱۲}) ((^{۱۳})) ل^{۱۴} - ۱۱ (ن^{۱۲} نباشد^{۱۳} ق^{۱۴} ب^{۱۵})؛ ل^{۱۶} - ۱۳ (نیز ل^{۱۴})؛ ب^{۱۷}؛ آنکه بد^{۱۸} س^{۱۹} بیابد باافرا^{۲۰}؛ که بیست بود آنک^{۲۱} بد^{۲۲} (ل^{۲۳} بی^{۲۴} بستر کند وان (ل^{۲۵} آن) بود؛ از^{۲۶} پس ترس بد آنک^{۲۷})؛ متن = ل^{۲۸} س^{۲۹} (نیز ق^{۳۰})؛ ز^{۳۱} ل^{۳۲} ل^{۳۳} ل^{۳۴} ل^{۳۵} ل^{۳۶} ل^{۳۷} ل^{۳۸} ل^{۳۹} ل^{۴۰} ل^{۴۱} ل^{۴۲} ل^{۴۳} ل^{۴۴} ل^{۴۵} ل^{۴۶} ل^{۴۷} ل^{۴۸} ل^{۴۹} ل^{۵۰} ل^{۵۱} ل^{۵۲} ل^{۵۳} ل^{۵۴} ل^{۵۵} ل^{۵۶} ل^{۵۷} ل^{۵۸} ل^{۵۹} ل^{۶۰} ل^{۶۱} ل^{۶۲} ل^{۶۳} ل^{۶۴} ل^{۶۵} ل^{۶۶} ل^{۶۷} ل^{۶۸} ل^{۶۹} ل^{۷۰} ل^{۷۱} ل^{۷۲} ل^{۷۳} ل^{۷۴} ل^{۷۵} ل^{۷۶} ل^{۷۷} ل^{۷۸} ل^{۷۹} ل^{۸۰} ل^{۸۱} ل^{۸۲} ل^{۸۳} ل^{۸۴} ل^{۸۵} ل^{۸۶} ل^{۸۷} ل^{۸۸} ل^{۸۹} ل^{۹۰} ل^{۹۱} ل^{۹۲} ل^{۹۳} ل^{۹۴} ل^{۹۵} ل^{۹۶} ل^{۹۷} ل^{۹۸} ل^{۹۹} ل^{۱۰۰}؛ متن = ل^{۱۰۱} س^{۱۰۲} (نیز ل^{۱۰۳} ل^{۱۰۴} ل^{۱۰۵} ل^{۱۰۶} ل^{۱۰۷} ل^{۱۰۸} ل^{۱۰۹} ل^{۱۱۰} ل^{۱۱۱} ل^{۱۱۲} ل^{۱۱۳} ل^{۱۱۴} ل^{۱۱۵} ل^{۱۱۶} ل^{۱۱۷} ل^{۱۱۸} ل^{۱۱۹} ل^{۱۲۰} ل^{۱۲۱} ل^{۱۲۲} ل^{۱۲۳} ل^{۱۲۴} ل^{۱۲۵} ل^{۱۲۶} ل^{۱۲۷} ل^{۱۲۸} ل^{۱۲۹} ل^{۱۳۰} ل^{۱۳۱} ل^{۱۳۲} ل^{۱۳۳} ل^{۱۳۴} ل^{۱۳۵} ل^{۱۳۶} ل^{۱۳۷} ل^{۱۳۸} ل^{۱۳۹} ل^{۱۴۰} ل^{۱۴۱} ل^{۱۴۲} ل^{۱۴۳} ل^{۱۴۴} ل^{۱۴۵} ل^{۱۴۶} ل^{۱۴۷} ل^{۱۴۸} ل^{۱۴۹} ل^{۱۵۰} ل^{۱۵۱} ل^{۱۵۲} ل^{۱۵۳} ل^{۱۵۴} ل^{۱۵۵} ل^{۱۵۶} ل^{۱۵۷} ل^{۱۵۸} ل^{۱۵۹} ل^{۱۶۰} ل^{۱۶۱} ل^{۱۶۲} ل^{۱۶۳} ل^{۱۶۴} ل^{۱۶۵} ل^{۱۶۶} ل^{۱۶۷} ل^{۱۶۸} ل^{۱۶۹} ل^{۱۷۰} ل^{۱۷۱} ل^{۱۷۲} ل^{۱۷۳} ل^{۱۷۴} ل^{۱۷۵} ل^{۱۷۶} ل^{۱۷۷} ل^{۱۷۸} ل^{۱۷۹} ل^{۱۸۰} ل^{۱۸۱} ل^{۱۸۲} ل^{۱۸۳} ل^{۱۸۴} ل^{۱۸۵} ل^{۱۸۶} ل^{۱۸۷} ل^{۱۸۸} ل^{۱۸۹} ل^{۱۹۰} ل^{۱۹۱} ل^{۱۹۲} ل^{۱۹۳} ل^{۱۹۴} ل^{۱۹۵} ل^{۱۹۶} ل^{۱۹۷} ل^{۱۹۸} ل^{۱۹۹} ل^{۲۰۰}؛ متن = ل^{۲۰۱} س^{۲۰۲} (نیز ل^{۲۰۳} ل^{۲۰۴} ل^{۲۰۵} ل^{۲۰۶} ل^{۲۰۷} ل^{۲۰۸} ل^{۲۰۹} ل^{۲۱۰} ل^{۲۱۱} ل^{۲۱۲} ل^{۲۱۳} ل^{۲۱۴} ل^{۲۱۵} ل^{۲۱۶} ل^{۲۱۷} ل^{۲۱۸} ل^{۲۱۹} ل^{۲۲۰} ل^{۲۲۱} ل^{۲۲۲} ل^{۲۲۳} ل^{۲۲۴} ل^{۲۲۵} ل^{۲۲۶} ل^{۲۲۷} ل^{۲۲۸} ل^{۲۲۹} ل^{۲۳۰} ل^{۲۳۱} ل^{۲۳۲} ل^{۲۳۳} ل^{۲۳۴} ل^{۲۳۵} ل^{۲۳۶} ل^{۲۳۷} ل^{۲۳۸} ل^{۲۳۹} ل^{۲۴۰} ل^{۲۴۱} ل^{۲۴۲} ل^{۲۴۳} ل^{۲۴۴} ل^{۲۴۵} ل^{۲۴۶} ل^{۲۴۷} ل^{۲۴۸} ل^{۲۴۹} ل^{۲۵۰} ل^{۲۵۱} ل^{۲۵۲} ل^{۲۵۳} ل^{۲۵۴} ل^{۲۵۵} ل^{۲۵۶} ل^{۲۵۷} ل^{۲۵۸} ل^{۲۵۹} ل^{۲۶۰} ل^{۲۶۱} ل^{۲۶۲} ل^{۲۶۳} ل^{۲۶۴} ل^{۲۶۵} ل^{۲۶۶} ل^{۲۶۷} ل^{۲۶۸} ل^{۲۶۹} ل^{۲۷۰} ل^{۲۷۱} ل^{۲۷۲} ل^{۲۷۳} ل^{۲۷۴} ل^{۲۷۵} ل^{۲۷۶} ل^{۲۷۷} ل^{۲۷۸} ل^{۲۷۹} ل^{۲۸۰} ل^{۲۸۱} ل^{۲۸۲} ل^{۲۸۳} ل^{۲۸۴} ل^{۲۸۵} ل^{۲۸۶} ل^{۲۸۷} ل^{۲۸۸} ل^{۲۸۹} ل^{۲۹۰} ل^{۲۹۱} ل^{۲۹۲} ل^{۲۹۳} ل^{۲۹۴} ل^{۲۹۵} ل^{۲۹۶} ل^{۲۹۷} ل^{۲۹۸} ل^{۲۹۹} ل^{۳۰۰}؛ متن = ل^{۳۰۱} س^{۳۰۲} (نیز ل^{۳۰۳} ل^{۳۰۴} ل^{۳۰۵} ل^{۳۰۶} ل^{۳۰۷} ل^{۳۰۸} ل^{۳۰۹} ل^{۳۱۰} ل^{۳۱۱} ل^{۳۱۲} ل^{۳۱۳} ل^{۳۱۴} ل^{۳۱۵} ل^{۳۱۶} ل^{۳۱۷} ل^{۳۱۸} ل^{۳۱۹} ل^{۳۲۰} ل^{۳۲۱} ل^{۳۲۲} ل^{۳۲۳} ل^{۳۲۴} ل^{۳۲۵} ل^{۳۲۶} ل^{۳۲۷} ل^{۳۲۸} ل^{۳۲۹} ل^{۳۳۰} ل^{۳۳۱} ل^{۳۳۲} ل^{۳۳۳} ل^{۳۳۴} ل^{۳۳۵} ل^{۳۳۶} ل^{۳۳۷} ل^{۳۳۸} ل^{۳۳۹} ل^{۳۴۰} ل^{۳۴۱} ل^{۳۴۲} ل^{۳۴۳} ل^{۳۴۴} ل^{۳۴۵} ل^{۳۴۶} ل^{۳۴۷} ل^{۳۴۸} ل^{۳۴۹} ل^{۳۵۰} ل^{۳۵۱} ل^{۳۵۲} ل^{۳۵۳} ل^{۳۵۴} ل^{۳۵۵} ل^{۳۵۶} ل^{۳۵۷} ل^{۳۵۸} ل^{۳۵۹} ل^{۳۶۰} ل^{۳۶۱} ل^{۳۶۲} ل^{۳۶۳} ل^{۳۶۴} ل^{۳۶۵} ل^{۳۶۶} ل^{۳۶۷} ل^{۳۶۸} ل^{۳۶۹} ل^{۳۷۰} ل^{۳۷۱} ل^{۳۷۲} ل^{۳۷۳} ل^{۳۷۴} ل^{۳۷۵} ل^{۳۷۶} ل^{۳۷۷} ل^{۳۷۸} ل^{۳۷۹} ل^{۳۸۰} ل^{۳۸۱} ل^{۳۸۲} ل^{۳۸۳} ل^{۳۸۴} ل^{۳۸۵} ل^{۳۸۶} ل^{۳۸۷} ل^{۳۸۸} ل^{۳۸۹} ل^{۳۹۰} ل^{۳۹۱} ل^{۳۹۲} ل^{۳۹۳} ل^{۳۹۴} ل^{۳۹۵} ل^{۳۹۶} ل^{۳۹۷} ل^{۳۹۸} ل^{۳۹۹} ل^{۴۰۰}؛ متن = ل^{۴۰۱} س^{۴۰۲} (نیز ل^{۴۰۳} ل^{۴۰۴} ل^{۴۰۵} ل^{۴۰۶} ل^{۴۰۷} ل^{۴۰۸} ل^{۴۰۹} ل^{۴۱۰} ل^{۴۱۱} ل^{۴۱۲} ل^{۴۱۳} ل^{۴۱۴} ل^{۴۱۵} ل^{۴۱۶} ل^{۴۱۷} ل^{۴۱۸} ل^{۴۱۹} ل^{۴۲۰} ل^{۴۲۱} ل^{۴۲۲} ل^{۴۲۳} ل^{۴۲۴} ل^{۴۲۵} ل^{۴۲۶} ل^{۴۲۷} ل^{۴۲۸} ل^{۴۲۹} ل^{۴۳۰} ل^{۴۳۱} ل^{۴۳۲} ل^{۴۳۳} ل^{۴۳۴} ل^{۴۳۵} ل^{۴۳۶} ل^{۴۳۷} ل^{۴۳۸} ل^{۴۳۹} ل^{۴۴۰} ل^{۴۴۱} ل^{۴۴۲} ل^{۴۴۳} ل^{۴۴۴} ل^{۴۴۵} ل^{۴۴۶} ل^{۴۴۷} ل^{۴۴۸} ل^{۴۴۹} ل^{۴۵۰} ل^{۴۵۱} ل^{۴۵۲} ل^{۴۵۳} ل^{۴۵۴} ل^{۴۵۵} ل^{۴۵۶} ل^{۴۵۷} ل^{۴۵۸} ل^{۴۵۹} ل^{۴۶۰} ل^{۴۶۱} ل^{۴۶۲} ل^{۴۶۳} ل^{۴۶۴} ل^{۴۶۵} ل^{۴۶۶} ل^{۴۶۷} ل^{۴۶۸} ل^{۴۶۹} ل^{۴۷۰} ل^{۴۷۱} ل^{۴۷۲} ل^{۴۷۳} ل^{۴۷۴} ل^{۴۷۵} ل^{۴۷۶} ل^{۴۷۷} ل^{۴۷۸} ل^{۴۷۹} ل^{۴۸۰} ل^{۴۸۱} ل^{۴۸۲} ل^{۴۸۳} ل^{۴۸۴} ل^{۴۸۵} ل^{۴۸۶} ل^{۴۸۷} ل^{۴۸۸} ل^{۴۸۹} ل^{۴۹۰} ل^{۴۹۱} ل^{۴۹۲} ل^{۴۹۳} ل^{۴۹۴} ل^{۴۹۵} ل^{۴۹۶} ل^{۴۹۷} ل^{۴۹۸} ل^{۴۹۹} ل^{۵۰۰}؛ متن = ل^{۵۰۱} س^{۵۰۲} (نیز ل^{۵۰۳} ل^{۵۰۴} ل^{۵۰۵} ل^{۵۰۶} ل^{۵۰۷} ل^{۵۰۸} ل^{۵۰۹} ل^{۵۱۰} ل^{۵۱۱} ل^{۵۱۲} ل^{۵۱۳} ل^{۵۱۴} ل^{۵۱۵} ل^{۵۱۶} ل^{۵۱۷} ل^{۵۱۸} ل^{۵۱۹} ل^{۵۲۰} ل^{۵۲۱} ل^{۵۲۲} ل^{۵۲۳} ل^{۵۲۴} ل^{۵۲۵} ل^{۵۲۶} ل^{۵۲۷} ل^{۵۲۸} ل^{۵۲۹} ل^{۵۳۰} ل^{۵۳۱} ل^{۵۳۲} ل^{۵۳۳} ل^{۵۳۴} ل^{۵۳۵} ل^{۵۳۶} ل^{۵۳۷} ل^{۵۳۸} ل^{۵۳۹} ل^{۵۴۰} ل^{۵۴۱} ل^{۵۴۲} ل^{۵۴۳} ل^{۵۴۴} ل^{۵۴۵} ل^{۵۴۶} ل^{۵۴۷} ل^{۵۴۸} ل^{۵۴۹} ل^{۵۵۰} ل^{۵۵۱} ل^{۵۵۲} ل^{۵۵۳} ل^{۵۵۴} ل^{۵۵۵} ل^{۵۵۶} ل^{۵۵۷} ل^{۵۵۸} ل^{۵۵۹} ل^{۵۶۰} ل^{۵۶۱} ل^{۵۶۲} ل^{۵۶۳} ل^{۵۶۴} ل^{۵۶۵} ل^{۵۶۶} ل^{۵۶۷} ل^{۵۶۸} ل^{۵۶۹} ل^{۵۷۰} ل^{۵۷۱} ل^{۵۷۲} ل^{۵۷۳} ل^{۵۷۴} ل^{۵۷۵} ل^{۵۷۶} ل^{۵۷۷} ل^{۵۷۸} ل^{۵۷۹} ل^{۵۸۰} ل^{۵۸۱} ل^{۵۸۲} ل^{۵۸۳} ل^{۵۸۴} ل^{۵۸۵} ل^{۵۸۶} ل^{۵۸۷} ل^{۵۸۸} ل^{۵۸۹} ل^{۵۹۰} ل^{۵۹۱} ل^{۵۹۲} ل^{۵۹۳} ل^{۵۹۴} ل^{۵۹۵} ل^{۵۹۶} ل^{۵۹۷} ل^{۵۹۸} ل^{۵۹۹} ل^{۶۰۰}؛ متن = ل^{۶۰۱} س^{۶۰۲} (نیز ل^{۶۰۳} ل^{۶۰۴} ل^{۶۰۵} ل^{۶۰۶} ل^{۶۰۷} ل^{۶۰۸} ل^{۶۰۹} ل^{۶۱۰} ل^{۶۱۱} ل^{۶۱۲} ل^{۶۱۳} ل^{۶۱۴} ل^{۶۱۵} ل^{۶۱۶} ل^{۶۱۷} ل^{۶۱۸} ل^{۶۱۹} ل^{۶۲۰} ل^{۶۲۱} ل^{۶۲۲} ل^{۶۲۳} ل^{۶۲۴} ل^{۶۲۵} ل^{۶۲۶} ل^{۶۲۷} ل^{۶۲۸} ل^{۶۲۹} ل^{۶۳۰} ل^{۶۳۱} ل^{۶۳۲} ل^{۶۳۳} ل^{۶۳۴} ل^{۶۳۵} ل^{۶۳۶} ل^{۶۳۷} ل^{۶۳۸} ل^{۶۳۹} ل^{۶۴۰} ل^{۶۴۱} ل^{۶۴۲} ل^{۶۴۳} ل^{۶۴۴} ل^{۶۴۵} ل^{۶۴۶} ل^{۶۴۷} ل^{۶۴۸} ل^{۶۴۹} ل^{۶۵۰} ل^{۶۵۱} ل^{۶۵۲} ل^{۶۵۳} ل^{۶۵۴} ل^{۶۵۵} ل^{۶۵۶} ل^{۶۵۷} ل^{۶۵۸} ل^{۶۵۹} ل^{۶۶۰} ل^{۶۶۱} ل^{۶۶۲} ل^{۶۶۳} ل^{۶۶۴} ل^{۶۶۵} ل^{۶۶۶} ل^{۶۶۷} ل^{۶۶۸} ل^{۶۶۹} ل^{۶۷۰} ل^{۶۷۱} ل^{۶۷۲} ل^{۶۷۳} ل^{۶۷۴} ل^{۶۷۵} ل^{۶۷۶} ل^{۶۷۷} ل^{۶۷۸} ل^{۶۷۹} ل^{۶۸۰} ل^{۶۸۱} ل^{۶۸۲} ل^{۶۸۳} ل^{۶۸۴} ل^{۶۸۵} ل^{۶۸۶} ل^{۶۸۷} ل^{۶۸۸} ل^{۶۸۹} ل^{۶۹۰} ل^{۶۹۱} ل^{۶۹۲} ل^{۶۹۳} ل^{۶۹۴} ل^{۶۹۵} ل^{۶۹۶} ل^{۶۹۷} ل^{۶۹۸} ل^{۶۹۹} ل^{۷۰۰}؛ متن = ل^{۷۰۱} س^{۷۰۲} (نیز ل^{۷۰۳} ل^{۷۰۴} ل^{۷۰۵} ل^{۷۰۶} ل^{۷۰۷} ل^{۷۰۸} ل^{۷۰۹} ل^{۷۱۰} ل^{۷۱۱} ل^{۷۱۲} ل^{۷۱۳} ل^{۷۱۴} ل^{۷۱۵} ل^{۷۱۶} ل^{۷۱۷} ل^{۷۱۸} ل^{۷۱۹} ل^{۷۲۰} ل^{۷۲۱} ل^{۷۲۲} ل^{۷۲۳} ل^{۷۲۴} ل^{۷۲۵} ل^{۷۲۶} ل^{۷۲۷} ل^{۷۲۸} ل^{۷۲۹} ل^{۷۳۰} ل^{۷۳۱} ل^{۷۳۲} ل^{۷۳۳} ل^{۷۳۴} ل^{۷۳۵} ل^{۷۳۶} ل^{۷۳۷} ل^{۷۳۸} ل^{۷۳۹} ل^{۷۴۰} ل^{۷۴۱} ل^{۷۴۲} ل^{۷۴۳} ل^{۷۴۴} ل^{۷۴۵} ل^{۷۴۶} ل^{۷۴۷} ل^{۷۴۸} ل^{۷۴۹} ل^{۷۵۰} ل^{۷۵۱} ل^{۷۵۲} ل^{۷۵۳} ل^{۷۵۴} ل^{۷۵۵} ل^{۷۵۶} ل^{۷۵۷} ل^{۷۵۸} ل^{۷۵۹} ل^{۷۶۰} ل^{۷۶۱} ل^{۷۶۲} ل^{۷۶۳} ل^{۷۶۴} ل^{۷۶۵} ل^{۷۶۶} ل^{۷۶۷} ل^{۷۶۸} ل^{۷۶۹} ل^{۷۷۰} ل^{۷۷۱} ل^{۷۷۲} ل^{۷۷۳} ل^{۷۷۴} ل^{۷۷۵} ل^{۷۷۶} ل^{۷۷۷} ل^{۷۷۸} ل^{۷۷۹} ل^{۷۸۰} ل^{۷۸۱} ل^{۷۸۲} ل^{۷۸۳} ل^{۷۸۴} ل^{۷۸۵} ل^{۷۸۶} ل^{۷۸۷} ل^{۷۸۸} ل^{۷۸۹} ل^{۷۹۰} ل^{۷۹۱} ل^{۷۹۲} ل^{۷۹۳} ل^{۷۹۴} ل^{۷۹۵} ل^{۷۹۶} ل^{۷۹۷} ل^{۷۹۸} ل^{۷۹۹} ل^{۸۰۰}؛ متن = ل^{۸۰۱} س^{۸۰۲} (نیز ل^{۸۰۳} ل^{۸۰۴} ل^{۸۰۵} ل^{۸۰۶} ل^{۸۰۷} ل^{۸۰۸} ل^{۸۰۹} ل^{۸۱۰} ل^{۸۱۱} ل^{۸۱۲} ل^{۸۱۳} ل^{۸۱۴} ل^{۸۱۵} ل^{۸۱۶} ل^{۸۱۷} ل^{۸۱۸} ل^{۸۱۹} ل^{۸۲۰} ل^{۸۲۱} ل^{۸۲۲} ل^{۸۲۳} ل^{۸۲۴} ل^{۸۲۵} ل^{۸۲۶} ل^{۸۲۷} ل^{۸۲}

چو بنشیند آن جستنی^۱ یاد^۲ اوی^۳
 ۲۴۴۵ بدین^۴ کار چون بگنرد روزگار

به^۴ گیتی نگیرد^۵ کسی یاد^۶ اوی^۷
 ازو^۸ نام نیکی^۹ بود یادگارا

ز^{۱۱} گیتی دو چیزست جاوید و^{۱۱} بس
 سخن گفتن نغز^{۱۳} و کردار نیک
 ز خورشید^{۱۷} و از باد و از آب و خاک^{۱۸}
 بدین سان^{۲۱} بود گردش روزگار
 ۲۴۵۰ سخن شهریارا گنّه تا توان
 بی آزاری و سودمندی گزین
 ز من یادگارست^{۲۵} چندی^{۲۶} سخن

دگر هرچ^{۱۲} باشد نماند به کس:
 نگرده^{۱۴} کهن^{۱۵} تا جهانست و یک^{۱۶}
 نگرده تبه نام و^{۱۹} گفتار پاک^{۲۰}
 خنک مرد با شرم و^{۲۲} پرهیزگارا
 به ویژه^{۲۳} کزو شرم دارد روانا
 که اینست فرهنگ و آیین و^{۲۳} دینا
 گمانم که هرگز^{۲۷} نگرده کهن!

چو بگشاد روشن دل شهریار
 بدو گفت: قزخ کدامست مرد
 ۲۴۵۵ چنین گفت کان کو بود بی گناه^{۳۱}

فراوان سخن کرد ازو^{۲۸} خواستارا
 که دارد دلی^{۲۹} شاد بی^{۳۰} یاد سرده؟
 نبردهست^{۳۲} آهزمن^{۳۳} او را ز راه

۱-ل: جستن و (ن: جیش و)؛ گذار جیش و؛ سی: آ (نیز ل: ب)؛ پشت آن سختی و (ل: و، ا: پشت از (و: آن) جستن)؛ متن =
 هل (نیز ل: ق: ا: ب)؛ ۲-ل: زوای؛ م: داد؛ متن = سیزده دستویس دیگر ۳-ل: س (نیز ل: سو، آ: ب)؛ او: متن = (ل: ق: ا: ن: ا)؛ ۴-ق: که
 ل (نیز ل: ق: ا: م: ن: ا)؛ ز: هل؛ ل: نیارده؛ ل: نیکر به گیش هل: جای ۷-ق (نیز ل: ق: ا: ب: ن: ا)؛ ک: بدین؛ متن = ل: م: ک: ل: م: ا: م: ا:
 (نیز ل: و: ب)؛ ۸-س: ازان؛ ۹-س: آ (نیز ل: ب: م: ن: ا)؛ نیکو؛ متن = ل: م: ک: ل: ا: (نیز ق: ا: م: ل: و: ب)؛ د: دل؛ این ل: ت با ۲۴۴۸ پس
 و پیش شده است ۱۰-س: قبل؛ ۱۱-س: آ (نیز ل: ا: م: و: ا: ب)؛ به؛ متن = ل: ک: (نیز ل: ق: ا: ن: ا)؛ ۱۱-ل: ق: ل: ا: م: ا: (نیز ل: م: ب: آ: ب)؛
 جوجه متن = م: ک: (نیز ل: ق: ا: م: و: ب)؛ ۱۲-س: آ (نیز ق: ا: م: و: ب)؛ هرچه؛ متن = ل: (نیز ل: ن)؛ ۱۳-ق: خوب ۱۴-ق: نماند؛ (ل: ن: آ: بماند)؛
 متن = دوازده دستویس دیگر ۱۵-س: آ (نیز ب: نهان؛ ک: (نیز ل: ا: جهان؛ متن = ده دستویس دیگر ۱۶-ق: و؛ و یک؛ ل: ا: م: آ (نیز
 ل: ق: ل: ا: و)؛ و یک؛ ل: لیک؛ م: نیک؛ (متن = ل: م: ک: (نیز ل: و: ل: ب)؛ ۱۷-ک: خورشید ۱۸-ق: ز آب و ز خاک و یاد؛ آ (نیز ل: ا: و:
 ب: ا: ل: س)؛ ز: آب و از یاد و خاک؛ (ل: ن: ا: ز: آب و ز یاد و خاک؛ م: ز: یاد و آب و خاک)؛ متن = س: ک: (نیز ق: ا: م: ل)؛ ۱۹-س: آ (نیز و:
 ا: م: ب)؛ جوجه متن = ۲۰-ق: جهان تا جهانست؛ ل: م: متن = م: ک: (نیز ل: م: ل: ل: ا: این بیت را ندارند ۲۱-س: آ (نیز ل: ب: ا: چو
 بگشاده؛ ل: آ (نیز ق: ا: چو زبانشان)؛ (ل: و: ا: برینسان)؛ متن = ل: م: ک: س: آ (نیز ل: م: ب: ن: ا)؛ ۲۲-س: ق: ا: (نیز ل: ل: ا: و: ل: ب)؛ جوجه
 متن = ل: م: ک: ل: آ (نیز ب: ل: ا: ل: ا: ت: های این بیت پس و پیش شده و پس از بیت ۲۴۴۵ آمده است؛ ک: پس از این بیت بیت ۲۴۴۶ را از
 نوشته است ۲۳-س: آ (نیز ل: م: ب: گشای که؛ متن = ل: ۲۴-س: ق: ک: (نیز ل: م: و: ا: جوجه؛ ل: ل: ا: م: آ (نیز ب: فرهنگ آئین و
 (ل: ن: آ: آئین و فرجام؛ ق: آ: آئین و فرهنگ)؛ متن = (ل: ل: ا)؛ ۲۵-س: یادگارست ۲۶-س: آ (نیز ل: م: ن: ا: ب)؛ چندین؛ متن = ل: (نیز ل: ا)
 ۲۷-س: آ (نیز ل: م: و: ا: م: ب: گشای برم گان (س: بی، ک: م: ا: (نیز ل: ق: ا: م: ل)؛ ۲۸-ل: زو ۲۹-ک: دل ۳۰-ل: س: آ
 (نیز ل: ق: ل: ا: م: و: ا: با؛ ق: ا: ب: ا: یاد سرده؛ س: (نیز ل: ب: بی: (ل: ب: آ: ز: درده؛ متن = ک: ل: آ (نیز ب: و: ا: در؛ س: ل: م: این بیت پس از
 بیت ۲۴۴۷ آمده است؛ ل: م: این بیت را ندارند ۳۱-ق: آ (نیز ب: ن: ز: شاه؛ م: یزدان؛ ک: کو بود بی گناه؛ ل: هر آنکس که او خیره شد بر گناه؛
 م: پند گفت کاتکس که او بی گناه؛ متن = ل: آ (نیز ل: م: ب)؛ ۳۲-ل: پیر هست؛ (ا: ب: دست)؛ (ل: ا: م: و: ا: ن: ا: م: این بیت
 را ندارد

ز راه^۲ جهاندار^۳ گویان خلدیو؟
 گه اندر دو گیتی ازو^۵ فزهیست^۴
 که مرد^{۱۰} پرستنده را دشمن ستا
 که پاک^{۱۲} و شرمست پیراهنش^{۱۳}،
 همه زندگانش آسان بودا
 نکوبد^{۱۷} در کژی و کاشی
 روانش پس از مرگ روشن بودا
 که بهر^{۲۱} نیامست مگر^{۲۲} بهر^{۲۳} تیغ
 روان را ندارد^{۲۴} به راه^{۲۵} هوا
 که با^{۲۸} جان روشن بود^{۲۹} بدکشت^{۳۰}
 هم ایلد^{۳۳} پر از^{۳۵} درد ماند^{۳۶} به^{۳۷} جای
 که از پاکیزدان ندارد سپاس^{۳۹}
 شود ز آرزوها^{۳۳} ببندد دهن^{۳۱}

پرسیدش^۱ از کژی و^۲ راه دیو
 بدو گفت: فرمان^۴ یزدان بهیست^۳
 در^۷ برتری^۸ راه^۹ آفرینست^۶
 شکتک در جهان مرد پیمان^{۱۱} امنش
 ۲۴۶۰ چو جانش تنش^{۱۴} را نگهبان^{۱۵} بود
 بماند کنون^{۱۶} رادی و راستی
 هر آن^{۱۸} چیز کان^{۱۹} بهره‌ی تن بود
 ازین^{۲۰} هر دو، چیزی ندارد دریغ
 کسی کو بود بر خرد پادشا
 ۲۴۶۵ سخن مشون^{۲۶} از مرد افزون^{۲۷} منش
 که^{۳۱} خستو^{۳۲} نیاید^{۳۳} به دیگر سرای
 کزین^{۳۸} بگذری^{۳۹} سفله^{۴۰} آن را شناس
 دریغ آیدش بهره‌ی تن ز^{۴۲} تن

۱-س (نیز لی: بپرسید؛ ان: بترسد پی؛) متن = دوازده دستویس دیگر ۲- (لی: جو) ۳- ل: راه؛ (لی: بدروز (در ب حرف پایانی بی نقطه) ۴- ق (نیز لی: ان: بخت؛ ل: مهت؛ ل: کسی کو سزاوار شاهنشیپ؛) متن = ده دستویس دیگر ۵- ق: ه. ک. ل (نیز لی: ق: بدیو؛ پ: بدان؛) متن = ل: س. س^۲ (نیز لی: ل: و. ب) ۶- ق (نیز لی: ان: فزهیست؛ ل: راه نیست؛) متن = یازده دستویس دیگر ۷- (لی: درو) ۸- بیس: ق: ل: س^۲ (نیز لی: ل: آ. ب)؛ بتری: ه: تیزی و (ق: تیزی: ه: تیزی از: و. ان: بدتری؛) متن = ل: ۹- ق: و. ان: آهریجنت) ۱۰- س (نیز لی: بر من ۱۱- س: ل: س^۲ (نیز لی: و. آ. ب)؛ برتر منش: ق: دانش منش؛) متن = ل: ه: (نیز لی: ق: ان: ۱۲- ه: نامی ۱۳- ل: س. ک. ل: آ. س^۲ (نیز لی: ل: ان: آ. ب)؛ پیرامنش؛) متن = ق (نیز لی: ق: آ. ب. و) ۱۴- ه: منش؛ ل: خاقان تنش (ل: س (نیز لی: دانش منش؛ ق (نیز لی: و. آ. ب)؛ دانش تنش؛ س: آ: جان و تنش؛) متن = ل: آ (نیز لی: ق: آ. ب. ان) ۱۵- ه: گروگان ۱۶- س: س^۲ (نیز لی: ل: آ. و. آ. ب)؛ همه: ک: کسی؛ ل: بدو؛) متن = ل: ق (نیز لی: ق: آ. ب. ان) ۱۷- (لی: ان: بگوید (l) ۱۸- (ن: همان) ۱۹- ل: ل: کر: (ق: و. کو) ۲۰- (ل: اب: اوان) ۲۱- (ل: بهره) ۲۲- س (نیز ق: و. ان: ک: نا (بی نقطه)؛ ق: ل: (نیز لی: ل: آ. ب)؛ یادک: ۲ (نیز لی: یاد متن = ل: ۲۳- ل: از (هر) ۲۴- س (نیز لی: ل: ک: نداند؛ ق: ل: (نیز ق: آ. ب)؛ نرائند؛ س: برانند؛ (و: نرائند خورد؛) متن = ل: ۲۵- س: برانند؛ ق: بسوی؛ (ل: ز: بهره: بی: برانند؛) متن = ل: ل: س^۲ (نیز ق: آ. ب. و)؛ در: این لب: خوانا نیست؛ در: س: ل: ب. این بیت پس از بیت ۲۴۷۲ آمده است؛ ک: ان: این بیت را ندارند ۲۶- ل (نیز ق: س: مشون (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = سیزده دستویس دیگر ۲۷- (پ: افزودن منش) ۲۸- س: بی: (نیز لی: ل: و. آ. ب)؛ بر: متن = ل: ق: ه. ک. ل (نیز لی: ق: آ. ب. ان) ۲۹- (ه: آ. ب. نشود) ۳۰- ل: س: مکش (l) (ل: گزشتن؛) متن = سیزده دستویس دیگر؛ و در اینجا نخست از ۱۴۶۵ و ۲۴۵۹ آ. ب یک بیت ساخته و پس از آن بیت های ۲۴۶۰-۲۴۶۴ را از نوشته و سپس بیت ۲۴۶۵ را آورده است ۳۱- ق: س^۲ (نیز لی: ب)؛ چرا: متن = ل: س: ۳۲- ل: چون تو؛ س: حسو (بی نقطه)؛ (لی: و. ان: آ. ه: خشتو؛) متن = ق: س^۲ (نیز ق: ل: آ. ب)؛ ان: نخست خستو نوشته و سپس دی به پایان آن افزوده است (خستو؟ و زون درست نیست) ۳۳- ل: س (نیز لی: ساند (بی نقطه)؛ ک: تن (بی: بیاید؛ ل: آ: نباشد؛ (لی: بیاید؛) متن = ق: س^۲ (نیز لی: ق: آ. ب. و) ۳۴- س: (نیز لی: آ: اندر (بی نقطه) ۳۵- ل: تران: آ: بدان؛) متن = ۳۶- (بی: بر آرد مدارش (l)؛) متن = دوازده دستویس دیگر ۳۷- ه: جو: ۳۸- ق: و زون؛ س: برین ۳۹- س: س^۲ (نیز لی: ل: آ. ب)؛ بگذرد؛ س: ل: ق: ه. ک. ل (نیز لی: ق: آ. ب. و) ۴۰- (ن: شغل (l) ۴۱- ل: ل: آ: ه: اس) ۴۲- ل: به (ن: ل: ج: آرزوها)؛ ق: کند آرزوها

نداند، نه از دانشی بشنودا
 که را باشد اندیشه‌ی مهتران^{۴۷}
 به هر آرزو^{۴۸} بتواند ترا
 که^{۴۹} دانش بود مرد را در نهفت^{۵۰}
 نیز دل^{۵۱} از راه گیهان خدیوا
 که خصم^{۵۲} روانست و آن خرد؟
 که آورد^{۵۳} جان و^{۵۴} خرد را به زیرا
 گزیشان خرد را ببايد گریست؟
 دو دیوند با زور و^{۵۵} گردن فرازا
 چو نقام و^{۵۶} دوروی و^{۵۷} ناپاک‌دین
 به نیکن و هم نیست^{۵۸} یزدان‌شناس
 کلامست^{۵۹} آفرین^{۶۰} زورمند؟
 شتمگاره دیوی بود دیرساز^{۶۱}
 همه در فرونیش باشد بسیچ

همان^۱ بهر^۲ جانش گه دانش^۳ بود
 ۳۴۷۰ بیرسید کسری که از^۴ کهتران^۵
 چنین گفت کآنکس^۶ که دانانترست
 کلامست^۷ دلانا^۸ بدو شاه گفت^۹ -
 چنین گفت کآن کو^{۱۰} به فرمان دیو
 [کسی را همی خیره^{۱۱} فرمان برد
 ۲۴۷۵ دهاند اهرمن^{۱۲} هم^{۱۳} به نیروی^{۱۴} شیر
 بدو گفت^{۱۵} کسری^{۱۶} که ده^{۱۷} دیوچیست
 چنین داد پاسخ که از و نیاز
 دگر خشم و رشکست و ننگست و کین
 دهم^{۱۸} آنک از کس^{۱۹} ندارد سیاس
 ۲۴۸۰ بدو^{۲۰} گفت^{۲۱} ازین شوم ده با گزند^{۲۲}
 چنین داد پاسخ به کسری که از^{۲۳}
 که او را نیستند^{۲۴} خشنود ایچ^{۲۵}

۱- که می؛ ۲- نیز لن، لی، ل، و، ای؛ ۳- هم از؛ متن = له، لی، ل، نیز ق، آ، پ؛ ۴- ۲- بهر و متن = ۳- س، ص، آ (نیز لی، ل، آ، بی)؛ جانش؛
 ۵- ق، بهره بر جانش دانش؛ متن = ق، ک، ل، آ (نیز لی، لی، و، لی، آ)؛ ۶- س، نیز لی، بی؛ بیرسیدش از مهتر و؛ متن = دوازده دستنویس دیگر
 شق نیز لی، ق، آن، که مهتران؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷- ق- س، نیز لن- بی؛ انداز؛ متن = ل، س، ۷- ق (نیز ق، آ)؛ کهتران؛ ل
 نیز لی، لی، آ؛ مهتران؛ متن = ده دستنویس دیگر ۸- س، ل، آنکس ۹- ل: آرزوی ۱۰- لی: بدانست (حرف یکم بی نقطه) ۱۱- ای، س، آ (نیز
 آ)؛ تا ناز؛ در ل این واژه خوانا نیست ۱۲- (پ: گفت شاه) ۱۳- (لی: نه) ۱۴- (پ: نود او سال و ماه) ۱۵- ق (نیز و)؛ آنکر ۱۶- ل:
 بپردازد (حرف یکم بی نقطه)؛ ق، گه، س، آ (نیز لن، ل، ق، آن، آ)؛ بپرد؛ متن = س، ل (نیز بی، و، پ) ۱۷- (لی: نیز؛ بی: همین نیز) ۱۸- (آ):
 خصمش؛ ل، که، لی، آن، این بیت را تلفوند ۱۹- س، ق (نیز لی، بی)؛ دو اهرمند؛ که، ل، س، آ (نیز بی، آ)؛ ده اهرمند؛ (ق، آ، و، ل)؛ ده
 اهرمند؛ متن = دل (نیز لن، ل، آ) خوانا نیست ۲۰- س، ص، آ (نیز لی، ل، و، بی)؛ آن، ق، ک، ل، آ (نیز ق، آ، بی)؛ این؛ متن = ل (نیز لن، ل، آ)
 نیروی ۲۱- س، نیز لی، بی؛ آورد؛ (لی، آن، آ)؛ دارند؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۲- (لی: آ، جو) ۲۳- (لی: آ، جو) ۲۴- ق: بیرسید ۲۵- ک (نیز لن، آن، آ)
 خسرو؛ ل، آ کسری؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۶- ق: آن؛ س، ل، آ؛ که ده؛ (ق، آ، لی، بی: ره؛ آ؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز لن، ل، آ)
 ۲۷- س، ق، ک، س، آ (نیز لی، لی، و، لی، آ، بی)؛ (سوز)؛ متن = ل، ل، آ (نیز ق، آ، بی) ۲۸- ل (نیز لی، ل، و، آ)؛ جو؛ (لی: و، مام و (آ))
 متن = س، س، آ (نیز لی، ق، آ، بی)؛ ۲۹- س، س، آ (نیز لی، ل، و، آ، جو)؛ (آ)؛ متن = ل، ک، ل، آ (نیز لن، بی، آن، آ، بی)؛ ۳۰- ل:
 دوم؛ (ق، آ، بی: دگر)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل خوانا نیست ۳۱- (لی: از کس)؛ س، از کس او را؛ آنگه از کس؛ آن، آنگه زو
 کس؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲- س، ل، س، ل، آ (نیز و، آ، بی)؛ هم او نیست؛ ق: نویست؛ (لی: س، ل، آ)؛ هموست؛ (آ)؛ متن = ک (نیز لن،
 ق، آ، بی)؛ ۳۳- س، نیز لی، بی؛ چنین ۳۴- ق، ک، ل، آ (نیز لن، ل، آ)؛ برگزند؛ (ق، آ)؛ دیوها برگزند؛ آن، آ؛ شوم تره ده گزند؛ آن؛ کین شوم ده
 باگزند؛ س، ده دیو را برگزند؛ س، نیز بی؛ زین شوم ده برگزند؛ (لی: و کین شوم ده)؛ برگزند؛ (لی: شوم تره)؛ برگزند؛ (آ)؛ متن = ل، ق، ک، ل، آ (نیز لن،
 ل، آ)؛ ۳۵- ک (نیز لی، ل)؛ گشاند ۳۶- ق: اهرمن؛ (ق، آ، و، اهرمن؛ آن، آ)؛ اهرمن (وزن درست نیست)؛ (آ)؛ متن = یازده دستنویس دیگر
 ۳۷- س، نیز لی؛ که ننگ و (لی: جو)؛ نیاز؛ (ق، آ)؛ آ، بی؛ آرزو؛ و؛ پاسخش داد؛ آ؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز لن، ق، آ، بی، آن، آ)؛ ۳۸- س، آ
 (نیز ل)؛ دیوساز؛ (لی: مرده بود روز ساز) ۳۹- ق: نیلبد ۴۰- س، س، آ (نیز لن، ق، آ، بی، بی)؛ هیچ؛ متن = ل (نیز ل)

همی^۲ کور بینند^۲ و^۵ رخساره زودا
یکی دردمندی بود بی‌بزشکا
بینند^۹، شود جان او دردمندا
همیشه به بد کرده چنگال نیز^{۱۲}
ز مردم نتابد^{۱۵} که خشم چشم^{۱۶}
دژآگاه‌دیوی پرازنگ^{۱۸} چهار
ندانند، نراند^{۲۱} سخن با^{۲۲} لروغ
بریده دل از بیم^{۲۶} گیهان‌خدیوا
بکوشد که^{۲۹} پیوستگی^{۳۰} بشکرد^{۲۸}
نباشد خردمند و^{۳۳} نیکی‌شناس
به چشمش^{۳۵} بد و نیک هر دو یکی ست!

که چون دیو با^{۳۶} دل^{۳۷} کند کارزار،
که از کار^{۳۹} کوتاه کند دست^{۳۸} دیو؟

نیار آنک^۱ او را از^۴ اندوه و درد
کزین^۶ بگذری، خسروا^۷ دیو رشک
۲۴۸۵ اگر در زمانه کسی بی‌گزند^۸
دگر ننگ^{۱۱}، دیوی بود با ستیز^{۱۱}
دگر دیو کین‌ست^{۱۳}، پر جوش و خشم^{۱۴}
نه بخشایش آرد به کس بر^{۱۷}، نه مهر
دگر دیو نمام^{۱۹} کو^{۲۰} جز دروغ
۲۴۹۰ بماند^{۲۳} سخن چین و^{۲۴} دوروی^{۲۵} دیو
میان دو تن کین و جنگ^{۲۷} آورد^{۲۸}
دگر دیو بی‌دانش و^{۳۱} ناسپاس^{۳۲}
بزدیک^{۳۳} او رای و شرم^{۳۴} اندکی ست

ز دانا بپرسید پس شهریار
۲۴۹۵ به بنده چه داده‌ست^{۳۸} گیهان‌خدیو

۱- (ن: آنکه: ل: نیازارد) ۲- ک (نیز ب-ب): ز: متن = ل، س، ۲، س، ۲ (نیز ل-ل) ۳- س، ۲ (نیز ل-ل) ۴- س، ۲ (نیز ل-ب): همه: متن = ۴- س: همیشه بود تنده: متن = ل، ل، ۲ هـ، ل، ل، ۲، ب: جوجه: ق بیت‌های ۲۴۸۳-۲۴۹۲ را ندارد (ب: ازین) ۷- ل: باشد آن هـ، ل، ق: برگزند) ۹- ل: بشندی (ب-بینند؟): ل: پس از این بیت افزوده است:

دگر آنک دیوی بود برگزند
بیند شود جان او دردمند

۱۰- س: تنده: ل: آنک: ا: نیک (()) ۱۱- ل، ۲، س، ۲ (نیز ل-ب): پرستیزا: س: بی‌بزشکا: متن = ل ۱۲- س: بود نیز چنگال رشک ۱۳- ق: آ: خشم: ل: آن: کینه‌ست) ۱۴- ل (نیز ل، ن، ل): پر خشم و جوش: ل: پر درد و جوش: متن = ده دستنویس دیگر ۱۵- ل: ساید (هو حرف نخست بی نقطه): ک: بیاند (حرف یکم و چهارم بی نقطه): ل: بنابند: (ن، ل، ن): بر آرد: ا: ستانبد: ب: بنابند: متن = س، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ل، ۲، و: در ق، ۲ حرف یکم بی نقطه) ۱۶- ل: هوش: (ن): بنالد خروش: (ن): ز: ناگه خروش: (ن): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷- ل: برو بر: س: ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، ل، ۲، ب): به گیتی: متن = ک (نیز ل، ق، ۲، ب، و، ن، ۲) ۱۸- (ق: ۲، دیویست از رنگ (۲): ل: دیوی پراز رنگ) ۱۹- ل: دوروی: (ن): رمام) ۲۰- (ل: زکر) ۲۱- ک: براند (()) ۲۲- ل: جز: (ل، ن، ۲، ب): ۲۳- ل: (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب): نماند: (ا: بینند): متن = ل، س، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، ب، ا) ۲۴- (ن: جوجه) ۲۵- س، ل، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، و، ا، ب): دوروی: (ق: ۲ دوروی): (ل): متن = ل، ک (نیز ل، ب، ن، ۲) ۲۶- س، ک، ل، س، ۲ (نیز ل، و، ا، ب): ترس: (ن): راه: (ن): متن = ل ۲۷- ل: خشم: س (نیز ل، ل، ۲، و، ا، ب): جنگ و کین: (ب: جنگ چون): متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، ن، ۲) ۲۸- س، س، ۲ (نیز ل-ب): افکند: بشکند (ن): بشکند: (ن): متن = ل ۲۹- ل، ۲، و: (ن، ل، ن، ق): بکوشند (و ۳۰- ل، ق، ۲، کوشندگی) ۳۱- س، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ل، ۲، و، ل، ن، ۲، ب): جوجه: متن = ل، ک، ل، ۲ (نیز ل، ب، ا) ۳۲- س، س، ۲ (نیز ل، و، ا، ب): بی‌سپاس: (ل): دیوساس (())، متن = ل، ک، ل، ۲ (نیز ل، ق، ۲، ب، ن، ۲) ۳۳- س، ۲ (نیز ل): جوجه ۳۴- ل، ک، ل، ۲ (نیز ب): شرم و رای: (ق): بزم و رزم): (ن): متن = ل، س، ل، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، و، ب) ۳۵- ل: چشم: س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، ا، ب): بر: ل، ۲: بود نادم: متن = ل، ق، ک (نیز ل، ل، ۲، ب، و، ن، ۲) ۳۷- ک: تو ۳۸- (ب: دانست (()))، س: بپرسید کز راه: ک: بندش چه داده‌ست: (ق): ن، ۲: بینند چرا هست: (ن): متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، ب، و، ن، ۲) ۳۹- (ق): بنده: س: چه کارست: در، س، ب این بیت پس از بیت ۲۴۹۷ آمده است: ل، ۲، ب این بیت را ندارند

ز کردار آهزمنان^۱ بگذرد
 دل و جان دانا بدو^۲ روشنست^۳
 به دانش روان را همی^۴ پروردا
 که راهی دوازست پیش اندرون^۵
 که با او^۶ ندارد^۷ دل از^۸ دبو بیم
 نگرده به کرد در^۹ آرزوی
 که دل را^{۱۰} به^{۱۱} شادی بود رهنمون
 نبیند جزاز^{۱۲} شادی از^{۱۳} روزگارا
 ره تیر^{۱۴} گیرد، نگیرد^{۱۵} کمان
 نیازد، نیارد^{۱۶} تنش را به رنج
 همه روز^{۱۷} او بر خوشی بگذردا

پنجین داد پاسخ که دست خرد
 ز شمشیر دیوان خرد چو شنست
 گداشته سخن یاد دارد^۲ خرد
 عرد باد جان ترا رهنمون
 ۲۵۰۰ دگر خوی^۷ بود آنک خوانیم خیم^۸
 جهان^{۱۴} خوش بود بر دل نیکخوی^{۱۳}
 سخنهای اومید^{۱۵} گویم کتون
 همیشه خردمند و^{۱۸} اومیدوار^{۱۹}
 نیندیشد از^{۲۲} کار بد یکزمان
 ۲۵۰۵ دگر^{۲۵} هرچ^{۲۶} خشود باشد، به^{۲۷} گنج
 کسی کو به گنج^{۲۹} درم ننگرد^{۳۰}

(ق: لغریستان؛ س: ک: ل: ۴، س: ل: ۴، و: آ: ب: به جای این بیت، بیت زیر را آورده‌اند:

پنجین پاسخ داد پس (من: داد پاسخ پس؛ و: داد پاسخ ورا) مرد دین

که ای شاه با دانش و (و: به: جرح) پافرین (که: داد با آفرین؛ ای: رای با آفرین؛ ل: دانا و به آفرین)

بن، آن از ۲۴۹۶ آ و ۲۴۹۸ ب یک بیت ساخته و ۲۲۹۶ ب- ۲۴۹۸ آ را انداخته‌اند؛ متن: دل: ق: (نیز ب) ۲- س: (نیز ب): بر او: ق: داننده: زو:
 متن: ک: ل: ۴، س: ۲ (نیز ق) ۲، ج: ۲، ق: ۲، در: نست؛ ق: این بیت را ندارد ۴، ک: ل: ۲ (نیز ل): راز دارد؛ س: ۲: راست دارد؛ ق: آ: باز یابدا؛
 س: (نیز ب): پنجین داد پاسخ که هوش و؛ متن: دل: (نیز ل: ۲، و: ب) ۵- ق: خرد؛ ق: این بیت را ندارند ۶- دل: این بیت پس از بیت
 ۲۴۹۶ آمده است ۷، ی: ل: ۲ (نیز و): خوس؛ ۲: خود؛ ق: و: دگر خود؛ ل: دل: خود؛ متن: ۸- ا: (لی: خواهیم بیم (ل): ب: خواهیم خیم؛ ق:
 آنکو خوانیم خیم (وزن درست نیست؛ ل: ن: ۲: هر آنکو خرد باشد او را ندیم؛ متن: ۹- ق: ۲، ب: ق: ۲ پس از تصحیح و به بود؛ نیز ۱۰-
 ک: ل: ۲، و: ۹- ل: او را (ن: ن: آ: آیا او) ۱۰- ق: ۲: ننهاد؛ ۱۱- ل: (نیز ق: ۲، لی: جزاز؛ متن: ۱۲- دستویس دیگر؛ س: ق: این بیت را ندارند
 ۱۳- ک: (نیز ب: چنان ۱۳- ل: ۱۳، س: ۲ (نیز ق: ۲، ب: ن: ۲، لی: نیک خور- آرزو؛ متن: ۱۴- س: ق: (نیز ن: لی: ل: ۲، و: آ: ب) ۱۴- س: (نیز ب): دگر بردو؛
 ل: همی: برده؛ س: ۱۵- دگر آرزو؛ ب: دگر برده؛ ل: آ: دگر از؛ متن: ۱۶- ق: ک: (نیز ن: ق: ۲، و: ن: ۲) ۱۵- ل: پاینده؛ س: ق: ل: ۲، س: ۲ (نیز
 ل: ب: آ: اینده؛ متن: ۱۶- ل: دارا ۱۷- ل: (لی: آ: ب: ز) ۱۸- س: ک: س: ۲ (نیز ن: لی: ن: ۲)؛ ج: ۲: ق: خودمندی؛ متن: ۱۹- دل: ق: ل: (نیز آ: ب)
 ۱۹- ل: س: ل: ۲، س: ۲ (نیز ن: س: آ: آیدوار؛ متن: ۲۰- ق: (نیز ن: ب: و: ن: ۲)؛ ج: ۲: متن: دل: س: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ل: ب) ۲۱- ل:
 ج: ۲، ق: ک: ل: ۲ (نیز ن: ق: ۲، ب: نماندیشد؛ ل: نماندیشد) ۲۲- ل: واست؛ س: (نیز بی: ب): نیک؛ ق: ل: ۲، س: ۲ (نیز ب: و: آ): تیره؛ ل: ۲:
 تیر؛ متن: ک: (نیز ن: ق: ۲، ل: ۲) ۲۳- س: (نیز بی: ب: برای؛ ق: بکزی؛ ل: ۲ (نیز بی: و: ن: راه؛ س: ۲ (نیز آ: ب: راه؛ ق: آ: نجویدا؛ لی: برای و؛ ل: ۲: برو
 بر؛ متن: ک: ل: (نیز ن: ب: و: ۲۵- س: ۲ (نیز بی: و: دگر ۲۶- س: ۲ (نیز بی: ل: ۲، و: ب: هیچ؛ ق: ک: ل: ۲ (نیز بی: ن: ۲)؛ هر که؛ ق: آ: هرچه؛
 متن: دل: (نیز ن: ل) ۲۷- ق: (نیز ل: ۲) ز ۲۸- س: نراند؛ که نیازد؛ ق: نیازد؛ (و: ندارد)؛ ق: بنازد نیازد؛ ل: ۲: بیارد ندارد (حرف یکم واژه نخست
 بی: قطعه)؛ س: ۲ (نیز ل: ۲) نیارد ندارد؛ ل: بنازد براند؛ ل: بنازد نیازد؛ ب: بیارد نیازد؛ متن: دل: (نیز ن: ب: و: آ: ب: ۲) ۲۹- ل: ۲ (نیز بی: ل: ۲،
 ل: آ: ب: ج: ۲ (نیز ق: ل: ۲) رنج و؛ ب: نیندیشد و؛ ب: متن: دل: ک: س: ۲ (نیز ن: و) ۳۰- س: آ: بنگرد ۳۱- س: ۲ (نیز بی: رنج؛ س: این بیت
 را ندارد

همی‌گیرد از خوی بد کاستی^۱
 که ای نامور مرد فرهنگ‌جوی^۵
 که^۸ یابد جهاندار^۹ از او^{۱۰} تاج و تخت؟
 چنانند چون جفت یک‌بادگر^{۱۲}،
 تنومند^{۱۷} پیدا^{۱۸} جان در^{۱۹} نهفت،
 اگر بخت^{۲۱} بیدار در^{۲۳} کوشش^{۲۲} است،
 مگر^{۲۵} بخت^{۲۵} نیکش بود رهنمای،
 چو خوابی که بیننده گیرد به یاد^{۲۹}،
 اگر نیکوی^{۳۱} دید، اگر^{۳۳} درد و خشم!
 به دانا ستوده کلام^{۳۳} است؟ گفت^{۳۳} -
 بیاراید و زور یابد ز^{۳۶} بخت،
 بیاید^{۳۹} ز^{۴۰} گفتار و کردار^{۴۱} کام^{۴۲}
 کلام^{۴۳} است بدر روز و^{۴۴} ناسودمند؟
 که نه کام^{۴۶} یابد، نه خرم بهشت!
 که همواره^{۴۸} از درد باید گریست؟

بزرگی و^۱ افزونی و راستی
 از آنپس^۲ پیرسید کسری از او^۲
 بزرگی به کوشش^۶ بوده، گر^۷ به بخت
 ۲۵۴۰ چنین داد پاسخ که بخت^{۱۱} و هنر^{۱۷}
 چنان چون تن و جان که^{۱۲} یارند^{۱۵} و^{۱۶} جفت
 همان^{۲۰} کالبد^{۲۱} مرد را پوشش^{۲۲} است
 به کوشش نباید بزرگی^{۲۴} به جای
 و دیگر که گیتی^{۲۶} فسانه^{۲۷} است و باد^{۲۸}!
 ۲۵۴۵ چو بیدار گردد، بینند^{۳۰} به چشم
 دگر پرسشی برگشاد از نهفت
 چنین داد پاسخ که شاهی^{۳۳} که^{۳۵} تخت
 اگر^{۳۷} دادگر باشد و نیکنام^{۳۸}
 بدو گفت کاندر جهان مستعد
 ۲۵۵۰ چنین داد پاسخ که درویش^{۴۵} زشت
 پیرسید و^{۴۷} گستا که بدبخت کیست

۱-س: ۲ (نیز ل: ۲، و: ۱)؛ از ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱، ل: ۱، و: ۱)؛ (ب: که کین آورد کژی و کستی؛ متن = ل: کد، ل: (نیز ق: ۲، ب: ۱)؛ ۳-س: ۳ (نیز ل: ۱، و: ۱، ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ و رانپس؛ (۲: وزین پس)؛ متن = ل: (نیز ق: ۲، و: ۴)؛ ق: (نیز ل: ۱)؛ از او: (ل: پیرسید فرخند - (۲۲))؛ ه: (نیز ل: ۱)؛ فرهنگ‌جو: (ب: مردم نیک‌خوی)؛ ع: پنخش ۷-س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ یا: متن = ل: س: (نیز ل: ۱، و: ۱، ل: ۲، ب: ۱)؛ س: ل: چو ۹-س: ۴؛ جهانجوی ۱۰-س: ۱۱؛ داد: ۱۲-س: (ل: پاسخ... (۲))؛ ۱۳-س: ۱۳، ق: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ پایکدگر؛ متن = ک: (ق: ۲)؛ کاتش (یاد): ۱۵-س: (۱: جرایزند)؛ ۱۶-س: (ل: ۱، و: ۱)؛ جوع: ۱۷-س: ل: ۱؛ تنومند و: (۲: تنومند)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸-س: (۱: جوع)؛ ل: ق: ۲، س: ۲؛ بیدار و: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹-س: ل: ۱؛ ۲۰-س: (ب: همه)؛ ۲۱-س: (ب: واکر (ل))؛ ۲۲-س: کد، ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ کوشش - پوشش؛ متن = ل: (نیز ب)؛ ۲۳-س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ را: (ق: اگر)؛ س: بیادگر؛ متن = ل: کد، ل: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱، ل: ۲)؛ ب: (این بیت را ندارد)؛ ۲۴-س: ق: ۲، ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ بزرگی نیاید (ق: ۲)؛ نیاید در س: این واژه نقطه ندارد)؛ کد نیازد بزرگی (ل: بزرگی بیامند)؛ متن = ل: (نیز ق: ۲)؛ ۲۵-س: ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ تنگ: ۲۶-س: ل: ۲؛ گفتی (د: گیتی)؛ ۲۷-س: (ل: قسرت)؛ ۲۸-س: ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ داره بیاد؛ (ل: نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ب: خواهی که گزینده گیرد بیاد؛ ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ چو خواهی (ل: خواهی)؛ که بیننده (ل: فائده)؛ دارد بیاده: ل: چنان دان که بیننده جانست و بس؛ متن = ک: (نیز ب)؛ ق: بیت‌های ۲۵۴۴-۲۵۴۸ را ندارد ۳۰-س: ل: نگردد؛ س: بخد بیننده؛ متن = یازده دستنویس دیگر (در س: ل: آن حرف یکم بی نقطه)؛ ۳۱-س: ل: س: کد، ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ب: نیکی؛ متن = (ب: ۱)؛ ۳۲-س: ل: ۲، ب: ۱، و: ۱)؛ زو: ۳۳-س: ل: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ستودن کلام^{۳۳} جفت؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۴-س: (ل: شاختی)؛ ۳۵-س: ۳۵-س: ل: ۲، و: ۱)؛ زود یابد؛ س: زو: بیاند؛ (ل: زود یابند؛ ل: دور ماند ز: زود یابند)؛ متن = کد، ل: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ب: و: ۱)؛ ۳۷-س: (ق: دگر: ب: دگر)؛ ۳۸-س: (ل: نیک‌رای: ل: پاکنام)؛ ۳۹-س: ۳۹-س: ل: ۲، و: ۱)؛ نیاید ۴۰-س: (ل: ب: به)؛ ۴۱-س: کردار و گفتار (۴۲: ل: جای)؛ ۴۳-س: (ل: کلام است و)؛ ۴۴-س: (ل: ب: و: جوع)؛ ۴۵-س: (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ درویش و متن = ل: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ب: و: ۱)؛ ۴۶-س: (ق: نام)؛ ۴۷-س: کد، ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ جوع؛ متن = ل: (نیز ب: و: ۱)؛ ۴۸-س: ل: ۲، و: ۱)؛ همواره: ل: هم‌رازش؛ متن = س: (نیز ل: ۱، و: ۱)؛ ب: و: ۱)؛ ۴۹-س: ل: ۲، و: ۱)؛ ۲۵۵۱ و ۲۵۵۲ یک بیت ساخته و ۲۵۵۱-ب: ۲۵۵۳ را انداخته و لی بیت‌های ۲۵۵۲-۲۵۵۳ را پس از بیت ۲۵۳۰ آورده است

که گردد برو^۲ ابلهی^۳ پادشا
که دارد توانایی و^۴ نیک‌نام^۵
بیفتد^{۱۱}، بماند^{۱۲} یزند و شترگا
که ای مرد بینا و بخت جوان^{۱۵}،
که او از در^{۱۷} مهر و^{۱۸} بخشایش است؟
گنجهکار^{۲۰} درویش^{۲۱} بی دستگاه
که تا از^{۲۳} گذشته پشیمان که راست؟
که بر سر^{۲۴} نهد پادشا روزی مرگ،
که جانش به^{۲۶} یزدان بود ناسپاس!
بزدیکی آن^{۲۸} ناسپاسان^{۲۹} کسی^{۳۰}
هنرها^{۳۱} یک^{۳۱} اندر دگر یافته^{۳۲}،
همان بر دل^{۳۳} هر کسی ارجمند؟
که دل را جواز شادمانی نجست^{۳۷}

بلو گفت: با دانشی^۱ پارسا
پرسید^۴ نومیذتر کسی کدام^۵
چنین گفت^۸ کآن کو^۹ ز کار^{۱۱} بزرگ
۲۵۸۵ پرسید از^{۱۳} شاه نوشین‌روان^{۱۴}
که دانی که بی‌نام^{۱۶} و آرایش است
بلو گفت: مرد فراوان^{۱۹} گناه
پرسید و^{۲۲} گفتش که برگوی راست
چنین داد پاسخ که آن تیره‌ترگ
۲۵۹۰ پشیمان شود، دل کند^{۲۵} پرهراس
و دیگر که گردار دارد بسی^{۲۷}
پرسید و گفت ای خردیافته
چه^{۳۳} جانی ز روشنی^{۳۴} بود سودمند^{۳۵}
چنین داد پاسخ که چون تندرست^{۳۶}

۱-عددی فاش: (ب-با دانش و)، ۲-س. ۳-نیز ل. ۴-و. ۵-ا. چنین داد پاسخ که آن: متن = دل. ۶-س (نیز ل. ۷-ق. ۸-ب). ۹-س. ۱۰-ی (نیز ل. ۱۱-ب). ۱۲-ب. بلو: متن = دل. ۱۳-س. ۱۴-نیز ل. ۱۵-ق. ۱۶-ا. آنکوی (د-ابلهی): ل. ۱۷-دانشی ۱۸-س. ۱۹-س. ۲۰-نیز ل. ۲۱-ب. بدو (ق. ۲۲-دگر) گفت: متن = دل. ۲۳-ی (ب: هم کسی) ع: که گردد توانایی ۲۴-ق. ۲۵-تنگ و نام: ب: که باشد توانایی او را پس) ۲۶-ا. (ب: گفت جا) ۲۷-ق. ۲۸-نیز ل. ۲۹-س: راه (ل. ۳۰-ب. ۳۱-ب. ۳۲-ب. ۳۳-ب. ۳۴-ب. ۳۵-ب. ۳۶-ب. ۳۷-ب. ۳۸-ب. ۳۹-ب. ۴۰-ب. ۴۱-ب. ۴۲-ب. ۴۳-ب. ۴۴-ب. ۴۵-ب. ۴۶-ب. ۴۷-ب. ۴۸-ب. ۴۹-ب. ۵۰-ب. ۵۱-ب. ۵۲-ب. ۵۳-ب. ۵۴-ب. ۵۵-ب. ۵۶-ب. ۵۷-ب. ۵۸-ب. ۵۹-ب. ۶۰-ب. ۶۱-ب. ۶۲-ب. ۶۳-ب. ۶۴-ب. ۶۵-ب. ۶۶-ب. ۶۷-ب. ۶۸-ب. ۶۹-ب. ۷۰-ب. ۷۱-ب. ۷۲-ب. ۷۳-ب. ۷۴-ب. ۷۵-ب. ۷۶-ب. ۷۷-ب. ۷۸-ب. ۷۹-ب. ۸۰-ب. ۸۱-ب. ۸۲-ب. ۸۳-ب. ۸۴-ب. ۸۵-ب. ۸۶-ب. ۸۷-ب. ۸۸-ب. ۸۹-ب. ۹۰-ب. ۹۱-ب. ۹۲-ب. ۹۳-ب. ۹۴-ب. ۹۵-ب. ۹۶-ب. ۹۷-ب. ۹۸-ب. ۹۹-ب. ۱۰۰-ب. ۱۰۱-ب. ۱۰۲-ب. ۱۰۳-ب. ۱۰۴-ب. ۱۰۵-ب. ۱۰۶-ب. ۱۰۷-ب. ۱۰۸-ب. ۱۰۹-ب. ۱۱۰-ب. ۱۱۱-ب. ۱۱۲-ب. ۱۱۳-ب. ۱۱۴-ب. ۱۱۵-ب. ۱۱۶-ب. ۱۱۷-ب. ۱۱۸-ب. ۱۱۹-ب. ۱۲۰-ب. ۱۲۱-ب. ۱۲۲-ب. ۱۲۳-ب. ۱۲۴-ب. ۱۲۵-ب. ۱۲۶-ب. ۱۲۷-ب. ۱۲۸-ب. ۱۲۹-ب. ۱۳۰-ب. ۱۳۱-ب. ۱۳۲-ب. ۱۳۳-ب. ۱۳۴-ب. ۱۳۵-ب. ۱۳۶-ب. ۱۳۷-ب. ۱۳۸-ب. ۱۳۹-ب. ۱۴۰-ب. ۱۴۱-ب. ۱۴۲-ب. ۱۴۳-ب. ۱۴۴-ب. ۱۴۵-ب. ۱۴۶-ب. ۱۴۷-ب. ۱۴۸-ب. ۱۴۹-ب. ۱۵۰-ب. ۱۵۱-ب. ۱۵۲-ب. ۱۵۳-ب. ۱۵۴-ب. ۱۵۵-ب. ۱۵۶-ب. ۱۵۷-ب. ۱۵۸-ب. ۱۵۹-ب. ۱۶۰-ب. ۱۶۱-ب. ۱۶۲-ب. ۱۶۳-ب. ۱۶۴-ب. ۱۶۵-ب. ۱۶۶-ب. ۱۶۷-ب. ۱۶۸-ب. ۱۶۹-ب. ۱۷۰-ب. ۱۷۱-ب. ۱۷۲-ب. ۱۷۳-ب. ۱۷۴-ب. ۱۷۵-ب. ۱۷۶-ب. ۱۷۷-ب. ۱۷۸-ب. ۱۷۹-ب. ۱۸۰-ب. ۱۸۱-ب. ۱۸۲-ب. ۱۸۳-ب. ۱۸۴-ب. ۱۸۵-ب. ۱۸۶-ب. ۱۸۷-ب. ۱۸۸-ب. ۱۸۹-ب. ۱۹۰-ب. ۱۹۱-ب. ۱۹۲-ب. ۱۹۳-ب. ۱۹۴-ب. ۱۹۵-ب. ۱۹۶-ب. ۱۹۷-ب. ۱۹۸-ب. ۱۹۹-ب. ۲۰۰-ب. ۲۰۱-ب. ۲۰۲-ب. ۲۰۳-ب. ۲۰۴-ب. ۲۰۵-ب. ۲۰۶-ب. ۲۰۷-ب. ۲۰۸-ب. ۲۰۹-ب. ۲۱۰-ب. ۲۱۱-ب. ۲۱۲-ب. ۲۱۳-ب. ۲۱۴-ب. ۲۱۵-ب. ۲۱۶-ب. ۲۱۷-ب. ۲۱۸-ب. ۲۱۹-ب. ۲۲۰-ب. ۲۲۱-ب. ۲۲۲-ب. ۲۲۳-ب. ۲۲۴-ب. ۲۲۵-ب. ۲۲۶-ب. ۲۲۷-ب. ۲۲۸-ب. ۲۲۹-ب. ۲۳۰-ب. ۲۳۱-ب. ۲۳۲-ب. ۲۳۳-ب. ۲۳۴-ب. ۲۳۵-ب. ۲۳۶-ب. ۲۳۷-ب. ۲۳۸-ب. ۲۳۹-ب. ۲۴۰-ب. ۲۴۱-ب. ۲۴۲-ب. ۲۴۳-ب. ۲۴۴-ب. ۲۴۵-ب. ۲۴۶-ب. ۲۴۷-ب. ۲۴۸-ب. ۲۴۹-ب. ۲۵۰-ب. ۲۵۱-ب. ۲۵۲-ب. ۲۵۳-ب. ۲۵۴-ب. ۲۵۵-ب. ۲۵۶-ب. ۲۵۷-ب. ۲۵۸-ب. ۲۵۹-ب. ۲۶۰-ب. ۲۶۱-ب. ۲۶۲-ب. ۲۶۳-ب. ۲۶۴-ب. ۲۶۵-ب. ۲۶۶-ب. ۲۶۷-ب. ۲۶۸-ب. ۲۶۹-ب. ۲۷۰-ب. ۲۷۱-ب. ۲۷۲-ب. ۲۷۳-ب. ۲۷۴-ب. ۲۷۵-ب. ۲۷۶-ب. ۲۷۷-ب. ۲۷۸-ب. ۲۷۹-ب. ۲۸۰-ب. ۲۸۱-ب. ۲۸۲-ب. ۲۸۳-ب. ۲۸۴-ب. ۲۸۵-ب. ۲۸۶-ب. ۲۸۷-ب. ۲۸۸-ب. ۲۸۹-ب. ۲۹۰-ب. ۲۹۱-ب. ۲۹۲-ب. ۲۹۳-ب. ۲۹۴-ب. ۲۹۵-ب. ۲۹۶-ب. ۲۹۷-ب. ۲۹۸-ب. ۲۹۹-ب. ۳۰۰-ب. ۳۰۱-ب. ۳۰۲-ب. ۳۰۳-ب. ۳۰۴-ب. ۳۰۵-ب. ۳۰۶-ب. ۳۰۷-ب. ۳۰۸-ب. ۳۰۹-ب. ۳۱۰-ب. ۳۱۱-ب. ۳۱۲-ب. ۳۱۳-ب. ۳۱۴-ب. ۳۱۵-ب. ۳۱۶-ب. ۳۱۷-ب. ۳۱۸-ب. ۳۱۹-ب. ۳۲۰-ب. ۳۲۱-ب. ۳۲۲-ب. ۳۲۳-ب. ۳۲۴-ب. ۳۲۵-ب. ۳۲۶-ب. ۳۲۷-ب. ۳۲۸-ب. ۳۲۹-ب. ۳۳۰-ب. ۳۳۱-ب. ۳۳۲-ب. ۳۳۳-ب. ۳۳۴-ب. ۳۳۵-ب. ۳۳۶-ب. ۳۳۷-ب. ۳۳۸-ب. ۳۳۹-ب. ۳۴۰-ب. ۳۴۱-ب. ۳۴۲-ب. ۳۴۳-ب. ۳۴۴-ب. ۳۴۵-ب. ۳۴۶-ب. ۳۴۷-ب. ۳۴۸-ب. ۳۴۹-ب. ۳۵۰-ب. ۳۵۱-ب. ۳۵۲-ب. ۳۵۳-ب. ۳۵۴-ب. ۳۵۵-ب. ۳۵۶-ب. ۳۵۷-ب. ۳۵۸-ب. ۳۵۹-ب. ۳۶۰-ب. ۳۶۱-ب. ۳۶۲-ب. ۳۶۳-ب. ۳۶۴-ب. ۳۶۵-ب. ۳۶۶-ب. ۳۶۷-ب. ۳۶۸-ب. ۳۶۹-ب. ۳۷۰-ب. ۳۷۱-ب. ۳۷۲-ب. ۳۷۳-ب. ۳۷۴-ب. ۳۷۵-ب. ۳۷۶-ب. ۳۷۷-ب. ۳۷۸-ب. ۳۷۹-ب. ۳۸۰-ب. ۳۸۱-ب. ۳۸۲-ب. ۳۸۳-ب. ۳۸۴-ب. ۳۸۵-ب. ۳۸۶-ب. ۳۸۷-ب. ۳۸۸-ب. ۳۸۹-ب. ۳۹۰-ب. ۳۹۱-ب. ۳۹۲-ب. ۳۹۳-ب. ۳۹۴-ب. ۳۹۵-ب. ۳۹۶-ب. ۳۹۷-ب. ۳۹۸-ب. ۳۹۹-ب. ۴۰۰-ب. ۴۰۱-ب. ۴۰۲-ب. ۴۰۳-ب. ۴۰۴-ب. ۴۰۵-ب. ۴۰۶-ب. ۴۰۷-ب. ۴۰۸-ب. ۴۰۹-ب. ۴۱۰-ب. ۴۱۱-ب. ۴۱۲-ب. ۴۱۳-ب. ۴۱۴-ب. ۴۱۵-ب. ۴۱۶-ب. ۴۱۷-ب. ۴۱۸-ب. ۴۱۹-ب. ۴۲۰-ب. ۴۲۱-ب. ۴۲۲-ب. ۴۲۳-ب. ۴۲۴-ب. ۴۲۵-ب. ۴۲۶-ب. ۴۲۷-ب. ۴۲۸-ب. ۴۲۹-ب. ۴۳۰-ب. ۴۳۱-ب. ۴۳۲-ب. ۴۳۳-ب. ۴۳۴-ب. ۴۳۵-ب. ۴۳۶-ب. ۴۳۷-ب. ۴۳۸-ب. ۴۳۹-ب. ۴۴۰-ب. ۴۴۱-ب. ۴۴۲-ب. ۴۴۳-ب. ۴۴۴-ب. ۴۴۵-ب. ۴۴۶-ب. ۴۴۷-ب. ۴۴۸-ب. ۴۴۹-ب. ۴۵۰-ب. ۴۵۱-ب. ۴۵۲-ب. ۴۵۳-ب. ۴۵۴-ب. ۴۵۵-ب. ۴۵۶-ب. ۴۵۷-ب. ۴۵۸-ب. ۴۵۹-ب. ۴۶۰-ب. ۴۶۱-ب. ۴۶۲-ب. ۴۶۳-ب. ۴۶۴-ب. ۴۶۵-ب. ۴۶۶-ب. ۴۶۷-ب. ۴۶۸-ب. ۴۶۹-ب. ۴۷۰-ب. ۴۷۱-ب. ۴۷۲-ب. ۴۷۳-ب. ۴۷۴-ب. ۴۷۵-ب. ۴۷۶-ب. ۴۷۷-ب. ۴۷۸-ب. ۴۷۹-ب. ۴۸۰-ب. ۴۸۱-ب. ۴۸۲-ب. ۴۸۳-ب. ۴۸۴-ب. ۴۸۵-ب. ۴۸۶-ب. ۴۸۷-ب. ۴۸۸-ب. ۴۸۹-ب. ۴۹۰-ب. ۴۹۱-ب. ۴۹۲-ب. ۴۹۳-ب. ۴۹۴-ب. ۴۹۵-ب. ۴۹۶-ب. ۴۹۷-ب. ۴۹۸-ب. ۴۹۹-ب. ۵۰۰-ب. ۵۰۱-ب. ۵۰۲-ب. ۵۰۳-ب. ۵۰۴-ب. ۵۰۵-ب. ۵۰۶-ب. ۵۰۷-ب. ۵۰۸-ب. ۵۰۹-ب. ۵۱۰-ب. ۵۱۱-ب. ۵۱۲-ب. ۵۱۳-ب. ۵۱۴-ب. ۵۱۵-ب. ۵۱۶-ب. ۵۱۷-ب. ۵۱۸-ب. ۵۱۹-ب. ۵۲۰-ب. ۵۲۱-ب. ۵۲۲-ب. ۵۲۳-ب. ۵۲۴-ب. ۵۲۵-ب. ۵۲۶-ب. ۵۲۷-ب. ۵۲۸-ب. ۵۲۹-ب. ۵۳۰-ب. ۵۳۱-ب. ۵۳۲-ب. ۵۳۳-ب. ۵۳۴-ب. ۵۳۵-ب. ۵۳۶-ب. ۵۳۷-ب. ۵۳۸-ب. ۵۳۹-ب. ۵۴۰-ب. ۵۴۱-ب. ۵۴۲-ب. ۵۴۳-ب. ۵۴۴-ب. ۵۴۵-ب. ۵۴۶-ب. ۵۴۷-ب. ۵۴۸-ب. ۵۴۹-ب. ۵۵۰-ب. ۵۵۱-ب. ۵۵۲-ب. ۵۵۳-ب. ۵۵۴-ب. ۵۵۵-ب. ۵۵۶-ب. ۵۵۷-ب. ۵۵۸-ب. ۵۵۹-ب. ۵۶۰-ب. ۵۶۱-ب. ۵۶۲-ب. ۵۶۳-ب. ۵۶۴-ب. ۵۶۵-ب. ۵۶۶-ب. ۵۶۷-ب. ۵۶۸-ب. ۵۶۹-ب. ۵۷۰-ب. ۵۷۱-ب. ۵۷۲-ب. ۵۷۳-ب. ۵۷۴-ب. ۵۷۵-ب. ۵۷۶-ب. ۵۷۷-ب. ۵۷۸-ب. ۵۷۹-ب. ۵۸۰-ب. ۵۸۱-ب. ۵۸۲-ب. ۵۸۳-ب. ۵۸۴-ب. ۵۸۵-ب. ۵۸۶-ب. ۵۸۷-ب. ۵۸۸-ب. ۵۸۹-ب. ۵۹۰-ب. ۵۹۱-ب. ۵۹۲-ب. ۵۹۳-ب. ۵۹۴-ب. ۵۹۵-ب. ۵۹۶-ب. ۵۹۷-ب. ۵۹۸-ب. ۵۹۹-ب. ۶۰۰-ب. ۶۰۱-ب. ۶۰۲-ب. ۶۰۳-ب. ۶۰۴-ب. ۶۰۵-ب. ۶۰۶-ب. ۶۰۷-ب. ۶۰۸-ب. ۶۰۹-ب. ۶۱۰-ب. ۶۱۱-ب. ۶۱۲-ب. ۶۱۳-ب. ۶۱۴-ب. ۶۱۵-ب. ۶۱۶-ب. ۶۱۷-ب. ۶۱۸-ب. ۶۱۹-ب. ۶۲۰-ب. ۶۲۱-ب. ۶۲۲-ب. ۶۲۳-ب. ۶۲۴-ب. ۶۲۵-ب. ۶۲۶-ب. ۶۲۷-ب. ۶۲۸-ب. ۶۲۹-ب. ۶۳۰-ب. ۶۳۱-ب. ۶۳۲-ب. ۶۳۳-ب. ۶۳۴-ب. ۶۳۵-ب. ۶۳۶-ب. ۶۳۷-ب. ۶۳۸-ب. ۶۳۹-ب. ۶۴۰-ب. ۶۴۱-ب. ۶۴۲-ب. ۶۴۳-ب. ۶۴۴-ب. ۶۴۵-ب. ۶۴۶-ب. ۶۴۷-ب. ۶۴۸-ب. ۶۴۹-ب. ۶۵۰-ب. ۶۵۱-ب. ۶۵۲-ب. ۶۵۳-ب. ۶۵۴-ب. ۶۵۵-ب. ۶۵۶-ب. ۶۵۷-ب. ۶۵۸-ب. ۶۵۹-ب. ۶۶۰-ب. ۶۶۱-ب. ۶۶۲-ب. ۶۶۳-ب. ۶۶۴-ب. ۶۶۵-ب. ۶۶۶-ب. ۶۶۷-ب. ۶۶۸-ب. ۶۶۹-ب. ۶۷۰-ب. ۶۷۱-ب. ۶۷۲-ب. ۶۷۳-ب. ۶۷۴-ب. ۶۷۵-ب. ۶۷۶-ب. ۶۷۷-ب. ۶۷۸-ب. ۶۷۹-ب. ۶۸۰-ب. ۶۸۱-ب. ۶۸۲-ب. ۶۸۳-ب. ۶۸۴-ب. ۶۸۵-ب. ۶۸۶-ب. ۶۸۷-ب. ۶۸۸-ب. ۶۸۹-ب. ۶۹۰-ب. ۶۹۱-ب. ۶۹۲-ب. ۶۹۳-ب. ۶۹۴-ب. ۶۹۵-ب. ۶۹۶-ب. ۶۹۷-ب. ۶۹۸-ب. ۶۹۹-ب. ۷۰۰-ب. ۷۰۱-ب. ۷۰۲-ب. ۷۰۳-ب. ۷۰۴-ب. ۷۰۵-ب. ۷۰۶-ب. ۷۰۷-ب. ۷۰۸-ب. ۷۰۹-ب. ۷۱۰-ب. ۷۱۱-ب. ۷۱۲-ب. ۷۱۳-ب. ۷۱۴-ب. ۷۱۵-ب. ۷۱۶-ب. ۷۱۷-ب. ۷۱۸-ب. ۷۱۹-ب. ۷۲۰-ب. ۷۲۱-ب. ۷۲۲-ب. ۷۲۳-ب. ۷۲۴-ب. ۷۲۵-ب. ۷۲۶-ب. ۷۲۷-ب. ۷۲۸-ب. ۷۲۹-ب. ۷۳۰-ب. ۷۳۱-ب. ۷۳۲-ب. ۷۳۳-ب. ۷۳۴-ب. ۷۳۵-ب. ۷۳۶-ب. ۷۳۷-ب. ۷۳۸-ب. ۷۳۹-ب. ۷۴۰-ب. ۷۴۱-ب. ۷۴۲-ب. ۷۴۳-ب. ۷۴۴-ب. ۷۴۵-ب. ۷۴۶-ب. ۷۴۷-ب. ۷۴۸-ب. ۷۴۹-ب. ۷۵۰-ب. ۷۵۱-ب. ۷۵۲-ب. ۷۵۳-ب. ۷۵۴-ب. ۷۵۵-ب. ۷۵۶-ب. ۷۵۷-ب. ۷۵۸-ب. ۷۵۹-ب. ۷۶۰-ب. ۷۶۱-ب. ۷۶۲-ب. ۷۶۳-ب. ۷۶۴-ب. ۷۶۵-ب. ۷۶۶-ب. ۷۶۷-ب. ۷۶۸-ب. ۷۶۹-ب. ۷۷۰-ب. ۷۷۱-ب. ۷۷۲-ب. ۷۷۳-ب. ۷۷۴-ب. ۷۷۵-ب. ۷۷۶-ب. ۷۷۷-ب. ۷۷۸-ب. ۷۷۹-ب. ۷۸۰-ب. ۷۸۱-ب. ۷۸۲-ب. ۷۸۳-ب. ۷۸۴-ب. ۷۸۵-ب. ۷۸۶-ب. ۷۸۷-ب. ۷۸۸-ب. ۷۸۹-ب. ۷۹۰-ب. ۷۹۱-ب. ۷۹۲-ب. ۷۹۳-ب. ۷۹۴-ب. ۷۹۵-ب. ۷۹۶-ب. ۷۹۷-ب. ۷۹۸-ب. ۷۹۹-ب. ۸۰۰-ب. ۸۰۱-ب. ۸۰۲-ب. ۸۰۳-ب. ۸۰۴-ب. ۸۰۵-ب. ۸۰۶-ب. ۸۰۷-ب. ۸۰۸-ب. ۸۰۹-ب. ۸۱۰-ب. ۸۱۱-ب. ۸۱۲-ب. ۸۱۳-ب. ۸۱۴-ب. ۸۱۵-ب. ۸۱۶-ب. ۸۱۷-ب. ۸۱۸-ب. ۸۱۹-ب. ۸۲۰-ب. ۸۲۱-ب. ۸۲۲-ب. ۸۲۳-ب. ۸۲۴-ب. ۸۲۵-ب. ۸۲۶-ب. ۸۲۷-ب. ۸۲۸-ب. ۸۲۹-ب. ۸۳۰-ب. ۸۳۱-ب. ۸۳۲-ب. ۸۳۳-ب. ۸۳۴-ب. ۸۳۵-ب. ۸۳۶-ب. ۸۳۷-ب. ۸۳۸-ب. ۸۳۹-ب. ۸۴۰-ب. ۸۴۱-ب. ۸۴۲-ب. ۸۴۳-ب. ۸۴۴-ب. ۸۴۵-ب. ۸۴۶-ب. ۸۴۷-ب. ۸۴۸-ب. ۸۴۹-ب. ۸۵۰-ب. ۸۵۱-ب. ۸۵۲-ب. ۸۵۳-ب. ۸۵۴-ب. ۸۵۵-ب. ۸۵۶-ب. ۸۵۷-ب. ۸۵۸-ب. ۸۵۹-ب. ۸۶۰-ب. ۸۶۱-ب. ۸۶۲-ب. ۸۶۳-ب. ۸۶۴-ب. ۸۶۵-ب. ۸۶۶-ب. ۸۶۷-ب. ۸۶۸-ب. ۸۶۹-ب. ۸۷۰-ب. ۸۷۱-ب. ۸۷۲-ب. ۸۷۳-ب. ۸۷۴-ب. ۸۷۵-ب. ۸۷۶-ب. ۸۷۷-ب. ۸۷۸-ب. ۸۷۹-ب. ۸۸۰-ب. ۸۸۱-ب. ۸۸۲-ب. ۸۸۳-ب. ۸۸۴-ب. ۸۸۵-ب. ۸۸۶-ب. ۸۸۷-ب. ۸۸۸-ب. ۸۸۹-ب. ۸۹۰-ب. ۸۹۱-ب. ۸۹۲-ب. ۸۹۳-ب. ۸۹۴-ب. ۸۹۵-ب. ۸۹۶-ب. ۸۹۷-ب. ۸۹۸-ب. ۸۹۹-ب. ۹۰۰-ب. ۹۰۱-ب. ۹۰۲-ب. ۹۰۳-ب. ۹۰۴-ب. ۹۰۵-ب. ۹۰۶-ب. ۹۰۷-ب. ۹۰۸-ب. ۹۰۹-ب. ۹۱۰-ب. ۹۱۱-ب. ۹۱۲-ب. ۹۱۳-ب. ۹۱۴-ب. ۹۱۵-ب. ۹۱۶-ب. ۹۱۷-ب. ۹۱۸-ب. ۹۱۹-ب. ۹۲۰-ب. ۹۲۱-ب. ۹۲۲-ب. ۹۲۳-ب. ۹۲۴-ب. ۹۲۵-ب. ۹۲۶-ب. ۹۲۷-ب. ۹۲۸-ب. ۹۲۹-ب. ۹۳۰-ب. ۹۳۱-ب. ۹۳۲-ب. ۹۳۳-ب. ۹۳۴-ب. ۹۳۵-ب. ۹۳۶-ب. ۹۳۷-ب. ۹۳۸-ب. ۹۳۹-ب. ۹۴۰-ب. ۹۴۱-ب. ۹۴۲-ب. ۹۴۳-ب. ۹۴۴-ب. ۹۴۵-ب. ۹۴۶-ب. ۹۴۷-ب. ۹۴۸-ب. ۹۴۹-ب. ۹۵۰-ب. ۹۵۱-ب. ۹۵۲-ب. ۹۵۳-ب. ۹۵۴-ب. ۹۵۵-ب. ۹۵۶-ب. ۹۵۷-ب. ۹۵۸-ب. ۹۵۹-ب. ۹۶۰-ب. ۹۶۱-ب. ۹۶۲-ب. ۹۶۳-ب. ۹۶۴-ب. ۹۶۵-ب. ۹۶۶-ب. ۹۶۷-ب. ۹۶۸-ب. ۹۶۹-ب. ۹۷۰-ب. ۹۷۱-ب. ۹۷۲-ب. ۹۷۳-ب. ۹۷۴-ب. ۹۷۵-ب. ۹۷۶-ب. ۹۷۷-ب. ۹۷۸-ب. ۹۷۹-ب. ۹۸۰-ب. ۹۸۱-ب. ۹۸۲-ب. ۹۸۳-ب. ۹۸۴-ب. ۹۸۵-ب. ۹۸۶-ب. ۹۸۷-ب. ۹۸۸-ب. ۹۸۹-ب. ۹۹۰-ب. ۹۹۱-ب. ۹۹۲-ب. ۹۹۳-ب. ۹۹۴-ب. ۹۹۵-ب. ۹۹۶-ب. ۹۹۷-ب. ۹۹۸-ب. ۹۹۹-ب. ۱۰۰۰-ب.

نایب جز از کام دل هر چه جست

بگفتا کسی کو بود دین‌دوست

۱۳-ل. ۱۴-س (ب: بدوشیروان) ۱۵-ل. ۱۶-ب. بخت جوان (ق: دانا و روشن‌روان) ۱۷-س (نیز ل. ۱۸-ق: چشم بینا و بخت جوان) ۱۹-س (نیز ل. ۲۰-ب. وقت جوان) ۲۱-س (نیز ل. ۲۲-ب. بخت بینا و بخت (ب: بخت) جوان) ۲۳-س (نیز ل. ۲۴-ب. متن = دل. ۲۵-س (نیز ل. ۲۶-ب. و بیدار نام متن = ده دستوری دیگر ۲۷-ل. ۲۸-ب. واز دل (ب: واز در) متن = سیزده دستوری دیگر ۲۹-ل. ۳۰-ب. (نیز ل. ۳۱-ب. یا (ب: ی) امر فرمان) ۳۲-ل. ۳۳-ب. (نیز ل. ۳۴-ب. (نیز ل. ۳۵-ب. (نیز ل. ۳۶-ب. (نیز ل. ۳۷-ب. (نیز ل. ۳۸-ب. (نیز ل. ۳۹-ب. (نیز ل. ۴۰-ب. (نیز ل. ۴۱-ب. (نیز ل. ۴۲-ب. (نیز ل. ۴۳-ب. (نیز ل. ۴۴-ب. (نیز ل. ۴۵-ب. (نیز ل. ۴۶-ب. (نیز ل. ۴۷-ب. (نیز ل. ۴۸-ب. (نیز ل. ۴۹-ب. (نیز ل. ۵۰-ب. (نیز ل. ۵۱-ب. (نیز ل. ۵۲-ب. (نیز ل. ۵۳-ب. (نیز ل. ۵۴-ب. (نیز ل. ۵۵-ب. (نیز ل. ۵۶-ب. (نیز ل. ۵۷-ب. (نیز ل. ۵۸-ب. (نیز ل. ۵۹-ب. (نیز ل. ۶۰-ب. (نیز ل. ۶۱-ب. (نیز ل. ۶۲-ب. (نیز ل. ۶۳-ب. (نیز ل. ۶۴-ب. (نیز ل. ۶۵-ب. (نیز ل. ۶۶-ب. (نیز ل. ۶۷-ب. (نیز ل. ۶۸-ب. (نیز ل. ۶۹-ب. (نیز ل. ۷۰-ب. (نیز ل. ۷۱-ب. (نیز ل. ۷۲-ب. (نیز ل. ۷۳-ب. (نیز ل. ۷۴-ب. (نیز ل. ۷۵-ب. (نیز ل. ۷۶-ب. (نیز ل. ۷۷-ب. (نیز ل. ۷۸-ب. (نیز ل. ۷۹-ب. (نیز ل. ۸۰-ب. (نیز ل. ۸۱-ب. (نیز ل. ۸۲-ب. (نیز ل. ۸۳-ب. (نیز ل. ۸۴-ب. (نیز ل. ۸۵-ب. (نیز ل. ۸۶-ب. (نیز ل. ۸۷-ب. (نیز ل. ۸۸-ب. (نیز ل. ۸۹-ب. (نیز ل. ۹۰-ب. (نیز ل. ۹۱-ب. (نیز ل. ۹۲-ب. (نیز ل. ۹۳-ب. (نیز ل. ۹۴-ب. (نیز ل. ۹۵-ب. (نیز ل. ۹۶-ب. (نیز ل. ۹۷-ب. (نیز ل. ۹۸-ب. (نیز ل. ۹۹-ب. (نیز ل. ۱۰۰-ب. ۱۰۱-ب. ۱۰۲-ب. ۱۰۳-ب. ۱۰۴-ب. ۱۰۵-ب. ۱۰۶-ب. ۱۰۷-ب. ۱۰۸-ب. ۱۰۹-ب. ۱۱۰-ب. ۱۱۱-ب. ۱۱۲-ب. ۱۱۳-ب. ۱۱۴-ب. ۱۱۵-ب. ۱۱۶-ب. ۱۱۷-ب. ۱۱۸-ب. ۱۱۹-ب. ۱۲۰-ب. ۱۲۱-ب. ۱۲۲-ب. ۱۲۳-ب. ۱۲۴-ب. ۱۲۵-ب. ۱۲۶-ب. ۱۲۷-ب. ۱۲۸-ب. ۱۲۹-ب. ۱۳۰-ب. ۱۳۱-ب. ۱۳۲-ب. ۱۳۳-ب. ۱۳۴-ب. ۱۳۵-ب. ۱۳۶-ب. ۱۳

و زیشان نباشد کسی^۱ دین فروش^۲،
 که فرمان روانست بر پارسا^۳،
 که باشد به گیتی سزاوار^۴ تخت؟
 خرد دارد و رای و شرم^۵ و هنر^۶،
 که باشند هم‌کوشه^۷ و یک‌سخن^۸،
 جوانمردی و داد دادن نکوست^۹،
 به سختی بود یار و فریادرس^{۱۰}،
 که با او یکی بود از مغز و پوست^{۱۱}،
 جدایی نخواهد^{۱۲} جزا^{۱۳} دل‌گسل^{۱۴}،
 نکوتر به کردار^{۱۵} و^{۱۶} سازنده^{۱۷} تر^{۱۸}،
 که باشد بدویبر^{۱۹} بداندیش^{۲۰} تر^{۲۱}،
 که باشد فراوان بدو^{۲۲} سرزنش،
 پرازنگ رخسار و بسته دو مشت^{۲۳}،

به فرمان بزدان نهاده دو گوش^۱،
 ۲۶۱. و زآنپس^۲ بیرسید ازو^۳ پادشا
 کزیشان^۴ کدامست پیروزیخت
 چنین گفت کان کو^۵ بود دادگر
 بیرسیدش از دوستان^۶ کهن
 چنین داد پاسخ که از مرد دوست
 ۲۶۱۵ نخواهد به تو بد^۷، به^۸ آرم کس
 بدو گفت کسری که را بیش دوست^۹
 چنین داد پاسخ که از^{۱۰} نیک‌دل^{۱۱}
 دگر آن کسی کر نوازنده تر
 بیرسید^{۱۲} دشمن که را بیشتر
 ۲۶۲۱ چنین داد پاسخ که برترمش^{۱۳}
 همان نیز^{۱۴} کلاواز دارد درشت^{۱۵}

۱- (ان کسی را نید)؛ ۲- باخروش؛ در این بیت بابت سپین پس و پیش شده است ۳- از آن پس ۴- زوال ۵- (نیز ل)؛
 از (نوکر)؛ ۶- کسی ۷- (نیز ل)؛ ۸- (نیز ل)؛ ۹- (نیز ل)؛ ۱۰- (نیز ل)؛ ۱۱- (نیز ل)؛ ۱۲- (نیز ل)؛ ۱۳- (نیز ل)؛ ۱۴- (نیز ل)؛
 ۱۵- (نیز ل)؛ ۱۶- (نیز ل)؛ ۱۷- (نیز ل)؛ ۱۸- (نیز ل)؛ ۱۹- (نیز ل)؛ ۲۰- (نیز ل)؛ ۲۱- (نیز ل)؛ ۲۲- (نیز ل)؛ ۲۳- (نیز ل)؛
 ۲۴- (نیز ل)؛ ۲۵- (نیز ل)؛ ۲۶- (نیز ل)؛ ۲۷- (نیز ل)؛ ۲۸- (نیز ل)؛ ۲۹- (نیز ل)؛ ۳۰- (نیز ل)؛ ۳۱- (نیز ل)؛ ۳۲- (نیز ل)؛ ۳۳- (نیز ل)؛
 ۳۴- (نیز ل)؛ ۳۵- (نیز ل)؛ ۳۶- (نیز ل)؛ ۳۷- (نیز ل)؛ ۳۸- (نیز ل)؛ ۳۹- (نیز ل)؛ ۴۰- (نیز ل)؛ ۴۱- (نیز ل)؛ ۴۲- (نیز ل)؛ ۴۳- (نیز ل)؛
 ۴۴- (نیز ل)؛ ۴۵- (نیز ل)؛ ۴۶- (نیز ل)؛ ۴۷- (نیز ل)؛ ۴۸- (نیز ل)؛ ۴۹- (نیز ل)؛ ۵۰- (نیز ل)؛ ۵۱- (نیز ل)؛ ۵۲- (نیز ل)؛ ۵۳- (نیز ل)؛
 ۵۴- (نیز ل)؛ ۵۵- (نیز ل)؛ ۵۶- (نیز ل)؛ ۵۷- (نیز ل)؛ ۵۸- (نیز ل)؛ ۵۹- (نیز ل)؛ ۶۰- (نیز ل)؛ ۶۱- (نیز ل)؛ ۶۲- (نیز ل)؛ ۶۳- (نیز ل)؛
 ۶۴- (نیز ل)؛ ۶۵- (نیز ل)؛ ۶۶- (نیز ل)؛ ۶۷- (نیز ل)؛ ۶۸- (نیز ل)؛ ۶۹- (نیز ل)؛ ۷۰- (نیز ل)؛ ۷۱- (نیز ل)؛ ۷۲- (نیز ل)؛ ۷۳- (نیز ل)؛
 ۷۴- (نیز ل)؛ ۷۵- (نیز ل)؛ ۷۶- (نیز ل)؛ ۷۷- (نیز ل)؛ ۷۸- (نیز ل)؛ ۷۹- (نیز ل)؛ ۸۰- (نیز ل)؛ ۸۱- (نیز ل)؛ ۸۲- (نیز ل)؛ ۸۳- (نیز ل)؛
 ۸۴- (نیز ل)؛ ۸۵- (نیز ل)؛ ۸۶- (نیز ل)؛ ۸۷- (نیز ل)؛ ۸۸- (نیز ل)؛ ۸۹- (نیز ل)؛ ۹۰- (نیز ل)؛ ۹۱- (نیز ل)؛ ۹۲- (نیز ل)؛ ۹۳- (نیز ل)؛
 ۹۴- (نیز ل)؛ ۹۵- (نیز ل)؛ ۹۶- (نیز ل)؛ ۹۷- (نیز ل)؛ ۹۸- (نیز ل)؛ ۹۹- (نیز ل)؛ ۱۰۰- (نیز ل)؛ ۱۰۱- (نیز ل)؛ ۱۰۲- (نیز ل)؛ ۱۰۳- (نیز ل)؛
 ۱۰۴- (نیز ل)؛ ۱۰۵- (نیز ل)؛ ۱۰۶- (نیز ل)؛ ۱۰۷- (نیز ل)؛ ۱۰۸- (نیز ل)؛ ۱۰۹- (نیز ل)؛ ۱۱۰- (نیز ل)؛ ۱۱۱- (نیز ل)؛ ۱۱۲- (نیز ل)؛
 ۱۱۳- (نیز ل)؛ ۱۱۴- (نیز ل)؛ ۱۱۵- (نیز ل)؛ ۱۱۶- (نیز ل)؛ ۱۱۷- (نیز ل)؛ ۱۱۸- (نیز ل)؛ ۱۱۹- (نیز ل)؛ ۱۲۰- (نیز ل)؛ ۱۲۱- (نیز ل)؛
 ۱۲۲- (نیز ل)؛ ۱۲۳- (نیز ل)؛ ۱۲۴- (نیز ل)؛ ۱۲۵- (نیز ل)؛ ۱۲۶- (نیز ل)؛ ۱۲۷- (نیز ل)؛ ۱۲۸- (نیز ل)؛ ۱۲۹- (نیز ل)؛ ۱۳۰- (نیز ل)؛
 ۱۳۱- (نیز ل)؛ ۱۳۲- (نیز ل)؛ ۱۳۳- (نیز ل)؛ ۱۳۴- (نیز ل)؛ ۱۳۵- (نیز ل)؛ ۱۳۶- (نیز ل)؛ ۱۳۷- (نیز ل)؛ ۱۳۸- (نیز ل)؛ ۱۳۹- (نیز ل)؛
 ۱۴۰- (نیز ل)؛ ۱۴۱- (نیز ل)؛ ۱۴۲- (نیز ل)؛ ۱۴۳- (نیز ل)؛ ۱۴۴- (نیز ل)؛ ۱۴۵- (نیز ل)؛ ۱۴۶- (نیز ل)؛ ۱۴۷- (نیز ل)؛ ۱۴۸- (نیز ل)؛
 ۱۴۹- (نیز ل)؛ ۱۵۰- (نیز ل)؛ ۱۵۱- (نیز ل)؛ ۱۵۲- (نیز ل)؛ ۱۵۳- (نیز ل)؛ ۱۵۴- (نیز ل)؛ ۱۵۵- (نیز ل)؛ ۱۵۶- (نیز ل)؛ ۱۵۷- (نیز ل)؛
 ۱۵۸- (نیز ل)؛ ۱۵۹- (نیز ل)؛ ۱۶۰- (نیز ل)؛ ۱۶۱- (نیز ل)؛ ۱۶۲- (نیز ل)؛ ۱۶۳- (نیز ل)؛ ۱۶۴- (نیز ل)؛ ۱۶۵- (نیز ل)؛ ۱۶۶- (نیز ل)؛
 ۱۶۷- (نیز ل)؛ ۱۶۸- (نیز ل)؛ ۱۶۹- (نیز ل)؛ ۱۷۰- (نیز ل)؛ ۱۷۱- (نیز ل)؛ ۱۷۲- (نیز ل)؛ ۱۷۳- (نیز ل)؛ ۱۷۴- (نیز ل)؛ ۱۷۵- (نیز ل)؛
 ۱۷۶- (نیز ل)؛ ۱۷۷- (نیز ل)؛ ۱۷۸- (نیز ل)؛ ۱۷۹- (نیز ل)؛ ۱۸۰- (نیز ل)؛ ۱۸۱- (نیز ل)؛ ۱۸۲- (نیز ل)؛ ۱۸۳- (نیز ل)؛ ۱۸۴- (نیز ل)؛
 ۱۸۵- (نیز ل)؛ ۱۸۶- (نیز ل)؛ ۱۸۷- (نیز ل)؛ ۱۸۸- (نیز ل)؛ ۱۸۹- (نیز ل)؛ ۱۹۰- (نیز ل)؛ ۱۹۱- (نیز ل)؛ ۱۹۲- (نیز ل)؛ ۱۹۳- (نیز ل)؛
 ۱۹۴- (نیز ل)؛ ۱۹۵- (نیز ل)؛ ۱۹۶- (نیز ل)؛ ۱۹۷- (نیز ل)؛ ۱۹۸- (نیز ل)؛ ۱۹۹- (نیز ل)؛ ۲۰۰- (نیز ل)؛ ۲۰۱- (نیز ل)؛ ۲۰۲- (نیز ل)؛
 ۲۰۳- (نیز ل)؛ ۲۰۴- (نیز ل)؛ ۲۰۵- (نیز ل)؛ ۲۰۶- (نیز ل)؛ ۲۰۷- (نیز ل)؛ ۲۰۸- (نیز ل)؛ ۲۰۹- (نیز ل)؛ ۲۱۰- (نیز ل)؛ ۲۱۱- (نیز ل)؛
 ۲۱۲- (نیز ل)؛ ۲۱۳- (نیز ل)؛ ۲۱۴- (نیز ل)؛ ۲۱۵- (نیز ل)؛ ۲۱۶- (نیز ل)؛ ۲۱۷- (نیز ل)؛ ۲۱۸- (نیز ل)؛ ۲۱۹- (نیز ل)؛ ۲۲۰- (نیز ل)؛
 ۲۲۱- (نیز ل)؛ ۲۲۲- (نیز ل)؛ ۲۲۳- (نیز ل)؛ ۲۲۴- (نیز ل)؛ ۲۲۵- (نیز ل)؛ ۲۲۶- (نیز ل)؛ ۲۲۷- (نیز ل)؛ ۲۲۸- (نیز ل)؛ ۲۲۹- (نیز ل)؛
 ۲۳۰- (نیز ل)؛ ۲۳۱- (نیز ل)؛ ۲۳۲- (نیز ل)؛ ۲۳۳- (نیز ل)؛ ۲۳۴- (نیز ل)؛ ۲۳۵- (نیز ل)؛ ۲۳۶- (نیز ل)؛ ۲۳۷- (نیز ل)؛ ۲۳۸- (نیز ل)؛
 ۲۳۹- (نیز ل)؛ ۲۴۰- (نیز ل)؛ ۲۴۱- (نیز ل)؛ ۲۴۲- (نیز ل)؛ ۲۴۳- (نیز ل)؛ ۲۴۴- (نیز ل)؛ ۲۴۵- (نیز ل)؛ ۲۴۶- (نیز ل)؛ ۲۴۷- (نیز ل)؛
 ۲۴۸- (نیز ل)؛ ۲۴۹- (نیز ل)؛ ۲۵۰- (نیز ل)؛ ۲۵۱- (نیز ل)؛ ۲۵۲- (نیز ل)؛ ۲۵۳- (نیز ل)؛ ۲۵۴- (نیز ل)؛ ۲۵۵- (نیز ل)؛ ۲۵۶- (نیز ل)؛
 ۲۵۷- (نیز ل)؛ ۲۵۸- (نیز ل)؛ ۲۵۹- (نیز ل)؛ ۲۶۰- (نیز ل)؛ ۲۶۱- (نیز ل)؛ ۲۶۲- (نیز ل)؛ ۲۶۳- (نیز ل)؛ ۲۶۴- (نیز ل)؛ ۲۶۵- (نیز ل)؛
 ۲۶۶- (نیز ل)؛ ۲۶۷- (نیز ل)؛ ۲۶۸- (نیز ل)؛ ۲۶۹- (نیز ل)؛ ۲۷۰- (نیز ل)؛ ۲۷۱- (نیز ل)؛ ۲۷۲- (نیز ل)؛ ۲۷۳- (نیز ل)؛ ۲۷۴- (نیز ل)؛
 ۲۷۵- (نیز ل)؛ ۲۷۶- (نیز ل)؛ ۲۷۷- (نیز ل)؛ ۲۷۸- (نیز ل)؛ ۲۷۹- (نیز ل)؛ ۲۸۰- (نیز ل)؛ ۲۸۱- (نیز ل)؛ ۲۸۲- (نیز ل)؛ ۲۸۳- (نیز ل)؛
 ۲۸۴- (نیز ل)؛ ۲۸۵- (نیز ل)؛ ۲۸۶- (نیز ل)؛ ۲۸۷- (نیز ل)؛ ۲۸۸- (نیز ل)؛ ۲۸۹- (نیز ل)؛ ۲۹۰- (نیز ل)؛ ۲۹۱- (نیز ل)؛ ۲۹۲- (نیز ل)؛
 ۲۹۳- (نیز ل)؛ ۲۹۴- (نیز ل)؛ ۲۹۵- (نیز ل)؛ ۲۹۶- (نیز ل)؛ ۲۹۷- (نیز ل)؛ ۲۹۸- (نیز ل)؛ ۲۹۹- (نیز ل)؛ ۳۰۰- (نیز ل)؛

کجا پیش دشمن بدو گفت شاه بتر دشمنی در ورا چیست راه (۱)

۳۰- (نیز ل)؛ ۳۱- (نیز ل)؛ ۳۲- (نیز ل)؛ ۳۳- (نیز ل)؛ ۳۴- (نیز ل)؛ ۳۵- (نیز ل)؛ ۳۶- (نیز ل)؛ ۳۷- (نیز ل)؛ ۳۸- (نیز ل)؛ ۳۹- (نیز ل)؛ ۴۰- (نیز ل)؛ ۴۱- (نیز ل)؛ ۴۲- (نیز ل)؛ ۴۳- (نیز ل)؛ ۴۴- (نیز ل)؛ ۴۵- (نیز ل)؛ ۴۶- (نیز ل)؛ ۴۷- (نیز ل)؛ ۴۸- (نیز ل)؛ ۴۹- (نیز ل)؛ ۵۰- (نیز ل)؛ ۵۱- (نیز ل)؛ ۵۲- (نیز ل)؛ ۵۳- (نیز ل)؛ ۵۴- (نیز ل)؛ ۵۵- (نیز ل)؛ ۵۶- (نیز ل)؛ ۵۷- (نیز ل)؛ ۵۸- (نیز ل)؛ ۵۹- (نیز ل)؛ ۶۰- (نیز ل)؛ ۶۱- (نیز ل)؛ ۶۲- (نیز ل)؛ ۶۳- (نیز ل)؛ ۶۴- (نیز ل)؛ ۶۵- (نیز ل)؛ ۶۶- (نیز ل)؛ ۶۷- (نیز ل)؛ ۶۸- (نیز ل)؛ ۶۹- (نیز ل)؛ ۷۰- (نیز ل)؛ ۷۱- (نیز ل)؛ ۷۲- (نیز ل)؛ ۷۳- (نیز ل)؛ ۷۴- (نیز ل)؛ ۷۵- (نیز ل)؛ ۷۶- (نیز ل)؛ ۷۷- (نیز ل)؛ ۷۸- (نیز ل)؛ ۷۹- (نیز ل)؛ ۸۰- (نیز ل)؛ ۸۱- (نیز ل)؛ ۸۲- (نیز ل)؛ ۸۳- (نیز ل)؛ ۸۴- (نیز ل)؛ ۸۵- (نیز ل)؛ ۸۶- (نیز ل)؛ ۸۷- (نیز ل)؛ ۸۸- (نیز ل)؛ ۸۹- (نیز ل)؛ ۹۰- (نیز ل)؛ ۹۱- (نیز ل)؛ ۹۲- (نیز ل)؛ ۹۳- (نیز ل)؛ ۹۴- (نیز ل)؛ ۹۵- (نیز ل)؛ ۹۶- (نیز ل)؛ ۹۷- (نیز ل)؛ ۹۸- (نیز ل)؛ ۹۹- (نیز ل)؛ ۱۰۰- (نیز ل)؛

ز درد جدایی که خواهد گریست؟
 نخواهد جدا بودن^۲ از یار نیک^۳
 که آن چیز گمنگم نگیرد بنیز؟
 نه کاھد، نه سوزد، نه دزدش دزد^۴
 که بر تارکي هر کسی^{۱۱} افرست؟
 که بر^{۱۲} آرزوها توانا بود^{۱۳}
 چه باشد^{۱۵} به پهنا فزون از سپهر؟
 و دیگر دلي مرد یزدان پرست^{۱۶}
 کزو^{۱۷} بر فرزند خردمند^{۲۲} سر؟
 مده گنج هرگز به ناپارسا^{۲۵}
 همی خشک خشک اندر آب افگنی^{۲۶}
 کزو کم شود مرد را^{۲۷} آبی^{۲۸} گنج^{۲۹}
 همیشه دلت یاد چون نوبهارا-
 نخواهد^{۳۱} تن و^{۳۲} زندگانی و گنج^{۳۳}
 کزان^{۳۴} برتر اندازه نتوان گرفت؟

پرسید^۱ تا جاودان دوست کیست
 چنین داد پاسخ که کردار نیک
 چه ماند^۲ بدو گفت- جاوید^۵ چیز^۶
 ۲۶۲۵ چنین داد پاسخ که انبازمزد^۷
 بدو گفت کسری: چه^۹ روشن ترست^{۱۰}
 چنین^{۱۲} گفت کین جان^{۱۳} دانا بود
 بدو گفت شاه: ای خداوند مهر
 بگفتش یکی^{۱۶} شاه بخشنده دست
 ۲۶۳۰ پرسید^{۱۷} گفت^{۱۸}: چه^{۱۹} با زبیر^{۲۰}
 چنین داد پاسخ که ای پادشا
 چو^{۲۳} کردار با^{۲۲} ناسپاسان کنی
 بدو گفت کاندر^{۲۶} چه چیزست رنج
 بدو داد پاسخ که ای شهریار
 ۲۶۳۵ پرستندهی شاه بدخو^{۳۰} رنج
 پرسید و گفتش^{۳۳} چه دیدی^{۳۵} شگفت

۱-س. ل. ۳. س. ۲ (نیر ن. و. آ. ب.). بدو گفت: متن = ل. ق. ک. ل. ن. بیت های ۲۶۲۲-۲۶۲۴ را ندارد ۲- (ل. ی. بود) ۳- (و: نگرده کهن تا جهانست و یک (۲۶۲۸ ب.)) ۴- ق: باید؛ (ل. ۳. سپید) ه-س: نیکی ز ع (ق. ۲. آ. تیز؛ ب. چیست (پساوند ندارد)) ۷- ل. (نیز ن. ن. ۲. مرده؛ س. انبار مرده؛ ق. هشیار مرده؛ ک. س. آ. (نیز به و آ.)) انبار مزده ل. (نیز ل. ل. ۳.)) انبار مرده (ق. ۲. آباد مرده؛ متن تصحیح قیاسی است ۸-س. ل. (نیز پ. و آ.)) نه ترسد ز درده؛ س. (نیز ن. ل. ی.)) ز سود و نه ترسد ز درده؛ ل. (نیز ل. ۲. ب.)) بکاھد ز سود و (ل. ۳. بوزد) برسد ز درده؛ متن = ک. ۹-س. ۱-س. ۲ (نیز ن. ل. ی. ب.). که: متن = ل. ک. (نیز ق. ۲) ۱۰- (ق. ۲. نوشین ترست) ۱۱- (ل. ی. ن. آ. یگی؛ ل. ۳. افسران؛ ل. ۲. این بیت و بیت سپین و ق. بیت های ۲۶۲۵-۲۶۲۶ را ندارند ۱۲-س. ۲ (نیز ل. ۳. و آ. ب.)) بدو ۱۳-س. ۱ (نیز ل. ۲. آ.)) جاده: (و: شاه؛ متن = ل. س. ی. ک. (نیز ن. ل. ق. ۲. ی. ب. ن. آ. ب.)) با: (ق. ۲. آ. ب.)) متن = ل. ک. س. (نیز ل. ۲. ب. و آ.)) در ولت های این بیت پس و پیش شده است ۱۵-ک: باید ۱۶- (ل. ی. که ای) ل. ک. (نیز ق. ۲. چنین گفت کان (ک. این؛)) ل. ۳.)) بدو گفت کان؛ متن = س. ل. ۲. س. (نیز ن. ب. ب.)) ۱۷- (ل. ن. ل. آ. ب.)) (جوز) ۱۸-س. ل. ۲. س. آ. (نیز ن. ل. ی. ل. ۳. و ب.)) گفتش؛ متن = ل. ک. (نیز ق. ۲. ب.)) (ق. ۲. که) ۲۰- (ل. ۳. زیاست تر؛ ب. آ. زیر تر) ۲۱- ل. ل. س. ک. (نیز ن. ب. ن. آ. ب.)) گوان؛ متن = ل. ۲. س. ۲ (نیز و آ.)) ۲۲- (نیز ن. ل. ی. ن. آ. ب.)) که: متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ی. ب. و آ.)) به (ق. ۲. ز) خورشید؛ متن = ل. ک. ل. آ. س. آ. (نیز ل. آ. ب. و آ.)) ۲۳- (ل. ۳. کردار با (۲۲)) س. گریگ با؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵- (ق. ۲. همه) ۲۶- ل. س. اندو؛ ل. ۳. س. آ. (نیز ق. ۲. آ. و آ.)) ل. ۳. آ. ب. (ب. کاید؛ ب. کاید؛ متن = ک. (نیز ن. ب. آ.)) ۲۷-س. (نیز ن. ب.)) نخواهد (ب. بخوهد) کزو کم شود ۲۸-س. ل. آ. س. آ. (نیز ن. ل. آ. ب. آ.)) با: آ. ز و (ق. ۲. روز)؛ متن = ک. (نیز و ل. ۲) ۲۹- (ب. رنج (پساوند ندارد))؛ ل. ی. این بیت و اندارد ل. از ۲۶۳۳ و ۲۶۳۵ ب. یک بیت ساخته و ۲۶۳۳ ب. ۲۶۳۵ ل. را انداخته است ۳۰- (ل. ن. آ.)) (جوز)؛ ک: بدخو و (ق. ۲. بر جوز و ل. ۳. س. ل. آ.)) (نیز ن. ل. آ. ب.)) ۳۱- (ب. بخوهد) ۳۲- (ل. ن. آ.)) (جوز)؛ ل. ب. تن ۳۳- (ل. رنج (پساوند ندارد)) ۳۴- س. (نیز ن. ل. ی. ن. آ. ب.)) پرسید گفت؛ متن = ل. ک. ل. ۳. س. ۲ (نیز ل. ۲. ب. و آ.)) (ق. ۲. جدایی - چه دیدی (۲)) ۳۶- (ل. ن. کزین؛ ل. ی. که آن؛ ب. که او)

که یکسر شگفت‌ست کار^۱ سپهر:
 کلاهش رسیده به^۲ ابر سیاه
 ز^۵ بخشش^۶ فروزی ندانند، نه^۷ کاستا
 ستاره بگوید^۸ که چونست و چنده
 همه بهر^{۱۰} او^۹ شوربختی بودا
 چنین داد پاسخ که هنگ^{۱۲} گناه
 ز گفتارها، هم ز کردارها^{۱۳}،
 که خواند^{۱۶} ورا هرکسی^{۱۷} بدکنش^{۱۸}؟
 ستهیدن^{۲۰} مردم پرگناه^{۱۹}؟
 دریغ آیدش پوشش^{۲۵} و پرورش^{۲۴}
 به گفتن ندارند^{۲۸} آوای^{۲۹} نرم
 دگر^{۳۱} تنگستان^{۳۲} بلندی کنند
 چه بر پایکار و^{۳۶} چه بر^{۳۷} شهریارا

چنین گفت با شاه بوزرجمهر
 یکی مرد بینم با دستگاه^۲
 که او دست چپ را ندانند ز^۳ راست
 یکی گردش آسمان بلند
 فلک^۹ رهنمونش به سختی بود
 گران‌تر چه دانی^{۱۱} بدو گفت شاه-
 پیرسید کز برتری^{۱۳} کارها
 کلامت با تنگ^{۱۵} و با سرزنش
 ۲۶۴۵ چنین داد پاسخ که زلفتی ز^{۱۹} شاه
 توانگر^{۲۲} که تنگی^{۲۳} کند^{۲۴} در خورش
 زمانی^{۲۶} که ایشان^{۲۷} ندارند شرم
 همان نیک^{۳۰} مردان که تندی کنند
 دروغ^{۳۳} آنک^{۳۴} بی‌رنگ‌زشتست^{۳۵} و خوار

۱-ص: ل. ۲. ۲-ن: ل. ۱. و-ب: گردان؛ ل. ۲ خوانا نیست؛ متن = ل. ۱ که (نیز ق. ۲). ۳-ص: ل. ۲. ۴-ن: ل. ۱. ۵-ب: بی تو با
 دستگاه: که بینم که با دستگاه؛ ل. ۲: بی رسیده به گاه؛ متن = ل. (نیز ق. ۲). ۳-ل. ۲: ندانند زین یک سخن نیز هس^۲ (نیز
 ل. ۱. ۴-ب: به متن = ده دستنویس دیگر ۵-ل. ۱. ۶-ب: بخشش) ۷-ل. ۲ (نیز و. ۱): ز: (ن: ندانم ز: ق. ۲: ندانند فروزی ز: متن = ل. ۱. ۸-ص: کس
 (نیز ل. ۱. ۹-ب: ل. ۲. ۱۰-ب: ل. ۲. ۱۱-ق: بلاندن؛ ل. ۲. ۱۲-ص: بگوید ستاره = متن = ل. ۱. ۱۳-ن: ل. ۲. ۱۴-ق: بیگ
 ۱۵-ص: پهره‌اش؛ (و: کار او) ۱۶-ص: کران بر جفا بی (۱) ۱۷-ص: ل. ۲. ۱۸-ن: ل. ۲. ۱۹-ب: ستهیدن؛ (ق: تنگ از) متن = ل. ۱. ۲۰-ق:
 بدترین؛ (نیز بی: بدترین؛ ل. ۲. ۲۱-ص: ل. ۲. ۲۲-ب: برترین؛ (ق: بهترین؛ ل. ۲ خوانا نیست؛ متن = ل. ۱. ۲۳-ن: ل. ۱. ۲۴-ل: وز
 کردارها؛ ق: کردارها هم ز گفتارها ۲۵-ل. ۲: ستهیدن؛ (نیک) ۲۶-ل. ۱: باشد؛ (و: خواهد؛ متن = ل. ۱. ۲۷-ق: خوانند هر کس ورا؛ متن =
 ده دستنویس دیگر ۲۸-ل. ۱: سرزنش (بخوانند ندارد)؛ ل. ۲ بیت‌های ۲۶۴۴-۲۶۶۱ را ندارد ۲۹-ل. ۱: جزء ۳۰-ص: (نیز ل. ۱. ۳۱-ب: ستهیدن
 با؛ (و: ستهیدن؛ ل. ۲. ۳۲-ص: ستهیدن با؛ متن = ل. ۱. ۳۳-ص: (نیز ق. ۲. ۳۴-ل. ۲. ۳۵-ص: (نیز ل. ۱. ۳۶-ب: نیکخواه؛ (و: بی گناه؛ ق: مردمان
 بی گناه؛ متن = ل. ۱. ۳۷-ص: (نیز بی. ۱)؛ ل. ۲ آیین بیت و ک این بیت و بیت سپسین را ندارند؛ ق. ۲ پس از این بیت افزوده است:

پیرسید لزو شهریار جوان
 که خواری کرا بیشتر در جهان

چنین داد پاسخش بوزرجمهر
 که ای شاه باد و بارای و مهر

۳۳-ص: (نیز ل. ۱. ۳۴-ل: سگی (بی‌قطه)؛ (ق: (نیز ل. ۱. ۳۵-ب: نیک؛ (ل: ننگی)؛ متن = ص. ۳۶ (نیز ق. ۲. ۳۷-و) ۳۸-ق: (نیز ل. ۱):
 بود ۳۹-ص: (نیز ل. ۱. ۴۰-ب: پرورش ۴۱-ل: زبانی (حرف دوم بی نقطه)؛ (ک: (نیز ل. ۲): زبانی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۴۲-ل. ۱):
 آسان (با ایشان)؛ ۴۳-ل. ۱. ۴۴-ب: ندانند) ۴۵-ل. ۱. ۴۶-ص: ق: (نیز ل. ۱. ۴۷-ب: آواز؛ متن = ک. ۴۸-ص: (نیز ل. ۱. ۴۹-و. ۱. ۵۰-ل. ۱): (نیز
 ۵۱-ص: و جاد؛ (نیز ل. ۱. ۵۲-ب: و گر آمد اگر؛ ل. ۲ (نیز ل. ۲. ۵۳-ل. ۱): ابر؛ متن = ل. (نیز ق. ۲) ۵۴-ل. ۱: (نیک‌دستان)؛ در ل. ۱ آیین بیت پس از
 بیت ۲۶۴۴ آمده است ۵۵-ل. ۱. ۵۶-ب: دریغ ۵۷-ل. ۱. ۵۸-ب: آنکه ۵۹-ص: جود؛ (ق: شرمست و)؛ ص: بی‌رنگ زشتست؛ (ب:
 بی‌دیج زشتست)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۶۰-ل. ۱. ۶۱-ص: کس؛ ل. ۲ (نیز ل. ۱. ۶۲-ب: نایکار و)؛ (ص: جود؛ ق: پای کار؛ ق: ۲:
 نایکاری)؛ متن = (ب: نیز = و. ۱) ۶۳-ل. ۱):

هم از آشکار و هم اندر^۳ نهفت،
 روان را بدان^۵ چیز^۶ روشن کند؟
 به^{۱۱} گیتی نیاید جزا^{۱۱} آفرین،
 بود دانش^{۱۴} مرد^{۱۴} نیکی شناس^{۱۵}،
 چه^{۱۹} ناکرده^{۲۰} از شاه^{۲۱} مردمه^{۲۲}؟
 وگر^{۲۵} مرد را خوار بگذاشتن
 گرفته^{۲۹} چه^{۳۰} بهتر ز بهر^{۳۱} درنگ
 که از پرگناهان بخوابند چشم^{۳۳}؟
 نکوشی به بد کارها تا توان^{۳۶}؟
 بناید روان زو^{۳۸} به کردار شیدا
 بیفگن مزه^{۴۱}، دور باش از بزّه!
 که زستم ز بوزجمهر^{۴۲} و ز شاه!
 ز شطرنج^{۴۶} باید که رانی سخن

۲۶۵۰ به گیتی ز نیکی^۱ چه^۲ چیزست - گفت -
 کزو^۳ مرد داننده جوشن کند
 چنین^۷ داد پاسخ که کوشان^۸ به دین^۹
 دگر آنک^{۱۲} دارد^{۱۳} ز یزدان سپاس
 بدو گفت کسری که^{۱۶} کرده^{۱۷} چه^{۱۸} به؟
 ۲۶۵۵ چه^{۲۳} بهتر ز فرمودن و^{۲۴} داشتن
 چه بهتر کزو^{۲۶} بازداریم^{۲۷} چنگ^{۲۸}
 به پاسخ نگه داشتن - گفت -^{۳۲} - خشم^{۳۳}
 دگر آنک^{۳۵} بیدار داری روان
 فروهشته کین، برگرفته^{۳۷} امید
 ۲۶۶۰ ز کار بزّه^{۳۹} چند یابی مزه^{۴۰}؟
 سپاس از خداوند خورشید و ماه
 چن^{۴۳} این کار دلگیرت^{۴۴} آمد^{۴۵} به بن

۱-ل: گیتی (۱)؛ (و: گ: تنگی) ۲-س: چه< ۳-س: (نیز: ل: بی): آشکار و هم اندر؛ ل: که هم آشکارست و هم در؛ متن = سه: ل: ک
 (نیز: ل: ل: ۲) ۴-ل: ازو؛ ق: (نیز: ب): کران؛ متن = یازده دستویس دیگر (ه: ل: ل: بدین) ۵-ل: (ن: خیر) ۶-ک: بدو ۷-س: و
 ک: س: (نیز: ن: ب): گوشا؛ متن = ل ۹-ق: (نیز: ق: ۲) برین ۱۰-س: و: ک: س: (نیز: ن: بی): ز؛ متن = ل: (نیز: ق: ۲) ۱۱-س: و: ک: (نیز: ن: بی)
 ل: بی: ل: ۲؛ ب: مگر؛ متن = ل: س: (نیز: ق: ۲، و: ل: ۱) ۱۲-ل: (ن: ل: ۲): آنکه ۱۳-ل: (ب: یابد) ۱۴-ک: مرد و ۱۵-ل: نیکو شناس؛ (ب: یزدان شناس)
 ۱۶-س: (نیز: ن: بی): ز؛ متن = ده دستویس دیگر ۱۷-س: (نیز: و: ل): کورن؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۸-س: (نیز: ل: ز: ۱۹-س: (نیز: ن: بی): که؛ متن = ل: و: ک: (نیز: ق: ۲) ۲۰-ل: (ناکردن) ۲۱-ل: و: س: (نیز: بی): وز؛ متن = ده دستویس
 دیگر ۲۲-ک: به (پس او ندارد)؛ (ب: که؛ ب: مژده که) (۱) ۲۳-ک: ز ۲۴-ل: (ن: جو): س: فرمان زن ۲۵-و: (دگر؛ در: ل: و: ک: ق: آیین بیت
 با بیت سپین پس و پیش شده است؛ پیاپی بیت های متن = س: س: و: ل: بی: ب ۲۶-ل: (ب: کزان) ۲۷-ق: یاد داریم ۲۸-ل: ک: س: (نیز: ن: بی): جنگ؛ متن = (ن: ل: ۲) ۲۹-ل: (ن: ن: گزفتن) ۳۰-س: (نیز: ل: ۳) چو ۳۱-ل: (مرد) ۳۲-ل: و: وقت ۳۳-س: و: ک: (نیز: بی): چشم؛ (و: چشم)
 ۳۴-ل: بی: گناهان بخوابد چشم (حرف نخست و از دو بی نقطه)؛ (س: (نیز: ن: بی): ل: بی): چو دانی که با تو بخوابند (ن: بی): ل: بی: بخوابد (در س حرف ششم بی نقطه) چشم (ن: خشم)؛ (ب: که: نخواستن چشم هنگام خشم؛ س: که: آری که با ما بخوابد چشم؛
 ق: بخوابیدن چشم را که: خشم؛ و: که: آرامی باز خوانند چشم؛ ل: که: آری که بر ما نخوانند خشم؛ متن = ل: (ب: آ) ۳۵-ق: (ن: ک: ل: ۲): گفت؛
 ل: بی: ل: ۲): آنکه ۳۶-ل: نکوشی تو در کارها تا توان؛ (ق: نیاشی تو در کارها تا توان)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۳۷-ق: (نیز: بی): کین و گرفته ۳۸-ل: روی: که: زین؛ (ق: در: ل: ق: روان را؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۹-ل: (مژه) ۴۰-ل: (بی: بی: مژه) ۴۱-ل: (بی: ل: ۲): مژه) ۴۲-ل: (ن: بر: بجمهر)؛ و پس از این بیت افزوده است:

سر آمد همی بر من این گفت و گو سخن ها از هر دانشی جست و جو

۴۳-ل: س: ق: (نیز: ل: ۲): چو این؛ ک: (نیز: ق: ۲): که این؛ (ن: بی: بی: چنین)؛ متن = س: (نیز: ل: ن: بی) ۴۴-ل: دلگیرم؛ (ب: دلگیر: چن: ک: ق: نامور: گفته)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۴۵-ل: (آ: آید) ۴۶-ل: (ب: بر: انلام)

رخ و اسب و رفتار^۴ فرزین^۵ و شاه
به داندگان بر فزون^۹ آورند^۸،
به خوبی^{۱۲} فرستم^{۱۳} بدان بارگاه^{۱۴}
ازین دانش^{۱۶} آیند یکسر^{۱۷} ستوه،
نخواهند^{۱۹} ازین^{۲۰} بوم و بر باز و سارا!
که دانش به از نامبردار چیز^{۲۳}
سَخُن‌ها برو^{۲۵} کرد گوینده^{۲۶} یاد

به مهرندرون^{۲۷} کرد چندی نگاه
بر از رنگ^{۲۹} و^{۳۰} پیکر دگر^{۳۱} ساج یودا
از آن^{۳۲} پیکر و مهره و^{۳۳} مشک و تخت
همه^{۳۴} رسم و راه^{۳۵} ازدو^{۳۶} کارزار،

پناهه بدانند^۱ و^۲ پیل و سپاه^۳
گر^۶ این نغزبازی برون^۷ آورند^۸
همان^{۱۰} باز و ساوی^{۱۱} که فرمود شاه
۲۶۹. و^{۱۵} نامداران ایران گروه
چو با دانش ما ندانند^{۱۸} تاو
همان باز^{۲۱} بایثت پلورث^{۲۲} نیز
دل و گوش کسری به گوینده^{۲۴} داد

نهادند شطرنج نزدیک شاه
۳۶۹۵ ز تختش یکی مهری^{۲۸} عاج بود
بیرسید ازو شاه^{۳۱} پیروزبخت
چنین داد پاسخ که ای شهریار

۱. ای: برآیند؛ (ل: و: برآیند) ۲. ای: (ج: و: پیل سپاه) ۳. (ل: و: رفتار) ۴. (ل: و: فرز و سپاه) ۵. (ل: و: پیل سپاه) ۶. (ل: و: پیل سپاه) ۷. (ل: و: پیل سپاه) ۸. (ل: و: پیل سپاه) ۹. (ل: و: پیل سپاه) ۱۰. (ل: و: پیل سپاه) ۱۱. (ل: و: پیل سپاه) ۱۲. (ل: و: پیل سپاه) ۱۳. (ل: و: پیل سپاه) ۱۴. (ل: و: پیل سپاه) ۱۵. (ل: و: پیل سپاه) ۱۶. (ل: و: پیل سپاه) ۱۷. (ل: و: پیل سپاه) ۱۸. (ل: و: پیل سپاه) ۱۹. (ل: و: پیل سپاه) ۲۰. (ل: و: پیل سپاه) ۲۱. (ل: و: پیل سپاه) ۲۲. (ل: و: پیل سپاه) ۲۳. (ل: و: پیل سپاه) ۲۴. (ل: و: پیل سپاه) ۲۵. (ل: و: پیل سپاه) ۲۶. (ل: و: پیل سپاه) ۲۷. (ل: و: پیل سپاه) ۲۸. (ل: و: پیل سپاه) ۲۹. (ل: و: پیل سپاه) ۳۰. (ل: و: پیل سپاه) ۳۱. (ل: و: پیل سپاه) ۳۲. (ل: و: پیل سپاه) ۳۳. (ل: و: پیل سپاه) ۳۴. (ل: و: پیل سپاه) ۳۵. (ل: و: پیل سپاه) ۳۶. (ل: و: پیل سپاه)

رخ و پیل و آرایش^۳ رزمگاه
ببازیم^۶ هشتم^۷ به روشن روان^۸

فرستاده را جایگه^{۱۰} ساختند^{۱۱}
برفتند یکسر بنودیک شاه^{۱۲}
نگه کرد هر یک از^{۱۵} اندازه بیش^{۱۴}
ز هر دست یک با دگر باختند^{۱۹}
نیارود کس راه^{۲۲} بازی پدید
بیامد بر شاه بوزرجمهر^{۲۵}
بدآغاز^{۲۸} آن رنج^{۲۹} فرجام دید
جهاندار و بیدار^{۳۱} فرمانروا،
خرد را بدین^{۳۳} رهنمای^{۳۴} آورم!
که روشن روان بادی و تلوست!

ببین^۱ چو^۲ یابی^۳ به بازی راه
بدو گفت: یک هفته^۴ ما را زمان^۵

۲۷۰۰ یکی خرم^۹ ایوان^{۱۰} بپرداختند
رد و مویدان^{۱۱} نمایند، راه
نهادند پس^{۱۳} تخت^{۱۴} شطرنج پیش
بجستند^{۱۶} و^{۱۷} هر گونه بی ساختند^{۱۸}
یکی گفت و^{۲۰} پرسید و^{۲۱} دیگر شنید
۲۷۰۵ برفتند یکسر^{۲۳} پرآزنگ^{۲۴} چهر
و^{۲۶} زان سخن نیک ناکام^{۲۷} دید
به کسری چنین گفت کای^{۳۰} پادشا
من این نغزبازی به جای^{۳۷} آورم
بدو گفت شاه^{۳۵}: این سخن کار تست

۱-بیستی ۲-قی (که) ۳-رای و آرایش؛ من (نیز، لی، ای، بی): رایت و امش (ن: ب: رامش و): ق: رزم و آرایش (که: نیز) بی: رخ رای و آرایش؛ ل: س^۲ (نیز ل: س^۳): ره و رایت و امش (س: ل: ب: رامش و): من = (ق: س): بنداری (۶۶۹۶-۶۹۸۸): فساله عنها فقال: إن هذا موضوع علی رسم القتال و آیین الحرب بین الرجال ۴- (ن: ماه) ۵-هل! بازارمان (ما را زمان) ۶-س: س: س: (نیز) ل: س: ب: بیازیم (در ل: س: ن: حرف یکم بی نقطه): من = ق (نیز ق: ل: ب: در ق: دو حرف نخست بی نقطه) ۷- (ن: از آن پس) ۸-س: ق: س: آ (نیز ل: ل: ب: و: آ: ب): گمان: من = ل: س: ل: آ (نیز ق: ل: بی، ای، ب): بنداری (۲۶۹۹): ثم انهم استعملوا الرسول سبعة ایام لیستخرجوا کیفیة اللعاب بالشطرنج (ج: ۲ ص ۱۴۹)؛ بنداری در برگردان: بحر، بیستهای ۲۶۹۹-۲۷۴۲ و با هم ریخته است - ج: ۲ ص ۱۴۸-۱۴۹) ۹-ل: خورزم ۱۰-ل: پایگه (ل: جایگاه): من = ۱۱- (ق: آ: ز: هر دست یا یکدگر باختند (ع: ۲۷۰۳)؛ من = دوازده دستویس دیگر: بنداری (۲۷۰۰): فأنزلوه فی مکان ۱۲-بنداری (۲۷۰۱): و أمر أنوشروان باستحضار العلماء و الموابلة لحضروا و أخذوا فی استخراج ذلک اللعاب الخفی (ص ۱۴۹): بنداری در صفحه پیش از این، این بیت را چنین برگردانده است: فأقبل الملک علی علمائه و موابلته، و قال: علیکم بابشعاع ما یقول هذا الرسول، و استخراجوا للمکتون من هذا السر ۱۳- (ق: سر) ۱۴-ل: س: س: (نیز) ل: ب: (و: آ: ب): نطق: من = ده دستویس دیگر ۱۵-ل: ق: ل: آ (نیز ل: بی، ای، ب: و: ل: آ: ز: من = س: س: س: آ (نیز ق: آ: ب) ۱۶- (ب: بگفتند) ۱۷-ل: (نیز ل: بی)، ج: ۱۸- (ق: هر گونه انداختند) ۱۹-ل: یک بارش انداختند: س: ق: ب: کد ل: آ (نیز ل: بی، ای، ب: و: بی، ای، ب: یکدگر باختند (ب: باختند): ق: مر آن راهمی چاره نشناختند: من = س: آ (نیز ل: ل: ب: ل: آ: ب: و: ل: ج: ۲۱- (ل: بی: ج: ق: تغییر و ۲۲-ل: رای (ل: ز: ب: بنداری (۲۷۰۲-۲۷۰۴): فطال علیهم الأمر فلم یقدروا (ع: ص ۱۴۹) ۲۳- (ل: هر یک) ۲۴- (ل: بی: از این رنگ) ۲۵- (ن: بزرجمهر) ۲۶-س: ل: س: ل: آ (نیز ل: بی، ای، ب: و: ل: آ: ب): روان: ق: همو: من = ل: ک: (نیز ق: ل: ب: آ: ب: و: ل: بی: نام ل: آ: س: آ (نیز ل: آ: ب: تیک، (ت: ننگ)؟) و ناکام (در س: حرف یکم و ل: نخست یک نقطه دارد)؛ (ق: ننگ و بدنام: ل: تند و ناکام): من = ل: س: (نیز ل: بی، ای، ب: و: ل: س: ل: بی (نیز ل: ق: ل: بی، ای، ب: و: ل: آ: ب: به آغاز: من = ل: آ: س: آ (نیز ل: ل: س: آ (نیز ل: ل: س: رنج و ل: آورد: من = دوازده دستویس دیگر ۳۰- (ن: بی، ای، ب: آ: ب: س: ل: (نیز ل: بی، ای، ب: و: ل: آ: ب: بیجاندار بیدار ۳۲- (ل: بی: جا: ۳۳-س: ق: ل: (نیز ل: ق: ل: بی، ای، ب: و: ل: س: ل: ک: س: آ (نیز ل: بی، ای، ب: و: ل: آ: ب: رهنما ۳۵-س: آ (نیز ل: آ: ب: و: ل: آ: ب: شاه گفت: من = یازده دستویس دیگر

به دست چپش پیل^۱ پرخاشجوی^۲،
بدان تا که آید به بالای رای^۳
همه انجمن در شگفتی بماند!
بماند اندر آن کار^۴ هشیار^۵ بخت^۶!
دلش را به اندیشه اندر نشانند^۷،
نه از کاردانا^۸ هندی^۹ شنید،
به^{۱۰} گیتی نگیرد کسی جای این!

بباز که اسپ افگند بر دو روی
۲۷۲۰ و زو برتر^۱ اسپان جنگی به پای
چو بوزرجمهر^۲ آن سپه را براند
غسی^۳ شد^۴ فرستاده‌ی هند سخت
شگفت اندر آن^۵ مرد جادو^۶ بماند
که این تخت^۷ شظرنج هرگز ندید
۲۷۲۵ چگونه^۸ فراز آمدش رای این؟^۹

که گیتی بدو بخت بنمود چهر!

چنان گشت کسری^{۱۹} ز بوزرجمهر^{۲۰}

۱-س: و (نیز ای بی-ب): چپ و راست؛ س: ۴-دست و چپ راست؛ متن: ل-ق: ک (نیز ق) ۴-ق: پرخاشجو (پساوند ندارد)؛ ۵-ق: پرخاشجوی ۶- (بذیر بر) (ا): ۴- (بی: ز بالای رای؛ ب: باید به بالای جای؛ و: همان پیل جنگی رزم آزمای؛ ل: ۲-س: ق: ۲-ن: ۲-س: از این بیت افزوده‌اند:

بیاراست (ا: بیاراست) پیل جنگی دو سوی (س: ۴: سوی)

به جنگ اندرون همگان کرده خوی (س: ۴: خرد؛ ق: ۲-ن: ۲-س: روی)

ل: پیش از بیت بالا باز هم افزوده است:

چنان چون سپید بود مایه‌دار
نخستین سوی جنگشان داده رای

مسورده گشته رخان بر کنار
بیاده همان پیش لشکر به پای

بنده: (۲۷۲۹-۲۷۲۶): بعد آن آقام علی کل طرف من الرفعة مبارزا، یعنی الرخ، و رب الفیل و الفرس من جانبی الشام فرسی صفوفها حتى تقابلت و تولدت مثل الصفوف المعبأة يوم اللقاء. هـ: (ن: بوزرجمهر) ۶- (بی: ل: غمین) ۷- (ق: ۲: جشد) ۸- س: ق (نیز ل-بی-جولی ۹-بی: مرده: کل ۲-س: ۲ (نیز ل ۲-بی: پاک: متن: ل (نیز ق) ۲-س: ۹- (نیز ل-بی-ن: و: ان ۲-بی: بیدار: متن: ل-ق-س ۲ (نیز ق) ۲-بی: ۱۰- (تخت: ل (نیز ق) ۲-دخت (حرف یکم بی نقطه): بنده: (۲۷۴۱-۲۷۴۲): فلما رأى الهندی ذلک أقلم فی عینه ضوء النهار، وأسفر وجهه حتى صار كورق البهار ۱۱- ل: اندرو ۱۲- (ا: دانا) ۱۳- ل: ۲- بنمود چهر (پساوند ندارد - ۲۷۴۶)؛ ب: پس از از این بیت افزوده است:

شگفتی فرومانده از کار خویش
فروان به دل نام یزدان بخواند

در آن غم فرو شد سر انداخت؛ پیش
ز بوزرجمهر اندر اندیشه ماند

۱۳-ق: رزم دس ۲ (نیز ل ۲-و: ۱): تخت و متن: ل-بی-ک (نیز ل-ق ۲-بی-بی-ان ۲-بی) ۱۴- (نیز ا: کاروانان ۱۵-بی-ک (نیز ل-بی-ن: ۱: هند روی) ۱۶- (نیز ل ۲-و: ۱: پیشین: متن: ل (نیز ق ۲-بی: ب) ل ۲-بیت هلی ۱۷۲۴-۲۷۲۶ را ندارد؛ ب: پس از این بیت افزوده است:

با او سخن را نکردم بیچ

نه من گفتم از کار این مهره هیچ

۱۷- ل: ۲-و: ۱: چنه نکور) ۱۸- س: ۱ (نیز ل-ق ۲-ل ۲-بی-ان ۲-بی: ز: متن: ل-س: ق (نیز ل-بی-و: ۱): بنده: (۲۷۴۳-۲۷۴۵)؛ و: تعجب من فکاک فلک العالم ومن تطقت لذلک ۱۹- س: ۲: کشور ۲۰- ل: بوزرجمهر)؛ ب: پس از این بیت افزوده است:

سزاوارتر خلعتی ساختش

ازو شاددل گشت و بنواختش

بنده: (۲۷۴۶): فهلت أسرة وجه أنوشروانه و نوردت و جتاه، وأسبشر بنصب بوزرجمهر لثک التماثل و وضع کل واحد منها فی موضعه

یکی جام فرمود پس شهریار
یکی^۱ بدره دینار و^۲ اسپی به زین
که کردند بر گوهر شاهوارا
بدو داد و گردش بسی^۳ آفرین!

گفتار اندر ساختن بوزرجمهر نرد را و بردن به هندوستان^۴

بشد مرد دانا به آرام^۵ خویش
۲۷۵۰ به شطرنج و^۶ اندیشه‌ی هندوان
خرد با دلی^۸ روشن همباز^۹ کرد
دو مهره بفرمود کردن ز عاج
یکی رزمگه ساخت^{۱۵} شطرنج‌وار
دو لشکر ببخشید بر^{۱۷} هشت^{۱۸} بهر
۲۷۵۵ زمین‌وار^{۱۹} لشکرگهی^{۲۰} چارسوی^{۲۱}
که دارند رفتار^{۲۴} هر دو به هم

یکی تخت و پرگار^۶ بنهاد پیش
نگه کرد و بفزود ونج روانا
به اندیشه بنهاد بر تخت نرد^{۱۰}
همه^{۱۱} پیکر^{۱۲} عاج^{۱۳} هم‌رنگ^{۱۴} عاج
دو رویه برآراسته^{۱۶} کارزار
همه رزمجویان گیرنده شهر!
دو شاه^{۲۲} گرانمایه و^{۲۳} نیک‌خوی^{۲۱}
یکی از دگر برنگیرد ستم

۱-ک: یک ۲- (بی: جرح) ۳- (بی: بناد)؛ بتداری (۲۷۴۷-۲۷۴۸): فأمر له بجام ملهوه من الجواهر الشاهية، و بدوة من الذهب، و فرس بسرجه و لجامه و اثنی علیه كثيرا ۴-ق: نرد را در ازای شطرنج؛ ل: اندو ساختن نرد؛ س: اندو سبب نهادن نرد بوزرجمهر؛ متن = س: ل: گام سرنویس ندارند ه: (آ: ایوان) ع: تخت بر گاه (ه: پرگار؟) ا: بی: تخت پرگار؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ س: ک: ل: ۲. س: ۲. ب: پس از این بیت افزوده‌اند:

و زو (ک: کور) گردد اندیشه باریکتر

نگه کرد جایی که تاریکتر (ک: باریکتر (د))

بپیش از بیت بالا باز هم افزوده است:

ز اندیشه دل را یکی بیشه کرد
بنوی یکی نغزبازی کند
کزین کار اندازه نتوان گرفت

فرو رفت بسیار و اندیشه کرد
همی‌خواست تا تازه‌یابی زند
که مانند فرزانگان در شگفت

ل: بی: هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند؛ بتداری (۲۷۴۹): فقام بوزرجمهر و عاد إلى منزله فوضع بین یدیه التخت و القرحار ۲. بی: جرح)؛ بتداری (۲۷۵۰): و غاص فی بحر الفکر، و حدا حدو الهنود فی وضع الشطرنج، و تحارب عساکر الروم فیهِ و الزنج ۸. (بی: دل با (د)) ۹-ل: س: ۲ (نیز ل: بی: ابتاز؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۰-ق: خود تخت نرد؛ س (نیز ل: بی: ن: ۲. بی: مر (بی: نرد را ساز کرده) (نیز بی: افسون و اندیشه بنهاد نرد؛ ل: ۲. س: ۲ (نیز ل: ۲. و ۱): اندیشه و (ا: جرح) حمله بنهاد نرد؛ متن = ل: بتداری (۲۷۵۱): فوضع النرد بفضتته و ذکائه ۱۱- (بی: یکی) ۱۲-ل: ۳. س: ۲ (نیز ل: ۲. و ۱): پیکرش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-ق: (نیز ل: ۲. بی: عاج و ۱۴-ق: کرده به؛ بتداری (۲۷۵۲): و أمر بعمل خزینین من الملاج منقطین بالساج ۱۵- (بی: ل: بی: نرد؛ س: ۱۶-ق: بیازاسته)؛ ل: ۲. س: ۲ (نیز ل: ۲. و ۱): رسته بیازاسته؛ متن = ل: س: ک (نیز ل: بی: بی: ن: ۲. بی: ق: این بیت را ندارد؛ بتداری (۲۷۵۳): و رتب له نفوذا؛ کتاورد الشطرنج، و سؤی الصفوف من الجانبین ۱۷- (بی: ل: ۲. بی: در) ۱۸-ق: چار؛ ل: ۲ این بیت را پس از بیت ۲۷۵۱ آورده است ۱۹-س: زمین پهن؛ ق: (نیز ق: ۲): بگترده؛ س: ۲: زمی بادوا (بی: بی: و بی: ۲): زمی (و: زمین) بازو (بی: جرح)؛ بی: زمین تل و؛ بی: زمی تل و؛ متن = ۲۰-ل: ۲. س: ۲ (نیز ل: ۲. بی: زمین (بی: زمی) با دو لشکر همه؛ متن = ل: ۲۱-س: ق: همه؛ س: ۲ (نیز ل: ۲. بی: ل: ۲. بی: سو-خوا متن = ل: ۲ (نیز ل: بی: بی) ۲۲-ق: دو لشکر) ۲۳-س: س: ۲ (نیز ل: بی: گرانمایه)؛ متن = ل: (نیز ل: ۲. ق: ۲۴-ق: (نیز ل: ۲): کم و بیش دارند؛ بی: ک: که در جنگ باشند؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ن: ۲ این بیت را ندارد

به تندی^۳ بیاراسته جنگجوی^۱
 ز لشکر برین یک تن آید^۵ شکن
 گرازان دو شاه اندر آن رزمگاه^۴
 گهی رزم کوه^۹ و گهی رزم دشت^{۱۰}!
 شدندی دو شاه و سپاه^{۱۲} انجمن
 بر شاه شد یک‌به‌یک یاد کرد^{۱۵}:
 همانش^{۱۷} ستایش، همان سرزنش،
 بگسترد و بنمود یک‌یک به شاه
 خرد را به اندیشه اندر نشانید
 جوان بادی و روزگارت^{۳۳} جوانا
 بیارد شتر تا^{۳۷} در شهریارا
 ز هیتال و مکران و ایران‌زمین^{۳۹}،
 بشد کاروان از^{۴۰} در شهریارا

به فرمان ایشان سپاه^۱ از دو روی^۲
 یکی را چو تنها بگیرد^۴ هو تن
 به هر جای پیش و پس اندر^۶ سپاه
 ۲۷۶۰ همی این بر آنه آن برین^۸ بزرگداشت
 برین^{۱۱} گونه تا بر که بودی شکن
 بدین^{۱۳} سان که گفتم بیاراست^{۱۴} نرد
 از آن^{۱۶} رفتن شاه برترمنش
 ز نیروی^{۱۸} فرمان^{۱۹} و جنگی سپاه
 ۲۷۶۵ دل^{۲۱} شاه ایران^{۲۱} از^{۲۲} خیره ماند
 همی گفت کای^{۳۳} مرد روشن‌روان
 بفرمود تا^{۳۵} ساروان^{۳۵} دوهزار
 ز باری^{۳۸} که خیزد ز روم و ز چین
 ز گنج شهشاه کردند بار

۱- همی: ۲- رو- جنگجو ۳- بلندی (مبتدی؟) که شد آمده متن = سیزده دستنویس دیگر ۴- (ب: نگیرد) که: دو تنها بگیرد: ل ۳، ۴ (نیز ل ۲، ۳) به تنها بگیرد (ل ۲، بگیرد)؛ (و: به تنها بگیرد)؛ ل- حوی تنها بگیرد (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ متن = سهی نیز ل، ق ۲، ب، ان ۴) سهی (نیز ب: بدین (ق: ایر) یک تن آید: بی: بران یک براید ز لشکر: ل ۲، م ۳ (نیز ل ۲، ۳)؛ ایر یک تن آید. م ۳) آمد ز لشکر: (بی: بی: ان ۲، ب: بران (ب: بدان) یک تن آید ز لشکر: و: از آن یک تن آید به لشکر)؛ متن = ل (نیز ق ۲) همی ل ۲، م ۳ (نیز ل، ل ۲، و: ب: کرفش ز کرد (؟)؛ ق: گردان ز دور: و: گرد کرده: (ق ۲: گردش نشسته: بی: ان ۲: گردش ز لشکر: ب: گردش ز گشت)؛ متن = ل ۷، ق: حرعگاه ۸، م ۳، ل ۲، م ۳ (نیز ل، بی: آ، ب: بدان آن بدین: ق (نیز بی: آن بدین این بدان: (ق ۴، ل ۲، آن برین این بران)؛ متن = ل ۸، ک: س ۹، م ۳، آ: کوی و: (ق ۲: گوی)؛ م: بزم خوان و: (بی: نرم گوی: بی: بزم گوی و: ب: بزم و: کوی و: ل ۲: نرم گوی و: متن = ل ۹، ق (نیز ل ۲، و: ۱۰، ل: بی: ب: رزم و دشت (بی: دست)؛ ب: بر موش (۱) (۱۱)؛ ق (نیز بی: بدین ۱۲- ل ۲، م ۳ (نیز ل، بی: و: ب: سیله دو شاه: (ق ۲: سپاه و: دو شاه: دو شاه بر سپاه)؛ م (نیز بی: شدند آن سپاه دو شاه: متن = ل، ق: که: بنداری (۲۷۶۴، ۲۷۶۵)؛ و: قسم لشکرین صغوفاً نصایب کانها کرد ایس مشمره لقاها ۱۳، م: ک: ل ۲، م ۳ (نیز ل، ق، ل ۲، و: ان ۲، و: ان ۲، ب: برین: متن = ل، ق (نیز بی: ب) ۱۲- ق: بیابورد ۱۵، م: (نیز ل، بی: آ، ب: سر پر از باد و گرد: ق: که (نیز ق ۲، ب: سر بر سپاه کرد: ل ۲، م ۳ (نیز ل ۲، و: ان ۲، ب: سر پر از باد کرد: ب: سرد: متن = ل ۱۶، ل (نیز ق ۲، و: زان: متن = دو از ده دستنویس دیگر ۱۷، م: ل ۲، م ۳ (نیز ل، بی: بی: ب: همان: ل ۱۸، همان بر: متن = ل، م (نیز ق ۲)؛ ق: این بیت و بیت سپین و اندارد ۱۸، ل: نیروی و ۱۹، م: اسپان: م ۳، ق: رجوان: ل ۲، ق: ایشان: بی: ل ۲، م ۳ (نیز ق ۲)؛ ق: ای: (ل: این)؛ متن = ل، م: ل ۲ (نیز ل، بی: ب) بنداری (۲۷۶۴، ۲۷۶۵)؛ و: لما فرغ من ذلک ركب الی خلعه لثوروا و ل ذکره ما وضعه ۲۰- (سر) ۲۱- ل: کسری ۲۲، م: ک: ل ۲ (نیز بی، ل ۲، ب: از آن: متن = ل، ق، م ۳ (نیز ل- ل ۲، و: ۱۱) ۲۳، م: ی (نیز بی: کین: ل ۲، م ۳ (نیز ق ۲)؛ ق: ای: (ل: این)؛ متن = ل، ق (نیز ل، بی: ان ۲) ۲۴- ک: باد و روزه همیشه جوان: بنداری (۲۷۶۴، ۲۷۶۵)؛ فظاهر ذلک لثوروا نقضی العجب من ذلک و دهاله و انش علیه ۲۵- آ: یا ۲۶- ق: ک: ل ۲ (نیز ق ۲، بی: ب: و: ان ۲)؛ سلو: م: متن = ل، م ۳ (نیز ل، بی: ان ۲، ب: ۲۷- ق: بر: م ۳، ل ۲، م ۳ (نیز ل، بی: ب: بیابورد اشتر: متن = ل، م (نیز ق ۲) ۲۸- ل: بی: ب: باقی) ۲۹- ل: بیابورد ۳۰- م: نا: بنداری (۲۷۶۴، ۲۷۶۵)؛ م: سر فأقروا الفی جعل من الأمتعة التي تجلب من الروم والصین و حائر تک الصالح

دل شاه از آن^۲ کار برداشته،
 ز دانش فراوان سخن‌ها براندا
 پر از دانش و رامش^۵ و هوش و رای^۴
 به یزدان پناهش ز دیو^۶ شرک؛
 ز دریای قنوج تا پیش^۸ سند
 ابا جتر و پیلان و آن^{۱۱} انجمن،
 شنیدیم و پیغامش^{۱۲} آمد به جای^{۱۵}
 به دانش روان را بیاراستیم^{۱۴}
 پژوید و آورد بازی^{۱۹} به جای
 به قنوج نزدیک رای^{۲۱} بلند
 پسندیده بار^{۲۳} از در شهریار^{۲۲}
 کنون تا به^{۲۵} بازی که آرد^{۲۶} نبرد؟

۲۷۷۰ چو شد بارهای شتر^۱ ساخته
 فرستاده‌ی رای را پیش خواند
 یکی نامه بنیشت^۳ نزدیک رای^۴
 سر نامه کرد آفرین بزرگ
 دگر گفت کای^۷ نامور شاه هند
 ۲۷۷۵ رسید این^۹ فرستاده‌ی رای زن
 همان تخت^{۱۱} شطرنج و پیغام^{۱۲} رای^{۱۳}
 ز دانای هندی زمان خواستیم
 بسی رای زد^{۱۷} موبد پاک‌رای^{۱۸}
 کنون آمد این^{۲۰} موبد هوشمند
 ۲۷۸۰ شروار بار گران^{۲۲} دوهزار
 نهادیم بر جای شطرنج نرد

لحق: بار آن اشتران؛ (بی: کارهای شتر) ۲- دل: زان؛ در اینجا ل. س. سرنویس دارند؛ ل: نامه‌کسری به رای هند؛ م: نامه فرستادن
 نوشین روان نزدیک رای هند ۳- ل. م. ق. ل. آ. م. آ. (نیز ل. دل. آ. و د. ب.؛ نوشت: متن = ک (نیز بی) ۴- دل: اوی-رنگ و بوی؛ (بی: شاه-رای (پسوند نبارد))؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۵- ق: رامش و دانش ۶- (ن: دین) ۷- ق (نیز ل. ن. بی: آ. بی: آن) ۸- م. س. (نیز بی: مرزا؛ ق: آب؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ در آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۹- س. م. که ل. آ. م. آ. (نیز ل. بی: آن؛ متن = ل. ق: ۱۰- دل: بدین؛ (ن: جو) این)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ بنداری (۲۷۷۰-۲۷۷۵)؛ ثم استحضرو رسول‌الرای ملک الهند، و اجاب عن کتابه و ذکر فيه انه قد وصل رسولک و عرض ماکان معه من الهدایا و التحف لقیلتها ۱۱- دل: حنکت؛ م. س. (نیز ل. ن. آ. بی: یاز ل. ن. آ. بار) و ق: کار؛ م. رای؛ دل آ. (نیز ل. و آ. و آ.؛ نطق؛ م. آ. باد (ل)؛ (بی: قطع)؛ متن = (ق: بی) ۱۲- (بی: پیغام و) ۱۳- ق: شاه ۱۴- م. س. ک (نیز ل. بی. م. و ن. آ. بی: فرمانش؛ (تزی: ما پس)؛ ل. آ. م. آ.؛ شنیدیم ز ما پس؛ (ل: شنیدیم ما و پس)؛ متن = ۱۵- ل: آ. آید به جای؛ ق: جسیم هرگونه راه؛ متن = دل (نیز ق)؛ در م. این ل. تا ۲۷۷۸ ب. پس و پیش شده است ۱۶- دل: این بیت و بی: بیت‌های ۲۷۷۷-۲۷۸۳ را ندارند؛ ب. پس از این بیت افزوده است:

خرد یار بد واست. باز آمدیم به اندیشه در رای نیکو زدیم

بنداری (۲۷۷۶-۲۷۷۷): و اما الشطرنج فانا استعملنا الرسول أسبوعا ۱۷- ل (نیز ق)؛ رای زن؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸- م. آ. ل. نیز ل. ق. و آ.؛ نیک‌وای؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۹- م. س. (نیز ل. ن. آ. بی: پژوهنده (ن: پژویدم) آورد بازی؛ ق: که آورد این نغز بازی؛ م (نیز ق)؛ که این بازی آرد (ق: آمد) به دانش؛ متن = ل. ل. آ. م. آ. (نیز ق. بی. و آ. ل. آ. م. س. از این بیت افزوده است:

همان شاه و فرزین و اسپ نبرد به دانش ز بازی بر آورد گرد

بنداری (۲۷۷۸): فتجزد الموبد الطاهر القبط للتفکر فی استخراج الملعب به. فلم یزل یقلب و یبحث حتی وقف علیه و علی استخراج سره الخفی ۲۰- (ب: آن) ۲۱- م. س. (نیز ل. ل. آ. ن. آ. بی: شاه؛ متن = ل. ق. آ. م. آ. (نیز ق. بی: و)؛ آ. ق. این بیت و پیشه سپین و که بیت‌های ۲۷۷۹-۲۷۸۲ را دارند ۲۲- (بی: کران) ۲۳- ل. آ. م. آ.؛ یاد ۲۴- م. س. ل. آ. (نیز ل. آ. بی: کارزار؛ م. آ. (نیز ل. بی: و)؛ ل. آ.؛ یافکار؛ متن = ل. بنداری (۲۷۷۹-۲۷۸۰)؛ و قد نقلنا هذا الموبد الی خدمتک مع ألفی حمل من الأقمشة الثقیة ۲۵- ق: همین تا که ۲۶- م. س. آ. بنداری (۲۷۸۱): و وضعتا النرد بلزاه المبطرنج و نقلناه الی الخدمة

بگفت آنچه آمد یکایک به جای،
و زان موبدان نماینده‌راه
چنان هم برابر بیاورد نردا
بخواند، بداند، نیچند ز داد
جو بشنید گفتار شطرنج و نردا

فرستاده را داد شایسته^{۱۵} جای
می و رود و رامشگران خواستند^{۱۷}
برفت آنک^{۱۹} بودند^{۲۰} دانش^{۲۱} فروز
یکی انجمن کرد^{۲۳} و بنهاد نرد
از آن^{۲۴} نامداران^{۲۵} برنا و پیر،
به رشک و به رای و به ننگ^{۲۸} و نبرد؛
که این را نداند کسی سر ز پای،
کزین^{۳۰} مهره بازی برون^{۳۱} آورد

ز شطرنج و از بار^۱ و از^۲ رنج رای^۳
ز بازی و از^۵ مهره و رای شاه
۲۷۹۵ بگفت آن کجا دید^۷ باینده^۸ مرد
به نامه‌ندرون^{۱۱} آنچه^{۱۲} کرده‌ست یاد
ز گفتار او شد رخ رای^{۱۴} زرد

پیامد یکی نامورکده‌خدای
یکی خرم^{۱۶} ایوان^{۱۷} بیاراستند^{۱۷}
۲۸۰۰ زمان خواست زو^{۱۸} نامور هفت روز
به کشور ز پیران^{۲۲} شایسته‌مرد
به یک هفته آنکس که بد تیزویر
همی^{۲۴} بازجستند بازی^{۲۷} نرد
به هشتم چنین گفت موبد به رای
۲۸۰۵ مگر با روان یار^{۲۹} گردد خرد

۱-س (نیز لی: باژ: آ: نار): ل: ز راه: ق: ز باژ: ل: آ: ز بار: ق: ل: شطرنج بازی: متن: ک: ل: س: ۲ (نیز لن: ق: بی: وب: ۳: ق: ل: ق: ل: ۴: س: ۴ (نیز لن: ق: ز: متن: م: س: ک: (نیز ق: ۲: و: آ: بی) ۳-۳ (نیز و: آ: بی): او-ز شطرنج او (و: روی (پساوند ندارد): ق: ک: (نیز ق: آ: ل: ۴: پ: رای-همه رحمای: ل: ۲: س: ۴ (نیز لن: لی: لن: ق: آ: اوی-ز شطرنج اوی: متن: دل: ۴-۴ (ل: ۲: نیز لی-لن: آ: بی): آنچه: متن: دل: س: ق: م: ۴ (نیز لن: ق: آ: ل: ۵: س: ۴ (نیز لن: آ: ل: ز: ق: ک: آن: متن: س: ل: ۴ (نیز لن-وب: بی): ع: (ب: ازان) ۷-۷: کرده: س: م: ۴ (نیز ق: آ: بی): آنک چون دید (ق: آ: باد: لن: آنچه دید ز (وزن درست نیست): ل: ۱-: آنکه چون دید: ل: ۲: نگفت ایچ چون دید (ا: متن: دل: ق: ۸-س: ق: ل: ۴: س: ۴ (نیز لن: بی: بی): داننده: (ل: آ: پینده): متن: دل: ک: (نیز ق: ۲) ۹-س: ۴: بر او ۱۰-ل: (نیز ق: ۲): سراسر (ب: برابر): بیاورد: س: ۴: بر او بیاورد: (ا: بیاورد بر جای شطرنج): متن: د: یازده دستویس دیگر ۱۱-ل: س: ق: درون: ک: ل: ۲: س: ۴ (نیز ق: آ: ل: ۴: بی: وب: ۱۱): کنون: (لی: بهاله کند): متن: تصحیح قیاسی است ۱۲-ل: گنج: ک: س: ۴ (نیز لی: ل: ۲: بی: وب: ۱۱): آنچه: ل: ۴: ایچ: متن: س: ق: (نیز ق: ۲) ۱۳-ق: نیچند سرش راز داد: ک: (بی: بی): براید (ب: روانرا) نیچند ز داد: ل: ۴: برو و بیچند ز داد: (و: نیچند از آن نامه راه: ا: بد آید بیچند ز داد: لی: بخواند از زمان بیچند ز داد (حرف ششم و ژده نخست بی نقطه): متن: دل: س: م: ۴ (نیز ق: آ: ل: ۴): لن: ۲: بی: این بیت و بیت سپسین را نشانند ۱۴-ل: س: (نیز ق: ۲): شاه: متن: س: ق: س: ۴ (نیز لی-وب: ۱۰): بیداری (۲۷۹۷-۲۷۹۸): فلما وصل آکره ملک الهند و اعز مقدمه، ولما وقف علی کتاب انوشروان عظم علیه ما تیر له من اللعب بالشطرنج ۱۵-ق: ۲: برگزیدند) ۱۶-ل: خورم ۱۷-ق: بهره‌داختند-ساختند: پ: بیت‌های ۲۷۹۹-۲۸۰۰ ربه هم ریخته است: ۲۸۰۱، ۲۸۰۲، ۲۷۹۹، ۲۸۰۰ ۱۸-ل: بی: (ب: ازو) ۱۹-ل: ع: آنچه: ل: ۴: س: ۴ (نیز لی-بی): آنکه: متن: ل: س: ق: (نیز لن: ق: ۲) ۲۰-ل: (ن: جو دیند: بی: بودیش) ۲۱-ل: رامش: ق: کشور: ل: ۴: س: ۴ (نیز ل: ۴): آرد: (ا: آفر): متن: ک: س: ک: (نیز لن: ق: ۲): ل: بی: و: لن: آ: بی): بیداری (۲۷۹۸-۲۸۰۰): ثم أمر بانزال بزرجمهر لی موضع یصلح له و استعمله سبعة أيام یحل مشکل النرد ۲۲-ل: س: ل: ۴: س: ۴ (نیز لن: بی): ز کشور دیران: ق: ک: هر آنکس که بد واد و (ق: آ: ز کشور ز بیبا و) متن: دل: ۲۳-ل: (ب: حکرود) ۲۴-ک: (نیز و: این ۲۵-ق: ک: نامداران ز ۲۶-ق: آ: بی: ۲۷-ل: (ب: بازی ز) ۲۸-س: س: ۴ (نیز لن: بی): نام: و به ننگ: ل: آ: ننگ: و به نام: متن: ل: بی: ک: (نیز ق: ۲): بیداری (۲۸۰۱-۲۸۰۳): فأجتمع جمیع علماء الهند علیه و بقواسعة أيام لا یفنون الی سبیل اللعب به ۲۹-ق: بی: ک: س: ۴ (نیز لی: ل: ۱۲): بازی: س: بار: (ق: آ: و: نار (بی نقطه)): متن: دل: ۴ (نیز لن: بی): ۳۰-ل: (نیز و: ک: که این ۳۱-س: ۴: بجای

روان پر ز غم شد، برو پر ز خم^۳
 پر از آرزو دل^۴، پرازنگ^۵ چهره
 نباید که گردد دل شاه تنگ
 به نادانی خویش خستو^۶ شدند
 همه موبدان برگشادند چهره
 همه گردش مهرها یاد^۷ کرد
 هم آرایش رزم و فرمان شاه
 ز کشور یکی^۸ نامدار^۹ انجمن
 ورا موبد پاک‌دین خواندند
 همه پاسخ آمد یکایک^{۱۰} به جای^{۱۱}!
 ز دانش‌پژوهان و خوانندگان،

دل رای از آن^۱ موبدان شد^۲ دژم
 بیامد نهم^۳ روز بوزرجمهر^۴
 که کسری^۵ نغمه ما را دوتنگ
 بزرگان دانا به یگسو شدند
 ۲۸۱۰ چو بشنید^۶، بنشست بوزرجمهر
 بگسترد پیش‌اندرون تخت نرد
 سپهدار^۷ بنمود^۸ و جنگ^۹ و سیاه
 ازو^{۱۰} خیره شد رای با رای‌زن^{۱۱}
 همه مهران آفرین خواندند
 ۲۸۱۵ ز هر^{۱۲} دانشی زو پیرمید رای^{۱۳}
 خروشی برآمد ز دانندگان

دل رای: رای زه؛ (د) دل و رای زان؛ متن: ← دل رای: ک (نیز ق)؛ بشد موبدان را از آن دل؛ متن: = ده دستنویس دیگر ۳- (نیز ق)؛ لبروان پر ز خم: اس: بخون و برو پر ز غم: ق: برو پر ز خم کرد و دل پر ز غم؛ متن: = یازده دستنویس دیگر (ل: برون به جای برو)؛ درل این بیت پس از بیت ۲۸۰۸ آمده است؛ بنگاری (۲۸۰۶، ۲۸۰۴): و لماکان الیوم الثامن حضر و اعند الرای و اعترفا بجزم من عن الشفطن لذلک فمطم علیه ۴: ک: بهم هلاکین: بوزرجمهر (عل: آرزوی دل؛ (ب: آرزو و)؛ ل: پراز آرزو دل؛ س: پراز آرزو دل زو؛ متن: = یازده دستنویس دیگر ۲- ق: (نیز ق)؛ ل: و؛ ا: پر از رنگ؛ ل: برارریک (حرف پنجم بی نقطه)؛ متن: = دل، س، ک، س (نیز ل، ل: ک، ب، ل، ب)؛ هس: س (نیز ل، ب)؛ ایله؛ متن: = ل؛ بنگاری (۲۸۰۷، ۲۸۰۸): و حضر بوزرجمهر صبیحة الیوم التاسع و قال: إن الملك لم یأمرنی بالتطیب أكثر من هذا القدر. و إن خالفت لم آمن غضبه ۹- ق: (نیز ل، ل: ب)؛ نخستو؛ متن: = یازده دستنویس دیگر؛ بنگاری (۲۸۰۹): فریض علمد حضرت الرای حجرة و اعترفا بالعیز و قالوا: انا لانتهدی إلى حل هذا المشکل ۱۰- ل: آن دید ۱۱- ق: س (نیز ل، ل: ق، ل، ب، ب)؛ مهرها یاد؛ س: اندر از آن مهره (د)؛ متن: = دل (نیز ل) ۱۲- ک (نیز ل، ق)؛ ل، ب، ل، ب، ل، ب، ل، ب؛ بندهار؛ متن: = دل، س، ق، ل، ل؛ س (نیز ل، ل، ب)؛ ۱۳- ک (نیز ل)؛ ح: ← ۱۴- س، ل؛ س (نیز ل، ل، ب)؛ و- ب)؛ جنگی؛ ق: خیل؛ متن: = دل، ک (نیز ق)؛ ل، ل؛ س، ق، ل؛ ل، ل؛ و؛ ا پس از این بیت افزوده‌اند:

که این نرد شد ساخته چون سپهر (ق)؛ به مهر
 همین مهرها دوست (ق)؛ ل: زوست) چون (ل: الدرون) ماه و مهر
 چو سی روز و سی شب سیاه و سپید (ل: و سفید)
 یگردهسی (س)؛ همین؛ ل: همه) مهره سی پرامید
 چو (س)؛ همه) نیک و بد و (س)؛ ق: حوی) سعد و نحس (ل: نحس و سعد) فلک
 یگرده همین (ق)؛ ل: ل، ل، ل؛ همی) دو (س)؛ ق: در)؛ به بروج (ق)؛ بروج و) درک (د: سنگ)

ل: س، ک، ل، ب، ل، ب، و بنگاری بیت‌های بالا و اندازنده بنگاری (۲۸۱۰، ۲۸۱۲): تصدی یوزرجمهر عند فلک و لعب بالنرد بین بدی الرای هلاک لایز ب: از آن ۱۶- ل: یاریک‌بن) ۱۷- ل: بسی؛ ق: چنان؛ (ب: همان)؛ متن: ← ۱۸- ل: یکی نامور موبدان)؛ متن: = یازده دستنویس دیگر ۱۹- ک: به هر (ق)؛ هم از) ۲۰- ل: رای-جا (پس‌واند ندارد)؛ س (نیز ل، و، ب)؛ شاه-راه (ل: جاه (د))؛ متن: = ده دستنویس دیگر ۲۱- ل: آورد یک‌یک)

چنین گفت کسری که یزدان سپاس^۱ که هستم^۲ خردمند و نیکی شناس^۳!
 مهان^۴ تاج و تخت مرا بنده اند دل و جان به مهر من آکنده اند!
 ۲۸۴۵ شگفتی تر از کار بوزرجمهر که دانش بدر داد چندین^۵ سپهر!
 سپاس از خداوند خورشید^۶ و ماه کزویست پیروزی و دستگاه^۷
 برین^۸ داستان بر^۹ سخن ساختم^{۱۰} به طلخند^{۱۱} و شطرنج پرداختم^{۱۲}

داستان طلخند و گو^{۱۲}

چنین گفت فرزانه شاهوی پیر^{۱۳} ز شاهوی^{۱۴} پیر این سخن یاد گیر^{۱۵} -
 که در هند مردی سرفراز بود که با^{۱۶} گنج و با لشکر و^{۱۷} ساز بود
 ۲۸۵۰ خنیده به هر جای^{۱۸} جمهور نام به مردی فزون کرده از فور نام^{۱۹}
 چن او^{۲۰} پادشاه گشت^{۲۱} بر هندوان، خردمند و^{۲۲} بیدار^{۲۳} و^{۲۴} روشن روان -

۱- (ن: آ: شناس - شناس (پساوند ندارد)) ۲- ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲، ا): هس؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- س: س: ۲ (نیز ل: ن: ب): یزدان: متن = ل: ۴ (نیز ل: ل: ۳): همان: (ا: جهان): متن = یازده دستنویس دیگر: در کلماتهای این بیت پس و پیش شده است
 ۵- ل: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۳، ا): گردان: ک: ندیدم کزو شاد پادا سپهر: متن = ل: س: (نیز ق: ۲، ه): در س: ۲ این بیت پس از بیت ۲۸۴۲ آمده است:
 ل: ن: ب: ن: ۲، ب: این بیت را ندارند: ق: ۲ پس از این بیت افزوده است:

که چیزی که هرگز ندید و شنید به دانش یابورد آن را بدید
 بدو گفیت خسرو که یزدان سپاس که چون تو نبودست دانش شناس

۶- ک: خرشید ۷- س: که رسم ز بوزرجمهر و ز شاه (۲۶۶۱ ب) ۸- س: ک: (نیز ل: و): بدین: (ل: ۲: بر حین: ب: ازین): متن = ل: س: س: ۲ (نیز ل: ن: ۲، ا: ب) ۹- (و: در: ۱۰- ق: س: ۲ (نیز ل: ن: ه: ا: ب): ساختم - پرداختیم: ک: ساختم - پرداختیم (پساوند ندارد): متن = ل: س: (نیز و: ل: ۲، ا: ۱۱- ک: (نیز ل: ن: ل: و: ب): طلخند: متن = س: ق: س: ۲ (نیز ق: ۲، ه: ب: بشاری): ل: ۲ بیتهای ۳۰۵۵، ۲۸۴۷ و ۳۰۵۶ ندارد؛
 بشاری (۲۸۳۸-۲۸۴۷): ثم سرد علی الملک حکایة ماجری عند ملک الهند فاستشر أئمة شران بذلك و حمد الله و آتی علیه و شکره
 علی ما أجمع به علیه من حصول عالم مثل بزرجمهر لیدیه و السلام ۱۲- س: ک: داستان (ن: اندر): نهادن شطرنج در هندوستان: ق: گفتار
 در سبب وضع شطرنج: س: ۲: اندر سبب نهادن شطرنج: متن = ل: (طلخند): بشاری: ذکر السبب فی وضع الشطرنج ۱۳- ق: ماهوی پیر:
 (ن: شاپور کرده): متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴- س: ق: (نیز ل: ۳، ا): ماهوی: متن = ل: ک: س: ۲ (نیز ل: ن: ۲، ل: ب: و: ل: ۱۵- ل: ن: ب):
 کرد: ل: از دولت این بیت دو بیت زیر ساخته است:

چنین گفت شاهوی بیدار دل که ای پیر دانای و بیار دل
 ابا مرد فرزانه و تیزویر ز شاهوی پیر این سخن یادگیر

۱۶- (ل: ن: و: با: ب: ا: ب) ۱۷- ل: لشکر و خیل و یاد (نیز ل: ن: لشکر و گنج و با: متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸- (ه: ا: ب: ل: آ: جای و): س: (نیز ل: ن: ب: ا: گزیده به هر جای (س: جای و): س: ۲ (نیز ل: و، ا): پسندیده خر جای و (ا: خر): متن = ق: ک: (نیز ل: ق: ۲) ۱۹- ک: بدر و کام
 (واژه نخستین نقطه): (ه: ا: ب: ک: کام: ل: ن: ق: و: کام: ل: ن: ب: بد (ل: ن: بود): نام و کام: ل: ن: به هر جای گسترده کام: متن = ق: س: ۲ (نیز ل: ۲،
 ل: و، ا: ۲۰- ل: ک: (نیز ل: ن: ق: ۲، ا: ن: ۲): چنان: س: س: ۲ (نیز ل: ل: و، ا: ب: ا: ب: چو او: (ه: جهان): متن = س: ۲ ل: ک: (نیز ق: ۲، ا: ن: ۲): گشته:
 (ه: بود): متن = س: س: ۲ (نیز ل: ن: ل: و، ا: ب) ۲۲- (ل: ۲: جو): ۲۳- ک: (نیز ق: ۲، ه: ب: بی: ۲۴- (ل: ن: جو): ق: این بیت را ندارند

جهان بود یکسر پر^۲ از یاد اوی^۱
زن و کودک و مرد شد رای زن^۳
نه داد^۴ و نه خشم^۵ و نه تخت و کلام
اگر شهریاری نباشد بلند^۶

ز بخشیدن و خوردن و داد اوی^۱
۲۸۶۵ سپاهی و شهری شدند^۳ انجمن
که این خرد^۴ کودک نماند^۵ سپاه
همه پادشاهی شود برگزند

خردمند و^{۱۲} شایسته^{۱۳} گاه و^{۱۴}
به دَیبر^{۱۵} نشسته کت آوای^{۱۶} بودا
ز ستدل^{۱۸} به دَیبر نهادند^{۱۹} روی
به شاهی برو^{۲۰} خواندند آفرین!

به دَیبر^{۱۰} برادر بُد آن^{۱۱} شاه را
کجا نام^{۱۲} آن نامور مای بود
۲۸۷۰ جهان دیدگان یک به یک^{۱۷} شاهجوی
بزرگان کشمیر تا مرز چین

به تختِ کیان^{۲۷} اندر آورد پای^{۲۸}
به داد و به بخشش در اندرگشاد^{۳۳}
بیرورد و با جان همی داشت راست^{۳۵}
پسر زاد ازین^{۳۷} نامور پیشگاه^{۳۶}
روان را پر از مهرِ فرزند کرد!
دلاورگوی^{۳۷} بود با فز و یال^{۳۸}

ز دَیبر بیامد سرافرازمای^{۲۹}
همان تاجِ جمهور بر سر نهاد
چو با ساز شد^{۳۴}، مامِ گو را بخواست^{۳۵}
۲۸۷۵ پری چهره آستن آمد ز شاه^{۳۶}
ورا پادشا^{۳۸} نام طلخند^{۳۹} کرد
دو ساله شد این^{۳۰} خرد و^{۳۱} گز هفت سال

۱- یک (نیز ق^۲، و، ا، ب): اوز: متن = س^۲ (نیز ن، ان، آ، ذ). ۲- (ل: جهانن بلی یکسر): بیداری (۲۸۶۰-۲۸۶۴): قنات الملک بعد ولاده
هذا الاین عن فریب، و اوصی الی زوجة ۳- همه ۴- ل بیت‌های ۲۸۶۵-۲۸۶۷ را ندارد ۵- (ل: خورد) ۶- (و، ج: چه داند)
۷- س^۲ (نیز آ): نماند (ج: نه داد) ۸- (ق: بخشش: و، رای و) ۹- بیداری (۲۸۶۵-۲۸۶۷): حاجت‌الجنود علیها و بقیه تنهی و تأمر
۱۰- بیداری: زبیر ۱۱- س^۲ (نیز ل، م، و، ا): این؛ س (نیز ن، ان، آ، ذ، ب، ا): بلی یک برادر مرین؛ (ق: یکی بد برادر مرین؛ متن = ل، ف
(نیز آ) ۱۲- (ل: جوی) ۱۳- (ق، ک، ن، ب، و، ب): شایسته: متن = ل، س، س^۲ (نیز ق، آ، ل، ا، ن، آ، ب، ا، ج): (ب: جام) ۱۴- (س: نیز ن،
ن، ان، آ، ب، ا): دیری؛ متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ، ل، م، و، ا) ۱۵- (ل: نیز ن، ان، آ، ذ، ب، ا): بست‌آوای
(ج: کت آوای): متن تصحیح قیاسی است: بیداری (۲۸۶۸-۲۸۶۹): و کان لزوجها نخ اسمه مای و کان یکن مدینه زبیر ۱۷- (س: سوسر
۱۸- (ل: سنبل - مسندل)) ۱۹- س (نیز ن، ان، آ، ذ، ب، ا): نهادند زنی مای: (ن: ماه): ق^۲ بیت‌های ۲۸۷۰-۲۸۷۲ را ندارد ۲۰- (ن: بدو)
۲۱- ل: مامیا ۲۲- (ن: کسان) ۲۳- س: نهاد: (ن، ان، ب، ن، آ، ذ، ب، ا): سرانبر نهاد: متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ، ل، ا، ن، آ، ذ، ب، ا): (س: و، ک، س، آ)
ن، ان، آ، ذ، ب، ا): رای شده؛ (ل: شد پادشه؛ م: برگاه شده: و: بر تخت شد): متن = ل ۲۵- (ن: بخواند: هر جای جلش نشاند؛
بیداری (۲۸۷۰-۲۸۷۴): تقدم و تزوج بزوجة اخیه، و تعد مقعد من سریر السلطنة، و اجتمع علیه العساكر. فكان یدبر امورهم و
یسوس جمهورهم ۲۶- س، ق، ک، س، آ (نیز ن، ان، ب، ا): مای: کدخدای؛ متن = ل ۲۷- (ق: نیز و، ا، ن، آ، ذ، ب، ا): پادشه) ۲۸- (س: نیز ل، ق،
ل، و، ب، ا): طلخند؛ متن = ق، ک، س، آ (نیز ل، م، ب، بیداری؛ بیداری (۲۸۷۵-۲۸۷۶): فروز متها اینا و سماء طلخند ۳۰- س (نیز ن، ان، آ، ذ،
ب، ا): آن ۳۱- ک (نیز ق، آ، ل، ا، ن، آ، ذ، ب، ا): جوی ۳۲- (ن: دل آرا) ۳۳- (ب: رای (پس‌آوند ندارد))

پس از چندگی^۴ مای بیمار شد^۳
 دو هفته برآمد^۵ به زاری بمرد
 ۲۸۸۰ همه^۶ مستغلی^۷ زار و گریان شدند
 نشسته یک ماه با^۸ سوگی شاه
 همه^۹ نامداران و گردان شهر
 سخن رفت هرگونه بر^{۱۱} انجمن
 که این^{۱۳} زن که از تخم^{۱۲} جمهور بود
 ۲۸۸۵ همه راستی خواستی زین دو شوی^{۱۵}
 نژادیست^{۱۷} این ساخته^{۱۸} داد را
 همان به که این زن^{۱۹} بود شهریار

دلی زن برو پر ز^۴ بیمار شد^۳
 برفت و جهان دیگری را سپردا
 ز درو دلی مای بریان شدند
 سر ماه یکسر بیامد سپاه
 هر آنکس که او را خرد بود^{۱۱} بهر
 چنین گفت فرزانه^{۱۲} رای زن
 همیشه ز کردار بد دور بودا
 نبود ایچ تا بود جز دادجوی^{۱۶}
 همان^{۱۹} راستی را و بنیاد را
 که او^{۲۱} ماند ازین^{۲۲} مهران^{۲۳} یادکارا

ز^{۳۳} گفتار او رام گشت انجمن
 که تخت دو فرزندی خود را بگیر
 ۲۸۹۰ چو فرزند گردد ستراور^{۳۷} گاه
 از آنپس^{۳۰} هم آموزگارش تو باش
 به گفتار ایشان زن نیکبخت

فرستاده شد نزد آن پاکتن^{۲۵}
 فراینده کاریست این^{۲۶} ناگزیرا
 بدو ده^{۲۸} بزرگی و گنج و سپاه^{۲۹}
 دل آرام و دستور و یارش^{۳۱} تو باشا
 بیفراخت^{۳۳} تاج و^{۳۴} بیاراست تختا

۱-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ا.) بدانند: در آن (بد بدو)؛ متن دل ۳-ق: کو ۳-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.پ.ن.ا.ب.) گشت؛ متن دل، ق (نیز ق.ا.ل.و.ا.) ۴-س (نیز ن.ی.ی.ن.ا.ب.) شاه پردرد و ق.ک (نیز ل.ا.ک.) شاد او جفت؛ ۵-شاه از آن جفت؛ (ق: ۲-انجمن پر ز؛ پ: جفت پرورد و؛ جفت او جفت)؛ متن دل (ل.ا.ب.بیامد)؛ بنداری (۲۸۷۷-۲۸۷۹): فمات بعد ستین من ولاده هذا الصبی ۶-ن: ۲-همی (۷-ص: مستغلی) ۸-ق: در ۹-ق: ۲-همان ۱۰-س: از نبرد داشت.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.ب.) از خرد داشت؛ ق: از مردمی داشت؛ متن دل (نیز ق: ۲) ۱۱-ل: ۱۱-ق: ۲-از ۱۲-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ب.) فرزانه با متن دل، ی ۱۳-ل: ۱-آن ۱۴-ل: در حکم؛ ق (نیز ب.) او (ب: خاطر) جفت متن، یازده دستنویس دیگر ۱۵-س (نیز ی.ل.ا.و.ا.ب.) روی ک (نیز ن.ا.) سوی؛ ل: نزد شوی؛ ق: نژاد و شوی؛ متن = س ۲ (نیز ن.ق.ا.ب. نیز ۳-ق) ۱۶-س ۲ (نیز ل.ا.و.ا.) راست گوی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷-س ۲ (نیز ق.ا.ب.) نژادست؛ (ل: ۲-بیامست؛ نژادست)؛ متن ی.ل.س.ک (نیز ن.ی.ی.و.ن.ا.ب.) ۱۸-ل: آن ساخته؛ (ق: بر ساخته)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹-ل: همه؛ ق: این بیت را ندارد ۲۰-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.ل.ا.و.ا.ب.) بود کین (و: کو)؛ متن دل، ق.ک (نیز ق.ا.ب.) ۲۱-س (نیز ن.ی.ی.ب.ن.ا.ب.) این؛ متن دل، ق.ک.س. ۲ (نیز ق.ا.ل.و.ا.ب.) ۲۲-ل: (نیز ق: ۲) زمین؛ س (نیز ن.ی.ی.ب.ب.) از؛ متن دل، ق.ک.س. ۲ (نیز ل.ا.و.ا.ب.) بهترین؛ (ل: ماندگان)؛ بنداری (۲۸۸۰-۲۸۸۲): عاججمت العاكر و اتفقت كلمتهم على تقديم زوجة الملك و الرضى بسلطتها ۲۴-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.ب.) به؛ متن دل (نیز ق: ۲) ۲۵-س: این پاکتن؛ س (نیز ن.ی.ی.ن.ا.ب.) چنین گفت فرزانه با رای زن (۳-۲۸۸۳)؛ متن دل، ق.س. ۲ (نیز ق.ا.ل.ا.و.ا.ب.) ۲۶-ل: آن (ل: آن) ۲۷-ق: (سرافراز) ۲۸-ل: (ب: بدان تا) ۲۹-س ۲ (نیز و.ا.) کلا ۳۰-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.ل.ا.و.ا.ب.) بزبان پس؛ متن دل (نیز ق: ۲) ۳۱-ل: رایش؛ بنداری (۲۸۸۸-۲۸۹۱): قلرسلوا اليها و اشاروا عليها بأن تعقل الامر و تقوم بالملك و كفاة الولدين الى أن يصلح أحدهما للتقدم و السلطنة. و كان أحد الولدين ابن سبع سنين و الآخر ابن ستين ۳۲-س.ک.س. ۲ (نیز ن.ی.ی.ب.) بیفروخت؛ متن دل، ق: ۲۳-ل: (ب: حو)

فزون کرد^۱ خوبی و فرهنگ و داه^۲
 دو موبد گزین کرده^۵ پاکیزه‌رای
 ۲۸۹۵ بدیشان^۷ سپرد آن دو فرزند را
 نبودی ازیشان جدا^{۱۱} یک‌زمان

همه^۴ پادشاهی بدو گشت شاه^۴
 هنرمند و گیتی سپرده به پای^۶
 دو مهترزاد^۸ و^۹ خردمند^{۱۰} را
 به دیدار ایشان بدی^{۱۲} شاهمان

چو نیرو گرفتند و^{۱۳} دانا^{۱۲} شدند
 زمان تا زمان یک ز دیگر جدا
 که از ما کدامست شایسته‌تر
 ۲۹۰۰ چنین گفت مادر به هر دو پسر
 خردمندی و^{۲۰} رای و پرهیز و^{۲۱} دین
 چو^{۲۳} دارید هر دو ز^{۲۲} شاهی نژاد
 چو تنها شدی سوی^{۲۷} مادر یکی
 که از ما دو فرزند^{۲۹} کشور که راست^{۳۰}
 ۲۹۰۵ بدین^{۳۲} جام^{۳۳} گفתי که تخت آن تست
 به دیگر پسر^{۳۶} هم برین سان^{۳۷} سخن

به هر دانشی بر توانا^{۱۵} شدند،
 شدندی بر مادر^{۱۶} پارسا^{۱۷}،
 به دل برتر و نیز^{۱۸} بایسته‌تر؟
 که تا از شما با^{۱۹} که بیام هنر،
 زیان چرب و گوینده و باقرین^{۲۲}
 خرد باید^{۲۵} و شرم و پرهیز^{۲۶} و دادا
 چنین هم سخن رانندی^{۲۸} اندکی:
 به شاهن و این^{۳۱} تخت و افسر که راست؟
 خردمندی^{۳۴} و رای و بخت^{۳۵} آن تست،
 همی^{۳۸} رانندی تا^{۳۹} سخن شد گهن!

۱- ل: فرزنی و ۲- ک: (نیز ق: ۲)؛ پرهیز و (ک: ح) دادا؛ س: ۲ (نیز و: ۱)؛ پرهیز و رای؛ ل: فرزند و رای؛ س: (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ پرهیز و خوبی و رای (ب: ۱)؛ متن: دل = ک: ۳- همی؛ متن: ح = ۳- س: (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ هنرمند و (س: ب: ح)؛ گیتی سپرده به پای (ح = ۲۸۹۴)؛ س: ۲ (نیز ل: ۲)؛ آ: چو بر تخت شاهی فرآورد (ل: ۳: برآورد)؛ پای: متن: ل = ق: (نیز ق: ۲)؛ ب: بنامی (۲۸۹۲-۲۸۹۳)؛ ق: شستند الملکه تخت الملک و اشتغلت باقامة مراسم السلطنة. ل: مرد گزین کرد و ل: ستوده (ح: سپرده)؛ بیای؛ س: (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ که باشند مرند را کدخدای؛ متن: ل = ق: که س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ ل: ۲ (ب: ۱)؛ و: ۷- ل: (ب: ۱)؛ ب: ۸- (و: خسرو نژاد)؛ ۹- س: ۱؛ که س: ۲ (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ ح: ح: (نیز ق: ۱)؛ ل: ۱۰- (ق: هنرمند)؛ ۱۱- ق: ک: (نیز ق: ۱)؛ جدا زود: نبودند زیشان جدا؛ متن: ح = دستنویس دیگر ۱۲- ل: شاهه (ل: ۳: شدی)؛ متن: ح = دوازده دستنویس دیگر؛ بندای (۲۸۹۴-۲۸۹۶)؛ و اؤزت کل واحد من الصبرین عالما یؤذیه و یعلمه ۱۳- ل: (ح: ۱۶)؛ س: ۱۶- س: شاهان (ل: ۱)؛ (تو: ا)؛ (ق: این بیت را ندارد)؛ ۱۶- (د: مهتر)؛ ۱۷- ل: (ب: شاهش)؛ س: این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۸- ق: بر توانا و (ب: برتر نیز؛ ب: بید برو نیز (ل: ۱)؛ ق: دانا بی و رای؛ متن: ح = س: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ آ: (ب: بندای (۲۸۹۷-۲۸۹۹)؛ ق: کانا بریانهما و یعلمانهما حتی بر عافی الأدب و ترشحا للقیام بأعباء الملک، لکان کل واحد منهما یخلو بالملکه و یسألها و یقول: من الذی یصلح مثل لنتاج و التخت؟ ۱۹- (ب: بزر)؛ ۲۰- س: (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ هنرمندی و؛ س: ۲: هنرمند و یا؛ متن: ل = ق: (نیز و)؛ ۲۱- س: ۲ (ب: ۱)؛ ح: ح: ۲۲- ق: (ب: گوینده یاقرین)؛ س: س: ۲ (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ چرب و (ب: ح: ح: چوینده آفرین)؛ چرب گری و دل آزر مین؛ متن: ل = ح: این بیت را ندارد ۲۳- ق: (ب: گوینده یاقرین)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ ح: ح: ۲۴- س: ۲ (ب: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ ح: ح: ۲۵- (ب: یابد)؛ ۲۶- (ل: آتین)؛ ۲۷- ق: (نوده: و پیش)؛ ۲۸- (ب: زبایدی)؛ ۲۹- (ب: ماشاهه)؛ (ل: دیدمان و فرزند)؛ ۳۰- (ب: نژاد)؛ ۳۱- ق: مرین س: ۲: برین ۳۲- س: ۲ (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ و: س: ۲ (ب: ۱)؛ متن: ح = س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ ۳۳- ق: (ب: هنرمندی)؛ ۳۴- (ل: ۱)؛ تخت و بخت: ل: زبخت و رای؛ ل: این بیت را ندارد ۳۶- س: ۲ (نیز ل: ۱)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ چنچین: (ل: و دیگر چنین)؛ متن: ح = ک: (نیز ق: ۲)؛ س: ۲ (ب: ۱)؛ زین شان؛ (ل: برین هم: آ: ب: بدین سان)؛ متن: ح = دستنویس دیگر ۳۸- (ل: چنچین)؛ ۳۹- س: ۲ (نیز ل: ۱)؛ ل: ۲ (ب: ۱)؛ راند تا آن متن: ل = ق: که س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ (ب: ۱)؛

جهان را به کهنتر^۳ برادر سپرد
جوان بود و^۵ بیناد و^۶ پاکرای^۷
پراز خون دل و^{۱۱} شاهجوی^{۱۱} آمدندا
میان تنگ بسته^{۱۲}، گشاده دو دستا
بدآن تا نماند^{۱۳} سخن در نهفتا
به هوش^{۱۸} و خرد نیز برتر^{۱۹} توی^{۱۷}،
ز بهر سرفرازی و تاج و گنجا
دگر گردد از من پر از درد و^{۲۲} کینا
که بر کس نماند سرای سنج^{۲۳}

نیامدش گفتار او سودمند
همی از پی گوژ کتی داوری!
نه هر کس که او مهتر او^{۲۸} بهترست!
که هم سالی او^{۳۰} با آسمان کرگسست^{۳۱}

۲۹۳۵ نه هنگام بُد مردن^۴ او را، بعد
ز ذنیر بیامد سرفرازمای^۴
همه سنلی^۸ پیش اوی^۹ آمدند
بیامد به تختِ مهی برنشست
مرا خواست، همباز گشیم^{۱۳} جفت
۲۹۴۰ پس اکنون که^{۱۵} مهتر برادر^{۱۶} توی^{۱۷}
همان کن^{۲۰} که جان را نداری به رنج
یکی از شما گر کنم من^{۲۱} گزین
مریزد خون از پی تاج و گنج^{۲۳}

ز مادر چو بشنید طلخند^{۲۵} بند
۲۹۴۵ به مادر چنین گفت کز^{۲۶} مهتری
به سال ار^{۲۷} برادر ز من مهترست
بدین شهر و لشکر^{۲۹} فراوان کسست

۱- که (نیز ل): چو ۴- (ل: مردن بد) ۳- (نیز ل: ب، بی: مهر: متن = ل: ق: ک: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: بی، ل: ۳، و: ل: ۲) ۴- ل: ما ش: بد: چو: ۴- (ج: جوبخت و) ۵- (ل: ن: ج: و: بیاد: دل و) ۷- ل: پاک: رای: (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: رهنمای: متن = ل: ق: ک: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، بی، و) ۸- (سنلی: ۹- ل: ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ۲، ب: ل: ۲) ۱۰- (ق: ح: ۱۱- ل: ق: ج: و: متن = یازده دستویس دیگر ۱۲- (بیدسته بود و) ۱۳- ل: ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: انباز: گشیم و (بی: ج: و: ۱۳- (ق: ۲: انباز و گشیم: متن تصحیح قیاس است ۱۴- ق: ک: (نیز ل: ل: ۲، ب: بماند: ل: بماند مگر این: متن = س: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: بی، ل: س: ق: ۲ پس از این بیت افزوده اند:

چو کاکر ولایت برو (ق: ۲، ب: ل) راست گشت جهان زود منشور او در نوشت

۱۵- (ق: ۲، ل: ۲: ز: ل: اگر: ل: ک: ه: تو: اکنون: ز: متن = ۱۶- ق: خرد: مند و بر: تو: بر: آذر: (ا: متن = س: س: ۲ (نیز ل: بی، و: ل: ۲، ب: ۱۷- بی، ق: ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: نوی: (توئی: متن = ل: ۱۸- بی، ق: ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: سال: متن = ل: ۱۹- ق: بهتر: ک: س: ۲ (نیز ل: ۲: مهتر: متن = ل: بی، ل: (نیز: ن: بی، ل: بی، و: ل: ۲، ب: ۲۰- س: هم: آنکس: ق: از ۲۹۴۱ و ۲۹۴۲، ب: یک: بیت ساخته و ۲۹۴۱- ب: ۲۹۴۲- آ و ۲۹۴۳- آ و ۲۹۴۴- است (ل: ق: ۲: پس) ۲۱- (ل: بی، ل: ان: ۲، ب: بید: برادر: بی: ل: دل: دیگری: کرده از من: به: متن = س: بی، ق: (نیز ق: ۲، ل: ۲، بی، و) ۲۲- س: (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: تخت: متن = ۲۳- س: (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: که: شاهی: نماند: به: کس: بر: نه: بخت: متن = ل: بی، ق: ک: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، بی، و) ۲۴- پس از این بیت افزوده اند:

بی، بی: چو مادر چنین پندها یاد کرد سر هر دو فرزند بر باد کرد
سرفراز گو هیچ پاسخ نداد دلش پر زری (بی: باد) و لیش پر ز باد (بی: باد)
ق: ۲: فراوان سخن پیش مادر بگفت که چندین چه داری سخن در نهفت

۲۵- ل: بی، و: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ۲، ب: طلخند: متن = س: (نیز بی) ۲۶- بی، ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: اگر: (و: کز: (۲)) متن = ل: بی، ل: (نیز ق: ۲، ل: ۲، بی، و) ۲۷- س: آن: ۲۸- ک: (نیز ق: ۲) مهترست: (ب: مهتر و: بی: هر: کو: بود: مهتر و: (ا: متن = ل: بی، ق: ک: س: ۲ (نیز ل: بی، ل: ۲، و: ل: ۲) ۲۹- ل: لشکر: من: بی، (نیز ل: بی، ل: ان: ۲، ب: لشکر: اندو: ک: (نیز ق: ۲، ل: ۲) شهر: لشکر: س: ۲ (نیز و: (ب: بر: این: شهر: مادر: (ل: ان: ۲، ب: بدین: لشکر: (ل: ۱)) متن = ل: بی، ل: ۲، ب: ۳۰- س: چاو: (بی: ج: و: ۳۱- ک: ز: ک: ک: است

به فرزنگی ناخرهمنند^۲ بود
 پختن تا دو مهتر گرفتند کین!
 نشسته به تخت آن^۵ دو پیروزبخت!
 همی هر یکی^۷ از جهان بهر^۸ خواست!
 به ایوان چپ و راست بنشانند^{۱۰}
 که ای سرفرازان و مردانگان^{۱۱}،
 که دارید^{۱۲} رسم پدرشان به یاد،
 که دانید ازین^{۱۴} دو جوان پارسا؟
 بزرگان^{۱۵} و بیدار دل بخردان
 به گفت^{۱۷} دو فرزانه‌ی شوربخت^{۱۷}
 کز آن^{۱۸} کار جنگ آید و^{۱۹} داوری
 خرهمنند ماند^{۲۳} به رنج و به بیم

هم آنکس که استاد طلخند^۱ بود
 همی این بر آن برزد و آن برین^۳
 نهاده بُدند اندر^۴ ایوان دو تخت
 دلاور دو فرزانه^۶ بر دست راست
 ۲۹۸۰ گرانمایگان را همی^۹ خواندند^{۱۰}
 زبان برگشادند فرزنگان
 ازین نامداران^{۱۱} فرخ‌نژاد
 که خواهید^{۱۳} بر خویشتن پادشا؟
 فرومانندند اندر آن موبدان
 ۲۹۸۵ نشسته دو شاه^{۱۶} جوان بر دو تخت
 بدانت شهری و هم لشکری
 همه^{۲۰} پادشاهی شود^{۲۱} به دو نیم^{۲۲}

۱-ل. م. ق. ۳ (نیز ل. ن. ق. ۲، ل. و. ل. ۲، ب): طلخند؛ متن = (ب) ۲-ل. هم خرهمنند؛ س. فرزنگان ناخرهمنند؛ (ل): فرزنگان با خرهمنند؛ متن = (ق) (نیز ق. ۲، ب)، ک. ل. ۴ این بیت و بیت سپین را ندارند؛ س. ن. و. ل. ۲، ب. از این بیت و بیت سپین دو بیت زیر را ساخته‌اند:

هم آنکس که استاد لطحند بود
 چنین تا دو مهتر گرفتند کین

۳-س. ۲: برزدی آن برین؛ (ق: ۲: زدهمانرا برین؛ ب: برزند آن برین)؛ ق: بدان برزد و آن بدین؛ (ل): هر از جنگ و پرخاش شد آن زمین
 ۴- (۲۹۷۶ ب): متن = ل: درمی لتهای این بیت پس و پیش شده است ۴-ل: شدند اندر؛ س: بد اندر دو؛ ق: کشد اندر یک؛ س: ۲ (نیز ب): بد اندر یک؛ (ق: ۲، ل. و. ل. ۲): نهادند از آنپس به (۳: در): متن = (ل. و. ل. ۲، ب) هس، ک. س. ۲ (نیز ل. ۲، ب): این؛ (ب: برو این): متن = ل: ق (نیز ل. ق. ۲، ل. و. ل. ۲): بنداری (۲۹۷۳-۲۹۷۴): قنصیرا تختین فی ایوان دار الملک، و قعدکل واحد منها علی تخت ۴-ل: فرزند
 ۷-ل: کس ۸-س: ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲، ل. و. ل. ۲، ب): بهره متن = ل: بنداری (۲۹۷۹)، و بجنب کل واحد منها و زیره و من هو مدبره و مشیره ۹-س: ق. ک. (نیز ل. ن. ق. ۲، ب): همه؛ متن = ل. م. ۲-س: ۲: خواستند چپ و راست ایوان بیاراستند؛ بنداری (۲۹۸۰): و حضرت الأمراء و الأکابر فی مجلس عام ۱۱-ل: پرمایگان ۱۲-ل: (نیز ل. ن. ق. ۲، ب): دارند؛ س: دارند (بی نقطه)؛ (ق: ۲، و. ل. ۲، م. ق. ۲، ب): این بیت و این بیت سپین پس و پیش کرده و پس از آن افزوده است:
 بگوئید و دلها مدارید بد
 همان شهری و لشکری مردود

۱۳- (ل): خواهند ۱۴-ل: (نیز ل. ۲): زین؛ بنداری (۲۹۸۱-۲۹۸۲): فقام الوزیران و قالا: ایها الحاضرین! من الذی ترون من هذین الملکین یصلح أن یكون لیکم مالک الأمر، و متولی الحبل و المقدر ۱۵- (ل): حویبا، و این بیت را پس از بیت ۱۶ آورده است ۱۶-ل: همی دو ۱۷-ل: نیکبخت؛ و این بیت را ندارد ۱۸-ک: (نیز و): کزین کاردمتن ← ۱۹-ق: که (نیز ل. ۲، ب): شور آید (کد آرد) و آن کز پشان بر آید همی؛ متن = س: س. ۲ (نیز ل. ق. ۲، ل. و. ل. ۲، ب) ۲۰-ق: همان ۲۱-ق: (ب: برود)، متن = بازده دستویس دیگر ۲۲-س: س. ۲ (نیز ل. ۲، و. ل. ۲، ب) بر دو نیم (ب: هر ز نیم (پسوند ندارد))؛ متن = ل: (نیز ل. ن. ل. ۲، ب) ۲۳-س: (نیز ل. ۲): مانده که این بیت را ندارد؛ بنداری (۲۹۸۲-۲۹۸۳): فتعجبوا من تلك الحالة و تحيروا و لم یجروا جوانا، و عمهم الکوت و الوجوم

به آوا^۱ سخن گفت و^۲ بر پای خاست،
چه یاریم گفتن که آید به کار^۵،
بگویم یک با دگر^۷، تن به تن،
مگر شهریاران بیابند کام^۸

یکی زانجمن سر برآورد راست
که ما از^۳ دو دستور و^۴ دو شهریار
۲۹۹۰ بسازیم فردا یکی^۶ انجمن
و زانپس فرستیم یک یک پیام

لبان^{۱۱} پر ز باد و روان پر ز غم
ز دست جهان‌دیده اندرگذشت
دو دستور بدخواه و دو^{۱۳} پیشگاه
بدانگه^{۱۷} که برزد سر از کوه مهر،
هر آنکس^{۱۸} که شان بود از آن^{۱۹} کار بهر
سخن رفت^{۲۱} هرگونه با آرزوی^{۲۳}،
یکی سوی طلخند^{۲۵} بد رهنمای
نگشتند هم‌رای با هم^{۲۷} گروه!
سپاهی و شهری همه تن به تن!

برفتند از^۹ ایوان بزرگان^{۱۰} دژم
بگفتند کین کار با رنج^{۱۲} گشت
برایر^{۱۳} ندیدیم هرگز دو شاه
۲۹۹۵ بودند یک شب^{۱۵} پرآزنگ^{۱۶} چهر
برفتند یکسر بزرگان^{۱۷} شهر
پر آواز شد سنبلی^{۲۰} چلرسوی^{۲۱}
یکی را ز گردان به گوی^{۲۲} بود رای
زیان‌ها ز گفتارشان شد^{۲۶} ستوا
۳۰۰۰ پراکنده گشت^{۲۸} آن^{۲۹} بزرگانجمن

اس (نیز لن، ای، آن، ب؛ همانگه؛ ک: ابا او؛ ل: ابا گو؛) متن = دل، س: آ (نیز ق: آ، ب، و) ۲- (لن: حوب) ۳- ق، س: آ (نیز و؛ یا: س: ک
نیز لن، ق: آ، ب، ل، آن، آ، ب؛ از ما؛ متن = دل (نیز ب) ۴- دل، س: ک (نیز لن، ل، ل: حوب؛ متن = ق، س: آ (نیز ق: آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ ۵- دل: آ؛
گویم کان خود نیاید به کار؛ ب: آریم گفتن چه آید به بار) عد: آ؛ یاریم فرزانیگی (ب: بسازیم فردا یکی) ۷- دل: با یکدیگر
۸- بعلوی (۲۹۹۸، ۲۹۹۹)؛ فقام واحد منهم و قال: انا لا نتجاسر علی الکلام فیما بین هذین الملکین و لتصرف الیوم فنجتمع و
نشاور فی هذا الأمر ثم نخیر جماعتی من الصواب ۹- ل، ق: ز ۱۰- ک (نیز لن، ل، آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ ل: زکان و؛ ق: ز کام و؛) متن = دل، س: ق، س: آ
نیز ل، و؛ ب) ۱۱- س، ق: ک، س: آ (نیز ب، و، ل، آن، آ، ب؛ دهان؛ ل: دهن؛ ل: زیان؛) متن = دل، بیداری (۲۹۹۲)؛ فانفضرا من ذلك المجلس
۱۲- (ب: حرجنج) ۱۳- ل (نیز ب؛ برادر؛) متن = دیارده دستنویس دیگر ۱۴- ل، س، ق: (نیز لن، ب، ل، آن، آ، ب؛ بدخواه دو (ق: بر؛) متن = ک،
س: آن (نیز و) ۱۵- س: آن (نیز ل، ب، و؛ یکجک؛ آ: یکسر؛) متن = دیارده دستنویس دیگر ۱۶- ل، س، ق: (نیز لن، ق)؛ بر از رنگ ۱۷- ک: ب: آن گه ۱۸- س، ک: ک (نیز
لن، ب؛ هم آنکس؛ ل: کسان؛ آ: کسان؛ (ل: متن = دل، ق، س: آ (نیز ق: آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ ۱۹- ل (نیز لن، ق)؛ زان کار؛ ک: از جان؛ کار؛ ل: آ؛
از جان؛ شهر؛) متن = س، ق، س: آن (نیز ل، ق، آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ آ: ق: بیت‌های ۳۰۶۷ تا ۳۰۷۱ را پس از بیت‌های ۳۰۶۷ آورده است ۲۰- ل: آ؛
صنبلی) ۲۱- ک، س: آ (نیز لن، ق، آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ س: متن = دل، س: ق: (نیز ل، ل، و) ۲۲- ک، س: آ (نیز لن، ل، ل: ک: متن = دل، س: ق: (نیز ق: آ؛
ل، ب، و، ل، آن، آ، ب) ۲۳- ق: بی آرزوی؛ ق: (نیز ب؛ با آرزو؛) ق: بی آرزو؛ و: بر آرزوی؛ ق، س: آ (نیز لن، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ گونه‌ای با آرزو (ق:
آرزوی؛) متن = س: (نیز ل، ل، ق) ۲۴- ل، س، ق: (نیز لن، ل، ل: نکو (ب: بگو) ۲۵- ل، س، ق: (نیز لن، ل، آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ طلخند؛ متن = ک، س: آ (نیز ب، بعلوی؛) ل: و
و این بیت و بیت سیسین پس از بیت ۳۰۵ آمده است ۲۶- س، س: آ (نیز لن، ق، آ، ب، و، ل، آن، آ، ب؛ گفتارها شده؛ ل: گفتار تا شده؛ ل: گفتار شد
فرد کتاره به گشته تصحیح شده است؛) متن = دل، ق: ک ۲۷- ک: هم به؛ ل، س: (نیز لن، ب، ل، آن، آ، ب؛ همرا با، س، ل، آن، آ، ب؛ همرا هر دو؛
ل: آ؛ نگشتند هم‌رای و با هم‌دلی؛ ب: نگشتند هم‌راه با هم؛ ل، آ، ب؛ بگفتند هم‌راه هر دو؛) متن = دل، ق: (نیز ل، ل، ل: گفتار تا شده؛ ل: گفتار شد
بیت با بیت سیسین پس و پیش شده‌اند ۲۸- ق، س: آن (نیز آ)؛ شد ۲۹- س: آ؛ این؛ و؛ به جای این بیت آورده است:

سپاهی و شهری شتند لجنمن
پراکنده شد آن همه تن به تن

زبان را ز گز و ز گز پر ز دشتام کرده
 که از شاه جان را^۶ ندارم دریغ
 بدان^۷ نیک‌خواهی و آن یک‌دلی^۸
 چو فرمان دو کرده، نماند به جای^۹!

که هر برزنی با^{۱۳} یکی پیشرو
 نباید که دارند شاهان^{۱۷} روا!
 همی‌داشتندی شب و روز پاسا

برفتند بی^۹ لشکر و پهلوان
 برآزنگ^{۲۱} روی و پر از جنگ سر^{۲۲}
 کز اندازه بگذشت ما را سخن!
 که فرزنانگان آن نبینند روی
 برادر ورا چون^{۳۱} یکی بنده بود؟
 یکی خرد را گاه^{۳۳} نتوان سپرد^{۳۵}

یکی سوی طلخند^۱ پیغام کرد
 دگر سوی^۲ گز رفت با گرز و^۳ تیغ
 پرآشوب شد کشور^۴ سندلی^۵
 خردمند گوید که در یک^۹ سرای

۳۰۰۵ پس آگاهی آمد به^{۱۱} طلخند^{۱۲} و گز
 همه^{۱۴} شهر ویران^{۱۵} کنند^{۱۶} از هوا
 بودند از آن^{۱۸} آگهی پرهراس

چنان بُد که روزی دو شاه جوان
 زبان برگشاندند یک با دگر^{۲۱}
 ۳۰۱۰ به طلخند^{۲۳} گفت: ای برادر مکن^{۲۴}
 به ناروی و^{۲۵} بر^{۲۶} خیره چیزی^{۲۷} مجوی^{۲۸}!
 شنیدی^{۲۹} که جمهور تا^{۳۰} زنده بود
 بمرد اوی^{۳۲} و من ماندم خوار^{۳۳} و خردا

۱-ل-ک (نیز ل-ن-ل-و-ب-): طلخند؛ متن = س^۲ (نیز به: بنداری) ۲- (ل-ی: سوچی) ۳- ق: تیغ ۴- س، ق، ک، ه، ی^۲ (نیز ل-ن-ب-): من جان (و: جام)؛ متن = ل: بنداری (۲۹۹۳-۳۰۰۲)؛ وکان بعضهم یعیل الی جو و بعضهم یعیل الی طلخند. و تغزقوا و تغزبوا و انضم کل واحد منهم الی من کان یعیل الیه ۵- ه-س^۲ (نیز ل-ک-ا): لشکر ۶- (ا: سندلی) ۷- (ق^۲، ل^۲، ن^۲: بران) ۸- ه-س^۲ (نیز ل-ک-ا): پردلی ۹- ک-ه اندر ۱۰- ل: جا (پساوند ندادند)؛ در ل^۲ آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۱۱- (ل^۲: ز) ۱۲- ل-ک، ه، ی^۲ (نیز ل-ن-ل-و-ب-): طلخند؛ متن = (به: بنداری) ۱۳- ه-س^۲ (نیز ل-ن-ب-): و؛ متن = ل، ق، ک، تیغ (نیز ق^۲) پس از این بیت افزوده است:

پدید آمد و شهر شد پرخرویش
 خروشی که دلها پرآمد به جوش

۱۴- ک (نیز ل-ن-ب-و-ب-): همی ۱۵- (ل-ب: بران) ۱۶- ه-س^۲ (نیز ل-ن-ق^۲، ل^۲، ن^۲: م-): کند: (ل^۲: و، آ: شود؛ می: کنیدی)؛ متن = ل، ق، ک، ه، ی^۲ (نیز ل-ن-ب-): شاه آن ندارد ۱۸- ل: زان؛ ه-س^۲ و اینجا سرنویس دارد؛ مناظره کردن طلخند و گو از بهر پادشاهی؛ بنداری (۳۰۰۳-۳۰۰۷)؛ و مها ظهر فی بیت آمران فمن غریب یخرب. و لایجتمع سیفان فی غمده. و لاملکان علی تخت ۱۹- (ل-ن، ل-ی: بی) ۲۰- ه-س^۲: بر یکدگر؛ (ق^۲: با یکدگر؛ ل^۲: و بر یکدگر)؛ متن = ل، س، ی، ک (نیز ل-ن، ل-ن، ب-: ل^۲، ا، ب-): ۲۱- ق^۲ (نیز ل-ن، ا): پر از رنگ؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲- (ق^۲: خون جگر؛ به: برآزنگ سر) ۲۳- ل-ک، ه، ی^۲ (نیز ل-ن-ل-و-ب-): طلخند؛ متن = (ب-: بنداری) ۲۴- (ا: نکن) ۲۵- ل: بتاری و: بی بازی و؛ ق^۲ (نیز ل-ن-و، ل-ن^۲): بیازی؛ (ق^۲: بیماری؛ ل-ن^۲: بیازی؛ به: بیبوم)؛ متن = ک، ه، ی^۲ (نیز ل-ن): جوم ۲۶- ق: خود؛ (به: ابر) ۲۷- ل: خیره؛ (ا: کاری)؛ ق: روز خیزه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۸- (ق^۲: مگری؛ و: مجو (پساوند ندادند)) ۲۹- ل: شنبم ۳۰- (ب-: چون) ۳۱- ه-س^۲ (نیز ل-ن، ل-ب-): ورا مای همچون تو؛ (جم: چگون)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق^۲) ۳۲- ل-ک، ه، ی^۲ (نیز ق^۲): او؛ متن = ۳۳- (ل: زار)؛ ه-س^۲ (نیز ل-ک، ا): مانده زو خوار (به: زار)؛ ه-س^۲ بمردم بماندم لزو خوار؛ (ل-ن، ل-ن، ا): به بمردم و بماندم لزو خوار؛ متن = ک (نیز ل-ن، ل-س، ق^۲): ۳۴- (ق^۲: تاج؛ و: کجا خورد را خوار) ۳۵- (ا: شمره؛ ق^۲: این بیت و نماند

تو گفتی^۲ زمین کوه^۳ شد یکسره^۴
 دو شاه سرافراز بر^۵ پشت پیل
 یکی پیکرش^۶ ببر و دیگر^۷ همای^۸
 سپردار^۹ و^{۱۰} شایسته‌ی کارزار
 هوا^{۱۱} دید چون پشت جنگی پلنگا
 به گرداندرون نیزه^{۱۲} بد رهنمون!
 ز خشم او دو چشم خرد را ندوخت^{۱۳}؛
 کرآن^{۱۴} مهتران او بدی^{۱۵} پیشرز
 که بیداد جنگی برادر مجوی^{۱۶}
 تو باشی بدان^{۱۷} گیتی^{۱۸} آویخته
 به گفتار بدگوی غزه مثنوا
 نگویش بود در جهان بادکارا
 کتام پلنگان و شیوان شود!
 به بیدایبر خیره خون ریختن!
 ز قام^{۱۹} خرد گردن آزاد کن!

بیاراست با مینه^۱ میسره
 دو لشکر کشیدند صف بر دو میل
 درفش^۵ درفشان^۶ به سربر به پای^۷
 پیاده به پیشاندرون نیزه‌دار
 ۳۰۴۵ نگ کرد گز اندر آن دشت جنگ
 همه کام^{۱۳} خاک^{۱۴} و همه دشت^{۱۵} خون؛
 ز^{۱۷} طلختند^{۱۸} هر چند جانش بسوخت،
 گزین کرد مردی سخن‌گوی گز
 که ز پیش طلختند^{۱۲} و^{۱۳} او را بگوی^{۱۴}
 ۳۰۵۰ که هر خون که آید به کین^{۲۵} ریخته
 یکی گوش بگشای^{۲۸} بر پند گز
 نباید که از ما^{۲۹} بدین کارزار^{۳۰}
 گزین^{۳۱} کشور هند ویران شود
 پیرهیز ازین رزم و^{۳۲} آویختن
 ۳۰۵۵ دل من بدین آشتی شاد کن!

۱-س. ق نیز ل. ۲. ب. آ. بی. بیاراست مینه؛ س. ۲ (نیز ل. بی. بیاراست مین و؛ (ق. بیاراستند مینه)؛ متن = ل. ک (نیز بی). ۳. ق. ۴. گوی (س. ۳. ۵. ۶. ۷. ۸. ۹. ۱۰. ۱۱. ۱۲. ۱۳. ۱۴. ۱۵. ۱۶. ۱۷. ۱۸. ۱۹. ۲۰. ۲۱. ۲۲. ۲۳. ۲۴. ۲۵. ۲۶. ۲۷. ۲۸. ۲۹. ۳۰. ۳۱. ۳۲. ۳۳. ۳۴. ۳۵. ۳۶. ۳۷. ۳۸. ۳۹. ۴۰. ۴۱. ۴۲. ۴۳. ۴۴. ۴۵. ۴۶. ۴۷. ۴۸. ۴۹. ۵۰. ۵۱. ۵۲. ۵۳. ۵۴. ۵۵. ۵۶. ۵۷. ۵۸. ۵۹. ۶۰. ۶۱. ۶۲. ۶۳. ۶۴. ۶۵. ۶۶. ۶۷. ۶۸. ۶۹. ۷۰. ۷۱. ۷۲. ۷۳. ۷۴. ۷۵. ۷۶. ۷۷. ۷۸. ۷۹. ۸۰. ۸۱. ۸۲. ۸۳. ۸۴. ۸۵. ۸۶. ۸۷. ۸۸. ۸۹. ۹۰. ۹۱. ۹۲. ۹۳. ۹۴. ۹۵. ۹۶. ۹۷. ۹۸. ۹۹. ۱۰۰. ۱۰۱. ۱۰۲. ۱۰۳. ۱۰۴. ۱۰۵. ۱۰۶. ۱۰۷. ۱۰۸. ۱۰۹. ۱۱۰. ۱۱۱. ۱۱۲. ۱۱۳. ۱۱۴. ۱۱۵. ۱۱۶. ۱۱۷. ۱۱۸. ۱۱۹. ۱۲۰. ۱۲۱. ۱۲۲. ۱۲۳. ۱۲۴. ۱۲۵. ۱۲۶. ۱۲۷. ۱۲۸. ۱۲۹. ۱۳۰. ۱۳۱. ۱۳۲. ۱۳۳. ۱۳۴. ۱۳۵. ۱۳۶. ۱۳۷. ۱۳۸. ۱۳۹. ۱۴۰. ۱۴۱. ۱۴۲. ۱۴۳. ۱۴۴. ۱۴۵. ۱۴۶. ۱۴۷. ۱۴۸. ۱۴۹. ۱۵۰. ۱۵۱. ۱۵۲. ۱۵۳. ۱۵۴. ۱۵۵. ۱۵۶. ۱۵۷. ۱۵۸. ۱۵۹. ۱۶۰. ۱۶۱. ۱۶۲. ۱۶۳. ۱۶۴. ۱۶۵. ۱۶۶. ۱۶۷. ۱۶۸. ۱۶۹. ۱۷۰. ۱۷۱. ۱۷۲. ۱۷۳. ۱۷۴. ۱۷۵. ۱۷۶. ۱۷۷. ۱۷۸. ۱۷۹. ۱۸۰. ۱۸۱. ۱۸۲. ۱۸۳. ۱۸۴. ۱۸۵. ۱۸۶. ۱۸۷. ۱۸۸. ۱۸۹. ۱۹۰. ۱۹۱. ۱۹۲. ۱۹۳. ۱۹۴. ۱۹۵. ۱۹۶. ۱۹۷. ۱۹۸. ۱۹۹. ۲۰۰. ۲۰۱. ۲۰۲. ۲۰۳. ۲۰۴. ۲۰۵. ۲۰۶. ۲۰۷. ۲۰۸. ۲۰۹. ۲۱۰. ۲۱۱. ۲۱۲. ۲۱۳. ۲۱۴. ۲۱۵. ۲۱۶. ۲۱۷. ۲۱۸. ۲۱۹. ۲۲۰. ۲۲۱. ۲۲۲. ۲۲۳. ۲۲۴. ۲۲۵. ۲۲۶. ۲۲۷. ۲۲۸. ۲۲۹. ۲۳۰. ۲۳۱. ۲۳۲. ۲۳۳. ۲۳۴. ۲۳۵. ۲۳۶. ۲۳۷. ۲۳۸. ۲۳۹. ۲۴۰. ۲۴۱. ۲۴۲. ۲۴۳. ۲۴۴. ۲۴۵. ۲۴۶. ۲۴۷. ۲۴۸. ۲۴۹. ۲۵۰. ۲۵۱. ۲۵۲. ۲۵۳. ۲۵۴. ۲۵۵. ۲۵۶. ۲۵۷. ۲۵۸. ۲۵۹. ۲۶۰. ۲۶۱. ۲۶۲. ۲۶۳. ۲۶۴. ۲۶۵. ۲۶۶. ۲۶۷. ۲۶۸. ۲۶۹. ۲۷۰. ۲۷۱. ۲۷۲. ۲۷۳. ۲۷۴. ۲۷۵. ۲۷۶. ۲۷۷. ۲۷۸. ۲۷۹. ۲۸۰. ۲۸۱. ۲۸۲. ۲۸۳. ۲۸۴. ۲۸۵. ۲۸۶. ۲۸۷. ۲۸۸. ۲۸۹. ۲۹۰. ۲۹۱. ۲۹۲. ۲۹۳. ۲۹۴. ۲۹۵. ۲۹۶. ۲۹۷. ۲۹۸. ۲۹۹. ۳۰۰. ۳۰۱. ۳۰۲. ۳۰۳. ۳۰۴. ۳۰۵. ۳۰۶. ۳۰۷. ۳۰۸. ۳۰۹. ۳۱۰. ۳۱۱. ۳۱۲. ۳۱۳. ۳۱۴. ۳۱۵. ۳۱۶. ۳۱۷. ۳۱۸. ۳۱۹. ۳۲۰. ۳۲۱. ۳۲۲. ۳۲۳. ۳۲۴. ۳۲۵. ۳۲۶. ۳۲۷. ۳۲۸. ۳۲۹. ۳۳۰. ۳۳۱. ۳۳۲. ۳۳۳. ۳۳۴. ۳۳۵. ۳۳۶. ۳۳۷. ۳۳۸. ۳۳۹. ۳۴۰. ۳۴۱. ۳۴۲. ۳۴۳. ۳۴۴. ۳۴۵. ۳۴۶. ۳۴۷. ۳۴۸. ۳۴۹. ۳۵۰. ۳۵۱. ۳۵۲. ۳۵۳. ۳۵۴. ۳۵۵. ۳۵۶. ۳۵۷. ۳۵۸. ۳۵۹. ۳۶۰. ۳۶۱. ۳۶۲. ۳۶۳. ۳۶۴. ۳۶۵. ۳۶۶. ۳۶۷. ۳۶۸. ۳۶۹. ۳۷۰. ۳۷۱. ۳۷۲. ۳۷۳. ۳۷۴. ۳۷۵. ۳۷۶. ۳۷۷. ۳۷۸. ۳۷۹. ۳۸۰. ۳۸۱. ۳۸۲. ۳۸۳. ۳۸۴. ۳۸۵. ۳۸۶. ۳۸۷. ۳۸۸. ۳۸۹. ۳۹۰. ۳۹۱. ۳۹۲. ۳۹۳. ۳۹۴. ۳۹۵. ۳۹۶. ۳۹۷. ۳۹۸. ۳۹۹. ۴۰۰. ۴۰۱. ۴۰۲. ۴۰۳. ۴۰۴. ۴۰۵. ۴۰۶. ۴۰۷. ۴۰۸. ۴۰۹. ۴۱۰. ۴۱۱. ۴۱۲. ۴۱۳. ۴۱۴. ۴۱۵. ۴۱۶. ۴۱۷. ۴۱۸. ۴۱۹. ۴۲۰. ۴۲۱. ۴۲۲. ۴۲۳. ۴۲۴. ۴۲۵. ۴۲۶. ۴۲۷. ۴۲۸. ۴۲۹. ۴۳۰. ۴۳۱. ۴۳۲. ۴۳۳. ۴۳۴. ۴۳۵. ۴۳۶. ۴۳۷. ۴۳۸. ۴۳۹. ۴۴۰. ۴۴۱. ۴۴۲. ۴۴۳. ۴۴۴. ۴۴۵. ۴۴۶. ۴۴۷. ۴۴۸. ۴۴۹. ۴۵۰. ۴۵۱. ۴۵۲. ۴۵۳. ۴۵۴. ۴۵۵. ۴۵۶. ۴۵۷. ۴۵۸. ۴۵۹. ۴۶۰. ۴۶۱. ۴۶۲. ۴۶۳. ۴۶۴. ۴۶۵. ۴۶۶. ۴۶۷. ۴۶۸. ۴۶۹. ۴۷۰. ۴۷۱. ۴۷۲. ۴۷۳. ۴۷۴. ۴۷۵. ۴۷۶. ۴۷۷. ۴۷۸. ۴۷۹. ۴۸۰. ۴۸۱. ۴۸۲. ۴۸۳. ۴۸۴. ۴۸۵. ۴۸۶. ۴۸۷. ۴۸۸. ۴۸۹. ۴۹۰. ۴۹۱. ۴۹۲. ۴۹۳. ۴۹۴. ۴۹۵. ۴۹۶. ۴۹۷. ۴۹۸. ۴۹۹. ۵۰۰. ۵۰۱. ۵۰۲. ۵۰۳. ۵۰۴. ۵۰۵. ۵۰۶. ۵۰۷. ۵۰۸. ۵۰۹. ۵۱۰. ۵۱۱. ۵۱۲. ۵۱۳. ۵۱۴. ۵۱۵. ۵۱۶. ۵۱۷. ۵۱۸. ۵۱۹. ۵۲۰. ۵۲۱. ۵۲۲. ۵۲۳. ۵۲۴. ۵۲۵. ۵۲۶. ۵۲۷. ۵۲۸. ۵۲۹. ۵۳۰. ۵۳۱. ۵۳۲. ۵۳۳. ۵۳۴. ۵۳۵. ۵۳۶. ۵۳۷. ۵۳۸. ۵۳۹. ۵۴۰. ۵۴۱. ۵۴۲. ۵۴۳. ۵۴۴. ۵۴۵. ۵۴۶. ۵۴۷. ۵۴۸. ۵۴۹. ۵۵۰. ۵۵۱. ۵۵۲. ۵۵۳. ۵۵۴. ۵۵۵. ۵۵۶. ۵۵۷. ۵۵۸. ۵۵۹. ۵۶۰. ۵۶۱. ۵۶۲. ۵۶۳. ۵۶۴. ۵۶۵. ۵۶۶. ۵۶۷. ۵۶۸. ۵۶۹. ۵۷۰. ۵۷۱. ۵۷۲. ۵۷۳. ۵۷۴. ۵۷۵. ۵۷۶. ۵۷۷. ۵۷۸. ۵۷۹. ۵۸۰. ۵۸۱. ۵۸۲. ۵۸۳. ۵۸۴. ۵۸۵. ۵۸۶. ۵۸۷. ۵۸۸. ۵۸۹. ۵۹۰. ۵۹۱. ۵۹۲. ۵۹۳. ۵۹۴. ۵۹۵. ۵۹۶. ۵۹۷. ۵۹۸. ۵۹۹. ۶۰۰. ۶۰۱. ۶۰۲. ۶۰۳. ۶۰۴. ۶۰۵. ۶۰۶. ۶۰۷. ۶۰۸. ۶۰۹. ۶۱۰. ۶۱۱. ۶۱۲. ۶۱۳. ۶۱۴. ۶۱۵. ۶۱۶. ۶۱۷. ۶۱۸. ۶۱۹. ۶۲۰. ۶۲۱. ۶۲۲. ۶۲۳. ۶۲۴. ۶۲۵. ۶۲۶. ۶۲۷. ۶۲۸. ۶۲۹. ۶۳۰. ۶۳۱. ۶۳۲. ۶۳۳. ۶۳۴. ۶۳۵. ۶۳۶. ۶۳۷. ۶۳۸. ۶۳۹. ۶۴۰. ۶۴۱. ۶۴۲. ۶۴۳. ۶۴۴. ۶۴۵. ۶۴۶. ۶۴۷. ۶۴۸. ۶۴۹. ۶۵۰. ۶۵۱. ۶۵۲. ۶۵۳. ۶۵۴. ۶۵۵. ۶۵۶. ۶۵۷. ۶۵۸. ۶۵۹. ۶۶۰. ۶۶۱. ۶۶۲. ۶۶۳. ۶۶۴. ۶۶۵. ۶۶۶. ۶۶۷. ۶۶۸. ۶۶۹. ۶۷۰. ۶۷۱. ۶۷۲. ۶۷۳. ۶۷۴. ۶۷۵. ۶۷۶. ۶۷۷. ۶۷۸. ۶۷۹. ۶۸۰. ۶۸۱. ۶۸۲. ۶۸۳. ۶۸۴. ۶۸۵. ۶۸۶. ۶۸۷. ۶۸۸. ۶۸۹. ۶۹۰. ۶۹۱. ۶۹۲. ۶۹۳. ۶۹۴. ۶۹۵. ۶۹۶. ۶۹۷. ۶۹۸. ۶۹۹. ۷۰۰. ۷۰۱. ۷۰۲. ۷۰۳. ۷۰۴. ۷۰۵. ۷۰۶. ۷۰۷. ۷۰۸. ۷۰۹. ۷۱۰. ۷۱۱. ۷۱۲. ۷۱۳. ۷۱۴. ۷۱۵. ۷۱۶. ۷۱۷. ۷۱۸. ۷۱۹. ۷۲۰. ۷۲۱. ۷۲۲. ۷۲۳. ۷۲۴. ۷۲۵. ۷۲۶. ۷۲۷. ۷۲۸. ۷۲۹. ۷۳۰. ۷۳۱. ۷۳۲. ۷۳۳. ۷۳۴. ۷۳۵. ۷۳۶. ۷۳۷. ۷۳۸. ۷۳۹. ۷۴۰. ۷۴۱. ۷۴۲. ۷۴۳. ۷۴۴. ۷۴۵. ۷۴۶. ۷۴۷. ۷۴۸. ۷۴۹. ۷۵۰. ۷۵۱. ۷۵۲. ۷۵۳. ۷۵۴. ۷۵۵. ۷۵۶. ۷۵۷. ۷۵۸. ۷۵۹. ۷۶۰. ۷۶۱. ۷۶۲. ۷۶۳. ۷۶۴. ۷۶۵. ۷۶۶. ۷۶۷. ۷۶۸. ۷۶۹. ۷۷۰. ۷۷۱. ۷۷۲. ۷۷۳. ۷۷۴. ۷۷۵. ۷۷۶. ۷۷۷. ۷۷۸. ۷۷۹. ۷۸۰. ۷۸۱. ۷۸۲. ۷۸۳. ۷۸۴. ۷۸۵. ۷۸۶. ۷۸۷. ۷۸۸. ۷۸۹. ۷۹۰. ۷۹۱. ۷۹۲. ۷۹۳. ۷۹۴. ۷۹۵. ۷۹۶. ۷۹۷. ۷۹۸. ۷۹۹. ۸۰۰. ۸۰۱. ۸۰۲. ۸۰۳. ۸۰۴. ۸۰۵. ۸۰۶. ۸۰۷. ۸۰۸. ۸۰۹. ۸۱۰. ۸۱۱. ۸۱۲. ۸۱۳. ۸۱۴. ۸۱۵. ۸۱۶. ۸۱۷. ۸۱۸. ۸۱۹. ۸۲۰. ۸۲۱. ۸۲۲. ۸۲۳. ۸۲۴. ۸۲۵. ۸۲۶. ۸۲۷. ۸۲۸. ۸۲۹. ۸۳۰. ۸۳۱. ۸۳۲. ۸۳۳. ۸۳۴. ۸۳۵. ۸۳۶. ۸۳۷. ۸۳۸. ۸۳۹. ۸۴۰. ۸۴۱. ۸۴۲. ۸۴۳. ۸۴۴. ۸۴۵. ۸۴۶. ۸۴۷. ۸۴۸. ۸۴۹. ۸۵۰. ۸۵۱. ۸۵۲. ۸۵۳. ۸۵۴. ۸۵۵. ۸۵۶. ۸۵۷. ۸۵۸. ۸۵۹. ۸۶۰. ۸۶۱. ۸۶۲. ۸۶۳. ۸۶۴. ۸۶۵. ۸۶۶. ۸۶۷. ۸۶۸. ۸۶۹. ۸۷۰. ۸۷۱. ۸۷۲. ۸۷۳. ۸۷۴. ۸۷۵. ۸۷۶. ۸۷۷. ۸۷۸. ۸۷۹. ۸۸۰. ۸۸۱. ۸۸۲. ۸۸۳. ۸۸۴. ۸۸۵. ۸۸۶. ۸۸۷. ۸۸۸. ۸۸۹. ۸۹۰. ۸۹۱. ۸۹۲. ۸۹۳. ۸۹۴. ۸۹۵. ۸۹۶. ۸۹۷. ۸۹۸. ۸۹۹. ۹۰۰. ۹۰۱. ۹۰۲. ۹۰۳. ۹۰۴. ۹۰۵. ۹۰۶. ۹۰۷. ۹۰۸. ۹۰۹. ۹۱۰. ۹۱۱. ۹۱۲. ۹۱۳. ۹۱۴. ۹۱۵. ۹۱۶. ۹۱۷. ۹۱۸. ۹۱۹. ۹۲۰. ۹۲۱. ۹۲۲. ۹۲۳. ۹۲۴. ۹۲۵. ۹۲۶. ۹۲۷. ۹۲۸. ۹۲۹. ۹۳۰. ۹۳۱. ۹۳۲. ۹۳۳. ۹۳۴. ۹۳۵. ۹۳۶. ۹۳۷. ۹۳۸. ۹۳۹. ۹۴۰. ۹۴۱. ۹۴۲. ۹۴۳. ۹۴۴. ۹۴۵. ۹۴۶. ۹۴۷. ۹۴۸. ۹۴۹. ۹۵۰. ۹۵۱. ۹۵۲. ۹۵۳. ۹۵۴. ۹۵۵. ۹۵۶. ۹۵۷. ۹۵۸. ۹۵۹. ۹۶۰. ۹۶۱. ۹۶۲. ۹۶۳. ۹۶۴. ۹۶۵. ۹۶۶. ۹۶۷. ۹۶۸. ۹۶۹. ۹۷۰. ۹۷۱. ۹۷۲. ۹۷۳. ۹۷۴. ۹۷۵. ۹۷۶. ۹۷۷. ۹۷۸. ۹۷۹. ۹۸۰. ۹۸۱. ۹۸۲. ۹۸۳. ۹۸۴. ۹۸۵. ۹۸۶. ۹۸۷. ۹۸۸. ۹۸۹. ۹۹۰. ۹۹۱. ۹۹۲. ۹۹۳. ۹۹۴. ۹۹۵. ۹۹۶. ۹۹۷. ۹۹۸. ۹۹۹. ۱۰۰۰. ۱۰۰۱. ۱۰۰۲. ۱۰۰۳. ۱۰۰۴. ۱۰۰۵. ۱۰۰۶. ۱۰۰۷. ۱۰۰۸. ۱۰۰۹. ۱۰۱۰. ۱۰۱۱. ۱۰۱۲. ۱۰۱۳. ۱۰۱۴. ۱۰۱۵. ۱۰۱۶. ۱۰۱۷. ۱۰۱۸. ۱۰۱۹. ۱۰۲۰. ۱۰۲۱. ۱۰۲۲. ۱۰۲۳. ۱۰۲۴. ۱۰۲۵. ۱۰۲۶. ۱۰۲۷. ۱۰۲۸. ۱۰۲۹. ۱۰۳۰. ۱۰۳۱. ۱۰۳۲. ۱۰۳۳. ۱۰۳۴. ۱۰۳۵. ۱۰۳۶. ۱۰۳۷. ۱۰۳۸. ۱۰۳۹. ۱۰۴۰. ۱۰۴۱. ۱۰۴۲. ۱۰۴۳. ۱۰۴۴. ۱۰۴۵. ۱۰۴۶. ۱۰۴۷. ۱۰۴۸. ۱۰۴۹. ۱۰۵۰. ۱۰۵۱. ۱۰۵۲. ۱۰۵۳. ۱۰۵۴. ۱۰۵۵. ۱۰۵۶. ۱۰۵۷. ۱۰۵۸. ۱۰۵۹. ۱۰۶۰. ۱۰۶۱. ۱۰۶۲. ۱۰۶۳. ۱۰۶۴. ۱۰۶۵. ۱۰۶۶. ۱۰۶۷. ۱۰۶۸. ۱۰۶۹. ۱۰۷۰. ۱۰۷۱. ۱۰۷۲. ۱۰۷۳. ۱۰۷۴. ۱۰۷۵. ۱۰۷۶. ۱۰۷۷. ۱۰۷۸. ۱۰۷۹. ۱۰۸۰. ۱۰۸۱. ۱۰۸۲. ۱۰۸۳. ۱۰۸۴. ۱۰۸۵. ۱۰۸۶. ۱۰۸۷. ۱۰۸۸. ۱۰۸۹. ۱۰۹۰. ۱۰۹۱. ۱۰۹۲. ۱۰۹۳. ۱۰۹۴. ۱۰۹۵. ۱۰۹۶. ۱۰۹۷. ۱۰۹۸. ۱۰۹۹. ۱۱۰۰. ۱۱۰۱. ۱۱۰۲. ۱۱۰۳. ۱۱۰۴. ۱۱۰۵. ۱۱۰۶. ۱۱۰۷. ۱۱۰۸. ۱۱۰۹. ۱۱۱۰. ۱۱۱۱. ۱۱۱۲. ۱۱۱۳. ۱۱۱۴. ۱۱۱۵. ۱۱۱۶. ۱۱۱۷. ۱۱۱۸. ۱۱۱۹. ۱۱۲۰. ۱۱۲۱. ۱۱۲۲. ۱۱۲۳. ۱۱۲۴. ۱۱۲۵. ۱۱۲۶. ۱۱۲۷. ۱۱۲۸. ۱۱۲۹. ۱۱۳۰. ۱۱۳۱. ۱۱۳۲. ۱۱۳۳. ۱۱۳۴. ۱۱۳۵. ۱۱۳۶. ۱۱۳۷. ۱۱۳۸. ۱۱۳۹. ۱۱۴۰. ۱۱۴۱. ۱۱۴۲. ۱۱۴۳. ۱۱۴۴. ۱۱۴۵. ۱۱۴۶. ۱۱۴۷. ۱۱۴۸. ۱۱۴۹. ۱۱۵۰. ۱۱۵۱. ۱۱۵۲. ۱۱۵۳. ۱۱۵۴. ۱۱۵۵. ۱۱۵۶. ۱۱۵۷. ۱۱۵۸. ۱۱۵۹. ۱۱۶۰. ۱۱۶۱. ۱۱۶۲. ۱۱۶۳. ۱۱۶۴. ۱۱۶۵. ۱۱۶۶. ۱۱۶۷. ۱۱۶۸. ۱۱۶۹. ۱۱۷۰. ۱۱۷۱. ۱۱۷۲. ۱۱۷۳. ۱۱۷۴. ۱۱۷۵. ۱۱۷۶. ۱۱۷۷. ۱۱۷۸. ۱۱۷۹. ۱۱۸۰. ۱۱۸۱. ۱۱۸۲. ۱۱۸۳. ۱۱۸۴. ۱۱۸۵. ۱۱۸۶. ۱۱۸۷. ۱۱۸۸. ۱۱۸۹. ۱۱۹۰. ۱۱۹۱. ۱۱۹۲. ۱۱۹۳. ۱۱۹۴. ۱۱۹۵. ۱۱۹۶. ۱۱۹۷. ۱۱۹۸. ۱۱۹۹. ۱۲۰۰. ۱۲۰۱. ۱۲۰۲. ۱۲۰۳. ۱۲۰۴. ۱۲۰۵. ۱۲۰۶. ۱۲۰۷. ۱۲۰۸. ۱۲۰۹. ۱۲۱۰. ۱۲۱۱. ۱۲۱۲. ۱۲۱۳. ۱۲۱۴. ۱۲۱۵. ۱۲۱۶. ۱۲۱۷. ۱۲۱۸. ۱۲۱۹. ۱۲۲۰. ۱۲۲۱. ۱۲۲۲. ۱۲۲۳. ۱۲۲۴. ۱۲۲۵. ۱۲۲۶. ۱۲۲۷. ۱۲۲۸. ۱۲۲۹. ۱۲۳۰. ۱۲۳۱. ۱۲۳۲. ۱۲۳۳. ۱۲۳۴. ۱۲۳۵. ۱۲۳۶. ۱۲۳۷. ۱۲۳۸. ۱۲۳۹. ۱۲۴۰. ۱۲۴۱. ۱۲۴۲. ۱۲۴۳. ۱۲۴۴. ۱۲۴۵. ۱۲۴۶. ۱۲۴۷. ۱۲۴۸. ۱۲۴۹. ۱۲۵۰. ۱۲۵۱. ۱۲۵۲. ۱۲۵۳. ۱۲۵۴. ۱۲۵۵. ۱۲۵۶. ۱۲۵۷. ۱۲۵۸. ۱۲۵۹. ۱۲۶۰. ۱۲۶۱. ۱۲۶۲. ۱۲۶۳. ۱۲۶۴. ۱۲۶۵. ۱۲۶۶. ۱۲۶۷. ۱۲۶۸. ۱۲۶۹. ۱۲۷۰. ۱۲۷۱. ۱۲۷۲. ۱۲۷۳. ۱۲۷۴. ۱۲۷۵. ۱۲۷۶. ۱۲۷۷. ۱۲۷۸. ۱۲۷۹. ۱۲۸۰. ۱۲۸۱. ۱۲۸۲. ۱۲۸۳. ۱۲۸۴. ۱۲۸۵. ۱۲۸۶. ۱۲۸۷. ۱۲۸۸. ۱۲۸۹. ۱۲۹۰. ۱۲۹۱. ۱۲۹۲. ۱۲۹۳. ۱۲۹۴. ۱۲۹۵. ۱۲۹۶. ۱۲۹۷. ۱۲۹۸. ۱۲۹۹. ۱۳۰۰. ۱۳۰۱. ۱۳۰۲. ۱۳۰۳. ۱۳۰۴. ۱۳۰۵. ۱۳۰۶. ۱۳۰۷. ۱۳۰۸. ۱۳۰۹. ۱۳۱۰. ۱۳۱۱. ۱۳۱۲. ۱۳۱۳. ۱۳۱۴. ۱۳۱۵. ۱۳۱۶. ۱۳۱۷. ۱۳۱۸. ۱۳۱۹. ۱۳۲۰. ۱۳۲۱. ۱۳۲۲. ۱۳۲۳. ۱۳۲۴. ۱۳۲۵. ۱۳۲۶. ۱۳۲۷. ۱۳۲۸. ۱۳۲۹. ۱۳۳۰. ۱۳۳۱. ۱۳۳۲. ۱۳۳۳. ۱۳۳۴. ۱۳۳۵. ۱۳۳۶. ۱۳۳۷. ۱۳۳۸. ۱۳۳۹. ۱۳۴۰. ۱۳۴۱. ۱۳۴۲. ۱۳۴۳. ۱۳۴۴. ۱۳۴۵. ۱۳۴۶. ۱۳۴۷. ۱۳۴۸. ۱۳۴۹. ۱۳۵۰. ۱۳۵۱. ۱۳۵۲. ۱۳۵۳. ۱۳۵۴. ۱۳۵۵. ۱۳۵۶. ۱۳۵۷. ۱۳۵۸. ۱۳۵۹. ۱۳

نباید ترا پند آموزگار،
 به جنگ برادر درشتی^۲ مکن!
 سرفراز^۵ با دانش و چرب‌گویی^۶،
 مگر گردد او اندرین^۸ جنگ^۹ رام!
 تو جان برادر گزین کن^{۱۱} ز گنج!
 به دینار با او^{۱۲} مکن^{۱۳} داوری!
 بدین زودی او را^{۱۵} سر آید زمان!
 یکی را ندیدم بدو^{۱۶} رای و^{۱۷} مهر!
 نباید^{۱۹} گرفتن خود این^{۲۰} کار تنگ^{۲۱}،
 بدان^{۲۳} تات بددل نخواند سپاه^{۲۲}،
 بده^{۲۷} تا نباشد رواتش^{۲۸} به رنج!
 به کار سپهری تواناتری^{۳۰}

بدو گفت فرزانه کای^۱ شهریارا
 ۳۰۸۵ گر از من همی بازجویی سخن
 فرستاده‌یی تیز^۳ نزدیک^۴ اوی
 بیاید^۷ فرستاد و دادن پیام
 بدو ده همه گنج نابرده‌رنج
 چو باشد ترا تاج^{۱۱} و انگشتری
 ۳۰۹۰ ننگه کردم^{۱۴} از گردش آسمان
 ز گردنده هفت اختر اندر سپهر
 تبه گردد او هم بدین^{۱۸} دشت جنگ
 مگر^{۲۲} مهر شاهی و تخت و کلاه
 دگر هرچ^{۲۵} خواهد^{۲۶} ز اسپ و ز گنج
 ۳۰۹۵ تو گر^{۲۹} شهریاری و نیک‌اختری

۱-ک ای ۲-ق: دلیری ۳-ل، س: آ: سز (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ق، ک (تیز لی، بی): تیز؛ (ل: آ: نیک؛ و: پیر)؛ متن ۴-ب: بد را بنزدیک؛ ل: آ: (تیز ق: آ): هم اکنون فرستاده‌ی نزد متن (= (ل: هسل آ: (تیز لی، بی، و): سرفراز و متن ۵-ل: س: ک: س: آ: (تیز ق: آ: ب)؛ عمل: نرم‌گویی؛ ق: (تیز ق: آ): آبروی؛ متن ۶-ده دستنویس: دیگر ۷-ق: آ: بیامد)؛ (ل: خود ازین)؛ ل: بگرده مگر او ازین؛ متن ۸-ده دستنویس دیگر ۹-س: آ: کار ۱۰-ل: (ل: به: و نه)؛ ۱۱-ک: جان ۱۲-ل: وی ۱۳-ک: یکی را ندیدم بدو ۱۴-ل: (ک: که گو کرده)؛ ۱۵-ل: (لی: روزی او)؛ ۱۶-س: آ: (تیز لی، بی، و: ب): پرو؛ متن ۱۷-ل: س: ک: ل: آ: (تیز لی، بی، و: ب): خود؛ (لی: جای)؛ متن ۱۸-ل: س: ل: آ: (تیز ق: آ: ب)؛ ا: ق: به جای این بیت آورده است:

ز گردنده: هفت اختر سوهند به طالع ننگه کردم ای هوشمند

۱۸-س، س: آ: (تیز لی، بی، و: ب): برین؛ ه: بر برین؛ متن ۱۹-ل: (ل: نشاید)؛ ۲۰-س: ک: (تیز لی، بی، و: ب): بدو؛ ق: (تیز ق: آ): پرو؛ ل: آ: (تیز بی، بدین؛ س: آ: (تیز بی، و): ترا؛ متن ۲۱-س: ق: ل: آ: (تیز لی، بی، و: ب): ننگه؛ متن ۲۲-ل: ک: (تیز لی، بی، و: ب): آ: پس ل: این بیت افزوده است:

بدو ده مگر بازگردد برت ز کین دور گردد بود بهرت (۱)

۲۲-ق: ک: (تیز بی، بده؛ متن ۲۳-ده دستنویس دیگر ۲۴-ب: نخوانند شاه)؛ س: یک دل بخواند سپاه؛ ق: ک: بدخو نخواند سپاه؛ س: آ: تاب بر دل نجوید سپاه؛ (ل: آ: تاز بدخواه آید گناه)؛ (ل: آ: متن ۲۵-ل: (تیز لی، بی، و: ب): ۲۵-س: آ: (تیز ق: آ): ل: آ: ب: و: ب:؛ هر چه؛ (لی: هر گاه)؛ متن ۲۶-ل: (تیز لی، بی، و: ب): ۲۶-ب: باید ۲۷-س: آ: بدان ۲۸-س: ق: ل: آ: (تیز لی، بی، و: ب): ز جانش (ل: آ: جایش)؛ نباشی؛ ک: (تیز بی، ب): ز جانش نمانی؛ (ل: آ: نمانی ز جانش)؛ متن ۲۹-ل: س: ل: آ: (تیز لی، بی، و: ب): و: پس از این بیت افزوده است:

بدو ده مگر شاد گردد بدان ز کین دور گردد شود بدگمان (س: آ: بهریان)

۲۹-ل: (ل: و: خود)؛ ۳۰-س: س: آ: (تیز لی، بی، و: ب): تو داناتری؛ متن ۳۱-ل: (تیز ق: آ): س: و: اینجا سرنویس دارد: دیگر پیغام فرستادن گو بنزدیک طلخند؛ بنداری (۳۰۹۵، ۳۰۸۴): فقال: إنه، علی ما أرى من أحكام النجوم، لا تطول مدته فداره بائع ما يمكن، و رثه جميع المسالك، و حکمه فی جمع الذخائر و الخزائن، و ارض من الملک بئاج و خاتم.

دگر باره رای^۱ نو افگند بن؛
 گزین^۲ کرد نیکاختری چرب گوی^۳،
 بگوش که پردرد^۴ و رنج ست گؤ،
 همی خواهد از داو^۵ کردگار،
 بتایی^{۱۴} ز جنگی برادر تو^{۱۵} چهار
 فروزندهی^{۱۷} جان^{۱۸} تاریک تست،
 که چون خواهد این^{۲۰} کار بیداد رفت؟
 هم از^{۲۳} گردش چرخ برنگذری
 جهانی پر از مردم^{۲۵} ریمن ست،
 که تنگ است ازیشان به ما^{۲۸} زمین
 هم از^{۳۱} نامداران پر خاشجوی،
 چرا ساخت طلخند^{۳۵} و گؤ رزه گاه؟

ز فرزانه بشنید شاه این سخن
 ز هرد برادر پر از آب روی
 بدو گفت گؤ: پیش^۵ طلخند^۶ شو^۷
 ازین گردش رزم^۴ و این کارزار^{۱۱}
 ۳۱۰۰ که گرداند^{۱۲} اندر دلت هوش و مهر^{۱۳}
 ز فرزانهی کو^{۱۶} بنزدیک تست
 بیوس از شمار ده و دو^{۱۹} و هفت
 اگر چند تندی^{۲۱} و کند آوری^{۲۲}
 همه گرد بر گرد ما^{۲۷} دشمن ست
 ۳۱۰۵ همان^{۲۶} شاه^{۲۷} کشمیر و فغفور چین
 نکوهیده باشم ازین^{۲۹} هر دو^{۳۰} روی
 که^{۳۲} گویند^{۳۳} کز^{۳۴} بهر تخت و کلاه

۱-نی: (نیز ق، ب، و): رانی؛ متن: ل، م، ن، ل، ۲، ۳، ۷، ۲ (نیز و): نگه ۳-ل، ۴-س، ۲: نیکاختر خوب گوی؛ متن: بازده دستویس دیگر ۴-م، ک، ل، ۲ (نیز ل-ن، ل، و، ب): برو؛ ۲ (نیز ب): شو؛ متن: ل، ق، هس، ق، ک، س، ۲ (نیز ن-و، ب): سوی ا متن: ل، ل، ۲ (ق، ل، م، ق، ل، ۲ (نیز ن-ل، و، ب): طلخند؛ متن: ک، م، ۲ (نیز ب، بنداری ۷-ص، ۲ (نیز ق، ۲): رو؛ (ب: گؤ؛ متن: دستویس دیگر ۸-ق، با درجه ب پس از این بیت افزوده است:

تتش در گذار و روان برگزند

دلش درده دست و جان مستند

۹-ل، ۲ (نیز ن-و، ب، و): چرخ؛ س، ۲: و جنگ؛ (ل، ۲: روز)؛ ک: کوشش و ج؛ متن: ل، ق، (نیز ق، ۲) ۱۰-ل، ۳: روزگار ۱۱-س، ق، ک، ل، ۲ (نیز ق، ل، ۲، ل، ۲، و، ب): دادگر؛ متن: ل، (نیز ل، ۲، ل، ۱۳-ق، آرد وی؛ س، ۲ (نیز ب، و): گرد آرد؛ متن: ل، ۱۳-ق، ک، که او دارد از یر-۱۲) متن: ل، ک، (نیز ل، م، ل، ۲، ب) ۱۴-ل، (ن: نثایی) ۱۵-ق، ۲: برادرت؛ و: ازین جنگ و بیداد؛ بنداری (۳۰۹۹، ۳۰۹۶): فاختار رجلا موسوماً بالعقل والذكاء، و أرسله الی طلخند، و أمره أن یقول له: إن أتحاک مرجع القلب مما أنت مصر علیه من المنايا؛ ۱۶-س (نیز ل، م، ب): نه (نیز ز) فروزندهی؛ متن: ل، ق، س، ۲ (نیز ق، ل، ۲، ب، و) ۱۷-س، م، ک، ل، ۲، س، ۲ (نیز ن-و، ب): فریبند؛ متن: ل، ق، ۱۸-ل، ۲ (رای): ۱۹-ل، (ب: چار) ۲۰-ل، (ار): در، س، ل، م، ب، این بیت بایست سپین پس و پیش شده است؛ ق، ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

براندیش ازین چرخ نایابدار

برس از چنین گردش روزگار

۲۱-ل، کندی؛ ق: گردی؛ متن: بازده دستویس دیگر ۲۲-س، ل، ۲ (نیز ن، م، و، ب): جنگ آوری؛ س، ۲: مهر آوری؛ متن: ل، (نیز ق، ۲) ۲۳-س، ۲ (نیز و): ازین؛ بنداری (۳۱۰۳، ۳۱۰۰): و لا ینسب ذلک الی مستورک الذی هو العادل بک عن سواه الطريق ۲۴-ل، ۲: ۲۵-ل، ۲: دشمن؛ متن: بازده دستویس دیگر ۲۶-س، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، م، ب، و): هم از؛ متن: ل، ق، ک، (نیز ق، ل، ۲) ۲۷-ل، حرر ۲۸-ل، ۲: سراسر؛ ب پس از این بیت افزوده است:

برسم چو ما جنگ سازیم و کین

هم از جنگ شتران ایران زمین

بنداری (۳۱۰۵، ۳۱۰۴): و لا یضی علیک أن حوالینا جماعة من الأعداء مثل ملک کشمیر و بنفیر و غیرهما ۲۹-س (نیز ل، م، ل، زین؛ ل، زین؛ ل، زین؛ متن: ل، ق، س، ۲ (نیز ل، م، و، ب) ۳۰-ل، (ب: سه؛ ل، ۲، هفت) (۳۱-س، ب: (نیز ل، م، ب): همه؛ متن: ل، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲) ۳۲-س، ۲ (نیز و): ۳۳-س، ۲ (نیز ق، ۲) ۳۴-س، ۲ (ق، ۲): ۳۵-ل، ل، ۲ (نیز ل، م، ل، و، ب): طلخند؛ متن: س، ۲ (نیز ب)

همان از گهر^۱ پاک زاده نی‌اند؟
همی^۲ دست‌بازند خویشان^۳ به خون؛
دوقشان کنی^۴ جان^۵ تاریکی من،
ببخشم، نعمتم که مانی^۸ به رنج؛
بیابی^{۱۱}، همان یاره^{۱۲} و تخت^{۱۳} عاج^{۱۴}
مگرت آرزو خود جزا^{۱۶} جنگ نیست^{۱۵}
به فرجام ازین بند^{۱۷} پشیمان شوی^{۱۸}

بزدبیک^{۲۲} طلخنند^{۲۱} تیره^{۲۳} روان،
ز شاهی و از گنج^{۲۷} و دینار و^{۲۸} چیز^{۲۶}
خردمندی^{۳۱} و رای و دیدار^{۳۲} اوی^{۳۴}

به گوهر مگر هم‌زاده نی‌اند؟
به گفتار ناپاک‌دل رهنمون
۳۱۱۰ ز لشکر گر آبی بزدبیک من
ز دینار و دیبا^۶ و از اسب^۷ و گنج
هم از دست من^۹ کشور و شهر و تاج^{۱۰}
ز مهتر^{۱۴} برادر ترا ننگ نیست^{۱۵}
اگر^{۱۷} بند من یک‌به‌یک^{۱۸} نشوی^{۱۹}

۳۱۱۵ فرستاده آمد چو باد دمان^{۲۱}
بگفت آنچه^{۲۴} بشنید و بغزود^{۲۵} نیز^{۲۶}
چو بشنید طلخنند^{۲۹} گفتار^{۳۰} اوی

۱-ص ۲ (نیز لن-و، ب)، بدر؛ متن = ل؛ بنداری: اصل طاهر ۲-ل همه ۳-ص (نیز لن، بی): ایشان؛ متن = ق-س ۴-ص (نیز ل، ۲، ب، و)؛ ل این بیت را ندارد؛ بنداری (۳۱۰۹، ۳۱۰۶)؛ و همما تقاتلنا علی التاج و التخت لفرقنا بكل سره، و أطلقوا فینا الألسنة، و زعموا أننا لسان من أصل طاهر ۴-ص، ق (نیز بی): درخشان کنی؛ (ل: کنی روشن این)؛ متن = ل، ک، ل، ۲، آ (نیز لن، ق، ۲، ب، و)؛ هـ: رای عرق (نیز ل): دیا و دینار ۷-ص، ص ۲ (نیز لن، بی-و، ب): اسبان؛ متن = ل (نیز ق) ۸-ص، س ۲ (نیز لن-و، ب): نخواهم که باشی؛ متن = ل ۹-ق: همان گنج با ۱۰-ص، ل: گنج و تاج؛ ص ۲ (نیز و): تخت عاج؛ متن = ل، ق، ک (نیز لن، ق، ۲، ب، و)؛ ۱۱-ل: ستانی، ۱۲-ق: بازه (۴) ۱۳-ص ۲ (نیز ل، ۲، و): طوق و تاج (ل: پساوند ندارد)؛ ل این بیت را ندارد؛ بنداری (۳۱۱۲، ۳۱۱۰)؛ و اینک این نهضت الی لم یأخذ علیک بالتاج و التخت ۱۴-ل، ک (نیز ق)؛ مهر؛ متن = ل، بی ۲ (نیز لن، بی-و، ب): بنداری: تخیک الأكبر ۱۵-ل: نیست ننگ- نیست جنگ ۱۶-ل: مگر آرزویت جزا؛ ص (نیز لن، بی): مرا آرزو جستن؛ ل (نیز ق)؛ مرا با تو خود آرزو؛ ص ۲ (نیز بی-و): ترا آرزو خود جزا (و: بجز)؛ متن = ق، ک (نیز ل، ۲، و): مگر جت؛ بنداری (۳۱۱۳)؛ و لا عار علیک و لا غضاضة تلحقک فی أن تجتج الی مصالحه اخیک الأكبر بل تكون بذلک محموداً عند ملوک البحر و البر ۱۷-و (و: وگر) ۱۸-ل: سربسر ۱۹-ل: (نیز ق)؛ بشوی ۲۰-ق: زین بیدای، ل ۲، آ (نیز لن، بی-و، ب): کلاوت؛ متن = ق (نیز ق)؛ ای این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنداری (۳۱۱۴)؛ و قد یصلحک إن قبلت، و إن لم تقبل ستندم حین لا یغنی التدم، و تعض علی بیدیک حین تزل یک القدم ۲۱-ق (نیز و): روان؛ ص، ل، ص ۲ (نیز لن-و، ب): آب روان؛ متن = ل ۲۲-ل، ص، ق، ل ۲ (نیز لن-و، ب): طلخنند؛ متن = ۲ (نیز بی) ۲۳-ق (بی: روشن)؛ ق ۲ از این بیت افزوده است:

بیام برادر بدو داد زود که بند برادر و برآورد سود

۲۴-ص (نیز بی-و، ب): آنچه؛ متن = ۲۵-ص، ل، ۲، آ (نیز لن، بی): ار گلت و بغزود؛ ص (نیز و): گلت و بیغزود؛ (بی: ار گلت و بغزود)؛ ل ۲، ب: گو گلت و بغزود؛ ق: بیامد بگفت و بیغزود؛ متن = ل (نیز ق) ۲۶-بی: چیز- نیز ۲۷-ل، ق: ۲۸-ص: بسیار؛ ل ۲: هرگونه؛ ص (نیز بی): گنج و دینار و (بی: حوز)؛ متن = ل، ق، ل، ۲، ص ۲ (نیز لن، بی-و، ب): بنداری (۳۱۱۵، ۳۱۱۶)؛ فأناه الرسول و أفی الیه الرساله فما نهجت فیه نلک العقاله ۲۹-ص، ک، ل، ۲، ص ۲ (نیز لن-و، ب): طلخنند؛ متن = (بی) ۳۰-ص، ل ۲ (نیز بی): او؛ ل: کند آوری؛ متن = ک، ص ۲ (نیز لن-و) ۳۱-بی: خردمندی (بی) ۳۲-ص (نیز بی): او؛ ل: رای مندآوری (حرف یکم بی نقطه)؛ ل ۲ (نیز ل): رای دیدار اوی (ل: ا)؛ متن = ک، ص ۲ (نیز بی، ق، ۲، ب، و)؛ ق این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ ل ۳ از این بیت افزوده است:
از آن کاسمان را دگر رای بود به گلت برادر نیامد فرود

به گفت برادر نیامد فرازا
 که مرکز مبادی^۲ جزاز^۵ چاره‌جوی^۳
 تفت سوخته بآتش^۸ هیرید^۷
 نبینم^۹ جزاز^{۱۰} چاره بازار تو
 تو خود کیستی زین بزرگ^{۱۲} انجمن^{۱۱}؟
 ز خورشید^{۱۳} تا پشت^{۱۴} ماهی مراست!
 که ت اندیشه‌های^{۱۶} دراز آمده‌ست^{۱۷}!
 از^{۱۸} آورد مردان و پیکار^{۱۹} پیل
 به رزم آمدی^{۲۱}، چیست رای درنگ^{۲۲}؟
 که روزت^{۲۴} ستاره بیاید^{۲۵} شهردا
 چو دیدی^{۲۸} که آمد به پیشت نشیب^{۲۹}!
 نخواهد^{۳۳} ترا دانشی نیک‌بخت!

از آن کاسمان^۱ را دگر بود راز
 چنین داد پاسخ که گژ^۲ را بگوی^۳
 ۳۱۲۰ بریده زوانت^۴ به شمشیر^۵ بد
 شنیدم همه خام‌گفتار تو
 چگونگی دهی گنج و^{۱۱} شاهی به من
 توانایی و گنج و شاهی مراست
 همانا زمانت^{۱۵} فراز آمده‌ست
 ۳۱۲۵ سپاه ایستاده چنین بر دو میل
 فراز آر لشکر بیلاری^{۲۰} جنگا
 چنان بینی اکنون ز من^{۳۳} دست‌برد
 ندانی^{۲۶} جز افسون و بند و^{۲۷} فریب
 از^{۳۰} اندیشه دوری^{۳۱} و از^{۳۲} تاج و تخت

همه پاسخ پادشاه^{۳۳} کرد یاد،
 فرستاده آمد همی زین بدوی^{۳۵}

۳۱۳۰ فرستاده آمد سری پر ز باد
 چنین تا شب تیره بنمود روی

۱- که لافک آسمان؛ س^۴ (نیز و)؛ همی آسمان ۲- (نیز لن، بی)؛ ار؛ متن = ل، س، ق، ل، س^۲، س^۲ (نیز ق، ل، س^۲، پ، و) ۳- بگو- جنگجو ۴- بق: نبودم هل: مگر؛ س^۲ (نیز لن، بی، پ، بی)؛ بجز؛ متن = ق، ک، س^۲ (نیز ق، ل، س^۲، و) ۵- س، ق، ک، س^۲ (نیز لن- و، بی)؛ زیانت؛ متن = ل، روانت ۶- (بی، بند- هیرمت (۱)) ۷- بق: آتش؛ ل، ز آتش؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل^۲ این بیت را ندارد ۸- ل^۲ (نیز ل)؛ ندیدم ۹- ل^۲ بجز ۱۰- ل^۲ (نیز ل، بی، پ، بی)؛ بجز ۱۱- (و: جوی)؛ ق (نیز لن)؛ تخت؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲- س، س^۲ (نیز لن، بی، و، بی)؛ شمار؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق، ل، س^۲، پ)؛ در قله‌های این بیت پس و پیش شده است؛ ل^۲ این بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۳- ک: خورشید ۱۴- ل: آب و ق، ک: بر ج؛ متن = س، س^۲ (نیز لن- و، بی)؛ بنداری (۳۱۲۳-۳۱۱۷)؛ وکان من جوابه آن قال: قل له من أنت؟ و من این لک التاج و التخت حتی تمن بهما هلن و تقوضهما الی؟ ۱۵- (ب: ز مابد) ۱۶- ل^۲؛ ک: اندیشگان؛ (و: که اندیشه‌های)؛ متن = ۱۷- ق: سربخت‌تان (یر کار آمدست)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۳۱۲۴)؛ و ما آراک ابلا و قد أطلت الأمل حين شارفت الأجل ۱۸- ل، س، س^۲ (نیز لن، بی، و، بی)؛ ز؛ ل^۲ (نیز ل)؛ به؛ (ق: ه)؛ متن = ق، ک (نیز پ) ۱۹- ق: لشکر وز آورد؛ ک، س^۲ (نیز و)؛ بی: کار و بی: کار؛ ل: میدان؛ و: پیکار؛ ل^۲؛ لرزان و بی: کار؛ بی: شمشیر بی: کار؛ س (نیز لن، بی، بی)؛ آوردگاه و ز پیکار؛ (ق: ییاورد میدان و پیکار)؛ متن = ل ۲۰- (ل: بر آرای)؛ ل: بیلاری لشکر فراز آر؛ (ق: گرازان تو لشکر بیلاری)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۱- ل^۲؛ اندرون؛ متن = ۲۲- س، ق، ک، س^۲ (نیز لن، بی، و، بی)؛ چندین درونگه؛ ل^۲؛ بیبی ز من جنگ و کین پلنگ؛ متن = ل ۲۳- س، ل، س^۲ (نیز لن- و، بی)؛ از من کتون؛ متن = ل، ق، ک (نیز و) ۲۴- ل: روز؛ (بی: دورت) ۲۵- ک: نیاید (۱) ۲۶- ک: نیستی؛ متن = ۲۷- ل: رای و؛ س^۲ (نیز لن، بی، بی)؛ جز از بند و السون مطلق؛ (و: جزاز رنگ و السون نداری)؛ متن = ق، ل^۲ (نیز ق، ل، س^۲، پ) ۲۸- س، ل، س^۲ (نیز لن، بی، ل، س^۲، و، بی)؛ دانی؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق، ل، س^۲) ۲۹- ک: ل^۲ (نیز بی)؛ نهیب؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰- ک: وز؛ (پ: ز) ۳۱- (ق: اندیشه دور) ۳۲- ق، س^۲؛ ز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۳- (و: نخواهد)؛ بنداری (۳۱۲۵-۳۱۲۳)؛ و آنک حين رأیت الأمر إیرا أخذت تخادعتی حلیة و مکر ۳۴- ق: پاسخش راهمی ۳۵- س (نیز لن، بی)؛ نزد لوی؛ (لن، بی)؛ آمدی نزد لوی؛ متن = ل، ق، س^۲ (نیز ق، ل، س^۲، و)؛ بنداری (۳۱۳۰-۳۱۳۱)؛ و جعلت الرسل تفرقه بینهمالی أن لیسوا

یکی کنده کنند پیش^۲ سپاه
بدین گونه^۳ تا و امش اندر گذشت^۵

فرود آمدند اندر آن^۱ رزمگاه
طلایه همی گشت^۳ بر گرد دشت

زمین شد به کردار دریای آب^۱
بگسترده بر کشور^۸ لاژورد^۹
هم آواز^{۱۱} کوس از دو پرده سرای^{۱۰}
سپه میمنه میره^{۱۲} برکشید^{۱۳}
در دستور فرزانه بر دست شاه^{۱۴}
که گوید^{۱۵} به آواز با^{۱۶} پیشرو،
کشیده همه تیغ‌های بنفش^{۱۷}
پیاده نباید که جنبد^{۱۸} ز جای^{۱۹}
نباشد^{۲۱} خردمند گر^{۲۲} مرد سنگ!
چگونه^{۲۶} خرامد به آوردگاه^{۲۵}
ز رخشنده خورشید^{۲۹} تا تیره خاک!
مرا^{۳۳} روشنایی دهد کردگار^{۳۴}

چو برزد سر از برج شیر آفتاب^۱
یکی چادر آورد^۶ خورشید^۷ زرد
برآمد خروشیدن کزه نای^{۱۰}
درفش دو شاو نو آمد پدید
دو شاه سرافراز در^{۱۳} قلب گاه
به فرزانه‌ی خویش فرمود گز
که بر پای دارید^{۱۷} یکسر درفش^{۱۶}
یکی از یلان پیش منهید^{۱۸} پای^{۱۹}
که هر کس که تندی^{۲۰} کند روز جنگ
ببینم که^{۲۳} طلخند^{۲۲} با این^{۲۵} سپاه
نباشد جزاز^{۲۷} رای^{۲۸} یزدان پاک
چنانستم^{۳۰} او مید^{۳۱} کز^{۳۲} روزگار^{۳۳}

۱- که اندرین ۲- (نیز ق ۲)؛ کرده: بشاری (۳۱۳۲)؛ فنزل الصکران فی مواضعها، و خنلق کل واحد منهما حوالی معسکه
۳- (و: گرد) ۴- س ۲؛ (نیز ق ۲، پ)؛ برین گونه: ل ۳؛ بدان گونه: (و: همی گشت؛ ب: وزین گونه)؛ متن: ل، س (نیز ل، ل، ل) ۵- س
ل ۲؛ (نیز ل، ل، پ، و، ب)؛ آن شب اندر گذشت؛ که در روز اندر گذشت؛ (ق ۳)؛ شب همی برگذشت؛ ل ۳؛ تیره شب درگذشت؛ متن: ل
ق این بیت را ندارد؛ ق در اینجا سرنویس دارد؛ گفتار در رزم طلخند و گو جهت مملکت ۶- (ل: او ز) ۷- که: خورشید ۸- س، ق، ل ۲
(نیز ل ۲)؛ گنبد؛ متن: ل، س، س ۲؛ (نیز ل، ق ۲، پ، و، ب) ۹- س، ق، ل، س ۲؛ (نیز ل، ل ۲)؛ لاجورد؛ متن: ل، ل ۲؛ (نیز پ، و) ۱۰- ل، س
کزنای ۱۱- (پ: آرای)؛ بشاری (۳۱۳۲-۳۱۳۶)؛ وبت الطلائع الی أن تبلیغ الإصباح، فارتفعت أصوات الكومات من الجانبین ۱۲- ل: ب
گسترید؛ ل، ن این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بشاری (۳۱۳۷)؛ و تزلزلت أعلام الملکین، و ترتبت العیامن و العیاسر ۱۳- ق (نیز ق ۲،
پ)؛ بر ۱۴- در پیش شاه؛ (ق ۳)؛ فرزانه بر دست ایشان پیای)؛ بشاری (۳۱۳۸)؛ و وقف کل واحد منهما فی قلب عسکره و بجنبه وزیره
و دستوره ۱۵- ل (پ: بر گوی) ۱۶- ل: کای ۱۷- ل، ک (نیز ل ۲، و، ب)؛ دارند؛ متن: س، ق، ل ۲، س ۲؛ (نیز ل، حرف چهارم بی نقطه)؛ ق ۲،
ل، پ ۱۸- س ۱؛ (نیز و)؛ منهند؛ (ب: نهند)؛ ل: مهتر (ب: منهند؟)؛ متن: ق، ل، ل (نیز ل، پ) ۱۹- ل ۲؛ خسید؛ (ب: ز کینه)؛ ل: نباید
که جنبد پیاده رفت = دستنویس دیگر ۲۰- س ۲؛ (نیز ل، ل، پ، و، ب)؛ تیزی؛ متن: ل (نیز ق ۲، ل ۲) ۲۱- ل: نباید ۲۲- ل، س، ق، ل: ما
(بی نقطه)؛ ق، ک، س ۲؛ (نیز ل، ل، و، ب)؛ با؛ ل ۲؛ (نیز ل، ل، پ)؛ با؛ متن تصحیح قیاس است ۲۳- (ق ۲، ل ۲)؛ بینیم؛ ل: نیشم (ک) ۲۴- ل، ل ۲
(نیز ل، ل، و، ب)؛ طلخند؛ متن: س ۲؛ (نیز پ) ۲۵- ق: آن ۲۶- س: چه گوید ۲۷- (ل: بجز) ۲۸- ل (آزاد) ۲۹- که: خورشید؛ در این بیت
بابت سپسین پس و پیش شده است ۳۰- (و: چنان دارم؛ ب: چنین است) ۳۱- ل، س، ق، ل ۲، س ۲؛ (نیز ل، و، ب)؛ اشید؛ متن: ک ۳۲- س
ل ۲؛ (نیز ل، ق ۲، ل، پ)؛ از؛ (و: ازین)؛ متن: ق، ک (نیز ل ۲، پ) ۳۳- ق ۳؛ کردگار- روزگار) ۳۴- ل، س، ل ۲؛ (نیز ل، ل، و، ب)؛ که؛ ما؛
(ل ۳)؛ همه؛ (ل ۳)؛ متن: ق، ک (نیز ق ۲، پ)؛ ل این بیت را ندارد

بگفتیم و^۲ طلخند^۳ نمود چهارم
 مرا بر دهد گردش هور و ماه،
 که یابید^۴ خود گنج آراسته!
 که اسب افگند تیز بر^۵ قلب گاه،
 نباید که بر وی فشانند^۶ گردا
 بپاید شدن تنگ بسته میان!
 ز رای تو آرایش جان کنم!
 چنین گفت با^۷ پاسیانان^۸ گاه^۹؛
 دهد گردش اختر^{۱۰} نیک بر^{۱۱}،
 به یزدان پناهِید و^{۱۲} دم درکشید^{۱۳}؛
 نه با او^{۱۴} سخن نیز^{۱۵} گفتن درشت!
 به پیش من آرید بسته دو دست!
 برآمد ز دهلیز پرده سرای

ز پند آزمودیم و^۱ چندی ز مهر^۲
 گر ایدونک^۳ بیروز گردد سپاه
 مرزید خون از پی خواسته
 وگر ناملوری بود زین سپاه
 ۳۱۵۰ چو^۴ طلخند^۵ را یابد^۶ اندر نبرد
 نیایش کنان پیش^۷ پیل زیان
 خروشی^۸ برآمد که فرمان کنیم
 و زان^۹ روی طلخند^{۱۰} پیش سپاه
 گر ایدونک^{۱۱} باشیم بیروزگر
 ۳۱۵۵ همه تیغها بکینه را^{۱۲} برکشید^{۱۳}
 چو یابید^{۱۴} گوی را نبایدش کشت
 بگریزدش از پشت آن^{۱۵} پیل مست
 هم آنکه خروشدین کز تنای^{۱۶}

۱- می، ک (نیز ل) آ، ب؛ ج- ح: ق: ز بیداد و ز داد: متن: د، ل، آ، س، ۲ (نیز ل، ن، آ، ب، و) ۲- ق (نیز ل): ۳: به مهر: ل: ز مهر چند: متن = ده دستریس دیگر ۳- (د، ب: ج- ح): ک: بگشتم و: متن = ۴- س، ق، ل: ۲ (نیز ل، ن، آ، و، ب): طلخند: س: ۵: بگفتم به طلخند و: متن = ۶- هل (نیز ل): ب: نمود چهار: ۷: نبرد ایچ ازین پنجا سوه مند: (ل): ز گفتار نمود طلخند (چهار): متن = (ب): بنداری (۳۱۳۹-۳۱۴۶): یافر جز دستوره آن یافر اصحابه بالآبیده و بالقتال ۸- (ق، ل، ی، ل، آ): ایدونک: ۹: ل: از ۳۱۴۷ و ۳۱۴۹: ۱۰: یک بیت ساخته و ۳۱۴۷-۳۱۴۹: و التلخنه است: ۱۱: این بیت را نافر را: پس از این بیت افزوده است:

مرزید خون از پی تاج و گنج که بر کس نماند سرای سپنج

۱۲- ق: طریقه: بنداری (۳۱۴۷-۳۱۴۸): و يقول لهم: لفا رقتم الظفر فلاتسكوا الدماء ۱۳- (ق، و، د: ل: آ: پیش در): ۱۴- ۲ (نیز ل): ۱۵- س، ل، ی، ق، ل: ۲ (نیز ل، ن، آ، و، ب): طلخند: متن = ک، س، آ (نیز ب: بنداری) ۱۶- (ل: ی): باید) ۱۷- س، ی، س، آ (نیز ل، ن، ب، و، ب): نشانند: متن = ل (نیز ل، ل، ی، آ، ب): (ب: جیش) ۱۸- ۱۴: خروشان: بنداری (۳۱۴۹-۳۱۵۲): ۱۹- (ق: ازان): ل: (روین) ۲۰- ل، ل، س، آ (نیز ل، ن، آ، و، ب): طلخند: ۲۱- (ب: بنداری) ۲۲- ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ی، ب، و، ب): کای: متن = ل، ل، آ (نیز ق، ل، آ): ۲۳- (ل: پاسیان (ل): ۲۴- ق: شاه: پس از این بیت افزوده است:

برآیم که بیروز گردد سپاه سرا بر دهد گردش هور و ماه (بیت ۳۱۴۷)

۲۵- (ل، ل، آ): ایدونک: ۲۶- ل: اختر گردش ۲۷- ق: بهر ۲۸- س، آ (نیز ل، ی): شما تیغها را همه: متن = د، و، زده دستریس دیگر ۲۹- ل: ۳۰- برکشید ۳۱- (ل: جیش) ۳۲- ل: درکشید: س، ی، س، آ (نیز ل، ن، ی، و، ب): دشمن کشید: متن = (ق) و (نیز ل، ل): ۳۳- ل: (نیز ل): ۳۴- (نیز ل، ن، ی، ب): گریه (حرف چهارم ی) بقیه: (ل): گریه: و: گیرند: ۳۵- متن = ق، ک، (نیز ل، آ، ب): ۳۶- س، ی، س، آ (نیز ل، ن، آ، و، ب): ۳۷- ل: این بیت و بیت سیمین و ناملرد ۳۸- ک: دوی همه: (ب: کوه): ق: آهسته از: متن = ل، س، ی، آ (نیز ل، ن، آ، و، ب): ۳۹- بنداری (۳۱۵۳-۳۱۵۴): و اما طلخند فانه ارضی رجاله یخلاف ذلك، و أمرهم بالقتل والنهب و القبض علی اخیه و حمله آسیرا مکففا ۴۰- ل، س، ی، کز تنای

گرابیدن^۲ گرزهای^۳ گران،
 تو گفتی سپهر روان بازگشتا
 ندانست کس^۷ پای^۸ گفتی^۹ - ز سرا
 همی دامن اندر کشید آفتاب!
 در و دشت بُد زیر خون اندرون^{۱۱}
 برانندند هر دو ز قلب سپاه
 که از باد زوبین^{۱۸} من^{۱۹} دور سزا
 نگه دار از آواز من جای^{۲۱} خویش
 چو دریای خون شد^{۲۲} سراسر زمین
 بگشتند^{۲۶} پیرامین کارزارا
 همی خون و^{۲۸} مفر اندر آمد به جوی

و زاندازه^{۳۱} آویزش^{۳۳} اندر گذشت!
 که ای جنگ سازان و گردان^{۳۴} نوا
 مدارید^{۳۵} ازو^{۳۶} کینه در^{۳۷} کارزار^{۳۸}

از^۱ آواز اسپان^۲ و بانگی^۳ سران
 ۳۱۶۰ همه^۵ کوه و دریا پر آواز^۶ گشت
 ز بس نعره و چاک چاک تیر
 ز رخشنده بیکان^۹ و پز^{۱۰} عقاب
 زمین شد بگردان^{۱۱} دریای خون^{۱۱}
 چو^{۱۳} پیل ژبان شاهزاده^{۱۲} دو شاه^{۱۵}
 ۳۱۶۵ خروشی برآمد^{۱۶} ز طلخند^{۱۷} و گز
 به جنگ^{۲۰} برادر مکن دست پیش
 همی این بدان گفت و^{۲۲} آن هم^{۲۳} بدین
 بلانی که بودند خنجر گزار^{۲۵}
 ز زخم دو شاه و دو^{۲۷} پرخاشجوی

۳۱۷۰ برین^{۲۹} گونه تا خور ز گنبد^{۳۰} بگشت
 خروش آمد از دشت و^{۳۳} آواز^{۳۴} گز
 هر آنکس که خواهد ز ما زیتهار

۱-س، ل، ۲ (نیز ق، ۲، ب)، ز، ا، ح، ن، ده دستنویس دیگر ۲-ل، ۲-گردان ۳-س، ل، ۲، س، ۴ (نیز ل، ق، ۲، ل، ب، و، ل، ۴، ب)، گرد، متن = و، ۴، ک (نیز ل) ۴-س، ۴: گزابدن؛ ل این بیت را بنادارد هـ: (ب: همان) ۵: در پس ز آواز ۷-ل، ۷-کین ۸-ل، ۸-ک، س، ۴ (نیز ل، ق، ۲، ل، ب، و، ل، ۴، ب): کیش (م-گفتی ۹)؛ (ل، ۲: گفتن)؛ متن = ل (نیز ب) ۹-س: درخشیدن تیر؛ (ل، ب): درخشنده بیکان؛ ل: درخشیدن تیغ؛ ل، ۴: درخشیدن بیکان (وزن درست نیست)؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و) ۱۰-ل، ۱۰ (ب: پزان) ۱۱-ل، ل، ب، و، ل، ۴، ب: چین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-س، س، آ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و): سـرو دست بد (س: در؛ ل، ۲، و: بر؛ س، ۴: بر) زیر سنگ (س: خاک) اندرون؛ (ل، ب، و، ل، ۴، ب: سرو دست بر (ل، ب: و، ل، ۴، ب، و، ل، ۴، ب): در) زیر خاک (ل: خال) عجین (ب: و زمین)؛ متن = ل، ۱۲-ل، دوه؛ (ق، ۲، ز) ۱۴-ل، ۱۴: ایستاده ۱۵-ق، ۱۵: ماه ۱۶-ل: برآمد خروشی ۱۷-ل، ل، س، آ (نیز ل، ب، ل، ۲، و، ل، ۴، ب، و): طلخند؛ متن = (ب) ۱۸-ل، ل، س، ۴ (نیز ل، ب، و، ل، ۴، ب): زوبین؛ متن تصحیح فیاسی است ۱۹-س، آ (نیز و، ۴، ب، ل، ۲، س از این بیت افزوده است؛

ننگهار تن پیش دستی مکن به جنگ برادر درشتی مکن

۲۰-س، س، آ (نیز ل، ب، و، ۴)، جنگ ای؛ متن = ل (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، و، ۴) ۲۱-س، ۲۱ (نیز ب): جان؛ س: من تن و جان؛ ق (نیز و، ل، ۴): از ل، من جان؛ (ل، ب): از هر جان (ل)؛ و: الساس من جان؛ ل، ب: ز؛ (ب: حوز) آزار من جان؛ ق: ز آواز من جان؛ ل: ز بدعا ننگهار تو جان؛ ا، متن = ل (نیز س، آ، ل، ز آواز) ۲۲-ق، ق (نیز ل، ب، و، ل، ۴، ب): حوز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳-س، آ (نیز ب، و، ل، ۴): هم آن ۲۴-ق، ق (جوشان) ۲۵-ب: خنجر گزار) ۲۶-س، ۲۶ (نیز ل، ب، و، ل، ۴، ب، و): نگشتند؛ متن = ل، س، ق، ل، ۴، س، آ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ۴، ب، و، ل، ۴، ب): حرف یکم بی نقطه) ۲۷-ل (نیز ل، ۲، شاه، دو؛ س، ل، ۲، س، آ (نیز ل، ب، و، ل، ۴، ب، و): شاهان؛ (ق: شاه آن دو)؛ متن = ق، ۲۸-ل (نیز ب، و، ل، ۴، ب، و، ل، ۴، ب، و): بدین؛ متن = ۲۹-ق؛ (چنین هم که تا خور ز گردون)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱-س، ۳۱ (نیز ل، ب، و، ل، ۴، ب، و): حوز نلدازه؛ ل: ز انبیره و اس (نیز و)؛ ز اندازده؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق، ۲، ل، ۲، ۲۲) ۳۲-ق، و، ق، س، ۳۲-ل، ل، ۳۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ۲): لوی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۵-ق، ۳۵ (نیز و)؛ نلدازم؛ (ل، ۴، ۳۶-ل، ۳۶)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۶-ق، ۳۶-ل، ۳۷-ل (نیز ل، ۴، کینه؛ متن = ل، ب، س، س، آ (نیز ل، ل، ۴، و، ب) ۳۸-ب: روزگار)

چو تنها بماند، نسازد درنگا
 بسی کشته شد در دم کارزارا
 رمه بی‌شبان شد^۵، شبان بی‌رمه^۱
 گز او^۸ را به آواز چندی^۹ بخواند،
 نگه کن به^{۱۱} ایوان و^{۱۲} دیوان^{۱۳} خویش،
 از آن^{۱۶} تیغ‌زن^{۱۷} نامدارانجمنا
 و زو^{۱۸} دار^{۱۹} تا زنده باشی سپاس،
 نه هنگام رای‌ست و روز^{۲۳} درنگا

شد از ننگ بیجان و پر^{۲۷} آب روی^{۲۶}
 فراز آمدندش^{۳۰} ز هر سو سپاه
 سپاهش^{۳۲} شد آباد و^{۳۳} با کام و شاد^{۳۴}
 بیاراست او را^{۳۵} پشنان چون سزیدا
 دل جنگ‌جوی^{۳۶} از غم آزاد گشت

بدان تا برادر پترسد^۱ ز^۲ جنگ
 بسی خواستند از یلان زینهار^۳
 ۳۱۷۵ پراگنده گشتند لشکر همه
 چو طلختند^۶ بر^۷ پیل تنها بماند
 که زو^۱ ای برادر به ایوان^۱ خویش
 نیایی^{۱۲} همانا بسی^{۱۵} زنده تن
 همه خوب‌کاری ز یزدان شناس
 ۳۱۸۰ که^{۲۰} زنده برفتی^{۲۱} تو از دشت^{۲۲} جنگ

چو بشنید طلختند^{۲۴} آواز^{۲۵} اوی^{۲۶}
 به مرغ^{۲۸} آمد از دشت^{۲۹} آوردگاه
 در گنج بگشاد^{۳۱} روزی بداد
 سزاوار بجلت هر آنکس که دید
 ۳۱۸۵ به دینار چون لشکر آباد گشت

۱-ن: ۲: نترسد؛ ۳: (به)؛ ۴: ای این بیت و این بیت و بیت سپین را ندارد. ۲: (ق)؛ ز طلختند هر آنکس که بد نامدار (وزن درست نیست)؛ ۳: ل: شد دست آویزش؛ (ن): بختند ازو کینه در؛ پیدااختند آلت؛ متن = بازده دستنویس دیگر؛ در ق: ق^۲ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است. هـ: ل: آ این بیت را ندارند؛ بنداوی (۳۱۷۵، ۳۱۸۵): قال: فتراحف الفریقان و تلاقی الجمعان و جرت وقعة عظيمة و ظهرت الغلبة لجزء عمل. س، ک، ل: ۲، س: ۲ (نیز بن ل: ۳، و: ب): طلختند؛ متن = (ب، بنداوی) ۴: ای (نیز بن، ل، ن: ۲)؛ (ب: بنداوی): متن = ل، س، ک، ل: ۲، ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، و: ب، و: آ)؛ س: ۲، ک: ۲، ل: ۲؛ که گو: ل: ۲؛ که او: ۹-۸: خندان؛ ق: بیت‌های ۳۱۷۶، ۳۱۸۰ و ندارد. ۱۰-۹: ل: (نیز بن، ل، ن: ۲، و: ب): آ؛ س: ۲؛ گزای؛ متن = ل، ق، ک: (نیز ق: ۲، ل: ۲، و: ب، و: آ)؛ ۱۱ (ل: ۳، و: ب): در بن: ۲؛ نگهبان)؛ ۱۲: (ب: جوی)؛ ۱۳: س: ۲؛ دربان؛ (ل، ن: ۲؛ کزبان)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۴: (ل، ن: ۲؛ بیایی)؛ ۱۵: ل: ۲؛ کسی؛ ۱۶: (ب: ازین)؛ ۱۷: (ل: ۲؛ تیغ‌وزن)؛ ۱۸: (ق: ۲؛ آوز)؛ ۱۹: (ل: ۳؛ دان تو)؛ ۲۰: (ب: بچو)؛ ۲۱: ل: ۲؛ برستی؛ ۲۲: ل: ۲؛ پیش؛ ۲۳: (و: زور)؛ بنداوی (۳۱۷۶، ۳۱۸۰)؛ و بقی طلختند و حده فی المحرک. فناده جز و أشار علیه بأن يعود الی ایوانه ۲۴: ل، ق، ل: ۲، س: ۲ (نیز بن ل: ۳، و: ب): طلختند؛ متن = س، ک، ۲۵: (ل: ۲؛ آوی)؛ ۲۶: ل: ۲؛ (نوری)؛ او: روری (پساونف ندارد)؛ (آ: او: رو)؛ ق: گو: از آن کارنو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷: (ق: ۲؛ بر از)؛ س: ل: ۲، ل: ۳؛ پس از این بیت افزوده‌اند:

چو تنها شد از رزمگه بازگشت ایبا حسرت و درد ابتاز گشت

۲۸: س: ۲؛ (نیز ق: ۲)؛ شهر؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۹: پیش؛ ۳۰: س: ۲؛ (نیز بن، ل، ن: ۲، و: ب): آوریدش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱: (ل: جوی)؛ ۳۲: س: ۲؛ (نیز بن، ل، ن: ۲، و: ب): سپاهی؛ متن = ل: (نیز ق: ۲، ل: ۲)؛ ۳۳: ق: ۲؛ (نیز بن، ل، ن: ۲، و: ب): جوی؛ س: از گاه (ق: ۲؛ آزاد و)؛ متن = ل، ک، ل: ۲، س: ۲؛ (نیز ل: ۳)؛ ۳۴: داد؛ س: ک، س: ۲؛ (نیز بن، ل: ۲، و: ب): یا (ق: ۲؛ از)؛ کام شاد؛ متن = ل، ل: ۲؛ (نیز ل: ۲؛ بیبا)؛ ۳۵: ل: ۲؛ (لشکر)؛ بنداوی (۳۱۸۱، ۳۱۸۲)؛ فداد و وضعت الحرب أوزارها و أخدمت نارها. ثم اجتمع من تفرق من عساکر طلختند علیه فظلع عنهم و أحسن الیهم و استأنف الأمر و عزم علی معاودة اللقاء ۳۶: ک: ۲؛ تیرگی؛ پ: پس از این بیت افزوده است:
 فرود آمدش سر پر از بادگرد دگر باره آهنگ بیداد کرد

که ای تخت را چون به پالیز خو^۱،
دلت را به زَنارِ افسون میند^۲،
روان آزده چشم‌ها دوخته^۳

یامی فرستاد نزدیک^۴ گز
برآنی^۵ که از من شدی بی‌گزیند^۶
به^۷ آتش بدی^۸ ناگهان سوخته^۹

دلش را ز مهر برادر بست^{۱۰} (۹)
به فرزانه گفت: این شگفتی بینا
توی^{۱۱} از پدر تخت را یادگار
هم از تاج‌داران توانا توری
ز گردنده خویشید^{۱۲} و از بخش^{۱۳} ماه
بگردد^{۱۴} چو مار اندرین^{۱۵} تیره‌خاک
به پیوند و آرم^{۱۶} او را بجوی^{۱۷} ۱۲

چو بشنید گز آن پیام درشت
۳۱۹۰ دلش ز آن سخن گشت اندوهگین
بدو^{۱۸} گفت فرزانه کای^{۱۹} شهریار
ز^{۲۰} دانش‌پژوهان تو داناتری^{۲۱}
مرا این درست‌ست^{۲۲} و گفتم^{۲۳} به شاه
که این^{۲۴} نامور تا نگرود هلاک
۳۱۹۵ به پاسخ تو با او^{۲۵} درشتی مگوی^{۲۶} ۲۳

۱-س (نیز، ن، ل، ن، ب)؛ چون به پالیز بر خار و (ن: خاک و؛ ل: چون خار) خوال^۱، س^۲ (نیز و)؛ چون به پالیز دو (و: بر) سرو نو
متن دل، ق، ک (نیز ق، ل، ب، ا، م، ق، آ: بخت؛ دل، ا، حرف یکم این واژه بی‌نقطه)؛ ل در اینجا سرنویس دارد؛ پیام فرستادن طلحند به گو
۲-ق (چنانی)؛ س^۳؛ درگزیند^۴؛ ق؛ به افسون چنین دو میند؛ ک (نیز ا)؛ بر از (ا: بر) بار افسون میند؛ متن = دوازده دستنویس
دیگر در س، ک، ل، ن، ب، ا، م، ق، آ، ل، ن، ی، بی‌بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ بیایی بیت‌های متن = ل، ق (نیز ق^۲)؛ هـ (ق: آ: بر؛ و: چو)
عـ: شوی؛ ل^۲؛ نت؛ (و: جهان)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷-س، ل، ن، ب، ا، م، ق، آ (نیز ل، ن، ی، و، ن، ب، ا، م، ق، آ: سوختی؛ متن = ل، ک (نیز ق^۲)
ل، ب، ا، م، ق، آ: ل، چشم دل دوخته؛ س، ی، آ (نیز ل، ن، ی، و، ن، ب، ا، م، ق، آ: ازها چشمها دوختی؛ ل^۲؛ کجا چشم آرم بردوختی؛ و)
ز نیکی همه دیده بردوختی؛ (متن = ک (نیز ق، ل، ب، ا، م، ق، آ: بیتهای ۳۱۸۸-۳۱۹۰ را ندارد؛ ل^۲؛ پس از این بیت افزوده‌اند:

ل: بیامد فرستاده نزدیک گو
ق: دلبری کن و جنگ شیران بسیج

۹-ل، ک، س، ل، ن، ب، ا، م، ق، آ: بیتهای متن تنها ق، ل^۲؛ آ آمده‌اند؛ ل^۲ به جای این دو بیت، بیت زیر آورده است:
چو پیغام بشنید پرمایه گو
یر از درد شد زان جهاندار نو

۱۰-ک (نیز ا)؛ به گو ۱۱-ق (ب، ن، ا، م، ق، آ: ای)؛ ک: فرزانه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲-س، ی، آ (نیز ل، ن، ب، ا، م، ق، آ: تولی؛ متن = ل، ل^۲؛ ل^۲؛ به
۱۴-ب)؛ تواناتری (پس او ندارد) ۱۵-ل، ی، آ: حو؛ ب، ک، ق؛ آ: چنین گفت مرید که؛ ل^۲؛ متن این را درستست ۱۶-ا (ک: گفتن) ۱۷-هـ
خرشید ۱۸-ل (نیز ل)؛ تابنده؛ ق، ی، آ (نیز ن، ب، ا، م، ق، آ: ز بخت؛ ک: ز بخت؛ ا)؛ و ز بخش)؛ متن = س، ل، ن، ب، ا، م، ق، آ (نیز ق، ل^۲؛ و، ن، ب، ا، م، ق، آ: به
ک، س، ی، آ (نیز ل، ن، ب، ا، م، ق، آ: آن؛ متن = ل، ل^۲؛ ق-ق: نیچند؛ ک؛ ل^۲؛ ق، ل^۲؛ و، ن، ب، ا، م، ق، آ: نگرده؛ ب: نقلت)؛ متن = ل، س، ی، آ (نیز
ق؛ در س^۲؛ حرف یکم بی‌نقطه) ۲۱-ق: اندران؛ ق (ا: زان)؛ ل، ی، آ: این بیت و اندرند؛ ل^۲؛ ق، ب، ی، آ: پس از این بیت افزوده‌اند:

ل^۲؛ آ: نباشد سخن سود گفتن بدوی
ب: نباشد همی هیچ همداستان

ق: پس از بیت یکم باز هم افزوده است:

۲۲-ک؛ او را ۲۳-ق (و: مگو)؛ ق: زمانه سزاید کنون هم بپروی ۲۴-ق (آ: زان)؛ ل: پیوند گفتار؛ س، ل (نیز ل، ن، ب، ا، م، ق، آ: پیوند
آرم؛ متن = ک، س، ی، آ (نیز و، ا) ۲۵-ل (نیز ق، ل، ب، ا، م، ق، آ: مجوی؛ ق: بازجوی؛ ل^۲؛ با او مجوی)؛ متن = س، ک؛ ل^۲؛ س، ی، آ (نیز ل، ن، ب، و، ن، ب، ا، م، ق، آ: در ل^۲؛ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است

سپه را همه سوی دریا کشید
 برابر فرود آمدند آن دو شاه^۴
 به گرداندرون کنده می ساختند^۷
 ۳۲۴۰ دو لشکر برابر^{۱۰} کشیدند صف
 بیاراست با میسره میمنه^{۱۲}
 دو شاه گرانمایه پر درد^{۱۲} و کین
 به قلب اندرون ساخته جای خویش
 زمین^{۱۷} قار^{۱۸} شد^{۱۹} آسمان شد^{۲۰} بنفش
 ۳۲۴۵ هوا شد ز گرو سپاه^{۲۱} آبنوس
 تو گفتی که دریا بجوشده می
 ز زخم تبریز^{۲۷} و گوپال و تیغ
 جو بر پیش^{۳۰} خورشید^{۳۱} دامن^{۳۲} کشید
 تو گفتی هوا تیغ بارده می
 ۳۲۵۰ از^{۳۳} افکنده گیتی^{۳۵} بر آن^{۳۶} گونه گشت

و ژان سو^۱ سپاه گز آمد پدید^۲
 که بودند یک با دگر^۵ کینه خواه
 چو^۸ شد ژرف آب اندر انداختند^۷
 سواران همه^{۱۱} بر لب آورده کفا
 کشیدند نزدیک^{۱۳} دریا بنه
 نهادند بر پشت پیلان دو^{۱۵} زمین
 شده هر یکی^{۱۶} لشکر آرای خویش
 ز بس نیزه و پرنیانی درفش
 ز نالیدن بوق و آوای^{۲۲} کوس
 نهنگ^{۲۳} اندرو^{۲۴} خون^{۲۵} خروشد^{۲۶} همی
 ز دریا بر آمد یکی^{۲۸} تیره^{۲۹} میخ
 چنان شد که کس نیز کس را^{۳۳} ندید
 به خاک اندرون لاله کارده می
 که کز گس نیارست بر سر^{۳۷} گذشت

۱-ب: حرسه؛ ل: از آن پس؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲-س: س (نیز ل: ن، و: ن، ۳-ب: سه راه پهنا (ل: به تنها) کشید؛
 متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ل، ۴-ب: ۱) ۳-۳-ب: (حفرودج) ۴-ل: سپاه هل (نیز ل: ل، ۵-ا: بایکدگر؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ در ا
 لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ در ق این بیت با بیت سببین پس و پیش شده است ۶-ل: (کنده بر) ۷-ل: (ساخته انداخته)
 ۸-ک: که؛ ل این بیت را نداده؛ بندهای (۳۲۳۹-۳۱۸۵): تردادت بینهما الرسل و تکررت الفراه فی اصلاح قات البین و لم الشعت من
 الجانین، فلم یزده طلختن إلا غلوا فی العصیان و تمادیا فی الطفیان، فبرزاقی عاکرهما الی ساحل البحر، و حفر کل واحد منهما
 حوالی عسکره خندقاً ألقى فیه الماء ۹-ا: (ل: جو) ۱۰-ا: (برآمد) ۱۱-ق: ز کین ۱۲-س: (نیز ل، و: ب:، میمنه میسره (پساونده ندارد)؛
 س: ی (نیز ل، ق، ل: بیاراسته میمنه میسره (پساونده ندارد)؛ ی (نیز ل، ق، ۲-ب: ۱) بیاراسته میسره (آ: میسر و) میمنه؛ ل: بیاراسته قلب با
 میمنه؛ متن = ل ۱۳-ل: بر پیش؛ (ل: ۲: در پیش) ۱۴-ل: (ل: ۲: با دارد) ۱۵-ل: (و: ابر پشت پیلان نهادند) ۱۶-س: س (نیز ل، و: کس: متن =
 یازده دستنویس دیگر ۱۷-س: از می ۱۸-ا: ق، س: ۲ (نیز ق، و: ا: ۱) تار: ل (نیز ق: تاز: متن = س: ی (نیز ل، و: ب: ان، ۲-ب: ۱) ۱۹-ک: د
 گشت ۲۰-س: ۲ (نیز ل، ق، ل: چون؛ متن = دو یازده دستنویس دیگر ۲۱-س: ۲ (نیز ل، و: ۲: سپه ۲۲-س: (نیز ل، و: آواز: ق: کوس و آواز)؛
 ق: بنالید بوق و یفرید؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ل: به قلب ۲۴-س: س (نیز ل، و: ل: اندرون؛ متن = ل (نیز ل، ق، ۲-ب: ۱) ۲۵-ب: (نیز ق: ق: خون؛ ل: (چون) ۲۶-ق: بنوشد ۲۷-س: (نیز ل، و: ل: ۲۸-ل: (نیز ق: ق: همنی ۲۹-س: س (نیز ل، و: ب: ان، ۲-ب: ۱)؛
 سرخ؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ل، ۲: و: ا: ۱) ۳۰-ل: جرخ ۳۱-ک: خورشید ۳۲-ل: (د: خامی) ۳۳-ک: دروی کشور؛ (ق: روی هامون؛ ل: ۲: ۳۴-ل: (نیز ل، و: ب: ۱)؛ س: ۲ این بیت و ق این بیت و بیت سببین را ندانند؛ به پس از این بیت ازوده
 است:

خروش و فغان ز آسمان برگذشت یکی رستخیزی پدیدار گشت

جهانپدید را دیده خیره پمانند جهان یکسر از گرد تیره پمانند

۳۴-ل: ل (نیز ل، ق، ۲: ب: ان، ۲-ب: ۱)؛ ل: از متن = ق، ی، س (نیز ل، و: ا: ۱) ۳۵-ل: (و: هامون) ۳۶-ل: (ب: ان، ۲-ب: ۱)؛ ل: ۳۷-ل: ۲: بر سر

دگر^۲ سر بریده فگنده شگون^۳
 سپاه اندر آمد همی فوج فوج!
 همه نعل اسپان ز^۴ خون پر ز^۵ گل
 زمین^{۱۱} دید برسان دریای نیل
 به آب و به نان^{۱۴} آرومند گشتا
 نه آرام دید و^{۱۸} نه راه^{۱۹} گریزا
 همه کشور هند گز^{۲۰} را سپردا

گرومی به کله اندرون^۱ پر ز خون
 ز تویا همی بخواست از باد موج
 همه دشت مغز^۴ و جگر بود و^۵ دل
 نگه کرد طلخند^۸ از^۹ پشت پیل
 ۳۲۵۵ همان^{۱۱} باد^{۱۲} بر سوزی طلخند^{۱۳} گشت
 ز باد^{۱۵} و ز غورشید^{۱۶} و^{۱۷} شمشیر تیز
 بر آن^{۲۰} زین ز زمین^{۲۱} بخت و بمردا

ز کمی بود^{۲۲} دل پر از درد و خشم^{۲۳}
 ز گیتی همه شادمانی گزین!
 همان^{۲۶} گنج گیتی نیرزد^{۲۷} به رنج!

به پیشی نهاده ست مردم دو چشم
 نه آن^{۲۳} مانند ای مرد^{۲۵} دانا، نه این
 ۳۲۶۰ اگرچند بفرزاید از رنج گنج

ندید^{۲۸} آن درفش سپه دار تو
 بگرده، بجوید^{۳۲} همه میل میل^{۳۳}

ز قلب چه چون نگه کرد گز^{۳۰}
 سواری^{۲۹} فرستاد تا^{۳۰} پشت^{۳۱} پیل

۱-نیز (ن-ب): کله درون؛ ز-فگنده درو؛ متن = ۲-ن (ن، ۲، ب: وگر) ۳-کد فزون ۴-س ۲ (نیز و): دست هل ۲ (نیز ل ۴): جو ۵-هل ۲ (نیز ل): به ۶-س ۲ (نیز ل): زیر ل ۲ (نیز ق ۲، ن، ۲، و): بودا (ن: بودا و) ۱-متن دل، س، ک (نیز ن، ب، ان، ۲، ب): در به این بیت پس از بیت ۳۲۵۰ آمده است: بداری (۳۲۴۰-۳۲۵۳): ثم انهم التقوا و جرت بیتهم وقعة عظيمة قتل فيها أكثر اصحاب طلخند، و بقى هو وحده فی المعركة. فنظر فرأی رجالة مجذلين و قد ارتطم بعضهم فی ذلك الخندق و بعضهم فی الصحراء ۸-ل-ل ۲ (نیز ل ن دل ۲، ب: طلخند؛ متن = ۲ (نیز ب) ۹-س: بران؛ ق: بران؛ ک (نیز ق ۲، ل، ۴، ل): از آن دل ۱۰-بر؛ متن = دل، س ۲ (نیز ل، ن، ل، ب، و، ل، ب) ۱۱-س: زوی ۱۱-ل: همه؛ ل ۲: همی؛ متن = سیزده دسترس دیگر ۱۲-۱۲ (ن: جادج) ۱۳-ل-س ۲ (نیز ل، ن، ۲، و، ب): طلخند؛ متن = (ن) ۱۴-ق: بیداه؛ س ۲ (نیز ق ۲، ب): راه؛ س (نیز ل، ن، ل، ب، ان، ۲، ب): نان و به آب؛ (ل ۲، ۳: راه و به آب)؛ متن = ل، دل ۲ (نیز و) ۱۵-ق: خاک؛ ک: ۱۶-س: خورشید ۱۷-ل: ز ۱۸-ل (ن: او) ۱۹-ل ۲، س ۲ (نیز ق ۲، و، ب): جای؛ متن = ل، ک (نیز ل، ن، ل، ب، ان، ۲، ب): این بیت را ندارد ۲۰-ل (ن: یل) ۲۱-ک (نیز ل، ن): تخت ز زمین؛ (ق: اسب ز زمین؛ ل ۲: روی زمین بر)؛ متن = یازده دسترس دیگر؛ ل ۲ این بیت را دو بار نوشته است؛ آلت های این بیت واپس و پیش کرده و آن را پس از بیت ۳۲۵۴ نوشته است ۲۲-ق: (و: کند) ۲۳-ک: از و خشم؛ (ن، ل ۲: خشم چشم (ل)؛ متن = یازده دسترس دیگر؛ این بیت را ندارد ۲۴-ق: او ۲۵-س، ک: ل ۲، س ۲ (نیز ل، ن، ۲، ب، ان، ۲، ب): پیر؛ متن = ل؛ ق (نیز ل ۲، س، ل، ب، ان، ۲، ب) پس از این بیت افزودند:

نه آنکس کزو دید هم ناز (ن: اسباب) و گنج
 خشمی مرد مانا همی کم خورد (ل)

له آن (ب: او) مانند خواهد کزو دید رنج
 سرتجام هر دو همی بگرده

۲۶-س: ۲ (نیز ل، ن، ب): همه؛ متن دل ۲۷-ق (نیز ل ۲): نه از رده بداری (۳۲۵۴-۳۲۶۰): عظم علیه ذلک فانحنی و هو علی ظهر الفیل، هل قریوس سرجه و خرجت روحه من الأسف و الملم ۲۸-ل ۲ (نیز و، ان، ۲، ب): بدیده متن = یازده دسترس دیگر ۲۹-ل: سپاهی ۳۰-س: نیز ل، ن، ل، و، ل، ب): از؛ ق: ل: بر؛ س: فرستادش از متن = ل، ک (نیز ق ۲، ل، ب، ان، ۲، ب): پیش ۳۲-س: نیز ل، ن، ل، ب، ان، ۲، ب): ک تا بر بویدا (ب: بوید بگردد)؛ که کرده بویدا) متن دل، ق، س ۲ (نیز ق ۲، ل، ۲، ۳: خیل خیل؛ ل: پیل میل)

کزو^۱ بود روی سواران بگش،
مگر^۲ چشم من تیره گون شد ز^۳ گرده؟
درفش سر نامداوان ندیدم^۴
سواران لشکر^۵ همه شاهجوی^۶
سختن‌ها همه پیش گو^۷ یاد کرد^۸
پیاده همی رفت گریان در میل^۹
رخ^{۱۰} لشکر از دود^{۱۱} پزمرده دید^{۱۲}،
به^{۱۳} جایی^{۱۴} برو پوست^{۱۵} خسته ندیدم
نشست از برش سوگوار و بزیندا
برفتی بر از درد و^{۱۶} خسته روان
و گرنه نزد بر تو بادی^{۱۷} دوست
تو رفتی و مسکین دلی مادرت
نیامد ترا پند من سودمند

بیند که آن لعل رخشان درفش
کجا شد که بنشست جوش^۱ نبرد؟
۳۲۶۵ سوار آمد و سر بر سر بنگرید
همه قلب‌گه دید^۲ پرگفت و گوی
فرستاده برگشت و آمد چو گرد^۳
سپهد فرود آمد از پشت پیل
برادر^۴ چو طلخند^۵ را مرده دید^۶،
۳۲۷۰ سراپای^۷ ۱۷ ۱۸ یکه‌یکه^۸ بنگرید
خروشان همی گوشت بازو بکند^۹
همی‌گفت: زار^{۱۰} ای نبرده جوان
ترا گزدیش اختر^{۱۱} بد بکشت
بیچید از^{۱۲} آموزگاران^{۱۳} سرت
۳۲۷۵ به خوبی بسی راندم با تو^{۱۴} پند

۱- (ب: کران) ۲- س ۳ (نیز لی، پ، و، ب): او نیست (ب: نیز) جویب؛ (ن: رفت و چون بود گرد) ۳- ۲ (ق: که این) متن ۴- ۵ (س: نیز لی، و، آ، ب): تیره تر شد ز؛ (ن: که برخاست ناگاه از رزم) متن ۵- ۶ (نیز ج: ق: این بیت را نمانده) ق: پس از این بیت افزوده است:

بیامد از آن روشایی پدید سوار آمد و سر بر بنگرید

بنامی (۳۲۶۴:۳۲۶۵): نظر جز قلم بر رایة آنخیه فنغذ فارما لی آتیه بجیره هدیدیدید) ۱- ۲ (ب: قلب کردند) (د: قلب‌گه دید) ۳- ۴ (نیز ل: کشور؛ ق: گشتن؛ آ: ایران) متن ۵- ۶ (د: دستویس دیگر ۸- ۹ (ل: رای جوی؛ ق: پر از جست جوی) ۱۰- ۱۱ (ق: یاد کرده یاد) ۱۲- ۱۳ (نیز ن: ق: ان: آ: او: متن = یازده دستویس دیگر: بنامی (۳۲۶۷:۳۲۶۵): فانصرفدو اخیره بالحوال ۱۱- ۱۲ (ق: رخ همچو نیل) ۱۳- ۱۴ (نیز ق: آ: بیامد: متن = سیزده دستویس دیگر ۱۳- ۱۴ (س: نیز ن: ل: و: ب): طلخند: متن = (ب) ۱۴- ۱۵ (س: نیز ن: بی، و، ن: ب): یافت: متن = ل (نیز ق: ل: آ: ۱۵- ۱۶ (نیز ق: دل: متن = سیزده دستویس دیگر ۱۶- ۱۷ (ل: نیز ق: آ: سرو پای: متن = سیزده دستویس دیگر ۱۸- ۱۹ (ل: وی) ۱۹- ۲۰ (نیز آ: سر بر سر: و: طلخند: متن = دوازده دستویس دیگر ۲۰- ۲۱ (نیز ل: که: ۲۱- ۲۲ (ل: جویب: بنامی (۳۲۶۸:۳۲۷۰): فترجل جزو مشی میلیون راجبیا یا کیا فرای آخاه علی تلک الحطال ففشته من رأسه الی قبعه فلم یجد به اثر ضریقه لا ریمه فعلم أنه مات حنفاً آنقه ۲۳- ۲۴ (نیز ن: ب): شاهی بکنده بی (نیز بی، و: ب): گفت (ب: بود: و: رفت) شاه یلند: س: آ: گشت شاهی یلند: ع: همه موی شاهی بکنده: ق: خروشید برسان شاه یلند: آ: خروش برآمد به ایر یلند: متن = ل (نیز ن: ل: جازوی)؛ ق: این بیت را نماند ۲۴- ۲۵ (ق: نیز ن: بی، و: جویب: متن = یازده دستویس دیگر ۲۶- ۲۷ (ن: بی، و: آ: ب: اختر گردش) ۲۷- ۲۸ (ق: باد ۲۸- ۲۹ (ن: از آموزگاران) (ل: آ: این بیت و بیت سببین را نمانده) ق: پس از این بیت افزوده است:

بیامد از بی تو بر از درد و غم ز مرگت شب و روز باشد هژم

۳۲۸۰ (نیز و): راندهام یا تو: س: ق: ک (نیز ن: بی، و، آ: ب): چری بسی راندم (ن: بی، و، آ: ب: راندهام) یا تو: (ل: چندان ۳) چندان) ترا دادم آن روز: متن = ل (نیز ق: نیز بی، و، آ: س: بی، و: پس از این بیت افزوده است:
هر آن شاه کو پند گرفته دهر نوشد، نوشد (ب: نوشد، نوشد) یکی جام زهر (۱)

جهانجوی طلخند^۱ را مرده دید،
سواران خروشان بر آن پهن دشت^۲،
همی گفت زار ای جهاندار^۳ نوا
به گو^۴ گفت کای شهریار بلند،
چنین رفت و این^۵ بودنی کار بود^۶،
که طلخند^{۱۵} بر دست^{۱۶} تو کشته نیست
ز کیوان و بهرام و خورشید^{۱۷} و ماه،
که بر خویشتن بر سر آرد زمان^{۱۳}
به نادانی و تیزی اندرگذشت
سراسر همه بر تو دارند چشم
خرد را به آرام دل کام ده
پر از گرد^{۲۲} و^{۲۳} گریان پیاده به^{۲۴} راه،
فرومایه گستاخ گردد بر اوی^{۳۸}

چو فرزنتی گزُو بدانجا رسید،
برآزش گریان بر آن کنده گشت^۲،
خروشان بقتلید^۴ در^۵ پیش گزُو
و زانپس^۷ بیاراست لب را به^۸ پند
۳۷۸۰ زمین زاری و سوگواری^{۱۰} چه سود
سپاس از^{۱۲} جهان آفرینت^{۱۴} یکی ست
همه^{۱۷} گفتی^{۱۸} گفته یومف به شاه
که چندان^{۲۰} بیچند^{۲۱} به رزم این^{۲۲} جوان
کنون کارِ طلخند^{۲۴} چون باد گشت
۳۲۸۵ سیامت چندان^{۲۵} پر از درد و خشم
بیازام^{۲۶} و^{۲۷} ما را دل^{۲۸} آرام ده
که چون^{۲۹} پادشا^{۳۰} را ببیند^{۳۱} سپاه
بگاهدش نزد^{۳۵} سپاه^{۳۶} آب روی^{۳۷}

لعل دل (نیز فن) ۲، و سبیا: طلخند؛ متن «سی (نیز لب) ۲»؛ و پردرد گشت: «سی (نیز فن، و) ۲، ب:»؛ بران پهن دشت: «ق، س:»؛ بدان کو
گذشت: «ک:»؛ و برکنده پوست: «ل:»؛ و برکنده موی: «ا:»؛ و برکنده گوشت: «ل:»؛ بریان و برکنده پوست: «متن = (ق ۲) ۳-۲ (نیز ق:»؛ و
الکنده گوشت: «ق:»؛ گوش (ل) ۱، ل (نیز ق:»؛ خروش (ق:»؛ خروشان)؛ سواران بر آن پهن دشت: «سی (نیز فن، و) ۲، ب:»؛ خروشش همی از
فلک: برگشت: «د:»؛ زن پیش تکرکس: برکنده گوشت: «ل:»؛ همی گفت زاری کنان پیش اوی: «متن =»؛ «ق، س:»؛ ب:»؛ لب این بیت و اندارتند
«سی (نیز لب) ۲، ب:»؛ بنطلید: «د:»؛ ل (ل:»؛ بر) ۶، «ق:»؛ سبهدار: «ب:»؛ جهانجوی: «بنداری (۳۲۷۱-۳۲۷۸):»؛ قم انه آنخذ فن البکاء و التحیب
فوصل وزیره و عزاء: «ل:»؛ ل (نیز ل:»؛ ل:»؛ از آن پس: «متن =»؛ «یازمه دستنویس دیگر ۸-»؛ فرزانه: «ق:»؛ چو بگشاد لب را: «متن =
سیزده دستنویس دیگر ۹-»؛ «ق، ل:»؛ ل (نیز فن، و) ۲، ب:»؛ «بلو:»؛ متن «بل:»؛ «سی (نیز ق:»؛ ل:»؛ و، «ا:»؛ در: «ا:»؛ لب این بیت پس از بیت
الزوده در ۳۲۷۵ بآید آمده است (سی این بیت را در جای خود نیز آورده است) ۱۰-»؛ ل:»؛ وای و بر سوگ و زاری ۱۱-»؛ «ل:»؛ «ب:»؛ رفت وین
۱۲-»؛ «د:»؛ «نیز ق:»؛ کار بوده: «ل:»؛ «دوینجا بیود) ۱۳-»؛ «ا:»؛ «حاج ۱۴-»؛ «ق:»؛ «آخرین مان) ۱۵-»؛ «س:»؛ «(نیز فن، و) ۲، و سب:»؛ طلخند: «متن =»؛ «ب:»
۱۶-»؛ «د:»؛ یاری ز تو ۱۷-»؛ «د:»؛ «هم این) ۱۸-»؛ «س:»؛ ل (نیز فن:»؛ «ا:»؛ «بودنی:»؛ متن «ل:»؛ «ق، س:»؛ «(نیز لب) ۱۹-»؛ «ک:»؛ خورشید: «س:»؛ «خورشید و بهرام
۲۰-»؛ «س:»؛ «(نیز فن، و) ۲، و) ۲، ب:»؛ «چندین:»؛ متن «ل:»؛ «ق، ک:»؛ ل (نیز ق:»؛ ل:»؛ «(نیز ق:»؛ ل:»؛ «ب:»؛ «۲۱-»؛ «ق:»؛ «بیچند) ۲۲-»؛ «ل:»؛ «آن:»؛ «رنج این) ۲۳-»؛ «د:»
جهان ۲۴-»؛ «سی (نیز فن، و) ۲، و سب:»؛ طلخند: «متن =»؛ «ب:»؛ «۲۵-»؛ «س:»؛ «ل:»؛ «(نیز فن، و) ۲، ب:»؛ «چندین:»؛ «س:»؛ «چندی:»؛ متن «ل:»؛ «ق (نیز ق:»؛ ل:»
بیت های ۳۲۸۵-۳۲۸۸ را بنقلد ۲۶-»؛ «س:»؛ «بیاری:»؛ «ق:»؛ «ب:»؛ «آرام) ۲۷-»؛ «ل:»؛ «حوج) ۲۸-»؛ «ل:»؛ «(نیز ق:»؛ «تو:»؛ متن «د:»؛ «زاده دستنویس دیگر
۲۹-»؛ «ق:»؛ «بختن:»؛ «۳۰-»؛ «ب:»؛ «پادشاه ۳۱-»؛ «ل:»؛ «بیت:»؛ «حرف یکم بی نقطه)؛ «ل:»؛ «نبنند) ۳۲-»؛ «ل:»؛ «ق:»؛ «(نیز لب) ۳۳-»؛ «د:»؛ «متن =»؛ «سی (نیز فن،
ق:»؛ «ب:»؛ «(نیز فن، و) ۲، و) ۲، ب:»؛ «حوج:»؛ متن «ل:»؛ «ق، ک:»؛ ل (نیز ق:»؛ ل:»؛ «(نیز ق:»؛ ل:»؛ «و) ۳۴-»؛ «ل:»؛ «که آید به:»؛ «ل:»؛ «بیاید ز:»؛ «ل:»؛ «این بیت را پس
از بیت ۳۲۸۳ نیز آورده است ۳۵-»؛ «س:»؛ «بگاهد بند ۳۶-»؛ «ل:»؛ «(نیز ل:»؛ «سب:»؛ «۳۷-»؛ «س:»؛ «از دوروی ۳۸-»؛ «س:»؛ «ق، ک:»؛ ل (نیز ق:»؛ ل:»؛ «ل:»
بدنی: «متن =»؛ «ل:»؛ «نیز فن، و) ۲، و) ۲، ب:»؛ «لب این بیت را پس از بیت افزوده در ۳۲۷۵ آورده است

که از گرد یکباره^۲ گردد تباد

خروشی ز^۳ لشکر برآمد^۵ بلند،
نباشید یک تن بدین^۶ رزمگاه^۴
همه^۹ ساختن باید و آفرین^{۱۰}
و زان^{۱۲} برمنش^{۱۳} یادگار منید^{۱۱}!
به مژگان همی^{۱۵} خون دل برفشاند^{۱۴} -
بدیشان بگفت، آنچ ازو هم شنود

ز ز ز و ز پیروزه^{۱۹} چوب ساچا
شد آن نامور^{۲۱} نامبردار هند -
سر تنگ تابوت کردند^{۲۴} خشکا
به راه و^{۲۶} به منزل فراوان نماند

بگردار جام^۱ گلابست شاه

۳۲۹۰ ز دانا خردمند بشنید^۳ بند
که ای نامداران و گردان شاه
که آن لشکر اکنون جدا نیست ازین^۸
همه پاک در زینهار منید^{۱۱}
از آنپس چو دانندگان را^{۱۴} بخواند؛
۳۲۹۵ ز بند آنچ طلخنند^{۱۷} را داده بود

یکی تنگ^{۱۸} تابوت کردش ز عاج
بپوشید رویش به چینی پرند^{۲۰}
به دیق^{۲۲} و به قیز و به کافور و مشک^{۲۳}
و زانجایگه^{۲۵} تیز لشکر براند

۱- س، ی، ل، آ (نیز: ن، ق، پ، و، ب): جامی؛ متن: د، ق، س، ق (نیز: ل، ن، آ، ی، ب): یک باد (به یکباره)؛ ل، آ: باد و از گرد؛ س، آ (نیز: ن، و، ن): گرد و از (س، آ: ز) باد؛ ق: شاید که او گردد؛ ل، آ: نباید که از باد؛ متن: د، س، ی، ب، آ: ۳۲۸۹ و ۳۲۹۱ یک بیت ساخته و س، ۳۲۸۹ ب و ۳۲۸۹ ب - ۳۲۹۱ آ را انداخته‌اند؛ س بیت های ۳۲۹۰ و ۳۲۹۱ را پس از بیت افزوده در ۳۲۷۵ ب و پیش از بیت ۳۲۸۸ (۳۲۸۸ ب) آورده‌اند؛ ی این بیت را ندارد؛ بنداری (۳۲۸۹-۳۲۷۹): و شکر الله تعالی علی انه لم تکن میتة فتلا علی یدہ، و اشار علیہ بأن یرکب حتی یراہ الناس فیسکنوا ۳- (ق: نشیند) ۴- (ی: به) هـ: برآمد ز لشکر عس (نیز ق: برین؛ ق: بدان؛ متن: ۷- (ی: همه بازگردید یکسر ز راه؛ متن: ۸- یازده دستنویس دیگر ۸- ل، س، ق، ل، آ، س، ق، ل، آ، ی، ب، و، ن، آ: زین؛ متن: ۹- (نیز: ل، آ، ی، ب، و، ن، آ: به هم؛ ۱۰- (ی: آید آئین و دین)؛ س، آ (نیز: آ): ساخته باید و (س، آ: آن) آفرین؛ (ق: آ: آفرین باد بر آن و این؛ ل، آ: ساخته باید و بافرین)؛ متن: ۱۱- دستنویس دیگر: بنداری (۳۲۹۰-۳۲۹۲): فرکب و نادای متادبه الا فرق بین العسکرین ۱۱- س، آ: منند ۱۲- ل، س، آ (نیز: ی، و، زین؛ (ب: وز)؛ متن: ۱۳- (ب، ی، ن، آ، ی، ب، و، ن، آ: برمنش) ۱۴- س (نیز: ن، ی، ن، آ، ب): همه مهتران را؛ ق، ی، آ (نیز: آ): وزانپس چو دانندگان را از آنپس؛ س، آ (نیز: ی، ب): پس آنگاه دانندگان را؛ (ی: و ازین پس (و: وزانپس) همه مهتران را)؛ متن: ۱۵- (نیز: ق، ل، آ، ی، ب، و، ن، آ: همه)؛ متن: ۱۶- (ی، ب، و، ن، آ: دو مژگان به خون دل اندر نشاند)؛ متن: ۱۷- دستنویس دیگر: (ق: از ۳۲۹۴ آ و ۳۲۹۹ ب یک بیت ساخته و ۳۲۹۸-۳۲۹۹ آ را انداخته است ۱۷- ل: طلخنند؛ متن: ۱۸- س، ل، ی، ب، و، ن، آ: این بیت را انداخته؛ این بیت تنها در ل، س، آ آمده است؛ بنداری (۳۲۹۵-۳۲۹۴): فلیصرفوا مستظلمین بظل الأمن و الأمان ۱۸- ل: تخت؛ س (نیز: آ): نیک (در س، حرف دوم بی نقطه)؛ ق، نغز؛ متن: ۱۹- یازده دستنویس دیگر ۱۹- (ی، ن، و، ز): که پیروزه و ز ز و از؛ متن: ۲۰- یازده دستنویس دیگر ۲۰- ل، س، آ: رومی پرند؛ (ب: دیبای سند) ۲۱- ق، ی، ک (نیز: ق، ل، آ، ی، ب، و، ن، آ: تاجور؛ متن: ۲۲- ل، ی، ب، و، ن، آ: در س، ی، ل، ی، ب، و، ن، آ: ب ل های این بیت پس و پیش شده است؛ یبایی ل های متن: ۲۳- (ی، ب، و، ن، آ: ل، آ، ی، ب، و، ن، آ: دق؛ ق: آ: دق)؛ متن: ۲۴- (ی، ب، و، ن، آ: س، ی، ک، س، آ: (نیز: ن، ی، ب، ی، ب، و، ن، آ: خشک (پسارند ندارد)؛ ل، آ: کافور و ز بوی مشک؛ (ق: کافور و قیرو به مشک؛ و کافور و قیرو و مشک)؛ متن: ۲۵- (ی، ب، و، ن، آ: (نیز: ن، ی، ب، ی، ب، و، ن، آ: زانکار)؛ ق: این بیت را ندارند ۲۶- (ق: از آنجایگه) ۲۶- که ره دود بنداری (۳۲۹۵-۳۲۹۶): ثم إنه عمل تابوتاً من العاج و وضع أخته فیہ و عادالی دار ملکه

گفتار اندر آگاهی یافتن مادر طلخند از مرگ طلخند^۱

۳۳۰۰ چو شاهان گزیدند^۲ جای نبرد
 همیشه به ره دیدبان^۳ داشتی
 چن^۴ از راه برخاست گرد سپاه
 ز بالا درفش گژ^۵ آمد^۶ پدید
 همی دیدبان^۷ بنگرید^۸ از دو میل
 ۳۳۰۵ نیامد^۹ پدید از^{۱۰} میان سپاه^{۱۱}
 که^{۱۲} لشکر گذر کرد^{۱۳} ازین روی^{۱۴} گروه^{۱۵}
 نه^{۱۶} طلخند^{۱۷} پیداه^{۱۸} نه پیل و درفش^{۱۹}
 ز بژگان فروریخت خون^{۲۰} مادرش!
 از آنیس^{۲۱} چن^{۲۲} آمد بدو^{۲۳} آگهی

بشد مادر از^۱ خواب و آرام و خورده
 به تلخی همی^۲ روز بگذاشتی!
 نگه کرد بینادل از دیده گاه^۳
 همه روی کشور سپه گسترید
 که بیند^۴ مگر تاج طلخند^۵ و پیل
 سواری برافگند از دیده گاه^۶
 گژ و هرگ^۷ بودند با او^۸ گروه^۹
 نه آن^{۱۰} نامداران ز زینه کفش!
 فراوان به دیوار برزد سرش^{۱۱}
 که تیره شد^{۱۲} آن فر^{۱۳} شاهنشهی

۱- تلخیر یافتن مادر طلخند از مرگ طلخند: تلخیر یافتن مادر از وفات طلخند و نحوها؛ و متن «س» ک. ل. ۲. س. ۲ سرنویس ندارد. ۲- ق. ۳: «پدیدند»؛ ۳- ق. (نیز و): «ز مادر بشد»؛ آیت‌های ۳۳۰۰، ۳۳۰۱ و ۳۳۰۲: «و کان اهما مضطربة تنظر ما تفر عنه تلک الرفة تجرف احشایها و تصطب فرانسها»؛ ک. س. ۴: «(نیز ل. ب. و. ن. ۲): «دیدبان»؛ (ن: دیدبانی (وزن درست نیست)؛ ل. ۲: دیدگان)؛ متن «س» و (نیز ق. ۲. ب): «س»؛ (نیز ق. ۲. ب. و. ن. ۲): «همه»؛ ل. ۲: «این بیت و بیت سپین را ندارد»؛ ل. بیت‌های ۳۳۰۱-۳۳۱۲: «راه هم ریخته است»؛ ۳۳۰۲، ۳۳۰۳، ۳۳۰۴، ۳۳۰۵، ۳۳۰۶، ۳۳۰۷، ۳۳۰۸، ۳۳۰۹، ۳۳۱۰، ۳۳۱۱، ۳۳۱۲: «پندوی (۳۳۰۱)»؛ و قد ارسلت علی العراب و یا یا حتی یا توها بالعبیر ۶- س. ۲: «(نیز ل. ن. آ. ب.)»؛ چو: «متن تصحیح قیاسی است ۷- س. دیدگاه ۸- درفش گو آمد زیاده»؛ ل. این بیت و بیت سپین را ندارد ۹- ل. ۲: «(نیز ل. ن. آ. ب.)»؛ دیده: «و متن «س» ق. (نیز ب.)»؛ ۱۰- «(ب. بنگریست)»؛ ۱۱- «(ب. بیند)»؛ ۱۲- ل. س. ق. ل. ۲: «(نیز ل. ن. آ. ب.)»؛ و ن. ۲: «ب. طلخند»؛ متن «س»؛ «دیدبان»؛ ک. این بیت را ندارد ۱۳- «(ب. بیامد)»؛ ۱۴- ق. ۲: «(ن. آ. ب.)»؛ (نیز و): «گروه»؛ ۱۵- س. «ب. دیدگاه»؛ ق. (نیز و): «آن بزرگوه»؛ ک. ل. ۲: «(نیز ل. ن. ق. ۲. ب. و. ن. ۲. ب.)»؛ از آن (ن. ن. آ. ب.): «(ن. آ. ب.)»؛ دیده گاه: «ل. نه طلخند و پیل و نه تاج و نه گاه»؛ متن «ل» (نیز ل. ۲): «ق. پس از این بیت افزوده است»:

ز طلخند چشم نشانی ندید
 که آمد درفش سپید پدید

۳۳۰۷ «(نیز ل. ب. و. ن. آ. ب.)»؛ چو: «ز»؛ متن «س»؛ ق. ل. ۲: «(نیز ق. ۲. ل. ۲)»؛ ۱۸- «گلفرد»؛ ۱۹- «(نیز ل. آ. ب.)»؛ س. و. ن. س. زان سوی؛
 س. ۲: «زین روی»؛ (ن. ق. ۲. ب. و. ن. آ. ب.)»؛ زین سوی؛ متن «ل»؛ ک. ل. ۲: «(نیز ب.)»؛ ۲۰- «راه سپاه»؛ ۲۱- س. ۳: «(نیز ل. ب.)»؛ هرکه: «متن «ل»»؛ ۲۲- «این»؛ (ب. آ. ب.)»؛ ۲۳- «(نیز و): «ز»؛ ۲۴- «ل»؛ (نیز ل. ن. آ. ب.)»؛ طلخند: «متن «س»»؛ (نیز ب.)»؛ ۲۵- «(ب. از)»؛ ۲۶- «ل»؛ فروریخت خون از مژه^{۲۷}؛ «(چو فراوان همی ریخت خون)»؛ متن «د» دستویس دیگر ۲۷- س. (نیز ل. ۲): «همه پرنیان خار»؛ «(چاک)»؛ شد در (ب. ۳): «برش»؛ ک. به خود اندرون غرقه گشته برش (د ۳۳۱۱)؛ «متن «ل» (نیز ل. آ. ب.)»؛ این بیت در س. پس از بیت ۳۳۱۰ و در آ. پس از بیت ۳۲۹۹ آمده است؛ س. ۲: «ب. ب. این بیت را ندارد»؛ ق. ل. ن. آ. ب. از ۳۳۰۸ و ۳۳۱۱؛ ب. یک بیت ساخته و ۳۳۰۸-۳۳۱۱ آ را انداخته اند (ق. بیت‌های ۳۳۰۹-۳۳۱۰ و پس از بیت ۳۳۱۴ آورده است)؛ ق. ۲: «به جای این بیت دوبیت زیر را آورده است»:

بیامد بر مادرش دیدبان
 ز طلخند جایی نداشت نشان
 درفش گو شاه آمد پدید
 بر آن دشت طلخند شد ناپدید

۳۳۰۸ «(نیز ق. ۲. ب.)»؛ و آنیس: «متن «س»»؛ ق. س. ۲: «(نیز ل. ب. ب.)»؛ ۲۹- «ل. س. ک. س.»؛ (نیز ق. ۲. ب. و. ن. آ. ب.)»؛ چو: «ک. متن تصحیح قیاسی است ۳۰- ل. به نام ۳۱- «(ن. آ. ب.)»؛ شد تیره»؛ ۳۲- «(ن. تاج)»؛ (ن. تخت)؛ این بیت را ندارد

۳۳۱۰ جهاندار طلخند^۲ بر زمین ببرد،
به ایوان او شد دمان^۵ مادرش
همه^۷ جامه بدرید^۸ و رخ را^۹ بکند
همه^{۱۱} کاخ^{۱۰} و تخت^{۱۳} بزرگی بسوخت
که سوزد تن خویش^{۱۵} بآیین^{۱۶} هند

سر^۳ گاه شاهی به گژو^۴ در سپرد،
به خون اندرون غرقه گشته برش^۶،
به گنجور و^{۱۱} گنج آتش اندر فگند
و زانپس^{۱۲} بلند آتشی بر فروخت،
از آن^{۱۷} سوگ^{۱۸} پیدا کند دین^{۱۶} هند

۳۳۱۵ چن^{۱۹} از مادر آگاهی^{۲۰} آمد به گژو
بیامد و را تنگ در بر گرفت
که ای مادر^{۲۳} مهربان گوش دار
نه من کشتم او را، نه یاران من
که خود پیش او دم توان زد^{۲۷} درشت؛
۳۳۲۰ بدو گفت مادر^{۲۸} که ای بدکنش

برانگیخت آن باره^{۲۱} تیزرؤ
پراز خون شده، خواهش^{۲۲} اندر گرفت:
که ما بی گناهیم^{۲۴} ازین کارزار^{۲۵}
نه گژوی گمان برد ازین^{۲۶} انجمن،
و را گردیش اختر بد بکشت
ز چرخ بلند آیدت سرزنش^{۲۷}!

۱-س.ک.بی.۲ (تیز لی.و.ا.ب.) جهانجوی؛ متن = دل (تیز لی ۲) ۲-ل.بی.س.۲ (تیز لی ۲، ا.ل.۲، و.ا.ب.) طلخند؛ متن = ک. (تیز لی) ۳-س.۲ (تیز لی، ا.ک. سرو؛ متن = ل. س.ک. (تیز لی ۲، ل.۳، و.ب. و.ب.) ۴-س. (تیز لی ۲، ا.ب. و.ب.)؛ جویا سپرد؛ س.؛ جویای سپرد (ل.گور را سپرد)؛ ک. شاهنش گو را سپرد؛ ل. شاهنشهی گو را سپرد (وزن درست نیست)؛ ق. تخت شاهی به جویا سپرد؛ متن = ل. ق. پس از این بیست افزوده است (ع. ۳۳۰۸)؛ ب.

بیامد که سوزد بآتش تنش یدان تا بنید رخ دشمنش

۵-س.ک.بی.۲ (تیز لی، و.ب. و.ب.)؛ دوان؛ (ل.۲، ا.ت.نوان)؛ متن = دل (تیز لی ۲) ۶-ل. سروش؛ (ب.د. کرده برش؛ ق.؛ فراوان به دیوار برزد سرش (ع. ۳۳۰۸)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۷-ل. همی ۸-ل. زده چاک. ۹-ق. کیسو ۱۰-ل. حور؛ ق. ۱۱-ل. بیت را نلارد ۱۱-س. (تیز لی، ل. بی. ب.) همان؛ متن = ل. بی. س. ۱۲-ل. (تیز لی ۲، ل. ۲، و.ب. و.ب.) ۱۳-ق. (تاج؛ ل. آگاه) ۱۴-ل. تاج ۱۵-ل. از آنپس؛ س.؛ و.ز. آنجا؛ آ. این بیت و بیت سبسن را نلارد ۱۵-س. ق. س. ۱۶-ق. (تیز لی، ل. بی. ب.؛ بر دین؛ ق. آئین)؛ کین؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷-ق. ک. (تیز لی؛ ب. زنان؛ و. در آنجا؛ متن = ل. ۱۸-ل. س. ق. (تیز لی)؛ سو که؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ پنداری (۳۳۱۴-۳۳۰۳)؛ فلما طلعت ایوان طلخند، و أحرقت جمیع ماکان له من الأتواب و الأسلحة، و أودت ناراً عظيمة و عزمت علی أن تلقی نفسها فیها علی آیین الهود و رسمهم ۱۹-ل. بی. س. ۲ (تیز لی، و.ب.)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۰-ل. (تیز لی ۲، ل. ۲)؛ آگاهی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۱-ق. بیاد؛ (ل.)؛ پ. پس از این بیت افزوده است؛ برآمد از آن خشم دودش بسر

۲۲-ق. پرورش ۲۳-ل. بدو گفت کای ۲۴-ق. (ل. ۲، ل. ۲، ا. من بی گناهیم)؛ متن = ۲۵-ل. زمین کارزار؛ ق. زمانی من بشنو و هوش دار؛ متن = ده دستنویس دیگر (تیز لی) ۲۶-ل. زمین؛ (و. بردهم از)؛ ق. کمین برد ازین؛ (ق.؛ کیه بود اندران؛ ب. گردان گمان نمردین)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۷-س. (تیز لی، و.ب.) برآرد؛ (ل. بی. ب.) خورد؛ (ل. شد)؛ پیش او دو برادر (ل.)؛ ق. همی گفت یا من سخنها؛ متن = ل. ق. س. ۲ (تیز لی ۲، و.ب. و.ب.)؛ پنداری (۳۳۱۵-۳۳۱۴)؛ فلما أعلم جیز بلذک تقدم راکضاً حتى أتاهها فأسکها و ضمها الی صدره، و اخذ یسلیها و یخیر أنه لم یباشر قتل اخیه و لا أخذ من اصحابه و ذویه، و أنه لم یست إلا تخف آنقه ۲۸-ق. آ. وراگفت مادرش

نخواند ترا نیک‌دل نیک‌بخت
 شاید^۲ که بر من شوی بدگمان
 نعام ترا^۱ کار^۷ شاه و سپاه^۳
 که را بود در سر خود^{۱۰} این گفت‌وگوی^{۱۹}
 شب و روز و^{۱۳} گردان سپهر آفرید
 نه اسب و نه گرز و نه تیغ^{۱۶} و کلاه^{۱۷}،
 ز تندی دلت بر^{۱۹} مدارا کنم،
 نیامد، ببینی به روشن‌گمان^{۲۳}!
 اگر^{۲۷} جان بپوشد به پولاد^{۲۸} ترک^{۱۳}
 به مردی^{۳۱} کسی یک نفس نشمرد
 به دادار^{۳۶} دارنده^{۳۷} کو راست کام^{۳۸}،
 بسوزم ز بهر^{۳۲} بداندیش را!

برادر کسی^۱ از بی تاج و تخت
 چنین داد پاسخ که ای مهربان
 بیارم تا^۳ گردن^۲ رزمگاه^۵
 که یارست^۸ شد پیش او رزم‌جوی^{۱۹}
 ۳۳۲۵ به دادار^{۱۱} کو داد و مهر^{۱۷} آفرید
 کزین^{۱۴} پس نبیند مرا مهر و گاه^{۱۵}
 مگر کین سخن^{۱۸} آشکارا کنم
 که او را^{۲۰} به دست کسی^{۲۱} بر^{۲۲} زمان
 که باید به^{۲۴} گیتی رهایی^{۲۵} ز مرگ^{۲۶}
 ۳۳۳۰ چنان^{۲۹} شمع رخشان^{۳۰} فرویزمرد
 وگر^{۳۲} چون^{۳۳} نعام^{۳۳} نگریدی^{۳۵} تورام
 که پشت^{۳۶} به^{۳۷} آتش تن^{۳۱} خویش را

۱- (ل: که گفت) ۲- (ن: نیاید بدنامی) (۳۳۲۲-۳۳۲۰): فلم تصدق أمة علی ذلک، وأخذت تعینة وتویخه ۳- ک: یا ۴- س: (نیز این
 له و ان ۲، ب: من ترادل آمنت از من: من بزاز (۹) متن = ل: ق: ک: (نیز ق: ل، ۳) ه: ق: کارزار - آن روزگار) ع: س: (نیز له، ن: ل، ۲،
 بی: همه ال: ج: (ب: همان) متن = ۷- س: آ: که چون بود: متن = ل: ق: ک: (نیز ق: ل، ۲) و: آ: از دولت این بیت دویست زیر ساخته
 است:

بیارم تا گردش روزگار
 نعام ترا گاه شاه و سپاه
 چه آرد به پیش تو با گاه کار
 که من بی گشام و یا پر گناه (۱)

۵- س: یاضت ۶- (ل: جنگجوی) ۱۰- س: ک: ل، ۲، س: ۲ (نیز ل، ن: ل، ۲، ب: خود در سر: (ل: آ: بودی اندر سر) متن = ل: (نیز ق: آ، ب،
 و: ق: لین بیته و اندر ۱۱- (ل: آ: ب: زخان) ۱۲- س: ق: (نیز ل: ل: مهر و ماه: ک: ل، ۲، س: ۲ (نیز ل، ن: ب، و: ن، ۲، ب: ماه و مهر: متن = ل: (نیز ق: آ،
 ل، ۲، ۱۴- ق: ل: (نیز ل، ن: ل، ۲، ب: ح: متن = د: د: دستنویس دیگر ۱۴- (ل: آ: ب: زخان) ۱۵- س: (نیز ل، ن: ل، ۲، ب: ماه: ق: ب: تخت و گاه: ل
 (نیز ق: آ، و: آ: تاج و گاه: (ل: آ: نیتند مهر و کلاه) متن = ل، س: ۲ (نیز ل، ن: ب) ۱۶- ل، ن: س: ل، ۲ (نیز ل، ن: ب: آ: تخت: س: آ: بخت: متن = ل، ق: ی
 ۱۷- (ل: آ: نه گاه) ۱۸- س: س: (نیز ل، ن: ب: حدیث: متن = ل، ۱۹- (ل، ن: ب: ز) ۲۰- س: ۲ (نیز ل، ن: ل، ۲، ک: کسی را ۲۱- (ل: ل: ابر دست کسی)
 ۲۲- ل: بد ۲۳- (ل: آ، و: آ: روان: ق: مگر بر سرشش زمان: ل: که مردم رهایی نیابد از آن: ل، ۲ (نیز ل، ن: ب: نیاید (ب: بیامد) ببینی به
 روشن‌گمان (ل: آ: روان: ق: بیامد به پستی به روشن‌روان: (ق: بیاید ببیند به روشن‌روان) متن = س، س: ۲ (نیز ل، ن: ب، ل، ۲) ۲۴- س: ز
 ۲۵- (رهایی به گیتی) ۲۶- س: ن: متن = ۲۷- وگر ۲۸- ک: ل، ۲ (نیز ل، ن: ب، ل، ۲) پولاد و متن = د: د: دستنویس دیگر ۲۹- ق: ک: ل، ۲ (نیز
 ق: ل، ۲، ب: آ: چو آن: متن = ل، س: ۲ (نیز ل، ن: ل، ۲، ب: آ: س: کیهان: (ل: تابان) ۳۱- ل: کیش ۳۲- س: ق: ک: س: ۲ (نیز ل، ن: ق: آ، ب: و:
 ل، ۲، ب: آ: اگر: متن = ل: ل: (نیز ل، ۲) ۳۳- س: ن: متن = (ل: آ: چه: ل، ۲، خود) متن = یازده دستنویس دیگر ۳۴- (ل، ن: آ: بامان) ۳۵- س: س: ۲
 (نیز ل، ن: ب: بیگریدی ۳۶- س: ل: (نیز ل، ن: ل، ۲، ب: آ: دارای: متن = ل: ق: ک: (نیز ق: ل، ۲) ۳۷- س: ق: داننده: متن = سیزده دستنویس
 دیگر ۳۸- س: ل، ۲ (نیز ل، ۲، آ: نام: متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۹- س: ل، ۲ (نیز ل، ن: ب: وگر نه: س: آ: که گرنه: متن = ل، ۴۰- (زیر) ۴۱- ل:
 بر (ن: ۴۲- (ل: ن: مهربی ۴۳- (ل: بیاید: مراد) بدلی (۳۳۲۲-۳۳۲۳): فحلف لها علی ذلک بالایمان المخلقة. ثم قال لها، وإن کذبینی
 فبما أقول أعرفت نفسی وجزم علی ذلک

بزرگان و دانادل و بخردان^۲
 که چون رفت پیگار شاه^۵ و سپاه،
 یکایک^۷ بگفتند با تیزویر^۸
 نه^{۱۲} بر یکدگر برگشادند^{۱۳} لبا

۳۳۵ جهانداد بنشست با موبدان^۱
 صفت کرد^۲ فرزانه آن^۴ رزمگاه
 ز دریا و از کتله و^۶ آبگیر
 نخفتند^{۱۰} ازشان^۹ یکی نیز^{۱۱} شب

جهانديدگان خواستند آبنوس^{۱۵}:
 دو مرد گرانمایه و^{۱۸} نیکخوی^{۱۷}
 به روی اندرآورده روی سپاه
 خرامیدن لشکر و شهریار^{۲۲}
 دو شاه^{۲۷} سرافراز^{۲۸} با فز^{۲۹} و تاج
 صفت کرده آرایش^{۳۲} کارزار
 مبارز که اسب افگند بر^{۳۵} سپاه^{۳۶}

ز میدان چو برخاست آواز^{۱۴} کوس
 ۳۳۵۰ یگی تخت کردند ازو^{۱۶} چارسوی^{۱۷}
 همانند آن^{۱۹} کتله^{۲۰} و^{۲۱} رزمگاه
 بر آن تخت صد^{۲۲} خانه^{۲۳} کرده نگار
 پس آنگه دو^{۲۵} لشکر زساج و زعاج^{۲۶}
 پیاده پدید اندرو^{۳۰} با^{۳۱} شوار
 ۳۳۵۵ از^{۳۳} اسپان و پیلان و دستور^{۳۲} شاه

۱-س: ۲ (نیز لن-بیا): هندوفا؛ متن = ۱-س: ۲-س: ۲ (نیز لن-بیا): بزرگان دانای (ک، س، ل، ن، ق، ۲، ب، ۲: دانا و) روشن روان؛ متن = ل-۳ (ق: چنین گفت) ۴-ل: راه ق، ل، ۲، س: ۱: از: (ل، ۲: ازان؛ متن = س، ک، (نیز لن، ق، ۲، ل، ی، ب، و، ان، ۲، ب، ۲: هل (نیز ق): جنگ؛ (ب: جشایه)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۵-ق: ز کتله و: ل، ۲ (نیز آ): کتله و زنان س (نیز لن، ل، ن، ۲، ب، ۲: دوروی و (ل: جوب) از (ن: ۲: ز) کتله و: س، ۲ (نیز و): دوروی و (و: بد) کتله و: متن = ل، ک، (نیز ق، ل، ۲، ب، ۲) ۷- (ب: یکی یک،) متن = ۸- (ق: ۲: بیا): ک، ل، ۲: برنا و بیا: س، ۲: با مرد بیا؛ (ل: گرختند برنا و بیا: ل، ۲: بد بگفتند یکسر بدان تیزویر): متن = ل، س، ق (نیز لن، و، ب، ۲: بفلوی (۳۳۴۷، ۳۳۴۳): فیترا الرسل فی بلاد الهند و جمعا العلماء عند الملک فأوقفهم علی صورة المعترک و ماجری فیہ ۹- (ب: بنخفتند) ۱۰-ل: زیشان ۱۱-ل، س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز لن-بیا): تیره؛ متن = ک، ۱۲-ل، ۲ (نیز ل، ۲): که ۱۳- (ب: برگشاد و (د، ۱۱) ۱۴-ق-س، ۲ (نیز لن، ق، ۲، ل، ی، ب، ب، بیا): آوای؛ متن = ل، س، (نیز ل، ۲) ۱۵-ل: جهاننیدیدگان ساختند آبنوس؛ ق: جهان گشت بر گونه ستدروس؛ ل، ۲ (نیز ل، ۱): جهان تیره گون گشت چون آبنوس؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶-ل، ۲ (نیز ق، ۲): از: س (نیز ل، ۲): بر: ق، س، ۲ (نیز بیا): ازان؛ (ن، ل، ی، ن، ۲: بد زو: و، آ: پس؛ متن = ک، ۱۷-س، س، ۲ (نیز ق، ۲: بد، ن، ۲): سو-خو؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۸-س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز لن، ل، ن، ۲، و، ب، ۲: گرانمایه؛ متن = ل، ک، (نیز ق، ۲): بگره از: (ل، ۲: بدان حامن): متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰-ل: کتله (د، کتله؟) ۲۱- (ن: (وین) ۲۲-س، ن: ده: بر: ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، ان، ۲، ب، ۲): شد: ل: نخته شد؛ (و: نخته بر): متن = ل، (نیز ل، ی، ل، ۲، ب، ۲): بنماری: سوزو و فیه مائة ۲۳-ل: (و: خطه) ۲۴- (ن، ن، ۲: بد لشکر شهریار و: لشکر نامدار؛ س (نیز ل): خرامید لشکر بر شهریار؛ متن = ق، ک، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ل، ۲، ب، ۲): ل، ۱) از ۲۳۵۲ و ۳۳۵۳ یکا بیت ساخته و ۳۳۵۲-۳۳۵۴ را انداخته است؛ بنماری (۳۳۵۲، ۳۳۴۸): فخلوا و باتوا لیلتهم لی غلک اللکر حتی أصبحوا فاستحضروا الأبنوس و عملوا تختا و سوزو و فیه مائة بیت ۲۵-س، (نیز لن، ل، ن، ۲، ب، ۲: برو کرده؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۶-ل، ۲: عجاج و زساج ۲۷-س، ۲: لشکر ۲۸-ل: گرانمایه ۲۹- (ق: بیل) ۳۰-ق: (نیز ل): اندرون؛ ل، ۲ (نیز ل، ۲، ل، ۲: بدو القرون؛ س، ۲ (نیز ب): بفند القرون؛ متن = س، ک، (نیز ل، ق، ۲، ان، ۲، ب، ۲) ۳۱-ق: از ۳۲-ل: صفی کرد او لشکر؛ ق: همان رفتن و بخشش؛ ل، ۲ (نیز ق): همه کرده آویزش (ق: ۲: آرایش)؛ س، ۲ (نیز ل، ۲): صف و گرد و (ل: گردش) آویزش؛ (ل: دو صف کرده آویزش)؛ متن = س، ک، (نیز لن، ن، ۲): پس از تصحیح آویزش به آرایش؛ نیز = ق، ۳) ۳۲-ل، ۲ (نیز لن، ل، ن، ۲، ب، ۲، ان، ۲، ب، ۲): ز: متن = ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ۲): دستور و متن = ۳۵-س، (نیز لن، ل، ن، ۲، ب، ۲): با: متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۶- (ق: دو راه)

سر بارها^۱ پیش او برگشاد^۲
بدو گفت کای پیر پاکیزه‌رای،
تن و^۵ لشکر و پادشاهی^۶ یکی‌ستا
و زان^۸ روشنی‌بخت^۹ و آن دستگاه،
اگر^{۱۱} مردگان را برآرد^{۱۲} ز خاک^{۱۰}
یکی دارد این رای را با تو دست^{۱۵}،
همان گنج و^{۱۷} برمایه گنجور من،
بزرگی مرا در کم و^{۱۸} بیش تستا

بیامد بر رای و نامه بداد
چو برخواند آن نامی شاه^۳ رای
ز کسری مرا گنج^۴ بخشیده نیست
۳۴۱۰ ز داد و ز فز و ز اورند^۷ شاه
نباشد شگفت از جهاندار پاک^{۱۱}
برهمن به^{۱۳} اندرون هرک^{۱۴} هست
کت‌آری^{۱۶} و فرخنده دستور من
بد و نیکی هندوستان پیش تست

یکی نامور^{۱۹} چون بیایست جای
همان پوشش نغز و گستردنی
بزرگان قنوج^{۲۲} و هم^{۲۳} بخردان

۳۴۱۵ بیاراستنش بنزدیک رای
خوشگر فرستاد هم^{۲۰} خوردنی
برقت آن شب و رای زد با ردان^{۲۱}

۱- بدره ۲- آ: درگشاه: ل: آ: به جای این بیت دو بیت زیر را آورده‌اند:

سری هتوان راه اندرکشید
شب و روز شد تا بدانجا رسید
بشد سوی درگاه رای و مهان
بدو داد نامه ز شاه جهان

ل: تنهاییت یکم راپس از بیت ۳۴۰۶ افزوده است: بقملوی (۳۴۰۷): فسار برزویی حتی وصل الی حضرة الراى فأوصل الیه ماصحبه من الهدایا والتحصه، وأفظله کتاب أنوشروان ۳- ل: نامه بر شاه: (و: نامه را شاه: ق: بیاراستنش بنزدیک): متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- س: (نیز بی: یا: هیچ متن = دوازده دستنویس دیگر ۵- ل: همه ۶- (ن: و: ن: آ: گنج شاهی: ل: پادشاهی و لشکر) ۷- س: آ: (نیز بی: اورنگ: س: نیز ل: و: ن: آ: بی: اورنگ و از (ن: ز: ق: ل: فرمان اورنگ: ل: فرهنگ اورنگ: ل: جادار اورنگ و از ق: متن = ل: ق: ک: نیز ق: ۳) ۸- ل: آ: (ازان: ۹- ل: س: بی: ل: آ: س: ۲ (نیز و: ب: بخت (حرف یکم بی نقطه): (ن: بی: تخت: ق: آ: بزم: ق: راستی نیز: متن = (ل: ل: آ: ل: آ: آ: این بیت را نداد ۱۰- س: نیز بی: بی: شاه- نگاه (بی نقطه): متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۱- ل: ک: گره: ل: آ: (نیز ل: ن: آ: همی: متن = ۱۲- س: مردمان را برآرد: (بی: برآرد همه مردگان): متن = ق: هم: س: ۲ (نیز ق: ل: بی: ل: آ: و: آ: ب: ۱۳- ق: ملک ۱۴- س: س: آ: (نیز بی: بی: هرکه: متن = ۱۵- ل: ک: راز را با تو دست: س: آ: این را با تو به دست: (ن: ن: آ: کوه با تو به دست: ق: یا تو دارند هم رای و دست: س: نیز بی: بی: همه جمله باشد ترا (ن: س: زبردست: ل: آ: نیز آ: همی رای دارد چو زبردست: ق: آ: بگرداند این راز با تو درست: ل: آ: همین رای دارند با تو به دست: و: همه پیش تو هست چون زبردست: آ: متن = ل: ق: (نیز: بی: ۱۶- ل: آ: نیز ۱۷- ق: آ: بی: بت آری و (س: ق: ل: بی: بی: بی: جوی: س: آ: بیار تا (ق: ۱۸- (ن: بیارسی (حرف پنجم و ششم بی نقطه): (ن: آ: بیاری این (۱۹) متن تصحیح قبلی است (بی بت آری) ۱۷- ل: هم ل: ۱۸- س: آ: (نیز بی: جوی: ۱۹- ل: فرستاده را ۲۰- س: بی: ل: آ: ۲ (نیز بی: بی: و: ن: آ: بی: فرستاد ل: (فرستاد و) از (ل: بی: ز) لکنکن و ق: فرستاد هرگونه نی: ق: فرستاد بسیار و هم: آ: متن = ق: ک: (نیز ل: آ: ل: ن: بی: ن: آ: این بیت را پیش از بیت ۳۴۱۸ آورده‌اند ۲۱- س: ل: آ: س: ۲ (نیز ل: ن: بی: و: ن: آ: بی: همه شب برو (دزده) رای (بی: همی بود) با موبدان: متن طبقه ک: (نیز ق: ل: ۲۲- آ: قنوج ال: ۲۳- قنوج (حرف یکم بی نقطه): (ن: قنوج: و: قنوج (حرف یکم بی نقطه): ۲۴- ل: (نیز ق: آ: با متن سیزده دستنویس دیگر: س: بی: بی: بی: آ: بی: پس از این بیت و س: آ: پس از بیت پیشین افزوده‌اند:

شهنشه چون دید از (بی: جاز به اندیشه (ن: انظاره) رنج
بیاورد گنجور و (بی: جوی) آسی (بی: آسی) گزین
بفرمود تا جامه دستی ز گنج
نشست شهنشاه کردند زین

پدید آمد آن^۱ شمع گیتی فروز،
 کسی کو به دانش بلدی رهنمای^۵،
 ز برزوی یکیک سخن بشنوند^۶
 به کار پزشکی^۷ توانا بدند
 برفتند با او^۸ بزشکان گروه
 بیمود با دانشی^{۱۰} رهنمای
 ز پزمرده و^{۱۳} هرج رخشنده دید^{۱۵}
 همی^{۱۷} برپراگند بر مرده بر
 همانا که سست^{۲۰} آمد آن^{۲۱} کیمیا
 بر رنج او هم نیامد^{۲۵} به جای^{۲۶}
 که زندهست^{۲۹} جاوید و فرمان رواست!
 هم از نامداران و از^{۳۳} رنج راه^{۳۵}،
 ز گفتار بیهوده آزرده بودا

چو برزد سر از کوه رخشنده روز
 بزشکان^۱ فرزانه^۳ را خواند رای^۴
 ۳۴۲۰ بفرمود تا نزد دانا شوند
 برفتند هر کس که دانا بدند
 چو برزوی بنهاد سر سوی کوه
 پیاده^۹ همه کوهساران به پای
 گیاه ز^{۱۱} خشک و ز تر برگزید^{۱۲}
 ۳۴۲۵ ز هرگونه بی سوده از^{۱۶} خشک و تر
 یکی^{۱۸} مزده زنده نگشت از گیاه^{۱۹}
 همه کوه بسترد^{۲۲} یکیک^{۲۳} به پای^{۲۴}
 بدانست کآن^{۲۷} کار^{۲۸} آن پادشاست
 دلش گشت جوشان^{۳۱} ز^{۳۲} نشویر شاه^{۳۳}
 ۳۴۳۰ و زان^{۳۶} خواسته نیز آورده بود

۱- (آ: ابن) ۲- ق: ل، آ، س، ۳- (نیز ق: ل، و، آ: بزرگان؛ متن = ل، س، ک، (نیز ل، ب، ه، ب) ۳- س، ۴- (نیز ل، ب، و، ب)؛ داننده (ن: آ: خواننده)، متن = ل (نیز ق: ۲) ۴- (ل: لوی (پسوند ندارد))؛ ل: خواننده؛ متن = یازده دستنویس دیگر ه، ک، س، آ (نیز ل، و، ا، ب، ک، س، آ (نیز ل، و، ا، ب)؛ بود رهنمای؛ ق: ۲؛ یکی نامور چون بیابست جای (۳۳۱۵-))؛ متن = س، ق، ل، آ (نیز ل، ب، ه، ا)؛ از ۳۴۱۹ و ۳۴۲۰؛ آب یک بیت ساخته و ۳۴۱۹ و ۳۴۲۰ و انداخته است؛ ل، ن، آ بیت های ۳۴۱۹-۳۴۲۱ را ندارد ۶- را نندند؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ق: این بیت و ک بیت های ۳۴۲۰-۳۴۲۱ را نندارند؛ بنداری (۳۲۰۸-۳۴۲۰)؛ فلما وقف علیه اکرمه و اعز مقیمه، و جمع علماء حضرته و حکماء بلاد، و أمرهم بال دخول علی برزویه الحکیم و معاونه علی ما قصد تلک الممالک لأجله ۷- (ل: ب: بزشکان ل: ب: بزرگی)؛ ل: این بیت را ندارد ۸- ل: وی ۹- (ل: بیامد) ۱۰- س: دانش و؛ ل: پس از این بیت افزوده است: بفرمود تا نزد دانا شوند (۳۴۲۰) گیاه ز خشک و تر بنگرند (۳۴۲۴)

۱۱- ک (نیز ل، ن، ل)؛ گیاهان ز (ل: جز)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۲- ق، ک، (نیز ق: آ: بنگرید؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳- ل: بران کوه؛ ق: آ: ز تن مرده و؛ ل: تن مرده و؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۴- س، ۱۵- س، آ (نیز ل، ب، ه، ا)؛ هر چه؛ متن = ک ۱۵- ق: پزمرده دیده؛ ل: آمد پدید؛ ۱۶- ق: (نیز ب: سود از؛ ل: سودش از؛ س: (نیز ل، و، ل، ق: سود ازان؛ ل: دید از؛ ل: گونه داروی؛ ل: آ: گونه دارو ز)؛ متن = س، ک، (نیز ل، ا، ب) ۱۷- ک (نیز ق: ۲)؛ همه ۱۸- (ل: بلی) ۱۹- (ل: گیاهی) ۲۰- (ل: ب: اسب) (۱) ۲۱- (ق: آ: این)؛ ل، ا، ب، ۳۴۲۶ و ۳۴۲۷ یک بیت ساخته و ۳۴۲۶ و ۳۴۲۷ را انداخته است ۲۲- ل: برنده؛ س: (نیز ل، و، ل، ب)؛ که سپردند؛ آ: همانکه سپردند؛ متن = ک، ل، ۲ (نیز ق: ل، ب) ۲۳- (ل: بیکسر) ۲۴- س: آ: جای (پسوند ندارد)؛ (و: یا (پسوند ندارد)) ۲۵- ل: بر رنج او بر نیامد؛ س، ل، آ، س، ۲ (نیز ل، و، ب، ه، ا)؛ بر از (ل: جز)؛ رنجشان هم (هم: بر) نیامد (س: آ: بیامد) (ل: ل: بر و رنجشان هم نیامد؛ ق: بسی رنج برده؛ بیامد؛ ل: هم از رنجشان هم نیامد)؛ متن = ک (نیز ل، ب) ۲۶- (ل: پای)؛ بنداری (۳۴۲۱-۳۴۲۷)؛ فاجتمعوا الیه و أخذوا فی طلب تلک الحیثیة فی جبال الهند قلم یثروا علیها ۲۷- (و: کین) ۲۸- (ل: نام) ۲۹- (ل: زندهست و) ۳۰- (ل: جو)؛ ل، ن، آ: جاوید زندهست و؛ ک: این بیت را ندارد ۳۱- ل: (نیز ق: ۲)؛ سوزان؛ (ل: بجویان)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۲- س: آ: جزه ۳۳- (ل: راه)؛ ل، آ، (نیز و، آ: نشویر شاه ۳۴- ل، ل، ب، ۳ (نیز ل، ب، ه، ا)؛ ز؛ (و: ک)؛ ک (نیز ق: ۲)؛ هم از؛ متن = س، ل، ۲ (نیز ل، و، ب) ۳۵- (ل: ترس شاه) ۳۶- (ق: ل، و، آ: ازان)

به جای گیا^۱ دانش آمد پدید
 کلیله روان مرا زنده^۲ کرده
 ز چیزی که باید^۳ بیاید گزید
 به گنجور بسیار نمود^۴ رنج
 جزا^۵ جامه^۶ شاه چیزی نخواستا
 بر گاه^۷ کسری خرامید و^۸ تفت^۹
 پرو^{۱۰} آفرین کرد و بردش نمازا
 که بی بدره و گوهر شاهوار
 کسی را سزد^{۱۱} گنج کو دید رنجا
 که ای تاج^{۱۲} تو برتر از چرخ^{۱۳} ماه
 به بخت و به تخت^{۱۴} مهی راه یافت
 ببیند^{۱۵} مرا مرد ناسازگار
 بماند^{۱۶} رخ^{۱۷} دوست با آب و رنگ!

بگفت آنچه^۱ از روی دید و شنید
 بدو گفت شاه ای پسندیده مرد
 تو اکنون ز گنجور بستان کلید
 بیامد خردیافته سوی گنج
 درم بود^۲ و گوهر چپ و دست^۳ راست
 گر تانمایه دستی بپوشید^۴ و رفت^۵
 چن^۶ آمد بزودیک تختش فراز
 چنین گفت بزوری را^۷ شهریار
 ۳۴۸۵ چرا رفتی ای رنج دیده ز گنج
 چنین داد بزوری پاسخ^۸ به شاه
 هر آنکس که او^۹ پوشش^{۱۰} شاه یافت
 دگر آنک^{۱۱} با^{۱۲} جامه^{۱۳} شهریار
 دل بدسگالان شود تار و تنگ

۱. ل. ۲ (نیز بی-ب): آنچه=من=ل. م. ی. ق. ص. ۲ (نیز ل. ق. ۲) ۲. ه. ک. (نیز ب): جانی که با (بی: تا): متن = دوازده دستنویس دیگر
 ۳. ل. ۳: تازه ۴. (نیز آ): یابی: ک. (نیز ق. ۲) شاید=من = یازده دستنویس دیگر: بنگاری (۳۴۷۹-۳۴۷۶): فلما حصل عند أنوشروان
 أكرمه وأزعمه وشكر له سعيه. وخير وفي جميع ما تشعل عليه خواتمه هل^۲ (نیز ل. بی. ل. ۲. آ. ب.): بنمود=من = ل. ک. ص. ۲ (نیز
 ۲. ی. د. و): هر ص. ۲ این بیت با بیت سیمین پس و پیش شده است ۵. (ق. ۲): ز: ص. ۲ (نیز و): دیده=من = دوازده دستنویس
 دیگر ۶. ص. ل. ۲. ص. ۲ (نیز ل. ل. ۲. ان. آ. ب.): به چپ و به (بی: ز چپ و ز): ق. دینار از چپ و: متن = ل. ک. (نیز ق. ۱. ۲): بجز
 ۷. (پدنامه) ۸. ل. ۳: یک دست بپوشید: دستور پوشید) ۱۱. (ق. ۲): تفت = رفت) ۱۲. س. ک. ل. ۲. ص. ۲ (نیز ل. بی. ب. و. ان. آ. ب.): به
 درگاه ۱۳. بی: سوری کاخ: (سوی گاه): متن = ل. ق. ۱۳-س. ص. ۲ (نیز ل. بی. و. ب): خود=من = ل. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب): بنگاری
 (۳۳۸۲-۳۳۸۰): غلم یختر غیر دست من الملائس الخسروانية الخاصة لیسها ودخل علیه ۱۴. ل. ل. ل. ۲ (نیز ل. بی. ب): چو=من = ۲
 هادلی: بدو) ۱۵. ل. ۱۶: (با) ل. بدو گفت پس نامور=من = سیزده دستنویس دیگر ۱۷. ل. نبرد: سزدهم خواننده می شود: نقطه زیر حرف
 دوم کهنرنگ است: (ل. بی. ان. ۲: س. ل. ۲: بود): متن = ده دستنویس دیگر: آیت های ۳۳۸۵-۳۳۸۸ را ندارد: بنگاری (۳۴۸۳-۳۴۸۵). و
 قال له الملك: ما بالك لم تلبس الطوق والسوار. واقتصرت من كنوزنا على هذا القدر؟ ۱۸. ل. پاسخ آورد بزوری: ل. گفت: بزوری دانای
 متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۹. (ل. بی. جله) ۲۰. ک. ل. (نیز ق. ۲. ل. بی. ل. ۲. ان. آ. ب.): چرخ و=من = ل. م. ی. ق. ص. ۲ (نیز ل. بی. د. و. ان. آ. ب.): از
 ۲۱. ل. ۲۲: نوسن: (بی: بزوری: بزورش): متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳. ل. بی. ص. ۲ (نیز و. ب): بخت و به بخت (حرف نخست هر دو
 واژه بی نقطه) ۲۴. (نیز ق. ۲): تخت و به بخت: متن = بی: (نیز ل. بی. ل. ۲. ان. آ. ب.): آنکه) ۲۵. (بی: تا) ۲۶. ک. نینبند:
 متن = دوازده دستنویس دیگر (در ل. حرف یکم بی نقطه): دو بی این ل. با ۳۴۹۰ بی پس و پیش شده است: ل. ان. ۳۴۸۸ و ۳۴۹۰ بی یک
 بیت ساخته و ۳۴۸۸-ب. ۳۴۹۰-ا. و الماخذه است: ل. ۲ این بیت را ندارد: ل. ۲ پس از این بیت افزوده است:

بدو گفت بزوری کای شهریار
 گزیدم من این جامه ناملار

۳۴. ل. (نیز ل. بی): نملار: متن = یازده دستنویس دیگر (در ق. حرف یکم بی نقطه) ۲۸. (بی: دل): بنگاری (۳۴۸۹-۳۴۸۶): فقیل بزوریه
 الأرض بین یدیه وقال: من لبس عمامة المملکة فقد نسئ تحت الجلال واستولى علی آمد الکمال. و أرغم أنف الحابید الکاشح، و أفر
 حین الولی القاصح

۳۲۹۰ یکی آرزو^۱ خواهم از شهریار
 جو بنیسد^۲ این^۳ نامه بوزرجمهر^۴
 نخستین در^۵ از من کند^۶ یادگار
 بدان تا پس از مرگی من در جهان
 بدو گفت شاه^۷: این بزرگ آرزوست
 ۳۲۹۵ ولیکن^۸ به رنج تو اندرخورست
 به بوزرجمهر^۹ آن زمان شاه گفت
 نیسنده^{۱۰} از کلک چون خامه کرد
 نبشتند بر^{۱۱} نامه^{۱۲} خسروی^{۱۳}
 همی بود با ارج^{۱۴} در گنج شاه
 ۳۵۰۰ چنین تا به تازی سخن واندند

که ماند ز من در جهان یادگار^۱،
 گشاید برین^۲ رنج بُرزوی^۳ چهر^۴،
 به فرمان^۵ پیروزگوشهریار،
 ز داننده^۶ رنجم نگرود نهان^۷!
 بر اندازه^۸ی^۹ مرد آزاده خوست^{۱۰}،
 سخن گرچه^{۱۱} از پایگه برتوست!
 که این آرزو^{۱۲} را نشاید^{۱۳} نهفتا
 ز بُرزوی یک در سر^{۱۴} نامه کرد!
 نبود^{۱۵} آن زمان خط جزاز پهلوی^{۱۶}
 بدو^{۱۷} ناسزا کس نکردی نگاه
 ورا^{۱۸} پهلوانی همی خواندند

خور و روز^{۳۰} بر دیگر اندازه کرد،

جو مأمون زوشن جهان^{۲۹} تازه کرد

۱-ل: آرزوی ۲-ع: ببیند مرا مرد ناسازگار (۳۲۸۸ب) ۳-ل: س، ق، ل، ۴-س، ۵-نیز ل، ۶-ق، ۷-ب، ۸-بنویسد (همه بر خوانده ل، ۹-که بنویسد)؛ متن = ک ۴-پ: آن ۵-ل: ن: بزرجمهر ۶-ق: نیز ل، ۷-ب: بدین؛ (ن: گشاده کند)؛ متن = دوازه دستنویس دیگر ۷-س: بر تازه؛ (ق: گونه برزوی) ۸-ل: مهر ۹-ق: که ۱۰-ل: آ: کنند ۱۱-ل: آ: بدانند؛ بیداری (۳۲۹۳-۳۲۹۰)؛ و این حاجتی عند الملک آن یامر بزرجمهر، اما حور هذا الكتاب للخرائة، آن یافته بیاب بيشتمل علی ذکر العبد حتی یقی اسمه بعد مونه بین الخلق ۱۲-ل: شاه گفت ۱۳-س: نیز ل، ۱۴-ن: ب: نه اندازه؛ ل: نه ز اندازه؛ (ق: بر اندازه بر)؛ متن = ق، ک، س، ۱۵-نیز ل، ۱۶-ب: و ۱۱-ل: ک: ب: آن ۱۲-س: سالارخوست (در ۱ حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ (ن: سالارخوست)؛ متن = ل، ل: نیز ق ۱۵-ل: ق: به گیتی ۱۶-ک: نیز ق ۱۷-هر چه؛ بیداری (۳۲۹۵-۳۲۹۴)؛ فقال أنوشروان: إن هذه أمانة عظيمة، و لکن لا ندفع فی نحو مرادک و نسفک بذلک ۱۷-ل: بزرجمهر ۱۸-ل: آرزوی ۱۹-س، ل، ۲۰-س، ۲۱-نیز ل، ۲۲-ب: نیاید؛ (ق: زو نیاید)؛ متن = ق، ک: بیداری (۳۲۹۶)؛ ثم أمر بوزرجمهر بأن یصدر الكتاب بیاب بيشتمل علی ذکر برزویه الطیب ۲۰-ل: ل: نیز ل، ۲۱-ب: نیایند؛ متن = س، ۲۱-س: نیز ل، ۲۲-س: نیز ل، ۲۳-ن: ب: آن ۲۴-ب: نیایند؛ (ق: نوشته ابر)؛ س: نیز ل، ۲۵-و: این؛ (ن: نوشته بر: متن = ق، ک، س، ۲۶-نیز ب، ۲۷-ق: ل: کاغذ؛ متن = دوازه دستنویس دیگر ۲۸-ل: پهلوی -خسروی ۲۹-ل: نیز ل، ۳۰-ل: جزاز؛ (ق: جزاز، ک، س، ۳۱-نیز ب، ۳۲-ق: جز خط ل: نوشت آن زمان خط بر: (ق: بنید آن حکایت بجز)؛ متن = س: نیز ل، ۳۳-ل: این بیت پس الی بیت ۳۴۹۵ آمده است ۳۴-س: ل: نیز ل، ۳۵-ب: و: این؛ (ق: همی بیدون)؛ همیشه نگه داشت؛ متن = ق، ک، س، ۳۶-نیز ق، ۳۷-ل: ارج ح: جوج ۳۷-ل: و: بید (بیدان) ۳۸-س: ل: نیز ل، ۳۹-ل: آن؛ (ق: از آن؛ متن = ل، ق، ک، س، ۴۰-نیز ق، ۴۱-ب: بیداری (۳۴۹۷-۳۵۰۰)؛ فعل و نقل الكتاب بعبارة البالوعة و الفاظه الساحرة باللسان الفهلوی الی الیابض الخسروی ۴۲-ل: زوشن روان؛ س: ک: جهان روشن و (ق: زوشن خود ل: روش در جهان؛ و: جهان را همی)؛ متن = ق، س، ۴۳-نیز ل، ۴۴-ب: آن؛ (ق: زوشن روان؛ و: این؛ (ق: جهان را همی)؛ متن = ل، ق، ک، س، ۴۵-نیز ل، ۴۶-ق: جو آن ل: این) روز؛ س: جو زو روز؛ متن = ق، ک: نیز ق ۴۷-ب: (ق: جو، ب)

زمان و زمین^۱ پیش او بنده بادا

جهاندار تا جاودان زنده باد

که دوری^۲ تو از روزگار^۳ درنگ^۴
گهی با مراد و^{۱۱} گهی^{۱۱} بر^{۱۲} نهیب؛
به بودن^{۱۵} ترا رای^{۱۶} اومید^{۱۷} نیست؛
که از خاک بر شد به گردان^{۱۸} سپهر^{۱۹}؛
فرود^{۲۲} آوریدش به خاک نژند^{۲۰}؛

از اندیشه دل را مدار ایچ^۲ تنگ^۳
۳۵۱۵ گهی بر^۷ فراز و گهی^۸ بر^۹ نشیب
ازین^{۱۳} دو یکی نیز^{۱۴} جاوید نیست
نگه کن کنون کار^{۱۸} بوزجمهر^{۱۹}
همان کس^{۲۱} که بردش به ابر بلند

۱-س، ۲-نیز، ۳-ل، ۴-و، ۵-زمین و زمان؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ س، ۶-ق، ۷-ل، ۸-و، ۹-ب پس از این بیت افزوده‌اند:
س، ۱۰-ب: شهباش با داد (لی، ب: جهاندار با داد چو (ب: و) پیروخت
همیشه ورا باد پاینده (ب: پاینده) تخت (ب: بخت)

س، ۱۱-ق، ۱۲-ل، ۱۳-و، ۱۴-ب:

من (ر: دل) از شاه محمود خرم شدی اگر رای بدگوهان (س، س: آ، لی، و) یاد محضران؛ بیاد به مهتران
کم (ق: آ، رایش از حالم آگاه شدی (س، ق: آ، لی، ب: بدی)

ق^۲ پیش از بیت بالا باز هم افزوده است:

به گیتی درون تا که آمد فراز گهی در نشیب و گهی در فراز

۱-ن: به اندیشه دل را مکن هیچ؛ ق (نیز ل^۲): به اندیشه دل را مدارید؛ ل^۳ (نیز ب:): از اندیشه دل مدار ایچ؛ (ا: بداندیشی و باشد دلدار
رنج؛) متن = س، ۴-ب: چو (نیز ل^۲، ل^۳، ب: و، ل^۴): ۳-ب: بند (ق: آ: دورچی)؛ ه: روز و رای عین: گزینده (ب:
تنگ (ا:)) متن = سیزده دستنویس دیگر ۷-ق: ب: با؛ (در) ۸-س: ب: کد؛ ل^۲، س: ۲ (نیز ل^۲، ل^۳، ب:): فرازی گهی؛ (ق: آ: فرازی و گه؛
من حله؛ ق (نیز ل^۲، ب: و، ا) ۹-س: ۲ (نیز ل^۲، ب: و): خرا؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۰-س: ب: ۲ (نیز ل^۲، ب: و): مدارا؛ کد: مرای؛ (ق: آ:
خرامی؛ ا: نشاط و؛ ب: مدار و؛ ق: در مراد و؛ ل^۳: در نشاطی؛ (لی: بر مدارا؛ ل^۳: در نشاط و؛ ل^۳: نامدار و؛) متن بدل ۱۱-ق: و؛ (وگر
۱۲-ل: بر؛ (ق: در)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳-لی: ازان؛ و: کزین) ۱۴-س: س: ۲ (نیز ل^۲، ب: و): بنده؛ ل^۳ (نیز ل^۲، ل^۳، ب:): بنده
متن بدل حله؛ (نیز ق: آ: ل^۳) ۱۵-و: (و: بودن) ۱۶-س: س: ۲ (نیز ل^۲، ب:): راده؛ متن بدل ۱۷-ل: س: ق: آ، س: ۲ (نیز ل^۲، ب:): آفینده؛ متن بدل ۱۸-ق^۲
پس از این بیت افزوده است:

نگه کن کنون کار بوزجمهر (۳۵۱۷) ز بهر پرستش هم از بهر مهر (۳۵۲۲ ب)

۱۸-ل: رای؛ (و: حال)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۹-ل: (ن: بوزجمهر) ۲۰-ل: (و: گردون سپهر؛ ل^۳: بر سر چگونگی شد؛ او واسپهر؛ ا:
بدانگه که بر زد سر از کوه چهر) ۲۱-س: ۲ (نیز و): کو؛ (ل: رای؛ هر آنکس؛ ب: هملانا؛) متن بدل حله؛ (نیز ق: آ: ل^۳) ۲۲-ل: ل^۳ (نیز
و؛ فراز؛) متن = یازده دستنویس دیگر؛ در لست‌های این بیت پس و پیش شده است؛ ب: این بیت و یست-سپهر را نثار ده؛ س: کده؛ آ، ب:
وید پس از این بیت افزوده‌اند:

به گیتی درون تا کت آمد (و: که یابد) چوایز

گهی در نشیب (لی: نشیب و) گهی (عد: و گه) در (و: و گاهی) فراز
چو مرگ آمد آن خود (لی: آن که آمد) در (و: گه) رفتن (لی: ب: رفتنست)
ازان (عد: بی: ازو) هر چه گویی (و: گفتی) تو ناگفتست (لی: بد ناگفتست)

نگه کرد و آن بند بازو بدید^۲
 ۳۵۳۰ چو بدید^۵ گوهر یکایک بخورد
 بخورد و ز بالین او^۷ بربرد^۸
 دژم گشت از آن^۹ کار^{۱۰} بوزرجمهر^{۱۱}
 بدانست کآمد به تنگی نشیب^{۱۳}
 چو بیدار شد شاه و^{۱۵} او را^{۱۶} بدید
 ۳۵۳۵ [به بازو نگه کرد و گوهر ندید^{۱۹}
 گمانی چنان برد کو را به خواب^{۲۱}
 بدو گفت کای^{۲۳} سگ^{۲۲} اتر این که گفت^{۲۵}

سر از بند^۳ آن گوه‌ران بردید^۴
 همان^۶ دژ خوشاب و یاقوت زردا
 همانکه ز دیدار شد ناپدید!
 فروماند از^{۱۱} کار گردان سپهر
 زمانه بگیرد و ریب و نهیب^{۱۴}!
 کزان سان^{۱۷} همی لب^{۱۸} به دندان گزید،
 یکی آشنا را ز لشکر^{۲۰} ندید،
 خورش کرد بر پرورش^{۲۲} بر شتاب!
 که بالایش^{۲۴} طبع بتوان^{۲۷} نهفت^{۲۹}!

۱-س: بر متن ۷-۲. به بازو نگه کرد و گوهر بدید (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)، متن = دوازده دستنویس دیگر ۳-۲: سر درز؛ ق: بیفتاد؛ م: ل، س (نیز ل، ۳، و، ن، ۴): سر بند؛ (ق: سر عقد؛ متن = (نیز ن، ل، ب) ۴-۳: بر بردید؛ این بیت و اندازده ل به جای این بیت چهار بیت زیر آورده است:

کسی را بنزدیک او بر ندید (بیت ۳۵۳۴)	به بازو نگه کرد و گوهر بدید (حرف یکم بی نقطه)
همی گشت هر کس ز بهر شکار	همه لشکرش گرد آن مرغزار
نه بر گرد او بر کسی رهشون	همان شاه تنها به خواب اندرون
سر درز آن گوه‌ران بردید (بیت ۳۵۳۰)	چو مرغ سیه بند بازوی بدید

بیت‌های بالا بجز لت یکم و پایانی در هیچ یک از دستنویسهای دیگر و بنداری نیست ۵-ق: بریدید؛ (۳: بریدید)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۶-س (نیز و): همه ۷-س (نیز ن، ل، و، ن، ۳، ب): آن همه پاک پس؛ ل، ۳، ۴: آن بدانین و پس (ل: خود)؛ (ل: و به آئین او)؛ متن = ل (نیز ق، ب) ۸-س: بردید؛ آ این بیت و اندازده: بنداری (۳۵۳۱-۳۵۳۲): فوج علیه طائر آسود و اقلع بمقاره تلک الجواهر و ابتلمها و احدا واحدا لم طارو حلق فی السماء ۹-ز: آن ۱۰-ل: مرغ ۱۱-ن: بزرجمهر (۱۲-س: ک، س (نیز ق، ل، و): از آن؛ متن = ل، ق، ل (نیز ن، ب، ل، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵،

ز گفتار شد شاه را^۲ روی زرد!
 که گفتار دانا بداند^۳ شنید
 که دژخیم بود اندر آن انجمن،
 که گر پاسخت را بود رنگ و بوی^{۱۱}،
 نماید ترا گردش رستخیزا
 تنوری پر از میخ و هم بند و^{۱۶} چاه
 شد از درد دانا دلش پر ز دردا
 که نمود هرگز به ما^{۱۱} بخت چهر^{۲۲}
 ببندیم هر دو به^{۲۲} ناکام رخت!
 سرآیدهمی^{۲۷} نیک و بد بی گمان^{۲۸}
 دل تاج داران هراسان بود!

چو برگشت و^۱ پاسخ بیلورد مرد
 ۳۵۸۵ از^۲ ابوان^۳ یکی راست گویی گزید^۵
 یکی یا فرستاده^۷ شمشیرزن
 که رو^۸ بدتن بخت بد را^۹ بگویی^{۱۰}
 و گزنی که^{۱۲} دژخیم با تیغ نیز
 که گفتی^{۱۳} که زندان^{۱۴} به از تخت^{۱۵} شاه
 ۳۵۹۰ بیامد بگفت آنچه^{۱۷} بشنید مرد
 بدان^{۱۸} پاکدل گفت^{۱۹} بوزرجمهر^{۲۰}
 چه با گنج و تختی^{۲۳} چه با رنج سخت
 نه این پای دارد به^{۲۵} گردش^{۲۶}، نه آن
 ز^{۲۹} سختی گذر کردن آسان بود

۱- (بی. بی. ج) ۲: که: از شاه؛ بعلوری (۳۵۸۴): فائز صرف الفلام و أعلمه بذلك، فإزداد تعظیفاً و تنمراً ۳- س. (نیز لن. بی. لن. ۲):
 زه متن = ده دستنویس دیگر ۴- (و. و. ایران): متن = سیزده دستنویس دیگر: ابوان = ایران؟ ه. (بی. شنید (پس او ند ندارد): ق (نیز
 ۳: راست گو بزرگزی: متن = دوازده دستنویس دیگر ۵- (ل. ن. تواند): ۷- ایبا او یکی مرد این بیت را ندارد؛ بعلوری (۳۵۸۶-۳۵۸۵):
 و نقد الیه موطن مع صاحب سیفه ۸- (و. شو): ۹- ق. بدنهان و ال. و بخت بد را (ق. ۲: شوم زور را (K))؛ ل. تو بدین (ه. بدنهان (۲) بدنهان
 را بی. نیز بی. پیش این (بی. زود آن) بخت بد را؛ (ل. ۲: با سخن دان بسته)؛ متن = س. ۲ (نیز لن. بی. و لن. ۲. ب. ۱۰- (۳: بگو) ۱۱- (۲:
 رو): ق. که از پای سخت با زمین آب روی ۱۲- (ق. ۲: به)؛ س. ک. س. ۲ (نیز لن. بی. ب. ب. ب. و گر نیست؛ ل. ۲ (نیز ل. ۲): و گر نیز؛ ۱۳- متن = ل. ق
 ۱۴- ق. تو: گنجی؛ (و بگفتیم) ۱۴- (بی. روزی (K)) ۱۵- (ل. نزد) ۱۶- (ل. ۲: تنگ)؛ (ل. نیز ق. ۲): یا (ق. ۲: و از) بند و (و: به و میخ و هم بند و):
 بی. نیز لن. بی. لن. ۲. ب. ه. م. از (بی. همان) میخ و (ل. ۲: بد روح) صدوق و هم (ل. ۲: هم از (D)) بند (بی. ۲: بیل (D)) و (بی. همین میخ و
 این بند و تاریک؛ متن = بی. س. (در س. ۲ از تصحیح به به پر)؛ ل. نخست با تکرار ل یکم این بیت، یک بیت بی. پس او ند ساخته و
 سپس همین بیت و ابایی و پیش کردن کلماتی آن از نوشته است؛ در و این بیت پس از بیت ۳۵۹۰ آمده است؛ بعلوری (۳۵۸۷-۳۵۸۹):
 و امره آن پناه عن معنی قوله آن حاله فی جسمه، مع ما هو فیه من الشدة و الضیق، أوفق من حال الملك علی تخته. و قال: إن لم یأت بجواب
 لائق ضربت رقبة ۱۷- ل. ۲: آنچه؛ ق. بی. لن. ۲. ب. این بیت را ندارد؛ بی. بی. به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

فرستاده شاه آزادچهر بیامد بگفتش به بوزرجمهر

این بیت در ل. ۲. س. ۲ آمده است؛ بعلوری (۳۵۹۱): فجاج الموبد و سأله عن ذلك ۱۸- (بی. بدو) ۱۹- س. چنین داد پاسخش ۲۰- (بی. بوزرجمهر)
 ۲۱- (ق. ۲: مهر) ۲۲- (ق. ۲: نیز ل. ۲): مهر؛ و پس از این بیت افزوده است:

بگفتم که زندان به از تخت شاه تنوری به و میخ و هم بند و چاه (۳۵۸۸)

۲۳- بی. ق. س. ۲ (نیز لن. بی. لن. ۲. ب. ب. تخت و ل. ۲: بخت و (بی. تاج و: سخت و (حرف یکم بی. قطعه)؛ ل. ۳: ناز و گنجی؛ ۱: که یا رنج و
 سختی؛ (متن کل (نیز ق. ۲) ۲۴- س. ل. ۲. س. ۲ (نیز لن. بی. لن. ۲. ب. ب. هر گونه؛ ق. آخر به؛ (و: ناچار و)؛ متن = ل. ک. (نیز ق. ۲. ل. ۱۳)؛ در بی.
 که بی. ۲. ل. س. این بیت با بیت سبسیس پس و پیش شده است؛ بیایی بیت های متن = ل. ق. ۲. س. ۲۵- س. ۲۶- ق. گنجی ۲۷- س. بی. ل. ۲.
 بی. ۲ (نیز لن. س. ه. م. متن = ل. ک. ۲۸- ل. ۲: در گمان؛ ق. ۲: پس از این بیت افزوده است:

همی بگفد از رنج من روزگار چو آسانی و کلام از شهریار

بعلوری (۳۵۹۱-۳۵۹۲): فقال: إن الشدة و الرخاء يتبعها ۲۹- (بی. بعلوری (۳۵۹۲): و الانتقال عن الشدة و البلاء الی دار البقاء هین
 یسر. و الانتقال عن التاج و التخت عن دار الفناء حسب مسیر

همی^۱ گفت کین راز^۲ گردان سپهر
 شد از درد دانا دلش پر ز درد
 شهشاه^۳ چون دید از^۴ اندیشه رنج
 ۳۶۲۰ ییورد گنجور^۵ و اسپه^۶ گزین
 بنزدیکی دانا فرستاد و گفت
 چنین راند^۷ بر سر سپهر بلند
 زبان تو مغز مرا^۸ کرد تیز
 یکی کار پیش آدم^۹ ناگزیر
 ۳۶۲۵ یکی درج^{۱۰} زرین^{۱۱} سرش بسته خشک
 فرستاد قیصر بر^{۱۲} ما ز روم
 فرستاده گوید که سالار گفت
 که^{۱۳} این درج را چیست اندر نهان^{۱۴}
 به دل گفتم این^{۱۵} راز پوشیده چهر
 ۳۶۳۰ چو بشنید بوزرجمهر این^{۱۶} سخن

بیارد^۱ به اندیشه^۲ بوزرجمهر
 برو پر ز چین کرد و رخساره زده^۳
 بفرمود نا جامه دستنی^۴ ز گنج،
 نشست شهشاه کردند زین^۵
 که رنجی که دیدی بیاید^۶ نهفت،
 که آید^۷ ز ما بر تو چندی^۸ گزند،
 همی^۹ با تن خویش کردی سزیا
 کز آن بسته^{۱۰} آمد دل تیزویر^{۱۱}؛
 نهاده برو^{۱۲} قفل و^{۱۳} شُهری ز مشک،
 یکی مویدی نامبردار^{۱۴} بوم،
 که این^{۱۵} راز پیدا کنیدی از نهفت،
 بگویند^{۱۶} فرزنانگان جهان^{۱۷}
 نبیند^{۱۸} مگر جان^{۱۹} بوزرجمهر
 دلش تو^{۲۰} شد از^{۲۱} رنج و درد^{۲۲} کهن^{۲۳}

۱. (ق: همن) ۲. (نیز لی، ن، ۲، ب): این راز؛ (ق: آگردا: بد کوز راز)، متن: دل، س، ق، س، ۲. (نیز ل، و، ۱) ۳. (ق: بلدان: کد، ۲، س، ۲
 (نیز ب، و): بیاید؛ متن: ۴. (ل: ز اندیشه؛ (ل: نیند مگر جان): متن: دل، س، (نیز ق، ۲، لی، ن، ۲، آ، ب): ق در اینجا سرنویس دارد: بیرون
 آوردن کسری بوزرجمهر را از بند هاین بیت تنها دل آمده است ۵. (و: همانگاه) ۶. (ل: بی (نیز لی): ز؛ متن: یازده دستنویس
 دیگر ۸. (ل: خن: ب): چندی؛ متن: دوازده دستنویس دیگر ۹. (س: دستور ۱۰. (س، ۲ (نیز ق، ۲، ب، آ): ایسی؛ (ن: آ: اسب؛ متن:
 (و، ب): ۱۱. (و: نشست چنان شاه) ۱۲. (ق: آ: نشاید؛ و: آ: نیاید) ۱۳. (ق: گشت (ل: ۲): رقت؛ متن: یازده دستنویس دیگر ۱۴. (س: که
 س، ۲ (نیز لی، ب): آمد؛ متن: دل، ق، ل، ۲ (نیز ق، ۲) ۱۵. (س: کد، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ن، ۲، آ، ب): چندین؛ متن: دل، ق، (نیز ب) ۱۶. (لی: مغز
 اگر) ۱۷. (س: همان؛ (ل: ۲، ۲): که تو؛ متن: یازده دستنویس دیگر ۱۸. (ق: آ: آمدت) ۱۹. (ق: عاجز؛ متن: ۲۰. (س: کد، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ن،
 ل، ۲، لی، ن، ۲، ب): کزان (بد کوز) خیره (ل: بسته؛ ق: آ: تنگ؛ ل: ۲): آید دل مرد پیر؛ (ب): کزان خسته کرده (ا: عاجز آید) دل مرد پیر؛ و:
 کزان باز ماندست فلش پذیر؛ متن: دل ۲۱. (ق: آ: حوج) ۲۲. (ل: زبر (ج: زین) ۲۳. (ل: بران (لی: بدو): متن: دوازده دستنویس
 دیگر ۲۴. (نیز لی، ب): حوج؛ متن: یازده دستنویس دیگر ۲۵. (س: س، ۲ (نیز لی، ن، ۲، ب، آ): سوی؛ متن: دل (نیز ق، ۲، لی، ن، ۲، ب، و) ۲۶. (کد
 گزین ۲۷. (ق: مر) ۲۸. (س: ب، ق، (نیز لی، ب، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ن، ۲، ب، آ): میان؛ متن: دل، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲) ۲۹. (س: س، ۲ (نیز لی، ل، ۲): بگوئید (بگویند)؛
 متن: دل (نیز ق، ۲، ب، س، ۲ (نیز لی، ب، س، ۲ (نیز لی، ل، ۲): و همان؛ متن: دل، س، ۲ (نیز ق، ۲) ۳۰. (ق: آ: گفت این)؛
 متن: دوازده دستنویس دیگر ۳۱. (ق: آ: بییند؛ (ل: ۲): نماند؛ ل: آ: بییند (حرف یکم بی نقطه)؛ متن: س، ک، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ب، و،
 ل، ۲، ب) ۳۲. (ق: رای؛ در ل این بیت با بیت سپین سر، و پیش شده است: بنهار (۳۶۱۶-۳۶۱۹): فارس لای بوزرجمهر و انتظار الیه
 عما سبق منه الیه و نقد الیه دست ثوب من ملبسه و آبرو بالحضور ۳۳. (ق: کد، س، ۲ (نیز لی، ل، ۲، ب، ن، ۲، آ، ب): آن؛ متن: دل، س، ل، ۲ (نیز
 ق، ۲، ب، و) ۳۴. (ل: پر؛ س، ۲ (نیز لی، ب): دل وی؛ متن: ۳۵. (ل: ۲): دم شد از آن؛ متن: کد، کد، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ن، ۲، ب، و) ۳۶. (کد، ل، ۲ (نیز
 ل، ق، و، ب): درد و رنج؛ (ل: ۲): درد های؛ (و: دهای؛ متن: دل، س، ق (نیز ب، ن، ۲)

بسی دانشی^۲ پیش دانا نشاند^۳
که پیغام بگزار و پاسخ بخواه^۴

سخن‌های قیصر همه^۸ کرد یاد:
خرد باید^{۱۱} و دانش^{۱۲} و نام و ننگ،
بزرگی و دانایی و زوردست،
گو برمنش کو بود شاه‌جوی^{۱۶}،
وگر^{۱۹} در جهان^{۲۰} نیک‌خواه تواند،
ببینند^{۲۲} بیدار دل‌سرکشان^{۲۵}،
چه چیزست با جان پاکیزه جفت^{۲۷}،

همه^۱ موبدان و ردان را بخواند
۳۶۶۵ و زانپس^۲ فرستاده را گفت^۵ شاه^۶

چو بشنید رومی، زبان برگشاد^۷
که کار^۹ جهاندار-بیرون ز^{۱۰} جنگ-
ترا فز و برز^{۱۳} جهاندار هست
همان^{۱۴} بخرد و موبد^{۱۵} راه‌جوی
۳۶۷۰ همه پاک در^{۱۷} بارگاه^{۱۸} تواند
گر این^{۲۱} درج با قفل^{۲۲} و مهر و نشان
بگویند روشن که زیر^{۲۶} نهفت

۱.ق.س.۳. همان ۲.س.ق.ل. ۲ (نیز لی.ل.۲.ب.ا): به بی‌دانشی؛ س.۲. همی دانشی؛ (ن.۲.ب.چو (ب.به) بی‌دانشان)؛ متن = ل.ک (نیز ق.۳.ل.ایشان براند؛ ل پس از این بیت افزوده است:

چه پیش بزرگان داننده راه (۳۶۵۸)

نهادند پس درج نزدیک شاه

و این بیت و بیت سپسین را ندارد و به جای آن بیت‌های زیر را آورده است:

فرستادگان نزد گاه آمدند
که‌ای مرد آزاده پاک‌چهر
بزدیک این شاه آزاده‌خو
به خسرو چنین شاه پیغام کرد

همه موبدان پیش شاه آمدند
فرستاده را گفت بوزرجمهر
ز قیصر چه پیغام داری بگو
فرستاده گفت ای جهان‌یدم‌مرد

بنداری (۳۶۶۴): فأحضر جميع الموابذة والعلماء ۴-ل (نیز ق.۲.ل.۲.ب.ا): از آن پس؛ متن = س.س-۲ (نیز لی.ن.۲.ب.ا) ۵-ه (ب.خواند) ۶-ق: گو-شنو؛ بنداری (۳۶۶۵): و أمر بإحضار الرسول. فلما حضر أمره أن يعيد الرسالة بين يدي بزرجمهر ۷-ه (ب.بگشاد (وزن درست نیست)) ۸-س.ک.ل. ۲ (نیز ق.۲.لی.ب.ن.۲.ب.ا): همی؛ متن = ل.ق.ب.س. ۲ (نیز ق.۳) ۹-س (نیز لی.ب.ا): گفت از؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۰-ل.س. ۲ (نیز ق.۲.ل.ن.۲.ب.ا): پیروز؛ متن = س.ق.ک.ل. ۲ (نیز لی.ل.۲.ب.و) ۱۱-ا (ا: مانند) ۱۲-ل. ۲: کوشش ۱۳-ل. ۲: زور ۱۴-س (نیز لی.ب.ا): همه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵-ک (نیز ق.۲): موبد و؛ س (نیز لی.ب.ا): پرخرد موبد؛ ق: موبدان موبد؛ ل. ۲ (نیز لی.ن.۲): پرخرد موبد؛ س. ۲: پرخرد موبدان؛ (ل. ۳: موبد و (ل. ۴: حوب) بخرد؛ ا: موبد و بخرد و)؛ متن = ل. ۱۶-ک: راه‌جوی (پس‌اوند ندارد)؛ ق: پر هنر کو بود شاه‌جوی؛ س.س. ۲ (نیز لی.ب.ا): جوان و دلیرند و هم شاه‌جوی (لی.روی؛ س. ماموری)؛ ل. ۲ (نیز لی.ب.ا): جوان دلیرند و هم راست‌گوی (ب. ماموری)؛ (و: جوان و دلیران آزاده‌خو)؛ ن. ۲: آگوی برمنش کو بود شاه‌جوی (ن. راه‌کوی (ا))؛ متن = ل. (نیز ق.۲.ل. ۲): پس از تصحیح گوی به گو در هر دو دستنویس ۱۷-ک.س. ۲ (نیز ق.۲.ب.ن.۲.ب.ا): بر؛ ل. ۲: اگر در؛ و بزرگان که؛ متن = ل.س.ل. ۲ (نیز لی. ۱۸- (و: پیش‌گاه) ۱۹- (لی. دگر؛ و همان) ۲۰- (ل. ۲: از جان و ز دل)؛ این بیت و ق این بیت و بیت سپسین را ندارند ۲۱-ل. ۲ (نیز ق.۲): همین؛ س (نیز لی.ب.ا): چو این؛ ل. ۲: س. ۲: کزین؛ (لی. که این)؛ متن = ک (نیز ق.۲.ل. ۱۳) ۲۲-س.س. ۲ (نیز لی.ب.و.ب.ا): و این (س. ۲: زین) قفل؛ ل. ۲ (نیز لی.ب.ن.۲): قفل و این درج؛ متن = ل.ک (نیز ق.۲.ل. ۱۳) ۲۳-س. ۲: حو ۲۴-س.س. ۲: ببینند و؛ (ا: ببینند) ۲۵-س (نیز لی.ن.۲.ب.ا): بخردان؛ ل. ۲: بیدارگردن‌کشان؛ متن = ل.ک.س. ۲ (نیز ق.۲.ل. ۲.ب.ا)؛ ق این بیت را ندارد ۲۶- (ب.ا: تا چیست اندر؛ و: کین چیز کاندلر)؛ س.س. ۲ (نیز لی.ب.ا): بگوید یکی آنک اندر؛ ل. ۲: بگویند این را که اندر؛ متن = ل.ق.ک (نیز ق.۲.ل. ۲.ب.ا) ۲۷-ق: گر جان بود پاک جفت؛ ل. ۲: آن با خرد گشته جفت؛ (ق. ۲: و آن با خرد هست جفت؛ ل. ۲: که با دل کند روح جفت؛ و: کان با خرد نیست جفت؛ (ن. ۲: تا جان کنید آن نحفت (حرف یکم بی نقطه))؛ ک: چیز اند با رای با کتاد (۴) جفت؛ (ب. بگوید اگر با خرد هست جفت)؛ متن = ل.س.س. ۲ (نیز لی.ب.ا)

نخستین ز گوهر یکی سفته بود
 ۳۶۸۵ همه موبدان آفرین خواندند
 شهنشاه رخساره بی‌تاب^۶ کرد
 ز کار گذشته دلش تنگ شد
 که با او^۹ چرا کرد چندان^{۱۰} جفا
 چو دانا رخ شاه پزمرده یافت^{۱۲}
 ۳۶۹۰ برآورد گوینده^{۱۴} راز از نهفت
 از آن بند^{۱۶} بازوی^{۱۷} و^{۱۸} مرغ سیاه
 بدو گفت کین بودنی کار بود
 چن^{۲۲} آید^{۲۳} بد و نیک رای سپهر
 ز تخمی^{۲۵} که یزدان بر^{۲۶} اختر بکشت
 ۳۶۹۵ دل شاه نوشین روان^{۲۹} شاد باد

دگر^۱ نیم سفت و^۲ سیوم^۳ نابسود!
 برآن^۵ دانشی گوهر افشانند!
 دهانش بر از در خوشاب کرد!
 ببیچید و^۷ رویش پراژنگ^۸ شد،
 از آنس کزو دید مهر^{۱۱} و وفا!
 روانش^{۱۳} به درد اندر آزرده یافت^{۱۲}،
 گذشته همه^{۱۵} پیش کسری بگفت:
 از^{۱۹} اندیشه‌ی گوهر^{۲۰} و خواب^{۲۱} شاه
 ندارد پشیمانی درد سودا
 چه شاه و چه موبد^{۲۲}، چه بوزرجمهر!
 بیایدش^{۲۷} بر تارک ما نیست^{۲۸}!
 همیشه ز درد و غم آزاد باد!

گفتار اندر تویعات نوشین روان^{۳۰}

اگرچند باشد^{۳۱} سرافراز شاه به دستور گردد^{۳۲} دل آرای گاه

- ۱- ل. ۱ (نیز ق ۲، ب): دوم؛ (ب: یکی)؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، و، ن، ۱، ۲)، ۲- س، س، ۲ (نیز ل، ل، ن، ۲، ب): سفته؛ متن = ل (نیز ق ۲، ۱)، ۳- ل، ک (نیز ۱): سیم (سشم)؛ س، ق، س، ۲ (نیز ق ۲): سوم؛ (ب: دگر)؛ متن = ل (نیز ل، ل، و، ن، ۲، ب)، ۴- (ل: ناپدید)؛ بنداری (۳۶۸۱-۳۶۸۴): فلما سمع الرسول مقاله أحضر مفتاح الصدوق و فتحوه فاذا فيه ثلاث درر كما وصف بزرجمهر هـ، ل، س (نیز ق ۲، ل، ل، ن، ۲، ب): بدان؛ متن = ق، س، ۲ (نیز ب، و)؛ بنداری (۳۶۸۵): فتعجب الحاضرون من نور بصيرته و كمال ذكائه فثروا عليه الجواهر عـ (نیز ق ۲): پرتاب؛ (ل، ل: پرتاب)؛ ک: دیده پر از آب؛ متن = ل، ل، س، ل، ۲، س، ۲ (نیز ب-ا)؛ ب این بیت و بیت سبین را ندارد؛ بنداری (۳۶۸۶): و أمر الملك فحشى فوه باللاکئ ۷- (ل: جو) ۸- ل، ق، ل (نیز ل، ل، ا): پر از رنگ؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹- ل: آری ۱۰- س، ل (نیز ل، و، ۱): چندین ۱۱- (ن: آ: مهر دید)؛ بنداری (۳۶۸۷-۳۶۸۸): و ندم علی ما عمله به من قبل، وضاق صدره حتی بان فی وجهه اثر الهم و الأسف ۱۲- س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ل، ب، ن، ۲، ب): دید؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲، ل، و، ۱)، ۱۳- (ل: ا: رخانش) ۱۴- (۱: بیارود داننده) ۱۵- ک: همی؛ (ب: سخن) ۱۶- (۱: بند و) ۱۷- س، س، ۲ (نیز ق ۲، ب): بازو؛ متن = ل ۱۸- (ا: جو) ۱۹- س (نیز ل، ۲، ب): ز؛ (ب: وز)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰- س، ل (نیز ق ۲، ب): کهر؛ س: مهتر؛ متن = ل ۲۱- (ق: حال)؛ بنداری (۳۶۸۹-۳۶۹۱): فلما علم بزرجمهر بذک ذکر الملک ما جرى علیه فی ذلک المتصد من نزول الطائر الأسود و التقاطه جواهر المملح و ابتلاعه ایها ۲۲- ل، ل (نیز ق ۲، ب): چو؛ متن = س ۲۳- ل: آرد ۲۴- ل: مهتر؛ (ق: کهر)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵- (ل: رنجی) ۲۶- ل، ب؛ (و، ا: ز)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- ل: بیایدش ۲۸- ل، ک، ل (نیز ل، و، ن، ۲، ا): نوشت؛ متن = س، س، ۲ (نیز ق ۲، ل، ب، ب)؛ ق این بیت را ندارد ۲۹- (ل: نوشیروان)؛ بنداری (۳۶۹۲-۳۶۹۵): و دعا للملک، ثم انقض المجلس ۳۰- س، س، شاه نوشین روان؛ ق: ... خفف الله عنه؛ ک: ... نوشیروان؛ ل: ... نوشیروان (ا)؛ س: ... نوشیروان؛ متن = ل (س: س)؛ بنداری: ذکر نبذ من تویعات آنشروان ۳۱- ل: باشی ۳۲- (ب: باشد)؛ ق: بیتهای ۳۶۹۶-۳۷۰۰ را ندارد؛ بنداری (۳۶۹۶): قال صاحب الکتاب: إن الملک و إن کان شامخ الأنف طامح الطرف فلن يتحلى إيوانه إلا بالوزير، ولن تستقيم أموره إلا بالدستور

می و شادی و بخشش و داد و بزم^۱
 بورزد بدان هم‌نشان^۳ رای^۴ خویش،
 از^۷ آزر^۶ گفتار و^۸ از دادخواه^۹
 از^{۱۰} اندیشه‌ی کدخدایی و^{۱۱} گنج
 هم او بود شاه^{۱۴} و هم او^{۱۵} پهلوان
 سپهبد هم او بود و گهبد^{۱۷} هم اوی^{۱۶}
 جهان را به دستور نگذاشتی^{۱۹}
 بد و نیک ازو^{۲۰} کس^{۲۱} نکردی نهان

شکارست کار شهنشاہ و رزم^۱
 بداند که شاهان چه کردند پیش
 از آگندن^۵ گنج و رنج^۶ سپاه
 ۳۷۰۰ دل و جان دستور باشد به رنج
 چنین بود تا گاو^{۱۲} نوشین‌روان^{۱۳}
 هم او بود جنگی و موبد هم اوی^{۱۶}
 به هر جای^{۱۸} کارآگهان داشتی
 ز بسیار و اندک ز کار جهان

پنجان بد که برداشت روزی به شاه^{۲۳}:
 به بد نام^{۲۵} آنکس^{۲۶} نخوانی^{۲۷} همی،

۳۷۰۵ ز کارآگهان موبدی^{۲۲} نیک‌خواه
 که گاهی گنه^{۲۴} بگذرانی همی

۱-ل: بزم-رزم ۲-ل: جام و؛ ق: بخشش و شادی و رای و؛ س: کد، ل ۲، س ۲ (نیز لی، پی، و، ن، آ، ب): و گر (ک، س، آ، و، ابا؛ لی: دگر)
 شادی و بخشش و داد (ل ۲، لی: رای) و (لی: حرمه)؛ متن = ل (نیز آ)؛ بنداری (۳۶۹۷): و لا شغل للملوك غير الصيد والطرده، والعيش و
 الطرب، و حضور الوقائع عند الحاجة، و الإحسان الى الرعية و الترفرف عليهم بجنات الرأفة و الرحمة ۳-س (نیز ق ۲، ل ۲، ن ۲، آ، ب):
 بران هم‌نشان؛ کد، ل ۲، س ۲ (نیز و)؛ بورزند هم زان (س: زان هم) نشان؛ متن = ل (نیز لی، پی) ۴-ل (نیز و، ب): کار؛ ق: از؛ لی: پای؛
 ن: آ، راه؛ متن = ل، س، کد، س ۲ (نیز ل ۲، پی، آ)؛ بنداری (۳۶۹۸): ثم الوقوف على سير الملوك السالفة و التفتيل بهم في خلالهم الحميدة و
 التحلى بصفاتهم المرضية هل، س (نیز لی، ن، آ، ب): ز آگندن؛ ل ۲ (نیز ل ۲)؛ پراگندن؛ متن = ک، س ۲ (نیز پی، و، آ) ۶-ل (رای) ۷-ل، س،
 ک (نیز لی، و، ن، آ، ب): ز؛ متن = ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، پی، آ) ۸-س: آراز بدخواه و؛ کد، ل ۲ (نیز لی، ل ۲): آواز و گفتار و (ل ۲: حرمه)؛ س ۲ (نیز پ،
 ن ۲، آ، ب): آراز و گفتار و؛ (و: گفتار و کردار و)؛ متن = ل ۹-ل، ل ۲، س ۲ (نیز لی، پی، ن، آ): ز (ل ۲: او) دادخواه؛ (ل ۲: فریادخواه)؛ متن =
 س، ک (نیز و، ب)؛ ق: آ این بیت و بیت سپین را ندارد و به جای آن نخست بیت‌های ۲۸۶۶-۲۸۵۹ را آورده و پس از آن افزوده است:
 بگویم کتون داستان روان
 ز توفیق پیروز نوشین‌روان

۱-ل، س، ک (نیز لی، و، ن، آ، ب): ز؛ (پ: به)؛ متن = ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، و، آ) ۱۱-کد: کدخدای وز؛ س (نیز لی، و، ن، آ، ب): اندیشه کردن فزونی
 به (و: حرمه)؛ ل: اندیشه کردن ز رای و ز؛ س: اندیشه کردن گرانی و؛ (پ: اندیشه جستن گرانی)؛ متن = ل (نیز ل ۲، آ)؛ بنداری
 (۳۶۹۹-۳۷۰۰): و الوزراء هم الذين يتجرعون مرارة الفصص، و يتحملون أفعال الشعب في إحراز الخزانة، و نظم شمل الذخائر، و
 الإصفاة إلى ظلامات الرعية، و الحكومة بينهم على مقتضى العدل و النصفة ۱۲-ق: مرگاه ۱۳-ل (لی: نوشیروان) ۱۴-ق: شاه بود
 ۱۵-ل (رود) ۱۶-ل، س، ل ۲، س ۲ (نیز لی، پی، آ، ب): او؛ کد: همانا؛ (ق: همی)؛ متن = ل (۲، پی، و، ن، آ) ۱۷-ل: بخرد؛ س: نیز هیربد؛ (ق: و ز
 موبد (پساوند ندارد)؛ پ: نیز و بخرد)؛ س (نیز لی، و، ن، آ، ب): همو هیربد بد سپهبد؛ (ل: هم او بود موبد سپهبد)؛ متن = ک، ل ۲ حرمه؛
 ق: آ این بیت را ندارد؛ بنداری (۲۷۰۱-۲۷۰۲): و على هذا درج ملوك العجم حتى ولي أنوشروان، فانه لما ملك نقض تلك القاعدة، و
 رفض تلك العادة، و باشر الأمور بنفسه، و ساس الجمهور برأيه و تدبيره. فكان هو الملوك و البهلوان و صاحب السيف و صاحب القلم
 معا ۱۸-ل (لی: کار) ۱۹-ل (نیز آ): بگذاشتی؛ س، ق، ل (نیز و): بگذاشتی (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = ک، س ۲ (نیز ق ۲، پی، ن، آ، ب)، ل،
 ل ۲؛ و؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۱-ل (لی: حرمه)؛ بنداری (۳۷۰۳-۳۷۰۴): و كانت له أصحاب أخبار يرفعون إليه كل ما يجرى
 في مملكه من الحسن و القبيح، و المعوج و المستقيم فيوقع بتقرير ما يرى تقريره، و إزالة ما يرى إزالته ۲۲-ل (ن: موبد) ۲۳-ل:
 برخاست بر پیشگاه؛ ق: روز بگفت این به شاه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴-س (نیز لی): گذرد؛ ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، پی، و): گناهی که
 نو (ل: آن)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق ۲، ن، آ، ب) ۲۵-کد: رام ۲۶-س، س، ل ۲، س ۲ (ل: آن را) ۲۷-س: نخواند

گنهکار اگرچند با^۳ بوزش^۲ است
که آنکس که خستو شود^۴ بر گناه،
ز دارو گریزان و ریزان سرشک،
زوان^{۱۱} از بزشکی^{۱۲} نخواهیم^{۱۳} شست!
به داد و دییش نیز توشه^{۱۶} بدی^{۱۵}،
به بیشه ندر آمد^{۱۹}، زمانی بخت،
همی بازگردد ز بهر بنه!
که هستیم^{۲۴} از آن لشکری^{۲۵} بی نیاز،
ز بد خویشتن را ندارد نگاه^{۲۶}!
نشست و خور و خواب با موبدان،
که گنجش ز گنج تو افزون ترست^{۳۰}!

هم آن را^۱ دگر باره آویزشست^۲
به پاسخ چنّین بود^۵ تویع شاه
جو^۷ بیمار زارست و^۸ ما^۹ چون بزشک
۳۷۱۰ به یک دارو از او^{۱۰} نگرود درست
دگر موبدی گفت: انوشه^{۱۴} بدی^{۱۵}
سپهدار گرگان^{۱۷} برفت از^{۱۸} نهفت
بنه برد ازو گیل^{۲۰} و او بزّه نه
به تویع پاسخ^{۲۱} چنّین داد^{۲۲} باز^{۲۳}
۳۷۱۵ کجا پاسبانی کند بر سپاه
دگر گفت: انوشه بدی^{۲۷} جاودان
یکی مایه وور نامدار^{۲۸} ایدرست^{۲۹}

۱-س: آ: کر؛ ق: کم؛ همانا؛ (ق: ۲، و: ۲، ان: همورا)؛ متن = ل: س، ل: ۲ (نیز ل: ل، ۲، پ، ا، ب)؛ ۳-ق: ک، ل، ۲، س: آ: زو: (ق: آن) پرسش است؛ (ق: ۲: آن پوشش است)؛ متن = ل: س (نیز ل: ب)؛ ۳- (ب: زرا چند بر)؛ ۴- (ق: آ: کوشش)؛ بنداوی (۳۷۰۵، ۳۷۰۷)؛ فمن جمله تویعاته ما ذکر آن بعض الموابذة وقع الیه و قال: إنک تصفع للجانی عن ذنبه ثم إذا عاود ذنبه تأمر بصلبه و إن کان مستقیلاً متصلاً عن زنبه: هل: بد بتویع؛ س (نیز ل: ل): گفت تویع؛ ل: آ: به تویع پاسخ چنّین داد؛ متن = ده دستنویس دیگر عمل: خشنود بد؛ س، ق: ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ل): خشنود شد؛ (ل: ۲، و: ب: خشنو شود)؛ متن = ک: س: ۲ (نیز ب: ب)؛ ل: ۲ بیت های ۲۷۸-۲۷۱ راپس از بیت ۳۷۱۲ آورده است ۷- (ب: که)؛ ۸- (ل: زارست)؛ ۹- ل: من ۱۰-ک (نیز ب، و: ب)؛ او گر؛ س، ل: ۲ (نیز ل: ل): دارونی گر (ل: آ: او: ل: کو)؛ (ل: آ: دار او گر)؛ س: آ: یکباره دارو؛ (ق: آ: یکی گریه دارو)؛ متن = ل: ق ۱۱-ل: ک، س: ۲ (نیز ق: آ: ب)؛ روان؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۲-س، ک: ل، ۲ (نیز ل: ل، ۲، ب): بزرگی؛ س: آ: حازم بزرگی؛ متن = ل: ق (نیز ق: ۲، ل، ۲، پ، و، ا)؛ ۱۳-س: ۱ (نیز ل: ل، ۲، ب)؛ بخواهیم؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداوی (۳۷۰۸، ۳۷۱۰)؛ فوقع و قال: ونحن کالأطباء. و المعجم المصّر علی الذنب کالمريض المشرف علی الموت، الممتنع عن شرب الدواء؛ نسقیه شربة واحدة فاذا رأیناها لا نتجع فیہ غسلنا أیدینا منه و قطعنا رجلمانا عنه و السلام؛ ۱۴-ل: ل، ۲، س: آ (نیز و): نوشته ۱۵- (ل: بزی)؛ ۱۶-س، ک: س، ۲ (نیز ل: ۲، ب): ز هر بدیه هر سو بکوشه؛ ق (نیز ق: ک): خرد را به گفتار توشه؛ ل: آ: ز هر بدیه هر گوشه توشه؛ (ل: بی: به هر سو به هر سو توشه (())؛ متن = ل: ۱۷-ل: کردان؛ ق: کردی؛ س، س: ۲ (نیز ل: ۲، ب): سپهبد ز (س، ل: آ: به)؛ گرگان؛ ل: ۲ (نیز ب): سپهبد ز (ب: به)؛ کردان؛ (ل: سپهبد ز کردان (())؛ متن = ک: (نیز ق: ۲)؛ بنداوی؛ صاحب جیش جرجان ۱۸- (آ: و)؛ ۱۹-ل، س، ق: ل، ۲ (نیز ل: ۲، ب): بیشه درآمد؛ (ل: پیش درآمد)؛ متن = ک: س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ ۲۰-ل: ارکیل؛ ک: س: ۲ (نیز ل: ۲، پ، و، ا، ب): کرکیل (در احرف چهارم بی نقطه)؛ (ل: کرکیک)؛ س: بنه دار کرکیل (حرف چهارم واژه پسین بی نقطه)؛ ق: بنه بود کرکیل؛ (ق: آ: سپه بود ازکیل)؛ متن تصحیح قیاسی است (ب: د)؛ ل: ۲، ل: این بیت را ندارند؛ بنداوی (۳۷۱۱، ۳۷۱۳)؛ و رفع الیه آخر و قال: إن صاحب جیش جرجان برز الی الصحراء فتغافل فی معسکه فانتهب باللیل قفله. و هو یرید الانصراف لإصلاح أمره و ترتیب أسبابه ۲۱- (آ: پاسخ به تویع)؛ ۲۲-س: گفت ۲۳- (ب: شاه (پساوند ندارد))؛ ۲۴-ق (نیز ل: ۲، ل، ۲، ب): هستم؛ متن = ک: ۲۵-ک: (نیز ب): از جانم لشکری؛ ل: از لشکر ماکه شد؛ متن = ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲، ل، ۲، ب، و، ا)؛ ۲۶- (ل: آ: بگاه)؛ بنداوی (۳۷۱۴، ۳۷۱۵)؛ فوقع فی الجواب؛ و إنا فی غناء عن حافظ جیش لا یقدر علی حفظ رحله، فكان ذلک سبب عزله ۲۷- (ل: بی: بزی)؛ ق: ۲: شاهایمان؛ ل: انوشه بود شاه تا؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ق: بیت های ۳۷۱۶، ۳۷۱۸ را ندارد ۲۸-ک: ل، ۲، ل: ۲ (نیز ب، و): مال دار؛ ل: نامور مایه وور؛ س: مایه دار نامور؛ (ق: آ: نامور نامدار)؛ متن = (ل: ل، ۲، ل، ۲، ب، ا، ب)؛ ۲۹-ل: ل، ۲ (نیز ق: ۲): آمده است؛ (ب: آیدش (پساوند ندارد))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰-ل: بخشش ز گنج تو خوار آمده است (حرف یکم واژه نخست بی نقطه)؛ بنداوی (۳۷۱۶، ۳۷۱۷)؛ و رفع الیه آخر و قال: إن هاهنا رجلا ذا ثروة تزیّد کنوزه علی کنوز الملک

که این افسر پادشاهی ماست^۱،
 انوشه بدی^۲ وز^۳ بدی بی‌گزند،
 بسی شیرخوار اندرو برده‌اند^۴
 ز دست اسیران نباید^۵ شمرد،
 به دل^۶ شاد و از^۷ خواسته بی‌نیاز
 همی^۸ بازخزند^۹ خویشان به زر
 به هر مایه‌داری^{۱۰} یکی مایه‌کاس^{۱۱}،
 که ما بی‌نیازیم از ایشان^{۱۲} به چیز،
 همان^{۱۳} بدره و برده^{۱۴} و سیم و زرا
 دو بازارگانند^{۱۵} کز شب دو بهر،
 از^{۱۶} آوازی مستان^{۱۷} و چنگ و رباب
 جز ایشان^{۱۸} هر آنکس که دارند^{۱۹} گنج^{۲۰}،
 بی‌آزار^{۲۱} باشند^{۲۲} و بی‌غم^{۲۳} زیند^{۲۴} ۳۸

چنین داد پاسخ^۱ که آری رواست
 دگر^۲ گفت کای شهریار بلند
 ۳۷۲۰ اسیران رومی که آورده‌اند
 به توقیع گفت: آنچه^۳ هستند خرد
 شوی مادرانشان^۴ فرستید^۵ باز
 نبشتند^۶ کز روم صد^۷ مایه‌ور
 اگر باز^۸ خزند^۹ ۱۸ گفت- از هراس
 ۳۷۲۵ فروشید و^{۱۰} افزون^{۱۱} مجوید^{۱۲} نیز
 به شمشیر خواهیم از ایشان^{۱۳} گهر^{۱۴}
 بگفتند کز مایه‌داران شهر
 یکی را سر اندر نیاید^{۱۵} به خواب
 چنین داد پاسخ کزین نیست^{۱۶} رنج
 ۳۷۳۰ همه همچنان شاد و خرم^{۱۷} زیند^{۱۸}

- ۱- (پ: پاسخ آورد) ۲- (نیز لی، پ، ان، آ، ب): افسر و پادشاهی ماست (س، لی، پ، ب: مراست)؛ که س^۲ (نیز و): قر (س^۲: جز)؛ و این پادشاهی مراست: ل: از افسر پادشاهی حداست؛ متن = ل (نیز ق^۲ (پس از تصحیح آن به این))، ل: (بنفاری (۳۷۱۸))؛ فو قح فی الجواب: (نسخه لغی ذلک. فحاله حلیة لایامنا و زینة لسلطاناه ۳- (ق: یکی) ۴- که، س^۲ (نیز لی، و): یزی؛ متن = ده دستویس دیگر همان: از: (ق: جز)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۵- که، س^۲: اندرون برده‌اند؛ (لی: اندر آورده‌اند؛ پ: اندران برده‌اند؛ ل، س (نیز لی، آ، ب): شیرخوراند (س: خوارست) و پرورده‌اند (ن: پ: پرورده‌اند)؛ ق، ل: شیرخواره درو برده‌اند؛ (ق: و: شیرخوراند زو برده‌اند)؛ متن = (ل: ۷) ۶- س^۲ (نیز لی، ل، آ، ب، ان، آ، ب): آنچه؛ (و: آنک)؛ ل: گفتار چو؛ متن = س، ق (نیز ق^۲) ۷- س^۲ (نیز لی، پ، ب): بیاید ۸- که، ل (ل: ۳) ۹- ل: مادر ایشان ۱۰- س، س^۲ (نیز لی، ل، آ، ب، ان، آ، ب): فرستیم؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق^۲، و، ب) ۱۱- (لی: بدان) ۱۲- ل، ق، س (نیز لی، پ، ان، آ، ب): وز؛ (ل: ووز)؛ متن = س، ک، ل (نیز ق^۲، ل، و، ب) ۱۳- ل، آ (نیز ل، و، ان، آ): نوشند؛ که: بگفتند؛ متن = س، س^۲ (نیز ق^۲، لی، پ، آ، ب) ۱۴- س، ل (نیز لی، ب): سه؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق^۲) ۱۵- (لی: همان) ۱۶- (ل: بخزندشان یار و)؛ ق: بیت‌های ۳۷۲۳-۳۷۲۶ راندارد ۱۷- (ل: ل: باجز) ۱۸- (لی: بخزند) ۱۹- س، ک، ل، آ، س^۲ (نیز لی، ب): ناملداری؛ متن = ل (نیز ق^۲) ۲۰- (ق: ل: را سپاس؛ پ، ان، آ، ب: ماده‌کاس)؛ س: ز ماده ز کاس؛ متن = ل، ک، ل، آ، س^۲ (نیز لی، ل، و، آ) ۲۱- ل: فرستید؛ و (ق: لی: فروشید و (لی: حو))؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۲- ل: ایلدون ۲۳- (ق: انجریید (حرف چهارم بی‌نقطه)) ۲۴- ل: زیشان ۲۵- ل: زیشان هنر؛ س، ک، ل، س^۲ (نیز لی، ب): نه شمشیر خواهیمشان نه گهر؛ متن = (ق: آ: نیز = ل) ۲۶- (و: نه آن) ۲۷- (ق: ل: برده و بدره) ۲۸- ک، ل، آ، س^۲ (نیز ق^۲، و): لی، ب: نه شمشیر خواهیمشان نه گهر؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، ل، آ، ب، ان، آ، ب) ۲۹- (ل: نیامد)؛ ل: نیاید سر اندر ۳۰- س (نیز ق^۲، لی، ان، آ): ز ۳۱- ق: مهمان ۳۲- س^۲: آ: حو؛ ق: بانگ؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۳۳- س، ق، ک، س^۲ (نیز ق^۲، لی، ان، آ، ب): که گر نیست؛ ل (نیز و): کزین (و): که این نیست؛ (ل: کز نیست)؛ متن = ل (نیز پ: نیز = ل) ۳۴- ل: کزیشان؛ ق (نیز پ): چو ایشان؛ ل: از ایشان؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۵- س (نیز پ، و): داربد (بی‌نقطه)؛ ق، ک، ل (نیز ل، آ، ب): دارید؛ متن = ل، س (نیز ق^۲، لی، ان، آ) ۳۶- (ق: ل: رنج (پس‌اوند ندارد)) ۳۷- (ل: آ: خورم) ۳۸- س، ق، ک، ل (نیز و، ان، آ، ب): زیند؛ (ل: بویلد)؛ متن = ل، س (نیز ق^۲، لی، ان، آ، ب) ۳۹- ل: کز آزاد ۴۰- س، ق، ک، ل (نیز لی، ل، و، ان، آ، ب): باشید؛ متن = ل، س^۲ (نیز ق^۲، لی، پ، ان، آ، ب) ۴۱- (ل: باغم ((()))؛ بنفاری بیت‌های ۳۷۱۹-۳۷۲۰ را ترجمه نکرده است

همیشه ز تو دور دست^۵ بدی،
 که نوشین روان^۷ چون گشاید دهن^۸،
 پر از غم شود^{۱۱} زنده^{۱۲} را جان شادا!
 کند هرک^{۱۳} دارد خرد^{۱۴} با نژاد،
 نباشد کنون دوستی تن درست^{۱۵}!
 نگردهمی گرد داد^{۱۸} پدر،
 که باشد فروشنده^{۱۱} او دژما
 بهای^{۲۳} زمین هم فروشنده راست
 که دوری ز پیغاره و سرزنش،
 چرا شد برین سان^{۲۷} بی آزر و گرم^{۲۸}؟
 مزیدن^{۲۹} جزاز^{۳۰} شیر درمان^{۳۱} نبود،
 همی گوشت جویم جو گشتم درست^{۳۳}
 به رای و به دانش ز ما بهتری^{۳۶}،
 دو^{۳۸} دیده به رای تو دارد جهان؟

نیشند^۱ روزی^۲ کانشه^۳ بدی^۴
 به ایوان^۶ چنن گفت شاه یمن
 همه^۹ مردگان^{۱۱} را کند بیش یاد
 چنن داد پاسخ که از مرده یاد
 ۳۷۳۵ هرآنکس که از مردگان دل بست
 یکی^{۱۶} گفت کای^{۱۷} شاه، کهنتر پسر
 بریزد^{۱۹} همی بر زمینی^{۲۰} درم
 چنن داد پاسخ که این نارواست^{۲۲}
 دگر گفت کای شاه برتر منش
 ۳۷۴۰ دلی داشتی^{۲۴} پیشتر^{۲۵} پر ز شرم^{۲۶}
 چنن داد پاسخ که دندان نبود
 چو دندان برآمد^{۳۲} بیاگند پست^{۳۳}
 یکی گفت گیرم کنون^{۳۵} مهتری^{۳۶}
 چرا برگذشتی^{۳۷} ز شاهنشهان

۱-ل.س.ل.۲.س.۲ (نیز لی.ل.۲.و.ب): نوشتند؛ متن = ک (نیز ب) ۲-ل. خطی ۳-س.س.۲ (نیز ق.ل.لی.ل.۲.و.ا): که نوشه؛ ل. که خرم؛
 (ن: ۲) که توشه (())؛ متن = ل. ک (نیز ب. ب) ۴-ل. (لی: بز) ۵-ل: دستی؛ ق این بیت را ندارند ع: بدیوان ۷-ل: (نوشیروان)
 ۸-س (نیز لی.ل.ن.۲.آ.ب): سخن؛ متن = ل. ق-س ۹ (نیز ق.ل.۲.ب.و) ۹-ل. (و: همی) ۱۰-ل: مردمان ۱۱-س. ق (نیز لی): کند؛ متن =
 یازده دستنویس دیگر ۱۲-ل: بنده؛ بنفاری (۳۷۳۱-۳۷۳۲): رفع الیه آخر و قال: إن صاحب الیمن قال علی رءوس الملأین أنوشروان
 یكثر ذکر الأموات، ویضیق الدنیا بأذاه علی الأحياء ۱۳-س. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز لی. ب): هر که؛ متن = ۱۴-ق: هر کسی از هنر؛ متن = ل
 ۱۵-ق (نیز ب): او درست؛ س (نیز ل. ۲. و. ل. ۲. ب): همان دوستی او درست؛ ک. س. ۲: ز دل دوستی او درست؛ ل: همی مهر او را درست؛
 ق: ورا نیکویها درست؛ لی: همان دور او خود درست؛ آ: همان دوستیش تن درست؛ متن = ل: بنفاری (۳۷۳۴-۳۷۳۵): فأجاب و قال:
 «لا یذكر الموت إلا من كان موصوفاً بالعقل والذكاء. و من أعرض صفحا عن الأموات لم یستقم حاله فی أيام الحیاة» ۱۶-ق: چنن
 ۱۷-ل: (ای: ۱۸-ق: باغ ۱۹-ب: بریزند) ۲۰-ل. ق (نیز لی): زمین بر؛ متن = ۲۱-ق. (نیز لی): فروزنده او؛ ق: فروشنده بر؛ متن =
 یازده دستنویس دیگر ۲۲-ل. (ب: بارواست (()) ۲۳-ل. ک. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ب. و. ل. ۲. ب): بها؛ متن = ل. س. ق. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. ا): ۲۴-س: ۲
 داشت ۲۵-ل: پیش ازین ۲۶-ل: زین حرم (۹) ۲۷-ق. س. ۲ (نیز لی. و. ب): بدینسان؛ ک: بدین سر؛ ل: ازینسان؛ (ب: بدیننگه)؛ متن = ل.
 س (نیز ق. ل. ۲. و. ل. ۲. ب): پرانده و غم؛ س ۲ (نیز لی): بی آزر و گرم؛ (ب: آ: بی آزر و گرم)؛ متن = ل. ک (نیز ق. ل. ۲. و. ل. ۲. ب)
 ۲۹-س. س. ۲ (نیز ق. ۲. ب): مکیدن؛ متن = ل. ک ۳۰-ک (نیز ق. ل. ۲. و. ل. ۲. ب): بجز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱-ق: (پستان) ۳۲-ک: بیامد
 ۳۳-ل: ساد نخست و واژه نخست و حرف یکم واژه دوم بی نقطه؛ س (نیز ب): بمالید پست؛ ق: سازید پست (دو حرف نخست واژه
 نخست بی نقطه)؛ ک: بیازید پست؛ ل: بیارید پست؛ س: بیارید پست (حرف یکم واژه دوم بی نقطه)؛ ق: نیارم نخست؛ لی. و. ل. ۲.
 آ: بیالید پست؛ ب: بیالید و رست؛ متن = (ل) ۳۴-ب: (درست)؛ ک (نیز ل. ۲): بگشتم درست؛ س ۲ (نیز لی): بگشتم درست (در لی
 واژه نخست بی نقطه)؛ (و: نگشتم درست؛ ب: نگشتم درست)؛ ل: و خونم نگشتم درست (؟)؛ ق: خوردم بگشتم درست؛ ق: چوید ز
 گیتی درست)؛ متن = س. ل. ۲ (نیز ل. ۲) ۳۵-س. س. ۲ (نیز لی. ب. ب): که تو؛ ق: اگر ما بر ک (ل)؛ ل: آ؛ متن = ل. ۳۶-ل. ۳: مهتر
 تویی-فزونتر تویی) ۳۷-ل. (ل: برابر گذشتی) ۳۸-س: ۲: تو

ز دیدار ایشان همی بگذرد!^۱
 زمین^۲ گنج و اندیشه گنجور ماست!
 عقابی گرفته‌ست روز شکار^۳!
 که با مهر^۴ خود چرا شد درشت؟!
 بدان^۵ تا بدو باز گردد گزند،
 فزونی نجویند با شهریار^۶
 چنّین گفت کای شهریار^۷ جهان،
 ستاره‌شناسی بیامد^۸ ز راه،
 چنّین لشکری^۹ گشن وزین^{۱۰} گونه ساز،
 نیند کس او را بدین^{۱۱} کارزار!
 گشاده‌ست با رای او چهر و مهر^{۱۲}،
 نگرده تباه اختر و^{۱۳} هور و ماه!
 چنّین بود فرمان به یک^{۱۴} روزگار،

۳۷۴۵ چنّین داد پاسخ که ما را خرد^۱
 هش^۲ و دانش و رای^۳ دستور ماست
 دگر گفت^۴: باز^۵ تو ای شهریار
 چنّین گفت کو^۶ را بکویید^۷ پشت
 بیابویندیش^۸ ز^۹ داری^{۱۰} بلند
 ۳۷۵۰ که^{۱۱} از کهتران^{۱۲} نیز در کارزار
 دگر نامداری ز کارآگاهان
 به^{۱۳} شبگیر بُرزین بشد با سپاه
 چنّین گفت کین^{۱۴} مرد گردن‌فراز^{۱۵}
 چو برگرد او پشت بر^{۱۶} شهریار
 ۳۷۵۵ به توفیق گفت: آنک^{۱۷} گردان‌سپهر
 به بُرزین^{۱۸} سالار و گنج و سپاه
 دگر موبدی گفت^{۱۹} کر^{۲۰} شهریار

۱-ق: جهان-ندارد نهان ۲-ق: همان ۳-ل: رای و! ل: رای و دانش (چو) ۴-س: زمی؛ (ق: ۲: زمن)؛ بنداری بیت‌های
 ۳۷۴۵-۳۷۴۶ را ترجمه نکرده است هـ: <گفت> ۵- (ل: باز) ۶- (ل: شمار)؛ بنداری (۳۷۴۷)؛ ورف الهی موبد آخر آن أحد براه
 الملک اصطاد عقابا ۸- (ل: کین) ۹- (نیز لی، ان، ب)؛ بکوئید؛ ل: (نیز ق ۲: ل: ۲)؛ بکوئید (حرف چهارم بی نقطه)؛ (ل: ۲: بکوئید)؛
 متن = ل، س، س ۱۰- (نیز بی، و) ۱۰- س، ل ۲ (نیز بی، ب)؛ مهر از؛ متن = ل، ک، س ۱۱- (نیز ق ۲: ل: ۲)؛ ق: بیت‌های ۳۷۴۴-۳۷۴۵؛ بنداری
 (۳۷۴۸)؛ وقوع و قال: هـ یقصف ظهر هذا الباز لاقدمه علی من هو أكبر منه قدراه ۱۱- بیابویند پایش؛ س، س ۱۲- (نیز بی، و، ان، ب)؛ بیابویند
 او را؛ ک: بیابوینی او را؛ ل ۲ (نیز ل ۳: ل: ۱)؛ بر آویز او را؛ (ق: ۲: بیابویندش (حرف هفتم بی نقطه)؛ لی: بیابویند او را)؛ متن تصحیح قیاسی
 است (ق: ۲) ۱۲- (ل: ۲: به) ۱۳- ل، ک، ل (نیز لی، و، ان، ب)؛ دار؛ ل: جای؛ متن = س، س ۱۴- (نیز ق ۲: ل: ۳، ب، آ، ب)؛ ۱۴- (ب: بیلو) ۱۵- س، ل ۲،
 س ۱۶- (نیز لی، ب)؛ کس؛ (ق: ۲: گر)؛ متن = ل، ک ۱۶- س، س ۱۷- (نیز لی، و، ان، ب)؛ مهران؛ متن = ل، ک، ل ۱۸- (نیز ق ۲: ل: ۲، ب، ان، ب)؛
 ق ۲: ل ۳، ب، و، ب)؛ بر شهریار؛ (ان: در روزگار)؛ ل ۲، س، س ۱۹- (نیز لی)؛ مجوئید (س: لی: نجوید)؛ بر شهریار؛ (ل: نجوید ابر شهریار)؛ متن =
 ل؛ بنداری (۳۷۴۹-۳۷۵۰)؛ هـ م یصلب لیعتبر به الصغیر فلا یتجاسر علی الکبیر ۱۸- ل: داد پاسخ به شاه ۱۹- س، س ۲۰- (نیز لی، و، ان، ب)؛
 ب: که؛ متن = ل، س، ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ۲، و، ان، ب) ۲۰- س، ک، ل، س، ل ۲، س، ل ۲ (نیز لی، ب)؛ برآمد؛ متن = ل (نیز ق ۲) ۲۱- ک، ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ۲)؛ کای؛
 متن = ل، س، ل ۲ (نیز لی، و، ان، ب) ۲۲- س، ل (نیز لی، ب)؛ کر از فراز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳- (ل: ۳، و، ان، ب)؛ لشکر) ۲۴- س، س ۲ (نیز
 و، ان، ب)؛ این؛ (ق: ۲: ازین)؛ متن = ل، ک، ل ۲ (نیز ل ۳، ب، ان، ب) ۲۵- س، ل (نیز لی، و، ان، ب)؛ چو (س، لی، و، ان، ب)؛ به بدکار (نو: یکبار) دل بسته
 باد (نیز ق ۲: ل: ۲)؛ چو برگاشت او پشت (ق: ۲: پشت از) بر؛ ل ۲، س، ل ۲ (نیز بی، ب)؛ چو بدکار (ل: ۲)؛ به پیکار) دل بسته؛ متن = ل ۲۶- (و:
 درین؛ ب: به بد)؛ بنداری (۳۷۵۱-۳۷۵۲)؛ ورف الهی آخر و قال: این بُرزین الإصبهت لما برز فی جموعه و جنوده و اعلامه و بنوده قال بعض
 أهل التّجیم: إنه لن یری بعد هذا أبدا علی باب الملک ۲۷- س، ل ۲، س، ل ۲ (نیز لی، ب)؛ گفتا که؛ ک: گفت- آنکی؛ متن = ل، ق (نیز ق ۲)
 ۲۸- ل ۲، س، ل ۲ (نیز بی، ب)؛ چهر مهر؛ ق: بر وی در از مهر چهر؛ متن = ل، س، ک، ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ۲)؛ و، ان، ب)؛ بُرزین و؛ متن =
 ده دستنویس دیگر ۳۰- ل، س، ل ۲ (نیز ق ۲: ل: ۲، و، ان، ب)؛ چو؛ متن = (لی)؛ بنداری (۳۷۵۵-۳۷۵۶)؛ وقوع و قال: إن طالع الشمس والقمر
 لا یعتبر به النّحس ببرزین و غیره ۳۱- ق: چنّین گفت کر کوی ۳۲- س، ک، ل ۲، س، ل ۲ (نیز لی، و، ان، ب)؛ کای؛ متن = ل، ق (نیز ق ۲: و، ان، ب)؛
 ۳۳- ق: درین؛ ل (نیز ق ۲)؛ پیمان به یک؛ ل ۲: توئی دادفرمای و به؛ متن = ده دستنویس دیگر

مگر^۱ آرزو^۲ بازگردد^۳ به دردا
 شهنشاه را^۴ چون پژوهش کند^۵
 دل دوستداران^۶ پر از خون^۸ شود،
 به چاره بیاید، بنالد بدوی^{۱۲}
 تن پادشا را^{۱۴} همی پرورد،
 ورا یاسبان راستی^{۱۵} بس بود!
 به میدان خراسان^{۱۸} سالار گفت:
 ندانم چه دید اندرین شهریار^{۲۱}؟
 نوزید^{۲۳} و^{۲۴} بنهفت^{۲۵} پیمان ما،
 گشاید در گنج^{۲۸} سود و زیان!

چنین داد پاسخ که از بیش خورد
 دگر گفت^۴ هر کس^۵ نکوهش کند^۶
 که بی لشکر^۸ گشن بیرون^۸ شود
 ۳۷۰ مگر^{۱۰} دشمنی بد سگالد بدوی^{۱۱}
 چنین داد پاسخ که داد و^{۱۳} خرد
 اگر دادگر چند بی کس بود
 دگر گفت کای^{۱۶} با خرد گشته^{۱۷} جفت
 که کز اسب^{۱۹} را باز کرد از کار^{۲۰}
 ۳۷۵ چنین داد پاسخ که فرمان ما^{۲۲}
 بفرمودمش^{۲۶} تا به^{۲۷} ارزانیان

۱. (و. ل. ۱: ۲. مکن) ۲. ل. آرزوی ۳. (و. ل. ۲: تا نگرده؛ در و حرف یکم وازة پسین بی نقطه)؛ بندهای (۳۷۶۷): فقال: «الأصوب أن تلجم النفس بشكيمة المنع عند الشرة» ۴. (ل. ۲: هفته)؛ ق: یکی گفت ه. ل. (س نیز ل. ۲): کش؛ (ا: کر)؛ متن = ده دستنویس دیگر ع. ل. بود؛ س. م. ک. س. ۲ (نیز ب.): کنند؛ متن = ق. ل. ۲ (نیز ق ۲-۱) ۷. (ق: حراج) ۸. (ل. ۳: برزین - چنین (l)) ۹. س: مرد برنا؛ ق: دوستان؛ س ۲ (نیز ل. ۲، و، آ، ب.): مرد دانا؛ (ب. ل. ۲: و دست دانا)؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز ق ۲) ۱۰. ل. و کر؛ (ق: آ: اگر)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۱. س ۲ (نیز ق ۲): بروی؛ (ا: بدو (پساوند ندارد))؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲. ک: بروی؛ س: آ: سازد بروی (حرف یکم وازة نخست بی نقطه)؛ (ل. ل. ۲: ب: بسالد (؟) بروی؛ ب: بیبالد بدوی)؛ ل: بیبارد بدو آرزوی؛ ق: نتابد بنالد آزوی؛ (ق: آ: ساند سالد بروی (دو وازة نخست بی نقطه)؛ ل: ل. ۲: بنالد بیاید بدوی)؛ متن = ل. آ: (نیز و، ا)؛ بندهای (۳۷۶۸-۳۷۷۰): و رفع الیه آخر و قال: إن أولیاء الملک یخافون علیه عند خروجه فی خیف من أصحابه فی متصیلاته و غیرها، و یخشون، حاشاه، أن یهتبل عدو فی غرة أو یتهمز کاشح فرصة ۱۳. ل. (نیز ب.): دارد ۱۴. (ل. ۳: پادشاهی) ۱۵. س، ق، ک، س. ۲ (نیز ق ۲، ل. ۲، ب. ب.): راستی یاسبان؛ (ل. ۲: راستی یار او؛ و: راستی یارشان؛ آ: راستی یاریش؛ ل. ۲: در راستی یاسبان)؛ متن = ل. ل. ۲: بندهای (۳۷۷۱-۳۷۷۲): فوقع فی جوابه: کفی بالعدل حارسا، و باستقامة الدین حافظا ۱۶. س ۲ (نیز ق ۲، ب. ب.): ای؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷. (ل. ۲: بوده) ۱۸. ک: قراخان؛ (ق: آ: جراسا (؟)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق: بیت های ۲۷۷۳-۲۸۰۲ را ندارد ۱۹. ک: کرشاسب؛ ل. ۲: کوراسب؛ متن = ۲۰. س (نیز ل. ۲، ب. ب.): ک: او (ل. ۲: رو) اسب را بار (ل. ۲: باز) کرد و بکار (؟)؛ (ل. ۲: آ: که گر گرز من اندر افتد بکار (؟)؛ ب: که گر بازگردد ز راسب سوار؛ و: که هر کو همی بازماند ز کار؛ ل. ۲: که گر اسب ما باز گردد ز بار (؟)؛ (؟)؛ متن = ل. ۲۱. ل: چه گفت اندرین کار او شهریار؛ ل. ۲ (نیز ب. و، ل. ۲): چه بیند دران کار (ل. ۲: درین رای) او شهریار؛ متن = ک: ق ۲: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

که با هر کسی دادگر شهریار
 بزرگست و بخشنده و سازگار

س. ل. ۲، ب. ب. از ۳۷۷۳ و ۳۷۷۴ ب یک بیت ساخته و س. ل. ب ۳۷۷۴ و ۳۷۷۵ ب ۳۷۷۷ را انداخته اند؛ س ۲ این بیت را ندارد؛ بندهای (۳۷۷۳-۳۷۷۴): و کتب الیه آخر و قد عزل والیا: إن الناس یقولون: أی ذنب صدر من فلان حتی عزله الملک؟ ۲۲. ل. ۲: فرمانروا ۲۳. ل (نیز و): نوزید (حرف پنجم بی نقطه)؛ س. ل. ۲، س ۲ (نیز ل. ۲): بوزید؛ (ق: آ: نوزید (حرف یکم و پنجم بی نقطه)؛ ب: بوززند)؛ متن = ک: (نیز ب، ل. ۲) ۲۴. (ل. ۲: حوی) ۲۵. (ل. ۲: بنهفت)؛ متن = ده دستنویس دیگر (در ل. دو حرف نخست و در س. ق. ۲، و، ل. ۲ حرف نخست بی نقطه) ۲۶. (ق: آ: نفرمود پس) ۲۷. ل. ز؛ ک: بر ۲۸. س: آ: رنج

بیوشدهمی^۲ فزه شهریاری^۳؛
 بزرگست و بخشنده و^۴ پارسا،
 که روزیش اندک شد و^۵ روی زرد^۶؛
 بر آن^۷ کرده‌ی خویش بنهاد پشت،
 همیشه جزاز می ندارد^{۱۱} به دست؛
 چو^{۱۲} راند^{۱۳} سوی جنگ قیصر^{۱۴} سپاه،
 جهان شد به^{۱۵} ایران بر از روم^{۱۶} تنگ؛
 طبیعیست و^{۱۸} پرخاش^{۱۹} آهرمنی^{۲۰}؛
 ز شاهان دگرگونه خواهد سپاه^{۲۳}
 ز شیران اسپافکن^{۲۶} و^{۲۷} تیزچنگ؟
 نباید که سیر آید از کارزار،
 به رخشندروز و شبان سپاه،

کسی کو دیش کاست، باشد به کار^۱
 دگر گفت با هر کسی پادشا
 پرستار دیرینه، مهرک چه کرد
 ۳۷۸۰ چنین داد پاسخ که او شد درشت
 بیامد به درگاه^۸ و^۹ بنشست پست^{۱۱}
 ز کارآگهان موبدی گفت: شاه
 نخواهد جز ایرانیان را به جنگ
 چنین داد پاسخ که آن^{۱۷} دشمنی
 ۳۷۸۵ دگریاره برداشت^{۲۱} موبد که شاه^{۲۲}
 کلامست و^{۲۳} چون بایدت^{۲۵} مرد جنگ
 چنین داد پاسخ که جنگی سوار
 همان بزمش آید^{۲۸}، همان رزمگاه

۱. ک: داشت باشد بکار؛ (ق: آ: راست ماند بکار؛ ل: آ: نیز به ل: آ: دهش کار باشد بکار (ل: آ: ورا)؛ س: آ: که هر کس که او کرده شهریاری؛ متن = ل: ۲. ل: (نیز ق: آ: ب: ل: ن: آ:؛ همه؛ (ق: آ: بگوید همه؛ ا: بگوید همه)؛ متن = س: ک: س: آ: نیز ل: ب: ۳. س: نیز ل: ل: آ: پ: ا: ب: کرده شهریاری؛ س: آ: بازگردد ز کار؛ متن = ل: ک: (نیز ق: آ:؛ ل: آ: از ۳۷۷۷ و ۳۷۷۸ ب: یک بیت ساخته و ۳۷۷۷-ب: ۳۷۷۸ را انداخته است؛ و بیت‌های ۳۷۷۷-۳۷۸۰ را ندارد؛ بنامی (۳۷۷۵، ۳۷۷۷): فقال: «إنه خالف أمرنا ونقض عهدنا حين أمرناه ألا يفلح باب كثرنا عن المحتاجين، ولا يحرم المسترفدين والسائلين. ومن صن بمعروف الملوك فقد أورد بهم شره، وأوسهم ضيرا و ضرا» ۴. س: (نیز ب:؛ پرسنده و؛ (ا: ترسنده و)؛ س: آ: بزرگست پرسنده و؛ (ل: آ: بزرگست ترسند؛ ب: بزرگست پرسنده و)؛ متن = ل: ک: ل: (نیز ق: آ: و، ل: آ:؛ ل: این بیت را ندارد ۵. ل: بد تنگ بد) ۶. س: شد تنگ و رویش جو گرد ۷. ل: (بی: بدان) ۸. (ق: آ: نگاه (بی نقطه)) ۹. س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ب: ب:؛ ج: ح:؛ متن = ل: (نیز ق: آ: ل: و، ا: ۱۰. ل: ل: (نیز ق: آ: ل: آ: ب:؛ س: (حرف یکم بی نقطه)؛ (ب: و: مست)؛ متن = س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ا: ۱۱. س: (نیز ب:؛ ندادی؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ در ل: آ: ت‌های این بیت پس و پیش شده است؛ ل: آ: این بیت را ندارد؛ بنامی بیت‌های ۳۷۷۸-۳۷۸۱ و ترجمه نکرده است ۱۲. (ق: آ: ک:؛ ۱۳. ل: (بی: آید؛ ل: آ: راندی) ۱۴. س: قیصرانرا؛ (ا: جنگ) قیصر) ۱۵. س: ک: ل: آ: س: آ: (نیز ل: آ: پ: و، ا: ب:؛ بر: متن = ل: (نیز ق: آ: ل: ن: آ: ۱۶. (ق: آ: بران روم؛ ل: آ: پر از روم (ا:؛ س: نیز ل:؛ ایرانیان نار و؛ متن = ل: ک: ل: آ: س: آ: (نیز ل: آ: پ: و، ا: ب:؛ بنامی (۳۷۸۲، ۳۷۸۳): ورفع إليه آخر و قال: ما بال الملك اذا قصد قتال الروم لا يتصحب من عساكره عامة إلا رجال إيران خاصة؟ ۱۷. (ق: آ: از) ۱۸. س: (نیز ل:؛ ج: ح:؛ آ: درشتی و؛ کهن گشت و)؛ متن = ل: ک: ل: آ: س: آ: (نیز ل: آ: ب: ل: آ: ب:؛ ۱۹. (ق: آ: کردار) ۲۰. (ق: آ: و، ل: آ:؛ اهریمنی؛ بنامی (۳۷۸۴): فقال: «لأنهم جبلوا على عدوانهم فيكونون أبلغ في نكايتهم» ۲۱. ل: (نیز ق: آ:؛ پرسیده؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۲. (ق: آ: ز شاه؛ س: آ: (نیز ل: آ:؛ س: مردی که شاه؛ س: نیز ب:؛ مردی سپاه؛ (بی: اسپه سپاه (ا:؛ متن = ل: ک: (نیز ق: آ: ۲۳. ل: (دارد سپاه؛ بی: دگر کس نخواهد سپاه؛ ق: آ: به روز سپید و شبان سپاه) متن = ده دستنویس دیگر؛ ل: آ: بیت‌های ۳۷۸۵-۳۸۰۴ را ندارد ۲۴. س: ک: س: آ: س: (نیز ق: آ: پ: ل: آ: ب:؛ ج: ح:؛ متن = ل: (نیز ا: ۲۵. س: (نیز ب:؛ چو پاینده (؟)؛ (بی: چو نامده (؟)؛ ل: آ: گر بایدت؛ متن = ل: ک: ل: آ: س: آ: (نیز ق: آ: ل: آ: ب:؛ ا: ۲۶. ل: مردان شیرافکن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۷. س: ک: س: آ: س: (نیز ل: ل: آ: ل: آ: ب:؛ ج: ح:؛ متن = ل: (نیز ق: آ: ب:؛ و بیت‌های ۳۷۸۶-۳۷۸۸ را ندارد ۲۸. ب: بزمگاهش؛ بنامی بیت‌های ۳۷۸۹-۳۷۸۵ و ترجمه نکرده است

چرا شاه ایران ببوشید راز؟
 بیبجد^۴ همی، وز^۵ هوا^۶ برخوردا
 چرا گشتی اکنون چنن^۹ دیرساز^{۱۰}؟
 همان و همان^{۱۲} نیز^{۱۳} با موبدان^{۱۴}،
 نماند^{۱۸} به دل رای و با مغز هوش^{۱۹}،
 سخن راند از پادشاهی و دین:
 خردمند باشد برین^{۲۲} بر گوا
 شنید این سخن^{۲۵} مردم پاک دین،
 مگر^{۲۷} هرکسی دین دیگر گزید،
 یکی گفت نفرین به از^{۲۹} آفرین،
 بگو^{۳۰} آنج^{۳۱} رایت بود در نهان^{۳۲}؟
 خردمندی و دین^{۳۳} نیارد^{۳۵} بها^{۳۳}!

دگر گفت کز^۱ بهمین سرفراز
 چنن داد پاسخ که او را^۳ خرد
 ۳۸۴۵ یکی^۷ گفت کای شاه کهنرناز^۸
 چنن داد پاسخ که با^{۱۱} بخردان
 چن^{۱۵} آواز آهرمن^{۱۶} آید^{۱۷} به گوش
 برسید^{۲۰} موبد که^{۲۱} شاه زمین
 که بی دین^{۲۲} جهان به که بی پادشا^{۳۳}
 ۳۸۵۰ چنن داد پاسخ که گفتم همین
 جهاندار بی دین^{۲۶} جهان را ندید
 یکی بت پرست و یکی^{۲۸} پاک دین
 ز گفتار ویران نگرده جهان
 هرآنگه که شد تخت بی پادشا^{۳۳}

۱-ل: کای ۲-در آین لت با ۳۸۴۵ب پس و پیش شده است ۳- (لی: گفت کورانیو دوش) ۴-س: نبوشد؛ س: آ(نیز و): نبوشد (حرف یکم بی نقطه)؛ (لی: ل، پ، ل، آ، ب، ل، ن، آ، ب: بیبوشد)؛ متن = ل (نیز ق) ۵-ه(ق: آ، ل، آ، ب: از؛ لی: پ، بی: در) ۶-ع(ن: آ، روان؛ ل: آ این بیت و بیت سپین را نندارد ۷-ل: همی) ۸-س: آ (نیز ل، آ، و، آ، ب: اگر دنگراز؛ متن = ل (نیز ق، آ، ب: ل، آ، ب: چرا؛ (ب: کنون) ۹-ل (نیز ق، آ، ب: دیرساز؛ ل: آ دیوساز)؛ متن = س، آ (نیز لی، ل، آ، پ، و، ب) ۱۱-س (نیز ق، آ، بی: ل، آ، ب: از؛ (ب: ابا)؛ متن = ل، آ، س، آ (نیز ل، آ، و، ل، آ، ب) ۱۲- (آ: بد همان)؛ ل: همانا بیم (حرف یکم واژه سپین بی نقطه)؛ س: آ، همان و همان؛ (ق: آ، همان همان؛ ل: آ، ران و همان)؛ متن = س، ل (نیز لی، پ، و، ل، ن، آ، ب) ۱۳- (و: حیز) ۱۴- (آ: بخردان (پساوند ندرد)) ۱۵-ل، س، ل (نیز ق، آ، ب: چو؛ متن = س، آ ۱۶- (و، ل، آ: اهریمن) ۱۷-س، آ (نیز لی، ل، آ، پ، ل، ن، آ، ب: آمد؛ متن = ل، س، ل (نیز ق، آ، و) ۱۸-س، آ (نیز ب): بماند ۱۹-س، ل (نیز ق، آ، پ، ل، ن، آ): با مغز و هوش؛ ل: رحم با مغز و هوش؛ (لی: چه دل رای با مغز و جوش؛ ل: بران رای با مغز و هوش)؛ متن = س، آ (نیز و، ب) ۲۰-ق: چنن گفت ۲۱-ل (نیز ل، ن، آ): ز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲- (لی: بی این) ۲۳-س، آ (نیز لی، و، ب): برید و (س، آ، و: جو) پادشا؛ (ق: جهانست بی پادشا؛ ل، آ: تجوید بر (آ: بد) پادشا)؛ متن = ل، آ ۲۴-ل، س، آ: بدین؛ پ، ل، آ این بیت را نندارد ۲۵-س، ق، س، آ (نیز لی، ل، آ، پ، ل، ن، آ، ب: ز من؛ (ق: آ، از من این)؛ متن = ل، ل (نیز و)؛ در ق، آ این بیت پس از بیت ۳۸۵۴ آمده است ۲۶- (لی: جهان را ابی دین (ل)) ۲۷-س، ل، س، آ (نیز ق، آ، ل، آ، پ، و، آ، ب: توگر؛ (لی: دگر؛ ل، آ: اگر)؛ متن = ل، ق، بیت های ۳۸۵۲، ۳۸۵۳، ۳۸۵۴ را نندارد ۲۸-س (نیز لی، و، آ، ب: دگر؛ متن = ل، ل، آ، س، آ (نیز ق، آ، ل، آ، پ، و، آ، ب: آن) ۲۹-س: کرد نفرین دگر؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۰-س، آ (نیز لی، پ، و، ل، ن، آ، ب: بگوی؛ متن = ل، ل، آ (نیز ق، آ، ب) ۳۱-ل (نیز لی، پ، و، ل، ن، آ، ب: آنچه؛ متن = ل، س، آ (نیز ق، آ، ب) ۳۲-س، آ: جهان (پساوند ندارد)؛ ل، آ این بیت و بیت سپین را نندارد ۳۳-ل (نیز ب): تاجدار بیکار؛ متن = ل، س، آ (نیز ق، آ، بی: و، ب) ۳۴-س، آ (نیز و، آ، ب): خردمند دینی؛ ل (نیز ب): خردمند و دینی؛ آ (نیز لی): خردمند دینا؛ (ل، آ: خردمند و دانا)؛ متن = ل (نیز ق، آ، ب) ۳۵-ل (نیز ب): نیاید؛ س، آ (نیز لی): ندارد؛ (ب: بیارد)؛ متن = ل، س (نیز ق، آ، و، ل، ن، آ، ب: آن)؛ س، ل، آ، س، ل، آ، و، آ، پ، ل، آ، س از این بیت افزوده اند (ل، آ) بیت یکم را نندارد؛

نیاید (آ: نیاید) ز گیتی بسی آفرین
 بدین هر دو ان (ق: دورا) رای دارد جوان (ل: جهان)

چو بی دین بود پادشا همچنین
 بود دین و شاهی چو تن با روان

ل، ق، ه، کن، ل، ق، آ، پ، ل، ن، آ، بیت های بالا را نندارد؛ پ پس از بیت ۳۸۵۴ افزوده است:

مادا سر تخت بی نیک بخت
 که از نیک بختان بود زیب بخت (ل)

گفتار اندر نامه‌ی نوشین‌روان بنزدیک پسرش هرمزد^۱

مرا طبع نه شکفت^۲ اگر تیز گشت
 ز منبر چو محمود گوید خطیب
 همی‌گفتم این نامه را چند گاه
 چو تاج سَخُن نام محمود گشت
 ۳۸۶۵ زمانه به نام وی آباد بادا
 جهان بستد از بت‌پرستان هند
 به پیری^۳ چُنین آتش‌آمیز^۴ گشت،
 به دینِ محمّد گراید صلیب^۵
 نهان بُد^۶ ز کیوان و خورشید^۷ و ماه،
 ستایش^۸ به^۹ آفاق موجود گشت!
 سپهر از سر و^{۱۰} تاج او^{۱۱} شاد بادا
 به تیغی که دارد چو^{۱۲} وشی^{۱۳} پرندا!
 شنیدم کجا کسری^{۱۴} شهریار^{۱۵}
 به هرمز یکی نامه کرد استوار^{۱۶}:

۱. ک: نامه کسری به هرمز (ک: پسر خود)؛ س: نامه نوشن نوشین‌روان بنزد پسرش هرمز شاه؛ ل: نامه نوشن‌روان (ل) به هرمزد پسر خویش؛ س: نامه نوشیروان جهت هرمز؛ متن = ق (هرمز) ۲-ل (نیز لی، ل، ن، آ)؛ ب: شکفت؛ (و، آ: سکفت (حرف یکم بی نقطه))؛ متن = ل-س (نیز ل، آ، پ، ب)؛ ن: شکفت ۳-ل (نیز پ)؛ بیری (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ل، آ، س (نیز لی، ب)؛ تند؛ ق (نیز آ)؛ تیزی؛ ک: سری (بی نقطه)؛ متن = ل، و، ل (ن)؛ ۴-ل: آتش‌انگیز؛ ق آ بیت‌های ۳۸۶۱-۳۸۶۶ را ندارد ه، س، ل، آ، س، ل، آ، و، آ، ب این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ق، ک، پ، ن، آ آمده است ۵-ب: شد؛ ق: نهانی؛ متن = ۷-ک: خورشید؛ ل: خورشید و کیوان؛ متن = یازده دستویس دیگر ۸-(و: نیایش) ۹-س (نیز لی، آ، ب)؛ ز؛ س: بر؛ (و: در)؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ل، آ، پ، ل، ن، آ) ۱۰-ل، س (نیز ل، آ، ب)؛ ح: متن = س-ل (نیز لی، ل، آ، پ، ب)؛ ۱۱-(ل، آ، و)؛ در ل، ن آ این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است ۱۲-ل: ز؛ س: (نیز لی، ب)؛ خوانند؛ متن = ل، ق، ک، س (نیز ل، آ، پ، ن، آ) ۱۳-ل (نیز پ)؛ رومی؛ ق: روشن؛ متن = س، ک، ل، آ، س (نیز لی، ل، آ، پ، ل، آ، ب)؛ ل، آ، پ پس از این بیت افزوده‌اند:

ل: چو بنیست کسری بر آن تخت زر
 فرمود تا پیش او شد دبیر
 یکی نامه فرمود با پند و داد
 کنون نامه شاه نوشین‌روان
 چو برزد سر از برج خورشید
 فرمود کسری که آید دبیر
 پ (در کناره افزوده است):

ک: کنون نامه شاه نوشین‌روان
 نخست از سر نامه کرد آفرین

س در اینجا سرنویس دارد: آغاز داستان ۱۶-پ: از آن پس شنیدم کجا)؛ متن = ل، ق، ل، آ، س ۱۵-ق: نامدار؛ متن = ل، آ، س (نیز پ) ۱۶-ق، ل، آ، س: آبدار؛ متن = ل (نیز پ)؛ س: این بیت را پس از بیت ۳۸۷۰ آورده و پ آن را در کناره افزوده است؛ ک، ل، آ، ن، آ، ل این بیت را ندارند؛ س، ق، ل، و، ب به جای این بیت، بیت‌های زیر را آورده‌اند:

س، لی، ب: یکی نامه آن (ب: از) خسرو دادگر
 ق: یکی نامه فرمود پس شهریار
 و: به هرمز یکی نامه فرمود شاه

بیت ۳۸۶۷ تنها در ل، ق، ل، آ، س، پ آمده است

ز شاه جهانداز خورشید دهر^۱
 جهاندار با داد و^۵ نیکوکش^۶
 ۳۸۷۰ فراینده^۸ نام و تخت^۹ قباد
 که بافز و برزست و^{۱۳} فرهنگ^{۱۴} و نام
 سوی^{۱۵} پاک هر مزد^{۱۶} فرزند ما^{۱۷}
 ز یزدان بدی^{۱۹} شاد^{۲۰} و پیروز بخت
 به ماه خجسته به خرداد^{۲۱} روز
 ۳۸۷۵ نهادیم بر سر ترا تاج زر
 همان آفرین نیز کردیم یاد^{۲۳}
 تو بیدار باش و جهاندار باش
 به دانش فرای^{۲۶} و به یزدان گرای
 بپرسیدم از مرد نیکو سخن
 کسی کو به سال و خرد بد کهن:
 مهست^۲ و سرافراز و^۳ پدram شهر^۴
 فشانده^۷ گنج بی سرزنش
 گراینده^{۱۱} تاج^{۱۱} و شمشر^{۱۲} داد
 ز تاج بزرگی رسیده به کام
 پذیرفته از دل همه^{۱۸} پند ما^{۱۷}
 همیشه جهاندار با تاج و تخت
 به نیک اختر و فال^{۱۳} گیتی فروز
 چنان هم که^{۲۲} ما یافتیم از پدر
 که بر^{۲۳} تاج ما کرد فزخ قباد
 خردمند و راد^{۲۵} و بی آزار باش
 که اویست^{۲۷} جان ترا رهنمای

۱-س، ل، آ، س، ۲-نیز ق، ۲-پ، ن، آ، آ، بی: سرافراز خورشید دهر (س، ل، آ: چهر؛ ن، آ: شهر)؛ ق: سرافراز و مهر سپهر؛ ک: نشیتیم نامه ز خورشید دهر؛ متن = ل (نیز و) ۲-س (نیز لی، بی): بزرگ؛ متن = یازده دستویس دیگر ۳-ل، س (نیز لی، بی، و، ن، آ: حور)؛ ق: سزاوار و؛ (ل، ۳: سزاوار)؛ متن = ک، ل، آ، س (نیز ق، ۲، ب) ۴-ل: بارای و بهر؛ س (نیز لی): بهرام و مهر؛ ق: خورشید چهر؛ ک، ل، آ، س (نیز و، بی): بهرام (پدram؟) شهر؛ (ق: آ: گیرنده شهر؛ ل: آ: خورشید دهر؛ ن، آ: جمشید دهر؛ آ: دیهیم و شهر)؛ متن = (پ، آ: بیت زیر رانیز پس از بیت ۳۸۶۷ درکناره افزوده است:

ز شاه سرافراز خورشید چهر سزاوار داد و خریدار مهر

۵- (لی، پ، و: حور)؛ ل (نیز ق: آ) بیدار و (ق: آ: حور)؛ ق: بر داد؛ ک: و با داد؛ و؛ متن = س، ل، آ، س (نیز ل، ۲، ن، آ، آ، بی) عبق (نیز لی، بی، و): نیکو کش؛ ل: آ: نیکو منش؛ (ل، آ، آ، بی: نیکو دهش)؛ متن = ل، س، ک، س (نیز ق، ۲، ن، آ) ۷-ل، ۷-ل (نیز ن، آ، ۲): نشاننده؛ متن = ده دستویس دیگر ۸-ل (نیز لی، بی): فراینده؛ س (نیز ق، ۲، ل، آ): فراینده؛ متن = ل، ک (نیز و-ب) ۹-ک، ۹-س (نیز ل، ۲، و): نام تخت؛ (ق: تخت و نام)؛ متن = ل، س، ق، ل (نیز لی، بی، ن، آ، آ، بی) ۱۰-ل، ۱۰-ق: گزارنده؛ (ا، بی: گزاینده)؛ متن = ده دستویس دیگر ۱۱-ق: تیغ ۱۲-ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ل، آ، و، ن، آ): حور؛ متن = ل، س، ک، ل (نیز پ، آ، بی) ۱۳- (لی: حور) ۱۴- (ا: با کام)؛ ل، آ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

که بافز و برزست هنگام جنگ ز بیمش به دریا بسوزد نهنگ

۱۵-س: پسر؛ (لی، بی: سر)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۶-س، ک، ل، آ، س (نیز لی، بی، و): هر مز پاک؛ س (نیز ن، آ، ۲): هر مز آن (ا: و) پاک؛ متن = ل، ق (نیز ق، ۲) ۱۷-ق: متن ۱۸-ل: همی؛ پ پس از این بیت افزوده است:

سزا دیدم این نامه بافرین به فرزند پردهانش پاکدین

۱۹-س (نیز لی، بی، و، آ، بی): بود؛ ق: بوی؛ (ن، آ: خدی)؛ متن = ل، ک، ل، آ، س (نیز ق، ۲) ۲۰-ق: آ: شاه) ۲۱-ق: آ: خزا) ۲۲-ل، ۲۲-س: همجو؛ در ۱ لتهای این بیت پس و پیش شده است ۲۳-ک: بر یک خدای ۲۴-ل: آ: ابر؛ ک از ۳۸۷۶ و ۳۸۷۸ ب یک بیت ساخته و ۳۸۷۶-ب ۳۸۷۸ را انداخته است ۲۵-س (نیز ق، ۲، لی، بی): باش؛ متن = ل، ق، ل، آ، س (نیز ل، ۲-آ) ۲۶-س، ق (نیز ق، ۲، و): فرای؛ ل، آ: پناه؛ متن = ل، ک، س (نیز لی، ل، آ، پ، ن، آ، آ، بی) ۲۷-س، س (نیز ق، ۲، و، آ، بی): او؛ باد؛ متن = ل (نیز ن، آ)

چو خواهی که از بد نیابی گزند!
 سپر کرده^۵ جان بر^۶ بداندیش تو^۴!
 ره برتری^۷ بازجوی از بهی!
 ورا^{۱۰} چون روان و تن خویش دار!
 همه داد^{۱۲} باید که یابند بهرا!
 مکن زو بنیز^{۱۳} از کم و بیش یاد!
 که چون بازجویی^{۱۶} نیاید^{۱۷} به چنگ،
 دو کار آیدت پیش دشخوار و خوار^{۲۰}؛
 همان بر تو روزی به کار^{۲۳} آورد^{۲۲}!
 ز بد دور باش و^{۲۴} برترس^{۲۵} از گزند!
 مکن رادی و داد هرگز به روی^{۲۶}!
 ز^{۲۹} مرد جهان‌دیده بشنو^{۳۰} سخن!
 که از دین بود مرد رارشک^{۳۲} و خشم!
 دل^{۳۳} از بیشی گنج^{۳۵} بی‌رنج کن!

به دانش دو دست ستیزه ببند^۱
 گرمی کن او^۲ را که در پیش^۳ تو^۴
 چو بر سر نهی تاج شاهنشهی
 همیشه یکی دانشی^۸ پیش دار^۹
 ۳۹۰۰ بزرگان و بازارگانان شهر^{۱۱}
 کسی کو ندارد هنر^{۱۳} با نژاد
 مده مرد بی‌ارز^{۱۵} را ساز جنگ
 به دشمن سپردن^{۱۸} ترا دوستدار^{۱۹}
 سلیح^{۲۱} تو در کارزار آورد^{۲۲}
 ۳۹۰۵ بیخشی بر مردم مستمدا
 همیشه نهان دل خویش جوی!
 همان نیز نیکی^{۲۷} به اندازه^{۲۸} کن!
 به دینی گرای^{۳۱} و به دین دار چشم
 هزینه به^{۳۳} اندازه‌ی گنج کن!

۱-ل.س.ل.س. ۲-ل.نیز.و.ا.ب.؛ درست (ا: درشت (l)) و به نیرو (در س.ا این واژه خوانا نیست) بلند؛ (پ: گرای و بدو شو بلند)؛
 متن = ک (نیز ق. ۲. ل. ۳)؛ در ل این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ل. ۴ این بیت و ق این بیت و بیت سپسین را ندرند. ۲.س.
 ک. ل. ۳. ۲ (نیز ل. ۳-۲): آن؛ (ق: گواکن تو آن)؛ متن = ل (نیز ل. ۱. ب) ۳-ل. درویش (د-در پیش) ۴-ل (نیز ل. ۳): تست ه.س. ک. س. ۲
 (نیز ق. ۲. ل. ۱. ب-ب): کرد؛ (ل: ۳: کردن)؛ متن = ل. ۲. ل. ۴. ل. س. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۱. ب-ب): بتری؛ (ق: نیز و. ل. ۲)؛ بدتری؛ متن = ل. ۱ این بیت و بیت سپسین را ندرند. ۸-ق: یکی راستی مرد در ۹-ل: گیر
 ۱۰-ل (وگر) ۱۱-ل: دهر؛ ق: داندگان سرسبز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-ل: همی داد؛ (ل: ۲: زاد تو؛ ب: هم از داد)؛ متن = ق-س. ۲
 (نیز ق. ۲. ل. ۱. ب. و. ل. ۲)؛ س. ب این بیت و بیت سپسین را ندرند ۱۳-ق (خرد) ۱۴-ل (۲): تو خود؛ و تو نیز؛ ل. ۱ این بیت و بیت سپسین
 را ندرند ۱۵-ل (۲): بی زور؛ ب: مرد... (۹)؛ (۱: مردی و زور (l))؛ ل. ۲: بده مرد بی از (l)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶-ل. ۱۶-ل: خواهی؛
 متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷-ل (نیایی)؛ در س. ب این بیت پس از بیت ۳۹۰۴ آمده است ۱۸-ل: دهم مر؛ ل (نیز پ. ان. ۲):
 سپارد؛ متن = س. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۱. و. ا. ب) ۱۹-ک (نیز پ. ا): دوستوار؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰-ل. ۲. ل (نیز ل. و): دشوار و
 ل (ل: جوع) خوار؛ س. ک. س. ۲ (نیز ل. ۲. ب): دشخوار خوار؛ (ق: باشدت فریادرس روزگار (دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه)؛
 ل. ۲: به پیش آیدت کار دشخوار (ل: دشوار) خوار؛ متن = (پ) ۲۱-ل (ل: سلاح) ۲۲-ک: آورد ۲۳-ل (ل: شکار) ۲۴-ل (ل: جوع)
 ۲۵-ل (ل: مترس) ۲۶-ک: بدوی؛ (ل: مجوی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق این بیت را ندرند؛ ل پس از این بیت افزوده است:

همان نیز نیکی بفرهنج کن درم را فدای تن رنج کن

۲۷-ک: رادی؛ س. ۲ (نیز ل. ل. و. ا. ب): دادی؛ ل: نیکویی را؛ متن = ق. ل (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. ل. ۲) ۲۸-ل (و: بر اندازه) ۲۹-ل (پ: چو) ۳۰-ق (ل: نادان
 گیش بهوشان) ۳۱-ل: دنیا گرا؛ ق: دین می گرای؛ ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۱. ب): دینی گرای؛ (و: دنیا گرای؛ ل. ۲. س. ۱: سوی دین گرای)؛ متن = س. ک.
 (نیز پ. ان. ۲. ب) ۳۲-ل (ل: دورد) ۳۳-ل (نیز ل. ۳): بر؛ (ا: ز)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۴-ل (د: دل)؛ متن = ۳۵-ل (ل: نیز)؛ نیستی
 گنج (در ل دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه)؛ (ل: ۲: همه تکیه بر مرد)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بیت های ۳۹۰۹-۳۹۱۱ در ل. ۲.
 ا پس از بیت ۳۸۹۷ و در ل. ۲ پس از ۳۸۹۹ آمده اند

نباید که باشی جزا^۲ دادگرا
 تو جز داد میسند و^۳ نفرین مخواه!
 کجا آن بزرگان و فرخ‌مهان!
 سرای سپنجی نماند به کس!
 و^۷ گری^۸ جنگ^۹ را لشکر انگیختن^{۱۰}
 دل اندر سرای سپنجی میندا
 به دانش دلت را بیارستم^{۱۲}
 ز بن^{۱۵} دور کن دیو را^{۱۶} دستگاه!
 خرد را به دل داو^{۱۸} خویش دارا
 ز نامت^{۱۹} بزرگی نگرده^{۲۰} نهان!
 زمان و زمین نیک‌خواه تو بادا
 ز تیمار^{۲۳} تن دور و دور از گزند!

۳۹۱۰ به کردار شاهان پیشی^۱ نگر
 که نفرین بود بهر بیدادشاه
 کجا آن سر و^۴ تاج شاهنشهان!
 از ایشان سخن یادگارست و^۵ بس!
 گزافه مفرمای^۶ خون ریختن
 ۳۹۱۵ نگه کن بدین نامه‌ی پندمند
 بدین من ترا^{۱۱} نیکوی^{۱۱} خواستم^{۱۲}
 به راه^{۱۳} خداوند خورشید^{۱۴} و ماه
 به روز و شب این^{۱۷} نامه را پیش دار
 اگر یادگاری کنی در جهان
 ۳۹۲۰ خداوند گیتی^{۲۱} پناه تو بادا
 به کام تو گردنده^{۲۲} چرخ بلند!

۱-س.س.آ (نیز ق.۲.ب): پیشین؛ متن = ل (دو حرف نخست بی نقطه) ۲-ل: مگر؛ ل.۲ (نیز ل.۲.۲): بجز؛ متن = س.ق.ک.س.آ (نیز ق.۲.پ.و.ن.آ.ب) ۳-آ (ل: ج) ۴-ل: ج (و.ه.ق.ک. (نیز ل: ج)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۵-ل: ب. میفرای؛ آ: کرانه (حذوگرافه) مفرمای (و) ۷-ل: (و.یا) ۸-ل: (و.گنج) ۹-ل: س.آ (نیز پ.ن.آ): آویختن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰-ل: مر ترا؛ س: نامه را؛ ل.ق.ک.ل.آ.س.آ (نیز ق.۲.پ.و.ن.آ.ب)؛ ما ترا؛ (ل: من این نامه را)؛ متن = (ل.۲.۳.۴.نیز ل.۱) ۱۱-ل: س.ک.ل.آ.س.آ (نیز ق.۲.پ.و.ن.آ.ب)؛ نیکویی (پ: ل: نیکو جی)؛ متن = ه.ق (نیز پ) ۱۲-ق: س.آ (نیز ق.۲.پ.و.ن.آ.ب)؛ خواستیم بیاراستیم؛ متن = ل.س.آ (نیز ل.۱.۲) ۱۳-ل: (و.برای) ۱۴-ک: خورشید ۱۵-ل: آ: تن؛ (و: خود)؛ (نیز ل: پ: بر او؛ ق.ک.س.آ (نیز ق.۲.پ.و.ن.آ.ب)؛ برو؛ (ن: بدو)؛ متن = ل: من (حرف یکم بی نقطه) ۱۶-ک: از ۱۷-ق: ک: شبان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸-ل: بر بر؛ ق (نیز ق.۲): داروی؛ ل: آ: دلداری و (ل)؛ (ل: بی: داداور؛ آ: دل‌دار و بی (ل))؛ متن = س.ک.س.آ (نیز ل.۲.پ.و.ن.آ.ب)؛ نام؛ (ق.۲.۳.۴.ل.آ.ک: نام؛ ل: و.ب: زمانت)؛ متن = س.ک.ل.آ.س.آ (نیز ل.۲) ۲۰-س.آ (نیز ل.۲.آ.ب): نماند؛ (و: نداد)؛ متن = ل.ک.ل.آ.س.آ (نیز ق.۲.و.ن.آ.ب)؛ و.ب: پس از این بیت افزوده‌اند:

که چون شاه کم (س.ب.ک) گرد از روزگار
 بود نام نیکو ازو (ک: ورا) یادگار
 شناسد ترا هر که یاد آورد
 بران (ل: بدان) نام تو آفرین گستر
 ۲۱-ل.۲ (نیز پ: نیکوی ۲۲-س.س.آ (نیز ل: پ: گرداد؛ ل: گرد دزدید؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳-ل: آ: و.ب: س.آ (نیز پ: س: من؛ ل: آ: بد)؛ ق (نیز ل.۲.۳): پیمان منش؛ (ق: آ: کردار بد)؛ (س: نیز ل: پ: تو بار من (؟)؛ ل: به پیمان منش؛ متن = ک: ک.ل.آ.س.آ (نیز ل.۲.۳.۴.و.ن.آ.ب) پس از این بیت افزوده‌اند (ق: آ: تنها بیت‌های دوم و سوم را دارد) همیشه به کام تو بادا جهان (ک: س.آ.ل.۱.۳.و.ن.آ.ب: جهان (ل: آ: همان؛ و.ب: چنان) چون ترا کام بادا جهان (ب: چنان)؛ ل.آ.۲: به رای تو بادا جهان و زمان) + ز تو دور بادا بد بدگمان (س: نهان) / زمانه ترا جاودان بنده باد + همه بدسگالانت سرافکنده (ل.۲.۳: برکنده؛ ق: سر بدسگالان ز تن کنده؛ و: همان بدسگالت پرستنده؛ ب: همه بدسگالت سرافکنده) باد / به چرخ نهم (ب: نهان) اختر (س.ل.۲.ق.۲.ل.۱.۳.و.ن.آ.ب: اختر و) بخت (ک: س: آ: تخت) تو + مه و مشتری پایه (س.ک.ل: مایه؛ ل.۲.۳.۴.سایه؛ ق: آ: که جاوید بادا سرو) تخت تو / از تاج تو رخشنده گشته جهان + به خدمتگری پیشگاهت (ل: بی: پیشکارت) شهان (ل: نشان؛ ل.۲.ب: جهان؛ و: مهان)؛ ل.ق.ن.پ.ن.آ.ب: هیچ یک از بیت‌ها را ندارد؛ س: در اینجا سرنویس دارد: در ستایش سلطان محمود

همی خواهد از کردگار زمان^۲،
 دو چشمش پر از آب و^۶ پرچین^۷ بروی^۵!
 که خواهش^۹ ز یزدان به^{۱۰} اندازه خواه،
 از آن آرزو دل پر از^{۱۵} خون شود!
 به نام بزرگی که زیباترست؟
 بیابد پُرآکنده^{۲۰}، نابرده رنج،
 زمان تا زمان تیره گرددش^{۲۳} بخت!
 تو گر^{۲۷} گنج داری، ببخش و منه^{۲۸}!
 به شاخ و به نرد^{۳۰} خرد شاد^{۳۱} کیست؟
 دگر آنک^{۳۲} شرمش بود با نژاد
 کدامست بی دانش و برگزند^{۳۴}؟
 پروزد^{۳۵}، جان را همی پروزد،

یکی دست برداشته بآسمان^۱
 نیابد^۳ به خواهش همی^۴ آرزوی^۵
 ۳۹۳۵ به موبد چُنین گفت پیروز^۸ شاه
 که^{۱۱} خواهش^{۱۲} از^{۱۳} اندازه بیرون^{۱۴} شود
 بپرسید^{۱۶}، نیکی^{۱۷} که را درخورست
 چُنین داد پاسخ که هر کس^{۱۸} که^{۱۹} گنج
 نبخشد^{۲۱}، نباشد سزاوار^{۲۲} تخت
 ۳۹۴۰ به^{۲۲} هستی و بخشش^{۲۵} بود مرد مه^{۲۶}!
 خرد را - بگفتش - که^{۲۹} بنیاد چیست
 چُنین داد پاسخ که داناست شاد
 بپرسید^{۳۲}، دانش که را سودمند؟
 چُنین داد پاسخ که هر کو خرد

۱-ل: ز آسمان ۲-ل: س، ک، ل، ا، س ۳-ن: (نیز ل، و، ا، ب): جهان؛ متن = (ق ۲، ل، ن ۲) ۳-ک: نیابد (حرف چهارم بی نقطه): ل ۴: نیاید؛ (ق ۲): بخواهد؛ و: ننابد (حرف چهارم بی نقطه): ل، ن ۴: آ: بیابد؛ متن = س، س، س، ل، ا، ب، پ، ب) ۴-ن: (همه) ه، ک، س، آ (نیز ق ۲، ب، ن ۲): آرزو-برو؛ متن = س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: (ل): حرم؛ پ، و: پرآست و) ۷-ق: (۲): ب: چین در؛ ل: آ: از (چین)؛ ل: این بیت را ندارد ۸-ن: (۳: فیروز) ۹-ل: (ل): فزونی) ۱۰-ل: (۲: بر)؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

اگر بزم جوید همی نام برد
 جهانجوی را این نه کارست خرد (۳۹۲۷)

۱۱-س، ک، ل، ا، س ۱۲-ن: (نیز ل، ب): چو؛ متن = ل (نیز ق ۲) ۱۲-ل: خواهد که؛ (ب: خواهنده)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-ک، ل، ا، س ۱۴-ن: (نیز ل، و، ا، ب): ز؛ متن = س (نیز ق ۲، ب) ۱۴-س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: (ل): افزون؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲، ب، ن ۲، ا): (ب: ز)؛ ل: ق: آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۱۶-ق: ک، س، آ (نیز ق ۲): بپرسد که؛ (و: بدو گفت؛ ل ۲): دگر گفت؛ ب: بپرسید که؛ متن = ل، س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: (ق ۲: جنگی) ۱۷-ق: (نیز ل، ب، ن ۲) ۱۸-ق: جای ۱۹-ن: (ن ۲: ز) ۲۰-س، س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: بیآکنده یابد (ل: باید)؛ به؛ ق (نیز ل، ن ۲): نیابد پراکنده؛ ل ۲ (نیز ل، ک، ل): بیآکنده دارد به؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲، ب) ۲۱-س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: ببخشش (در س، ا دو حرف نخست بی نقطه): ل ۲: نبخشش؛ متن = ل، ق (نیز ق ۲، و: در ل دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه) ۲۲-ل: نیامد سرافراز) ۲۳-ل: (ل): گرد دزد؛ ن: نیز گرد دزد؛ ق ۲: کند تیره گردش و راتیر) ۲۴-ل: ز ۲۵-ق: (۲): بخشی؛ ن: مردی؛ ل: به هوش و به بخشش؛ ب: بهشتی به بخشش؛ متن = ل، ق-س ۲ (نیز ل، و، ا، ب، ع: ل ۲: به ۲۶-ق: ل ۲: به ۲۷-ل: ا ر ۲۸-ل: نبخشی نه؛ به: ق ۲: بخشی بته (دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه)؛ ب: ببخشش که به؛ ن: آ: ببخشی به به؛ ا: بخشش منه (دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه)؛ متن = ق، ک، ل، ا، س ۲ (نیز ل، ب، و، ا، ب، ع: س، ب، این بیت را ندارند ۲۹-س: بپرسید؛ (ل): بگفتن که؛ و: بدو گفت؛ ل: بگفتش خرد را که؛ ق، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ب، ن ۲، ا): بپرسید خرد را که؛ متن = ل (نیز ل، ا، ب، ع: ل، س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: ل: برگ؛ ل ۲ (نیز ل، ا، ب، ع: ل): بار؛ (ل): بپرسید که؛ ن: نرد (ن: نرد)؛ ق: شاخ بنرد و متن = ع ۳۱-ق: (۲): شاخ برومند او شاد؛ ل ۲: شاخ خرد نامبردار)؛ متن = ک، س، آ (نیز ب: نیز ع، ق، ل، ب) ۳۲-ل (ل ۲، ب، ن ۲، ا): آنکه؛ ل: این بیت را ندارد ق ۲ بیت‌های ۳۹۴۲-۳۹۴۳ را پس از بیت ۳۹۹۹ آورده است ۳۳-ق (نیز ق ۲): بپرسد که؛ ک: دگر گفت؛ (و: بدو گفت)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۴-ل، ک، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: (ل ۲): بی‌گزند؛ س، ل، ا، ب، و، ا، ب، ع: برگزند؛ ق: بردانش و بی‌گزند؛ متن = (ب)؛ ق ۲ از ۳۹۴۳ و ۳۹۴۵ ب یک بیت ساخته و ۳۹۴۳-۳۹۴۵ را انداخته است ۳۵-ق: بورزید؛ ا: پیروزد و؛ متن = ل، س، ل، ا، س ۲ (نیز ل، و، ب): که این بیت و ل ۲ این بیت و بیت سپسین را ندارد

ز کمیش تیمار^۲ و گرم^۳ و گزند!
 که فز^۸ بزرگیست و زیبای گاه^۷ -
 نگیرد^{۱۱} جهان سر به سر زیر پز^{۱۲}،
 بدین^{۱۴} چار گیرد سپهر^{۱۵} از تو یاد!^{۱۶}
 کدامست و از^{۱۸} کیست ناشاد بخت^{۱۹}؟
 بیاید ز شاه جهان داد جُست^{۲۲}،
 دلش^{۲۵} پر ز بخشایش دادخواه^{۲۶}،
 که^{۲۹} باشد سزوار بر^{۳۰} بهتری^{۳۱}،
 سَخُن ها برور بر نماید نهان،
 بی آزاری^{۳۶} از شهریاران نکوست،
 سزوارِ تاجست و زیبای تخت،
 بیاید^{۳۹} به فرجام خرم بهشت!

۳۹۴۵ ز بیشی خرد، جان^۱ بود سودمند
 بپرسید^۲: دانش^۵ به ار^۶ فز^۷ شاه؟
 چنین داد پاسخ که نادان^{۱۰} به فز
 خرد باید و نام و فز^{۱۳} و نژاد
 ز شاهان - بپرسید^{۱۷} - زیبای تخت
 ۳۹۵۰ چنین داد پاسخ که باری^{۲۰} نخست^{۲۱}
 دگر^{۲۳} بخشش و دانش و رسم گاه^{۲۴}
 ششم^{۲۷} نیز کان^{۲۸} را دهد مهتری
 به هفتم^{۳۲} که از نیک و بد در^{۳۳} جهان
 به هشتم^{۳۴} که دشمن بداند^{۳۵} ز دوست
 ۳۹۵۵ چو فز و خرد^{۳۷} دارد و دین و بخت
 نماید^{۳۸} پس از مرگ^{۳۹} او نام زشت

۱-ل: را ۲-ل: از آزار (وزن درست نیست)؛ (ل: ۱، آ: ۲)؛ متن ← ۳-ق: درد و ل: همان بی خرد باشد اندر؛ متن = س، ک، ص: ۲-نیز
 ق: ۲، م، و، ب: ۱-۴-ل: بگفتش که؛ ق: (نیز ق: ۲)؛ بپرسد که؛ متن = یازده دستنویس دیگر هم: دانا ع، ق، ک، ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۱، ن: ۲، آ: ۱)؛
 از؛ س: ۲: ترا؛ (ب: چه)؛ متن = ل، م، ن: (نیز ل: ۳، و، ب)؛ ۷-ل: شهریار - کار (۱)؛ ۸-س، ل: ۲ (نیز ل: ۱، و، ب، ن: ۲، آ: ۱)؛ فز؛ متن = ل، ق، ک،
 س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۳، م: ۹-س: ۹-نیز ل: ۱-ب: ج: ۱)؛ متن = ل (نیز ق: ۲)؛ ۱۰-س، ل: ۲ (نیز ل: ۱، و، ب: دانا؛ ق: دانش؛ متن = ل، ک، س: ۲
 (نیز ب)؛ ۱۱-ل: نگیرد (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ق، س: ۲ (نیز ل: ۱، و، ب: بگیرد؛ متن = ک (نیز ب)؛ ۱۲-ل: زیر و بر؛ ل: ۲ (نیز ل: ۱)؛ را
 همه سر بر؛ ل: ۲: را همی زیر پر؛ متن = ل، ک، س: ۴ (نیز م، و، ل: ۲، ب: ق: آ بیت های ۳۹۴۹-۳۹۴۷ را ندارد ۱۳-س: ۱۳-نیز ل: ۱، ب: شرم؛
 متن = ده دستنویس دیگر ۱۴-ل: ۱۴-برین ۱۵-س: (نیز ب: سپه؛ ل: ۱)؛ جهان؛ متن ← ۱۶-ق: گرد دل از بخت شاد؛ متن = ل، ک، ل: ۲، م: ۲
 (نیز ل: ۳)؛ ۱۷-س: (نیز ل: ۱، ب: که بپوشد؛ ق: (نیز ب: بپرسد که؛ ل: ۲)؛ بپرسید و ل: چنین گفت زان پس که؛ ل: ۲: ز شاهی چنین گفت؛
 متن = ک، س: ۲ (نیز ل: ۱، و، آ: ۱)؛ ۱۸-ل، ق، م: ۲ (نیز ل: ۱، ن: ۲، ب: کلامت وز؛ و، آ: کلامت و وز (و: زو))؛ متن = س، ک، ل: ۲ (نیز ل: ۲، ب)
 ۱۹-ل: زیبای گاه (پسوند ندارد)؛ ۲۰-ل: (نیز ل: ۱)؛ ناری (بی نقطه)؛ س، ک، ل: ۲ (نیز ل: ۱، ن: ۲، ب: یاری؛ متن = ق، ل: ۲، م: ۲ (نیز ق: ۲، و، ب)
 ۲۱-ل: (خرد)؛ ۲۲-ل، ک، ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۳، م: ۲، ب: ل: ۲)؛ شاه جهاندار جُست؛ ل: شاهان با داد جُست؛ ق: ز شاه جهاندار بادت جُست؛ (آ: بیاید ز
 شاهان که تا بر خورد)؛ متن = س، م: ۲ (نیز ل: ۱، و، ب)؛ ۲۳-س، ک، م: ۲ (نیز ب: ب: گر از؛ ل: ۲ (نیز ل: ۱، ن: ۲، آ: ۱)؛ که از؛ ق: و گر؛ ل: ۲، ک؛
 متن = ل (نیز و)؛ ۲۴-س، ک، ل: ۲ (نیز ل: ۱، ب: رسم و گاه؛ ل: ۲ (نیز ل: ۱)؛ رسم و راه؛ و، آ: رسم و داد؛ ب: کوشش رزم و گاه)؛ متن = ل، م: ۲ (نیز
 ق: ۲، ل: ۱، و)؛ ۲۵-ل: (دلی)؛ ۲۶-ل: (داد و داد؛ و: داد؛ و: داد؛ ق: بیت های ۳۹۵۱-۳۹۵۰ را ندارد ۲۷-ق: س: ۲، ن: ۲، م: ۲)؛ ۲۸-س: (نیز ل: ۱)؛
 بس که او؛ س: ۲: آنک آن؛ ل: ۲ (نیز و، ب: آنک لو؛ ل: ۳: آنکه او؛ ب: ن: آنکسی)؛ متن = ل (نیز ق: ۲)؛ ۲۹-س: ۲۹-نیز ل: ۱؛ چو ۳۰-ل: ۲؛
 سزوار وتر؛ (پ: و سرافراز بر) (در)؛ ۳۱-س: سروری؛ ل: ۲ (نیز ل: ۱)؛ مهتری (پسوند ندارد)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲-ق: ۲؛
 چهارم؛ ن: ۲: سیوم (ن)؛ ۳۳-س، ک، ل: ۲، م: ۲ (نیز ل: ۱، و، آ: ۱، ب: نیک و بد اندر؛ متن = ل (نیز ق: ۲، م: ۲، ن: ۲)؛ ۳۴-ق: (ب: پنجم؛ ن: ۲؛
 چهارم)؛ ۳۵-ل: ۲، م: ۲: نداند؛ (ن: ۲: دشمن نداند)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۶-ق: (که آزدای)؛ در ل: این بیت با بیت سپهین پس و
 پیش شده است؛ ن: ۲ پس از این بیت افزوده است:

وگر زین هنرها نیابد دو روی همانا که باشدت بی آبروی (۱)

۳۷-س: (نیز ل: ۱، ب: هنر؛ متن = ل، ک، ل: ۲، م: ۲ (نیز ل: ۳)؛ ۳۸-ل: (ن: ۲، بماند)؛ ۳۹-ل: (ن: ۲، نیابد)؛ پ: این بیت را ندارد

پرسید: از راد و خردک‌منش^۱
 چنین داد پاسخ که آرزو و نیاز
 هرآنکس که پیشی کند^۵ آرزوی^۶
 ۳۹۶. وگر سفلگی برگزینی و^۹ رنج^{۱۰}
 چو بیچاره‌دیوی شوی^{۱۳} پرنیاز^{۱۴}
 پرسید: گفتار^{۱۵} چندست و چیست^{۱۶}
 دگر بهر ازو^{۱۹} گنج و تاجست و نام^{۲۰}
 چنین داد پاسخ که دانا^{۲۴} سخن
 ۳۹۵. نخستین^{۲۷}: سخن گفتن سودمند
 دگر آنک^{۳۰} پیمان سخن^{۳۱} خوانیش^{۳۲}
 که چندان سراید که آید به کار

ز نیکی و از^۲ مردم بدکنش
 دو دیوند بدگوهر و^۳ دیرساز^۴،
 بدان^۷ دیو او بازگردد^۸ به خوی^۶
 گزینی^{۱۱} بدین^{۱۲} خاک آکنده گنج^{۱۰}،
 که هر دو به یک خو گرایند باز!
 که بهری^{۱۷} همی زو^{۱۸} بیاید گریست،
 از آن^{۲۱} مستمندیم و زین^{۲۲} شادکام^{۲۳}؟
 ببخشید و^{۲۵} اندیشه^{۲۶} افگند بن:
 خوش آواز خواند و را^{۲۸} بی‌گزند^{۲۹}،
 سخن‌گوی و^{۳۳} بیداردل^{۳۴} دانیش^{۳۲}،
 و زو^{۳۵} ماند اندر^{۳۶} جهان یادگار،

- ۱- (و: اندک‌منش)؛ س (نیز به)؛ راد خردک‌منش؛ ل (نیز آ)؛ راز خردک‌منش؛ (ل: راد جز دین منش؛ ل: آزاد خردک‌منش)؛ ل: بگفتش به رای و خرد و منش؛ (ق: پرسد که رای و خرد در منش؛ پ: پرسیدش از راد و زودن منش؛ ن: پرسیدش از داد خردک‌منش)؛ متن = که س^۲ ل: س: نیکی و زو؛ م: نیکی و ار؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳- س: ک: ل: س: ۲- س: (نیز ق: ۲- ل: و: ن: ۲)؛ ح: متن = ل (نیز ل: ۲- پ: آ: پ: ۲)؛ ۴- س: (نیز ق: ۲- ل: و: ن: ۲)؛ د: دیوساز؛ متن = ل: س: ک: ل: ۲- (نیز ل: ۲- پ: و: آ: پ)؛ ه: س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ ه: هر آنکه که پیشی کنی (و: آکنده؛ متن = ل (نیز به، ن: ۲)؛ ع: ک (نیز به، و: ن: ۲)؛ آرزو- خو- ل: ۷- بلدو؛ ل: ۲- بدین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۸- س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ بد بازگردی؛ متن = ل (نیز به، و: ن: ۲)؛ ۹- (و: زو؛ پ: ن: ۲؛ برگزید او ز)؛ ۱۰- (پ: ن: ۲؛ گنج- رنج (ن: ۲؛ گنج (پساوند ندارد)؛ ۱۱- (پ: ن: ۲؛ گزیند)؛ ۱۲- برین؛ ل: ۲ (نیز ل: ۲)؛ ابر؛ (ق: ۲؛ بر از؛ ل: ۲؛ بدان)؛ متن = س: ک: س: ۲ (نیز به، ن: ۲)؛ ۱۳- ل (نیز ل: ۲)؛ بود؛ (پ: به؛ شرد؛ ن: ۲؛ حشوی)؛ متن = س: ک: ل: آ: س: ۲ (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ بر نیاز (در ق: ۲ حرف یکم بی نقطه)؛ متن = (پ: ن: ۲)؛ ۱۵- ل: س: (نیز ل: ۲)؛ (و: ل)؛ ح: گفنا که؛ (آ: و گفتار)؛ ق: ک (نیز ق: ۲)؛ پرسد که گفتار؛ (و: بدو گفت گفتار)؛ متن = ۱۶- ل: ۲؛ پرسید و گفتا که از چند و چیست؛ ن: ۲؛ پرسید چندست گفتار چیست)؛ متن = ل: آ: س: ۲ (نیز به، پ)؛ ۱۷- (ل: ۲؛ چندین؛ ن: ۲؛ شهری)؛ ۱۸- ل: برو هم؛ س: هم از وی؛ (ن: ۲؛ از وی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹- س: ۲ (نیز ل: ۲)؛ و: بهره زو؛ متن = ۲۰- ل: ح: نام؛ س: زور و گنج است و تاجست و کام؛ ک: بهره زو گنج و تاجست نام؛ (ل: روز گفتم که تاجست نام؛ پ: بهره گنجست و تاجست و نام؛ ن: ۲؛ بهره تاجست و گنجست نام؛ ق: ۲؛ آ: پ: ۲؛ اگر)؛ (اگر بهره زو تاج و گنجست و (به: ح: نام)؛ متن = ل (پس از تصحیح زو به ازو؛ نیز = ل)؛ ۲۱- ک: اگر؛ (ق: ۲؛ ازو؛ ل: ۲؛ ازین)؛ ۲۲- ل: آ: س: ۲ (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ ازین؛ ک: لو؛ (ق: ۲؛ ازو؛ ن: ۲؛ مستندی ازین؛ ا: شاد باشیم ازین)؛ متن = ل ۲۳- س: نیک‌نام؛ ق: این بیت را ندارد ۲۴- ل: ۲ (نیز آ)؛ نامی ۲۵- (ل: ح: ۲)؛ (و: ارشه (حرف سوم و چهارم بی نقطه))؛ ۲۷- ل: ق: ز بخشش (ن: نخستین)؛ ۲۸- ل: ۲؛ و خوش گویی و؛ و خوانندش و؛ آ: و خوش گفتن؛ ل: ۲؛ چو آواز و خوش گفتن؛ متن = ۲۹- (ق: ۲؛ خود را کندار چمنند)؛ متن = ل: ک: س: ۲ (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ ق: این بیت و بیت سپسین را پس از بیت ۳۹۵ آورده است (۳۹۶۴)؛ ۳۰- (ل: ۲- و: آ: پ)؛ آنکه)؛ ۳۱- س: آن را سخن؛ ل: ۲ (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ آسان سخن؛ س: آ: اسما (؟) سخن؛ (ق: ۲؛ پیمان‌شکن (؟))؛ ل: زینسان سخن؛ و: جان سخن)؛ متن = ل: ق: (نیز به، ن: ۲)؛ ۳۲- ل: خواستن (خو خوانیش)؛ آ: راستن؛ س: ل: آ: (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛ دانیش- خوانیش؛ ق: خوانندش- دانندش؛ متن = ک: س: ۲ (نیز ق: ۲- و: آ: پ)؛ و: ل: ۲)؛ ۳۳- ق: (نیز ل: ۲)؛ ح: س: خرد جوی و؛ متن = یازده دستنویس دیگر (ل: ک: ح: ۲)؛ ۳۴- ل: بینادل ۳۵- (ق: ۲- و: آ: پ)؛ ازو؛ متن = ۳۶- ل: ۲ (نیز ل: ۲)؛ بماند ازو در؛ متن = ل: ک: س: ۲ (نیز ل: ۲- و: آ: پ)؛

بماند^۳ همه ساله^۴ آب^۵ رویا
سراینده را مرد بارای^۷ خواند^۶،
اگر^{۱۰} تو بود داستان، گر^{۱۱} کهن
به شیرین زبان^{۱۳}، هم^{۱۴} به آوای^{۱۵} نرم،
ازو بی گمان کام دل یافتی!
روان را به دانش بی فروختی^{۱۹}،
چه گویی^{۲۲} که دانش کی آید^{۲۳} به بن؟
همی^{۲۶} قام^{۲۷} جان و خرد تو ختم^{۲۸}،
که دانش^{۳۱} گرامی تر از تاج و گاه!
ستایش ندیدیم^{۳۵} و^{۳۶} افروختن^{۳۷}،
که نیزش^{۴۰} ز دانا نباید^{۴۱} شنید

چو باشد^۱ سخن گوی هنگام جوی^۲
چهارم که دانا دل آرای خواند^۶
۳۹۷۰ که^۸ پیوسته گوید^۹ سراسر سخن
به^{۱۲} پنجم که باشد سخن گوی گرم
سخن چون یک^{۱۶} اندر دگر بافتی^{۱۷}
بیرسید: چندین که^{۱۸} آموختی
همی پرسوی^{۲۰} از ناسزایان^{۲۱} سخن
۳۹۷۵ چنین گفت کز هرک^{۲۴} آموختم^{۲۵}
به دانش نگر^{۲۹}، دور باش از گناه^{۳۰}
بیرسید^{۳۲}: کس را^{۳۳} از آموختن
نگوید^{۳۸} کسی کو به جایی^{۳۹} رسید

۱- (ن: آ: سدیگر) ۲- ل: و آزر مجوی؛ س (نیز ل): و فرجام جوی؛ ل: آ: س: (نیز ل: و: ب): فرجام جوی؛ (ن: فرجام جوی): متن = ق: ک
(نیز ق: (جوحی)؛ ب: ن: آ) ۳- (ن: نماند) ۴- س: (نیز ل: ب): بر ۵- (ن: ب: تاب: آ: آب و) ۶- (پ: خوان) ۷- (ل: آ: مردم آرای):
ق بیت های ۳۹۷۲-۳۹۶۹ را ندارد ۸- س: ک: ل: آ: س: (نیز ل: ب): چو؛ متن = ل (نیز ق) ۹- ل: نوشیده باشد (حرف یکم واژه
نخست بی نقطه) ۱۰- (ق: آ: وگر) ۱۱- ک: س: آ (نیز و: ب): یا؛ (ق: آ: وگر)؛ ل (نیز ل: آ): وگر (اگر: داستان: متن = ل: س: (نیز ل: ب: ن: آ): در ل این لنت با ۳۹۷۵ ب پس و پیش شده است ۱۲- ل: ل (نیز ل: آ): و ۱۳- ل: ل (نیز ق: آ): سخن: (و: زبای (؟)): متن = ده دستویس
دیگر ۱۴- (و: و) ۱۵- ل: س: (نیز ق: آ: ب): آواز؛ متن = ک: ل: آ: س: آ (نیز ل: ب: آ) ۱۶- (ق: آ: چونک) ۱۷- ل: بافتی (حرف یکم
بی نقطه): ل (نیز ن: آ): یافتی (پساوند ندارند): (آ: یافتی) ۱۸- ل: چندی که؛ س: ششم چون بچندانک؛ ق: بیرسد که چندین که؛ ل: آ:
س: آ (نیز ل: ن: آ: ب): بدو گفت چندین که (ل: ب: چندانک؛ ل: ن: آ: چندانکه): متن = ک (نیز ق) ۱۹- (پ: ن: آ: برافروختی): از
بیت های ۳۹۷۳ و ۳۹۷۵ بیت زیر را ساخته و بیت های ۳۹۷۴ و ۳۹۷۶ را انداخته است:

بدو گفت چندین که آموختی ازو بی گمان کام دل توختی (۱)

۲۰- ل (نیز ق: آ): پرسم؛ (پ: پوشی): متن = ک: س: آ (نیز ل: و: ن: آ) ۲۱- (پ: ناسزا آن: و: پارسایان) ۲۲- (ق: آ: گوید: ل: آ: دانی): ک: ک
دانی؛ (پ: که گویی): متن = ل (ج: ۳۹۷۰) ۲۳- (ق: آ: سراید): در ل این بیت بابت سپهین پس و پیش شده است؛ ق
این بیت و س: ل: ل: بی بیت های ۳۹۷۴-۳۹۷۶ را ندارد؛ این بیت در ل: ک: س: آ: ق: ل: آ: ب: و: ن: آ آمده است ۲۴- (ق: ک: س: آ (نیز ق: آ:
ل: ب): هر که: (و: هر چه: ن: آ: از هر که): متن = ل ۲۵- (ن: آ: آموختیم) ۲۶- ل: همه ۲۷- (ق: آ: نام و: پ: و: ن: آ: و: نام): متن = ل: ک: س: آ
(نیز ل: آ) ۲۸- (ق: آ: سوختم؛ ل: آ: دوختم (پساوند ندارد): ن: آ: توختم): متن = ل: ق: س: آ (نیز پ: و) ۲۹- (ل: آ: زی و: پ: همی) ۳۰- ک: س:
آ (نیز ق: آ): کلا؛ متن = ل: ق (نیز ل: آ: پ: و: ن: آ) ۳۱- ق: س: آ (نیز ق: آ: ب: و: ن: آ): دانا؛ متن = ل: ل (نیز ل: آ: و) ۳۲- (ق: ک: پ: برسد که: و: ل: ن: آ:
آ: بدو گفت): متن = ل: س: ل: آ: س: آ (نیز ق: آ: ب: ب) ۳۳- ل: کسری؛ ل: آ: کین را؛ (ق: آ: دیگر): متن = یازده دستویس دیگر ۳۴- ل (نیز
ق: آ: کز: س: (نیز ل: ب): به؛ ل (نیز ل: آ: و: ن: آ: و: ن: آ) ۳۵- ز: متن = ق: ک: س: آ (نیز پ: ب) ۳۵- ل: ک: ل: آ: بدیدیم (حرف نخست بی نقطه): ق:
پذیریم؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۶- (ق: آ: ن: آ: از: ل: آ: ب: ر) ۳۷- (ق: آ: اندوختن) ۳۸- ل: مگویم (حرف نخست بی نقطه): ق (نیز ل: آ:
و): مگوید (حرف نخست بی نقطه): (ق: آ: بگوید): متن = س: ک: ل: آ: س: آ (نیز ل: ب: ن: آ: آ: ب) ۳۹- ل: جای ۴۰- ل: س: بیزش (حرف
یکم بی نقطه): (ن: آ: برش (حرف یکم بی نقطه)): متن = یازده دستویس دیگر ۴۱- ل: س: (نیز ق: آ: و: ن: آ: آ: ب: بایلد؛ ل: آ: آ: بایلد
(حرف یکم بی نقطه): متن = ق: ک (نیز ل: آ: پ: و): در ل های این بیت پس و پیش شده است

که آید^۱، مگر خاکش آرد به زیر^۲؟
همان نزد^۳ دانا^۴ گرامی ترست،
تو با گنج، دانش برابر مدارا
که^۵ آموزشش باشد و یادگیر^۶؟
ز دانش^۷ جوانی بود^۸ یادگیر،
که بی گور او^۹ خاک را بی نواست^{۱۰}؟
نکردی^{۱۱} همی یاد شاو^{۱۲} جهان^{۱۳}،
به یاد^{۱۴} از جگر سردباد آورد^{۱۵}؟
که آن^{۱۶} رسم را خود^{۱۷} نباید^{۱۸} ستود^{۱۹}،
چنین رفتن و خوار بگذاشتن!
سخن راندی^{۲۰} نامور بیش ازین،

چنین داد پاسخ که از گنج سیر^۱
۳۹۸۰ در^۲ دانش از گنج نامی ترست
سخن ماند^۳ از ما همی یادگار
پرسید^۴: دانا شود مرد پیر^۵
چنین داد پاسخ که دانای^۶ پیر
بر ابله جوانی^۷ گزینی^۸ رواست
۳۹۸۵ پرسید کز^۹ تخت^{۱۰} شاهنشهان^{۱۱}
کنون نامشان بیش یاد^{۱۲} آورد^{۱۳}
چنین داد پاسخ که در دل نبود
به شمشیر و^{۱۴} داد این^{۱۵} جهان داشتن^{۱۶}
پرسید: با^{۱۷} هر کسی^{۱۸} پیش ازین

- ۱-ل: جنگ شیر (جگنج سیر (؟)) ۲-(ب:گرده)؛ در ل^۲ لتهای این بیت پس و پیش شده است ۳-(ق: درو) ۴-(و: بنزدیک)
هف: مردم؛ ل: بزدان ۵-(و: باشد) ۶-ص: آ (نیز ق: آ)؛ پرسد که؛ (پ: و، ان: آ؛ بدو گفت؛ ا: ب: پرسید که؛) متن = ل، س، ل^۲ (نیز ل، ل^۲)
۸-در ک، ق^۲ سه نقطه زیر این واژه و دو نقطه بالای آن است ۹-(ق: آ؛ و: گر)؛ متن = ۱۰-و، ل، آ^۲ (نیز ل^۲، آ: ب: گر، ل، ل^۲:
کز: ب: که) آموزش او (ب: ما) بود یادگیر (ل: دستگیر)؛ (پ: ان: آ؛ گر آموزشش باشد و یادگیر)؛ متن = ل (نیز ق: آ؛ و: در ل^۲ این ل^۲ با
۳۹۸۳ پس و پیش شده است؛ ک از ۳۹۸۲ و ۳۹۸۳ یک بیت ساخته و ۳۹۸۲-۳۹۸۳ را انداخته است؛ ق این بیت را ندارد
۱۱-ل: (بیدار)؛ متن = (ق: آ) ۱۲-ک (نیز ق: آ، ل: ل)؛ رولش (جز دانش)؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۳-ق: (جوان باشد و)؛ ل، س، ق،
ل^۲، س، ن، ل، م، ب این بیت و ک ل^۲ یکم آن را ندارد؛ این بیت تنها در ق^۲، ل^۲، ل^۲ و ل^۲ دوم آن تنها در ک آمده است (۳۹۸۲) ۱۴-ق:
جوان گر؛ ل: بگرد جوانی (حرف چهارم واژه نخست بی نقطه)؛ ک، ل: آ؛ براه جوانی؛ متن = س، س، آ (نیز ل، ل^۲) ۱۵-ل: نکیرد (حرف
نخست بی نقطه)؛ س: بگویی؛ ق، ک (نیز ل، ل^۲، و: بگویی؛ ل: آ؛ بگویی (حرف یکم بی نقطه)؛ ا: ب: بگویی)؛ متن = س (نیز پ، ان: آ)
۱۶-ل: بی گورا (؟)؛ ل، س، ل^۲ (نیز ل^۲، آ: ب: ل)؛ برگور او (س، ب: وی؛ ا: آن)؛ (ل: بر کوری (؟))؛ متن = ق، ک، س، آ (نیز پ، و، ان: آ) ۱۷-س (نیز
ل، ل^۲؛ بی سزاست؛ ا: نی تو راست (؟)؛ ب: نی سزاست)؛ ک: بس بی نواست؛ (پ: و، ان: آ؛ و بی نواست)؛ متن = ل، ق، ل^۲، آ^۲ (نیز ل^۲، ق: آ
این بیت را ندارد ۱۸-س، ل، س، ل^۲، آ (نیز و)؛ کز: ۱۹-س، ل، آ، س: بخت (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: آ؛ تاج: ل: بخت)؛ متن = ل، ک (نیز ل، ل^۲
پ: ب) ۲۰-(ان: شاهنشهی - نهی) ۲۱-ل، س (نیز ق: آ، ل: بگردی (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: آ؛ بگردی؛ و: بگرد)؛ متن = ک، ل^۲، آ^۲
(نیز ل، پ، و، ان: آ) ۲۲-س، س، آ (نیز ق: آ، ان: آ: ب: پادشاهی؛ ک (نیز ل، ل^۲، و: پادشاه (جدا شاه؟)؛ ل: همه شهریار؛ متن = ل (نیز
پ)؛ ق بیت های ۳۹۸۳، ۳۹۸۴ و ۳۹۸۵ ۲۳-آ (نیز ل^۲، ا: ب: هر که؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴-ل: آوریم؛ ق: آ؛ و، ان: آ؛ آوری)؛ متن =
س، ک، ل^۲، آ (نیز ل، ل^۲، و، ان: آ) ۲۵-ل: یکی ۲۶-(پ: این) ۲۷-(پ: ان: آ؛ چون)؛ س، ل^۲ (نیز ل، ل^۲، آ: ب: خود را؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز
ق: آ، و، ا: ب) ۲۸-ک: بیارم؛ ل: آ؛ بیاید (حرف یکم بی نقطه)؛ س: آ؛ نیام (حرف چهارم بی نقطه)؛ (ق: آ، ان: آ؛ نیارم؛ ل: آ؛ آ؛ بیاید؛ ب: تو نام؛ و:
گرام (بی نقطه)؛ ب: ساند (بی نقطه)؛ متن = ل، س (نیز ل، ل^۲، ک: ۲۹-ک (نیز ل، ل^۲، و: بسود؛ س (نیز ق: آ)؛ شود؛ (و: ستود؛ ان: آ؛ بسود (حرف
یکم بی نقطه))؛ متن = ل، س، ل^۲ (نیز ل^۲، پ، ا: ب) ۳۰-ل (نیز ل^۲، پ: ج)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱-(ق: آ؛ ل: آ؛ ان: آ) ۳۲-ل:
داشتند (پس او ندارد) ۳۳-ل: آ؛ تا؛ (ب: که با)؛ ل: ز پرسد کجا؛ ق، ک، س، آ (نیز ا: ب) پرسد که با؛ (پ: ان: آ؛ بدو گفت با (ان: آ)؛ و: دگر گفت
با)؛ متن = ۳۴-(ق: آ؛ پرسد که هر کس که او)؛ متن = س (نیز ل، ل^۲) ۳۵-(ا: راندی و)

نه از تو^۱، نه از روزگار^۲ کهن؟
 به کردار جویم همه^۳ دسترس!
 نبودى چنين پيش^۴ آتش^۵ دراز^۶،
 خروش و^۷ نيايش فزونست^۸ از آن^۹؟
 پرستنده يى را^{۱۰} برآرد ز خاک
 جهان را همه بنده ي او کند^{۱۱}
 مبادا ز درد و ز سختى رها^{۱۲}!
 سپاست^{۱۳} فزون چيست از^{۱۴} کردگار؟
 دل بدسگالت^{۱۵} پر از خون شده است^{۱۶}
 سپاس^{۱۷} آنک^{۱۸} گشتيم^{۱۹} به روزگار!
 و ز آواز^{۲۰} من دست^{۲۱} بد را^{۲۲} بشت^{۲۳}!
 چو گوپال^{۲۴} من ديد و^{۲۵} آهنگ^{۲۶} من!
 چنان تيزچنگ^{۲۷} و^{۲۸} دلاور بدى
 شكيبايى آراستى^{۲۹} با^{۳۰} درنگ؟

۳۹۹۰ سبک دارد^۱ اکنون، نگويد سُخُن
 چنين داد پاسخ که گفتار بس^۲
 بپرسيد^۳: هَنگام شاهان نماز
 شما را ستايش فزونست از آن^۴
 چنين داد پاسخ که يزدانِ پاک
 ۳۹۹۵ فلک را گراينده^۵ او کند^۶
 گر اين^۷ بنده آن را نداند^۸ بها
 بپرسيد^۹: تا نو شدى شهریار
 کز آن مر ترا^{۱۰} رامش^{۱۱} افزون شده است^{۱۲}
 چنين داد پاسخ که از کردگار
 ۴۰۰۰ كسى پيش من بر^{۱۳} فزونی نجست
 زبون بود بدخواه در^{۱۴} جنگ من
 بپرسيد^{۱۵}: در جنگي خاور بدى
 چو با^{۱۶} باخت^{۱۷} ساختى کار^{۱۸} جنگ

۱- (پ، و، ان، آ، داری)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق) ۲- ل (نیز ق، ان، آ)؛ تو؛ متن = ق، ک (نیز پ، و)؛ م، ل، س، ل، آ، ب، ل این بیت را
 نغارند؛ این بیت در ل، ق، ک، ق، پ، و، ان، آ آمده است ۳- م، س، کس ۴- (ق، ل، آ، پ، و، ان، آ؛ همی)؛ ق این بیت را ندارد ه، ک (نیز ق، آ،
 پ، ب)؛ پرسد که؛ (و؛ بدو گفت؛ ان، آ؛ چنین گفت)؛ متن = ل، س، ل، آ، م، ل، س، ل، آ، م، ل، آ، پ، و، ان، آ؛ (و؛ چیش)؛ ل، ۷- ل، ایشان ۸- ل، آ؛ فرآز؛
 م، ل، ب، بیت های ۳۹۹۲-۴۰۲۵ را پس از بیت ۳۹۵۴ آورد هاند ۹- م، ل، س، ل، آ، م، ل، آ، پ، و، ان، آ؛ (نیز ل)؛ ازین ۱۰- ل، ک؛ جو؛ متن = یازده دستویس دیگر
 ۱۱- ل، ل (نیز ل، آ، پ، و، ان، آ)؛ بیرونست؛ متن = ل، س، ک، س، آ (نیز ق، آ، ل، م، ل، ان، آ، ب)؛ ق این بیت را ندارد ۱۲- ل، پرستنده را کی برآرد؛ (نیز ل،
 ان، آ)؛ پرستنده را سر برآرد؛ (ق)؛ پرستنده را باز دارد؛ متن = ق، ک، س، آ (نیز ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛ ل، آ، بیت های ۳۹۹۴-۴۰۲۳ را ندارد ۱۳- ل،
 گزارنده ۱۴- م، ل، س، ل، آ، پ، ب)؛ خود کند؛ ک؛ گراينده نى افکند، بنده نى افکند؛ متن = ل، ق، ل، آ، م، ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛ ۱۵- ل، ان، آ؛
 (آن)؛ س، آ؛ کنون ۱۶- م، ق، س، آ (نیز ل، ان، آ)؛ ندارد؛ متن = ل، ک، ل (نیز ق، آ، ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛ ۱۷- ل، آ؛ ازو درد و سختی جدا ۱۸- ل، ق، ک؛
 پرسد که؛ (پ، ان، آ؛ بدو گفت؛ و؛ یکی گفت)؛ متن = ل، س، ل، س، آ (نیز ق، آ، ل، م، ل، ان، آ، ب)؛ ۱۹- م، ل، س، آ؛ شناست؛ (ل)؛ سیاست ۲۰- م، س، (نیز ب)؛
 بر؛ (ل)؛ نیست بر؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۱- (پ، ان، آ؛ برترى)؛ ۲۲- ل، طانش ۲۳- م، ل، س، ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛
 افزون ترست - خون ترست؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز پ، ان، آ) ۲۴- ل، ل (نیز ق، آ)؛ بدسگالان؛ متن = ده دستویس دیگر؛ ق این بیت را پس از
 بیت ۴۰۰۰ از نو نوشته است؛ ق این بیت و بیت سپهين را ندارد ۲۵- م، س، آ؛ شناس؛ (و؛ نه پس) ۲۶- (ل، ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛ آنکه ۲۷- ل،
 گشتيم و ۲۸- (ق، ل، آ، پ، و، ان، آ)؛ بر من؛ متن = ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ان، آ) ۲۹- م، س، ل، س، آ (نیز ل، م، ل، ان، آ، ب)؛ از آواز؛ (ان، آ؛ آواز)؛ متن = ل، ق، ک (نیز
 ق، آ)؛ ۳۰- ل، ل (از بدى کف) ۳۱- ل، م، ل، س، ل، س، آ (نیز ل)؛ بشت (حرف یکم بی نقطه)؛ (پ؛ نشست) ۳۲- ل، ل (از) ۳۳- ل، ل، م، ل، ان، آ؛ جو؛ ۳۴- ل،
 اورنگ ۳۵- م، س، آ (نیز ق، آ، پ)؛ پرسد که؛ (و، ان، آ؛ بدو گفت؛ ب؛ پرسيد که)؛ متن = ل، س، آ، م، ل، ان، آ، ب)؛ ۳۶- ل، ل (جنگجوی)
 ۳۷- (ل)؛ جو؛ ق بیت های ۴۰۰۲-۴۰۳۷ را ندارد ۳۸- (پ؛ در)؛ ل (نیز ق، آ)؛ چرا؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ل، ل، آ، پ، و، ان، آ، ب)؛ ۳۹- ل، ان، آ؛
 لشکرى ۴۰- (ق، ل، آ، پ، و، ان، آ)؛ ساز؛ م؛ بیان؛ متن = ل، س، ک، س، آ (نیز ل، م، و) ۴۱- ل، ل (نیز ل، آ)؛ از راستی؛ (ان، و؛ راستی)؛ متن = س، ک،
 س، آ (نیز ق، آ، ل، م، پ، و، ان، آ)؛ ۴۲- ل، ل (با)؛ آ این بیت را ندارد

نکردند هرگز به دل یاد نام^۴،
روانم زمان را^۵ پذیره شده‌ست!
تن خویشتن را نگهبان^۹ بدند،
بدان تا^{۱۱} نپالود^{۱۳} باید^{۱۴} سرشک؟
که پیش آید از^{۱۶} گردش آسمان،
نگه داردش^{۱۹} گردش روزگار،
زمانه نگرده^{۲۱} به پرهیز باز!
جهان آفرین را نیایش کنند^{۲۲}،
پراندیشه^{۲۷} داری^{۲۸} همیشه روان؟
دلی شاه با چرخ گردان یکی‌ست^{۲۹}،
مگر بیم^{۳۱} ما^{۳۳} را نیایش کند،
نجویم^{۳۶} راز^{۳۷} دلی زبردست

چنین داد پاسخ که ایشان^۱ ز^۲ جام^۳
مرا نام^۵ بر جام چیره^۶ شده‌ست
بپرسید: هر کس که^۸ شاهان بدند
۴۰۲۰ به دارو و درمان^{۱۰} و^{۱۱} کار پزشک
چنین داد پاسخ که تن بی‌زمان^{۱۵}
به جای‌ست^{۱۷}، دارو نیاید^{۱۸} به کار
چو هنگامی رفتن آمد^{۲۰} فراز
بپرسید^{۲۲}: چندان^{۲۳} ستایش کنند^{۲۴}
۴۰۲۵ زمانی نیاشی^{۲۵} به دل^{۲۶} شادمان
چنین داد پاسخ که اندیشه نیست
بترسم که هر کو^{۳۰} ستایش کند
ستایش نشاید^{۳۳} فزون^{۳۳} ز آنک^{۳۵} هست

- ۱-س (نیز ل): انسان (ه:آسان؟) ۲-س، ک (نیز ق:۲، ل، ی، ب): به؛ متن = س (نیز ل:۱، آ:۱) ۳-س (نیز ل، ی، ب): کام؛ متن = ک، س (نیز ق:۲، ل:۱) ۴-(ل): و کام؛ ب: کام؛ ل: شادکام؛ ل این بیت را ندارد؛ این بیت در یازده دستنویس دیگر دیگر آمده است (هل (نیز ق:۲): دام؛ متن = ده دستنویس دیگر (ل:۶:خیره) ۷-(ل): زانم؛ ل:ن:۲، ب: زبان (را) ۸-س (نیز ل، ل:۲، آ:۱، ب): کو پیش؛ (ق:۲، ن:۲): کانکس که؛ ب: کانه‌ها که؛ ک، س، ی: بپرسد که آن را (س:۲: آنکس) که؛ (و: بدو گفت از پیش)؛ متن = ل ۹-(ن:۲): خویش را نیکخواهان (ل:۱۰: نیز ل): داری درمان؛ (و: درمان و دارو)؛ متن = س، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۱۱-(ل، ل:۲، ب: ن:۲): (حرف) ۱۲-ک (نیز و: را؛ س، س، س (نیز ل، ی، ب): بدو را؛ (ل:۲): برست (و): متن = ل، ک (نیز ق:۲) ۱۳-(ل): سالود (بی نقطه)؛ س، س (نیز ل، ی): بیالود (حرف یکم بی نقطه)؛ ک: بیالود (حرف دوم بی نقطه)؛ (ق:۲): نپالود؛ ل:۲: بیالود؛ و: ل:۲: بیالود (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = (ب) ۱۴-(ل:۲): خونین (ل:۱۵: تو بی‌زمان؛ س: بی‌شک زمان؛ س: بی بر زمان؛ ل، ی، ب: بی‌مرزبان؛ ل:۲: سررا زمان؛ متن = ک (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۱۶-(ل:۲): این؛ س: فراز آید از؛ (ل:۲): بجایست با (ل:۲): (از)؛ متن = ل، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۱۷-س: چو آمدش؛ (ل:۲): پزشکان؛ متن = ل، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۱۸-(ل): نیاید (حرف یکم بی نقطه) ۱۹-س: چنین است این؛ (ن:۲): نهنگار از؛ (ن:۲): پزشکان؛ متن = ل، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۲۰-(ل، ی، ب، و، ن:۲): آید (ل:۲): س: س: نگرده (بی نقطه)؛ (ق:۲): نگیرد (ل:۲): ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۲۱-س: س: س: نگرده (بی نقطه)؛ (ق:۲): نگیرد (ل:۲): ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۲۲-ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲): بپرسد که؛ (ب، و، ن:۲): بدو گفت؛ ب: بپرسید (که)؛ متن = ل، س (نیز ل، ل:۲) ۲۳-س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲): چندین؛ متن = ل، ک، س (نیز ل:۱) ۲۴-س، س (نیز ل، ی، ب، و، ن:۲): کنی؛ ک (نیز ق:۲، ل): کند؛ (ل، ی، ب): کنم؛ متن = ل (حرف سوم بی نقطه)؛ ل از^{۲۴} و^{۲۴} ۲۷-ب یک بیت ساخته و ۲۴-ب ۲۷-آ را انداخته است ۲۵-(ل): نباشد؛ (ل): بیاشی؛ متن = س، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲) ۲۶-ل: ز تن؛ (ل، ی، ب): بدان؛ متن = س، ک، س (نیز ل، ی، ب، و، ن:۲) ۲۷-(ل): باندیشه؛ س، ک، س (نیز ل، ی، ب): پراندیشه؛ متن = (ب، و، ن:۲) ۲۸-(ل): دارد؛ ب: این بیت را پس از بیت ۲۷ و ۴۰۲۷ و ۴۰۲۸ از این بیت و بیت سببین را پس از بیت ۴۰۴۱ آورده‌اند ۲۹-در س، ل این بیت با بیت سببین پس و پیش شده است ۳۰-(و: ز هر کو)؛ ل: بپرسید هر کو؛ (ا: پرستش هر آنکو)؛ متن = س، ک، س (نیز ل، ی، ب، و، ن:۲) ۳۱-(ل): رسم؛ ل: (نیز ل): س: مگر تویم؛ (م: مگر تویم)؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، ی، ب، و، ن:۲) ۳۲-ب (نیز ل، ی، ب): کس؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ق: این بیت را ندارد ۳۳-س، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲): نیاید؛ (ل): نیاید؛ متن = ل (ب: کنون) ۳۵-(ل:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲): زانکه؛ و: اینکه) ۳۶-ل، ک، س (نیز ق:۲، ل، ی، ب، و، ن:۲): نجویم (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل): نجویم؛ متن = س (نیز ل، ی، ب، و، ن:۲) ۳۷-(ل): آزاری

بیرسید: شادی^۲ ز فرزند چیست
 ۴۰۳۰ چنین داد پاسخ که هر کو جهان
 چو فرزند باشد^۵ بیابد^۶ مزه^۷
 وگر بگذرد، کم بود^۹ درد اوی^{۱۰}
 بگفتش^{۱۱}: به گیتی تن آسان^{۱۲} که راست
 چنین داد پاسخ که یزدان پرست
 ۴۰۳۵ فرونی نجوید^{۱۷}، تن آسان شود
 دگر آنک^{۱۹} گفتی ز کردار نیک
 ز^{۲۲} گیتی زیون تر کس^{۲۳} آن را شناس
 بیرسید کان^{۲۵} کس که بد کرد و^{۲۶} مرد
 هر آنکس که نیکی کند بگذرد
 ۴۰۴۰ چه^{۲۹} باید همی^{۳۰} نیکوی را^{۳۱} ستود^{۳۲}
 چنین داد پاسخ که کردار نیک
 بیابد به هر جای بازار نیک^{۳۵}

۱-ل. ق. ک. (نیز ل. ک.): بیرسد که (ق. ز.); (پ. و. ل. آن: بدو گفت); متن = س. س. ۲ (نیز ل. ا. ب. ۱). ۲- (پ. شاهی) ۳- س. ۲ (نیز ل. آن): به: (ا. آرزوها و هم (وزن درست نیست)); س. ک. (نیز ل. ل. آ. پ. و. ب.): آرزوهای; متن = ل. (نیز ق. ۲) ۴- ل. (نیز و): بگردد (بی نقطه); س. آ. بگردد; (ل. نماند); متن = س. ک. (نیز ل. پ. ل. ن. آ. ا. ب.); ق. ۲ (نیز ل. ا. ب. و. ل. آن): او (زو) عمل (نیز ق. ۲): بیابد (حرف یکم بی نقطه); س. س. ۲ (نیز ل. ل. آ. ا. ب.): بیابد; متن = ک. (نیز ل. پ. و. ل. آن) ۷- ک. (نیز ل. ا. ب.): مزه (پساوند نلارد) ۸- (ل. آ. مزه) ۹- (ق. آ. کی بود); س. ۲: کم بود بگذرد (ا. ۱-ل. س. ک. (نیز ق. ۲. و. آ. و. ا. ب.); او: (ل. دلوری-بدان دلبری (ا.))؛ متن = س. ۲ (نیز ل. ل. آ. پ. و. ل. ب. پس از این بیت مرثیه فردوسی را در سوگ پسرش آورده اند (ه. هشتم ۱۶۷/۲۱۸۲-۲۱۹۹) ۱۱- ل. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲): بیرسد که; س. (نیز ل. ا. ب.): بیرسید (۲); (پ. و. ل. آن: بدو گفت: ب. بیرسید که); متن = (ل. ۱۲) ۱۲- (و. شناسان (م. تن آسان)) ۱۳- ل. نیکو ۱۴- ل. چراست ۱۵- ل. بگیرد (حرف یکم بی نقطه); ل. ۲ (نیز ل. پ. ب.): نگیرد; متن = س. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ل. آ. ۱۶- (ل. سپهبد (ا.))؛ ل. آن: زمان را) ۱۷- ل. سجوید (حرف یکم بی نقطه); س. خوند (ا. ۱۸- س. ۲: سگالان; ل. ۱۹- (ل. ۲. پ. ل. آ. ا. آنکه) ۲۰- س. (نیز ل. پ. ل. آن: ب. نهان; ل. ۲ (نیز ل. آ. ۱): نهاده; متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. و. آ. باکار) ۲۱- (ل. آ. باکار) ۲۲- ل. ۲ (نیز ل. آ. ا. آن): به: متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. پ. و. ب.) ۲۳- ل. (نیز ق. ۲): مر: س. ۲: آنکس آن; متن = س. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ب.) ۲۴- س. (نیز ل. ب.) ۲۵- س. (نیز و): بر: (ق. ۲. ل. آ. ا. ب. آن: سگالند ل. با); متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. آ. ۱): س. ۲۵- س. (نیز ل. ب.) ۲۶- س. (نیز ل. آ. آن): ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ب.): بیرسد که آن: بدو گفت (آن); متن = ل. ل. ۲ (نیز ل. آ. ۱) ۲۷- ل. (نیز ق. ۲. ل. آ. ا. ب.): حو: متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- (پ. سپرد) ۲۸- ل. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. پ. و. ل. آن): نفس را: ق. دم او: ک. نفسها; (ل. تنش (میش); متن = س. (نیز ل. ل. آ. ا. بیت های ۲۹-۴۰۴۲-۴۰۴۳-۴۰۴۴-۴۰۴۵-۴۰۴۶-۴۰۴۷-۴۰۴۸-۴۰۴۹-۴۰۵۰: چو: متن = ل. س. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. و. ل. آن: ب.) ۳۰- (ا. همه) ۳۱- ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ب.): نیکویی (بی) را: (پ. نیک و بد را و. ل. آن: نیکویی); متن = ل. (نیز ق. ۲. ل. آ. ا. بیت و و. ل. آن): س. ۳۲- س. آ. شنود ۳۳- س. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. پ. ب.): چو: متن = ل. ۳۴- ل. (نیز و): ربود: متن = یازده دستنویس دیگر ۳۵- ل. آ. این بیت و بیت سپسین را ندارند; س. ۲. ل. آ. ا. ب. از این بیت و بیت سپسین بیت زیر را ساخته اند:

چنین داد پاسخ که چون زاد و (س. آ. حو: ب. راد) مرد

بیاسود و جان را به یزدان سپرد

متن = ل. ق. ک. (نیز ق. ۲. پ. و. ل. آن)

ببخشید و تاریکی^۲ از دل بشت،
 که از^۵ جان پاک^۶ آید و بخردی!
 بدو^۹ گفت کز رنج و^{۱۰} کردار خویش!
 که بخشنده^{۱۳} گردد سرفراز و^{۱۴} مه؟
 مدارید باز ایچ سود و زیان^{۱۶}!
 سَخَن برگشاد^{۱۷} آشکار و نهان،
 و^{۱۹} گگر^{۱۹} گردیش کار^{۲۰} ناسودمند؟
 دگر^{۲۲} هست بادانش و یادگیر^{۲۳}،
 که بر داوران جهان داورست!
 مین ایچ^{۲۹} ازو سود و ناسودمند^{۳۰}؟
 به^{۳۲} کاریش^{۳۳} انجام^{۳۴} و آغاز نیست،

چو رادی که پاداش رادی نجست^۱
 سدیگر^۳ چو کوشایی^۴ ایزدی
 برسید^۷؛ در دل^۸ هراس از چه بیش؟
 ۴۰۶۵ برسید^{۱۱}؛ بخشش^{۱۲} کدامست به
 چُنین داد پاسخ کز ارزانیان^{۱۵}
 برسید موبد ز کار جهان
 که آیین کژ بینم و ناپسند^{۱۸}
 چُنین داد پاسخ که از^{۲۱} چرخ پیر
 ۴۰۷۰ بزرگست و^{۲۴} داننده^{۲۵} زو^{۲۶} برترست
 بدآیین^{۲۷} مشو، دور باش از پسند^{۲۸}
 بد و نیک از آن^{۳۱} دان کش انباز نیست

۱-س (نیز ب): باری نجست (حرف یکم هر دو واژه بی نقطه)؛ س^۲ (نیز ل^۳): با دی بجست؛ (هی): به پاداش شادی بجست؛ ق^۴: رازی که ... (؟) رادی نجست (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ ان^۵: دادی کفن بود دادن نخست (۱) (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ متن = ل.ک (نیز ب، و، ا): در همه دستنویسها حرف یکم واژه پسین بی نقطه ۲-ق^۳: بر رسید و بار کم)؛ متن = یازده دستنویس دیگر (هی: جو) ۳-ل: سه دیگر ۴-س: کوشا بود ل^۲، س^۲ (نیز هی، آ، ب): کوشان بود؛ (ل^۳): که چون شان؛ و: که کوشا)؛ متن = ل.ک (نیز ق^۲، ب، ان^۲) ۵-ل: هل (نیز ل^۳، آ): با؛ متن = ده دستنویس دیگر ۶-ع (ل^۳: آن بیاک (؟))؛ در ق^۲ بیت‌های ۴۰۶۳، ۴۰۶۵، ۴۰۶۸ پس از بیت ۴۰۶۸ آمده است ۷-ک، س^۲: بر رسید؛ (پ، و، ان^۲): بدو گفت؛ متن = ل، س، ق، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، ل^۲، آ، ب) ۸-ا: بد درد؛ آ: بر دل؛ بد از دل ۹-ل (ان^۲): چنین ۱۰-س^۲ (نیز ل^۳، ان^۲): جو؛ متن = ل (نیز هی، آ، ب) ۱۱-ک (نیز ب): بر رسید؛ ل^۲ (نیز ل^۳): بگفتش ز (ل^۳): که)؛ (و، ان^۲): بدو گفت؛ متن = ل، س، ق، س^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، ب) ۱۲-ل (ل^۳: رنجش) ۱۳-ل (هی: بخشیده) ۱۴-ق (نیز هی، ل^۲): جو؛ متن = ل، س، ک، ل^۲، س^۲ (نیز ق^۲، پ، و، ان^۲) ۱۵-ق (ل^۳: آن): ایرانیان؛ ل^۳: پاسخ آورد کارزانیان ۱۶-ا: از میان)؛ س: مدار ایچ بازار سود و زیان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷-ل (ان^۲: بر گشای)؛ ق بیت‌های ۴۰۶۷، ۴۰۷۸ را ندارد ۱۸-س (نیز ب): گزینم ازو ناپسند؛ ک، س^۲ (نیز ل^۲، و، ا): گزینم ازو یا پسند (در ۱ حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ (ل^۳): گزینم کز ناپسند؛ پ: که بینم همی ناپسند)؛ ل^۲ (نیز ق^۲): این گر بینم ازو یا پسند (ق^۲: ناپسند)؛ (ان^۲): آدین گزینم ازو یا پسند)؛ متن = ل ۱۹-ل (نیز ل^۳): اگر؛ متن = ل، س، ک (نیز ق^۲، ل^۲، ب) ۲۰-ل: روز؛ ق^۲ بیت‌های ۴۰۶۷، ۴۰۶۹ را پس از بیت ۴۰۶۲ آورده است ۲۱-ل، س، ک، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، ب، و، ان^۲): اگر؛ متن = تصحیح قیاسی است ۲۲-و: با کمر (بی نقطه)؛ ان^۲ بیت‌های ۴۰۶۹، ۴۰۷۱، ۴۰۷۲ را ندارد ۲۳-ل (هی: جو) ۲۴-س، ک، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، آ، ب): دارنده؛ متن = ل (نیز و) ۲۵-ل (نیز ق^۲): با آیین؛ (پ: بر آیین)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۸-س، ک، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، ل^۲، آ، ب): گزند؛ متن = ل، س (نیز ب، و، ا) ۲۹-ل (نیز ب، و): هیچ؛ متن = ل ۳۰-ک: جو؛ ناسودمند؛ س^۲: از سود ناسودمند؛ س (نیز هی): از پی سود ناسودمند؛ (ق^۲): سود ناسودمند؛ ل^۲: سود ناسودمند؛ ل^۲: هیچ از سود و (ل^۳): جو؛ ناسودمند؛ بد از سود هیچ ناسودمند؛ متن = تصحیح قیاسی است ۳۱-ل: از ۳۲-ل (نیز ل^۳): ناسودمند؛ ل^۲ (نیز ل^۳): کاروی؛ متن = ل، ک، س^۲ (نیز ق^۲، پ، و، ان^۲) ۳۴-ل، ک، س^۲ (نیز پ، ان^۲): فرجام؛ متن = س، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، هی، ل^۲، آ، ب)

همه^۲ بود نابود و ناهست^۵ هست!
 که تن چون سرایست جان را^۷ سپنج؟
 بود رنجه^۹ چندانک^{۱۱} مغز اندروست^{۱۱}،
 که جان زو به پایست^{۱۵} اگر^{۱۵} بگذردا
 که آز^{۱۸} و نیاز از که باید^{۱۹} نهفت؟
 سزد گر بدارد^{۲۱} خردمند باز^{۲۲}،
 که همواره سیری نیابی^{۲۳} ز گنج!
 به هوش و به رای و به آیین و کیش^{۲۶}؟

چو گوید بیاش^۱، آنج^۲ خواهد^۳ بدهست
 برسید کز درد بر کیست^۶ رنج
 ۴۰۷۵ چنین داد پاسخ که این پوده پوست^۸
 چو پالود^{۱۱} ازو^{۱۳} جان، ندارد خرد^{۱۴}
 برسید موبد ز پرهیز^{۱۷}، گفت
 چنین داد پاسخ که آز^{۲۰} و نیاز
 تو از آز^{۲۳} باشی همیشه به رنج
 ۴۰۸۰ برسید کز شهریاران که^{۲۵} بیش

۱-ل: باش (دو حرف نخست بی نقطه)؛ س، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲)؛ باش (حرف نخست بی نقطه)؛ (ل^۳: بیاش (۹)؛ (۱): پاداش (۱))؛ متن = ک، س (نیز ل^۳، پ، و، ب)؛ ۲-ک (نیز لی-ب)؛ آنچه؛ متن = ل، س، س (نیز ق^۲)؛ ۳-ل: گوید؛ س: خواهی؛ متن = یازده دستنویس دیگر
 ۴-ل، ک، س (نیز ل^۳)؛ همو؛ س (نیز لی، ب)؛ همان؛ (پ: همی)؛ متن = ل (نیز ق^۲، ل^۳، و، ا)؛ ۵-ل، ک، س (نیز لی، پ، ل^۳)؛ تا بود و (لی، بی: حرج)؛ تا هست؛ س: تا بود باشد و هست؛ ل^۲ (نیز و)؛ بود و نابود و (ل^۲: حرج)؛ ناهست (در ل^۲ دو نقطه زبر حرف نخست و یک نقطه زیر آن (۱))؛ (ق^۲: بود و نابود و تا هست؛ ا: بوده نابود تا هست)؛ متن = (ل^۳)؛ ۶-لی: چیست)؛ ۷-ل (نیز ل^۳)؛ و جان چون؛ ک: سرائی است جان را؛ س: آزااست (۱)؛ جان را؛ ل^۲ (نیز ا)؛ خاک را هست و جان بر؛ (ل^۳: خاک را باشد و جان)؛ متن = س (نیز ق^۲، لی، پ، و، ب)؛ ۸-ل: بوده زوست؛ س (نیز ا)؛ بوده پوست (حرف نخست هر دو واژه بی نقطه)؛ (لی: بوده اوست (حرف یکم واژه نخست بی نقطه)؛ ل^۳: بوده پوست (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ پ، ل^۳: کرد پوست؛ و: نخت پوست (حرف یکم هر دو واژه بی نقطه)؛ متن = ک، ل^۳، س (نیز ق^۲، ب)؛ بوده پوست ۹-ل، س (نیز لی)؛ مغز؛ ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۳)؛ (پ: رنج؛ متن = ک، س (نیز پ-ا)؛ ۱۰-ک، ل^۳ (نیز ق^۲، ل^۳)؛ چندانکه؛ (ب: خرد آنک)؛ متن = ل، س، س (نیز پ-ا)؛ ۱۱-س (نیز لی)؛ رنج اندروست؛ (ق^۲: با مغز پوست (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ و: جان اندروست)؛ متن = ل، ک، ل^۳، س (نیز ل^۳)؛ پ، ل^۳، ا، ب)؛ ۱۲-ل (لی: نابود)؛ ۱۳-ل: زو؛ س (نیز ب)؛ ازان ۱۴-س (نیز لی، ب)؛ بود بی خرد؛ متن = ل، ک، ل^۳، س (نیز ق^۲، ل^۳)؛ (ب)؛ ۱۵-س، س (نیز لی، ل^۳)؛ بیایست؛ ل^۳: بیایست (حرف یکم بی نقطه)؛ (و، ا: بیایست (حرف یکم بی نقطه)؛ ل^۳: به تاب است؛ ق^۲: جای بیایست)؛ متن = ل، ۱۶-ل: بر خاک باشد چو جان؛ ک: از جان بیایست از؛ متن = (پ)؛ ۱۷-ق (ق^۲، و، ل^۳)؛ پرهیز و؛ ا: رحز و (۱)؛ (حرف یکم و چهارم بی نقطه)؛ ل^۳: پرهیز موبد زهر چیز و (۱)؛ ۱۸-ک: راز ۱۹-س، س (نیز پ، و، ل^۳)؛ بتوان نهفت (در س، ل^۳ حرف یکم واژه نخست بی نقطه)؛ (ق^۲: چه شاید؛ لی: آ: آنک نتوان)؛ متن = ل، ک، ل^۳ آیین بیت را ندارد ۲۰-س، ل^۳ (نیز لی، ل^۳)؛ (ب)؛ شرم و؛ ک، س (نیز پ)؛ شرم؛ متن = ل (نیز ق^۲، و، ل^۳)؛ ۲۱-ل، س، ک، س (نیز ق^۲، ل^۳)؛ (و، ب)؛ ندارد؛ متن = (پ)؛ ۲۲-س، ک، ل^۳، س (نیز ل^۳)؛ (ب)؛ (و، ل^۳)؛ راز؛ متن = ل (نیز ق^۲، ل^۳)؛ (ب)؛ ۲۳-س، ل^۳، س (نیز لی، ل^۳)؛ (ب)؛ نیاز آنک (۱، ۲، ۳)؛ آنکه؛ متن = ل، ک، ل^۳ (نیز ق^۲، ل^۳)؛ (ب)؛ ۲۴-ق، ک، ل^۳ (نیز ق^۲)؛ نیاید (در ک حرف چهارم بی نقطه)؛ ق: این بیت را پس از بیت ۲۱۱۷ آورده است ۲۵-س، ک، ل^۳، س (نیز لی، ب)؛ ک: که؛ متن = ل (نیز ق^۲)؛ ۲۶-و: آیین کیش؛ ل^۳: دین و به کیش؛ ا: آیین خوشی؛ ل^۳: آیین و بارای و کیش؛ متن = س، ک، ل^۳، س (نیز ق^۲)؛ (ب)؛ بیشت های ۴۰۸۰، ۴۰۸۵ را ندارد؛ س، ک، ل^۳، س (نیز ق^۲)؛ و، ا: پس از این بیت افزوده اند:

که بد بیش و پیش از همه بخردان (ک، ل^۳، ل^۳، و، ب: خسروان)

که چون او نبودند هم (س، ل^۳: کنیز؛ س، ل^۳: همه؛ و: هم) پهلوان (لی: موبدان؛ ل^۳: سروران)

ل^۳ پس از بیت ۴۰۸۰ افزوده است:

پس از مرگ بر که کنیم آفرین

که را دانی ای شهریار زمین

ل^۳، ل^۳، ل^۳، ق^۲، ب: هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند

که باشد پرستنده و^۱ پارسا،
 نباشد کس از رنج او در هراس^۳،
 دل بدکنش را پر از بیم^۵ و درد^۶،
 سوی بدسگال افگند رنج خویش،
 بد و نیک دارد ز دشمن^۹ نهان
 به نیکی یزدان^{۱۲} گراینده^{۱۳} کیست؟
 روان اندرآرد^{۱۵} به باریک‌جوی^{۱۴}؛
 ترازین^{۱۸} نشان رهنمای^{۱۹} اندکی‌ست^{۱۷}،
 بدو باشد ایمن و زو^{۲۲} در^{۲۳} هراس،
 و زو^{۲۶} ایمنی چون بوی^{۲۷} سوخته‌مند،
 بود نزد هر کس ترا آب روی^{۲۹}،
 به دوزخ فرستد روانت^{۳۱} بنه^{۳۰}؛
 که او را ز^{۳۳} خویش از تو دارد^{۳۴} نهان!
 بداری^{۳۶} به دین^{۳۷} روزگاری^{۳۸} گزین!
 بکوشی که نفریبت^{۴۰} روزگارا

چنین داد پاسخ که آن پادشا
 ز دادار^۲ دارنده دارد سپاس
 پراومید^۲ دارد دل نیک‌مرد
 سپه را بیاراید^۷ از گنج خویش
 ۴۰۸۵ سخن^۸ پرسد از بخردان جهان
 برسید^{۱۰}: کار پرستش به^{۱۱} چیست
 چنین داد پاسخ که باریک‌جوی^{۱۴}
 نخست آنک^{۱۶} داند که هست و یکی‌ست^{۱۷}
 و زو دارد^{۲۰} از کار نیکی سپاس^{۲۱}
 ۴۰۹۰ هراس تو آنگه^{۲۲} که جویی^{۲۵} گزند
 اگر نیک‌دل باشی و راه‌جوی^{۲۸}
 و گر بدکنش باشی و بدتته^{۳۰}
 مباش^{۳۲} ایچ گستاخ با این جهان
 گراینده باشی به کردار^{۳۵} دین
 ۴۰۹۵ خرد را کنی بر^{۳۹} دل آموزگار

۱- (ق: پرستنده) ۲- ل، ۳- س، ۴- ن (نیز ل، ل، آ، ب): دارای: (ق: داد و ز) ۳- بی: هراس ۴- ل، م، ل، آ، س، ۲ (نیز ق، ۲- ب، ب): پراومید؛
 (و، ل، آ: پراومید؛ متن = م: پراومید ۵- ل: کین عس (نیز ل، و، ب): بیم کرد؛ متن = ل، م، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، ل، ن، آ، ۱) ۶- (ز باز
 آید (۱)) ۸- (ق: همی) ۹- (ن، ۲- مردم)؛ س (نیز ل، ب): او (ب: از) آشکار و؛ متن = ل، م، ل، آ، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، ل، و، آ) ۱۰- (ق: برسید
 کز (وزن درست نیست)؛ م، س، ۲ (نیز ل، ۲، ب): پرسد که؛ (و، ل، ن: بدو گفت: بد برسید که)؛ متن = ل، م، ل، آ، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، آ، ۱) ۱۱- ل، ۲:
 پرستنده؛ (ل: زو کای پرستنده) ۱۲- (ل: یزدان به نیکی؛ ل: نیکی به یزدان) ۱۳- (ب: نگارنده (حرف یکم بی نقطه = نگارنده؟) ۱۴- ل،
 م (نیز ل، ل، ۲، ل، ن، آ، ب): تاریک‌خوی - باریک‌موی (در ل، بی واژه دوم و در ل حرف نخست واژه سوم بی نقطه)؛ ق، ل، ۲ (نیز ق، ۲):
 باریک‌جوی (حرف یکم واژه نخست بی نقطه) - باریک (ق: تاریک) موی؛ م: باریک‌جوی - تاریک‌موی؛ س، ۲ (نیز و):
 باریک‌جوی - باریک‌موی؛ (ل: باریک‌خو - باریک‌مو)؛ متن = (ب) ۱۵- س (نیز ل، ب): آید؛ ل: رانندار؛ متن = ده دستویس دیگر
 ۱۶- ل، ۲ (نیز ل، ل، ۲، ب، و، آ: آنکه) ۱۷- (ب: او یکی - اندکی) ۱۸- (ق: بر از این (چ: ترازین) ۱۹- ل (نیز ب): رهنما؛ متن = یازده دستویس
 دیگر؛ ل، آ این بیت رانندار ۲۰- ل: از و دارد؛ ق: فروغ دارد (۲)؛ متن = ل، م، ل، آ، س، ۲ (نیز ق، ۲- آ) ۲۱- (ق: ششاس ۲۲- (ل: بدو)؛ ق: وزو بود
 ۲۳- ل (نیز ل، ل، آ: با؛ س، ب، بیت‌های ۲۰۸۹-۲۰۹۰ رانندارند ۲۴- (ن: آ: تواتر (چ: تو آنکه) ۲۵- (ق: ز حوبین (حرف سوم واژه
 پسین بی نقطه)) ۲۶- (ق: آزو) ۲۷- ل، م، ل (نیز ل، ب، ن، ق): بود؛ ق: شوی؛ متن = ق، م، ل، آ، س، ۲ (نیز ل، آ) ۲۸- (و: جو) ۲۹- (ل: رروی؛
 و: روان اندرآرد به باریک‌موی (چ: ۴۰۸۷)) ۳۰- (ل: بدنژاد - بیاد؛ ل: بدبته - بنه) ۳۱- (ب: روانش)؛ ل: فرستاده باشی؛ ق، ۲، ب،
 ل، ۲: فرستاد باید؛ متن = س، س، ۲ (نیز ل، ل، آ، و، آ) ۳۲- ل: مشو ۳۳- (ق: رای)؛ ق: آواز؛ متن = ۳۴- (ن: را خرد دارد اندر)؛ متن =
 یازده دستویس دیگر ۳۵- (و: به کردار نیکو گرای و به؛ ل: به کردار نیکو گرایند به) ۳۶- ل: بداری (حرف یکم بی نقطه)؛ س، م، ک (نیز
 ل، ب، و، آ، ب): نداری؛ (ل: نندارد)؛ متن = س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، آ) ۳۷- س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، آ، ب، و، ب): برین؛ متن = ل، م، ل (نیز ل، آ) ۳۸- ل:
 روزگارا؛ (ب: روزگارت)؛ متن = یازده دستویس دیگر: روزگاری ۳۹- ل، با ۴۰- ل: به کار بد (ل: ل)؛ (ل: نفرین بدت؛ ب: نفریبت؛ پ: و
 نفری از ل، آ: و نفری بی از ل؛ نکوشی به کار بد؛ نکوشی بکاهد (ل)؛ متن = ل، م، س، ک، س، ۲ (نیز ق، ۲) و)

نباشی به بازار^۲ ننگ و نیردا
 نباید که داری^۳ به دل‌در نهان!
 گراینده‌ی رامش^۴ جاودان،
 مهندس مر او را^۵ همی‌بشمرد!^۶
 به یزدان خرد بایدت رهنمای!
 که تو تو^۷ به کاری^۸ و گیتی^۹ کهن!
 نباشدت^{۱۰} با مردم بد نشست!
 ببخشایی^{۱۱} آن را که بخشودنی‌ست^{۱۲}!
 اگر دیده خواهد^{۱۳}، زگر^{۱۴} مغز و پوست!
 نباید^{۱۵} که آید^{۱۶} میانجی به کارا
 چنان کن که نگشاید^{۱۷} او بر تو دست!
 هنر باید و شرم و شایستگی^{۱۸}!
 دروغ از هنر نشمرد دادگرا!

همان نیز یار^۱ گنهکارمرد
 غم آن جهان از بی این^۲ جهان
 نشستنت^۳ همواره با بخردان
 [که این رامش اندر زمان^۴ بگذرد
 ۴۱۰۰ گراینده بادی^۵ به فرهنگ و رای
 از^۶ اندازه برنگذرائی^۷ سخن
 نگرداندت رامش و روز^۸ مست^۹
 بیچی^{۱۰} دل از هرج^{۱۱} نابودنی‌ست^{۱۲}
 نداری به چیزی جدایی^{۱۳} ز دوست
 ۴۱۰۵ اگر دوست با دوست گیرد شمار
 چو با مرد بدخواه باید^{۱۴} نشست
 چو جوید کسی را^{۱۵} بایستگی^{۱۶}
 نباید^{۱۷} زبان از هنر^{۱۸} چیره‌تر^{۱۹}

- ۱- (ق: ۲، کار): ۲، س، ق، س، (نیز ق: ۲، ب): چه < بازار: ک (نیز ل، ل، و، ا): چه < بازار و؛ (به: مباشید و بازار: ل: نباشد به بازار): متن تصحیح قیاسی است ۳، س، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، ک، ا، ب): این جهان از بی آن: متن = ل (نیز ق: ۲، ب، و، ل، ق) ۴- ل: دارد: ۲ ل بیت‌های ۴۱۲۲، ۴۰۹۷ را ندارد هس (نیز ل، ل، ا، ب): نشینی تو؛ (به: نشستید): متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، و، ل، ق) ۵- ع: گراینده بر رامش: ل: گراینده رامش؛ به: بزرگان و با رامش؛ ق: این بیت را ندارد ۶- ۷ (ق: ۲، ب، ل، ق: جهان) ۸- ک: شش این را برامش (؟) (دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه): ق: هنر را برامش؛ متن = س، س، ۲ (نیز بی ب) ۹- ک: نشمرد: ل، ق: این بیت را ندارند؛ این بیت در س، ک، س، ۲، ق: ۲، ب آمده است ۱۰- س، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، ا، ب): باشی؛ متن = ل، ق (نیز ق: ۲، و، ل، ق) ۱۱- (ل: ز) ۱۲- ل: (نیز ا): بگذرائی (حرف یکم بی نقطه): (ل: ۲: بگذرد این؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، و، ب) ۱۳- ل، ل، س: نکاری (بی نقطه): (ب: نکاری) ۱۴- (ا: دیگر) ۱۵- ل: رامش رود مست؛ س (نیز بی ب): بگرداندت دانش و (ل: حوی) زور دست (ب: روز مست): ک، س، ۲ (نیز بی و، ل، ق): نگرداندت (ل: بگرداندت) رامش (ب: گردش؛ و: دانش) روز مست (دو و، ل، ا واژه میانی بی نقطه): (ل: ۲، ا: به (ا: ز) دانش نه تو ست باشی نه مست؛ متن = (ق: ۲ (نیز س، ل)) ۱۶- (ل: ۲، ا: نسای تو؛ ل: نباشد ح: ب؛ با: نباید با) ۱۷- س (نیز ل: ۲): بیچی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۸- ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، ب): هر چه؛ س: لندر چه؛ متن = ل ۱۹- (ا: چنانچه بود نیست) ۲۰- (ل: ۲، ل: ۲، ا: ببخشایی) ۲۱- (ق: ۲: بخشودنیست) ۲۲- (ل: ۲، ل: ۲، ا: نجویی جدایی بیچی؛ به: بیچی به چیزی که داری؛ ل: ۲: نداری دریغ آنچه داری): متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، ب، و، ب) ۲۳- ق (نیز بی و): خواهی؛ متن = س، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، ل، ا، ب) ۲۴- س، ۲ (نیز ل، ل، ا، ب، و، ل، ق): اگر؛ متن = س، ق، ک (نیز ق: ۲، و، ا)؛ ل: این بیت را ندارد؛ این بیت در دوازده دستنویس دیگر آمده است ۲۵- ل: باید (حرف یکم بی نقطه) ۲۶- ل (نیز بی، ل، ق): باشد؛ ک: باید؛ (ل: ۲، ا: یابد؛ متن = س، ق، س، ۲ (نیز ق: ۲، ب، و، ب) ۲۷- (ل: ۲، ا: باشد) ۲۸- (ل: ۲، ل: ۲، ا: بکشاید (ا): بکشاید (حرف یکم بی نقطه)؛ ل (نیز ق: ۲): دان که بکشاید (در ل حرف نخست واژه پسین بی نقطه)؛ ق: زی که نگشاید؛ متن = س، ک، س، ۲ (نیز بی، ل، و، ب، ک) ۲۹- (ب: پیوستگی)؛ ل (نیز ق: ۲): را بآهستگی؛ (ل: ۲: رای پیوستگی)؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب) ۳۰- ل: بایستگی؛ (ب، و، ل، ق: آهستگی)؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، ب، و، ل، ا، ب) ۳۱- ل: باید (حرف یکم بی نقطه): (ب: بایسد)؛ متن = ۳۲- (ل: ۲: نیاید هنر از زبان)؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، و، ا) ۳۳- ل: چیره‌تر؛ (ل، ل، ا، ب، و، ل، ق: خیره‌تر)؛ متن = س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، ب، و، ب)

نه خواری^۲ به ناچیز دارد^۳ بنیز^۴!
 تو تیزی^۵ مکن هیچ با بدگمان^۶!
 و زاندازه^{۱۱} گفتار او بگذرد^{۱۲}،
 سخن‌های چرب^{۱۶} آورو^{۱۷} تازه‌گوی^{۱۸}!
 پشیمانی آید^{۲۲} به فرجام پیش!
 فگارست بی‌کار اگر باهشی^{۲۴}!
 و گر کار^{۲۶} با بوی و^{۲۷} با رنگ نیست!
 همیشه به دانش نیوشان^{۲۹} بود!
 پشیمانی و تند^{۳۳} آرد به روی^{۳۴}!
 نیازد^{۳۵} دلش سوی^{۳۶} درد و گزندا
 نباشد به چشم جهاندار^{۳۹} خوار!

نداند کسی را بزرگی^۱ به چیز
 ۴۱۱۰ اگر^۵ بدگمانی گشاید زبان
 و زانپس^۸ چو^۹ سستی‌گمانی برد^{۱۰}
 تو پاسخ بر او^{۱۳} را به^{۱۴} اندازه گوی^{۱۵}
 به آزر^{۱۹} اگر بگفتی^{۲۰} سوی^{۲۱} خویش
 چو^{۲۳} بی‌کار باشی مشو رامشی
 ۴۱۱۵ ز^{۲۵} هر کار کردن ترا ننگ نیست
 به نیکی به هر کار کوشان^{۲۸} بود
 به کاری^{۳۰} نیازد^{۳۱} که فرجام او^{۳۲}
 ببخشاید از درد^{۳۳} بر مستمند
 خردمند کو^{۳۷} دل کند^{۳۸} بردبار

۱.س.س ۲. (نیز ق ۲. ل. می. و. ان. ب.) ندارد (ق: ندانی) کسی را بزرگی؛ (ل ۱. آ. ۲. بزرگی ندارد کسی جز (ا: خود)؛ پ: ندارد بزرگی کسی را)؛ متن = ل. ک. ۲. س. س ۲. (نیز ل. می. ان. ب.) بخواری؛ متن = ل. ک. (نیز ق ۲. حرف یکم بی نقطه) ل. پ. و. ب. ۱. ۳. ل. آ. ۲. آید؛ آ: آرد ق ۲. نه با چیز مانند؛ ل. ۲. ناچیز دارد (())؛ متن = ل. س. ک. س ۲. (نیز ل. می. پ. و. ب. ۴. س ۲. بچیز پساوند ندارد)؛ (ل. ۳. نه نیز؛ ق: این بیت را ندارد؛ این بیت در دوازده دستنویس دیگر آمده است ۵. س. و. گر عمل (نیز ل. می.) تندی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷. ق: بدنهان ۸. ل. (نیز ق ۲.) از ان پس؛ س. و. روان هم؛ (می. و. گر هم)؛ متن = ق. ک. س ۲. (نیز ل ۲. ب.) ۹. (پ: که) ۱۰. (می. ل. بود) ۱۱. (پ: زاندازه؛ ب: از اندازه)؛ متن = ۱۲. ل. (تو مستند نیز آن نشانی برد؛ ب: نومیدیش آن نشانی بود)؛ متن = ل. ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. می. و. ان. ب.) ۱۳. (ا: آن) ۱۴. (پ: زور)؛ ۱۵. ل. گو ۱۶. (پ: خوب) ۱۷. (می. و. ب: جو)؛ ق: آوری؛ متن = ل. س. ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. پ. و. ان. ب.) ۱۸. ل. گو؛ ق: روی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹. س. آرام ۲۰. (ب: بگذری) ۲۱. ق: نام؛ ک: سرد؛ (ق: کام؛ ل. ۲. ان. ۲. سوی (بی نقطه))؛ متن = ل. س. س ۲. (نیز پ. و. آ. ب.) ۲۲. س. (نیز ل ۲. و. آ. ب.) آرد؛ متن = ل. ق. ک. س ۲. (نیز ق ۲. پ. و. ان. ب.) ۲۳. س. تو ۲۴. ل. ق: زکارست (و: نه کار است) بیکاری از (ق: و) باهشی؛ س. (نیز ل. می. ان. ب.) نه کار است بیکار با بهشی (می. رامشی؛ ل. ۲. اگر باهشی)؛ ک. س ۲. (نیز ل ۲. ز: زکارست بیکار اگر (س: نگر) باهشی؛ (ا: زکارست و بیکار و هم بهشی)؛ متن = پ: نیز ۵. د) ۲۵. (می. به) ۲۶. ل. اگر چنند < ۲۷. (می. پور: ()؛ ب: نور و)؛ پ: این بیت را ندارد؛ این بیت در یازده دستنویس دیگر آمده است ۲۸. س. نوشا؛ ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. می. پ. و. ان. ب.) کوشا؛ (ل ۲. آ. ۲. نکوگر به هر کار کوشا)؛ متن = ل. ۲۹. س. ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. می. ا.) نوشا؛ (ب: دشمن به نوشا)؛ (ل. ۲. زبانش بنوشا)؛ متن = ل. ق: بیت‌های ۴۱۱۶-۴۱۱۸ را ندارد؛ پ. و. ان. ب. ۲. به جای این بیت، بیت زیر را آورده‌اند:

به هر کار کوشا بیاید (و: کوشات باید) بدن (ل: شدن)
 به دانش نیوشا بیاید (و: نیوشات باید) بدن
 (ل: شدن؛ پ: به نیکی همه داستنها زدن)

۳۰. (و: کازی) () ۳۱. ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. ج. ل. نیارد) (می. نیازد؛ پ. و. نیازی؛ ل. ۲. میادی)؛ متن = ل. س. می. (نیز آ. ب.) ۳۲. (و: او: او-رو) ۳۳. (و: زشتی) ۳۴. ک: ببخش از درد (وزن درست نیست)؛ (ل ۲. ل. آ. ۲. ل. آ. ۲. پخشای بر (ل: آ. ۲. از) درد؛ پ. و. ببخشایی از درد؛ ب: ببخشایدت دست)؛ متن = ل. س. س ۲. (نیز ق ۲. ل. می.) ۳۵. ل. سارد (بی نقطه)؛ س. ک. س ۲. (نیز ل. می.) نیارد؛ (ل ۲. ل. می. پ. و. ان. ب.) ۳۶. (ل ۲. ل. می. پ. و. ان. ب.) ۳۷. (ل ۲. پ. و. ان. ب.) ۳۸. (ل ۲. ک. و. ک. ک. ب. د) () ۳۹. ل. ق: خردمند؛ ک. س ۲. (نیز ق ۲. ل. می. و. ان. ب.) ۴۰. س. می. ل. بیت‌های ۴۱۱۹-۴۱۲۷ و بیت‌های ۴۱۱۹-۴۱۲۴ را ندارند و به جای آنها س. می. ل. بیت‌های ۱۰۹۳-۱۰۹۵ و بیت‌های ۱۰۹۳-۱۱۳۰ را از نو نوشته‌اند

به اندازه یابد ز هر کار بر آ
 بلندی^۶ و گئی^۷ بیفزایدش^۸
 وگرچند^{۱۱} گردد پراکنده گنج!
 بیچند^{۱۲} ز بی‌راهی و کاستی!
 هنرمند دینی و یزدان^{۱۷} پرست
 به یزدان گرای^{۱۹} و به یزدان پناه

۴۱۲۰ بداندا^۱ که چندست با او^۲ هنر
 گر افزون از آن^۴ دوست بستایدش^۵
 همان مزد ایزد^۹ ندارد^{۱۰} به رنج
 پرستش کند پیشه و راستی
 برین^{۱۳} نزد^{۱۴} و این شاخهها^{۱۵} آخت^{۱۶} دست
 ۴۱۲۵ همانست^{۱۸} رای و همینست راه

ازو مانند اندر^{۲۰} جهان یادگار،

اگر دادگر باشدی شهریار

۱- (ل، ۳): چو داند ۳- (ق: با دو (۱) بی نقطه) ۳- س ۲ (نیز ب، و، ل، ق): باید (پ: آرد؛ و، ل: یازد) به هر کار سر؛ (ل: آ: باید که باید
 گهر؛ ق: ک (نیز ق: ۲): باندیشه یازد به هر کار سر؛ متن = ل (نیز آ: پس از تصحیح به به ز) ۴- س ۲ (نیز ل ۳- ل): مگر (ل: ک): افزونی از؛
 متن = ل، ک (نیز ق: ۲) (پس از تصحیح که به گر) هـ س ۲ (نیز ل ۳، و، ل): بگزایدش (در و، آ حرف یکم بی نقطه)؛ (پ: بستاید؛ ل: آ:
 بیفزایدش؛ متن = ل، ک (نیز ق: ۲) ۶- (ق: ۲: بتندی) ۷- ل، س ۲ (نیز ق: ۲، ل، و، آ): کژی؛ متن = ک (نیز ب، ل، ن، ۸- س ۸: نیفزایدش؛ (پ:
 بیفزایدت؛ متن = ل، ک (نیز ق: ۲، ل، و، ل، ن، ۲، و، ل، ن، آ) (حرف یکم بی نقطه)؛ ق این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ این دو بیت در ل، ک، س، ۲، ق، ۲:
 ل ۳- ل آمده است ۹- ل (نیز ق: ۲، پ، ل، ن، آ): مرد ایزد؛ س ۲ (نیز ل ۳): مرد ز (ل: از) ایزد؛ (و: راه دینی)؛ متن = ک ۱۰- (ل: آ: نیاید؛ ل: نیاید)
 ۱۱- (پ، و، ل، ن، آ): اگر چند؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق: ۲، ل، ن، آ): ک، س، ۲، ل، و، آ، و، آ، پس از این بیت افزوده اند (ل: تنها بیت‌های ۴- ۶ را افزوده
 است):

نیاشد به کس بر (س ۲، و: ابر کس؛ ل ۲، آ: ابا کس) ز
 بن (س ۲: بدین؛ ل ۳: ز بد؛ آ: ازین) بدگمان
 چو داند که آخر ازو بگذرد
 (در و این لت با ۴ پس و پیش شده است)
 نلرد (س ۲: نآرد) همی مر (س ۲، ل: بر) بدی را به چیز
 براندازد مسترس بر خورد (ک: می خورد؛ ل ۲، و، ل: او خورد)
 نه چون میش باشد (آ: حاشد) به کار و نه گرگ
 ز بد شسته دارد همیشه روان

بود ساخته با همه مردمان

جهان تا تواند به بد نسپرد

نکو خوی (ل: ۳: جای) باشد نکوگوی نیز
 سرانجام از کارها بنگرد (آ: بگذرد)
 5 بکوشد به آزر م خرد و بزرگ
 به نیکی گراید دلش تا توان (و: ناتوان)

بیت‌های بالا در نه دستویس دیگر نیست ۱۲- (و: دل از کژی؛ ق: نیچند بیی دانشی (حرف یکم واژه پسین بی نقطه؛ وزن درست
 نیست)؛ (ق: ۲: بیچند بی‌راهی (حرف پنجم از واژه یکم بی نقطه)؛ آ: نیچند ز بی‌راهی)؛ متن = ل، ک، ل، س ۲ (نیز ل ۲، پ، ل، ن، ۳) ۱۳- ک، ل، ۲
 (نیز ل ۲، و، آ): بدین؛ متن = ل، س ۲ (نیز ق: ۲، ل، ن، آ) ۱۴- ل: برگ؛ ل ۲ (نیز ل ۳، و، ل): فز و؛ (ق: برده؛ ل، ن، روی؛ آ: شاخ)؛ متن = ک، س ۲ (نیز -
 ق: ۲) ۱۵- ک، س ۲: یافت؛ ل ۲: یازد؛ (ل: ۲، و: یازد؛ ق: ۲، ل، ن، آ): بر شاخه تاخت (در ق: ۲ حرف نخست واژه پسین بی نقطه)؛ آ: این فزها باز؛
 متن = ل ۱۶- ل (نیز و): هنرمند و ۱۷- (ل: ۲، و: یازد؛ ق: ۲، پ، ل، ن، آ): بر شاخه تاخت (در ق: ۲ حرف نخست واژه پسین بی نقطه)؛ آ: این فزها باز؛
 (نیز ل ۳- ل): همینست؛ متن = ل (نیز ق: ۲) ۱۹- ل: گراچی < ۲۰- ق: ک (نیز ل ۳- ل): ماندی در؛ متن = ل؛ ق: این بیت و ل ۲ بیت‌های
 ۴۱۲۴، ۴۱۲۸ را ندارند؛ این بیت در ل، ق، ک، ل ۳ آمده است

فرستاد نزدیک فرزندی او^۱
 سخن گفت با او^۴ به^۵ چربی^۶ بسی
 ۴۱۳۵ یکی نامه بنیشت^۷ با^۸ سوگ و درد
 [نخست از مهت^۹ گشاینده شهر^{۱۰}
 که یزدان ترا زندگانی دهاد
 نزیاد جز از^{۱۲} مرگ را جانور^{۱۵}
 اگر تاج ساییم^{۱۷} و گر^{۱۸} خود^{۱۹} و ترک
 ۴۱۴۰ چه قیصر، چه خاقان چن^{۲۱} آمد^{۲۲} زمان
 ز قیصر ترا مزد^{۲۴} بسیار باد^{۲۵}
 شنیدم که بر نامور تخت^{۲۷} او^{۲۸}
 ز ما هرج^{۳۰} باید ز نیرو^{۳۱} بخواه
 فرستاده از پیش^{۳۳} کسری^{۳۴} برفت
 بز نزدیک قیصر^{۳۵} خرامید و^{۳۶} نفت!

۱-ل.س (نیز ل.۲): او.۲-س.ک (نیز ل.۲): بران؛ ل.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، پ.و.۱): بدان؛ متن = ل.۳-۴: شاخ سبز؛ متن = س.ک.ل.۲ (نیز ق.۲، ل.۲-۳): پس از این بیت همین بیت را از نو نوشته است؛ ق.س.۲، ل.۲، این بیت را نکلوند. ۴-ق.ل.۲: روی (ه.ل.ی): ز. ۵-ل.۲ (نیز ل.۲، پ.و.۱): خوبی؛ متن = ل.۳-س.ک.س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): در س. این بیت بابت سپین پس و پیش شده است؛ بنفاری (۴۸۳۳-۴۸۳۴): و ارسله الی ابن صاحب الروم ۷-ل.س.ق.ل.۲، س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): بنوشت؛ متن = ک. (نیز پ. ۸-ل.ن.۲) (پ.ر): ۹-ق.رخ لاچورد؛ ل.۲: رخ لاژورد؛ (ق.۲): رخسار و لب پر زگرده؛ ل.۲: چشم و دو رخساره (زرد)؛ متن = ل.س.ک.س.۲ (نیز ل.۲، پ.و.ل.ن.۲) ۱۰-ک.ل.۲، س.۲ (نیز ل.۲): دهر؛ متن = س. (نیز ل. ۱۱-س.۲: جز داد بی رام شهر (؟): (ل.ی): حروخ خردامی رام دهر (؟) (واژه سوم بی نقطه): س.؛ یازاد هر داد بی رام بهر؛ متن = ک.ل.۲، ق.۲، ل.۲، ۱۲-س.۲: به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

ل.۲، ل.۲: بزند پسر آن گشاینده شهر
 جوان (۲: جوان و) سرفراز و آرام دهر
 ز نوشین روان گشاینده شهر
 جهاندار کسری گیرنده دهر

ل.ق.ن.پ.و.ل.۲، ب. این بیت را نکلوند؛ این بیت در س. ک.ل.۲، ل.۲، پ.و.۱، ۱۲-س.س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲): پس از مرگ او؛ متن = ل.۱۳-ق.۲، ل.۲: بی زبانی؛ ل.ن. (مهربانی): متن = ل.س.۲ (نیز ل.۲، پ.و.۱) ۱۴-ق.ل.۲: مگر؛ (پ.بجز): متن = ۱۵-س.ک.س.۲ (نیز ل.۲، پ.و.ل.ن.۲): خاک را جانور؛ (۲: شاهان نزیاد بجز تاجور): متن = ل. (نیز ق.۲) ۱۶-ل.ی): حروخ؛ ق.سپنجی و ۱۷-س.ن. یابیم؛ ق. (نیز ق.۲): داریم؛ ل.۲: ساویم (۱): (سازیم)؛ متن = ل.ک.س.۲ (نیز ل.۲، پ.و.ل.ن.۲) ۱۸-س.ک.ل.۲، س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، پ.و.۱): اگر؛ ق.ور؛ (۲: و)؛ متن = ل. (نیز ق.۲) ۱۹-ق.۲: تاج) ۲۰-ق.نیاشد ز چنگال؛ ک.س.۲ (نیز ل.۲، و.ل.ن.۲): نیاشد هم از چنگ (ق.۲: نیاید هم از چنگ)؛ متن = ل.س.ل.۲ (نیز ل.۲، پ.و.۱) ۲۱-ل.۲-س.۲ (نیز ل.۲، ل.۲): چو؛ (ق.۲): که؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۲-ل.۲: آید؛ ک. (نیز ل.۲): اندر؛ متن = س.ق.ل.۲، ل.۲ (نیز ق.۲، ل.۲) ۲۳-ک.س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): آرد؛ متن = ل.س.ق.ل.۲ (نیز و) ۲۴-ل.ن.۲ (مرد) ۲۵-ل.۲: داد ۲۶-س.ل.۲، س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): و؛ و.ل.ن.۲: امر (۱): متن = ل.ق.ک. (نیز ل.۲) ۲۷-ل.۲: تخت - تخت یکم واژه نخست بی نقطه ۲۸-ل.ل.۲ (نیز ل.۲): او؛ متن = س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، پ.و.ل.ن.۲) ۲۹-ق.نشستی و آراستی ۳۰-س.س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): هر چه؛ (و.ن.من هر چه)؛ متن = ل.۳۱-ق.۲: بنیرو؛ ل.۲: بخوبی؛ ل.۲: خواهد فرونی) ۳۲-س. (نیز ل.ی): سلاح؛ بنفاری (۴۱۳۳-۴۱۳۴): و کتب الیه کتابا یعزیه فیه عن ابيه، و یذکر طرفا من الصانح و المواعظ فی مطاوبه. و قال فی صلدو الکتاب: فمن کسری الی قیصر ۳۳-ق.نزد ۳۴-س. خسرو ۳۵-ل.۲: بر قیصر آنکه؛ ل.برگاه قیصر) ۳۶-س.س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، و.ل.ن.۲): حروخ؛ متن = ل. (نیز ل.۲، پ.و.۱)

به گوهر بدین^۴ مرز ما پیشرو^۳
 به عنوان^۶ بیشی^۷ و با باز^۸ ساوا
 نشتیم بر ناسزا^{۱۰} نامه‌یی!
 جهان سر به سر هرج جز روم شوم^{۱۲}؛
 بگوید ز بازار ما هرج دید^{۱۴}،
 غم و شادمانی نماند^{۱۸} نهفت،
 که سر بر فرازد^{۲۱} ز هر مهتری!
 چه^{۲۳} کهنتر^{۲۴} بود شاه^{۲۵} فریادرس!

به دربر^{۲۷} فرستاده را خواستند،
 بیامد به در پاسخ نامه خواست

بدی زانک^۱ قیصر^۲ جوانست و نژ
 یک امسال با مرد برنا مکاو^۵
 ۴۱۵۵ به هر پایمردی^۹ و خودکامه‌یی
 به عنوان^{۱۱} ز قیصر سرفراز^{۱۱} روم
 فرستاده‌ی شاه ایران رسید^{۱۳}
 از^{۱۵} اندوه و^{۱۶} شادی سخن هرج^{۱۷} گفت
 بشد قیصر و^{۱۹} تازه شد^{۲۰} قیصری
 ۴۱۶۰ ندارد^{۲۲} ز شاهان کسی را به کس

چو فرطاین رومی^{۲۶} بیاراستند
 چو بشنید دانا^{۲۸} که شد رای^{۲۹} راست

۱-س (نیز ل ن): زانکه: ل: که امروز: ق: و دیگر که: (ن: پ: بدانست: پ: دگر آنکه): متن = دل (نیز ق): ۲-ل (کوشه): ۳-س (نیز ق: ل: پ: پ: برین: متن = دل: س: ق: ل: (نیز ل: و: ن: ۴-ل (نیز ق: ۲): مرزا پیشرو: ک: مرز یا پیشگو: متن = س: ق: ل: ۵-س (نیز ل: ن: ۶-ق: این بیت و بیت سپین را پس از بیت ۴۱۵۹ آورده است: آیت‌های ۴۱۵۳-۴۱۶۰ را ندادند و به جای آنها بیت زیر را آورده است:

نشتند پاسخ نبد بر سزا چنان چون بود درخور پادشا

بنده‌ی (۴۱۵۰-۴۱۵۳): فاجتمع اکابر الروم و رضوا حجرة، واعتذروا الی الرسول بأن قیصر شاب غریب، وانه بعد فی ریعان العمر و مقتبل الأمر هک، س (نیز ل: پ: پ: متاو: متن = دل: س: ق: ل: (نیز ق: ل: ۲: و: ن: ۳-ل (نیز ل: و: ن: ۴-ل (نیز ق: ل: ۲): عنوان و: متن = دل: ق: ل: ۲ (نیز ق: ل: پ: ن: ۴): ۷-ق: (بیشین) ۸-ل (ن: پاژ و): ق: ک: س: ۳: ز: ک: از: باژ و: ل: این باژ و: (پ: هم باژ و: ل: ۳: و: به باژ و: پ: متن = دل (نیز ق: ل: پ: ۲): آیت‌های ۴۱۵۴-۴۱۵۶ را به هم ریخته است: ۴۱۵۶، ۴۱۵۵، ۴۱۵۴، ۹-س (نیز ل: ۳): و: کارداری: ل: ۲: ناملاری: س: ۲ (نیز ل: پ: ک: ک: مرمدی: ق: ۲: برمایه مردی): متن = ل: ک: (نیز ل: ۳): ۱۰-ل: نوشتند با ناسزا: س: نشتیم به هر مهتری: ل: ۲: س: ۲: نشتیم (ن: نشتیم) بر ناسزا: ق: ۲: نشتیم برش ناسزا: و: ل: ن: نشتیم (ل: ن: فرستیم) بر ناسزا: متن = ک: (نیز ل: ۳): ق: این بیت و بیت سپین را ندادند ۱۱- (پ: عنوانش) ۱۲-ک: ل: ۲: س: (نیز پ: و): هر چه در (پ: جز) روم بود: (ل: هر چه در روم بود (پ: ساوند ندارد): ل: ۳: ن: هر چه در مرز و (ن: روی) بوم: س: همان ناملاران آن مرز و بوم: ق: ۲: خداوند مرز و خلدوند بوم: متن = ل: ۱۳-ل (ن: ۳: شنید) ۱۴-ق: ل: پ: ن: هر چه دید: ک: ما هر چه دید و شنید: س: ۲: (نیز ل: و): ما شاه را هر چه دید: (ل: ۳: ما را ز هر چه بدید: ق: بگفت آنچه فرمود و پاسخ شنید: متن = ل: ل: آیت‌های ۴۱۵۷-۴۱۵۹ را پس از ۴۱۵۳ آورده است: ل: آیت‌های ۴۱۵۷-۴۱۵۹ را ندادند: این بیت در ل: ق: ک: س: ۳: ق: ل: ۲: آمده است ۱۵-ل (ن: ل: ز: ۱۶-ق: (حج) ۱۷-س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): هر چه: ل: با آنچه: و: همه هر چه: ق: ز: شادی و هرج: متن = ل: ۱۸-س: س: معاند (حرف یکمی نقطه): ق: ل: آ: ن: نماند: متن = ل: ق: ک: (نیز ل: پ: و): ۱۹-ل: ل: قیصری ۲۰-ق: (ن: باره (بقی نقطه)) ۲۱-ل: (ن: ک: س: س: ق: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۲-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۳-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۴-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۵-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۶-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۷-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۸-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۲۹-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۰-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۱-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۲-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۳-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۴-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۵-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۶-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۷-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۸-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۳۹-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۰-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۱-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۲-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۳-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۴-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۵-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۶-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۷-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۸-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۴۹-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲): ۵۰-س: ک: س: ک: س: (نیز ق: ل: ۲: پ: ن: ۳): چو: متن = ل: ک: (نیز و: ن: ۲):

ازین (ل: ۳: برین) گونه تا نامه آمد به بن

تمامی نوشتند (ل: نوشتیم) رای و

(ق: ۲: نشته ز هرگونه در وی) سخن

۲۶- (ن: آ: چینی) ۲۷- (ن: آ: حج) س (نیز ل: ۳): ز درگه: ق: (نیز آ: ز در بر: متن = ل: ک: ل: ۲: س: ۲: (نیز ق: ل: ۲: پ: و) ۲۸-ق: از انبس
 ۲۹- (ل: راست) (ل: ۱): این بیت را ندادند

ز بیگانه ایوان پیرداختند
 گر^۲ از چین و^۳ هیتالیان^۴ کمتر^۵
 وگر^۸ شاه^۹ تو بر^{۱۰} جهان پادشاست!
 مرا دشمن و دوست بر دامنست^{۱۳}!
 همی^{۱۶} آفتاب اندر آری^{۱۷} به میخ
 وگر خون چکاند^{۱۹} برو^{۲۰} نم شود!
 همان از پدر یادگارم توئی^{۲۲}!
 و زین پاسخ نامه زشتی مجوی^{۲۶}!
 ز^{۲۷} در باره‌ی مرزبان خواستند

ورا ناسزا^۱ خلعتی ساختند
 بدو گفت قیصر: نه من چاکرم
 ۴۱۶۵ ز^۶ مهتر سبک داشتن ناسزاست^۷
 بزرگ آنک او را^{۱۱} بسی^{۱۲} دشمنست
 چه^{۱۴} داری بزرگی تو از من دریغ^{۱۵}
 نه از تابش او^{۱۸} همی کم شود
 چو کار آیدم^{۲۱} شهریارم توئی^{۲۲}
 ۴۱۷۰ سخن هرج^{۲۳} دیدی^{۲۴} به خوبی^{۲۵} بگوی^{۲۶}
 تنش را به خلعت بیاراستند

به منزل زمانی نجستی^{۲۹} زمان!
 بگفت آن کجا رفت و دید^{۳۰} و شنید
 بدو گفت: بر خوردی^{۳۱} از رنج راه،
 به فرجام کردار^{۳۳} کیفر برد،
 چنین راز دل بر تو خواند^{۳۷} همی،
 وگر خون و مغز و پی و^{۴۱} پوست نیست،

فرستاده برگشت و آمد دمان^{۲۸}
 بیامد بنزدیک کسری رسید
 ز گفتار او تنگدل گشت شاه
 ۴۱۷۵ شنیدم^{۳۲} که هرکو هوا پرورد
 کجا^{۳۳} دوست و^{۳۵} دشمن نداند^{۳۶} همی
 گماند^{۳۸} که^{۳۹} ما را همو^{۴۰} دوست نیست

۱-س: ۲. باسزا؛ (ل: ۳. و دانا سزا)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل (نیز ۱): نه؛ (لی: که)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳-ل (لی: جو)؛
 ۴-پ: هیتالیا) ۵-ل (لی: پ: کهرتم) ۶-ل (لی: که) ۷-ک: نارواست؛ (ل: ۸-ک: نارواست؛ (ل: ۹-آ: تاج) ۱۰-ل (لی: نو در) ۱۱-ک (نیز ل: ۱): آنکه او را؛ (لی: آور
 آنرا)؛ ل: بزرگی که او را؛ متن = س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و) ۱۲-ل (و، ل: ۲، کسری) ۱۳-ل (لی: دشمنست (وزن درست نیست)) ۱۴-س
 (نیز ل): چو ۱۵-و: به از من که از گرز و تیغ؛ ل: ۲: بمردی تو از من دریغ؛ ق: ۲: مرا گنج و دینار و گویال و تیغ؛ متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ل،
 ل، ۲، پ، ۲) ۱۶-س، ک، س، ۲ (نیز ل): بسی؛ (پ: که هم)؛ متن = ل، ق، ل، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ل: ۲، ۱۰) ۱۷-س: آرد؛ (لی: آید؛ (ق: ۲، و: آرم)؛
 متن = ل، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ۲، ل، ۲، و، ل: ۲، ۱۰) ۱۸-ل (ق: ۲، آزمایش) ۱۹-ل: چکانم ۲۰-ل (لی: همی کم (پسوند ندارد)؛ آ: بریم (۲۱)) ۲۱-ق: ۲:
 خواهمت ۲۲-س: س (نیز ق، ۲، ل، ۲)؛ متنی (تویی)؛ متن = ل، ۲۳-س: س (نیز ق، ۲، ل، ۲)؛ هرچه؛ متن = ل، ۲۴-ق: ۲، گفتی) ۲۵-س (نیز و):
 چربی ۲۶-و: بگو - جو) ۲۷-ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ۲، و، ل: ۲)؛ به؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ل: ۲، ۱۰)؛ بنداری (۴۱۵۴-۴۱۷۱)؛ و سألوه آن یسال کسری
 ألا یقدم اسمہ فی عنوان کتابہ الیہ، و ألا یطلب منہ خراج سنۃ ۲۸-ل، ک، س، ۲ (نیز ل): دوان؛ متن = س، ق، ل، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ۱۰) ۲۹-ق: ۲:
 نجستی زمانی) ۳۰-ل، ل، ۲، و، ل: ۲، دید و (ل: ۳: جو) گفت؛ ل: ۳: دیده بود؛ گفت و (دید)؛ ق: یکایک بگفت آنچه دید؛ متن = س، ک، س، ۲ (نیز
 ق، ۲، ل، جو، و، ل: ۲)؛ بندوی (۴۱۷۲-۴۱۷۳)؛ فعاد الرسول الی قنوشروان و أخبرہ بما جرى ۳۱-ل (لی: برگردی) ۳۲-ک: چنانم
 ۳۳-س: س (نیز ل: ۱)؛ نیندیشد از کار (ل: ۲: کار)؛ (ق: ۲: براندیشد از کار)؛ متن = ل، ۳۴-س: گر از؛ ق: ک، ل، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ۱۰)؛ گر
 او؛ س (نیز ل): که از؛ (ل، ۲: کرا)؛ متن = ل، ۳۵-س، ۲ (نیز ل): جو < ۳۶-ق: بداند؛ متن = یازده دستنویس دیگر (در و، ل: ۲ حرف
 یکم بی نقطه) ۳۷-س: همانند (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: نخواند؛ (ل: ۲: که خواند)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۸-ل، ک (نیز ل): که ماند؛ ل
 (نیز ل): گمانم؛ (ل: همانکه)؛ متن = س، س (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ل: ۲)؛ کماند ۳۹-ل (لی: چه) < ۴۰-ل، س، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و، ل: ۲)؛ هموی
 (نیز ل): همی؛ متن = (ل، ۲، و) ۴۱-ل (لی: ۲: پی رای لو)؛ ل (نیز ۱): او از پی و (ل: جو)؛ (پ: او را پی و ق: ۲: همچو خونم پی و)؛ ل: اگر چند
 او را پی و؛ (لی: دگر خون به مغز و پی)؛ متن = س، ک، س، ۲ (نیز ل، ۲، و)؛ ق: این بیت را نلارد؛ این بیت در دوازده دستنویس دیگر آمده است

که بر^۳خشم از^۴ ایران بشد با سپاه^۵،
جهان شد پراز شور و جنگ^۷ و جَلَب^۸!
حلب را گرفتند یکسر^۹ حصار!
نبد^{۱۲} جنگشان را^{۱۳} فراوان درنگ!
ز گردانِ روم آنک^{۱۵} بد جاثلیق^{۱۶}!
کز آن سو^{۱۸} همی تاخن ساختند!
به زنهار شد لشکرِ باطرون^{۱۹}!
گرفتند و آمد بر شهریار^{۲۱}!
به رزم اندرون چند شد دستگیر!
به شبگیر آب اندر انداختند^{۲۵}!
فرماند از جنگ شاه و سپاه^{۲۶}!

به سیم و زر آمد سپه را نیاز^{۲۷}،
و زآن جنگ چندی سخن‌ها براند،
به^{۲۹} آب و به کنده^{۳۰} نشاید^{۳۱} گذشت،

چن^۱ آگامی آمد به قیصر ز^۲ شاه
۴۱۹۰ بیامد ز عموریه تا حلب^۶
سواران رومی چو سیصد هزار
سپاه^{۱۰} اندر آمد ز هر سو^{۱۱} به جنگ
بیاراست بر هر دری^{۱۴} منجنیق
حصارِ سقیلا^{۱۷} برداختند
۴۱۹۵ حلب شد به کردارِ دریای خون
به دو هفته از رومیان سی هزار^{۲۰}
بی اندازه کشتند از ایشان^{۲۲} به تیر^{۲۳}
به پیش سپه کنده‌یی ساختند^{۲۴}
به کنده بیستند بر شاه را

۴۲۰۰ برآمد برین روزگاری دراز
سپهدار روزی دهان را بخواند
که این کار با رنج بسیار^{۲۸} گشت

۱-ل-س^۲ (نیز ق^۲-۲): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲-ق، ل^۲ (نیز ل^۲-۲): که؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق^۲-۲، پ، و، ن، ۲)-۳، س، ق، ل^۲ (نیز ل^۲-۲): پراز؛ (ل^۲: ابر)؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق^۲-۲، پ، و، ن، ۲)-۴: ل: ز ۵- (و: بیامد به راه) ۶-ع (ق: جتا حلت ج): (و: جنگ و شور)؛ س، ق، س^۲ (نیز ل^۲، پ، و، ن، ۲): پراز شوب و جنگ؛ ل: کرد بر جنگ و جوش؛ ک: پراز آشوب و جنگ؛ متن = ل (نیز ق^۲-۲، ن، ۱)-۸، ل، س، ل^۲ (نیز ق^۲-۲، ل، و، ن، ۲): حلب؛ متن = ق، ی، ک (نیز ل^۲، پ)؛ بنداری (۴۱۸۹-۴۱۹۰): و سار قاصدا قصد قیصر. فلما انتهى الخیر الیه بخروج أنوشروان لقتاله خرج من عموریة و جاء الی حلب، و امتلأت الأقطار من الصخب و الجلب ۹- (پ: یک یک)؛ بنداری (۴۱۹۱): و تحصن فی ثلاثمائة ألف فارس بحصار حلب ۱۰- ق، ل^۲ (نیز ق^۲-۲، ل، پ، ۲): سوار؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ل^۲، و، ن، ۲) ۱۱- ق، ل^۲ (نیز ل^۲، پ، ۲): یکسو؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق^۲-۲، ل، و، ن، ۲) ۱۲- ق: بید ۱۳- س: جنگ ایشان؛ (نیز ق^۲-۲، ل، پ): جنگیان را؛ ل^۲: خستگان را؛ ل^۲: خوانا نیست؛ متن = ل (نیز ل^۲-۲) ۱۴- (و، ل، و، ن، ۲): سوئی ۱۵- (ل: آمدند؛ پ: ن، آنکه) ۱۶- (ن: جاثلیق (۱)) ۱۷- ل: سقیلان ۱۸- س: سان؛ ل^۲ (نیز ل^۲-۲): کزین سو ۱۹- س (نیز ق^۲-۲، و، ن، ۲): باطرون (حرف یکم بی نقطه) ۲۰- ل: دوهزار؛ (ل: صد هزار)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۱- س، ک، س^۲ (نیز ل^۲، و، ن، ۲): بردند زی شهریار؛ (ل: گرفته ز رومی برآمد شمار)؛ متن = ل، ق، ل^۲ (نیز ق^۲-۲، پ، و، ن، ۲)؛ در ل^۲: و لتهای این بیت پس و پیش شده است ۲۲- ل (نیز ل^۲): زیشان ۲۳- (و: اسیر)؛ بنداری (۴۱۹۲-۴۱۹۷): و وصلت عساکر أنوشروان من هذا الجانب و قامت الحرب بینهم علی ساق. فأخذوا بعض القلاع المتاخمة لحلب و استأسر لهم زهاء ثلاثین ألف فارس من الروم، و کثر القتل و القتال حتی صارت نواحی حلب کبجر لخی یطالطم بأمواج الدماء ۲۴- (ق: کنده بر ساختند) ۲۵- س: آبش در انداختند؛ س^۲ (نیز ل^۲): پس کس (۱) در انداختند ۲۶- بنداری (۴۱۹۸-۴۱۹۹): ثم انهم عملوا قدام الحصار خندقا عظیما طرحوافیه الماء فلم یمكن عساکر الفرس أن یعبروه ۲۷- ل، ق، س، ل، و، ن، ۲: ل، پ، ب، ا، ن، ۲: ل، پ، ا، ن، ۲: این بیت تنها در س، ق^۲ آمده و بنداری نیز آن را داشته است؛ بنداری (۴۲۰۰): و طالبت علیهم المدة، و استفدت الخزان، و فینت الأفوات، و احتاجت العساکر الی نفقاتهم ۲۸- ق، ک، ق، و دشوار؛ (ل: دشوار)؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق^۲-۲، ل، پ، و، ن، ۲) ۲۹- (ق: ل، پ، ا، ن، ۲): بر؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ل^۲، و، ن، ۲) که بر آب و آتش (و: کنده)؛ متن = ل، ق، ی، ک، ل^۲ (نیز ل^۲، پ، ۲) ۳۱- (ل: بیاید)

سپه^۱ را درم باید و دستگاه
سوی گنج رفتند روزی دهان
از ۲۲۰۵ اندازی لشکر شهریار
بیامد بر شاه موید چو گرد
دژم کرد شاه اندران کار^{۱۱} چهر
بدو گفت: گر گنج شاهی^{۱۲} نهی
برو هم کنون^{۱۳} ساروان^{۱۴} را بخواه^{۱۵}
۴۲۱۰ صد از گنج مازندران بار^{۱۶} کن
به شاه جهان گفت بوزرجمهر
سوی گنج ایران درازست راه
بدین^{۱۷} شهرها گرد ما در که هست^{۱۸}
ز بازارگان و ز^{۱۹} دهقان درم^{۲۰}

همان اسپ^۲ و خفتان و رومی کلاه
دیبران و گنجور شاه^۳ جهان
کم^۴ آمد درم تنگ^۵ سیصد هزار
به گنج آنچه^۶ بود از^۷ درم یاد کرد
بفرمود تا رفت بوزرجمهر،
چه باید مرا تخت^{۱۳} شاهنشهی؟!
هیونان بختی^{۱۷} برافکن به راه^{۱۸}!
و زو^{۲۰} بیشتر^{۲۱} بار^{۲۲} دینار کن!
که ای شاه با داد و با رای^{۲۳} و مهر،
نهی دست و بی کار ماند^{۲۴} سپاه،
کسی کو درم بیش دارد به دست^{۲۷}،
اگر فام^{۳۰} خواهی نگردد^{۳۱} دژم!

۱. (ق: آ: بیسی) ۲. ق: ل: تیغ؛ متن: ۳. س: خود رومی و زرین؛ (ل: آ: تیغ و رومی و خفتان)؛ متن: ۴. ل: ک: س: آ (نیز ق: آ: پ: آ)؛ ای این بیت
راندار؛ بنفوری (۴۲۰۳، ۴۲۰۱): فاستدی الملک مقدم أصحاب دیوان الأرزاق، و فارضه فی معنی مشاهرات الأجناد وظائفهم و ازهرام ۴. ق:
(نیز آ): روزدهان؛ (ل: آ: دستور شاه؛ پ: گنجور شاه)؛ متن: ۵. ل: س: ک: ل: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ) ۶. ه: (ق: ل: ن: آ: ز) ۷. ل: (ل: آ: ک: آ) ۷. س:
بیش؛ س: آ: نزد؛ (ل: ن: ز: و: چند)؛ متن: ۸. ق: ک: ل: آ (نیز ق: ل: آ: بی، و: ن: آ) ۸. ق: نهصد ۹. (ل: بی، و: ن: آ: آنچه)؛ ق: سخن هر چه؛ ک: ل: آ
(نیز ل: آ: بیگفت آنچه؛ متن: ۱۰. ل: س: س: آ (نیز ق: آ) ۱۰. (ل: ن: آ: کم بود)؛ بنفوری (۴۲۰۶، ۴۲۰۴): فذكر أن حاصل الخزانة بعجز عن ذلك ۱۱. س:
اندر چنان کار؛ (ق: ز: موید دژم کرد از آن شاه) ۱۲. س: ک: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ)؛ اگر گنج شاید؛ ق: ل: آ (نیز ل: آ: بی، و: ن: آ)؛ اگر بدو ماند (پ: ن: آ):
شاید ۱۳. س: ل: س: آ (نیز ل: بی)؛ گنج؛ ق: (نیز ل: آ: بی)؛ نام؛ متن: ۱۴. ل: ک: (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ) ۱۴. (و: هم اکنون برو) ۱۵. س: ق: ل: آ: س: آ (نیز
ق: آ: و: آ)؛ ساریان؛ (ل: س: ساز آن)؛ متن: ۱۶. ل: ک: (نیز ل: آ: بی، و: ن: آ) ۱۶. ق: ل: آ (نیز ل: آ: و: آ)؛ بخوان؛ متن: ۱۷. ل: س: ک: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ)
۱۷. ل: س: ک: (نیز و: آ): مختی (حرف یکم بی نقطه) ۱۸. (و: همان)؛ ق: ل: آ (نیز ل: آ: بی، و: ن: آ)؛ فراوان بخوان؛ (پ: بجز بی سوی ما بران)؛ متن: ل:
س: ک: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ) ۱۹. (ل: آ: سرگنج مازندران باز) ۲۰. (پ: وزان) ۲۱. (ل: آ: صد شتر)؛ بنفوری (۴۲۱۰، ۴۲۰۷): فقتب و
استدی بزرجمهر و امره أن يدعو «الساریان» الخاص، و یفخذ الجمال الی مازندران فیوفر منها مائة بختی ذهباً، و یحملها الیه ۲۲. دانش و داد
و: ق: داد بر رای؛ (ق: آ: رای و با داد؛ ل: آ: پ: و: داد با رای)؛ متن: ۲۳. ل: ک: ل: س: آ (نیز ل: بی، و: ن: آ)؛ س: این بیت راندار ۲۳. ق: ک: (نیز ل: بی، و: ن: آ):
۲۴. س: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ)؛ باشد؛ متن: ل: (نیز و: ن: آ)؛ پ: بیت های ۴۲۱۲-۴۲۱۱ راندارد و به جای آنها بیت زیر را آورده است:

گر از گنج مازندران شاه را نگردد همی ساخته راه را

بنفوری (۴۲۱۲-۴۲۱۱): فقال بزرجمهر: أیها الملک! إن الشقة بیننا و بین مازندران بعيدة ۲۵. ک: بدان ۲۶. س: ک: س: آ (نیز ل: بی، و: ن: آ):
کست؛ ل: هر کست؛ (ق: آ: در درم هر چه هست)؛ متن: ۲۷. ق: ل: آ (نیز ل: بی، و: ن: آ) ۲۷. صد یک ز ماکس سپه را بست؛ ک: س: آ (نیز
ل: آ: و: ک: صد یک ز مالش سپه را (ک: مال سپه در) بست؛ (ل: ک: چند یکز مائیش سپه را بست)؛ متن: ۲۸. ق: ل: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ) ۲۸.
(ل: ن: آ: جز)؛ ق: س: آ (نیز ق: آ: بی، و: ن: آ)؛ بازارگان و (ل: حوی)؛ متن: ۲۹. (ل: بی، و: ن: آ) ۲۹. (ل: بی، و: ن: آ)؛ رام؛
(آ: خام)؛ (م: فام)؛ متن: ل: س: آ (نیز ل: آ) ۳۱. ک: نباشی؛ (ق: آ: نباشد)؛ متن: ل: س: ک: ل: س: آ (نیز ل: بی، و: ن: آ)؛ و این بیت راندارد؛ ل: از
۴۲۱۴ و ۴۲۱۸ ب یک بیت ساخته و ۴۲۱۴ ب- ۴۲۱۸ آ را انداخته است؛ بنفوری (۴۲۱۳-۴۲۱۴): فإن رأیت استقرضنا من التجار و
أصحاب الأموال الذین هم فی البلاد التي حوالینا و بالقرب منا، و اذا وصلت الخزانة أوفیناهم منها

سپاسی ز گنجور بر سر^۴ نهاد
 نبد هیچ دفتر به کار و قلم
 فرستاده ز آن^{۱۱} کار^{۱۲} پرده شده^{۱۰}،
 به رنجی^{۱۴}، بگویی^{۱۵} به بوزرجمهر،
 که بازار^{۱۶} او بر^{۱۷} دلم خوار نیست،
 مرا شاد گرداند اندر نهان^۲،
 که دارد سر^{۱۸} مایه و هنگ^{۲۲} آن
 که کوتاه کردی مرا راه گنج^{۳۳}!

و زان^{۲۵} کفشگر نیز^{۲۶} بگشاد^{۳۷} لب
 بر آن^{۲۸} خواسته شاه^{۲۹} بگشاد چهار
 مبادم مگر پاک و^{۳۲} یزدان شناس،
 برین^{۳۳} گونه شادست و^{۳۵} گیتی^{۳۶} فروز،
 میادا که بیداد بخراشدش^{۳۹}،

بدو کفشگر^۱ گفت^۲ کین من^۳ دهم
 بیاورده^۵ کپان^۶ و^۷ سنگ و^۸ درم
 چو بازارگان را^۹ درم سخته شد^{۱۰}
 بدو کفشگر گفت کای^{۱۳} خوب چهار
 ۴۲۳۰ که اندر زمانه مرا کودکی ست
 بگویی^{۱۸} مگر شهریار^{۱۹} جهان
 که او را سپارم^{۲۱} به فرهنگیان
 فرستاده گفت این ندارم به رنج

بیامد بر مرد دانا^{۲۲} به شب
 ۴۲۳۵ بر شاه شد شاد بوزرجمهر
 چنین گفت از آن پس^{۳۰} که^{۳۱} یزدان سپاس
 که در پادشاهی یکی^{۳۳} موزه دوز
 که چندین درم ساخته^{۳۷} باشدش^{۳۸}

۱-ک: گفت گر (۲) - ۲: ق: <گفت> - ۳: ل: س، ق (نیز ق، ی، ا): این من؛ متن = ک، ل، ۲، س (نیز ل، ۳، ب، و، ان) (۲) - ۴: ک، س (نیز ق، ۲، ان) (۲): خود؛ متن = ل، ق، ل (نیز ل، ی، و، ا): در س، ل، این بیت بابت سپین پس و پیش شده است؛ بندوی: فقال: انا أعطیکم هذا القدر. و العنة علی فی ذلک (ب: یارد (()) - عمل، س، ک، ل (نیز ق، ۲، ی، و، ا): قبان؛ (ل، ۳، ان، ۲، قبان؛ متن = ۲، س (نیز ب): کبان - ۷: ج: < - ۸: س، ق، ک (نیز ب، و): < - ۹: متن = ل، ل، ۲، س (نیز ق، ۲، ی، ل، ۳، ان، ۲): بندوی: فأحضروا الزنابین و الکتاب، و سلم الیهم الدرهم - ۹: س، ک، آن - ۱۰: س: کرد - ۱۱: ق: س (نیز ل، ی، ا): از؛ س (نیز ق، ۲): راه؛ متن = ل، ۱۲: ق: رنج - ۱۳: ق، ۲، ان، ۲، ای) - ۱۴: س (نیز ل، ۲): ز رنج؛ س (نیز ل، ی): بر رنج؛ (۲: نرنجی): متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق، ۲، ب، و، ان) (۲) - ۱۵: ل: س - ۱۶: س: بگویی (حرف یکم بی نقطه): متن = (ق، ۲، ل) - ۱۶: ل: تیمار؛ آ: آرم؛ ل: کز آرم (۱۷: ق: آ: در): بندوی (۴۲۳۰-۴۲۳۸): ثم قال له أرجو أن تقول لیزرجمهر: إنه لیس فی فی الدنيا غیر ولد - ۱۸: ق: ۲: بگویی) - ۱۹: ک: کردگار - ۲۰: ک: ل: جهان (پساوند ندارد) - ۲۱: ل: سپارد؛ متن = دوازه دستنویس دیگر؛ بندوی: أسلم - ۲۲: س، ک، س (نیز ل، ی، ل، و): سنگ؛ (ق، ۲، ب، و، هنگ؛ ان: مرا مایه و سنگ): متن = ل، ق، ل (نیز ل، ۱) - ۲۳: ق (نیز ل، ی): رنج (پساوند ندارد)؛ بندوی (۴۲۳۱-۴۲۳۳): و سؤالی أن یستأذن الملک حتی أسلم هذا الصبی الی المؤمنین و المعلمین حتی یعلم الخط و الأدب - ۲۴: ل: س (نیز ق، ۲، ی، ل، ا): شاه ایران؛ (و: به بوزرجمهر او): متن = (ن، ۲): بندوی: الی خدمة بزرجمهر - ۲۵: س، و: زو؛ (ق، ۲): از ان) - ۲۶: س، ق، ل (نیز ل، ۲، ا): زود؛ متن = ل (حرف یکم بی نقطه)، ک، س (نیز ق، ۲، ی، و، ان) (۲) - ۲۷: ل: س، س (نیز و): حرف یکم بی نقطه؛ ب این بیت را ندارد؛ بندوی: فأنصرف الرسول بأحمال الدرهم الی خدمة بزرجمهر، و عرض علیه ما التسه الاسکاف - ۲۸: (ل، ی، و: بدان) - ۲۹: (ل، ب: شاد)؛ بندوی: فقام و دخل علی الملک و قال: إنه قد قام بما احتجنا الیه إسکاف یسکن بعض بلاد الملک - ۳۰: ل (نیز ق، ۲): زان پس؛ (و: کسری): متن = ده دستنویس دیگر - ۳۱: (ل، ی، ز) - ۳۲: (ل، ی): ج: س: بجز پاک و؛ ق، ل (نیز ل، ۲): ک بودم همه ساله؛ (ق: که هشم چنین پاک)؛ متن = ل، ک، س (نیز ب، و، ان) (۲) - ۳۳: س، ک، س (نیز ل، ۲): پادشاهیم یک؛ (ب، و، ان، ۲): کشور ما؛ (ب: من) یکی؛ متن = ل، ق، ل (نیز ق، ۲، ی، ل، ا) - ۳۴: ل، ۲، س (نیز ل، ی، پ، ان، ۲): بدین - ۳۵: (ل، ی): ج: ک: کشور - ۳۶: ک: کشور - ۳۷: ق، ل (نیز ل، ۲، ان، ۲): فراوان درم؛ (نیز ق، ۲، ب، و، ان، ۲): گشاده درم؛ متن = ل - ۳۸: (ق: دارد او) - ۳۹: ق، ک، ل، ۲، س (نیز ل، ۲، ب، و، ان، ۲): از ما (ل، ۲، ان، ۲): متن = مسم باشدش؛ (ق: به گیتی چنین رنج نپسارد او)؛ متن = ل؛ س، ل، و این بیت را ندارد؛ این بیت در ده دستنویس دیگر آمده است

-بماناد بر ما^۴ همین راه^۵ و خوی^۳۔
 بده^۹ تا بماند^{۱۰} ز ما یادگار^{۱۱}،
 جهانجوی^{۱۲} و بانخت^{۱۳} و افسر شوند^{۱۳}،
 درفشان بود جز که پرهیزگار^{۱۵}

که ای شاو نیک اختر^{۱۶} خوب چهر،
 اگر شاه دارد به گفتار^{۱۹} گوش،
 که شاه جهان با خرد باد جفت،
 به فرهنگ جوید همی رهنمای^{۲۳}،
 که این^{۲۶} پاک فرزند گردد دبیر،
 که جاوید باد این سزاوارگاه^{۲۸}
 چرا دیو چشم^{۲۹} ترا تیره^{۳۰} کرد؟
 مبدا کزو سیم^{۳۳} خواهیم و^{۳۴} زر^{۳۵}

نگر تا چه دارد^۱ کنون^۲ آرزوی^۳
 ۴۲۴۰ چو فامش^۶ بتوزی^۷، درم^۸ صد هزار
 بدان^{۱۲} زبردستان دلاور شوند^{۱۳}
 مبدا که بیدادگر شهریار

به شاه جهان گفت بوزرجمهر
 یکی آرزو^{۱۷} کرد موزه^{۱۸} فروش
 ۴۲۴۵ فرستاده گوید^{۲۰} که این^{۲۱} مرد گفت
 یکی پور دارم^{۲۲} رسیده به جای^{۲۳}
 اگر شاه باشد^{۲۴} بدین^{۲۵} دستگیر
 ز یزدان بخواهد^{۲۷} همی جان شاه
 بدو گفت شاه: ای خردمند مرد
 ۴۲۵۰ برو هم چنان^{۳۱} بار کن بازبر^{۳۲}

۱-س: کنون تا چه آرد ۲-س: همی ۳-ک: س (نیز ق ۲، و، ل، ن ۲، ۱۰)؛ آرزو: خود؛ متن: ل، س، ق، ل (نیز ل، ل ۳، پ) ۴-س: (نیز ل، و)؛
 یاما؛ (ن ۳)؛ بماند به ما بر؛ (متن: ل، ق، س- (نیز ق ۲، ل، پ، ۱)؛ هس، ک، س (نیز ل-ن ۲)؛ رای؛ (ق: نیز ق ۲)؛ داد؛ متن: ل، ل (نیز ۱)؛
 بنداری (۴۲۳۶-۴۲۳۹)؛ فحمد الله و اثنی علیه و شکره علی ثروة رعیته و غناهم، ثم قال لیزرجمهر: انظر ما أمینة هذا الرجل و ما
 حاجته فاقضها (ق: نیز ق ۲، ل، و، ل، ن ۲، ۱۰)؛ و امش؛ متن: ل، س، ک، ل، س (نیز ل ۲، ۷)؛ بدوزم؛ س، ق: نیودی؛ (ل: نتوزی؛ ل، ن ۲)؛
 حرف یکم بی نقطه؛ متن: ک، ل، س (نیز ق ۲، ل، پ، و، ۱)؛ ۸-ل: دهم؛ ق: برو؛ (ل: بدو)؛ متن: ده دستنویس دیگر ۹-ل: بدو؛ متن: ۱۰-
 ک، س (نیز ل ۲، و، ل، ن ۲، ۱۰)؛ بلداره؛ متن: ۱۱-ک (نیز ق ۲)؛ ز من (ق: ۲)؛ بر؛ یادگار؛ س: چگونه بدادی بدین روزگار؛ متن: ق، ل (نیز
 ل، پ) ۱۲-س: بدین بی ک؛ بران؛ ل (نیز ل ۲، پ، ل، ن ۲، ۱۰)؛ همه؛ متن: ل، س (نیز ق ۲، ل، پ) ۱۳-ل: ک، ل (نیز ل، ن ۲)؛ شدند؛ متن: س، س (نیز
 ق ۲، ل، پ، ۱)؛ ۱۴-ل، ل، س (نیز ق ۲، ل، پ، ل، ن ۲)؛ حو؛ متن: ک (نیز ل، پ)؛ ق، و این بیت و بیت سپسین را ندارند ۱۵-ل: رای و
 پرهیزکار؛ س: ۲؛ شاه پرهیزکار؛ ل (نیز ل، ل، ن ۲)؛ شود شاه پرهیزکار؛ (ق: ۲)؛ کند رای پرهیزکار؛ س: درخشان شود شاه پرهیزکار؛ (ل، ن ۲)؛
 بود شاد بر تخت و به روزگار؛ متن: ک (نیز پ)؛ بنداری (۴۲۴۰-۴۲۴۲)؛ و إذا أوفیته القرض فزده مائة ألف درهم حتی تطیب قلوب
 الرعية، و يتجاسروا علی انتشاء الأموال و کنز الذخائر ۱۶-س: س (نیز ق ۲، ل، ن ۲)؛ حو؛ متن: ل (نیز ۱)؛ ۱۷-ل: آرزوی ۱۸-ل: (ل:)
 میوه (۱۱)؛ ۱۹-ل: من بنده؛ بنداری (۴۲۴۳-۴۲۴۴)؛ فقال له بوزرجمهر: إن لهذا الرجل حاجة قد عرضها، فإن أذن الملك أوصلتها إلي
 مسامحة (ل، پ، و، گفتا)؛ ۲۱-ق: (نیز ل ۲)؛ آن ۲۲-ل: (نیز ل ۲، پ، ل)؛ دارد؛ متن: ل، س (نیز ق ۲، ل، و، ل، ن ۲)؛ ۲۳-ل: جا-رهنما ۲۴-ل: (ل:)
 گردد (ل: پ، بدان؛ ل، ن ۲)؛ برین؛ ۲۶-ک: چنین؛ ق: این بیت را ندارد ۲۷-ق: ۲؛ بخواهم (۲۸-س: سربارگاه؛ ق: ل، س (نیز ق ۲، ل، پ)؛
 بادا سزاوارگاه؛ متن: ل، ک (نیز ل ۲، پ، و، ل)؛ (ن ۲)؛ این بیت را ندارد؛ بنداری (۴۲۴۵-۴۲۴۴)؛ فأذن له فقال: إنه يقول لی ولد عاقل، و أنا
 أرجو من الملك أن یأذن لی فی تعلیمه الخط و الأدب ۲۹-س: رای ۳۰-س: ق، ک، س (نیز ق ۲، ل، ن ۲)؛ خیره؛ متن: ل، ل (نیز ق ۲)؛ بنداری (۴۲۴۹)؛
 فقال: أیها الدستور یقظان! مالک قد خاط عنیک الشيطان؟ ۳۱-ل: (پ: همچنین) ۳۲-س: آن شتر؛ (ل: ن ۲)؛ بر شتر؛ ل، ق: ک (نیز ق ۲،
 ل ۲)؛ بازگردان شتر؛ ل (نیز ۱)؛ بازگردان ستیز؛ (پ: بازگردان شتر)؛ متن: س (نیز و، ق، ل، ن ۲)؛ ل، ن ۲، آ-سواوند ندارند ۳۳-ک: کز؛ ل: (ق:)
 در؛ ۳۴-ل: (ن ۲)؛ حو؛ ۳۵-ل، ک (نیز ق ۲، ل، پ)؛ در؛ ل ۲: چیز؛ متن: س، ق، س (نیز ل ۲، و، ل، ن ۲)؛ ک؛ پس از این بیت، بیت های ۱۴۹۵ و ۱۴۹۸

هنرمند و^۳ بادانش و یادگیر،
دیبری بیابدش^۲ پیروز^۵ بخت،
سپارد بدو چشم بینا و گوش^۸،
نماند جزاز^{۱۱} حسرت و سرهباد^{۱۲}!
چو پاسخ دهد زو پذیرد^{۱۳} سپاس،
چن^{۱۶} آیین این روزگار^{۱۷} این بود^{۱۵}!
درم زو منخواه و مکن رنج^{۱۹} یاد!
ز گنج آر و^{۲۲} از^{۲۳} موزه دوزان منخواه!

دل کفشگر گشت پردرد و غم^{۲۵}!
خروش جرس^{۲۸} خاست^{۲۹} از بارگاه
همه^{۳۱} شب همی گرد لشکر بگشت

چو بازارگان^۱ بچه گردد^۲ دبیر
چو فرزندی ما برنشیند به تخت
هنر یابد^۶ از مرد^۷ موزه فروش
به دست^۹ خردمند و^۹ مرد نژاد^{۱۰}
۲۲۵۵ شود پیش او خوار مردم شناس
به ما بر پس از^{۱۴} مرگ نفرین بود^{۱۵}
نخواهیم روزی جزاز گنج^{۱۸} داد
هم اکنون شتر^{۲۰} بازگردان به^{۲۱} راه

فرستاده برگشت و^{۲۳} شد با درم
۴۲۶۰ شب آمد غمی شد^{۲۶} ز گفتار^{۲۷} شاه
طلایه پراگند^{۳۰} بر گرد دشت

- ۱- (ق: بازاربان؛ و: که چون کفشگر) ک، ل: باشد؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- ق، س: (نیز ل: ۱): <و: متن = ل، س، ک، ل: ۲ (نیز ق: ۲، پ، و، ل: ۱) ۴- (پ: دبیرانش باشد) ه، ل: فیروز) ل، ک، ل: (نیز ل: ۱): یابد؛ س: نامد (بی نقطه)؛ ق، س: یابد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ق: ۲، و، ل: ۱): نایب؛ متن = (ل: ۳، پ): ۷- (و: پور) ۸- بدين کار ديگر تو يا من مکوش؛ بنداى (۴۲۵۱، ۴۲۵۲): اما نعلم أن ولد المحترف إذا صار كاتباً أديباً، و عالماً أريباً، صار من اللغد لولدنا خادماً و منه قريباً ۹- س، س: (نیز ل: ۱، ۲، پ، و، ل: ۱): <و: متن = ل، ق، ک، ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۱) ۱۰- ک: ستاد؛ س، ق (نیز ق: ۲، و، ل: ۱): مردم نژاد؛ متن = ل، ل: ۲، س: (نیز ل: ۱، ۱۱، ل، س، ق (نیز ل: ۱، ۲، پ، و، ل: ۱): متن = ک، ل: ۲، س: (نیز ق: ۲، ل: ۲، پ، و، ل: ۱): ۱۲- (ل: تندباد)؛ بنداى (۴۲۵۴): فلا يبقى عند أهل الأدب و أرباب الحب و النسب من أهل البيوتات و أصحاب المروءات سوى الهيم و الحزن و الأسف ۱۳- ق (نیز ل: ۲): نایب؛ ل: (نیز پ): زود یابد؛ (ل: ۲): خواهد از وی؛ ل: دهندش پذیرد؛ متن = ل، س، ک، س: (نیز ق: ۲، و، ل: ۱): بنداى (۴۲۵۵): و هل يأتي الخير من ولد المحترف؟ و إبه مهما اعتلت درجته استهان بذوى الألباب، و استعظم لهم فى الثواب رد الجواب ۱۴- ل: (نیز ل: ۲): از پس ۱۵- (پ: کنند) ۱۶- ل، ق، ک، ل: (نیز ق: ۲، ل: ۲، پ، ل: ۱): <و: متن تصحیح قیاسی است ۱۷- ک: آن روزگار؛ (ل: ۲): بدین روز من؛ س، س، ل: پ، و، ل: این بیت و ناندانند؛ این بیت در ل، ق، ک، ل: ۲، ل: ۲، پ، ل: ۲، و، ل: ۱) آمده است؛ بنداى (۴۲۵۶): فيستجلب لنا بعد موتنا للعلم و الذم ۱۸- ک: گنج و؛ س، س: ۲: بدان جنگ؛ ل: ۲: ازین گنج؛ (پ: بدین چند؛ پ: بدان گنج؛ و: ازان سیم؛ ل: ۱): بدین جنگ؛ ل: بدان چند؛ متن = (ق: ل: ۳، ل: ۲، پ، و، ل: ۱): ۱۹- ل: (نیز ق: ۲، ل: ۲، پ، و، ل: ۱): خیک (۹)؛ (ل: ایچ)؛ متن = س، ک (نیز ل: ۲، پ، و، ل: ۱)؛ ل: ق این بیت و ناندانند؛ این بیت در یازده دستنویس دیگر آمده است ۲۰- س، ک، ل: ۲، س: (نیز ل: ۲، و، ل: ۱): درم؛ متن = ل، ق (نیز ق: ۲، پ، ل: ۱) ۲۱- ک، ل: (نیز ل: ۲، و، ل: ۱): ز؛ متن = ل، س، ق، س: (نیز ق: ۲، ل: ۲، پ، و، ل: ۱): ۲۲- ل، ق، ل: (نیز ق: ۲، پ، ل: ۱): درم خواه و؛ ک: ز گنج تو؛ (پ: ز گنج آور)؛ متن = س، س: (نیز ل: ۲، و، ل: ۱) ۲۳- س: (نیز ل: ۲، و، ل: ۱): ز؛ بنداى (۴۲۵۸، ۴۲۵۷): و إني لست أطلب الأموال إلا من حاصل الخزانة المدخرة من العدل. فلا تأخذ من هذا الإسكاف شيئاً، و لا تتعب نفسك، و رد عليه ماله ۲۴- (پ: <و: متن = ل، ل: ۲، و، ل: ۱): ازان (ل: ۲): ازین) پر ز غم؛ س، ک، س: (نیز ق: ۲، و، ل: ۱): زان درم (ل: ۲): زان درم شد درم؛ متن = ل ۲۶- (پ: ل: ۲): غمین شد؛ و: درم بود) ۲۷- ل: ۲: کردار؛ (و: ازان کار) ۲۸- (پ: ل: ۱): خورش (ل: ۱): ۲۹- ل: (نیز ل: ۱): خراست؛ بنداى (۴۲۵۹، ۴۲۶۰): فامتثل بزرجمهر ما أمره به الملك و رد على الإسكاف دراهمه. فأخذ صاحب اللون ساعمه بعض من الأسف أباهمه؛ بنداى سپس گفتاری از ابن نصر عتی در همین باره آورده است ۳۰- (ق: ۲، ل: ۲، پ: پراکنده) ۳۱- (و: همی)؛ پ: این بیت و بیت سپین راندند؛ بنداى (۴۲۶۱): قال: و لما أمسى أنور و روان وجه الطلائع فترجعت نحو الخندق

برافگند خلعت زمین را^۱ ز عاج^۲،
 بیامد بر شاه گردن فراز،
 پر از درد و پوزش کنان بر^۳گاه!
 نیایش کنان پیش نوشین روان^۴،
 یکی باد سرد از جگر برکشید!
 به شاهی^۵ و^۶ مردی^۷ و چندین سپاه^۸!
 زبان برگشاند^۹ پر باد^{۱۰} دل!
 نثار آوریده بر^{۱۱} شهریار!
 بودند گریان و^{۱۲} بیجان چو مار!
 به آیین یکی پایگه^{۱۳} ساختشان!
 که ای^{۱۴} شاه، قیصر جوانست و^{۱۵} تو،
 نداندهمی آشکار و^{۱۶} نهان!

ز ماهی چو بنمود خورشید تاج
 طلا به چو گشت از لب^۱ کنده^۲ باز
 که پیغامبر قیصر آمد به شاه^۳
 ۴۲۶۵ همانگه فرستاده آمد^۴ دوان
 چو رومی سر و^۵ تاج کسری بدید
 به دل^۶ گفت کاینست^۷ سزاوار^۸ گاه^۹
 و^{۱۰} زان^{۱۱} فیلسوفان رومی چهل
 ز دینار با هر کسی^{۱۲} سی هزار^{۱۳}
 ۴۲۷۰ چو دیدند رنگ^{۱۴} رخ شهریار^{۱۵}
 شهشاه چون دید بنواختشان
 سخن^{۱۶} گفت گوینده^{۱۷} پیشرو
 پدر مرده و ناسپرده جهان

۱- (بی: به روشن) ۲- س (نیز ل ۲، ۳): ساج؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق ۲، بی، پ، و، ن ۲) ۳- ل (ره کنده)؛ ل: چو آمد پراکنده؛ متن = یازده دستتویس دیگر ۴- ق: شاه؛ (آ به راه)؛ ل، ک (نیز بی، پ، و)؛ که (بی: چو) پیغمبر (بی: پیغامی از) قیصر آمد به شاه (بی: ز راه)؛ س: که آمد فرستاده‌نی نزد شاه؛ ل: که پیغامی از لشکر آمده به شاه؛ متن = س (نیز ق ۱، ۲) ۵- ه، ک، س (نیز ل ۲، بی، پ، و): از ل: پوزش روان بر؛ ق (نیز بی): درد پوزش کنان از؛ س: ز نزدیک قیصر دلی بر؛ متن = ل (نیز ق ۲، و)؛ ن (آین بیت راندارد؛ بنداری (۴۲۶۴-۴۲۶۶): فلما أصبحوا عاهدوا و قالوا: قد جاء رسول قیصر مستکینا متضرعا، و عن الذنوب متصلا عس، که، س (نیز ق ۲، بی، پ، و): فرستاده آمد هم‌آنکه (بی: به ناگه)؛ متن = ل، ق، ل ۲، ۷- (بی: نوشیروان) ۸- س (نیز ل ۲): جوی؛ بی: این بیت راندارد ۹- س: بدو ۱۰- س (نیز ل ۲): اینت ۱۱- س، ق، ک، س (نیز ل ۲، بی، پ، و، ن ۲، ۳): شاه؛ (بی: سرافراز شاه)؛ متن = ل، ل (نیز ق ۲، و) ۱۲- س: جاه و به ۱۳- (و: تخت و کلاه)؛ بنداری (۴۲۶۷-۴۲۶۵): فتعجب أنوشروان و أمر باده‌خاله علیه، فدخل و لما وقعت عینه علی وجهه و تاجه قال فی نفسه: إن هذا هو المستحق للملك القمن بالرجولية و التقدّم ۱۴- ل (نیز ق ۲): از آن؛ متن = ده دستتویس دیگر ۱۵- س، ک، ل ۲، س (نیز بی، پ، و): پر ز گفتار و؛ متن = ل (نیز ق ۲) ۱۶- (بی: یاد)؛ ق: این بیت راندارد ۱۷- س، ق (نیز بی، پ، و، ن ۲): یکی؛ متن = ل، ک، ل ۲، س (نیز ق ۲، بی، پ، و، ن ۲، ۳): ۱۸- ق، ل (نیز بی، پ، و): صدهزار؛ متن = ل، س، ک، س (نیز ق ۲، بی، ل، و، ن ۲، ۳): بنداری: ثلاثون الف دینار ۱۹- (بی: ن): آوریدند (زی: بنداری (۴۲۶۸-۴۲۶۹): و كان معه أربعون فیلسوفا مع كل واحد منهم ثلاثون الف دینار برسم النثار ۲۰- ک: رنگی؛ (و: رنگین؛ ن: تازه)؛ متن = ۲۱- ق، ل ۲، بر تخت بر تاجدار؛ متن = ل، س، س (نیز ق ۲، بی، پ، و) ۲۲- ق: لرزان و؛ س (نیز ق ۲): برفتند ترسان (و: لرزان) و؛ ک، س (نیز ل ۲، بی، ن ۲): برفتند گریان و؛ (بی: آ): برفتند کجیان (؟) (۱: کنجان (؟)) و؛ و: نیایش نمودند)؛ متن = ل، ل (در س، ل، ل ۲، ۳): لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ بیایی لتهای بیت = ل، ق، ک، ل ۲، س (نیز ق ۲، بی، و، ن ۲)؛ بنداری (۴۲۷۰): فلما دونوا من الملك خدموا بائکین، و خشعوا و ضرعوا ۲۳- ل (نیز ق ۲، بی، ل، ل): جایگه؛ متن = ل، ک، س (نیز بی، پ، و): بنداری (۴۲۷۱): فأقعدهم الملک و اجلس کل واحد منهم فی موضعه الذی یلیق به ۲۴- ق (نیز ق ۲): چنین؛ (آ: همی) ۲۵- ل (آ: گوینده) و ۲۶- س، س (نیز بی، ل، ن ۲، ۳): این؛ متن = ل (نیز ق ۲، بی، و) ۲۷- (بی: جوانیست) ۲۸- (بی: از)؛ بنداری (۴۲۷۲-۴۲۷۳): فتصدی منهم واحد للکلام و قال: أیها الملک! إن قیصر شاب جدید ملابس العمر، لم یمارس الأمور شبه القمر، و لا یتمیز بین السر و الجهر

پرستار و^۳ در زینهار تویم^۲!
جدایی چرا باید این^۵ مرز و بوم!
و زو داشت قیصر همی پشت راست!
بدویند زیبای^{۱۰} تخت و کلاه^{۱۱}!
سخن گفت بی‌دانش و^{۱۳} رهنمای،
که^{۱۶} شادست ازو^{۱۷} گنبد لاژورد^{۱۸}!
بازیم و^{۲۱} عهدی بیاید^{۲۲} درست!

همه سر به سر بازدار^۱ تویم^۲
۴۲۷۵ ترا روم ایران و ایران چو^۴ روم
خرد در زمانه^۶ شهنشاه راست^۷
چه خاقان چینی، چه در^۸ هند شاه^۹
اگر^{۱۲} کودکی نارسیده به جای
ندارد^{۱۴} شهنشاه ازو^{۱۵} کین و درد
۴۲۸۰ همان باژ روم آنج بود^{۲۰} از نخست

که مرد فرستاده افگند بن^{۲۵}،
خرد با سخن نزد او اندکست^{۲۷}،
زوانش^{۳۰} روان را گرفته^{۳۱} زبون!
گرفتند^{۳۲} پیروزی و برتری^{۳۳}!
بیچند دل از رای و فرمان^{۳۵} ما،

بخندید نوشین روان^{۳۳} زین^{۳۴} سخن
بدو گفت: اگر^{۳۶} نامور کودکست^{۳۷}
چه قیصر، چه آن^{۳۸} بی‌خردباطرون^{۳۹}
همه هوشمندان اسکندری
۴۲۸۵ کسی کو بگردد ز پیمان^{۳۴} ما

- ۱- (پ: باج‌دار) ۲- ل. س. ۲ (نیز ق. ۲، ل. ۲-۱): توایم (توئیم)؛ (له: توادت)؛ متن تصحیح قیاسی است ۳- ل. (نیز آ): حرو؛ (بندهی (۴۲۷۴):
و نحن کلنا عبیدک المتقلدون لربقة طاعتک، المتزومون لما تأمرنا به من الخراج، المستقلون منک بظلم الأمان ۴- (له: ایرانت)
ه: (و: باید این)؛ س: نیاید همی؛ بندهی (۴۲۷۵): و لافرق بین المملکتین؛ فالروم لک فکراس و فارس کالروم ۵- (ق: ۲): همه بوم ما
مر) ۷- س: ۳؛ داشت؛ در پ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ ق این بیت را ندارد ۸- (ق: ۲): بر) ۹- ل: هندی سپاه
۱۰- س: ۲؛ زیبا؛ (ل: زیبا و)؛ ق: ز شاهدن زیبای؛ (ق: ۲): همی از تو دارند؛ پ: بدو بود زیبای؛ متن ۱۱- (ل: آ: یکایک پرستند این تاج
و گاه)؛ متن ۱۲- ل. س. ۱؛ س. ک. ل. ۲ (نیز له، و)؛ بندهی (۴۲۷۶-۴۲۷۷): و أنت أعقل ملوک الأرض... و قد کان قیصر البتظهر الإبک و لا یسند
ظهرة إلا الیک ۱۲- (ق: ۲): همین) ۱۳- س: ۲؛ حرو؛ (و: دانشی) ۱۴- (و: نگبرد) ۱۵- ل: زو ۱۶- ل: زو ۱۷- ل: زو؛ (ل: آ: زو) ۱۸- س. ق. ک.
س ۲ (نیز ق. ۲، پ، ل): لا جوردا؛ متن ۱۹- ل. س. ۲ (نیز و، ل): حرو؛ (و: دانشی) ۲۰- (و: نگبرد) ۲۱- (و: نگبرد) ۲۲- (و: نگبرد) ۲۳- (و: نگبرد) ۲۴- (و: نگبرد) ۲۵- (و: نگبرد) ۲۶- (و: نگبرد) ۲۷- (و: نگبرد) ۲۸- (و: نگبرد) ۲۹- (و: نگبرد) ۳۰- (و: نگبرد) ۳۱- (و: نگبرد) ۳۲- (و: نگبرد) ۳۳- (و: نگبرد) ۳۴- (و: نگبرد) ۳۵- (و: نگبرد)

از آبادبومش برآرم خاک
 ز گنج و ز لشکر نداریم باک!^۱

فرستادگان خاک دادند بوس
 که ای^۳ شاه پیروزی برترمنش
 همه سر به سر خاکی رنج تویم^۴
 ۴۲۹۰ چو^۵ خشنود گردد^۶ ز ما شهریار^۷
 ز رنجی که ایدر^۹ شهنشاه برد^۸
 ز دینار پر کرده ده چرم^{۱۲} گاو
 به کف و^{۱۵} بیشیش^{۱۶} فرمان رواست

- چنان چون بود مردم چابلوس^۲،
 ز کار گذشته مکن سرزنش!
 همه پاسبانان گنج تویم^۴!
 بیاشیم با کام و به روزگار!^۷
 همه رومیان آن ندارند^{۱۱} خرد،
 به گنج^{۱۳} آوریم از پی باژ و^{۱۴} ساو،
 پذیرد^{۱۷} ز ما گرچه آن^{۱۸} ناسزاست!

چنین داد پاسخ که از کار^{۱۹} گنج
 ۴۲۹۵ همه رومیان پیش موبد شدند^{۲۲}
 فراوان ز زر در^{۳۳} سخن راندند
 ز دینار^{۲۶} گفتند و از^{۳۷} گاو^{۲۸} پوست
 چنین گفت موبد که گر^{۳۲} زر دهید^{۳۳}
 به هنگام برگشتن^{۳۴} شهریار

سَواروار^{۲۰} دستور^{۲۱} باشد به رنج،
 خروشان و با اختی بد شدند^{۲۲}!
 همه^{۲۴} راز قیصر برو^{۲۵} خواندند:
 ز کاری^{۲۹} که آرام^{۳۰} روم^{۳۱} اندروست!
 ز دیبا^{۳۳} چه مایه بر آن سر^{۳۵} نهید^{۳۳}?
 ز دیبای زریفت باید هزار،

- ۱- بنداری (۴۲۸۲-۴۲۸۶): و قال: کل من یفرض عهدنا ویخلع ربقه طاعتنا فلا بد أن نیر من أرضه التراب ونذیقه من بأسنا العذاب
- ۲- (و: چابلوس؛) بنداری (۴۲۸۷): فخرت الرسل عند ذلك ووضعوا جباههم على الأرض ۳- (ق: آ: توتی؛) بنداری (۴۲۸۸): فقالوا: أیها الملك المظفر لا تؤاخذنا بما قد سلف ۴- س: ک: ل: م: س: ۲: م: ۲: (نیز ق: آ: ۱-): توایم (توایم؛) متن تصحیح قیاسی است؛ بنداری (۴۲۸۹): فنحن تراب قدمک، وحافظة كنوزک المتعوضون لاسترضائک هـ (ق: آ: که) ع: س: باشد ۷- (و: کردگار) ۸- س: به روز و به روزگار؛ ک: ل: م: س: ۲: (نیز ل: ۱-): بنیاشیم ناکام (ک: برکام؛ س: آ: ل: ج: آ: بدکام) و (س: آ: می: جو) بدروزگار؛ متن ل: (نیز ق: آ: ۲: این بیت را پس از بیت ۴۲۸۵ آورده است ۹- ل: از ره؛ س: باید؛ (و: اندر؛) متن ل: ک: ل: م: س: ۲: (نیز ق: آ: ۱-): پساوند ندادند) ۱۱- ل: م: آ: مداری؛ ل: اندرآیند (ح: آن ندارند؟) (ل: روم آن را نذینند)؛ س: همی زو میان (ح: رومیان) آن ندارند؛ متن ل: ک: س: ۲: (نیز ق: آ: ل: ۱-): ۱۷- س: آ: (نیز ل: ۲): پوست ۱۳- (ق: آ: جنگ) (ل: ۱۴- (ل: باج و این؛ از در باژ و؛ ل: ۲: نو آوریم با باژ و؛ (پ: و: نو آوریم از بهر؛) متن ل: س: ک: ل: م: س: ۲: (نیز ق: آ: ل: ۱-): ۱۵- (ل: ۱۶- (ق: آ: بیشت؛ ل: آ: بیشتی؛ ه: آ: بیشتی ز) ۱۷- (پ: پذیر جو) ۱۸- ل: آ: (نیز ق: آ: این؛) بنداری (۴۲۹۰-۴۲۹۳): و إن کان الملك قد التزم فی هذه الحركة مؤونة وخرجنا فانا نضيف الى الخراج المعقن مله عشرة من جلود البقر ذہبا أو أزید أو أنقص، كما تخرج المراسم الشاهنشاهیة ۱۹- داد و ۲۰- ل: س: سرفراز ۲۱- (ل: آ: دشوار (ل: بنداری (۴۲۹۴): فأمرهم بالاحضور بین یدی موبد الموبدان حتی یقرؤ عنه ما یلتزمون من الخراج والخدمة ۲۲- (ل: بند) ۲۳- (ل: س: ۲۴- س: همی؛ (ل: همان) ۲۵- ل: آ: (نیز ل: ۱): بدو ۲۶- (ق: آ: گفتار) ۲۷- ل: س: آ: (نیز ل: ۱): ز؛ (ل: آ: خواندند و از (ل: ز)؛ متن ل: س: ک: (نیز ق: آ: ۲): ۲۸- س: آ: (نیز ل: ۱): گاو و ل: آ: (نیز ل: ۱): کار؛ متن ل: س: ک: (نیز ق: آ: ل: ۱): ۲۹- س: (نیز ل: ۱): چیزی ۳۰- ل: آ: ۳۱- (ل: آ: بوم) ۳۲- (ل: آ: پ: ل: آ: ا: گر) ۳۳- س: آ: (نیز ق: آ: دهند. نهند؛ (و: آ: دهند. نهند حرف سوم بی نقطه))؛ س: زورمند. نهند؛ (ل: کردن دهید. نهید)؛ متن ل: ک: ل: آ: (نیز ل: آ: پ: ل: آ: دنیا ۳۵- س: برین سر؛ ل: آ: بدان سر؛ (ق: آ: به سر؛) ل: دینار چه مایه بر زر)؛ متن ل: ک: س: آ: (نیز ل: ۱-)

۳۳۰۰ که خلعت بود شاه را هر^۱ زمان چه با کهنتر و چند با بدگمان^۲
برین^۳ برنهادند و گشتند باز همه پاک بردند پیشش نمازا

۱-س: در؛ (و: دهد شاه ما هر) ۲-س (نیز ان؟): مهتران؛ (لی: ل؟: باید مهان (در ل؟ سه نقطه زیر حرف یکم و لژه نخست و حرف سوم بی نقطه): ل؟: مهتران و چه با بدگمان؛ (ق؟: کهنتران و چه با مهتران؛ آ: کهنتران چند باند (حرف سوم بی نقطه) مهان؛ و: به گردان و هم موبد و مرزبان؛ متن = ل، ک، نیز ب؛ در ل حرف یکم و لژه پسین بی نقطه)؛ س، ق، ک، ل، آ، س، آ، ق، ل، آ، ل، و، آ، و، آ، پس از این بیت افزوده اند: **و آمدن قیصر روم بترد شاه نوشین روان؛** بیاید بر شاه نوشین روان + همان (ک: همین) قیصر از روم (س: آ: روم و؛ ق: آ: که قیصر دژم گشت) شاه جوان (ق ندارد) / بگوید بر (ق: که بر) خسرو دادگر + که هر سال چندین (س: آ: چونین؛ ا: جندی) فرستیم (ل: نوشتم) زر (س، ق، ل: نداشت) / ببندد (ق: بگفتا) برین (ل، آ، ق: آ: بدین؛ لی: بدان) عهد و (ق، ل: حو) پیمان کند (ق: کنم) + از (ق، ل: وز) اندیشه ما را (س، ق، لی: اندیشه ما) دل آسان کند (ق: من جان تن آسان کنم) / که خسرو (ق: کسری) نگردد ازین (ل: آزان) مرز و بوم + مگر پیشش (لی: مشتر (ل)) آید همان (س: همی) شاه روم / (5) برقت آن زمان (ل: آ: برفتند ازین) فیلسوف کهن + به قیصر رسانید یکسر سخن / چو قیصر ازیشان (ق: آ: و: آن سان؛ ل: آ: این سان) سخن ها شنید + سوی شاه رفتن همان روی (س: آ: رای؛ ل: رای) دید / بگفتا برین (ق، ل: آ: بدین) کار فرمان برم + ز خسرو (س، ق: آ: کسری) همی بر فرزند سرم / که را پشت و یاور بود دادگر + زمانه ببندد به امرش (ق: آ: پیشش) کمر (ق ندارد) / چنان کار او رام (س: آرام) گردد به کام + که بر چرخ گردان سازد (ک: و: سپارد) لگام (ق ندارد) / (10) و را خاک پی (ق: آ: و: گر خاک چون) مشک سارا شود + کلوخ زمینش ثریا شود (ق: آ: سر دشمنش سنگ خارا بود) (ق ندارد) / جهان (ق: آ: فلک) پیش او سر (ک: نیز) به خدمت (ق: آ: پستی) نهاد + و را بخت فرخنده پاسخ دهد / به دیدارش افتد (ق: آ: ل: آید) جهان را (س: زمانه) نیاز + ستاره (س: هم اختر) ز گردون بر ندرش (ق: آ: پذیرد) نماز / چنان (ل: آ: جهان) چون بخواید بیاید (ق، ل: آ: و، آ: بیاید) توان (لی: روان) + به کردار (ل: آ: بگردد) فرخنده نوشین روان (س ندارد) / که چون او دگر شاه گیتی ندید + نه گوش سخن دان (ک: س: آ: دان و؛ ق، ل: آ: گوی؛ ل: آ: نه نیز از بزرگان) دانا شنید / (15) چو قیصر بیامد بر شهر یار + و را داد هم در زمان شاه بار / بدید آن سر و تاج کسری به ناز + دو تا گشت رومی (ق: آ: شد بر او) و بردش (ق، ل: آ: و، آ: و، آ: س: آ: بی بردش؛ ک: س: آ: دوتایی شد و برد پیشش) نماز / همی آفرین خواند بر فر شاه + نشاندش جهاندار بر (س، ق، آ: و، آ: در) پیشگاه / چو (س، ل: آ: به) نزدیک خود (ق: آ: شد) شاه (س، ل: آ: ل: آ: شاه) بنشاختش (ق: آ: بنواختش) + فزون تر (س: آ: برو نیز) ز (س، ل: آ: از) اندازه بنواختش (ق: آ: بنشاختش) / به کسری چنین گفت قیصر که شاه + نباید که بپند ز بنده گناه / (20) بدین آمدن شاه را سوی روم + پله (س: رها؛ ق: آ: نگه) کردن مرز (ق: آ: شهر) ایران (س: ایران و آن مرز) و بوم / کزان (ق، ل: آ: که از) فراو مرز ما (س، ق، ل: آ: مرزها) شاد گشت + گیا بر چمن سرو آزاد گشت / بدو گفت کسری (ل، آ، س، آ، ل: و، آ: خسرو) که مندیش ازین + کزین رنج ما را به دل (ق: آ: بدین) نیست کین / چه باید ز بایستی (ق: آ: بایستن) آن بخوله (ق: آ: گناه) + ز تخت و ز مهر و ز گنج (ق: شهر و ز تیغ؛ ک: س: آ: گنج و ز مهر؛ لی: تیغ و ز مهر؛ ق: آ: رنج و ز گنج و ز زهر) کلاه (س: و سیاه) / چو قیصر شنید این (ق، ک: آ: آن؛ س: شنید قیصر) زمین (ل: آ: زمان) بوسه داد + ز کسری (ک، ل: آ: س، آ: ل: آ: خسرو) دلش (ق: آ: رخش) گشت رخشان (ق: آ: خندان؛ س: آ: خست) و (س: و رخساره) شاد / (25) چه (ق: آ: چو) بایست گفتن (ق: آ: گفته) همه گفته شد + ز باژ (س، ک: س، آ: ق، ل: آ، ل: و، آ: زبان) آن (ق: آ: از) کجا بیشتر (ق: آ: پیش او) رفته (ق: گفته) شد (لی: بد) (ق ندارد) / چو کرد آن زمان قیصر روم رای + کزان جایگه باز گردد به (ل: آ: ز) جای / بدان فیلسوفان سخن گفت ازین + که دستوری از (ل: آ: جز) شاه ایران زمین / چو یابم (لی: ل، آ: و، آ: یابیم؛ س: بخوالم) ازین (س: کزین؛ ک: س: آ: آزان) پس (ق: آ: سر) بیاید شدن + ازین (ق: کزین) بیش ایدر نباید (س، ل: آ: نباید) بدن / چو گردون ببالود غاره (ک، ل: آ: عاده؛ ل: آ: عاژه؛ و: عاره) به (ق: آ: ببوشید گلغونه) روی + به کافور شب را ببوشید موی (لی: روی (ل)) / (30) بر شاه شد قیصر از بامداد + و را خسرو نامور بار داد / چو خسرو و را تنگدل (ل: نیکدل) دید گفت + که با خرمی (ل: آ: خورمی) باد چنان تو جفت / اگر رفت خواهی تو کام (ق: آ: به کام؛ ل: آ: ترا؛ س: چو خواهی شدن رای و کام) تو باد + برو شادمان زود (ق: آ: به نیکی برد شاد) از بامداد (س: همه روم یکسر به نام تو باد) +

چن^۲ آسوده شد شهریار و سپاه،
 که داند شمار^۳ نبشت و شمرد^۴،
 بخواهد^۵، سپارد به آبادبوم
 سپاهی پس پشت و^۹ پیش اندرون،
 به زرین^{۱۱} استام و به زرین کمرا
 تو گفتی هوا شد همه^{۱۳} پرنیان
 کمرهای گوهر چو^{۱۷} پروین شده است^{۱۶}

بید شاه خندان بر آن^۱ رزمگاه
 ز لشکر یکی مرد بگزید گرد
 سپاهی بدو داد^۵ تا^۶ باز روم
 ۴۳۰۵ و زآنجا بیامد سوی طیسفون^۸
 همه یکسر آباد^{۱۱} با سیم و زر
 ز بس پرنیانی درفش از میان^{۱۲}
 درو دشت گفتی^{۱۴} که زرین^{۱۵} شده است^{۱۶}

→ در لوله‌های بیت 1 و در سبیت‌های 18 با 19 پس و پیش شده‌اند؛ س به جای بیت‌های 1، 29 و 30 به ترتیب بیت‌های زیر را آورده است:

مگر می براید همان ماه را (۱)
 جهان شد به کردار تابنده عاج
 بیامد برش قیصر نیک‌بخت

چو خلعت بود لشکر شاه را
 چو خورشید بنمود بر چرخ تاج
 چو نبشت نوشین روان سوی تخت

ق^۲ به جای بیت‌های 9 و 12 به ترتیب بیت‌های زیر را آورده است:

همی نازد از فرّ او تاج و گاه
 بنازد همیشه سپهر روان

به فرمان او تابد از چرخ ماه
 ز کردار فروخته نوشین روان

ق^۲ پس از بیت 14 باز هم افزوده است:

زمانه بدو مانده اندر شگفت
 وزان جایگه ساز رفتن گرفت

ل.ن. پ.ن. ب. هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند و بندهای نیز نداشته است؛ بندهای (۴۲۹۵-۴۳۰۰). فقاموا و حضروا عنده فاستقر الأمر بینهم علی أن یضیفوا الی ملء عشرة من جلود البقر من الذهب ألف ثوب من النسیج الرومی برسم الخزانة و خلع الأجناد ۳-ل. (ب.دین)؛ بندهای (۴۳۰۱). فتراضوا بذلك و انصرف الرسل

۱-ق. ک (نیز ق^۲، ل. ۱، ۳، پ. ۱). بدان ۲-ل. که؛ س-ل. ۲ (نیز ق^۲، ل. ۱). چو؛ متن = س ۳-ک (نیز ل^۲). شمار و ۴-ل. نوشت و شمرد؛ (و. ل.ن. نوشت و سرد)؛ متن = س. ک. س ۲ (نیز ق^۲، ل. ۱، ۳، ل. ۴، ل. ۱). ق. ل. ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده‌اند:

ز لشکر یکی موبدی برگزید
 دبیری سخن‌دان چنان چون سزید

۵-ق. ۲ (فرستاد) ۶-ل. (ب. ل. ۷. (ن. آ. ستاند)؛ بندهای (۴۳۰۲-۴۳۰۴). و أقام الملك فی ذلك المنزل إلى أن استراح و استراحت المساکر. فجرّد عند ذلك بعض الخدم لاستیفاء خراج الروم ۸-ل. ۲ (نیز ق^۲، ل. ۲). طیسفون؛ (طیسفون)؛ متن = س. ق. ک. س ۲ (نیز ل. ۱، پ. ۱) ۹-ل. (و. ج. ۱۰) ۱۰-ق. ۲ (بیش (۱)) ۱۱-ل. (ن. ۲. سیمین) ۱۲-ل. ۲. درفش و میان؛ ل. ۲. درفش سران؛ ل. ۲. زمین (ق. پیش) پرنیان بد درفش از میان؛ س. س ۲ (نیز ل. ۱). پیش پرنیانی درفش و میان؛ (ب. ل. ۱). پیش پرنیان و (ب. ل. ۱). درفش از (ب. ل. ۱). میان؛ و درفش از پس پشت و او در میان؛ متن = ک (نیز ق^۲) ۱۳-ل. همی؛ ک. پ. راز؛ (ق. آ. مگر)؛ متن = س. ق. س ۲ (نیز ل. ۱)؛ ل. ۲ این بیت را ندارد ۱۴-ل. گویی ۱۵-ق. ۲ (آیین؛ ل. ۱. چو زرین) ۱۶-ق. ۲. ز دست؛ ل. ۱. شده) ۱۷-ق. ۲. زرین چو؛ س. ک. ل. ۲ (نیز ل. ۳، و. ل. ۱). کمرها ز گوهر چو؛ ق. کمرها ز زر همچو؛ متن = ل. س ۲ (نیز ل. ۱، پ. ۱)؛ بندهای (۴۳۰۵-۴۳۰۸). و أمر بالرحیل فعاد و النصر علی یمین. و الظفر علی یساره متوجها نحو طیسفون

گفتار اندر ولی عهد کردن نوشین روان مر هرمزد را^{۱۱}

۴۳۱۵ سراینده^{۱۲} دهقان آموزگار
 چه گفت اندرین^{۱۳} گردش روزگار،
 که روزی^{۱۴} فرازست و روزی نشیب
 گهی با خرامیم و گه^{۱۵} با نهیب
 سرانجام بستر^{۱۶} بود تیره‌خاک
 یکی را^{۱۷} فراز و^{۱۸} یکی را^{۱۹} مفاک

۱- (بی: ایران سپاه: آ: ایشان ز راه) ۲- س، سی، آ، ی، آ از ۴۳۰۹ و ۴۳۱۱ یک بیت ساخته و ۴۳۰۹-۴۳۱۱ آ را انداخته است
 ۳- ل: ۴- ق: ۵- (۱) ۶- ق: ۷- به سالار گاه؛ و: همی رفت تا بارگاه) هـ: (و: همی هر کسی) ۸- (بی: پ: بدان) ۷- (پ: شاه بیدار با
 آفرین: ا: ق: ل: ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده‌اند:

چو آن مهتران آفرین خواندند
 همه زرز و گوهر برافشانند
 س، ک، ه، س، آ، ق: ۲، ل: ۳، و، ا: ۳ پس از این بیت افزوده‌اند:

هر آنکو بد از (آ: آن) موبد (و: آ: موبد و؛ ک: ق: ۲: مهتران) نامدار

برو (ک: بی: بدو) کرد یاقوت و گوهر نثار

بندهای (۴۳۰۹-۴۳۱۲): و سارالی آن قرب من المدينة فلقته الأمراء والأکابر مشاة يدعو الله تعالى ويشكرونه ۸- بندهای (۴۳۱۳):
 فلما قرب الملك أظهر يده للسادات والأکابر فثروا عليها القبل، و نالوا بذلك غاية الأمل ۹- (و: کتون) ۱۰- س، ل: ۲، س: ۲، ل: ۲ (نیز ل: ۳، و: ۱):
 گفتن از: متن هـ ل (نیز ق: ۲، بی، و، و: ل: ۲) ا: ق: این بیت را ندارد: بندهای (۴۳۱۴): و هذا آخر القصة المنسوبة الي الخفاف ۱۱- ل: اندرز
 کردن نوشین روان: س: اندر سخنها که موبدان از هرمزد پرسیدند: ق: اندیشه کردن نوشین روان در حال جهان و سؤال موبدان از
 هرمز بن نوشین روان: ل: اندیشه کردن نوشیان در کار جهان: س: سؤال حکیمان از هرمزد در نصیحت: متن هـ ک: بندهای: ذکر
 عهد نوشیان و اولده هرمزد، و تدبیره مع بزرچمهر فی ذلك ۱۲- ل: ک، ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، پ، ل: ۲، ا: ۱): جهانجوی: ق: (نیز و):
 جهاننده: متن هـ س (نیز بی: پ) ۱۳- ق: اندران: بندهای (۴۳۱۵): قال صاحب الكتاب رحمه الله: ان للأيام أحوالاً مختلفة، و أطواراً
 متباينة ۱۴- ل: روز ۱۵- (ب: گر): ل: ۲ (نیز بی: ج: گه؛ ق: هراسیم و گه؛ ل: ۲: خرام و گهی؛ و: شادمانیم و گه؛ ا: متن هـ ل، س، ک، ه، س: ۲ (نیز
 ق: ۲، پ، ل: ۲، ا: ۱) پس از این بیت افزوده است:

گهی با خمانیم و گه شادمان
 زمانی توانا گهی ناتوان

بندهای (۴۳۱۶): فیوما هبوط و یوما صعود، و تارة نحوس و أونة صعود ۱۶- س: هر دو ۱۷- (آ: بر) ۱۸- ک، س: ۲ (نیز بی، ل: ۲): فرازی: (و:
 بلندی)، متن هـ ل، س، ق: ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲، ا: ۱، ب) ۱۹- (آ: در)، بندهای (۴۳۱۷): و کل الی التراب یرجع، و فی مطاویه یضجع؛ فمن بین
 مجلب فی سموم و حمیم، و مرفه فی ترف و نعیم

که بیدار و^۳ شادند اگر^۴ خفتگان^۵ هم
همان^۹ به که آویزش^{۱۱} مرگ^۸ نیست!
یکی شد چو یاد^{۱۴} آید از روز^{۱۲} رنج!
چه گوید که در دست و رنج و نیاز^{۱۷}،
ز بی‌راه و از^{۱۹} مردم نیک‌خوی^{۱۸}
ز مرگ‌اند بر سر نهاده دو دست
می و جام و آرام شد بی‌نمک!
خردیافته مردم پاک‌رای^{۲۵}
چو پیراهن شعر باشد به دئی!
روان^{۲۷} سوی^{۲۸} فردوس گم کرده^{۲۹} راه!

نشانی نداریم^۱ از آن^۲ رفتگان
بدآن گیتی^۶ ار چندشان^۷ برگ^۸ نیست
۴۳۲۰ اگر صد بود سال اگر^{۱۱} بیست و پنج^{۱۲}
چه^{۱۵} آنکس که گوید خُرامت و ناز^{۱۶}
کسی را ندیدم به مرگ آرزوی^{۱۸}
چه دینی^{۲۰}، چه آهرمن^{۲۱} بت‌پرست
چو سالت شدای پیر بر^{۲۲} شست^{۲۳} و یک
۴۳۲۵ نیندد دل اندر سپنجی‌سرای^{۲۴}
به گاه بسیچیدن^{۲۵} مرگ، می^{۲۶}
فسرده تن اندر میان^{۲۷} گناه

۱. (ل. ۲. ب. بنامم) ۲. از: از لحن < (ل. ۲. ن. ۲. ازین) ۳. ک. (نیز ق. ۲. م.)؛ < ح. > ۴. (ل. ۲. ا. ر) هس (نیز ب.)؛ خستگان؛ بنباری (۴۳۱۸).
و یالبتا نعلم حال من مضی فی فرح هم و حیور أم ویل و ثبور عمل (نیز ب.)؛ بران (ب. بدین) گیتی؛ (ق. ۲. نداند کس)؛ متن = یازده
دست‌نویس دیگر ۷. ی. اندر چه شان؛ ق. اندر زشان؛ (ن. ۲. از چندشان؛ ب. اندر چندشان (۱)) ۸. ق. مرگ-برگ ۹. ل. ۲.
همه ۱۰. ق. (نیز و)؛ آواز؛ (ن. ۲. آوارش؛ ا. و ترش از؛ ب. آرزومندی)؛ متن = ل. ک. ل. ۲. آ. س. (نیز ق. ۲. م. ل. ۲. ب.)؛ بنباری (۴۳۱۹).
و لنن کانت حالهم علی خلاف ما أعلوا فی الآخرة فقد أموتوا هول الموت و عبروا بحارة الزاخرة ۱۱. ک. و گر؛ ق. ل. ۲. (نیز ب.)؛ و. سال
صد باشد از؛ متن = ل. م. س. س. (نیز ق. ۲. ل. ۲. م. ل. ۲. ن. ۲. ا. ب.) ۱۲. ل. (نیز ق. ۲)؛ شست و پنج؛ ق. ل. ۲. (نیز ب.)؛ سی و پنج؛ (و. سی به رنج)؛
متن = س. س. (نیز ل. ل. ۲. ن. ۲. ا. ب.) ۱۳. ق. ل. ۲. (نیز ق. ۲. م. ل. ۲. ا.)؛ باد؛ متن = س. ک. س. (نیز ل. ۲. ن. ۲. ب.) ۱۴. س. (نیز ل. ب.)؛ آیدت روز؛
(ق. ۲. اندر آمد به)؛ متن = ل. ق. س. (نیز ل. ۲. ا.)؛ بنباری (۴۳۲۰). ثم انک سواء علیک أسنة أنت علیک أم ستون، و الحالتان واحدة اذا
ذکرت المنون ۱۵. (ق. ۲. هر) ۱۶. ل. (نیز ق. ۲)؛ حرامست ناز (در ل حرف یکم و اژه پین به نقطه)؛ ق. مرین در بناز؛ ل. ۲. خرام بناز؛
س. دارد خرامی و ناز؛ متن = س. (نیز ل. ۲. ب.) ۱۷. ل. در گنج ازو بی‌نیاز؛ ک. رنجست و درد و نیاز؛ (و. در دست گرم و گداز)؛ س.
آنکس که دارد به رنج و نیاز؛ ق. آنکس که گوید در رنج و آزل؛ گوید در گنج از و نیاز؛ متن = س. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب.)؛ ل. این بیت و بیت
سپین راندلرد ۱۸. ک. ل. م. س. (نیز ق. ۲. م. و. ل. ۲.)؛ آرزو-خو؛ متن = ل. ق. (نیز ل. ۲)؛ ۱۹. س. (نیز ب.)؛ ز ل. (نیز و)؛ بی‌رای و (ز. و. از)؛
ق. چه بیداد و چه؛ (ن. ۲. نه بی‌راه و نز)؛ متن = ک. ل. (نیز ق. ۲. ل. ۲. م.)؛ س. ا. ب. این بیت راندلرد؛ این بیت در ل. ق. ک. ل. ۲. م. س. ق. ل. ۲. ا. ب.
و. ل. ۲. آمده است؛ بنباری (۴۳۲۱-۴۳۲۲). و لم یطلب الموت لا لمن عاش فی السرور و الفرح، و لا لمن کان حلقاً للمهم و الترح
۲۰. (ق. ۲. دینا؛ ل. آدم) ۲۱. (و. ل. ۲. اهریمن)؛ بنباری (۴۳۲۳). و کل بر و فاجر من تجزع غصصه مستحیر، و کل صالح و طالع من
مرارة کأسه مستعبد ۲۲. تا ۲۳. ک. س. (نیز ل. ۲. م. ا. ب.)؛ شصت؛ متن = ل. م. ق. ل. (نیز ق. ۲. م. و. ل. ۲) ۲۴. ل. ق. سرای سپنج؛
متن = دوازده دست‌نویس دیگر ۲۵. ل. برده رنج؛ (ب. نیک‌رای)؛ ق. مرد باریک‌سنج؛ متن = یازده دست‌نویس دیگر؛ بنباری
(۴۳۲۴-۴۳۲۵). و قیبح یک آنها الذی تعاورته الشهور و الأحوام أن تذکر لندیک الجام و المدام ۲۶. (ق. دی) ۲۷. س. (نیز ل. ب.)؛ وزان؛
(ل. دوان) ۲۸. (ل. سوش) ۲۹. (ل. کرد)؛ ل. کرده به؛ بنباری (۴۳۲۶-۴۳۲۷). إن الشراب للشیخ الکبیر کقمیص الشعر فی الزمهریر

همه راد و بینادل^۳ و شاهفش،
 جوانان با دانش و^۵ دلگشای^۴
 گرانمایه هر مزد بُد بی همال،
 بر^{۱۱} آزادگان بر بگسترد^{۱۲} مهرا
 که جویند^{۱۳} راز^{۱۴} وی اندر نهنان^{۱۵}،
 اگر^{۱۷} داستان را^{۱۸} گشادی دو لب!
 رسیدی^{۲۱} به شاه جهان آگهی
 که کاری^{۲۲} همی داشتیم^{۲۳} در^{۲۴} نهفت:
 سر ویش^{۲۸} مشکین چو کافور گشت!
 جهان را بیاید یکی^{۲۹} کدخدای،
 به بیگانه و مردم خویش بر،
 بنندد دل اندر سرای سپنج!

پسر بد مر او^۱ را گرانمایه^۲ شش
 به مردی و پرهیز و فرهنگ^۳ و رای
 ۴۳۴۰ ازیشان خردمند^۴ و^۵ مهتر به سال
 سرافراز^۹ با دانش^{۱۰} و خوب چهر
 بفرمود کسری به کار آگهان
 نگه داشتندی^{۱۶} به روز و به شب
 ز کاری که کردی بدی گر^{۱۹} بهمی^{۲۰}
 ۴۳۴۵ به بوزر جمهر آن زمان شاه گفت
 ز هفتاد^{۲۵} چون^{۲۶} سالیان برگذشت^{۲۷}
 چو من بگذرم زین سپنجی سرای
 که بخشایش آرد به درویش بر^{۳۰}
 ببخشد، بپرهیزد از مهر^{۳۱} گنج

۱- (ن: آ: بود او) ۲- (و: سرافراز) ۳- (و: روشن دل): ل^۳ این بیت را پس از بیت ۴۳۳۴ نیز نوشته است ۴- (ن: آ: فرهنگ و پرهیز)
 ۵- (ن: ی: پاکرایی): بنداری (۴۳۳۸-۴۳۳۹): و کان له ستۃ بنین موصوفون بقبوب الرأی، و حسن الخلق، و صدق الورع، و
 وفور الرجولية، و کمال العقل، و غزارة العلم، و حسن الأدب ۷- ق: ل: آ: هتر مند ۸- (ن: ج: ب) ۹- ق: ل: آ: س: (نیز ل: ی، و، ه: ن: آ):
 سرافراز و متن = ل: س: ک: (نیز ق: ل: آ: ب) ۱۰- ق: بر دانش ۱۱- (و: به) ۱۲- (ق: فزاینده): ق^۲ این بیت و بیت سپسین را پس از بیت
 ۴۳۳۶ آورده است: بنداری (۴۳۴۰-۴۳۴۱): و کان لینه المسمی هرْمُزْد اکبر هم سنا، و أوفر هم عقلا ۱۳- (ن: ج: نیند): ۱۴- ق: (نیز و): کار
 ۱۵- (ا: جهان) ۱۶- (ن: بنگداشتندی) (؟) ۱۷- س: ک: س: آ: (نیز ل: ل: ن: آ: ب): و گر: متن = ل: ق: ل: آ: (نیز ق: آ: ه: و) ۱۸- (ل: داستانه)
 ۱۹- س: ک: (نیز ل: ی، و): نا (بی نقطه): ق: ل: آ: و: س: آ: (نیز ق: ل: آ: ب: ن: آ: ب): یا: متن = ل: ۲۰- ق: س: مهبی: (ب: آگهی (پساوند ندارد)) ۲۱- ل: آ:
 رسیده: بنداری (۴۳۴۲-۴۳۴۳): و کان کسری قد وکل به فی السر جماعة یحفظون حرکاته و سکناته فی جمیع الأحوال و ینهونها الیه.
 فلم یجده الا مرضی السیرة محمود الطریقة ۲۲- (ن: آ: رازی) ۲۳- (و: که می داشتیم) ۲۴- (ن: آ: اندر): بنداری (۴۳۴۵): و قال
 لبزر جمهر: اینی کنت أخفی أمراً و الآن أظهره لک ۲۵- ق: گفتار: (ب: هشتاد) ۲۶- (ق: آ: که هفتاد از) ۲۷- (ن: آ: درگذشت) ۲۸- س: ق:
 ل: آ: س: آ: (نیز ق: ل: ی، ل: آ: و: ب): موی: ک: کلیس: متن = ل: (نیز ب): ق^۲ پس از این بیت افزوده است:

دلی کو به درویش بر مهربان بود داد و بی رنج و سود و زیان

بنداری (۴۳۴۶): اعلم أنه قد أنفت علی السبعین ۲۹- (و: همی) ۳۰- س: س: (نیز ل: ی، ب): بدو سر بر ۳۱- (نیز ل: آ: ب): مهر و: (و: آ: ن: آ:
 مرد): س: آ: بپرهیزد از مرده: (ب: بپرهیز بر مهر): ل: آ: ببخشش بپرهیزد از مرده: (ب: ندارد ز لوزانیان باز): متن = س: ک: (نیز ق: ل: ی، و): ق: این
 بیت را ندارد: س: ک: ل: ق: ل: ی، ل: آ: و: آ: ب: پس از این بیت و س: آ: پس از بیت ۴۳۵۲ افزوده اند:

همیشه به نیکی بود رای او ابر گاه (و: سر تخت) شاهان سزد
 جای (ن: گاه) او (ن: لوی) (۱)

پس از بیت ۴۳۴۹ افزوده است:

نراند سخن جز به رای و به داد همیشه خردمند و نیکونهاد

ل: ق: ن: آ: هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند: بنداری (۴۳۴۷-۴۳۴۹): و اذا حان ارتحالی من هذه الدار فلیس للناس بد من ملک
 موصوف بالرفاة و الرحمة و النزاهة و الظلف

خرمند و دانا و یزدان پرست،
به رای و به هوش فرازان^۴،
نیمهمی در دلش کاستی
کسی کو کند سوی دانش نگاه^۵،
هنر بر هنربر فزایش کنید^{۱۱}!

۳۳۵۰ سپاس ز یزدان که فرزند هست
و زیشان^۲ به هرمزد نازان^۳ ترم
ز^۶ بخشایش و بخشش^۷ و راستی
کنون موبدان و ردان را بخواه^۸
به دانش ورا^{۱۱} آزمایش کنید^{۱۱}

ز هر در^{۱۳} پژوهنده^{۱۲} و رای زن^{۱۲}
بر نامدارانش نشانند^{۱۵}
که ای شاه نیکاختر^{۱۶} خوب چهره!
شود^{۱۸} روشن و کالبد برخوردار^{۱۹}؟
که داننده بر^{۲۱} مهتران بر مهست^{۲۲}،
ببندد ز بد دست^{۲۳} آهرمنی^{۲۳}،
که تن^{۲۶} را بدو^{۲۷} نام و آرایش ست،

۳۳۵۵ شدند اندر آن موبدان انجمن^{۱۲}
جهانجوی هرمزد را خواندند
نخستین سخن راند بوزرجمهر
چه دانی کزو جان پاک^{۱۷} و خرد
چنین داد^{۲۰} پاسخ که دانش به ست
۳۳۶۰ به دانش بود مرد را ایمنی
دگر بردباری^{۲۵} و بخشایش ست

۱. (پ، ن، آ: یزد؛) بنداری (۲۳۵۰): و نحن نحمد الله تعالى حيث رزقنا أولادا متحليين بالعقل والعلم والورع ۲-ق: ازیشان ۳-س: ی
(نیز و، ۱): یازان ترم؛ (ق، ۲): ب: داناترم؛ (ن، ۲): نازان ترم (حرف یکم هم در زیر دو نقطه دارد و هم در زیر)؛ متن = ل: ق، س ۲ (نیز ل، ل، ۲): ب:
در س ۲ حرف یکم بی نقطه ۴-ل: کوش؛ ق: مردی؛ (ب: هوش)؛ متن = ده دستویس دیگر ه، س ۲ (نیز ل، ل، ۱): ۱: فروزان ترم؛
ق (نیز پ): گرازان ترم؛ (ق، ۲): توانا ترم؛ (ب: فرلوان ترم)؛ متن = ل: ک، (نیز و، ن، ۲): ل ۲ بیت های ۳۳۵۱ تا پایان پادشاهی نوشین روان و نیز
از آغاز پادشاهی هرمزد نوشین روان تا بیت ۸ را ندارد؛ بنداری (۳۳۵۱): و هرمزد من بینهم أنا به اکثر اذلالا منی بغيره ۶- (ق، ۲): به)
۷-س: (نیز ل، ب): دانش؛ ل: آرایش و بخشش؛ متن = ق، گ، س ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، پ، ۲): آ؛ بنداری (۳۳۵۲): لما فیه من مزید الرحمة، و سداد
الطریفة، و سجاحة الخلق ۸-ل: ق: بخوان؛ متن = یازده دستویس دیگر ۹-ل: بود پیر و رایش جوان؛ ق: را که دارد ز دانش نشان؛
متن = یازده دستویس دیگر (در ق ۲ پس از تصحیح نزد به سوی)؛ بنداری (۳۳۵۳): فأحضر الآن العلماء والمواظبة و سائر المتعزین
من أهل العلم و الأدب ۱۰-ق (نیز ب، ن، ۲): ق: بدایتش و؛ (و: پیرسیدش و)؛ متن = ل، س، گ، س ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ب، ۲): ب، ۱۱-س: کند؛ س ۲
(نیز ل، ۲، ۲): آ؛ کند؛ بنداری (۳۳۵۴): و امتحنوا علمه و أظهروا فضله ۱۲- (ل، ۲): انجمن موبدان اندران - بخردان) ۱۳-س: سر؛ س: دو؛ س ۲
(نیز ل، ل، ۲، ۲): ب: بد؛ متن = ل: ق (نیز ق، ۲، پ، و، ن، ۲) ۱۴-س ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، ن، ۲): ب: پژوهیده؛ متن = ل: ک- (نیز پ، و، ۱): ب، ۱۵-ب
بیت های ۳۳۵۸-۳۳۵۹ را ندارد؛ بنداری (۳۳۵۶-۳۳۵۵): فجمعهم بزرجمهر و احتفلوا بحضرة أنوشروان، و استحضروا هرمزد
۱۶-ل: اختر و؛ بنداری (۳۳۵۷): فلما استوی المجلس أقبل بزرجمهر علیه و قال: أيها الملك المسعود الطالع، الجمیل الطلعة! ۱۷-س ۲
(نیز ق، ۲، ل، ۲): آ؛ پاک جان؛ (ل: یگر تا که جان)؛ متن = ل: ک (نیز پ، و، ن، ۲) ۱۸-س: بود ۱۹-ق (نیز آ): پرورد؛ (ل: کار بند خرد
پساوند ندارد)؛ بنداری (۳۳۵۸): أخبرنی عن الشيء الذى يستتير به العقل والروح، و يتفجع به البدن ۲۰- (ب: نخستین) ۲۱- (ل: و؛
ق، ۲: گراینده؛ پ: دلنا بر) ۲۲-س ۲ (نیز ب): مهترست؛ (پ: حرم مهست) ۲۳- (و: بدو دست؛ آ: به بد دست؛ ب: بد دست بد)؛ ل: بود
ایمنی بر؛ متن = س، ق، گ، س ۲ (نیز ق، ۲، ن، ۲) ۲۴-س ۲ (نیز ق، ۲، و، ن، ۲): آ: اهریمنی؛ متن = ل: ک- (نیز ل، ۲، پ، ۲): ب، ۲۵- (ق، ۲): دل
مرد با داد) ۲۶-س: این ۲۷- (ق، ۲: و؛ بدان)؛ س، ل، ب، این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ این دو بیت در ل، ق، گ، س، ۲، ل، ۲، پ، و، ن، ۲
آمده است

فروتن^۱ - سدیکر^۲ کس - و^۳ دادگر
بیرسید کز نیکوی سودمند^۴
چنین داد پاسخ که آن کز^۵ نخست
۲۳۶۵ بکوشید تا^{۱۱} بر دل هر کسی
چنین داد پاسخ که هر کس که داد

نگه کرد پرسنده بوزرجمهر
بدو گفت کز^{۱۶} گفتنی هرچ^{۱۷} هست
سراسر^{۱۹} همه پرسشم^{۲۰} یاد گیر
۴۳۷۰ سخن را مگردان پس و پیش هیچ
اگر یادگیری^{۲۵} چنین^{۲۶} بی گمان
که چندین^{۲۸} به گفتار بشتافتم^{۲۹}
جهاندار آموزگار تو باد

بدان پاک دل^{۱۴} مهتر^{۱۵} خوب چهر،
بگویم تو بشمر یکایک^{۱۸} به دست!
به پاسخ همه^{۲۱} داد^{۲۲} بنیاد گیر^{۲۳}!
جو انمردی و داد دادن بسیج^{۲۴}!
گشادهست بر تو در^{۲۷} آسمان!
ز پرسنده^{۳۰} پاسخ فزون^{۳۱} یافتم^{۳۲}!
خرد جوشن^{۳۳} و بخت^{۳۴} یار تو باد!

۱-ل: فزونتر؛ س: فزون زین؛ (ل: فروتر)؛ متن = ک (نیز ق: پ، و) ۲-ل، س: آ: سه دیگر ۳-ل: کش و؛ س: آ (نیز ل: ک)؛ کسی؛ متن = ک (نیز ق: پ، و) ۴- (ق: شکو یا؟؟)؛ هل: نام؛ (و: کین)؛ متن = ک، س: آ (نیز ق: آ، پ)؛ ل: ان آین بیت و اندازند؛ این بیت در ل، ک، س: ق، ل: پ، و آمده است؛ بنداری (۲۳۵۹-۴۳۶۲): فقال: هو العلم ثم العدل والرحمة ثم التواضع عملک (نیز ل: ک)؛ نیکویی سودمند؛ س، ق، س: آ (نیز ل، پ، ا، ب)؛ کز چه (پ: کانچه) بود سودمند؛ (ل: ان)؛ ازو گفت مرد ارجمند؛ متن = (ق: آ) ۷- (ل: حو)؛ ۸- (ل: ان)؛ بگو از چه گردد چو (ل)؛ و به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

بدو گفت شیرین و سازنده مرد
چه دانی به هنگام ننگ و نبرد

بنداری (۴۳۶۳): فقال له بزرجمهر: و ما الصفة التي يرتفع بها المرء؟ ۹- (نیز ل: ان)؛ از؛ س: آ (نیز ا)؛ کو؛ ل: باری؛ (ق: آنک از؛ و: آنکس)؛ متن = س (نیز ل، پ، ا، ب) ۱۰- ک (نیز ل: ان)؛ نجست؛ س: آ (نیز ق: ک)؛ بجست (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: ک)؛ مردم بجست؛ ل، ا: هرگز نجست؛ ل: آرام هرگز بجست (حرف یکم وازة پسن بی نقطه)؛ س (نیز ب): به بد هیچ آرم جست؛ (و: که خوبی و آرم هرگز بجست (حرف یکم وازة پسن بی نقطه)؛ متن = (پ)؛ ق: این بیت و بیت سپین را نداد ۱۱- (ل: ا)؛ (حاج) ۱۲- (و: و کینه؛ ب: یزدان) ۱۳- س، ق، ک، س: آ (نیز ل، ا، ب)؛ خویش؛ متن = ل (نیز ق: آ، ل: ان)؛ ل: پ، و؛ این بیت و اندازند؛ این بیت در ل، ک، س: آ، ق، ل، ا، ب آمده است؛ بنداری (۴۳۶۴-۴۳۶۶): قال: إنصافه من نفسه ۱۴- (و: تن) ۱۵- (ل: موبد)؛ (مهربان؛ پ: مهتر پاک دل) ۱۶- ق: (نیز ب، ان)؛ (از؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷- س، ق، ک، س: آ (نیز ق: آ، ب)؛ هر چه؛ متن = ل ۱۸- ل: نویسم یکایک؛ (ق: نویسم سراسر؛ ل: مشمر یکایک؛ و: یکایک تو بشمر)؛ متن = س، ق، ک، س: آ (نیز ل، پ، ا، ب)؛ دو؛ آ حرف یکم وازة بشمر بی نقطه)؛ بنداری (۴۳۶۷-۴۳۶۸): فقال: إني سألتك عن عدة مسائل ۱۹- ق: یکایک ۲۰- ل: گویمت؛ س، س: آ (نیز ق: ل، ا، ب)؛ پرسمت؛ (پ: برشمر)؛ متن = ک (نیز و، ل: ان)؛ ق: تو از ۲۲- ل (نیز و)؛ یاد؛ متن = ۲۳- (ق: آ)؛ چنان چون بود مرد دانا پذیر؛ (پ: پرسمت)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴- بنداری (۴۳۶۹-۴۳۷۰): فأحفظها واضبطها ثم أجبني عنها على ترتيب سؤالي عنها من غير تقديم ولا تأخير ۲۵- ق: نام گیری ۲۶- (ق: آ)؛ سخن) ۲۷- ل: گشاده شود بر تو در؛ (ق: آ)؛ شوی برتر از اختر؛ (متن = یازده دستنویس دیگر ۲۸- ق: چونین ۲۹- ق: بشتافتی- یافتنی؛ (پ: و بشتافندی- یافتندی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰- ک: گوینده ۳۱- ل: ق (نیز ل: ان)؛ چنین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲- س، ک، س: آ (نیز ل، پ، ا، ب)؛ روشن؛ متن = ل، ق (نیز ق: آ) ۳۳- س: آ: تخت

ز^۱ گیتی زیان کارتر^۲ کار چیست^۳
 ز چیزی که مردم همی پرورد
 ستمگر که نزدیک^۴ او شرم نیست
 نباهی به گیتی ز^۵ گفتار کیست؟
 ۴۳۹۰ چه چیزست کان ننگ^۶ پیش آورد؟

که بر کرده‌ی خود^۱ باید گریست؟
 چه چیزست کان زودتر^۲ بگذرد؟
 کدامست کش^۳ مهر و آرزو^۴ نیست؟
 دل^۵ دوستان^۶ پر ز آزار^۷ کیست؟
 همان^۸ بد ز^۹ گفتار خویش آورد؟

به یک روز تا شب برآمد ز کوه
 چو هنگام شمع^{۱۸} آمد از^{۱۹} تیرگی
 ز گفتار^{۲۰} او چون^{۲۱} غمی^{۲۲} گشت شاه
 گرانمایه هر مزد بر پای خاست
 ۴۳۹۵ که از شاه، گیتی مبادا تهی
 مبادا که بی تو^{۲۵} ببینم تاج
 سرشش جوان^{۲۸} پیش تو خاک بادا!
 سخن هرج^{۲۹} او گفت^{۳۰} پاسخ دهیم^{۳۱}

ز گفتار دانا نیامد^{۱۷} ستوه
 سر مهتران تیره از خیرگی^{۲۰}،
 همی کرد خامش به پاسخ نگاه
 یکی آفرین کرد بر شاه راست^{۲۳}،
 همی باد^{۲۴} بر تخت شاهنشهی!
 گر آیین شاهان^{۲۶} وگر^{۲۷} تخت عاج
 گزند ترا چرخ تریاک بادا!
 بدین آرزو^{۳۲} رای^{۳۳} فرخ نهم^{۳۱}

۱- (و: به) ۲- (ن: آ: (بر) ۳- ق: (نیز: ا): کیست ۴- (و: کردن آن): ل این بیت را ندارد: ق از ۴۳۲۸۶ و آ ۴۳۲۸۹ ب یک بیت ساخته و ۴۳۲۸۶ ب- ۴۳۲۸۹ را انداخته است: بنداری: و ما أضمر الأشياء فی هذه الدار التي هي عرضة للفتاء؟ هل، س: (نیز ق: آ): زود بر: س (نیز ل: آ، ب): روز بر: متن = ک: (نیز ل: آ، ب، ن: آ، و: در و حرف چهارم بی نقطه) ع: سنگرد: بنداری: و ما الذي يسرع فی إفئائه الزمان مما يتقيد به الإنسان؟ ۷- (ه، و، ن: آن: ستمکاره کس (ن: کش): نزد) ۸- س: کس: س: آ: گر ۹- (ب: آرام): بنداری: و من الظالم الذي لا حياء فی عينه ولا رحمة فی قلبه؟ ۱۰- س: ک: (نیز ق: آ، ل، ی، ب): ز گیتی به: متن = دل، س: آ (نیز ل: آ، ل) ۱۱- س: دل: و دل: ۱۲- ل: دشمنان ۱۳- ق: تیمار: بنداری: و أی القائلین یثیر قوله الفساد و یؤلم الفؤاد؟ ۱۴- (ل، ی، ل، ل، ن: آ: نیک: و: کون ننگ: ق: آ: سه چیزست آنرا که؟) متن = ل: ک، س: آ (نیز ی، آ، ب) ۱۵- (و: همه) ۱۶- (ل: آ: به: ق: آ: نیز): بنداری: و أی الأشياء یكون أجلب للعار وأبدی للشار؟ ۱۷- ک: نیامد ۱۸- (ل: آ: شرم): ل: شب: متن = یازده دستنویس دیگر: بنداری: و اشتعلت الشموع ۱۹- ل: (نیز ق: آ): و: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰- (ل: آ: خیره از چیرگی) ۲۱- (ق: ایشان: و: دانا) ۲۲- (ل: غمین): در و لستهای این بیت پس و پیش شده است: در اینجا س: ق، ک، س: آ سرنویس دارند: س: پاسخ دادن هرمز شاه موبدان را: ق: پاسخ دادن هرمز سؤالات بوزرجهر را: ک: پاسخ دادن هرمز: س: آ: پاسخ دادن هرمز بوزرجهر را ۲۳- بنداری (۴۳۹۴، ۴۳۹۱): قال: ولم یزل یسأله العالم ألی أن أسوا و لما استکر الغلام و اشتعلت الشموع و شب هُرْمُزُ قائما و أثنی علی ابیه أُولَا، و دعاه و قال: ۲۴- س: باش: (و: فزون باد): بنداری: لا اخلی الله الدنيا من الملک، و لا زال مستنما سریرالشاهنشاهی ۲۵- ق: روی ۲۶- س: ق، ک: (نیز ق: آ، و، ا): شاه: متن = دل، س: آ (نیز ل: آ، ب، ن: آ، و: آ، ب، ن: آ: و هم): در ل: آ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۸- س: (نیز ل: آ، ب): سرشت جهان: ک: (نیز ی، ب): پیرش جوان: (و: پیرش جهان: ن: آ: پوزش جهان: آ: سرشت جوان): متن = دل، س: آ: ق این بیت را ندارد: ق: آ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است: همه روز فیروز تخت تو باد همه چشم روشن به بخت تو باد بنداری (۳۳۹۶-۳۳۹۷): منورا بالألأ أسرته تاج السلطنة، مرتفعا بجلالة قدرة تحت المملکة ۲۹- س: ک، س: آ (نیز ق: آ، ب): هر چه: متن = ل: ق: ۳۰- ق: گفتند: (و: پرسید) ۳۱- (پ: ن: آ: دم: نهم) ۳۲- ل: به دین آوران: (ق: آ، ل، ی، ب): بدان آرزو: ل: آ: برین آرزو: متن = س: ق، ک، س: آ (نیز ی، ب) ۳۳- س: ک، س: آ (نیز ق: آ، ل، ی، آ، ب): روز: متن = ل: ق (نیز ل: آ، ب، و، ل، ن: آ): بنداری: ثم إننا مجیون عما سلنا عنه الحکیم العلم

و زو^۱ بایدم پاسخ افگند بن:
 ز غمها^۲ بدو دارد^۳ آزاد دل،
 به نیکی^۴ گراینده و دادگر؛
 برو مزه^۵ را^۶ جای پالایش^۸ است:
 به پیش^{۱۳} یکی ناسزا بنده گشت،
 که^{۱۷} ناپارسایی^{۱۸} برو^{۱۹} پادشاست؛
 کند^{۲۲} نیکوی^{۲۳}، مانند^{۲۴} اندر هراس؛
 خرد را بکوشد^{۲۵} که بی هوش کند؛
 گرفتن، کجا خود نیززد ستیز^{۲۹}؛
 ندارد^{۳۰} خردمند بودن روا،
 کزو خیزد اندر جهان رستخیز؛
 برادر بود گر^{۳۳} دل آرام دوست:

ز فرزند -دانا- بپرسد سخن
 ۴۴۰۰ به فرزند باشد پدر شاددل
 اگر مهربان باشد او بر پدر
 دگر^۶ آنک^۵ بر جای بخشایش ست
 بزرگی که^۹ بخش^{۱۰} پراکنده^{۱۱} گشت^{۱۲}
 ز^{۱۴} کاروی ارخون^{۱۵} خروشی رواست^{۱۶}
 ۴۴۰۵ دگر هرک^{۲۰} با^{۲۱} مردم ناسیاس
 هر آنکس که نیکی فرامش کند
 دگر گفت از آرام^{۲۶} و^{۲۷} راه گریز^{۲۸}
 به شهری که بیداد شد پادشا
 ز بیدادگر شاه باید^{۳۱} گریز
 ۴۴۱۰ چو گوید چه دانی که شادی^{۳۲} بدوست:

- ۱- (پ، و، ازو) ۲- (و، انده) ۳- ق، گردد ۴- ل، گیتی؛ بنباری (۴۴۰۱-۴۳۹۹): فاما ما سأل عنه من الوالد المبارک علی آیه فاقول: إن قلب الآباء لا تنروح إلا إلى الآباء، وإن أئمن الأولاد علی آیه من کان مشفقاً علیہ مانلاً الی الخیر و السداد فی مطالبه و مباغیه همس (نیز ل^۳)؛ وگر عدل^۳، پ، ن، آنکه) ۵- س (نیز ل^۱)، و؛ مراراً؛ مژده را؛ (ق، چشم را؛ ن، مرده را)؛ ق، بدین مرد را؛ (ب، برو بر مزه)، متن = ل، س، آ (نیز ل^۲)، ا، ا، س، ق، آرایش؛ (ب، آرایش) ۹- ل، س، ق، <که> متن = ده دستنویس دیگر ۱۰- ل، س، ق، که، س، آ (نیز و، ل، ن، آ)؛ بخشش (حرف یکم بی نقطه)؛ (ق، آ، تخمش؛ ل، آ، تختش؛ ب، بخشش)؛ متن = (ل، پ، ا، ا) ۱۱- ا، س، گراینده ۱۲- (ب، کرد (پساروند ندارد)) ۱۳- (ل، پیشش)؛ بنباری (۴۴۰۲-۴۴۰۳): و أما الذی هو فی محل الرحمة فهو من کان ذا قدر رفیع فشتت شمل سعاده حتی اضطر الی خدمة بعض اللئام و طاعة ۱۴- (ل، آ، به) ۱۵- ق، س، آ (نیز ل^۱)؛ چون ۱۶- س، س، آ (نیز ل^۱)؛ سزاست؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق^۲، ل، آ، ل، ن، آ، ب) ۱۷- (ب، ب، ز) ۱۸- ل، با پادشاهی (ل) ۱۹- س، ق، ک (نیز ل^۱)، پ، ا، ب؛ بدو؛ متن = ل، س، آ (نیز ق^۲، ل، آ، و)؛ ل، ن، آ این بیت را ندارد؛ بنباری (۴۴۰۴): فیحق أن ینکی علیہ دما إذ صار الرأس للذنب مستخدماً ۲۰- ل، هرج؛ س، ک (نیز ق^۲، ب)؛ هر که؛ ق، س، آ؛ آنک؛ متن تصحیح قیاسی است (ل، ا) ۲۱- (ا، ب، ز) ۲۲- ل، کجا ۲۳- ل، س، ک، س، آ (نیز ل^۱)، و، آ، ب؛ نیکویی؛ متن = ق (نیز ق^۲، ا، ب) ۲۴- س، آ؛ باید؛ (پ، یابد) ۲۵- (و، بکوشد خرد را)؛ س، ل، ب، این بیت را ندارند؛ بنباری (۴۴۰۵-۴۴۰۶): و أما التادم علی فعل الجمیل فهو من یحسن الی الأئمن، و یسدی الی الأرفال، فلا محالة یقرع سن التدم حیث خفیت علیہ مزلة القدم، و أما المستحق للتم فهو الذی ینکر النعم ۲۶- روم؛ س (نیز ل^۳)؛ <از> آرام؛ (ق، نیز ق^۲)، ب، ا، ک، آرام؛ س، آ (نیز آ)؛ آرام؛ متن = ک (نیز ل^۱)، و، ل، ن، آ، ب) ۲۷- (ن، آ، ح)؛ ۲۸- (و، ستیز) ۲۹- (ق، آ، بشیز (۲))؛ ق، ک (نیز ل^۳)؛ ب، خویتر بی ستیز؛ (ل، ب، خویتر از (ل، زو) ستیز)؛ س، کزو خیزد اندر جهان رستخیز (۴۴۰۹، ب)؛ (و، که رفتن کجا خویتر در گریز؛ ا، که رفتن کجا چون تن بی ستیز)؛ متن = ل (نیز ح، ق، آ)؛ در ق، ک، این ل ت با ۴۴۰۹، ب، پس و پیش شده است؛ س، آ، ل، از ۴۴۰۷، آ و ۴۴۰۹، ب یک بیت ساخته و ۴۴۰۹، آ را نداشته اند ۳۰- ک، برادر؛ ق، این بیت و بیت سپسین را ندارد ۳۱- (و، جوید)؛ بنباری (۴۴۰۷-۴۴۰۹): و أما الموضع الذی ینبغی الفرار منه فهو مدینة بسط السلطان فیہ ید الحیف و الجور قبلی الناس منه بالخور بعد الکور، فلا یجوز للعالم فیها الإقامة، فإن ظلم الملوک تقوم منه القیامة ۳۲- (ق، آ، راه گشادن)؛ س، س، آ (نیز ل^۱)، ا، ب)؛ خردمند که شادی؛ (و، ز دانا که شادی)؛ ل، ق (نیز ل^۱)؛ چه گوید که دانا (ل، داند) که شادی (ل، شاهی؛ ق، شادان)؛ متن = ک (نیز ب) ۳۳- س، ق، ک (نیز ق^۲، ل، آ، ب، ا، ب، یا؛ س، آ؛ ب، متن = ل (نیز و)؛ بنباری (۴۴۱۰): و أما الذی یفرح به فهو إما شفیق صالح أو شفیق ناصح

دگر آنک^۱ پرسد ز کارِ زمان^۲؛
 روا باشد^۲ از چند بستایش^۵
 دگر آنک^۸ پرسیدی^۹ از مردِ دوست:
 توانگر بود چادر او بپوش
 کسی کو فروتن تر، او رادتر^{۱۳}
 دگر آنک^{۱۵} پرسد که دشمن که راست
 چو^{۱۷} گستاخ باشد زوانش^{۱۸} به بد^{۱۹}
 دگر آنک^{۲۲} پرسد که دشخوار^{۲۳} چیست^{۲۴}
 چو بد بود و بدساز^{۲۷} با او^{۲۸} نشست
 ۴۴۲۰ دگر آنک^{۲۹} گوید^{۳۰} گوا^{۳۱} کیست راست
 به^{۳۳} از آزمایش ندیدم^{۳۴} گوا

زمانی کزو گم شود بدگمان^۳؛
 هم اندر^۶ ستایش^۷ بیفزایش^۸؛
 ز هر دوستی^{۱۰} یارمندی^{۱۱} نکوست،
 چو درویش باشد تو با او بکوش^{۱۲}؛
 دلِ دوستداران^{۱۴} بدو شادتر؛
 کزو دل همیشه به درد و^{۱۶} بلاست:
 ز گفتار او دشمن^{۲۰} آید، سزد^{۲۱}؛
 بی آزار را دل پرآزار^{۲۵} کیست^{۲۶}؛
 یکی زندگانی بود چون کبست؛
 که جان و خرد بر گوا بر گواست^{۳۲}؛
 گوا ی سخُن گوی و^{۳۵} فرمان روا؛

۱-۲. آنکه (ب: آنکه) ۳-۲. زبان؛ (ق: آنهان)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-۲. س، ق، ک (نیز ل، ل، آ، ب)؛ کم شود بی گمان؛ (ق: آ، بد شود بدگمان)؛ متن = س، آ (نیز ب، و، ل، ن، ۲) ۴-۳. ق (نیز ل، ن، ۲)؛ دارد هس (نیز ب)؛ بستایش - شنائیش (ب: بستایش (ل))؛ (ق: نیز ق، ب، و)؛ بستایش - بیفزایدش؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ل، ن، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴)؛ و اما الزمان المحمود فهو الوقت الذي یکبت فيه العدو والحسد ۸- (ل، ل، ن، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴)؛ ۱۰- (ق: دشمنی) ۱۱- (ل، ن، ۲)؛ نازمندی (ل)؛ که با دوستان راست گفتش (؟)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ۲- همین بیت را با پس و پیش کردن لتهای آن، پس از این بیت افزوده است ۱۲- (ل، ن، ۲)؛ مکوش؛ س، آ: بوش (حرف یکم بی نقطه)؛ (ق: آ، نوش (؟))؛ متن = ک (نیز ل)؛ س، ق، ل، ب، و، آ، ب، این بیت را ندادند؛ این بیت در ل، ک، س، آ، ق، ل، ن، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲

که فرجام از آن^۲ بد بیاید گریست؛
 هوا بگذرد همچو بادِ هوا،
 گلی آرزو^۸ را نشاید^۹ پسود^{۱۰}؛
 که چون^{۱۱} پای جویم به دستم^{۱۵} سرست:
 سرشتش بد و رای گردان^{۱۷} بود؛
 بریده^{۲۱} دل از شرم و بیچاره^{۲۲} کیست:
 چو بی شرمی آرد^{۲۵} ستمگاره خوان،
 ستمگاره خوانمیش و^{۲۶} بی فروغ؛
 بی آزار پردرد آزار^{۲۹} کیست:
 دلی هوشیاران^{۳۳} کند پر ز درد؛
 که باشد پشیمان ز گفتارِ خویش:
 بود بر سر انجمن مردِ لاف،

زبان کارتر^۱ کار^۲ گفتی^۳ که چیست
 چو چیره^۵ شود بر دلت بر هوا
 پشیمانی آرد به فرجام سود^۷
 ۴۴۲۵ دگر آنک^{۱۱} گوید که^{۱۲} گردان ترست^{۱۳}
 چنین دوستی^{۱۶} مرد نادان بود
 دگر آنک^{۱۸} گفتی^{۱۹} ستمگاره^{۲۰} کیست
 چو کژی کند مرد بیچاره خوان^{۲۴}
 هر آنکس که او پیشه گیرد دروغ
 ۴۴۳۰ تباهی که گنتی^{۲۷} ز گفتار^{۲۸} کیست
 سخن چین و^{۳۰} دوروی و^{۳۱} بیکار^{۳۲} مرد
 بپرسید دانا که عیب از چه بیش
 هر آنکس که راند سخن بر^{۳۳} گزاف

- ۱- (پ: بر): ۲- ک: چیز؛ (پ: چیست) (I) ۳- (پ: آ: گفتا؛ و: گوید) ۴- ل: <از> آن؛ (آ: ازین)؛ ق: ل: این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنداری (۴۴۲۲): و: أما أضرب الأشياء فهو سوء خلق الملوك؛ فاذا صحبتهم ملوك، وإذالم تصحبهم أذلوك ۵- (ق: ی: آ: خیره) ۶- (پ: نوا) ۷- (پ: زود؛ و: آید بر جام ستود (I)؛ ل: آ: آید به فرجام سور (I)؛ ق: به فرجام پشیمانی آردش سود؛ متن = ل: س: ک: س: آ: نیز ق: آ: ل: ل: آ: (پ: ۸- آ: آرزوی؛ و: آرزوها؛ ق: آ: زرد او؛) متن = یازده دستویس دیگر ۹- ل: ساید (دو حرف نخست بی نقطه)؛ ق: نیز پ: و: نیاید؛ (ق: آ: نیارد)؛ متن = س: ک: س: آ: نیز ل: ل: و: (ب: ۱۰- ل: نیز و:؛ س: سود (حرف یکم بی نقطه)؛ س: ک: س: آ: نیز ل: آ: (پ: بسود؛ ق: ستود؛ (ق: آ: ی: ستود؛ ل: آ: بسور (I)؛ متن = (پ: بنداری (۴۴۲۳-۴۴۲۴): و: أما الذی یعجل الزمان إنفاده فهو الشهوة التي تملك من المرء فزاده فیلقی فی تحصیلها إلى ید الهوی قیاده ۱۱- ک: (نیز و: آنچه؛ (پ: ل: آ: آنکه)؛ متن = ل: س: س: آ: نیز ق: آ: (پ: ۱۲- ک: س: آ: نیز ل: آ: (پ: چه؛ (پ: ب: گفتی چه)؛ متن = ل: س: ل: نیز ق: آ: (پ: و: ل: آ: ۱۳- ق: گفت کان چیست کان برترست (I) ۱۴- (پ: گر) ۱۵- (ق: آ: (پ: و: جویی به دست)؛ س: آ: نیز ل: (پ: بازجویم به دستم؛ متن = ل: س: ک: نیز ل: آ: (پ: سرشتش بد و رای گردان؛ متن = ک: کیهان)؛ ل: ق: سرشت بد و رای گردان (ق: دیوان)؛ س: س: آ: نیز ل: (پ: ل: آ: (پ: سرشتش بد و رای گردان؛ متن = ک: کیهان)؛ متن = ک: (نیز ق: و: ۱۸- ل: آ: (پ: ل: آ: آنکه؛ و: آنچه) ۱۹- (پ: گفتا) ۲۰- (ل: ستمکار) ۲۱- (آ: بزندان) ۲۲- (پ: ل: آ: و: آ: (پ: بد: حور) ۲۳- ل: بیچاره؛ س: بیچاره؛ (و: نکبارة (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = س: ک: س: آ: نیز ق: آ: (پ: ل: آ: (پ: آ: از ۱۴۴۲۷ و ۱۴۴۲۸ را انداخته است ۲۴- ل: دان: دان: (پ: خور: خور: ل: آ: خوان: دان؛ متن = س: ک: س: آ: نیز ق: آ: (پ: ۲۵- (و: بی شرم گردد؛ ق: آ: از آن کژی لورا) ۲۶- س: (نیز ل: آ: ز: ل: آ: ز: پ: خوانش اگر؛ ک: س: آ: نیز ق: آ: (پ: ل: آ: ستمکارمی خوانمش؛ متن = ل: نیز و: آ: (پ: بنداری (۴۴۲۷-۴۴۲۹): و: أما الظالم الذی لایحیاء فی عبته فهو الذی زاغ عن منهج السداد و عرف بالوقاحة فی کسب الفساد، و من اتخذ الکذب حرفته، و التزید دیدنه و عاده ۲۷- (ل: تباهی گیتی) ۲۸- (ب: کردار) ۲۹- (و: و آزار)؛ ق: بر درد و غمخواره؛ (پ: ب: بر درد و آزار)؛ ل: (نیز ق: آ: بی آزاری و درد و آزار (ق: آ: درد بازار)؛ ک: س: آ: نیز ل: آ: (پ: بی آزار و بر درد آزار؛ ل: آ: بی آزرتر درد آزار؛ بی آزار و بی درد و آزار)؛ متن = س: (نیز ل: آ: ۳۰- س: (نیز ل: آ: حور) ۳۱- (پ: ل: آ: حور) ۳۲- ق: بیگانه ۳۳- ق: مرد دانا؛ بنداری (۴۴۳۰-۴۴۳۱): و: أما الذی ینیر کلامه للفساد فهو التمام و المتناق و ذو البطالة الثانی فی ظلم الجهالة ۳۴- (پ: از)

پشیمان شود^۲ زان سَخُن‌ها که گفت،
 به پیش آرد آن^۴ لاف‌های^۵ کَهَن؛
 کس از آفرینش نیابد^۷ گذر،
 یکی زهر یابد^۹ یکی پای‌زهر^{۱۰}
 که بر شاه باد از جهان آفرین^{۱۳}
 دل را دِ او شاد و^{۱۵} جوینده^{۱۶} باد!

به گاهی^۱ که تنها بود در زهفت
 ۴۴۳۵ هم اندر زمان چون گشاید^۳ سَخُن
 خردمند و گر^۶ مردم بی‌هنر
 چنین بود تا بود دوران دهر^۸
 همه^{۱۱} پرسش این^{۱۲} بود و پاسخ همین
 زبان‌ها به فرمانش^{۱۴} گوینده باد!

بسی آفرینِ کیانی بخواند!
 دلِ شهریار از غم آزاد گشت^{۱۸}!
 که هر تزد را داد^{۲۰} تخت و کلاه
 نهادند مهری بروبر ز مشک
 بزرگان^{۲۳} و^{۲۲} بیدار دل بخردان^{۲۵}
 به پیروزی شهریار جوان^{۲۸}

۴۴۴۰ شهنشاه کسری ازو^{۱۷} خیره ماند
 ز گفتار او انجمن شاد گشت^{۱۸}
 نشستند^{۱۹} عهدی به فرمانِ شاه
 چو قرطاس چینی شد^{۲۱} از باد خشک
 به موبد سپرد آن به^{۲۲} پیش ردان
 ۴۴۴۵ ببیوندم^{۲۶} این عهدِ نوشین‌روان^{۲۷}

۱. دل. ق: بکاها؛ متن = یازده دستنویس دیگر (ق: ۲، بود) ۲-۳. (ب: گشایم) ۴-۵. ق (نیز و، ل: آن)؛ ردان (د-آرد آن؟)؛ متن = س. ک. س^۲ (نیز ق ۲-پ. آ. ب) ه. س (نیز ل، ب: داستان: (ل: ۳. لابه‌ای (۴؟))؛ متن = ل. ق. ک. س. ک. س^۲ (نیز ق ۲-پ. آ. ب)؛ بنداری (۴۴۳۵. ۴۴۳۲): و أما الصفة التي تجلب العار فهي العادة التي تورث صاحبها الندامة حتى تقيم عليه القيامة. كالذي يكون كثير الكلام يكيل بين الناس بالجزاف ثم إذا خلا بنفسه تذكر ما بدر منه فيندم عليه وبعض على يديه ثم إذا عاد إلى الندى عاد إلى عادته وخلقه الدني عرس، ق. ک. س^۲ (نیز ق ۲، ل: آ. ب): با؛ (ل: هنر مند با)؛ متن = ل ۷-۶. (آ: نیاید؛ ل: آ: نگیرد) ۸-۹. ل: دور زمان ۹-۱۰. ل: ماند (بی تقطه)؛ (ق: آ: یابد (حرف یکم بی تقطه)) ۱۰-۱۱. س. ک. س^۲ (نیز ق ۲، ل: و، ل: آ. ب): با؛ زهر؛ ل: ازو بی گمان؛ متن = (ل: ک)؛ ق، ب: این بیت را نندارند؛ بنداری (۴۴۳۶. ۴۴۳۷): و كذا الطباع تأتي على الناقل. و لا فرق في ذلك بين الأحمق و العاقل ۱۱-س (نیز ل، آ. ب): همی؛ س: آ. همین ۱۲. (ق: آن) ۱۳-س: بادا هزار آفرین ۱۴-س. س^۲ (نیز ل، ل: آ. ب): زمانه به فرمانش؛ ک: زبانهاش به فرمانش؛ (ق: آ: همیشه جهانبجوی)؛ متن = ل (نیز پ، و، ل: آ) ۱۵- (ل: جو)؛ س: ازو شادو؛ (ق: آ: دل آرای و شادان و؛ پ: دل آرای با کام؛ ل: آ: دل و رای او شاد)؛ متن = ل، ک، س^۲ (نیز ل ۱، آ. ب) ۱۶-س. س^۲ (نیز ل ۳، ل: آ. ب): گوینده (پس او ندارد)؛ (ل: فرخنده)؛ متن = ل، ک. (نیز ق ۲، پ، و)؛ ق این بیت را نندارد؛ بنداری (۴۴۳۸. ۴۴۳۹): ثم قال: و هذه جوابات ما سألت من المسائل. و الله يدبم دولة الشهريار العادل. و لا زالت الألسنة بثنائه منطلقه. و الصدور بولائه منسرحه. و السلام ۱۷-س (نیز ل، ل: آ. ب، ل: آ. ب): بدو؛ ق: درو؛ س: آ: بر؛ متن = ل، ک. (نیز ق ۲، و)؛ بنداری (۴۴۴۰): فلما سمع أنوشروان كلامه قضى العجب من ذكائه و علمه، و أكثر الثناء عليه ۱۸-ل: شد؛ بنداری (۴۴۴۱): و عظم سرور الحاضرين به ۱۹-ل، ق (نیز و، ل: آن): نوشتند؛ متن = س. ک. س^۲ (نیز ق ۲-پ. آ. ب) ۲۰- (ل: جدا؛ ل: آن؛ باد)؛ بنداری (۴۴۴۲): فأمر الملك بأن يكتب له عهد بالسلطنة ۲۱-ل: رومی شد؛ (ق: آ: منشور او گشت)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲-ل: سپردند ۲۳-س، ق، ک، س^۲ (نیز ل-ب): سرافراز؛ متن = ل (نیز ق ۲) ۲۴- (ل: جو) ۲۵-ک. (نیز ق ۲، آ): موبدان؛ بنداری (۴۴۴۳. ۴۴۴۴): فكتب ثم ختم و سلم إلى موبد الموبدان ۲۶-ل (نیز و)؛ ببیوستم؛ (ق: آ: نویسم پس)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۷- (ل: نوشیروان) ۲۸-ل، س. ل^۲ (نیز ل ۳، پ، آ. ب): جهان؛ متن = س. ق. ک. (نیز ق ۲، ل: و، ل: آن)؛ در ل این بیت پس از بیت ۴۴۴۷ آمده است

گفتار اندر عهدنامه‌ی شاه نوشین روان هرمزد را^۱

نهانش^۲ جزاز^۳ رنج^۴ و تیمار نیست!
همان^۵ بگذری زین سرای سبج!
نگر تا که باشد چو^{۱۱} نوشین روان!^{۱۱}
چو روزش سرآمد نبودش درنگ!
خرد گیر و از^{۱۲} بزم و^{۱۵} شادی^{۱۶} بگرد!
روان از در توبه^{۱۷} بر تافتی^{۱۸}!

جهان را نمایش چو کردار نیست
اگر تاج داری اگر^۵ گم^۶ و^۷ رنج
یکی نامه‌ی شهریاران^۹ بخوان
به داد و به رای^{۱۲} و به بزم و به جنگ
۴۴۵۰ تو ای^{۱۳} پیر فرتوت بی توبه مرد
جهان تازه شد چون قدح یافتی

چن^{۲۰} اندرز^{۲۱} نوشین روان^{۲۲} یاد کرد
یکی تو^{۲۳} یی افگند^{۲۴} موبد سخن
نشتند^{۲۷} پس نامه‌یی بر حریر
به^{۳۰} هرمزد ناسالخورده جوان

چه گفت آن سراینده‌ی سالخورده^{۱۹}
سخن‌های هرمزد چون شد^{۲۳} به بن
هم آواز شد^{۲۵} رای زن با^{۲۶} دبیر
۴۴۵۵ دل آرای عهدی ز^{۲۸} نوشین روان^{۲۹}

۱-ل: منشور نوشتن کسری برای هرمز؛ ق: عهدنامه نوشین روان جهت پسرش هرمز؛ آ: در عهدنامه نوشوران جهت هرمز؛ متن =
س، ک، ۲-س (نیز، لی، ب): نمایش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳-ق: پر از؛ پ: بجز) ۴-س، س، ۲ (نیز ق، آ، ل، ل، و، ا، ب): درد؛ ک: داد؛
متن = ل، ق (نیز، پ، ن، آ): در ک، س، آ، ق، این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است ه، س، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ، پ، و، ا، ب): وگر؛
متن = ل (نیز، لی، ل، آ، ن، آ) ع (ن، آ: درد) ۷-ل، ل، آ: جو) ۸-ل (نیز ق، آ): همی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۹-ل (شهریاری)
۱۰-ب: (ب: ز) ۱۱-ل (نوشیروان)؛ پ پس از این بیت افزوده است:

جهان را وفا نیست اندر سرشت
به زودی بخواهد درودا چو کشت

۱۲-ل، ق: رای و به داد؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-ل (آ: تویی) ۱۴-ل، ق، س، ۲ (نیز ل، آ، آ): ز؛ متن = س، ک (نیز ق، آ-وب) ۱۵-ل،
پ، ل، آ، جو) ۱۶-و: تخت شاهی) ۱۷-ق: بر توبه؛ ل: راز توبه تو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸-س: در تافتی؛ س، ک، س، آ، ق،
لی، ل، آ، و، ا، ب: پس از این بیت افزوده‌اند: اگر بخردی سوی توبه گرای + همیشه بود (س: بوی) پاک دین (آ: تن) پاک رای (ق: که باشد
خردمند پاکیزه رای) / پس از پیریت (و: پیری او؛ آ: بتری) روزگاران (س، لی، ا، ب: روزگاری) نماند + نمود و خریف و بهاران نماند /
از آن پس که تن جای گیرد به خاک + نگر تا کجا (ل: کرا) گیرد (ق: آ: باشد) این (آ: آن) جان پاک ۱۹-ل (پاک مرد) ۲۰-ل، ک، س، آ (نیز
ق، آ، ن، آ، ب: چو؛ آ: که)؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۱-ل (ن، آ، آ: ایدرز) ۲۲-ل (نوشیروان) ۲۳-س (نیز، لی، ب): چو آمد؛ متن = ده
دستنویس دیگر ۲۴-ل (ن، آ: بن افگند؛ ق: آ: بی در افگند؛ ل: نویی افگند؛ و: از نو افگند)؛ در ل آلتهای این بیت پس و پیش شده است
۲۵-ل (آ: شه؛ پ: چشد)؛ ق: همو و شه؛ س، آ: هم لوی و شه و؛ (ق، آ، ن، آ: هم آوای شد)؛ متن = ۲۶-ک: موبد و با؛ س: بفرمود
نوشین روان با؛ ل (پ: که او و شه و دادگر با؛ پ: هم او و شه و دادگر)؛ متن = ل (نیز و، آ: نیز ه، ق، آ، ل، آ، پ، ن، آ) ۲۷-ل، ق (نیز و، ن، آ):
نوشند؛ س: نوشتن؛ متن = ک، س، آ (نیز ق، آ، ل، آ، پ، ا، ب) ۲۸-ق: لو عهد؛ پ: عهد بگذ؛ ن، آ: با عهد؛ و: یکی عهدنامه؛ متن = ل، س، ک،
س، آ (نیز ق، آ، ل، آ، ا، ب) ۲۹-ل (نوشیروان) ۳۰-ل: ز

دگر گفت کین پند^۱ پورِ قباد:
 پر از رنج و تیمار و درد^۲ و بلاست!
 ز رنج زمانه دل^۳ آزادتر،
 بیاید شدن زین سپنجی سرای!
 به رخشنده روز و شب دبریاژ^۴،
 که بر هر سری باشد او^۵ افسری،
 دل افروز و^۶ بخشنده^۷ و دادگر،
 خردمند و زیبای افسر بُدی^۸!

سر نامه از دادگر کرد یاد
 بدان ای پسر کین جهان بی وفاست
 هرآنکه^۳ که باشی بدو شادتر
 همه^۵ شادمانی بمانی^۶ به جای
 ۴۴۶۰ چن^۷ اندیشهی رفتن آمد^۸ فراز
 بجستیم^{۱۰} تاجِ کیمی^{۱۱} را سری
 خردمند شش بود ما را پسر
 ترا برگزیدم که^{۱۵} مهتر بُدی^{۱۶}

۱.س.ق.ک.س^۲(نیز لی.ل.ل.ن.آ.۱): بنده؛ (ب: پنده؛ (د): و کز بنده؛ متن = دل (نیز ق.آ.پ)؛ س.ک.س.ق.آ.لی.ل.آ.۳.ب.پس از این بیت افزوده‌اند:

جهان خورد و (ل: خورده؛ ا: چهل بود) هفتاد ساله شد اوی (لی: ا: رو)
 بنابید (ک: بیابید (د): س.س.آ: حرف یکم بی نقطه) ازو بخت دلخواه (ب: بدخواه) روی (لی: ا: رو)
 ک پس از بیت بالا باز هم افزوده است:

نکو بشنو و بر دلت نقش کن
 مگر زنده ماند دلت زین سخن
 ل.ق.ل.ن.ق.آ.پ.و.ن.۲ هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند؛ بنداری (۴۴۵۶-۴۴۵۷): و نسخه العهد: هم کسری آنوشروان ایل و لده
 هرمزده ۲-س.س.آ (نیز ق.آ.لی.ل.آ.۳.ب): درد و تیمار و رنج؛ متن = دل.ق.ک (نیز پ.و.ن.آ)؛ پ پس از این بیت افزوده است:
 ... (؟) کرا پرورد
 بهره‌یزد از کار او پرخرد
 بنداری (۴۴۵۷): اعلم یا بنی أن الدنيا شیعتها الجفاء، وحاصلها التعب والعناء ۳-ق (نیز ب): آنکس ۴-ق (آ: تن؛ ن: آ: به) ه.س.ق.
 س (نیز لی.ل.و.آ.ب): همان؛ متن = دل.ک (نیز ق.آ.پ.و.ن.آ) ه.س: همانند (حرف یکم بی نقطه)؛ ق.س: آ: همانند؛ (لی: پ.و.آ.ب: همانند)؛
 (ل: نباشد)؛ متن = دل.ک (نیز ق.آ.ن.آ)؛ ک پس از این بیت افزوده است:

جهان چون سپارم ترا من به داد
 همان دیگری را بیایدت داد
 بنداری (۴۴۵۸-۴۴۵۹): فمتی ما کنت فیها اکثر سرور و انشراحا، و بها أوفر حیورا و اریاحا فاعلم أن ذلک من حالها مؤذن بالزوال، و
 أنه قد حان لک حین الارتحال ۷-ل.ک (نیز ق.آ.ب): چو؛ متن = س ۸-ق (آ: آید) ۹-ا: (شبان دراز)؛ س.ک.س.ق.آ.لی.ل.و.آ.ب
 پس از این بیت افزوده‌اند:

نگردد (ل: بگردد) به چاره چو (س: آ: چن) آمدت (ق: آ: آیدت؛ و: آمدش) مرگ
 شود خشک اگر (ق: آ: ار) چند تازمست (ق: ل.آ.ا: بارست و) برگ
 ق پیش از بیت بالا باز هم افزوده است:

جهان جهان داشتم چند سال
 به گیتی کسی را ندیده همال
 ل.ق.ل.ن.ق.آ.پ.و.ن.۲ هیچ یک از بیت‌های بالا را ندارند ۱۰-ق (آ: نجستیم؛ آ: بیخشیم) ۱۱-س (نیز لی.آ.ب): مهی؛ (ل: تا کس کسی)؛
 متن = دل.ق.ک.س.آ (نیز ق.آ.پ.و.ن.آ) ۱۲-ل (ن: آن)؛ س (نیز لی): باشدش ۱۳-ل (لی: جرو) ۱۴-ل (ن: رخشنده) ۱۵-ا: (که) ۱۶-ق:
 تونی؛ و به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

ترا برگزیدم که تو مهتری
 به گوهر همی درخور افسری
 بنداری (۴۴۶۳-۴۴۶۰): ثم إنا لما أحسننا بالانتقال من هذه الدار التي دأبها إحالة الأحوال طلبنا لتاج السلطنة منك من هو تاج علی
 مفرق الإقبال اقتداء بوالدنا قباد

که در^۲ پادشاهی مرا کرد یاد^۳،
 ترا کردم اندر جهان شهریار^۴
 که باشد روان مرا^۵ آفرین!
 نباشی جزا^۶ شاد^۷ و به روزگار
 خود ایمن بخشی و از^۸ داد شادا
 بزرگ آنک^۹ او تخم نیکی بکشت^{۱۰}!
 که تیزی^{۱۱} نه خوب آید از شهریار
 بماند همه ساله با آب روی^{۱۲}!
 چو گردی، شود^{۱۳} بخت^{۱۴} را روی زرد!
 خرد با شتاب اندر آید^{۱۵} به خواب!
 به هر نیک و بد پند دانا نبوش^{۱۶}!
 کز آن^{۱۷} بد ترا^{۱۸} بی گمان بد رسد!
 همه پندها^{۱۹} یاد گیر از پدر!

به هشتادبر بود پای^۱ قباد
 کون من رسیدم به هفتاد و چار
 جز آرام^۲ و خوبی نجستم برین^۳
 امیدم چنانست کز^۴ کردگار
 گر ایمن^۵ کنی مردمان^۶ را به داد
 به پادشای نیکی بیایی بهشت
 نگر تا نباشی جزا^۷ از^۸ بردبار^۹
 جهاندار^{۱۰} بیدار^{۱۱} فرهنگجوی^{۱۲}
 به گرد دروغ ایچ گونه مگرد
 دل و مغز را دور دار از شتاب
 به نیکی^{۱۳} گرای و به نیکی بکوش
 ۴۴۷۵ نباید که گردد به گرد تو بد
 همه^{۱۴} پاک پوش^{۱۵} و همه پاک خور

۱-س.ق.ک (نیز ق ۱، ۲): ۱. سال؛ متن = دل، س ۲ (نیز ل ۳، پ، و، ل ۲، ب) ۲-س.س ۲ (نیز ل ۲، ب): بر؛ متن = ۳- (و: تاج از بر تارک ما نهاد)؛
 متن = ل، ق.ک (نیز ق ۲، ب، ل ۲، و) ۴-و این بیت را پس از بیت ۴۴۶۳ آورده است؛ ل این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنداری (۴۴۶۴): فانه
 عهد الینا و سمانا للسلفة لما أناف علی الثمانین ۲-س.س ۲ (نیز ل ۳، آ، ب): یادگار؛ متن = ل، ق.ک (نیز ق ۲، ل، پ، و، ل ۲): بنداری
 (۴۴۶۵): و نحن قد عهدنا الیک حین أنفنا علی السبعین و جعلناک شهریار الارض هل: از بزمن؛ متن = ۶-س.س، ک، س ۲ (نیز پ، ل ۲، آ، ب):
 بدین؛ ق: جویی ندیدم بدین؛ (ل): نجستم جز آرام و خوبی دین؛ متن = (ق ۲، ل، و) ۷-ق (نیز پ، و، ل ۲): پس از مرگ من (و: ما)؛
 متن = ل، س، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ل، آ، ب): بنداری (۴۴۶۶): و لم نطلب بذلک غیر الذکر الجمیل و حسن الأحدوة بعد الموت ۸-پ:
 از) ۹-پ: که باشی همه) ۱۰- (ق ۲، شاه): بنداری (۴۴۶۷): و أرجو من الله تعالی أن تكون منشرح الصدر مسرور القلب مسعود الجذ
 ۱۱-ل (نیز ق ۲): گرامی (ج: گر ایمن؟)؛ (ل): که ایمن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-پ: (دودمان) ۱۳-ل، ق، س ۲ (نیز ل ۲، آ، ب): ز ۱۴- (ل،
 ل ۲، پ، ل ۲، آ، ب): گرامی (ج: گر ایمن؟)؛ (ل): که ایمن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-س، ق (نیز ل، پ، آ، ب): جز تخم نیکی نکشت؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ل، و، ل ۲): بنداری (۴۴۶۸-۴۴۶۹): ثم
 اینک مهما أمنت الناس بسلوکک سبیل العدل أمکنک أن تنام أمانا فی ظلال الدعة و الخفض ۱۶-ل، س، ق، ک، س ۲ (نیز ل، ل ۲، پ، آ، ب):
 بجز؛ (ل): جز در (())؛ متن = (ق ۲، و) ۱۷- (پ: کردگار) ۱۸-ل: تندی ۱۹-ل، ق (نیز ل، و): جهاندار و بیدار؛ متن = س، ک، س ۲ (نیز
 ق ۲، ل ۲، پ، ل ۲، آ، ب) ۲۰- (و، آ، جو-رو): بنداری (۴۴۷۰، ۴۴۷۱): ثم لا تکن إلا حلیما فإن الحدة أقیح أخلاق الملوک ۲۱-س، ق، س ۲
 (نیز ل، پ، آ، ب): بود؛ (ل): شوی؛ و: ز کزای بود؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲، ل، آ، ب) ۲۲-ل، س، ل، س ۲ (نیز و، ل ۲): سخت (حرف یکم بی نقطه)؛ ق:
 مرد؛ (ل): تخت؛ متن = ق، ک (نیز ق ۲، ل، پ، آ، ب): بنداری (۴۴۷۲): و لا تحم حول الکذب فإنه یغیر وجه السعادة ۲۳-ل: راشتبات اندر
 آرد؛ بنداری (۴۴۷۳): و انف العجلة من قلبک و دماغک. فإن العقل یغیب عندها ۲۴-ک (نیز ل، پ، آ، ب): نیکان؛ متن = ده دستنویس دیگر
 ۲۵- (ل): بنوش؛ بنداری (۴۴۷۴): و کن مانلا إلى الخیر حریصا علیه. و أرق سمعک مواظف العلماء فی حالتی السراء و الضراء ۲۶-پ:
 که از؛ پ: بکزین) ۲۷- (ق ۲، و: به تو)؛ در س این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ بنداری (۴۴۷۵): و لا تقارب الشر فتقع فیه
 ۲۸- (ل): همان) ۲۹-ل، ق (نیز ل ۲، آ، ب): بنوش؛ ک، س ۲ (نیز و، آ، ب): بنوش (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = س (نیز ق ۲، ل، پ، ل ۲، آ، ب): ۳۰- (ل): پندها؛
 پ این بیت را ندارد؛ بنداری (۴۴۷۶): و لا تلبس و لا تأکل غیر الحلال

ز دیبای زربفت پرمایه^۱ پنج
 ببوشید بر ما به رسم کیان
 بسازید هم زین^۵ نشان تخت^۶ عاج^۶
 همان^۸ هرج^۹ زین به پیش^{۱۰} اندرست^{۱۱}
 ۴۵۰۵ گلاب و می^{۱۵} و زعفران جام^{۱۶} هشت^{۱۷}
 نهاده به^{۲۰} دست^{۲۱} چپ و دست^{۲۱} راست
 ز خون^{۲۳} کرد^{۲۴} باید تهیگاه خشک
 و زآنپس^{۲۶} برآرید درگاه را
 چو زین گونه بُد^{۲۷} کار آن بارگاه
 ۴۵۱۰ ز فرزند و از^{۲۹} دوده^{۳۰} ارجمند

بیارید ناکار دیده^۲ ز گنج^۳
 بر آیین پاکان ساسانیان^۴
 بیاویخته از بر عاج تاج^۷
 اگر طاس و^{۱۲} جامست، اگر^{۱۳} مجمرست^{۱۴}
 ز مشک و ز کافور و^{۱۸} عنبر دو تشت^{۱۹}،
 ز فرمان فزونی نباید^{۲۲}، نه کاست؛
 بدو^{۲۵} اندر افکنده کافور و مشک؛
 نباید که بیند کسی شاه را
 نباید بر ما کسی^{۲۸} نیز راه
 کسی کش^{۳۱} ز مرگ من آید گزند،

۱-س، ق، ک، م، س (نیز ق ۲-ب)؛ ز هر (س، ل، ی، ب، ه، ه، پ؛ همان) جامهٔ پاک (و؛ پاک و) زربفت؛ متن = ل ۲-آ: باکار دیده) ۳-ک، م، س؛
 رنج (پساوند ندارد)؛ (ل، ی؛ بزگنج (())؛ متن = ده دستنویس دیگر ۴-س (نیز و)؛ ما نامیان؛ (ل ۳-آ: ما تا میان؛ ل (نیز ب)؛ نیکان ما در
 (به؛ تا) میان؛ ق؛ ساکان ما تا کیان (دو حرف نخست و اژهٔ نخست بی نقطه؛ پساوند ندارد)؛ (ق ۲-ز: پایین تاسر ز سر تا میان؛ ل؛ میندید
 هرگز بدی را میان)؛ متن = س، ک، (نیز ل، ی، ب) هس، ک، م، س (نیز ق ۲-آ، ل، ی، ن، آ، ب)؛ ازین هم؛ متن = ل، ق (نیز ل ۲-ب، و) عمل: دو تخت
 ۷-ل: تاج بر نیکبخت؛ س: بیاویز تاج از بر تخت عاج (پساوند ندارد)؛ ق: بر آویخته از بر عاج تاج؛ ک، م، س (نیز ق ۲-ل، ی، ل ۲-ب، آ، ب)؛
 بیاویز نیز (س ۱-آ: تو؛ ل؛ زود؛ ل ۲-پس؛ ب؛ بد؛ یو (()) از بر (ق ۲-آ: بالای آن) عاج تاج؛ (ل؛ بیاویزی اندر بر عاج تاج)؛ متن = (و) ۸-ل (نیز
 پ، و)؛ همه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹-س، س (نیز ل، ی، آ، ب)؛ چرخ (د-هرج ۹)؛ ق، ک، (نیز ق ۲-ل، ی، ن، آ، ب)؛ هر چه؛ متن = ل ۱۰-ل
 زین بیشتر؛ ق: زربینه پیش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۱-ل: ایدرست؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در س، س ۲ حرف دوم
 بی نقطه) ۱۲-ل، س (نیز آ، ب)؛ <و> ۱۳-ل (ن ۲-آ: وگر؛ و: تاجست اگر) ۱۴-ل: گوهرست ۱۵-ک: آور؛ (و: خوش) ۱۶-س (نیز ل، ی، ب)؛
 بوی (در س حرف یکم بی نقطه)؛ (ل، ن؛ جامه)؛ متن = ل، ق، ک، م، س (نیز ق ۲-ل، ی، و، آ، ب، و، آ) ۱۷-ق، ک، م، س (نیز ق ۲-ل، ی، ن، آ، ب)؛ بیست
 (دهشت؟)؛ (ل، ی؛ ب؛ نیست (دهشت))؛ متن = ل ۱۸-س؛ آ: حوی؛ (و: وز) ۱۹-س، ق، ک، م، س (نیز ق ۲-ب)؛ دویست؛ متن = ل ۲۰-ل
 (نیز ق ۲)؛ ز ۲۱-ق: سوی؛ (آ: شست (حرف یکم بی نقطه)) ۲۲-ل: بیاید؛ (و: نیاید (حرف چهارم بی نقطه)؛ آ: نیاید) ۲۳-س (نیز ل، ی، ب)؛
 همی ۲۴-ل (ن؛ کرده) ۲۵-ک (نیز ل، ن؛ آ)؛ بدوی؛ ق: این بیت را ندارد؛ بندهای (۴۵۰۷، ۴۵۰۱)؛ و: أدخلوا أحوالنا من الدم و احوالنا
 بالمسک و العبیر ۲۶-ل (نیز ل، ن؛ آ)؛ از آپس ۲۷-س: که جز کون بود؛ ک (نیز ق ۲-ل، ی، و، ل، ن؛ آ)؛ دگرگون بود؛ متن = ۲۸-س، ک (نیز ق ۲،
 ل ۲-ب، و، ل، ن؛ آ)؛ کسی نزد ما؛ متن = ل، س، ق، ل، ی، آ، ب؛ این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، س، ک، م، س، ق، ل، ی، و، ل، ن؛ آمده است؛ بندهای
 (۴۵۰۹، ۴۵۰۸)؛ ثم ضعنونی فیه علی السریر بالآلات الشاهنشاهیة، و المفارش الملوکیة. و اذا فرغتم من ذلک فسدوا علی الباب، و
 اعتباروا یا اولی الألیاب ۲۹-ل، ق، س (نیز ق ۲-ل، ی، ن، آ، ب)؛ ز؛ متن = س، ک (نیز ل، ی، و) ۳۰-ل، و، ل، ی، ن، آ، ب)؛ دوده (و) ۳۱-ل (و: <کش>)؛ س،
 س، ل، ی، ل، و، آ، ب؛ پس از این بیت و ک پس از بیت ۴۵۱۲ افزوده اند:

به دینار دلشان همه شاد (ق ۲: خوبی روان مرایاد) کن (ک: کرد)

روانشان از (ق ۲، ل، ی، و، آ: ز) اندیشه آزاد کن (ک: کرد)

در ق ۲ آلت‌های بیت بالا پس و پیش شده است؛ ک پس از بیت بالا باز هم افزوده است:

وزان پس چنین گفت با موبدان که «ای» پره‌رن نیک دل بخردان

بیاساید^۱ از بزم و شادی دو ماه
سزد گر^۲ هر آن کو بود پارسا^۳
ز فرمان هرمزد بر^۴ مگذرید
فراوان بر آن^۵ نامه^۶ هر کس گریست^۷!
۴۵۱۵ برقت و بماند^۸ این سخن^۹ یادگار
چو با وی^{۱۰} جفا کرد گردان سپهر
کنون تاج و اورنگ^{۱۱} هرمزدشاه

که این باشد آیین پس از مرگ شاه
بگیرید بدین^{۱۲} نامور پادشا!
دم خویش بی رای^{۱۳} او مشمرید!
پس از عهد یک سال کسری^{۱۴} بزیست^{۱۵}
تو این^{۱۶} یادگارش به زنهار^{۱۷} دارا
نباید که جویی از او^{۱۸} داد و مهرا
بیارایم و پر نشانم^{۱۹} به گاه

۱-س، س، ۲ (نیز لی، ل، ۳، ب): بیاسای؛ ق: بیاید پس؛ (ن: ۲: بر آساید)؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۲، ب، و)؛ بنداری (۴۵۱۰-۴۵۱۱)؛ و من عز علیه
فقدی من أقاری و أولادی فلا یقرین الشراب شهرین. فإنه الرسم فی عزاء الملوک ۲-س، ۲: بر؛ (ق: ۲: ار) ۳-ل: پادشا (پساوند ندارد)
۴-س (نیز ق، ۲، پ، و، ل، ۲، ا): برین؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ۲، ب): ق، لی این بیت را ندارد؛ بنداری (۴۵۱۲)؛ و جدیر بذوی العقول أن بیکوا
من هذا المكتوب ۵- (لی، ب: من) عس، ۲: رام؛ بنداری (۴۵۱۳)؛ ثم اینی أوصیکم ألا تخالفوا أمر هرمزد، و لا تخلعوا ربقه طاعته، و لا
تقتضوا نفسا فی غیر خدمته ۷- (لی: بدان) ۸-ق: عهد ۹- (ا: گرفت) ۱۰-ل (نیز و): دیگر؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنداری
(۴۵۱۴)؛ قال: و لما کتب هذا العهد فض الحاضرین عقد اللوموع و أوفدوا نار الحزن بین الضلوع و هبها أن یرد الجزع أمرا مقدورا،
أو تمحو اللوموع ما کان فی الکتاب مسطورا. و عاش أئوشروان بعد هذا العهد سنة ۱۱- (ن: ۲: او و ماند) ۱۲-ل: جهان ۱۳- (لی: ای)
۱۴- (ق: ۲: از یادگار وی این یاد)؛ بنداری (۴۵۱۵)؛ ثم مضی لیبیله حمید السیر، مرضی الأثر، مشکور الورد و الصدر ۱۵- (و، ل، ن: ۲: او)؛
س، ۲: ناگه ۱۶-ک، س، ۲ (نیز ل، ۲، ب، ا): تو زو؛ متن = س، ق (نیز ق، ۲، لی، پ، و، ل، ۲)؛ ل این بیت را ندارد؛ این بیت در دوازده دستنویس دیگر
آمده است؛ س، ک، س، ۲، لی، ل، ۳، و، ا، ب پس از این بیت افزوده اند:

برفت از جهان (ک، و: آنچنان) نامور شهریار
به ما نیکویی (ا: نیکوی) ماند (و: یاد) ازو (ا: زو) یادگار
در و بیت بالا با بیت ۴۵۱۶ پس و پیش شده است؛ ل، ق، ل، ۲، ن، ق، ۲، پ، ن، ۲ بیت بالا را ندارند ۱۷-ل: زین سپس تاج ۱۸- (ق: ۲: از گفته
نیک خواه)

هرمزدِ نوشین روان

پادشاهی هرمزد دوازده سال بود

بختدید^۳ تَمُوز با سرخ^۴ سب
 که آن^۵ دسته‌ی گل به^۶ وقت بهار
 همی باد^{۱۱} شرم آمد^{۱۲} از رنگ اوی^{۱۳}،
 چه کردی^{۱۷}؟ که بودت خریدارِ آن^{۱۸}؟
 ۵ عقیق و زَبَرَجَد که دادت^{۲۰} به هم؟
 همانا که گل را بها خواستی
 همی رنگِ شرم^{۲۵} آید^{۲۶} از گردنت
 همی کرد با^۵ بار و برگش^۶ عقیب^۷؛
 به مستی همی داشتی در کنار^۸،
 همی یاد یار^{۱۲} آمد^{۱۵} از چنگ^{۱۶} اوی^{۱۳}،
 کجا یافتی تیزبازار^{۱۹} آن^{۱۸}؟
 ز بارِ گران^{۲۱} بارِ گوهر^{۲۲} به خم!
 بدان رنگِ رخ^{۲۳} را بیاراستی^{۲۴}!
 همی^{۲۷} مشک بوید ز پیراهنت!

۱-س: هرمز پسر کسری؛ کد: هرمز؛ س: ۲. هرمزد نوشروان؛ متن = ل، ق، ۲. ک: یازده؛ متن = ل، س، ق، س، ۲؛ ل: ۲ سرنویس ندارد؛ بنفاری:
 ذکر نوبه هرمزد بن کسری انوشروان. و کانت مده ملکه انتی عشره سته و خمسة أشهر ۳- (ب: بختدید)؛ متن = ۴- (ق: ۲: نارنج با)؛
 ق: بختدید تموز از بر شاخ؛ (ل: ۱)؛ به خنده نمود اندرو سرخ (ل)؛ متن = ل، س، ک، س، ۲ (نیز ل: ۱-و، ۱) ۵-ق: بجوید ازین (حرف یکم واژه
 نخست بی نقطه) عمل، ق (نیز ق: ۲، و)، نار و (و: جو) نرگس؛ س: ۲ (نیز ل: ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳۶۷، ۱۳۶۸، ۱۳۶۹، ۱۳۷۰، ۱۳۷۱، ۱۳۷۲، ۱۳۷

مگر جامه^۱ از مشتری^۲ بستدی
زَبْرَجْدَتِ برگست^۵ و چرمت^۶ بنفش
به پیرایه‌ی سرخ و سبز^۷ و سپید^۸
به لؤلؤبر از خون^۳ نَقَطَ^۴ برزدی!
سرت برتر از کاویانی درفش
مرا کردی^۹ از برگِ گل^{۱۰} ناامید

نگارا، بهارا، کجا رفته‌ای
همی مهرگان بوید از باد تو^{۱۱}
چو رنگت شود سبز^{۱۳} بستایمت
که^{۱۵} امروز تیزست بازارِ من
که آرایش باغ بنهفته‌ای؟
به جام میی تو کنم^{۱۲} یاد تو^{۱۱}!
چو دهبیم هرمز^{۱۴} بیارایمت!
نیینی^{۱۶} پس از مرگ آنا^{۱۷} من!

آغاز داستان^{۱۸}

۱۵ یکی پیر بُد مرزبان هری^{۱۹}
جهان‌دیده‌یی^{۲۰} نام او بود ماخ^{۲۱}
پرسیدمش تا چه داری به یاد
چنین گفت پیر خراسان^{۲۲} که شاه
پسندیده و دیده از هر دری،
سَخْنِ دان و بافز و با بال^{۲۳} و شاخ^{۲۴}
ز هرمز که بنشست^{۲۴} بر تختِ داد^{۲۵}؟
چو بنشست بر نامورپیشگاه،

۱- (ق ۲، و: خامه) ۲- (لی: مهتری) ۳- س، س، س (نیز ل ۲، ا، ب): بر آن رخ؛ (لی: بدان خط)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق ۴، و، ل، ن ۲) - ل (نیز
ا): نَقَطَ (حرف یکم بی نقطه)؛ (ق: رقم: ان: نقطه) ۴- (ق ۲، ل، ا، ب: برکشت)؛ ل: زبرجد بررکست (؟) (حرف پنجم بی نقطه)؛
س (نیز لی): زبرجد برت کست (لی: کشت)؛ ق: زبرجد رخت گشت؛ ا: زبرجد که ترکشت؛ متن = ک، س (نیز ه، و): حرف: خطت؛
س ا: جستم؛ (لی: سهبت (؟))؛ ل: آ: خیمت؛ ق: و: بارت (در ق ۲ حرف یکم بی نقطه)؛ ن: آ: مویت؛ ا: جن و؛ (ل: ب: خوانانا نیست)؛ متن =
ل، س، ک (نیز ب): در ق ۲ این بیت پس از بیت ۴ آمده است ۷- (لی، ل، ن: آ: زرد؛ ل: زرد و سرخ؛ س: رخ بعی؛ ق: آ: سبز و شاخ؛ ب: ب:
سبز و سرخ)؛ متن = ق، ک، س (نیز ل ۲، و، ا) ۸- (ل، ا، ب، ن: آ: سفید) ۹- ن: کرد چی > ۱۰- (ق: آ: مرگ خود) ۱۱- (ل: آ: نو؛ ا: یاد او - یاد
او (ل ۱۲))؛ ل: ن: می نو خورم؛ س (نیز ل ۲، و): می نو کنم؛ (ق: آ: می اندر کنم؛ ا: اندرون میکند)؛ س: یک جام می کنم (وزن درست نیست)؛
ک: جامی زمی نو کنم؛ ق: جامی می نو خورم؛ (لی، ل، ن: آ: ب: یک جام می نو کنم؛ پ: هم از جام می نو کنم)؛ متن تصحیح قیاسی است
(س، س، ل، ا، و) ۱۳- س، ق، ک، س (نیز لی، ل، ا، ب، ن: آ: ب: زرد؛ متن = ل (نیز ق ۴، و) ۱۴- س (نیز ل ۲): هرمز ۱۵- س، ک، س (نیز
ق ۲، ب، ن: آ: ب): گر؛ متن = ل، ق (نیز و) ۱۶- ک (نیز ق ۲، ا، ب): بییی؛ ق: بگیگی (بی نیینی؟)؛ متن = ل، س، س (نیز لی، ل، ا، و، ب) ۱۷- (ا:
آزار) ۱۸- ق: ... نوشین روان؛ متن = ل، س، ک، س (نیز ل ۲، ا، ب: آ: در هری) ۱۹- (ق: آ: در هری) ۲۰- ق: جهان‌دیده و ۲۱- (ل: آ: تاج) ۲۲- (ب:
برگ)؛ ق (نیز ل ۲): برگ و با بیخ؛ ک: برگ و با برز؛ (ق: آ: برگ و با مرد (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ آ: برگ و با ریک؛ و: بیدار و با
برگ؛ س: آ: سخن گوی و بادانش و برگ؛ متن = ۲۳- س (نیز لی، ب): گذشته برو (لی: بدو) ساهای فراخ؛ متن = ل؛ ن: آ: این بیت را ندارد؛
بنداری (۱۶-۱۵)؛ قال صاحب الكتاب رحمه الله: كان بهرة مرزبان كبير القدر طاعن في السن عارف بأخبار الملوك السالفة بسمي
ماخاً ۲۴- س، س، س (نیز لی، ل، ا، ب): چو هرمز بنشست؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق ۴، و، ل، ن ۲) ۲۵- (ن: آ: عاج (پسلوند ندارد)؛ بنداری
(۱۷)؛ فاجتمع به ذات یوم و سألته عما حفظه من حال هرمز لما جلس على تخت السلطنة ۲۶- س، س (نیز لی، ل، ا، ب): بور
خراسان؛ ق: گفتمان بور ماخان (؟)؛ متن = ل، ک (نیز ق ۴، و، ل، ن ۲)

ز چیزی که دلشان^۱ هراسان بود^۲
 ۳۵ هر آنکس که هست از شما نیک‌بخت
 میان بزرگان^۷ درخشش مراست
 شما مهربانی به^{۱۱} افزون کنید
 هر آنکس که پرهیز کرد از دو^{۱۲} کار
 به خشودی کردگار^{۱۳} جهان
 ۴۰ دگر^{۱۵} آنک^{۱۶} مغزش بود پرخورد
 چو نیکی فزاید^{۲۰} به روی کسان
 میامیز با مردم کز گوی^{۲۳}
 و گز^{۲۵} شهریار^{۲۶} بود دادگر
 گر ایدونک^{۲۸} گویی^{۲۹} ندانی^{۳۰} همی
 ۴۵ چو بخشایش از دل کند شهریار
 هر آنکس که تهدید^{۳۳} ما داشت^{۳۵} خوار
 چو شاه از تو خوشنود شد راستی^{۳۸} ست

مرا داد از آن دادن^۳ آسان بود^۲
 همه شاد باشید^۵ ازین^۶ تاج و تخت!
 چو^۸ بخشایش^۹ و داد و بخشش^{۱۰} مراست
 ز دل کینه و آز بیرون کنید!
 نیند دو چشمش بد روزگار:
 بکشید^{۱۴} یکسر کهان و مهان،
 سوی^{۱۷} ناسپاسی^{۱۸} دلش ننگرد^{۱۹}
 بود مزد آن سوی او^{۲۱} نارسان^{۲۲}!
 که او^{۲۴} را نباشد سخن جز به روی^{۳۳}!
 تو بر وی گمانی به سستی میرا!
 سخن‌های شاهان^{۳۱} چه خوانی^{۳۲} همی!
 تو اندر زمین تخم کزوی مکار^{۳۳}!
 بشوید دل از خوبی^{۳۶} روزگار^{۳۷}!
 و زو^{۳۹} سر بیچی در^{۴۰} کاستی^{۳۸} ست!

۱-ک: دلشان؛ (ل: آ، دانا؛ ق: دل مردم بد)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲- (و: شود) ۳- داد؛ ق: از دادن؛ (ب: به، و: ان: آ: حازبان دادن)؛ ل: دادن داد؛ متن = ک، س، آ (نیز ق: آ، ل، آ، ب) ۴- (بی: شود) ۵- ک: باشند عمل: زین؛ ق: از؛ ک: (نیز بی: آ: ازان؛ ق: آ: بر)؛ متن = س، م، آ (نیز ل: ب) ۶- (و: که) ۷- (ب: تخت اندرون خود) ۸- (و: که) ۹- م: آرایش ۱۰- (ق: داد پوشش) ۱۱- ق: بر؛ در: م، بی: لت‌های این بیت پس و پیش شده‌اند ۱۲- (بی: او؛ ب: دارد ز) ۱۳- (ن: آ: شهریار) ۱۴- (ب: بکشند)؛ ق: این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۵- س: آ: دل ۱۶- (ل: آ، ب، بی: آ: آنکه) ۱۷- م، س، آ (نیز بی: ل، آ، ب)؛ شده: متن = ل- ل- آ (نیز ق: آ، ب، و: ان: آ) ۱۸- م: ناسپاسی (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: آ: ناسپاسان ۱۹- م: (نیز بی: ب: ننگرد؛ س: آ: ننگرد (ل: آ: ننگرد (بی نقطه)) ۲۰- م، س، آ (نیز ق: آ، بی: ل، و: ان: آ، ب: فزانی؛ متن = ل، ق، ک، ل: آ (نیز بی: در ل حرف دوم بی نقطه) ۲۱- م، ک، س، آ (نیز بی: ل، و: ان: آ، ب: تو؛ (ب: زوی)؛ ل: من سوی او؛ ق: ل: آ: رسوی او؛ (آ: آنکس سوی)؛ متن = (ق: آ) ۲۲- ل، م، (نیز و: نارسان (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: نارسان؛ (ب: پاسبان)؛ متن = ک، ل، آ، س، آ (نیز ق: آ، ب، بی: ان: آ) ۲۳- (آ: گو: رو)؛ س: (نیز بی: گوی: چرب گوی (پساوند ندارد)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۴- (ن: آ: آن) ۲۵- ق: ل: آ (نیز و: اگر ۲۶- ک: ب: شهریار ۲۷- (آ: وحی ب) ۲۸- م: (نیز بی: و: رایدونک؛ (بی: و: رایدونک؛ ل: آ: گرایدونک) ۲۹- م، ل: آ (نیز بی: ل، آ، ب: کزوی؛ س: آ: گوی؛ متن = ل، ق، ک: (نیز ق: آ، ب، و: ان: آ) ۳۰- ک، س، آ (نیز ق: آ، ب، و: ان: آ)؛ نداند؛ (بی: نگوی؛ ل: آ: بداند)؛ متن = ل، ق، ل: آ (نیز بی: (و: ایسان) ۳۱- (و: ایسان) ۳۲- م: نخوانی؛ ک: (نیز بی: و: نخواند؛ ق: آ، ب: بخواند؛ بی: تجوید؛ ل: آ: بداند)؛ متن = ل، ق، ل: آ ۳۳- ل: آ (نیز بی: ب: نیکی بکار؛ س: آ (نیز ل: نیکی مکار؛ متن = ل- ل- آ (نیز ق: آ، ل، آ، ب) ۳۴- ق: فرمان؛ (ق: آ: او؛ پند)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ که تهدید = زلیغن؟ (م: سوم ۲۷۸/۲۷۴) ۳۵- ل: کرد؛ (بی: دلش (ل: آ: پاداش (ل: آ: خون او) ۳۶- م، س، آ (نیز بی: ل، آ، ب)؛ شهریار؛ متن = ل، ق، ل: آ (نیز ق: آ، ب، و: ان: آ)؛ ک: این بیت را ندارد ۳۸- ل: آ (نیز ق: آ: راستست - کاستست؛ متن = ل، م، س، آ (نیز بی: و) ۳۹- ل: آ: کزو؛ (ق: آ: زو؛ ب: وگر) ۴۰- م: (نیز و: سر؛ در و این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ م، آ، بی: ل، آ، ب: این بیت و ق این بیت و بیت سپین را ندارند

بجوید^۲ که^۳ شد گرم^۴ پیوند تو
 مکن شادمان دل^۷ به بیداد^۸ گنج^۹
 رسیدی به جایی که^{۱۰} بشتافتی،
 همه^{۱۱} گرد کرده^{۱۲} به دشمن دهی!
 نخواهم^{۱۳} که اندیشه زو بگسلم!
 که چندان^{۱۴} مرا بردهد روزگار،
 نیارم^{۱۸} دلی پارسا را^{۱۹} به رنج!
 سرش گردد از گنج^{۲۱} دینار گش^{۲۰}،
 نخواهم^{۲۳} که جوید کسی مهتری^{۲۲}!
 سخن گفتن فاش و هم راز^{۲۷} ما
 خم چرخ گردان زمین^{۳۰} شما^{۲۹}

درشتیش نرمیست^۱ در پند تو
 ز نیکی^۵ مهرهیز هرگز به رنج^۶
 ۵۰ چن^۹ اندر جهان کام دل یافتی،
 چو دیهیم هفتاد بر سر نهی
 به هر کار درویش دارد دلم
 همی خواهم از پاک پروردگار
 که^{۱۵} درویش را شاد^{۱۶} دارم به^{۱۷} گنج
 ۵۵ هر آنکس که شد در جهان شاهنش^{۲۰}
 سرش را بیچم^{۲۲} ز گندآوری
 همینست^{۲۵} فرجام و آغاز^{۲۶} ما
 درود جهان آفرین بر^{۲۸} شما^{۲۹}

پراندیشه گشتند از آن^{۳۱} تن به تن

چو بشنید گفتار او انجمن

۱-ل: نرمست؛ س: درشتیت نرمست؛ ک (نیز ب): درشتیت و (ب: جوید) نرمست؛ س: درشتت نرمست؛ (ق: درشتی و نرمست؛ ل: درشتیت نرمست؛ ل: ۳-ن: درشتیش نرمست؛ متن = (پ، و) ۲-س، ک، س: (نیز ل، ن، ۲-ب): نجوید؛ متن = ل (نیز ق: ۲-ل، ۲-پ، و؛ ا؛ در: ل، ق: ۲ حرف یکم بی نقطه) ۳-س، ک، س: ۲ (نیز ق: ۲-ب): چو؛ متن = ل ۴-ل: نرم؛ ل: ۲ این بیت را ندارد (ه-ل): ننگی؛ ب: گیتی) ۵-س (نیز ل، ب): گنج-رنج؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۶-ق: شادمانه؛ (ق: شاد دل را)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۸-ک (نیز پ، و، ا): بیداد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹-ل-ل: (نیز ق: ۲-ب): چو؛ متن = س ۱۰-۲ (ا: و)؛ در: ق، ل ۱۱-ل: این بیت با بیت سهین پس و پیش شده است ۱۱-ل: همی ۱۲-ل: کرده خود؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-س: ۲ (نیز و، ب): نخواهد؛ ل: این بیت را ندارد؛ بنداری (۵۲-۲۰)؛ و خطب خطبة بلیغة و عد فیها قوما و أوعد آخرین، و قوی بها قلوب المعقین، و أوعد فرائض المکثرین ۱۴-ل: (ن: چندین)؛ ق: ۲ پس از این بیت افزوده است:

همه شادی و دلغروزی دهم که درویش را پاک روزی دهم

۱۵-ق: (چو) ۱۶-ق: (یاد) ۱۷-ق: (نیز ل: ۲) ۱۸-ق: (ندارم) ۱۹-س (نیز ل، ب): پارسایان؛ بنداری (۵۲-۵۳): فقال فی آخر کلامه: *إني أسأل الله تعالى أن يسنن في أجلى حتى أسر قلوب جميع من في المملكة من أهل الفاقة والمسكنة، متجنباً عما يوغر صدور أهل التقى والعفة* ۲۰-ل: (ب: س-س (حرف یکم بی نقطه)؛ پ: وش-کش) ۲۱-ل: رنج؛ (ا: گنج و) ۲۲-ل: (ب: نیچم) ۲۳-ل: نباید؛ (ب: نخواهد) ۲۴-ل: (داوری) ۲۵-ل: چنیتست؛ س: همانست؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۶-ل: انجام و آغاز؛ ق: س: آغاز و فرجام (س: پساوند ندارد)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-ل: (ن: آواز؛ ب: آغاز پساوند ندارد)؛ ق: از عدل و ز نام؛ (ق: هوش و هم راز)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۸-ق: (چنین باد تا باد دین) ۲۹-ل: شماست ۳۰-ل: (نیز ل: ۲) زمین بر؛ س، س: ۲ (نیز ل، ن، ۲-ب): بادا زمین؛ (پ: بادا زمین بر)؛ ق: فلک چون زمین زیر و برتر؛ متن = ل (نیز ق: ۲، و)؛ ک: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

درد درود جهان آفرین کردگار به یاران ما بر هزاران هزار

بنداری (۵۸-۵۵): و کل من کان فی الدنيا یتشبّه بالملوک عن رأس الاغترار بکثرة اللذائخ و اکتناز الکتوز أخرجت النخوة من دماغه. و لا أترك أحداً یطلب التفوق فی المملكة ۳۱-ل: زان؛ س (نیز ل، ل، و، ا): ازو؛ (ق: زو)؛ متن = ق-س: ۲ (نیز پ، ن، ۲-ب)

۶۰ سر گنج داران^۱ پر از بیم گشت^۲
خردمند و^۳ درویش از آن^۴ هرک^۵ بود

ستمگاره را^۳ دل به دو نیم گشت^۲
به دلش اندرون شادمانی^۷ فرود

پُختین بود تا شد بزرگیش راست
برآشفتم و خوی بد آورد پیش
هر آنکس که نزد پذیرش^{۱۱} اوجمند
۶۵ یکایک تبه کردشان بی گناه!
سه مرد از دبیران^{۱۷} نوشین روان^{۱۸}
چن^{۲۰} ایزدگشسب^{۲۱} و دگر برزمهر^{۲۲}
سدیگر که^{۲۳} ماه آذرش^{۲۵} بود نام
بر تخت نوشین روان^{۲۷} این^{۲۸} سه پیر

بر آن چیز پیر پادشا شد که خواست^۸،
به یک سو شد از راه و^۹ آیین و کیش^{۱۰}!
بدی شاد و^{۱۲} ایمن ز بیم^{۱۳} گزند،
بدین^{۱۴} گونه بد^{۱۵} رای^{۱۶} و آیین شاه
یکی پیر و دانا^{۱۹} و دیگر جوان،
دبیری^{۲۳} خردمند با فز و چهر،
خردمند و^{۲۶} روشن دل و شادکام!
چو دستور بودند و^{۲۹} همچون^{۳۰} وزیر!

۱- (ق: ۱؛ بخردان زو) ۲- س. ۲ (نیز لی، ل، ۳، ا، ب): شد؛ (و: کرد)؛ متن = ل، ق، ک، ل (نیز ق: ۲، ب، ن ۲) ۳- (ن: ۲؛ حراج): بنداری (۶۰، ۵۹): ثم قام و انقض المجلس. فانكرت قلوب ارباب الكنوز و خلصوا نجيا يتفاوضون فيما سمعوا من الملك في ذلك المجلس ۴- (لی، ل، ۳، پ، ب: جوع) هـ: زان؛ ق (نیز و): راه (ق: روشن روان)؛ متن = س، ک، س ۲ (نیز لی، ل، ۳، پ، ن ۲، ا، ب) عس-س ۲ (نیز ق: ۲-ب): هرکه؛ متن = ل، ۷، ق، س، ۲ (نیز لی، ل، ۳، و، ا، ب): روشنائی؛ متن = ل، ک، ل (نیز ق: ۲، ب، ن ۲)؛ ک در اینجا سرنویس دارد: گردانید هرمز آئین خویش را ۸- ک: پادشاهی که خواست؛ (ل: کز پادشاهی بخواست؛ ل: هران چیز در پادشاهی که خواست؛ متن = ده دستویس دیگر؛ بنداری (۶۲، ۶۱): و قوت ظهور المتوسطين و المغضين. فبقی باسطا لظلال العدل علی الرعية و مداريا باللطف و المرحمة الی أن استتبت أموره، و انتظمت أحواله، و نفذت أوامره و أحکامه ۹- جوع ۱۰- ک، ل، ۲، س ۲ (نیز لی، و، ن ۲): خوش؛ متن = ل، س، ق (نیز ق: ۲، و، ب): بنداری (۶۳): فتغیر و اهتاج و قلب ظهر المجن، و أظهر سوء الخلق، و ترک ماکان علیه من الرسم و الأیین ۱۱- (ق: ۲؛ پدر شسب)؛ س، ل، ۲، س ۲ (نیز لی، ل، ۳، ا، ب): بد بر درش؛ متن = ل، ق، ک (نیز ب، و، ن ۲) ۱۲- (ق: ۲؛ جوع) ۱۳- (ل: ۳؛ بهر) ۱۴- ل، ۲، س ۲ (نیز ل: ۳-ن ۲)؛ برین؛ متن = ل، ک (نیز ق: ۲، ا، ب) ۱۵- ل، ۲ (نیز ق: ۲)؛ شد؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۶- ق، ل، ۲، س ۲ (نیز ل: ۳، و، ب): راه؛ متن = ل، س، ک (نیز ق: ۲، ا، ب، ن ۲، ا، ب): بنداری (۶۵، ۶۴): و تجرد لكل من كان مقربا عند أیبه من أرباب السیف و القلم نفل عروشههم، و آباد خضراهم، و رصدهم بالفرائض، و أقصدهم بالفواقر من غیر جرم استوجبا به مفض العقاب، و لا بادرة استحقوا بها الذع العتاب فضلا عن ضرب الرقاب ۱۷- ق: دلیران ۱۸- (لی: نوشیروان) ۱۹- (ق: برتا)؛ ق: پیر سر بود؛ (ل: ۳، و، ب، و، ن ۲): پیر دانا؛ متن = ل، س، ک، ل، ۲، س ۲ (نیز لی، ا، ب) ۲۰- ل، ۲ (نیز ق: ۲-ب): چو؛ متن = س ۲ ۲۱- ل: آذرگشسب ۲۲- (ل: ۳؛ برزمهر؛ ن ۲، ا، ب: پز مهر)؛ س (نیز لی، ب): چو بوژرجمهر؛ متن = ل، ق، س ۲ (نیز ق: ۲، و، ب) ۲۳- ل (نیز و): دبیر؛ (ن: ۲؛ ز پیر)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۴- دگر آنک ۲۵- س: آذرش؛ ل ۲ (نیز ل: ۳، ا، ب): آذرش؛ (ق: ۲)؛ آذرش؛ پ: ما آذرش؛ متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز لی، ن ۲) ۲۶- ق: جوع؛ پ از ۶۸ و ۶۹ بیت زیر ساخته و ۶۸ و ۶۹ بیت را انداخته است:

سه دیگر که ماه آذرش بود نام
بر تخت نوشین روان این سه نام

بنداری (۶۸، ۶۶): قال: و كان لأنوشروان ثلاثة من خواص الكتاب الكفاة الدهاة أحدهم یسمى ایزدگشسب، و الآخر یسمى برزمهر و الثالث یسمى کماه آذر ۲۷- (لی: نوشیروان) ۲۸- ل (نیز ل: ۳، ا، ب): آن؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۹- ل، ق (نیز ل: ۲): جوع؛ متن = ده دستویس دیگر ۳۰- (ق: ۲؛ همچو)؛ بنداری (۶۹): و کتاوبین یدی تخته کالوزراه؛ فی ایلدیهم مقالید الأمور، و تحت تصرفهم مصالح الجمهور

یکایک برآرد به ناگاه^۲ گردا
که روزی شوند اندرو^۳ ناسپاس

به بیهوده^۸ بر بند و زندانش ساخت^۹
رخانش از^{۱۰} اندیشه بی رنگ^{۱۱} شد
به خردی و را^{۱۳} نام بُد زردیشت^{۱۴} -
چنان شد کجا^{۱۸} خسته گردد به تیر
نه خورد و نه پوشش^{۲۲} نه انده گسار،
به موبد^{۲۳} که ای بنده را^{۲۴} مغز و پوست،
کسی را بنزدیک^{۲۷} من نیست^{۲۷} راه،
شکم گریسه رنج بفرایدم^{۲۹}،
چو مُردم، کفن دوز و بالین^{۳۱} فرست!

۷۰ همی ساخت هرمز کزین هر^۱ سه مرد
همی بود از ایشان^۳ دلش پرهراس

به ایزدگُشسپ^۵ آن زمان^۶ دست پاخت^۷
دل موبد موبدان تنگ شد
- که موبد ز بد^{۱۲} پاک بودش سرشت
از آن^{۱۵} بند^{۱۶} ایزدگُشسپ^{۱۷} دبیر
چو روزی^{۱۹} برآمد^{۲۰} نبودش زوار^{۲۱}
ز زندان پیامی فرستاد^{۲۳} دوست
منم بی زواری^{۲۵} به زندان^{۲۶} شاه
همی خوردنی آرزو^{۲۸} آیدم
۸۰ بر من یکی پاک چَپین^{۳۰} فرست

۱-ل: هرمز ازین هر؛ (ن: پنهان که تازین)؛ س (نیز ق^۲، ل، و، آ، ب): خواست هرمز کزین هر؛ ق، ل: گفت با خود که من زین؛ ک، س: خواست هرمز کین (س: کزین) هر؛ (پ: بخت (؟) گفتا کزین هر (حرف یکم واژه نخست بی نقطه))؛ متن ل: ل-ق، ل-۲ (نیز پ: برارم به (پ: ز) ناگاه؛ ک: بناگه برآرد ازین هر سه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳-۲: زیشان ۴-۳: ازو (وزن درست نیست)؛ (ا: اندران)؛ س: میاداکه گردند بر؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ب این بیت را ندارد؛ بشاری (۷۱-۷۰): فاعلش هرمز پدری قتل هولاء الثلاثة هل: آذرگشسب عمل: آنگهی؛ (و: اولاً)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷-۶: ق (نیز ق^۲، ل، و، آ، ب): آخت؛ ک: تاخت؛ متن = س، ل-۲، س-۲ (نیز ل-۲، ن: ۲): تاخت (حرف یکم بی نقطه) ۸-۷: بیهودگی ۹-۸: (و: پیشش ببند و بزندانش تاخت (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ ب این بیت و بیت سپین را ندارد؛ ل^۲ در اینجا سرنویس دارد: هلاک کردن هرمز موبدان خویش را؛ بشاری (۷۲): فافتح بایزدکشسب، و آخذ و حبه ۱۰-۱۱: ل، ق، ل-۲، س-۲ (نیز و، آ): ز؛ متن = ۱۱-۱۰: بیچید و رویش پر آژنگ؛ متن = ک، س-۲ (نیز ل، ل-۲، ب): در س این بیت خوانانا نیست ۱۲-۱۱: (نیز ق^۲)؛ بلو؛ س خوانانا نیست؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳-۱۲: مردی و را؛ ل-۲: مران پیر را؛ متن = ۱۴-۱۳: (پ: خردی و آرام بد در بهشت)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵-۱۴: (ل: دران)؛ ۱۶-۱۵: شد (حرف یکم بی نقطه) ۱۷-۱۶: آذرگشسب ۱۸-۱۷: س-۲ (نیز ق^۲، ب): دل؛ متن = ل ۱۹-۱۸: (دودی)؛ ۲۰-۱۹: (نیز ل-۲، ل-۲): قرار ۲۱-۲۰: آرام؛ (و: کوشش)؛ ق این بیت را ندارد؛ ل^۲ پس از این بیت افزوده است:

چه گفت آن گرانمایه نیکرای
که بیداد را نیست با داد پای

۲۳- (ن: پیامش فرستاد؛ و به موبد فرستاد کای ویژه) ۲۴- ل: بند را؛ (پ: ای... (؟))؛ س: این بنده شد؛ ق: جسم مرا؛ (ق^۲، ل، و: این بنده را؛ و تنم را تو چون جان و خون؛ متن = ک، ل، س-۲ (نیز ل، ل-۲، ن: ۲، ل-۲): غمی گشته از جا و آرام و) ۲۸- ل: آرزوی ۲۹- س: افزایشم؛ ل: بیفزایدم؛ (و: براندم (حرف یکم و پنجم بی نقطه))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰- س (نیز ل، ل-۲، ب): چیزی؛ ک: جبین؛ ل: خین؛ س-۲ (نیز پ: حین)؛ ل: دل حین؛ و: حین؛ ل: حین (حرف دوم بی نقطه))؛ ل: یکی خوردنی هین بر من؛ (ق: همی خوردنی پاک پیشم)؛ متن = ک (نیز ل-۲) ۳۱- س (نیز ب: نیزی؛ ل: بیری؛ و: نر و بالین (حرف دوم واژه نخست بی نقطه))؛ آ: دوز زهری (ل)؛ س-۲ (نیز ل-۲): مرد (مرد) کفن دوز و بالین (ل: آئین)؛ (ق: دوائی بدین درد ریشم)؛ متن = ل، ک، ل-۲ (نیز پ حو- ل-۲)؛ ق این بیت را ندارد؛ بشاری (۷۳-۸۰): فاعظم ذلک علی موبد الموبدان لصدافه کانت بینهما قدیمة و مودة آکیده، فأرسل المحبوس الیه یشکو الیه ضیق محبه، و قطع الناس عن زیارته، و أنه حیل بینة و بین الطعام حتی بلغ الجوع منه الی حیث لا طاقة لده. و سألہ أن ینفذ الیه طعاما

گرفتند مر یکدگر را کنار
 ۹۵ ز خوی بد^۲ شاه چندی^۳ سخن
 نهادند خوان پیش ایزدپرست^۴
 پس ایزدگسب^۵ آنج اندرز^۶ بود
 ز دینار و از^۷ گنج آراسته^۸
 به موبد چنین گفت کای نامجوی
 ۱۰۰ که گر^۹ سر نیبچی^{۱۸} ز گفتار^{۱۰} من
 که از شهریاران تو خوردهام^{۱۱}
 بدان^{۲۳} رنج پادش بند آمدهست
 دل بیگنه^{۲۴} پرغم^{۲۵} ای^{۲۶} شهریار

پر از درد و مژگان چن^۱ ابر بهار^۱
 همی رفت تا شد سخن^۲ شان^۳ کهن^۴
 گرفتند پس واژ^۷ و برسم به دست^۸
 به زمزم^{۱۱} همی گفت و موبد شنود:
 هم از کاخ و ایوان و از خواسته^{۱۴}
 چو رفتی از^{۱۵} ایدر به هرمز بگوی^{۱۶}:
 براندیشی^{۱۹} از رنج و تیمار^{۲۰} من،
 ترا نیز بر بر پیوردهام^{۲۲}،
 پس از رنج بیم گزند آمدهست،
 به یزدان نمایم به روز شمار!

گفتار اندر زهر دادن هرمز موبد را^{۲۷}

ز کار آگاهان رفت مردی دمان^{۲۸}،
 دلی شاه با رای بد گشت جفت

چو موبد سوی خانه شد در زمان
 ۱۰۵ شنیده یکایک به هرمز بگفت^{۲۹}

۱-ل-۲ (نیز ق ۲، ل ۲، آن ۲)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است؛ ل ۲، این بیت را پس از بیت ۹۱ آورده است؛ بنداری (۹۳-۹۴)؛ فدخل و اعتق
 صاحب و یکی لما رأی به ۲-ق (بیدادی) ۳-ل-۳ (جیدی) ۴-ل-۴ (نیز ق ۲، و ۱)؛ سخنها؛ ل ۲؛ باشد سخنها؛ (لی) همی رفتشان تا
 سخن شد؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ل ۲، پ، ل، ن ۲، ب) ۵-ق (نیز ل ۲، آ)؛ به بن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۶-ل: آذرگسب؛ س-س ۲ (نیز
 ق ۲، و، آ، ب)؛ ایزدگسب؛ متن = (لن) ۷-ص، ل، س، آ (نیز ل ۲، پ، آ، ب)؛ باز؛ ق (نیز ق ۲، لی)؛ باز؛ متن = ۸-س: بر اسب؛ (و: یادی و
 جام و اسب)؛ که؛ بجستند از برسم و واژگسب (؟)؛ متن = ل ۹-ل: آذرگسب ۱۰-ک (نیز لی، پ، ب)؛ آنچه اندرز؛ ل ۲: آنک اندرز؛ (ق ۲: از
 در بند؛ ل ۲: آنچه سرگند)؛ متن = دل، س، ق، س، آ ۱۱-ق (بر او) ۱۲-ق، س، آ (نیز پ، ل، ن ۲)؛ ز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۳-ل: و از خواسته
 ۱۴-س، ق (نیز ب)؛ هم خواسته؛ ل: آراسته؛ ل ۲، ز: خواسته؛ (ق ۲: پیراسته)؛ متن = ک (نیز لی)؛ بنداری (۹۵-۹۸)؛ ثم أوصی المحبوس
 الیه، و أطلعه علی دفتانه و کتوزه ۱۵-(پ، و: ز) ۱۶-ل، س، ک (نیز ق ۲، لی)؛ هرمز گوی؛ س: موبد بگوی؛ متن = ق، ل ۲ (نیز ل ۲، ب)
 ۱۷-(ل: نگر) ۱۸-س، ق، س، آ (نیز ق ۲، و)؛ بیبچی (حرف نخست بی نقطه)؛ (لی: آ، بیبچی)؛ متن = ل، ک، ل ۲ (نیز ل ۲، پ، ل، ن ۲، ب) ۱۹-ق، آ،
 لی: براندیش) ۲۰-ق: آزار؛ ل ۲: درد و پیکار ۲۱-س: که من دیدم؛ ک، ل: نو (در ل ۲ حرف یکم این واژه بی نقطه) خوردهام؛ (ا: ترا
 خوردهام (ا)؛ لی: شهریار تو من خوردهام؛ ل ۲: شاه چه رنجها بردهام؛ ق ۲: پیش پلدرت اندرون بردهام)؛ متن = دل، ق، س، آ (نیز پ، و، ل، ن ۲، ب)
 ۲۲-(ل: بر پیوردهام)؛ ل، ل ۲: در بر پیوردهام؛ س: همان درد و سختی که من دیدم (پسلوند نلارد)؛ س ۲ (نیز لی، آ، ب)؛ بر آئین برین (ا):
 یائین بیر) بر پیوردهام (لی: نیاوردهام)؛ متن = ق، ک (نیز ق ۲، پ، و، ل، ن ۲) ۲۳-آ: بدین ۲۴-(ق ۲، لی: برگنه) ۲۵-س، ک، ل، ن ۲، آ (نیز لی،
 ل ۲، آ، ب)؛ پرغم؛ ق: در غم؛ (ق ۲: از غم)؛ متن = (پ، و، ل، ن ۲) ۲۶-س-س ۲ (نیز ق ۲، آ، ب)؛ جای؛ متن = ل، پ، پس از این بیت افزوده است:

چو بر بیگنه بر بیبخشی رواست که بخشایش از زینت پادشاست

بنداری (۹۹-۱۰۳)؛ و سأله أن یتشفع فی حقه الی الملک، و یذکره بحقوقه القدیمة و موأنه المهیدة ۲۷-ل ۲: هلاک کردن هرمز موبدان
 خویش را؛ متن = ل، س، ق، ک، س ۲ سرنویس نلاردند ۲۸-(لی، ب)؛ دوان؛ ق ۲: به کار آگاهان گفت مرد دوان) ۲۹-ل (نیز لی، ب)؛ هرمز
 گفت؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۰۴-۱۰۵)؛ فقام الموبد و خرج و أنهی بعض أصحاب الأخبار الی هرّمزد دخول الموبد
 علیه، و إنفاذ الطعام الیه

و زین پس چنین باشدت^۴ پرورش
 که جاوید بادا سر و افسرت،
 به سیری^۷ رسیدم^۸، نیفزایم^۹!
 به پاکی روانی خردمندشاه^{۱۲}،
 بدین^{۱۴} آرزو نشکنی^{۱۵} پشت من!
 بیاید^{۱۷}، نماند^{۱۸} مرا^{۱۹} رای^{۲۰} و راه!
 همی راند^{۲۲} تا^{۲۳} خانهای خویش تفت!
 یکی جامه افگند^{۲۴} و^{۲۵} نالان^{۲۶} بخت!
 ز گنج کهن بازی شهر^{۲۷} آورند،
 ز هرمز به یزدان بنالید^{۳۰} زار!

دهان^۱ باز کن تا خوری زین خورش
 بدو گفت موبد^۴: به جان و سرت
 کزین نوشه^۵ خوردن نفرمایم^۶
 بدو گفت هرمز^{۱۰}: به خورشید^{۱۱} و ماه
 ۱۲۵ که بستانی این نوشه^{۱۳} زانگشت من
 بدو^{۱۶} گفت موبد که فرمان شاه
 بخورد و ز خوان زار^{۲۱} پیچان برفت
 از آن خوردن زهر با کس نگفت
 بفرمود تا پای زهر آورند
 ۱۳۰ فروخورد تریاک و^{۲۸} نامد^{۲۹} به کار

بدان تا کند کار موبد نگاه،
 گر^{۳۳} اندیشهی ما نیامد به بر^{۳۴}؟

یکی استواری فرستاد شاه
 که آن^{۳۱} زهر شد بر^{۳۲} تنش کارگر؟

۱-ل. ک (نیز ل^۲): دهن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل. کزین؛ ل^۲ (نیز ل^۱): وزان؛ (ق^۲: پ. ازین)؛ متن = س. س. (نیز ل^۲: و. ب.)
 ۳-س. ک. س. (نیز ق^۲: ب.): باید؛ متن = ل. ق. ل. بنفاری (۱۱۷-۱۲۱): فأخذ الملك يتملقه وأخذ قطعة من ذلك الطعام وقال له: افتح فاك وكل هذه اللقمة ۴- (ل^۱: حموبد) ه. س. س. (نیز ق^۲: ل^۱: ب.): توشه؛ متن = ل. ق. ک. ل. (نیز ل^۲: و. ا.) ع. ب. (نیزفایم)
 ۷-ل. پیری ۸- (نیز ق^۲: و.): رسیدن ۹- ل. (نیز ق^۲): بخشایم (حرف یکم بر نقطه): که نماند؛ (ل^۱: بیفزایم)؛ متن =
 ل. س. س. (نیز ل^۲: ل. ن.): ب از ۱۲۲ و ۱۲۶ یک بیت بی ساوند ساخته و ۱۲۳ اب، ۱۲۴-۱۲۵ و ۱۲۶ اب را انداخته است؛ بنفاری (۱۲۲-۱۲۳): فأقسم عليه الموبد بحياته أن يعطيه واعتل بالشعب ۱۰- ل. خسرو ۱۱- ک: خورشید ۱۲- ک (نیز ق^۲: ل. ن.):
 جهاندارشاه؛ س. جهانداور پادشاه؛ (ق: سجاک (?)) و روان جهاندارشاه؛ متن = ل. س. ل. از ۱۲۴ و ۱۲۶ اب یک بیت ساخته و ۱۲۴ اب- ۱۲۶ اب را انداخته است؛
 ۱۴- ل. برین ۱۵- ک (نیز ل^۲): بشکنی؛ متن = ل. س. ق. س. (نیز ق^۲: ل. پ. و.)؛ بنفاری (۱۲۴-۱۲۵): فأبى الملك وأقسم عليه ۱۶- س. (نیز ل^۱: ل. پ. بدو ۱۷- ل. بیامد؛ س. آ: نیاید؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸- ل. ک. ل. ل. (نیز ل^۱: ل. ن.): نماید؛ (ق: بماند)؛ متن = س. ق. (نیز ل^۲: و. ل. ن.) ۱۹- ل. (نیز ق^۲): به ما؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰- ل. ل. ل. ل. (نیز ل^۱: ل. روی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۱- ق. ک. ل. (نیز ق^۲): خان زار و ل: ح. و وزان خانه؛ ل^۲ (نیز ل^۱): آن خورش زار و (و: آنگهی زار و)؛ س. (نیز ل^۱): بخوردش خورش زار و؛
 متن = (ب. ل. ن.) ۲۲- ل. راند و (ل^۱: رفت)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۳- ل. با (ل^۱): بنفاری (۱۲۶-۱۲۷): فاضطر الى الاحتفال فأكل تلك اللقمة وقام من السماط وانصرف والسلم يعمل فيه عمله فقطع من الحياة أمه، ودخل منزله ۲۴- س. س. (نیز ل^۲: ل. پ. ب.): بگفتند؛
 متن = ل. ک. (نیز ق^۲: پ. و. ل. ن.) ۲۵- (ق: ح. و.) ۲۶- ل. بلان (ل^۱): بنفاری (۱۲۸): ولم يظهر لأحد حاله ۲۷- س. نیز بهر؛ (ل^۱: شهریار؛
 پ. یاز شهر؛ ل^۱: یاز شهر؛ آ: یاز شهر)؛ ل. از آن گنجهاگر ز شهر؛ ق (نیز ل^۲): بسایند (ل^۱: بنانند) و تریاک بهر؛ (ق: همان نیز تریاک
 زهر)؛ متن = ک. س. (نیز ل^۲: و. ب. در و واژه باز نقطه ندارد) ۲۸- ق: و تریاک؛ س. ک. ل. س. (نیز ق^۲: ب.): بران (ک. ل. پ. بدان) زهر
 تریاک؛ متن = ل. (نیز ح. ق) ۲۹- ک. (ل^۱): (ل^۱: ناید) ۳۰- (و: به یزدان زهر مز بنالید)؛ بنفاری (۱۲۹-۱۳۰): فطلب الترياق فشره فما نفعه
 (۳۱- (و: تا) ۳۲- س. (نیز ل^۲: ل. پ. بدو ۳۳- ل. آ: (نیز ق^۲: ل. ن. پ. و.)؛ کز: (ل^۱: کز)؛ متن = ل. ک. (نیز ل^۲: و. ا.) ۳۴- ل. بناید سر؛ (ق: آ:
 چه آمد به سر؛ ل^۱: نیاید ز بر)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنفاری (۱۳۱-۱۳۲): وأخذ الملك بعض أصحابه ليتعزف حله

همه^۴ کشور از درد زیر و زبر!
 نکرد ایچ یاد از بد روزگار!
 به^۵ بهرام آذرمهان^۶ یاخت^۷ دست!
 به پیش خود اندر به زانو^۹ نشاند،
 نبینی ز من تیزی و^{۱۲} بدخوی^{۱۳}،
 سر^{۱۶} کوه^{۱۷} چون پشپ^{۱۸} جوشن شود،
 همی باش در^{۲۱} پیش تختم به پای^{۲۰}،
 چو پاسخ گذاری، تو دل بد مکن^{۲۳}!
 بدست، ار پسندیده^{۲۷} ایزدیست؟
 بداندیش و از^{۲۹} تخم آهرمنست^{۳۰}!
 پرستنده و^{۳۳} مهر و تخت^{۳۵} و کلاه
 ازین^{۳۷} بد که گفتی صد افزون کنم!

چو شد کار موید^۱ به زاری^۲ به سر
 ۱۴۵ جهاندار خونریز و^۴ ناسازگار
 میان تنگ خون ریختن را بیست
 چو شب تیره تر شد مر او^۸ را بخواند
 بدو گفت: خواهی^{۱۰} که ایمن^{۱۱} شوی،
 چو خورشید^{۱۴} بر چرخ^{۱۵} روشن شود،
 ۱۵۰ تو^{۱۹} با نامداران ایران بیای^{۲۰}
 ز سیمه^{۲۲} بُرزیست پیرسم^{۲۳} سخن
 پیرسم که این^{۲۵} دوستدار تو کیست^{۲۶}
 تو پاسخ چُنین ده که این^{۲۸} بدتنست
 و ز آنپس^{۳۱} ز من هرج^{۳۲} خواهی^{۳۳}، بخواه:
 ۱۵۵ بدو گفت بهرام کایدون^{۳۶} کنم

۱-ل: دانا ۲-ق: تمامی ۳-ق: ل: شد آن ۴-س: ک: ل: (نیز ل: ۲، پ: ن: ۲، آ: ب): ح: (ه: و: چون دید (د: خون ریز یا چون دیو؟ ح: ه: من = ل: ق: (نیز ق: ۲) بنداری (۱۴۴-۱۴۵): ثم إن هرْمُودَ لما فرغ من الموبدِ طرح قناع الحیاء و تشر لسفک الدماء ه: (ق: آ: ز): ع: (ق: آ: آذرمهان: ل: ۲، ب: آذرمهان) ۷-ل: ق: (نیز ل: و: آ: ا): آخت: ل: (نیز ل: ۳، ن: ۲): تاخت: (ق: یافت): من = س: ی: (نیز ل: بنداری (۱۴۶): فغرم علی أن یقتل بهرام بن آذرمهان، و کان أحد الأعیان الکرویه ۸-ل: تیره شد مهتران: (ق: تیره گشتن مهان: و: آ: تیره شد هرمز او): متن = س: ل: (نیز ل: تیره ح: ح: ل: ۲، پ: ن: ۲، ب: ن: ۲) ۹-ل: (ن: آ: بنزدیک گاهش: بنداری (۱۴۷): فاستحضره لیلا و خلا به واقعه بین یدیه ۱۰-ل: خواهام ۱۱-ق: آ: آزر) ۱۲-س: ق: ل: (نیز ل: ل: ۲، پ: ن: ۲، آ: زشتی و: (ق: آ: تندی و: ب: تو زشتی و از): متن = ل: ک: (نیز و) ۱۳-س: ل: (نیز ل: ل: ۳، ن: ۲، ب: ن: ۲): خوبی (خوئی): متن = ل: ق: ک: (نیز ق: ۲، پ: آ: ب: آ: ۱۴-ک: خورشید ۱۵-ل: برج ۱۶-ل: همه) ۱۷-ل: (و: شته = پشته؟) ۱۸-ق: روی: (ق: آ: دشت): ل: آ: بیت های ۱۴۹-۲۰۰ را ندارد ۱۹-ل: (چو: ۲۰-ق: بیایا: و: بیای: سای (بی نقطه): آ: ب: بیای: بیای (پساوند نلارند): ل: از ایران بیایه یا: (ق: و: ایرانیان: نوان): متن = س: ی: ک: (نیز ل: ل: ۲، پ: ن: ۲) ۲۱-ق: ل: ۲-ل: ۲: ب: (متن = ل: ک: (نیز ل: آ: ب): بنداری (۱۴۸-۱۵۰): و قال له: إن أردت أن تسلّم منی و تنجو من بادرة سطوتی فافعل ما أقول لک: احضر مجلسی غداً غد علی رسم الخدمه ۲۲-ل: (نیز ق: آ: سیمای: س: سیماه: ق: سیمای: ک: (نیز ل: ل: ۲، ن: ۲، ب: سیماره: آ: سیاره): متن = ب: و: بنداری ۲۳-ق: برزین پیرسم ۲۴-ل: دلت نرم کن: (ق: آ: تو پاسخ گزار ایچ دل بد): متن = ده دستنویس دیگر: بنداری (۱۵۱): و أنا أسألک علی ردوس الأشهاد عن سیماه بن برزین ۲۵-س: (نیز ل: ل: ۲، ن: ۲، آ: ب): ق: از: (ب: او: و: پیرسمت کین: متن = ل: ک: (نیز ق: ۲، ب: ۲۶-ق: ل: ۲، ن: ۲، آ: ب: جیت) ۲۷-ل: ق: (نیز پ: و: پرستنده: متن = س: ی: ک: (نیز ق: ل: ۲، ن: ۲، ب: بنداری (۱۵۲): و أقول: کیف حال صدیقک سیماه: أهو معنا من أولیائنا الصالحین أم من اعدائنا الکاشحین؟ ۲۸-س: ق: (نیز ق: ل: ۲، ن: ۲، ب: آ: ب: او: متن = ل: ک: (نیز پ: ن: ۲) ۲۹-ل: ق: (نیز ل: ل: ۲، ن: ۲، ب: ن: ۲): ز: متن = س: ی: ک: (نیز ق: ل: ۲، ن: ۲، ب: ۳۰-ق: و: ن: آ: آهریمت: بنداری (۱۵۳): فقل عند ذلک: إنه رجل شریر، سبیه الهمة، مدخول الدخلة ۳۱-ق: آ: از ان پس) ۳۲-ل: س: ک: (نیز ق: ۲-ب: هر چه: متن = ل: ک: ۳۳-ق: باید ۳۴-ل: آ: پرستنده) ۳۵-ل: تخت: و مهر: ق: کام و مهر: متن = ده دستنویس دیگر: بنداری (۱۵۴): ثم سلنی بعد ذلک ما ترد فانه مبذول لک ۳۶-ل: (ن: ل: آ: ایدون) ۳۷-س: ق: (نیز ل: ب: و زین: متن = ل: ک: (نیز ق: آ: س: در اینجا سر نویس داره: آمدن سیماه و برزین بنزدیک هر مود شاه: بنداری (۱۵۵): فتلقى أمره بالسمع والطاعة و قال: أفعل ما یأمرنی به الملک و أزید علیه

گزین پذیرش آن^۳ چراغ جهان^۴،
که پیراهن مهر^۷ بیرون کند!

خور از بخشش دوبیکر آمد برون^۹،
بیاویختند^{۱۰} آن بهاگیر^{۱۱} تاج!
شدند انجمن تا بیامد سپاه
برفتند یکسر بر شهریار:
چو سیماء^{۱۴} برزین و گردان^{۱۵} نو^{۱۵}
گروهی بیودند^{۱۹} بر پای پیش
که سیماء^{۲۱} برزین بدین^{۲۲} بارگاه،
که بدخواه زیبا نباشد به گنج!^۱
که آن^{۲۶} پرشش شهریار جهان،
کز آن^{۳۰} بیخ^{۳۱} ما^{۳۲} را ببايد گریست!

به سیماء^۱ برزین که بود از^۲ مهان
همی ساخت^۵ تا چاره‌یی چون^۶ کند

چو پیدا شد آن چادر عجاج^۸ گون^۸
جهاندار بنشست بر تخت عجاج
۱۶۰ بزرگان ایران بر آن^{۱۲} بارگاه
ز در پرده برداشت سالار^{۱۳} بار
چو بهرام آذر مهان^{۱۳} پیشرو
نشستند هر یک^{۱۶} به آیین^{۱۷} خویش^{۱۸}
به بهرام آذر مهان^{۲۰} گفت شاه
۱۶۵ سزوار گنج‌ست، اگر^{۳۳} مرد رنج^{۳۴}
بدانست بهرام آذر مهان^{۲۵}
چگونه‌ست^{۲۷} آن رایی و^{۲۸} بیخ^{۲۹} چیست

۱-ل (نیز ق ۲، ۳)؛ سیمای؛ س، ک، (نیز لی، پ)؛ سیماره؛ (ا: سیاره)؛ متن ← ۲-ق (نیز پ)؛ سیمه (پ: سیماء) که برد از نژاد؛ (ن: ۲)؛ سیماء
یکی از نژاد؛ (متن ← (و) ۳-ل: پدر وان؛ (ن: ۴)؛ گزینده پدر (())؛ متن ← ۴-ل (لی: مهان (پساوند ندارد))؛ ق: چنین گفت کین جور جوی
نهان (()؛ متن ← س، ک، (نیز ق ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳

نیابیم^۴ ازین^۵ مهتر^۶ انجمن^۳
 ز سیمه^۹ بُرژین مکن هیچ یاد^{۱۰}،
 که مه^{۱۳} مغز بادش به تن در^{۱۴}، مه پوست!
 بدان^{۱۶} برتری بر کند داوری^{۱۷}!
 بدو گفت کای نیک یارِ کهن،
 چنین دیو را آشنایی مده!
 ز کردار و گفتارِ آهرمنی^{۲۰}!
 که تخمی پراگندی اندر جهان،
 و ز آتش^{۲۳} نیایی مگر^{۲۲} تیره دود!
 بر تختِ شاهنشهی برنشاند،
 چن^{۲۶} ایزدگسب^{۲۷} آن مه^{۲۸} خوب چهر،
 که را زبید و کیست^{۲۹} با فرهی^{۳۰}؟
 که باشد به شاهی سزاوارتر؟
 زبان پاسخش را بیاراستیم^{۳۳}:

سرانجام جز^۱ دخمه یی^۲ بی کفن^۳
 چنین گفت بهرام^۷ کای شاو راد^۸
 ۱۷۰ که ویرانی^{۱۱} شهر ایران ازوست^{۱۲}
 نگوید سخن جز همه برتری^{۱۵}
 چو سیمه^{۱۸} بُرژین شنید این سخن
 به بد بر تن من گواهی مده!
 چه دیدی ز من، تا تو یار^{۱۹} منی
 ۱۷۵ بدو گفت بهرامِ آذرهمان^{۲۱}
 که آن^{۲۲} برنخستین تو خواهی درود
 چو کسری مرا و ترا پیش خواند
 ابا مویند مویدان بُرزمهر^{۲۵}
 پیرسید کین تختِ شاهنشهی
 ۱۸۰ به کهر دهم^{۳۱}، گر^{۳۲} به مهتر پسر
 همه یکسر از جای برخاستیم^{۳۳}

- ۱- (ف، ب: خود) ۲- (ق: آ: ازان دخمه بر) ۳- (ن: آ: ازین مهتر انجمن - جز دخمه بی کفن) ۴- ل: نیابد؛ (پ، آ: نیابد؛ ق: آ، ل، ب: بیابیم) متن = س، ق، ک (نیز ل، و، ن: آ) ۵- (پ: ازان) ۶- ع: مهتر و ۷- ل: داد پاسخ ۸- ک (نیز ق، آ، ن: آ): زاد؛ (ل، ن، ل، آ، ب: داد؛ ق: شهریار؛ متن = ل، س (نیز پ) ۹- ل، ق (نیز ق: آ: سیمای؛ س (نیز ب): سیماو؛ ک (نیز ل، آ): سیماره؛ (ل: آ: سیمار؛ متن = (پ، ن: آ) ۱۰- (ل: آ: ایچ یاد؛ ق: مکن تو شمار؛ و این بیت را ندارد ۱۱- (پ: بوم) ۱۲- (ق: آ: بدوست) ۱۳- ل: نه ۱۴- ل، ک (نیز ن: آ): بر؛ (ق: آ: گیتی)؛ متن = س، ق (نیز ل، و، آ، ب) ۱۵- س، ک (نیز ق: آ، پ، ب: بتری؛ (و، ن: آ: بدتری)؛ متن = ل (نیز آ) ۱۶- ل: پس از؛ ک (نیز ل، آ، پ، و): بران؛ متن = س (نیز ق: آ، ل، ن، آ، ب) ۱۷- س (نیز ل، ل، آ، ب): بتری نیز کنداوری؛ ک (نیز پ، و، ن: آ): بتری (و، ن: آ: بدتری) بر کند داوری؛ (ق: آ: تیزی بر سر کند داوری)؛ متن = ل؛ ق این بیت را ندارد ۱۸- ل، ق: سیمای؛ س: سیماو؛ ک (نیز ل، ل، آ، ب): سیماره؛ (ق: آ: سیماء)؛ متن = س (نیز پ، و، ن: آ)؛ (بنامی: ۱۶۶-۱۷۲): فقال بهرام: فأبها الملكا لا تلكر سيماء ابن برزین، و لا تجر ذكره علی لسانك. فإنه هو الذي خرب بلاد ایران. و صفه بالشرف و الفساد علی رموس الأَشهاد ۱۹- س (نیز ق: آ، ل، آ، ب): جفت؛ متن = ل، ک (نیز ل، ل، ب، ن: آ) ۲۰- (و، آ: اهریمنی)؛ بندلوی (۱۷۲-۱۷۳): فلما سمع سيماء بن برزین ذلك قال لبهرام: أبها الصديق العتيق و صاحب الشفيق! لا تشهد علی بالسوء. و قل لی أی شیء رأیت منی فی هذه المدة المدیلة التي تصاحبنا فيها، من القول الشیطانی و الفعل السعی ۲۱- (ق: آ: آذرهمان؛ ل، ب: آذرهمان) ۲۲- (ن: آ: آین)؛ ل: کران؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳- ل: از آتش؛ ق (نیز ب): وزاپس؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴- (ب: تو جز)؛ بندلوی (۱۷۵-۱۷۶): فقال له بهرام: کیف لا أشهد علیک بالسوء و قد زرعنا شرا لا بد لك أن تحصده، و ستصلی بسببه النار الموصدة؟ ۲۵- (ل: آ، ب: پر ز مهر)؛ ق: موید یز بوزرجمهر؛ (ق: آ، و: مویدان موید بوزرهمر؛ ب: مویدان نیز بوزرجمهر)؛ متن = ل، س، ک، س (نیز ل، ن، آ) ۲۶- ل، ک، س (نیز ق: آ، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۷- ل: آفرگسب ۲۸- (و: ورد) ۲۹- (ل: کراز بندکنینست (II)) ۳۰- (و: بی فرهی) ۳۱- (ب: پسر) ۳۲- س، ق، ک، س (نیز ق: آ، ب): یا؛ متن = ل؛ بندلوی (۱۷۷-۱۸۰): ألم نکن قد حضرنا عند أنوشروان مع مویذ المویدان مشاورنا فی تولية أحد الأولاد و تسیمتہ للسلطنة، و تردّد بین الصغیر منهم و الکبیر ۳۳- (ق: آ: برخاستند - بیاراستند)

که این^۱ ترکزاده سزاوار نیست
که خاقان زادست و بدگوهرست
تو گفتمی که هرمز به شاهی^۵ سزاست
۱۸۵ گوی^۹ من از بهر این^{۱۰} دادمت

کس او را به شاهی^۲ خریدار^۳ نیست،
به بالا و دیدار چون مادرست^۴!
کنون ز آن^۶ سزا^۷ مر ترا^۸ این جزاست!
چنین لب به دشنام بگشادمت!

ز تشویر هرمز فرو پزمرید
به زندان فرستادشان تیره شب^{۱۳}
سیوم^{۱۴} شب چو برزد سر از کوه ماه
به زندان^{۲۰} دزدان مر او را بکشت

که آن^{۱۱} راست گفتار مردان^{۱۲} شنیدا
و زیشان به بد تیز^{۱۴} بگشاد^{۱۵} لب!
ز سیمه^{۱۷} برزین بپرداخت^{۱۸} شاه^{۱۹}،
ندارد جزا^{۲۱} رنج و نفرین^{۲۲} به مشت!

۱۹۰ چو بهرام آذر مهان آن شنید^{۳۳}
پیامی فرستاد نزد یکی شاه
تو دانمی که من چند^{۳۶} کوشیده ام
به پیش پدژت آن^{۲۸} سزاوار^{۲۹} شاه^{۳۰}
یکی پند^{۳۱} گویم^{۳۲} چو خوانی^{۳۳} مرا
۱۹۵ ترا سودمندی ست از^{۳۴} پندی من

که آن پاک دل مرد شد ناپدید،
که ای تاج^{۳۴} تو برتر از چرخ^{۳۵} ماه،
که تا رازهای^{۳۷} تو پوشیده ام
نبودم ترا جز همه نیک خواه
بر تخت شاهی نشانی مرا،
به زندان معان^{۳۵} یک زمان بند^{۳۶} مرا!

۱-لن؛ آن؛ (لن؛ این) ۲-ل: به شاهی کس او را ۳-ک: ح خریدار؛ (ق: بخ خریدار (وزن درست نیست) ۴-بنداری (۱۸۱-۱۸۳):
فقتنا جميعا و قلنا: این ولدک من بنت الخاقان - یعنی هرمز - لا یصلح للملک، و نحن لا نریده و لا نرضی به ابدا هـ (لن؛ شاهی مر لورا)
ع-ل: ک (نیز ب: زین؛ ق: آن؛ متن = س، س، ۲ (نیز ق: ل، ل، و، ب) ۷-ل: (لن؛ سب) ۸-ق: را بها ۹-ق: (نیز ق: ۲): گواهی ۱۰-ل: (لن؛ ۲):
آن؛ بنداری (۱۸۴-۱۸۵): فخالفتنا و قلت: اینه لا یصلح للملک سواء حتی قررت الأمر علیه، و حملت الملک علی أن عهد إلیه؟ فالآن خذ
جزاء ما صنعت، و اجتن ثمره ما فرست ۱۱-پ: (این؛ ل: چو آن؛ و: کزان؛ متن = س، ق، ک، س ۲ (نیز ق: ل، ل، و، ب) ۱۲-ب: (لن؛ ق: (نیز
ل: ب: موبد؛ ق: او را؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل: ل؛ بنداری (۱۸۶): قال: فاستحیی هرمز فاطرق ملیا، و علم صدق الرجل فیما قال
۱۳-نیم: ۱۳-ل: (نیز (حرف یکم بی نقطه)؛ ک، س ۲ (نیز ل: ب: (نیز س: (نیز ق: ۲): بتدبیر؛ ق: به کس نیز؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۵-ل: س ۲
(نیز و: ل: ب: بگشاد (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ق، ک (نیز ل: ل، و، ب: ب: بگشاد؛ متن = (ق: ۲): بنداری (۱۸۷): فأمر بهما فحملتا الی الجس
۱۶-ل: (نیز ل: ۲): سیم؛ ق: سوم؛ ک (نیز ل: سیم؛ ق: ۲: سوم؛ متن = س، س ۲ (نیز و: ل، ل، و، ب) ۱۷-ل: ق: سیمای؛ س (نیز ب: سیمه؛
ک (نیز ل: ل، ل، و، ب: سیمه؛ ق: سیمه؛ متن = س، س ۲ (نیز ب: و، و، ل: ۱۸-ل: (نیز ب: بپرداخت؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹-ق: گاه
۲۰-ق: (نیز ب: زندان چو ۲۱-ل: (و: بیجز) ۲۲-س، ق: (نیز ق: ۲): ب: درد و نفرین؛ (و: خاک چیزی؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل: ل، و، ب: ل: ب: ق: گاه
۱)؛ بنداری (۱۸۸-۱۸۹): و أمر بعد ثلاث لیل بقتل سیمه فقتل ۲۳-س (نیز ب: را بدید؛ ق: آرا شنید؛ ل: را بخواند (پس او نداند)؛
متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز ل: ۲): ۲۴-ل: شاه: ۲۵-ک، س ۲ (نیز ق: ل، ل، و، ب: ل: ۲): جرخ و متن = ل، س، ق: (نیز ب: و، ب) ۲۶-ل: (چند؛
ق: آهر چند) ۲۷-ق: بازارهای؛ (ل: بازارها بر؛ ق: همه رازهای؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۸-ک: ای ۲۹-س: سرفراز ۳۰-ق: (ق: گاه؛
ق: این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنداری (۱۹۰-۱۹۳): و لما علم بهرام بما تم علی ذاک السید الطاهر العجیب الناصح الغیب أرسل
إلی هرمز و قال: تعلم مکانی من أییک و صدق عتابی بک، و أنى لم أزل فی حیاته قائما بقضاء حوائجک و استنجاح مطالبک و
مأربک ۳۱-ل: (ب: بنده) ۳۲-س: آخوانم؛ (ل: خواهم) ۳۳-س: آگویی ۳۴-ق: این؛ (ق: ل: زین؛ ک: سودمندست این؛ متن = ل،
س، س ۲ (نیز ل: ۲): ۳۵-س، ق: س ۲ (نیز ق: ل، ل، و، ب: ب: بمان؛ ک: نمان؛ (ل: مند؛ متن = ل (نیز ب: و، و، ل: ۲) ۳۶-ب: (ب: پند (ک))

به ایران از آن سودمندی بود خردمند را بی‌گزندی بود

یکی رازدار از میان برگزید،
بدآن^۵ نامور بارگاه^۶ آورد^۴
به چربی^۷ سخن چند با او براند،
که ما را بدان^۹ روزگار^۸ بهی‌ست؟
یکی ساده‌صندوق دیدم سیاه^{۱۳}،
به حقه‌ندرون^{۱۴} پارسى رقعہ‌ی،
بدآن^{۱۸} باشد^{۱۹} ایرانیان را امید-،
ترا اندر آن^{۲۱} کرد باید نگاه!
بزدیک گنجور^{۲۳} فربادرس،
یکی ساده‌صندوق و^{۲۵} مهوری بر اوی^{۲۶}،
که جاوید بادا روانش جوان^{۳۰}،
فراوان به جستن میر^{۳۲} روزگار!

پيامش^۴ چو نزدیک هرمز رسید
که بهرام را نزد^۳ شاه آورد^۴
شب تیره بهرام را پیش خواند
۲۰۰ بدو گفت: برگوی کان^۸ پند چیست
چنین^{۱۱} داد پاسخ که در گنج^{۱۲} شاه
نهاد به صندوق در حقه‌ی
نشته‌ست بر^{۱۵} پرنیان^{۱۶} سپید^{۱۷}
به خط پدزت آن جهاندار^{۲۰} شاه
۲۰۵ چو هرمز شنید آن^{۲۲}، فرستاد کس
که در گنج‌های کهن^{۲۳} بازجوی
بر آن^{۲۷} مهربر^{۲۸} نام نوشین روان^{۲۹}
هم‌اکنون شب تیره پیش^{۳۱} من آر

۱. ل. ق (نیز ب): ترا؛ (ل: ازین)؛ متن = س. ک. س. ۲ (نیز ق: ۲، ل. و. ب)؛ بندلوی (۱۹۴: ۱۹۶): و فی قلبی سر من أسرار الملك إذا وقت علیه علمت أن فيه منفعة أهل ممالکک ۲. (ق: پیامبر)؛ ل و ب به جای این بیت، بیت‌های زیر را آورده‌اند:

ل: چو پیغام بهرام بشید شاه
و: به سالار درگاه فرمود شاه
به سالار بهرام فرمود شاه (۱)
که پیغام بهرام آرد پگاه

۳. ل: پیش ۴. ل: آوردند (ل: بران) ع. س (نیز ل. ب): پیشگاه؛ متن = ۷. ی (نیز ق: ۲، ل: ۲): خوبی؛ متن = ده دستنویس دیگر
۸. س (نیز ق: ۲، ل: ۲، و. ب): کین؛ متن = ل. ق. ک. س. ۲ (نیز ب) ۹. ق: ازان؛ (ل: ل. آ. ب): بدو؛ متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ق: ۲، ب. و. ل. آ)
۱۰. ک: جایگاه؛ بندلوی (۱۹۷: ۲۰۰): فأحضرني لأبلغه إلى مسامک. فأحضره الملك ليلا، و خلا به و لاطفه و تملق معه ثم سأله عن ذلك السر ۱۱. (ب: بدو) ۱۲. س: ۲؛ بند ۱۳. دل ل این لیت با ۲۰۴ ب. پس و پیش شده است ۱۴. ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز ق: ۲، ب. آ): حقه درون؛
س. س. ۲ (نیز ل. ل. ب): بدان حقه در؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۵. ل (نیز و. ل. ن): نوشتت بر؛ ق. ل. ۲: نوشته بدان (ل: بران)؛ متن =
س. ک. س. ۲ (نیز ق: ۲، ب. ل. آ. ب) ۱۶. ل: پرنیان ۱۷. س (نیز ل. ل. آ. و. ل. ب): سفید؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲. س (نیز ق: ۲، ب. آ)
۱۸. ک. س. ۲: بران ۱۹. ق. ل. ۲: است؛ دل ل این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۰. ق. ل. ۲: گرامتایه؛ متن = دوازده دستنویس
دیگر ۲۱. ک: اندرین؛ (ل: اندرو)؛ بندلوی (۲۰۴: ۲۰۱): فقال: اعلم أن فی خزانه أیك صندوقا ساذجا محتوما، و فيه حريرة مكتوبة
بخط أیك أنوشروان، فأطلب الصندوق و اقرأ ذلك المكتوب. فإنه یشتمل علی ما فيه مصلحة الإیرانيين ۲۲. (ق: آ: این)؛ س. س. ۲ (نیز
ل. ل. آ. ب): همانگاه هرمز؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز ب. و. ل. ن) ۲۳. س. س. ۲ (نیز ل. ب): دستور؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز ق: ۲) ۲۴. ل (نیز
ب): پدر؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بندلوی: الخزان العتیقة ۲۵. ل (نیز ب. ب): جو؛ متن = س. س. ۲ (نیز ق: ۲، ل: ۲) ۲۶. (ل: ب. ل. آ)
ب. ل. ۲: بیت‌های ۲۰۸-۲۰۶ بر ندارد ۲۷. (ق: ۲، ل. ب): بدان ۲۸. س: ۲؛ نر (ل): (ق: ۲) بد ۲۹. (ل: نو شیروان) ۳۰. (ل: و
روشن روان)؛ در ق این لیت با ۲۱۲ ب. پس و پیش شده است ۳۱. ل. آ: نزد ۳۲. س: مکن؛ ل. ب این بیت را اندر نده؛ بندلوی (۲۰۸: ۲۰۵):
فأمر الخازن باحضار الصندوق

بیاورد پویان به^۴ مَهْری^۴ درست،
- فراوان ز نوشین روآن^۶ کرد یاد^۷،
شتابید و زو^{۱۱} پرنیان برکشید^{۱۲}؛
نیشته^{۱۵} بر آن^{۱۶} رقععی^{۱۷} پرنیان:
یکی شهر یاری بود^{۲۰} بی همال،
شود^{۳۳} نام و آواز او در نهان،
یکی بد نزادی چن^{۲۵} آهرمنی^{۲۶}،
فرو افگند^{۲۸} دشمن او^{۲۹} را ز گاه،
و زانپس^{۳۱} بر آرند هوش از^{۳۲} تنش!

هراسان شد و پرنیان بردرید^{۳۵}
به بهرام گفت: ای جفایشه مرد^{۳۶}،

شتابید^۱ گنجور^۲ و صندوق جُست
۲۱۰ جهاندار صندوق را برگشاد^۵
به^۸ صندوق در^۹ حَقّه با مَهْر^{۱۰} دید
نگه کرد پس^{۱۳} خَطِ نوشین روآن^{۱۴}
که هرمز به ده سال^{۱۸} بر سر^{۱۹} دو سال
و زانپس^{۲۱} پر آشوب^{۲۲} گردد جهان
۲۱۵ پدید آید از هر سوئی^{۲۴} دشمنی
پراگنده گردد^{۲۷} هر سو سپاه
دو چشمش کند کور خویش زنش^{۳۰}

به خطِ پدر هرمز^{۳۳} آن رقععه^{۳۴} دید
دو چشمش پراز خون شد و روی زرد!

- ۱- (ل: ۲). ستابید) ۲- (و: دستور) ۳- ل: دیوان به؛ س، ق، ل: ۲ (نیز ل: ل، ۲، ب، ا، ب). پیشش به؛ ک: و بنمود؛ (ن: ۲: بایوان به)؛ متن = س ۲ (نیز ق: ۲، و) ۴- ل (نیز ل: ۲): مَهْر؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری: ففتش النخازن العتیقه حتی وجد ذلك الصندوق وأحصره بین یدی هرمزد هس (نیز ل: و، ن، و، ان: ۲): درگشاد؛ ا: سرگشاد؛ ک (نیز ق: ۲): سر برگشاد؛ متن = ل، ق، ل: ۲ (نیز ل: ۲، ب، ع: ل: ل): نوشیروان) ۷- (ن: ۲، ب: برگشاد (بساوند ندارد)) ۸- (ا: ز) ۹- (ب: بر) ۱۰- (ل: مَهْره؛ و: و مَهْر): ل: مَهْره را حَقّه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۱- (پ: آن؛ و: زان؛ ن: از؛ ق: ۲: ازو؛ ل: حو: زو)؛ متن = ل-س ۲ (نیز ل: ۲، ا، ب) ۱۲- (ل: بردرید) ۱۳- (ب: در) ۱۴- (ل: نوشیروان) ۱۵- ل، ق، ک، ل: ۲ (نیز ب، و، ن، و، ان: ۲): نوشته؛ متن = س ۲ (نیز ق: ۲، ل، ا، ب) ۱۶- (ل: بدان) ۱۷- ل: حَقّه؛ ق: خامه (ع: ۲۰۷؛ پ: ل: ب: محضر؛ و: باره (بیاره))؛ متن = ک، ل: ۲، س ۲ (نیز ق: ۲، ل، ا، ب، ن: ۲، ا، ب)؛ س این بیت را ندارد؛ بنداری (۲۱۰-۲۱۲): فتنحه وأخرج منه حریره قد کتب فیها أنوشروان بخطه ۱۸- (نیز و، ا، ب): حو: متن = ده دستنویس دیگر ۱۹- (و: بر) ۲۰- (و، ن: ۲: شود)؛ بنداری (۲۱۳): این هرمزد بملک انثی عشرة سنة ۲۱- ل (نیز ق: ۲): ازان پس؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲- س: باشوب ۲۳- (پ: رود)؛ در ق: ۲ این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ بنداری (۲۱۴): ثم بعد ذلك تدور علیه الدوائر، و تصیبه الشدائد الفواقر ۲۴- س، ک، ل: ۲، س ۲ (نیز ل: ب، ب): سونی (سوئی)؛ متن = ل، ق (نیز ق: ۲) ۲۵- ل (نیز و): و؛ س-س ۲ (نیز ق: ۲-ب، ن: ۲، ا، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۶- (ق: ۲، و، ن: ۲: اهریمنی) ۲۷- ک (نیز ق: ۲): به ۲۸- س، ق (نیز ق: ۲، ل، ا، ب): فرود آورد؛ ک، ل: ۲، س ۲ (نیز ب): فرود افگند؛ ب: فرود آردش؛ متن = ل (نیز ل: ۲) ۲۹- س (نیز ل: ل): دشمنش (ل): بنداری (۲۱۵-۲۱۶): و یظهر له من کل جانب عدو ۳۰- ل: ۳: بس سرزنش؛ ب: داغ آن بدکشش) ۳۱- ل (نیز ق: ۲): ازان پس ۳۲- (ل: حازر)؛ بنداری (۲۱۷): و بالأخره یکحله یکحله بعضی آقارب زوجته. ثم بعد ذلك یضرحه بدمه ۳۳- (ق: ۲: بر مهر (ل)) ۳۴- ق (نیز ق: ۲): نامه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۵- ل: برکشید ۳۶- ل، ن، ل: ب؛ ب؛ جای این بیت و بیت سپسین چهار بیت زیر را آورده اند:

دو چشمش پر از آب و دل خسته شد
همی گفت کین (ب: این) بد جفایشه مرد
پیامی فرستاد نزدیک او (ب: اوی)
چه جستی ز من ای بد (ب: تو از من ای (ل)) بد نشان

بنداری (۲۱۸-۲۱۹): فلما قرأ هرمزد ذلك مزق الحریره إذ مزقت قلبه، و قطعت احشاه.. و اصفر وجهه و تفرجت بالدماء عینه. ثم قال لبهرام: أیها الرجل الجافی الخلق!

بخواهی^۳ ربودن ز من سر^۴ همی؟
 به خون ریختن تا نباشی تو^۷ شادا
 که کسری ترا تاج بر سر نهادا
 بیازد^{۱۱} همی زنده بی^{۱۲} رهنمونا
 به زندان فرستاد بهرام را
 به زندان، دژ آگاه کردش تباها
 همان رهنمایی وگر موبدی^{۱۸}
 نگر تا سوی خوی^{۲۲} بد ننگری!
 ز تیمار زد بر دل خویش تش^{۲۴}!

۲۲۰ چه جستی بدین^۱ رقعہ اندر^۲ همی؟
 بدو گفت بهرام کای^۵ ترک زاد^۶
 تو^۸ خاقان نژادی، نه از کیقباد
 بدانست هرمزد^۹ کو^{۱۰} دست خون
 شنید^{۱۳} آن^{۱۴} سخن های بی کام^{۱۵} را
 ۲۲۵ دگر شب^{۱۶} چو برزد سر از کوه ماه
 نماند آن زمان بر درش بخردی^{۱۷}
 ز خوی^{۱۹} بد آید همه^{۲۰} بتری^{۲۱}
 و زانپس نبد^{۲۳} زندگانیش خوش

گفتار اندر داد کردن هرمزد شاه^{۲۵}

که کوتاه بودی شبانِ سیاه،
 از آنجا^{۳۳} گذشتن نبودی روا^{۳۱}

ز^{۲۶} سالی به^{۲۷} اسطخر^{۲۸} بودی دو ماه
 ۲۳۰ که شهری^{۲۹} خنک بود و^{۳۰} روشن هوا^{۳۱}

۱-ل: ازین: من؛ آ: برین ۲-ل: ایدر ۳-ل: و؛ ا: نخواهی) ۴-ق: سر از من؛ بنداری (۲۲۰): ماذا أردت بعرض هذه الرقعة علی؟ انتحسب أنك تنجو منی برأسک هـ (لن: رای) ع: داد ۷-ل: نباشید؛ م، س، ب: به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند: بدو گفت بهرام کای شهریار (س: کین ترک زار) ز نوشین روان (لی: نوشیروان) بد ترا یادگار بنداری (۲۲۱): فقال له بهرام: إنما فعلت ذلك حتى لا تسفك الدماء، و تقطع عن بقائك الرجاء، و واجهه بأنه لا يصلح للملك ۸-ل: ز؛ ل، م، ب: بیت های ۲۲۲-۲۲۴ را ندارند؛ بنداری (۲۲۲): و أنه من الشجرة الخيئية الخاقانية لا من الشجرة المباركة الکیائیة ۹-ق: آ: کسری) ۱۰-و: هرمزد دگر ۱۱-ل، م، س، آ: (نیز ق: آ): ساند (بی نقطه)؛ ق: نیابد؛ ل: نیابد (حرف یکم بی نقطه)؛ (و: نیارد؛ آ: بیابد)؛ متن = ک (نیز ل، پ، ن، ق) ۱۲-ل: (با: ۱۳-ل: ساند (بی نقطه)؛ ق: نیابد؛ ل: نیابد (حرف یکم بی نقطه)؛ (و: نیارد؛ آ: بیابد)؛ متن = بنداری (۲۲۳-۲۲۴): فأمر هرمزد برده إلى الحبس ۱۶-س: (نیز ل، م، ب): هم آنگه؛ (ل: دل شب)؛ متن = ده دستویس دیگر؛ بنداری (۲۲۵): ثم أمر فقتل بعد ثلاث لیل ۱۷-س: (نیز ل، م، ب): موبدی؛ متن = ده دستویس دیگر ۱۸-ل: (بخردی)؛ ل: مگر موبدی؛ س: (نیز ل، م، ب): نامداری وگر بخردی (لی: موبدی (پس او ندارد))؛ (ل: رهنمای و همان موبدی؛ ق: چه از رهنمایان چه از بخردان)؛ متن = ق، ک، ل، م، آ: (نیز ل، پ، ن، و)؛ بنداری (۲۲۶): فلم یبق فی تلك المملكة ذو عقل يستضاء بنوره، و لا صاحب رأى یقوم بمصالح الملك و أموره ۱۹-س: (نیز ل، م، ب): کار؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۰-ق: همی ۲۱-ل: (مهرتری؛ ق: (نیز ل، و، ن، ق)؛ بدتری؛ متن = س، ک، ل، م، آ: (نیز ق: آ، ل، پ، ن، و)؛ بنداری (۲۲۷-۲۲۸): فلم یطلب عیش هُرْمُزْد و لا یوما واحدا، و كان لا بییت إلا موجه القلب ساهدا ۲۵-س: ل: معادلت کردن هرمز با پسرش خسرو پرویز (ل: پسر خود)؛ ق: داستان هرمز با پسرش خسرو که او را پرویز گفتند؛ متن = ل، ک، س: سرنویس ندارند ۲۶-ل، ل، م، س: (نیز ل، م، ب): به؛ متن = ق، ک، م، آ: (نیز ق: آ، ل، پ، ن، و)؛ بنداری (۲۲۹-۲۳۰): ل، م، پ، و، ن، آ: (با: اصطخر؛ متن = ل، م، س، ق: س: (نیز ق: آ، ل، پ، ن، و)؛ بنداری (۲۲۹-۲۳۰): روان -توان؛ ب: هوا-ترا) ۲۲-س، ق، س، آ: (نیز ل، م، آ، ل، پ، ن، و)؛ بنداری (۲۲۹-۲۳۰): قال: و كان هرمزد یقیم كل سنة شهرین عند قصر اللیالی باصطخر، و یطوف باقی السنة فی ممالک یرتب الأمور و یسوس

پديد آمد از^۲ کوه ياقوت^۵ زرد،
که ای نامداران با فز و هوش،
و زان^۶، رنج کارنده^۷ آشوفته^۸،
کسی نيز^{۱۱} بر^{۱۲} ميوه داری^{۱۳} شود^{۱۰}،
سر دزد بر^{۱۵} دار بايد کشيدا
بد و نيکوی زو^{۱۷} نبودی نھان
ز دهقان همی^{۱۹} يافتی آفرين

چو پنهان شدی^۱ چادر^۲ لاژورد^۳
منادی گری برکشیدی خروش
اگر کشتمندی شود کوفته
وگر اسب در^۹ کشتزاري شود^{۱۰}
۲۳۵ دم اسب و گوش^{۱۲} بايد برید
به ده^{۱۶} ماه گردان بُدی در جهان
به هر کشوری داد^{۱۸} کردی چنين

که از ماه پيدا نبود اندکی،
گهش خواندی خسرو شاد^{۲۲} کام
پدر نيز نشکيفتی^{۲۳} از پسر

پسر بُد^{۲۰} مر او را گرامی یکی
مر او را پدر کرده^{۲۱} پرويز نام
۲۴۰ نبودی جدا یک زمان از پدر

۱- (ت: شد آن) ۲- (ق: پرده) ۳- س-س ۴- (نيز ق: ل، ی، ل، ا، ب): لاجورد؛ متن = ل (نيز به، و، ل، ن) ۴- س-س ۲- (نيز ق: ل، ی، و، ل، ن) ۲،
ب: آمدی؛ متن = ل (نيز ل، ا، ب): توده زرد عسکه؛ وزن: (ق: آزان) ۷- س، ل ۲- (نيز ل، ی، ب): دارنده؛ ق (نيز ل، ا):
دارند و (ل: حو)؛ متن = ل، ک، س ۲- (نيز ق: ل، ی، و، ل، ن) ۸- (ن: ناشوفته)؛ بنداری (۲۳۱-۲۳۲): و بلغ من عدله ان مناديا كان ينادي
قدم موكب كل يوم؛ أيما رجل من الأجناد دخل أرضا مزروعة فأضربها عوقب بكذا وكذا ۹- ق، ل ۲- (نيز آ): بر؛ متن = ده دستويس
ديگر ۱۰- ل: رود ۱۱- (و: گر؛ ق: شب تيره) ۱۲- س، آ ۲- (نيز ل، ی، ل، ا، ب): در؛ متن = ل، ق، ل ۲- (نيز ق: ل، ی، و، ل، ن) ۱۳- (ل: ميوه
زاري)؛ ک اين بيت را ندارد ۱۴- ل: دم و گوش اسبش ۱۵- ل: را؛ (ل: مرد بر)؛ ق: در (ل) دزد را؛ (ق: آ) تنش را بر؛ ا: دگر دزد بر؛ متن =
ل، س، ک، س ۲- (نيز ل، ی، و، ل، ن) ۲، ب:؛ در ک اين بيت با بيت سپين پس و پيش شده است؛ بنداری (۲۳۴-۲۳۵): و أيما فرس دخلها قطع
أذنه و ذنبه. و من سرق شيئا صلب ۱۶- ل (نيز ل، ا، ب): دو؛ س (نيز ل، ی، ب): هر؛ ق: دو سه؛ متن = ک، س ۲- (نيز ق: ل، ی، و، ل، ن): عشره أشهر
(نيز = بنداری در ۲۳۰) ۱۷- ل، ک، س ۲- (نيز و، ل، ن) ۲: نيکوی زو؛ س: نيک ازو؛ ق (نيز ل، ی، ل، ا، ب): نيک هم زو؛ (ق: نيک ازو)؛
متن = (پ) ۱۸- (ق: رای) ۱۹- (و: همه)؛ ک اين بيت را ندارد؛ بنداری (۲۳۶-۲۳۷): و كان مدة عشرة أشهر من كل سنة يطوف كذلك في
البلاد، ويرعى المصالح و المناجح للعباد ۲۰- (ن: بود) ۲۱- (ل، ا، ب، ن: کرد) ۲۲- (ق: آ) خویش؛ س، ل، ی، ب اين بيت و بيت سپين را
ندارند و به جای آنها سه بيت زیر را آورده اند:

یکی پرخرد مرد والا گهر
همی رفت تا شد بر مرغزار
بخفت و برآسود از روزگار

که (س: به) خسروش خواندی گرامی پدر
یکی روز خسرو ز بهر شکار
فرود آمد او اندران مرغزار

ب پس از بيت های بالا باز هم افزوده است:

چو ديدش همانگه بدان مرد دبت (۱)

چنان اسب او را رکابی بهشت

بنداری (۲۳۸-۲۳۹): قال: و كان له ولد لا يفرق بينه و بين القمر حسنا و جمالا يسمي كسرى و يلقب بيرويز ۲۳- در س، ق، ا، و حرف
يكم اين واژه بی نقطه، ل، ق، ا، ب اين بيت را ندارند؛ اين بيت در ل، ک، س، ق، ل، ا، ب، ن آمده است؛ بنداری (۲۴۰): و كان لا يفرق أباه
ساعة و لا يصبر عنه لحظة

که بُد شاه پرویز را برنشت^۱،
نگهبان اسپ^۲ از پس اندر^۳ دوان
به پیش^۵ موکل بنالید زار!
که بر دم و گوش^۸ بیاید گریست!
ندارد^{۱۰} همی کهتران^{۱۱} را نگاه!
بگفت آنج^{۱۲} بشنید از آن^{۱۳} کشتزار^{۱۴}
بیر اسپ را در زمان^{۱۶} دم و گوش!
شمارش بیاید^{۱۸} گرفتن^{۱۹} که چند،
اگر صد زیانست، اگر پانصد^{۲۰}!
بریزند^{۲۲} پیش خداوندگار!
برانگیخت از هر سوی^{۲۶} مهتران،
نبرد دم و^{۲۷} گوش اسپ سیاه

چنان بُد که اسپ ز آخر بجست
سوی کشتمند آمد اسپ جوان
بیامد خداوند آن کشتزار^۴
موکل بدو گفت^۶ کین^۷ اسپ کیست؟
۲۴۵ خداوند گفت^۹: اسپ پرویز شاه
بیامد موکل بر شهریار
بدو گفت هرمز: به رفتن بکوش^{۱۵}
زیانی که آمد بر آن^{۱۷} کشتمند
ز خسرو زیان باز باید ستد
۲۵۰ درمهای^{۲۱} گنجی بر آن^{۲۲} کشتزار^{۲۳}
چو بشنید پرویز بودش گران^{۲۵}
نبرد پدر تا ببخشد گناه

۱. ب. بیت‌های ۲۴۱-۲۴۲ را ندراندند؛ که ق^۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

یکی کوهه (ق^۲: گوهری) نیک تک بادبای

۲. (ل^۳: کشت) ۳. (ق^۲: او: ل^۴: ایدر): ل^۴ ق^۲ (نیز ل^۳: ۱.۲): اندر آمد؛ متن س، ک، ل، ۲. اسپ (نیز ب، و): بنداری (۲۴۱-۲۴۲): فائق آن فرسا
من مراکه الخاصة جفل من اصطبله عانرا فتبعه السائس لیسکه فدخل إلى أرض محرثة ۴. (ن^۲: کشته زار) هق (نیز ل^۳: ۲):
نزد؛ متن = ده دستنویس دیگر ع: بر سید ۷. (ل^۳: ل^۲: ۱.۲: این) ۸. (ق^۲: بال و دمش؛ ل^۲: دنب و گوش؛ و گوش و دمش؛ ل^۲:
گوش و دنب؛) متن = ل-س ۹. (نیز ل^۳: ۱.۲): س: بدو گفت کین؛ ق: نگهدار گفت؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۰. س، ق، ل ۱. (نیز
ل^۲: ۱.۲): ب: که دارد؛ متن = ل، ک، س ۲. (نیز ق^۲: ۲. پ، و، ل^۲) ۱۱. (ق^۲: کهتری) ۱۲. ک، ل ۲. (نیز ل^۲: ب): آنچه؛ متن = ل، س، ق، ل ۲. (نیز ق^۲)
۱۳. ل، س (نیز ل^۲: ب): از؛ (ب: زان)؛ متن = ق، ک، ل ۲. س ۲. (نیز ق^۲: ۲. و، ل^۲: ۱.۲) ۱۴. س (نیز ل^۲: ب): کشته زار؛ ک: شهریار؛ متن = ل، ق،
ل ۲. (نیز ق^۲: ۲. پ، و، ل^۲: ۱.۲): بنداری (۲۴۳-۲۴۶): فعلم بذلك الشخص الموکل بالفیعة فأنهی ذلک الی هرمزد ۱۵. (ب: هرمزد باز آرهوش)
۱۶. س-ل ۲. (نیز ق^۲: ۲. پ، و، ل^۲: ۱.۲): در زمان اسپ را؛ متن = ل، س ۲. (نیز ل^۲: ب): بنداری (۲۴۷): فأمره أن یحکم فی فرس ابنه کما کان
یحکم فی فرس غیره فقطع أذنه و ذنبه ۱۷. ک، ل ۲. (نیز ق^۲: ۲. پ، و، ل^۲: ۱.۲): بدان؛ متن = ل، س، س ۲. (نیز ل^۲: ۲. ل^۲: ۱.۲): س: بناید؛ (ل^۲: ب:
نشاید؛ ل: بناید)؛ متن = ل، ق-س ۲. (نیز ق^۲: ۲. ل^۲: ۱.۲): شمرند؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۰. (ب: هفتصد)؛ ق، ل ۲. س ۲
(نیز ل^۲: ب): صد بار صد؛ ک: سه بار صد؛ (ل: صد تا ز صد)؛ س: یک زیانست اگر نیز صد؛ ل: شد زیانش دو صد بار صد؛ متن = ل
(نیز ق^۲: ۲. ۲۱: (در مهاز) ۲۲. (ل^۲: ب: بدان) ۲۳. (ل^۲: ل^۲: کشته زار؛ ب: مرغزار) ۲۴. س (نیز ل^۲: ب): بیردند؛ ل^۲: بردند (ل^۲: س: ۲:
بریزد به؛ ق^۲: ل^۲: بریزید؛ ب: برداز)؛ متن = ل، ک (نیز ب، و، ل^۲: ۱.۲): در س این بیت پس از بیت ۲۵۶ آمده است؛ ق این بیت را ندراند؛ این
بیت در ل، س، ک، ل ۲. ق، ۲. ب: ۲. ق آمده است؛ بنداری (۲۴۸-۲۵۰): و أنه إن تلف شيء من الزرع بوطة القرس فيه أخذ عوضه من پرویز
عن کل درهم مائة ۲۵. ل: پرورش کنان؛ س: خوانا نیست؛ ک (نیز ب): پرورش گران (ب: بردش گران؟) (ق: بور از کران؟) (ل: ن: از
کهتران)؛ متن = ق، ل ۲. س ۲. (نیز ل^۲: ۲. و، ل^۲: ۱.۲): س: سونی؛ متن = ل، ق (نیز ب، ل^۲: ۲. ۲۷. س: ۲:
حرمز؛ ل^۲: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

که باشید خواهش کنان پیش شاه نبرد مگر دم و گوش سیاه

به زودی کمر باز کرد از میان،
 به هر مهره‌یی در نشانده^۱ گهرا!
 که کردار بد چند باید^۳ نهفت!
 خریده^۶ نداری، بهایی مکن!
 بیچی، اگر بشنود^۹ دادگر^{۱۰}!

سوارِ دلور ز بیمِ زیان
 بدو داد پرمایه‌زین کمر
 خداوند ز چون کمر دید^۲، گفت
 تو با^۴ شهریار^۵ آشنایی مکن
 سیاسی نهم بر تو بر^۷ زین کمر^۸

به پیروزی اندر شده نامدار^{۱۱}
 گه رزم هرگز^{۱۲} ندیدی^{۱۳} شکن
 کلاه کیی برکشیده^{۱۶} به ماه
 دلاورسری^{۱۷} بود با نام و ننگ!
 نیاسود هرگز یلی شیرگیر^{۱۸}
 همی‌جست در^{۱۹} پادشاهی هنر^{۲۰}!

یکی مرد بُد هرمزِ شهریار
 به مردی ستوده به هر انجمن
 که هم^{۱۴} داده بود و^{۱۵} هم دادخواه
 نکردی به شهر مداین درنگ
 بهار و تموز و زمستان و تیر
 همی‌گشت گرد جهان سر به سر

گفتار اندر آمدن ساوه‌شاه به ایران زمین به جنگ هرمز شاه^{۲۱}

۲۷۵ چو ده سال^{۲۲} شد پادشاهیش راست ز هر کشور آواز^{۲۳} بدخواه خاست^{۲۴}

۱-س ۲ (نیز ق ۲): فشانده؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۲۶۴-۲۶۵): ففزع الأمير. و كان على وسطه منقطة مرصعة فحلها و دفعها إلى صاحب البستان ۲. (ن: ۲): دید (و) ۳-ک، س ۲ (نیز ق ۲): ماند؛ ل ۲ (نیز ل، ب): شاید؛ س: را بیاید؛ متن = ل، ق (نیز ل ۳-۴). (ن: ۲): بر) ۴-س ۲: شهریار < ۵: (خریدن)؛ ق، ب این بیت را ندارند ۷- (ن: ۲): من) ۸- (ن: زین کمر) ۹- س ۲ (نیز ل، ل ۳، پ، ن ۲، آ، ب): تو بیجانی ار بشنود (ل ۲: بشنود ((؛ (ق ۲: تو این را من خود بر؛ و: تو بیچی اگر بشنود)؛ متن = ل (نیز س و) ۱۰- س ۲: ناجور؛ بندلوی (۲۶۸-۲۶۶): فأخذها و تأملها ثم قال للأمرئ: إني أمن عليك برد هذه المنطقة اليك و إخفاء أمرک. ففعل و سر بهسنيه الأمير و انجبر بذلك قلبه الكبير. و ذلك لأن هرمز كان مرسى السياسة سريع العقوبة ۱۱- (ن: ۲): شهریار (پساوند ندارد) ۱۲- ل ۱۲: ک: که از (ک: در) رزم هرگز؛ (پ: که رزم ورا کس)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳- (ق: ندیدم) ۱۴- س ۲: هم او ۱۵- (ن: جو) ۱۶- ل ۱۶: (نیز و): بر نهاده؛ (پ: برگزشته)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۲۶۹-۲۷۱): و كان معكنا في سلطانه مذكورا بالرافة و الرحمة على ضعفاء رعيته مخصوصا بالظفر، موصوفا بالشجاعة، مشهورا بسيرة الانصاف، فاصما لظهور أهل الظلم و الإجحاف، متيقظا في مصالح الملك ۱۷- ق، س ۲ (نیز ن ۲): شهی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸- س، ل، س ۲ (نیز و): هرمز یل (س: شه) شیرگیر؛ ل ۲ (نیز ب): آن (ب: از آن) هرمز شیرگیر؛ ق (نیز ل، ن ۲): نیاسودی آن (ل، ن: ۲): از) هرمز شهرگیر؛ (ل ۲، ب): نیاسودی آن هرمز شیرگیر؛ متن = ک (نیز ق ۲) ۱۹- س، ک: نا؛ ل ۲، س ۲ (نیز ق ۲-ب، ن ۲، آ، ب): با؛ متن = ل، ق (نیز و) ۲۰- س: بسر ((؛ بندلوی (۲۷۲-۲۷۳): لا يؤخر أمر يومه إلى غده (ولا يستقر في دار ملكه) و يتجشم التطواف في أقطار مملكته حتى في حمارة القيط و كالح الشتاء، لا يعرف الاستراحة و لا الراحة ۲۱- ل: خبر یافتن هرمز داز ساوه‌شاه؛ ق: آمدن ساوه توری به جنگ ایران و خبر یافتن هرمز از وی؛ ل ۲: آمدن ساوه‌شاه به رزم هرمز و رفتن از جیحون؛ متن = س؛ ک سرنویس ندارد و در س ۲ سرنویس خوانا نیست؛ بندلوی: ذکر خروج ساوه‌شاه ملک الترتک و وقعة بهرام جویین معه ۲۲- ق، ل ۲، س ۲ (نیز ق ۲، ب، آ): ساله؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، ل ۲، و، ن ۲، ب): ۲۳- (ن: آوای؛ و: کشوری خصم و) ۲۴- (ب: خواست ((؛ بندلوی (۲۷۵): قال صاحب الكتاب: و لما أتى على ملك هرمز عشر سنين ظهرت في دولته طلائع الوهن، و أتاه من كل صوب مستمخ

کسی در جهان این^۲ ندارد به یاد!
 ز هر گونه اندیشه‌ها رانندند،
 یکی اندرین کار بگشای گوش^۴،
 همی خوبستن^۶ موبدی نشمریم^۷،
 بر و^۹ بوم ما را نگهدار کیستا
 که ای شاه دانا و^{۱۱} دانش‌پذیر،
 نیابند^{۱۳} جنگی^{۱۲} زمانی درنگ!
 ز بن پایهی^{۱۶} تازیان برکنیم!
 و زو^{۱۸} کار ما نیز^{۱۹} تاریک‌تر^{۲۰}،
 که ویران کند کشور^{۲۱} و گنج ما،

۳۰۰ که چندین سپه روی^۱ بایران نهاد
 همه نامداران^۳ فرماندند
 بگفتند کای شاه با رای و هوش
 خردمندشاهای و ما کهتریم
 براندیش^۸ تا چاره‌ی کار چیست
 ۳۰۵ چنین گفت^{۱۰} موبد که بودش وزیر
 سپاه خزر گر بیاید^{۱۲} به جنگ
 ابا رومیان^{۱۵} داستان‌ها ز نیم
 ترا ساه‌شاهست نزدیک‌تر^{۱۷}
 ز راه خراسان بود رنج ما

۱-س-۲ (نیز لی-ب): سر؛ (ق: ۲، رو): متن = ل ۲-ص، ق (نیز لی، ل ۲، ب): این (ل: آن) شگفتی؛ متن = ل، ک، ل ۲، س ۲ (نیز ق: ۲، ب، و، ل ۲)؛ س ۲، ق: ۲، ب، ل ۲ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ بنداری (۲۹۶-۳۰۰): فلما رأى هر مزد إقبال الأعداء اليه من كل وجه، و اثبات السکر عليه من كل صوب، و تضييقهم الأرض عليه حتى كأنها في عينه كفة حابل او غلوة نابل - اخذه المقيم المقعد فاستحضر الإبرانيين فشاورهم فيما حربه من ذلك، و قلاوضهم في أمره، و أطلعهم على ما خامر صميم قلبه ۳-ق-س ۲ (نیز ق: ۲، ل ۲، و، ل ۲): مرزبانان؛ متن = ل (نیز ب)؛ س ۲ این بیت را پس از بیت ۲۹۹ آورده است؛ س، ل، ب این بیت را ندارند؛ بنداری (۳۰۱): فوجوا متحيرين ثم تكلم كل واحد منهم بما عن له من الرأي ۴-ک این بیت را ندارد هـ: خردمند و ۶ (ل: خويش جراح) ۷-ل (ن: ۲، ا: بشمریم)؛ ک، ق: ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

همه موبدان و دبیران خويش بکشی و گشتی ز آئين و کيش

۸-ل: بر اندیشه ۹-ق: ۲، برین؛ بنداری (۳۰۲-۳۰۴): و قالوا: إن ایران قد صارت قرارة لسيرول الفتن المتلاطمة كقطع الليل، و لم يسمع أحد قط بخروج مثل هذه العساكر من هذه الجهات في حالة واحدة الي هذه المملكة. و انت أيها الملك، ذو العقل و صاحب الرأي، و مالك زمام الأمر و النهي. و نحن العبيد المتقلدون لريفة طاعتك، و أنت أعلم بمصالح الأمور. فأفسر عن وجه التدبير في هذا الخطاب الكبير ۱۰-ل: ۲، گفت که (۱) ۱۱-س، ق، ل ۲ (نیز لی، ل ۲، و، ل ۲): دانای؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق: ۲، ب، ا، ب) ۱۲-ب: نیاید ۱۳-ق: ننابند (۱)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در لی این واژه نقطه ندارد) ۱۴-س ۲: ایدر؛ (ق: ۲، ازیدر؛ ب: نیایی ز جنگش)؛ بنداری (۳۰۵-۳۰۶): و قال الوزير: أيها الملك العالم اعلم أن عساكر الخزر لا يطيقون مقاومة عساكرنا، و لا يلبثون ساعة أمامنا ۱۵-ب: بارزانیان) ۱۶-س، ک، س ۲ (نیز لی، و، ب): مایه؛ (ب: باره؛ ل: بیخ این)؛ متن = ل (نیز ق: ۲، ل)؛ ل پس از این بیت افزوده است:

ندارم به دل بیم از تازیان که از دیده‌شان دیده دارد زیان
 که هم مارخوارند و هم سوسمار ندانند جنگی که کارزار

بنداری (۳۰۶): و أما عساكر الروم فالرأى أن ندرایهم و ندفع بالاحتیال شرهم، و اما العرب فیسهل استصالحهم و قلعهم ۱۷-ک، ل ۲: نزدیک تر ۱۸-ل (ق: ۲، ازو) ۱۹-ل (ل: ۲، روز ما تنگ) ۲۰-ک، ل ۲: تاریک تو؛ ل ۲ (نیز لی، ل ۲، ا: ۲): تاریکتر؛ (ق: ۲) تاریکتر (حرف یکم بی‌نقطه)؛ متن = ل، س، ق، س ۲ (نیز ل ۲، ب، و، ب) ۲۱-ل، ق، ک، س ۲ (نیز ق: ۲، ب: ا): لشکر؛ متن = س، ل ۲ (نیز لی، ل ۲، ب)؛ بنداری (۳۰۸-۳۰۹): و الأمر الأهم أمر ساه شاه المقلب في عساكر الترك من جهة خراسان. فإن في استيلائه خراب هذه الديار

۳۱۰ چو ترک اندرآمد^۱ ز^۲ جیحون به جنگ
 به موبد چنین گفت جوینده^۳ راه
 بدو گفت موبد که^۴ لشکر بساز
 عرض را بخوان تا بیارد^۵ شمار
 عرض با جریده^۶ بنزدیک^۷ شاه
 ۳۱۵ شمار سپاه آمدش صد هزار
 بدو گفت موبد که با این سپاه^۸
 مگر مردمی^۹ جویی^{۱۰} و راستی
 رهانی سر کهران را ز^{۱۱} بد^{۱۲}
 شنیدهستی^{۱۳} آن^{۱۴} داستان بزرگ
 ۳۲۰ به گشتاسب و لهراسب^{۱۵} از بهر دین
 چه آمد ز تیمار بر شهر^{۱۶} بلخ
 چنین تا^{۱۷} گشاده شد اسفندیار

نباید^۱ برین^۲ کار کردن^۳ درنگ!
 که اکنون چه سازیم با ساوه شاه؟
 که خسرو به لشکر بود سرفراز،
 که چندست مردم که آید^۴ به کار
 بیامد، بیاورد بی^۵ مر^۶ سپاه
 پیاده بسی در میان سوار^۷
 سزد گر نشوریم^۸ با ساوه شاه^۹!
 به دور^{۱۰} افگنی کژی و کاستی!
 چنان کز ره پادشاهان سزدا
 که ارجاسب آن پریان پیر^{۱۱} گرگ^{۱۲}،
 چه بد کرد خود با^{۱۳} سواران چین!
 که شد زندگانی بر آن^{۱۴} بوم تلخ!
 همی بود هرگونه بی کارزار^{۱۵}!

۱-ل.ک.ل.س.۲.نیز ق.۲.ل.ی.۳.و.؛ آید: (ق: تنگ اندرآمد)؛ متن = س.ق.نیز به.ن.آ.۲.ب.۲. (ب: به) ۳-س.ق.نیز ی.آ.ب.؛
 نشاید: (ق: نشانی)؛ متن = ل.ک.ل.س.۲.نیز ل.۳.ن.۴.س.ل.۲.نیز ق.۲.ب.آ.؛ بدین: (ب: بدن)؛ متن = ل.س.۲.نیز و.
 ل.ن.۴.ه.ق.آ: کرده: ب.کردن: ل.۲.س از این بیت افزوده است:

ترا ساوه شاست نزدیکتر
 وز روز ما تنگ و تاریکتر (۳۰۸)

بندهای (۳۱۰): و اذا عبرت عساكر الترك جيحون فلا يسعنا التواني في الأمر ۶. (ن: گویند)؛ س.ق.ل.ی.۳.و.آ.ب. از این بیت
 بیت سپهین بیت زیر ساخته و ۳۱۱ و ۳۱۲ را انداخته اند:

به موبد چنین گفت لشکر بساز
 که خسرو به لشکر بود سرفراز

بندهای (۳۱۱): فقال له الملك فما عمل الأن؟ ۷. (ق: گویند)؛ بندهای (۳۱۲): قال: اجتمع العساكر فإن استظهار الملوك انما يكون بالجنود
 ۸-س.نیز آ.ب.؛ بیامد (فرس حرف یکم و چهارم و در ب حرف چهارم بی نقطه) ۹. (آ: آمد؛ ب: مرد پیاده)؛ بندهای (۳۱۳): فاستحضر كاتب
 الجيش ومتولى ديوان العرض ۱۰-س.۲.؛ چون درآمد؛ (ن: نا جرند) ۱۱. (آ: را بخواند) ۱۲-س.مرد: س.۲.مژ ۱۳-ب.این بیت و بیت
 سپهین را ندارد؛ بندهای (۳۱۴، ۳۱۵): فجاه بجرائد الجيوش فأحصاهم فكانوا مائة ألف فارس و راجل ۱۴-ساوه شاه این سپاه ۱۵-س:
 شوریم (حرف یکم بی نقطه)؛ ل.۲.نشوریم؛ (ن: نشوری) ۱۶-ل.حرمدمی ۱۷-س.نیز ی.ب.؛ سازی؛ متن = یازده دستنویس
 دیگر ۱۸-س.ق.ل.س.۲.نیز ی.ل.۲.ب.ن.آ.۲.ب.؛ برون؛ متن = ل.ک.نیز ق.۲.و. ۱۹-س.ق.ل.نیز ی.آ.ب.؛ موبدان راز؛ (ق: مردمان
 راز؛ ق: یکی نامه بنویس از نیک و)؛ متن = ل.ک.س.۲.نیز به.و.ن.۲.۲۰. (ن: بند)؛ بندهای (۳۱۶، ۳۱۸): فقال الموبد: جدیر بنا ألا
 نقاتل بهذا القدر اليسير ذاك الجسم الغفير إلا ان نستعين أيها الملكا عليهم بالخير والسداد، والإتلاع عن الظلم والقصاد ۲۱. (ن: شنیدی
 تو) ۲۲-س.۳.و.آ.؛ (این) ۲۳-س.حیرت گرگ؛ (آ: سترگ)؛ ل.نامدار سترگ؛ ق: مرزبان پیر گرگ؛ (ق: مرزبان سترگ؛ و: مرزبان بزرگ
 (پس او ندارد)؛ ن: زد آن گو پیر گرگ)؛ متن = س.ل.۲.نیز ی.ل.۲.ب. (ب: گشتاسب و ۲۵-ل.ب.آن ۲۶-س.ق.نیز
 ی.آ.ب.؛ شاه؛ متن = ل.ک.س.۲.نیز ق.۲.ل.۳.ن.۲. ۲۷-س.ل.نیز ی.آ.؛ بدن؛ س.۲.برین: (ب: در آن)؛ متن = ل.ک.نیز ق.۲.ل.۲.و.
 ن.آ.ب. (ب: ۲۸-ب: حجاج) ۲۹-ب: کار ساز؛ ب: گونه اسپندیار؛ ن: کرد هرگونه نمی خواستار؛ بندهای (۳۱۹، ۳۲۲): فقد بلغك ما أصاب
 لهراسب على يد أرجاسب و عساكر الترك في الزمان الأول، و ما جرى على أهل بلخ في ذلك العهد الى أن خرج إسفندیار ففعل ما فعل

ز مهتر به سال ار چه من مهترم^۱

ازو هم^۲ به اندیشه برنگذرم^۳

به موند چنن گفت پس شهریار
۳۲۵ همان شهرها را^۴ که بگرفت شاه
فرستاده‌یی جست^۵ گرد و دلیر
به قیصر چنن گفت کز روم شهر^۶
تو هم پای در مرز ایران منه

که قیصر نجوید ز ما کارزار،
سپارم بدو، بازگردد^۵ ز راه
خردمند و گویا و دانش‌پذیر^۸،
نخواهم ترا^{۱۱} باژ^{۱۱} آن بوم بهر^{۱۲}،
چو خواهی که مه^{۱۳} باشی و روزبه!

فرستاده چون پیش^{۱۴} قیصر رسید
۳۳۰ ز ره بازگشت آن زمان شاه روم

بگفت آنج^{۱۵} از شاه ایران^{۱۶} شنید،
نیازرد خاک^{۱۷} اندران مرز و بوم

سپاهی از^{۱۸} ایرانیان برگزید
فرستادشان^{۱۹} تا بدان بوم و بر^{۲۰}
سپهدارشان پیش خرداد^{۲۲} بود

که از گردشان روز شد ناپیدا
به پای^{۲۱} اندرآرند^{۲۲} مرز خزر^{۲۳}!
که با فر و اورند و با^{۲۵} داد بود!

۱-ل: کهترم ۲-ل: من ۳-ل: س ۴-نیز و: نگذرم (حرف یکم بی نقطه)؛ ک: در نگذرم؛ متن = (ق ۲، ل ۲، پ)؛ س: ق، ل ۲، ل، ن ۲، ا، ب این بیت و بیت سپین راندارد؛ این دو بیت در ل، ک، س، ق ۲، ل ۲، پ، و آمده است؛ بنگاری (۳۲۳): و انا و این کنت آکبر سامن الملک فهر انقب رابا و اسوب عزما فلیشر بما یری ۴-ق، ل ۲ (نیز ل ۲، پ)؛ شهرهائی؛ (ل، ا)؛ شهره‌یاری؛ ق ۲: کتون شهرهائی؛ متن = ل، س، ک، س ۲ (نیز پ، و، ل ۲)؛ ه، س، ل ۲ (نیز ل، ا، ب)؛ بتو بازگردی؛ (ل، ن)؛ سپاریم و خود بازگردد؛ متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ل ۲، پ، و)؛ ع، ک، ل ۲ (نیز ق ۲، ل، ا)؛ به؛ متن = ل، س، ق، س ۲ (نیز ل ۲، ن ۲، ب)؛ در س، ق، ل ۲، ل، ا، ب این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ پیایی بیت‌های متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ل ۲، پ، و، ل ۲)؛ بنگاری (۳۲۵، ۳۲۴): فقال الملک: نکتاب قیصر اولا و نصالحه و نرد علیه بلاده النی اخذخانه الملک- یعنی آباء- فانه عند ذلک یشی عتانه و ینصرف و راهه ۷-ق ۲: رفت) ۸-ک، س ۲ (نیز و: دانا و پیر؛ ق ۲: دانا ی پیر؛ پ: دانا و گویا و پیر؛ ل ۲: دانا و هم یادگیر؛ ب: بادانش و یادگیر)؛ متن = ل، س، ق، ل ۲ (نیز ل، ا، ب)؛ ۹-ل، ن ۲ (سر)؛ ل: گوی کز شهر روم؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰-ل: دگر؛ (و: ز تو) ۱۱-ل: داد؛ ق، ل ۲، س ۲ (نیز ل، ا، ب)؛ یاد؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲، و، پ)؛ ۱۲-ل: مرز و بوم؛ ق (نیز ا)؛ بوم و بهر؛ ل ۲ (نیز ل ۲، پ)؛ بوم و بر؛ س، ک (نیز ل ۲، پ)؛ ازان (س: زان؛ ک: این)؛ بوم بهر؛ (ق ۲: زان بوم و بر)؛ متن = س ۲ (نیز ل، و) ۱۳-ق ۲ (ب: ۱۴-ل، و: نرزد) ۱۵-ق ۲: آنک؛ ک (نیز ل، و، ا، ب)؛ آنچه؛ متن = ل، س، ل ۲، س ۲ (نیز ق ۲)؛ ۱۶-ق (شهر یاران)؛ ل ۲ این بیت و بیت سپین راندارد ۱۷-ل: نیلورد جنگ (حرف یکم واژه نخست بی نقطه)؛ ک: نیلورد خاک؛ (ل: بیازرد خاک)؛ متن = س، ق، ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، پ، و، ا، ب)؛ ق ۲ این بیت رانلرد و به جای آن بیت‌های ۳۲۵-۳۲۶ را در اینجا نوشته است؛ بنگاری (۳۲۶-۳۳۰): فأرسل الیه و کاتبه علی تلک الجملة، و تردت الرسل حتی استقر الأمر علی ذلک، و عاد قیصر الی بلاده ۱۸-ل، س، ق، ل ۲ (نیز ق ۲، ب)؛ ز؛ متن = ل، ک، س ۲ ۱۹-ل: س (نیز ل، ب)؛ فرستاده شد؛ متن = ل ۲۰-ل: بران بوم و بر؛ (ل، ن)؛ زودز ایران بدر؛ ک: از ایران فرستادشان تا خزر؛ متن = ق، ل ۲، س ۲ (نیز ق ۲، ل ۲، پ، و، ا) ۲۱-ق (نیز ا)؛ با؛ متن = ل ۲۲-س (نیز ل، ب)؛ آورد؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ک: آن بوم و بر؛ س ۲ (نیز ق ۲، پ، کوه خزر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴-ق: خرداد؛ (ق ۲: شهره خرداد؛ ل، ن)؛ پور خرداد؛ س، ق، ل ۲ (نیز ل، ا، ب)؛ س: سپهد دران (س، ل، ب: بدان) کار خرداد؛ متن = ک، س ۲ (نیز پ، و) ۲۵-ل، س، ق، ل ۲، س ۲ (نیز ل، ل، ا، ب)؛ لورنگ و یا؛ (ق ۲: با بخشش و)؛ متن = ک (نیز و)؛ بنگاری (۳۳۱-۳۳۲): ثم اختار عسکرا و جهزم تحت رایة اصبهید یسمی خرداد الی ملک الخزر

چن^۱ آمد به ارمینیه^۲ در سپاه
 ۳۳۵ و زیشان فراوان بکشند نیز
 چن^۳ آگاهی آمد بنزدیکی شاه
 بجز کینه^۴ ساوه شاهش نماند
 سپاه خزر برگرفتند راه،
 گرفتند از آن^۵ مرز^۶ بسیار^۷ چیز!
 که خُزاد پیروز شد^۸ بر^۹ سپاه،
 خرد را به اندیشه اندر نشانند

گفتار اندر آگاهی دادن مهران شتاد هرمز را از بهرام چوبینه^{۱۰}

یکی بنده بُد شاه را شادکام
 به شاه جهان گفت: انوشه^{۱۴} بدی^{۱۵}
 ۳۴۰ پدرم آن خردمند^{۱۷} مهران شتاد^{۱۸}
 به کنجی نشسته‌ست با زند و اُست
 بدین^{۳۳} روزگاران بر او^{۳۴} شدم
 همی‌گفتم^{۳۷} او را من از ساوه‌شاه
 چُنین داد پاسخ که آمد سَخُن^{۳۱}
 خردمند و بیدار^{۱۱} و^{۱۲} نستوه^{۱۳} نام،
 همیشه ز تو دور دست^{۱۶} بدی^{۱۵}
 به پیری بسی چیز دارد^{۱۹} به یاد،
 از^{۲۰} اومید^{۲۱} گیتی شده پیر^{۲۲} و ست!
 یکی روز و یک شب^{۲۵} بر او^{۲۶} بدم،
 ز^{۲۸} پیلان جنگی^{۲۹} و چندان^{۳۰} سپاه
 از آن گفته^{۳۲} روزگار کهن^{۳۳}

۱-ل.س.۲ (نیز ل.ب): چو: متن تصحیح قیاسی است ۲-(ا: ارمینیه)؛ ق.۲ این بیت را ناندرد ۳-ل.س: از آن ۴-ک (نیز ق.۲): و: رزم
 هد(ل: چندان)؛ بنداری (۳۳۵، ۳۳۶): فلما وصل الی بلاد الأرمن هرب منه ملک الخزر. فرکب اثره و قتل منهم خلقا کثیرا، و أصبح
 مظفرا منصورا ۵-ل.س.۲ (نیز ق.۲): چو: متن تصحیح قیاسی است ۷-س (نیز ل.ب، ا، ب): بدی: متن = ده دستنویس دیگر ۸-ل.س.ق.
 س.۲ (نیز ل.ب، ا، ب): با: متن = س، ک، ل.۲ (نیز ق.۲، و، ل.۲، ا، ب)؛ ک پس از این بیت و ق.۲ پس از بیت سپین افزوده‌اند:
 عرب (ق:۲: عرض) چون شنیدند بسته شدند

۹-س، ق (نیز ل.ا، ب): کینه‌ور؛ (ب: کشور)؛ متن = ل، ک، ل.۲، س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، ا، ب، ق)؛ بنداری (۳۳۶، ۳۳۷): فلما أتى الخیر هرمز بدظفر خُزاد
 فرغ سره من ذلك الجانب أيضا، و لم یبق له شغل قلب إلا بأمر ملك الترك فأخذ يفکر فی ذلك ۱۰-ق: ... ستاد از بهرام چوبینه رازی؛
 ل.۲: مهران شاه از بهرام چوبین؛ متن = س، ل، ک، س.۲ سرنویس ندارند ۱۱-ل (نیز و): بینا؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۲-ق، ل.۲:
 چو < ۱۳-ل.س.۲ (نیز و): ستوه (حرف یکم بی نقطه)؛ س.۲ (نیز ا): بستوه؛ (ل: خشنو به)؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق.۲، ل.۲، ب، ا، ب)
 ۱۴-ق، ل.۲، س.۲ (نیز ل.۳، ا): نوشه؛ (ل: نوشه)؛ متن = ک (نیز ق.۲، ل.۲، ب، و، ب)؛ در ل این تکه خوانا نیست ۱۵-ل(ب: بزی -
 لاریک) (ل) ۱۶-ل(ب، ا، ق: چشم)؛ ل: ز تو دور بادا همیشه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷-ل: برسید باید ز ۱۸-ل، ق (نیز ق.۲، ل.۲، ا،
 ب): ستاد؛ س، ک، ل.۲ (نیز ل.۲): شاد؛ س.۲ (نیز ل.۳): شناد؛ (و: ساد)؛ متن = (ب) ۱۹-ل.۲: دارم؛ ل: که از روزگاران چه دارد؛ (ب، ل: آن: که
 چون او زمانه ندارد)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰-ل، س (نیز ل، و، ب): ز ۲۱-ل، س، ق، ل.۲، س.۲ (نیز ق.۲، ل.۲، ب): امید؛ متن = ک ۲۲-س
 (نیز ب): سست؛ (ل: زار)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ق، ل.۲، س.۲ (نیز ل.۳، ا): برین؛ (ق: درین)؛ متن = ل، ک (نیز ل.۲، ب، ل.۲)
 ۲۴-ک: وی ۲۵-س (نیز ل، ب): تا شب؛ (ق: فراوان همی در)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۶-ک: وی ۲۷-س: گفت ۲۸-(ل: آن: به)
 ۲۹-ق، ک (نیز و): و از کنج؛ س: و ز کنج؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰-س: چندی؛ ک پس از این بیت افزوده است:

که بر شاه گیتی ازین دشمنان
 جهان تنگ شد مانند از اهرمانان (!)
 بنداری (۳۳۸، ۳۳۹): فَأَتَاهُ بَعْضُ مُسْتَحْدِمِيهِ وَقَالَ: إِنِّي ذَكَرْتُ الْبَارِحَةَ عِنْدَ الشَّيْخِ الْكَبِيرِ وَالَّذِي يَهْرَانُ يَسَازُ حَدِيثَ سَاوَهْ شَاهِ وَ مَجِيئَهُ
 لِي عَسَاكِرَهُ الْجَزَارَةَ وَ فِيلَتَهُ النَّخَارَةَ وَ بَحَارَهُ الزُّخَارَةَ ۳۱-ک: بدو مریدیر؛ (ق: چو آمده به بن) ۳۲-ل: گفته و ۳۳-ک: روزگاران ویر (!)
 بنداری (۳۴۴): فَقَالَ: هَذَا مُصَدِّقُ الْحَدِيثِ الْقَدِيمِ وَ أُوَانَهُ

به شاهی^۲ برو^۳ خواندم^۴ آفرینا
 سراسر پر از بوی و^۵ رنگ و نگار^۶
 شدم من در آن^۷ نامور پیشگاه،
 سر زلف بر گل بیی راستند،
 همان یاره و^۸ طوق و^۹ گوهر نداشت!
 به^{۱۰} پیرایه و^{۱۱} رنگ و افسون نبود^{۱۲}،
 به گوهر^{۱۳} ز کردار بد^{۱۴} دور بود^{۱۵}!
 که فرزند جایی شود دوردست
 گسی کرد از خانه^{۱۶} پادشا
 نگه داشتم چشم از آن^{۱۷} دیگران^{۱۸}!
 که هر پنج خوبند و^{۱۹} با آفرین!
 چو دیگر گزینم^{۲۰} گزند^{۲۱} آیدم؛
 بر تخت^{۲۲} شاهی به زانو نشاند،

برفتم بنزدیک^۱ خاقان چین
 ورا دختری پنج^۲ بد^۳ چون بهار^۴
 مرا در شبستان فرستاد شاه
 رخ دختران را بیاراستند
 ۳۶۰ مگر^{۱۱} مادرت، بر سر افسر نداشت
 از ایشان جز او^{۱۲} دخت^{۱۳} خاتون نبود
 که خاتون^{۱۸} چینی ز فغفور بود^{۱۹}
 همی^{۲۲} مادرش را جگر زان^{۲۳} بخت
 دزم بود از آن^{۲۴} دختر^{۲۵} پارسا
 ۳۶۵ من او را گزین کردم از دختران
 مرا گفت خاتون^{۲۹} که دیگر گزین
 مرا پاسخ این بد^{۳۱} که این^{۳۱} بایدم
 فرستاد و گندآوران^{۳۳} را بخواند

۱-س.ق.ک (نیز لی.پ.ب.ب): برفتم نزدیک؛ متن = ل.ل.آ (نیز ق.آ.ل.آ) ۲-ق.شادی ۳-(لی:بدو) ۴-س.ق.ک.ل.آ (نیز لی.پ.ب.ب): خواندیدم؛ متن = ل.ل.آ (نیز ق.آ.ل.آ)؛ بندلوی (۳۵۶)؛ قسرا الی حضرة الخاقان ۵-س.ل.آ (نیز ق.آ.ل.پ.ب.ب): ورا (و.زان) پنج دخت؛ متن = ل.ع.آ (همه) ۶-س.ق.ل.آ (نیز لی.پ.ب.و.آ.ب): اندر نهان؛ ک (نیز ق.آ.ل.آ) اندر بهار؛ متن = ل.ل.آ (نیز ق.آ.ل.آ)؛ ج.و.آ. متن = ل.آ.مهان؛ س.ق.ل.آ (نیز لی.پ.ب.و.آ.ب): رنگ و بوی مهان؛ متن = ک (نیز ق.آ.ل.آ)؛ از این بیت، دو بیت زیر راسخسته است:

ورا پنج دختر بد اندر نهان
 به مشکوی سرو و چراغ جهان
 سراسر پر از بوی و رنگ و نگار
 به رفتن تدر و به دیدن بهار

بندلوی (۳۵۷)؛ و کانت له خمس بنات فامر بقعودهن متزینات فی خلیهن و خللهن ۱۰-(ب:دل از (ل))؛ ل: برفتم بر آن؛ ک (نیز ق.آ.ل.پ.ب.ب): نشستم بر آن (پ: زان)؛ متن = س.ق.ل.آ (نیز لی.ل.آ.و.آ.ب) ۱۱-س.ق.ل.آ (نیز لی.ل.آ.ب.ب.ب): همان؛ متن = ل.ک.ل.آ (نیز ق.آ.ل.پ.ب.ب) ۱۲-(ج.و.آ.ل.آ)؛ ج.و.آ. بندلوی (۳۵۸-۳۶۰)؛ ثم أمرنی بالدخول علیهن لاختیار من تصلح منهن للملك. فدخلت وقعدت متفرسا فیهن فرأیتهن متزجات سوی أمك. فانها کانت بلا طوق ولا تاج ولا سوار ۱۴-ک (نیز آ.ل.آ)؛ از ۱۵-ک: که ۱۶-س (نیز ق.آ.ل.پ.ب.ب) ۱۷-ک: افسر نبود؛ (پ: بدو ره مرارای روشن نمود)؛ در لی این لیت با ۳۶۷ پس و پیش شده است؛ ل.آ پس از این بیت، بیت ۳۵۹ را از نو نوشته است ۱۸-ل.س.ل.آ (نیز ق.آ.ل.آ.ب.ب.ب): خاقان؛ متن = ک (نیز لی.پ.ب.و.آ.ب) ۱۹-س: خواست ۲۰-(آ: رایش) ۲۱-(ن: آ.ل.پ.ب.ب)؛ ق این بیت را ندارد؛ بندلوی (۳۶۱-۳۶۲)؛ و هی بنت الخاتون التي هی بنت بقیور ملک العیین. و الأخریات کن من أولاد الإمام ۲۲-(ق.آ.ل.پ.ب.ب.ب.ب.ب)؛ همان ۲۳-(پ.ب.ن.آ.ل.ز.و)؛ س: دل از ان؛ (لی: ب.مگر (ج.جگر) زان)؛ متن = ل.ق.ک.ل.آ (نیز ق.آ.ل.و.آ.ب.ب.ب) ۲۴-ل.ل.آ (نیز ق.آ.ل.پ.ب.ب.ب)؛ زان ۲۵-(ن: اختر) ۲۶-(ق: کرد از آنجا بر؛ ل: کرد از آن خانه) ۲۷-ل.س: زان؛ (ق: آ.پ.ب.ب.ب.ب.ب)؛ از حآن؛ متن = ق.ک.ل.آ (نیز لی.ل.آ.و.آ.ب) ۲۸-(لی: گوهران) ۲۹-س.ل.آ (نیز لی.ل.آ.ب.ب.ب.ب.ب): خاقان؛ متن = ل.ل.آ (نیز ق.آ.ل.و.آ.ب.ب.ب)؛ ج.و.آ. ۳۱-(آ: جاین)؛ ل: جاین بد؛ که این؛ س (نیز لی.پ.ب.ب.ب.ب.ب)؛ این (پ: آن) بود کین؛ متن = ق.ک.ل.آ (نیز ق.آ.ل.آ.ب.ب.ب.ب.ب)؛ (آن بد)؛ ل.و.آ. ۳۲-(ن: گزیند) ۳۳-(ق: گزیر)؛ بندلوی (۳۶۳-۳۶۷)؛ فلم یقع اختیاری إلا علیها. فعظم ذلک علی أیوبیها ثم أشاروا علی بن أعدل الی غیرها فلم أقبل و لم أرض الا بها ۳۴-ل.آ: کندا کوان؛ (پ: کندا کران)

که تا چون بود گردش اخترش^۲؟
 نبینی و جز راستی نشنوی،
 یکی کودک^۵ آید چو شیر زبان!
 به مردی چو شیر و به بخشش چن ابر^۸!
 پدر بگذرد^{۱۰}، او بود شهریار
 پی^{۱۲} روزگاران به بد نَسَرد^{۱۳}!
 ز ترکان بیارد سپاهی^{۱۶} بزرگ،
 سراسر^{۱۸} بگیرد بدان^{۱۹} انجمن!
 بترسد^{۲۲} ز پیروز^{۲۳} بخت بلند!
 ساری^{۲۶} سرافراز^{۲۷} مهترپرست^{۲۸}،
 به گرد سرش جعدمویی^{۲۹} چو مشک،
 سه‌چرده و تندگوی^{۳۲} و سترگ،

به پرسش گرفت اختر^۱ دخترش^۱
 ۳۷۰ ستاره‌شمر گفت: جز نیکوی^۳
 ازین دخت و از^۴ شاه ایرانیان
 به بالا بلند و به بازو^۷ ستر^۷
 سه‌چشم و^۹ پرخشم و نابردبار
 فراوان ز گنج پدر برخوردار^{۱۱}
 ۳۷۵ و زآنپس^{۱۴} یکی شاه خیزد^{۱۵} سترگ
 بسازد^{۱۷} که ایران و شهر یمن
 ازو^{۲۰} شاه ایران^{۲۱} شود دردمند
 یکی کهتری باشدش^{۲۴} دوردست^{۲۵}
 به بالا دراز و به اندام خشک
 ۳۸۰ قوی استخوان^{۳۰}، جلد و^{۳۱} بینی بزرگ

۱- (گرفتندش از دختران) ۲- ق: آخرش؛ (ا: اختران)؛ س: طالع اخترش؛ (ی: اختر و پیکرش؛ ن: اختر و دختر و اخترش؛ ب: افسر دخترش)؛ متن = ل، م، ن، ل (نیز ق، ل، ج، پ، و)؛ بندوی (۳۶۹، ۳۶۸): فأحضر الحاقان عند ذلك المنجمين، واستكشفهم عن طالعها و مال أمرها و مقتضيات أحكام النجوم و أسرار الكواكب فيها ۳- س، م، ل (نیز ل، ل، ج، و، ن، ق، ب)؛ نیکونی: متن = ق (نیز ق، آ، ب، ا) ۴- (ق: آن)؛ ل، ق (نیز ل، پ، ن، آ، ت)؛ وز (ق: گوید (مکودک)؛ ه: پور)؛ ع: بازوی ۵- ل (نیز ق، ل، ی، و، آ، ب)؛ سطر: متن = ل، ک (نیز ل، پ، ن، ق) ۸- ل، ل (نیز ق، ل، ی، پ، ب)؛ چو ابر؛ (ل: برخاش ببر)؛ متن تصحیح قیاسی است ۹- (ا: سیم خشم (ل)) ۱۰- (ن: بگذرد) ۱۱- (ن: بر بود) ۱۲- ل، ل، بدو؛ (ق: بسی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳- ل، ل (نیز ل، ی، و، ب)؛ شمر د (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ق (نیز ق، آ، ت)؛ شمر د؛ متن = م، س، آ (نیز پ، ن، ق)؛ بندوی (۳۷۰، ۳۷۴): فقالوا: أيها الملك! إنه يظهر بين بنتك هذه و بين كسرى ولد طويل القامة، قوى العضدين، أحجل العينين، يكون في الشجاعة و الساحة كالليث و الفيت. يموت عنه أبوه فيكون هو ملك الأرض فيستقر زمانا على سرير الملك عالی القدر نافذ الأمر ۱۴- (ق: از آن پس؛ ا: وزین پس) ۱۵- س، ق، ل (نیز ل، ی، و، آ، ب)؛ آید؛ متن = ل، ک (نیز ق، ل، ی، پ، ن، ق) ۱۶- ق: سپاه؛ (پ: سپاهی بیارد؛ ب: بسازد سپاهی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷- (ن: بیاید) ۱۸- (پ: سرارد) ۱۹- ل، ل، بران؛ س: از آن؛ متن = ک (نیز ق، ل، ی، پ، ن، ق)؛ ق، ل، ی، آ، ب، این بیت و بیت سپسین را ندارند؛ و به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

به ایران سواران لشکرشکن سراسر گریزند از آن انجمن

بندوی (۳۷۶، ۳۷۵): فيظهر له عدو من ملوك الصين فيقتد بلاه بعساكر كالتحل و النمل يريد بذلك أخذ بلاد إيران الى غيرها من بلاد اليمن و سائر الممالک ۲۰- س (نیز ل، آ، ت)؛ از آن؛ ک: وزو ۲۱- س: شهریاران ۲۲- ل، س (نیز و)؛ ترسد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ق: آ: ترسد)؛ متن = ک (نیز ل، پ، ن، ق) ۲۳- ل، ل، پیروز و؛ (ل: فیروز)؛ بندوی (۳۷۷): فيفتحير ملك إيران في الأمر و يبخشى على نفسه من انقلاب الدهر ۲۴- ق: کهتری آیدش ۲۵- (ل: زور دست) ۲۶- ک: سوار ۲۷- (ا: سرافراز و) ۲۸- (ق: خسروپرست) ۲۹- (ق: جعد و مویش؛ ن: موی و جعدی)؛ پ، این بیت و بیت سپسین را ندارد ۳۰- ل، ل، سخن آوری؛ (ق: ل، ل، و: زبان آور و؛ ن: زبان آور)؛ متن = س، ک؛ بندوی: صخم الکرايس ۳۱- ک: < ۳۲- (ل: چشم و تند و قوی؛ ن: چرده کرد و دلیر)؛ در و این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ق، ل، ی، آ، ب، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، م، ک، ق، ل، آ، ن، آ آمده است؛ س پس از این بیت افزوده است:

سوار سرافراز مجده (؟) اسب به تیزی به مانند آذرخش

هم از پهلوئانش باشد نسب^۱،
 ز جایی بیاید به درگاه^۲ شاه،
 همه لشکرش را^۳ به هم برزند^۴!

ندیدم ز خاقان کسی شادتر!
 که از دختران او بُدی افرش
 چن این^{۱۰} کرده بُد^{۱۱}، بازگشتم به راه^{۱۲}
 که ما یافتیم از کشیدنش رنج!
 جهان‌بین خود را به کشتی نشاند،
 ز فرزند با درد^{۱۷} همباز^{۱۸} گشت!
 به پیش تو ای شهریار^{۲۱} رما
 به پوینده شاید که گویی بیوی^{۲۲}،
 به دشمن ممان^{۲۵} این سخن، گر به دوست!
 برو^{۲۶} زار^{۲۷} و گریان شدند انجمن!
 به^{۲۹} مژگان همی خون دل برفشاند!

جهانجوی چوینبه دارد لقب
 چن این^۲ مرد چاکر^۳ به اندک سپاه
 مرین^۵ ترک را ناگهان بشکند

چو بشنید گفت^۸ ستاره‌شمر
 ۳۸۵ به نوشین‌روان^۹ داد پس دخترش
 پذیرفتم او را من از بهر شاه
 بیورد^{۱۳} چندان^{۱۴} گهرها ز گنج
 همان^{۱۵} تا لب رود جیحون براند
 ز جیحون دلی پر ز غم^{۱۶} بازگشت
 ۳۹۰ کنون آنچه^{۱۹} دیدم، بگفتم^{۲۰} همه
 ازین^{۲۲} کشور این مرد را بازجوی^{۲۳}
 که پیروزی شاه بر دست اوست
 بگفت این و جانش برآمد ز تن
 شهنشاه ازو^{۲۸} در شگفتی بماند

۱- بنداری (۳۸۱-۳۷۸): و یکون فی امرائه فی بعض أقطار مملکتہ رجل من أولاد الأكابر، شجاع فارس بطل، طویل قضیف، جمع الشعر، ضخم الکراذیس، عظیم الأنف، أسمر اللون، صحل الصوت، عارم اللحظ، یلقب بجوبین ۲- س، ک، ل، ۲- س، ک، ل، ۲- (نیز ل، ل، ۲- و، ب): چو این؛ ۳- چو آن؛ متن = (ق، ۲- ب): چنین ۳- س، ق، ل، ۲- (نیز ل، ل، ۲- و، ب): چابک؛ متن = ل، ک، (نیز ق، ۲- ب)، ۴- س، ق، ل، ۲- (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، آ، ب): نزدیک؛ متن = ل، ک، (نیز ب، ل، ۲- ب)، ۵- س، ق، ل، ۲- (نیز ل، ل، ۲- و، آ، ب): مران؛ متن = ل، ک، (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، آ، ب): حراچ؛ ۷- ق: نیز بر هم زند؛ بنداری (۳۸۲-۳۸۳): فیکسر بقدر یسیر من العسکر ذلک العدو مع وفور عدده و کثرة عدده ۸- ک: گفت آن؛ ک، ق، ۲- پس از این بیت افزوده‌اند:

سرانجام هم سر بیچد ز شاه همین بود چون کرد دشمن تباه

۹- (ل، ل، ۲- نو شیروان) ۱۰- ل: چو آن؛ س، ک، ل، ۲- (نیز ل، ب): چو این؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۱- س، ک، ل، ۲- (نیز ق، ۲- ب): شد؛ متن = ل، ۱۲- (ل، ۲- ب: ز راه)؛ ق، ۲- به جای این لت آورده است: بیوردم آن ماهوخ را به راه؛ در س، ل، ۲- ل، ۲- ب، ل، ۲- آ، ۲- ب، این بیت پس از بیت ۳۸۸ آمده است؛ ق، ۲- بیت‌های ۳۸۹-۳۸۶ ندارد ۱۳- (ب: بر آورد) ۱۴- ل: چندی؛ ل، ۲- بیت‌های ۳۸۹-۳۸۷ ندارد؛ بنداری (۳۸۷-۳۸۶): فلما سمع الخاقان قول المنجم فرح واستبشر و جهز ابته معی الی آتوشیروان ۱۵- س، ل، ۲- (نیز ل، ل، ۲- و، آ، ب): همی؛ ک، (نیز ب): سپه؛ متن = ل، (نیز ق، ۲- ب) ۱۶- س، (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، آ، ب): خون؛ متن = ل، ک، ل، ۲- (نیز و) ۱۷- (آ: در دو) ۱۸- ل، س، ک، ل، ۲- (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، ب): انباز؛ متن = (ب): بنداری (۳۸۹-۳۸۸): بعد أن شیعها الی شاطیئ جیحون ۱۹- س، ل، ۲- (نیز ل، ب): آنچه؛ متن = ل، (نیز ق، ۲- ب) ۲۰- ل، ۲- ب: بدیدم (ل) ۲۱- ل: جهاندار شاه ۲۲- ق، (نیز ل، ل): ازان ۲۳- (و: بازجو) ۲۴- س، (نیز ل، ب): بگری؛ (آ: بیو پس‌آوند ندارد)؛ متن = ل، ق، ک، ل، ۲- (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، آ، ب): فاطلب الآن ایها الملک! هذا الرجل حتی یکفیک هذا الأمر ۲۵- س، (نیز ل، ب): مگوی؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۳۹۲): فإنه لا یکون إلا علی یدیه. و احفظ کلامی هذا و اکتمه و لا تطلع علیه أحدًا ۲۶- (ل، ب): بدو ۲۷- ق، (نیز ل، ل، ۲- ب): < ۲۸- ل، (نیز ل، ۲- ب) زو ۲۹- س، ق، ل، ۲- (نیز ل، ل، ۲- و، آ، ب): ز؛ متن = ل، ک، (نیز ق، ۲- ب، ل، ۲- و، آ، ب): بنداری (۳۹۳-۳۹۴): قال: ولما فرغ الشیخ من کلامه قضی نحبه فی ذلک المجلس. فتعجب الملک من تلک الحاله، و یکی علیه، و یکی الحاضرین

۳۹۵ به ایرانیان گفت: مهران شتاد^۱
 چو با ما^۲ یکایک بگفت او^۳، بمرود
 سپاسم ز یزدان کزین مرد پیر
 نشان جست^۴ باید ز هر کشوری^۵
 بجوید تا این^۶ به جای آورید^۷

۴۰۸ یکی مهتری^{۱۷} نامبردار بود
 کجا زاد^{۱۸} فرخ بدی نام اوی^{۱۹}
 بیامد بر شاه و^{۲۰} گفت این نشان
 ز بهرام بهرام^{۲۱}، پور گشسپ^{۲۲}
 به اندیشه‌ی من^{۲۳} نخواهد^{۲۴} گذشت
 ۴۰۵ که دادی بدو^{۲۵} بر دغ و اردبیل^{۲۶}

۱-ل. ق. ک. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. س. ل. ۲. شتاد؛ ل. ۳. شتاد؛ و. ساد؛ متن =) ۲-ک. د. آن ۳-ل. راسته‌ها؛ (ق. ۲. ل. ا. دستان را)؛ متن = ص. ق. ک. ل. (نیز ل. ۲. ل. ا. ب. ۲. ل. من. ۳. ل. س. ل. ۴. ل. و؛ (ب. این؛) متن = ق. ک. ل. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. و. ب. ا. ن. آبیتهای ۳۹۸-۳۹۶ راندارد ع. م. گفتن؛ و. ق. ۲. ل. ا. ب. گفتن؛ متن = ل. ق. ک. ل. (نیز ل. و. ا. ب. ۷- س. ل. ۲. (نیز ل. و. ا. ب. یادگیر؛ ق. (نیز ل. ۳. دلپذیر؛ متن = ل. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۸- ل. خواست ۹- ل. مهتری؛ (ل. کهنتری (بساوند نلارد))؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰- ق. ک. این؛ (ب. تازین) ۱۱- (و. یابد) ۱۲- ق. از ۱۳- ق. او؛ (ل. ۳. و. این را)؛ ل. بجوید تا این؛ ک. نجوید تا این؛ (ل. بکشید تازین)؛ متن = س. ل. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۱۴- (ل. آوردند؛ ل. جا آوردند بها آوردند؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۵- س. ق. ل. ۲. (نیز ل. ۳. و. ا. ب. کزین؛ (ل. که این؛) متن = ل. ک. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۱۶- ل. را به؛ (ق. ۲. ل. ا. ب. زو به)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷- س. (نیز ل. ب. کهنتری؛ ق. ۲. شهری (ل.))؛ متن = ل. ق. ک. ل. (نیز ل. ۲. ل. ا. ب. ۱۸- ل. (نیز ل. ۳. ل. ا. ب. داد؛) متن = ده دستنویس دیگر ۱۹- ل. س. ق. (نیز ل. ل. ا. ب. او؛ متن = ل. ا. ب. س. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. و. ا. ن. ک. این بیت و بیت سپین راندارد ۲۰- ل. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۲۱- س. ق. (نیز ل. ۳. ل. ا. ب. آن ۲۲- ل. سنود (حرف‌های دوم و سوم بی نقطه) ۲۳- س. ۲. (نیز ل. ۳. ل. ا. ب. چوبینه؛ (ق. ۲. بهرام و بهرام و)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴- (ل. ۳. زرسب) ۲۵- ق. ک. (نیز ل. ل. ا. ب. جوع؛ س. سوار سرفراز؛ متن = ل. ل. ا. ب. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۲۶- ل. ششده (حرف یکم بی نقطه)؛ ل. ۲. (نیز ل. ل. ا. ب. بیچیده؛ متن = ده دستنویس دیگر (در ل. ل. ا. ب. و. آ حرف چهارم بی نقطه) ۲۷- (ل. ا. ب. است (ل.))؛ در ل. ۲. این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۸- ل. ز اندیشه من؛ ل. ۲. (نیز ل. ل. ا. ب. و. ب. همی از گمانم؛ (ل. همی آنک دیدم)؛ متن = س. ک. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۲۹- ل. س. ک. ل. س. ک. ل. س. ک. ل. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۳۰- ک. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. گردد؛ (ل. باز ماند)؛ ل. ندیدم جنو مرزبان؛ متن = س. ل. ۲. (نیز ل. ب. بیخواهد)؛ متن = (ل. ۳. و. ۳۰- ک. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. و. ا. ب. دست)؛ ق. این بیت راندارد؛ بندلری (۴۰۴-۳۹۵)؛ و. أخذ یقرب عن الرجل الموصوف المنعوت و یبحث عنه فلا یهدی الیه الی أن قال له بعض أصحابه: أیها الملک! إن هذه الصفات کانت موجودة فی بهرام بن بهرام الذی کان متولی سالاریة الاصطیلات الخاصة ۳۲- س. (نیز ل. ب. به وی؛ (ل. ۳. برو)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۳- س. ک. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. اردویل؛ متن = ل. ق. ل. ا. ب. س. (نیز ل. و. ا. ب. ۳۴- ل. نامور ۳۵- س. ق. ل. ۲. (نیز ل. ل. ا. ب. و. ا. ب. است؛ متن = ل. ک. س. ۲. (نیز ق. ۲. ل. ا. ب. ۳۶- ل. ب. یک بیت ساخته و ۴۰۷- ۴۰۷ رانداخته است؛ س. ل. ب. پس از این بیت افزوده‌اند:

چو بشنید هرمز سخن‌های راز (ل. راست (l))
 بفرمود کورا بجوید (س. بخوانید) باز
 بندلری (۴۰۵): و قد أقطعته الآن أردبیل، و هو فیها متولیا لأمورها من جهة الدیوان

هیونی نگاور برافگند شاه^۱ به بهرام، تا سر نخارد به^۲ راه،
سوی بارگاه آید از اردبیل^۳ به تنها تن خویش بی کوس و خیل!

گفتار اندر آمدن بهرام چوبینه بنزدیک هرمز شاه^۴

فرستاده^۵ بهرام را مزده داد^۶
جهانجوی پویان ز^۷ بردع برفت^۹
۴۱۰ چو بهرام تنگ^{۱۱} اندرآمد ز^{۱۲} راه
جهاندیده^{۱۳} روی شهنشاه دید
نگه کرد شاه اندرو یک زمان
نشان‌های مهران شتاد^{۱۸} اندر اوی^{۱۹}
و زانپس^{۲۱} بیرسید و بناختش

سخن‌های مهران برو^۷ کرد یاد^۶
خیرامان به درگه شتاید و تفت^{۱۰}!
بفرمود تا بار دادند شاه،
بر آن^{۱۴} نامدار^{۱۵} آفرین گستریدا
نبودش^{۱۶} بدو^{۱۷} جز به نیکی گمان!
بدید و بخندید و^{۲۰} شد تازه روی^{۱۹}!
یکی^{۲۲} نامور^{۲۳} جایگه ساختش!

۴۱۵ شب تیره چون چادر مشک‌بوی^{۲۴}
به درگاه شد مرزبان نزد شاه

بیفگند و بنمود خورشید^{۲۵} روی^{۲۲}،
گرانمایگان برگشاندند^{۲۶} راه،

۱-س. ک: ازان جایگاه ۲-ق: ز؛ ل. ق. ل. ۲. ل. م. و. آ. ب. این بیت و بیت سپسین را ندارند؛ این دو بیت در س. ک. س. ۲. ق. ۲. ل. ۲. پ (بیت سپسین را ندارند). ل. ۲ آمده و بنداری نیز داشته است ۳-س. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲). اردویل؛ متن = ل. ۲؛ ک. لتهای این بیت را پس و پیش کرده و آن را پس از بیت ۴۰۵ آورده و در اینجا نیز بیت زیر را افزوده است:

سوی بارگاه آید از اردویل نیارد همان لشکر و کوس و خیل

۴-ق: ... بنزد شاه هرمز؛ ک: ... بدرگاه هرمز؛ ل. ۲: ... چوبین نزدیک هرمز شاه؛ متن = س. ل. س. ۲ سرنویس ندارند هـ: فرستاد و ع. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ۲. و. ۱). برد (آ: داد (پساوند ندارد)) - برشمرده؛ متن = ل (نیز ق. ۲. پ. ل. ۲) (ق. ۲. ل. ۷-۷: بران؛ س. ل. م. ب. به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

فرستاده شاه پویان برفت به بردع بنزدیک بهرام تفت

بنداری (۴۰۸-۴۰۶): فنذذ الملك نجبا الى أردبیل، وكتب اليه كتابا يأمره فيه بالمسارعة جريدة الى الخدمة ۸-ل. ۲: < ۹. ک. س. ۲ (نیز پ. و. ل. ۲): براند؛ متن = ل. س. ق. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. م. ل. ۳. آ. ب) ۱۰-ق: رفت (پساوند ندارد)؛ س. ل. ۲ (نیز ل. ۲. و. آ. ب): شتاید تفت؛ ل: ز گردنکشان لشکری برد و تفت؛ ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. پ. ل. ۲): ز گردان لشکر کسی را نخواند؛ متن = (ل. م. ۱۱- (ل. ۲: نیک) ۱۲- (ل. ۲: به) ۱۳- ل. م. س. ۲ (نیز پ. ل. ۲): جهانجوی؛ متن = س. ق. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. م. ل. ۲. و. آ. ب) ۱۴- (نیز ل. ل. ۲): بدان ۱۵- (ل. ۲: نامور؛ پ: نامداران (ل. ۱۶- (نیز ل. م. پ. و. ب.): نبردش؛ س. ۲: نبود؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ۲. ل. ۲) ۱۷- (ل. ۲: برو) ۱۸- ل. ق. ک. (نیز ق. ۲. ل. م. آ. ب.): ستاد؛ ل. ۲ (نیز ل. ۲): شادا؛ س. ۲ (نیز ل. ۲): ستاد؛ (ل. ۲: شادا)؛ متن = س. (نیز پ. ۱۹- (ل. م. و. آ. او-رو) ۲۰- ق. ۲ (نیز پ. ب.): < ۲۱۳-۴۰۹). و لما وصل الى حضرة الملك نظر اليه فرأى العلامات التي أخبر بها مهران بتداد كلها موجودة فيه ۲۱- ل. (نیز ق. ۲): ازان پس؛ (ل. ۲: همانگه)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲- س. ۲: کئی ۲۳- س. ق. (نیز ل. ۲. و. آ. ب.): مایه و؛ متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. پ. ل. ۲)؛ بنداری (۴۱۴): فقزبه الى مجلسه و احترامه و لاطفه و أكرمه ۲۴- (ل. ب-رو) ۲۵- ک: خرشید؛ ل: خورشید بنمود؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۶- س. ق. ل. ۲ (نیز ق. ۲. ل. م. ل. ۳. و. آ. ب.): برگرفتند؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز پ. ل. ۲)

به تخت از بر نامداران نشاندا
همان نیز گفتارِ مهران شتاد^۱
کنیم^۲ آشتی، گر^۳ فرستم سپاه؟
که با ساه‌شاه آشتی نیست روی
هزیمت بود آشتی خواستن!
چو بیند^۴ که کام تو آمد^۵ به زیرا
به فرمان‌بری^۶ مانند این^۷ داوری!
درنگ آورم، گر بجنیم ز^۸ جای؟
بپیچد سر از داد، بهتر^۹ به فال^{۱۰}!
که بیداد را نیست با داد پای^{۱۱}!
که^{۱۲} با آتش آب اندر آری^{۱۳} به جوی!
ش^{۱۴} نو گزیند^{۱۵} سپهر^{۱۶} کهن،
هنر هرج^{۱۷} داریم، پیش آوریم،
نه شرم از یلان، چون^{۱۸} پژوهش بودا
نتابیم^{۱۹} خیره سر از کارزار،

جهاندار، بهرام را پیش خواند
[سُخَن‌های ایران برو کرد یاد
ببرسید از آنس^۲ که با ساه‌شاه
۴۲۰ چنین داد پاسخ بدو جنگجوی^۵
گر او^۶ جنگ را خواهد آراستن
و دیگر که بدخواه گردد دلیر
که رزم چون بزم^۹ پیش آوری
بدو گفت هر رمز^{۱۲} که پس^{۱۳} چیست رای
۴۲۵ چنین داد پاسخ که گر^{۱۵} بدسگال
چه گفت آن گرانمایه‌ی^{۱۸} نیک‌رای
تو^{۲۰} با دشمن بدکنش رزم^{۲۱} جوی
و گر خود دگرگونه باشد سُخَن
چو نیرو به^{۲۷} بازوی خویش^{۲۸} آوریم
۴۳۰ نه از پاک‌یزدان نکوهش بود
چو ناکشته زابریانان ده‌هزار^{۳۱}

۱-س: شاد؛ ک (نیز ق ۲): ستاد؛ س: شناد؛ متن تصحیح قیاسی است؛ ل: ق، ل، آ، بی، این بیت را نذراند؛ این بیت تنها در س، ک، س، آ، ق، آ آمده است؛ بنفوی (۴۱۸-۴۱۵): ثم لما أمسى استحضره و خلا به و سرد عليه حکایة مجیء ساوه و قصده لیلاد ایران فی جموعه الکثیفة و جیوشه الکثیرة ۲-ل: زان‌پس ۳-ل، س، ق، ل (نیز ق ۲-ب): کتم؛ متن = ک، س، ۴-س، ۴-س (نیز ق ۲-ب): یا؛ متن = ل؛ بنفوی (۴۱۹): ثم قال له فما تری الآن؟ أنجنح معی الی السلم و نکف عادیته بالصالح أم لا نسلك معی سوی سبیل المنابذة و الحرب؟ ۵-س، ق (نیز ل، ل، ۲، و، ب): شیرخوی (در س، و حرف چهارم بی نقطه)؛ ل: ۲: شیرجوی؛ (ا: شیرخو)؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق ۲، ب، ل، ن، ۲) ع، س، ل (نیز ل، ل، ۲، و، ب): آید؛ (ق: آرد)؛ متن = ل، س، ۲ (نیز ق ۲، ب، ل، ن، ۲)؛ بنفوی (۴۲۰-۴۲۱): فقال: مصالحتہ بعیدة عن المصلحہ ۷-ل (ن: آ: بجوبد) ۸-س، ل (نیز ل، ل، ۲، و، ب): آید؛ (ق: آرد)؛ متن = ل، س، ۲ (نیز ب) ۹-س، ۲ (نیز ل، ن، ۲): نرم؛ متن = دوازده دستنویس دیگر (در و این و اژه نقطه ندارد) ۱۰-س، ۱-س (نیز ل، ب، بی): دیوانگی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۱-ل، ل، آ، س، ۲ (نیز ب، ل، ن، ۲): آن؛ بنفوی (۴۲۲-۴۲۳): فانه اذا رأى میل الملك الی الصلح تجاسر علیه ۱۲-ل (ن: موبد) ۱۳-ل (ل، ۲، و، ب): این) ۱۴-س، ۱۴-س (نیز ل، ب، بی): یا بجنیم ز؛ (ا: بختم ز (ل): ب: آوریم از بیچیم (ل))؛ متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ق ۲، ل، ۲، و، ل، ن، ۲)؛ بنفوی (۴۲۴): فقال: أنثلث و نتألی أم نسارع الی لقائه؟ ۱۵-ل (ق: آ: بر) ۱۶-ل، ل، س (نیز ل، ۲، ب): مهتر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷-س، ۱۷-س (نیز ب، ب، مثال ۱۸-ل (ن: فرستاده) ۱۹-ل: جای؛ ل، آ، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲): رای؛ متن = س، ق، ک (نیز ق ۲، ب، ل، ن، ۲، و، ب)؛ و این بیت را نذراند ۲۰-س، (ل، بی، ب): چو) ۲۱-س، ق، ک (نیز ل، ل، ۲، و، آ، ب): جنگ؛ متن = ل، ل، آ، س، ۲ (نیز ق ۲، ب، ل، ن، ۲) ۲۲-س، ۲۲-س (نیز ل، ب، ب): چو ۲۳-ق، ل، آ، س، ۲ (نیز و): آید؛ ک: آرد؛ (ب: ل، ن، ۲، آ: آمد)؛ متن = ل، س (نیز ق ۲، ل، آ، ب)؛ بنفوی (۴۲۵-۴۲۷): قال: بل نبادر و نساوع و نبلی عذرنا. فإن رزقنا الظفر فقد حصلت السعادة ۲۴-ل: شهی؛ س: سبه (ج: شه)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۵-س، (ب: کند بد (ل))؛ س: برگزیند ۲۶-ل (ن، ب، ل، ن، ۲، و، ب): آید؛ س: سبهد) ۲۷-س، ل، آ (نیز ل، بی): نیروی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۸-ل (ا: خوش (ل)) ۲۹-س، ۲۹-س (نیز ل، ب، ب): هر چه؛ متن = ل، ۳۰-س (ب: بر)؛ س (نیز ل، ب، ب): پیش بزرگان؛ (ل: نیز از یلان چون)؛ متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ل، ق، آ، و، ل، ن، ۲، و، ب) ۳۱-س، ۳۱-س (پ: دو هزار)؛ ل: به نیروی یزدان پروردگار ۳۲-ل، ل، آ، س، ۲ (نیز ل، ب، بی): نتابیم (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ق، ل، و، آ، ب این بیت را نذراند؛ این بیت در ل، ک، ل، آ، س، ۲، ل، ق، ل، آ، ل، ۳، ب، ل، ن، ۲ آمده است

که بی جنگ پیچی^۳ ز بدخواه روی؟!
 کمان را^۴ چن^۵ ابر بهاران کنیم،
 کشیده^۶ شود در صف کارزار،
 دل از نیک بختی بیاید^۷ کشیدا
 که بی توش و پیچان^۸ بی تن شویم!
 اگر در میان سرنیاید زمان^۹!
 بخندید و رخشنده شد پیشگاه!
 جهاندیدگان دل پر از خون شدند!
 چو پرسد^{۱۰} ترا، بس دلیری مکن!
 که بر مور و بر پشه بستند^{۱۱} راه!
 که یارد بدن^{۱۲} پهلوان سپاه؟
 که ای نامداران و گندآوران،
 منم ساخته پهلوان سپاه!
 هم آنگه بر شهربار جهان،
 به هر یک^{۱۳} سراینده ده^{۱۴} برفزودا
 ز تیمار^{۱۵} آن لشکر^{۱۶} آزاد گشت^{۱۷}!

چه گوید ترا دشمن عیبجوی
 چو بر دشمنان^۱ تیرباران کنیم^۲
 همان^۳ تیغ و گویال چون صدهزار
 چو پیروزی^۴ ما نیاید پدید
 از آنس^۵ به فرمان دشمن شویم
 بکشیم با^۶ گردش آسمان
 چو گفتار بهرام بشنید شاه
 ز پیش جهاندار بیرون شدند
 به بهرام گفتند کاندل^۷ سخن
 سپاهست چندان ابا^۸ ساوه شاه
 چنان چون تو گفتی^۹ همه^{۱۰} پیش شاه
 چنین گفت بهرام با مهتران
 چو فرمان دهد^{۱۱} نامبردار شاه
 برفتند^{۱۲} بیدارکار آگاهان
 سخن های بهرام چندانک^{۱۳} بود
 شهنشاه ایران از آن شاد گشت^{۱۴}

۱. (ق: بدین) ۲-س-س ۳ (نیز ل-و-ب): چو؛ متن = ل (نیز پ) ۳-ک (نیز پ): جوئی؛ (ق: ۲: تایی؛ و: حیچی)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- (ق: دشمنی) ۵-ل: کنم ۶-ک (نیز ق: ۲): کمانها؛ (ا: هوا را)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۷-ل-س-س ۲ (نیز ل-ن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۸- (و: کمان) ۹-ل: شکسته؛ س ۲ (نیز ق: ۲): گسسته؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰-ل-۲: پیروزی از ۱۱-ق (نیز ب): نباید؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در ک-ل، آ، س، آ، ق، ۲، می، و حرف یکم بی نقطه) ۱۲-ل: وزان پس؛ س (نیز ل، ب): از این پس؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۳-س-آ: بی خان؛ (پ: حی جان)؛ ل، س (نیز ب): بی هوش و بی جان؛ (ل: بی هوش و بی سان (ل))؛ آ: بی جان و بی توش؛ متن = ق، ک، ل (نیز ق: ۲، ل، و، ل، ۲)؛ بیجان؛ ل: این بیت را ندارد ۱۴-ل، س-آ: نا (بی نقطه)؛ س-ل ۲ (نیز ل-ن-ل، و-ب): نا؛ متن = (پ) ۱۵-ک: نیارد زمان؛ س-آ: بناید زمان؛ (ن: بیاید زیان)؛ ل: میانه سرآرد زمان؛ (ق: میانه سرآید زمان)؛ س، ق، ل ۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): چه پیش آوردمان ز (س، ا: به) سود و زیان؛ متن = (ن، ب): بنای (۳۳۷، ۲۲۸)؛ و این کان غیر ذلک لم نعیر بالاحجام والنکول، و کتا معذورین عند العالم والجهول ۱۶- (ن، ق، ۲، ن: اندر؛ ل: کامد) ۱۷-ل: بر شد؛ (ل: پرسند) ۱۸-ل، س، س ۲ (نیز ب): بر؛ ق: با؛ (ل: ابر)؛ متن = ک، ل (نیز ل، ن، ق، ۲، ل، پ، ا) ۱۹- (پ: بستست) ۲۰- (ق: گوئی) ۲۱-ل: که من؛ س: که خود؛ ل ۲، س ۲ (نیز ق: ۲، ل، ق): همی؛ متن = ک (نیز ل، پ، و، آ، ب) ۲۲-ل: شدن؛ در ن این لث با ۲۴۴ پ و پیش شده است؛ ل: این بیت را ندارد؛ از ۴۴۲ و ۴۴۳ یک بیت ساخته و ۴۴۲ پ- ۴۴۴ را انداخته است؛ ق: بیت های ۴۲۷، ۴۲۲ و ندارد و به جای آنها تنها بیت زیر را آورده است:

دگر روز چون خور پیاید پدید همه روی کشور بسان گل شلبید (وزن درست نیست)
 ۲۳- (ق: فرمایدم) ۲۴-س، ک (نیز ق: ۲، ل، می، ب): چونانک؛ ل: چنان که (ل)؛ (پ: چندانکه؛ ل، ن: زانسان که؛ ا: چوانانکه)؛ متن = ل، س ۲ (نیز ل، و) ۲۵- (ح: ک) ۲۶-ل (نیز ل، ق): فزاینده ده؛ (ل: سراینده نی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-ل: شد ۲۸-س: اندوه؛ ل ۲ (نیز ل، آ، ب): از اندوه؛ (و: وز اندوه)؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲، ل، پ، ا) ۲۹- (ل: دیرینه؛ ا: لشکرش)

به ابر اندر آورد جنگی سرش را	ورا کرد سالار بر لشکرش ^۱
سپهبد همی خواند بهرام را ^۲	هر آنکس که جست از یلان نام را
کمر بسته با ^۳ آلت کارزار،	۴۵۰ سپهبد بیامد بر شهریار
که خوانم ^۵ عرض را ^۶ ز بهر شمار ^۷	که دستور باشد مرا شهریار ^۸
که ^۸ نام جستن درنگی که اند؟	بینم ز لشکر که جنگی که اند؟
به تو باز گردد بد و نیگوی ^{۱۱}	بدو گفت: سالار لشکر ^۹ توی ^{۱۰}
بفرمود تا پیش او شد سپاه	سپهبد بشد تا ^{۱۲} عرض گاه شاه
هر آنکس که بود از سران افسری ^{۱۴}	۴۵۵ گزین کرد از ^{۱۳} ایرانیان لشکری
ز ره دار و برگستوانور ^{۱۷} سوار	نبشتند ^{۱۵} نام ^{۱۶} ده و دو هزار
درم بر کم و بیش ازین ^{۱۹} شد حرام ^{۲۰} !	چهل سالگان را نبشتند ^{۱۸} نام
که در ^{۲۲} جنگ جستن ورا نام ^{۲۳} بودا	سپهدار بهرام ^{۲۱} بهرام ^{۲۲} بود
کجا سینه‌ی او پر از ^{۲۸} کینه بود،	یکی ^{۲۵} را ^{۲۶} کجا نام یل سینه ^{۲۷} بود
که ^{۳۰} پیش صف آید ^{۳۱} به روز ^{۳۲} نبرد،	۴۶۰ سر نامداران جنگی ^{۲۹} کرد
کند بر ^{۳۵} دل جنگیان جنگ یاد!	بگرداند ^{۳۳} اسب و بگوید نژاد ^{۳۴}

۱-ک: جسالار بر لشکرش؛ ق^۲ بیت‌های ۴۴۸-۴۵۰ را ندارد ۲-بنغاری (۴۴۹، ۴۳۸): قال: فجعله هرمزد بهلوان جیشه و صاحب حربیه، و أمره بالهروض للقاء ملک الترك ۳-س، س: ی: بیت با؛ (ق: آ: سلج بستند)؛ متن: ده دستنویس دیگر: ه از ۴۵۰ و ۴۵۱ یک بیت ساخته و ۴۵۰ ب-۴۵۱ آ را انداخته است ۴-س (نیز ب): نامدار هل: خواند (ن: ۲: جرای: این بیت را در کناره نوشته است) ۷-ل^۲ (نیز ل^۳): شکار ۸-(ق: ه: ام: از): بنغاری (۴۵۰، ۴۵۲): فسأله أن یأمر کاتب الجیش بأن یرعرض علیه أسماء الأجناد حتی یظرفی حالهم و بیصر من یصلح له من رجالهم ۹-س: کشور ۱۰-س، س^۲ (نیز ل^۳، ل^۴، س: ب): تویی (تویی): متن = ل (نیز ق^۲) ۱۱-س، ک، ل، ۲، س^۲ (نیز ل^۳، ۲، و، ب): نیکویی (نیکویی): (ق: آ: همه نیکوی: ل: همی نیکویی: ل، ن: آ: که مهتر تویی): متن = ل، ق (نیز آ، ق: آ: پساوند نداردند؛ بنغاری (۴۵۳): فقال هرمزد: الأمر الیک، و العساکر بین یدیک. فافعل ما رأیت ۱۲-ل، ۱۳: با ۱۳-ل ز ۱۴-(ب: سواران سری: و: دلیران سری): ک، س^۲ (نیز ل^۳): بدزان سران افسری؛ متن: ده دستنویس دیگر ۱۵-س، ق، ل^۲ (نیز ل^۳، و، ب): نوشتند؛ متن = ک، س^۲ (نیز ل^۳، ق، ۲، ب)، ۱۶-(ل: نامه) ۱۷-(ل: و: جرای) ۱۸-ل، س، ق، ل، ۲، س^۲ (نیز ل^۳، و، ل، ۲، و، ب): نوشتند؛ متن = ک (نیز ل^۳، ق، ۲، ب)، ۱۹-ل (نیز ق^۲): جرای: این؛ س (نیز ل^۳، ب): به دو بر کم و بیش این (ل: ازین): ق، ل^۲ (نیز آ): دگر زین کم و بیشتر (ل: پیش آن): متن = ک، س^۲ (نیز ل^۳، ل، ۲، ان^۴): در پ، س از تصحیح دگر به دوم ۲۰-ک: تمام؛ (ل: آ: حرام): متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنغاری (۴۵۴، ۴۵۷): فاختر من الإیرانین اثنی عشر ألف فارس من الأساد المذكورین أبناء الأربین من غیر زیاده علی هذا السن و لا نقصان عنه ۲۱-ل: سپهبد چو بهرام؛ (ن: سپهبدش بهرام؛ ل: سپه راسپهدار): متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲-س: چوبینه (پساوند ندارد) ۲۳-(ب: جرای) ۲۴-ق، ل، ۲ (نیز ل^۳، ۲، ک، ام: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۵-س: کسی: ل، آ: یلی؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۶-ل: جرای ۲۷-(ق: آ: که نامش یلان سینه) ۲۸-ل: سینه و دل پر از؛ س، ق، ل، ۲ (نیز ل^۳، ل، ۲، و، آ، ب): که در سینه او بسی؛ متن = ک، س^۲ (نیز ل^۳، ق، ۲، ب، ان^۴) ۲۹-(ل: نامدارنش جنگی) ۳۰-س، ق، ل، ۲ (نیز ل^۳، و، آ، ب): به: متن = ل، ک، س^۲ (نیز ل^۳، ق، آ، ب، ل، ۲) ۳۱-س، ق، ک، س^۲ (نیز ق^۲، ل، ۲، آ، و، آ، ب): اندر؛ ل، آ: ایلدر؛ متن = ل (نیز ل^۳، پ، ل، ان^۴) ۳۲-س (نیز ل^۳، ب): میان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۳-س، ل، ۲ (نیز ل^۳، و، آ، و، آ، ب): که گرداند؛ متن = ل، ق، ک، س^۲ (نیز ل^۳، ق، آ، ب، ان^۴) ۳۴-(ق: آ: براد (ل)) ۳۵-(ل: آ: در): بنغاری (۴۵۸، ۴۶۱): و قدم علیهم رجلا مشهورا بالشجاعة یسمى یلان و کان لا یقاومه فی لجة الموت أحد، و لا یغامه فی غمرة الحرب أحد

دگر آنک بد نام^۱ ایزدگنُشسپ^۲
 بفرمود نا گوش دارد بنه
 به پشت سپه بود بنداگنُشسپ^۵
 ۴۶۵ به لشکر چُنین گفت پس پهلوان
 کم آزار^۷ باشید و هم کم‌زبان
 چو خواهید کایزد بود یارتان
 شسپ تیره چون ناله‌ی کزمنای
 بر آن^{۱۳} گونه رانید^{۱۴} یکسر^{۱۵} ستور
 ۴۷۰ ز نیروی^{۱۸} و^{۱۹} آسودگی اسپ و مرد

چُن^{۲۱} آگاهی آمد بر^{۲۲} شهریار
 ز گفتار و کردار او گشت شاد
 همان^{۲۴} گنج‌های سیلیح^{۲۵} نبرد
 که داند بهرام چون ساخت^{۳۳} کار،
 در گنج بگشاد و روزی بداد،
 به پارس و به اهواز در^{۲۶} باز^{۲۷} کرد

۱. اس. ق. ل^۲ (نیز ل. و. ب.): نامش؛ (ل^۳: آنکه بد نامش؛ پ: آنکه نامش بد)؛ ک. ص. ۲ (نیز ل. ن. ق.): یکی را که بد نام؛ (ق: یکی مرد بد نامش)؛ متن = ل ۲. ل: آذرگنُشسپ؛ ل^۲: ایزدگشت؛ (ل. ا: ایزدگشت (حرف پایانی بی نقطه))؛ متن = یازده دستویس دیگر
 ۳. ل: روی اسپ؛ س. ل^۲ (نیز ق^۲ ل. ا. ب.): کجا دم اسپان (ک. ق: شیران) گرفتگی بر اسپ (ل^۲ ق. ۲. ل. ا. ب.: به دست (ق^۲ آساوند ندارد))؛ (و: گرفتگی به دستان کجا دم اسپ)؛ متن = س ۲ (نیز ل. ن. ل. ۲. پ. ل. ن. ق.)؛ نیز = ۴۶۴ ب؛ ق^۲ این بیت را پس از بیت سپین آورده است
 ۴. (و: بر میمنه؛ ق^۲: راست یا میمنه میسر)؛ متن = س. ک. (نیز ل^۲ میسر)؛ پ. ل. ن. ق. ل. ق. ل. ۲. س. ۲. ل. ا. ب. این بیت و بیت سپین را ندارند؛ این دو بیت در س. ک. ل. ن. ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲ آمده و بنفاری نیز داشته است؛ بنفاری (۴۶۲-۴۶۳): و جعل علی الثقل رجلا آخر یسمی ایزدگنُشسپ هک: کندا گنُشسپ؛ (ل. ن: دیدا گنُشسپ؛ ق^۲ ل. ن. ۲: همدان گشت؛ ل^۲ پ: لشکر پرست؛ و: دیدا گنُشسپ؛ متن = س. بنفاری ع. س. ز اسپ؛ (ل. ن. ۲. پ: به دست)؛ ک. (نیز ق^۲ و): کز آتش نبرگاشتی در نگ (ق^۲ و: روی) اسپ (= ۴۶۲ ب)؛ متن = (ل. ن. ۲)؛ بنفاری (۴۶۴): و جعل علی الساقه رجلا آخر یسمی بنداگنُشسپ. و کان من الشجعان الذین یصدون السباع بالأذئاب وسط الغاب
 ۷. بی: آزار؛ (ل. ا: که آزاد)؛ متن = سیزده دستویس دیگر ۸. س. (نیز ل. ن.): بنیدید (حرف یکم بی نقطه) ۹. ک. س. ۲ (نیز پ): یک تن؛ (ل. ن: یک یک؛ ق^۲: یکسر)؛ متن = س. ق. ل^۲ (نیز ل. ل. ۲. و. ب.)؛ ل از ۴۶۴ آ و ۴۶۷ ب یک بیت ساخته و ۴۶۶ ب- ۴۶۷ آ را انداخته است
 ۱۰. (ق^۲: کنت خیره روشن جهانداران) (۱۱) س. ق. ک. س. ۲ (نیز ق^۲ و. ا. ب.): براید؛ متن = ل. ل. ۲ (نیز ل. ن. ق.) ۱۲. (ل. ن. ل. ۳. ن. ۲: لشکر؛ ق^۲: مجنید یک تن) ۱۳. (ل. ن: بدان) ۱۴. (و: کوز نرانید) (۱۵) ل. س. ۱۵. ل. ا. س. ۱۶. س. ق. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق^۲ ل. ۲. و. ا. ب.): که گر خیزد؛ متن = ک. (نیز ل. ن. ل. پ) ۱۷. ل. (نیز ل. ل. ۳): هور؛ س. س. ۲ (نیز و): سور؛ متن = ق. ک. ل. ۲ (نیز ل. ق. ۲. ل. ا. ب.): این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۸. (ق^۲: ل. ا. ب. پ. نیرو) ۱۹. ل. ل. ۲ (نیز ل. ل. ۲. و. ا. ب.): جوج؛ متن = (ق^۲: ل. ا. ب.) ۲۰. در ل حرف یکم این واژه بی نقطه ۲۱. ل. س. ۲ (نیز ل. ن. ب.): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۲. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. پ. ل. ن. ق.): سوی؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۳. (ل. ن. ۲: بر ساخت) ۲۴. ل. (نیز ل. ن. ق. ا. ب.): همه؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۵. س. ک. (نیز ل. ا. ل. ا. ب.): سلاح؛ (ب: سیلیح)؛ متن = ل. ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ل. ۳. ل. ۲. ن. ۲) ۲۶. (ل. ن. ل. ا. ب.): بیارود و در پیش او؛ ل. پ. بدادش به بهرام و در؛ ب: بیارش (= بهاراس)؟ در اهواز و در) ۳۷. ک. س. ۲ (نیز و): بار؛ ق^۲ این بیت را ندارد

از^۱ اسپان جنگ آنج^۲ بودش یله^۳
 ۴۷۵ بفرمود تا پهلوان^۴ سپاه
 چنین گفت بهرام را شهریار
 شنیدی^۵ که با^۶ نامورساوه شاه
 هم از^{۱۰} جنگ^{۱۱} ترکان^{۱۲} چین^{۱۳} روزگین^{۱۴}
 گزیدی^{۱۶} ز لشکر ده و دو هزار
 ۴۸۰ بدین مایه مردم به روز نبرد
 به جای^{۱۹} جوانان^{۲۰} شمسیزن
 سپهبد چنین داد پاسخ بدوی^{۲۱}
 شنیدهستی^{۲۳} این^{۲۴} داستان از^{۲۵} مهان
 که چون بخت^{۲۶} پیروز یاور بود
 ۴۸۵ برین^{۲۸} داستان نیز دارم گوا
 که^{۲۹} کاویس کی را به هاماوران^{۳۰}
 گزین کرد رستم ده و دو هزار

به شهر اندر آورد چندی^۴ گله^۳
 بخواید هرآنچش بیاید، ز شاه^۴
 که از هر دری دیده می کارزارم
 چه مایه سیلیح ست و گنج و^۹ سپاه
 به آورده گه^{۱۲} بر بلرزد^{۱۵} زمین^{۱۳}
 زره دار و برگستان^{۱۷} و سوار،
 ندانم که چون خیزد این^{۱۸} کارکردا
 چهل سالگان خواستی زانجمن^{۲۰}
 که ای شاه نیک اختر و راست گوی^{۲۲}،
 که در پیش بودند شاه^{۲۶} جهان؟
 روا باشد^{۲۷} از یار کمتر بودا
 اگر بشنود شاه فرمان روا:
 بیستند با لشکری^{۳۱} بر کران،
 ز شایسته مردان^{۳۲} گرد و سوار^{۳۳}،

۱-ل.س. ۲ (نیز، ل.ق. ۲، ل.ن. ۲)؛ ز.متن = ده دستنویس دیگر ۲-ک. (نیز، ب.؛ آنچه؛ ل.ن. ق. ۴؛ آنک)؛ س. ق. ل. ۲ (نیز، ل. ۲، و. ۱، ب.؛ جنگی که؛ ل.ن.؛ اسپاناش چندتا که)؛ متن = ل. س. ۳ ۳-۲ ۲ (نیز، ل.ن.؛ گله - یله؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (ل.ن. ۴؛ بودی یله) ۴-ف. (نیز، ل. ب.؛ جنگی؛ س.؛ چویان؛ ل.ن.؛ ب.؛ یگر)؛ متن = ل. ق. ک. ل. ۲ (نیز، ق. ۲، ل. ۲، و. ۱) ۵-بنامری (۴۷۵-۴۶۵)؛ فلما رأى الملك شهامة بهرام و صرامته و تشمره للأمر و تجزئه فتح عليه أبواب الخزان، و حكمه فى سرائم الخيل الى أن استظهر بما شاه من العناد و العدة - عن این بیت و بیت سپسین را ندارد ۷-ل. شنیدم ۸-ق. ۲؛ نا (ل) ۹-ق. ل. ۲ (نیز، ل. ۲، و. ۱، ب.؛ چندی؛ ب.؛ چندین)؛ س.؛ سلاحست و هندی؛ متن = ل. ک. س. ۴ (نیز، ق. ۲، ل. ن. ۲) ۱۰-س. ۴ (نیز، ل. ن. ۲)؛ همان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۱-ل. (ن.؛ رزم) ۱۲-ل. (نیز، ل. ب. ل. ن. ۲)؛ او؛ ق. ۴؛ بدین؛ ل. کین؛ ل. ۲؛ چنین؛ ب.؛ و؛ چین؛ متن = س. س. ۴ (نیز، و) ۱۳-ق. ۴؛ جنگ - پلنگ) ۱۴-ق. ۴؛ بدین رزمگه) ۱۵-ک. بگرده؛ ب.؛ درآرد؛ ل. پس از این بیت افزوده است:

بدو گفت بهرام کای شهریار
 ز تو دور بافا بد روزگار

بنامری (۴۷۶-۴۷۸)؛ ثم قال لبهرام: أيها پهلوان! لا يخفى عليك كثرة عساكر الترك و ما استظهر به ساوه شاه من العدد اللهم، و العسكر الجهم، و الجحفل المواج كالجضم^{۱۶} - ل. گزیدم؛ (ل.؛ کشیدی)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۷-ق. ۴؛ ل.؛ برگستان و؛ ل. ۳؛ ل.؛ برگستان و؛ ز) ۱۸-ق. ۲، ل. ۲، و. ۱؛ از؛ ب.؛ آن؛ ق. ک. س.؛ خیزی از؛ ل. ن.؛ ل.؛ باشد آن؛ ب.؛ باشد این؛ متن = ل. س. ل. ۲ (نیز، ل.؛ بنامری (۴۷۹-۴۸۰)؛ فكيف تقدم على لقاءهم بهذا القدر اليسير؟ ۱۹-ک. (نیز؛ آ)؛ جانی ۲۰-ل.؛ (حز-انجمن)؛ بنامری (۴۸۱)؛ و لم اخترت أبناء الأربعمین على الشبان الأضمار أبناء المصاع و الكفاح؟ ۲۱-ل.؛ (بلد) ۲۲-ب.؛ (چرب گوی)؛ س. ق. ل. ۲ (نیز، ب.؛ خوب گوی)؛ ک. س. ۲ (نیز، ن.؛ اختر چرب گوی؛ ل. ب.؛ ل. ۲، و. ل. ۲؛ اختر خوب بروی (ا. رو)؛ متن = ل. (نیز، ق. ۴؛ حو) ۲۳-ل.؛ شنیدم ستم ۲۴-س. ق. ل. ۲؛ (نیز، ل. ق. ۲، و. ۱، ب.؛ آن؛ ک. از؛ متن = ل. (نیز، ل. ل. ۲) ۲۵-س. س. ۴ (نیز، ل. ب.؛ حاز؛ متن = ل. ۲۶-س. ق. (نیز، ل. ۲، و. ۱، ب.؛ گزین پیش بودند اندر؛ س. ۴؛ که بودند از پیش شاه؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز، ل. ق. ۲، ل. ن. ۲) ۲۷-ب.؛ (بود) ۲۸-ک. (نیز، ل. ن. پ. ل. ۲)؛ بدین؛ س. این بیت را ندارد ۲۹-ق. (نیز، ل. ۲، و. ۱، چو ۳۰-ق. ۴؛ هماوران) ۳۱-ل. (ن.؛ لشکر) ۳۲-س. ق. ل. ۲ (نیز، ل. ب.؛ که کارزار؛ ق. ۴؛ خنجر گزار)؛ متن = ل. ک. س. ۴ (نیز، ل. ۲ حو)؛ ق. ۴؛ پس از این بیت افزوده است:

از ایشان برآورد یکسر دمار
 وزان ناملداران جنگی سوار

بر آن^۲ نامداران نیامد گزند
 سر^۴ نامداران و^۵ آزادگان،
 بیاورد برگستوان^۶ سوار
 بیاورد جنگی^۸ ده و دو هزار
 از آن^{۱۲} لشکر و دز^{۱۳} برآورد گرد!
 ز مردی و از^{۱۶} رای بیرون بود!
 به جنگ آورد، پیچد از کارزار!^{۱۸}
 ز برنا^{۲۱} فزون تر نجوید^{۲۲} نبرد،
 به مردانگی در^{۲۴} افزایش بود،
 برو^{۲۵} گشته باشد فراوان فلک،
 هراسان بود^{۲۸}، سر نییچد^{۲۹} ز جنگ،

بیاورد کاویس کی را ز^۱ بند
 همان نیز^۳ گودزی کشوادگان
 ۴۹۰ به کین سیاوش ده و دو هزار
 همان نیز پرمایه اسفندیار^۷
 به ارجاسپ^۹ و دز^{۱۰} چاره کرد آنچه^{۱۱} کرد
 ازین^{۱۴} مایه^{۱۵} گر لشکر افزون بود
 سببند که لشکر فزون از سه چار^{۱۷}
 ۴۹۵ دگر آنک^{۱۹} گفتی: چهل^{۲۰} ساله مرد
 چهل ساله با^{۲۳} آزمایش بود
 به یاد آیدش مهر نان و نمک
 ز^{۲۶} گفتار بدگوی و از^{۲۷} نام و ننگ

۱-ک: به ۲-ق، ک، ل (نیز ل، ۳، و، ۱): بدان؛ س این بیت را ندارد؛ بنداری (۴۸۲-۴۸۸): فقال: أيها الملك! إن كان الأمر كما تريد فلا حاجة لي نقل الحمل. و لا يخفى على علم الملك أن رستم لما نهض لقتال ملك هموران و تخلص كیکاؤس ما كان معه العسكر إلا اثنا عشر ألفا ۳- (بیر) ۴- (ا: همه) ۵- ل: حو- ع(ق، ۲، ن، ۲: برگستوان و؛ ق این بیت را ندارد؛ س، ل، ۲، ل، ۲، و، آ، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

بزدیک (و: بیرخاش) پیران بدان (و: دران) روزگار (ل: کارزار)

بیردش (ل: نبودش) ز لشکر (ل، ۲، و، ۱: نبردش فزون از) ده و دو هزار

متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ن، ق، ۲، پ، ن، ۲): بنداری (۴۸۹-۴۹۰): و كذلك لما دخل بلاد الترك في طلب ثار سیاوخش ما استصحب إلا اثني عشر ألفا ۷- (پ: اسپندیار) ۸- س: بیرد او ز جنگی؛ (ل: نبردش فزون از؛ ب: بیردش ز جنگی)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۹- ک: ارجاسف ۱۰- ک: در؛ (نیز ل: حو- بر؛ س، ق، ل، ۲، ن، ۲: برگستوان و؛ ق این بیت را ندارد؛ س، ل، ۲، ل، ۲، و، آ، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند: ۱۱- (ل: ل، ۲، و، ن، ۲: آنچه؛ پ: کر حو- آنچه؛ ک: چاره کرد آنچه)؛ متن = ل، س، ق، ل، ۲، ن، ۲: برگستوان و؛ ق این بیت را ندارد؛ س، ل، ۲، ل، ۲، و، آ، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند: ۱۲- ق، ل، ۲، ن، ۲: برگستوان و؛ ق این بیت را ندارد؛ س، ل، ۲، ل، ۲، و، آ، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند: ۱۳- (ل: او؛ ب: حو- دز)؛ بنداری (۴۹۱-۴۹۲): و اسفندیار لما تجرد لقتال ارجاسب و سلوک هفتخوان لم يستصحب أيضا غير اثني عشر ألفا ۱۴- ل، ل (نیز ا): ازان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۵- ل: پایه ۱۶- ل، ق (نیز ا): ز؛ س، ۲، و، ن، ۲: (نیز ل، پ): رادی به (س: چه س)؛ متن = ل، ک، ل (نیز ن، ق، ۲، ل، ۳، ن، ۲): بنداری (۴۹۳): و الخروج الي المدو في أكثر من هذا العدد يتأني طريقة الرجولية والشجاعة ۱۷- س (نیز ل، ل، ۳، ب): زین شمار؛ ق: زین سه چار؛ ک: از شمار؛ متن = ل، ل، ۲، س، ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ۳، ن، ۲: چاره) ۱۸- (ن: ۲: روزگار)؛ بنداری (۴۹۴): و الإصبيهد متي كان معه أكثر من هذا العدد ينسب الي الجبن والنخور؛ در اینجا بنداری خود نیز روایتی را در همین باره از پیامبر اسلام آورده است ۱۹- (ل، ۳، پ، ن، ۲: آنکه) ۲۰- (ن، ل، ۲، ل، ۳، پ، ن، ۲: که چل) ۲۱- (پ: برتا (ا)) ۲۲- ل، ل، س، ل، ۲ (نیز و، ب): بجوید (حرف یکم بی نقطه)؛ (ب: بجوید)؛ متن = ق، ک، س، ۲ (نیز ن، پ، ن، ۲: مرد) ۲۳- (پ: مرد) ۲۴- (ل: و) ۲۵- (ل: بدو)؛ در ن ۲ لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ بنداری (۴۹۷-۴۹۵): قال: و أما اختياري أبناء الأربعين فلأن التجارب حنكتهم و النوايب نجدتهم. فهم يعضون صبرا على الزبر، و يتولجون و لو خرت الأبر، و يحفظون حق الخبز و الملح، و لا يرضون بدون الظفر و النجم ۲۶- س (نیز ل، و، ب): به ۲۷- (و: حو- از)؛ ل، س، ق، س، ۲ (نیز ن، ل، پ، ن، ۲، ل، ۳، ب): بدگوی وز؛ متن = ک، ل، ۲ (نیز ق، ل، ۳) ۲۸- ل: به یاد آیدش ۲۹- (ا: پیچد)

بپیچد^۴ روان مرد^۵ فرسوده^۳ را،
به گاه درنگش نباشد شکیب^۸،
نه چیزی بداند ز نالرز و^{۱۱} ارز،
سر^{۱۳} مایهی کارها ننگرد^{۱۴}،
شود شاد و^{۱۷} خندان و سازد درنگ،
نبیند جزاز^{۲۱} پشت^{۲۲} او دشمنش!

ز بهر زن و^۱ زاده^۲ و دوده^۳ را
۵۰۰ جوان چیز بیند^۶، پذیرد فریب^۷
ندارد زن و کودک^۹ و کشت و^{۱۰} ورز
چو بی آزمایش نیابد^{۱۲} خرد
گر ایدونک^{۱۵} پیروز گردد^{۱۶} به جنگ
وگر^{۱۸} هیچ نیرو رسد^{۱۹} بر تنش^{۲۰}

چنان تازه شد چون گل اندر بهار^{۳۳}
بپوش و از^{۴۵} ایوان به میدان^{۴۶} گذار^{۴۷}
کمر خواست و خفتان و درع و^{۴۹} کلاه،
به فتراک بر بست پیچان کمند
به میدان خرامید خود با وزیر^{۴۲}

۵۰۵ چو بشنید گفتار^۱ او شهریار^{۳۳}
بدو گفت: زو^{۳۴} جوشن کارزار
سپهتد بیامد ز نزدیک^{۳۸} شاه^{۳۸}
برافگند برگستوان بر سمند
جهانجوی^{۳۰} باگوی و چوگان^{۳۱} و تیر

۱-ل: جوع ۲-س (نیز ب): بجه ۳-ل: (ن: دوده و زاده-آزاده) ۴-ل: ق-س: ۲: بپیچد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ب: نیچد)؛ متن = س (نیز
ن-۱) ۵-ک: حروان مرد؛ بنداری (۲۹۸-۲۹۹): و یذوبون عن الأهل و الولد، و یأقون من قبح الأحداث فلا یکنلون عن مأزق الهیجاء
و حومة اللقاه ۶-س (نیز آ، ب): خیره (ب: چیره) بیند؛ (ن: خیره است و)؛ متن = ۷-ل: چون بیند ز بهر نهیب؛ متن = ده دستنویس
دیگر ۸-ل: نشیب؛ ل: ۱: فریب (پساوند ندارد)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۹-س، ق، ل، ۲: ۲ (نیز ن، ل، ب): زاده؛ (ق: بدان دون
و آن زاده (I))؛ متن = ک، ل، ۱۰-ل: ک، ل (نیز ق، ل، ۲، ۳): جوع؛ متن = س، ق، س ۲ (نیز ن، ل، ب، و، ن، ۲، ب) ۱۱-ل: س، ق، ل (نیز ن، ب): به
(از: چیزی ندارد) (ق، ل، ۲، ن، ق، ۳، و، ن، ۲، آ: نداند) ز نالرز؛ متن = ک، س ۲ ۱۲-ل: شاید (دو حرف نخست بی نقطه)؛ س، ق (نیز ل، ۲، و، آ،
ب): ندارد (در و حرف یکم بی نقطه)؛ ک: بیاند (حرف چهارم بی نقطه)؛ (ق: ۲: بیاند (حرف دوم بی نقطه))؛ متن = (ن، پ، ن، ۲) ۱۳-ک:
سر و ۱۴-ل: سگرد (بی نقطه)؛ س، ل ۲ (نیز ل، ۲، و، آ، ب): بنگرد؛ متن = ق، ک، س ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ب، ن، ۲)؛ بنداری (۵۰۲-۵۰۱): و أما
الشباب فهم بالعجلة ینخدعون، و فی مقام الصبر لا یصبرون، و فی عواقب الأمور لا یفکرون ۱۵-ل: (۳: ایدونکه) ۱۶-ل: گردم؛ ق، ل ۲
(نیز ل، ۲): باشد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷-ل: شاه؛ ل: این بیت را ندارد ۱۸-ل: (۲: اگر) ۱۹-ل: س، ل (نیز ق، ۲، ل، ب، ن، ۲): پیروز شد
(-نیرو رسد؟)؛ متن = ق-س ۲ (نیز ن، ل، ۲، و، آ، ب): ۲۰-ل: بر منش ۲۱-ل: (ن: بجز) ۲۲-ل: (ن: نش: ب: آسیب)؛ بنداری (۵۰۳-۵۰۴): فإن
ظفروا طاروا فرحا و سرورا، و إن لم یظفروا و لوا العدو أقبارا و ظهورا ۲۳-ل: (ن: پادشا-چهره پارسا)؛ بنداری (۵۰۵): فامتلاً الملك
سرورا لما سمع من كلامه، و تهلل و وجهه ۲۴-ل ۲ (نیز و، آ، ب): پس؛ (ل: خود)؛ متن = ل، س، ک، س ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ب، ن، ۲)
۲۵-س-س ۲ (نیز ق، ۲، ل، ز: (ب: به)؛ متن = (ن) ۲۶-ل: (۲: هامون؛ ب: حه-میدان) ۲۷-ل: (ن: گرای (پساوند ندارد))؛ ل به جای این لت
آورده است: بپوش و به میدان ایوان بدار؛ بنداری (۵۰۶): فقال له: البس لبوس الحرب أيها البهلوان! و احضر بأصحابک فی الميدان
۲۸-ل: ق، س ۲ (نیز ق، ۲، ل، و، آ، ب): بنزدیک شاه؛ ل: ۲: بنزد سپاه؛ (ل: ۲: میدان شاه)؛ متن = س، ک (نیز ن، پ، ن، ۲) ۲۹-ل: س-ل ۲ (نیز ن، ب):
رومی کلاه؛ س: ۲: عادی کلاه؛ متن = ل ۳۰-ک (نیز ن، ق، ۲، ب، ن، ۲): جهاندار؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱-ل: ل: گرز و با تیغ؛ س، ق، ل ۲،
س ۲ (نیز ل، ۲، آ، ب): تیغ و چوگان؛ (ن: تیغ و خفتان؛ و تیغ و پیکان)؛ متن = ک (نیز ن، ق، ۲، ب، ن، ۲)؛ بنداری: کرة و الصولجان ۳۲-ل: چون
نزهت شیر؛ (آ: با وی وزیر)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ ق در اینجا سرنویس دارد: پهلوانی دادن هرمز بهرام چوبینه و فرستادن به
جنگ ساومشاه تورانی از ایران زمین

ابا جوشن و گرز و رومی کلاه^۲
 سپهبد بیوسید^۵ روی زمین!
 که بُد پیکرش ازدهافش^۷ بنفش،
 سبک شاه ایران گرفت آن^۸ به چنگ،
 فراوان برو^{۱۰} آفرین کرد یادا
 همی خواندندش^{۱۲} سر انجمن،
 جهانگیر و پیروز و^{۱۵} روشن روان،
 که پیروز بادئ و خسروپرست^{۱۹}
 به مردئ و گردئ^{۲۱} فرمان بری^{۲۲}
 که پیروزگر باش و روشن روان^{۲۳}
 سپهبد درفش تهمتن^{۲۵} به دست
 همان شادمان پهلوان^{۲۷} سپاه

۵۱۰ سپهبد بیامد به میدان^۱ شاه
 چو دیدش جهاندار^۳، کرد آفرین^۴
 بیاورد پس شهریار آن^۶ درفش
 که در پیش رستم بُدی روز جنگ
 چو پیسود^۹ خندان به بهرام داد
 ۵۱۵ به بهرام گفت: آنک جَدان^{۱۱} من
 کجا^{۱۳} نام او^{۱۴} رستم پهلوان
 درفش ویست اینک^{۱۶} داری^{۱۷} به دست^{۱۸}
 گمانم که تو رستم^{۲۰} دیگری
 برو^{۲۳} آفرین کرد پس پهلوان
 ۵۲۰ ز میدان بیامد به جای نشست
 پراگنده گشتند گردان^{۲۶} شاه

۱-س (نیز ل): بنزدیک ۲-ک: عادئ کلاه: ل، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ۳، ۱، ۱): بغلتید بر (ن): در) خاک پیش سپاه: س (نیز ل، ب): بغلتید بر خاک در پیش گاه (پ: شاه): ق: بنجیند بر اسب پیش سپاه: متن = (ن، ق، ۲، پ، ن، ۲): بندوق (۵۰۷-۵۱۰): فرج بهرام و شد علیه سلاحه و ركب الى الميدان. و حضر الملك بالكرة و الصولجان ۳-ل: جهاندار و ۴-ل: (بی: بافرین) ه-ق: ۲: بپوشید؛ ک پس از این بیت افزوده است:

نمودش هنرهای نیکوگمان بر شه به چوگان و تیر و کمان

بنداری (۵۱۱): فلما رأى بهرام تعجب منه و من شكله و أبعته. و لبث ساعة فى الميدان ثم عاد به الى الإيوان ۶-ل: (ن، پ، ن، ۲، ب: شهرباری) ۷-س، ک، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل، ۳، ۱، ۱، ۱): ازدهای: ق: ازدهائی؛ (ق: پیکرش بد ازدهائی: ن، پ، ن، ۲: کجا پیکرش ازدها بد): متن = ل ۸-ل، ل: ۳: گرفتش؛ پ، ۱: گرفته) ۹-ک: بیسود: (ن، ن، ۲: بستود) ۱۰-ق (نیز ل، آ، ب): بدو ۱۱-ق (نیز ل): شاهان؛ س، ۲: جندان (۲): پ، ۱: آنکه شاهان؛ ن، ۲: آنکه اجداد؛ س: گفتا که شاهان؛ (ق: ۲: حگفت به آن نیاکان): متن = ل، ک، ل، ۲ (نیز ل، ل، ۱، ۱، ۱): خواندندش ۱۲-ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، پ، ن، ۲): که بد؛ متن = ل، س، ق، ل، ۲ (نیز ل، ۳، ۱، ۱، ۱): ۱۳-ل، ۱۴-ل، ۱۵-ق: بیدار؛ (ل، ۲): جهانگیر پیروز؛ متن = دولزده دستنویس دیگر ۱۶-ل، ۱۷-ل، ۱۸-ق (نیز ل، ل، ۱، ۱، ۱): این که؛ (ن: آنک که (ل): ق، ۲، ل، ۲: آنک؛ پ: آنکه): متن = س، ۲ (نیز ل، ب) ۱۷-س، ۲: دارم ۱۸-ق (۲، ۲، ۲): جنگ) ۱۹-ل، ۲۰-ق: (بسان پلنگ (ل): ق: باشی به هر کار جنگ (ل): ۲۰-ل، س، ق، س، ۲ (نیز ل، ل، ۱، ۱، ۱): رستمی: متن = ک، ل، ۲ (نیز ل، ۲، پ) (ل: ۲): جوی) ۲۲-ل: (کنداوری): بنداری (۵۱۹-۵۱۲): و استدعی علما علی شکل شعبان و قال له: اعلم أن هذا علم رستم بن دستان الذى كان أجدادى يسمونه للبهلوان. و أنت الآن رستم آخر، بل رستم بخدمتک بتفاخر. فخذه فانت به أحت. فأعطاه إياه و دعاه بالظفر و قضاء الوطر ۲۳-ل: (بی: بدو) ۲۴-س: بادی سرافراز و روشن روان؛ ق، ل، ۲ (نیز ل، ل، ۱، ۱، ۱): پیروز بادی و روشن روان؛ (ل، ۳): همواره بخت تو بادا جوان؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ۲): ۲۵-ل: گرفته درفش شهید (یک نقطه زیر و سه نقطه بالای حرف چهارم)؛ ق، ۲ این بیت را ندادند ۲۶-ل: گردان ز) ۲۷-ل: سزدگر سپارد بدو تاج و گاه؛ بنداری (۵۲۰-۵۲۱): ثم عاد الى منزله مسرور القلب، منشرح الصدر، رفيع الدرجة، عالی الأمر

گفتار اندر رفتن بهرام چوینه به رزم ساوه‌شاه^۱

سپیده چو^۲ برزد سر از کوه بر^۳
 سپهبد بیامد به ایوان شاه
 بدو^۴ گفت: من بی‌بهبانه شدم
 ۵۲۵ یکی آرزو^{۱۰} خواهم از شهریار
 که تا هر کسی کو نبرد آورد
 نیسد^{۱۳} به نامه‌ندرون^{۱۴} نام اوی^{۱۵}
 چنین^{۱۶} گفت هرمز که مهران‌دبیر
 بفرمود تا با سپهبد برفت

۵۳۰ بشد لشکر از کشور طیسفون^{۲۱}
 سپاهی^{۲۳} خردمند و^{۲۴} گرد و^{۲۵} دلیر
 به موبد چنین گفت هرمز که مرد

سپهدار^{۲۲} بهرام پیش اندرون
 سپهدار بیدار^{۲۶} چون نزه‌شیر!
 دلی برد شادان به^{۲۷} دشت^{۲۸} نبرد،

۱-س، ل، آ: ... جنگ ساوه‌شاه؛ کذ: بهرام چوینه < به جنگ حرساوه‌شاه؛ متن = ل (چوین)؛ ق، س، آ: سرنویس ندارند ۲-س: به شگیر؛ ق (نیز لی، ب): سپهبد چو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-س (نیز لی): خور؛ ک (نیز لن، ل، آ، ب، و، ن، ۱، ۲): سر؛ ق: خور از کوه سر؛ (ب: پس از کوه سر؛ ب: سر از آن ... (؟)؛ ق: چو از کوه برزدش سر)؛ متن = ل، ل، آ، س، ۲، ۴-س، ق، ل، آ، س، ۲ (نیز لن، لی، ب): از دور؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۲) هـ (ل، آ: خفتان) ع، ل، آ: سیر (ل)؛ (ن: آ: رخشاثر (ل)) ۷-ل، ۷ (نیز و): پیشگاه؛ ک، ی (نیز لن، ب، ن، آ): بغلتید (ب: بغلطید) بر (کذ: در) خاک پیش سپاه (ن: در پیش گاه)؛ متن = س، ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ل، آ، ب) ۸-ق، آ: همی) ۹-ن، ب، ن، آ: نام) ۱۰-ل: آرزوی ۱۱-ق: پیشکار؛ (ق: فرستی یکی نامدار)؛ بنفاری (۵۲۵۵۲۲): ولما أصبح ركب الي خدمة الملك و سألته أن ينفذ في صحبة كتابا يشهد معه الحرب ۱۲-ل: دشمنان ۱۳-ل، س، ق، ل، آ (نیز لن، ل، آ، ب): نویسد؛ متن = ک، س، آ (نیز ب) ۱۴-ل، س، ق، ل، آ، س، ۲ (نیز لن، ب): نامه درون؛ متن = ک ۱۵-ل، س، ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، لی، ل، آ، ب، ا، و، ا، ب): او؛ متن = ک، ل، آ (نیز لن، ب، ن، آ): بنفاری (۵۲۷۰۲۶): و من ألبی من أصحابه بلاء حسناً ثبت اسمه و أنهى الیه فعله ۱۶-ل، آ: جهان (ل) ۱۷-ق، آ: به: بزرگست) ۱۸-ک (نیز ق، ۲، ب، ن، آ): از (کذ: ز) ایران؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹-س (نیز و): نازید (حرف یکم بی‌نقطه)؛ ق: نازید؛ س، آ: خورانا نیست؛ (ق: نازید)؛ متن = ل، ک، ل، آ (نیز لن، ب، ن، آ، ب) ۲۰-س، س، آ (نیز لن، ب): چو؛ متن = ل: بنفاری (۵۲۹۰۵۲۸): فندب لذلك کتابا یسمى مهران ۲۱-ل، ل، آ (نیز ق، ۲): طیسفون؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲-س، ق، ل، آ، س، ۲ (نیز لن، لی، ب): سپهبد چو؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۲) ۲۳-س: سپهبد ۲۴-ق (نیز ق، ۲، لی، ل، آ، ب): چو ۲۵-ل، ل، آ: چو ۲۶-ب: سپهبد سرافراز؛ ا: سپهبد به بیدار)؛ ک، ق، آ: پس از این بیت افزوده‌اند: چو او رفت شاه جهان بازگشت لبا موبد خویش همراز گشت بنفاری (۵۳۱۰۵۳۰): و خرج بهرام و سار بذلك الجيش المختار و الجحفل الجزار، و جاوز إقليم طیسفون قاصدا قصد ملک التترک مردداً نفسه بین الملك و الهلك ۲۷-ق، ل، آ: بود (دبردا) شادان به)؛ ل، ق، ک، ل، آ (نیز آ): دلیرست و شادان به؛ س (نیز لی، ب): دلیرست و بیدار؛ (ن، ن، آ: شود شاد و خندان به)؛ متن = و (نیز - ق، ل، آ) ۲۸-س، ق، ل، آ (نیز لن، ب، ن، آ، ب): روز؛ متن = ل، ک (نیز ق، و)؛ در س آ بیت‌های ۵۲۹۰۵۳۲ چندان خوانا نیست

ازین پس^۱ چه گویی^۲ چه شاید^۳ بدن؟
 بدو^۵ گفت موید که^۶ جاوید زی
 ۵۳۵ بدین^۷ بیز و^۸ بالای این پهلوان^۹
 نباشد مگر^{۱۳} شاد و^{۱۲} پیروزگر^{۱۵}
 بترسم که او هم به فرجام کار
 همی در سَخُن بس دلیری نمود^{۱۸}
 بدو^{۲۱} گفت هرمز^{۲۲} که در پای زهر^{۲۳}
 ۵۴۰ چُن او گشت^{۲۶} پیروز بر ساوه شاه
 چُنین باد و^{۲۸} هرگز^{۲۹} مبادا جزین^{۳۰}
 چو موید ز شاه آن^{۳۲} سَخُن ها شنید
 همی داشت اندر دل این^{۳۳} شهریار
 ز درگه یکی رازداری بجست^{۳۶}

همه^۴ داستان ها بیاید زدن
 که خود جاودان زندگی را سزی؛
 بدین^{۱۰} تیز^{۱۱} گفتارِ روشن روان^{۱۲}،
 و زو دشمن شاه زیر و زیر^{۱۶}!
 بییچد سر از شاه و^{۱۷} پروردگارا
 به گفتار^{۱۹} با شاه شیری^{۲۰} نمود؛
 میالای زهر ای^{۲۲} بداندیش دهر^{۲۵}!
 سَزد گر سپارم بدو تاج^{۲۷} و گاه
 که او شهریاری شود بافرین^{۳۱}!
 بیژمرد و^{۳۳} لب را به دندان گزید؛
 چُنان تا برآمد برین^{۳۵} روزگار
 که تا این^{۳۷} سَخُن بازجوید زهفت^{۳۸}

۱-ل (نیز ۱): ازان پس؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲-س (نیز لی، ب): نگویی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-ل: باید ۴-پ: (همان): بنداری (۵۳۲، ۵۳۳): قال: و لما خرج بهرام قال هرمزد لمويد الموبذ ان الرجل قد خرج الى الحرب مسرور القلب فما قولك فيه؟ و ما الذي تراه يكون من امره؟ هـ: هـ: به شه ۵-ل: (ن: به موبذ چنین گفت) ۶-ل: (ن: برین) ۸-س، ق: ل (نیز ل: س: ب): ح: س: متن = ل: ک (نیز ل: ۱، ۲): ۹-ق: آن پهلوان: (ن: لی: بالا و این پهلوان (لی: بازان)) ۱۰-ل: (بدان) ۱۱-ل: نیز (حرف یکم بی نقطه): س (نیز لی، ب): چرب: کم: نیز و: ل: ۲: تیر: متن = ق (نیز ل: ق، ۲، ل: ۲): ۱۲-س: ق (نیز لی، ب): و: (س: ح: شیرین زبان: ا): نوشتین روان؛ متن = ل: ک، ل: ۲ (نیز ل: ق، ۲، ل: ۲، ن: ۲): ۱۳-ک: جزاز ۱۴-ل: ساوه ۱۵-ل: (فیروزگر) ۱۶-س، ق: (نیز لی، ل: ب): جهانی (ن: جوانی) که شد بی بر آرد (ن: ن: آ: آید) به بر: (ق: جهانی ای بر بر آرد به بر: و: کند جای دشمنت زیر و زیر: ا: در آباد باشد همی دادگر (۱)): متن = ل: بنداری (۵۳۶، ۵۳۷): فقال الموبذ: ان هذا البهلوان، مع ما رأينا منه من الصرامة والشهامة، حقیق به أن يكون مظفرا منصورا ۱۷-ل: ک، ل: ۲ (نیز ل: ق، ۲، ل: ۲، و: ۱): ح: س (نیز لی، ب): راه: ق: داد: متن = (۲): بنداری (۵۳۷): و لکنی أخاف أن يؤول أمره الى خلعهم ربة الطاعة ۱۸-ق: او دلیری فزود ۱۹-ل: (و: گفتار) ۲۰-ک، ل: ۲: سیری: ل: ۲: تیزی؛ متن = یازده دستنویس دیگر: بنداری (۵۳۸): فإنه ظهر منه تجاسر عظیم فی مخاطبة الملك و محاورته ۲۱-س، ق، ل: ۲ (نیز لی، ل: ۲، و: ۱): چنین ۲۲-ق: (خسرو) ۲۳-ل، س: ب: پای زهر (حرف یکم بی نقطه): ق (نیز ل: پای زهر: ک: پای و هر (۲): ل: ۲ (نیز ق، ۲، ل: ۱): درای زهر: (ن: ۲: درای دهر (۱)): متن = ل: ۲، ب، و: ب: ۲۴-پ: (رای: <): ل: چو آسوده گشت از: متن = دوازده دستنویس دیگر (در: س، ک حرف دوم واژه نخست این لت یک نقطه دارد) ۲۵-ل: (ن: ۲: زهر: ب: مرد (۱)) ۲۶-س، ق، ل: ۲ (نیز ل: ل: ۲، و: ل: ۱): چو او گشت: کم: چو برگشت: متن = ل: (نیز ق، ۲، ب: ب) ۲۷-ق: (تخت) ۲۸-ل: (چو) ۲۹-ل: (ب: چنین دادپاسخ) ۳۰-ق: (بجز این مبادا) ۳۱-ل: (ن: ان: بر زمین: ق: ۲: کند دادوراد): بنداری (۵۳۹، ۵۴۱): فقال هرمزد: لو ظفر بهرام فی هذه الواقعة و نصر علی ملک الترتک فبدیر بنا أن نسلم الیه التاج و التخت ۳۲-ل: (نیز ل: ل: ب، ا، ۲، ب: این ۳۳-ل: (ب: ح: بنداری (۵۴۲): فلما سمع الموبذ بذلك سکت و عض علی شفته، و أخفی ذلك فی نفسه و قد وقف بنور ذکائه علی عاقبة الأمر ۳۴-ل: (این: <): ل: ۲ (نیز ل: ل: ۲، و: ۱): آن: ک: در دل خود آن: (ن: ل: ان: در دل ازان: ب: راز اندرین: متن = س (نیز ق، ۲، ل: ۱، ا، نیز س: ل) ۳۵-ق: (آ: بران: لی: بدین) ۳۶-ل: در با یکی رازداری بگفت: س، ق، ل: ۲ (نیز لی، ل: ۲، و: ۱، ب): درگاه با رازداری بگفتا (ن: ب، ن: ا: درگاه یک (پ: شد) رازداری بجست): متن = ک (نیز ق، ۲) ۳۷-ق: آن ل: ۲، ب: این: متن = ۳۸-ک: (نیز ل: ل: ن: ۲): درست: (پ: باز داند درست): ل: و این سخن بازدار از زهفت: (ق: ۲: با او سخن بازجوید درست): متن = س (نیز لی، ل: ۲، و: ۱، ب)

۵۴۵ بدو گفت: تیز^۱ از پس^۲ پهلوان
بیامد سخن جوی^۵ پویان^۶ ز پس
که هم راهبر بود و هم فال گوی^۹

برو^۳ تا چه بینی، به من بر بخوان^۴
نبود^۷ آگه از کار^۸ او هیچ کس
سرانجام هر کار گفتم بدوی^{۱۰}

چو بهرام بیرون شد از طیسفون^{۱۱}
بدید آمدش^{۱۴} سرفروشی به^{۱۵} راه
۵۵۰ یکی پاک چینی^{۱۸} پیوسته^{۱۹} داشت^{۲۰}
سپهبد برانگیخت اسپ ای^{۲۳} شگفت^{۲۴}
همی راند^{۲۶} تا نیزه را کرد^{۲۷} راست
یکی اختری کرد از آن^{۳۰} سر^{۳۱} به راه
به پیش سپاهش به راه افگم
۵۵۵ فرستادهی شاه چون آن بدید

همی راند با نیزه^{۱۲} پیش اندرون^{۱۳}
ازو^{۱۶} دور بُد^{۱۷} پهلوان سپاه،
به سر^{۲۱} فراوان سر شسته داشت^{۲۲}
به نوک ستان زان^{۲۵} سری برگرفت!
ببنداخت آن سر^{۲۸} بدان^{۲۹} سوکه خواست!
کزین سان^{۳۲} بیزم سر ساه شاه!
همه لشکرش را به هم^{۳۳} برزنم!
پی افگند^{۳۴} فالی^{۳۵} چنان چون سزید،

۱. ل: بیز (حرف یکم بی نقطه)؛ م: سز زود؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲. ل: در ۳. ک: بدو ۴. س: ق، ل (نیز ل، و، ا، ب):
روشن روان؛ متن = ل، ک (نیز ل، ق، ل، ا، پ، ن، ق) ۵. ل: هبل، ل (نیز ق، ل، ا، ق): سخن گوی؛ متن = س، ق، ک (نیز ل، ل، ی، پ، ب) ۶. ع (ق):
جوی؛ ل: جویان (۷. س: ل (نیز ل، ق، ا، پ، ی، ب، ن، ق): نبد؛ متن = ل (نیز ل، ق) ۸. س: ق، ک، ل (نیز ل، ل، ق، و): راز؛ (ل، ن، پ، ل، ا، ب):
رای؛ ق: رنج؛ متن = ل، ۹. ل (ق): راه جوی؛ ل، ی، ب: فال جوی؛ و، ا: فال گو (و پساوند ندارد) ۱۰. ل: ا، ۳، پ، ب: بروی؛ ا: آبرو؛ بنداری
(۵۲۷، ۵۲۳): متن = ل، و آنقدر هرمزد و راهه فی السر صاحب خبر لا یعرف لینهی آخیره الیه ۱۱. ل: ل (نیز ق، ل، ق): طیسفون؛ متن = ده
دستنویس دیگر ۱۲. (ل، ن، ل: لشکر به) ۱۳. (پ، ا، بالشکر و مردم و رهنمون) ۱۴. ل: س: ۲: به پیش آمدش؛ ق: پذیره بدش؛ پ: پذیره
شدش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵. ل: ل: ۱۶. س: س (نیز ل، ل، ی، ب): وزو؛ متن = ل (نیز ق، ا، ۱۷. ل: ن: بود) ۱۸. ک: حن
(حرف دوم بی نقطه)؛ ق: خوانی؛ ل: حسن (بی نقطه)؛ ل: جیشی؛ و: حین (حرف دوم بی نقطه)؛ ل: خوانچه بر سر؛ ۲: خوانچه
پاک؛ ا: تیر جویین؛ متن = س (نیز پ): جبین ۱۹. ل: به یو (۲ حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز ق، ل، ی): سوسته (دو حرف نخست
بی نقطه)؛ ک، س: ۲: سوسته (حرف نخست بی نقطه)؛ ل: ۳: به سوسته (حرف نخست بی نقطه)؛ پ: برشیده؛ و: سوسه (بی نقطه)؛ متن =
(۱) ۲۰. ل (ق): مات (؟) ۲۱. ل: س (نیز ل، ق): بروی؛ (نیز ل، ی): بدو؛ ۲: خوانا نیست؛ متن = (ق، و، ا، ۲۲. ل: ق: پخته راست؛ متن = ل،
س، ک، س (نیز ل، ل، و، ا)؛ پ: به جای این لت آورده است: پس سر بدو بر همی درگذاشت؛ ق، ل، ن، ل، ن، پ، این بیت رانداوند؛ این
بیت در ل، س، ک، س، ق، ا، ۲: آمده است؛ بنداری (۵۴۸، ۵۵۰): فاتفق أن بهرام لما جاوز حدود طیسفون رأى فی الصحراء رجلا علی
رأسه زنبیل فیه عذمة من رهوس الغنم ۲۳. ل: از؛ ا: (حای) ۲۴. (و: از پیش و گفت) ۲۵. (ل: ا، ب) ۲۶. س: ق، ل (نیز ل، ل، ا، پ، ا، ب):
داشت؛ متن = ل، ک، س (نیز ل، ق، ل، و، ل، ق) ۲۷. ل: بر فاشت ۲۸. ل: راه؛ ق: حرس؛ ک: ببنداختش سر؛ متن = دوازده دستنویس
دیگر ۲۹. ل: بران؛ ک، ل (نیز ل، ق، ل، پ، ن، ا): ازان؛ متن = س، ق، س (نیز ل، و، ا، ب): بنداری (۵۵۱، ۵۵۲): فاشرع رمحه و رکض
فرسه و استلب بستانه رأسا من الزنبیل، و رفعه علی رأس رمحه ۳۰. ل: س (نیز ق، ل، ی): زان؛ متن = یازده دستنویس دیگر
۳۱. ق: (پس) ۳۲. (ل: ی، ی، ی): ق: که از تن؛ (ب: کز انسان)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۳. (ب: خاک)؛ بنداری (۵۵۳، ۵۵۴): وجعله
فالاً لنفسه، وقال: سأخذ رأس ملك الترك مثل هذا الرأس وأرمیه بین یدی عسکره. ولم یقل: ببعادة الملك ۳۴. س: که افگند؛ ق: ۲،
ل، ی: بیفگند؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۵. (و: رای)؛

بیابد به فرجام ازین رنج تخت^۲،
 ببیجد سر از^۳ شاه و گردد درشت^۴
 جهاندار با درد و غم گشت جفت^۵!
 بپژمرد و تیره شد آن سبز^۶ برگ!
 فرستاد تازان بر^{۱۱} پهلوان،
 که امشب ز جایی^{۱۳} که هستی مهوی!
 تهی کرد خواهم^{۱۴} ز بیگانه جای،
 سخن چند^{۱۸} یاد آمد^{۱۹} سودمند

بگفت آنچه^{۲۱} بشنید مرد^{۲۲} جوان،
 نخوانند^{۲۳} باز ای^{۲۴} خردمندشاه،
 به نیرو^{۲۵} شود زین سخن^{۲۶} بدسگال!

چنین گفت کین^۱ مرد پیروزبخت
 از آنپس^۳ چو کام دل آرد به مشت
 بیامد بر شهریار این^۶ بگفت
 ورا آن^۷ سخن بتر^۸ آمد ز مرگ
 ۵۶۰ فرستاده بی خواست از در^{۱۱} جوان
 بدو گفت: زو با سپهت بگوی^{۱۲}
 به شبگیر برگرد و پیش من آی
 بگویم به تو^{۱۵} هرج^{۱۶} آید^{۱۷} ز پند

فرستاده آمد بر^{۲۰} پهلوان
 ۵۶۵ چنین داد پاسخ که لشکر ز راه
 ز ره بازگشتن بد آید به فال

۱.س (نیز لن، لن آ)؛ این؛ (ب: همی گفت ای)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲- (ن، ق، آ، ب، ج): سرانجام ازین (ن: حین) رنج تخت (ن آ: سخت؛ ق: کار بخت (پساوند ندارد))؛ س، ق (نیز، بی، و، آ، ب): ازین رنج باید (ق: باید؟) سرانجام تخت؛ ک: نباید سرانجام ازان رنج تخت (حرف چهارم واژه نخست بی نقطه)؛ ل آ (نیز ل آ): ازین رنج باید (ل: رزم جوید) سرانجام تخت (ل آ: سخت)؛ متن = ل (پس از تصحیح زین به ازین)؛ در س این لت خوانا نیست ۳.س، ک، ل آ، س آ (نیز لن، بی، و، آ، ب): وزان پس؛ (ق آ: ازین پس)؛ متن = ل، ق (نیز بی) ۴. (ق آ: ازو) ۵. (نیز آ): درست؛ بنداری (۵۵۷، ۵۵۵): فلما رأی صاحب الخبر ذلك قضی العجب و قال: سیرزق الظفر علی العدو و لکنه فی آخر الأمر یلوی رأسه عن طاعة هرمزد ۶.ل شاه و این را؛ ک: شاه و هم این؛ س آ (نیز لن، بی، و، آ): شاه و این هم؛ (ق آ: فرستاده آمد به شاه آن)؛ متن = س، ق، ل آ (نیز بی، ل، و، آ، ب) ۷.ل-۷: زان ۸. (و، لن آ: بدتر) ۹.ل-۹: ک، س آ (نیز ق آ): چون تیره شد سبزی (ل: روی)؛ (ن، لن آ: فرو ماند و پژمرد چون سبزی)؛ متن = س، ل آ (نیز بی، ل، و، آ، ب)؛ ق در اینجا سرنویس دارد: پیغام فرستادن هرمز بنزد بهرام چوبینه؛ بنداری (۵۵۹، ۵۵۸): و انهی ذلك مع ما حلدسه الی هرمزد. فغظم ذلك علیه و ندم علی انفاذه و تفویضه الیه سالاریه جنوده ۱۰- (آ: گردد و) ۱۱.ل-۱۱: س آ: زان پس بر؛ س: آن بازه (؟)؛ ل آ: نازان بر؛ (بی: آن باره؛ ب: آن باره بر)؛ متن = ق، ک (نیز لن، ل، و، لن آ، ب، و، لن آ، ق)؛ ق آ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

که شبگیر پیش من آی ای جوان
 چنین هم برو تا بر پهلوان

۱۲. (آ: بگو (پساوند ندارد)) ۱۳-س، ق، س، ل آ، و، آ، ب): به جایی؛ (ب: ارنیجا)؛ متن = ل، ک، ل آ (نیز لن، ق، آ، ب، ج) ۱۴. (ق آ: خواهی) ۱۵.ل-۱۵: شود؛ س آ: سخن؛ (ل آ، و، لن آ: ترا)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶-س، س آ (نیز لن، بی، و، آ، ب): هر چه؛ متن = ل ۱۷- (بی، بی، و، لن آ: باید)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۸-ق: هر چه ۱۹-س، ل آ، س آ: آیدم؛ ک: آورم؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۵۶۰-۵۶۳): فغذ بعضی اصحابه فی اثره و امره ألا یجاوز مکانه، و یتروک فی المنزل عسکره، و یعادود حضرة الملک و حده لیشافه فی مهم سنح له ۲۰-س، ق، ل آ (نیز لن، بی، و، لن آ، ب): سوی؛ متن = ل، ک، س آ (نیز ق، ل آ، ب، ج) ۲۱.ل آ (نیز بی، و، لن آ): آنچه؛ متن = ل، س، ق، س آ (نیز لن، ق آ) ۲۲-ک: گویا ۲۳-ل آ: بخوانید ۲۴- (آ: بخوانید بازی) (ب) ۲۵-ل آ: نداند (ب) ۲۶-ل: نه بیرون (ب)؛ (س: نیز بی، ب): دشمن؛ متن = یازده

دستنویس دیگر

چو پیروز گردم، بیایم برت
فرستاده آمد بزدیگی شاه^۴
ز^۸ گفتار او شاه خشنود گشت
درفشان^۱ کنم^۲ لشکر و کشورت^۳
بگفت آنچه^۵ بشنید از آن^۶ رزم خواه^۷
همه رنج پوینده^۹ بی سود گشت

۵۷۰ سپهدار^{۱۰} شبگیر لشکر براند
همی رفت^{۱۱} تا کشور خوزیان^{۱۲}
زنی با جوالی میان^{۱۳} پر ز کاه
شواری^{۱۴} بیامد خرید^{۱۵} آن جوال
خروشان زن آمد^{۱۶} به^{۱۷} بهرام گفت
۵۷۵ بهایی^{۱۸} جوالی همی داشتم
کنون بستد از من شواری به راه^{۱۹}

برایشان همی نام یزدان بخواند
ز لشکر کسی را نیامد^{۲۰} زیان
همی رفت^{۲۱} پویان میان سپاه
ندادش^{۲۲} بها و بیبجید یال
که کاهست لختی مرا در نهفت،
به^{۲۳} پیش سپاه تو بگذاشتم،
که دارد به سربر ز آهن کلاه

۱-س: درخشان ۲-ک (نیز لن، ق ۲، ن ۲)؛ شود؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-ص، ق، ک، س ۴ (نیز لن، لی، پ، ا)؛ کشور و لشکر؛ متن = ل، ل ۲ (نیز ق ۲، ل، و، ن ۲، ب)؛ ق پس از این بیت افزوده است:

شاید ز ره بازگشتن یکی
که نیکو نباشد به فال اندکی

بنداری (۵۶۷، ۵۶۴)؛ فلما وصل الیه الرسول و اُدی رسالته هرمود قال: قل للملک ان الناس یطیرون من انصراف المسافر من طریقه، و یجعلون ذلک فالاً للعدو تصدق امله و تحقیقه. و انا تطیر من الانصراف فی اول السفر، و لکنی سأرجع الی حضرته بعد ان املک عنان الظفر ۴-ک: بر شهریار ۵-ک، ل ۲ (نیز لی، ب)؛ آنچه؛ متن = ل، ص، ق، س ۶ (نیز لن، ق ۲) عمل: زان؛ ق ۲، لی، بی: از جان؛ س: بشنیدی از؛ متن = ده دستنویس دیگر ۷-س (نیز لی، ب)؛ نیکخواه؛ ک: نامدار؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۸-ق ۲، به ۹-ق ۲؛ گوینده؛ ل به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

ز گفتار او شاد شد شهریار
همه رنج دیرینه اش گشت خوار

بنداری (۵۶۹، ۵۶۸)؛ فانصرف الرسول و اُخبر هرمد بمقالة بهرام فاستحسن کلامه و ارتضاه و وافق رضاه ۱۰-ق، ک، ل ۲ (نیز لن، ل ۲)؛ سپهد به؛ متن = ل، ص، س ۲ (نیز ق ۲)؛ لی، بی این بیت را ندارند ۱۱-ق ۲، راند ۱۲-ل (سوزیان)؛ ل، ص، ک، ل ۲ (نیز لن، لی، پ، ب، لن ۲)؛ با لشکر خوزیان (در ل، س حرف یکم واژه نخست و حرف چهارم واژه پسین بی نقطه)؛ (و)؛ با لشکر سوزیان (حرف یکم واژه نخست و حرف چهارم واژه پسین بی نقطه)؛ متن = ق، س ۲ (نیز ق ۲)؛ بنداری: بلاد الخوز ۱۳-ل (ن، ق ۲)؛ کسی را نیامد؛ ق: کشور کسی را نیامد؛ س (نیز لی، ب)؛ از آن لشکری کس (لی: کس؛ ب: کش) نیامد؛ متن = ل، ل ۲، س ۲ (نیز ل ۲، ب، و، ن ۲)؛ ک پس از این بیت افزوده است:

به هر جا که در شد همی داد داد
ز بیمش نکردند بی داد داد

بنداری (۵۷۱، ۵۷۰)؛ و سار بهرام فی طریقه الی ان دخل بلاد الخوز ۱۴-ق ۲ (همی) ۱۵-ق: راند؛ س ۲ (نیز ق ۲، ب)؛ برد؛ (لن، ان ۲)؛ بود؛ متن = ل، ص، ک، ل ۲ (نیز لی، ل، و، ا، ب) ۱۶-ق (نیز و، ب)؛ سپاهی؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷-س (نیز لی، ل ۲)؛ سندی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸-ل (لی، ب: بدادش)؛ بنداری (۵۷۲، ۵۷۳)؛ فاتفق ان امرأة خرجت الی العسکر بحمل تین فأخذها منها بعض الأجناد و لم یعطها الثمن ۱۹-ل: نیامد ۲۰-ل ۲، س ۲؛ چه < ۲۱-ق ۲ (بهای) ۲۲-س؛ ک؛ س، لی، بی این بیت را ندارند ۲۳-س ۲؛ سپاه؛ ق ۲ (سپاه)؛ ک: سوار تو گاه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر

بجستند آن مرد را در زمان^۱ ستانده^۴ را گفت بهرام گُرد
دوانش به پیش سراپرده^۷ برد
۵۸۰ میانش به خنجر به دو نیم کردا
خروشی برآمد ز پرده سرای
هر آنکس که او پز^{۱۲} کاهی ز کس
میانش به خنجر کم به^{۱۵} دو نیم!
کشیدند سوی^۲ سپهد^۳ دمان^۴
که این جرم چونین^۵ شمردی تو خرد^۶!
سر و دست و پایش^۸ شکستند خردا
بدو^۹ مرد بیدار^{۱۰} را^{۱۱} بیم کردا
که ای نامدارانِ پاکیزه‌های،
ستاند^{۱۳}، نباشدش^{۱۴} فریادرس،
بخزند چیزی که باید به سیم^{۱۶}
از آن^{۱۹} لشکر ساوه و پیل^{۲۰} و گنج^{۲۱}
ز بهرام پردرد^{۲۳} تیمار گشتا

۱- ل. ۲: او را هم اندر زمان ۲- ک. (نیز ل. ن، ب، ن. ۲): پیش؛ متن = س، ق، ل. ۲، س. ۲ (نیز ل. ل، ۲، و، ا، ب) ۳- (ب: سپاه (ل))؛ ق. ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

بجویشد ازو پهلوان سپاه بیچید از داد فریادخواه

۴- ل. ۲ (نیز ل. ۲، ب): ستانده؛ (ل: شتابنده)؛ متن = ده دستویس دیگر ۵- (ل: خونین؛ ا: را چون؛ پ: کار چندین؛ ن: ۲: مرز چوین)؛ متن = ۶- ل: گناهی که کردی سرت را ببرد؛ متن = س-س. ۲ (نیز ل. ن، ۲، و، ب)؛ در ک. این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ق. ۲ از ۵۷۸ و ۵۷۹ بیت زیر را ساخته و ۵۷۸ و ۵۷۹ را انداخته است (به جای بیت سپسین نیز بیت دیگری آورده است؛ = ۵۷۹ پ):

ستانده را جست بهرام گُرد دوانش به پیش سراپرده برد

۷- ل. ۲: سراینده؛ متن = یازده دستویس دیگر: سراپرده = سراینده؟ ۸- (ب: پای و دستش)؛ در ک. ن، پ. ل. ت. های این بیت پس و پیش شده است؛ ب. این بیت را ندارد؛ س. ۲، ق. ۲ به جای این بیت، بیت‌های زیر را آورده‌اند:

س. ۲: سراپرده را جست بهرام گُرد دوانش به پیش سراپرده برد
ق. ۲: بدو گفت بهرام کای شیرمرد برآوردی از خود به یکبار گرد

۹- س، ق، ل. ۲ (نیز ل. ل، ۲، و، ا، ب): وزو؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ل. ن، ق، ۲، ب، ن. ۲) ۱۰- ل. ل. ۲ (نیز و): بیدار؛ (ب: بدساز)؛ متن = یازده دستویس دیگر ۱۱- (ب: پر)؛ بنداری (۵۷۴، ۵۸۰): فاشکت الی بهرام فامر فصلب ذلک الجندی ۱۲- س، ق، ل. ۲، س. ۲ (نیز ن-ن، ب): برگ؛ متن = ل. ک. ۱۳- (ق: آ-ستدو ((۲)) ۱۴- (و: نماندش) ۱۵- (ق: نیز ق. ۲): من؛ ک. س. ۲ (نیز ل. و، ل. ۲): بر؛ متن = ل. س. ل. ۲ (نیز ل. ن، ۲، ب، ب) ۱۶- (ل: همی داشتی زان به دل درد و بیم؛ ل. ۲: به یزدان که فروشم این را به سیم)؛ متن = سیزده دستویس دیگر (در ل، ق. ۲، و، ا، ب حرف چهارم واژه نخست این لت بی نقطه)؛ ک. ق. ۲ از این بیت افزوده‌اند:

ک: همی راند آباد چونین سپاه سوری دامغان او برآمد ز راه
ق. ۲: همی راند با داد بر ره سپاه همه راه و بی‌راه ازو در پناه

بنداری (۵۸۳-۵۸۱): فنادی منادیه: من أحتاج منکم الی شیء فلا یقرنہ إلا بالثمن. ومن أخذ ورقة تین غصبا وسط بالسیف حتی یعتبر به غیره فلا یمد ید الظلم والحقف ۱۷- ل. ل. ۲ (نیز پ): ز؛ متن = ۱۸- (ق: سپهد همی بود با درد)؛ متن = ۱۹- س. ۲ (نیز ل. ن، ب، ن. ۲): وزان؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۰- س: مرد؛ (ل: ب: بند)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۲۱- (ل: رنج (پساوند نداد))؛ در ک. س. ۲، ن، ق. ۲، ب، ن. ۲ ت. های این بیت پس و پیش شده است؛ بیایی ل. ت. های متن = ل. س، ق، ل. ۲، ل. ل. ۲، و، ا، ب)؛ بنداری (۵۸۴): قال: وكان هرمزد مضطرب القلب نابی الجنب من خوف الخاقان ۲۲- ل. ق، ل. ۲، س. ۲ (نیز ل. ل، ۲، و، ا، ب): چو؛ س: در چو؛ (ک: نیز ل. ن، ب، ن. ۲) درش؛ (ق: خود بر)؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۳- ک. (نیز ل. ن، ب، ن. ۲): دلش زان (ک: زین) سخن پر ز

روانش پر از غم دلش به^۱ دو نیم

همی داشتی زآن به دل درد و^۲ بیم

شب تیره برزد سر^۳ از چرخ^۴ ماه
که^۵ بر ساز تا سوی دشمن شوی^۶
سپاهش نگه کن که چند و چه اند^{۱۱}؟
۵۹۰ بفرمود تا نامه‌یی بندمند^{۱۵}
یکی^{۱۸} نامه با هدیه‌ی شاهوار^{۱۹}
فرستاده را گفت: سوی^{۲۰} هری
چنان دان که^{۲۲} بهرام گندآورست^{۲۳}
از آن راه نزدیک^{۲۴} بهرام پوی

به خُزادِ بُرزین چُنین گفت^۵ شاه،
بکوشی^۸ و^۹ از^{۱۰} تاختن نغوی،
سپهتد کدامند^{۱۲} و گردان^{۱۳} که اند^{۱۴}؟
نیشند^{۱۶} نزدیکِ آن برگزند^{۱۷}،
که آن را شاید گرفتن شمارا
همی رُو چو پیدا بود^{۲۱} لشکری،
مپندار کآن لشکری دیگرست،
سَخَن هرج^{۲۵} بشنیدی او را^{۲۶} بگوی،

۱-ق (نیز و، آ): بر؛ (ق: بد و دل)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲-م، ل (نیز لن، پ، و): ترس و؛ (آ: پدر (بدل)) درد و؛ ل: دل پر از درد و؛ ن: آ: داشت زو به دل ترس و (وزن درست نیست)؛ ق: آ: که هم جای شادی بد و جای؛ متن = م، ق، س، آ (نیز بی، ب)؛ آ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

وزان لشکر ساوه و پیل و کوس همی بود زانده‌ها بر فسوس

۲-ل در اینجا سرنویس دارند؛ ق: فرستادن هرمز خُزادِ بُرزین را بنزد بهرام و ساوه شاه؛ ل: آ: فرستادن هرمز نزدیک ساوه شاه ۳-ق (ل، آ): چون برزد ۴-م، ل (نیز لن، پ، آ): برج؛ متن = ق، م، س، آ (نیز ق، ل، آ) ۵-ل (آ: بفرمود)؛ س، بی، ب از دولت این بیت دو بیت زیر ساخته است:

شب تیره برزد سر از چرخ ماه
به خُزادِ بُرزین چُنین گفت شاه
چو بر تخت پیروزه پیروز (ب: بر تخت (ل)) شاه
که ای پرهیز پهلوان سپاه

عس (نیز بی، ب): تو؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۷-ق (آ: روی) ۸-م، ل بگویی ۹-س (نیز بی، آ، ب): که؛ متن = ۱۰-ل، ق، س، آ (نیز لن، آ): ز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۱-ل، س، ل (نیز ق، آ، بی، ب): چنانند؛ متن = ق، م، س، آ (نیز لن، ل، آ، ل) ۱۲-س، م، ل (نیز بی، پ، ب): کدامست؛ (ل: آ: جنامت (۴))؛ متن = ل، ق، م، س، آ (نیز ق، آ) ۱۳-م، ق، ل (نیز بی، ل): مردان؛ (ب: مردم؛ لن: کدام و بزرگان)؛ متن = ل، م، س، آ (نیز ق، ل، آ، ل) ۱۴-ل، ل (نیز بی، آ، ب): کی اند؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-س، ق (نیز بی، ل، آ، ب): سودمند؛ (لن: آ: پند و مند)؛ متن = ل، م، ل (نیز لن، ق، آ، ل، و) ۱۶-ل، ق، ل (نیز و، لن، آ): نوشتند؛ س (نیز بی، آ، ب): نویسد به؛ متن = م، س، آ (نیز لن، ق، آ، ل، پ) ۱۷-ل: ارجمند ۱۸-س، ق (نیز بی، ل، آ، و، آ، ب): همان؛ متن = ل، م، ل، آ (نیز ق، ل، آ، ب، لن، آ) ۱۹-س، س، آ (نیز لن، ب) شهریار؛ متن = ل؛ در ب این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ بندهای (۵۸۵-۵۹۱): فاحتال و دعا بخراد بن برزین، و ارسله الیه بهدایا کثیره و أموال و افره. و کتب الیه کتابا مشحونا بالوعظ و النصیح. و قال لخُزاد: ای اُرسَلک الیه لتتعرف أحواله، و تحزر جنوده، و تبصر عُدده و عُدده ۲۰-ق (آ: روبر) ۲۱-س، س، آ (نیز ق، آ، و، آ، ب): شود؛ متن = ل؛ در س، ب این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ لن، ن، آ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

همی بین چو پیدا شود لشکری که آید بنزدش ز سوی هری

۲۲-ب: فانک؛ لی: چنانک (آنک) ۲۳-س، س، آ (نیز لن، ق، آ، ل، آ، ب): جنگ آورست؛ متن = ل (نیز بی) ۲۴-ق، ل (نیز بی، و، آ، ب): ره به (لی: چه) نزدیک؛ متن = ل، م، س، آ (نیز لن، ق، آ، ل، پ، لن، آ) ۲۵-س، س، آ (نیز لن، ب): هر چه؛ متن = ل ۲۶-ل: آن را که؛ ل، آ، س، آ (نیز لن، ق، آ، پ، لن، آ): از من؛ متن = م، ق (نیز بی، ل، آ، و، آ، ب)؛ پ پس از این بیت افزوده است:

فراوان ز ما آفرینش رسان که پیروز بادی و روشن روان

۵۹۵ یگوش که من با نوید و^۱ خُرام
نباید^۲ که پیدا شود رازِ تو
من او را به دامت فراز آورم

بگسترده خواهم یکی خوب^۲ دام^۳
و گره^۵ بشنود نام و آوازِ تو
سُخن‌های چرب و دراز^۶ آورم!

برآراست خُرادِ بُرزین به راه
چو بهرام را دید با او^۸ بگفت
۶۰۰ و زانجایگه شد سویی^۹ ساوه‌شاه
ورا دید بستود و بردش^{۱۲} نماز
بیفزود^{۱۵} پیغامش از هر دری

بیامد بر آن سو^۷ که فرمود شاه
سُخن‌ها کجا داشت اندر نهفت
به جایی که بد^{۱۰} گنج و پیل^{۱۱} و سپاه
شنیده همی^{۱۳} گفت با او^{۱۴} به راز
بدآن تا شود لشکر اندر هری^{۱۶}

چُن آمد^{۱۷} به دشتِ هری نامدار^{۱۸}
طلایه بیامد ز لشکر به راه^{۱۹}
۶۰۵ طلایه چو دید^{۲۱} آن دلاورسپاه
بگفت آنک^{۲۴} با نامورمهری
سُخن‌ها چو شنید ازو^{۲۶} ساوه‌شاه

سرپرده زد بر لبِ جویبار
بدیدند بهرام را با^{۲۰} سپاه
بیامد دوان^{۲۲} تا بر^{۲۳} ساوه‌شاه،
یکی لشکر آمد^{۲۵} به دشتِ هری
پراندیشه شد مرد جوینده^{۲۷} راه!

۱-ل: تورمرد (؟ حرف‌های سوم و پنجم بی نقطه) ۲-ک، س ۳-نیز (ن، به، ن) ۴: تازه؛ متن = ده دستویس دیگر ۳- (ل، ۳: ا: کام)
۴- س: ۲: نباشد ۵- ل، ک، م، س: ۲: گر او؛ (ن، به، ن) ۶: اگر؛ متن = س، ق، ل ۷- (نیز ق، ل، ۳، و، آ، ب)؛ ای این بیت را ندارد ۸- س، ق، ل ۹- (نیز و، آ، ب): خوب و (و: جو) دراز؛ ل: به گفتار چربت نیاز؛ متن = ک، س ۱۰- (نیز ن، ق، ۲، ل، ی، ل، ح، و، پ، ن) ۱۱: ق، ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:
نگر تا کسی این چنین چاره ساخت

بنداری (۵۹۲، ۵۹۷): فطر الی هرة بجناح الركن. و إن عن لک فی بعض الطرق عسکر فاعلم أنه بهرام. فاحضر عنده وأعلمه بحالک،
و سرفی طریقک ۷- س، ق، ک، ل ۸- (نیز ل، ۳، و، آ، ب): بدان سان؛ س: از آن سان؛ (ن: برین سان؛ ل: بدان سو؛ ن، پ، ل: بران سان)؛ متن = ل
(نیز ق ۲)؛ بنداری (۵۹۸): فرکب خرد و سار بسیر الریح ۸- س، ق، ل ۹- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): وی؛ متن = ل، ک، س ۱۰- (نیز ن، ق، ۲، پ، و، ن) ۱۱:
بنداری (۵۹۹): فلما قرب من هرة رأی بهرام فاعلمه بالحال و انطلق ۹- ل ۱۰- (نیز پ، ل: بر ۱۰- (ل: شد) ۱۱- س: ۲: خییل و پیل؛ ک (نیز ن،
ق، ۲، پ، و، ن) ۱۲- پیل و گنج؛ متن = ل، س، ق، ل ۱۳- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب) ۱۴- (ل: دید و بستود بردش؛ ن، ن: ۱۲- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): ۱۵- (ن: بستودش و بردش (ل)
۱۳- س: ۲ (نیز پ، ل: همه ۱۴- س، ق (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): وی؛ متن = ل، ک، ل، ۳، و، آ، ب) ۱۵- (ن: ۱۶- (ل: از هر دری (ل)؛ ک: لشکری از هری؛ (ن: لشکرش در هری)؛ متن = دو از ده دستویس دیگر؛ بنداری (۶۰۰، ۶۰۱)؛ و
سار الی آن وصل الی هرة و حصل فی مخیم ساوه‌شاه فأذی رسالة هرمزد الیه، و قدّم هدایاه بین یدیه ۱۷- ل، ک، م، س ۱۸- (نیز ق، ۲، پ، و، ن)؛
بیامد؛ س، ق، ل ۱۹- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): بیامد؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۸- (و: ساوه‌شاه)؛ ق: آن یل نامدار؛ و از ۱۰ آ و ۷ ب عقب یک بیت
ساخته و ۱۰ ب، ۷ آ را انداخته است؛ ن، ن: ۲ بیت‌های ۶۰۳، ۶۰۶ را ندارد ۱۹- (ل: براه (ل) ۲۰- س: (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): پدیدار بهرام خود
با (ب: با او)؛ متن = ل، ق، ل ۲۱- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): ک، ق، ۲؛ ن: این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، س، ق، ل، ۳، و، آ، ب آمده است ۲۱- ل:
پدید ۲۲- (ل: دمان) ۲۳- ک، ل ۲۴- (نیز ق ۲)؛ در؛ متن = ل، س، ق، س ۲۵- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): ۲۴- ق: او؛ ل ۲۵- (نیز ل، ل، ۳، و، آ، ب): آنکه ۲۵- (پ: آید)؛
بنداری (۶۰۳، ۶۰۶): فینا هو عند ساوه إذا أتاه التذیر بظهور عسکر من صواب ایران ۲۶- ل، س، ن، زو ۲۷- (و: بیننده)

به تندی فراوان سخن‌ها^۲ براندا
مگر^۵ کز^۶ فرازی نندی^۷ نیشیب؟
بدآن^{۱۰} تا مرا^{۱۱} دام^{۱۲} سازی به راه؟
زنی خیمه در^{۱۴} مرغزارِ هری؟
که پیش سپاه تو اندک سپاه،
که این^{۱۶} مرزبانی بود بر گذر^{۱۷}،
ز کشور^{۲۰} سوی شاه بنهاد روی،
بیاورد تا باشد ایمن به راه^{۲۳}،
اگر^{۲۵} کوه و دریا شود کینه‌جوی^{۲۶}؟!
بدو گفت: مانا^{۲۷} که این‌ست^{۲۸} راه!
برآمد شب تیره از کوه تفت،
بدآن تا^{۳۳} نیاید^{۳۴} بدو^{۳۵} رستخیز!

ز خیمه فرستاده را بازخواند^۱
بدو گفت کای^۳ ریمینِ پرفریب^۴
۶۱۰ برفتی^۸ ز درگاهِ آن خوارشاه^۹
به جنگ^{۱۳} آوری پارسی لشکری؟
چنین گفت خُراد بُرزین به شاه
گر^{۱۵} آید، به زشتی گمانی مبر
وگر^{۱۸} زینهارِ یکی نامجوی^{۱۹}
۶۱۵ ور ایدونک^{۲۱} بازارگانی^{۲۲}، سپاه
که باشد که آرد به روی تو روی^{۲۴}
ز گفتارِ او شاد شد ساوه‌شاه
چو خُراد بُرزین^{۲۹} سوی خیمه رفت^{۳۰}
بسپچید و^{۳۱} بر ساخت^{۳۲} راه گریز

۱-ص. ل ۲ (نیز لی، ل ۳، و، ا، ب): پیش خواند؛ متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز لن، ق، ۲، ب، ن، ۲) ۲- (ن، ق، ۲، پ، ن، ۲: سخنها فراوان) ۳- (و: ای) ۴- ک: بدفرب هـ (ب: مکن) ۶- (ب: زین) ۷- ل: ندیدی (حرف یکم بی نقطه): (ب: نبینی؛ و: ب: ندیدی) ۸- ص: آ: بلزدی ۹- ک، س: آ: این خوارشاه؛ (ب: هرمز شاه) ۱۰- ص: آ: چنین؛ (ق: ۲: بران) ۱۱- (ب: نام را) ۱۲- (ن: آ: رام) ۱۳- (لی: دام؛ ن: آ: جنگ) ۱۴- ک (نیز لن، ق، ۲، ب، ن، ۲): بر؛ متن = ل، س، ق، ل ۲ (نیز لی، ل ۳، و، ا، ب)؛ س ۲ به جای این بیت و بیت سپسین، بیت زیر را آورده است:

دلت را بدین کار غمگین مدار

چنین گفت خُراد کای شهریار

بنداری (۶۱۱، ۶۰۷): فانز عجم و اقبل علی الرسول و هذده و اوعده ۱۵- (ن، ب، و: کی؛ ن: ک) ۱۶- (ل: آ: آن) ۱۷- (ب: ره گذر) ۱۸- (ق: ۲: اگر) ۱۹- (ب: رزم جوی) ۲۰- ص: ق (نیز ل، و، ن، ۲، ا، ب): لشکر؛ متن = ل، ک، ل ۲، ۲ (نیز لن، ق، ۲، لی، پ) ۲۱- (لی: دگر زانک) ۲۲- (ل: ۲: بازارگان) ۲۳- س: ز شاه؛ ق: آ: پس از این بیت افزوده است:

بیند که تا کیت این نامجو

فرستم یکی کینه‌ور نزد او

۲۴- (آ: روحی) ۲۵- ل، س، ق، ل (نیز ل، و، ا، ب): وگر؛ (لی: و یا)؛ متن = ک، س ۲ (نیز لن، ق، ۲، ب، ن، ۲) ۲۶- ص: ق، ل (نیز لی، ل ۳، و، ا، ب): جنگجوی؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز لن، ق، ۲، ب، ن، ۲)؛ بنداری (۶۱۶، ۶۱۲): فقال الرسول: أیها الملک! ما ذا الذی یتجاسر علی أن یغذ الیک عسکر؟! و ما هو إلا عابر سبیل أو إصهید فرع من الملک فاستأمن الیک أو خفیر قافلة توجه معهم حتی یوصلهم الی بلادک ۲۷- ک (نیز لن): ماند ۲۸- (ب: این نیست؛ ق: کاینست آئین و)؛ ک: پس از این بیت افزوده است:

که او نیکخواه است اگر مرد بد

فرستم یکی مرد تا برسد

بنداری (۶۱۷): فتسکن ما قال من قلب ساوه و سکن بعض ما به من سورة الغضب ۲۹- (ن: آ: برین (ل)) ۳۰- (نیز ق: ۲): خانه؛ (ب: به خیمه برفت)؛ متن = دو از ده دستنویس دیگر ۳۱- ص: (نیز لی، ب): بیچید و؛ (ق: آ: بسجیده)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲- (ن: برداشت؛ ب: برخاست) ۳۳- (ب: حنا) ۳۴- ق، س: آ: نیاید (۹)؛ (ن: نیاید حرف دوم بی نقطه) ۳۵- (و، ن: آ: برو)؛ س در اینجا سرنویس دارد: آمدن فغفور پسر ساوه‌شاه بنزد بهرام چوینته؛ بنداری (۶۱۹، ۶۱۸): ثم إن الرسول عاد الی مضر به و لما جن اللیل ركب ظهر الفرار مسلوب النوم و القرار بیحث لم یدر به أحد من عساكر الترك

۶۲۰ بدانگه که شب تیره تر گشت، شاه^۱
 ز پیش پدر تا در^۴ پهلوان
 چن^۷ آمد بنزدیک ایران سپاه
 که پرسد که این^۹ جنگجویان که اند؟^{۱۰}
 ز ترکان سواری بیامد^{۱۳} چو گرد
 ۶۲۵ سپهبد کدامست و^{۱۶} سالار کیست؟
 که فغفور چشم^{۱۷} و دل ساهه شاه
 ز لشکر بیامد یکی رزمجوی^{۱۹}
 سپهبد بیامد^{۲۲} ز^{۲۳} پرده سرای
 چو فغفور چینی بدیدش^{۲۶}، بتاخت
 ۶۳۰ پی رسید و^{۲۸} گفت: از کجا رانده یی؟
 شنیدم که از پارس بگریختی
 چنین گفت^{۳۲} بهرام کین خود مباد

۱- (تیره گشت و سیاه) ۲- (آ: خورد) ۳- س-س ۴- (نیز لن-بب): با سپاه؛ متن: ک ل: کس از این بیت افزوده است:

از ایlder پرو تاکی اند این سپاه بیامد خردمند پویان به راه

۴- ک (نیز ق: ۴): بر ه-ق: بتابد ۵- س، ق، ل ۶- (نیز لن، ل، و، ا، ب): خردمند و (ق، ل، ل، ۳: ج) روشن روان؛ ک: هنر مند مرد جوان؛ (ق: ۴: خرامید مرد جوان)؛ متن: ل، س، ۴ (نیز لن، پ، ن، ۴): بنعلوی (۶۲۱-۶۲۰): و امر ساهه ابنه المسمی بغفور بأن یتلقى العسکر. و إن کان مقدمهم مستأمناً أو هاربا من أرض ایران آمنه و آواه، و وعده و مناه، و حمله الی حضرته ۷- ل-س ۸- (نیز لن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۸- (ق: ۴: ب: نزدیک شاه؛ و پویان به راه)؛ ک به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

چو آمد بنزدیک بهرام تنگ سواری فرستاد پس بی درنگ

۹- س، ق، ل ۱۰- (نیز لن، ل، و، ا، ب): آن؛ (ن: ۴: حاین ب): متن: ل، ک، س ۱۱- (نیز لن، ق، ۴: پ) ۱۰- ل، س ۱۱- (نیز لن، ل): کی اند-چی اند (ل): جهانند؛ متن: بازده دستنویس دیگر ۱۱- ل: ازین ۱۲- س، ک، ل ۱۳- (نیز لن، ل، س، ن، ا، ب): ساختن؛ متن: ل، ق، س ۱۴- (نیز ق: ۱۰، ۱۳: س، ق، ل ۱۵- (نیز لن-ب): بیامد سواری؛ متن: ل، ک، س ۱۶- (ل: خروشنده) ۱۵- س (نیز لن): نامدار نبرد ۱۶- (ل: ج) ۱۷- (ق: ۴: جان) ۱۸- ل، ل، ۲، س ۱۹- (نیز لن، ل، و، ا، ب): با سپاه؛ متن: س، ق، ک (نیز ق: ۴: و)؛ بنعلوی (۶۲۴-۶۲۳): فجاء بغفور و لما قرب من منجیم بهرام نفلد فارسا و أعلمه بمجیبه لیکلمه و یکشف عن حاله ۱۹- ل (نیز و): نامجوی؛ ک: جنگجوی؛ متن: دوازده دستنویس دیگر ۲۰- ک، ل ۲۱- (نیز لن-ب): آنچه؛ متن: ل، س، ق، س ۲۲- (نیز لن، ق: ۴) ۲۱- ل: زوی؛ (ق: ۴: اوی)؛ متن: سیزده دستنویس دیگر ۲۲- ل: سپهدار آمد ۲۳- ل، ل، ۲، س ۲۴- (نیز لن، و، ب): به؛ متن: ده دستنویس دیگر ۲۴- ل، ق، ل، ۲، س ۲۵- (نیز لن، و، ا، ب): پس او؛ متن: ل، س، ک، س ۲۶- (نیز لن، ق، ۴: پ، ن، ۴) ۲۶- (ب: براند و)؛ س، ق، ل ۲۷- (نیز ل، ل، و، و، ل، ۲: ۴) ۲۷- (ق: ۴: چندی بدیدش؛ ا: را دید باره)؛ متن: ل، ک، س ۲۸- (نیز لن، ل، و، ن، ۴) ۲۷- س، ق، (نیز لن، ب): چمنده به خوی؛ ک: چمنده به خون؛ ل: ۴: خمیده به خوی؛ (لن، ن): چمانش به خوی؛ ق: ۴: جهانجوی را؛ ل: ۴: جهنده به خون؛ ب: چمانش به خون؛ و: جهنده به خوی)؛ متن: ل، س، ل ۲۹- (ب: جای این لث آورده است: سمنند سرفراز در خوی نشاخت ۲۸- ق (نیز ق: ۴: ل، و، ج): کذ به پرسنده؛ متن: ل، س، ل، ۲، س ۳۰- (نیز لن، پ، ن، ۲: ب) ۳۱- ک (نیز ب): چنین ۳۰- (ب: چه جولاندهنی (l)) ۳۱- بنعلوی (۶۳۱-۶۲۷): فرکب بهرام و تلقاه فلما اجتمعا ساله عن مجیبه و قال: بلغنا آنک هربت من فارس لجنایه جیت اومدم ارقت ۳۲- (ب: ک گفت) ۳۳- ق (نیز ق: ۴: ل): رزم؛ متن: دوازده دستنویس دیگر

ز بغداد رفتم به فرمان شاه،
بیامد بدان^۴ بارگاو مهی^۵،
به گرز و سنان و به شمشیر^۷ و تیرا
به پیش پدر شد، بگفت^۸ آنج^۹ بود
فرستاده را جست^{۱۲} هم در زمان!
همی ز آمدن خون^{۱۴} مزگان بریخت!
که این بدگمان مرد چون یافت^{۱۵} راه؟
طلایه چرا^{۱۸} شد چنین خوار خوار^{۱۹}؟

من ایدر^۱ به رزم آمدم با سپاه
چن^۲ از لشکر ساوه شاه^۳، آگهی
۶۳۵ مرا گفت: زو راه ایشان بگیر^۶
چو بشنید فغفور، برگشت زود
شنید آن^{۱۱} سخن شاه، شد بدگمان^{۱۱}
یکی^{۱۳} گفت: خُراد بُرزین گریخت
چُنین گفت پس با پسر ساوه شاه
۶۴۰ شب تیره و^{۱۶} لشکر^{۱۷} بی شمار

گفتار اندر پیغام ساوه شاه به بهرام چوبینه و پاسخ او^{۲۰}

بنزدیک بهرام چیره^{۲۳} سخن،
که ایدر به^{۲۵} خیره میر^{۲۶} آب روی!
کزین^{۲۷}، پادشاه^{۲۸} تو، مرگ تو^{۲۹} جست!
که همتا ندارد به گیتی بسی^{۳۰}
شنیدی تو گفتار نادلپذیرا!

و زانپس^{۲۱} فرستاد مردی^{۲۲} کهن
بدو گفت: زو پاری را بگوی^{۲۴}
همانا که این مایه دانی درست
به جنگت فرستاد نزد کسی
۶۴۵ ترا گفت: زو^{۳۱} راه بر من بگیر^{۳۲}

- ۱-ل: ایدون؛ بنهارى (۶۳۳-۶۳۲): فقال معاذ الله من ذلك! وإنما جئت من بغداد بأمر الملك لقتال ساوه ۲-ل: س-۲ (نیز: ن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۳-ق: بد؛ (۳: شد) ۴-ل: (ل: بدین؛ ل: بران) ۵-ه: (شهی) ۶-ه: (شاه فرمود کو را بگوی (ل)) ۷-س: ق، ل (نیز: ل، ۳، و، آ، ب): گوپال؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز: ن، ق، ۲، ب، ن، ۲)؛ بنهارى (۶۳۵-۶۳۴): فإنه حين سمع بإقباله ندبى لذلك ۸-ل، ن، (ن: بازگفت) ۹-ک، ل (نیز: ل، ب): آنچه؛ متن = ل، س، ق، س، ۲ (نیز: ن، ق، ۲)؛ بنهارى (۶۳۶): فانصرف بغور نحو أبيه وأعلمه بالحال ۱۰-ل (نیز: و): این؛ متن = (۱۱-ق، ل (نیز: ن، ن، آ، ب): ساوه شد بدگمان؛ (ل: چو ساوه شده بی گمان (ل))؛ س (نیز: ل، ب): چو بشنید ابر (ل: ازین؛ ب: این) ساوه شد بدگمان؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز: ن، ب، ن، ۲)؛ ب این بیت را پس از بیت ۱۳ آورده است ۱۳-ک (نیز: ب، ن، ۲)؛ کسی ۱۴-ق (نیز: ق، ۲، ل، ل، ب، ب): خون ز! متن = ل، س، ک، ل، ۲، س (نیز: ن، و، ن، آ، ب): بنهارى (۶۳۸-۶۳۷): فغظم عليه ذلك، ونفذ في طلب الرسول فأعلم بأنه اتخذ الليل جملًا وهرب ۱۵-ل، ن (رفت) ۱۶-ل، ن (خروج: آ، زین) ۱۷-ک (نیز: ن، ب، ن، ۲)؛ لشکری؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸-ل، و (چراغ) ۱۹-ک (نیز: ن، ل، ۲، ب، ن، ۲)؛ کار؛ ل: است و خوار؛ (ق: کار خوار)؛ متن = س، ق، ل، ۲، س (نیز: ل، و، آ، ب) ۲۰-ل: پیغام فرستادن ساوه شاه بر بهرام چوبین؛ س: ... بنزد بهرام و پاسخ دادن بهرام او را ل: رسول فرستادن ساوه شاه پیش بهرام؛ متن = ق، ک، س، ۲ سرنویس ندارند ۲۱-ق (ب: ازان پس) ۲۲-ل: مرد ۲۳-ل، س (نیز: ن، ق، آ، و، آ): حیره؛ ل (نیز: ل، ن، آ، ب): خیره؛ متن = ق، ک، س، ۲ (نیز: ل، ۲، ب، ب) ۲۴-ل (بگو) ۲۵-ل، ن (چه) ۲۶-س، س، ۲ (نیز: ن، ق، ۲، ل، ۲، ب، ن، ۲)؛ مریز؛ متن = ل، ک، د، و این لت با ۶۵۱ ع ب پس و پیش شده است؛ ق، ل، ۲، ل، و، آ، ب، از ۶۴۲ و ۶۵۲ یک بیت ساخته و ۶۴۲-ب ۶۵۲ را انداخته اند ۲۷-س، ک (نیز: ن، ق، ۲، ل، ۲، ن، ۲)؛ که آن؛ س، آ خوانا نیست؛ (ل: که که این)؛ متن = ل ۲۸-س: پادشاه؛ (ق: آ، ن: پادشاهی) ۲۹-س: مر ترا مرگ ۳۰-ل (کسی (ل)) ۳۱-ک، س، ۲ (نیز: ن): شو؛ متن = ل، س (نیز: ق، و، ن، ۲) ۳۲-ل (او را)

که پاسخ ز مهر نباید^۲ نهفت،
نه^۳ ننگ^۵ آید از کهتری^۶ بر سرم!
به تندی نجویدهمی^۸ جنگ تو!
که ویران کنم^{۱۱} لشکر^{۱۲} ساوه شاه!
نیرزد که بر نیزه سازم به راه!
بدین خردگی^{۱۵} کردم^{۱۶} آهنگ تو!
درفشی پس پشت من لاژورد^{۱۷}،
نیام^{۱۸} سنانم سر و^{۱۹} ترکی تست!

فرستاده‌ی شاه^{۲۱} بنمود پشت،
سر شاه ترکان ز کین بردمید!
سرافراز^{۲۳} پیلان به هامون برند!
برآمد خروشیدن^{۲۴} گاودم!

چو بشنید، با مرد گوینده^۱ گفت
بگویش که گر من چنین کهترم^۳
شهنشاه و آن^۷ لشکر از ننگ تو
من از خردگی^۹ رانده‌ام^{۱۰} با سپاه
۶۸۰ بیزم سرت^{۱۳} را، برم نزد شاه!
چو من زینهار، بود ننگ^{۱۴} تو!
نینی مرا جز به روز نبرد!
که دیدار آن ازدها مرگ تست

چو بشنید گفتارهای^{۲۰} درشت
۶۸۵ بیامد، بگفت آنچه^{۲۲} دید و شنید
بفرمود تا کوس بیرون برند
سیه شد همه کشور^{۲۴} از گرد سم^{۲۵}

۱-س:۲ (نیز ق:۲)؛ پورینه؛ (ن، پ، ل، ن:۲: پیغام)؛ س، ق، ل:۲ (نیز ل، ا، ب: پیغام با مرد؛ (ل:۲: پورینه با مرد)؛ متن = ل، ک (نیز ق:۲)؛ ۲، ۳، ق، ل:۲ (نیز ل، ل، و، ا، ب: نشاید؛ متن = ل، ک، س:۲ (نیز ن، ق، ا، پ، ن، ا:۲)؛ ق:۲ پس از این بیت افزوده است:

چنین پاسخ آورد پس نامجوی که برگرد و با شاه ترکان بگوی

۳-ق: کهترم ۴-س، ل:۲ (نیز ا: چه؛ ق، ک، س:۲ (نیز ن، ق، ل، ا، ن:۲)؛ که؛ (ب: چو)؛ متن = ل، ه، ل:۲ (نیک (ا) ع:ق: کمتری؛ (ن:۲: ا: کهتران)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ل، این بیت و بیت سپسین را ندارد ۷-ص، ق، ل:۲ (نیز ن، ا، ب: شهنشاه با (س: یا)؛ متن = ل، ک، س:۲ (نیز ق:۲)؛ ۸-ل: کسی؛ ک، س:۲: نجویندکس؛ س، ق، ل:۲ (نیز ل، و، ا، ب: تیزی نجوید همی؛ (ق:۲: فرستاد ما را سوی)؛ متن = (ن، پ، ل:۲)؛ ۹-س: حیرگی؛ ق: نزدگی (۴)؛ (ق:۲: کهتری؛ ل، ب: خیرگی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰-س:۲ (نیز ق:۲)؛ راندم ۱۱-ک، س:۲: بپراکتیم؛ (ق:۲: پیداکنم)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲-س، ق (نیز ل: کشور)؛ (ن، پ، ل:۲: دوده)؛ متن = ل، ک، ل:۲، س:۲ (نیز ق:۲، ل، و، ا، ب: ق:۲ پس از این بیت افزوده است:

به ایران برم خاک توران و چین نمانم یکی نامور بر زمین

۱۳- (ن، پ، و، ل، ن:۲: سرش) ۱۴- (ق:۲: جنگ) ۱۵-س: خسرگی (حرف دوم بی نقطه)؛ (ب: خیرگی؛ ل: بدان خیرگی)؛ متن = ل، ق، س:۲ (نیز ق:۲، ل، پ، ا:۱۶-ل: کردم؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ل به جای این لت آورده است: به تیزی نجوید همی جنگ تو (۶۷۸)؛ و این بیت و ل، ن، ا: این بیت و بیت سپسین را ندارند ۱۷-ص، ق، س:۲ (نیز ق:۲، ل، و، ا، ب: لا جورده؛ متن = ل، ک، ل:۲ (نیز پ، و، ا) ۱۸- (ق:۲: نیام و) ۱۹-س، ل:۲ (نیز ق:۲، ل، و، ا، ب: چو؛ متن = س، ل:۲ (نیز ن، پ، ل:۲)؛ ۲۰- (ب: پیغامهای) ۲۱-ل (نیز و): ساوه؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۲-ک، ل:۲ (نیز ل، ا:۲)؛ آنچه؛ متن = ل، س، س:۲ (نیز ن، ق:۲)؛ ق، ل، ب: این بیت را ندارند؛ س، ک در اینجا سرنویس دارند؛ س: دیگر پیغام ساوه بنزد بهرام و پاسخ دادن بهرام او را؛ ک: کارزار کردن بهرام چوبینه با شاه؛ بندهای (۶۸۵-۶۴۷) و بهرام جازم علی عزیمت علی قتاله، طایغ فی غلوائه، فتردّت الرسل بینهما مرارا فی ذلک علی هذه الجملة الی أن علم ساوه أنه یضرب معه فی حدید یارد ۲۳-ل: برافراز ۲۴- (ق:۲: لشکر) ۲۵-س:۲: ازو تک (۴)؛ ل:۲ نخست سم نوشته، سپس خط زده و به جای آن سیاه نوشته و نیز از این لت و ۶۸۸ ب یک بیت ساخته و ۶۸۷ و ۶۸۸ را انداخته است؛ بندهای (۶۸۷-۶۸۶): فامر باخرج الکوسات و التفارات

در و دشت شد سرخ و زرد و سیاه،
 بیامد زره دار و گریزی به دست!
 به پیش اندرون تیغ زن لشکری
 سپاهی همه یکدل و یک تنه!
 ستاره ز نوکی ستان روشن ست!
 به آرایش و ساز آن^{۱۱} رزمگاه!
 همه^{۱۳} جای خود^{۱۲} تنگ و ناکام^{۱۵} دید^{۱۲}
 جهان دیده و غم گساران^{۱۴} خویش،
 از آن پارسی مهتر^{۱۶} انجمن،
 گرفتند و شد جای^{۲۰} من^{۲۱} خارستان!^{۱۹}
 هوا نیلگون شد زمین ناپدید!
 سواران^{۲۴} زوبین ور و نیزه دار^{۲۵}!
 همه ناوک انداز^{۲۷} پر خاشاخر^{۲۸}!

چو بشنید بهرام کآمد سپاه
 سپه را بفرمود تا برنشست
 ۶۹۰ پس پشت بد^۳ شارستان^۴ هری
 بیاراست با^۵ میره، میمنه^۶
 توگفتی جهان یکر از جوشن ست^۸
 نگه کرد از آن^۹ رزمگه ساوه شاه
 هری از پس پشت^{۱۱} بهرام دید^{۱۲}
 ۶۹۵ چنین گفت پس با سواران^{۱۴} خویش
 که آمد فریبنده می نزد^{۱۶} من
 همی بود تا^{۱۷} آن^{۱۸} سپه شارستان^{۱۹}
 بدان^{۲۲} جای تنگی^{۲۳} صفی برکشید
 سپه بود بر^{۲۴} میمنه چل هزار
 ۷۰۰ ابر میره^{۲۶} چل هزار دگر

۱-س، ق، ل (نیز ل، ل، ۳، و، ب): سرخ و کبود و بی (نیز ل، ل، ۲، و، ق، ل، ۴): شد (ق، ۵): زد و سرخ و (ب: زردست و سرخ و): بگرفت
 (گرد): متن = ل، س، ۲، ۳، ق، ۵، ۶ (نیز ل، و، ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶

چه نیزه گزار و چه^۲ خنجر گزار^۳
 پس پشت لشکرش بر^۴ پای کردا
 بدان تنگی اندر گرفتار بودا
 فراز^۵ آوریدند و بستند راه
 که تنگ^۶ آمدش جایگاه سپاه
 که^۷ بیکار خواهد بدن^۸ تخت^۹ اوی^{۱۰}

به قلب اندرون نامور چل^۱ هزار
 همان چل هزار از دلیران^۲ مرد
 ز لشکر بسی نیز بیکار بود^۳
 چو دیوار پیلان به پیش سپاه
 ۷۰۵ پس اندر^۴ غمی^۵ شد دل^۶ ساوه شاه
 تو گفتی بگریده می^۷ بخت^۸ اوی^۹

فریبنده مردی ز دشت هری،
 که بخت^{۱۸} سپهری ترا نیست جفتا
 خرد یار کن^{۲۱}، چشم دل^{۲۲} باز کن!
 چن^{۲۵} ایشان نبود از نژاد مهان^{۲۶}،
 ز^{۳۰} مردی همه ساله در جوشن اند^{۲۹}:

دگر باره گردی^{۱۵}، زبان^{۱۶} آوری
 فرستاد نزدیک بهرام و^{۱۷} گفت:
 همی نشنوی^{۱۹} چند پند و^{۲۰} سخن
 ۷۱۰ دو تن^{۲۳} یافتهستی که^{۲۴} اندر جهان
 چو خورشید^{۲۷} بر^{۲۸} آسمان روشن اند^{۲۹}

۱. (ق: ۲) صد: ۲- ق: فراز و چه: ل. ۲. س. ۲ (نیز پ): گزار و چه: ل. که تنگ آمدش جای (ه: ۹۹۶ پ): که: سوار زره دار: (ق: ۲) همه نیزه داران: متن = س (نیز ل. ل. ل. و. ب) ۳. ل. ۲. س. ۲ (نیز پ): گلزار: متن = دو از ده دستنویس دیگر: س. ۲ در اینجا سرنویس دارد: رزم بهرام چوبینه با ساوشاه ۴- (ل. ن. ن. ل. لشکر ابر): ل. ۲ این بیت را ندارد: در س. ق. ل. ل. و. ا. ب. این بیت پس از بیت ۶۹۹ آمده است: پایایی بیت های متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. پ. ل. ن. آ): بنداری (۷۰۱-۷۰۲): و رتب فی القلب مثل ذلك هس (نیز ل.): شد: ق. ۱. ۲. این بیت و بیت سپسین و ک بیت های ۷۰۳-۷۰۵ و اندارند: بنداری (۷۰۳): و كان الموضوع ضيقا لا يسع عساكره فاصطف بعضهم خلف بعض: ق: فرود: بنداری (۷۰۴): و قدما القيلة كسور ممتد امام الجيش ۷- س. ق. ل. ۲ (نیز ل. ل. و. ا. ب.): آنگه: متن = ل. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. پ. ل. ن. آ) ۸- (ل: شمین) ۹- (ا: نیک): ق. ۲ پس از این بیت افزوده است:

تو گفتی بدو گفت پس تیر بخت که بر تو بگریده می تاج و تخت

۱۰- س: بکاوده می: ل. ۲. س. ۲ (نیز ل. ل. ل. و. ب): بگریده می: (و: همی گرید آن: آ: بگریده می): ق: گویی بگریده می: متن = ل. (نیز ق. ۲. ل. ن. آ) ۱۱- ل. س. ل. ۲. س. ۲ (نیز و. ل. ن. آ): بخت - تخت (حرف یکم هر دو واژه بی نقطه): (ا: تخت - بخت): متن = ق. ک. (نیز ل. ن. ب. ب) ۱۲- ل. س. ق. س. ۲ (نیز ل. ل. و. ا. ب.): او: متن = ک. ل. (نیز ل. ن. آ. پ. ل. ن. آ) ۱۳- (ب: چه) ۱۴- س. س. ۲ (نیز ل. ن. ب.): شدن: متن = ل. ل. س. ق. در اینجا سرنویس دارد: ل. پاسخ ساوشاه از بهرام چوبین: س. دیگر پیغام ساوه بنزد بهرام و پاسخ دادن بهرام او را: ق: پیغام ساوشاه به بهرام چوبینه و پاسخ او: بنداری (۷۰۵-۷۰۶): فضاق ساوه ذرا عما رأی من ضيق المكان، و تراحم عساكره، و تراکم بعضهم فوق البعض، و أوجس فی نفسه شيئا ۱۵- (ق: مردی) ۱۶- (ل. ن. ز. فان) ۱۷- ل. ۱۷. س. ۲ (نیز ا): حو: ۱۸- ل. ۱۹- تخت: ۱۹- ل. س. (نیز و): بشنوی (حرف یکم بی نقطه): ل. ۲ (نیز ل.): بشنوی: متن = ده دستنویس دیگر ۲۰- س. آ: پیدا: س. ق. (نیز ل. ل. و. ا. ب.): پند و (ب: حو) چندین: ک: هیچ پند و (ل: ا): پند و چندی: پ: پند من (در): متن = ل. ۲ (نیز ق. ۲) ۲۱- ق. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. و. ا. ب.): یاد کن: (ل. ن. آ: و. ل. ن. آ): آور و (ل. س. ل. س. ل. ۲ (نیز ل. ل. و. ا. ب.): ۲۲- (ل. ن. دلت): ل. (نیز ل. ل. و. ا. ب.): حو: متن = س. س. ۲ (نیز ق. ۲. پ. ل. و. ل. ن. آ) ۲۳- (ل: چنین) ۲۴- (ق: آ: تو) ۲۵- س. ل. ۲ (نیز ل. ن. ب.): چو: متن = س. ۲ ۲۶- س. ل. ۲ (نیز ل. ل. و. ا. ب.): کهان و مهان: س. آ: آشکار و نهان: متن = ل. ک (نیز ل. ق. ۲. ل. ن. آ): ق این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۷- ک: خورشید ۲۸- ل. (نیز ا): در ۲۹- (ل. و. ل. ن. آ): روشنست - جوشنست ۳۰- س. (نیز ل. و. ا. ب.): به: متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. و. ل. ن. آ)

چو پرموده فرزند^۳ فرخزاد^۴
 اگر بشمرد^۵ مردم^۶ نیکبخت!
 بخندی ز باران ابر^{۱۱} بهار
 فزون ز آنک^{۱۳} اندیشه آرد^{۱۴} به جای
 اگر بشمرد^{۱۶} نیز^{۱۷} گردد^{۱۸} ستوه
 اگر کهتری^{۲۰} را خود اندر خورند
 وگر کوه را پای باشد دوان^{۲۲}،
 سلیح^{۲۶} مرا، ساز^{۲۷} و^{۲۸} رنج مرا!
 مرا^{۳۱} شاه خوانند^{۳۲} فرخمهان!
 به پیش روان^{۳۳} من این^{۳۴} روشن ستا
 ببندند بر مور و بر پشه^{۳۶} راه!
 که بگریزد از بوی^{۳۹} ایشان سوار!
 کزان^{۴۱} آمدن رنج^{۴۲} بفرزاید^{۴۳}!

یکی من که^۱ شام جهان را^۲ به داد
 سپاهم^۵ فزون تر ز برگ درخت
 گر از^۸ پیل و لشکر^۹ بگیرم^{۱۰} شمار
 ۷۱۵ سلیح^{۱۲} ست و خرگاه و پرده سرای
 از^{۱۵} اسپان و مردان، بیابان و کوه
 همه شهریاران^{۱۹} مرا کهترند
 اگر یابدی^{۲۱} آب^{۲۲} دریا روان^{۲۳}
 نبرد^{۲۵} از جای گنج مرا
 ۷۲۰ جزایز^{۲۹} مهترت پارسی^{۳۰} در جهان
 ترا هم زمانه به^{۳۳} دست من ست
 اگر من ز جای^{۳۵} اندر آرم سپاه
 همان پیل^{۳۷} برگستانور^{۳۸} هزار
 به ایران و نیران که^{۴۰} پیش آیدم

۱-ق: آنک ۲-س، ق، ل (نیز ل، بی، ب): شاه جهانم؛ متن = ل، ک، س (نیز ق ۲) ۳-ل: بوموده فرزند (حرف واکه نخست بی نقطه)؛
 س، ق (نیز ل ۲، و، آ، ب): دگر پور پرموده (ل: بوموده)؛ ک: دگر پورهنر پور؛ ل (نیز ل، بی، ب): دگر برنده (ل: ترمده؛ ل: بوموده)؛ پور؛ (ق: دگر
 نیز فرزند؛ بی: دگر بود بوموده)؛ متن = ۴-پ: دگر شاه برموده شامزاد؛ متن = س: آ: برموده ۵-ل: سپاهی ۶-ل: (نیز: بشوند) ۷-ل: مردم
 زیر (ل: وزن درست نیست) ۸-ل: چو از؛ س: دگر؛ ق (نیز ل ۲، ل): وگر؛ ل (نیز: ب): اگر؛ (بی: ووزرا)؛ متن = ک، س (نیز: ل، بی، ب، ل) ۹-
 ۹-س: کنجم ۱۰-س، ق، ل (نیز ل ۲، بی، ب): بگیري؛ (ل: بگیرد)؛ متن = ل، ک، س (نیز: ل، بی، ب، و، ل) ۱۱-ک، ل، س (نیز ل ۲، و، ل، آ):
 و لبر؛ ل: بخندد ز باران و لبر؛ س (نیز: بی، ب): دو چندان ز باران بوقت؛ ق: بجسد (؟) به باران لبر؛ (ق: فزون آید از لبر وقت)؛ متن = (ل، بی، ب)
 ۱۲-ل: سپاهست ۱۳-ل (نیز ل ۲، بی، ب، ل، آ): زانکه (ل، آ): زانکه ۱۴-ل (نیز: بی، ل، و، آ، ب): آید؛ (ق: دارد؛ پ: آری)؛ متن = ل، ک، س (نیز: ل، بی، ب، ل) ۱۵-
 ۱۵-ل، س (نیز: ل، بی، ب): ز؛ متن = ک، ل، س (نیز: ل، بی، ب، و، ل، آ): بشمري؛ متن = ل، س، س (نیز: ل، بی، ب، و، ل، آ، ب) ۱۷-ل: سر
 (بی نقطه)؛ ک (نیز ق ۲، بی، ب): بیر؛ (بی: پیل؛ ل: آ: بیر؛ ل: آ: بیر)؛ متن = س، ل، س (نیز: ل، بی، ب، و، ل، آ، ب، و، ل، آ): کردی؛ ل: بد
 بگردد (ل) ۱۹-ق: مرزبانان ۲۰-ل: (کهتران) ۲۱-ل: گرددی؛ ک: ماندی (بی نقطه)؛ (ق: یابدی (حرف سوم بی نقطه)؛ متن = دوازده
 دستنویس دیگر (در س، ق، ل، بی، ب: حرف یکم بی نقطه) ۲۲-ل: ابر ۲۳-س (نیز: و، آ، ب): زمان؛ ق (نیز: ل، بی، ب، ل): زبان؛ ل: دمان؛ متن =
 ل، ک، س (نیز ق ۲) ۲۴-س (نیز: ل، بی، ب): روان؛ (ق: ل): پودوی روان؛ س، ق، ل (نیز: و، آ، ب): بباد بودی دمان (ل: روان)؛ متن = ل، ک، س (نیز
 ق ۲، بی، ب): این بیت و بیت سپین رانلارد ۲۵-س، ق، ل (نیز ل ۲، و، آ، ب): نگرید؛ متن = ل، ک، س (نیز: ل، بی، ب، ل) ۲۶-س، ک، س (نیز
 ل، بی، ب): سلاح؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷-س: شاد (ل): (ق: نیز)؛ متن = ۲۸-ل: نیز و؛ ج: متن = دوازده دستنویس دیگر
 ۲۹-ل (ن: چو از) ۳۰-ق، ل (نیز: آ): مهتر پارسی؛ ک (نیز: ل، بی، ب، و، ل، آ): پارسی مهتر؛ متن = ل، س، س (نیز ق ۲، بی، ل، و، آ، ب): دگر
 ۳۲-ل: خوانندو ۳۳-ل (بی، ب): زمان خود؛ پ: خود زمان هم) ۳۴-س: آبان مرا (؟) ۳۵-ل: بی: جامتن صیزده دستنویس دیگر ۳۶-ق: آ: بر پشه
 و مور (ل، بی، ل، آ: پیل و) ۳۸-ک، س (نیز: بی، ل، بی، ب): برگستانکش؛ (ق: جنگی فزون از؛ ل: آ: برگستان دو)؛ متن = ل، س، ق، ل (نیز
 ل، بی، ب، و، آ): بی: یاد؛ ق (نیز ل ۲): پیش؛ ل (نیز: ل، بی، ب، و، آ، ب): پای؛ متن = ل، ک، س (نیز ق ۲، بی، و، ل، آ): ۴۰-س، ق، ل (نیز ق ۲، و، آ، ب):
 توران که؛ ک: بزلنک (حرف یکم بی نقطه = نیران که؟)؛ س: آ: نیران که (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: نیران که)؛ ل: زمین هرک؛ (ل: نیران ویران
 = نیران؟؟)؛ متن تصحیح قیاسی است (س، ک، س، ل، بی، ب، و، آ): ۴۱-ل: ازان ۴۲-ل: (بی: روز؛ ق: آمده ننج؛ آ: آمدن) < رنج) ۴۳-ل: نغزایدم
 (حرف یکم بی نقطه)؛ (بی: نغزایدم)

سپاهست و مانا که باشد^۳ فزون!
 فریبندهی تو مگر^۶ شیفته‌ست؟^{۱۹}
 وگر هست، مهر^۸ ترا^۹ چهر نیست^{۱۰}،
 گزاف از خردیافته کی سزد؟^{۱۱}
 نمانم که مانی^{۱۶} زمانی به^{۱۷} پای،
 همان ارجمندی و اختر^{۱۹} دهم!
 شوی بی‌نیاز از بد^{۲۲} کهری!
 ترا آید آن^{۲۳} تاج و تختش^{۲۴} به چنگ!
 ترا مانم^{۲۶} این^{۲۷} لشکر و گنج و بوم!
 بدین کارها فرزند^{۳۱} آمدی^{۳۰}،
 سپهبد بده‌ست پدر، گر^{۳۳} نیا
 مرا بر تو بر جای بخشایش‌ست!
 برابر یکی ساختی^{۳۸} رزمگاه!

۷۲۵ از ایدر^۱ مرا تا در طیسفون^۲
 ترا ای^۴ بدانندیش که فریفته‌ست^۵
 ترا بر تن خویش بر مهر نیست^۷
 که بشناسدی^{۱۱} چشم او^{۱۲} نیک و بد؛
 بهره‌یز ازین^{۱۳} جنگ و^{۱۴} پیش^{۱۵} من آی
 ۷۳۰ ترا کدخدایی و دختر^{۱۸} دهم
 بیابی بنزدیک^{۲۰} ما^{۲۱} مهتری
 جو کشته شود شاه ایران به جنگ
 از آن^{۲۵} جایگه من شوم سوی روم
 از آن^{۲۸} گفتم این^{۲۹} کم پسند آمدی^{۳۰}
 ۷۳۵ سبه ناختن^{۳۲} دانی و کیمیا
 ز ما^{۳۴} این^{۳۵} گفتار^{۳۶} آرایش‌ست
 بدین روز^{۳۷} با خوارمایه‌سپاه

۱- (ا: ایدر جو) ۲- ل، ل^۲ (نیز ل^۲): طیسفون؛ (ا: طیسقون)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- س: آید؛ ک: باشد مرا بر؛ س: آ: ماند که باشد؛ (ن: پ: باشد کم آید؛ ق: باید که باشد؛ ن: ن: ناید کم آید)؛ ل، ق: (نیز ل، ل، و، ا، ب): جو= مانا که باشد (ق، ل، ا، ب: آید)؛ متن = ل^۲ (ن: ن: آن) ۴- ه، س، ق، س^۲ (نیز ن، ق، ا، ل): حکه < بفریفته؛ (ن: ل، ب: که بفریفته)؛ ل (نیز و): بداختر که بفریفته؛ متن = که ل^۲ (نیز ل، و، ا) ۵- ع (ل): همانا فریبنده هم ۶- ص (نیز ب): نیست مهر؛ (ل: نیست مهر)؛ ل: خویش مهر نیست؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۸- ق: (بهر) ۹- (پ: تو از) ۱۰- س (نیز ل، ب): نیست چهر؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۱- ل (نیز و): سناسدی (حرف یکم بی‌نقطه)؛ ق، ل^۲ (نیز ا): بشناسدش؛ (ن: نشناسدش؛ پ: نشناسد این؛ ن: آ: نشناسدی؛ ق: اگر شناختی)؛ متن = س، س^۲ (نیز ل، ل، ا، ب) ۱۲- ص، ق، ل^۲ (نیز ن: ب): تو؛ متن = ل، س، آ: که این بیت را ندارد ۱۳- ل، زین ۱۴- (ن: ق، ا، ل): جو) ۱۵- (پ: نزد) ۱۶- ک، ق، س^۲ (نیز ن، ل، پ، ن، ا، ق): باشی؛ متن = ل، س، ل^۲ (نیز ق، ا، ل، و، ا، ب) ۱۷- (ا: زمانت ز) ۱۸- س: لشکر ۱۹- ص، ق، ل^۲ (نیز ل، ل، و، ب): افسر؛ س: دختر؛ متن = ل، ک (نیز پ) ۲۰- ل: تو نزدیک ۲۱- ل، ق (نیز ق، ا): من؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲- (ل: در) ۲۳- ق: (این؛ پ: باشد آن)؛ ص، ق، ل^۲ (نیز ل، ل، ا، ب): مرا آید آن (ا: این)؛ (و: بیاید ترا)؛ متن = ل، ک، س: آ (نیز ل، ن، ا) ۲۴- ل (نیز و، ا): تخت و تاجش؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵- (ن: ق، ل، ا، ب، ن، ا، و: زمان) ۲۶- ل، ک، س: آ (نیز ل، ل، ن، ا، ق): ماند؛ متن = س (نیز ق، ا) ۲۷- س، س^۲ (نیز ن، ل، و، ن، ا، ق): آن؛ ک: از؛ متن = ل (نیز ق، ل، ا، ق)؛ ق، ل، ل، ا، ب: بیت‌های ۷۲۳، ۷۲۵ را ندارند و ل^۲، ل، ک، س: آ (نیز ل، ن، ق، ا، و، ن، ا، ب): ساختم؛ متن = یازده دستنویس دیگر

سپاهم به تو تاج و تخت (ا: تخت و تاج) ورا همان افسر و گنج و رخت (ل: تخت) ورا

سپاهم به تو تاج و تخت (ا: تخت و تاج) ورا همان افسر و گنج و رخت (ل: تخت) ورا

۲۸- (ل: ازین) ۲۹- س: گفتمش ۳۰- (ن: آمدت) ۳۱- (ن: بفرهمنده؛ ن: فرمنده؛ و: برین کارها بر هوشمند (وزن درست نیست))؛ متن = ل، س، ک، س^۲ (نیز ق، ل، ا، ق) ۳۲- ک (نیز ل، ن، ق، ا، و، ن، ا، ق): ساختن؛ متن = ل، س، آ (نیز ل، و) ۳۳- ک (نیز ل، ل، ا، ب): با؛ (ن: ل، ا، ق، ا، ب: ما (بی‌نقطه)؛ و: کوبیا (حرف نخست واژه دوم بی‌نقطه))؛ متن = ل، س، آ؛ س: این بیت را ندارد ۳۴- ق: زمان (ا) ۳۵- ص، ق، ل^۲ (نیز ل، ن، ق، ا، ل، پ، ا، ب): به؛ متن = ل، ک، س: آ (نیز ل، ل، و، ن، ا، ق) ۳۶- س (نیز ل): گفتار و؛ ب: این بیت را ندارد ۳۷- ص، ق، ل^۲ (نیز ل، ل، ا، ب): روی؛ متن = ل، ک، س: آ (نیز ل، ن، ق، ا، و، ن، ا، ب): ساختم؛ متن = یازده دستنویس دیگر

نیایی جز این نیز پیغام من
 اگر سر بیچانی^۱ از کام من!
 فرستاده گفت و^۲ سهپند شنید
 به پاسخ سخن^۳ تیره^۴ آمد پدید
 ۷۴۰ چوین داد پاسخ که ای بدنشان
 میان بزرگان و گردن‌کشان،
 جهاندار بی‌سود و^۵ بسیارگوی^۶
 به پیشی^{۱۰} سخن و آنچه^{۱۱} گفתי ز پس
 کسی را که آید زمانش^{۱۳} به سر
 شنیدم سخن‌های ناسودمند
 ۷۴۵ یکی آنک^{۱۸} گفתי گشام شاه را
 یکی داستان زد برین^{۲۰} مرد مه^{۲۱}
 نگوید که جز مهتر ده^{۲۳} بدم
 بدین کار^{۲۶} ما بر نیاید^{۲۷} دو^{۲۸} روز
 که بر نیزه‌بی‌سر سرت زین نشان^{۳۱}
 به پاسخ سخن^۳ تیره^۴ آمد پدید
 میان بزرگان و گردن‌کشان،
 نماندش نزد کسی^۷ آب^۸ روی^۹
 به گفتار دیدم^{۱۲} ترا دست‌رسا
 ز^{۱۴} مردی^{۱۵} به^{۱۶} گفتار جوید هنرا
 دلی گشته^{۱۷} ترسان ز بیم گزند:
 سپارم به تو کشور^{۱۹} و گاه را،
 که درویش را چون برانی^{۲۲} ز ده،
 همه بنده بودند و^{۲۴} من مه^{۲۵} بدم
 که بفروزد^{۲۹} از^{۳۰} چرخ گیتی فروز،
 فرستم بر^{۳۲} شاه گردن‌کشان^{۳۳}!

۱- (ن: نیچانی؛ ل: بیچانی)؛ س، ی، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده‌اند:

چو آمد فرستاده نزدیک او
 بگفت آن سخنهای باریک او

بنغاری (۷۳۸، ۷۰۷): ۱- و اختار بعضی أصحابه و أرسله الی بهرام ثانی یخده و یعده بانه یزوج ابته، و انه یولیه معالک ایران و یجعل
 فیها نابه ۲- س: ح < ۳- ق: جبین ۴- (ی: خیره؛ ل: نیز؛ آ: نیز)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر هس-ل ۲ (نیز، ن، ی-ب):
 ح < متن = ل، س ۲ (نیز، ق) ۵- (ل: گر-رو) ۶- س، ۷- ق: (نیز، ی، و، آ، ب): نماند بند کوش؛ متن = ل، ک، ل ۲، س ۲ (نیز، ن، ق، آ، ب، ن، ق)
 ۸- (آ: آب و) ۹- ز ۱۰- ق: (نیز، ل، ن، آ، ب): بیشین؛ ک: (نیز، ق، آ): بیش؛ متن = ل، س، ل ۲، س ۲ (نیز، ی، و، ل، آ، ب) ۱۱- (نیز، ن، ی، ب):
 هر چه؛ ق: و اینک؛ ک، ل، س ۲ (نیز و ل، ن، آ): و آنچه؛ (آ: آنکه)؛ متن = ل، (نیز، ن، ق، آ، ب) ۱۲- (ی، ن، آ: بینم) ۱۳- ل: زمانه ۱۴- (ی: به)
 ۱۵- ل: مردم ۱۶- (ی: ز) ۱۷- س-ل ۲ (نیز، ن، ی، ب): دلم گشت؛ متن = ل، س ۲ (نیز، ق، آ) ۱۸- (پ: آنکه) ۱۹- ل، س ۲ (نیز و): لشکر؛ (ق: آ:
 دختر)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

یکی آنکه گفתי که چون شاه را
 کشم سپرم مر ترا گاه را

۲۰- ک: (نیز، ی): بدین ۲۱- ل: به ۲۲- س: نیاری؛ ق: نیاری؛ ک: توانی؛ ل ۲ (نیز، ن، آ، ب): نیاری (حرف یکم بی نقطه)؛ س: نیازی؛ (ن:
 نازی؛ ق: نابی) (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: نیازی (حرف نخست بی نقطه)؛ ل ۲، ب: نیازی؛ و: نیازی (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = ل
 (نیز) (حرف یکم بی نقطه) ۲۳- س، ق، ی، ک، ل ۲ (نیز، ی، و، آ، ب): به هر جای گوید که مهتر (ق: بهتر)؛ (ق: بگوید که من مهتر ده)؛ متن =
 ل، س ۲ (نیز، ن، ی، ن) ۲۴- ل ۲ (نیز، آ): ح < ۲۵- (پ، و، س، س، ک، ل ۲ (نیز، ی، ل، آ، ب): بر تر؛ ق: مهتر؛ (آ: بهتر)؛ متن = ل، س ۲ (نیز، ن، ق، آ،
 ن، ق) ۲۶- (ن، ن، ی: برین روز؛ ق: برین کار) ۲۷- (ل: نیارده)؛ ل: بر ما نیاید (حرف یکم و ازه پسین بی نقطه)؛ س: بر ما نیاید؛ (ق: بر ما
 نیامد؛ پ: خود بر نیاید)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۸- ق: ح < ۲۹- (آ: بفرایند) ۳۰- ل ۲ (نیز، ی): آن ۳۱- ک: رانها؛ ل: نیزه‌ها بر سرت
 خون‌فشان؛ س، ق، ل ۲ (نیز، ن، آ، و، ب): نیزه بر سرت هم (ن، ن، آ): زین نشان؛ (ق: نیزه بر سرت ای بدنهان؛ ل: نیزه سازم سرت
 زین نشان)؛ متن = س ۲ (نیز، پ) ۳۲- ک: سوی؛ متن = ح < ۳۳- س، ق، ی، ل ۲ (نیز، ی، ل، آ، و، آ، ب): بنزد ده سرکشان؛ (ن، ق، آ، ب، ن، آ: بنزدیک
 شاه جهان)؛ متن = ل، س ۲

۷۵۰ دگر آن کجا گفتی^۱ از دخترت
 مرا از تو آنگاه بودی سپاس
 که دختر مرا^۷ دادتی آن زمان^۸
 فرستادتی^{۱۱} گنج^{۱۲} آراسته
 چو من دوست^{۱۳} بودی به ایران ترا^{۱۴}
 ۷۵۵ کنون نیزه^{۱۶} من به گوشت رسید
 چو رفتی، سر و تاج و گنجت^{۱۸} مراست!
 دگر آنک^{۲۰} گفتی فروز^{۲۱} از شمار
 برین^{۲۴} داستان زد یکی^{۲۵} نامدار
 که چندان کندسگ به^{۲۸} تیزی^{۲۹} شتاب^{۳۰}
 ۷۶۰ ببردند دیوان دلت را ز راه
 بیچی ز بادافره^{۳۶} ایزدی!

هم از گنج^۲ و از^۳ لشکر و افسرت^۴،
 ترا خواندمی^۵ شاه نیکی شناس^۶،
 که از تخت^۹ ایران نبردی گمان^{۱۰}،
 بنزدیکی من دختر و خواسته
 نبرد آمدی با^{۱۵} دلیران ترا^{۱۴}!
 سرت را به خنجر بخواهم^{۱۷} بریدا
 همان دختر و بُرده رنجت مراست^{۱۹}!
 مرا^{۲۲} مرد و پیلست و اسپ و سوار^{۲۳}،
 که پیچان شد اندر^{۲۶} صف^{۲۷} کارزار،
 که از کام^{۳۱} او^{۳۲} دورتر باشد آب^{۳۳}!
 که^{۳۴} نزدیکی شاه آمدی رزم خواه^{۳۵}!
 هم از^{۳۷} کرده^{۳۸} کارهای بدی!

۱-ل. س. ق. ل. ۲ (نیز لن، لی، و. ب.): آنک گفتی تو (ق: بر)؛ (ل. ۲، پ. ۲، ن. ۲): آنکه گفتی تو؛ متن = س (نیز ق ۲) ۲-ل. جنک؛ س ۲: همان گنج؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳-ل. ق. س. ۲ (نیز لن، ل. ۱، ۲): ز؛ متن = س. ل. ۲ (نیز ق ۲-و. ب.) ۴-ل. ۲ (نیز لن، پ. ۲، ن. ۲): کشورت؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ک این بیت و بیت سپسین را ندارد ۵-ل. ۲ (نیز لن، ق. ۲، ن. ۲): گتتمی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۶-س (نیز لی): یزدان شناس؛ س ۲ (نیز لن، پ. ۲، و. ۲): مردم شناس؛ (ق: مردم حق شناس)؛ متن = ل. ق. ل. ۲ (نیز ل. ۲، ا. ب.) ۷-ل. ۲: به من ۸-ل. س. ق. ل. ۲، س ۲ (نیز لن، ق. ۲، پ. ۲، و. ۲): دادنی آن (ن: این): زمان؛ که داد بی آن زمان؛ (ل. ۲: دادی بی گمان (واژه نخست بی نقطه)؛ آ: دادی اندر زمان؛ ب: دادی این زمان (ل))؛ متن = س (نیز لی): دادتی = دادیت = دادی تو؟ ۹-ل. س. ک. ل. ۲ (نیز لن، ق. ۲، لی، و. ۲): بخت (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = ق. س. ۲ (نیز ل. ۲، پ. ۲، ن. ۲) ۱۰-ل. س. ل. (نیز ق ۲، لی، ل. ۲، ب.): نبودى گمان؛ ق: چه بودى گمان؛ (ا: شود بی گمان)؛ متن = س. ک. ل. ۲ (نیز لن، پ. ۲، و. ۲)؛ در ک حرف یکم بی نقطه ۱۱-ل. فرستادن؛ س: فرستادنی؛ ک. ل. ۲ (نیز ق ۲، ل. ۲، و. ۲، ن. ۲): فرستاده؛ (پ: فرستادی از؛ ب: فرستادی (ل))؛ متن = ق. س. ۲ (نیز لن، لی): فرستادتی = فرستادیت = فرستادی تو؟ ۱۲-ل. (ن. ۲): تخت؛ ب: کاخ ۱۳-ل. (ن. ۲): دست ۱۴-ل. (ا: ایرانیان - دلیرانیان) ۱۵-ک: همه خویش بودی ۱۶-س: نعره ۱۷-ل. (نیز لن): بخواهد؛ (ب: بخواهیم به خنجر)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۸-ل. بخت (حرف یکم بی نقطه)؛ (ا: گنج و تاجت)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۹-ل. (ن: و بخت راست (ل))؛ ل. ۲: تخت عاجت مراست؛ ا: افسر و تخت عاجت مراست (وزن دوست نیست)؛ ل: افسر و فز و بخت (حرف یکم بی نقطه) مراست؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰-ل. (پ. ۲، ن. ۲): آنکه ۲۱-ل. (پ: برون) ۲۲-س: همان ۲۳-ل. (لی): گنج و سوار)؛ ل. ق. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، پ. ۲، و. ۲): تاج و تختت و پیل و سوار؛ (ا: تاج و پیلست و اسپ استوار)؛ متن = س (نیز ل. ۲، ب.) ۲۴-س. ک. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، و. ۲، ن. ۲): همین؛ ق: چنین؛ ل. ۲ (نیز ب): همی؛ (لی: بدین؛ پ: همان)؛ متن = ل. (نیز ل. ۲) ۲۵-ل. (ن: یلی) ۲۶-س. ۲۶-ل. (نیز لی): که (لی: چو) بیچاره شد؛ در متن = سیزده دستنویس دیگر: بیجان ۲۷-ل. (ا: گه) ۲۸-ل. (س: ییل) ۲۹-ل. (نیز و. ب.) ۳۰-س. ۳۰-ل. (نیز لن، ق. ۲): شتاب؛ س ۲ (نیز لن، لی): شتاب (حرف دوم بی نقطه)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۱-س: جوی؛ ق (نیز لی): جان؛ ل. ۲ (نیز ا. ب.): جای؛ س ۲ (نیز لن، ق. ۲، پ. ۲، و. ۲): جام؛ متن = ل. ک. (نیز ل. ۲) ۳۲-ل. (ق: می) ۳۳-ل. س. ۲ (نیز ق ۲، ل. ۲): باشد آب؛ ق: دور گردد سراب؛ (و. ب: زودتر (و: دور (ل)) ماند آب)؛ متن = س. ک. ل. ۲ (نیز لن، لی، پ. ۲، ن. ۲): (نیز = ق) ۳۴-ل. (ب: ز) ۳۵-س. ۳۵-ل. (نیز ب): نیکخواه (ل)؛ ق. ل. ۲، س. ۲ (نیز ل. ۲، و. ۲): کینه خواه؛ (لی: دادخواه (ل))؛ متن = ل. ک. ل. ۲ (نیز لن، ق. ۲، پ. ۲، ن. ۲) ۳۶-ل. ک. ل. ۲: بادافره ۳۷-ل. (ق: همان) ۳۸-ل. ق. ل. ۲ (نیز لی، ل. ۲، و. ۲): کرده (ق: کرده) و کارهای؛ س ۲ (نیز ق ۲): کرده کردارهای؛ متن = س. ک. ل. ۲ (نیز لن، پ. ۲، ن. ۲)

دگر آنک^۱ گفنی مرا^۲ کهترند
 همه شارستان‌های^۵ گیتی مراست
 سوی شارستان‌ها^۹ گشاده‌ست راه
 ۷۶۵ اگر تو بگویی^{۱۳} در شارستان^{۱۴}
 دگر آنک^{۱۷} بخشودنی خوانده‌یی^{۱۸}
 چو بینی سنانم ببخشاییم^{۲۱}
 سپاه^{۲۳} ترا، کام و راه^{۲۴} ترا
 چو صف برکشیدم^{۲۷}، ندارم به چیز
 ۷۷۰ اگر شهریاری، تو چندین دروغ
 زمان^{۳۰} داده‌ام شاه^{۳۱} را تا سه^{۳۲} روز

بزرگان که^۳ با تاج و^۴ با افسرند،
 زمانه برین^۶ بر که گفتم^۷ گواست^۸
 چه کهتر برین^{۱۰} راه^{۱۱} بوید^{۱۲}، چه شاه
 به^{۱۵} شاهی نیایی^{۱۶} مگر خارستان^{۱۴}!
 ز مردی^{۱۹} مرا دور بنشاندی^{۲۰}،
 همان زبردستی نفرماییم^{۲۲}!
 همان^{۲۵} زنده‌پیلان و گاه^{۲۶} ترا،
 نیندیشم از لشکرت یک پشیز!
 بگویی، نگیری^{۲۸} به گیتی^{۲۹} فروغ!
 که^{۳۳} پیدا شود فر^{۳۴} گیتی‌فروز،

۱- (ن: ۱، ۲: آنکه) ۲- (پ: گفنی اندر برم) ۳- س: ۳- بزرگ آنک ۴- ن: طوق ۵- ق: ل (نیز لی، ل: پ، ب): شارسانه‌ای؛ متن = ل، س، ک، س
 ۶- (نیز لن، ق: ۲، و: ن، ۲: ۱) ۶- (ل: بدین: ۷- ک (نیز ل: ۳): گفنی؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۸- (ب: رواست) ۹- ق: ل (نیز پ):
 شارسانه‌ها؛ س: سوی شهرها را؛ (لی، بی: سر شهرها را (ب: بر): ل: س: سوی شارسان را؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز لن، ق: ۲، و: ن، ۲: ۱) ۱۰- ل، ۱۰- ۲
 (نیز ب): بدان؛ س (نیز لی، ل: ۲، و: آ، ب): بدین؛ ک، س: ۲ (نیز ق: ۲): بران؛ متن = ق (نیز لن، پ، ل: ۲) ۱۱- ل: مرز ۱۲- (ق: آ، جوید) ۱۳- ق:
 بگویی (۹)؛ س: ۲ (نیز لن، و: بگویی (حرف چهارم بی نقطه) ۱۴- ق: ل (نیز لی، ل: ۲، ب، ب): شارسان - خارسان؛ متن = ل، س، ق: ۲ (نیز لن،
 ق: ۲، و: ن، ۲: ۱) ۱۵- س: ل (نیز ل: ۲): ز؛ متن = ل، ق: ۲ (نیز لن، ق: ۲، ل، پ، و: ن، ۲: ۱) ۱۶- (لی: نیایی)؛ ک: این بیت را ندارد ۱۷- (ل: ۲، و: ن، ۲:
 آنکه) ۱۸- ق: س: ۲ (نیز و: آ، ب): خوانندی؛ (ل: خواندست)؛ ل: بخشیدنی خواستی؛ س (نیز لی): خشتودیم خواندی؛ (ق: ۲: بخشودی
 و خواندی)؛ متن = ک، ل (نیز لن، پ، ل: ۲) ۱۹- ق: ل (نیز ل: ۱)، مردم؛ س (نیز لی، ب): تو مرد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۰- س، ق: س: ۲ (نیز لی،
 و: آ، ب): پشاندی؛ (ل: ۳: پشاندست)؛ ل: دوری آراستی؛ (ق: ۲: زود پشاندی)؛ متن = ک، ل (نیز لن، پ، ل: ۲) ۲۱- ل، س، ک، ل (نیز لن،
 ق: ۲، ل، و: ۱): ببخشاییم (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: ۲: ستانم به مردی نبخشاییم)؛ متن = ق، س: ۲ (نیز لی، پ، ب) ۲۲- ل، ق (نیز لن):
 نفرمائیم (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: ۲، س: ۲ (نیز ب): نفرمائیم؛ (ق: ۲: ز گیتی نفرمائیم)؛ متن = س، ک (نیز لی، آ): ق: ۲ پس از این بیت افزوده
 است:

مهراد پنجشک گرد جهان نه از باز بر دست شاهنشاهان

۲۳- (ق: ۲: سپارم) ۲۴- س: ۲۴- (نیز لی): راه و گاه؛ ق: ل (نیز و: آ): گاه و راه؛ ک، س: ۲: هم نباه (۹)؛ (ب: نیز و گاه)؛ متن = ل (نیز لن، ق: ۲، ل: ۳، پ،
 لن ۲) ۲۵- س: ۲۵- همه ۲۶- (ب: راه)؛ س: پیل و سپاه؛ ق: پیل و کلاه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۷- س، ق: ل (نیز لی، ل: ۲، و: آ، ب):
 برکشیدی؛ متن = ل، س: ۲ (نیز لن، ق: ۲، ل، پ، و: ن، ۲: ۱)؛ ک: به جای این بیت و ق: ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

دگر گفته بودی پسندیدمت به اسپهبدی نیک (ق: ۲: نیز) بگریدمت
 پسندیده‌ام تا بلند (ق: ۲: بسند) آمدم جهاندار خود را پسند آمدم

۲۸- (لی: نداری)؛ س: نگوئی بگیری (۱)؛ ک (نیز پ، ل: ۲): نگوئی نگیری (۱)؛ متن = ل، ل: ۲، س: ۲ (نیز لن، ق: ۲، ل: ۲، و: ب) ۲۹- س: ۲۹- (نیز لی، ب):
 تو چندین؛ ک: ز کژی؛ ل: ۲، س: ۲: ز گیتی؛ (ق: ۲: به دانش؛ ل: ۳: به کژی؛ آ: به گیتی نگیری)؛ متن = ل (نیز لن، ق: ۲، و: ن، ۲: ۱)؛ ق: ۲ پس از این بیت را ندارد
 ۳۰- (وزیان) ۳۱- ق: ساوه ۳۲- (ق: آ: به) ۳۳- س، ق: ل (نیز ق: ۲، ل، پ، ب): چو؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز لن، ل: ۲) ۳۴- س، ق: ل (نیز لی، ل: ۲، آ،
 ب): تاج؛ (و: بفروزد از چرخ)؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز لن، ق: ۲، ل، پ، و: ن، ۲)

بریده^۱ سرت را بدان بارگاه^۲ بینند بر نیزه بر پیش شاه^۳
 فرستاده آمد دو رخ^۴ چون زریب همی گفت^۵ پیغام با ساوه شاه
 ۷۷۵ بدو گفت فغفور کین لابه^۶ چیست؟! بیامد به دهلیز پرده سرای
 بیارند با زنده پیلان و کوس چن^{۱۴} این^{۱۵} نامور جنگ را کرد ساز
 به فرزند گفت: ای گزین سپاه ۷۸۰ شدند از^{۱۸} دو رویه^{۱۹} سپه باز جای
 برافروختند آتش از هر دو روی^{۲۱} چو بهرام در خیمه تنها^{۲۴} بماند

شده بارور بخت^۵ بر نانش پیرم^۴ چو بشنید شد روی مهتر سپاه^۳
 بر آن^{۱۱} مایه^{۱۱} لشکر بیاید گریست! بفرمود تا سنج و هندی^{۱۲} درای،
 کنند^{۱۳} آسمان را به رنگ آنوس! بدانندیشه^{۱۶} شد شاه گردن فراز!
 مکن جنگ تا بامداد^{۱۷} پگاه! طلایه بیامد ز پرده سرای^{۲۰}
 جهان شد ز لشکر^{۲۲} پراز گفت و گوی! فرستاد و ایرانیان را بخواند،

۱- (پ: برند آن) ۲- س، ق، ل (نیز لن، لی، ل، ک، پ، ن، آ، ب): به ایران سپاه؛ متن = ل، ک، س، ۳- آ (نیز ق، و) ۴- آ (نیز پ): پیشگاه؛ (ق، ۲، ل، ب: در پیش شاه؛ لن: با نیزه در پیش شاه)؛ ز: برندت به نیزه بنزدیک شاه؛ س: بیننده بر نیزه در پیش شاه؛ متن = ق، ک، ل، آ (نیز لی، ل، و، آ: در ق پس از تصحیح بیننده به بیننده)؛ بندلوی (۷۷۲-۷۷۹): فلم ینجح ذلک فی بهرام، و لم یجب إلا لسان السیف، و أئی آن یكون فیصل الأمر إلا عن حرب لتقصف فیها أصلاب الرماح، و تحطم وسطها متون الصفاح ۴- س (نیز لن، لی، ل، آ، ب): رخی؛ ق، ل، آ (نیز پ): به رخ؛ (لن: رخ)؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق، و) ۵- (لن، لن، آ: روز با بخت؛ ق، آ: یاور بخت؛ لن: یارور بخت؛ آ: شود روز بخت و)؛ متن = ع: شده دنک دلاور بسان قیر (۹)؛ متن = ل، ک، س، ک، ل، آ، س، ۲ (نیز ل، آ، پ، و، ب) ۷- لن: داد ۸- س، ق، ل، آ (نیز ل، آ، و، ب): چو کاه؛ (لی: او همچو کاه؛ آ: رومی مهمتر ز کاه (۱))؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز لن، ق، آ، پ، لن، آ) ۹- ق، ل، آ (نیز لی، آ، ب): گفته؛ متن = ل، س، ک، س، ۲ (نیز لن، ق، آ، پ، و، لن، آ) ۱۰- ل، آ (نیز لن، لن، آ): بدان؛ س، ۲ (نیز و، لن، آ): برین؛ متن = ل، ک (نیز ق، آ، پ، آ، ب) ۱۱- س، ق، ل، آ (نیز لی، و، آ، ب): شاه و؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز لن، ق، آ، پ، لن، آ)؛ ل، آ (نیز بیت را ندارد؛ بندلوی (۷۷۵-۷۷۳): فقال بغفور عند ذلک لأیبه: مالک تستصعب هذا الرماح، و تتضرع کذلک الی بهرام؟ و حقیق له أن یبکی علیه مع ما هو فیه من قلة العمد؟ ۱۲- ل، آ (نیز لن، لی، لن، آ، ب): صنع و هندی؛ (آ: هند و صنجی (۱))؛ متن = س، ۲ (نیز ق، آ) ۱۳- ل، آ (نیز ق، آ): کند ۱۴- ل، آ (نیز لن، ب): چو؛ متن = س، ۱۵- س، ق، ل، آ (نیز لی، ل، آ، و، ب): آن؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز لن، ق، آ، پ) ۱۶- ل، آ (نیز لن، لی، ل، آ، ب) بر اندیشه؛ (پ، و، لن، آ: پر اندیشه)؛ متن = س، ۲ (نیز ق، آ)؛ پ
 پس از این بیت افزوده است:

بترسید از جنگ بهرام سخت بپژمرد شاداب برگ درخت

۱۷- (لن، پ، لن، آ: بکن جنگ با ناملاران (در پ حرف یکم واژه نخست بی نقطه)) ۱۸- ل، آ، س، ۲ (نیز پ): آن؛ متن = دوآزده دستنویس دیگر ۱۹- (لن: رو حبه) ۲۰- ق: هر دو سرای؛ متن = سیزده دستنویس دیگر؛ لی از ۱۷۸۰ و ۷۸۳ ب یک بیت ساخته و ۷۸۰ ب ۷۸۳ را انداخته است؛ ق، ل، آ در اینجا سرنویس دارند؛ ق: گفتار در خواب بهرام چوپینه و رزم او با ساوه شاه؛ ل: خواب نمودن جادوان ساوه شاه بهرام ۲۱- (ق: سوی) ۲۲- (لن: آواز؛ لن: آواز؛ س: گشت از آن (پ: ازین) راز؛ ق (نیز آ): گشت از آن رزم؛ ل، آ: گشت از آواز؛ (ل، آ: گشت از آن کار)؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق، آ) ۲۳- ل، ق (نیز ل، آ): چو ۲۴- (ق: آ: تنها به خیمه)؛ ق، ل، آ (نیز ق، آ)؛ پ
 سپسین را ندارد

همی رای زد جنگ را با سپاه
بختند ترکان و آزادگان^۴

برین^۱ گونه تا گشت گیتی سپاه^۲
جهان شد جهانجوی را رایگان^۳

۷۸۵ چو بهرام جنگی به خیمه^۵ بخت
چنان دید در خواب بهرام شیر
سپاهش سراسر شکسته شدی^۸
همی خواستی از یلان^{۱۱} زینهار
غمی^{۱۲} شد چن^{۱۳} از خواب بیدار شد^{۱۴}
۷۹۰ شب تیره با درد و غم^{۱۶} بود^{۱۷} جفت
همانگاه خزا^{۱۸} برزین ز راه
همی^{۲۱} گفت از آن چاره اندر گریز^{۲۲}
که کس در جهان زان فزون تر سپاه
به بهرام گفت: از^{۲۵} چه سخت ایمنی؟!
۷۹۵ مده جان^{۲۸} ایرانیان را به بادا
ز^{۳۰} مردی بیخشی بر جان خویش

همه شب دلش^۶ بود با جنگ^۷ جفت!
که ترکان شدندی به جنگش دلیرا
برو راه، بی راه و^۹ بسته شدی^۸
پیاده بماندی^{۱۱}، نبودیش یارا
سر پرهنر پر ز تیمار^{۱۵} شد^{۱۴}
پوشید^{۱۸} و آن خواب^{۱۹} با کس نگفت
بیامد که بگریخت از^{۲۰} ساهه شاه،
از آن^{۲۳} لشکر گشن و آن رستخیز!
نیبند که هستند با ساهه شاه^{۲۴}
نگه کن بدین^{۲۶} دام آهرمنی^{۲۷}
نگه کن بدین^{۲۸} نامداران به^{۲۹} دادا!
که هرگز نیامد^{۳۱} چنین کار پیش!

- ۱-س، ک، ل^۲ (نیز: ل، بی، بدین؛ (ن: آ: بدان؛ متن = ل، س^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، پ، و، ا) ۲- (ل: به جای (۰- ۷۸۸) پ) ۳- ل: برمایگان
۴- (ق: آ: و آزادگان؛ ل: حراج رایگان؛ ل: جهانجوی را جهان شد رایگان (د) متن = دوازده دستنویس دیگر: بنگلوی (۷۸۴-۷۷۶): ثم
هجم اللیل فانصرف کل فریق الی مضاربههم ۵- (ق: در خیمه تنها) ۶- (ق: همی) ۷- (پ: درد) ۸- س، ق (نیز ل: ا): بدی: متن =
ل، ل، آ، س^۲ (نیز: ن، ق، آ، پ، و، ن، آ، ب، ۹- س، ق، ل^۲ (نیز: پ، و، ن، آ، ب، ۱۰- (ن: درگاه؛ (ن: و درگاه؛ ق: بیکار؛ آ: برگاه (د))؛ س: آ: بدو بره کار؛
(ل: به آورده راه)؛ متن = ل؛ ل^۲ این بیت و یک این بیت و بیت سپین را ندارند؛ بنگلوی (۷۸۷-۷۸۵): فنام بهرام تلک اللیلة فرأی فی
نومه کأن الأتراک غلبوه و کسروه، و استباحوا مامعه و نهیوه ۱۰- س: آ: از یلان خواستی ۱۱- س، س، آ (نیز: ل، آ، و، ا): بودی: ق: نبود؛
(آ: نبود)؛ متن = ل، ل^۲ (نیز: ن، ق، آ، پ، و، ن، آ، ب، ۱۲- (نیز: ن، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۳- ل، س، آ (نیز: ن، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۴- (ل، آ، و، ا): گشت) ۱۵- (ق: بدهنر پرز بیکار)
۱۶- س: غم و درد ۱۷- ک، ل، آ، س^۲ (نیز: ل، پ، و، ن، آ): گشت؛ متن = ل، ق (نیز ق^۲، ل^۲، آ، و، ا، ب) ۱۸- س: بترسید؛ ق: پژوید (۲)؛ متن =
سیزده دستنویس دیگر ۱۹- ل: آن خواب و؛ بنگلوی (۷۸۹-۷۹۰): فانبه فزعا مضطرب القلب فأخفی منامه و لم یظهره لأحد و هو
مهموم محزون ۲۰- (ا: خود)؛ بنگلوی (۷۹۱): فیینا هو کلذک إذ وصل خزادین برزین هاربا من مخیم ساهه ۲۱- س: چنین ۲۲- ل:
گزیر ۲۳- ک، و، زان؛ ق: ل، آ، ن، بی، س، این بیت و بیت سپین را ندارند؛ این دو بیت تنها در ل، س، ک، س، آ، ق^۲ آمده است؛ بنگلوی (۷۹۲):
فقال لبهرام: دیر نفسک قبل أن تقوم علیک الیامه ۲۴- بنگلوی (۷۹۳): فانه لم یُرَ قط مثل هذا الجمع ۲۵- (ب: گفتش) ۲۶- (ا: بدان)
۲۷- (و، ن، آ: آهرمنی؛ بنگلوی (۷۹۴): فلا تفتبر بر جولیتهک و شجاعتهک ۲۸- ل: برین ۲۹- (ن: ق: آ: چه)؛ بنگلوی (۷۹۵): و لا ترفع
الإیرانیین فی المهلکه ۳۰- ق: که؛ س: به ۳۱- (ا: نیاید؛ ن، ل، آ: هرگز نامد)؛ ک، س، آ، ل، آ، و، ا، پ، س از این بیت افزوده اند:
- که چندان سپاهست با ساهه شاه
که اندر میان باد را نیست راه
ل، س، ق، ل، آ، ن، ق، آ، پ، و، ن، آ، بیت بالا را ندارند؛ بنگلوی (۷۹۶): و أبین علی نفسک، فإن هذا خطب عظیم ما حزبک مثله

بر^۳ ایرانیان بر ورا^۴ کام ده؛
به رزم اندرون سر^۵ فروشم همی،
و زین جنگی ما^۶ گیتی آباد کن!
یکی گرزهی گاویک^۷ به دست!

دل^۱ را به رزم^۲ اندر آرام ده
و گره^۵ من ز بهر تو کوشم همی
مرا و سپاه مرا شاد کن
۸۳۵ خروشان از آن جایگه برنشست

که از^{۱۱} جادوی^{۱۲} اندر آید راه،
بپیچد، نیاید شما را^{۱۴} زیان!
همی در^{۱۷} هوا آتش انداختند!
همی تیر^{۲۰} بارید ازو بر سپاه^{۲۱}

چنین گفت پس با سبه^{۱۰} ساوه شاه
بدان تا دل و چشم^{۱۳} ایرانیان
همه^{۱۵} جادوان جادوی^{۱۶} ساختند
برآمد^{۱۸} یکی باد و ابری^{۱۹} سپاه

۱-س (نیز ل، و، بی، دلش؛ (پ: هم او)؛ متن = دل، ق-س (نیز ل، ن، ق، آن، ۱، ۲)؛ ۲- (پ: جنگ) ۳- ل (نیز ق، ۱، ۲)؛ به؛ ق، ل (نیز ل، ن)؛ مر؛ (ل: دل)؛ متن = س، ک، س (نیز ل، ۲، پ، و، بی) ۴- س (نیز ب)؛ مرد را؛ ق (نیز ل، ن، ق)؛ را برو؛ ل؛ را بدو؛ ق (۲)؛ مر مرا؛ و؛ مر ورا؛ متن = ل، ک، س (نیز ل، ۲، پ، ۱)؛ بی این بیت را ندارد هل: اگر (و: جان)؛ ق (۲) این بیت را ندارد ۷- ق (۲: ازین جنگها) ۸- ق: آزاد؛ ک پس از این بیت افزوده است:

منم بنده‌ی همچو پاکان به دل به دین تو اندر نیم دل گسل

۹- س (نیز ل، ب)؛ تیغ زهر آب داده؛ س (۲: کوه (۱) گاویک؛ (ل: ۲: بیامد چو شیر و گزری)؛ متن = ده دستویس دیگر؛ ک پس از این بیت افزوده است:

چو رستم که در جنگ کاموس بود دل از شیر مردان همی برر بود
بدو رستم این زمانه به جنگ نهنگی به جنگش نشد بی درنگ

بندهای (۸۳۵، ۸۲۹): و اما بهرام فانه لما فرغ من التبیة و التسوية نزل و رفع المغفر عن رأسه، و غفر وجهه فی التراب یتضرع الی الله تعالی و یسأل أن یشق قدمه فی مستنقع الموت، و یرزقه الظفر و النصر و النجاج و الفوز. ثم ركب و عینه مفروقة بالدموع، و قلبه مضطرب بین أحتاء الضلوع. و تشرم للأمر کالقابض علی الجمر، یدیه جرز کقطعة طود أو صاعقة ذات برق و رعد ۱۰- (ل، ن، آن: با لشکرش) ۱۱- س: آن ۱۲- ل ۱۳- س (نیز ل، ن، بی، ل، ن، ق)؛ جادویی؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۱، ۲)؛ ۱۳- ق (۲: جان) ۱۴- س، ل (نیز ل، ن، بی، ل، ۲، و، ن، ۲)؛ شما را نیاید؛ ق (۲: نباشد به ما بر؛ ق: نیچند شما را نباشد؛ متن = ل، ک، س (نیز پ، ۱) ۱۵- س، ق، ل (نیز ل، ل، ۳، ۴)؛ همی؛ متن = ل، ک، س (نیز ل، ن، ق، ۲، پ، و، ن، ۲) ۱۶- ل ۱۷- س (نیز ل، ن، ق)؛ جادویی؛ متن = ل، ک (نیز ق، ۲، ۱، ۲)؛ ۱۷- (و: بر) ۱۸- ک: بیامد ۱۹- س، ق، ل (نیز ل، ن، بی، ل، ن، ق، آن، ۲، ۱، ۲)؛ ابر و گردی؛ متن = ل، ک، س (نیز ق، ۲، پ، و) ۲۰- ل: نیزه؛ س (نیز ب)؛ مار؛ ل (۲: تیره؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۱- س، ق، ل (نیز ل، ن، ب)؛ از (ق، ل، ۲: از) بر سپاه (پسوند ندارد)؛ (بی: از آن رزمگاه؛ آ: زو بر سپاه)؛ متن = ل، ک، س (نیز ق، ل، ن، ۲)؛ س، بی، پس از این بیت افزوده اند:

نمود آنچنان اندران رزم (بی: حرزم) گاه که دیوان ندیدی از (بی: ز) آتش کلاه
به یک دست بودیش ماری بزرگ به دست دگر ازدهایی سترگ (بی: بزرگ (۱))
همانند پیلان و هم چهر (ب: چشم) شیر همی آمد از ابر تاریک زیر (بی: ندارد)
نمود آنچنان کلسب و مرد و سوار همی آتش افروخت در کارزار

بندهای (۸۳۶، ۸۳۷): و اما ساوه فانه أمر من کان مع من السحرة فسحروا أعین الایرانیین، و خیلوا لهم سحابا أسود یمطر علیهم شیاب البال، و یررق بیوارق الضلوع و النصال

۸۵۰ ندرید^۱ شرم^۲ از خدای^۳ جهان!^۱
 و زآپس^۶ بیامد سوی میمنه
 چنان لشکری را ز^۸ هم بردرید
 و زآنجا بگه شد^{۱۰} سوی قلب گاه
 بدو^{۱۳} گفت: پرگست^{۱۴} باد این سُخُن!
 ۸۵۵ پراکنده گردد به^{۱۸} جنگ این^{۱۹} سپاه
 برفتند و^{۲۰} جستند و^{۲۱} راهی نبود
 چنین گفت با لشکر آرای خویش
 هر آنکس که او^{۲۳} رخنه داند زدن
 شود ایمن و جان به ایران بَرَد
 ۸۶۰ همه دل به خون ریختن برنهد
 اگر بخت بیدارمان بر دهد^{۲۷}

نه از^۴ نامداران و^۵ فرخ مهان!^{۱۲}
 چو شیر زیان کو بود^۷ گزینته،
 درفش^۹ سپهدار شد ناپدید!
 بدان سو^{۱۱} که سالار بُد^{۱۲} با سپاه،
 گر ایدونک^{۱۵} این^{۱۶} رزم گردد کهن^{۱۷}،
 نگه کن کنون تا کدامست راه؟
 کز آن راه شایست بالا نمود^{۲۲}
 که دیوار ما آهنینست پیش!
 ز دیوار بیرون تواند شدن،
 بنزدیک شاه دلیران بَرَد^{۲۴}
 سپر^{۲۵} بر سر آرید و خنجر^{۲۶} دهید!
 بدین^{۲۸} رنجها^{۲۹} تخت و افسر دهد^{۳۰}!

۱-ل: ندارند؛ س (نیز ل ۲، ب): نداریم؛ (ن: ؟: بدارید)؛ متن = ق، ک (حرف پنجم بی نقطه)؛ ل ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲، ل، ب، و) ۳-ب: بیم ۳-ب: مهان) ۴-س (نیز ل، ب): وزان؛ متن = ده دستنویس دیگر ۵-ل (نیز ق ۲، ل ۲، ب، ب): ح: < متن = س-ل ۲ (نیز ل، ن، و، ل، ن، ق، ۲)؛ آ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

برآورد و زد بر سر شهریار (۱)

سپیده چو برزد سر از کوهسار

ک: ق ۲ پس از بیت ۸۵۰ افزوده‌اند:

ک: سپاه پراکنده بر دشت و کوه

ق ۲: همی تاخت برسان آذرگسب

همی دید آمدش بدخواه پیش

بنلداری (۸۴۷-۸۵۰): فتلقاء بهرام بحملات صادقه استلب برمحہ فیها ثلاثه من اعیان فرسانهم عن ظهور خلیهم فدفع بذلک فی نحرهم، و قل من حدّم ۶-ق (ق ۲، ل ۲، ل ۲، ازان پس) ۷-ل: شود؛ (ن، ل، ن، ق، ۲، و، دمان)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ در ل ۲ تهای این بیت پس و پیش شده است؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

سپه را پراکنده بر دشت و کوه

ز پیش یکی مرد گشته ستوه

۸-ل (نیز ق ۲، ل، ب، آ: ب): به؛ متن = س-ل ۲ (نیز ل، ن، ل ۲، ن ۲) ۹-ب: برانسان) ۱۰-ل (ل ۲: وزانجا بیامد) ۱۱-ل (نیز و): بران سو؛ (ق ۲: بدانسان)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۲-ل (ن: آ: شد؛ ق ۲: بد نامدار) ۱۳-ل (پ: و: برو) ۱۴-ل، ک (نیز ل، ن، ق، ۲): برگشت؛ س، ق، ل ۲ (نیز ل، ل ۲، ن، آ: ب): برگشته؛ (ب: و: برگست و)؛ متن تصحیح قیاسی است (پ: و) ۱۵-ل (ل ۲: ایدونکه) ۱۶-ل (ن: آ: ن) ۱۷-ل (ل: نهان) (۱) ۱۸-ل (ن: ز) ۱۹-ل (ن: آ: ن) ۲۰-ق: ح: < ۲۱-ل (ن، ق، ۲، ل، آ: ح: < ۲۲-ق: بسود ۲۳-ق (ل ۲: نیز ل ۲، و): وی؛ (ن: آ: ن: آ: زی) (۱)؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، ن، ق، ۲، ل، ب، پ) ۲۴-ل (ن: رود) ۲۵-ب: (ب: سری) ۲۶-ا: جنگش (۱)؛ ل ۲ این ل را با ۸۶۷ پس و پیش کرده و بیت‌های ۸۶۱، ۸۷۱، ۸۶۸، ۸۶۷، ۸۶۱، ۸۶۴ (بیت ۸۶۵ را ندارد) ۲۷-ل (ن: بیدار یاری دهد؛ ق ۲: بیدار ما برده؛ ل، ن: ؟: بیدار یاور بود)؛ متن = ۲۸-ل ۲ (نیز ق ۲)؛ برین؛ (ن: آ: مرین)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۹-س، ق، ل ۲ (نیز ل ۲، آ: ب): جنگمان؛ (ن، پ، ل، ن، آ: رایها؛ ل: خیل تان؛ و: جنگتان)؛ متن = ک (نیز ق ۲) ۳۰-ل (ن: ؟: بود)؛ ل این بیت را ندارد

وگر^۲ تیره بینند^۳ روز سپید^۴

ز یزدان نباشد کسی^۱ ناامید

که پیلان بیارید^۵ پیش سپاه
برایشان^۶ جهان تار و تنگ^۷ آورید!
غمی^{۱۰} گشت و^{۱۱} تیغ از میان برکشید^{۱۲}!
که ای نامداران^{۱۴} جنگاوران^{۱۵}،
همه یکسره ترگ بر سر نهید^{۱۷}!
گزین^{۱۹} بزرگان و تاج مهان،
کمان را به زه برنهد ناگزیر^{۲۱}!
سه جوبه به خرطوم پیل اندرون،
به جنگ اندرآید و دشمن کشید!
یکی خود^{۲۷} پولاد بر سر نهاد!
کمان را چن^{۲۹} ابر بهاران گرفت!
ستاره شد از پر^{۳۱} و پیکان سیاه
ز خون شد در و دشت چون آبیگر^{۳۲}!

چنین گفت با مهتران ساوه‌شاه
به انبوه لشکر به جنگ آورید
۸۶۵ چن^۸ از دور بهرام پیلان^۹ بدید
و زانپس^{۱۳} چنین گفت با مهتران
کمان‌های چاچی به زه^{۱۶} برنهد
به جان و سر^{۱۸} شهریار جهان
که هر کس که او را^{۲۰} کمان‌ست و تیر
۸۷۰ خدنگی که پیکانش یازد^{۲۲} به خون
نشانید^{۲۳} و^{۲۴} پس^{۲۵} گرزها برکشید
سپهبد کمان را^{۲۶} به زه برنهاد
به پیش^{۲۸} اندرون تیرباران گرفت
پس پشت^{۳۰} او اندرآمد سپاه
۸۷۵ بختند خرطوم پیلان به تیر

۱-ک: مباحثید کس ۲-س-ل ۳- (نیز ق ۲-و، ۱-ب): مگر؛ متن = ل (نیز، ن، ق) ۳-س، ق، ل ۴- (نیز، ی، و، ۱-ب): یابند؛ (ق): شد روی؛ ل: باشد؛ ه: متن = ل، ک (نیز، ن، پ، ن، ق) ۴- (ل، ی، و: سفید؛ بنداری (۸۶۲، ۸۵۱): و توجه نحو میمنتهم بمثل تلک الحملات، فمزقوم و بدد شملهم ۵-ق، ل: بیارند؛ (ق): بیارید پیلان به؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۶-ل: بدیشان؛ متن = ۷- (ن، ن، ق): همه خوی و جنگ نهنگ؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۸۶۳، ۸۶۴): فامر ساوه بتضریه القیول و تقدیمها امام الخیول. فقدموها کجبال شامخه و اعلام باذخه ۸-س-ل ۹- (نیز ق ۲-ل، ی، و، ۱-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۹-ق: بل را؛ س (نیز، ی، ب): لشکر؛ (ق): یل پیل و لشکر؛ ل: یامد چو بهرام یل آن؛ متن = ل، ک، ل ۱۰-س، ۲-س، ۲- (نیز، ی، و، ۱-ب) ۱۰-س، ۲- (نیز، ی): غمین؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۱-ق: جو ۱۲- (و: جرکشید)؛ ل، ن، ق این بیت را اندراند ۱۳-ل، ۲-س، ۲- (نیز ق ۲-ب): ازان پس؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴-س-۲ (نیز، ن، و، ۱-ب): نامداران؛ متن = ل (نیز، ن، ق) ۱۵- (ق): گنداوران؛ ل، ۲-س از این بیت افزوده است:

بکوشید تا نام و ننگ آورید سر دشمنان زیر چنگ آورید

۱۶- (پ: دسر) ۱۷- (ل): سپهر بر سر آرید و خنجر دهید (۸۶۰-ب) ۱۸-س، ۲-جان سرو ۱۹- (ب: بدین) ۲۰- (ق ۲-ل، ۲-ب): س، ل، ب، الو؛ ق، ل ۲- (نیز): وی را؛ متن = ک، س، ک (نیز، ن، ی، و، ۱-ب، ۱-ب): ۲۱- (ب): باگزیر (ل) ۲۲- (ب: آرد) ۲۳- (ق): کشانید؛ ی، ب: شتاید؛ ب: سائید) ۲۴-س، ۲- (و: نشانیدنش (ل): بنداری (۸۶۵، ۸۷۱): فاقسم بهرام علی أصحابه بحیة الملک و سألهم أن یرشقا خراطیم القیلة و یرمیها کل واحد منهم بسهام ثلاثة ثم یاخذوا العمد و اللبایس و یرحفوا زحف الأسود الیهم، و یرتضوا انقضاض الصخور علیهم ۲۶-س، ۲-کمان واسپهبد ۲۷-س، ۲-ترگ ۲۸-ل، ۲-پیل ۲۹-ل، ۲- (نیز، ن، ب): چو؛ س، ۲-راه (ل): متن تصحیح قیاسی است ۳۰-ق، ل ۲- (نیز، ی، و، ۱-ب): وی؛ متن = ل، س، ک، س، ۲- (نیز، ن، ق، ۲-ب، ن، ق) ۳۱- (ق): زخم ۳۲- بنداری (۸۷۲، ۸۷۵): فوتر قومه، و واقفه أصحابه فرشقا القیلة بالیال الصیّب کشایب السحاب الصیّب حتی صرن کالغناذ من تلک السهام التوافذ

در و^۳ دشت^۴ پیگار^۵ بگذاشتند؛
همه^۶ لشکر خویش را بسپرد^۷؛
زمین شد به کردار دریای نیل
همان^{۱۲} بخت^{۱۳} بد کامگاری بیرو^{۱۴}؛

از آن^۱ خستگی پست^۲ برگاشتند
چو پیل آنچنان^۶ زخم^۷ پیکان بدید^۸
سپاه اندرآمد پس پست^{۱۱} پیل
سپه بر^{۱۱} هم افتاد و چندی بمرد

گفتار اندر کشتن بهرام چوبین ساوه شاه را^{۱۵}

پس پست^{۱۷} آن^{۱۷} رنج دیده سپاه،
نشسته برو^{۱۹} ساوه^{۲۰} رزمجوی^{۲۱}،
همه سر پر از گرد و تیره روان!
همی کوفتند آن سپه را به دست^{۲۵}؛
بدان تا چرا شد هزیمت سپاه!
همی تاخت ترسان^{۲۷} ز بیم گزند؛
کمندى به بازو، کمائی^{۲۹} به دست؛

۸۸۰ نلی بود خرم بدن^{۱۶} جایگاه
یکی تخت ز زمین نهاده بروی^{۱۸}
سپه دید^{۲۲} چون کوه آهن روان^{۲۳}
پس پست^{۲۴} آن زنده پیلان^{۲۳} مست
پر از آب شد دیده ساوه شاه
۸۸۵ نشست از بر تازی اسپه^{۲۶} سمند
پس^{۲۸} ساوه بهرام چون پیل مست

۱-ل: بران؛ (ن: ن: آ: وزان)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۲-ل: (ن: آ: روی) ۳-ل: ک: س: آ (نیز ق: آ): بدو؛ (ن: وزو)؛ متن = ده دستویس دیگر ۴-ل: (ن: دست) همه دستویسها = بیکار؛ در س: ب این بیت بابت سپین پس و پیش شده است ۵-ق: (ن: چنین) ۶-ل: (ب: نوک) ۷-ل: (آ: پیکار دید) ۸-ل: ۹-س: ۲ (نیز ل: آ): همی ۱۰-ل: (نیز ن: آ): بر درید؛ ل: آ: بسترید؛ (ن: بشکرید)؛ س: (نیز ب: پست و (ب: حرم) خرطوم چون شلیب؛ متن = ق: ک: ه: س: آ (نیز ق: آ، ل: آ، ب، و: آ): در ق: آ این بیت بابت سپین پس و پیش شده است؛ ل: این بیت را ندارد ۱۱-ل: (ن: ل: در) ۱۲-ل: آ (نیز آ): همه؛ (ن: همی)؛ متن = دوازده دستویس دیگر ۱۳-ل: تخت؛ (و: ل: آ: تخت (حرف یکم بی نقطه)) ۱۴-ل: ۱۳-س: آ (نیز و: ل: برد (حرف یکم بی نقطه)؛ س: ک (نیز ن: ن: آ: نبرد؛ ق: آ: شمرده؛ ل: سپرد؛ متن = ق: ل: آ (نیز ل: آ، ب: آ: بنداری (۸۷۶-۸۷۹): فلوت آذناها علی رموسها و أدبرت مقبله علی أصحابها تلؤهم بأخفافها و تعضهم بآبائها. و وراهها الايرانیون یدقونهم دق المضرب أستاذ المسامیر. وعاونهم من السماء أحكام المقادیر. فانهم مت الأتراک، و دارت علی غیر إرادتهم الأفلاك. و هلك منهم خلق كثير تحت أخفاف الفيلة عند تزاحم الفرسان و تراکم بعضهم فوق بعض ۱۵-س: کشت شدن ساوه شاه بر دست بهرام چوبینه؛ ق: مرگ ساوه توری از زخم بهرام چوبینه و نصرة بهرام؛ متن = ل: (سرنویس پس از بیت ۷۹۸ آمده است)؛ ک: ل: آ، س: ۲ سرنویس ندارند ۱۶-ق: ک: ه: ل: س: آ (نیز ق: آ، و: آ): یکی؛ (ل: آ: نه بر؛ ن: ن: آ: یکی تل بود اندران)؛ متن = ل: س: (نیز ل: ب: آ): ۱۷-ق: (آ: این) ۱۸-ل: (ن: ل: دروی؛ آ: بدو) ۱۹-ل: (ب: آ: بدو) ۲۰-ل: (ب: سایه (II)) ۲۱-س: (نیز ل: آ): نیکخوی؛ ق: ک: ل: آ (نیز ن: ل: و: ن: ب: آ): جنگجوی؛ (آ: جنگجو)؛ متن = ل: س: آ (نیز ق: آ، ب: آ): بنداری (۸۸۰-۸۸۱): و كان ساوه في تلك الحالة قاعدا علی تخت من الذهب ضرب له علی ربه مشرفة علی المعركة ۲۲-س: بود ۲۳-ق: (آ: دوان)؛ در ل: آ این بیت پس از بیت ۸۷۹ آمده است ۲۴-س: پست ایشان و ۲۵-ق: (دشت) ۲۶-ل: (ن: اسب) ۲۷-س: آ: ازان (I)؛ بنداری (۸۸۲-۸۸۵): فلما رأى أصحابه منهزمين ركب فراسمندا، وانحدر كالكرکب في انكداره و السيل الی قراره ۲۸-ل: بر ۲۹-ل: بازوی کمائی؛ (ق: آ: و گوزی)؛ س: ق: ل: آ (نیز ل: آ، ب: آ): کمائی به بازو کمندی؛ متن = ک: س: آ (نیز ن: ل: آ: ن: ل: آ)؛ س: ۲ پس از این بیت افزوده است:

دو چشمش چو خون ابروان پر زخم
همی تاخت چون ازدهای دژم

ز بخت بد آمد بر ایشان^۲ نشان!
 بتازید^۳ با تیغ‌های کهن!
 بکشید و کار سواران کنید
 همی بود بر تخت زر با^۷ کلاه،
 همی‌تاخت در^۹ دشت برسان^{۱۰} ابر!
 نهاده برو^{۱۳} چار پز^{۱۴} عقاب!
 به چرم گوزن اندر آورد^{۱۵} شست!
 خروش از خم چرخ چاچی بخواست!
 ز شاخ گوزنان برآمد^{۱۸} خروش!

به لشکر چنین گفت کای^۱ سرکشان
 نه هنگام رازست و روز سخن
 بر ایشان^۴ یکی تیرباران^۵ کنید
 بر آن تل برآمد^۶ کجا ساوه‌شاه
 ورا دید بر تازی^۸ چون هزبر
 خدنگی گزین کرد^{۱۱} پیکان چن^{۱۲} آب!
 بمالید چاچی کمان را به دست
 چو چپ‌راست کرد و خم آورد^{۱۶} راست
 چو سوارش آمد بنزدیک^{۱۷} گوش

۱- (ن: ای؛ ق: آ؛ و: با) ۲- س، ک، ل، (نیز، لی، آ)؛ بدیشان؛ ق: بایشان؛ (ن: ن، آ؛ شما را)؛ متن = ل، س، آ (نیز ق: ل، آ، پ، و، پ) ۳- (ن، پ، ن: آ؛ بیازید)؛ س: آ پس از این بیت افزوده است:

همه یکسره تیغ را برکشید
 به جنگ اندرآید و دشمن کشید (= ۸۷۱)

کمانهای چاچی به زه برنهد (= ۸۶۷)

۴- س: بدیشان؛ ق: ل (نیز، لی، ل، و، آ، ب)؛ به لشکر؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز، ن، ق، آ، پ، ن، آ)؛ هک: تیغ‌باران؛ س: آ پس از این بیت افزوده است:

بگفت این و چون ازدهای دمان
 همی‌رفت جوشان و نعره‌زنان

ع: ل: آ؛ تک برآمد؛ ل: بدان ماند آمد (دو واژه پسین بی‌نقطه)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (لی: بدان به جای یوان) ۷- (ق: آ؛ پ: با تخت و زین) ۸- س: تازی؛ (ل: آ؛ باره)؛ متن = ک، س، آ (نیز، ن، ق، آ، پ، ن، آ) ۹- س: آ (نیز ق: آ، ل، آ، پ، ن، آ)؛ بر؛ متن = ۱۰- س: کردهش باتند ابر؛ متن = ل، ک (نیز، ن)؛ ق: ل، آ، لی، و، آ، ب این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، س، ک، س، آ، ن، ق، آ، ل، آ، پ، ن، آ آمده است؛ س: ق: آ پس از این بیت افزوده‌اند:

چو بهرام شیراوزن او را بدید
 که بر گرد لشکر همی‌تازید

۱۱- (و: برآورد) ۱۲- ل- س (نیز، ن- ب)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۳- ک (نیز، لی)؛ بدو ۱۴- (ب: چیز)؛ بندوی (۸۹۲، ۸۸۶)؛ و تبعه بهرام مثل الجواد اذا استولى على الأمد فأخرج نشابة عليها نصل كالماء وأربع قذذ من قوادم الشغواء ۱۵- (و: آ)؛ افکند؛ ق: آ؛ بسان گوزنان برآورد (())؛ متن = دوآزده دستنویس دیگر؛ در ل این بیت با بیت سپهین پس و پیش شده است؛ بندوی (۸۹۳)؛ فصح مقبض قوسه الشاشیة، وأخذ علی وتره یسکته الشاشیة ۱۶- (پ: چو خم کرد)؛ س: آ؛ به خم کرد راست و چپ آورد؛ (ل: آ؛ برو راست خم کرد و چپ کرد)؛ متن = ل، س، ق، ل، آ، لی، و، آ، ب این بیت و ک، ن، ن، آ این بیت و بیت سپهین را ندارند؛ این بیت تنها در ل، س، آ، ل، پ آمده است ۱۷- ل: آورد یال یلی را به؛ س، ق (نیز، لی، ل، و، آ، ب)؛ آورد دست (و: شست)؛ یلی (ل: آ؛ یکی؛ س: دستها) را به (لی: سوی)؛ ل: سوار و زه برزد نزدیک؛ (ق: آ؛ چو آورد سوار نزدیک)؛ متن = س (سوم ۴/۱۸۴) ۱۸- س، ق (نیز، لی، ل، و، آ، ب)؛ برآمد ز شاخ گوزنان؛ (ق: آ؛ ز چاچی کمانش برآمد)؛ متن = ل، ل، آ، س، آ؛ پ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

چو سوار نزدیک گوش آمدش
 ز شاخ گوزنان خروش آمدش

س: آ پس از بیت ۸۹۵ افزوده است:

چنان درکشیدش به گوش ای شگفت
 که گوش کمان گوشه گوشش گرفت

فراوان بمرند از آن تنگراه!^۱
 نشد^۲ ز آن^۳ سپه ده یکی باز جای!
 چه سرها بریده به آوردگاه!^۴
 ندیدند زنده یکی^۵ بدگمان!^۶
 روانها به^۷ غم خسته و تن به تیرا!
 سران را ز ترگ آمد آن روز^۸ مرگا!
 به هر سو برافکنده بد^۹ بدگمان!
 به هر گوشه‌یی مانده اسپه به^{۱۰} زینا!
 که تا کیست گشته از ایران تباه!^{۱۱}
 که یک^{۱۲} روز با رنج ما باش^{۱۳} جفت
 کزان درد ما را بیا بد گریست!
 به هر پرده^{۱۴} و خیمه‌یی برگذشت،
 که بهرام بد نام آن پره‌نر^{۱۵}،
 سپهبدنژادی، سوارِی، سری^{۱۶}

ز تنگی کجا راه بُد بر^۱ سپاه
 بسی پیل بسپرد مردم به پای
 چه^۲ زیر پیل گشته تباها
 چو بگذشت از آن^۳ روز^۴ بر نه^۵ زمان
 ۹۱۰ مگر آنک^۶ بودند گشته^۷ اسیر
 هه راه برگستوان بود و ترگ
 همان تیغ هندی و تیر و کمان
 ز کشته چو دریای خون بُد^۸ زمین^۹
 همی گشت بهرام گرد سپاه
 ۹۱۵ و زانپس^{۱۰} به^{۱۱} خُراد بُرزین بگفت
 نگه کن کز^{۱۲} ایرانیان^{۱۳} کشته کیست؟
 به هر جای خُراد بُرزین بگشت
 کم آمد ز لشکر یکی نامور
 ز تخم سیاوش^{۱۴}، گوی^{۱۵}، مهتری

۱-ل: ۲: ق: جای بد بر: ک: بود راه: (ق: ۲): به چاره در آمد: متن = یازده دستویس دیگر ۲- (پ: رزمگاه: ن: ۲: رزمخواه: ه: س: نیز
 ن: ی: ب): بمرند اندران رزمگاه (ن: رزمخواه): ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: و): بمرند اندران تنگ راه: متن = ل: ک: س: ۲ (نیز ق: ۲): ا: ۱۰۶ و ۹۰۸ ب
 یک بیت ساخته و ۹۰۶ ب- ۹۰۸ را انداخته است ۳- ل: ۲ (نیز ن: ۲): بشد ۴- (ل: ۲: و: آن) ه: (ی: چو) ع: (ن: ق: ۲): بر آوردگاه: ا:
 فکنده به راه: ه: بنداری (۹۰۵-۹۰۸): و قد تبدّد شملهم و انقض جمعهم، و هلک فی ضغطات الخیول و زحمان القیول اکثرهم ۷-
 (نیز ق: ۲): زان: ۸- س: دور ۹- ل: بد ده: (ق: ۲: ب: بد به (در ب واژه پسین بی نقطه): و بد نه: متن = ده دستویس دیگر ۱۰- ل: ۲: کسی
 ۱۱- (ل: ۲: برگمان): ن: ۲: بیت‌های ۹۱۲-۹۰۲ را ندارد ۱۲- (پ: آنکه): س: ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: و: ا: ب: س: س: ۲: س: س: ۲): (نیز ق: ۲)
 ۱۳- ک: س: ۲ (نیز ق: ۲: پ: بسته: (و: گشتند): متن = ل: س: ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: ا: ب) ۱۴- س: س: ۲ (نیز ل: ۳: پ): ز: (ق: ۲: همه): متن = ل: ق: ک: ل: ۲
 (نیز ل: ۳: و: ا: ب): ن: بیت‌های ۹۱۲-۹۱۰ را ندارد: بنداری (۹۰۹-۹۱۰): و لما انقضت سبع ساعات من ذلك الیوم نظر بهرام فلم یر فی
 ذلك القضاء من عساکر العدو أحدا و کأنهم أضحوأ طرائق قلددا ۱۵- ل: آمده روز: س: ۲: زیر آمدن روز: (ق: ۲: زیر ترک اندرون پر ز):
 متن = ده دستویس دیگر ۱۶- س: ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: و: ا: ب): پراکنده بد: (ی: پراکندن): ل: سوی افکنده بد: (پ: ز هر سو افکنده بد):
 متن = ک: س: ۲ (نیز ق: ۲) ۱۷- ل: ۲ (نیز ل: ۲): شد: متن = ده دستویس دیگر ۱۸- (آ: زمی (پساوند ندارد): ۱۹- ل: ۲: بداسب و: (ق: ۲):
 اسپان به: ن: ۲: اسپه مانده (وزن درست نیست): متن = دوازده دستویس دیگر: بنداری (۹۱۱-۹۱۳): و رأی فی کل ناحیه فرسا
 منکوس السرج مقطوع اللجام فی الصحراء، مخضوب القوائم بالدهام ۲۰- س: ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: ن: ۲: ب): کشته (س: خسته) ز ایران
 سپاه (پساوند ندارد: ل: سپاه): (و: کشته بدان رزمگاه): ل: کشته ز ایران که باید به راه: س: ۲ (نیز ق: ۲): کشته باید از ایران سپاه (پساوند
 ندارد): متن = ک: (نیز ن: ب: ا: د: ب: ا: ز به جای از) ۲۱- ل: ۲ (نیز ق: ۲): از آن پس: ل: ۲ (نیز ل: ۳: ن: ب): وزان سو: متن = ده دستویس دیگر
 ۲۲- (پ: چو) ۲۳- ک: یکی: متن = ۲۴- (ن: ن: ب: باشید: ق: ۲: رنجهای باش: ل: تاریخ را باش و: ب: بارنج هرگز میناشید): متن = ل: س: ق:
 ل: ۲ (نیز ل: ۳: و: ا: ب) ۲۵- (ل: ۲: که: ق: ۲): ۲۶- (ی: ایران سپه) ۲۷- (ن: برزن: ن: ۲: یزن: ()): در ل: ۲ (ل: ۳: ت‌های این بیت پس و پیش
 شده است ۲۸- (ق: ۲: پرخاشخر) ۲۹- س: بزرگان: (ب: بلوسان (حرف یکم بی نقطه)): متن = سیزده دستویس دیگر: بنداری:
 سیاوخش ۳۰- (ل: ۲: بد: ()): و: گو: ۳۱- ک: (نیز ن: پ: ن: ی): از (پ: ز: ن: ی: و): ایران سری: (ب: سری مهتری (پساوند ندارد): ن: سوار
 دلاور سری: (ی: سوارِی سوار سری ()): س: ۲ (نیز ق: ۲): سپه‌دار ایران سوارِی سری: متن = س: ق: ل: ۲ (نیز ل: ۳: و: ا)

مگر زو بیابد به^۱ جای نشان
 ز بهرام جای^۲ نشانی ندید
 همی گفت: زار ای گو مستمندم
 در بسته را چون^{۱۰} کلید آمد اوی،
 تو^{۱۴} گفتی دل آزرده^{۱۵} دارد به^{۱۶} خشم
 که هرگز مبادی تو^{۱۸} با خاک جفتا
 که ای^{۲۱} دوزخی روی^{۲۲} دور از بهشت،
 که زاینده را بر تو^{۲۴} باید گریست!
 ز مردی و از^{۲۶} مردمی یکسوام^{۲۵}!
 به کار آیمش^{۲۸} چون بود کار تنگ^{۲۹}!
 که آهستگان^{۳۱} را کنم پرشتاب!

۹۲۰ [همی رفت و جوینده چون بی‌هشان!
 تن خسته و کشته^۴ چندی کشید^۳
 سپهدار از آن^۵ کار شد دردمند
 زمانی برآمد^۷ پدید آمد^۸ اوی^۹
 ابا سرخ^{۱۱} ترکی^{۱۲} بدی^{۱۳} گربه چشم
 ۹۲۵ چو بهرام بهرام را دید^{۱۷}، گفت
 از آپس^{۱۹} بپرسید از آن^{۲۰} ترکی زشت
 چه مردی و نام^{۲۳} و نژاد تو چیست؟
 چنین داد پاسخ که من جادوام^{۲۵}
 هر آنکس^{۲۷} که سالار باشد به جنگ
 ۹۳۰ به شب^{۳۰} چیزهایی نمایم به خواب

۱. (ن: ۲: ز): ل این بیت و ق، ل، آ، ی، و، ا، ب این بیت و بیت سپین را نقلاند؛ این بیت در س، ک، س، ۲ (نیز، ن: ق، ۲، ل، ۲، پ، ن: ۲) آمده است
 ۲. س: ۲: کشته و خسته ۳. (ق: ۲): دید (۱) (حرف نخست بی‌نقطه) ۴. ل: جای هل (نیز: ۱): زان: س، ل ۲ (نیز، ل، ۲، پ، ب: سپهدار
 زان: متن = ق، ک، س، ۲ (نیز، ن: ق، ۲، پ، و، ن: ۲) ۵. هل، ق، س، ۲ (نیز، ن: پ، ن: ۲): سودمند: متن = س، ق، ل ۲ (نیز، ق، ۲، ل، آ، ب، ب: بنداری
 (۹۱۴-۹۲۲): فامر خردابن برزین آن یدور علی اصحابه فی خیمهم وینظر من قتل منهم. فدار خرداد ولم یفقد سوی رجل واحد من
 آل بیایوخش یسمی بهرام ۷. (پ، ن: ب: بماند و) ۸. (ن: بماندند و دیدند) ۹. ل، س، ق، س، ۲ (نیز: ب): او: متن = ک، ل ۲ (نیز، ن: ۱)
 ۱۰. (ن: خود: پ: دری بسته بد را) ۱۱. (پ: سرخه) ۱۲. (ا: چشمی) ۱۳. ل: بد او ۱۴. س، ۲ (نیز، ق، ۲، و، آ، ب): که: متن = ل (نیز، ن: ۲)
 ۱۵. ک، س، ۲ (نیز: و): آکنده: متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۶. (ن: ز: آ: گرد دبه): بنداری (۹۲۳-۹۲۴): ثم ان الرجل المفقود بدامن
 الطریق مقبلا فوصل و قد أسر ترکیا أزرق العین أشقر اللون ۱۷. ل (نیز، ن: ۲): دید و: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۸. مبادا ترا: س:
 مبادا: (ی: مبادا نت): متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۹. ل: ازان جیس: (پ، ن: آ: وزانپس) ۲۰. (ق: آ: کین: ی: زان): ل: بپرسیدش
 از: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۱. (ق: آ: این): ۲۲. ک (نیز، ق، ۲، آ): روی و: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۳. ک: بوم: س، ۲ (نیز، ن:
 ق، ۲، پ، ن: ۲): زاد: متن = ل، س، ق، ل، ۲ (نیز، ل، ل، ۲، و، آ، ب) ۲۴. (ی: نت): بنداری (۹۲۵-۹۲۷): فسأل بهرام ذلك الأسیر: من أنت تکلک
 أمک؟ ۲۵. س، ق، ی، ک، س، ۲ (نیز، ق، ۲، ل، ۲، و، ب): جادوم-سوم: (ی: جادویم-سویم): متن = ل، ل ۲ (نیز، ن: ۲): ۲۶. ل، ق، س، ۲ (نیز، ل: ۲): ز: (ا:
 وز): متن = ک، ل، ۲ (نیز، ن: ق، ۲، ی، و، ن: ۲): ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:
 چنین داد پاسخ که جادو بدم
 از آزادمردی به یک سو بدم
 ۲۷. (پ: مرانکه) ۲۸. (پ: آیدش) ۲۹. س، ق، ل، ۲ (نیز، ل، ل، ۲، و، آ، ب): شو دکار تنگ: ک، س، ۲ (نیز، ن: ق، ۲، پ، ن: ۲): روزگار درنگ: متن =
 ل: بنداری (۹۲۸-۹۲۹): فقال: أنا ساحر أصلح لكل صاحب حرب ۳۰. (ل: شب آن): متن = ۳۱. (ن: آ: آهستگی: متن = ک، ل، س، ۲ (نیز
 ن: ق، ۲، پ، ن: ۲): س، ق، ل، ۲، ی، و، ا، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:
 ترا آن چنان بد (س، ی، ب: من) نمودم به خواب
 که تا (ل: ۲): با جان تو باشد اندر شتاب
 ل: بیت‌های ۹۳۱ و ۹۳۰ را به همین ترتیب پس از بیت ۹۳۳ آورده و در اینجا بیت زیر را افزوده است:
 به شب چیزهایی نمایم به خواب
 که با جان تو باشد اندر شتاب
 بنداری (۹۳۰): و شغلی آن آری الملمات المزعجة المقيمة المقعدة

بدان^۲ گونه تا بر سرت^۳ بد رسدا
چو نیرنگ^۴ها را بکردم^۵ درست،
همه^۶ رنج با باد همباز^۸ گشت!
یکی پرنهر یافتی دوستدار^۹

ترا من نمودم شب^۱ آن خواب بد
مرا چاره زآن بیش بایست جست^۲
به ما اختر بد چنن بازگشت
اگر یابم از تو به جان زینهار

دلش گشت پردرد و رخساره زرد^{۱۱}!
به کار آیدم چون^{۱۳} شود کار تنگ،
چه سود آمد از جادوی بر سپاه^{۱۴}!
کسی را کجا بخت خندان بود^{۱۸}
جدا کرد جان از تن بی برش^{۲۰}!
چنن گفت کای^{۲۲} داور^{۲۳} داد و^{۲۴} راست،
بلندی و دهیم^{۲۶} شاهنشهی،
انوشه^{۲۹} دلیری که راه تو^{۳۰} جست!
چنن گفت کای پهلوان^{۳۳} شترک،
ندید و نه کسری^{۳۵} نوشین روان

۹۳۵ چو بشنید بهرام^{۱۰}، اندیشه کرد
زمانی همی گفت کین^{۱۲} روز جنگ
زمانی همی گفت^{۱۴} بر^{۱۵} ساوه شاه
همه نیکوی^{۱۷}ها ز یزدان بود^{۱۸}
بفرمود از تن^{۱۹} بریدن سرش!
۹۴۰ چن^{۲۱} او را بکشند بر پای خاست
بزرگی و پیروزی^{۲۵} و فرهی
یژندی^{۲۷} و هم شادمانی^{۲۸} تست
و زانپس^{۳۱} بیامد دبیر^{۳۲} بزرگ
فریدون^{۳۴} یل چون تو یک^{۳۳} پهلوان

۱-ک: من ۲-س ۳-نیز (ن): بران؛ (ق: ۲: ازان)؛ ق: ل ۲، و ۱، آ این بیت و س، هم، ب این بیت و بیت سپسین را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س، ۲، ن، ق ۲، ل ۲، پ، ن ۲ آمده است ۳- (ق: ۲: سرم) ۴- ق: خفت (زیر و زیر حرف یکم نقطه دارد (ل)) ه- (ا: این نکته (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: ۲: چنن یک هنر) عمل، ک، ل ۲، س ۲، آ (نیز (ن، ق ۲، ل ۲، ن ۲)؛ نکرده؛ متن = ق (نیز و (حرف یکم بی نقطه) (ل)) ۷- ل: همان ۸- س، ق: ل ۲ (نیز ق ۲: ب): انباز؛ (ن: همباز (ل))؛ متن = ک، س ۲ ۹- س ۲: دستکار؛ (ن: دست‌مار (حرف چهارم بی نقطه)؛ ق: ۲: دستور؛ ن ۲: دستیار)؛ متن = بازده دستویس دیگر؛ بنعلری (۹۳۱-۹۳۴)؛ و انا الذی اراک ذلک المنام الهائل ۱۰- ل (نیز پ): بهرام و ۱۱- ق: ل ۲، س ۲ (نیز ن، ق: ۲)؛ رخ لا جورده؛ (نیز و، ن ۲): رخ لا زورده؛ (ق: ۲: ترسان زکار نیرد)؛ متن = ل، س (نیز ل، پ، آ، ب) ۱۲- (ا: کش) ۱۳- (ب: گر)؛ و این بیت را ندارد؛ بنعلری (۹۳۵-۹۳۶)؛ فأطرق بهرام فقال فی نفسه: ربما أتضع فی بعض الحروب اذا ضاقت بی الأمور ۱۴- ل: بدو گفت؛ (و: چنن گفت یا دل که) ۱۵- (ا: یا) ۱۶- (ا: یا سپاه)؛ س ۲ (نیز آ): تیره راه؛ ق: جادو تیره راه؛ س ۲ (نیز ن، پ، ن ۲): جادونی بر سپاه؛ (و: جادونی تیره راه؛ ل ۲: جادونی دین تباه؛ ب: جادو و تیره راه؛ ق: ۲: آمدش اندران کنگاه (؟))؛ متن = ک: بنعلری (۹۳۷)؛ ثم رجع الی نفسه و قال: هل نفع هذا ملک الترتک شینا؟ ۱۷- س ۲ (نیز ن، ل، س ۲، ب): نیکوئینها؛ متن = ل-ل ۲ (نیز ق ۲) ۱۸- (پ: شناس- که دارد ز یزدان سپاس)؛ بنعلری (۹۳۸)؛ و هل ترجی الخیر إلا من الله المعز المذل؟ ۱۹- س، ق: ل ۲ (نیز ن، ل، س ۲): ازان پس؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق ۲) ۲۰- (هم: بر بی برش؛ ک: جدا مانده بی جان سر بی تش؛ ق: ۲: بیفتند در خاک بی برش)؛ متن = دوازده دستویس دیگر؛ بنعلری (۹۴۹)؛ فأمر به فضربت رقیته، و غرقت فی دمه جیفته ۲۱- ل-ل ۲ (نیز ق ۲- ب): چو؛ متن = س ۲ (نیز ن) ۲۲- (ن: ای) ۲۳- ل: حزارو؛ ۲۴- ق: ک، س ۲ (نیز ن، ل، س ۲، ب): چو؛ متن = ل، ل ۲ (نیز ق ۲) ۲۵- س ۲ (نیز ل، ن ۲): فیروزی ۲۶- ل: نیروی ۲۷- (پ: بلندی) ۲۸- (ا: جز) ۲۹- (ل: که نوشه) ۳۰- ق (نیز ل ۲، ن ۲): رای؛ (ن: دلی کز به رای؛ س (نیز ل، پ): کسی کز به رای؛ متن = ک، ل ۲، س ۲ (نیز ن، ق ۲، ل ۲، پ، و، ن ۲) ۳۱- (ق: ۲: پ، و، ازان پس) ۳۲- (ن: ۲: دبیری؛ د: دلیری) ۳۳- (ن: نامدار) ۳۴- ک: راجو تو ۳۵- ل: نه نوشین روان؛ ق: ل ۲ (نیز و)، انوشین روان؛ ک: روشن روان؛ س ۲ (نیز ل، پ): انوشیروان؛ س: جمشید و روشن روان؛ (ن: ن ۲): بهرام و نوشین روان؛ ل ۲: کسرای نوشین روان؛ متن = (ق: ۲، پ، آ، ب، ا): کسپس از این بیت افزوده است:

که فرخ‌زادی و فرخ‌پس
به هر تازه موم بوم روی (۱) (۹۴۹)

۹۴۵ همت^۱ شیرمدی هم آوزنگ^۲ و بند
 همه شهر ایران^۳ به تو زنده اندا
 به تو گشت بخت^۴ بلندی^۵ بلندا
 سپهبد توی^۶ هم سپهبد نژاد
 که فرخ نژادی و فرخ بیی^۷

۹۵۰ پراکنده گشتند از آن جایگاه^{۱۱} بزرگان و هم پهلوان سپاه^{۱۲}

گفتار اندر فرستادن بهرام سر ساوه به درگاه هرمز^{۱۳}

شپ تیره چون زلف را تاب^{۱۴} داد
 پدید آمد آن^{۱۵} پردهی آبنوس
 همی گشت گردون شتاب آمدش
 برآمد یکی زردکشتی از^{۱۶} آب
 ۹۵۵ سپهبد بیامد^{۱۷} فرستاد کس
 همان تاب او چشم را^{۱۸} خواب داد
 برآسود^{۱۹} گیتی از^{۲۰} آواز^{۲۱} کوس
 شپ تیره را^{۲۲} دیریاب آمدش
 بیالید^{۲۳} رنج و بالود^{۲۴} خواب
 بنزدیکی یاران^{۲۵} فریادرس،

۱. ل. س. ق. ل. (نیز ق. آ. ل. ل. و. آ. ب.)؛ ابا؛ متن = ک. س. آ. (نیز ل. ن. پ. ن. آ.) ۲. آ. آورند؛ (ن. آ. آورند)؛ ل. ق. ل. (نیز ل. ل. آ. ب.)؛ و اورنگ؛ (س. نیز ق. آ. و.)؛ و اورند؛ (ن. همت رای)؛ متن = ک. (نیز پ.) ۳. ل. آ. ن. آ. تباهی زمانی گزند؛ ل. س. ق. ل. (نیز ل. و. آ. ب.)؛ که هرگز به جانم مبادا گزند؛ (ق. آ. زمانه ز تو سرفراز و بلند)؛ متن = ک. س. آ. (نیز ل. ن. پ.) ۴. (ن. ن. آ. شهریاران)؛ س. ق. ل. و. آ. ب. این بیت و بیت سپسین را نندارند؛ این دو بیت در ل. ک. ل. س. آ. ن. ق. آ. ل. پ. ن. آمده است. هل. (نیز ل. ن. آ.)؛ نخت (حرف یکم بی نقطه)؛ ک. ل. آ. (نیز ل. ن. پ.)؛ تخت؛ متن = س. آ. (نیز ق. آ. ل.) ۵. ل. شوندر ارجمند؛ ل. آ. پس از این بیت افزوده است؛ سرت برترست از سپهر بلند که هرگز مبادا به جانم گزند (۹۴۵ پ)

۸. س. س. آ. (نیز ل. ن. ل. س. ب.)؛ تونی؛ (ق. آ. تنی)؛ متن = ل. ۹. ل. سری؛ ک. بدی؛ (ن. آ. تنی)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰. س. آ. (نیز ل. ن. پ. و. آ. ب.)؛ فر و بوم رنی؛ (ن. تاجوروش کنی؛ ل. ن. تاجوروش کنی (ل)؛ ب. بز و بوم رنی؛ ل. باره بوم فر بوم رنی (ل)؛ ل. پایه نی فخر بوم رنی)؛ ل. ستون همه شهر و بوم و بری؛ ک. ب. به هرگونه نی سرور و بخردی؛ (ق. آ. همی زبیدت تاج و تخت کی؛ ب. ز هرگونه بافز و بخرد کی)؛ متن = س. ق. ل. آ. (نیز و.) ۱۱. ک. س. آ. (نیز ق. آ.)؛ رزمگاه؛ ل. ز آوردگاه؛ (ن. زان جایگاه)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲. (ن. آ.)؛ و سپاه؛ (ن. پهلوانان شاه) ۱۳. س. ق. ل. فتح نامه بهرام چوبینه (س. چوبینه = ل. آ. چوبین) بنزد هرمز با سر ساوه شاه؛ س. نامه بهرام چوبینه با سر ساوه شاه؛ متن = ل. ک. س. رنویس نلارد ۱۴. (آ. باد) ۱۵. س. ق. ل. آ. (نیز ل. ن. آ.)؛ چشم و را؛ (ب. خشم و را (ل))؛ متن = ل. ک. س. آ. (نیز ق. آ.) ۱۶. س. آ. (نیز ب.)؛ از ۱۷. ق. ب. برآسوده؛ (ب. وراسود (ل)) ۱۸. ل. س. ق. ل. آ. (نیز ل. ن. آ.)؛ متن = ک. س. آ. (نیز ب.) ۱۹. ق. ک. ل. آ. س. آ. (نیز ق. آ. ل. و. ل. آ. ب.)؛ آوای؛ متن = ل. س. (نیز ل. ن. پ. آ.) ۲۰. ل. و. آ. تیره؛ (ن. آ. تیره)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۱. ل. س. ق. ل. آ. (نیز ل. ل. آ. و. ل. آ.)؛ ز؛ (ق. آ. بری)؛ متن = ک. س. آ. (نیز ل. ن. پ. ب.) ۲۲. ل. س. س. سالود (بی نقطه)؛ ق. (نیز ب. و.)؛ بیالود؛ (آ. بیالود؛ ب. بیالید)؛ متن = ک. ل. آ. س. آ. (نیز ل. ن. ق. آ. ل. ل. آ. ن. آ.) ۲۳. ل. سالود (بی نقطه)؛ (ل. آ. بیالود؛ ب. بیالید)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴. (و. همانکه)

بزرگان^۴ ترکان^۴ و جنگی سران^۵،
کسی را که بد مهر انجمن،
که بودند از آن^{۱۱} جنگیان^{۱۲} افسری^{۱۳}،
ببرند^{۱۴} از^{۱۵} آوردگاه نبرد

ز هر در فراوان^{۱۸} سخن‌ها برانند:
و زان^{۲۰} جنبش و گردش روزگار^{۲۱}،
کجا رفته بُد با چنان^{۲۲} لشکری،
که نگشاد روزی سوری میان!
گزین کرد گوینده‌ی زان سپاه^{۲۹}
درفشی کجا^{۳۲} داشتی در نبرد،
چنان هم درفش سواران^{۳۱} چین،
به زودی بر شاه^{۳۵} ایران برند^{۳۶}

که تا هرک^۱ شد کشته^۲ از مهتران
سراشان^۶ بپزید^۷ یکسر ز تن
درفشی^۸ درفشان پس هر^۹ سری^{۱۰}
اسیران و سرها همه گرد کرد

۹۶۰ دبیر^{۱۶} نبیسنده^{۱۷} را پیش خواند
از آن لشکر نامور^{۱۹} بی‌شمار
و زان^{۲۷} جنگ و از چاره^{۲۳} از هر دری
و زان^{۲۵} کوشش و جنگ ایرانیان
چُن^{۲۶} آن^{۲۷} نامه بنیشت^{۲۸} نزدیک شاه
۹۶۵ نخستین سر^{۳۰} ساوه^{۳۰} بر نیزه^{۳۱} کرد
سران^{۳۳} بزرگان^{۳۳} توران زمین
بفرمود تا بر ستور^{۳۴} توند

۱-س-۲ (نیز، ن، ق، ۲، پ، ب): هر که؛ (ل: هر کس که)؛ متن = ل = ۲: که شد از کشته (وزن درست نیست)؛ (ن، ان: ۲: باشد کسی)؛
متن = دوآزده دستنویس دیگر ۳-ل (نیز، پ): بزرگان؛ و متن = سیزده دستنویس دیگر ۴-ل (ن: ایران؛ پ: نیکان؛ ان: ۲: توران) ۵-ل:
جود جنگاوران؛ س (نیز، ل، ب): گنداوران؛ (ل: ۲: جنگاوران)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل ۲ پس از این بیت افزوده است:

بزرگان برفتند تا رزمگاه
که تا هر که شد کشته توران سپاه (۱)

عل: ۲: سراشان ۷-ک: برینند؛ ل، س، ل ۲ (نیز، ن، پ، ان: ۲): بپزند؛ (و، آ: ببرد (حرف چهارم بی‌نقطه))؛ متن = ق، س، ۲ (نیز، ق، ۲، ل، ب)
۸-س، ق (نیز، ل، پ، ا): درفش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹-ل: ز هر سو ۱۰-ل (ب: یکی) ۱۱-ل: زان ۱۲-ل: چینیان؛ (آ: جنگ و آن)؛
متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳-ل: لشکری ۱۴-ل (۲: بی‌آورد) ۱۵-ل: ل ۱۶-ل: دبیر و ۱۷-ل، س، ک، ل ۲ (نیز، ل، ان: ۲): نویسنده؛
متن = ق، س، ۲ (نیز، ا) ۱۸-ق (۲: دفتر اول (در فراوان؟)) ۱۹-ل (ب: نامور لشکر) ۲۰-ل (نیز، ق، ۲، ب): ازان؛ (آ: وزو)؛ متن = یازده
دستنویس دیگر ۲۱-ق (نیز، ا): کارزار ۲۲-ل، ق (نیز، ق، ۲، ان: ۲): ازان؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-س (نیز، ل): چاره؛ (ق: نیزه)؛ ز
چاره از؛ ک، ل ۲ (نیز، و): هر چاره از؛ س ۲ (نیز، ن): هم چاره از؛ (پ، ل، ان: ۲: آن چاره از؛ ب: ز چاره؛ ل: چاره و جنگ و از)؛ متن = (ق، ۲،
ل) ۲۴-ل (ب: چنین؛ ل: بود آنچنان؛ و: بود از چنان) ۲۵-ل، س (نیز، ق، ۲): ازان؛ متن = ک، ل، س، ۲ (نیز، ن، ل، ان: ۲): ق، ل، ب، این بیت را
ندارند؛ بنداری (۹۶۳، ۹۵۱)؛ ثم إنه كتب من الفد کتابا الی هرمزد، و شرح فیہ ما جرى فی الحرب من أوّله الی آخره ۲۶-ل، س، ۲
(نیز، ل، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۷-ق (۲: این) ۲۸-ل، س، ق، ل، س، ۲ (نیز، ن، ل، ان: ۲، و، ب): بنوش؛ متن = ک (نیز، پ) ۲۹-س
(نیز، ل، ب): از سپاه؛ (ق: نیزه، ا): با سپاه؛ ل ۲ (نیز، ن، پ، ان: ۲): پوینده‌ی زان (ل: ۲، ان: ۲، ب: با؛ پ: از) سپاه؛ (ق: گوینده مردی به راه)؛ متن = ل،
ک، س، ۲ (نیز، ل) ۳۰-ل (ب: شاه) ۳۱-ل (نیزه بر ساوه (۱)) ۳۲-س، ق، ل ۲ (نیز، ل، ان: ۲، ب): که وی؛ س، ک، س، ۲ (نیز، ن، ق، ۲، پ، و، ل، ان: ۲): که او؛
متن = ل ۳۳-ل: سران و (ل: ان: ۲: سران)؛ متن = دوآزده دستنویس دیگر ۳۴-س، ق، ل ۲ (نیز، ل، ان: ۲، ب): سواران؛ متن = ل، ک، س، ۲
(نیز، ن، ق، ۲، ل، پ، و) ۳۵-ق (۲: ازان جایگه سوی) ۳۶-ل (و: روند)؛ ل، ان: ۲ بیت‌های ۹۶۷-۹۷۳ را ندارند و به جای آنها بیت زیر را
آورده‌اند:

ببرند نزدیک شاه جهان درودی هم از پهلوان (ن: پهلوانان (۱)) و مهان

همی داشت اندر هری ناپسود^۳،
فرستاد با^۴ سر فراوان^۵ سوار^۶،
سوی جنگ پرموده^۸ بردن سپاه
به پیش سواران یکی رهنمای^{۱۰}

برفتند بی‌ساز و اسب^{۱۳} و بنه
سواران ترک و^{۱۵} سواران^{۱۶} چین
بینداخت از سر کلاه مهی!
برآن^{۲۲} مهتران تلخ شد روزگارا
کسی^{۲۵} را نید خورد و آرام^{۲۶} و خواب!
به^{۳۰} مژگان همی^{۳۱} خون دل برفشاندا!
که^{۳۳} رزم^{۳۴} جستن^{۳۵} نکردند^{۳۶} کار؟

اسیران و آن^۱ خواسته هرج^۲ بود
بدان تا چه فرمان دهد شهریار
۹۷۰ همان تا بود نیز^۷ دستور شاه
ستور نوند اندرآمد ز^۹ جای^{۱۱}

و زان^{۱۱} روی ترکان همه برهنه^{۱۲}
رسیدند یکسر^{۱۴} به توران زمین
چن^{۱۷} آمد به پرموده^{۱۸} زان^{۱۹} آگهی
۹۷۵ خروشی^{۲۰} برآمد ز ترکان به زار^{۲۱}
همه سر پر از گرد^{۲۳} و^{۲۴} دیده پر آب
و ز آئیس^{۲۷} گوان را^{۲۸} بر خویش^{۲۹} خواند
بیرسید کان لشکر^{۳۳} بی شمار

۱- (لی: از) ۲- س، ق، ل (نیز ق ۲، و، آ، ب): هر چه؛ متن = ل؛ س ۲ بیت‌های ۹۶۸-۹۷۰ را ندارد؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

فرستاد نزدیک شاه جهان
فرستاده رفت از در پهلوان

۳- ل، س، ق، ل (نیز ق ۲، و، آ، ب): ناپسود؛ متن تصحیح قیاسی است ۴- س (نیز ب): بر ۵- سواران؛ س، ق، ل (نیز ل، ل، و، آ، ب):
سرفرازان؛ متن = ل (نیز ق ۲، ب) ۶- ک: کار ۷- (و: پیش): ک: نیز تا بود؛ (ق: آ: همی بود تا پیش): متن = ل، س، ق، ل (نیز ل، ل، آ، ب، ب)
۸- ل (نیز لی): بزموده؛ ق (نیز ل ۳): بزموده؛ (و: بزموده (بی نقطه)): متن = س، ک (نیز ق ۲، ب، و، ب، بنداری): بزموده ۹- (ل: ب): ۱۰- ل:
جا- رهنما؛ ک، ق، آ پس از این بیت افزوده‌اند:

کشیدند رنج و سپردند راه
بدان تا بزودی ببیند شاه

بنداری (۹۶۴-۹۷۱): و نفذ الیه رأس ساوه شاه و رأس ولده الأصغر بقبور، مع رهه و س قوادهم و أمرانهم، و مع من حصل من الأسرى فی
یده ۱۱- ک، س ۲ (نیز ق ۲، ب، و): وزن؛ متن = ل، س، ق، ل (نیز لی، ل، آ، ب) ۱۲- (ق: آ: گریزان همه) ۱۳- ک، س ۲ (نیز و): بی اسب و ساز؛
متن = ده دستنویس دیگر ۱۴- ک: پویان؛ س: آ: گریان؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۵- (ل: حو) ۱۶- ل: دلبران ۱۷- ل، س ۲ (نیز
ل، ب): جو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۸- ل: بزموده؛ ق (نیز ل ۳): بزموده؛ (ل: آ: بزموده)؛ متن = ده دستنویس دیگر و بنداری:
بزموده ۱۹- س، ق، ک، ل (نیز ل ۳): این؛ (ق: آ: بن زین؛ لی: آن)؛ متن = ل، س ۲ (نیز ل، ب، ل، و) ۲۰- (ب: خروشان) ۲۱- (ل: هزار)
۲۲- س (نیز لی، ب): ابر ۲۳- (ق: آ: خاک) ۲۴- (لی: حو) ۲۵- (ق: آ: یکی) ۲۶- س، ق، ل (نیز ل، ل، آ، ب): نه خورد و نه آرام؛ (و:
نه آرام و نه خورد)؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ق ۲، ب): بنداری (۹۷۲-۹۷۶): قال: و لما تناهى الخبر الی بزموده بما جرى علی أیة رمی بالتاج
عن رأسه و أخذ فی البكاء و العویل (بنداری ترجمه بیت‌های ۹۷۲-۹۸۷ را پس از ترجمه بیت‌های ۹۸۸-۱۰۲۷ آورده است) ۲۷- ل
(نیز ق ۲): از آن پس؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۸- س، ق، ل (نیز لی، ل، آ، ب): یکی را؛ س: سوگواران؛ متن = ل، ک (نیز ل، ق، ب، و،
ل، آ) ۲۹- س: آ: سوی خویش؛ (و: همه پیش)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۳۰- س (نیز لی): ز ۳۱- (و: همه) ۳۲- ل: کنز لشکری
۳۳- ل: که در ۳۴- س، ق، ل (نیز لی، ل، آ، ب): جنگ؛ متن = ل، س ۲ (نیز ل، ق، آ، ب، و، ل) ۳۵- ک: کردن ۳۶- (ب: بگردند)؛ بنداری
(۹۷۸-۹۷۷): ثم قال: کیف تم علیه ذلك مع کثرة عدده و قلة عسکر عدوه؟

که ما داشتیم آن^۲ سپه را زبون
 نبیند کس اندر^۳ جهان یک سوارا
 دلبران بگیرند پیشش درنگ^۴]
 نختست^۵ از دلبران او^۶ کودکیا
 کزین^۸ بیش گویم^۹، نباید^{۱۰} شنیدا
 پراندیشه گشتش دل^{۱۳} از کار اوی^{۱۲}
 به درد^{۱۶} دل آهنگ آورد کردا
 همه نامدار از در^{۱۷} کارزارا
 بنزدیکی رود^{۱۸} جیحون کشیدا^{۱۹}

چنین داد پاسخ ورا^۱ رهنمون
 ۹۸۰ چو بهرام جنگی به هنگام کار
 از رستم فزونست هنگام جنگ
 نبد لشکرش زآن^۵ ما صد یکی
 جهاندار یزدان ورا برکشید
 چو پرموده^{۱۱} بشنید گفتار اوی^{۱۲}
 ۹۸۵ بجوشید^{۱۳} و رخسارگان زرد کرد^{۱۵}
 سپه بودش از^{۱۷} جنگیان صد هزار
 ز خرگاه^{۱۸} لشکر به هامون کشید

بیامد بر شاه روشن روان^{۲۱}،

و زانپس کجا^{۲۰} نامی پهلوان

۱-ک، س^۲ (نیز ل، ن، پ، ن، ق)؛ یکی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲- (آ: این)؛ ک پس از این بیت و ق^۳ پس از بیت سپین افزوده‌اند:

هر آن شاه کو خوار دشمن گرفت
 به مرگش هوار (ق: همان بر تن خویش) شیون گرفت

بنداری (۹۷۹): فقال له بعض أصحاب أبيه: قد أعتجتنا أكثرتنا، واستغفرنا العذو^۳. ۳- (ق: و کسی در)؛ در ل^۲ آلت‌های این بیت پس و پیش شده است ۴- س، ل، ن، ب، این بیت را نلارند؛ این بیت تنها در ل، س^۲ آمده است؛ ترجمه این بیت و بیت پیشین هر بنداری نیست ۵- ل: راز؛ (ق: لشکر اوز) عمل (نیز ل، و)؛ نخست (حرف یکم بی نقطه)؛ ل^۲ (نیز ل، ن، ق)؛ نجت؛ س^۲ (نیز ل^۲)؛ بخت؛ (ب: بجست)؛ متن = س، ق، ک (نیز ق^۲، ل، ی، آ) ۶- ل، ن، ق، ل، ق، س^۲ (نیز ل، ن، ق، ل، آ)؛ ما؛ متن = س، ک (نیز ق^۲، ل، ی، ب) ۸- ل: ازین؛ (ق: چو زین)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۹- س، س^۲ (نیز ل، ی)؛ گوشم (گوشم؟)؛ (ب: نیز بیشم)؛ متن = ل، ل^۲ (نیز ل، ن، ق، ل، آ، ل، آ) ۱۰- س: نشاید؛ در ک این لت خوانا نیست؛ بنداری (۹۸۲-۹۸۳): فإنبهم كانوا بالنسبة إلى الأقل من نسبة الواحد إلى الألف، فآثره الله تعالى علينا و رزقه النصر و آتاه الظفر ۱۱- ل (نیز ل، ن، ق)؛ بزموده؛ ق، س^۲ (نیز ل، ل، ی)؛ بزموده؛ (بی نقطه)؛ متن = س، ک، ل^۲ (نیز ق^۲، ب، آ، ب، بنداری)؛ برموده ۱۲- ل، ل، س، ق، س^۲ (نیز ق^۲، ل، ل، ی، آ، و، آ، ب)؛ او؛ متن = ک، ل^۲ (نیز ل، ن، پ، ن، ق) ۱۳- ل: بودش دل؛ (ن، ن)؛ شد دلش؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴- (ق: شنید این) ۱۵- ل، ق: کرد زرد؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶- س: دل درد؛ ق، س^۲: در درد دل؛ ل^۲: دل اندر؛ متن = ل، ک (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ن، آ، ب)؛ ای این بیت و آ این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنداری (۹۸۴-۹۸۵): فاستمر عند ذلك استعاز النار، و صمم العزيمة على طلب الثار ۱۷- س، ق، ل^۲ (نیز ل، آ، ب)؛ کرد ازان؛ ک: بود ازین؛ (ن، پ، و، ن)؛ بود ازان؛ ق: آ: بردش از؛ ل: نکرد از؛ متن = ل، س^۲ ۱۸- س (نیز ل، ی)؛ درگاه؛ (ق: چو برموده)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹- (ن: رسید)؛ ل^۲ این بیت را ندارد؛ ک، ق^۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

ک: بدین تا به کین پدر سرفراز
 ق: بدان تا به کین سرافراز شاه
 به بهرام چوپینه آرد گذار (۱)
 کند روز بهرام چون شب سیاه

بنداری (۹۸۶-۹۸۷): و نهض في مائة ألف مقاتل و نزل على شاطئ جیحون فعبر الماء ۲۰- س (نیز ل، ی، ب)؛ چو زانجایگه؛ ق، ل^۲ (نیز ل^۲، پ، و)؛ وزانجایگه؛ (ن، ن)؛ و زانجا کجا؛ ق: ازان پس کجا؛ آ: در آن جایگه)؛ متن = ل، ک، س^۲ ۲۱- ل^۲ (نیز ل، ی، پ، و)؛ پور نوشین روان؛ متن = ده دستنویس دیگر

نشسته جهاندار با مهتران^۱
 ۹۹۰ در هفته بدین^۳ بارگاو^۴ مهی
 چه گویند، ازین پس^۵ چه شاید بدن؟
 همانگه که^۸ گفت این^۹ سخن شهریار
 شهنشاه را زان سخن مژده داد
 که بهرام بر ساوه پیروز گشت^{۱۱}
 ۹۹۵ سبک مرد بهرام را پیش خواند
 فرستاده گفت: ای سرافراز شاه
 انوشه بدی^{۱۵}، شاد و^{۱۶} رامش پذیر^{۱۷}
 سر ساوه و آن کهر پسرش^{۱۹}
 زده بر سر نیزه‌ها بر درخت^{۲۲}
 ۱۰۰۰ شهنشاه بشنید^{۲۵}، بر پای خاست

همی گفت کای نامور کهران^۲،
 نیامد ز بهرام هیچ آگهی،
 بیاید^۶ بدین^۷ داستان‌ها زدن
 بیامد ز درگاه سالار بار،
 که جاوید بادا^{۱۱} جهاندار شاد،
 به رزم^{۱۲} اندرون گیتی افروز گشت^{۱۳}،
 و زان^{۱۴} نامدارانش برتر نشاند
 به کام تو شد کار آن رزمگاه!
 که بخت بداندیش برگشت^{۱۸} پیرا
 که فغفور خواندی بدانگه^{۲۰} پذیرش^{۲۱}،
 همه شهر نظاره‌ی^{۲۳} آن^{۲۴} سرست
 به زودی خم آورد^{۲۶} بالای راست،

۱- ل: موبدان؛ (پ: کهران)؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲- ل: بخردان؛ ک: س: آ: چاره گر کهران؛ (س: نیز ل: و، ب:). بیچاره آن سروران؛ ق: بی چاره سروران؛ ل: (نیز ل: آ:). بیچاره ای سروران؛ (ن: پ: ن: آ:). بیچاره آن کهران (پ: مهتران)؛ متن = (ق: آ:). بندری (۹۸۹-۹۸۸): فال: و قعد هر مزد یوما فی ایوانه، و فی خدمتہ اصحابه و امرأه فقال لهم ۳- س: ق: (نیز ل: آ:، ب: آ:). برین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۴- ک: کارگاه؛ در س: ل: پ: ب: این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ بندری (۹۹۰): قد مضت علینا خمسة عشر یومالم یأتنا فیها عن بهرام خبر هراق: آ: زین پس؛ ل: و: این خود؛ ل: گوید ازین پس؛ (ن: ن: آ:). دانی درین و؛ س: ل: آ: زین ل: و، ا: ب:؛ که این خود چه بود؛ (پ: تو گویی چه بود)؛ متن = ک: س: ۲ عرق: آ: نباید) ۷- س: ۲ (نیز ق: آ: ل: آ: و: برین؛ (ن: ن: آ: همه)؛ متن = ل: ق: ک: ل: آ: (نیز ل: پ: آ: ب:). بندری (۹۹۱): و ماندری کیف حاله، و الام انتهى امره، مع ملک الترك ۸- ق: (نیز ق: آ:). چو ۹- ق: آن: س: پیش از این بیت و ق: پس از این بیت افزوده‌اند:

کسی را نبد خورد و آرام و خواب
 دل اندر شتاب و روان در (ق: آ: بر) شتاب
 ۱۰- (ق: آ: باد این)؛ ل: آ: بیت‌های ۹۹۹-۹۹۳ را اندارد؛ س: به جای این بیت و ق: پس از بیت بالا (۹۹۲ پ) افزوده‌اند:
 بدو بازگفت آشکار و نهان
 به مژده بر شهریار جهان
 (ق: آ: بدان تا بگوید ز کار جهان)

۱۱- (ا: شند)؛ (ق: آ: همانگه چو گفت این سخن شهریار (۹۹۲)؛ پ: او نند ندارد) ۱۲- (آ: رز ح: <) ۱۳- (ا: شند)؛ بندری (۹۹۲-۹۹۴): فلم یرح ذلک المجلس حتی أتاه حاجب الباب، و بشره بظفر بهرام و وصول رسوله ۱۴- س: آ: ازان؛ بندری (۹۹۵): فأمر بادخاله علیه. فدخل فلقاه و أکرمه و أحترمه ۱۵- (ق: آ: ل: پ: بزری) ۱۶- ک: شاه و؛ (ن: شاه)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۷- س: روشن پذیر ۱۸- ک: س: آ: (نیز ل: ق: آ: پ: ن: آ:). تو گشت؛ متن = س: ق: (نیز ل: ل: آ: و، آ: ب:). بندری (۹۹۶-۹۹۷): فهنا، الرسول بالفتح الجلیل والنصر العزیز ۱۹- (ن: ن: آ: پسر)؛ (ق: نیز ل: آ:). مهتر پسرش؛ ک: (نیز پ: و). مهتر پسر؛ ل: شاهست و کهر پسر؛ (ق: و: آن نبوده پسرش)؛ متن = س: س: آ: (نیز ق: آ: ح: و، ل: پ: ب) ۲۰- ک: (نیز پ: م: مرو را)؛ (ق: آ: هم آنگه)؛ ل: خواندش آنگه؛ (ن: ن: آ: خواندش (ن: آ: می خواند) وی را)؛ و: خواندش بدانگه)؛ متن = س: ق: س: آ: (نیز ل: ل: آ: ب) ۲۱- ک: (نیز ل: پ: و، ل: آ:). پلدر؛ متن = س: ق: س: آ: (نیز ق: آ: ل: ل: آ: ب: آ: ب: آ: ک: تیرها بر سرست (۱) ۲۳- (ق: آ: نظاره بر) ۲۴- (پ: هر)؛ بندری (۹۹۸-۹۹۹): و آخرینه باتیانہ برأس ساوه شاه، و رأس ولده ۲۵- (ا: بشنید و) ۲۶- س: بر آورد

همی بود بر^۱ پیش یزدان به پای^۲
 بداندیش ما را تو کردی تباہ^۵
 چنان زار و نومید بودم ز بخت^۷
 سپهبد نکرد این^۸، نه جنگی^۹ سپاه
 ۱۰۰۵ بیآورد^{۱۱} گنج^{۱۲} درم صد^{۱۳} هزار
 سهیک زان نخستین^{۱۴} به درویش داد
 سهیک دیگر از بهر^{۱۶} آتشکده
 فرستاد تا هیرند را دهند^{۱۹}
 سیوم^{۲۲} بهره جایی^{۲۳} که ویران بود
 ۱۰۱۰ کند یکسر آباد جوینده^{۲۴} مزد^{۲۵}
 بیخشید پس^{۲۷} چهارساله خراج
 نبشتند^{۳۰} پس نامه از^{۳۱} شهریار

همی گفت کای^۴ داور رهنمای^۲،
 توی^۶ آفرینندهی هور و ماه^۵
 که دشمن نگون اندرآمد ز تخت^۷
 که یزدان بد این بنده^{۱۱} را نیکخواه!
 ز گنجی که بود از پدر^{۱۳} یادگار،
 پرستندگان را درم بیش^{۱۵} داد،
 همان^{۱۷} مهر و^{۱۸} نوروز و جشن سده،
 که در پیش^{۲۰} آتشکده برنهند^{۲۱}،
 رباطی که اندر بیابان بود،
 نباشد به راه اندرون بیم دزد^{۲۶}
 به درویش و آن را که بد^{۲۸} تخت^{۲۹} عاج
 به هر کشوری سوی^{۳۲} هر نامدار،

- ۱-س (نیز ق، ۲، ای، ب): در؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل، ۳-جا ۳-س، ق (نیز ای، ل، ۳، ۴، ب): چنین؛ متن = ک، ل، ۲، ۳، ۴ (نیز ل، ن، ق، ۲، و، ل، ۲، ۳، ۴، ۵، ۶، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳، ۳۴، ۳۵، ۳۶، ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴، ۴۵، ۴۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۵۶، ۵۷، ۵۸، ۵۹، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳، ۶۴، ۶۵، ۶۶، ۶۷، ۶۸، ۶۹، ۷۰، ۷۱، ۷۲، ۷۳، ۷۴، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۷۹، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۸۴، ۸۵، ۸۶، ۸۷، ۸۸، ۸۹، ۹۰، ۹۱، ۹۲، ۹۳، ۹۴، ۹۵، ۹۶، ۹۷، ۹۸، ۹۹، ۱۰۰، ۱۰۱، ۱۰۲، ۱۰۳، ۱۰۴، ۱۰۵، ۱۰۶، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۱۱، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۱۷، ۱۱۸، ۱۱۹، ۱۲۰، ۱۲۱، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۱۳۰، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۶، ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۱، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۵، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۸، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۱، ۱۵۲، ۱۵۳، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۷، ۱۵۸، ۱۵۹، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۵، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۶۹، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۲، ۱۷۳، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۷۸، ۱۷۹، ۱۸۰، ۱۸۱، ۱۸۲، ۱۸۳، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۰، ۱۹۱، ۱۹۲، ۱۹۳، ۱۹۴، ۱۹۵، ۱۹۶، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۰، ۲۰۱، ۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۴، ۲۰۵، ۲۰۶، ۲۰۷، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۲، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۵، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۱، ۲۲۲، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۵، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۱، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۶، ۲۶۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۷۸، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۲۹۰، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۳، ۲۹۴، ۲۹۵، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۰، ۳۰۱، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۰۴، ۳۰۵، ۳۰۶، ۳۰۷، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۲، ۳۱۳، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۱۷، ۳۱۸، ۳۱۹، ۳۲۰، ۳۲۱، ۳۲۲، ۳۲۳، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۶، ۳۲۷، ۳۲۸، ۳۲۹، ۳۳۰، ۳۳۱، ۳۳۲، ۳۳۳، ۳۳۴، ۳۳۵، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۴۳، ۳۴۴، ۳۴۵، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۴۹، ۳۵۰، ۳۵۱، ۳۵۲، ۳۵۳، ۳۵۴، ۳۵۵، ۳۵۶، ۳۵۷، ۳۵۸، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۶۵، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲، ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۶، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۰، ۳۸۱، ۳۸۲، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۶، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۳۹۰، ۳۹۱، ۳۹۲، ۳۹۳، ۳۹۴، ۳۹۵، ۳۹۶، ۳۹۷، ۳۹۸، ۳۹۹، ۴۰۰، ۴۰۱، ۴۰۲، ۴۰۳، ۴۰۴، ۴۰۵، ۴۰۶، ۴۰۷، ۴۰۸، ۴۰۹، ۴۱۰، ۴۱۱، ۴۱۲، ۴۱۳، ۴۱۴، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۱۷، ۴۱۸، ۴۱۹، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۳، ۴۲۴، ۴۲۵، ۴۲۶، ۴۲۷، ۴۲۸، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۲، ۴۳۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۸، ۴۳۹، ۴۴۰، ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۴۳، ۴۴۴، ۴۴۵، ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۴۸، ۴۴۹، ۴۵۰، ۴۵۱، ۴۵۲، ۴۵۳، ۴۵۴، ۴۵۵، ۴۵۶، ۴۵۷، ۴۵۸، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۳، ۴۶۴، ۴۶۵، ۴۶۶، ۴۶۷، ۴۶۸، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۱، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۴، ۴۷۵، ۴۷۶، ۴۷۷، ۴۷۸، ۴۷۹، ۴۸۰، ۴۸۱، ۴۸۲، ۴۸۳، ۴۸۴، ۴۸۵، ۴۸۶، ۴۸۷، ۴۸۸، ۴۸۹، ۴۹۰، ۴۹۱، ۴۹۲، ۴۹۳، ۴۹۴، ۴۹۵، ۴۹۶، ۴۹۷، ۴۹۸، ۴۹۹، ۵۰۰، ۵۰۱، ۵۰۲، ۵۰۳، ۵۰۴، ۵۰۵، ۵۰۶، ۵۰۷، ۵۰۸، ۵۰۹، ۵۱۰، ۵۱۱، ۵۱۲، ۵۱۳، ۵۱۴، ۵۱۵، ۵۱۶، ۵۱۷، ۵۱۸، ۵۱۹، ۵۲۰، ۵۲۱، ۵۲۲، ۵۲۳، ۵۲۴، ۵۲۵، ۵۲۶، ۵۲۷، ۵۲۸، ۵۲۹، ۵۳۰، ۵۳۱، ۵۳۲، ۵۳۳، ۵۳۴، ۵۳۵، ۵۳۶، ۵۳۷، ۵۳۸، ۵۳۹، ۵۴۰، ۵۴۱، ۵۴۲، ۵۴۳، ۵۴۴، ۵۴۵، ۵۴۶، ۵۴۷، ۵۴۸، ۵۴۹، ۵۵۰، ۵۵۱، ۵۵۲، ۵۵۳، ۵۵۴، ۵۵۵، ۵۵۶، ۵۵۷، ۵۵۸، ۵۵۹، ۵۶۰، ۵۶۱، ۵۶۲، ۵۶۳، ۵۶۴، ۵۶۵، ۵۶۶، ۵۶۷، ۵۶۸، ۵۶۹، ۵۷۰، ۵۷۱، ۵۷۲، ۵۷۳، ۵۷۴، ۵۷۵، ۵۷۶، ۵۷۷، ۵۷۸، ۵۷۹، ۵۸۰، ۵۸۱، ۵۸۲، ۵۸۳، ۵۸۴، ۵۸۵، ۵۸۶، ۵۸۷، ۵۸۸، ۵۸۹، ۵۹۰، ۵۹۱، ۵۹۲، ۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۵، ۵۹۶، ۵۹۷، ۵۹۸، ۵۹۹، ۶۰۰، ۶۰۱، ۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۴، ۶۰۵، ۶۰۶، ۶۰۷، ۶۰۸، ۶۰۹، ۶۱۰، ۶۱۱، ۶۱۲، ۶۱۳، ۶۱۴، ۶۱۵، ۶۱۶، ۶۱۷، ۶۱۸، ۶۱۹، ۶۲۰، ۶۲۱، ۶۲۲، ۶۲۳، ۶۲۴، ۶۲۵، ۶۲۶، ۶۲۷، ۶۲۸، ۶۲۹، ۶۳۰، ۶۳۱، ۶۳۲، ۶۳۳، ۶۳۴، ۶۳۵، ۶۳۶، ۶۳۷، ۶۳۸، ۶۳۹، ۶۴۰، ۶۴۱، ۶۴۲، ۶۴۳، ۶۴۴، ۶۴۵، ۶۴۶، ۶۴۷، ۶۴۸، ۶۴۹، ۶۵۰، ۶۵۱، ۶۵۲، ۶۵۳، ۶۵۴، ۶۵۵، ۶۵۶، ۶۵۷، ۶۵۸، ۶۵۹، ۶۶۰، ۶۶۱، ۶۶۲، ۶۶۳، ۶۶۴، ۶۶۵، ۶۶۶، ۶۶۷، ۶۶۸، ۶۶۹، ۶۷۰، ۶۷۱، ۶۷۲، ۶۷۳، ۶۷۴، ۶۷۵، ۶۷۶، ۶۷۷، ۶۷۸، ۶۷۹، ۶۸۰، ۶۸۱، ۶۸۲، ۶۸۳، ۶۸۴، ۶۸۵، ۶۸۶، ۶۸۷، ۶۸۸، ۶۸۹، ۶۹۰، ۶۹۱، ۶۹۲، ۶۹۳، ۶۹۴، ۶۹۵، ۶۹۶، ۶۹۷، ۶۹۸، ۶۹۹، ۷۰۰، ۷۰۱، ۷۰۲، ۷۰۳، ۷۰۴، ۷۰۵، ۷۰۶، ۷۰۷، ۷۰۸، ۷۰۹، ۷۱۰، ۷۱۱، ۷۱۲، ۷۱۳، ۷۱۴، ۷۱۵، ۷۱۶، ۷۱۷، ۷۱۸، ۷۱۹، ۷۲۰، ۷۲۱، ۷۲۲، ۷۲۳، ۷۲۴، ۷۲۵، ۷۲۶، ۷۲۷، ۷۲۸، ۷۲۹، ۷۳۰، ۷۳۱، ۷۳۲، ۷۳۳، ۷۳۴، ۷۳۵، ۷۳۶، ۷۳۷، ۷۳۸، ۷۳۹، ۷۴۰، ۷۴۱، ۷۴۲، ۷۴۳، ۷۴۴، ۷۴۵، ۷۴۶، ۷۴۷، ۷۴۸، ۷۴۹، ۷۵۰، ۷۵۱، ۷۵۲، ۷۵۳، ۷۵۴، ۷۵۵، ۷۵۶، ۷۵۷، ۷۵۸، ۷۵۹، ۷۶۰، ۷۶۱، ۷۶۲، ۷۶۳، ۷۶۴، ۷۶۵، ۷۶۶، ۷۶۷، ۷۶۸، ۷۶۹، ۷۷۰، ۷۷۱، ۷۷۲، ۷۷۳، ۷۷۴، ۷۷۵، ۷۷۶، ۷۷۷، ۷۷۸، ۷۷۹، ۷۸۰، ۷۸۱، ۷۸۲، ۷۸۳، ۷۸۴، ۷۸۵، ۷۸۶، ۷۸۷، ۷۸۸، ۷۸۹، ۷۹۰، ۷۹۱، ۷۹۲، ۷۹۳، ۷۹۴، ۷۹۵، ۷۹۶، ۷۹۷، ۷۹۸، ۷۹۹، ۸۰۰، ۸۰۱، ۸۰۲، ۸۰۳، ۸۰۴، ۸۰۵، ۸۰۶، ۸۰۷، ۸۰۸، ۸۰۹، ۸۱۰، ۸۱۱، ۸۱۲، ۸۱۳، ۸۱۴، ۸۱۵، ۸۱۶، ۸۱۷، ۸۱۸، ۸۱۹، ۸۲۰، ۸۲۱، ۸۲۲، ۸۲۳، ۸۲۴، ۸۲۵، ۸۲۶، ۸۲۷، ۸۲۸، ۸۲۹، ۸۳۰، ۸۳۱، ۸۳۲، ۸۳۳، ۸۳۴، ۸۳۵، ۸۳۶، ۸۳۷، ۸۳۸، ۸۳۹، ۸۴۰، ۸۴۱، ۸۴۲، ۸۴۳، ۸۴۴، ۸۴۵، ۸۴۶، ۸۴۷، ۸۴۸، ۸۴۹، ۸۵۰، ۸۵۱، ۸۵۲، ۸۵۳، ۸۵۴، ۸۵۵، ۸۵۶، ۸۵۷، ۸۵۸، ۸۵۹، ۸۶۰، ۸۶۱، ۸۶۲، ۸۶۳، ۸۶۴، ۸۶۵، ۸۶۶، ۸۶۷، ۸۶۸، ۸۶۹، ۸۷۰، ۸۷۱، ۸۷۲، ۸۷۳، ۸۷۴، ۸۷۵، ۸۷۶، ۸۷۷، ۸۷۸، ۸۷۹، ۸۸۰، ۸۸۱، ۸۸۲، ۸۸۳، ۸۸۴، ۸۸۵، ۸۸۶، ۸۸۷، ۸۸۸، ۸۸۹، ۸۹۰، ۸۹۱، ۸۹۲، ۸۹۳، ۸۹۴، ۸۹۵، ۸۹۶، ۸۹۷، ۸۹۸، ۸۹۹، ۹۰۰، ۹۰۱، ۹۰۲، ۹۰۳، ۹۰۴، ۹۰۵، ۹۰۶، ۹۰۷، ۹۰۸، ۹۰۹، ۹۱۰، ۹۱۱، ۹۱۲، ۹۱۳، ۹۱۴، ۹۱۵، ۹۱۶، ۹۱۷، ۹۱۸، ۹۱۹، ۹۲۰، ۹۲۱، ۹۲۲، ۹۲۳، ۹۲۴، ۹۲۵، ۹۲۶، ۹۲۷، ۹۲۸، ۹۲۹، ۹۳۰، ۹۳۱، ۹۳۲، ۹۳۳، ۹۳۴، ۹۳۵، ۹۳۶، ۹۳۷، ۹۳۸، ۹۳۹، ۹۴۰، ۹۴۱، ۹۴۲، ۹۴۳، ۹۴۴، ۹۴۵، ۹۴۶، ۹۴۷، ۹۴۸، ۹۴۹، ۹۵۰، ۹۵۱، ۹۵۲، ۹۵۳، ۹۵۴، ۹۵۵، ۹۵۶، ۹۵۷، ۹۵۸، ۹۵۹، ۹۶۰، ۹۶۱، ۹۶۲، ۹۶۳، ۹۶۴، ۹۶۵، ۹۶۶، ۹۶۷، ۹۶۸، ۹۶۹، ۹۷۰، ۹۷۱، ۹۷۲، ۹۷۳، ۹۷۴، ۹۷۵، ۹۷۶، ۹۷۷، ۹۷۸، ۹۷۹، ۹۸۰، ۹۸۱، ۹۸۲، ۹۸۳، ۹۸۴، ۹۸۵، ۹۸۶، ۹۸۷، ۹۸۸، ۹۸۹، ۹۹۰، ۹۹۱، ۹۹۲، ۹۹۳، ۹۹۴، ۹۹۵، ۹۹۶، ۹۹۷، ۹۹۸، ۹۹۹، ۱۰۰۰، ۱۰۰۱، ۱۰۰۲، ۱۰۰۳، ۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۰۶، ۱۰۰۷، ۱۰۰۸، ۱۰۰۹، ۱۰۱۰، ۱۰۱۱، ۱۰۱۲، ۱۰۱۳، ۱۰۱۴، ۱۰۱۵، ۱۰۱۶، ۱۰۱۷، ۱۰۱۸، ۱۰۱۹، ۱۰۲۰، ۱۰۲۱، ۱۰۲۲، ۱۰۲۳، ۱۰۲۴، ۱۰۲۵، ۱۰۲۶، ۱۰۲۷، ۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۰، ۱۰۳۱، ۱۰۳۲، ۱۰۳۳، ۱۰۳۴، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۷، ۱۰۳۸، ۱۰۳۹، ۱۰۴۰، ۱۰۴۱، ۱۰۴۲، ۱۰۴۳، ۱۰۴۴، ۱۰۴۵، ۱۰۴۶، ۱۰۴۷، ۱۰۴۸، ۱۰۴۹، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۵۲، ۱۰۵۳، ۱۰۵۴، ۱۰۵۵، ۱۰۵۶، ۱۰۵۷، ۱۰۵۸، ۱۰۵۹، ۱۰۶۰، ۱۰۶۱، ۱۰۶۲، ۱۰۶۳، ۱۰۶۴، ۱۰۶۵، ۱۰۶۶، ۱۰۶۷، ۱۰۶۸، ۱۰۶۹، ۱۰۷۰، ۱۰۷۱، ۱۰۷۲، ۱۰۷۳، ۱۰۷۴، ۱۰۷۵، ۱۰۷۶، ۱۰۷۷، ۱۰۷۸، ۱۰۷۹، ۱۰۸۰، ۱۰۸۱، ۱۰۸۲، ۱۰۸۳، ۱۰۸۴، ۱۰۸۵، ۱۰۸۶، ۱۰۸۷، ۱۰۸۸، ۱۰۸۹، ۱۰۹۰، ۱۰۹۱، ۱۰۹۲، ۱۰۹۳، ۱۰۹۴، ۱۰۹۵، ۱۰۹۶، ۱۰۹۷، ۱۰۹۸، ۱۰۹۹، ۱۱۰۰، ۱۱۰۱، ۱۱۰۲، ۱۱۰۳، ۱۱۰۴، ۱۱۰۵، ۱۱۰۶، ۱۱۰۷، ۱۱۰۸، ۱۱۰۹، ۱۱۱۰، ۱۱۱۱، ۱۱۱۲، ۱۱۱۳، ۱۱۱۴، ۱۱۱۵، ۱۱۱۶، ۱۱۱۷، ۱۱۱۸، ۱۱۱۹، ۱۱۲۰، ۱۱۲۱، ۱۱۲۲، ۱۱۲۳، ۱۱۲۴، ۱۱۲۵، ۱۱۲۶، ۱۱۲۷، ۱۱۲۸، ۱۱۲۹، ۱۱۳۰، ۱۱۳۱، ۱۱۳۲، ۱۱۳۳، ۱۱۳۴، ۱۱۳۵، ۱۱۳۶، ۱۱۳۷، ۱۱۳۸، ۱۱۳۹، ۱۱۴۰، ۱۱۴۱، ۱۱۴۲، ۱۱۴۳، ۱۱۴۴، ۱۱۴۵، ۱۱۴۶، ۱۱۴۷، ۱۱۴۸، ۱۱۴۹، ۱۱۵۰، ۱۱۵۱، ۱۱۵۲، ۱۱۵۳، ۱۱۵۴، ۱۱۵۵، ۱۱۵۶، ۱۱۵۷، ۱۱۵۸، ۱۱۵۹، ۱۱۶۰، ۱۱۶۱، ۱۱۶۲، ۱۱۶۳، ۱۱۶۴، ۱۱۶۵، ۱۱۶۶، ۱۱۶۷، ۱۱۶۸، ۱۱۶۹، ۱۱۷۰، ۱۱۷۱، ۱۱۷۲، ۱۱۷۳، ۱۱۷۴، ۱۱۷۵، ۱۱۷۶، ۱۱۷۷، ۱۱۷۸، ۱۱۷۹، ۱۱۸۰، ۱۱۸۱، ۱۱۸۲، ۱۱۸۳، ۱۱۸۴، ۱۱۸۵، ۱۱۸۶، ۱۱۸۷، ۱۱۸۸، ۱۱۸۹، ۱۱۹۰، ۱۱۹۱، ۱۱۹۲، ۱۱۹۳، ۱۱۹۴، ۱۱۹۵، ۱۱۹۶، ۱۱۹۷، ۱۱۹۸، ۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۱، ۱۲۰۲، ۱۲۰۳، ۱۲۰۴، ۱۲۰۵، ۱۲۰۶، ۱۲۰۷، ۱۲۰۸، ۱۲۰۹، ۱۲۱۰، ۱۲۱۱، ۱۲۱۲، ۱۲۱۳، ۱۲۱۴، ۱۲۱۵، ۱۲۱۶، ۱۲۱۷، ۱۲۱۸، ۱۲۱۹، ۱۲۲۰، ۱۲۲۱، ۱۲۲۲، ۱۲۲۳، ۱۲۲۴، ۱۲۲۵، ۱۲۲۶، ۱۲۲۷، ۱۲۲۸، ۱۲۲۹، ۱۲۳۰، ۱۲۳۱، ۱۲۳۲، ۱۲۳۳، ۱۲۳۴، ۱۲۳۵، ۱۲۳۶، ۱۲۳۷، ۱۲۳۸، ۱۲۳۹، ۱۲۴۰، ۱۲۴۱، ۱۲۴۲، ۱۲۴۳، ۱۲۴۴، ۱۲۴۵، ۱۲۴۶، ۱۲۴۷، ۱۲۴۸، ۱۲۴۹، ۱۲۵۰، ۱۲۵۱، ۱۲۵۲، ۱۲۵۳، ۱۲۵۴، ۱۲۵۵، ۱۲۵۶، ۱۲۵۷، ۱۲۵۸، ۱۲۵۹، ۱۲۶۰، ۱۲۶۱، ۱۲۶۲، ۱۲۶۳، ۱۲۶۴، ۱۲۶۵، ۱۲۶۶، ۱۲۶۷، ۱۲۶۸، ۱۲۶۹، ۱۲۷۰، ۱۲۷۱، ۱۲۷۲، ۱۲۷۳، ۱۲۷۴، ۱۲۷۵، ۱۲۷۶، ۱۲۷۷، ۱۲۷۸، ۱۲۷۹، ۱۲۸۰، ۱۲۸۱، ۱۲۸۲، ۱۲۸۳، ۱۲۸۴، ۱۲۸۵، ۱۲۸۶، ۱۲۸۷، ۱۲۸۸، ۱۲۸۹، ۱۲۹۰، ۱۲۹۱، ۱۲۹۲، ۱۲۹۳، ۱۲۹۴، ۱۲۹۵، ۱۲۹۶، ۱۲۹۷، ۱۲۹۸، ۱۲۹۹، ۱۳۰۰، ۱۳۰۱، ۱۳۰۲، ۱۳۰۳، ۱۳۰۴، ۱۳۰۵، ۱۳۰۶، ۱۳۰۷، ۱۳۰۸، ۱۳۰۹، ۱۳۱۰، ۱۳۱۱، ۱۳۱۲، ۱۳۱۳، ۱۳۱۴، ۱۳۱۵، ۱۳۱۶، ۱۳۱۷، ۱۳۱۸، ۱۳۱۹، ۱۳۲۰، ۱۳۲۱، ۱۳۲۲، ۱۳۲۳، ۱۳۲۴، ۱۳۲۵، ۱۳۲۶، ۱۳۲۷، ۱۳۲۸، ۱۳۲۹، ۱۳۳۰، ۱۳۳۱، ۱۳۳۲، ۱۳۳۳، ۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۳۳۶، ۱۳۳۷، ۱۳۳۸، ۱۳۳۹، ۱۳۴۰، ۱۳۴۱، ۱۳۴۲، ۱۳۴۳، ۱۳۴۴، ۱۳۴۵، ۱۳۴۶، ۱۳۴۷، ۱۳۴۸، ۱۳۴۹، ۱۳۵۰، ۱۳۵۱، ۱۳۵۲، ۱۳۵۳، ۱۳۵۴، ۱۳۵۵، ۱۳۵۶، ۱۳۵۷، ۱۳۵۸، ۱۳۵۹، ۱۳۶۰، ۱۳۶۱، ۱۳۶۲، ۱۳۶۳، ۱۳۶۴، ۱۳۶۵، ۱۳۶۶، ۱۳

که بهرام پیروز شد بر سپاه بریدند بی بر اسر ساوه شاه

پرستنده بُد^۴ شاه در هفت^۳ روز
 ۱۰۱۵ فرستاده‌ی پهلوان را بخواند
 مرآن نامه را خوب^۶ پاسخ نبشت^۷
 یکی تختِ سیمین^{۱۱} فرستاد نیز
 ز هیتال تا پیش رود^{۱۲} بَرک^{۱۳}
 بفرمود کان خواسته بر سپاه
 ۱۰۲۰ مگر گنج ویژه^{۱۷} تن ساوه شاه
 زُزآپس^{۱۹} نوخود^{۲۰} جنگی^{۲۱} پرموده^{۲۲} ساز

به هشتم چو بفروخت^۴ گیتی فروز،
 به مهر از بر نامداران نشانده^۵
 درختی^۸ به باغ بزرگی^۹ بکشت
 دو نعلین^{۱۱} زرین و هرگونه چیز
 به بهرام بخشید و بنبشت چَک^{۱۴}
 ببخش آنچه^{۱۵} آوردی از رزمگاه^{۱۶}
 که آورد باید بدین^{۱۸} بارگاه
 ممان تا شود شاه^{۲۳} گردن فراز^{۲۴}!

۱-س، ق، ل^۲ (نیز ل، ن، آ، ب): بریدش به خنجر؛ (پ: بدیدند بی تن)؛ متن = ل، س، آ (نیز ل، ن، و، ن، آ)؛ ک از ۱۰۱۳ و ۱۰۱۹ اب یک بیت ساخته و ۱۰۱۳-اب ۱۰۱۹ را انداخته است؛ ق^۴ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

که بهرام بر ساوه پیروز گشت سر تخت ما گیتی افروز گشت

۲-ل، آ: شد؛ (ق: پرستنده)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳-س (نیز ل، ن، ب): تا هفت؛ (ن، ب، و، ن، آ: دو هفته)؛ متن = ل، ق، ل، آ، س، آ (نیز ق، ل، آ، ب): و زانپس چو بفروخت؛ آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب، و، ن، آ): چو ببرد سراز چرخ (ق: کوه: پ: برج)؛ متن = ل، س (نیز ل، ی) هس: آ: ناز از بر پهلوانان نشانده؛ (ن، ل، ی، پ، و، ن، آ، ب: به شادی (ل، ی: ب: مقدار: آ: میدان: پ: مرد را) بر نامداران نشانده؛ ق: آ: بسی خویش داستانها براند)؛ متن = ل، ق، ل، آ (نیز ل، آ)؛ س به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

فرستاده پهلوان خواندند بر نامدارانش بنشانند

ع، س، ق، ل^۲ (نیز ل، ن، آ): زود؛ متن = ل، س، ۲-۷-ل، ق، ل، آ، س، آ (نیز ل، ن، آ): نوشت؛ متن = س (نیز ق، ل، ی، آ، ا) ۸- (پ: درخت و) ۹-س (نیز ل، ی): به باغ بزرگی درختی؛ ب بیت‌های ۱۰۱۶-۱۰۱۶ را ندارد؛ بنداری (۱۰۱۶-۱۰۱۶): ثم استحضار رسول بهرام بعد اُسبوع و کتب جواب کتابه ۱۰-ل، آ، س، آ (نیز ل، آ): زرین؛ متن = س، ق (نیز ل، ن، ق، آ، ی، پ، آ)؛ بنداری: من الفضة ۱۱-س: برو نقش: ق: درو میخ؛ آ (نیز ل، ن، آ، ب، و، ن، آ): چو (آ: چه) نعلین؛ (ل، ی: بدو نقش؛ آ: درو نش ز)؛ متن = ل، آ (نیز ق، آ)؛ بنداری (۱۰۱۷): و رتب له تختا من الفضة، و نعلین من الذهب، و نفذها الیه مع تحف کثیرة و هدایا جلیلة ۱۲- (ن، آ: جرود) ۱۳-س، ق، ل، آ (نیز ل، ی، و، آ): بزرگ؛ س، آ (نیز ل، آ): بزرگ (آ: متن = ل (نیز ق، آ، ل) ۱۴- (ن: شاه سترگ)؛ س، ق، ل، آ (نیز ل، ی، و، آ): داد آن دلیر سترگ؛ (پ: بدادش بدان پهلوان سترگ)؛ متن = ل، س، آ (نیز ق، ل، آ، ل، آ): بنوشت؛ بنداری (۱۰۱۸): و کتب له المنشور بممالک خراسان و ماوراءالنهر من حد بلاد الهیاطة إلى الوادی المعروف بوادی برک ۱۵-ق-س، آ (نیز ل، آ): آنچه؛ متن = ل، س (نیز ل، ن، ق، آ) ۱۶-ک (نیز پ): آورده‌ئی توز راه؛ س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ن، آ): دیدی (ن: باشد) ز (س، آ، ق، آ، ب): بی راه و راه؛ متن = ل، س، ق، ل، آ (نیز ل، ی، و، آ، ا) ۱۷- (و: ویژه گنج) ۱۸-س، آ: برین؛ س، ق، ل، آ، ی، آ، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س، آ، ل، ن، ق، آ، ل، پ، و، ن، آ آمده و بنداری نیز داشته است؛ بنداری (۱۰۱۹-۱۰۲۰): و امره أن یفرق ما أفاءه الله علیه من الأنفال و العنایم علی من معه من العسکر ما خلا خزائة ساوه خاصة فإنه ینفذها الیه ۱۹- (ق: آ: آن پس) ۲۰-س: بری؛ (نیز ل، آ): مران؛ آ: سر؛ (ن: پرو؛ ل، آ: و: همی؛ ن، آ: بران)؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ق، آ)؛ پ ۲۱- (پ: پیکار) ۲۲-ل (نیز ل، ن، آ): بزموده؛ س (نیز ل، ن، و، آ): بزموده (ب: نقطه)؛ ل، آ، س، آ (نیز ل، ی، و، آ): بزموده (در ل، آ حرف یکم بی نقطه)؛ متن = ق، ک (نیز ق، آ، ب، بنداری: بزموده ۲۳-ل: خصم؛ س: شاد و ک (نیز ل، آ، و، ن، آ): شاه و؛ آ: بیش و؛ (ل، ی: شاد)؛ ق: همی تا شوی شاد و؛ متن = ۲۴- (ق: کار بر ما دراز)؛ متن = س، آ (نیز ل، ن، پ، آ)؛ بنداری (۱۰۲۱): و أن ینهض إلى مقاتلة ابن ساوه الأكبر

نشته به هر شهر^۱ منشور نیز
 پس اسپ کس^۲ پهلوان^۳ خواستند،
 سپهبدار ازو^۴ شاد^۵ و پدرام^۶ شد
 جزاز گنج ناپاک دل ساوه شاه،
 جهان دیده^{۱۰} و نامداران^{۱۱} خویش،
 سپهت سوی جنگ شد با سپاه^{۱۲}

هم ایرانیان را فرستاد چیز
 فرستاده را خلعت آراستند
 فرستاده چون پیش^۳ بهرام شد
 ۱۰۲۵ غنیمت ببخشید پس^۸ بر سپاه
 فرستاد با استواران^۹ خویش
 بیرندد یکسر به درگاه شاه

گفتار اندر رزم بهرام چوبینه با پرموده پسر ساوه شاه^{۱۳}

که جویدهمی تخت شاهنشهی،
 کزان^{۱۹} دز بدی^{۲۰} ایمن و شادکام،
 ز دینار و^{۲۴} از^{۲۵} گوهر و بیش و کم
 بیامد گرازان^{۲۷} سوی^{۲۸} رزمگاه!
 به رهبر نکردند جایی درنگ^{۳۰}

ازو^{۱۴} چون به پرموده^{۱۵} رفت^{۱۶} آگهی
 دزی داشت پرموده^{۱۷} آوازه^{۱۸} نام
 ۱۰۳۰ نهاد آنج^{۲۱} بودش به دز^{۲۲} در^{۲۳} درم
 ز^{۲۶} جیحون گذر کرد خود با سپاه
 دو لشکر به^{۲۹} تنگ اندرآمد به جنگ

۱-ل.س.ل^۲ (نیز لن^۲): نوشته به (ل^۲: ز) هر شهر؛ ق: نوشتند به هر جای؛ (و: به هر شهر بنوشت)؛ متن = ک.س.س^۲ (نیز لن^۲: ق^۲: پ.ا).
 ۲-ل.س.ق (نیز لی.ا): جهان؛ (ل^۲: کس؛ و: گو؛ لن^۲: کش)؛ متن = ل.س.س^۲ (نیز لن^۲: پ.ا)؛
 بنداری (۱۰۲۲-۱۰۲۳): ثم خلع علی الرسول و رده الی صاحبه ۴- (ل: نزد) ۳- (ق: بسی گوهر و نیکوی)؛ متن = ل.س.س^۲ (نیز لن^۲: پ.ا)؛
 ل^۲ (نیز لی.ا): سپهبد ازان؛ متن = (ق^۲: لن، ان^۲) ۶- (ل: تند) ۷- (ق: نیز لی): به رام؛ (ق: یا کام؛ ب: با رام)؛ متن = ک.س.ل^۲ (نیز
 لن، ل^۲: ان^۲)؛ و به جای این لت آورده است: همه راه دلشاد و پدرام شد؛ ل این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۰۲۴): فلما حصل عند بهرام
 فرح بجواب کتابه و استبشر بما أنعم علیه الملك فی خطابه، و تلقی أمره بالامثال ۸- (ل: جس) ۹- (ن: ق^۲: ل^۲: و.ا):
 آن سواران؛ (لن، پ.ن): او سواران؛ متن = ل.س.س^۲ (نیز ق^۲) ۱۰- ک: پسندیده ۱۱- ق: پای کاران ۱۲- ق این بیت را ندارد؛ ق^۲ پس از
 این بیت افزوده است:

چو کار سپه سر به سر راست کرد همی جنگ برموده را راست کرد (۱)

بنداری (۱۰۲۵-۱۰۲۷): و فرغ الغنائم علی عسکره، و نفذ خزانه ساوه شاه إلى حضرة سلطانه و مالک أمره. و فرغ لقتال الخاقان
 برموده بن ساوه و حربیه ۱۳- ل: خبر یافتن بزموده از بهرام چوبین؛ ق: جنگ بزموده شاه ترکان با بهرام چوبینه رازی؛ ک: رزم کردن
 بهرام با حیرموده پسر ساوه شاه؛ ل: رزم بزموده با بهرام چوبین؛ س: جنگ بهرام چوبینه با بزموده؛ متن = س: بنداری؛ ذکر ماجری
 بین بهرام چوبین و بین بزموده بن ساوه شاه، و ما انتهى الیه أمرهما ۱۴- (نیز: ا): ازان؛ ق: وزین؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵-
 ق (نیز لن^۲): بزموده؛ (ن: برموده (حرف یکم بی نقطه)؛ لی، ل^۲: پ: بزموده)؛ متن = ک.س.ل^۲ (نیز ق^۲: و.ا) ۱۶- ل: شد؛ ترجمه
 بیت های ۱۰۲۸-۱۰۳۱ در بنداری نیست ۱۷- ل: ق (نیز لن^۲): بزموده؛ ل^۲ (نیز لن، و): برموده (بی نقطه)؛ (لی، ل^۲: بزموده)؛ متن = س.ک.
 س^۲ (نیز ق^۲: ا). ۱۸- ل: افزاز؛ (س: نیز ق^۲: ل^۲: و.ا): آوار؛ ق: آباد؛ ل^۲: آواره؛ (ن: آوریه؛ ل^۲: آوریه؛ لی: کهوره؛ پ: اوراه)؛ متن = ک.
 س^۲ ۱۹- ق: وزان ۲۰- (ل: حردی) ۲۱- (لی، پ.و، لن، ل^۲: آنچه) ۲۲- س: دل ۲۳- (ل: بر) ۲۴- (ن: حوم) ۲۵- ق: س^۲ (نیز لن، ل^۲: ز
 ۲۶- (ن، ق^۲: پ.و، لن، ل^۲: به) ۲۷- (ن: لر ازان) ۲۸- (ل: بدان) ۲۹- س: س^۲ (نیز لن، ل^۲: چو؛ متن = ل^۲: س^۲: ق^۲: ل^۲: نیز لی، ل^۲: زمین، ق)
 ل^۲: ل^۲: جهان آمد از سم اسبان به خم؛ متن = ل.س.ک.س^۲ (نیز لن، ق^۲: پ.ن، ل^۲: و لت های این بیت را پس و پیش کرده و بیت های
 ۱۰۳۲-۱۰۳۴ را نیز به هم ریخته است: ۱۰۲۴، ۱۰۳۳، ۱۰۳۲؛ این بیت و بیت سپین را ندارد

گزیدند شایسته دو^۲ رزمگاه
 که بهنای دشت^۳ از در^۴ جنگ بود
 به دیدار گردان^۵ پرموده^۶ تفت^۷
 ز هامون یکی تندبلا گزید
 چنان شد که در دشت جایی نماند^۸
 ز^۹ دیدار^{۱۰} ایشان همی^{۱۱} خیره گشت!
 به گردون برآورده^{۱۲} جنگی سرش!
 که این پیشرو را هزبرست جفت^{۱۳}!
 هم این^{۱۴} رزم را کس خریدار نیست!
 همی خون شود زیر^{۱۵} او تیره^{۱۶} خاک!
 ز دل بیم و اندیشه^{۱۷} بیرون کنیم^{۱۸}
 همی زد ز^{۱۹} هرگونه از جنگ رای^{۲۰}
 اگر چه سپه‌شان کنون^{۲۱} اندکی ست،

به دو منزلی^۱ بلخ هر دو سپاه
 میان دو لشکر دو فرسنگ بود
 ۱۰۳۵ دگر^۲ روز بهرام^۳ جنگی برفت
 نگه کرد پرموده^۴ او را بدید
 سپه را سراسر همه برنشاند
 سپه دید پرموده^۵ چندانک^۶ دشت
 ورا دید کز^۷ پیش آن لشکرش
 ۱۰۴۰ غمی گشت^۸ و^۹ بالشکر خویش گفت
 شمار سپاهش پدیدار نیست
 سپه‌دار^{۱۰} گردنکش و خشمناک
 چو شب تیره گردد شبخون کنیم^{۱۱}
 چو پرموده^{۱۲} آمد^{۱۳} به پرده‌سرای
 ۱۰۴۵ همی گفت کین^{۱۴} از هنرها یکی ست

۱-ل: منزل؛ س، ق، ل (نیز، ل، آ، و)؛ منزل از؛ متن = ک، س، آ (نیز، ل، ق، آ، پ، ن، آ) ۲- (پ، و، یک)؛ بنفاری (۱۰۳۲-۱۰۳۳)؛ و تلقاء بهرام من هذا الجانب فنزل الفریقان علی مرحلتین من بلخ ۳-ل: جنگ (ل)؛ (ن: که بهنا درو؛ و: یکی بهن دشت)؛ متن = بازده دستنویس دیگر ۴-ل: بر؛ بنفاری (۱۰۳۴)؛ و بین العسکرین مقلد فرسخین. و کان ذلک یوم الأربعاء هل: در ۶- (نیز: پرموده) ۷-ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ق، آ، پ، و؛ بنفاری)؛ بزموده ۸-ک (نیز، ن)؛ رفت؛ ق، ل، آ، ل، ای، بیت‌های ۱۰۳۶-۱۰۳۸ را ندارند؛ بنفاری بیت‌های ۱۰۳۵-۱۰۵۰ را ترجمه نکرده است ۹-ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: بزموده (بی نقطه)؛ ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ق، آ، پ، و)؛ ق، ل، آ، ای، بیت‌های ۱۰۳۶-۱۰۳۸ را ندارند ۱۰-س، ق، ل، آ، ل، ای، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س، آ، ق، ل، آ، ن، آ آمده است ۱۱-ل: بزموده؛ ق: آسوده؛ ل: آ (نیز، ن)؛ بزموده (بی نقطه)؛ (ل: ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ق، آ، پ، و) ۱۲- (و، آ)؛ و: چندان به؛ ن: آ؛ چندانکه) ۱۳- (ن، پ، ن، آ؛ به؛ و؛ که) ۱۴- (و؛ دیدار از) ۱۵- (ق؛ همه) ۱۶- ل، ک، س، آ (نیز ق، آ)؛ در؛ (و؛ بر)؛ متن = س، ق، ل، آ (نیز، ن، ل، ل، آ، پ، ن، آ، و) ۱۷- ل، ق، ل، آ (نیز، ل، ل، آ)؛ برآورده؛ (پ: همی بر (وزن درست نیست))؛ متن = س، ک، س، آ (نیز، ن، ق، آ، و، ن)؛ پ پس از این بیت افزوده است:

فراوان همی نام یزدان بخواند

شگفتی بر آن برز و یالش بماند

۱۸- (ن، ن، ق، آ، ن: همی گشت؛ ل: غمین گشت؛ و: همی دید) ۱۹- ق: جو < ۲۰- (ن، ن، آ: پیشرو و (ن: جو)؛ اهرمن هست جفت؛ آ: راز از ما نباید نهفت)؛ ق (نیز، پ)؛ با پیشرو انجمن گشت جفت؛ ک: با پیشرو اهرمن باد جفت؛ ل: این کار پیدا نماند نهفت؛ متن = ل، س، س، آ (نیز ق، آ، ل، آ، و) ۲۱- ل: همان؛ س: چنین؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۲- س، ق، ل، آ (نیز، ل، آ، و، ن، آ، و)؛ سپه‌دار و ۲۳- ک: پیش ۲۴- ق: همان شیر پیش همان مرد و ۲۵- ل: کتم ۲۶- س، س، آ (نیز، ن، ل، ل، آ، پ، ن، آ، و)؛ ترس و اندیشه؛ (ق: آوز سر اندیشه؛ و: کینه و ترس)؛ متن = ل ۲۷- ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (ل: ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = س، ک، ل، آ، س، آ (نیز، ن، بی نقطه)؛ ق، آ، پ، و، آ ۲۸- (ق: آ: آید) ۲۹- (ل: آ: به) ۳۰- (ق: آ: با خویش رای؛ و: در آن جنگ هرگونه رای؛ ن: آ: ز هرگونه از جنگ و نای) ۳۱- س، ق، ل، آ (نیز، ن، ل، آ، ن، آ، و)؛ این ۳۲- (ق: آ: همی؛ ن: شهشه کنون؛ ن: آ: در سان (ل) کنون)؛ س، ک، ل، آ، س، آ (نیز، ل، ل، آ، و) که بهرام یل را (ک: با) سپاه؛ متن = ل، ق (نیز، پ، و)

سواران و^۱ گردان^۲ پرمایه‌اند
 سلجست^۳ و بهرام‌شان پیشرو
 به پیروزی ساوه‌شاه اندرون
 اگر یار باشد جهان‌آفرین
 ز گردن‌کشان برترین^۴ پایه‌اند،
 که گردد سنان پیش او خار و خنجر
 گرفته دل و مست گشته^۵ به^۶ خون!
 به خون^۸ پدر خواهم^۹ از کوه^{۱۰} کین!

۱۰۵۰ بدانگه که بهرام شد جنگ‌جوی
 ستاره‌شمر گفت بهرام را
 اگر^{۱۳} زین بیچی^{۱۲}، گزند آیدت

ازین^{۱۷} روی و زآن^{۱۸} روی بذرزمگاه^{۱۹}
 بدان باغ کامروز باشم^{۲۲} شاد
 می و رود و^{۲۳} رامشگر و خوردنی
 چو پاسی ز تیره‌شب اندرکشید^{۲۴}،
 که بهرام را جام و باغست^{۲۸} جفت
 ز لشکر گزین کرد گرد و سوار
 یکی باغ بد در میان سپاه
 بشد چارشنبد^{۲۰} هم از^{۲۱} بامداد
 ۱۰۵۵ ببردند پرمایه گسترده
 بیامد بدان باغ و^{۲۴} می درکشید^{۲۵}
 طلایه بیامد به پرموده^{۲۷} گفت
 سپهدار از آن جنگیان^{۲۹} شش^{۳۰} هزار

۱- (ن: ۳، ج: ۲) س-س ۲ (نیز ن، ای، ا): اسبان؛ (ق: ۲، مردان)؛ متن = ل ۳-ل: کمترین ۴-س، ک (نیز ن، ای): سلجست؛ متن = ده دستنویس دیگر ۵- (خوار و خو)؛ ک: ورا حان درو (۹)؛ (و: پیش او حان درو)؛ متن = ه-س (نیز ای، ل ۳): دست شسته؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۶-ق، ک، ل ۲ (نیز ن: ز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۸-ق (نیز ق: ۲)؛ کین: ۹-س، ک ۲ (نیز ن، ق ۲، و، پ)؛ جویم؛ متن = ل، س، ق، ل ۲ (نیز ای، ل، ق، ن، ۱۰، ۱۰)؛ (ای: امروز) ۱۱-س-س ۲ (نیز ن، ل، ۳، و، ن، ۱۰، ۱۰)؛ ز: متن = ل (نیز ق ۲، و، پ)؛ ل ۱۲-ل-س ۲ (نیز ن-ا): چارشنبه؛ (ا: خارسینه)؛ متن تصحیح قیاسی است (۱۰۵۴، ۱۰۵۴)؛ بنفاری (۱۰۵۰-۱۰۵۱): و کان المنجمون أشاروا علی بهرام عند مفارقة حضرة الملك ألا يخوض يوم الأربعاء غمرة الهيجاء ۱۲-س-س ۲ (نیز ن، ای، ل، ق، ن، ۱۰، ۱۰)؛ وگر؛ متن = ل (نیز ق ۲، و، پ)؛ ل ۱۴-ل: بیچی؛ (ل: ۳، پوئی)؛ س: زانک پوئی؛ (ای: آنک پوئی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-س، ق (نیز ای، ل، ۳، و، ا): همان؛ متن = ل، ک، ل ۲، س ۲ (نیز ن، ق، ۲، ن)؛ ۱۶-س: کام؛ بنفاری (۱۰۵۲): فانه إن فعل ذلك حرم الظفر ولاقی الضرر ۱۷- (ن: ازان)؛ ۱۸-س-س ۲ (نیز ن، ای، ل، ۳، و، پ، ن)؛ آن؛ (ق: ۲، و، ز)؛ متن = ل، س ۲ (نیز و، ا)؛ ۱۹-س، س ۲ (نیز ن، ق، ۲، ای، ن، ۱۰، ۱۰)؛ آن؛ (ن: ۲، حان)؛ رزمگاه؛ (ک: نیز پ)؛ آوردگاه؛ ل ۲، وی رزمگاه؛ (ل، ۳، و، ا: و رزمگاه)؛ متن = ل، س ۲ (نیز ق ۲، و، پ)؛ ۲۰-ل-س ۲ (نیز ق ۲، و، پ)؛ بهم ۲۲-س، ق، ل ۲ (نیز ای، ل، ۳، و، ا): گرد آن روز؛ (ق: ۲، باشد آن روز)؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ن، ای، و، ن، ۱۰، ۱۰)؛ ج: رود و؛ (ک: ل، س ۲ (نیز ن، ق، ل، ۲، و، پ، و، ا): آورد و؛ (ن: ۲، آورد)؛ س: بیآورد؛ (ای: هم آورد)؛ متن = ل، س ۲-ل، ج: ۲۴-ل، ج: ۲۵-ل، ل، ق، ن، ۱۰، ۱۰)؛ آ: برکشید ۲۶- (و: حمد (بی نقطه))؛ در و این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ بنفاری (۱۰۵۳-۱۰۵۶): و کان بالقرب منه بستان فرکب الیه مع خواصه لیستفل بالشراب، و قال: الیوم خمر و غذا أمر فأقام فی ذلك البستان علی رشف الراح، و قصف القیان ۲۷-ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (ن: و، بر موده (بی نقطه)؛ ای: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: بزموده؛ (ن: بزموده)؛ متن = س، ک، ل، س ۲ (نیز ق ۲، و، پ)؛ ۲۸-ق، ل ۲ (نیز ای، ل، ۳، و، ا): می به جامست؛ (پ: شد می و جام؛ ن، ای، ۲: با جام و باغست (ن: ۲، بادمست))؛ س: بزموده را می به جامست؛ ک: س ۲ (نیز ق: ۲)؛ او با (ک: با او) می و باغ و جامست؛ متن = ل (نیز ن: ل)؛ در ای این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است ۲۹- (ق: ۲، چینیان)؛ ق: هم در زمان؛ ل ۲: از جنگیان؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۰-ل: ده

ز ترکان طلايه کس او را ندید
دم نای سرغین^۵ برآمد ز راه^۴
بجستند ترکان جنگی ز جای^{۱۰}!
که شیر زیان را بدزید گوش!
ز دست چپ^{۱۳} لشکر و^{۱۴} دست راست!
شب تیره و نيزه‌های دراز!
هوا و زمین را^{۱۷} همی سوختند!
ز خون سنگ‌ها جز به مرجان^{۱۹} نماند!
دهان^{۲۰} خشک و لب‌ها شده لا زورد!^{۲۱}
شب تیره زو^{۲۳} دامن اندر کشید،
خروشی چو شیر زیان^{۲۵} برکشید!
تو گرد دلیران جنگی مگرد!
روا باشد از شیر مادر مکی^{۲۹}!
به خون ریختن چند باشی دلیر!^{۳۰}
به خشکی پلنگ و به دریا نهنگ^{۳۳}!

سپهبد^۱ بر آن^۲ سوی^۳ لشکر کشید
چن^۴ آمد به نزدیکی رزمگاه
چو در شب خروش^۷ آمد از^۸ کژنه‌ای^۹
۱۰۷۵ ز لشکر بر آن^{۱۱} سان برآمد خروش
به تاریکی اندر دهاده بخاست^{۱۲}
یکی مر دگر^{۱۵} را ندانست باز
به خنجر^{۱۶} همی آتش افروختند
ز ترکان^{۱۸} جنگی فراوان نماند
۱۰۸۰ گریزان همی رفت مهتر چو گرد
پنچین تا سپیده‌دمان بردمید^{۲۲}
سپهدار ایران به ترکان^{۲۴} رسید
به پرموده^{۲۶} گفت: ای گریزنده^{۲۷} مرد
نه مردی هنوز، ای پسر^{۲۸}، کودکی
۱۰۸۵ بدو گفت شاه^{۳۰}: ای^{۳۱} گراینده^{۳۲} شیر
ز خون سران سیر شد روز جنگ

- ۱-ک (نیز ل، ق، آ)؛ سپه راه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲-س، ق، ک، ل، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ن، آ)؛ بدان؛ متن = ل، س، آ (نیز ل، پ، و، ب)
۳-ک (نیز ل، آ)؛ روی ۴-ل، س، آ (نیز ل، ن، ل، پ)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۵-ل، آ (نیز ل، ل، آ، و، ب)؛ روئین؛ (ل، ن، پ)؛
سرعین؛ متن = س، آ (نیز ل، ن، پ) ۶-س (نیز ل، پ، ا، ب)؛ به ماه؛ (ل، ن، آ؛ ز ماه)؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز ل، ن، آ، و)؛ ق؛ این بیت را ندارد
۷-ل؛ آواز کوس؛ س، ق، ل، آ (نیز ل، س، و، آ، ب)؛ بر (په‌از) در خروش؛ متن = ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، آ) ۸-ل، ل، آ (نیز ل، آ، و)؛ متن = یازده
دستنویس دیگر ۹-ل، س؛ کزای؛ (ق، آ؛ دیدگاه)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۰-ک؛ چینی ز جای؛ (ق، آ؛ از آن رزمگاه) ۱۱-س، ق،
ل، آ (نیز ل، ل)؛ بدان؛ پ، این بیت را ندارد ۱۲-ا؛ (بخواست (ل)) ۱۳-(ب؛ چپ و) ۱۴-(ل، ن، آ؛ چو) ۱۵-(ق، آ؛ مرد خود؛ ل، آ؛ مرد کوه)؛ ق
این بیت و ل، آ بیت‌های ۱۰۷۷-۱۲۶۴ را ندارند ۱۶-ل؛ ز جیحون ۱۷-(ق، آ؛ با زمینش)؛ ل؛ زمین و هوا را؛ متن = دوازده دستنویس
دیگر ۱۸-س؛ مردان ۱۹-(ل، ن، آ؛ مژگان (ل)) ۲۰-ل، ل، آ (نیز ل، و)؛ دهن؛ متن = س، ق، ک، س، آ (نیز ل، پ، ا، ب) ۲۱-س، ق، س، آ (نیز ل، ل،
ل، آ، ب)؛ لا جورده؛ متن = ل، ک (نیز ل، و)؛ ل، ن، آ؛ این بیت را ندارند؛ بشاری (۱۰۷۰-۱۰۸۰)؛ ثم انصرف إلى مخيمه، و تشر لیلیات، و
أمر أصحابه فركبوا و عاد بهم فی الحال تحت سجع اللیل. و هجم بهم علی مخیم ابن الخاقان، و أمر بندق الكوسات و نفع القرون و
النایات. فوثبت الأتراک و بادروا أعراف الخیول، و علوا ظهورها. و قامت الحرب علی ساق ۲۲-ک، س، آ (نیز ل، پ، ا، ب)؛ برکشید؛ متن = ل،
س، ق (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب) ۲۳-س (نیز ل، ق)؛ قیرگون؛ ق، ک (نیز ل، ن، ق، آ، ل، آ)؛ تیره گون؛ متن = ل، س، آ؛ ل؛ به جای این لنت آورده است:
شب تیره بر کوه دامن کشید ۲۴-(ب؛ توران)؛ س؛ ترکان به ایران (ل)؛ (ل)؛ ترکان به ترکان (ل) ۲۵-س؛ دمان؛ ل، ن، ل؛ این بیت را ندارند
۲۶-ل، ل، آ (نیز ل، آ)؛ بزموده؛ ق (نیز ل، آ)؛ بزموده؛ س، آ (نیز ل، ل)؛ بزموده؛ (ل؛ بزموده (بی نقطه))؛ متن = س، ک (نیز ل، آ، و، ا، ب) ۲۷-ق؛
ستیزنده؛ (ل؛ گزاینده) ۲۸-ک؛ چه دانی هنر؛ (ل، ن، ن)؛ مرد نبردی تو خود؛ س، آ؛ تو مردی چه دانی هنر؛ (ق)؛ تو مردی نیایی که تو؛
متن = ل، س، ق (نیز ل، س، و، آ، ب) ۲۹-(ق، آ؛ باشدت بذرکی (حرف یکم بی نقطه؟)) ۳۰-ک؛ حشاه؛ س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، و، ا، ب)؛ شاه گفت؛
متن = ل، س، ق (نیز ل، ل، آ، و، ا، ب) ۳۱-ک؛ کای ۳۲-(ل، پ، و؛ گزاینده)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۳-س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، و، ا، ب)؛ دریا
نهنگ و به خشکی پلنگ؛ متن = ل، ک (نیز ل، ل، آ، و، ا، ب)

بر آن نه^۳ که هستی تو دژنده شیرا!
 پرو^۷ داشت تا بود گردان سپهرا!
 که بخشایش آردهمی هور^۹ و ماه
 مرا هم چنان دان که^{۱۱} کشتی به زار^{۱۲}،
 ار^{۱۵} ایدونک^{۱۶} ترکیب ار^{۱۷} آزادهایم^{۱۲}،
 نیایی مرا تا نیاید^{۱۹} زمان!
 مگر^{۲۱} من شوم کشته گر^{۲۲} توبه جنگ^{۲۳}،
 نه زین سان^{۲۵} بود مهرن لشکری^{۲۶}!
 یکی^{۲۹} بازجویم سر^{۳۰} راه خویش،
 مگر زو شوم ایمن از^{۳۲} روزگار
 ازین ساختن^{۳۷} پس^{۳۸} گزیرد^{۳۹} مرا^{۴۰}،
 دل از مهتری پاک^{۴۲} برکندهام!

نخواهی شد^۱ از خون مردان^۲ تو سیر؟
 بریدی^۴ سر ساوه شاه آنک^۵ مهر^۶
 سپاهی بر آن^۸ گونه کردی تباه
 ۱۰۹۰ از آن^{۱۰} شاه جنگی منم یادگار
 ز مادر همه^{۱۳} مرگ را زاده ایم^{۱۲}
 گریزانم و تو پس^{۱۸} اندر دمان
 اگر باز گردم، سلیحی به چنگ^{۲۰}
 مکن^{۲۲} تیز مغزی و آتش سری
 ۱۰۹۵ من ایدون^{۲۷} شوم سوی^{۲۸} خرگاو خویش
 نیسیم^{۳۱} یکی^{۳۲} نامه زی^{۳۳} شهریار
 گر ایدونک^{۳۵} اندر پذیرد^{۳۶} مرا
 من آن بارگه را یکی بنده ام^{۴۱}

۱-ق: بخواهی شد؛ (ا: نباشی تو) ۲-ل: مردم ۳-ق: (نیز لن، و، لن، آ، ب): برانم؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ق، آ-ب) ۴-ل: بریده
 ۵-ل، ل، آ، ب، ا: آنکه؛ س: شاهی که؛ متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ، و، ب) ۶-س، آ (نیز ق، آ، و، ب) ۷-س، آ (نیز ل، ب): بدو؛ لن، لن، آ این بیت را ندارند
 ۸-س، ق (نیز آ، ب): بدان؛ (ل: بدین) ۹-ق: (بر آن هور؛ آ: برو هور)؛ ل: آورد خورشید؛ (و: نگر تا چگونه بود هور)؛ متن = س، ق، ک،
 س، آ (نیز لن، ل، ل، آ، ب، ل، ب): (ل، لن، آ: وزان) ۱۰-ق: (نیز ل، ب): دانک ۱۱-ق: (نیز ب): دانک ۱۲-س، ق (نیز ل، ل، آ، و، ب): تو زار؛ ک: نزار؛ (ق: آ: نزار
 (حرف یکم بی نقطه)؛ آ: کردی تو خوار)؛ متن = ل، س، آ (نیز لن، ب) ۱۳-س، آ: همان ۱۴-ک: زاده-نی آزاده می ۱۵-ک، س، آ (نیز لن، ق، آ،
 ل، آ، ب، ل، آ): گر؛ متن = ل، س، ق (نیز ل، و، آ، ب) ۱۶-ل، ل، آ، ب: ایدونکه) ۱۷-ک: (نیز لن، ل، آ): و؛ (ل: خار)؛ س: ترکی؛ و؛ متن = ل، س، ق
 (نیز ق، آ، ب): ب؛ ک: پس از این بیت افزوده است:

بمان تا بمانم به دهر اندکی از آزاد کرد تو باشم یکی

۱۸-ک: پس تو ۱۹-ا: نیایی) ۲۰-ک: سلاخی به چنگ؛ (لن، لن، آ: سلاحم به چنگ؛ ق: آ: بسیجیم جنگ (پساوند ندارد)؛ ب: بر تو به
 جنگ؛ آ: بیایم به جنگ (پساوند ندارد))؛ متن = ل، س، ق، س، آ (نیز ل، ل، و، ب) ۲۱-ق: (نیز و، آ): و؛ ک: ک، س، آ (نیز لن، ق، آ، لن، آ): اگر؛
 متن = ل (نیز ل، آ، ب) ۲۲-ق: (نیز ل، آ): پاک؛ س، آ (نیز لن، ق، آ، لن، آ، ب): (و: نا (بی نقطه))؛ متن = ل (نیز ب) ۲۳-ب: (پلنگ ((ل))؛ س، ل، ب
 این بیت را ندارند ۲۴-ل، ل، آ: یکی) ۲۵-ب: (از یزسان) ۲۶-س، آ (نیز ب): و؛ کھتری؛ (ق: آ: و؛ لشکری) ۲۷-س، ق، ک، س، آ (نیز ل، ب):
 اکنون؛ متن = ل ۲۸-ق: (آ: پیش) ۲۹-ق: (آ: اگر) ۳۰-ک، س، آ: سر و ۳۱-ل، ک، س، آ (نیز لن، ل، آ، ب، و، آ، ب): نویسم؛ (ق: آ: نه بینم
 (و: نیسیم؟))؛ ل: فرستم؛ لن: نیشتم)؛ متن تصحیح قیاسی است (س، ق، آ) ۳۲-ق: (آ: یک) ۳۳-ل، و، آ: (بر) ۳۴-س، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ،
 ل، و، آ، ب): بدانسان (ل، آ، ب: بدین سان) که باید (ق: شاید؛ ک، س، آ، ق: آید) بدین؛ (لن، لن، آ: بر آنسان که آید بدین (لن، برین))؛ متن =
 ل؛ بنهار (۱۰۸۱-۱۰۹۶)؛ و لم یزل السیف یعمل الی أن تلج الإصباح. ولما أضاءت الأرض رأی برموده طلاعهها مملوءة بقتلی
 أصحابه، و رأی بهرام کاللیث المصحر من غابه، ینحو نحوه و یقصد قصده. فالتفت الیه و سأله أن یقصر عنه و ینصرف علی أنه اذا
 وصل الی موضعه کتب الی الملک هرْمَزِد و استأمنه ۳۵-ل، ل، آ، ب: ایدونکه) ۳۶-س، ق، س، آ (نیز لن، ب): او در پذیرد؛ متن = ل، ک،
 س، ق، ک، س، آ (نیز لن، ب): تاختن؛ متن = ل ۳۸-س، ق (نیز ل، و، آ، ب): در؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز لن، ق، آ، لن، آ) ۳۹-س، آ (نیز ق، آ):
 گزیرد؛ متن = دوآزده دستنویس دیگر (در س حرف دوم بی نقطه) ۴۰-ق: (آ: ترا) ۴۱-ل، ل، آ: (کھترم) ۴۲-س، ق، ب: بار؛ (ل، آ، ب: باز)؛ متن =
 ل، ک، س، آ (نیز لن، ق، آ، لن، آ)

ز سر کینه و جنگ^۱ را دور کن به^۲ خوبی منش بر یکی^۳ سور کن

۱۱۰۰ چو بشنید بهرام، ازو^۴ بازگشت
چن^۵ از جنگ آن لشکر^۶ آسوده شد^۷
همی^۸ گشت^۹ بر^{۱۰} گرد دشت نبرد
چو بر هم نهاده^{۱۱} بند^{۱۲} انبوه گشت
مر آن^{۱۳} جای را نامداران^{۱۴} یل^{۱۵}
۱۱۰۵ سلیح^{۱۶} سواران^{۱۷} و چیزی که دید^{۱۸}
که بدسازشاهی^{۱۹} هم آواز^{۲۰} گشت
به لشکرگه شاه^{۲۱} پرموده^{۲۲} شد^{۲۳}،
سر سرکشان را ز تن دور^{۲۴} کرد،
به بالا و پهنا^{۲۵} یکی کوه گشت،
همی هر کسی خواند^{۲۶} بهرام^{۲۷} تل^{۲۸}
به^{۲۹} جایی که بدسوی آن تل^{۳۰} کشید^{۳۱}

یکی نامه بنیشت^{۳۲} زی شهریار
بگفت آنک^{۳۳} ما را چه آمد به روی^{۳۴}
کهن کار چون بر دلش تازه^{۳۵} شد
ز پرموده^{۳۶} و^{۳۷} لشکر^{۳۸} بی شمار،
ز ترکان و آن شاه^{۳۹} پرخاشجوی^{۴۰}،
از آن جایگه^{۴۱} سوی آوازه^{۴۲} شد

۱-س (نیز لی): جنگ و اندیشه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲- (ز: ۳- (ن، ل، ن: آ: تو یکی)؛ ک، س ۲ (نیز ق: ۲)؛ رزم آمدی بی (ک: بر) منش؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، و، آ، ب)؛ بنداری (۱۰۹۷-۱۰۹۹): و اذا جاءه کتاب الأمان بادر الی حضرته، فهرب برموده ۴- ل، زو ۵- ل، ک: بر سازشاهی؛ س (نیز ب): بدساز او چون؛ ق: برسان ساز؛ ق: بدساز شاه؛ لی: بدساز داو؛ ل: بدساز بد هم؛ آ: بدساز از آنسان؛ ب: چو با وی به شاهی؛ و: همان ساز بد را؛ متن = س ۲ (نیز ل، ن، ل) ۶- ل، ک (نیز ق، ل، و، آ، ب): خوش آواز؛ س ۲: کس آواز؛ متن = (ن، ب، ل، ن) ۷- ل، ک، س ۲ (نیز ل، ن، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۸- (ق: ۲: این شاه) ۹- س (نیز لی، ب): گشت ۱۰- (ق: ۲: خویش) ۱۱- ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (لی، ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = س، ک، س ۲ (نیز ل، ن، ق، پ، و، آ، ب)؛ ۱۲- ک: غمی ۱۳- (ز: گشت) ۱۴- (لی: در) ۱۵- س ۲ (نیز ل، ن، ق، پ، و، آ، ب)؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب)؛ ۱۶- س، ق، س ۲ (نیز ل، ن، ب): نهادند و؛ ک: نهادند؛ متن = ل، ۱۷- ک (نیز ل، ن، ب، ل، ن: ۲)؛ سنگین؛ (ق: ۲: سنگی)؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب)؛ ۱۸- س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب): چنان؛ ک، س ۲ (نیز ل، ن، ق، پ، و، آ، ب)؛ همان؛ متن = ل ۱۹- (لی، ن، ل: یل- یل (پسواند نمارند)؛ آ: تل- تل (بی نقطه)) ۲۰- ک: بدان باز خواند (وزن ندارد)؛ س ۲ (نیز ق، پ، و، آ، ب): بدان جای (ق: شهر) خوانند؛ (ن، ل، ن: آ: بدان (ن: بدین) شهر خوانند)؛ متن = ل، س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب)؛ بنداری (۱۱۰۰-۱۱۰۴): و انصرف بهرام الی مخیمه، و امر بجمع رموس الأتراک فجمعوا منها هتاک کشبه تل عظیم فسمی ذلک المکان تل بهرام ۲۱- س، ک (نیز لی): سلاح؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۲- (ن، ل، ن: ز) ۲۳- (ب: هست- گذشت) ۲۴- (ب: ز) ۲۵- س (نیز لی، ب): دز؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ک در اینجا سرنویس دارد؛ فتح نامه بهرام نزد هر مز از شکستن (؟)؛ بنداری (۱۱۰۵): ثم امر بجمع الأموال والأعمال ۲۶- ل، ک، س ۲ (نیز ل، ن، ب): بنوشت؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۷- ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز ل، ن، ب): بزموده (بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (لی، ل: بزموده؛ ن: بزموده)؛ متن = ک، س ۲ (نیز ق، پ، و، آ، ب)؛ ۲۸- س، ق (نیز ل، ن، و، آ، ب): وز؛ (پ: وان) ۲۹- (ق: ۲: لشکری) ۳۰- س (نیز ق: ۲): آنچه؛ (لی، پ: آنکه؛ ن، آ، ب: آنچه)؛ متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز ل، ن، و) ۳۱- س (نیز لی، ب): سر- پرخاشخرا؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲- (نیز پ، آ: از؛ س ۲ (نیز ق: ۲): این؛ (ل، ن، و، آ، ب): این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۱۰۶-۱۱۰۷): و کتب کتابا الی السلطان، و أنه الیه ماجری علی ابن الحاقان ۳۳- ل: که از بیم تیغ او سوی چاره؛ س (نیز لی، ل، و، آ، ب): دل از بیم تیغش (لی: تیغ؛ ل، آ، ب: تیغ او) سوی چاره؛ ق: به بیچارگی در سوی چاره؛ (ن، ل، ن: آ: چو کین پدر بر دلش تازه؛ ب: که هر کار کان بر دلش چاره؛ آ: چو از بیم آن تیغ او چاره)؛ متن = ک، س ۲ (نیز ق: ۲: در؛ س ۲ حرف سوم واژه پسین بی نقطه) ۳۴- ل، س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب): و زانجایگه؛ (ن: ازان آگهی)؛ متن = ک، س ۲ (نیز ق، پ، و، آ، ب)؛ ۳۵- س، ق (نیز لی، ل، و، آ، ب): خوار و آواره؛ (پ: زود آواره)؛ متن = ک، س ۲ (نیز ل، ن، ق، پ، و، آ، ب)

به انبوه اندیشگان در نشست
 ندانست سامان جنگش کسی^۶
 کتون نیست^۹ در کار^{۱۰} کردن درنگ
 از آن رزمگه برگزیند^{۱۲} سوار،
 از آن جنگیان^{۱۵} برنشاند^{۱۶} بر^{۱۷} اسپ
 به^{۲۰} گردن زدن تیز^{۲۱} بشتافتند!
 چوبیند همه دشت چون^{۲۳} رود^{۲۴} خون!

چهارم چو بفروخت گیتی فروز،
 مرآن مهتر^{۲۸} کشور و^{۲۹} دوده را:
 ز گیتی چرا کردی این^{۳۲} دز^{۳۳} گزین؟
 کجا آن همه گنج^{۳۴} و آن دستگاه؟!
 کجا آن تگینان^{۳۵} روشن روان؟!۱

و زآن^۱ روی^۲ خاقان در^۳ دز^۴ بیست
 ۱۱۱۰ بگشتند گرد^۵ دزاند^۶ بسی
 چنین گفت از آپس^۷ که سامان^۸ جنگ
 یلان سینه را گفت تا سه^{۱۱} هزار
 چهار^{۱۳} از یلان نیز ایزدگشپ^{۱۴}
 بفرمود تا هرک^{۱۸} را^{۱۹} یافتند
 ۱۱۱۵ مگر نامدار از دز آید^{۲۲} برون

بید بر در^{۲۵} ازین سان^{۲۶} سه روز
 پیامی فرستاد پرموده^{۲۷} را
 که ای مهتر و^{۳۰} شاه ترکان و^{۳۱} چین
 کجا آن جهان جستن^{۳۰} ساوه شاه!^{۳۱}
 ۱۱۲۰ کجا آن همه پیل و برگستوان!^{۳۱}

۱. ل. م. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. و. ب.): وزین؛ متن = ک (نیز ق. ل. ج. ب.) ۲. س. ۲ (نیز ل. ن. ق.): سوی ۳. ل. ن. ل. ن. ق.: برموده (ل. ن. پژموده) دز
 (را) ۴. ق. (نیز ل. ن. آ.): بر؛ س. ۲: اندیشه اندر؛ (ق. ۲: و اندیشگان بر)؛ ل. اندوه اندیشه اندر؛ ک: اندوه اندیشگان در؛ متن = س (نیز ل. ن. آ. ب.)؛ ل. ن. آ. پس از این بیت افزوده اند:

بیامد پیش لشکر بی شمار
 نشستند جمله به گرد حصار

بنفروی (۱۱۰۸-۱۱۰۹): و أما برموده فانه التجأ الی قلعة علی شاطئ جیحون تسمى أواد، و كان معقله و ملاذ، ففتحهن بها و أغلق
 بابها هل. س. ۲ (نیز ل. ن.): در دز؛ ک: درش در؛ متن = یازده دستویس دیگر ۶. (ق. ۲: بسی (بساوند ندارد)) ۷. ل. زان پس؛ (ل. ن. آ.):
 به لشکر چنین گفت؛ متن = یازده دستویس دیگر ۸. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ب.): بر دشت؛ متن = ل. س. ق. (نیز ل. ل. و. ب.) ۹. ک. س. ۲
 (نیز ب.): زیونیست؛ (ق. ۲: ز تو نیست؛ ل. ن. آ.: نیاید به)؛ متن = ل. س. ق. (نیز ل. ل. و. آ. ب.) ۱۰. ک. (نیز ق. ۲): بر کار؛ س. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. و. و.
 ل. ن. آ. ب.): پیکار؛ (ل. ن. و. پیکار)؛ متن = ل. ق. (نیز ب.) ۱۱. (ل. س. ۱): ۱۲. ل. جنگیان برگزیده ۱۳. س. ۱: همان؛ (ل. ۳: هزار) ۱۴. ل. ک (نیز
 ق. ۲: آذرگشپ؛ متن = س. س. ۲ (نیز ل. ل. آ. ب. ل. ن. ق. ۲) ۱۵. (ق. ۲: چینیان) ۱۶. س. ۱: برنشیند؛ (ل. ۲: برنشاند او) ۱۷. (ق. ۲: آبه)؛ ق. ل. و. آ. ب.
 این بیت و ناملراند ۱۸. (ل. هرکه) ۱۹. (ق. ۲: رواج) ۲۰. (ق. ۲: ز) ۲۱. س. ق. ک (نیز ل. ن. ل. و. آ. ب.): زود؛ متن = ل. س. ۲ (نیز ق. ۲.
 ب. ۱: در ل. حرف یکم بی نقطه)؛ بنفروی (۱۱۱۰-۱۱۱۴): و أمر بهرام یلان فرکب فی ثلاثة آلاف فارس، و قرب من الحصار، و أخذ یقتل کل
 من یری حوالی القلعة ۲۲. س. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. و. آ. ب. ل. ن. ق. ۲): آید از دز؛ (ق. ۲: آیدر آن (از) دز؛ ب خوانا نیست)؛ متن = ل. ک (نیز و)
 ۲۳. ل. را ۲۴. س. ق. ک (نیز ق. آ. ل. و. ب.): جوی؛ متن = ل. س. ۲ (نیز ل. ن. ب.) ۲۵. (ل. دز) ۲۶. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. و. ب.): بدین سان؛
 ه. س. ۲ (نیز ق. ۲. ل. ن. آ. ب.): برین سان؛ (آ: پریشان)؛ متن = ل. ک (نیز و) ۲۷. ل. ق: پژموده؛ (ل. ل. پژموده؛ ل. ۲: پژموده)؛ متن = س. ک.
 س. ۲ (نیز ل. ن. ق. آ. ب. و. حرف یکم بی نقطه)؛ آ. ب. ۲۸. ل. س. ۲ (نیز ل. ن. ق.): مهتر و؛ متن = یازده دستویس دیگر ۲۹. ل. س. ۲: جوی؛ متن =
 هوازده دستویس دیگر ۳۰. س. ۲ (نیز ل. ل. آ. ب.): جوی؛ متن = ۳۱. ل. ک (نیز آ): جوی؛ متن = یازده دستویس دیگر ۳۲. س. ق. (نیز ل. ل.
 ب. آ. ب.): کرده؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ل. و. آ. ب. ل. ن. ق. ۲) ۳۳. (ل. دز) ۳۴. س. ۱: پیل؛ (ل. داد) ۳۵. ل. س. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ب.): بزرگان؛
 متن = ک

که اکنون^۲ ازین سان نو بر^۳ یک سوی^۱!
 چو باپ تو اندر^۴ جهان کس نبود!^۱
 پر از خون دل و دست^۵ بر سر زنان!
 بر شاه کشور مرا یار^۱ خواه!
 به گیتی نخورد آنک بر پای بست^{۱۳}!
 که دینار خوارست بر شهریار!
 که در شهر ایران گوانجی منم^{۱۶}!
 از^{۱۷} اندیشه و رای تو به کنم!
 که روشن کند^{۲۰} رای^{۲۱} تاریک^{۲۲} تو،
 چو کارت چنین گشت، دوری مجوی^{۲۶}!
 همان^{۳۰} گنج و^{۳۱} دینار داری بسی،

کجا آن همه ثنبل و جادوی^۱!
 همه^۲ شهر ترکان ترا^۵ بس نبود!^۱
 نشستی برین بارهبر^۷ چون زنان
 در باره^۹ بگشای و زنهار خواه
 ۱۱۲۵ ز دز^{۱۱} گنج و^{۱۲} دینار بیرون فرست
 اگر گنج داری، تو کشور مدار^{۱۴}
 به درگاه شاهت میانجی^{۱۵} منم
 ترا بر همه مهتران مه کنم
 و ر ایدونک^{۱۸} رازی^{۱۹} است نزدیک تو
 ۱۱۳۰ گشاده کن آن^{۲۳} راز و^{۲۴} با من بگوی^{۲۵}
 وگر^{۲۷} جنگ را یار^{۲۸} داری بسی^{۲۹}

۱-ل.س. ۲ (نیز ل.ن. ل. ل. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.): جادویی - سوئی؛ متن = س. و. ک. (نیز ق. ۲. ا. ب. ۱). ۲-ل. : اکنون < ۳- (پ: برین)؛ س. ق. (نیز ل. ل. ۲. و. ا.). برین (ل: بدین) گونه بر؛ ۲-ب. بدینسان تو بر؛ (ل. ن. ان. ۲. تو زینسان ابر؛ ق. ۲. تو زینسان تو بر؛ ب. برین سان ابر)؛ متن = ل. ک. در ق. ۲ این بیت پس از بیت سپین آمده است ۴-ل. : همی ه. (ل. ۲. ا. ب. ۱. و. ا.) (و. ا.) ع. س. مامان تو در (حرف یکم و سوم واژه نخست بی نقطه)؛ (ل: بایان (۲) او در؛ ب: بایاب (۲) تو در)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷-س. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.): اکنون در دزی (ل: دزی)؛ (ا: تو اندر دزی؛ ق: نشینی کنون در دزی؛ ل: که در دز نشستی کنون)؛ متن = ل. ۸- (پ: دو دست به رخ)؛ ق: ۲ پس از این بیت افزوده است:

تو دانی که زنهار دادم ترا
 وگر نه بدی بی روان چون پدر
 ره جستت برگشادم ترا
 به ایران فرستادمی از تو سر

۹-س. (نیز پ: بار ۱۰- (پ: ز ما بار)؛ ق (نیز ا): گیتی شو و بار؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ پ پس از این بیت افزوده است:

هم از بندگی شاه جوی آب روی
 به بیهودگی راه کژی میوی

۱۱- (ل: دز) ۱۲-ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ل. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.): ح. و. : متن = ق. (نیز ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱). ۱۳-س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.): نای بست؛ ن: بخورد آنک بر مای بست (حرف یکم واژه های نخست و چهارم بی نقطه)؛ ق: بخورد آنک بد مای (بی نقطه) بست؛ س. ق. (نیز ل. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ا. ب.): همه بدرها سوسی هامون فرست؛ متن = ک. (نیز ل. ۲. پس از تصحیح آنکه به آنکه) ۱۴- (ق: ز کشور بیار) ۱۵- (ل: گوانجی (پسوند ندارد)) ۱۶- (ق: میانجی منم (پسوند ندارد)؛ پ: ترا دشمنم)؛ ک: توران ترا دشمنم؛ س. ق. (نیز ل. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ا. ب.): نه در شهر ایران ترا دشمنم؛ متن = ل. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.) ۱۷- (ق: ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ب. و. ز) ۱۸- (ل: ایدونک)؛ ک. س. ۲: گر ایدونک ۱۹-س. ۲: رایست ۲۰-ق: شود؛ (ا: کنی) ۲۱-ل. : جان؛ ک. س. ۲: راه؛ (پ: کار)؛ متن = س. ق. (نیز ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱). ۲۲- (ا: باریک)؛ ل. ن. ۲ این بیت را ندارند ۲۳-ک. س. ۲: این ۲۴-ق. (نیز ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ب.): رای و؛ متن = ل. س. ک. (نیز ل. ن. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱). ۲۵- (و. ا. ب. گوی) ۲۶- (و: مجوی)؛ س. روزی مجوی؛ (پ: دیگر مجوی؛ ب: با من بگوی (پسوند ندارد)؛ ا: است دوری مجوی؛ ل: که راز جهان تا توانی مجوی (۱۱۳۴ ا. ب.))؛ متن = ل. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱). ۲۷- (و: همان) ۲۸- (و: یاد؛ ا: باز) ۲۹-س. ق. س. ۲ (نیز ل. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ا. ب.): کسی؛ متن = ل. ک. (نیز ق. ۲. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱). ۳۰- (و: وکو (ا)) ۳۱-ک. (نیز ل. ن. ل. ۲. و. ل. ۲. و. ل. ۲. ا. ب. ۱) <

برین کوش^۱ و ابن^۲ کینه^۳ها^۴ بازخواه بود خواسته تنگ^۵، نایده سپاه

چو بشنید ازو^۸ مرد جوینده کام^۹،
که راز جهان تا توانی مجوی
که رنج نخستینت آمد^{۱۰} به بر؟
اگر^{۱۱} تو نوی، هست گیتی کهن!
نه هرگز نماید به ما نیز^{۱۲} چهره
مرا هم سپه بود و^{۱۳} هم پیل^{۱۴} و کوس^{۱۵}!
تو دل را به گستاخی اندر^{۱۶} میندا
که دیدی ورا روزگار نبرد،
به رایش فلک^{۱۷} نیز پوینده^{۱۸} بود^{۱۹}!
بپیچید^{۲۰} از^{۲۱} اندیشهی نادرست^{۲۲}
همان^{۲۳} دشمن از دور^{۲۴} خندان شود^{۲۵}!
فزون تر بُد^{۲۶} از تابش^{۲۷} هور و ماه^{۲۸}،
شد اندر^{۲۹} دم پژهی آسیا^{۳۰}!

چن آمد^۶ فرستاده، گفت^۷ آن پیام
چنین داد پاسخ که او را بگوی
۱۱۳۵ تو گستاخ گشتی به گیتی مگر
به پیروزی اندر تو گشتی^{۱۱} مکن!
نداند کسی راز گردان سپهر
ز مهتر^{۱۲} نه خوبست کردن فسوس
دروغ آزمایست^{۱۷} چرخ بلند
۱۱۴۰ پلزم آن دلیر جهان دیده^{۱۹} مرد
زمین سَم اسپ ورا بنده بود^{۲۰}!
بجست^{۲۳} آنج^{۲۲} او^{۲۵} را نایست^{۲۶} جست
هنر زیر افسوس^{۳۰} پنهان شود^{۳۱}
دگر^{۳۳} آنک^{۳۵} گفتی شمار سپاه^{۳۶}
۱۱۴۵ سواران^{۳۰} و پیلان^{۳۱} چو^{۳۱} تخم^{۳۲} گیا

۱-س، ۶-س (نیز لن، ق، ۲، لی، بی، ان، ۲، ب)؛ بزَن کوس؛ ق: بدان کوش؛ (و: بزَن چنگ)؛ متن = ل (نیز ل، ۲، آ، نیز - ق) ۲- (لن، ۲، آن) ۳- ق،
ی (نیز ق، ۲، لی، و)؛ کینه را؛ متن = ل، س، س، ۲ (نیز لن، ل، ۲، ب، ان، ۲، آ، ب)؛ کینه ۴- ق: نیک؛ ی (نیز ب)؛ بک (حرف دوم بی نقطه)؛ (لن
تنگ؛ آ: نیک) ۵- ل: ماند (بی نقطه)؛ ق: یابد (حرف یکم بی نقطه)؛ (آ: خواهد؛ ب: ماند)؛ بناری (۱۱۱۵-۱۱۳۲)؛ و لم یزل یفعل ذلک
الی أن أرسل برموده الی بهرام یساله أن یکتب الی هرمزد و ینهی الیه طلبه للأمان ۶- ل، س، ی، س، ۲ (نیز لن، لی، بی)؛ چو آمد؛ (ق: بیامد)؛
متن تصحیح قیاسی است ۷- ل: داد ۸- ل، س، ص، زو؛ س: آ؛ ازان؛ متن = ده دستنویس دیگر ۹- (لن، لن، ۲، نام)؛ ب به جای این لت آورده
است: شنیدش پیام آن شه نیک نام ۱۰- ک: نخستینه آمد؛ س (نیز لی، ل، ۲، ب)؛ رنجی که بردی بر آمد؛ آ: تخمی که کشتی تو ایدر؛ متن = ل، س، ۲
آید؛ (لن، لن، ۲؛ رنجی که جستیت آمد؛ ق: بی رنج گنج آمدست؛ ب: رنجی که بردی بر آمد؛ آ: تخمی که کشتی تو ایدر؛ متن = ل، س، ۲
۱۱- (ق: آ: تیزی؛ ل: بکزی؛ آ: گیتی (حکشی؟)؛ لی: بلندی)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۲- (ب: که گر) ۱۳- س: خوب؛ (ق: پاک) ۱۴- (آ:
مهرت) ۱۵- (لی: جو) ۱۶- س (نیز ق، ۲)؛ بوق ۱۷- (لن، لن، ۲؛ در باغ مابست (l)) ۱۸- (ق: نیز لی، ل، ۲، ب، او)؛ س: و جهان دیده؛
س، ق (نیز لن، لی، ل، ۲، ب)؛ جهانداد بیدار؛ متن = ل، ی (نیز ق، ۲، ب) ۲۰- س: یاد ۲۱- ل: دانش فلک؛ (لن، لن، ۲؛ بر آتش دشمن)؛ متن =
یازده دستنویس دیگر ۲۲- ل: جوینده ۲۳- (لی، آ: نخست؛ ب: نجست) ۲۴- س، ک، س، ۲ (نیز لن، ق، ۲)؛ آنک؛ (لی: کین؛ ل، ۲، و، لن، ۲، ب:
آنچه؛ ب: آنکه)؛ متن = ل، ق ۲۵- (ق: وی) ۲۶- (آ: بیایست) ۲۷- (ب: نیچید) ۲۸- ل: ز ۲۹- س، ق: متن درست ۳۰- ک: افسون؛ (ب: ز
افسون هنر پاک؛ ب: هر افسونی از زیر)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۱- س، ق، ی (نیز لی، و، آ، ب)؛ بود؛ متن = ل، س، ۲ (نیز لن، ق، ۲)
۳۲- س (نیز لی، ب)؛ همی؛ ق: س، ۲ (نیز ل، ۲، و، آ)؛ همه؛ متن = ل، ک (نیز لن، ق، ۲، ب، ان، ۲) ۳۳- ل: دوست ۳۴- س، ق، ی، ک، س، ۲ (نیز لن، ب)؛ یکی؛
متن = ل ۳۵- (ل، ۲، ب، لن، ۲، آنکه) ۳۶- ل: سپهر؛ (لن، لن، ۲؛ شمارا سپاه)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۷- ل: فزونست؛ س: برونش
بند؛ متن = دو یازده دستنویس دیگر ۳۸- (لن: دانش؛ لی: گردش) ۳۹- ل: ماه و مهر ۴۰- (لن، ق، ۲، آن، ۲؛ ستوران) ۴۱- ل: ز ۴۲- ق: بزرگ
۴۳- (آ: که شد در) ۴۴- (ق: آ: شده در دم نزهت شیر ازدها؛ لی: شدند ایدر اندر دم آسیا)

نمانی تو دلشاد و گیتی فروزا
مگر زهر سازد بدین پای زهرا!
دل دشمن از وی پراندیشه گشت،
که او ریخت خون سر سرکشان!
همین کین بخواهند فرجام کار!^{۱۵}
بترسم که بر من سر آری زمان!^{۱۶}
بر بنده من کی شوم خوار خوار!^{۱۷}
که دیوانه مرا خواند مرا نیک خواه!
چو تنگی به روی آیدم، نیست عار!^{۱۸}
برین ناموربوم کامت رواست^{۱۹}

بر آن کو چنین بود، برگشت روز
همی ترس از آن، کین گزاینده دهر
کسی را که خون ریختن پیشه گشت
بریزند خونسش بر آن هم نشان
۱۱۵۰ گر از شهر ترکان بر آری دمار
نیام همان پیش تو ناگهان^{۱۶}
یکی بندهی من یکی شهریار
به جنگت نیام همان بی سپاه^{۱۷}
اگر خواهم از شاه تو زینهار
۱۱۵۵ از آنپس دز و گنج و مردم تراست^{۱۸}

فرستاده آمد بگفت این پیام ز پیغام، بهرام شد شادکام^{۱۹}

۱. (و: بدان) ۲. آ. و برگشت؛ م: بران گونه بودند برگشته؛ (ن، ل): برانی که او را چنین گشت؛ ب: بدان گونه تان همچنین گشت؛
ا: بدانکه چنین بود و برگشت؛ متن = ل، ق، ک، (نیز ق، ل، ب). ۳. س، آ (نیز ق، ل، و). هم شاد و (ب: همه شاد و)؛ م: (نیز ل):
نهانی بود شاه؛ ک (نیز ل، ن): (ب: نهانی به دل شاد و)؛ (ب: نهانی به دل شاد و)؛ متن = ل، ق، (نیز آ). ۴. (ا: همه). ۵. ل، ق، (نیز ب، آ،
ب): ازین؛ متن = م، ک، س، آ (نیز ق، ل، و، ن). ۶. ع، م، ق، (نیز ق، ل، و، ن): (ب: گزاینده؛ ل: برگزاینده؛ متن = ک، م، س، آ (نیز ل، و، ن). ۷. (نیز ق، ل، و، ن):
۷. ک (نیز ق، ل، و، ن): شاید؛ س، آ (نیز ل، ن): ساید؛ ق (نیز آ): زهرش آمد؛ (ل، و، ب: زهرش آید)؛ متن = ل، ق، (نیز ب). ۸. م، س، (نیز ب): ازین؛
(و: زین)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل این بیت را ندارد. ۹. ل: دشمنان پر ز ۱۰. م، س، (نیز ل، ل، ن): برین؛ ک: بدان؛ (ل): بدین؛ ب:
همی زین؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز ق، ل، و، ن). ۱۱. ل، ن، ک: ۱۲. (ب: بوم) ۱۳. ن: توران ۱۴. ک (نیز ب): همان ۱۵. ل: از شهریار؛ ق، آ:
بخواهد ز تو روزگار) ۱۶. ل، م، س، ق: بیام (حرف یکم بی نقطه)؛ ک: گر آیم؛ (ق، ل، و، آ، ب، آ، ب): بیایم؛ متن = م، س، آ (نیز ل، و، ن). ۱۷. م، س،
(نیز آ): همه؛ ق (نیز ب، ب): همی؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، ن). ۱۸. م، س، (نیز ب): سرکشان؛ (ا: بدگمان)؛ متن = ده دستنویس
دیگر ۱۹. م، س، (نیز ب): بیاشم؛ متن = ۲۰. ل: سر آید؛ (ا: سر آرد)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۱. ق، ک (نیز ل، و، ن): جهان؛ (ل):
نهان؛ متن = ل، م، س، آ (نیز ق، ل، و، ن): آ، ب، ل، م، این بیت و بیت سبب را ندارد ۲۲. م، س، (نیز ب): بنده و؛ ق: توفی بنده و؛ متن = ۲۳. ک:
بندهی؛ م: (نیز ب): به دشمن همی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۴. م، س، ق (نیز ل، و، آ، ب): خواستار؛ ک، م، س، آ (نیز ق، ل، و، ن): زار و خوار؛ (ب):
استوار؛ متن = ل (نیز ل، ن): در ق این بیت پس از آیت ۱۱۵۴ آمده است ۲۵. م، ن: آیم؛ ق: گر آیم؛ (ل): من آید؛ آ، ب: بیایم؛ متن =
ل (حرف یکم بی نقطه). ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، ن). ۲۶. م، س، ق (نیز ل، و، آ، ب): همی؛ متن = ل، ک، م، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، ن). ۲۷. م، س،
(نیز ق، ل، و، ن): با سپاه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۸. ق، ل، و، آ، ب: دیوانه ۲۹. ل: سکی (بی نقطه)؛ م، س، ق (نیز ل، ن، ق، ل، و، ن): ب: تنگی؛ ک: یکی
(حرف دوم بی نقطه)؛ متن = س، آ (نیز ق، ل، و، آ، ب، و، ن). ۳۰. م، س، (نیز ل، و، آ، ب): که آوردند اندر تبار؛ ق (نیز آ): بر او یرم (ا: بدم) نیست عار؛
متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، آ، ب، و، ن). ۳۱. (ا: جیس)؛ ل، ل، م، (نیز ب): وزان پس؛ (ن: آ: ازین پس)؛ متن = ق، ک، م، س، آ (نیز ل، و، ن).
۳۲. (ل، ن): آ: چیزم)؛ ک: یکسر؛ (ب: بوم و گنجم)؛ ل، ل، م، آ: در گنج و دز مرا؛ متن = م، س، ق (نیز ل، و، آ، ب). ۳۳. ق، ل، و، آ، ب: جای این لت
آورده است؛ اگر لشکر و گنج و شاهی تراست ۳۴. ل (نیز ل): بدین؛ م: برو؛ (ل، و، آ، ب): بران؛ متن = ق، ک، م، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، ن). ۳۵.
ل، م، س، ک، بوم و بر؛ (ل): باره بر نام و)؛ متن = ق، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، و، آ، ب). ۳۶. م، س، کامت تراست ۳۷. (ب): آن ۳۸. (ا): بهرام و
پیغام ۳۹. (ل): شادمان؛ ق پس از این بیت افزوده است:

سخنهای بسیار با او براند

دیر نویسنده را پیش خواند

گفتار اندر نامه‌ی بهرام چوبینه بنزد هرمزدشاه از بهر زینهار پرموده^۱

نیشند^۲ پس نامه‌ی سودمند
که خاقان چین زینهار شده‌ست
یکی مَهر و منشور باید همی
۱۱۶ چو^۶ خاقان ز ما^۷ زینهار شود^۸
بنزدیک پیروز شاه بلند:
ز بهرام جنگی حصارى شده‌ست^۴
بدین^۵ مژده بر سور باید همی،
از آن^۹ برتری سوی خواری شود^{۱۰}

چو نامه بیامد بنزدیک شاه
فرستاد و ایرانیان را^{۱۰} بخواند
بفرمود تا نامه برخوانند
به آزادگان گفت^{۱۳}: یزدان سیاس^{۱۲}
۱۱۶۵ که^{۱۶} خاقان چین کهتر ما بود
همی سر به چرخ فلک^{۱۸} بر فراخت^{۱۹}
کنون^{۲۰} پیش بر ترمنش بنده‌ی
چنان شد که بر ما کند^{۲۲} آفرین
سیاس از^{۲۵} خداوند خورشید^{۲۶} و ماه
۱۱۷۰ به درویش بخشیم^{۳۰} گنج^{۳۱} کهن^{۳۲}
به ابر اندر آورد فرخ کلاه
بر^{۱۱} نامور تختِ شاه^{۱۲} نشاند،
به خواننده بر گوهر افشاندند!
نیایش کنم من به پیش^{۱۵} سه پاس،
سپهر^{۱۷} بلند افسر ما بود!
همی خویشان شاه گیتی شناخت،
سپهتدسری^{۲۱} مرز^{۲۱} جوینده‌ی،
سپهدار^{۲۳} سالار^{۲۳} ترکان و^{۲۴} چین!
کجا^{۲۷} داد بر^{۲۸} بهتری^{۲۹} دستگاه!
چو^{۳۳} پیدا شود^{۳۳} راستی زین سخن^{۳۵}

۱-ق: نامه بهرام به هرمز و جواب نامه از شاه؛ متن = ل، م، ل، ک، د، ل، آ، س، آ، س، نویس ندارند ۲-ل، س (نیز ل، آ، و، ل، ن، آ، ب): نوشتند؛ متن = ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، پ، ا)، ۳-س (نیز ب): هرمز ۴-ل: ازان برتری سوی خواری شدست (= ۱۱۶۰ اب) ه، س، ق، س، آ (نیز ل، آ، پ، ا): برین؛ ل، ن، ا، ۱۱۵۹ و ۱۱۶۰ اب یک بیت بی‌پاوند ساخته و ۱۱۵۹ اب - ۱۱۶۰ اب را انداخته است ۵-ک، س، آ (نیز ق، آ، ن، آ): که؛ متن = ل، س، ق (نیز ن، پ، و، ا، ب) ۷-ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ن، آ): چین؛ متن = ل، س (نیز پ، و، ا، ب) ۸-س، ق: شدست؛ متن = ده دستویس دیگر ۹-ل: ازین؛ ق، ا، این بیت را ندارد؛ بنوری (۱۱۳۳، ۱۱۶۰): و بسأله آن بنفذ الیه کتابه مع خاتمه حتی بسارع الی خدمته. فکتب بهرام بذلک کتابا الی هرمزد و أرسل الیه رسولا ۱۰-ق، آ: دستور دانا) ۱۱-ل، ک، س، آ (نیز پ): بران؛ ق، آ: بدان؛ متن = س، ق (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب) ۱۲-ق، آ: جایگاهش) ۱۳-ل، ن، ن، آ: همی گفت دارم (ن، آ: دلم، ز) ۱۴-ل، ا، ا، شناس) ۱۵-س، ق، س، آ (نیز ل، ن، ل، ن، آ، ا، ب): پیش او شب؛ ک: پیش او در؛ ق، آ، و: روز و شب در؛ ل، ک: شب به پیشش؛ پ: پیش یزدان؛ متن = ل ۱۶-س (نیز ل، ب): چو ۱۷-ل، و: سپهبد) (ل، ۱۸-ق، آ: ز چرخ برین) ۱۹-ل، ب: بر فراشت) ۲۰-ل، پ، که او) ۲۱-ل: گرد و (ق، آ، ل، آ: مرد؛ س (نیز ل، ب): سر و مرز؛ (پ: نژادی؛ ا: سر مرز؛ متن = ک، س، آ (نیز ل، ن، و، ل، آ، ب): ق، ا، این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۲-ک (نیز ل، آ، ک: کند؛ متن = ۲۳-ل، س (نیز ق، آ): چو؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۴-ل، ن، و، ل، ن، آ: ق، ا، این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۵-ق، آ: (زاج) ۲۶-ک: خورشید ۲۷-س، ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب): (ن: حرم؛ س، ق (نیز ل، آ، و، ب): دادمان؛ (پ: داده بر؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ق، آ، ن، آ، ا، ب): ۲۸-ل، ن، حرم؛ س، ق (نیز ل، آ، و، ب): ۲۹-ق، ک، ی، (نیز ل، ن، ب): که او؛ متن = ل ۳۰-ل، ن، حرم؛ س، ق (نیز ل، آ، و، ب): ۳۱-س، ق (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب): بخشید (در و حرف چهارم بی نقطه)؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ق، آ) ۳۱-س، س، آ (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب): گنجی؛ متن = ل، ق، ک (نیز ق، آ، ن، آ، ا، ب): (درم) ۳۲-ل، ا، ب): ۳۳-س (نیز ل، آ، و، ا، ب): که؛ متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ن، آ) ۳۴-ق (نیز ل، ل، آ، و، ا، ب): شدش؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ا، ب): ۳۵-ل، ا، ب): بیش و کم؛ ل، آ: راستن؛ ز: ان سخن؛ در ک این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ق، آ پس از این بیت افزوده است؛

یکی دست از جامه‌ی شهریار
قبا و کلاه افسر نامدار

همه نیکوی^۱ در^۲ افزایش کنید
 به چربی^۵ سخن‌ها فراوان^۶ براند
 یکی باره و جامه‌ی شهریار^۸،
 به هر مهره‌ی در^{۱۰} نشانده گهر
 یکی بدره و چیز بسیار داد
 ورا مهتر^{۱۳} پهلوانان شمرد
 نبشتند^{۱۶} ازو^{۱۷} نامه‌ی بر حریر،
 به هر مرز^{۲۰} در زینهار من ست
 که ما بندگانیم و او پادشاست
 پر از^{۲۴} آرزو^{۲۵} نامه‌ی^{۲۶} چون بهشت
 گسی کن به خوبی بدین پایگاه،
 -بدان^{۲۹} بندگی^{۳۰} تیز^{۳۱} بشتافتی-.

شما هم به یزدان نیایش کنید
 فرستاده‌ی بنده^۳ را پیش خواند^۴
 کمر خواست پرگوهر^۷ شاهوار
 سیتامی بر آن بارگی بر به^۹ زر
 ۱۱۷۵ فرستاده را نیز دینار داد
 چو^{۱۱} خلعت بدان^{۱۲} مرد دانا سپرد^{۱۳}
 بفرمود پس تا^{۱۵} بیامد دبیر
 که پرموده^{۱۸} خاقان چو^{۱۹} یار من ست
 برین^{۲۱} مَهر و^{۲۲} منشور یزدان گواست
 ۱۱۸۰ جهانجوی را نیز پاسخ نبشت^{۲۳}
 بدو گفت: پرموده^{۲۷} را با^{۲۸} سپاه
 غنیمت که از لشکرش یافتی

۱-ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ن، آ، و، ن، آ، ب): نیکویی؛ متن = ق (نیز پ، آ) - ۲-ک: را؛ (ل، ل، آ، و، آ، ب: بر)؛ متن = ل، س، ق، س، آ (نیز ل، ن، آ، ب، ن)؛ بنداری (۱۱۶۱-۱۱۷۱): فلما وصل الرسول الی هرمزد استحضر الإیریین و جلس لهم فی محفل عام فأمر قفری ذلک علی رؤس الملأ فشکر الله علی ذلک، وشمخ بأنفه، وطمح بطرفه، ورأى نفسه مالک الأرض ذات الطول والعرض ۳-(ب: ترک را)؛ س (نیز ل، آ، و، آ، ب): فرستاد و پیونده را؛ ق: رسول سپهبد همی؛ متن = ۴-(ن، ن، آ، ن): پهلوان را بخواند؛ متن = ل، س، ک، س، آ، هس، ق (نیز ق، آ، ل، ل، آ، ن، آ، ب): خوبی؛ متن = ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ن، پ، و) - ۵-س، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ، ل، ل، آ، و، ب): فراوان سخنها؛ متن = ل (نیز ل، ن، پ، ۷-(ن، ل، آ، ب، ن، آ، ب، ن): باگوهر) - ۸-ل: زرنکار؛ س، ق (نیز ل، ل، آ، و، آ، ب): جامه و باره راهوار؛ (ن: آ: یاره و جامه شهریار)؛ متن = ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب: نیز = ل، ن)؛ س، ل، آ، پس از این بیت افزوده‌اند:

س: یکی دست جامه تن شهریار
 ل: یکی اسب پرمایه‌ی کامکار
 قبا و کلاه افسر نامدار
 ز بهر سپهبد یل شهریار

۹-ل: ز؛ س، ق (نیز ل، ل، آ، و، آ، ب): برو (ل: بدو) کرده از سرخ زرد؛ متن = ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب، ن، آ) - ۱۰-ل، ق (نیز پ): بر؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ س، پس از این بیت و ق، آ، پس از بیت ۱۱۷۶ افزوده‌اند:

همه خلعت پهلوان بود این (ق: پهلوان برین (II))
 بزرگان و هر مهتری همچین

۱۱-(ن: که) - ۱۲-ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب): بدین؛ (ل: مردان)؛ متن = ل، س، ق (نیز ل، و، ب) - ۱۳-(ن: شمرد (پساوند ندارد)؛ پ: گونه او راسپرد) - ۱۴-ک: مهتر؛ (ن: مهتر از)؛ بنداری (۱۱۷۲-۱۱۷۶): ثم استحضر منطقة مرصعة و مرکبا سلطانیاً و ملبوساً خسرانیا ۱۵-(ق، آ، ن: آ تا پس) - ۱۶-ل، س، ق (نیز ل، ل، آ، و، ب): نوشتند؛ متن = ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب) - ۱۷-ل، زو ۱۸-ل: نژومده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: نژومده؛ (ل: نژومده؛ ن: نژومده)؛ متن = ۱۹-(ن: چجو؛ پ: خاقان برموده)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ق، آ، و، آ، ب): برموده ۲۰-ل (نیز ل): بهرمزد (جبه هر مرز)؛ (پ: بدان مرز؛ ب: بهرمز چو (ب: چجو)؛ متن = س، ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، و، آ) - ۲۱-(ن، ل، ن: آ: بدین) - ۲۲-(ب: چجو)؛ بنداری (۱۱۷۷-۱۱۷۹): ثم کتب کتابا یقول فیہ: إن الخاقان صاحبنا و هو فی أماننا، و الله شاهد علی ذلک ۲۳-ل، س، ک، (نیز ل، ن، آ، و، ن، آ، ب): نوشت؛ متن = ق، س، آ (نیز ق، آ، ل، ل، آ، ب، آ) - ۲۴-(ل: بدان) - ۲۵-ل: آرزوی - ۲۶-(آ: سر همه)؛ بنداری (۱۱۸۰): ثم کتب الی بهرام کتابا آخر مشحوناً بأنواع الألفاظ ۲۷-ل: نژومده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: نژومده؛ (ل: نژومده؛ ن: نژومده)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، آ، و، آ، ب): برموده - ۲۸-س (نیز ل، ل، آ، و، آ، ب): بی؛ س، آ: بر؛ متن = ل، ق، ک، (نیز ل، ن، ق، آ، و، ن، آ) - ۲۹-(ل: آ: بران) - ۳۰-(و: کار چون؛ آ: نیرکی (II)) - ۳۱-ک: نیز؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در ل حرف یکم بی نقطه)

ترا کردگار جهان یاورست؛
 وگر^۲ دشمنی^۳ را^۴ نشیمن بود،
 به فرخ^۵ بی^۶ و فال^۷ گیتی فروزا
 -فزون تر^۸ بود رنج نغزایدت^۹ -
 فرستیم^{۱۰} چندانک باید سپاه^{۱۱}
 که کردی به دل^{۱۲} راستی را^{۱۳} درست،
 ز^{۱۴} رنجی که بردند یابند بر^{۱۵}
 ترا افسر و^{۱۶} پهلوانی دهم^{۱۷}!

دل پهلوی نامور^{۲۶} شد جوان،
 فرستاد و ایرانیان را بخواند
 بر او آفرین کرد هر کس که دید^{۳۰}
 بدان^{۳۲} نامه اندر بدیشان نمود

به درگه فرست آنج^۱ اندر خورست
 نگه کن به جایی که دشمن بود
 ۱۱۸۵ بگیر و نگه دار و خانش^۵ بسوز
 گر ایدونک^۸ لشکر فزون بایدت،
 بدین نامه‌ی دیگر از من^{۱۱} بخواه
 از^{۱۴} ایرانیان هرک^{۱۵} نزدیک تست
 بدین^{۱۸} نامه در^{۱۹} نام^{۲۰} ایشان ببر
 ۱۱۹۰ سپاه ترا مرزبانی^{۳۳} دهم^{۳۴}!

چو نامه بیامد بر پهلوان
 از آن^{۳۷} نامه اندر شگفتی بماند
 همان^{۳۸} خلیعت شاه پیش آورد
 سخن‌های ایرانیان هرج^{۳۱} بود

۱-ک، س ۲ (نیز لن، ق ۲)؛ آنک؛ (لی، ل ۳، پ، و، آ، ب، آنجه؛ لن ۳؛ آنکه)؛ متن = ل، س، ق؛ بنداری (۱۱۸۱-۱۱۸۲)؛ یامره فیه بأن بجهز ابن
 الخاقان مع المغانم و ما یصلح منها للخرزانه الی خدمته ۲- (پ؛ اگر؛ لن ۴؛ دگر) ۳-ک، س ۴ (نیز لن، ق ۲)؛ دشمنان؛ (ق ۲؛ خود بدی؛ لن؛
 دشمنش)؛ متن = ل، س، ق (نیز ل ۳، پ، و، آ، ب) ۴- (آ؛ از) ۵- (لن، ق ۲؛ جایش؛ ق ۲؛ جانش؛ ک؛ بر و بوم و جایش؛ س ۲؛ بگیش بر بوم
 و جانش؛ متن = ل (نیز ل ۳) ۶- (پ؛ نیک اختر) ۷- س ۴؛ حوج؛ س، ق، لی، و، آ، ب این بیت را نذراند؛ این بیت در ل، ک، س، آ، ن، ق، ل، آ،
 پ، لن ۲ آمده است؛ بنداری (۱۱۸۴-۱۱۸۵)؛ و اذا فرغ من ذلك تتبع البلاد و تملکها، و من أحس به من الأعداء قصله قصدار حصده
 حصدا ۸- (ل ۳؛ ایدونکه؛ و؛ ورایدونک) ۹- س، ق (نیز لن، لی، ل ۳، پ، لن ۲، آ، ب)؛ فزونی؛ (ق ۲؛ فزون گر)؛ متن = ل، ک، س ۲ ۱۰- ل؛
 بگزایدت؛ س (نیز ق ۲)؛ و؛ نغزایدت (حرف یکم بی نقطه)؛ ک، س ۲ (نیز لن، لی، پ، لن ۲، آ، ب)؛ بغزایدت؛ متن = ق (نیز ل ۳)؛ بنداری این
 بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۱- ک، س ۲ (نیز لن، پ، لن ۲)؛ ما؛ متن = ل، س، ق (نیز ق ۲، لی، ل ۳، و، آ، ب) ۱۲- (ق ۲؛ فرستست)؛ متن = ۱۳- س
 (نیز لی، ل ۳، و، آ، ب)؛ ز اسب و سلیح (س، لی؛ سلاح) و ز گنج و سپاه (س؛ کلاه)؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز لن، پ، لن ۲؛ در پ، لن ۳ پس از
 تصحیح چندانکه به چندانکه)؛ این بیت و بیت سپسین را ندارد ۱۴- ل؛ وز؛ (ق ۲؛ ز)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵- ک، س ۲ (نیز
 لن- ب)؛ هرکه؛ متن = ل ۱۶- همه ۱۷- ک (نیز ق ۲)؛ در؛ س ۲ (نیز لن)؛ لو؛ (پ؛ حراج)؛ س؛ درستان (؟ حرف چهارم بی نقطه)؛ (لی؛
 رای ایشان؛ ل ۳، و، آ، ب؛ راستیشان؛ لن ۳؛ رای او را)؛ متن = ل ۱۸- س؛ بدان ۱۹- (آ؛ بر) ۲۰- س، ق (نیز لی، آ، ب)؛ یاد؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز
 لن، ق ۲، ل ۳، لن ۲) ۲۱- ک (نیز لی)؛ ز ۲۲- ک؛ بهر؛ (لی؛ آید بسر)؛ س؛ بریدید آید به بر؛ (پ؛ دیدند یابند بر؛ ب؛ بریدید یابید بر)؛ متن = ل، ق،
 س ۲ (نیز لن، ق ۲، ل ۳، و، لن ۲) ۲۳- (ق ۲؛ میزبانی) ۲۴- (لن، ق ۲؛ دهیم) ۲۵- ق، س ۲ (نیز لن، پ، آ)؛ حوج؛ متن = ل، س، ک (نیز ق ۲، لی، ل ۳،
 ب)؛ بنداری (۱۱۸۷-۱۱۹۰)؛ و أن یکتب الیه أسماء الأجداد الذین فی صحبته، المشهورین بحسن البلاء و صدق الجهاد فی خدمته
 حتی یجازوا و یکافئوا، علی اختلاف مراتبهم و تفاوت طبقاتهم. ثم خلع علی الرسول و سیزه بذلك الیه ۲۶- س، ق (نیز لی، ل ۳، و، آ، ب)؛
 نامور زان خبر؛ ک، س ۲ (نیز لن، ق ۲، پ، لن ۲)؛ نامور پهلوان؛ متن = ل ۲۷- (لن؛ بدان؛ لن ۴؛ بدین) ۲۸- س (نیز لی، ل ۳، آ، ب)؛ همه؛ متن = ل،
 ق، ک، س ۲ (نیز لن، ق ۲، پ، و، لن ۲) ۲۹- س؛ بران؛ (لی؛ بدو) ۳۰- ک (نیز ق ۲)؛ کش بدید؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۱- س، ق، ک، س ۲
 (نیز لی- ب)؛ هر چه؛ (ق ۲؛ هر که)؛ متن = ل (نیز لن) ۳۲- ل؛ بران

۱۱۹۵ ز گردان^۱ برآمد یکی آفرین همان نامورنامه^۲ زینهار بدان^۳ دز فرستاد نزدیک اوی^۴ فرود آمد از باره‌ی نامدار^۵ همه خواسته^{۱۱} هرج^{۱۲} بد در حصار ۱۲۰۰ [چو بهرام بشنید کو کرد ساز [نگهبان فرستاد تا در^{۱۵} حصار]

که^۲ گفستی بجنید^۳ روی زمین که برموده^۵ را آمد از^۴ شهریار، درخشنده شد جان^۱ تاریک اوی^۸ بسی آفرین خواند^{۱۱} بر شهریارا [به بهرام بسپرد و بر ساخت کار^{۱۳}] به رفتن^{۱۴} بر شاه^{۱۲} گردن فرزا،^{۱۱} نشنند^{۱۶} چیزی که آید^{۱۷} به کار

گفتار اندر بند کردن بهرام برموده را^{۱۸}

فروید آمد از دز سرافراز مرد همی رفت با لشکر از دز به راه چو بشنید^{۲۱} بهرام، ننگ آمدش ۱۲۰۵ فرستاد و^{۲۳} او را پیاده^{۲۲} ز راه^{۲۵} چنین^{۲۸} گفت برموده^{۲۹} او را که من

به اسپ نبرد اندر آمد^{۱۹} چو گرد، نکرد ایچ بهرام^۱ یل را نگاه^{۲۰}! وگر چند^{۲۲} شاهی به چنگ آمدش بیاورد پویان^{۲۶} به^{۲۷} پیش سپاه^{۲۷} سرافراز^{۳۰} بودم به هر انجمن،

۱. ک.س. ۲. (نیز ب): از ایوان؛ (ن.ن. ۲. از ایوان؟ ق. ۲. ز ایوان)؛ متن = د.س. ق. (نیز ل. ۲. ل. ۲. ل. ۲. ب): تو گفستی؛ متن = ل. ک.س. ۳. (نیز ن. ب. و. ۱. ۳. ق.؟: بختنید (۹)) ۴. (ق. ۲. نامه نامور) ۵. ل. ق. بزموده؛ (ل. ل. ۲. بزموده؛ ن. ۲. بزموده)؛ متن = س. ک.س. ۶. (نیز ن. ق. ۲. ب. و. ۱. ب. ۶. ن. ن. ۲. داد آن؛ پ. داد بد) ۷. ل. ق. (نیز ۱): بران؛ متن = س. ک.س. ۸. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ۱. ب) ۹. ل. ک.س. ۱۰. (نیز ل. ۲. و. ۱. ب): او؛ متن = (ق. ۲. ب): ن. ل. ل. ن. ۲. این بیت و بیت سپسین را ندارند و ن. ۲. به جای این دو بیت، بیت زیر را آورده است:

چو بزموده آگاه شد زین سخن دگرگونه اندیشه افگند بن

۹. س. زینهار؛ (ب. آن نامدار) ۱۰. (ل. کرد) ۱۱. (ق. ۲. همی خواستند) ۱۲. س. ق. ک.س. ۱۳. (نیز ق. ۲. ب): هرج؛ متن = ل. (نیز ن. ۲) ۱۳. ل. ق. ب. و. ۱. ب. از ۱۱۹۹ و ۱۲۰۱ یک بیت ساخته و ۱۱۹۹-۱۲۰۱ را انداخته اند؛ متن = س. ک.س. ۱۴. (نیز ن. ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ۱. ب. ن. ۲) ۱۴. (ن. برفتی) ۱۵. (ن. ن. ۲. بر) ۱۶. ل. س. ق. (نیز ل. و. ب.): نوشتند؛ (ن. ن. ۲. نویستند)؛ متن = ک.س. ۱۷. (نیز ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ۱. ب. ن. ۲) ۱۷. (ن. ۲. آمد؛ بنداری (۱۱۹۱-۱۲۰۱): و لما وصل الرسول نقد کتاب الأمان الی القلعة الی برموده فسرد بذلك و سلم القلعة بما فیها من التیجان و المناطق، و الصامت و الناطق، و الذخائر و الأخایر، و الجواهر الزواهر الی نواب بهرام ۱۸. ک. آمدن برموده بنزدیک هرمزد؛ متن = د. (پس از تصحیح بزموده به برموده؛ س. ق. ل. ۲. س. نویسن ندارند ۱۹. (ق. ۲. اندر آمد سپهبد) ۲۰. ب. از ۱۲۰۱ و ۱۲۰۳ یک بیت ساخته و ۱۲۰۳ را انداخته است؛ بنداری (۱۲۰۲-۱۲۰۳): و نزل و رکب فی جماعه من أصحابه و خواصه و لم یلتفت الی بهرام، و سار فی طریقہ قاصدا قصد حضرة ایران ۲۱. ل. س. ق. (نیز ل. ۲. و. ۱. ب.): آن دید؛ متن = ک.س. ۲۲. (نیز ن. ق. ۲. ب. و. ۱. ب. ن. ۲)؛ بنداری: و لما سمع ۲۲. (ق. ۲. ل. ۲. ب. و. ۱. ب. اگر چند) ۲۳. ک. (نیز ن. ۲): چو ۲۴. ل. هم آنکه ۲۵. ک. ب. به راه؛ (ل. بی برد (پساوند ندارد)) ۲۶. س. (نیز ل. ل. ۲. و. ۱. ب.): ز؛ ل. پیاده بیاورد؛ متن = ۲۷. س. تا نرد (۹) در بارگاه؛ متن = ق. ک. (نیز ن. ق. ۲. ب. و. ۱. ب. ن. ۲)؛ بنداری (۱۲۰۴-۱۲۰۵): فلما سمع ذلک بهرام استشاط غضبا و نفذ خلفه وردة راجلا ذلیلا ۲۸. (ق. ۲. همی) ۲۹. ق. بزموده؛ س. (نیز و. ب. برموده (بی نقطه))؛ (ل. ل. ۲. بزموده؛ ن. ۲. بزموده)؛ متن = ک.س. ۳۰. (نیز ن. ق. ۲. ب. و. ۱. ب. بزموده ۳۰. س. سزواران

از ارج بلندی^۲ به خواری^۳ شدم،
 که^۷ پیش آمدم ای بد بدکنش^{۱۴}
 همی رفت خواهم بر شهریار،
 بد روز^{۱۲} بر من سبک تر^{۱۳} شود،
 سپردم ترا تخت^{۱۵} و آرام^{۱۶} و^{۱۷} چیز!
 ز گفتار پرموده^{۱۹} آمد به خشم،
 بر آن سان^{۲۱} که از ناسزایان^{۲۲} سزدا
 یکی تنگ خرگاه شد جای اوی^{۲۳}!
 که این پهلوان را^{۲۴} خرد نیست جفت!
 بدو گفت کین^{۲۶} پهلوانِ سترگ،
 ازیرا کسی^{۲۹} را به کس نشمرد!

کنون بی منش^۱ زینهار^۱ شدم
 بدین روز^۲ هم^۵ نیستی خوش منش^۶
 کنون یافتم^۹ نامه ی زینهار
 ۱۲۱۰ مگر با^{۱۱} من او چون برادر^{۱۱} شود
 ترا با من اکنون^{۱۴} چه کارست نیز
 برآشفت بهرام و شد سرخ^{۱۸} چشم
 به تندی^{۲۰} یک تازیانه بزد
 بیستند هم در زمان پای اوی^{۲۳}
 ۱۲۱۵ چو خُراد بُرزین چنان دید، گفت
 بیامد بنزد دبیر^{۲۵} بزرگ
 به یک^{۲۷} پز پشه^{۲۸} ندارد خرد

اصل: بیش و؛ (پ: پرمنش)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲-س، ق (نیز ل ۳، و، آ)؛ ز ارج بزرگی؛ (ق ۲، ل، ن، آ)؛ از (ن، آ)؛ ز اوج
 بلندی؛ (پ: ازیرا ز تندی)؛ متن = ۳-ب؛ ز ارج پدر سوگراری (I)؛ متن = ل، ک، س، ق (نیز ل، ن، در ل پس از تصحیح ز به ا)؛ در ق
 لت های این بیت پس و پیش شده است ۴-س، ق (نیز ل، پ، ر)؛ روی؛ (ل: برین روز)؛ متن = ل، ک، س، ق (نیز ل، ن، ق ۲، و، ب)؛ هل: خود
 عرق؛ خویشت پیش (II) ۷-ق؛ چ ۸-ق؛ (پ: این پدیدار و کیش (I))؛ س، ق (نیز ل، ل، آ، پ، و، آ، ب)؛ من آوردی ای (ل: آ)؛ از؛ (پ: این)
 بدکنش؛ ک، س، ق (نیز ل، ن، آ)؛ منست ای (ن: آ)؛ این؛ بد بدکنش؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

مگر نام گم بوده باز آورم
 بدین بخت گم بوده ناز آورم

۹-س (نیز ل، ل، و، آ، ب)؛ کامد این (ل: آن)؛ متن = ل، ق، ک، س، ق (نیز ل، ن، ق ۲، ل، ن، آ)؛ ک پس از این بیت افزوده است:

شدم ایمن از رای باریک اوی
 همی رفت خواهم بنزدیک اوی

۱۰-ل (پ: بر) (ل: ل)؛ برابر ۱۱-ل؛ بدین روز؛ ق: از روز؛ ک (نیز ل، ل، آ)؛ بدو روز؛ (پ: پدروار (I))؛ متن = س، س، ق (نیز ق ۲، پ، و)
 ۱۳-ل: ستمگر (سبکتی)؛ ل، ن، این بیت را ندارند ۱۴-ق: بر تن من) ۱۵-ل: گاه ۱۶-س، ق (نیز ق ۲، ل، ل، و، آ، ب)؛ شاهی؛ متن =
 ل، ک، س، ق (نیز ل، ن، پ، ل، آ) ۱۷-س، آ: جو؛ بنداری (۱۲۰۶-۱۲۱۱)؛ فلما أحضر بین یدیه قال: قد أتانی كتاب الأمان من حضرة الملك. و
 سلمت اليك القلعة و التاج و التخت. و هأنذا في خفارة الأمان أروح الي خدمة الملك لعله ينظر إلي بعين الأخوة، و يعاملني بما عنده
 من المروءة و الفتوة. فعالي و مالك الآن؟ و لقد نلت منه الأمان ۱۸-ل، ق (نیز ل، و)؛ شوخ؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۹-ل: بزموده
 (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (ن: برموده (بی نقطه)؛ ل، ل، آ: بزموده؛ ن: بزموده؛ متن = س، ک، س، ق (نیز ق ۲، پ، و، آ، ب) ۲۰-س، ق،
 ک، س، ق (نیز ل، ن، و، آ، ب)؛ تیزش؛ متن = ل (نیز ل، آ) ۲۱-س، ق (نیز ل، ن، ق ۲، ل، ن، آ، ب)؛ بدان سان؛ متن = ل، ک، س، ق (نیز ل، آ، پ، و)
 ۲۲-ک: حنا سزاگ (ق: نو هر بد)؛ بنداری (۱۲۱۲-۱۲۱۳)؛ فتنم بهرام حتی احمرت أصدقه و أزدبت أصدقه فصره بمقرعة كانت
 معه في ذلك المحفل، فعل الأندال و السفل ۲۳-ل، س، ق، س، ق (نیز ل، ن، ل، آ، و، ب)؛ او؛ متن = ک (نیز پ)؛ بنداری (۱۲۱۴)؛ و امر به فقیدوا
 یدیه و رجلیه، و حسبوه فی خرگاه ضیق ضرب له ۲۴-ک، س، آ، ب: ۲۵-ل (بی بنزدیک پیر (I)؛ ل: بر او دبیر؛ آ: برآور دبیری) ۲۶-س، آ: کای
 ۲۷-ک: یکی؛ متن = ۲۸-ل، ن، پ، ل، ن، آ: پشه از بن؛ ق: مگر خود به دل در؛ متن = ل، س، ق، س، ق (نیز ل، ل، و، آ، ب) ۲۹-س، ق (نیز آ، ب)؛ از
 ایران کسی؛ س، ق (نیز ل، ن، ق، آ)؛ ازین پس کس او؛ متن = ل، ک (نیز ل، و)؛ بنداری (۱۲۱۵-۱۲۱۷)؛ فلما رأى خراد بن برزین ذلك
 استفظه و استجبه، و دخل علی الكاتب الكبير و قال: إنه ليس مع بهرام من العقل ما يوازن جناح بعوضة. و إنه لا يبالي به أحد بعد أن
 صدر منه هذا الفعل

ورا بتر^۳ از خشم^۴ پتیاره نیستا

بایدش^۱ گفتن کزین^۲ چاره نیست

زبانها^۶ پر از پند و رخ^۷ لاژورد^۸
سر نامور پر ز آتش^{۱۰} مباد!
به آب اندرافگند و ترگشت^{۱۲} خشت!
ز کردار خود دست بر سر گرفت!
یکی تیغ هندی به زرین نیام!
که روشن کند جان تاریک اوی^{۱۵}
یکی بارهی تیزتگ^{۱۷} برنشت
بدید آنک^{۲۰} تازه تپد روی شاه^{۲۱}
که آزار^{۲۲} داری ز من در نهفت؟
نیاید^{۲۴} ترا زان سخن^{۲۵} آب روی^{۲۶}!
ز بختست و^{۲۷} کردم به^{۲۸} یزدان یله
سخن ها همی راند خواهم بسی

بنزدیکی بهرام رفت آن^۵ دو مرد
۱۲۲۰ بگفتند کین^۹ رنج دادی به باد
بدانست بهرام کآن^{۱۱} بود زشت
پشیمان شد و بند ازو^{۱۳} برگرفت
فرستادش^{۱۴} اسپه به زرین ستام
هم اندر زمان شد بنزدیکی اوی^{۱۵}
۱۲۲۵ همی بود تا او^{۱۶} میان را بیست
سپهبد همی راند با او^{۱۸} به راه^{۱۹}
به هنگام پدروود کردش گفت
گرت هست، با شاه ایران مگوی^{۳۳}
بدو گفت خاقان که ما را گله
۱۲۳۰ نه من زان^{۲۹} شمارم که از^{۳۰} هر کسی

۱- (ن: نیابدش) ۲- (نیز ل ۲، ۳): کزان؛ (ن: ۲، وزین)؛ س: کستن (۲) کزین؛ متن = دل، ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، بی، وب) ۳- (ن: ل، ق، ۲، ل: نیز؛ و، ن: ۲؛ بتر نیز؛ س: ۲، و زو بتر؛ متن = دل، س، ک، (نیز ل، بی، آ، ب) ۴- (ا: خشم و؛ ق: ۲؛ ازین رنج)؛ بنداوی (۱۲۱۸): فینبخی آن تنکر علیه و تشیر علیه بإطلاق ابن الخاقان و إتقاده الی حضرة الملک هدس، ک، س، ۲ (نیز ل، بی، ب): این؛ متن = دل، ق (نیز ق) ۵- (ن: زفانها؛ ب: و لبها)؛ متن = ۷- (رخ و)؛ س (نیز ل): دولب پر ز پند و رخا؛ متن = دل، ق، ک، س، ۲ (نیز ق، ل، ۲، ن: ۳) ۸- س، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، آ، ب): لا جور؛ متن = دل (نیز پ، و، ن: ۳) ۹- ق: کان ۱۰- (ب: دانش (ل))؛ بنداوی (۱۲۱۹-۱۲۲۰): فرکیا و دخلا علی بهرام، و أوسعاه لوما و تعنیفا علی حركة القبیحة، و فعلته الشنیعة ۱۱- (ب: کین) ۱۲- ک: شد خشک؛ (ن: ق، ل، ۲، ب، ن: ۲؛ افکنده شد خشک (ل: ۳)؛ خام)؛ (ا: افکنده تر گشت)؛ متن = دل، س، ق، س، ۲ (نیز ل، بی، و، ج، ب) ۱۳- ل (نیز ب): او؛ بنداوی (۱۲۲۱-۱۲۲۲): فاعترف بإسائه و ندم علی عشرته، و أمر ففک القید عنه ۱۴- ل، س، ق (نیز ل، ل، ۲، و، آ، ب): فرستاد؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، بی، ن: ۲)؛ در ا لت‌های این بیت پس و پیش شده است؛ بنداوی (۱۲۲۳): و نفذ الیه مرکوبا بالآلة الذهب و سیفا محلی ۱۵- ک (نیز ل، ل، ۲، وب: او؛ متن = س، ۲ (نیز ل، ق، ۲، آ، ب)؛ بنداوی (۱۲۲۴): و ركب الی خدمته معتزلا و مستقبلا و مستغفرا، و وقف فی خدمته ۱۶- (ل، ۲، و، آ، وی) ۱۷- س، ق (نیز ل، ل، ۲، و، آ، ب): تیز تک بارگی؛ (ن: ن: ۲؛ تیز تک باره‌نی)؛ متن = دل، ک، س، ۲ (نیز ق، ۲، بی) ۱۸- ق (نیز ل، ل، ۲، ل: ۳) ۱۹- (ل: ۳) ۲۰- (ل: بی، ن: ۲، آ، آنکه) ۲۱- (نیز ب): می رفت با او سپاه؛ (ل: با وی همی رفت شاه)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنداوی (۱۲۲۵-۱۲۲۶): فسکت ابن الخاقان حتی شد المنطقة علی وسطه و ركب و بهرام یسایره ۲۲- (ن: ازاز (ل)) ۲۳- (ل: بگوی؛ و، آ: مگو (پساوند ندارد)) ۲۴- ل: ساند (بی نقطه)؛ س: ساند (حرف دوم و چهارم بی نقطه)؛ ق: نیابد؛ ک، س، ۲ (نیز ل، ن: ۲)؛ نیابد؛ (ق: ۲: نیابد (حرف چهارم بی نقطه)؛ ل: ساند (بی نقطه))؛ متن = (ل: ۲، بی، و، آ، ب) ۲۵- ل: نزد او؛ س: ق (نیز ل، ل، ۲، و، آ، ب): زین سخن؛ (ق: ۲: ازان مر ترا (ل))؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ل، بی، ن: ۲) ۲۶- (ا: رو)؛ ک (نیز ل، ق، ۲، بی، ن: ۲)؛ رنگ و بوی؛ متن = دل، س، ق، س، ۲ (نیز ل، ل، ۲، و، بی)؛ بنداوی (۱۲۲۷-۱۲۲۸): ولما أراد أن یودعه ساله ألا یفکر فی حضرة الملک شیئا مما صدر منه ۲۷- س، س، ۲ (نیز ل، بی، وب: جو) ۲۸- (ن: ۲، ز: بنداوی (۱۲۲۹): فقال ابن الخاقان: إن شکایتنا من الجلد و البخت ۲۹- (ا: زین) ۳۰- س (نیز ل، بی، وب: بی؛ متن = دل، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ق، ل، ۲، ن: ۲)؛ بنداوی (۱۲۳۰): و إلا فلست ممن یشکوک و یذکر ذلک فی حضرة الملک

نیابد^۳، نزدیک بروبر مهی^۴؛
 نگویم که با من بدی^۵ بنده کردا
 بیچید و خشم از دلیری بخورد^۶؛
 ز گفتار آن مهتر^۷ سرکشان،
 چو کاری، برت^۸ بر^۹ دهد روزگارا
 سخن‌ها چنین^{۱۰} تا توانی مگوی
 ز گیتی ترا نیکوی^{۱۱} خواستم؟
 همی^{۱۲} زشت تو^{۱۳} داشتم در نهان
 گذشته سخن‌ها همه^{۱۴} باد گشت^{۱۵}؛
 گه^{۱۶} آشتی بردباری^{۱۷} بود
 خرد بی‌گمان نزد تو^{۱۸} اندکی‌ست!

اگر شهریار^۱ تو زین^۲ آگهی
 مرا بنده گردون^۳ گردنده کرد
 ز گفتار^۴ او گشت بهرام^۵ زرد
 چنین گفت با خود که آمد^۶ نشان
 ۱۳۳۵ که تخم بدی تا توانی مکار
 بدو گفت بهرام کای نامجوی
 چرا من به^۷ تو دل بیاراستم؟
 ز تو^۸ نامه کردم به شاه جهان
 بدو^۹ گفت خاقان که آن بد^{۱۰} گذشت
 ۱۳۴۰ و لیکن چو^{۱۱} در جنگ^{۱۲} خواری بود
 ترا خشم^{۱۳} با آشتی گر یکی‌ست

۱. (ن: شهریار) ۲. س: شهریار ازین ۳. س: (نیز ب): بیابد؛ س^۲ (نیز و): ندارد (آ: بیابد)؛ متن = دل (حرف یکم بی نقطه). ق: ی
 (نیز ن: پ: ن) ۴. (آ: فرهی)؛ بندوی (۱۳۳۱). غیر آنه این کان لا ینهی ذلک الیه فلا تلیق به السلطنة، و لا تلامه الشهریاریه ۵. (ا:
 مراند) (ج: مرابند) ع: س، ق (نیز ل، ل، و، آ، ب): این چرخ؛ متن = دل، ک، س^۲ (نیز ن، ق، آ، پ، ن) ۶. ۷. ک (نیز ن، ق، آ، ن)؛ بد این؛ س: آ.
 بد با من این؛ متن = دل، س، ق (نیز ل، ل، و، آ، ب): بندوی (۱۳۳۲): این الفلک هو الذی آسأه الی. فکیف أقول: إن عبدا جنى علی؟
 ۸. (ق: آواز) ۹. (س: نیز ل): بهلوان گشت ۱۰. (آ: نخورد)؛ (ا: بندوی (۱۳۳۳)). قاصغر وجه بهرام من مقاله و آغناظ لکنه کظم الفیظ
 ۱۱. ل، ک، س^۲ (نیز ن، ق، آ، پ، ن)؛ داد پاسخ که آمد؛ (آ: به دل گفت بهرام کآمد)؛ متن = س (نیز ل، ل، و، آ، ب) ۱۲. ک، س^۲ (نیز ن، ق، آ،
 ن)؛ نامور؛ متن = دل، س، ق (نیز ل، و، آ، ب) ۱۳. س، ق، س^۲ (نیز ق، آ، ل، و، آ، ب): ترا؛ متن = دل، ک (نیز ن، پ، ن) ۱۴. (پ: بد)؛ بندوی
 (۱۳۳۴، ۱۳۳۵). و قال: قد صدق من قال هذه المقالة: لا تزوع الشز فایک تحصدا تزوع لا محالة ۱۵. س: سخن زین نشان؛ ک، ن، پ،
 ن این بیت را ندارند؛ این بیت در ده دستنویس دیگر آمده است ۱۶. س، ق، س^۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): به گفتار؛ متن = دل، ک (نیز ن، ق، آ،
 پ، ن) ۱۷. ل، ک، س^۲ (نیز ن، ل، ل، و، آ، ب): نیکویی؛ (و: که من نیکویی من ترا)؛ متن = (ق: آ)؛ در س، ق، ق، آ، ل، و، آ، ب
 لت‌های این بیت پس و پیش شده است؛ پیاپی لت‌های متن = دل، ک، س^۲ (نیز ن، پ، ن) ۱۸. ک: یکی؛ س^۲ (نیز ن، ق، آ، پ، ن)؛ همی؛
 متن = دل، س، ق (نیز ل، ل، و، آ، ب) ۱۹. س، ق (نیز ق، آ، ل، و، آ، ب): همه؛ متن = دل، ک، س^۲ (نیز ن، پ، ن) ۲۰. س، ق، ک، س^۲ (نیز
 ن، ل، و، آ، ب): عیب تو؛ (پ: آهویت)؛ متن = دل ۲۱. ک: چنین؛ (ق: آ، همی) ۲۲. ل: چرا بنده؛ س، ق (نیز ن، ل، ل، و، ن، آ، ب): اندر (درو،
 ب حرف دوم بی نقطه)؛ ک، ن، پ، ن؛ (پ: چون بد؛ آ: ایlder)؛ متن = س^۲ (نیز ق، آ) ۲۳. (ق: آ، همی؛ ل: سخنها گذشته همی)؛ متن = ۲۴. ق:
 همان باد گردد به دشت؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ک پس از این بیت و ق^۲ پس از بیت ۱۳۴۱ افزوده‌اند:

به یزدان که از تو مرا کینه نیست

به دل بر که این کینه (ق: آ) چه این کینه (درد) دیرینه نیست

کجا نیکیت بود ازین بد فزون

تو بودی به نیکی مرا رهنمون

- در کت یکم بیت دوم در بالا خوانا نیست ۲۵. (ل، ق، ن: ک) ۲۶. (ن: که در جنگ لیکن به) ۲۷. (ا: ترا) ۲۸. س: بود باری؛ پ: برود
 باری (ن: آ، چشم) ۲۹. ل: نزد شاه جهان؛ س: با گمان نزد شاه؛ متن = دوازده دستنویس دیگر

نگیرد ز دانش، بد آیدش^۱ پیش^۲!
 ز دل تیرگی‌ها^۳ ببايد سردا
 که آن بد^۴ که شد، گشت با باد^۵ راست!
 که پنداشتم کین بماند^۶ نهفت،
 نپوشم^{۱۳} برو^{۱۴} چادرِ پرنیان
 نه زان کم شود مر مرا^{۱۹} آب‌روی^{۱۸}
 که از نیک و بد برنگیرد^{۲۱} شمار،
 تو بی می چندان دان که^{۲۲} بی‌هش بودا
 وگر^{۲۵} نیک‌خواهی بود، گر^{۲۶} همال،
 ورا شاه ایران^{۲۷} و مغزی^{۲۸} تُنکا

چو سالار راو خداوند خویش
 همان^۳ راو یزدان ببايد سپرد
 سخن^۵ گر نیفزایی^۶ اکنون رواست
 ۱۲۴۵ ز خاقان چو بشنید بهرام، گفت
 کنون زان گله کم^{۱۰} نیاید^{۱۱} زبان^{۱۲}
 چن^{۱۵} آنجارسى هرج^{۱۶} خواهی^{۱۷} بگوی^{۱۸}
 بدو گفت خاقان که هر^{۲۰} شهریار
 به بد کردن بنده خامش بود
 ۱۲۵۰ چن^{۲۳} از دور بیند ورا^{۲۴} بدسگال
 ترا نابسزا خواند و سرسبک

۱- (ل: آ، بده)؛ ق: نداند به؛ ق: به دانش نیایدش؛ ل: نگیرد بیفتد به هر کار (حرف یکم دو واژه نخست بی نقطه)؛ (ل، ن): بی: بگردد ز دانش برآیدش (ل: نباشدش)؛ متن = س، ک، س، آ (نیز ل، ن، پ، و، آ، ب؛ در آ، پ از تصحیح پلوزده نگیرد) ۲- ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ن، پ، و، آ، ب)؛ بیش (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: آ: نیش)؛ متن = ق (نیز ل، ن، ق: آ)؛ بیش ۳- س، ق (نیز ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ همه؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب، ن)؛ ۴- (آ: ترس کیهان) هق: کنون ۵- ک (نیز ق، آ، ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ پیفزایی؛ متن = ل، س، ق، س، آ (نیز ل، ن، پ، و، آن؛ در ل، س، ق حرف یکم بی نقطه) ۷- (پ: این بد که)؛ س: کجا آنک ۸- ق (نیز ق، آ، ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ خاک: که: ناباد؛ متن = ل، س، س، آ (نیز ل، ن، پ، ن، آ) ۹- س: نماند؛ متن = سیزده دستنویس دیگر (در ل، ق، و، ن، آ، ب حرف یکم بی نقطه) ۱۰- ل: گنه (ج: گله؟) گر ۱۱- ل: ساید (دو حرف نخست بی نقطه) ۱۲- ل (نیز و): زمان (حرف دوم بی نقطه)؛ (ق: آ: زبان) ۱۳- ل، ق، ک، س، آ (نیز ق: آ)؛ پوشم (حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز ل، آ، ب، ن، آ، ل)؛ بیوشم؛ متن = (ل، و، ن)؛ ۱۴- ق: بران؛ (ل: آ: ترا؛ بدو)؛ ل، ب، این بیت را اندازند ۱۵- ل، س، ق (نیز ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ چو: ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ب، ن، آ)؛ تو؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۶- س، ق، س، آ (نیز ق، آ، ب)؛ هر چه: ک؛ آنجا رسی هر چه؛ متن = ل (نیز ل، ن) ۱۷- ل: باید ۱۸- (و: بگو- رو) ۱۹- (ل: کم مرا)؛ ل: مر مرا کم شود؛ (پ: کران هم نگاهد مرا؛ و: نخواهد شدن کم مرا)؛ متن = س، ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ن، آ، ب)؛ ک، ق، آ پس از این بیت افزوده است:

به جای تو کردم همه نیکویی
 بگوی آنچه داری به دل پیش شاه
 کنون خود (ک: خود) ز من جست یک بدخویی
 که مردی مرا پس بود پایگاه

بنداری (۱۲۳۶-۱۲۴۷): و لیت شعری لم توسطت بین الملک و بینک حتی آمنتک؟ و کنت اظن ان تلک زلة تخفی و عثرة تقال و تمحی. و الآن فلیس تضرنی شکایتک ایای الی الملک. و ائی غضاضة تلحقتی منها؟ و اذا حضرت أنت بین یدی الملک قفل ما شئت فان ماء وجهی لا یترق عنده بذلک ۲۰- س، ق (نیز ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ آن؛ (ق: آ: با)؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، پ، و، ن) ۲۱- ل: نگیرد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل: آ: ز بد نگیرد) ۲۲- ل: بر من چندان دان که؛ س، ق (نیز ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ چندان دان که بی مغز و؛ (ل، ن): تو او را چندان دان که؛ (پ: چندان دان تو او را که)؛ متن = ک، س، آ (نیز ق: آ)؛ بنداری (۱۲۴۸-۱۲۴۹): فقال ابن الخاقان: کل ملک یستوی عنده الحسن و القبیح، و یغضی علی سوء أدب عبیده فاعلم أنه سکران و إن لم یشر بخرما، و سنان و إن لم یغمض عینا ۲۳- ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ن، پ، و، آ، ب)؛ چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۲۴- (و: ترا؛ آ: ببیند) ۲۵- س (نیز ل، ن، ل، و، آ، ب)؛ اگر؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق: آ) ۲۶- س، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، و، آ، ب)؛ یا: ک؛ (نیز ل، ن، آ)؛ با؛ (و: ما (بی نقطه)؛ متن = ل (نیز ل، ن، پ)؛ ق این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۷- (ل: آ: بی رای) ۲۸- ل (نیز ل، ن، آ، ب)؛ مغز: ک: مغزش؛ متن = س، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، ل، ن، پ، آ)؛ بنداری (۱۲۵۰-۱۲۵۱): وکل من یسمع هذا من علو و صدیق و بعید و قریب یدلک عبدا خفیف الرأس، و یدعه ملکا رقیق رداء العقل

نه چون بنده بی^۱ بدسگالی منستا
بسی نامبردار دارد به یادا
کز ایدر کنون بازگردی به^۲ راه،
نگویی^۶ سخن نیز تا نشنوی!

به^۸ لشکرگه آمد سری^۹ رزم‌ساز^{۱۰}
دبیر بزرگ و دگر^{۱۲} موبدان،
سخن هرج^{۱۵} رفت^{۱۶} آشکار و نهان
به خشم آن زمان گفت کای^{۱۸} بخردان^{۱۹}،
بکشید و با باد^{۲۱} همبر^{۲۲} شوید
چه مایه بود گنج آراسته؟
ز شبگیر تا شب گذشته سه پاس،
نبشته^{۲۶} نشد^{۲۷} هم^{۲۸} به فرجام کار!
گذشته برو^{۳۱} سال و^{۳۲} ناکاسته،
ز دینار و گوهر که خیزد از^{۳۳} آب،
کجا^{۳۵} رستنش آسمانی بود،

ز گردنکشان او همال منست
هوشیوار و آهسته و بانزاد
به جان و سر شاه ایران‌سپاه
۱۲۶۵ به پاسخ نیفزایی^۳ و^۴ بدخوی^۵

چو بشنید بهرام، ازو^۷ گشت باز
چو خُزاد بُرزین و آن بخردان^{۱۱}
نیشند^{۱۳} نامه به شاه جهان^{۱۴}
سپهدار با موبد^{۱۷} موبدان
۱۲۷۰ هم اکنون از ایدر به دزد شوید^{۲۰}
به دز در^{۳۳} ببینید تا خواسته
دبیران^{۲۴} برفتند دل پر هراس
سبه شد بسی یازگار از^{۲۵} شمار
به دزد^{۲۹} نبد راه از آن^{۳۰} خواسته
۱۲۷۵ ز هنگام ارجاسپ و افراسیاب
همان نیز چیزی که کانی^{۳۴} بود

۱-ق (نیز ق؟) بنده او؛ (پ: جوینده و «چون بنده‌ئی»؟) متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ک (نیز لن، لی، پ، لن، آ، ب): ز؛ متن = ل، س، ق، س، ۲ (نیز ق، ل، آ، و، آ) ۳-ک (نیز لی، بیفزائی؛ ق؟ آ: نیاسائی؛ آ: بیفزای)؛ متن = ده دستنویس دیگر (در لن آ حرف یکم بی نقطه) ۴-س: ار؛ ق (نیز لی، آ، ب): از؛ متن = ل، ک، س (نیز لن، ق، آ، ل، ن، آ) ۵-س، ک، س (نیز لن، لی، ل، آ، و، ن، آ)؛ خوئی؛ متن = ل، ق (نیز ق، آ، پ، آ، ب) ۶-ع (ق: زکوی)؛ بنداری (۱۲۵۸-۱۲۶۵): و آنچر بینهما الحدیث حتی أقسم خُزاد علیه بحیة الملک آن یثنی عنانه ولا یبکر القال والقیل ۷-ل: زو ۸-ل: ز ۹-ل (نیز ق؟): سوی («سری؟»)؛ س، ق (نیز لی، ل، آ، و، آ، ب): شده؛ (نن، ل؟: گو)؛ متن = ک، س (نیز پ) ۱۰-س (نیز لی، پ): سخت‌ساز (؟)؛ ق، ک، س (نیز لن، ل، آ): جنگ‌ساز؛ متن = ل (نیز ق؟) ۱۱-لی: دختران (()) ۱۲-ق (ق: جهان‌دیده وان) ۱۳-ل، ل، س، ل (نیز و-ب): نوشتند؛ ق: فرستند؛ متن = ک، س (نیز لن، پ) ۱۴-آ: (آ: جوان) ۱۵-س: س (نیز ق، آ، ب): هر چه؛ متن = ل (نیز لن) ۱۶-ل: بند ۱۷-ک، س، آ: نامور ۱۸-ل: (ن: ای؟ ل: با؛ و: نا (بی نقطه)) ۱۹-لی: موبدان (پساوند ندارد)؛ آ: سرووران ۲۰-س: س (نیز لن، ل، آ، و، ن، آ)؛ بر: شوید؛ (پ: بر روید)؛ متن = ل (نیز ق، آ، لی، ب) ۲۱-آ: (با با دو) ۲۲-پ: (پ: همره) ۲۳-ل، ق، ل (نیز ل، آ، ل): بر: متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۲۶۶-۱۲۷۱): فأنصرف بهرام الی مخیمه، و أمر أصحابه بالصعود الی القلعة و ضبط ما فیها من الذخائر و الجواهر التي كانت زبده الحب ۲۴-س: دلیران؛ لن، ن، آ: بیت‌های ۱۲۷۲-۱۲۷۴ و راندارند ۲۵-ق: کاغذ اندر؛ ل (نیز ل، آ، و): هم نیامد (در ل حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ آ: یادگار از؛ ق: کاغذ از هر؛ پ: نامها از؛ (س: نیز لی، ب): دبیران بماندند از آن در؛ ک: سپهدار شد یادگار از؛ (آ: سبه شد بسی هم نیامد)؛ متن = ل: ناگار (حرف یکم بی نقطه) ۲۶-ل، س، ق، ل (نیز لی، ل، آ، و، آ، ب): نوشته؛ متن = ک، س (نیز ق، آ، پ) ۲۷-ق: بنده؛ س، ل (نیز لی، و، آ، ب): شد آن؛ متن = ل، ک، س (نیز ق، آ، ل، آ، پ)؛ در، ل، س (حرف یکم بی نقطه) ۲۸-ل (ل): آ: آن ۲۹-ق، ل (نیز ل، آ): بر؛ ل: در؛ بر؛ متن = س، ک، س (نیز ق، آ، لی، پ، و، آ، ب) ۳۰-ل: زان؛ ق (آ: از جان) ۳۱-ک (نیز لی، ب): بدو؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲-ل، س، ک (نیز لی، ل، آ، آ، ب): جوی؛ متن = ق، ل، آ، س (نیز ق، آ، پ، و) ۳۳-ل، س، س، آ: در؛ ق، ک، ل (نیز ل، ق، آ، ل، آ، ب): ز؛ متن = (لی، پ) ۳۴-ق: نامی؛ (نن، ل، ن: چیزها کان نه کانی (ن: آبی))؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۳۵-و: (همان)

کجا^۲ نام او در جهان تازه^۳ بود؛
 به هر مهره‌یی در سه پاره^۵ گهر،
 کسی را نبود از کهان و مهان^۶،
 که^۷ لهراسپ ز آتیس^۸ به گشتاسپ داد،
 که هنگام آن کس ندارد به یاد^{۱۲}!
 ستاره‌شناسان و^{۱۴} فرخ‌مهان^{۱۵}!
 که بود اندر آن گنج آراسته
 سخن‌گوی^{۱۸} و^{۱۹} روشن‌دل و^{۲۰} یادگیر،
 که بُد^{۲۲} در دز و^{۲۳} هم^{۲۴} به دشتِ نبرد،
 دو موزه برو بود^{۲۷} گوهرنگار^{۲۸}،
 به گوهر سر^{۳۱} شوشه^{۳۲} برنافته،

همه گنج‌ها اندر آوازه^۱ بود
 ز چیز^۴ سیاوش، نخستین کمر
 همان گوشوارش که اندر جهان
 ۱۲۸۰ که کیخسرو آن را به لهراسپ داد
 که^۹ ارجاسپ بستد^{۱۰}، به دز در نهاد^{۱۱}
 شمارش ندانست^{۱۳} کس در جهان
 نبشتند^{۱۶} یک‌یک همه خواسته
 فرستاد بهرام مردی^{۱۷} دبیر
 ۱۲۸۵ پیامد همه خواسته گرد^{۲۱} کرد
 ابا^{۲۵} خواسته بود دو^{۲۶} گوشوار
 همان شوشی^{۲۹} زر برو^{۳۰} بافته

۱-ل: آورده؛ (ن: بد ز آوازه)؛ س، ق، ل: (نیز ق: ۲، ل، و، آ، ب): گنجهای گرانمایه؛ (ن: ۲: گنجهای پرآوازه)؛ متن = ک، س: ۲ (نیز ب)
 ۲- (ن، ن: ۲: یکی)؛ متن = ۳- ل: برده؛ س، ق، ل: ۲ (نیز ق: ۲، ل، و، آ، ب): ازان چیز کان برترین (س: برتری) پایه؛ متن = ک، س: ۲ (نیز پ)، بنداری (۱۲۷۴-۱۲۷۷): فصلدت إليها اللغات و الكتاب میکرین، و لم یزالوا فی حساب و کتاب الی الثالث الآخر من اللیل. و لم یأتوا مع ذلك علی الجمیع، من کثرة ما اجتمع فیها من الأموال و الكنوز من عهد افراسیاب و من بعده ۴-ل: خون ۵- (ن: پایه)؛ س، ق، ل: ۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): درنشانده؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز ق: ۲، ل، و، آ، ب): آشکار و نهان؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز ن، ق: ۲، ل، و، آ، ب): ۷-س (نیز ل): چو؛ (ل: ز): ۸-س، ق، ک، ل: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): آن را؛ (ل: ۳: آنکه؛ پ: آبرو)؛ متن = ل، س: ۲
 ۹-س، ق، ل: ۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): چو؛ متن = ل، ک (نیز ن، پ، ل، و، آ، ب): آن را؛ متن = س، ق (نیز ل، ل، و، آ، ب) ۱۱-ل، ل: ۲ (نیز ل): بر نهاد ۱۲-ل: چو گشتاسپ را کاخ تاراج داد؛ ق: ۲ این بیت را ندارد و به جای آن سه بیت زیر را آورده است:

ندارد کس آن روزگاران به یاد
 که ارجاسپ آن راز بلخ آورد
 به دست وی افتاد آن گوشوار
 ازان برمنش ترک خسرو نژاد
 بر آزادگان روز تلخ آورد
 فراوان برآمد برین روزگار

۲ پس از بیت ۱۲۸۱ افزوده است:

که هنگام آن کس ندارد به یاد (ب ۱۲۸۱)

۱۳- (ل: بداندیش) (ل: ۱۴- (ن، ل، و، آ، ب): حو) ۱۵- (ل: هم بخردان) ۱۶- ل، س، ق، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب): نوشتند؛ متن = ک (نیز ن، ق: ۲، ل، و، آ، ب)؛ بنداری (۱۲۷۸-۱۲۸۳): و کان فیها من متاع سیاوخش منقطته و قرطاه اللذان لم یحصل مثلها لأحد من الأولین و آخرین ۱۷-س، ق: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): مرد؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۸-ل: گوجی < ۱۹-ق: حو < ۲۰-ق: حو؛ (ق: ۲: داندند و؛ ل: روشن > دل) و ۲۱-ق: یاد؛ ۲۲-س، ق، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب): چه بد؛ (ل: بد در)؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز ن، ق: ۲، ل، و، آ، ب): ۲۳-س: ۲ برده زو ۲۴- (ل: و، چه)؛ در ق: لتهای این بیت پس و پیش شده است؛ بنداری (۱۲۸۴-۱۲۸۵): ثم أمر بجمع الفنائم التي غنمت فی المعترك فجمعوا و عرضوا ثبت الكل علیه ۲۵- (پ: ازان) ۲۶- ک: و یا ۲۷- (ل: درو بود؛ ل: درو برز؛ ل: درو بود؛ س، ق، ک، ل: ۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): بدو در ز (ک: بد)؛ (ن، ل، و، آ، ب) بدو (دز)؛ متن = ۲۸- (ق: ۲: پراز گوهر شاهوران)؛ متن = س: ۲ ۲۹-ق: (نیز ن، ل، و، آ، ب): شش؛ (ل: همه شق)؛ متن = دو ازده دستنویس دیگر ۳۰-ل: و به زر (وزن درست نیست)؛ س، ق، ک، ل: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): بدو؛ متن = س: ۲ (نیز ق: ۲، ل، و، آ، ب): ۳۱- (ل: همه سر بلدان) ۳۲-ق: شش

بسختند^۳ هر یک به من^۴ بود هفتا
 نبود آگه از جستن^۵ داوری،
 دو موزه به نامه^۸ نکرد ایچ یاد!
 همی^{۱۲} با سواران نشیند بر اسب
 که با او^{۱۳} شود تا در شهریار
 شمرد آن شتردار^{۱۵} بر^{۱۶} ساروان^{۱۷}
 همی‌راند با نامداران^{۱۸} خویش

دو بُردِ یمانی همه^۱ زربفت^۲
 سپهبد ز گسئی^۵ و گُندآوری
 ۱۲۹۰ دو بُردِ یمانی به^۷ یک سو نهاد
 بفرمود از آپس^۹ که^{۱۰} ایزدگشپ^{۱۱}
 ز لشکر گزین کرد مردی هزار
 ز خاقان شتر خواست سی^{۱۴} کاروان
 سواران پس پشت^{۱۸} و^{۱۹} خاقان ز پیش

گفتار اندر آمدن پرموده پسر ساوه‌شاه بنزید هرمزده‌شاه^{۲۰}

ابا گنج دیرینه و با^{۲۱} سپاه،
 به سربر یکی تاج و گریزی به دست،
 ز دهلیز^{۳۳} چون روی خاقان بدید،
 فرود آید، ار^{۲۵} همچنان^{۲۶} با سپاه،
 پر اندیشه بُد^{۲۹} زان سَخَن نامجوی^{۲۸}،

۱۲۹۵ چو خاقان بیامد بنزدیک^۱ شاه
 چو بشنید شاه جهان، برنشست
 بیامد چُنین تا به درگه رسید^{۲۲}
 همی‌بود تا چوئش^{۲۳} بیند به راه؟
 ببیندش و برگردد از پیش^{۲۷} اوی^{۲۸}؟

۱- (ن، ق، پ، ان، همان) ۲- ل، ز، و بفت (؟) ۳- ق (نیز ان؟)؛ بسنجیده؛ ل؟؛ بسنجیده؛ (لی؛ بسنجید و؛ و؛ بسختند و؛ آ؛ بسنجید)؛ متن = ل، س، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، ل، پ، ه، ب) ۴- (ق؟؛ تنش)؛ بنداری (۱۲۸۶-۱۲۸۸)؛ و فی الجملة القرطان، و خفان مرصعان، و ثوبان منسوجان من الذهب وزن کل واحد سبعة أمان ۵- ل (نیز لی، ل، ق، ک، ز)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۶- ل، س، ل، آ، س، آ (نیز لی، آ)؛ جستن و؛ متن = ق، ک (نیز ل، ن، ق، ل، آ، پ، و، ان، ب) ۷- (لی؛ ز) ۸- (ن؛ موبد)؛ بنداری (۱۲۸۹-۱۲۹۰)؛ فاستصفی بهرام الثوبین و الخفین، و أسقط اسمهما من الجريدة المنفذة الى الملك ۹- ل، زان پس ۱۰- س، ق، ل (نیز ل، ن، لی، ب)؛ به؛ ک، س، آ (نیز ق؟)؛ <که>؛ متن = ل ۱۱- ل؛ بیداگشپ (=بیداگشپ؟)؛ ک، س، آ (نیز ق؟)؛ بنداگشپ (در ق؟ حرف یکم بی نقطه)؛ متن = س، ق، ل (نیز ل، ن، لی، ب، بنداری) ۱۲- س، س، آ (نیز ن، ب)؛ که تا؛ متن = ل ۱۳- س، ق، ل (نیز لی، ل، و، آ، ب)؛ وی؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، پ، ان، آ) ۱۴- ل؛ (ن، ان، آ؛ صد؛ لی؛ بی (بی نقطه))؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۵- ل؛ زمان جمله؛ ک، س، آ (نیز ق؟)؛ شتر جمله؛ (ن؛ شترخواه؛ ن؟؛ شمرند شترخواه)؛ متن = س، ق، ل (نیز لی، و، آ، ب) ۱۶- س، ق (نیز لی، آ، ب)؛ با؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۷- س، کاروان؛ (ل؟؛ ساریان) ۱۸- س، س، آ (نیز ل، ن، ب)؛ برفتند؛ متن = ل ۱۹- ق (نیز پ)؛ جوی؛ بنداری (۱۲۹۱-۱۲۹۴)؛ ثم أمر ایزدکشپ أحد أصحابه أن یركب ویستصحب مقدار ألف فارس ویسیر بالغنائم والسبی الى حضرة الملك ففعل ذلک ۲۰- آمدن مغفور پیش هرمز؛ ق؛ آمدن پرموده خاقان بنزد هرمز و عهد هرمز با او؛ ل؟؛ اندر آمدن پسر ساوه‌شاه نزدیک هرمز؛ س؛ آمدن خاقان با هدیه‌ها پیش هرمز؛ متن = س؛ ک؛ س؛ نویس ندارد ۲۱- س، ل (نیز لی، ل، و، آ، ب)؛ و؛ بآید؛ و؛ (ن؛ و؛ بارنج دیده؛ پ؛ و؛ باز و سیم و؛ ان؟؛ رنج و؛ با گنج دیده)؛ (ل)؛ متن = ل، ک، س، آ (نیز ق؟) ۲۲- (ق؟)؛ همی شد چنین تا یبدو در رسید ۲۳- (ق؟)؛ هم از دور ۲۴- ل (نیز ق؟)؛ (ل، ق)؛ خویش؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵- ل، ک، ل، آ، س، آ (نیز ل، ن، ق، آ، پ، ان، ب)؛ او؛ متن = س، ق (نیز ل، آ، و، ب) ۲۶- ک (نیز ل، ن، ان)؛ همچنین ۲۷- (لی؛ چو ببیندش برگردد از راه) ۲۸- ل، ق (نیز لی، و)؛ او؛ نامجو؛ (ان، آ؛ او چی؟ نامجو)؛ متن = س، ک، ل، آ، س، آ (نیز ل، ن، ق، پ، ه، ب) ۲۹- (ل؟؛ جده)؛ ق؟ این بیت و بیت سپسین را ندارد

۱۳۰۰ پس آنگاه خاقان^۱ چنان هم بر اسب
 فرود آمد از اسب و خاقان^۳ همان
 درنگی نبد^۴ تا^۵ جهاندارشاه^۶
 شهشاه اسب نگاور^۸ براند
 چو خاقان برفت از در^{۱۱} شهریار
 ۱۳۰۵ پیاده شد از اسب^{۱۲} پرموده^{۱۳} زود^{۱۴}
 [پیاده همان شاه دستش به دست^{۱۸}
 خرامان بیامد بنزدیکی تخت
 بپرسید و بنشاختش^{۱۹} پیش خویش
 سزاوار^{۲۰} او جایگه ساختند
 ۱۳۱۰ ببردند^{۲۱} چیزی که شایسته بود

بیامد ابا موبد ایزدگشسپ^۲
 بیامد بر شاه ایران دمانا
 نشست از بر تازی اسمی سیاه^۷
 به دهلیز با او^۹ زمانی بماند^{۱۰}
 عنانش گرفت آن زمان پرده دار،
 بر آن^{۱۵} کھتری جادوی ها^{۱۶} فرود^{۱۷}
 بیاورد او را به جای نشست،
 مر او را شهشاه بنواخت سخت،
 بگفتند بسیار از اندازه بیش^{۲۰}
 یکی خرم ایوان بپرداختند
 همان پیش پرموده^{۲۲} بایسته بود

۱. (ن، ن: آ: گنش) ۲. ل: ابا موبد خویش بیداگشسب: کد پیرسد مر او راز بنداگشسب: س: ۲: پیرسد مرایش بیداگشسب (حرف دوم واژه پسین بی نقطه): (ن، ن: آ: پیرسد مرایش گیرد به دست (ن: آ: بر اسب (همانند ندارد): پ: پیرسد ورا پیش کایزدگشسب): متن = س، ق، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب، ل: ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

چو تنگ اندر آمد جهاندارشاه
 بجنیند خویشتن با سیاه

۳. س (نیز ق، ۲، پ): جوع خاقان: ل: همان اندر آمد پیاده: متن = ک، س: ۲ (نیز ن، ل، ن: ۲، ق، ل: ۲، ل، و، آ، ب، این بیت و بیت پسین را ندارند؛ این بیت در ل، س، ک، س: ۲، ن، ق، ۲، ل، ۲، پ، ل: ۲ آمده است؛ بنفاری (۱۲۹۵-۱۳۰۱): و سار الخاقان الی أن قرب من حضرة الملك فاستقبله و ترجل کل واحد منهما للآخر ۴. (ن، ن: ق: ۲: نبد (حرف یکم بی نقطه): ن: آ: بید): متن = ل، ک، س: ۲ (نیز ل، ۲، پ): هل: یا: (ن: آ: در): متن = ک، س: ۲ (نیز ن، ق، ۲، پ، ن: ۲) ۵. (ن: در پادشاه) ۶. (ن: در پادشاه) ۷. (ن: آ: اسب سیاه: ن: ۲: جاسی سیاه): کد رسید او به ایوان آن بارگاه: س: ۲ (نیز ق، ۲، پ): رسیدی به ایوان از آن بارگاه: متن = ل (نیز ن): س: این بیت را ندارد: س: ۲، پ: پس از این بیت افزوده اند:

چو خاقان ز پیش جهاندارشاه
 نشست از بر تازی اسمی سیاه (= ۱۳۰۲ ب)

۸. س، ق، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب): ایران تکاور: (ق: ۲: هرمزد از ایوان: ن: ۲: اسمی تکاور): متن = ل، س: ۲ (نیز ن، ل، ۲، پ، ل: ۲، ن: ل، و، آ، ب، و، ی: س: ۲: و خاقان: (ق: صحرا ابا او (I)): متن = ل (نیز ل، ۲، پ، ن: ۲) ۱۰. (ق: ۲: بماند (حرف یکم بی نقطه): ل: ۲: نماند): ک: این بیت را ندارد؛ بنفاری (۱۳۰۲-۱۳۰۳): ثم ركب الملك و دخل الی ایوانه ۱۱. س: ۲ (نیز ل، ۲، پ): پس: (ن، ن: آ: بر): متن = ل (نیز ق، ۲): س، ق، ل: ۲، ل، و، آ، ب، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س: ۲، ن، ق، ۲، ل، ۲، پ، ل: ۲ آمده است ۱۲. ل: باره: س: ۲: آنگاه: متن = سیزده دستنویس دیگر ۱۳. ل: بزومده (حرف یکم بی نقطه): ق: بزومده: (ن، ن: ق: ۲، و، ب: بر موده (حرف یکم بی نقطه): ل، ل: بزومده: ن: آ: بزومده: متن = س: ک، ل: ۲ (نیز پ، ل): بر موده: ۱۴. ل: آ: شاه (II) ۱۵. س، ق، ل: ۲ (نیز ل، ل، و، آ، ب): بدان ۱۶. س، ق، ل: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): جادوئیه: متن = ل، ق، ک، ل: ۲ (نیز ق، ۲، پ، آ، ب): ۱۷. ل، س، ل: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): نمود: متن = ق، ک، س: ۲ (نیز ق، ۲، پ، ل: ۲، و، آ، ب): بنفاری (۱۳۰۴-۱۳۰۵): و ركب الخاقان لیرجع الی منیحه فأخذ بالبرده داره بعانه فنزل و دخل الی ایوان ۱۸. (ن، و: بیست): ک، س: ۲، ق، ل: ۲، پ، ن: آ: این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، س، ق، ل: ۲، ل، و، آ، ب، آمده است ۱۹. ل: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): بنشاندش: متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۰. ل: ۲ (نیز ل): ز اندازه پیش: ک، س: ۲ (نیز ن، ق، ۲، پ، ن: ۲): غمی شد ز جان بداندیش خویش: متن = س، ق، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب): بنفاری (۱۳۰۶-۱۳۰۸): فأجلسه علی تخته بجنبه و آكرمه و احترمه ۲۱. س، ل: ۲ (نیز ل، و، آ، ب): بگردند: متن = ل، ق، ک، س: ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ۲، پ، ن: ۲): ۲۲. ل: بزومده (حرف یکم بی نقطه): س: ۲ (نیز ن، ل، و، آ، ب): بزومده (حرف یکم بی نقطه): (ن: بزومده (حرف یکم بی نقطه): ل: ۲: بزومده: ن: آ: بزومده: متن = ق، ک، ل: ۲ (نیز ق، ۲، پ، آ، ب): بنفاری (۱۳۰۹-۱۳۱۰): ثم زینوا له ایوانا شاهیا بجمیع ما یحتاج الیه الملوک من الآلات و الأسباب

دبیری بدان^۱ کار^۲ بر پای کرد
 که آورد پرموده^۵ آراسته^۶،
 بود^۷ بار پرمايه با^۸ ساروان^۹

به هشتم^{۱۲} یکی سور فرمود شاه
 نشست از بر^{۱۲} خوان بدان^{۱۵} جشن گاه^{۱۶}،
 به پست^{۱۹} اندر آرند پیش^{۲۰} سران
 به یک روز مزدور بُد شش^{۲۳} هزارا
 به خوان برمی آورد^{۲۵} و^{۲۶} بنشست شاه^{۲۷}
 همان تنگ^{۲۹} بر پشت مردان^{۳۰} کار^{۳۰}
 دل شاه از آن کار^{۳۳} پرداخته

سبه را بنزدیک او جای کرد
 چن^۴ آگه^۴ شد از کار آن خواسته
 به میدان فرستاد تا همچنان

چن^{۱۱} آسود پرموده^{۱۱} از رنج راه
 ۱۳۱۵ چو خاقان به^{۱۳} پیش جهاندارشاه
 بفرمود تا بار آن^{۱۷} اُشتران^{۱۸}
 کسی برگرفت^{۲۱} از کُشنده^{۲۲} شمار
 دگر روز هم^{۲۴} بامداد پگاه
 ز میدان ببردند پنجه^{۲۸} هزار
 ۱۳۲۰ از آورده^{۳۱} صد گنج شد^{۳۲} ساخته!

۱-ق: بدین؛ (ق: ۲، ل: ۲، بران) ۲- (ل: ۲، جای)؛ بندلوی (۱۳۱۱)؛ و رتب له دیوانا و کتابا ۳- ل: س- ۲ (نیز ل: ب)؛ چو: متن تصحیح قیاسی است ۴- (ن: عاجز ())؛ هل: ق: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ (ن: مرموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ن: بزموده؛ ل: آ: بزموده؛ متن ۵- (ل: آ: که آورده بد جمله ناکاسته)؛ متن ۶- س: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲، و: ا، ب) ۷- ل: (نیز ل: ق، آ: ن)؛ برده: متن ۸- یازده دستنویس دیگر ۸- ک: بر؛ (ن: برمایه و ر؛ ن: برمایه تر)؛ ق: باز سرمایه با (حرف یکم واژه میانی بی نقطه)؛ متن ۹- ل: س، ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲، و: ا، ب)؛ در ۱ پس از تصحیح باز به پار) ۹- ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز و: ا)؛ ساریان: متن ۱۰- یازده دستنویس دیگر؛ بندلوی (۱۳۱۱-۱۳۱۳)؛ و أمر بان ترک الأحمال فی الميدان عند الساریان ۱۰- س: س- ۲ (نیز ل: ب)؛ چو: متن تصحیح قیاسی است ۱۱- س (نیز ب)؛ یک هفته؛ ق: بزموده؛ س: ۲ (نیز ل: ن)؛ مرموده (بی نقطه)؛ (ل: ل)؛ بزموده؛ ن: آ: بزموده؛ ل: آسوده بزموده (حرف یکم واژه پسین بی نقطه)؛ (ق: آ: چو یک هفته آسود)؛ متن ۱۲- ک: ل: ۲ (نیز و: ا، ب) ۱۲- (ل: آ: هفتم) ۱۳- ل: ق (نیز ق: ۲، ل: ی، ل: ۲، ا، ب)؛ ز: متن ۱۴- س: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ب، و: ن) ۱۴- ق: او بر؛ ل: نشسته بر؛ س: ۲؛ نشسته بر؛ متن ۱۵- ل: ۱۵- ل: او؛ س: ق (نیز و: ا)؛ دران؛ (ل: ۲، ب: بران؛ ن: خان دران؛ ا: خان بدان)؛ متن ۱۶- س: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ق، آ: ن، ا، ب) ۱۶- ل: س: پیشگاه؛ ک: (نیز ل: ق، آ: ن، ا، ب)؛ بارگاه؛ (ب: پایگاه)؛ متن ۱۷- ق: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ل، و: ب) ۱۷- (ق: آ: ساروان) ۱۸- (ن: ساریان؛ و: آ: ستران) ۱۹- (ق: آ: شهر؛ ا: همه) ۲۰- س: (نیز ل: ب)؛ نزد؛ بندلوی (۱۳۱۴-۱۳۱۶)؛ فلما کان بعد أسبوع عمل دعوة عظيمة و استحضار الأکابر و الأشراف ثم أمر بان یمر بأحمال الأتفال علیه ۲۱- س: ق: ل: ۲ (نیز ل: و: ا، ب)؛ گرفتند پس؛ (ن: ن)؛ یکی برگرفت؛ متن ۲۲- ک: ل: س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: ب) ۲۲- ل: (نیز ب)؛ کشیدن؛ ک: س: ۲؛ کشیده؛ س: ل: ۲ (نیز و: ب)؛ آنک بد در؛ ق: (نیز ل: آ)؛ آنکه بد در؛ متن ۲۳- (ن: حرف سوم بی نقطه)؛ ق: آ: ل: ۲، ن: آ؛ (ن: بی جای این لت آورده است: گرفتند آنگاه اندر شمار (l) ۲۳- ق: (نیز ل: ب، و: ن)؛ صده؛ (ق: آ: س)؛ متن ۲۴- س: ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ق: ۲، ل: و: ا، ب)؛ بندلوی (۱۳۱۷)؛ فاشتمل بنقلها ثلاثة آلاف أجزیر طول ذلك النهار ۲۴- (ق: آ: چون؛ ل: ا: مر) ۲۵- س: ق (نیز ل: ل، و: ا)؛ آراسته؛ ل: ۲ (نیز ل: ب)؛ بز می آراسته؛ متن ۲۶- س: ل: س: ۲ (نیز ل: ق، ا، ب، ن) ۲۶- (ن: حرم) ۲۷- (ل: آ: پیش سپاه) ۲۸- (ل: آ: ببردش ز میدان چو سبده) ۲۹- ک: سل (بی نقطه ۳۰- تنگ)؛ (ن: هم از)؛ متن ۳۰- ل: ز مردان که آن بد ازان سک (بی نقطه ۳۱- تنگ)؛ (ن: بار؛ س: ق، ل: ۲ (نیز ل: و: ن، ل: ۲، ا، ب)؛ همه تنگ بر بسته مردان کار (ن: هنگام بار؛ ن: هنگام کار؛ ب: میدان کار)؛ متن ۳۱- س: ۲ (نیز ق: ۲، ا، ب)؛ نیز که؛ ل: ۳۱- آورده ۳۲- (ق: آ: شد گنج صده؛ ل: شد گنج شه)؛ ک: حصد گنج شد؛ س: (نیز ل: و: ا، ب)؛ آوردگه چند شد؛ ل: ۲ (نیز ل: ن)؛ آوردن گنج شد؛ متن ۳۲- س: ل: س: ۲ (نیز ب) ۳۳- ل: زان کار؛ (و: از کار آن شاه)؛ ق: این بیت را ندارد؛ بندلوی (۱۳۱۸-۱۳۲۰)؛ و جلس فی الیوم الثانی فی مجلس الألس فأدخلوا إليه خمسين ألف فرده؛ کتوزوا منها مائة کتوز

چن او^۲ دید رنج^۴، این^۴ نباشد شگفت!
 کزین هرچ^۵ دیدی یکایک بگوی
 برآشت از آن^۷، شاه گردنکشان!
 همی گم کند^۸ سر برآرد به ماه،
 برآن سان^{۱۱} که از گوهر او^{۱۲} سزد،
 نیامد^{۱۴}، مگر شد یکی شهریار!
 همه داد دادنش^{۱۶} بیداد گشت!
 برآن^{۱۸} نامور پیشگاهش^{۱۹} نشاندا
 بیفشاند آن بسته زلف^{۲۰} سیاه!
 بیزی^{۲۳}، نیایی بر از شهید من^{۲۴}!
 ازو^{۲۵} مانده^{۲۶} پرموده^{۲۷} اندر شگفت!

ازین چار، دو^۱ پهلوان برگرفت
 ز شاهک بپرسید پس نامجوی
 ۱۳۳۵ سخن گفت شاهک برین^۶ هم نشان
 هم اندر زمان گفت: چوینه، راه
 یکی آنک^۹ خاقان چین را بزد^{۱۰}
 دگر آنک^{۱۳} جز^{۱۴} گوشوارش به کار
 همه^{۱۵} رنج او سر به سر باد گشت
 ۱۳۴۰ بگفت این و پرموده^{۱۷} را پیش خواند
 بودند و خوردند تا شب ز راه
 به خاقان چین گفت کز^{۲۱} عهد^{۲۲} من
 نشسته بیازید و دستش گرفت

۱-۲. چاره دو؛ (ل: ۲. بارها؛ ب: جایگه دو)؛ س: بدین جای دو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل، ق (نیز ل: ۲-ب)؛ چو او؛ س: چو این؛ (ق: ۲. چنان؛ ل: که او)؛ متن = کد ل: ۲، س: ۳ (نیز ل: ۲، س: ۳، ق (نیز ل: ۲، و-ب)؛ رنج دید؛ متن = ل، ک، ل، س، ۲ (نیز ل: ۲، ق: ۲، ل: ۲، پ: ۲)؛ (ل: او؛ آن)؛ ک: پس از این بیت افزوده است:

بدان گفتم این گر بدانی سخن ندری به من روی تازه کن

بنداری (۱۳۲۹-۱۳۳۳): فینا هو فی ذلک الفکر إذ وصل نجاب من الکاتب الکبیر الذی کان مع بهرام، بکتاب مضمونه، بعد الدعاء، إعلام الملک بأن بهرام أخذ قرط سیاوخش و الثوبین و الخفین هس-س (نیز ق: ۲-ب)؛ هر چه؛ متن = ل (نیز ل: ۲، و-ل: ۲، ل: ۲)؛ بدین؛ س: ۳؛ بران؛ (ل: ۲. بدان) ۷-ل (نیز ل: ۲)؛ زان؛ ک: ازین؛ (ق: ۲. ب: ازو)؛ ل: این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنداری (۱۳۳۴-۱۳۳۵): فاستشهد شاهک و کان أحد الحاضرين عند بهرام فی ذلک الیوم فشهد بذلك ۸-ق: کرد تا ۹-ب، ل: ۲، آنکه) ۱۰-ل: (نیز: چینی بود) ۱۱-ل: از ان سان؛ س: ق، ل: ۲ (نیز ل: ۲، ب: بدان سان؛ متن = کد س: ۲ (نیز ل: ۲، ل: ۲، آن-ل: ۲) ۱۲-ل: ۲ (نیز ل: ۲، ل: ۲، و-ل: ۲، ب: بدان؛ متن = ل، ق، ک، س: ۲ (نیز ق: ۲، ب: ۱۳-ل، پ: ۲، آنکه) ۱۴-ل، س: ق، ل: ۲ (نیز ل: ۲، ق: ۲، ل: ۲، ب: آن-ب)؛ چون بیامد؛ متن = کد س: ۲ (نیز ل: ۲، و)؛ بنداری (۱۳۳۶-۱۳۳۸): فقال: إن جوبین یرید الشهریاریه بما صدر منه من ضرب الخاقان، و استصفاه زید المغتم ۱۵-ل: (ل: همان) ۱۶-ل: ۲، دادیش؛ (ق: ۲. او پاک؛ ب: و دانش)؛ بنداری (۱۳۳۹): و الآن قد تغیر علیه رأینا و ضاع سعیه عندنا ۱۷-ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ س: (نیز ل: ۲، و)؛ س: رموده (بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (ل: ل: بزموده؛ ل: ۲. بزموده)؛ متن = کد ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲، ب: ۱۸-ل، س: ق، ک: (نیز ل: ۲، و، آ، ب: بدان ۱۹-ل، س: ۲ (نیز ل: ۲، آن)؛ جایگاهش؛ ک: پایگاهش؛ (ق: ۲. بارگاهش)؛ متن = ل، س: ق (نیز ل: ۲، و، آ، ب: بی بیت های ۱۳۴۰، ۱۴۱۵ و اندارد ۲۰-ل، س: ق (نیز ل: ۲، و، آ، ب: تیره زلف؛ ک: ل: ۲ (نیز ل: ۲، آن)؛ زلف بسته؛ متن = س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ ل: این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بنداری (۱۳۴۰-۱۳۴۱): ثم استحضر الخاقان و اندفع معه فی الشرب. و لما دخل اللیل خاض مع الخاقان فی الحدیث ۲۱-ل: ک: (نیز ل: ۲، ل: ۲)؛ کز (مگر؟)؛ (ق: ۲. از)؛ متن = ل، س: ق، ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲، و، آ، ب: ۲۲-ل: ۲، ق: ۲، ل: ۲، و، آ، ب: بهر؛ متن = کد، س: ۲ (نیز ل: ۲، ق: ۲، ل: ۲) ۲۳-ل: ک: سپری (حرف یکم و سوم بی نقطه)؛ س: نبری؛ متن = ل، ۲۴-ل: بسی رنج بری تو از شهر من؛ س: ق، ل: ۲ (نیز ل: ۲، و، آ، ب: بسی رنج دیدی درین ل: وزین؛ ب: بدین)؛ انجمن؛ (ل: آن، ۲: پذیرای بیایی بران (ل: بدان)؛ شهد من؛ (ق: ۲. بیایی گر آبی تو از انجمن؛ متن تصحیح قیاسی است (ک: س: ۲، بنداری)؛ بنداری (۱۳۴۲): ثم قال له: إنک ان نقضت عهدنا لم تجتن ثمره عنایتنا ۲۵-ل: ک: س: ۲ (نیز ق: ۲)؛ از ان ۲۶-ل: (بی: بود؛ ب: ماند) ۲۷-ل: بزموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: بزموده؛ (ل: ل: ۲، ب: بزموده؛ ل: ۲: بزموده)؛ متن = س: (حرف یکم بی نقطه)؛ ک: ل: ۲، س: ۲ (نیز ل: ۲، ق: ۲، و، آ، ب)

همه^۲ کار^۳ بر دیگر^۴ اندازه کن
به یزدان پاک و به جان^۵ سران،
ندارد^۶ به کاری^۷ و را دل گسلا
به آذرگشپ^۸ و به آذربناه^۹،
نگارندهی زهره و مشتریست^{۱۰}،
نه از نامداران این^{۱۱} انجمن
سوی خوابگاه^{۱۲} رفتن آراستند

سر تاجداران برآمد ز خواب،
ز زرین و سیمین و اسپ و کلاه،
چه از یاره و طوق با^{۱۳} گوشوار،
چه شمشیر هندی به زرین^{۱۴} نیام^{۱۵}،
دو منزل همی رفت^{۱۶} با او به راه
درویش فرستاد و^{۱۷} زو^{۱۸} گشت باز

از آن خیلعت شهریار جهان^{۱۹}،
چنان شاد برگشت و آمد به راه^{۲۰}،

بدو گفت: سوگند ما تازه کن
۱۳۴۵ بخوردند سوگندهای گران
که از شاه، خاقان نیچید به دل^۱
به تاج و به گاه^۲ و به خورشید^۳ و ماه
به یزدان که او برتر از برتریست^۴
که چون بازگردی نیچی ز من
۱۳۵۰ بگفتند و از^۵ جای برخاستند

چو برزد سر از کوه زرد آفتاب
یکی^۶ خیلعت آراست پرمایه^۷ شاه
چو^۸ زرین کمرهای گوهرنگار
چه^۹ اسپان تازی به زرین ستام
۱۳۵۵ بنزدیک خاقان فرستاد شاه
سدیگر^{۱۰} نیمود^{۱۱} راو دراز

چن^{۱۲} آگاهی آمد سوی پهلوان
ز خاقان چینی که از نزد شاه^{۱۳}

- ۱-س. ق (نیز لی. آ. ب): سوگندها؛ متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز لن. ق. ۲. ل. ۳. و. ل. ۲) ۲-ل (نیز لی): همان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر
۳-س: کارها (وزن درست نیست) ۴-ق: آورده بر؛ بنداری (۱۳۴۳-۱۳۴۴): فجدد الآن معنا العهد هس ۲ (نیز ق ۲): خاک ۵-لی:
چه < دل؛ ل. ق: نیچید دل (در ل حرف یکم و لاء نخت بی نقطه)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۷-ق: نفلاند؛ ب: ندفاری ۸-ا: (ل:
بدارانکاری (ل) ۹-ل: گاه و به تاج ۱۰-ک: خورشید ۱۱-و: ایزدگشپ) ۱۲-س. ق (نیز لی. ل. ۳. آ. ب): ایزد پناه؛ (ق: ۲. و: تخت و کلاه)؛
متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز لن. ق) ۱۳-ل: باز برتریست؛ (ق: ۲. برترست)؛ ل ۲ (نیز لن): را ازو (لن: ازین) برتریست؛ (لن: ۲. را ازان
بهتریست؛ س (نیز لی. ب): از (لی: او؛ ب: بر) برتران برتریست؛ متن = ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ۳. و. ل) ۱۴-ق: اینچنین گوهرست) ۱۵-ل: (ل:
آن)؛ بنداری (۱۳۴۵-۱۳۴۶): فحلف بالأیمان المغلظة أنه لا یخرج رأسه عن ربقه طاعة هرمزد، ولا یخالف أمره، ولا ینکت أبدا الدهر
عده ۱۶-ق. س. ۲ (نیز لن): ز ۱۷-ک: جایگه؛ بنداری (۱۳۵۰): فانفض المجلس و عاود الخاقان ایوانه ۱۸-ل ۲ (نیز لن، لن: ۲): بسی؛ متن =
یازده دستنویس دیگر ۱۹-ل: آراسته بود؛ س (نیز لی. ب): آورد پرمایه ۲۰-س. ۲ (نیز ق. ۲. لی، لن، آ. ب): چه؛ متن = ل. ق. س. ۲ (نیز لن، ل. ۳. و. ل)
۲۱-س (نیز لی. و): چه؛ (لن: ۲. و: با)؛ ل این بیت و بیت سپین را ندارد ۲۲-ق (۲. هم) ۲۳-ق: سیمین ۲۴-ب: ستام (پهلوان نفلاند)
۲۵-ل. لن، لن: آ. راند) ۲۶-ل (نیز ق. ۲. لی): سه دیگر ۲۷-ل-س ۲ (نیز لن، ق. ۲. و. ب): بیمود (حرف یکم بی نقطه)؛ (لی، ل. ۳. آ. ب: بیمود)؛
متن تصحیح قیاسی است ۲۸-ل: (لی: جو) ۲۹-س. ق (نیز ق. ۲. لی، ل. ۳. و. آ. ب): شه؛ متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز لن، لن: ۲)؛ بنداری
(۱۳۵۱-۱۳۵۶): ولما أصبح هرمزد اعد خلعة رائعة رائقة تلیق بجلالة قدره و فخامة أمره، ثم اذن له فی الانصراف، و رکب و سار معه
منزلین. ثم ودعه و عاد الی دار الملک ۳۰-ل-س ۲ (نیز لن-ل. ۳. و. ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۳۱-س: جوان؛ ق: پور
نوشین روان؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۲-س. ق (نیز لی، ل. ۳. و. آ. ب): آمد به (س. لی، ب: ز) راه؛ متن = ل. ک. ل. ۲. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲)
لن ۳۳-ل ۲ (نیز لن، لن: ۲): ز راه؛ س. ق (نیز لی، ل. ۳. و. آ. ب): از نزد شاه؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ق ۲)

از ایران^۲ هر آنکس که بُد نامدار^۳
 به^۵ شهر و ده و منزل و کوه و دشت!
 پر از شرم جان بداندیش اوی^۷!
 ازو سر بیچید خاقانِ چین
 علف بود، اگر بدره و برده بود
 نکرد ایچ خاقان بدو^{۱۲} در^{۱۳} نگاه!
 که یک روز پرموده^{۱۷} او را نخواند^{۱۸}،
 که برگرد چون رنج دیدی بسی!
 به تندی^{۲۱} سوری بلخ بنهاد روی^{۲۰}
 ز کرده پشیمان و دل پر ز غم^{۲۲}
 ز تیزی روانش پر از دود بود!

پذیره شدش پهلوانِ سوار^۱
 ۱۳۶۰ علف ساخت جایی که او^۴ برگذشت
 همی تاخت پوزشکنان پیش اوی^۷
 چو پرموده^۸ را دید، کرد آفرین
 نپذرفت^۹ ازو هرج^{۱۰} آورده بود
 همی راند بهرام با او^{۱۱} به راه
 ۱۳۶۵ بدین^{۱۴} گونه بُد تا^{۱۵} سه^{۱۶} منزل براند
 چهارم فرستاد خاقان کسی
 چو بشنید^{۱۹} بهرام برگشت از اوی^{۲۰}
 همی بود در بلخ چندی دژم
 جهاندار ازو هم^{۲۳} نه خشنود بود

۱-س، ق، ل^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، آ، ب)؛ سپاه؛ (می: جهان)؛ متن = ل، ک، س^۲ (نیز ل، و، ن، آ)؛ ۲-س، ق (نیز ق^۲، می)؛ ایشان؛ متن = ده دستویس
 دیگر ۳-س، ق (نیز ق^۲، ل^۲، آ، ب)؛ نیکخواه؛ ل^۲؛ پیشگاه؛ (می: پهلوان)؛ متن = ل، ک، س^۲ (نیز ل، و، ن، آ)؛ ۴-ق (نیز ل^۲، آ)؛ وی هل: ز
 ع^۲ (ق^۲؛ بدیه و به کوه و به)؛ ل^۲، آ، س^۲ (نیز ل، ن، آ)؛ شهر اندرون هم به منزل به؛ متن = ل، س، ق، ک (نیز ل، ل^۲، و، آ، ب)؛ بندلری
 (۱۳۵۷-۱۳۶۰)؛ و سار الخاقان فلما قرب من مخیم بهرام تلقاه بمن کان معه من اکابر ایران، و رتب له العلوقة و الأوزال فی طریقہ
 ۷-ل، س، ل^۲، آ، س^۲ (نیز ل، و، آ، ب)؛ او؛ متن = ک (نیز ل، ن، ق^۲، ل^۲، آ)؛ ق این بیت را ندارد ۸-ل: پرموده (حرف یکم بی نقطه)؛ ق:
 پرموده؛ (می: ل^۲؛ پرموده؛ ن^۲؛ پرموده)؛ متن = ک، ل^۲، آ، س^۲ (نیز ق^۲، آ، ب)؛ ۹-س (نیز ل، آ)؛ پذیرفت ۱۰-س-س^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، آ،
 و-ب)؛ هر چه؛ متن = ل (نیز ل، ن)؛ در ل این بیت پس از بیت سپین آمده است؛ بندلری (۱۳۶۱-۱۳۶۳)؛ و لما لقیه تملق ایله متودلا، و
 تبصص متفرقا فلم یلتفت الیه الخاقان، و أعرض عنه ولم یقبل منه شیئا ۱۱-ل^۲ (نیز ل، ن، آ)؛ وی ۱۲-ل (ن^۲؛ در و) ۱۳-ل بر ۱۴-س،
 س^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، و-ب)؛ برین؛ متن = ل، س، ک (نیز ل، می) ۱۵-ل^۲؛ تا بر؛ س^۲ (نیز ل، ن، ق^۲، و، ن، آ)؛ بر تا؛ (می: با او)؛ ل^۲؛ شد تا؛ ب: دره تا؛
 متن = ل، س، ک ۱۶-ل به ۱۷-ل: پرموده (حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز ل، ن): پرموده (بی نقطه)؛ (می: ل^۲؛ پرموده؛ ن^۲؛ پرموده)؛ متن = ک،
 ل^۲، س^۲ (نیز ق^۲، و، آ، ب)؛ ۱۸-ل، س، س^۲ (نیز ل، ن، ق^۲، و، ن، آ)؛ نخواند (حرف یکم بی نقطه)؛ ک، ل^۲ (نیز ل^۲؛ بخواند؛ متن = (می: ب)؛ ق
 این بیت و بیت سپین را ندارد؛ ک پس از این بیت و ق^۲ پس از بیت ۱۳۶۷ افزوده است:

به یکباره از وی بس آزرده گشت
 پذیرند عذر از بد آزادگان
 ره زانمردی به دل بر (ق^۲؛ در) نوشت
 ز پوزش بخشدند شهزادگان

ق^۲ به جای بیت دوم، بیت زیر را آورده است:

نپذرفت پوزش سپهدار چین
 به هر جای اگر چند دید آفرین

بندلری (۱۳۶۴-۱۳۶۵)؛ و سار بهرام فی موکبه ثلاثة آیام ۱۹-ل: آن دید ۲۰-ل (و-ز و؛ آ: زوی-روی) ۲۱-س^۲ (نیز ل، ن): کندی؛ بندلری
 (۱۳۶۶-۱۳۶۷)؛ و لما کان الیوم الرابع نفذ الیه و أنشأ علیه بالانصراف. فعاد بهرام الی بلخ ۲۲-ل: این بیت را ندارد؛ بندلری (۱۳۶۸)؛ و
 اقام بها آیاما قارعا سن النعم ممثلی القلب من الهم و الحزن ۲۳-ل: زو هم؛ س (نیز ل^۲، آ، ب)؛ هم زو؛ متن = ق، ک، ل^۲، س^۲ (نیز ل، ن، ق^۲،
 ل، و، ن، آ)

۱۳۷۰ از^۱ آزار خاقان چینی نخست^۲ که بهرام از آزر او دل بست^۳،
دگر آنک^۴ چیزی که فرمان نبود به برداشتن چون^۵ دلیری نمودا

گفتار اندر فرستادن هرمز خلعت ناسزا از بهر بهرام چوبینه^۶

یکی نامه بنیشت^۷ پس شهریار ندانی همی خویشتن را تو باز هنرها ز^۸ یزدان نبینی^۹ همی ۱۳۷۵ نیاید^{۱۰} همی یادت از رنج من رو پهلوانان نسازی^{۱۱} همی ز فرمان من سر بیچیده می کنون خلعت آمد سزاوار تو

به بهرام کای دیو ناسازگار^۸ چنین از بزرگان شدی بی نیاز^۹ به چرخ فلک برنشینی همی سپاه من و کوشش^{۱۳} و گنج من! سرت با آسمان^{۱۵} بر فرازی همی دگرگونه کاری بسچیده می^{۱۶} پسندیده و درخور^{۱۷} کار تو!

چو بنهاد بر نامه بر مهر شاه ۱۳۸۰ بیارند^{۱۹} با دوک و پنبه^{۲۰} در اوی^{۲۱} هم از^{۲۲} شعر پیراهن^{۲۳} لاژورد^{۲۴}

بفرمود تا دوکدانی^{۱۸} سپاه، نهاده بسی ناسزا رنگ و بوی^{۲۱} یکی سرخ شلوار و مقناع^{۲۵} زردا

۱-ل (نیز لن)؛ ز؛ ک: به ۲-ل، ق (نیز ب)؛ بخت (حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز و)؛ بخت (دو حرف نخست بی نقطه)؛ ک (نیز ل)؛ ۳-ل؛ بخت؛ ل؛ بخت؛ (ن؛ آ؛ که بخت)؛ متن = س (نیز لن، ق) ۴-ک (نیز ل)؛ بیست؛ س؛ آزار او دل بخت؛ (ق)؛ ۲؛ آزار او دل بست)؛ ل؛ آزار او را بخت (دو حرف نخست ولژا؛ پسین بی نقطه)؛ متن = ق، ل، ۲، س (نیز لن، و، لن)؛ آ؛ این بیت و بیت پسین را ندارد ۴-ل (ن؛ آنکه)؛ هـ، س، ق، ل (نیز لن، ل، ن، آ، ب)؛ خود؛ متن = ل، ک، س (نیز ق)؛ ۲، ل، ۳، و)؛ بنداری (۱۳۶۹-۱۳۷۱)؛ و صاحب غیر راض عنه لما صدر منه من الاستخفاف بالخاقان اولاً والاستبداد بصفايا المغنم ثانياً ۵-ل؛ ک؛ نامه هرمز (ک؛ هرمز) به بهرام چوبین (ک؛ چوبینه)؛ ق؛ عتابنامه هرمز به بهرام چوبینه با خلعت ناسزا؛ س؛ ۲؛ خشم گرفتن هرمز بر بهرام چوبینه؛ متن = س؛ ل؛ سرنویس ندارد ۷-ل؛ س؛ ۲ (نیز لن-ل، ۳، و-ب)؛ بنوشت؛ متن تصحیح قیاسی است ۸-ق؛ ۲؛ مهتر نابکار)؛ لن، ۹؛ این بیت را ندارند ۱۰-ق؛ ۲؛ هنرگز؛ ل؛ هنرهای)؛ ۱۱-ل (ب؛ بیستی)؛ ۱۲-ق، ل (نیز ل)؛ نیامد؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۳-ل (ب؛ بخشش)؛ ل؛ این بیت را ندارد ۱۴-ل (ل؛ کساری)؛ (ل)؛ ب؛ سپاری)؛ س؛ پادشاهی سپاری؛ ق؛ نه با پهلوانان بسازی؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-س (نیز لن، ۲، ب)؛ زاسمان؛ بنداری (۱۳۷۲-۱۳۷۶)؛ و اما هرمز فانه کتب الیه کتابا یونجه فیه و یعنقه و یقول: اینک خلعت ریفه الطاعة، و عدلت عن طریق العبودية، و اصبحت لا تعرف قدر نفسك، و نظهر الاستغناء عن مالک امرک ۱۶-در، ل؛ ۲؛ این بیت پس از بیت ۱۳۷۴ آمده است ۱۷-ق؛ ۲؛ اندر خور؛ ل؛ ب؛ و اندر خور)؛ بنداری (۱۳۷۷-۱۳۷۸)؛ فقد جاء تک الآن خلعة تلیق بک و تصلح لک ۱۸-ل؛ دوکدان ۱۹-ق؛ ۲؛ بیارید)؛ ۲۰-ل (ل؛ دوکدانی)؛ (ل)؛ ۲۱-ل (ل؛ ۳؛ دروی-اندراوی؛ ۱؛ بدو-بو)؛ ۲۲-س؛ ۲؛ همان ۲۳-س؛ ۲ (نیز ق)؛ ۲؛ پیراهنی؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۴-س؛ س؛ ۲ (نیز لن-ل، ۳، و-ب)؛ لاجورد؛ متن = ل (نیز لن، ۲، ۱)؛ ۲۵-ل، س، ق (نیز ب)؛ مقناع و شلوار؛ (ق)؛ ۲؛ ساده دو مقنای)؛ متن = ک، ل، ۲، س (نیز لن، ل، ۲، و، لن، ۲)؛ در، ق، ک، ل، ۲، س، ۲، لن، ۲، ل؛ این بیت با بیت پسین پس و پیش شده است؛ پایایی بیت های متن = ل، س، ق، ۲، و، ب؛ بنداری (۱۳۷۹-۱۳۸۱)؛ و امر یا حضار قمیص من الشعر، و سراویل احمر، و معجر اصفر، و وعاء فیه قطن و مغزل الی غیرهما مما یصلح للنساء

که ای نامور پرهنر^۱ پهلوان،
سگاند^۲ بر^۳ بارگاهش^۴ سپاه
به ری^۵ چون دلش تنگ شد زاردشیر^۶،
چو نیک و بد من ندارد نگاه
که^۷ از شاه گیرد سپه^۸ آب روی^۹
دهنده ست و خواهندگان^{۱۰} و بیم^{۱۱}
که ما خود بنبدیم^{۱۲} ازین پس^{۱۳} میان،
نه بهرام را پهلوان^{۱۴} سپاه^{۱۵}!
ز کاخ همایون^{۱۶} به هامون شدند
همی داشت با پند لب را به بند

۱۴۰۵ به پاسخ گشادند یکسر زبان
چن^۲ ارج تو^۳ این ست نزدیک شاه
نگر تا چه گفت آن خردمند^۴ پیر
که بیزارم از تخت و از تاج^۵ شاه
بدو گفت بهرام کین خود مگوی^۶
۱۴۱۰ همه سر به سر بندگان و بیم
چنین یافت پاسخ از^۷ ایرانیان
به ایران کس او را نخوانیم شاه
بگفتند و از^۸ پیش^۹ بیرون شدند
سپهت سپه را همی^{۱۰} داد پند

۱- (ب: پرهنر نامور) ۲- ل-س (نیز لن-ل-و-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۳- ل-۲ (نیز لن، ن: ۲): آزرمت؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۴- (نیز لن): سگاتیم؛ (ا: سگانید): متن = ل، س، ق، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، و، ب) ه- (و: در) ع- (ل: پایگاهش): ل، ۲، لن از ۱۴۰۹ و ۱۴۱۳ اب یک بیت ساخته و ۱۴۰۹-۱۴۱۳ را انداخته است؛ بنداری (۱۴۰۶-۱۴۰۹): فقالوا ما باله لا يعرف قدرک، ولا یقابل بالاحسان سعیک؟ ۷- (ق: سخنگوی) ۸- (نیز ق، ۲، ب): برین: کم: همی؛ (ل: پری (جبه ری): ل، ۳: بوی (جبه ری)): متن = ل، ق، س، ۲ (نیز لن (زئ))، ۱۰- ۹- (نیز ل، ب): از دبیر؛ (ق، ۲، لن، ۲، ا: جزء اردشیر؛ متن = ل، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، و، ل، س، ۲ پس از این بیت افزوده اند:

سری پر ز کینه طلی پر ز درد
بیامد دمان تا به اصطرخ پارس
زبان و روان پر ز گفتار سرد
که اصطرخ بد بر زمین فخر پارس

۱۰- ل: وز تاج؛ س، ق (نیز ل، و، ا، ب): نامور تخت (در و، ب حرف نخست واژه پسین بی نقطه)؛ ک، س، ۲ (نیز لن، ل، ۲): موبد و تخت (ل، ۳: بخت)؛ (ق: تاج و از تخت)؛ متن = ل، بنداری؛ متن تخته و تاجه؛ ک پس از این بیت افزوده است:

کسی کو ترا نیست آزر مجوی
چه جوئی چه خواهی ازو آب روی

بنداری (۱۴۰۸-۱۴۰۷): اذکر قول اردشیر فی الری حین ضاق صدره من اردوان حیث قال: فاذا لم یحفظ الملک حرمتی فأنابری، منه و من تخته و تاجه ۱۱- (و: مگو-رو) ۱۲- (ل، ۳: چو) ۱۳- ل، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۳، ا: سپاه؛ متن = س-ل-۲ (نیز لن، ل، و، لن، ۲، ب) ۱۴- ک (نیز لن، ق، ۲، لن، ۲): دارندگان؛ متن = ل، س، ق، ل، و، ا، ب) ۱۵- (ب: توئیم)؛ بنداری (۱۴۰۹-۱۴۱۰): فقال بهرام لذلك القائل: لا تذکر مثل هذا الکلام فإن رونق الممالیک إنما یکون بعناية الملوک و نحن عید هرمزد الذی طاول الأفلاک و آئی شیء فعل بنا فأهلا و مرحبا بذلک ۱۶- ل (نیز ق، ۲، ل، و، لن، ۲، ا): ز؛ متن = س-س-۲ (نیز لن، ل، ۲، ب) ۱۷- (ا: بنبدیم) ۱۸- (ا: کس)؛ ل (نیز ل): زین پس؛ ل: ازین سان؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۹- بنداری (۱۴۱۱-۱۴۱۲): فغضب الأمراء و قالوا: نحن لا نرضی بهرمزد، بعد ما صنع، سلطانا، ولا یک پهلوانا ۲۰- ق، ک (نیز لن): وز؛ (ا: ووز) ۲۱- ا: کاخ ۲۲- (ا: سپهت)؛ بنداری (۱۴۱۳): وویوا و خرجوا من ایوان بهرام ۲۳- (ق، ۲، ا: همه)؛ بنداری (۱۴۱۴): فأخذ بهرام میظهم و یزجرهم جزا مشعرا بالأغراء، و یسرحسوا فی الارتقاء

گرفته به دست^۴ آن گرانمایه اسپ
 بر^۴ اسپ تگاور بیسته میان^۵
 به کاخ اندرون ران تو ای نزه شیر^۷
 سپهبدل^۹ و^{۱۰} دست بُردار^{۱۱} ما
 دلی پر ز اندیشه، سالارجوی،
 کز آن سان به^{۱۴} ایران ندید و شنید!
 ز دیده سر چرخ^{۱۷} او^{۱۸} ناپدید!
 نشانده به هر پایه یی بر^{۲۲} گهر!
 همه پیکرش گوهر و زر^{۲۳} بوم!
 به بالائی^{۲۶} سرو و^{۲۷} به رخ چون بهار^{۲۸}
 نشسته برو^{۳۰} پهلوان سپاه

زمانی به در^۱ بود ایزدگشپ
 یلان سینه آمد پس او^۳ دوان
 بدو گفت ایزدگشپ دبیر^۶!
 ۱۴۳۰ بین تا کجا رفت سالار^۸ ما
 یلان سینه در کاخ^{۱۲} بنهاد روی
 یکی کاخ^{۱۳} و ایوان فرخنده دید
 به یک دست ایوان^{۱۵} یکی طاق^{۱۶} دید
 نهاده به^{۱۹} طاق اندرون^{۲۰} تخت^{۲۱} زر
 ۱۴۳۵ بر آن^{۲۳} تخت فرشی ز دیبای روم
 نشسته برو^{۲۵} بر زنی تاجدار
 بر تخت زرین یکی زیرگاه^{۲۹}

۱-س-۲ (نیز لن-ب): همی؛ متن = ل؛ بنداری: علی الباب ۲-ق: گذشته به مشت (ل) ۳-ق: ازان پس) ۴-ل: (به) ه-ق: ۲: بنزدیک اسب جهان پهلوان؛ ک، لن، ل، ۲، ه، لن ۲ این بیت را ندارند؛ این بیت در ده دستنویس دیگر آمده است ۵-س، ق: (نیز لی، ب): ای دلیر؛ ل ۲ (نیز و): دلیر؛ متن = ل (نیز ق ۲، ۷-ق: اسپ رانی چو شیر؛ ق: زان بر شیرگیر (واژه میانی بی نقطه)؛ ل: او، ر تو ای نزه شیر؛ ل: که ای برهنر نامبردار و شیر؛ متن = س، ل ۲ (نیز و، ب: در س پس از تصحیح ژبه په)؛ س ۲ به جای این بیت و، ک، لن، ل، ۲، ه، لن ۲ به جای این بیت و بیت پیشین، بیت زیر را آورده اند:

یلان سینه را گفت کاکتون (لن: اکنون) یکی

به کاخ اندرون ران تو اسب (ب: است (ل)؛ لن: ۲: (نیز) اندکی

۸-ا: (بار (ل) ۹-ل، س، ل ۲ (نیز لی، و، ا، ب): کش؛ (لن، لن: ۲: بل؛ متن = ق، ک، س ۲ (نیز ل ۲، ب) ۱۰-ل: (لن: حوج) ۱۱-ل، ق: نامبردار؛ متن = دوازده دستنویس دیگر؛ ق ۲ به جای این ل آورده است: سپهدار و آن نامبردار ما؛ در ق ۲ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده و بین آن ها بیت افزوده در ۱۴۲۹ اب و پس از بیت ۱۴۳۰ بیت زیر آمده است:

به کاخ اندرون رفت مرد دبیر
 به هر سو نگه کرد بسیار ژیر

بنداری (۱۴۲۷-۱۴۳۰): و بقی صحابه علی الباب. فایطاً بهرام فقال ایزدگشپ لیلان: ادخل و ابصر ما حال الپهلوان ۱۲-ق: (نیز ل ۲، ه، باغ؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۳-ل: طاق ۱۴-ل: (ب: ز)؛ ق از ۱۴۳۲ و ۱۴۳۳ اب یک بیت ساخته و ۱۴۳۲ اب-۱۴۳۸ اب را انداخته است ۱۵-س (نیز لی، ب): ایشان؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۶-س (نیز ق ۲، ۱۶-کاخ؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷-س: برج ۱۸-ل، ب: آن) ۱۹-ل، ۲۰-ل: ایوان او؛ (ا: کاخ اندرون) ۲۱-ل: (لن: طاق) ۲۲-ک: در؛ ق: (نیز لی): پایه دزو؛ ل: پایه او؛ س: پای دزو؛ (ب: پا به تخت)؛ متن = ل، س (نیز لن، ق، ل ۲، ۲۳-ل: (لی، ل: بلدان) ۲۴-ل: (لن: زرش؛ ا: زر و؛ ق: گهر آگین و)؛ بنداری (۱۴۳۵-۱۴۳۱): فدخل فرای ایوانا رفیعا قد نصب فیه تخت من الذهب ۲۵-س (نیز لی): بدو ۲۶-ل، س: بالا چو؛ متن = سیزده دستنویس دیگر ۲۷-ل: حوج ۲۸-ل: (لی: سرو به رخ همچون نگار (وزن درست نیست)؛ ک: ق ۲ پس از این بیت افزوده اند:

بسان ستونی ز سیم رده (ق: ۲: سیمین زده)

بر آن بر ستون آفتاب آرده (ق: ۲: پرستار پیشش همه بر رده)

۲۹-س (نیز ب): بارگاه؛ (لی، و، ا: پایگاه؛ ل: پیشگاه)؛ متن = ل، ق، س ۲ (نیز لن، ق، ۲، ه، لن، ل ۲) ۳۰-ل: (لی: بدو)

بتان^۲ پری روی بیدار^۳ بختا
پرستندهیی را که ای خوب^۴ جفت:
که ایدر^۵ ترا آمدن نیست روی!
وی اکنون بیاید، همی رو^۶ تو^{۱۰} پیش^۱!
دلش را به برگشتن^{۱۲} آرام ده!
از^{۱۶} ایوان برافگند نزد سپاه^{۱۷}،
پراگنده زین ها همه^{۲۰} بشمرند^{۱۹}
به فرمان آن^{۲۱} تازه رخ میزبان
به باغ، از پپی^{۲۲} واز^{۲۳} و^{۲۴} برسم به دست
خورش ساختند^{۲۶} از گمانی^{۲۷} فزون!
ببردند پویان به جای^{۲۸} نشان
که با تاج تو^{۳۱} مشتری باد جفت!
همیشه شکیبادل و رای زن^{۳۲}

فراوان پرستنده بر گرد^۱ تخت
چن^۲ آن زن یلان سینه را دید^۵، گفت
۱۴۴۰ برزو تیز و آن شیردل را بگوی
همی باش نزدیک^۸ یاران خویش^۹
بدین سان^{۱۱} پیامش ز بهرام ده
هم آنگه^{۱۳} پرستندگان^{۱۴} را به^{۱۵} راه
که تا^{۱۸} اسپ گردان به آخر برند^{۱۹}
۱۴۴۵ در باغ بگشاد پالیزبان
بیامد یکی مرد مهتر پرست
نهادند خوان گرد^{۲۵} باغ اندرون
چو نان خورده شد، اسپ گردن کشان
از آن زن^{۲۹} چو برگشت بهرام^{۳۰} گفت
۱۴۵۰ بدو گفت: پیروزگر باش! - زن -

- ۱- (بی: در پیش) ۲- (ن: بتانی؛ ن: بیاید) ۳- ق (نیز لی، و، آ، ب): پیروز؛ ل^۲ (نیز ن، ل، پ، ن: ۲): زیبای؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲)؛ بنگلوی (۱۳۳۶، ۱۳۳۸): و علیه امرأة کأحسن ما یکون، و قد اصطفت علی رأسها الوصائف سماطین ۴- ل-س-۲ (نیز ن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است هک: داد؛ (ن: آ: دید) ۵- (بی، و، آ، ب: نیک)؛ س: پرستنده خود که ای نیک؛ (ق: ۲): پرستنده را گفت این خوب)؛ متن = ل-س^۲ (نیز ن، ل، پ، ن: ۲) ۶- ۷- ک: ایذن (ل) ۸- س (نیز لی، ب): در پیش ۹- (بی: به پای - به جای) ۱۰- ق (ن: پ، ن: ۲): زود؛ (ق: ۲): تو می روی؛ ل: همین دم ز؛ ل: هم اکنون بیایدت بهرام؛ س: س^۲ (نیز لی، و، آ، ب): من اکنون پیام همی رو تو (بی: تو می رو به)؛ متن = ک، ل، ۲ ۱۱- س (نیز و): برین سانش پیام؛ ق (نیز لی، آ، ب): بدین سانش پیام؛ ک (نیز ل: ۲): برین سان پیامش ز؛ متن = ل، ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ق، ۲، ب، ن: ۲) ۱۲- ل: به برگشتن او دل ۱۳- (ق: ۲): از آن پس) ۱۴- س، ل^۲ (نیز ن، لی، و، ب): فرستادگان؛ متن = ل، ق، ک، س، ۲ (نیز ق، ۲، ب، ۲) ۱۵- ل، ل، ل^۲ (نیز ن، ق، ۲): ز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶- س، ک، س، ک، س، ۲ (نیز ل، و، آ، ب): ز؛ متن = ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ق، ۲، لی، پ، ن: ۲) ۱۷- س (نیز ق، ۲، لی، و، ن: ۲): نزدیک شاه؛ متن = ل، ک، ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ل، ۲، آ، ب، ۲): ق بیت های ۱۴۴۳، ۱۴۴۸، ۱۴۴۹: فلما این ۱۹- ل: برود (حرف سوم بی نقطه) - بشمرید ۲۰- (ن: ۲: همی)؛ ل: راز نهان (ل)؛ س: ز زینها؛ (ن: راز زینها؛ ل: بر زینها)؛ س (نیز ق، ۲، لی، و، آ، ب): پراکنده شان یک به یک؛ ک: برافکنندنی زینها؛ (پ: از افکنندنیها همه)؛ متن = ل (نیز - ن: ۲)؛ بنگلوی (۱۳۳۹، ۱۴۴۴): فلما أحست بدخول یلان أمرت بعض الجواری أن ترده و تمنعه من الدخول، عن لسان بهرام، و تقول له: هأنذا خارج الیکم، فانصرف یلان ۲۱- ل: حآن؛ س: بفرمود تا؛ (بی، آ، ب: بفرمود آن)؛ متن = ک، ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ۲، ن: ۲) ۲۲- س (نیز لی، و، آ، ب): اندرون؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۳- س، ل، س^۲ (نیز ن، ل، ۲، آ، ب، و، آ، ب): باز؛ (ق: ۲): باز (حرف یکم بی نقطه)؛ لی: باز؛ ن: ۲: بار)؛ متن = ل، ک، ۲، ل، ۲، جو ۲۵- س (نیز لی، و، آ، ب): خوانی به؛ متن = ل، ک، ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ۲، آ، ب، ن: ۲) ۲۶- ک: خواستند ۲۷- (پ: گمان پر) ۲۸- س، ک، جانی؛ بنگلوی (۱۳۳۵، ۱۴۴۸): ثم فتح باب بستان فأمر بالدخول الیه، فدخلوا وإذا بسماط عظیم و ألوان من الأطعمة كثيرة، فطعما و خرجا ۲۹- س: از آنان؛ ک، ل، ۲، س^۲ (نیز ن، ل، ۲): بدین زن؛ (ق: ۲): بدان زن؛ لی: ازیشان؛ پ: ازین زن؛ و، پ: از آنجا؛ ن: ۲: برین زن)؛ متن = ل، ق (نیز آ) ۳۰- (ب: بهرام برگشت) ۳۱- س، ق، ل، ۲، س^۲ (نیز ن-ب): تاج ترا؛ متن = ل، ک، ۲، ل، ۲، س، ۲، و، آ، ب، پس از این بیت افزوده اند: نهانی بگفتند بسیار چیز جز آن هر دو تن کس (س: تن کس آنرا)؛ ق: ایشان کسی را؛ س: که آن کس جز ایشان ندانست نیز

بنگلوی (۱۴۴۹، ۱۴۵۰): قال: و قالت المرأة لبهرام لا زال تاجک بطاول الجوزاء، و قدرک یساجل السماء، و لازلت سرور القلب مشرح الصلر

چو بهرام از آن گلشن^۱ آمد برون
منش دیگر و گفت^۳ و^۲ پاسخ دگر
بیامد هم اندر زمان^۶ نزه گور^۷
چنین^{۱۰} تا از آن بیسه آمد برون
۱۴۵۵ به شهر اندر آمد ز نخچیرگاه
نگه کرد خُزاد بُرزین بدوی^{۱۳}
به نخچیرگاه^{۱۷} این^{۱۸} شگفتی چه^{۱۹} بود^{۲۰}
ورا^{۲۳} پهلوان هیچ پاسخ نداد
تو گفתי همی یارد از چشم^۲ خون^۱
تو گفתי به پروین برآورده^۵ سرا
سپهبد پس اندر^۸ همی راند بور^۹
همی بود بهرام را^{۱۱} رهنمون
از آن کار نگشاد^{۱۲} لب بر سپاه
چنین^{۱۴} گفت کای^{۱۵} مهتر راست گوی^{۱۶}،
که آن کس^{۲۱} ندید و نه^{۲۲} هرگز شنود^{۲۰}؟
دژم گشت و^{۲۲} سر سوی ایوان^{۲۵} نهاد!

گفتار اندر نشستن بهرام چوبینه بر تخت شاهنشاهی در روزگار هرمز^{۲۶}

دگر روز چون سیمگون^{۲۷} گشت راغ^{۲۸}
۱۴۶۰ بگسترده فرشی ز^{۳۱} دیبای چین
پدید آمد آن زرد^{۲۹} رخشان چراغ^{۳۰}،
تو^{۳۲} گفתי مگر آسمان^{۳۳} شد زمین!

۱-ل: زان کاخ؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل(ن): خشم؛ ل: بیارید از خشم؛ (و، آ): همی بود جوشنده چشمش چو خون؛ متن = ک، ل: آ، س^۲ (نیز ن، ل، آ، پ)؛ ق: آ^۲ این بیت را ندارد؛ ق از ۱۴۵۱-۱۴۵۴ یک بیت ساخته و ۱۴۵۱، ۱۴۵۳-۱۴۵۴ را انداخته است؛ س، ل، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

چو بهرام از آن گلشن زرنگار

برون آمد و گشت با او (ل): هم او؛ ب: کرد گشت و (ل) سوار

۳-ل: را دگر کرد ۴-ل: چو < ه(ق، ل، آ): گردون برآورده؛ ق: به کیوان برآوری امروز (ل)؛ در ق این بیت پس از بیت ۱۴۵۷ آمده است؛ ل، ب این بیت را ندارند ۵-ل(نیز ن، آ): بی؛ ک، ل، س^۲ (نیز ن): بی آن؛ ق: بی این؛ و: هم آنگه همان؛ آ، ب: هم آنگه یکی؛ س: پدید آمد اندر زمان؛ متن = ل، ل(پ) ۷-ک: گور نر ۸-ل، ل، آ(و)؛ متن = ۹-ل: همی راند در پیش بور؛ ک: همی بود بهرام را راهبر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۰-ل(و: چنان) ۱۱-ق: بیامد به پیش اندرون؛ در ق آ^۲ این بیت پس از بیت الحاقی در ۱۴۵۰ آمده است؛ بنداری (۱۴۵۱-۱۴۵۴): فخرچ بهرام و کانه غیر الذی دخل، و کانهما ابدل طبعاً آخر و خلفاً آخر؛ وجهه یکاد بقطر دما، و کانه صار شهریاراً معظماً و اذا بذلک الیعفور امامه. فتبعوا اثره الی أن خرجوا من تلک البرزیه، و عادوا الی الموضع الذی کانوا فیه ۱۲-ل، س، س^۲ (نیز و: آ)؛ نگشاد (حرف یکم بی نقطه)؛ ل: آ؛ نگشاد؛ متن = ق، ک (نیز ن، ق، آ، ب، ن، آ، پ) ۱۳-س (نیز ل، پ، ن، آ، ب)؛ برای؛ (و: دوری؛ آ: دور)؛ متن = ل، ق، س^۲ (نیز ن، ق، آ، ل) ۱۴-ل (ل: بدوی) ۱۵-ل(ن، ل، آ: ای) ۱۶-ل (آ: گور؛ ق: نامجوی) ۱۷-ل (نیز ن، ل، ن، آ): نخچیرگه؛ متن = ۱۸-ل، ک، س، آ: آن؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۱۹-س (نیز ل، آ، ب)؛ ک: متن = یازده دستنویس دیگر ۲۰-س (نیز ل، ب)؛ دید-شنید؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۱-س، ق (نیز ل، و، آ، ب)؛ کس آن؛ متن = ل، ک، ل، آ، س^۲ (نیز ن، ق، آ، ل، ن، آ) ۲۲-ل (ل: ندیدست)؛ بنداری (۱۴۵۵-۱۴۵۷): ثم دخل الی المدینة فلقاه خُزاد بن برزین و قال له: أیها السید الصادق! ما تلک العجائب التی رأینهاقی المتصدیق؟ ۲۳-ل (ل: بدوی؛ ل: آزان) ۲۴-ل (ل: چو)؛ ل: بود ۲۵-ل (پ، آ، ب: ایران)؛ بنداری (۱۴۵۸): فسکت و لم یرد علیه جواباً و دخل الی ایوانه منتعراً ۲۶-ق: تدبیر کردن بهرام چوبینه در پادشاهی؛ متن = س، ل، ک، ل، آ، س^۲ سرنویس ندارند ۲۷-س (نیز ل، و، آ، ب)؛ تیره گون؛ متن = ۲۸-س (نیز آ): زاغ؛ ق: گشت روشن هوا؛ متن = ل، ک، س^۲ (نیز ن، ق، آ، ل، پ، ن، آ) ۲۹-س (آ: دور؛ آ: از دور ۳۰-ق: مرغ فرمانروا؛ ک پس از این بیت افزوده است:

دگرگون بد او را همه کام و رای سپهر اندر آمد تو گفתי ز جای

ل آیت های ۱۴۵۹-۱۸۹۸ را ندارد ۳۱-ل (ب: خورشید) ۳۲-ق، ک، س^۲ (نیز ل، ل، آ، و، ب)؛ ک: متن = ل، س (نیز ق، پ) ۳۳-ق (آ: کاسمان)

ز دیبای زربفت بالین نهاد!
نشست از برش^۲ پهلوان سپاه
نهاده^۴ به سربر کلاه مهی!
بدانست کو شد دلیر و شترگ^۵!
بگفت آنج^۶ دانست و دید^۷ و شنید
بدانست کآن رنج‌ها شد^۹ کهن
که کاری^{۱۲} چنین بر دل آسان مگیر^{۱۱}،
بر شاه باید شدن تیره^{۱۵} شب،
همان تخت زیر^{۱۷} اندرش عاج گشت!
همه^{۱۹} چاره از^{۲۰} رفتن آمد به جای

همه کاخ کرسی زربین نهاد
نهادند زربین یکی زیرگاه^۱
نشستی بیاراست^۳ شاهنشهی
نگه کرد کارش دبیر بزرگ
۱۴۶۵ چو نزدیک خُراد بُرزین رسید
چو خُراد بُرزین شنید این^۸ سخن
چنین گفت پس با^{۱۰} گرامی دبیر^{۱۱}
نباید^{۱۳} گشاد اندرین^{۱۴} کار لب
که^{۱۶} بهرام را دل پر از تاج گشت
۱۴۷۰ زدند اندران^{۱۸} کار هرگونه رای

۱-س (نیز لی، ب): پیشگاه؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲-ل: نشسته برو؛ در ق این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است
۳-س: برآراست (۴: نهادش)؛ بنداری (۱۴۶۳-۱۴۶۴): و لما أصبح أمر فرتبوا له ایوانا شاهیا، و وضعوا فیه کراسی الذهب، و نصبوا برسمه مقعدا فوق الكرسي و دون التخت اللائق بالملوک، و بسطوا الفرش الرقیعة. فجاء بهرام و قعد ۵-ق: پس از این بیت افزوده است:

بیامد ز پیش سپید دژم
از آن کار گشته دلش پر ز غم
بنداری (۱۴۶۴): فرأه الکاتب الکبیر فتعجب من ذلک ۶-ک (نیز ل، ۲، پ، ن، ۲): آنچه؛ متن = ل، ق، س، ۲ (نیز ن، ق، ۲) ۷-ل (۲، پ، ب: ح) گفت؛ س، لی، و، ا، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

بزدیک خراد شد همچو (۱: او چو) دود
بنداری (۱۴۶۵): و لما انفض المجلس اجتمع الکاتب بخراد بن برزین، و حکى له ما شاهد من بهرام و ایوانه ۸-ق (نیز ن، ا): آن
۹-س: رنجهای ۱۰-ل (۲، پ، کای) ۱۱-لی: دبیر بزرگ-گشت برماسترگ (۱۲-ن) (۲: کار؛ ل، ۲، پ، ب: تو کار)؛ ک پس از این بیت افزوده است:

شهنشاه ما خیره دل شد بدان
ندانی که این شیر پرخاشخ
۱۳-ق (۲، لی، بیاید) ۱۴-س: اندران؛ س، ق (نیز لی، ب): گشادند بدین؛ (ق: گشادند درین؛ ل، ۲، و، ا: گشادند برین)؛ متن = ل، ک (نیز ن، پ، ن) ۱۵-س، ق (نیز لی، و، ب): نیم؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ن، ق، ۲، ل، ۲، پ، ب): ک پس از این بیت افزوده است:

وگر نه ز جان دست بایدست شست
که او بندگی را کمر کرد سست
۱۶-ل، ک (نیز لی): چو؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۷-ل (۲: پیش)؛ ق پس از این بیت افزوده است:
ندانست هرمز کز انسان نشان
به چربی همی باز بایست خواند
پس آنگه به بند گزانش بیست
چو هرمز نباشد دگر خیره سر
چنان چون بود شاه یزدان پرست
ندانم چه آرد به شهرش بر

بنداری (۱۴۶۶-۱۴۶۹): فقال له خراد: إن الأمر قد خرج من أیدینا و لیس من المصلحة مقاما هنا ۱۸-س، ق (نیز لی، ا، ب): اندرین
۱۹-س، ق، ک، ۲ (نیز ن، لی، پ، ب): همی؛ (ل: همان)؛ متن = ل، ۲۰-س (نیز لی، ا، ب): چاره؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۴۷۰): و الرأى أن نهرب و نتصل بالملک

چو رنگی گریز^۱ اندر آمیختند
شب تیره^۲ از بلخ^۳ بگریختند

سپهبد چن^۴ آگه شد از کارشان
یلان سینه را گفت با صد^۵ سوار
یلان سینه اندر^۶ دبیر بزرگ
۱۴۷۵ ازو چیز^{۱۱} بستند همه^{۱۲} هرج^{۱۳} داشت
بزدیک بهرام بردش ز راه
بدو پهلوان گفت^{۱۷} کای^{۱۸} دیوساز^{۱۹}
چنین داد پاسخ که ای پهلوان
همی گفت کاید^{۲۳} بدن روی نیست
۱۴۸۰ چو بهرام را^{۲۴} پهلوان سپاه
مرا و ترا بیم^{۲۷} کشتن^{۲۸} بود
بدو گفت بهرام: شاید بدن

زه^۵ روشن روان های بیدارشان،
بتاز از پس^۷ این^۸ دو ناهوشیارا
رسید و برآشفت برسان^{۱۰} گرگ
به بند گرانش ز ره^{۱۴} بازگاشت^{۱۵}
بدآن تا کند بی گنه را^{۱۶} تباها
چرا رفتی از پیش^{۲۰} من^{۲۱} بی جواز؟
مرا کرد خُراد بُر زین نوان^{۲۲}،
درنگی تو جز کام بدگوی نیست،
بیردند آب اندر آن^{۲۵} بارگاه^{۲۶}،
از^{۲۹} ایدر^{۳۰} مگر^{۳۱} بازگشتن بود
به نیک و به^{۳۲} بد رای باید زدنا!

۱- (پ: نیرنگها) ۲- (ن: آ: بترشب) ۳- (نیز پ، و، ا): باغ؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل در اینجا سرنویس دارد: خبر یافتن بهرام از گریختن موبدان؛ بنداری (۱۴۷۱): و لما جن الليل ركبا وسارتا تحت خوافي الليل بقوادم الرقص ۴- ل، ک، س، ۲ (نیز ن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۵- (ل: آ: به): ع: تا صند؛ (ق: پ: بانصد) ۷- ص، ۲ (نیز ق، ی، ل، ک): متن = ده دستنویس دیگر ۸- ق: آن؛ ل پس از این بیت افزوده است:

بیامد از آنجا به کردار گرد
ابا او دلبران روز نبرد

۹- ل: همی راند تا در؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ن، ل، پ، و، ن) ۱۰- س، ۲: چون سر (واژهٔ پسین بی نقطه = پیروز)؛ س، ق، ی، ۲، ا، ب به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

بیامد یلان سینه برسان گرگ
رسید آنکھی در دبیر بزرگ

۱۱- (ق: آ: خیره؛ و زوی رخت) ۱۲- ق: همی ۱۳- ق، ک، س، ۲ (نیز ق، ی، پ، ن، ا، ب): هر چه؛ متن = ل، س، (نیز ن) ۱۴- س، ازو ۱۵- س، (نیز ق، ی، ل، ن، آ، ب): باز داشت؛ متن = ل، ق، ک، س، ۲ (نیز ن، پ، و، ا) ۱۶- س، (نیز ن): پهلواتش؛ ق: بدکش را؛ (ن، ل، ن، آ: بی گناهاش)؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ق، ی، ل، ن، پ، و، ا): بنداری (۱۴۷۲-۱۴۷۶): و لما أصبح بهرام أعلم بالحال فنجد یلان فی مائة فارس ففتح الکتاب الکبیر فأخذ، و فاته خُراد فعاد بالکتاب الی بهرام ۱۷- ل (نیز ن: آ): گفت بهرام؛ متن = ده دوازده دستنویس دیگر ۱۸- (ن، ل، ا: ی) ۱۹- (ن، ل، ن: آ: دیر ساز) ۲۰- س، ق، س، ۲ (نیز ن-ب): نزد؛ متن = ل، ک، س، ۲۱- ق: ما؛ بنداری (۱۴۷۷): فقال له: لم خرجت من غیر جواز؟ ۲۲- بنداری (۱۴۷۸): فقال: إن خُراد بن برزین أشار علیّ بذلک ۲۳- (ن، ل، ن، آ: ی، ل، ن، ا، ب): مرا گفت کاتجا) ۲۴- س، (نیز ل، پ، ب): یل؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۵- ک: باز اندران؛ (ن: آ: اندر آب اندرین (I))؛ ق: نبرد آب روی اندران؛ (پ: به شاهی نشیند برین)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۶- ق: روزمگاه؛ (ن: پایگاه)؛ در ل این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۷- (ن: رسم) ۲۸- (ب: لشکر) ۲۹- (وز): ۳۰- ک: ایدر > ۳۱- (ن: یکی)؛ بنداری (۱۴۷۹-۱۴۸۱): وقال: إن العسکر بعد أن صدر منهم ما صدر من الجسارة فی ذلک المجلس حين قالوا: إنا لا نرضی بهرمزد سلطانا، و لا بهرام پهلوانا، یقصدوننا فی أرواحنا. و الرأی أن نخرج من بینهم. فهربنا ۳۲- (ق: آ: نیکی)؛ و؛ پ این بیت ندارد؛ ق، ۲ پس از این بیت افزوده است:

بدو گفت این و خود ساز دیگر گرفت
نگه کن کنون تا بمانی شگفت

هم از گنج خویش بسی ساز^۱ داد
 به زرفی^۲ نگه دار^۳ و مگریز بیش^۴
 همی تاخت تا نزد شاه^۵ جهان
 همه رازها برگشاد^{۱۱} از نهفت
 یکایک^{۱۳} همی^{۱۲} گفت با شهریار،
 از آرام^{۱۶} بهرام و چندین درنگ،
 پرستندگان و^{۱۹} زنی^{۲۰} تاجدار،
 دگر هرج از آن^{۲۲} کار پرسیده بود^{۲۳}
 سخن هرج^{۲۲} بشنید^{۲۵} در دل گرفت
 ز^{۲۷} دلبر یکی سردباد آمدش
 که گفت: او بیچند ز تخت تو^{۲۹} روی^{۳۰}
 بر آن جای^{۳۲} خُراد بُرزین نشاند،
 که بگشای لب تا چه^{۳۳} دیدی به راه

زیانی که بودش همه باز داد
 و زانپس بدو گفت^۱: هنجار^۳ خویش
 ۱۴۸۵ و زین^۷ روی خُراد بُرزین نهان^۸
 همه گفتنیها بدو^{۱۰} بازگفت
 چنین تا از آن^{۱۷} بیشه و مرغزار
 و زان رفتن گور و آن^{۱۵} راه تنگ
 و زان^{۱۷} کاخ و آن تخت^{۱۸} گوهرنگار
 ۱۴۹۰ یکایک بگفت آن کجا^{۲۱} دیده بود
 از آن تاجور ماند اندر شگفت
 چو^{۲۶} گفتار مویب به یاد آمدش
 همان نیز گفتار آن فال گوی^{۲۸}
 سبک^{۳۱} مویب مویدان را بخواند
 ۱۴۹۵ به خُراد بُرزین چنین گفت شاه

- ۱- (ق: ۲، ناز): بنداری (۱۲۸۲-۱۲۸۳): فصلقه بهرام و اطلقه و اعطاء عوض ما أخذ منه ۲- بدو گفت زانپس؛ (ق: ۲، از انپس بدو گفت: ۳، بدو گفت بهرام)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳- که تو کار؛ من: ... (۲) کار؛ (نیز لی، آ، ب): در کار؛ ک، س، ۲ (نیز لی، ن، ۲): کان کار؛ (ق: ۱، تکر کار؛ پ: کین کار؛ ن: آن کار)؛ متن = (و) ۴- ل: زحرفی هـ (۳: همی لری) عس (نیز آ، ب): مگلدز بیش؛ ق: سر کار خویش؛ ک، س، ۳: بگریز بیش؛ (ق: ۲، مگلدز بیش؛ لی: بازار خویش)؛ متن = دل (نیز لی، ن، ۲- ۳): در اینجا ق سرنویس دارد؛ رسیدن خراد برزین نزد هرمز و آگاهی دادن از کار بهرام؛ بنداری (۱۴۸۳): و قال له: الزم الشغل الذي أنت فيه متلبس، و احفظ جاهک و حرمتک ۷- س، ک (نیز لی، ل، ۲): وزین؛ متن = ده دستنویس دیگر ۸- ق: جهان ۹- (ل: بیامد بر شهریار) ۱۰- س (نیز لی، ب): بودنی پیش او؛ (ق: نیز لی، ل، ۲): بودنیها بدو؛ متن = دل، ک، س، ۲ (نیز لی، ق، ۲، پ، و، ن، ۲) ۱۱- س (نیز ب): بازگفت ۱۲- ک، س، ۲ (نیز لی، ق، ۲، پ، و، ن، ۲): بدان؛ (ل: بدین)؛ س، ق (نیز لی، ب): چنان هم از آن؛ (و: هم از کار آن؛ ا: چنان او هم از)؛ متن = دل ۱۳- (ب: حکایه (۱)) ۱۴- ک (نیز لی، و، ن، ۲، ب): همه ۱۵- (ق: از) ۱۶- ل (نیز ق، ۲): ز آرام؛ س، ق (نیز آ، ب): وز آرام؛ (لی: وزان رام) (و: وز آرام)؛ متن = ک، س، ۲ (نیز لی، ل، ۲، پ، و، ن، ۲) ۱۷- س، ۲ (نیز ب): از آن ۱۸- س، ق (نیز لی، آ، ب): تاج؛ ل: رفتن کاخ؛ (ن، ن، ۲): تاج و آن تخت؛ متن = ک، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، پ، و، ن، ۲) ۱۹- (ل: حرق؛ ق: پرستنده و آن) ۲۰- (پ: از آن)؛ در ق آلت های این بیت پس و پیش شده است ۲۱- (ب: آنچه زو) ۲۲- ل: زان چ؛ ک، س، ۲ (نیز لی، ن، ۲): هر چه زان؛ (ن: هر چه از آن)؛ متن = ۲۳- (ق: بشنیده بود)؛ س، ق (نیز آ، ب): هرج (ق: آنچه؛ ا، ب: هر چه) در دل گرفت و شنود (س: ستود)؛ (لی: هر چه اندر دلش ره نمود)؛ ل، ۲، پ، و، هر چه زان کار بشنیده بود؛ متن = دل، ک، س، ۲ (نیز لی، ن، ۲) ۲۴- س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق، ۲، ب): هر چه؛ متن = دل (نیز لی، ن، ۲) ۲۵- ک: پرسیده؛ در س، ق، لی، ب: این بیت پس از بیت سپسین آمده است ۲۶- ق: ز ۲۷- (ن، ن، ۲): (په) ۲۸- (و: گوئی)؛ آ: پاک گو) ۲۹- (ل: بخت تو؛ ق: بفرجام؛ پ: سر از بخت)؛ س، ق (نیز و، ا): گفتند او (و: ای) بیچند از تخت او (شاه)؛ ک؛ او بیچند از تخت تو نیز؛ (لی: بگفتند بیچند وی از بخت)؛ متن = دل، س، ۲ (نیز لی، ن، ۲) ۳۰- (پ: اوی)؛ بنداری (۱۴۸۵-۱۴۹۳): و أما خُراد بن برزین فانه سار الی أن وصل الی هرمزد فاعلمه بحال بهرام، و قصة المتصدی، و ما ظهر علیه من آثار الطفیان و المعصیان ۳۱- س (نیز لی، آ، ب): پس او؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۲- س، ق، ک (نیز پ، و، آ، ب): بدان جای؛ (لی: بدان چاره؛ ل: بنزدیک)؛ متن = دل، س، ۲ (نیز لی، ق، ۲، ن، ۲) ۳۳- ق: زانچ؛ (لی، پ، و، آ، ب: زانچه)؛ متن = دل، ک، س، ۲ (نیز لی، ن، ۲، ل، ۲، ن، ۲)

به فرمان، دلاور^۱ زبان^۲ برگشاد
 بدو شاه گفت^۳: این چه شاید بُدن؟
 که در بیشه گوری بود رهنمای^۴
 بر^۵ تخت ز زین^۶ زنی^۷ تاجدار
 ۱۵۰۰ بگردار خوابست^{۱۱} این داستان
 چنین گفت موبد به شاه جهان
 که^{۱۴} بهرام را خواند از راستی
 همان کاخ جادوستانی^{۱۷} شناس
 که بهرام را آن^{۲۰} شترگی نمود^{۲۱}
 ۱۵۰۵ چو برگشت از^{۲۵}، برمنش گشت و مست^{۲۶}
 سخن‌ها یکایک همه^۳ کرد یاد
 همه داستان‌ها بیاید زدن،
 میان بیابان بی بر^۵ سرای^۴،
 پرستار پیش اندرون شاهوار^{۱۰}!
 که یاد آید^{۱۲} از گفته‌ی باستان
 که آن گور دیوی بُد اندر^{۱۳} نهان،
 پدید^{۱۵} آید^{۱۶} اندر دلش کاستی
 بر آن^{۱۸} تخت زن جادوی^{۱۹} ناسیاس،
 چنان^{۲۲} تاج و تخت^{۲۳} بزرگی نمود^{۲۴}
 چنان دان^{۲۷} که هرگز نیاید به دست

۱-س، ق، ک (نیز لی، آ، ب)، شاه او؛ س: جوان دلاور؛ (ن، م): او خود؛ ق: هرمز؛ و، ن، آ: او چون؛ متن = ۲- (ل: زبان را به فرمان او)؛
 متن = ۳- ک، س، آ (نیز ن، ب، و)، همی؛ ق: همه یک به یک؛ ل: یکایک سخنها همه؛ متن = ۴- ل، س، ق (نیز لی، ن، آ، ب)؛ بنداری
 (۱۴۹۴-۱۴۹۶): فاستحضر موبد الموبدان و ذکر قوله فی مبدأ الأمر حین نفذ بهرام الی قتال الترك ۴- س، ک (نیز ق، ل، ن، آ، ب)؛
 گفت شاه؛ متن = ۵- ل، ق، ک، س (نیز ن، ب، و، آ، ب) (هل رهنما سرا هل: و بی بر؛ ق: که ببیند؛ ک (نیز ن، ل، آ، ب)، و، ن، آ؛ بینی؛ متن =
 س، س، آ (نیز ق، آ، لی، آ، ب) ۷- ق، ک (نیز لی، م، و، ن، آ، ب)؛ ابر؛ (ق: یکی)؛ متن = ۸- س، س، آ (نیز ل، آ، ب) ۸- س: او بر ۹- ل (نیز آ)؛
 یکی؛ ق: زن؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۰- (ل: با تاج)؛ س، ق (نیز لی، آ، ب)؛ اندرش بی شمار؛ ک (نیز و): اندرش شاهوار؛ (ق:؛
 پرستندگان جمله با گوشوار؛ م: پرستش کنان مرد را شاهوار)؛ متن = ۱۱- س، آ (نیز ن، ل، ن، آ)؛ ق: آ پس از این بیت افزوده است:

بر تخت ز زین یکی زیرگاه
 نشسته برو بر زنی همچو ماه

۱۱- ل، س، ک، س، آ (نیز لی، ب، و، آ)؛ خوابیست؛ (ق: خوانیست)؛ متن = ق (نیز ن، ل، آ، ب) ۱۲- ل: بر خواند؛ س: یابند؛ متن = دوازده
 دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۴۹۷-۱۵۰۰): ثم سأل الموبد و قال: فهمنی معنی ما ظهر له فی الصحراء من حمار الوحش و القصر و
 الملكة فإن هذا کنوع من المنامات ۱۳- ل، ق، س، آ (نیز لی، م، و، ن، آ، ب)؛ بود در؛ متن = س، ک (نیز ن، ل، آ، ب)؛ و، ب)؛ در ق: آ این بیت پس از
 بیت ۱۵۰۳ آمده است ۱۴- ل، ک (نیز ن، ق، آ، م، و، ن، آ)؛ چو؛ متن = س، ق، س، آ (نیز لی، ل، و، آ، ب) ۱۵- س (نیز لی): ببند ۱۶- ک (نیز ن، ب، و، آ،
 ب): آرد؛ (ن: آ؛ آمد)؛ متن = ل، س، ق، س، آ (نیز ق، آ، ب)؛ بنداری (۱۵۰۱-۱۵۰۲): فقال: اعلم أن حمار الوحش هو الشيطان الذی ملک قیاده
 ۱۷- ک (نیز ق، آ)؛ چون کورستانی؛ (ن، ل، ن، آ)؛ را کورستانی؛ ل، آ، م: چون کورسانی)؛ متن = ل، س، ق، س، آ (نیز و، آ، ب) ۱۸- (لی: بدان)؛
 ل: بر جرآن) ۱۹- س، آ (نیز ن، ل، ن، آ)؛ جادوئی: ل: جادوئی؛ ق (نیز ق، آ، و): زر جادوی؛ ک: بر جادوی؛ متن = س (نیز لی، ل، آ، ب، آ، ب)
 ۲۰- س، ک (نیز لی، ن، ل، آ، ب)؛ زان؛ (ل: یل بر)؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز ق، آ، م، و) ۲۱- س، ق، س، آ (نیز ن، لی، م): خروده؛ (ق: بزرگی
 فرود)؛ متن = ل، ک، آ (ل: که آن؛ م: همان) ۲۳- ک: تخت و تاج ۲۴- س: فرود ۲۵- (ق: لی، ب، و) ۲۶- (ل: سخت)؛ س (نیز لی، ب)؛
 بود و (ب: جو)؛ مست؛ (ن، ل، ن، آ)؛ گشت برسان مست؛ م، و، آ: برمنش گشت و (آ: جو)؛ مست)؛ متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ق، آ جو)؛
 ۲۷- (ن، و، ن، آ، م: بد شد؛ م: چنین شد)؛ س، م، و، ب پس از این بیت و ق: آ پس از بیت سپسین افزوده اند:

به دل داغش از (ق: داغ آن) دوکلان تو بود
 ره (ق: همه؛ ب: به هر ره) دیو جادو (ق: آ):

چاره) برو (ق: و: بران؛ لی: بدان) بر فرود

بنداری (۱۵۰۳-۱۵۰۵): و المرأة القاعدة علی التخت هی النفس الساحرة الی خدمته و منه السلطنة و أفسدت دماغه و الآن فلا تطمع فی طاعة بهرام بعدها

ز بلخ آوری سوی این^۲ بارگاه
 چه گفتند از آن^۷ زن بدان جا سپاه^۸
 سپه یکسره زان^۹ زن تاجدار،
 که بس خوب بر تخت و^{۱۲} پدram^{۱۳} بودا
 بترسید سخت از بد روزگار^{۱۴}
 و زان^{۱۷} پنبه و جامه‌ی نابکار^{۱۸}
 که آمد کس از^{۲۰} پهلوان^{۲۱} سوار
 یکایک سر تیغ برگاشته^{۲۳}،
 همی کرد شاه اندر آهن^{۲۵} نگاه!
 در آن^{۲۸} سله^{۲۹} نابکار افگند^{۲۷}
 سخن‌های بی‌کار^{۳۱} و^{۳۲} بی‌مر دراز^{۳۳}
 بدید آن سر^{۳۳} تیغ‌های دراز،

کنون چاره‌یی^۱ کن^۲ که تا آن^۳ سپاه
 ز^۵ خُراد بُر زین بپرسید^۶ شاه:
 به هرمز پختین گفت کای شهریار
 بگفتند^{۱۱} کان^{۱۱} بخت بهرام بود
 ۱۵۱۰ چو بشنید ازو این سخن شهریار
 پشیمان شد از دوکدان^{۱۵} شهریار^{۱۶}
 برین^{۱۹} برنیامد بسی روزگار
 یکی سله^{۲۱} پر خنجری داشته^{۲۲}
 بیاورد و^{۲۴} بنهاد در پیش شاه
 ۱۵۱۵ بفرمود تا^{۲۶} تیغ‌ها بشکنند^{۲۷}
 فرستاد^{۳۰} نزدیک بهرام باز
 [سر سله چون کرد بهرام باز

۱-ک (نیز ل. ۲. پ): چاره آن ۲. (ن: ۲. ساز) ۳. (ا: آن با) ۴-ل (نیز ب): آن؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

که خُراد گفت ای سر بخردان
 ندانم چه آید از آن دیوزاد
 چه آید ز اسپهبد و آن ردان
 برین تخمه‌ی نامور کقیباد

بنداری (۱۵۰۶): و دبر فی استرداد ذلک العسکر هس ۵. س: به ۶. س: چنین گفت ۷-س (نیز ب): ازین ۸-س (لی. ا. ب): جایگاه؛ س ۲: بران رزمگاه؛ (و: کزان زن چه گفتند آنجا سپاه)؛ متن ۱-ک (نیز ق ۲): ل. ق. ن. ل. ۲. پ. ن. آ بیت‌های ۱۵۰۷-۱۵۱۰ را نذراند و بنداری نیز نداشته است؛ این بیت‌ها در س. ک. س. ۲. ق. ۲. لی. و. ا. ب. آمده است ۹- (لی: آن) ۱۰-ک (نیز ق ۲): همی گفت ۱۱- (لی: کین) ۱۲- (ب: حو): ک (نیز ق ۲): و فرخنده؛ (و: ناسزا تخت)؛ متن ۱-س. س. س. ۲ (نیز لی. ا) ۱۳- (ق: و رام) ۱۴-س ۲ از ۱۵۱۰ و ۱۵۱۱ اب یک بیت ساخته و ۱۵۱۰-ب ۱۵۱۱-ا را انداخته است ۱۵- (ن: کرده خود؛ پ: کرد خود؛ و. ن. ۲: کار خود) ۱۶-ق: بادشاه ۱۷- (ب: ازان) ۱۸-ق: رزمگاه؛ (ن. ل. ۲. ب. ن. ۲): پرنگار؛ متن ۱-ل. ک. س. ۲ (نیز ق ۲. و. ا)؛ س. لی. ب. این بیت را نذراند؛ در ق ۲ این بیت پس از بیت ۱۵۰۶ آمده است؛ بنداری (۱۵۱۱): فندم الملک علی إنفاذ القطن والمغزل وتلك الخلعة الیه، ولات حین متدم ۱۹-ک (نیز لی): بدین ۲۰-س ۲ (نیز لی. ب): خازن؛ متن ۱- یازده دستویس دیگر ۲۱-ل: سکه ۲۲-س (نیز لی. ب): خنجر انباشته؛ س ۲: خنجر و داشته؛ (ن. ل. ۲: خنجر برافراشته؛ ل. ۲. پ. و: خنجر داشته؛ بر من خبر داشته (ل))؛ متن ۱-ل. ق (نیز ا) ۲۳-س (نیز ق ۲. لی. ب): برداشته؛ متن ۱-ل. ق. س ۲ (نیز لی. ل ۲-ک)؛ این بیت و بیت سپهرین را نذراند ۲۴- (ب: حو) ۲۵- (و: آنها)؛ بنداری (۱۵۱۲-۱۵۱۴): ثم آناه رسول بهرام بسلة مملوۃ خناجر یشره بانه حرب له ۲۶-س. ق (نیز لی. ا. ب): کین؛ متن ۱-ل. ک. س. ۲ (نیز لی. ق. ل. ۲. ن. ۲) ۲۷-ق: (نیز ا. ب): بشکنید-افکنید؛ متن ۱- یازده دستویس دیگر (در س حرف پنجم هر دو واژه بر نقطه) ۲۸-س. ق (نیز لی. ا): دراین؛ س ۲ (نیز لی. ق. ۲. پ. و): بدان؛ (ن: ۲: بران؛ ب: بدین)؛ متن ۱-ل. ک (نیز ل ۲) ۲۹-س ساید (سلة) ۳۰-ق: فرستید ۳۱-س. ق: بیکار (= پیکار یایی کار)؛ متن ۱-ک (نیز لی. ق. ۲. ل. ۲. ن. ۲) ۳۲- (پ. و: حو) ۳۳-ل: رزم دراز؛ ک (نیز ل ۲): رمزی دراز؛ س ۲: رمز دراز؛ (ن. ب. و. ل. ۲: بی‌مر دراز؛ ق ۲: بی‌روی ناز (حرف یکم واژه پسین بی نقطه))؛ متن ۱- (ن. ب. و. ل. ۲): س. ق. لی. ا. ب. از ۱۵۱۶ و ۱۵۱۷ اب یک بیت ساخته و ۱۵۱۶-ب ۱۵۱۷-ا را انداخته‌اند؛ بنداری (۱۵۱۵-۱۵۱۶): فأمر الملك فکسرت تلك الخناجر وردت الیه فی تلك السلة ۳۴-س. ق (نیز لی. ا. ب): بدیدش پس آن؛ (ل. و: بدیدند پس؛ ب: بدیدش سر)؛ متن ۱-ک. ل. س. ۲. ن. ق. ۲. ن. ۲ این بیت را نذراند؛ این بیت در ک. ل. ۲. پ. و. و. ل. دوم آن در س. ق. لی. ا. ب. آمده است (- ۱۵۱۶ پ)

-پراندیشه شد مرد^۲ برگشته^۳ رای-
 همه گرد آن سلّه^۴ اندر نشانند
 ببینید و این را مدارید خوار!
 سر یک تن از من نیابد رها!
 ز^۸ گفتار آن پهلوان سپاه،
 بود^{۱۰} دوک با^{۱۱} جامی نابکار^{۱۲}،
 ز زخم و ز دشنام^{۱۵} بتر^{۱۶} بود^{۱۷}!
 نه^{۱۸} آنکس که گیرد^{۱۹} ازو نیز یاد!
 بر آن^{۲۲} خاکِ درگاه بگذارد اسپ^{۲۳}،
 مه آن^{۲۵} کم بها را^{۲۶} که بهرام ازوست^{۲۷}!
 دل لشکر از تاجور^{۲۹} خسته^{۳۰} دید،
 که بیدار باشید. و روشن روان،
 سخن های پوشیده کرد آشکار!
 همه با من^{۳۲} امروز پیمان کنید،

به دو نیمه^۱ کرده، نهاده به جای،
 فرستاد و ایرانیان را بخواند
 ۱۵۲۰ چنین گفت کین هدیهی شهریار
 همی گوید این^۵ لشکر بی بها^۶
 پراندیشه شد لشکر از کار^۷ شاه
 که یک روزمان^۹ هدیهی شهریار
 شکسته دگر باره^{۱۳} خنجر^{۱۴} بود
 ۱۵۲۵ چنین شاه بر گاه هرگز مبادا
 اگر^{۲۰} نیز بهرام پور گشپ^{۲۱}
 ز بهرام مه مغز بادا^{۲۴}، مه پوست!
 سپهبد چو گفتار^{۲۸} ایشان شنید
 به لشکر چنین گفت پس پهلوان
 ۱۵۳۰ که خنجر^{۳۱} بُرزین بر شهریار
 کنون^{۳۱} یک به یک چاره ی جان کنید

۱-س (نیز ق ۲، ل، پ، و، ب): نیم؛ متن = ل، ق، ک، س ۲ (نیز ل، ن، آ، ب، ۲) - ۲ (ل، ن، آ: بد مرد و) - ۳ (ل: بی پر کینه؛ ل ۳ این بیت را ندارد
 ۴-ل: سکه شق: ک، آن ع (ب: و این بها)؛ ل این بیت را ندارد؛ ده دستویس دیگر این بیت را دارند و بنداری نیز داشته است؛ ل، پ،
 ن ۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده اند:

همی گوید (ل: گفتم) این لشکر بی بهاست
 سر خنجر این را که گفتم گواست
 ک، س ۲، ق ۲، و، آ، پ، س از بیت ۱۵۲۱ افزوده اند:

ازیرا که این لشکر (م: که چون آن سپه نزد ما) بی بهاست

سر خنجر این (ل: آن) را که گفتم گواست (ق: بهاست (ل))

بنداری (۱۵۱۷-۱۵۲۱): فاستحضر بهرام أمراءه و قواده و قال لهم: انظرو الی صنع هر مزد. إنه أشار بکسر هذه الخناجر الی أن نیته فیکم
 قطع الخناجر ۷-س (نیز ل، آ، ب): رای؛ متن = ده دستویس دیگر ۸-ل، ک، س، آ: به؛ متن = یازده دستویس دیگر ۹-ل: روز آن
 ۱۰-ل (و: دهد) ۱۱-ل: و آن؛ س: و با ۱۲-ل، س، ک (نیز ل، ل، آ، به، ل، ن، آ، ب): پر نگار؛ (ل: ز رنگار؛ آ: بر گیار (۴))؛ متن = س ۲ (نیز ق ۲، و)؛ ق
 این بیت را ندارد ۱۳-ل (پ: روز؛ ل: آ: یار) ۱۴-ق: خنجر که ۱۵-ق (آ: دستاش)؛ س (نیز ل، ب): سر تیغ ۱۶-ق (و: ل: آ: بدتر) ۱۷-ق: نمود
 ۱۸-ل (و: هر) ۱۹-ق (آ: کرد (وزن درست نیست)) ۲۰-ل (م: دگر) ۲۱-ق (آ: خود بر زگشت (ل)) ۲۲-ق (آ: بی: بدان؛ ن: آ: برین) ۲۳-ل (و: نوب
 راه اسپ؛ آ: بگذاشت اسپ؛ ل: درگه گذارند اسپ؛ ق: آ: درگه شاید گذشت (حرف نخست واژه میانی بی نقطه)؛ پ: در بر گذارند
 اسپ)؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل، ل، آ، ب) ۲۴-ک (نیز ل، ل، آ، ب، ب): باد و؛ متن = ل، س، ق، س ۲ (نیز ل، ل، و، ل، آ، ب) ۲۵-ل (ن: آ: همان؛ ب:
 نه آن) ۲۶-ل (م: بی؛ س: آ: بهائی؛ س، ق (نیز ل، ل، آ، ب، و، ل، ن، آ، ب): بی بها؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل) ۲۷-ل: دوست (ج: زوست)؛ ق ۲
 این بیت را ندارد ۲۸-ل (آ: آواز) ۲۹-ل (و: نامور) ۳۰-ل (پ: گشته) ۳۱-ل (م: چنین؛ ن: آ: همه) ۳۲-س، ق (نیز ل، آ، ب): همان به که؛ ق ۲:
 همان با من؛ متن = ل، ک، س ۲ (نیز ل، ل، آ، ب)؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

دگر گفت با نامداران شاه
 که دارد بدین راز دشمن نگاه

مگر کس فرستم ز لشکر^۱ به راه
 وگر نه مرا روز^۲ برگشته گیرا
 بگفت این و^۵ خود ساز دیگر گرفت
 ۱۵۳۵ پراگند بر گرد لشکر^۷ سوار
 نیاید^۸ به نزدیک ایرانیان
 که دارند ما را ز دشمن^۹ نگاه،
 سپه را یکایک همه^۴ کشته گیرا
 نگه کن کنون تا بمانی^۶ شگفت:
 بدان تا مگر نامی شهریار،
 نبندند^۹ بیگار او را^{۱۰} میان

گفتار اندر رای زدن بهرام با بزرگان لشکر^{۱۱}

برین^{۱۲} نیز بگذشت یک روزگار
 از آنپس^{۱۳} گرانمایگان را بخواند:
 چو همدان گشسپ^{۱۶} و دبیر بزرگ
 ۱۵۴۰ چو بهرام گرد^{۱۸} سیاوش نژاد
 همی رای زد با چنین مهتران^{۲۲}
 چنین گفت پس پهلوان^{۲۴} سپاه
 که ای نامداران! گردن فراز

نخواندند^{۱۳} کس نامی شهریار
 بسی رازها^{۱۵} پیش ایشان براند-
 یلان سینه آن نامدار^{۱۷} شُترگ،
 چو بُندا گشسپ^{۱۹} آن خردمند^{۲۰} و^{۲۱} راد،
 که بودند شیران^{۲۳} کند آوران!
 بدان لشکر تیز^{۲۵} گم کرده راه،
 به رای شما هر کسی را نیاز^{۲۶}،

- ۱- (لی: ازیدر) ۲- س (نیز لی، پ، آ، ب): لشکر؛ متن = د، گ، س ۳ (نیز لن، ق، ل، و، ن، ق)؛ ۴ آیت‌های ۱۵۳۲-۱۵۴۱ را پس از بیت افزوده در ۱۵۵۹ پ آورده است ۳- ل (نیز ل ق): من امروز؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۴- س (نیز لی، پ): همه سر به سر؛ ق (نیز ا): همه یک به یک؛ ق: ۴- سراسر همه؛ متن = د، گ، س ۵ (نیز لن، ل، آ، ن، ق): هس، ق (نیز لی، ا): وز؛ متن = د، گ، س ۶ (نیز لن، ق، ل، آ، ن، آ، ب) ع (لی، ن، آ: نمانی؛ و بدین تا بمانی)؛ س ۷: چو دامن سخن بود لشکر؛ (ل: نگر تا بمانی تو اندر)؛ متن = د، گ (نیز لن، ق، ل، آ، ب) ۷- ک، س ۸ (نیز لن، ق، ل، پ، و، ن، ق): کشور؛ متن = د، س، ق (نیز لی، ل، آ، ب) ۸- ل، س: آ، بیاید (حرف یکم بی نقطه)؛ س: بیاید (حرف چهارم بی نقطه)؛ ق: نیاید؛ (ن، پ، ن، آ، ب: نیاید؛ ل، و، ن: نیاید)؛ متن = د، گ (نیز ق) ۹- س (نیز لن، لی، پ، ب): ببینند؛ متن = د، ق، ک (حرف یکم بی نقطه)، س ۱۰ (نیز ق، ل، آ، ب): و کین را؛ س (نیز لی): ایشان؛ (ن، لی، ن، آ: بر کار اورا)؛ متن = د، گ، س ۱۱ (نیز ق، ل، آ، ب، و، ا) ۱۱- س: راز گفتن بهرام چوینیه با ایرانیان؛ س ۱۲: رای نمودن بهرام با لشکر خویش؛ متن = ل، ق، ک سرنویس ندارند ۱۲- (لی: بدین) ۱۳- (لی: بخواندند)؛ ق: بخوانند (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: آ این بیت را پس از بیت ۱۵۶۱ آورده است؛ بندفوی (۱۵۲۲-۱۵۳۷): و لا سیل بعد هذا لی أن أظأ تراهی أو أقرب بابیه فدبروا أنتم لأرواحکم فعضم علیهم ذلک و نفرت قلوبهم ۱۴- س (نیز لی، پ): وز آنپس ۱۵- س، ق (نیز لی، آ، ب): راز دل؛ متن = د، گ، س ۱۶ (نیز لن، ل، آ، ن، ق)؛ ق ۱۷ آیت‌های ۱۵۳۸-۱۵۴۱ را ندارد ۱۶- ل: همدان گشسپ ۱۷- ک: پهلوان ۱۸- ل، س، آ (نیز پ): گرد آن؛ متن = د، س، ق، ک (نیز لن، ل، و، ب) ۱۹- ق، س ۲۰ (نیز ل، ن، آ، ب): بیلدا گشسپ؛ متن = د، س، ک (نیز لن، پ، و، د، ل حرف یکم، د، ر، ن حرف نخست بی نقطه) ۲۱- ق، گ، س ۲۲ (نیز پ): جو انمرد ۲۲- ل: پهلوان؛ متن = د، ق، ک، س ۲۳- ل: پهلوان؛ متن = د، ق، ک، س ۲۴- ل: پهلوان؛ متن = د، ق، ک، س ۲۵- (پ: تیز و؛ ن، آ: بیر)؛ در ق ۲ شیران؛ و؛ متن = د (نیز لن) ۲۶- ق، گ، س ۲۷ (نیز لن، ق، ل، ن، آ): پهلوان با؛ متن = د، س (نیز لی، و، آ، ب) ۲۸- (پ: تیز و؛ ن، آ: بیر)؛ در ق ۲ بیت‌های ۱۵۴۲-۱۵۴۴ به هم ریخته است: ۱۵۴۴، ۱۵۴۳، ۱۵۴۲، ۲۶- لن، آ این بیت و بیت سپین را ندارند

چنین سر بیچید زآیین^۱ و راه
 نباید که بر ما باید^۲ گریست!
 ز مژگان فروریخت خونین سُرشک!
 شود کارِ آسان^۸ به ما بر^۹ دراز
 بگویم به داندگان^{۱۲} جهان^{۱۱}:
 بدین^{۱۵} مایه لشکر به فرمانِ شاه
 وگر چند ماند^{۱۹} به گیتی بسی
 اگر سوی ایران کشیدی^{۲۳} سپاه،
 و زآنپس همی داشت آهنگِ روم^{۲۶}
 که کس در جهان آن^{۲۹} شگفتی ندید!
 نه‌شان پیل ماندیم از آنپس^{۳۱} نه گنج!
 توانگر^{۳۳} شد، آشفته شد بر^{۳۴} سپاه
 که آسان سر از بند بیرون کنیم^{۳۷}؟

ز ما مهتر آزرده شد بی‌گناه
 ۱۵۴۵ چه سازید^۲ و^۳ درمان این کار چیست
 هر آنکس^۵ که پوشید درد از بزشک
 ز داندگان گر بپوشیم راز^۷
 کنون دردمند من^{۱۰} اندر نهان^{۱۱}
 برفتم از ایران چنین^{۱۳} کینه‌خواه^{۱۴}
 ۱۵۵۰ از آن^{۱۶} بیش لشکر^{۱۷} نبیند کسی^{۱۸}
 چو^{۲۰} پرموده^{۲۱} ترک^{۲۲} با ساوه‌شاه
 نیززیدی^{۲۴} ایران به یک مهره^{۲۵} موم
 به پرموده^{۲۷} و^{۲۸} ساوه‌شاه آن رسید
 اگر چه فراوان کشیدیم^{۳۰} رنج
 ۱۵۵۵ به نؤی^{۳۲} یکی گنج بنهاد شاه
 کنون چاره^{۳۵} دام را^{۳۶} چون کنیم^{۳۷}؟

۱-س، ق، گ، س، آ (نیز لی، پ، آ): از آئین؛ (ق): بیچند ز آئین؛ ب: بیچید از آئین؛ متن = ل (نیز ل، و): بنداری (۱۵۴۱-۱۵۴۴): و فاوضهم فی تغیر الملک علیه مع غنائه و ابلاته فی خدمتہ ۲-س، آ (نیز لی، ل، آ): سازیم؛ (پ): دارید؛ متن = ل، ک (نیز ل، ق، و، ل، آ، ب) ۳- (ق): (ج) ۴-ل، س، آ (نیز ل، پ، و، ل، آ): خسته باید؛ گذ کرده باید؛ متن = س، ق (نیز ق، ل، آ، ب) ۵- (ق): که هر کس ۶- (و): چو مرجان بریزد ز مژگان ۷-ق: بپوشید راز؛ س: بر که پوشیم راز؛ (ل، ن): وگر دست ازین کار داریم باز؛ متن = ده دستنویس دیگر ۸-س، ق (نیز لی، آ، ب): کوتاه؛ (ل): ایشان؛ متن = ل، گ، س، آ (نیز ق، ل، آ، ب) ۹-ل: چه ما بر؛ س، ق (نیز لی، آ، ب): بر ما؛ متن = گ، س، آ (نیز ل، ق، ل، آ، ب) ۱۰-ق: تن؛ (ق): پس؛ ل، س (نیز لی، ب): دردمندیم اندر؛ متن = گ، س، آ (نیز ل، ق، و، آ) ۱۱-ل: جهان-نهان ۱۲- (لی): گویندگان؛ ل: به داندنه گوئیم یکسر؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ ل، ن، آ این بیت را ندارند؛ ک پس از این بیت افزوده است:

شما یکسر از کار ما آگهید
 برین بر که گویم گواهی دهید

۱۳-ک: چنان؛ س (نیز لی، ب): ایرانیان؛ (پ): ز ایران چنان؛ ل: برنقیم ز ایران چنین؛ متن = ۱۴- (ب): بی‌سپاه؛ ل، ن، آ: چو ما رفتیم اندرین کینه‌گاه؛ متن = ق، س، آ (نیز ق، ل، آ، و، پس از تصحیح ز به از) ۱۵-س (نیز ق، ل، آ، پ، آ): بدان؛ (ب): ازان؛ در ل، ن، آ این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است ۱۶-ل، گ، م، ک، س، آ (نیز ل، آ، پ، آ): دشمن؛ متن = ل، س (نیز ق، ل، و، ب) ۱۸- (لی): نیامد کسی؛ ل، ن، آ به جای این لت آورده‌اند: چنان دان ز دشمن نترسد کسی ۱۹- (لی): بیند ۲۰- (ل): چچه؛ و: که ۲۱-ل، س (نیز ل، ن): مرموده (بی‌نقطه)؛ ق: بز مرموده؛ (لی): ل، آ: بز مرموده؛ ل، ن: بز مرموده؛ متن = س، ق، ک (نیز ق، ل، و، ل، آ، ب) ۲۵- (مهر) ۲۶- (ل): موم (II) ۲۷-ل، ن: بز مرموده؛ (ل): مرموده (بی‌نقطه)؛ (لی): ل، آ: بز مرموده؛ متن = س، گ، س، آ (نیز ق، ل، و، ل، آ، ب) ۲۸- (پ): چچه؛ و: که ۲۹- (و): ب: این؛ در ل، آ این بیت پس از بیت ۱۵۵۰ آمده است ۳۰- (پ، و، آ): کشیدند ۳۱-ل: زان پس؛ ق: ماندم از آسان؛ (لی): ماندم بدیشان؛ پ، و، آ: ماندم ازان پس؛ ب: ماندم ازیشان؛ س: شاهی بماندم ازیشان؛ ک: داندنه‌شان ماند ازان پس؛ (ق): خود پیل ماندیم ازیشان؛ متن = س، آ (نیز ل، ل، آ، ن، آ: نیز = ل) ۳۲-ل، س، ق، س، آ (نیز ل، ب): نؤی؛ متن تصحیح قیاسی است ۳۳-س (نیز ل، ن): تو نگر ۳۴- (ق): آ: ک؛ این بیت و بیت سپسین را ندارد ۳۵-س، آ (نیز ل، ل، و، ل، آ): چاره این؛ متن = ل، س، ق (نیز ق، ل، و، ل، آ، ب) ۳۶-ل، و: س (نیز لی، پ، ب): کار را؛ (ق): بند را؛ متن = ق، س (نیز ل، ل، و، ل، آ، و، ل، آ): پ: کشید؛ ل، آ: کنیم؛ پ از ۱۵۵۶ و ۱۵۵۸ اب یک بیت ساخته و ۱۵۵۶-اب ۱۵۵۸ را انداخته است

وُزین چاره بی رنج^۳ پرداخته‌ست
برین^۵ خستگی تا چه درمان^۶ کنید
ز تیمار جان را همی بگسلم^{۱۱}

شهنشاه را^۱ کارها^۲ ساخته‌ست
شما هر کسی^۲ چاره‌ی جان کنید
من^۷ از راز^۸ پرده‌خسته کردم^۹ دلم

یکی خواهرش^{۱۲} بود روشن‌روان،
غم‌انجام^{۱۴} و آرام^{۱۵} بهرام بود
برآشفست و از کین^{۱۶} دلش بردمیدا
زوان^{۲۱} پر ز گفتارهای کهن^{۲۰}
ز گفتار و^{۲۴} پاسخ فروآرمید^{۲۵}،

۱۵۶۰ پس پرده‌ی نامور^{۱۱} پهلوان
خردمند را گردیده^{۱۳} نام بود
چن^{۱۶} از پرده گفت برادر شنید
بدآن^{۱۸} انجمن شد سری^{۱۹} پرسخن^{۲۰}
برادر چن^{۲۲} آواز^{۲۳} خواهر شنید

۱- (و: شهنشه مرا) ۲- (ق: کارها) ۳- (ن: ن: و: رنج: ق: آ: چاره بلیخ: ل: کار بی رنج) ۴- ل: یکی ۵- (نیز ن: ل: ی: پ: ب: بدین: متن: م: س: ق: ک: س: آ: (نیز ق: آ: ل: و: ن: آ: ب:)) ۶- ع: س: (نیز ب: ب: بر چه فرمان: ب: بر چه افسون: ل: نیز درمان: متن: م: ل: ق: ک: س: آ: (نیز ن: ق: آ: ل: و: ن: آ: ب:)) ۷- م: ق: ک: س: آ: پس از این بیت افزودند:

که در دل زلشکر ورایم بود
چه دارد بدین راز اندر نهان

۷- (ق: آ: نه) ۸- ک: راه ۹- (نیز ن: ل: ی: ن: آ: ب: پرده‌خست کردم: متن: م: ده دستویس دیگر (ق: آ: کرد > م: <)) ۱۰- ک: (نیز ن: ل: ن: آ: ب: گویند چاره (ک: جاری (؟)) (ک: بنهم دلم: ل: آ: بگویند چاره که دل بگسلم: و: ببینید تا چون بود حاصلم: متن: م: ل: س: ق: (نیز ق: آ: ل: ی: پ: آ: ب: س: آ: این بیت را ندارد: س: ق: ک: ن: ل: ی: پ: پس از این بیت افزودند:

شما چاره‌ها هر چه (ن: هرچ) دانید (ن: آ: دارید) زود

ز هر نیک و (ل: نیک و (ز: بد باز (س: ب: راز) باید نمود (ق: ن: ی: پ: آ: رانید زود: ک: خوانید زود: ل: آ: جویند زود: ل: ن: آ: گویند زود)

ل: س: آ: بیت بالا را ندارند؛ بنداری (۱۵۴۵-۱۵۵۹): و قال لهم: ما التدبیر حتی تتخلص من یدہ، و نسلم بأرواحنا من معزته و عادیته؟
۱۱- ل: نامور پرده^{۱۲} (و: خواهری) ۱۳- (ل: کردنه) ۱۴- ل: م: س: ق: س: آ: (نیز ق: آ: ل: ی: پ: و: آ: ب: دلآرام: ل: ن: آ: ب: دل‌انجام: متن: م: ل: ۱۵- ل: س: ق: س: آ: (نیز ق: آ: و: آ: ب: انجام: متن: م: ک: (نیز ن: ل: ی: ن: آ: ب: پ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

خردمند را گردیده بود نام
دل آرام بهرام بد شادکام

بنداری (۱۵۶۰-۱۵۶۱): و کانت له خلف السور أخت کان تزوج بها، و هی من أعدل اهل زمانها ۱۶- ل: م: ک: س: آ: (نیز ن: ب: ب: چو! متن تصحیح قیاسی است ۱۷- ل: زکین: ک: کین: س: آ: سکی (بی نقطه): (آ: ووز کین): ق: زگفتار آن زن: متن: م: س: (نیز ق: آ: و: ب: ل: ن: آ: از ۱۵۶۲ و ۱۵۶۴ ب یک بیت ساخته و ۱۵۶۲ ب ۱۵۶۰ را انداخته‌اند ۱۸- ل: بران: س: ق: (نیز ل: ل: آ: ب: دان: متن: م: ک: س: آ: (نیز ق: آ: ۱۹- م: ق: ک: (نیز ق: آ: و: آ: ب: آ: دلی: متن: م: ل: س: آ: ۲۰- ل: آ: زرد: گفتار و لب پر زگرد) ۲۱- ل: م: ک: س: آ: (نیز ق: آ: و: آ: ب: آ: زبان: متن: م: (و: روان): پ: پس از این بیت افزودند است:

دو دیده پر از آب و رخ چون زریز
زبان تیز کرده چو پیکان تیر

۲۲- ل: م: ک: س: آ: (نیز ق: آ: ل: ی: پ: و: آ: ب: آ: چو: ل: آ: چو بهرام (ل:)) متن تصحیح قیاسی است ۲۳- م: ک: س: آ: (نیز ل: آ: ب: آ: گفتار: متن: م: ل: (نیز ق: آ: ل: و: ب: و) ۲۴- ل: (نیز ن: ق: آ: ل: ی: پ: ب: ج: متن: م: س: ک: س: آ: (نیز ل: و: آ: ۲۵- ل: فراوان ندید (حرف یکم واژه پسین بی نقطه): م: ک: س: آ: (نیز ب: آ: فرود آرمید: ل: ن: آ: فرود آورید: متن: م: ق: آ: ل: ی: پ: و: آ: ب: آ: ق: این بیت و بیت سپسین را ندارد

۱۵۶۵ چنان^۱ هم ز گفتار^۲، ایرانیانبماندند یکسر ز بیم زیان^۳

چنین گفت پس گردید^۴ با سپاه
 ز گفتار خامش چرا ماندید^۵؟!
 از^۶ ایران سرانید و^۷ جنگ آوران^۸
 چه بینید یکسر به کار اندرون؟
 ۱۵۷۰ چنین گفت ایزدگشپ^۹ سوار
 زبان‌های^{۱۰} ما گر شود^{۱۱} تیغ تیز
 همه کارهای شما ایزدی‌ست
 نباید که رای پلنگ^{۱۲} آوریم
 مجوید ازین^{۱۳} پس کس از من^{۱۴} سخن
 ۱۵۷۵ اگر جنگ سازی تو^{۱۵}، یاری^{۱۶} کنیم^{۱۷}
 چو خشنود باشد ز من^{۱۸} پهلوان
 چو بهرام بشنید گفتار^{۱۹} اوی^{۲۰}

که ای ناملداران^۱ جوینده راه^۲،
 چنین رخ به آب اندرون شانیدید^۳؟!
 خردمند و دانا و افسون‌گران^۴،
 چه بازی نهید اندرین دشت خون^۵؟!
 که ای از گرانمایگان یادگار،
 ز دریای رای تو گیرد گریز^۶!
 ز مردی^۷ و از^۸ دانش^۹ و^{۱۰} بخردی‌ست
 که با^{۱۱} هر کسی رای جنگ^{۱۲} آوریم
 کزین بارام^{۱۳} دانش^{۱۴} آمد به^{۱۵} بن
 به پیش سواران سواری کنیم^{۱۶}
 برآتم که جاوید مانم^{۱۷} جوان^{۱۸}
 میانجی همی‌دید^{۱۹} دیدار^{۲۰} اوی^{۲۱}

۱- (ن. ن.): چنین (۲)؛ (۱)؛ (بماندند) ۳- (ب: بیماریان - بیم زیان؟)؛ ای این بیت را ندارد ۴- (می: کرده) ۵- (ن. ن.): گردان شاه؛
 ب: گیرنده راه) عمل-ک (نیز ق ۲-ه. ا. ب.): مانده‌اید؛ س: آ: ماندند؛ متن = (ن. و. ن. ۲) ۷- (ن. ن. ق (نیز ق ۲. ل. ۳. پ. ب.): از جگر خون
 برافشانده‌اید (ق: نقشانده‌اید؛ ل: بیفشانده‌اید؛ ه: نیفشانده‌اید)؛ س (نیز لی. ب.): از چه خیره فرومانده‌اید)؛ ک. ه. س: آ (نیز و. ا.): از جگر
 جوش بنشانده‌اید (س: آ: بنشانند؛ و: بنشانید)؛ متن = (ن. ن. ۲) ۸- (نیز ن. ن.): ز؛ (ا: به) ۹- (ن. س. سرانده (حرف چهارم بی نقطه)؛
 ق (نیز ا. ب.): سرانیده (سرانیده؟)؛ (ن. ن. آ: سواران و؛ لی. ه: سرانیده)؛ متن = ک. س. ۲ (نیز ق ۲ (حرف چهارم بی نقطه). ل. ۳. و) ۱۰- (می:
 کندلوران) ۱۱- (ق: کنداوران)؛ س: آ: ز افسونگران؛ (ن. ن. آ: بیدار دل مهتران)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ در س. ق. ن. می. پ. ب. این
 بیت با بیت سپهرین پس و پیش شده است؛ بنیای بیت‌های متن = ل. ک. ه. س. ۲ (نیز ق ۲. ل. ۳. پ. ب.): طشت خون؛ س (نیز ل ۳):
 دست خون؛ س (نیز و. ا.): نهند (و: کنید) اندرین دست خون؛ ک: یاری دهید اندرین دست خون؛ (ن. ن. آ: با شیر حیران چنین (ن. ن. ۲):
 کتون) سرنگون؛ ق: آ: به نیک و به بد روزگار اندرون؛ متن = ل (نیز ه. ا. ب.): بعلری (۱۵۶۲-۱۵۶۹)؛ فخرجی الی ذلک الندی و قالت:
 یا وجوه العسکر! اتم سادات ایران و آکارها. فما بالکم سکوتاً لا تطفون بالحق؟ ۱۳- آذرگشپ ۱۴- (ن: زفانهای) ۱۵- (ق: آورد)
 ۱۶- س: آ: گریغ (پساوند ندارد) ۱۷- ل. ق. س. آ: ز ۱۸- س: ج: س: آ: رای و ز؛ ک. ق: آ: پس از این بیت افزوده‌اند: نیاکانتان پهلوانان بندند/
 هم از تخم خسروانان بلند (ق: ز تخم بزرگان و شاهان بلند) ۱۹- (ن. ن. ق. ۲. پ. ن. ن.): راه پلنگ؛ ل: نباید که رای بلند (حرف یکم
 واژه نخست بی نقطه)؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز لی. و. ا. ب.) ۲۰- (ل: ابا)؛ متن = ۲۱- س: آ: به دریای ماهی نهنگ؛ متن = دوازده دستنویس
 دیگر ۲۲- (ق: آ: زین) ۲۳- س: آ: (نیز لی. و. ا. ب.): ما؛ متن = ل. ق. ک. (نیز ن. ق. آ. ل. ۳. پ. ن. ق. ۲۴- ق: یاد من)؛ (ب: چهارم؛ و: بارمان؛ ب:
 پایه‌ام)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۵- ل: پاسخ ۲۶- (می: افکند) ۲۷- سازیم؛ ک (نیز ن. ل. ۳. پ. ن. ق. ۲۸- سازید)؛ (ق: آ: جوئید)؛ متن = س. ق.
 س (نیز لی. پ. و. ا. ب.) ۲۸- س: آ: بازی ۲۹- ل: کنید؛ س: آ: کنم؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۳۰- س. ق. (نیز لی. و. ا. ب.): ما؛ متن = ل. ک.
 س (نیز ن. ق. آ. ل. ۳. پ. ن. ق. ۳۱- ک (نیز لی): باشم؛ (ب: ماند)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲- س: آ: نهان؛ بعلری (۱۵۷۰-۱۵۷۶):
 فقال ایزدگشپ: نحن تبع بهرام؛ إن صالح صالحنا وإن حارب حاربنا ۳۳- ل. س. ق. س. ۲ (نیز لی. و. ا. ب.): او؛ متن = ک (نیز ن. ق. ۲. ل.
 پ. ن. ق. ۲): ۳۴- ل: کرد ۳۵- (نیز لی): کردار

که اکنون چه داری تو اندر^۲ نهفت؟
 هر آنکس که او راو یزدان^۶ سپرد،
 به سوی بدی هیچ نشاید^۸ اوی^۷.
 و زو^{۱۲} چرخ گردنده پرکین^{۱۳} شودا
 همی^{۱۴} لشکر و گنج با تاج^{۱۵} و تخت،
 دل از^{۱۸} ناسپاسی^{۱۹} پراز^{۲۰} خون شود^{۱۷}!
 که ای با خرد^{۲۲} یار^{۲۳} با رای جفت،
 بزرگی ست^{۲۷} فرجام^{۲۸} درد و رنج^{۲۹}؟
 و زانپس^{۳۱} برانداخت^{۳۲} انگشتری،
 بماند، شود بندهیی پادشا!
 که دیهیم را خرد^{۳۶} نتوان شعردا
 که ای تیغ زن شیر تازنده اسپ،
 بود تخت^{۴۰} شاهی سزاوار ما؟

از آنپس^۱ یلان سینه را دید و^۲ گفت
 یلان سینه^۴ گفت: ای سپه دار^۵ گرد
 ۱۵۸۰ چو پیروزی و فرهی یابد اوی^۷
 که آن^۹ آفرین باز^{۱۰} نغزین شود^{۱۱}
 چو یزدان ترا فرهی داد و بخت
 ازو گر پذیری به افزون^{۱۶} شود^{۱۷}
 و زانپس^{۲۱} به بهرام بهرام گفت
 ۱۵۸۵ چه گویی^{۲۲} ازین^{۲۵} جستن تخت و گنج^{۲۶}
 بخندید بهرام از آن^{۳۰} داوری
 بدو گفت: چندانک^{۳۳} این در هوا
 بزرگست و این^{۳۳} را میندار^{۳۵} خرد
 چنین گفت از آنپس^{۳۷} به بنداگشپ^{۳۸}
 ۱۵۹۰ چه بینی، چه گویی تو در^{۳۹} کار ما؟

۱. س. ق. ک. س. (نیز لن، لی، و. آ. ب.): وزان پس؛ متن = دل (نیز ق. آ. ل. آ. پ. ان. آ) ۲. (ن. ن. لی. بی. جوه): کم؛ باز؛ (ق. آ. ب) سیر (حرف یکم بی نقطه)؛ متن = دل، س. ق. س. آ (نیز ل. آ. ل. آ. ب.): سخن در؛ (ق. آ. ب. به دل در)؛ متن = کم، س. ق. آ (نیز لن، ق. آ. پ. ان. آ) ۳. (ن. آ. سینه را) (ن. ه. س. ق. نیز لی، و. آ. ب.): جهاندیده؛ متن = دل، ک. س. آ (نیز لن، ق. آ. پ. ان. آ) ۴. (آ. ل. آ. ر. ا. ح. و. ج. یزدان) (ن. ل. س. ق. س. آ (نیز لن، ل. آ. و. آ. ب.): او؛ متن = ک (نیز لن، ق. آ. پ. ان. آ) ۵. (ق. آ. نگشاید)؛ در پ این واژه خوانا نیست ۶. کم؛ از؛ (پ. کرا) ۱. (پ. کار) ۱۱. (لی: بود) ۱۲. (پ. ازو) ۱۳. ق. دل از پارسانی پر از کین (ن. س. آ. دل از ناسپاسی پر از چین (۱۵۸۳. ب)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق این بیت را ندارد ۱۴. ل. (نیز آ. ب.): همه؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵. (ن. ن. ان. و. یاران: ل. آ. گنج و لشکر ابا تاج)؛ لی این بیت و بیت سپین را ندارد ۱۶. (ق. آ. برافزون)؛ ل. ۱۷. (ق. آ. شوی) ۱۸. (ن. و. وزان) ۱۹. (ب. باریسی مان) (ق. ۲۰. س. نر؛ بنداری (۱۵۷۷-۱۵۸۳): موافق قوله هوی بهرام و قال یلان: ماذا عنک؟ فقال: قد أعطاک الله السلطنة فاقبلها، و لاک التخت و التاج فلا تکفر نعمته و تولها ۲۱. ل. (نیز ق. آ. ل. آ. ب.): از آن پس؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۲. ل. (پ. بر خرد) ۲۳. س. (نیز ل. آ. جوه: در ل این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است ۲۴. س. آ. چگونه؛ (ق. آ. چه بینی)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۵. ل. ق. ک. س. آ (نیز لن، ل. آ. کزین؛ متن = س (نیز ق. آ. لی. ب) ۲۶. س. ق. نیز لی، و. ب.): گنج و تخت؛ (ل. تاج و گنج؛ جنگ و تخت)؛ متن = دل، ک. س. آ (نیز لن، ق. آ. پ. ان. آ) ۲۷. س. ق. نیز لی، و. آ. ب.): فرو نیست؛ متن = دل، ک. س. آ (نیز لن، ق. آ. ل. آ. پ. ان. آ) ۲۸. ک. س. آ (نیز ل. آ. پ. ان. آ)؛ اگر؛ (ن. و. گر؛ متن = ل. س. ق. نیز ق. آ. لی، و. آ. ب) ۲۹. س. ق. نیز و. آ. رنج سخت؛ (لی. ب. درد سخت)؛ متن = دل، ک. س. آ (نیز لن، ق. آ. ل. آ. پ. ان. آ) بنداری (۱۵۸۴-۱۵۸۵): ثم اقبل علی بهرام بن بهرام و قال: فما قولک؟ ۳۰. ل. زان؛ (لی. پ. ازین) ۳۱. ل. زانپس ۳۲. ل. بینداخت ۳۳. ل. آ. ب. لن. آ. ب. چندانکه) ۳۴. (ن. ن. لی. ان. آ. ن. آ. ب. بدو گفت کین؛ (ق. آ. ل. آ. پ. بزرگیست این)؛ متن = س. ق. ک. س. آ (نیز و. آ. ب) ۳۵. س. نیز ق. آ. لی. مدارید؛ (نیز و. آ. ب.) ملانید؛ متن = دل، ک. س. آ (نیز لن، ل. آ. پ. ان. آ) ۳۶. ک. (نیز لن. ب.) خوار؛ متن = دل، س. ق. س. آ (نیز و. ب.) بنداری (۱۵۸۶-۱۵۸۸): تقسیم و خلق خاتمه و رمی به فی الهواد و قال: إن الله تعالی قادر ما بین ترقی هذا الخاتم و انحدره، علی ان یمد بضع عبد فیجعلہ ملکا کبیرا و شهریارا جلیلا. و من یسر له ذلك فلا یبغی أن یعدہ امرأ صغیرا ۳۷. ل. زان پس ۳۸. ل. بنداگشپ (حرف نخست بی نقطه)؛ س. ک. نیز لن، لی، و. آ. ب. ان. آ. ب. از بنداگشپ؛ ق. آ. بنداگشپ (دو حرف نخست بی نقطه)؛ (ق. آ. همدان گشپ؛ و بنداگشپ (حرف یکم بی نقطه)؛ آ. پیداگشپ)؛ متن = بنداری (نیز س. ل. ق. س. آ. و. آ. ل. آ. این بیت و بیت سپین را ندارد ۳۹. ل. س. نیز لی، ب. بدین؛ متن = ق. ک. س. آ (نیز لن، ق. آ. ل. آ. ب) ۴۰. ل. گاه؛ بنداری (۱۵۸۹-۱۵۹۰): ثم التفت الی بنداگشپ و استنطقه، و قال له: هل تلیق بنا السلطنة أم لا؟

که ای از بلان جهان^۲ یادگار،
 که هر کس که دانا بُد و نیکبپی^۴،
 روانش بیژد سوی آسمان،
 به گنج جهاندار بردن نیاز^۷
 که بگشای لب را تو^۸ ای پیرگرگا!
 به انبوه^{۱۱} اندیشگان در آن نشست،
 که هر کس که جويا بود کام^{۱۳} را،
 درازست و یازنده^{۱۷} دستِ زمان^{۱۸}!
 چنان دان^{۲۰} که کوشش^{۲۱} نیابد گذر^{۲۲}
 که ای گشته اندر نشیب و فراز^{۲۳}،
 شود باد و کردار^{۲۶} او نارسان^{۲۷}،

چنین گفت بُنداگُشسپ^۱ سوار
 یکی موبدای داستان زد به زی^۳
 اگر^۵ پادشاهی کند یک زمان
 به از بنده بودن به سال^۶ دراز
 ۱۵۹۵ چنین گفت پس با دبیر بزرگ
 دبیر بزرگ آن زمان^۹ لب بیست
 و زانپس^{۱۲} چنین گفت بهرام را
 چو درخور بجوید^{۱۴}، بیابد^{۱۵} همان^{۱۶}
 ز^{۱۹} چیزی که بخشش کند دادگر
 ۱۶۰۰ به همدانگُشسپ^{۲۳} آن زمان گفت باز^{۲۴}
 سَخُن هرچ^{۲۵} گویی به روی کسان

۱-ل: پداگشسب (حرف یکم بی نقطه)؛ س، ک (نیز ل، ن، پ، ل، ن)؛ ایزدگشسب؛ ق: پداگشسب (حرف دوم بی نقطه)؛ (ق)؛
 همدانگشسب؛ ل: پنداگشسب؛ و، ب: پداگشسب (دو حرف نخست بی نقطه)؛ ا: پداگشسب؛ متن = س (نیز ل) ۲- (ق)؛ گوان
 جهان؛ س، ق، ک، س (نیز ل، ن، ل، پ، ب)؛ در جهان از بلان؛ متن = ل (نیز ل) ۳- (نیز ل، ن، پ، ب)؛ برین؛ متن = یازده دستنویس دیگر
 ۴- (ق)؛ بیشین؛ ق، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، و، ل، ن)؛ بود نیکبپی؛ ک (نیز ب)؛ بود نیکبیین؛ ل: دارد بد و نیکبپی؛ متن = س (نیز ل، ن، ل، ن)؛
 (زی-پین) ۱۱- (ق)؛ ۵- (ق)؛ گره (که)؛ ع، س، ق (نیز ل، ن، پ، ل، ن)؛ سالی؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، ل، ن)؛ و، ب) ۷- (نیز ل)؛ بودن
 نیاز؛ س، ق (نیز ل، ن، ق، ل، ن)؛ باشد نیاز؛ (ب)؛ با شرم و ناز؛ متن = (و)؛ بنداری (۱۵۹۱-۱۵۹۴)؛ فقال: قد قال حکیم الری لآن
 تعیش یوما واحدا و أنت ملک خیر لک من أن تعیش ألفا و علیک لفیرک أمر ۸- (ل)؛ (حرف)؛ بنداری (۱۵۹۵)؛ ثم أقبل علی الکاتب
 الکبیر و قال: ما عندک؟ ۹- (ب)؛ آنگهی) ۱۰- (ل)؛ اندوه ۱۱- (ل)؛ برنشت)؛ ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، و، ل، ن)؛ اندیشه اندر؛ متن = س، ق (نیز
 ل، ن، ق، ل، ن، پ، ب) ۱۲- (نیز ق)؛ ا: زانپس؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۳- (ک)؛ (نیز ل، ن، ق، ل، ن، پ، و، ل، ن)؛ نام؛ س (نیز ب)؛ جوید به دل کام؛
 ق (نیز و)؛ ۱۴- (نیز ل، ن، ق، ل، ن)؛ نام؛ متن = ل، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، ب)؛ اندر خور خود؛ ل: در
 خود بجوید؛ ل، ن، پ، ب؛ در خورد جوید؛ متن = ل، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، و)؛ (دو حرف واژه پسین بی نقطه)؛ ا، ب) ۱۵- (ل)؛ س؛ آساید (دو حرف
 نخست بی نقطه)؛ س: بیابد (حرف نخست بی نقطه)؛ ق: نماند (حرف نخست بی نقطه)؛ (ق)؛ بجوید؛ ل، ن، پ، ب؛ آساید؛ متن = ک
 (نیز ل، ن، ل، ن، پ، و، آ، ب) ۱۶- (س)؛ زمان ۱۷- (ل)؛ تازنده؛ س: فرازست تا چیده؛ ق (نیز و، آ، ب)؛ فرازست نادیده (ب)؛ یا دیده؛ (ل)؛
 فرازست تازنده؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ل، پ، ب) ۱۸- (ا)؛ آسمان؛ ل: دور زمان؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق ۲ به جای این ل
 آورده است: بجوید بیابد همی آن زمان ۱۹- (س)؛ ق (نیز ل، ن، و، آ، ب)؛ که؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ق، ل، ن، پ، و، ل، ن)؛ (ب)؛ داتک
 ۲۱- (ل)؛ بخشش) ۲۲- (ل)؛ بیابد به بر (حرف یکم واژه نخست بی نقطه)؛ س (نیز ب)؛ بیابد بسر (حرف چهارم واژه نخست بی نقطه)؛ ق
 (نیز ق)؛ نیارد به بر (در ق)؛ واژه نخست بی نقطه)؛ س (نیز ل)؛ ساید به بر (دو حرف نخست واژه نخست بی نقطه)؛ (و)؛ ساید به بر
 (واژه نخست بی نقطه)؛ ل، ن، پ، ب؛ بیابد گذر؛ ا: نیابد بسر؛ متن = ک (نیز ل، ن، ق، ل، ن)؛ در ل، ن حرف چهارم واژه نخست بی نقطه)؛ بنداری
 (۱۵۹۶-۱۵۹۹)؛ فقال: إن الأمر لله بین الکاف والنون، وإنه اذا قدر شیئا لهما لا محالة یكون ۲۳- (ل)؛ همدانگشسب ۲۴- (ق)؛ شاه گفت که
 بنمای راز نهان از نهفت ۲۵- (ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، ب)؛ هر چه؛ متن = ل ۲۶- (ب)؛ یادگفتار او اراسان؛ س (نیز و، آ، ب)؛ پاک کردار او
 نارسان (ب)؛ بارسان؛ ق: پاک کردار بازارشان؛ ک (نیز ل، ن، ل، ن، پ، و، ل، ن)؛ زود (ل، ن، پ، زار؛ ل: خوار؛ ل: راز)؛ کردار او نارسان؛ (ل)؛
 شوی پاک کردار با نامیان (؟)؛ متن = س (نیز ق)؛ در ق ۲ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است

سخن‌های آن برتران^۴ بشنوم^۴!
 که گر رای من نیست^۶ جای گیر،
 بر آن^۸ زؤ که دل رهنمای^۹ آید تا
 بگفت آن^{۱۰} سواران^{۱۱} خود کام را
 به کزوی خرامدهمی پای^{۱۲} تو
 نکرد^{۱۴} اندرو^{۱۵} هیچ کهنتر^{۱۶} نگاه
 یکی چشم بر تخت نگماشتند^{۱۷}
 ز هر گونه اندیشه‌یی راند^{۱۹} نغز،
 همان^{۲۳} سرفرازی از^{۲۴} افکنندگی ست^{۲۲}؛
 همه بندگی را کمر بر میان،
 همه^{۲۹} دل به فرمانش آراستند^{۳۰}
 سزای بزرگی به گوهر بود^{۳۲}
 کجا راز^{۳۳} یزدان همی باز جست،
 خم^{۳۵} چرخ گردنده را بسپرد^{۳۶}

۱۶۱۵ بر^۱ آیین شاهان پیشی^۲ رویم!
 چنین داد پاسخ مر او را دبیر^۵
 هم آن گوی^۷ و آن کن که رای آید تا!
 همان خواهرش نیز بهرام را
 نه نیکوست این دانش و رای تو
 ۱۶۲۰ بسی بُد که^{۱۳} بیکار بُد تخت شاه
 جهان را به مردی نگه داشتند
 هر آنکس که دانا بُد و^{۱۸} پاک مغز
 بداند^{۲۰} که شاهی به^{۲۱} از بندگی ست^{۲۲}
 نبودند^{۲۵} یازان^{۲۶} به تخت کیان
 ۱۶۲۵ بیستند^{۲۷} و زیشان بهی خواستند^{۲۸}
 نه بیگانه زیبای^{۳۱} افسر بود^{۳۲}
 ز کاوس شاه^{۳۳} اندر آیم نخست
 که بر آسمان اختران بشمرد

۱- (لی: به) ۲- س: پیشین ۳- س: برتری؛ (لی: کمتران)؛ ق: داندگان؛ متن = ده دستنویس دیگر ۴- (لی: نشنوم) ه(ق:؛ ورا مرد پیر) ع(ب: نیستان)؛ س: نیست رای من؛ (لی: داد من نیستان)؛ س: کردار من نیستان؛ متن = ل، ق (نیز ق:؛ و، ا)؛ کم: ن، ل، ا، ن، ۲ بیت‌های ۱۶۱۶-۱۶۱۹ را ندارند؛ این بیت‌ها در ل، س، ق، س، ۲، ق، ۲، و، ا، ب آمده است؛ ق: ۲ بیت‌های ۱۶۱۶-۱۶۲۱ را به هم ریخته است: ۱۶۲۰، ۱۶۲۱، ۱۶۱۶، ۱۶۱۷، ۱۶۱۸، ۱۶۱۹، ۷- ل: گو ۸- (ق:؛ بدان) ۹- ل: رهنما چی؛ در س: ۲ لتهای این بیت پس و پیش شده است ۱۰- (لن:؛ حآن) ۱۱- (ق:؛ سرفراز) ۱۲- س: (نیز لی: ب): نگویی چه آمد همی رای؛ متن = ل، ق، س: ۲ (نیز ق:؛ و، ا)؛ بنداری (۱۶۱۱-۱۶۱۹): و اقبلت علی الکاتب الکبیر و قالت: ایها الذئب الطاعن فی السن! اتحسب أن تمنی التاج و التخت مادار فی رأس أحد قبل بهرام؟ ۱۳- ق: گاه ۱۴- (ب: نبود) ۱۵- س، ق، س: ۲ (نیز لی: اندران) ۱۶- س: (نیز لی: هیچ کس را) ۱۷- کم: نگذاشتند؛ س: آ: بگماشتند ۱۸- س: ۲ (نیز لن، ل، و، ن، ۲، و، ن، ۲)؛ بود؛ متن = ل، ک (نیز ق:؛ پ، ا) ۱۹- س، ق: (نیز ق:؛ و، ن، ا)؛ آزند؛ کم: س: اندیشه آورد؛ (لن: اندیشه آورد؛ ل: اندیشه آریشد)؛ متن = ل؛ در س، ق، و، این بیت و بیت سپسین پس از بیت ۱۶۱۴ آمده است؛ لی: باین بیت و بیت سپسین را ندارند ۲۰- س، ق: (نیز و، ا)؛ برانی؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز لن، ق:؛ ل، ا، ن، ۲)؛ بلدند (بدان بد)؟ ۲۱- در ل، بالای این واژه نیز نقطه کمرنگی دیده می‌شود ۲۲- کم: س: (نیز لن، ق:؛ ا، ن، ۲)؛ بندگی - افکنندگی؛ متن = ل، س، ق: (نیز ل، و، ا) ۲۳- س، ق: (نیز ا)؛ همه ۲۴- ل، ق: ک (نیز ل، و، ا)؛ ز: (لن:؛ ک)؛ سر ترا سوی؛ (ق:؛ سر سرفرازی نه (وزن درست نیست))؛ متن = س: ۲ (نیز لن، ل، و، ن، ۲)؛ بد: بی‌بوندند ۲۶- ل، س، س: آ: ناران (حرف یکم بی نقطه)؛ ق: (نیز ق:؛ ب، ا)؛ نازان؛ (لن:؛ نازان)؛ متن = ک (نیز لن، ل، و، ا) ۲۷- کم: نشنند ۲۸- س: آ: مهی خواستند (ل: همی خواستند؛ ق: آ: زیشان و می خواستند)؛ متن = ل، ک (نیز لن، ل، و، ن، ا) ۲۹- کم: همان ۳۰- س، ق، ک، س: ۲ (نیز لن، ل، و، ن، ا)؛ فرمان بیاراستند؛ متن = ل؛ ب بیت‌های ۱۶۲۵-۱۶۳۰ را ندارد ۳۱- س:؛ بر تخت و (لن، ل، و، ن، ا)؛ از تخت و؛ ق:؛ بیکار بر تخت و؛ متن = ل، ک (نیز لی، ل، و، ا) ۳۲- (لن، ل، و، ن، ا)؛ بلدند ۳۳- س: (نیز ق:؛ لی: کی)؛ متن = ل، ک، س: ۲ (نیز لن، ل، و، ن، ا) ۳۴- ل (نیز لن، ق:؛ ل، و، ن، ۲)؛ راه؛ متن = س، ق، ک، س: ۲ (نیز لی، و، ا) ۳۵- ق:؛ همه ۳۶- ل: بشکرد؛ کم: س: ۲ (نیز ق:؛ ل، ا، ن، ۲)؛ بنگرد؛ متن = س، ق: (نیز لی، و، ا)؛ لن، ا، این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س: ۲، ق:؛ ل، و، ا، آمده است

چنان^۱ خواست روشن جهان آفرین
 ترا آرزو^۲ تخت شاهنشهی
 همی برجهاند یلان سینه اسپ
 به تو^۳ در جهان شهریاری کنم^۴
 ۱۶۶۰ خردمندشاهی چو نوشین روان^۵
 بزرگان کشور ورا^۶ یاورند
 به ایران، سوارست^۷ سیصد هزار
 همه یک به یک شاه را بنده اند
 شهنشاه گیتی^۸ ترا برگزید^۹
 ۱۶۶۵ نیاگان^{۱۰} را^{۱۱} همچین^{۱۲} نام داد^{۱۳}
 تو پاداش آن^{۱۴} نیکوی^{۱۵} بد کنی
 مکن آز را بر^{۱۶} خرد پادشا
 اگر من زخم، پئی مردان دهم
 مده^{۱۷} کارکرد نیاگان به باد!

که او نیست گردد به ایران زمین!
 چرا کرد^{۱۸} از آنس^{۱۹} که بودی رمی^{۲۰}؟!
 که تا من^{۲۱} ز بهرام پور گشسب،
 تن خویش را یادگاری^{۲۲} کنم^{۲۳}!
 به هرمز بیدی روزی پیری جوان^{۲۴}،
 چه یاور، همه بنده و کهنترند^{۲۵}!
 همه پهلوان و همه نامدار،
 به فرمان و رایش سر افکنده اند^{۲۶}!
 چنان کز^{۲۷} ره نامداران^{۲۸} سزید،
 به هر جای^{۲۹} بر دشمنان کام داد^{۳۰}!
 چنان دان که^{۳۱} بد^{۳۲} با^{۳۳} تن خود کنی!
 که دان^{۳۴} نخواند تو را پارسا^{۳۵}!
 به بسیار سال از برادر که ام!
 مبادا که پند من آیدت یاد!

۱-ک،س ۲ (نیز ل، ل): چنين ۳-ل: آرزوی ۴-(ب: چه کردی) ۵-ل: زان پس ه(ن، ن، ن): ز ترکان نهی) ع: وی ۷-ل: چو
 تو؛ (ق: همی؛ متن ۸-ل: کنی؛ ق: کند؛ متن ۹-بازده دستنویس دیگر ۹-ل: بردیاری ۱۰-ل: نوشیران ۱۱-س: آ: جوان؛ (ا: پیر و
 جوان)؛ ل: هر دانشی رادو پیر و جوان؛ متن ۱۲-ده دستنویس دیگر ۱۲-ل: (همه) ۱۳-س: (نیز ل، ل، ب): چاکرند؛ (ن: بندگان کهنترند؛
 ن: که از بندگان کهنترند)؛ ل: اگر یاورانند گر کهنترند؛ متن ۱۴-ق، ک، س: آ (نیز ق، آ، و، آ: درک پس از تصحیح ورا به همه) ۱۴-ک:
 سوارست؛ ب این بیت و بیت سپین راندارد ۱۵-ل: آ این بیت راندارد؛ ق: آ پس از این بیت افزوده است:

جهاندار هرمزد کسری به تخت نشسته تو جویای اورنگ و تخت

(حرف یکم واژه سپین بی نقطه)

۱۶-س (نیز ی): ایران؛ متن ۱۷-ده دستنویس دیگر ۱۷-ص، ق، ک، س: آ (نیز ق، آ، ی، و، ن، ب): برکشید؛ (ا: برابر (ج: ترا بر) کشید)؛
 متن ۱۸-ل (نیز ل، ن، ق): ۱۸-ل (ن: چنانک ز) ۱۹-ق: شهریاران ۲۰-ب: نیاکان تو) ۲۱-س: (نیز ی، ب): همچنان ۲۲-س: (نیز ی، ب):
 کامکار؛ ق: روزگار؛ (ن، ل، ن، ق، آ، ب: نامدار)؛ متن ۲۳-ل، ک، س: آ (نیز ق، آ، و) ۲۴-ل: به فرجام ۲۴-ق، (نیز ل، ل، ن، ق، آ، ب): کامکار؛ (ی):
 سازگار؛ متن ۲۵-ل، ک، س: آ (نیز ق، آ، و)؛ ق: آ پس از این بیت و ک پس از بیت سپین افزوده اند (ک: بیت دوم را پس از بیت ۱۶۶۷ افزوده است):

مکن ای برادر تو این رای بد کزین رای بد مر ترا بد رسد

مکن نیز فرمان دیو دزم بترسم کزین کار بینی تو غم

(ک: که پیشت بگرد بکم (ا))

۲۵-س (ق، آ، ی، آ: این) ۲۶-ل، ک، س، س: آ (نیز ل، ل، ن، ق، و، ب): نیکوئی؛ متن ۲۷-ل (نیز ق، آ، و، ب): (و، ب: دانک) ۲۸-ل (ی: جد) ۲۹-س: آ: بر
 ۳۰-س: یا؛ ل: مگرد از ره بر (ق)؛ متن ۳۱-ده دستنویس دیگر ۳۱-س: آ (نیز ی): داند (ج: دان)؛ (ب: نادان) (ا): ۳۲-ل: پادشا (پ: ساوند
 ندارد) ۳۳-ل (ی: همه)؛ ب این بیت راندارد؛ بنداری (۱۶۶۹-۱۶۵۴): و ما بلغانا آن أحدا ممن لا يتسب الي الشجرة الکيانية تصدی لطلب
 السلطنة وإن كان عالی النسب کریم المنصر. و قد غرک یا بهرام! أن هلک ساوه شاه علی یک بسعادة الملک، و قوه طالع. فأصبحت تخلع
 ربقه طاعته و تمنی تخت ملکه، بعد أن جذب بضمیک و نزه بذكرک، علی ما هو دأب الملوک و مقتضى همهمم العالیة فتضیع سعیک و
 سعی آبادک و تخرب بیتک. استیظ من سنة غفلتک، و لا تسلط الهوی علی عقلک. فإن یلان لا یقدر أن یعمل منک شهریارا جديدا

سپهدار لب را به دندان گرفت!
 جزم از راه نیکی^۲ نجویدهمی!
 تو بر^۳ انجمن رای شاهان^۴ مزن،
 ز تخت^۵ مهی پهلوان برخورد،
 برادرت را شاه ایران شمر،
 چرا خلعت از دوک ساردهمی؟!
 که اندر زمانه مباد آن نژاد^{۱۱}!
 برین^{۱۲} تخمه^{۱۳} بر سالیان صد^{۱۴} هزار،

۱۶۷۰ همه انجمن ماند ازو در^۱ شگفت
 بدانست کو راست گویدهمی
 یلان سینه گفت: ای گرانمایه زن
 که هرمز بدین چنگدگه بگذرد
 چو هرمز چنین باشد اندر هنر^۵
 ۱۶۷۵ به تاج کیی^۶ گر^۷ بنازد^۸ همی
 سخن بس کن^۹ از هرمز ترک زاد^{۱۰}
 گر از کیقباد اندر آری شمار

۱-ک: ازوی در؛ س^۲(نیز آ)؛ زو در؛ (ن: اندر)؛ ن: اندرو در؛ س: مانده زو در؛ (ن: مانده در)؛ متن = ق (نیز ق^۲، ل^۳، و^۴، ب)؛ در ل^۳
 نت‌های این بیت و در ب این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است ۲-ک، س^۲(نیز ن، ق^۲، ل^۳، ن^۴)؛ خوبی؛ (ا: نیکو)؛ متن = ل،
 س، ق (نیز ل، و، ب)؛ بنداری (۱۶۷۰-۱۶۷۱)؛ فسکت بهرام حین عرف صدقها و اوصافها ۳-ل: در ۴-ک (نیز ن، ن: آ)؛ شاهی؛ ک، ق^۲
 پس از این بیت افزوده‌اند (ق^۲ بیت‌های سوم و چهارم را پس از بیت ۱۶۷۳ افزوده است):

زن برده (ق^۲: نامور) کی رای با زن زند
 ورا (ق^۲: ابا) رای و تدبیر مردان چه کار
 چنین گفت دانای دانش (ق^۲: پیشین) سرای
 تو مندیش ای برمنش پاک‌زن
 به پیرایه و عقد کردن زند
 که مردان چو شیرند و زن چون شکار
 که هرگز مزن پیش زن هیچ رای
 برادرت را رای ازینسان مزن

هدس^۲: از هنر (ا)؛ ل: ز هرمز چنین باشد اندر خیر؛ متن = ق، ک (نیز ن، ق^۲، ل^۳، ن^۴)؛ در ق این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده
 است؛ در آ این بیت پس از بیت سپسین آمده است؛ س، ل، و، ب این بیت را ندارند عس (نیز ل، و، ب)؛ تخت مهی؛ ق: تخت کئی؛
 متن = ل، ق، ک، س^۲(نیز ن، ق^۲، ل^۳، ن^۴)؛ ۷-س، ک (نیز ل، ب)؛ کو؛ ق (نیز ق^۲)؛ بر؛ (ل: آ)؛ متن = ل، س^۲(نیز ن، و، ن: آ)؛ ۸-ل:
 نازد (حرف یکم بی نقطه)؛ س (نیز ب)؛ سازد (دو حرف نخست بی نقطه)؛ ق: نساژ؛ (ق^۲: نناژد (حرف یکم بی نقطه))؛ متن = ک، س^۲
 (نیز ن، ل، و، ن: آ)؛ در و این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ک، ق^۲، و، پس از این بیت و آپس از بیت سپسین افزوده‌اند:

یکی پهلوان شیرمردی (ق^۲: جهان پهلوانی به گیتی) چنین

که از بیم تیغش (و: سم اسبش) بلرزد زمین
 بدو دوک و پنبه فرستد نثار (ا: شمار)
 تفویر چنین بی وفا (و: آ) بی هنر؛ ق^۲: مبادا چنین بدگهر) شهریار

ق^۲ پس از بیت‌های بالا باز هم افزوده است:

ز ناپاک‌زاده چه داری امید که زنگی به شستن نگرود سپید

۹-ل: که ۱۰- (ل: پاک‌زاد) ۱۱- (ب: این نژاد؛ ل: میانه مبادا قیاد (ا))؛ و این بیت را ندارد؛ س، ل، ب پس از این بیت افزوده‌اند:

به ما دوک و پنبه فرستد نثار به (ب: ز) ما بر چنان بی هنر دیوسار

(ل: بادسار؛ ب: پادشا (ا))

بنداری (۱۶۷۶-۱۶۷۷): فقال یلان: أيتها المرأة الجليلة! إن هرمزد سيموت عن قريب. و لا يتمتع بالملك غير أخيك ۱۲- (ل: بدین)

۱۳- (ق^۲: تخت) ۱۴- ک، س^۲(نیز ل، ل: آ)؛ شدا؛ (ق^۲: شش؛ و: آ؛ سده؛ ن: سه)؛ متن = ل (نیز ن)؛ ق این بیت و بیت سپسین را

ندارد

سرآمد، کنون نام ایشان میر^۱ کزو یاد کردن نیرزد به چیز! برادرت را کهنتر و چاکرند^۲ ببندند^۳ پایش به بند گران^۴ همی^۵ دام سازد شما را به راه! همی^۶ از تو بینم همه^۷ باد و دم^۸ تو^۹ افگندی^{۱۰} این جستنِ تخت پی^{۱۱} تبار مرا در^{۱۲} خروش آوری! به^{۱۳} گفتار^{۱۴} تو^{۱۵} کهنتر بدنژاد! پراشوب کن روز^{۱۶} آرام را! به دل با برادر چو بیگانه شد^{۱۷} سخن گوی^{۱۸} و روشن دل^{۱۹} و رای زن^{۲۰}.

که با تاج بودند^۱ بر تخت زر- ز پرویز خسرو^۲ میندیش نیز ۱۶۸۰ به درگاه او هرک^۳ ویژه ترند^۴ چو بهرام گوید بدان^۵ کهنتران^۶ بدو گردید^۷ گفت: دیو سیاه مکن بر تن و جان ما^۸ بر^۹ ستم پدر مرزبان بود ما را به ری ۱۶۸۵ چو^{۱۰} بهرام را دل به جوش آوری شود رنج این تخمهی ما^{۱۱} به باد کنون راهبر باش بهرام را بگفت این و گریان سوی خانه شد همی گفت هر کس که این^{۱۲} پاک زن

۱. س. کد: بودند؛ (ب: بود چند) ۲. (ل، ی، ب: به سر)؛ بنگاری (۱۶۷۷-۱۶۷۸): «وإن هذه الدولة قد أذنت بالانصرام و طال عليها تعاقب الشهور و الأعوام ۳. (ق: ۲، هرمز)؛ بنگاری (۱۶۷۹): «فإذا اخترم هرمزد فلا مبالاة بيروز ۴. س. ق. کد. س. ۲ (نیز ل. ن. ۳، و. ب): هر که؛ متن = ل. هق (نیز ل. ن.): بندند؛ کد: مهتر ترند؛ (ا: مهتر سوند)؛ متن = ل. س. س. ۲ (نیز ق. ۲، ل. ی، ل. ۳، و. ن. ۲، ب) ع. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲): بنده و کهنترند؛ (ل: ۳) کهنترین چاکرند؛ متن = ل. س. ق. (نیز ل. ن. ی، و. ب) ۷. ل. بران ۸. ا- ۸ (نیز و. ا): مهتران؛ متن = ده دستویس دیگر ۹. س. (نیز ل. ۳): ببندید؛ (و: که ببندید)؛ متن = ل. ق. کد. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲، ل. ی، ل. ۲، ب)؛ برخی دستویس ها پس از این بیت افزوده اند: ییارند (ل: ییارید) پیشش کلاه و نگین به بند برادر به زندان (و: نژندان (l)) شمار نشینند برادرت بر جای او بنگاری (۱۶۸۰-۱۶۸۱): «فإن جميع من على بابك كلمه مريدون لأخيك، و مفتخرون بخدمته، و مطيعون لأوامر ۱۰. (ل: کرده) ۱۱. (ل: ۳، همان)؛ ل به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

همی دیوتان دام سازد به راز

بدو گردید گفت کای دیوساز

۱۲. (ق: ۲، م: ب؛ ج: ح) ۱۳. (ل: ن) (را) ۱۴. کد: همه ۱۵. (ق: ۲، همی)؛ س. ق. (نیز ا. ب): آید کنون؛ (ل: آید چنین)؛ ل: که از تو نه بینم همی؛ متن = کد. س. ۲ (نیز ل. ن. ۳، و. ن. ۲) ۱۶. (ا: برستم (پساوند ندارد))؛ بنگاری (۱۶۸۲-۱۶۸۳): «فقال: إن الشيطان هو الذي نصب لكم هذه الحبال، و أرسدكم الفوائل ۱۷. س. ب: ۱۸. (ق: ۲، افگندی) ۱۹. (ق: ۲، کی)؛ س. ۲ (نیز ل. ی): تاج پی؛ متن = ده دستویس دیگر (ل: ۳، ی) ۲۰. س. ق. (نیز ل. ی، ا. ب): تو؛ متن = ل. کد. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ۲، ل. ۳، و. ن. ۲) ۲۱. کد: بر؛ س. (نیز ل. ی): تو نامرد را در (ل: بی)؛ (ق: ۲، همه دوده را در؛ ب: تو با مرد و آتش)؛ متن = ل. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ۳، و. ن. ۲، ا. ۲) ۲۲. کد: من ۲۳. (ل: ز) ۲۴. س. ۲؛ گفتار ای؛ ق: ۲ پس از این بیت افزوده است:

که پالانگران را برده است آب

نمانند هر شب خران را به خواب

۲۵. ل: بزم و؛ س. (نیز ل. ی): راه؛ (ق: ۲، براشوب از امروز)؛ متن = ل. ق. کد. س. ۲ (نیز ل. ن. ل. ۳، و. ن. ۲، ا. ب)؛ در ل: تهای این بیت پس و پیش شده است؛ بنگاری (۱۶۸۲-۱۶۸۷): «فأنا من أولاد مرازبة الری، و لا یلیق بنا التعرض للماج الکیانی، و السریر الخسروانی. و لکنک تغرر ببهرام و تمنیه هذه الأمانة ۲۶. بنگاری (۱۶۸۸): «فقامت باکیه و هی غضبی علی أخیها، و دخلت الی ماوراء الحجاب ۲۷. ق: زهی؛ س. ۲ (نیز ا): که ای؛ متن = ده دستویس دیگر ۲۸. ق: جو ۲۹. (ق: ۲، ب: پاکتن؛ ل: ۳، چه نیکو سخن گفت بر انجمن)

نهانی همی جست جای^۱ مهی
 که سالار^۳ بوم^۲ خراسان سزید
 به خرداد^۵ فرخنده در ماه^۶ دی
 بفرمود پس تا^۹ سرای درم^{۱۰}،
 درم مهر بر نام^{۱۳} خسرو کنند
 سخن گوی و^{۱۵} اندر خور^{۱۶} کار نغز،
 بیاورد و گفت: آنچه از^{۱۹} طیسفون^{۲۰}،
 که پیکر بریشم بُد و^{۲۴} زر^{۲۵} بوم،
 برند و^{۲۸} کند^{۲۹} مهر او^{۳۰} را نگاه
 دلاور بدان^{۳۳} خجسته سروش،

سپه را درم داد و اسب و رهی
 ۱۷۱۰ ز لشکر یکی پهلوان^۲ برگزید
 پراندیشه از بلخ شد سوی ری
 همی کرد^۷ اندیشه از^۸ بیش و کم
 بسازند^{۱۱} و آرایشی^{۱۲} تو کنند
 ز بازارگان آنک بد^{۱۴} پاک مغز
 ۱۷۱۵ به مهر آن^{۱۷} درمها به بدره اندرون^{۱۸}
 بیابی ز^{۲۱} پرمایه^{۲۲} دیبای روم^{۲۳}
 بخزید تا^{۲۶} آن^{۲۷} درم نزد شاه
 فرستاده بی جست^{۳۱} با شرم^{۳۲} و هوش

۱-س (نیز ق، ل، ی، ب): تخت؛ ق: گاه؛ (ا: راه)؛ متن = ل، ک (نیز ل، ن، ۳، و، ن، ۲)؛ س این بیت و بیت سپین را ندارد؛ بنعلوی (۱۷۰۸-۱۷۰۹)؛ ثم فتح أبواب خزائنه و أطلق أرزاق عسکره ۲-ل (۳، مرزبان) ۳-ل: سالار ۴-ل (۳، مرز)؛ ی، ب این بیت را ندارند؛ ک، ق پس از این بیت افزوده اند:

خوراسان (ق: خراسان) بدو داد با لشکری
 نشابور با بلخ و مرو و (ق: جوج) هری

بنعلوی (۱۷۱۰)؛ و قلد بلاد خراسان أحد أمراته هـ، س، ق (نیز ا): خرداد ۶-ر (روز)؛ بنعلوی (۱۷۱۱)؛ و ارتحل من بلخ متوجها نحو الوری ۷-س (نیز ل، ی، ا، ب): کردش؛ متن = ل، ق، ک، س، آ (نیز ل، ن، ۳، و، ن، ۲)؛ هـ: در ک (نیز ل، ۳)؛ بر: (ن: اندیشه)؛ متن = س، ق، س، ۲ (نیز ل، ن، ق، ۲، و، ا، ب) ۹-س: در؛ ق (نیز ا): تا پس ۱۰-ل (و: دژ) ۱۱-ا (ب: بسازید) ۱۲-س، ق، س، ۲ (نیز ل، ن، ۳، و، ن، ۲)؛ آرایش؛ متن = ل، ک (نیز ب) ۱۳-ق (۳، را نام)؛ س: نام بر مهر؛ (ل: درو نام بر مهر)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنعلوی (۱۷۱۲-۱۷۱۳)؛ فلما وصل اليها أخذ فی المكر والاحتیال، و أمر بضرب الدرهم علی اسم کسری بربوز بن هرمزد، و أن یمحی اسم أبيه عن السکه ۱۴-ل (ن: ۲)؛ آنکه بد؛ س، ق (نیز ل، ی، ا، ب): بازارگانان یکی؛ (و: بازارگانی که بد؛ ق ۲: به بازار آنک بد)؛ متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ۳)؛ ۱۵-س: ۲، گو؛ (ب: سخن دان) ۱۶-ا (ح: خور)؛ ق ۲: اندک خور (و ۱۷-ل: از ۱۸-ل، س، ق، س، ۲ (نیز ل، ن، ۳، و، ب): بدره (ل: پرده) درون؛ متن = ک ۱۹-ک، س، ۲ (نیز ل، ی، ا، ب): آنچه از (ل: در)؛ (ن، ن، ۲)؛ گفتا که در؛ ق: زود آن سوی؛ ل: بفرمود بردن سوی؛ (ق: بدو داد و گفت آنچه از)؛ متن = س (نیز ب) ۲۰-ل، ل، ق (نیز ق، ل، ۲)؛ طیسفون ۲۱-ل: بیاورد؛ س ۲ (نیز ل، ۳)؛ بیارند؛ (ن، ن، ۲)؛ بیارید؛ متن = س، ق، ک (نیز ق، ۲، ل، و، ا، ب) ۲۲-ل (ن، ن، ۲)؛ ازین مایه (ق: دیبای پرمایه بوم) ۲۴-س ۲ (نیز ل، ۳، و، ن، ۲، ا، ب): بود؛ (ل: یکسر بریشم بود؛ ق: نیکو فریشم بود؛ و: یکی پیکر ابریشم و)؛ متن = ل، ک (نیز ل، ی، ب) ۲۵-ل: زرش؛ (ق: زرد؛ ا: زر)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ ق ۲ پس از این بیت افزوده است:

بیاید خریدن بدین سیم و زر
 چنان چون بود از در تاجور

۲۶-ک: یا؛ ل: بخزند تا؛ س (نیز ی، ب): بخزند تا (حرف چهارم واژه نخست و در س واژه سپین نیز بی نقطه)؛ س ۲ (نیز ق): بفرمود تا؛ (ن: خرید و پرید؛ و: فرستاد تا)؛ خ: خردند و برند؛ متن = (ل، ل، ۲) ۲۷-ب (ابن): ۲۸-ل (ن، ن، ۲)؛ ببیند ۲۹-ل (ک: کند) ۳۰-ک (نیز ل، ن، ۲، ا، ب): آن؛ متن = ل، س، س، ۲ (نیز ق، ۲، و)؛ در و این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ ق: بیت های ۱۷۱۷-۱۷۲۴ را ندارد؛ بنعلوی (۱۷۱۴، ۱۷۱۷)؛ ف ضرب منها کثیرا و استحضر التجار الذین یسافرون الی بغداد فاشتری أمتهم و أمشتمهم و دفع الیهم من تلک الدرهم، یرید بذلک أن تحمل الدرهم الی الملدان، فیراه هرمزد فیغیر علی ولده ۳۱-ل: خواند؛ (ق: خواست)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳۲-س، س، ۲ (نیز ل، ی، ب): رای؛ متن = ل، ک (نیز ق ۲) ۳۳-ک: بنام؛ (ق: نشان)

چو^۲ هرمز ببیند^۳، بیچد ز غم^۴!
ببیند ز من روزگارِ درشت!
همه^۱ بیخ ساسان ز بن^{۱۱} برکنم^۸!
که آمد که برخیزد این^{۱۵} آفرین!

به^{۱۷} بغداد با نامداران^{۱۸} زی
رخش گشت^{۱۹} از آن نامه^{۲۰} چون شنبلید!
یکایک بر آن^{۲۲} غم بیفروود غم^{۲۳}!
بگفت این^{۲۴} به آیین گشسب^{۲۵} آن زمان،
که از ما همی سر بخواهد^{۲۷} کشید،
سبک داشتن بیشتر زین^{۳۰} چه چیز^{۳۱}!
که بی تو میناد میدان^{۳۳} و اسب!

به بازارگان گفت: مهر^۱ درم
چو خسرو نباشد ورا یار و پشت^۵
چن^۶ آرزوها^۷ بر زمین^۸ برزنم^۹
۱۷۳۰ نه این^{۱۲} تخمه^{۱۳} را کرد یزدان زمین^{۱۴}!

بیامد^{۱۶} فرستاده‌ی نیک‌بوی
چو نامه بنزدیکِ هرمز رسید
پس آگاهی آمد ز مهر^{۲۱} درم
بیچید و شد بر پسر بدگمان
۱۷۳۵ که خسرو به^{۲۶} مردی به جایی رسید
درم را همی مهر^{۲۸} سازد بنیز^{۲۹}
به پاسخ چنین گفت^{۳۲} آیین گشسب^{۳۳}

۱. ک. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، ل. ۳، پ. لن. ۲): میخ؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و. آ. ب). ۲. (ق. ۲: ک) ۳. (لی: نبیند): ن. هرمز ببیند ۴. س. ۲: دژم
۵. (ن: کشت) ۶. عمل، س. ک. س. ۲ (نیز لن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۷. س. آفرمهان؛ (ب: آفرمه) ۸. (ق. ۲: زمی): و؛ به هم (هم)
۹. (ن، ق. ۲، لی، پ. و. لن. ۲: ب. برزنم-بر (ن: آ: جرح) کتیم ۱۰-ل. همی ۱۱. (ق. ۲، ل. آ: ساسانیا؛ لی: ز بن تخم ساسانیا؛ ق این بیت و
بیت سپسین را ندارد ۱۲-ل (نیز ل: ک) آن ۱۳. س. ۲: تخم ۱۴-ل: جان آفرین ۱۵-ل (نیز لی، پ. ب): آن؛ لن این بیت را ندارد؛ بنداری
(۱۷۲۶-۱۷۳۰): و ختم کتاب و نغده علی ید بعض اصحابه و قال: انی اذا هتکت ستر الحشمة استاصلت جرثومة الساسانية. و ما
کتب الله لهم ان تكون الارض تحت ايدهم و حکمهم الی يوم القيامة. و الآن قد دنا انصرام حبلهم، و انتضاء امدهم ۱۶. (ق. ۲: یاده)
۱۷. (ق. ۲: ز) ۱۸-س. ۲: بر نامه داران (ل) ۱۹-س (نیز لی): شد ۲۰-ل: زان نامه؛ (ق. ۲: برگوئه): متن = ده دستنویس دیگر؛ ق این بیت را
ندارد؛ از ۱۷۳۲ و ۱۷۳۵ یک بیت ساخته و ۱۷۳۲ ب. ۱۷۳۵ را انداخته است؛ بنداری (۱۷۳۱-۱۷۳۲): فلما وصل الكتاب الی
هرمز اصفر وجهه و عظم علیه ذلک ۲۱-ک (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، پ. لن. ۲): میخ؛ س. آ: همان آگهی یافت میخ؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و. ب)
۲۲. (لی: بدان) ۲۳-ک (نیز لن، ق. ۲، لن. ۲): برافروود غم؛ س. ۲: دل شاه شد زان درم بر دژم؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و. ب) ۲۴. (ق. ۲: نیز ب): آن؛
س (نیز لی، ب): بگفتا؛ متن = ل. س. ق ۲ (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، و. لن. ۲) ۲۵-ک: ایردگشسب؛ س. ۲: یزدان گشسب؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛
س ۲ لت‌های این بیت را پس و پیش کرده و آن را پس از بیت ۱۷۲۷ آورده است؛ بنداری (۱۷۳۲-۱۷۳۴): فأنهی الیه ایضا أنه ضرب
الدرهم علی اسم پرویز. فتضاعف الداء و كأنما ضاقت علیه الأرض و السماء. فتغیر رأیه علی ولده، و استحضر إصهنا کان صاحب
سره یسمی أذین کسب ۲۶-س. ق. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲، لی، پ. و. ب): ز؛ متن = ل. س. ق (نیز لن، ق. ۲، لن. ۲) ۲۷. (ق. ۲: بخواهد همی سر): ن. یا ما
همی رزم خواهد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۸-ک. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، پ. لن. ۲): میخ؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و. ب) ۲۹. (ب:
همی؛ ب: سازید نیز) ۳۰. (ق. ۲: این)؛ ل: زین سبکتر؛ س. ق (نیز لی، ب): نلدنم به دلش اندر از بد (لی، ب: اندر آمد)؛ متن = ک. س. ۲ (نیز لن،
ل. ۲، و. لن. ۲) ۳۱. (ب: همی) ۳۲. (ب: گفتش) ۳۳-ک: ایردگشسب؛ س. ۲: یزدان گشسب ۳۴-س. ۲: کس کام؛ لن، ل. ۲، آن آیین بیت را
ندارد؛ ک. ق. ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

اگر چند پرویز فرزند تست
بدین کار زبید که (ق. ۲: نباید
که باشد چو) در بند تست

مر این^۳ شوخ^۴ را کم کنم از^۵ جهان!
 که بی تو میناد کس^۷ کام اوی^۸!
 شب تیره با^۹ شاه بنشانند
 ز خسرو بپرداز روی^{۱۲} زمین!
 به افسون ز دل مهر^{۱۳} بیرون کنم!
 چن او^{۱۵} مست گردد شبان سیاه،
 از آن به^{۱۸} کجا دست یازم^{۱۹} به خون!
 برو^{۲۲} خواب^{۲۳} و آرام کوتاه شد!
 همه رازها برگشاد از نهفت!

بدو^۱ گفت هرمز که من^۲ ناگهان
 چنین گفت با نامور^۶ نامجوی
 ۱۷۴۰ نهانی یکی مرد را خواندند
 بدو گفت هرمز که^{۱۰} فرمان گزین^{۱۱}
 چنین داد پاسخ که ایدون کنم
 کنون زهر فرماید^{۱۴} از گنج شاه
 کنم^{۱۶} زهر با می به جام^{۱۷} اندرون
 ۱۷۴۵ ازین^{۲۰} ساختن^{۲۱} حاجب آگاه شد
 بیامد دمان^{۲۴} پیش خسرو بگفت

۱-س، ق، ک، ی (نیز لن-ا)؛ چنین؛ متن = ل-۲، ق-۲؛ ما؛ ل-هرمز که در (وزن درست نیست)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳-۳ (په: همین) ۴-س، رزم (۹)؛ ق (نیز و)؛ شوم؛ متن = ه-۱، ک-س، ۲-زین؛ ق (آ: در)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ لی این بیت را دو بار نوشته که یکبار در لث دوم به جای مراین، من این آورده است؛ ب این بیت را ندارد ع-۲؛ شاه کای؛ (ا: تاجور)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۷-ق (آ: همه) ۸-س، رزمجوی؛ ق (نیز لن)؛ نام اوی؛ ک: آب روی؛ س ۲: کام روی؛ (لی: آرزوی)؛ متن = ق ۲، لن، ل ۲، پ، و، ا)؛ ل، ب این بیت را ندارند؛ این بیت در دوازده دستنویس دیگر آمده است؛ بنداری (۱۷۳۵-۱۷۳۹)؛ و فاصله فیما آتاه من ذلک الخبر المزعج، و الثبأ المقیم المقعد. و سألہ أن یدرفی الاحتیال لاغتیال کسری ولده ۹-س (نیز ب)؛ بر ۱۰-ل: هرمز ۱۱-س: دیگر گزین؛ ک (نیز لن، ق ۲، ل ۲، پ، لن، ا)؛ مرابزرگین؛ س ۲: رهی بزرگین؛ متن = ل، ق (نیز لی، و، ب) ۱۲-س ۲: که خسرو همی کم کنم از ۱۳-س (نیز ب)؛ کینه؛ س ۲: مغز؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۱۴-ا: ماندست) ۱۵-ل-ک، س ۲ (نیز ق ۲، لی، لن، ۲، ب)؛ چو او؛ متن = (لن، ل ۲، پ، و، ا)؛ بجز لن، دیگر دستنویسها؛ چنو ۱۶-ق (آ: همان) ۱۷-ق (آ: جام می)؛ ق (نیز ا)؛ نامی به جام؛ (لی: رامن به جام؛ ب: کافی به جام)؛ متن = ل، س، ک، س ۲ (نیز لن، ل ۲، لن، ا) ۱۸-ل: بد ۱۹-س ۲ (نیز ق ۲، ل ۲، و، لن، ۲)؛ یازی؛ (په: که دستی بیازی)؛ متن = ل-ک (نیز لن، لی، ا، ب)؛ برخی دستنویسها پس از این بیت افزوده اند:

بدین سان به آید که دام افکنم
 نشسته به آرام گاه ارجمند
 خود و پهلوانان زرین کلاه

ق ۲: من آن زهر با می به جام افکنم
 ک، ق ۲، و: خود آگاه نمی خسرو از این ق ۲: بید خسرو آگه
 ز کار گزند (و: آگه نه خسرو ازین برگزند)
 س، لی، ب: همه ساله با رامشی بود شاه
 س، ک، لی، و، ب:

پرستید (س: همی خورد) و آگه نبود او ز کار
 (س این بیت را پس از بیت ۱۷۴۵ آورده است)

بت دلنواز و می خوش گوار

ق ۲ به جای بیت پایانی افزوده است:

بنی خواستی مجلس آرای شاه نوازنده و ماهرخ نیک خواه

بنداری (۱۷۴۰-۱۷۴۴): فخذعوا بعض خواصه بمال و واضعوه علی أن یسقیه سما یقتله ۲۰-س، ق (نیز لی، ب)؛ ازان ۲۱-و: ساخته) ۲۲-س (نیز لی، ب)؛ بدو ۲۳-س، ق (نیز لن، ق ۲، لی، پ، و، ا، ب)؛ کام؛ متن = ل، س ۲ (نیز ل ۲، لن، ۲) ۲۴-ل، ک: دوان؛ (آ: سبک)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۷۴۵-۱۷۴۶): فاطلع بعض الحجاب علی هذا السر فسارع الی اعلام برویز بذلک

گفتار اندر آگاهی یافتنی خسرو پرویز از قصد پدرش هرمز و گریختن او^۱

چو بشنید خسرو که شاه^۲ جهان
 شپ تیره از طیسفون^۳ درکشید^۴
 نداد^۵ آن سر پر بها^۶ رایگانا
 همی کشتن^۷ او سگالد^۸ نهان،
 تو گفتی که گشت از جهان ناپیدا!
 همی تاخت تا آذرآبادگان!

۱۷۵۰ چن^۹ آگاهی آمد به هر مهتری
 که خسرو بیازرد از^{۱۰} شهریار
 به پرسش گرفتند گردن کشان^{۱۱}
 چو باذان و پیروز و چون شیرزیل^{۱۲}
 ز سیراف^{۱۳} وستای^{۱۴} یزدان پرست
 که بد مرزبان و سر^{۱۵} کشوری،
 برفته ست^{۱۶} با خوارمایه سوار،
 به جایی که بود از^{۱۷} گرمی نشان،
 که با داد بودند^{۱۸} و با زور پیل^{۱۹}
 ز عمان^{۲۰} چو^{۲۱} خنجت^{۲۲} چون^{۲۳} پیل مت!

۱-س: آ: گریختن خسرو از سگالش هرمز؛ متن = ق: ل، س، ک سرنویس ندارند ۲- (ب: راز) ۳- س، ق (نیز لی، ب): خون او جوید اندر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۴- ل، ق (نیز ق: ل، ک): طیسفون؛ (ا: طیسفون)؛ متن = س، ک، س (نیز لی، ب، و، ن، آ، ب، ه): برکشید ۵- س (نیز لی): بداد (د) ۶- ق: آ: بی بها؛ (بنداری (۱۷۴۷-۱۷۴۹): فرک تحت جناح اللیل و خرج من بغداد یسوق طردا و رکضالی آن وصل الی آذربایجان ۸- ل، ک، س (نیز لی، ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۹- س، ق، ک، س (نیز لی، ب): بر سر؛ (لی: مرزبانی زهر)؛ متن = ل ۱۰- ق: ز خسرو بگفتند با ۱۱- ق: که رفت؛ ک، س، آ: به شهریت؛ (ق: ل، آ، ب): به شهرت؛ متن = ل، س (نیز لی، ب، و): بنداری؛ ظهر فی بلاد آذربایجان؛ ل: آ: به جای این لت آورده است: گریزان شلست از بد روزگار ۱۲- س: گنداوران ۱۳- آ: آن؛ (و: به هر جا که بد زان)؛ ق: آ: پس از این بیت افزوده است:

برفتند چون باد و چون آب تند
 که با داد دل بود و با زورمند (۱)

بنداری (۱۷۵۰-۱۷۵۲): فلما انتهی الخیر الی اکابر فارس بأن برویز فاروق حضرة آیه و ظهر فی بلاد آذربایجان اقبلا الیه فاجتمع عنده خلق کثیر منهم ۱۴- (ن، ن، آ): هم شیرزیل؛ و: شیراوزن و شیرزیل؛ ل: مادار سروز چون شیر سل (واژه نخست، دو حرف نخست واژه دوم و واژه پسین بی نقطه)؛ س (نیز لی، ب): اورنک نوروز (س: پرزور) و چون شیرزیل (لی: شز زپیل)؛ س: آباد پرویز با شیر و پیل؛ متن = ک (نیز ل) (بادان حو)، ب، آ (پس از تصحیح یاران به یادان؛ پ، و، ن، آ: بادان)؛ ل: روی این بیت خط کشیده است: بنداری؛ باذان و فیروز و شیرزیل ۱۵- س (نیز لی، ب): دل بود؛ متن = ۱۶- (ل، آ، ن): دریا بد و زور پیل؛ ک (نیز آ): رای دریا بد و زور پیل؛ (پ: بخش دریا بد و رود نیل؛ آ: ابر سر ساید و رود نیل)؛ س: آ: <که با داد دریا بد و رود نیل؛ متن = ل؛ ن: آ: بیت های ۱۷۵۲-۱۷۵۵ و پ: پس از بیت ۱۷۵۸ آورده است؛ ن: این لت و ق: این بیت و بیت سنسین را ندارند؛ ق: آ: به جای این بیت دو بیت زیر را آورده است:

چو با داد کسری بد و زور پیل
 ابا هر کسی لشکر و خواسته
 که با داد دریا بد و رود نیل
 به هر شهر و برزن برآراسته

در این دستنویس پیاپی بیت های ۱۷۵۲-۱۷۵۵، ۱۷۵۵-۱۷۵۴، دو بیت بالا، ۱۷۵۴-۱۷۵۳، س (نیز ل، آ، و): شیراز؛ ک: سیران (سیراف)؛ (ا: شوراب؛ ن، ن، آ: چو شیران)؛ متن = (پ) ۱۸- ل، ک، س، آ (نیز آ): استاد؛ (ن: وستوی؛ و: شاپور)؛ متن = (ل، آ، ب، ن، آ) (بی نقطه)؛ نیز = (ن) ۱۹- (ل، آ: چو)؛ س: آ: چو عمان و؛ (ن، ن، آ: چو رعمان (ن: رعمان)؛ و)؛ متن = ل، ک (نیز ب، و، آ) ۲۰- ل: حجت و (حرف دوم بی نقطه)؛ ک (نیز و): حجت (حرف دوم بی نقطه)؛ س: آ: حجت؛ (ل، آ: حجب؛ ب، ن، آ: حنجست)؛ متن = (ن) ۲۱- س: آ: بد (بی نقطه)؛ (پ، و، آ: آن)؛ س، لی، ب: این بیت را ندارند؛ این بیت در ل، ک، س، آ، ن، ل، آ، ب، و، ن، آ، آ: آمده است؛ ق: آ: به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

ز عمان چو پیروز یزدان پرست
 ز اهواز اسبان چون پیل مت

اگر پیش آذرگشسپ این^۱ سران^۲
 خورند^۳ و مرا یکسر ایمن کنند^۴
 باشم^۵ بدین^۶ مرز با ایمنی
 یلان چون شنیدند گفتارِ اوی^{۱۲}
 ۱۷۷۰ بخوردند سوگند از آن سان^{۱۴} که خواست
 چن^{۱۶} ایمن شد^{۱۷} از نامداران، نهان^{۱۸}
 که تا از گریزش^{۱۹} چه گوید پدر

گفتار اندر خبر یافتن هرمز از گریختن خسرو و بند کردن گستهتم و بندوی را^{۲۳}

چو بشنید هرمز که خسرو برفت
 که^{۲۵} گستهتم و بندوی را کرده بند^{۲۶}
 ۱۷۷۵ کجا^{۲۸} هر دو خالان خسرو بدند
 جزاین هرک^{۲۹} بودند خویشانِ اوی^{۳۰}
 هم اندر زمان کس فرستاد و^{۲۳} تفت،
 به زندان بَرَد مرد ناسودمند^{۲۷}،
 به مردانگی در جهان نو بدند!
 به زندان کشیدند بی^{۳۱} گفت و گوی^{۳۰}

۱-س^۲ (نیز ل^۲): آن؛ (ق: ۲) از: ۲-س^۲ (نیز لی): زمان ۳- (لی، ب: خورید) ۴- (لی، ب: کنید-نشکید) ۵- (ا: ما) عس (نیز ق: ۲).
 لی، پ، و، ا، ب: زین سپس؛ (ل: ۳: زین دگر)؛ متن = ل، ک، ه، س، ۲ (نیز ل، ن، ق) ۷- (س: نیز ب): نباشم؛ ق: بیام ۸- (ق: درین؛ ل: ۲: برین)
 ۹- (س: نیز لی): برترسم؛ متن = دوازده دستنویس دیگر (در ل حرف یکم بی نقطه) ۱۰- ک (نیز ق: ۱، ۲): کردار؛ (ن، پ، و، ان: ۲: تیمار)؛ متن =
 ل، س، ق، س، ۲ (نیز لی، ل، ۳، ب) ۱۱- (ق: ۲): او؛ (هریمنی)؛ بنداری (۱۷۶۵-۱۷۶۸): فقال لهم برویز: اِنی خائف من الملکة و اُتَم اِنَا حالفتمونی
 علی اَنکُم تکنونون معی یذا واحدة حربا لمن یحارب بنی و سلما لمن سالمنی اُمت الیکم ۱۲- (س: نیز لی، و، ا، ب): او حی -> روی؛ ق: او -رو؛
 متن = ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ق: ۲، ل، ۳، پ، ل، ق) ۱۳- (س: نیز لی، ب): آتش؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۴- (ل: زانسان)؛ س، ق، س، ۲ (نیز لی،
 ل، ۲، پ، و، ب): سوگندهایی؛ متن = ل، ک (نیز ل، ۱، ۲) ۱۵- (س: ۲: دیدنت؛ ق: ۲) به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

بخوردند سوگند را آن سران
 چنان چون بود درخور مهتران

بنداری (۱۷۶۹-۱۷۷۰): فحالفوه عند بیت الثار المسمی آذرگشسپ. فوق بهم کسری ۱۶- ل، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ب): چو؛ متن تصحیح
 قیاسی است ۱۷- (ب: جشده) ۱۸- (س: نیز ب): نامدار و (ب: جوه) مهان؛ س: مهتران در زمان؛ (ل: مهتران در نهان)؛ ق: آن نامدار از
 مهان؛ (لی، ا: آن نامدار جهان)؛ متن = ل، ک (نیز ل، ن، ق: ۲، پ، و، ل، ق)؛ ل پس از این بیت افزوده است:

به فرمان خسرو سواران دلیر
 به درگاه رفتند برسان شیر

۱۹- (س: نیز ل، ۲): گزندش ۲۰- (ق: دگر) ۲۱- (س: سازد از نو ۲۲- (ق: ۲، ب: مگر)؛ بنداری (۱۷۷۱-۱۷۷۲): و فرق الجواسیس و أصحاب
 الأخبار فی جمیع الأقطار لعلموه بأحوال الملوک عامة و بأخبار أیبه و ما هو فیہ خاصة ۲۳- ل: بند کردن هرمز دستگهت و بندو را؛ متن = ق؛
 س، ک، س، ۲ سرنویس نلارند ۲۴- (س: ق، ک (نیز ل، ن، ق: ۲، ل، پ، ب): جوه؛ متن = ل، س، ۲ (نیز ل، ق) ۲۵- (ل: ق: چو؛ متن = دوازده دستنویس
 دیگر ۲۶- (ق: کرد بند؛ س: ۲: کرده بند؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۷- ل: فرستاد ناسودمند؛ ق: فرستاد بارنج و درد؛ متن = دوازده
 دستنویس دیگر ۲۸- (س: ق: نیز ق: ۲، ل، ل، ۲، ن، ۲، ب): که آن؛ ک، س، ۲ (نیز ل، ن، پ، و، ا): که این؛ متن = ل ۲۹- (س: ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ب): هرکه؛
 متن = ل ۳۰- (ق: نیز لی، ل، ۲، ل، ۲، او-گو ۳۱- ل، ق، ک، س، ۲ (نیز ل، ن، ق: ۲، ل، ۲، پ، و، ا): با؛ متن = (س: نیز لی، ل، ۲، ا، ب): و این بیت را دوبار نوشته
 است؛ بنداری (۱۷۷۳-۱۷۷۶): و أما هر مُرد فانه لما وقف علی خبر ولده أمر بالقبض علی گستهتم و بندوتیه و همان من اُخوال برویز. و کاتان من
 الأساد المذکورین و الشجعان المشهورین. قبضوا علیهما و علی جمیع خواصه و أصحابه، و قیدوهم و سلسلوهوم و رموهم فی المحابس

به آیین گشسب^۱ آن زمان^۲ شاه گفت
 چن او^۵ شد، چه سازیم بهرام را
 شد آیین گشسب اندر آن چاره^۷ جوی
 ۱۷۸۰ بدو گفت کای^{۱۰} شاه گردن فراز
 همه^{۱۳} خون من جوید اندر نهان^{۱۴}
 مرا نزد او^{۱۷} پای کرده به بند
 بدو گفت شاه^{۱۸}: این نه کار منست
 سپاهی فرستم، تو سالار باش
 ۱۷۸۵ نخستین فرستش یکی^{۲۲} رهنمون
 اگر مهتری جوید و تاج و تخت
 و گر هم چنین^{۲۷} ویژه^{۲۸} کهر^{۲۹} بود
 ز گیتی یکی بهره^{۳۱} او را دهم^{۳۲}

که از رای دوریم^۳ با درد^۴ جفتا
 چنان بندهی خرید خود کام^۶ را؟
 که آن کار را چون دهد^۸ رنگ و بوی^۹
 سخن های چوبین^{۱۱} ز من شد^{۱۲} دراز،
 نخستین ز من گشت خسته^{۱۵} روان^{۱۶}،
 فرستی، مگر باشدت سودمند!
 که این رای^{۱۹} بدگوهر آهر منست^{۲۰}!
 به رزم اندرون دست بردار^{۲۱} باش!
 بدان تا چه بینی^{۲۳} به سزش اندرون^{۲۴}،
 بیچد به ناکام^{۲۵} ازو روی بخت^{۲۶}
 به فرجامش آرام بهتر^{۳۰} بود،
 کلاه یلان^{۳۳} به سر برنهم^{۳۴}

۱-س. ۲: یزدان گشسب (پ. و: آنگهی) ۳-ق (نیز ل. اب): < ۴-ل: یاد؛ (ن: ۲: رای)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر هـ. ل. س. ق (نیز و: ن. ۲: اب. ب): چو او؛ (ن: که او)؛ متن = ک. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. ل. اب. آ): چنو عمل و بدکام؛ (پ: خواری و خود کام)؛ س (نیز ل. بی: خرید مرد بدکام (ل. بدنام)؛ ق: بی: خورد و مرد بدکام؛ (ب: بی: خرید <رد> بیگام؛ ق: مرایی خرید مرد خود کام)؛ متن = ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ۲. و. و. ن. ۲. ۲): بنفلی (۱۷۷۷-۱۷۸۰)؛ ثم خلا باذین کشسب و شاوره فی أمر بهرام، و سأله عن وجه التبدیر فی استماتته و استعطافه ۵-ک (نیز ق. ۲. ل. اب. و. آ): راه؛ (ن: ن: ۲: رای)؛ متن = ل. س. ق. س. ۲ (نیز ل. اب. ب) ۸-ق: نهاده؛ س (نیز ل. ق. ۲. ل. اب. و. آ): راه (ن: راز؛ ن: ۲: رای) را (ل: حراج) چون دهد؛ ک: رای را چون نهاده؛ س ۲ (نیز ل. اب. ب): راهی چون دهد؛ (و: تا چون دهد کار را)؛ متن = ل (نیز آ) ۹-ل (نیز اب): < ۱۰-ق: که جای؛ (ن: ن: ۲: رای) ۱۱-س. ک. س. ۲ (نیز ل. ل. ک): چوبین (حرف سوم بی نقطه)؛ (ق: ۲. ل. اب. و. آ): چوبین؛ متن = ل. ن. پ. ن: ۲: به باشد؛ ل: شد از من؛ ل: بهرام چون شد؛ ق: سخنها چنین شد به ما بر؛ متن = (و: نیز = س. ک. س. ۲) ۱۳-ل: همی ۱۴-ق. ک (نیز ل. ن: ۲): جهان؛ متن = ل. س. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. ل. اب. و. ب) ۱۵-س ۲ (نیز ل. ک): تیره؛ (ل: خسته گشته)؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۶-ق (نیز ل. ن: ق. ۲. ن: ۲): نهان (ق: آسواند ندارد)؛ متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. و. ب)؛ آ: این بیت را ندارد ۱۷-س (نیز ل. اب. ب): مران هر دو آن (ل: رای)؛ بنفلی (۱۷۷۹-۱۷۸۲): أیها الملک! إن بهرام یعلم أنى أعدى عدوله. و هو لا یرید فی الدنیا غیر سفک دمی، و لا یشتی إلا بقتلی. و الصواب أن تقیدنی و تغذنی الیه. فعسا یرجع بهذا الی طاعتک ۱۸-ک: شاه گفت ۱۹-س. ق. س. ۲ (نیز ل. اب. و. ب): راه؛ (نیز ل. ک): کار؛ (ن: ۲: حاین <راه>)؛ متن = ل (نیز ق. ۲. ل. اب. آ) ۲۰-ق (ل. اب. و. ن: ۲): آهر منست)؛ بنفاری (۱۷۸۳): فقال: هذا أمر مستحیل ۲۱-س. ق (نیز ل. اب. ب): نامبردار؛ متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. ل. اب. و. ن: ۲. ۲): بنفلی (۱۷۸۴): و لکنی أجمعک سالار العسکر، و أنفذک الیه ۲۲-ل: فرستیش یک؛ (ل: فرستمت بی)؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۲۳-ق (نیز ل. ق. ۲. ن: ۲): بند؛ ل: بینی؛ متن = س. ک. س. ۲ (نیز ل. و. ب) ۲۴-س: دلش اندرون؛ (ل: مغزش درون؛ ق: حه = سرش <سرش> اندرون)؛ آ: بیت های ۱۷۸۵-۱۷۸۸ را ندارد ۲۵-ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ق. ۲. ن: ۲): فرجام؛ (ل: ۲. ل. اب. ب): به فرجام بیچد)؛ متن = س. ق (نیز ل. و. ب) ۲۶-ق: نیکبخت) ۲۷-ل: ۲: همچنان؛ ن: ۲: اگر همچنین) ۲۸-ل: ل: نیز ۲۹-س (نیز ل. اب. ب): گوهر؛ متن = ده دستنویس دیگر ۳۰-ل (ل: آن رای بهتر)؛ س (نیز ل. اب. و. ن: ۲): فرجام کارش (ن: کارانش) بهتر (ل: به بهتر)؛ ق. ک. س. ۲ (نیز اب. ب): فرجام رایش به بهتر؛ (ن: و: فرجام کارش نکوتر)؛ متن = ل (نیز ق: ۲) ۳۱-ل (شهر) ۳۲-س. ق. ک (نیز ل: دهم = نهم ۳۳-و: کیناش)؛ ل. اب. این بیت را ندارند؛ ک: پس از این بیت افزوده است: ۳۴-ل: به گیتی چو بهرام جنگی کم است مرا چاکرست، ار چه چون رستم است

۱۷۹۰ همی ساخت آیین گشسپ^۳ این سخن^۲ کجا شاه فرزانه افگند بن^۵
 مرا یکسر از کارش آگاه کن^۱ درنگی مزو، راه^۲ کوتاه کن^۱

گفتار اندر رهانیدن آیین گشسپ مرد هم شهری را از بند

و کشته شدن آیین گشسپ در راه به زخم آن^۶

یکی مرد بُد بسته از^۷ شهر اوی^۸ به زندان شاه اندرون چاره جوی^۹
 چو بشنید کآیین گشسپ^{۱۰} سوار کسی^{۱۱} را ز زندان بنزدیک^{۱۲} اوی^{۱۳}
 ز شهرت یکی بسته^{۱۶} زندانیم ۱۷۹۵ مرا گر بخواهی تو از شهریار
 به پیش تو جان را^{۲۰} بکوشم به جنگ فرستاد آیین گشسپ آن زمان
 به زندان شاه اندرون چاره جوی^۹ همی رفت خواهد سوی کارزار،
 فرستاد کای^{۱۴} مهتر نامجوی^{۱۵} نگویم^{۱۷} همانا که خود دانیم
 دوان^{۱۸} با تو آیم بدین^{۱۹} کارزار! چو یابم^{۲۱} رهایی ز زندان تنگ!
 کسی را بر شاه گیتی دمان^{۲۲}،

۱- (و: آگه کنی - کوتاه کنی) ۲- ل: مکن کار؛ س: آ: مشو راه؛ (په: آ: برو راه؛ و: روی راه؛ ب: مرا راه)؛ ق: درنگش بزودی تو؛ (ل: درنگ مرا راه)؛ متن = س: ک (نیز لن، ق: آ، ل، ن، آ)؛ بنداری (۱۷۸۵-۱۷۸۹)؛ و: اوسیل الیه اؤلا فان رضی بالصلح و لیناه بعض الأقالیم و استرحنا من جهة، و إن لم يفعل ذلك نهضت الیه و حسمت مادة شره ۳- س: آ: یزدان گشسپ ۴- س (نیز لی): سوار؛ (ب: این سوار)؛ متن = یازده دستنویس دیگر (ه: ق: آ: که افگند شاه سرافراز بن)؛ س، لی، ب از ۱۷۹۰ و ۱۷۹۲ ب یک بیت ساخته و ۱۷۹۰ ب- ۱۷۹۲ آ را انداخته است ع: بیرون آوردن دزد از زندان؛ س: آ: رفتن یزدان گشسپ پیش بهرام ... (ق: آ)؛ متن = ق: ل، س سرنویس ندارند ۷- ق: بسته بدان ۸- ق (نیز ل: آ، ل، او (ل: پساوند ندارد) ۹- (ل: جو)؛ ق: راه جو؛ ل، ق، ن، آ، ل، ن، آ از ۱۷۹۱ آ و ۱۷۹۳ ب یک بیت ساخته و ۱۷۹۱ ب- ۱۷۹۳ آ را انداخته است؛ بنداری (۱۷۹۰-۱۷۹۱)؛ قال: وکان لأذین کشسب هذا بلدی فی حبس الملک، وکان من جیرانه فی بلده ۱۰- (ق: آ: آتین گشسب)؛ س: آ: به جای این بیت و بیت سپسین، بیت زیر را آورده است:

پیامی فرستاد نزد گشسپ پرستنده فرخ آذرگشسب

۱۱- س، ق، س، آ (نیز لی، و، ب)؛ یکی؛ متن = ل: ک (نیز ق: آ، پ) ۱۲- (ق: آ: فرستاد نزدیک) ۱۳- ق: او- جو ۱۴- (ق: آ: بدو گفت کر) ۱۵- س: ک: چاره جوی؛ ق: راه جو؛ (ل، ن، ل، پ، و، ن، آ، ب: راه جوی)؛ متن = ل (نیز ق: آ، ل)؛ آ: بیت های ۱۷۹۳-۱۷۹۵ را ندارد ۱۶- ل: مرد ۱۷- ل، س (نیز لی): نگویم (حرف یکم بی نقطه)؛ س: آ (نیز لن، ق: آ، و، ل، ن، آ)؛ بگویم؛ متن = ق: ک (نیز ل، آ، ب) ۱۸- (ل: آ: روان) ۱۹- س، ک (نیز لی، په، ب)؛ درین؛ (ق: آ: سوی)؛ متن = ل، ق، س، آ (نیز لن، ل، آ، و، ل، ن، آ) ۲۰- س، ک، ه، آ (نیز و)؛ ناحان (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل، ن، ق: آ، ل، ن، آ، په، ب: با جان؛ ن: آ: از جان؛ آ: تا جان)؛ متن = ل، ق ۲۱- (آ: بینم)؛ ق: آ پس از این بیت افزوده است:

بند تو جان را گروگان کنم ز دیدار تو رامش جان کنم

بنداری (۱۷۹۶-۱۷۹۲)؛ فکتب الیه من الحبس یتضرع الیه و یقول: إن سألت الملک أن یطلقنی و یخلصنی لازمت خدمتک فی السفر و الحضر، و شهدت معک هذه الحرب التي أنت خارج إليها ثم تری حسن بلائی بین یدیک و صدق غنائی معک ۲۲- (ل: دوان؛ ق: آ: ایران دمان)؛ س، ق، ک (نیز لی، ل، و، ب)؛ بنزدیک شاه جهان؛ متن = ل (نیز په، ل، ن، آ)؛ س: آ: بیت های ۱۷۹۷-۱۸۰۰ را ندارد

سَخُن هرج^۱ گوید، نباشد^۲ جز آن
 ۱۸۱۰ چو بشنید گفتارش^۴ آیین گشسب^۵
 چن^۷ آمد، پیرسیدش^۸ از کار شاه
 بدو گفت از آنپس: تو^{۱۰} در گویش من
 به بستر^{۱۲} برآید^{۱۳} ز تیره تنم
 همی گفت با پیرزن رای^{۱۵} خویش
 ۱۸۱۵ میان اندرون^{۱۶} مرد کو را ز شاه
 به پیش زن فالگو^{۲۰} برگذشت
 بدو^{۲۲} پیرزن گفت کین^{۲۳} مرد کیست
 پسندیده هوش تو بر دست اوست^{۲۶}
 چو بشنید آیین گشسب^{۲۹} این^{۳۰} سَخُن^{۳۱}
 ۱۸۲۰ که از^{۳۳} گفت^{۳۴} اخترشناسان^{۳۳} شنید
 که هوش تو بر دست همسایه ای
 برآید^{۳۸} به راه^{۳۹} دراز اندرون

بگوید به تَمُوز رنگِ خزان^۳
 هم اندر زمان کس فرستاد^۶ و اسب
 و زان^۹ کو بیاورد لشکر به راه
 یکی لب بجنیان که تا^{۱۱} هوش من،
 وگر خسته^{۱۴} از خنجر دشمنم؟
 نهان کرده از هر کس آواز^{۱۵} خویش
 رهانید و^{۱۸} با او^{۱۹} بیامد به راه،
 به مهتر نگه^{۲۱} کرد و اندرگذشت
 که از زخم^{۲۲} او بر تو^{۲۵} باید گریست
 که مه مغز بادش^{۲۷} به تن در^{۲۸}، مه پوست!
 به یاد آمدش گفت و گوی^{۳۲} کهن^{۳۱}،
 همی کرد بر^{۳۵} خویشتن ناپدید،
 یکی دزد و بیکار^{۳۶} و بی مایه ای^{۳۷}،
 تو زاری^{۴۰} کنی او بریزدت خون!

۱-س.ک.س. (نیز لن-ب): هرچه؛ متن = ل. ق (هرچگوید) ۲-ل: شاید (دو حرف نخست بی نقطه) ۳-۲: ماه خزان: س. ق (نیز لی. و.ب): همه بودنی بی گمان؛ (پ: نکوید به تموز و ماه خزان)؛ متن = ل. ک (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، ن. ۲)؛ بندآوری (۱۸۰۴-۱۸۰۹): و لما خرج الی قتال بهرام فی عساکر هُرْمُود و وصل الی همذان اعلم بامرأة منجمة کانت هناك تخبر عن الأحوال الکائنة ۴-ل: گفتار؛ (ق: ۲: کردارش) ۵-ل (نیز ل: ۲): آذگشسب ۶- (لی: جو) ۷-ل. ک. س. ۲ (نیز لن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۸- (لی: پترسید؛ پ: آمدش پیرسیدش) ۹- (لن: وزو؛ ق: آزان؛ آ: وزین) ۱۰-س. ق. ک (نیز لن، لی. دن. ۲، ب): که؛ ل: ازین پس تو؛ س: آ: با زن تو؛ (ل: وزان پس بدو گفت)؛ متن = (ق: ۲) ۱۱-س. ۲: با ۱۲- (پ: نشتر (ل)) ۱۳- (لی: زباید (ل))؛ پ: درآید) ۱۴-س (نیز لی، و.ب): کشته؛ متن = ده دستنویس دیگر ۱۵-ل: رای-آوای؛ ک: این بیت و بیت سپسین را ندارد؛ بندآوری (۱۸۱۰-۱۸۱۴): فاستحضرها و خلا بها و أخذ یسألها عن أحوال الملک و العدو، و ما تقضیه أحكام النجوم ۱۶- (ق: ۲، پ، آ: اندران)؛ س: ۲ (نیز ل: ۲): میانه دران؛ (لن، ن): بیامد همان؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و.ب) ۱۷- (ق: ۲، کاورد) ۱۸- (آ: جو) ۱۹-س. ق (نیز لی، و.ب): وی؛ متن = ل. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، ن. ۲، ب. ل. ۲، ن. ۲) ۲۰-ق (نیز لن، ل. ۲، پ: فال زن؛ متن = ده دستنویس دیگر ۲۱-س (نیز لی، ب): گذر ۲۲- ل: برو ۲۳-ک: کان؛ (لن، ق. ۲، ل. ۲، ن. ۲، ب. ل. ۲، ن. ۲) ۲۴- (پ: تخم) ۲۵-س: آویت (وزن درست نیست)؛ بندآوری (۱۸۱۵-۱۸۱۷): فیئنا هما فی هذا الکلام إذا مر بهما ذاک الرجل الذی خلصه من الحیس. فلما راته المرأة قالت: من هذا الخیث الذی یجب أن یتکی علیک من یده؟ ۲۶- (و: کیست) ۲۷- (لی: یادا) ۲۸- (لن: ۲، بر؛ س. ک. س. ۲ (نیز لن، ق. ۲، ل. ۲، ن. ۲، ب): گیتی؛ متن = ل. س. ق (نیز لی، و.ب)؛ بندآوری (۱۸۱۸): فانه سیفک دمک ۲۹-س: ۲؛ پ: ازین گشسب ۳۰-س (نیز لن، ل. ۲، ب): آن ۳۱-س: ۲؛ زمان نهان ۳۲-س. ق (نیز لی، و.ب): روزگار؛ (لن، ل. ۲، گفتهای)؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ق. ۲، ل. ۲، ن. ۲، ب): ۳۳-ک: چنو ۳۴-س: اخترشناس آن ۳۵-س: در؛ (پ: با)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ لن، ن: آیین بیت را ندارند ۳۶-س. ق (نیز لن، و.ب، ل. ۲، ن. ۲، ب): بی تباری؛ ک (نیز ل): خرد بی کار؛ س: ۲: بدهنر نیز؛ (لی: بی نیازی؛ ل: بی گناهی (ل))؛ پ: پرنیازی؛ متن = ل (نیز ق: ۲) ۳۷-ق: تنگ مایه ای ۳۸-ق: شاید (حرف یکم بی نقطه)؛ س: ۲: بیامد ۳۹- (ل: آ: راهی) ۴۰-س: ۲ (نیز لن، ن. ۲): یاری؛ (ل: رادی؛ و: ترازاری (وزن درست نیست))؛ متن = ل. ک (نیز ق: ۲، ل. ۲، پ، ب، آ: ک. ق: ۲ پس از این بیت افزودند:

وزا هدیه داد و گسی کرد زود
 وز اندیشه ها خورد و خوابش نبود

بندآوری (۱۸۱۹-۱۸۲۲): فأطرق الإسمیة، و تذکر أن بعض التمجین کان قال له فی صباه: إن بعض الأزدال من جیرانک یفتلک فی طریق أنت سالک

یکی نامه بنیشت^۱ نزدیک شاه
 نبایست کردن ز زندان رها
 ۱۸۲۵ همی گفت شاه^۲ این سخن با رهی^۵
 چن^۸ آید، بفرمای تا در زمان^۹
 نبیشت^{۱۱} و نهاد از برش^{۱۲} مهر خویش
 فراوانش بستود و بخشید چیز
 بدو گفت کین^{۱۵} نامه اندر نهان^{۱۶}
 ۱۸۳۰ چو پاسخ کند، زود نزد^{۱۷} من آر^{۱۸}

که این را کجا خواستم به^۲ راه،
 که این بتر از بچه^۳ آزدها
 رهی را نبند^۶ فر^۷ شاهنشاهی
 ببرد به خنجر سرش^{۱۱} بدگمان^۸!
 چو شد خشک، همسایه را خواند پیش،
 بسی برنش^{۱۳} آفرین کرد^{۱۴} نیز،
 ببر زود نزدیک شاه جهان،
 نگر تا نباشی بر شهریار^{۱۹}

ازو بستد آن نامه مرد جوان
 همی^{۲۰} گفت زندان و بند گران
 رهانید یزدان از آن^{۲۳} سختیم
 کون بازگردم^{۲۷} سوی طیسفون^{۲۸}؟
 ۱۸۳۵ زمانی همی^{۲۹} بد به رهبر^{۳۰} یزند^{۳۱}
 چن^{۳۳} آن نامه ی پهلوان^{۳۴} را بخواند

ز رفتن پراندیشه بودش روان
 کشیدم^{۳۱} بدم^{۳۲} ناچمان و چران^{۳۳}!
 از آن^{۳۵} گرم و تیمار^{۳۶} و بدبختیم!
 به جوش آمد^{۳۹} اندر تنم مغز و خون!
 پس از^{۳۲} نامه ی شاه بگشاد بند
 ز کار جهان در شگفتی بماند،

۱-د.ک.س^۲ (نیز لن-و.ب): بنوشت؛ متن = (ب) ۲-س.ق (نیز لی، و.ب): که من خواستم بهر؛ ک.س^۲ (نیز لن): که برگاشتم من ز؛
 (ق^۲، ل^۲، پ.ن^۲): که برداشتم من ز؛ آ: که من سر بگشتم (ز؟)؛ متن دل ۳-ل: تخمه؛ س.ق (نیز لی، و.ب): هست از تخمه (پ: بچه)؛
 (ق: آ) بر (حرف یکم بی نقطه) از بچه؛ آ: س: هست این از بچه؛ (ن: آ): او بدتر از بچه؛ متن = ک (نیز لن، ل^۲، ل^۲): پس از تصحیح آن به
 این، (نیز = ق^۲)؛ س: او؛ (پ: شاه راند) ه.س: آ: راه می ۶-د (ق: آ: بنده) ۷-س: آ: بنده؛ بنداری (۱۸۲۳-۱۸۲۵): فکتب الی هرمزد
 کتابا یذکر فیہ آن خلاص هذا الرجل کان بعیدا من الصواب ۸-د.ک.س^۲ (نیز لن-ب): چو؛ متن تصحیح قیاسی است ۹-س.ق (نیز
 لی، و.ب): نهان-ناگهان؛ متن = دل، ک.س^۲ (نیز لن، ق: آ، ل^۲، پ.ن^۲) ۱۰-ل (ن: سرش را یکی)؛ بنداری (۱۸۲۶): فاذا وصل الیک بکتابی
 هذا فمر بضر ب رقبته فی الحال ۱۱-ل، س.ق (نیز و، لن، آ، ب): نوشت؛ متن = ک.س^۲ (نیز لن-ب، ا) ۱۲-ق (آ: نهادش بر)؛ بنداری
 (۱۸۲۷): و ختم کتاب و استدعی الرجل ۱۳-س.ق (نیز لن، ق: آ، ل^۲، پ.ن^۲)؛ بی منش؛ (و.ب: بر تنش (ب: برنش)؟)؛ متن = ل، س.ق
 (نیز لی) ۱۴-س.ق، ک.س^۲ (نیز لن، ق: آ، ل^۲، پ.ن^۲)؛ خواند؛ متن = ل (نیز لی)؛ آ: این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۸۲۸): و أحسن الیه
 ۱۵-ل (ن: ل^۲، ل^۲، ل^۲): این: آ: هم در زمان؛ بنداری (۱۸۲۹): و أعطاه کتاب، و أمره أن یطیر بجناح العجلة الی الملك ۱۷-ل (ن: پ،
 لن: آ: پیش) ۱۸-س: آ: آی ۱۹-س: آ: به ره بر به پای؛ (لی: درنگی بکار)؛ ک این بیت را ندارد؛ بنداری (۱۸۳۰): و یأتی بجوابه. فان فیہ
 بعض المهام ۲۰-ک: بدو ۲۱-س^۲ (نیز ل^۲): کشیده ۲۲-ل (ن: پ، و.ن: آ: بسی) ۲۳-س^۲ (نیز لی): ناچران و چمان ۲۴-ق (آ: از بند و از)
 ۲۵-س.ق (نیز لی، و.ب): وزان ۲۶-ب (ب: جو)؛ د در ق^۲ این بیت با بیت سپین پس و پیش شده است؛ لن این بیت و س^۲ این بیت و
 بیت سپین را ندارند ۲۷-لی: ناگردم) ۲۸-ل، ق (نیز ق^۲، ل^۲): طیسفون؛ (آ: طیسفون)؛ متن = س، ک (نیز لن، لی، و.ب) ۲۹-ق (نیز
 لی، و.ب): آرد؛ (پ: لن: آ: آید)؛ متن = دل، س، ک (نیز لن، ق: آ، ل^۲)؛ بنداری (۱۸۳۱-۱۸۳۲): فأخذ کتاب و رجع قاصدا قاصدا للملك. فلما
 توسط الطريق قال فی نفسه: إنه قد طاعت مدّة غیبتی عن بیتی و أهلی و ولدی. و الرأی أن أرمی بهذا الكتاب، و أعاود وطنی ۳۰-ل (ن:
 بر ره: آ: به ره بر همی بد؛ لن: آ: همی بود در ره زمانی) ۳۱-ق (آ: نوند) ۳۲-س: ک: آن ۳۳-ل، ک.س^۲ (نیز لن-ب): چو؛ متن تصحیح
 قیاسی است ۳۴-ک.س^۲ (نیز ق^۲، ل^۲، پ.ن^۲)؛ پهلوانی؛ متن = ل، س، ق (نیز لن، لی، و.ب)

همی گفت کین^۳ مهتری را سزاست^۲،
مگر یاد این بد^۴ به خواب آمدش؟
بیاساید^۹ از رنج و^{۱۰} آویختن!
چنان بُد^{۱۲} که با باد همباز^{۱۳} گشت!
کسی را ندید اندران بارگاه،
نه کهنتر، نه یاور^{۱۸}، نه شمشیر و اسب،
نگر^{۲۰} تا چه پیش آردش^{۲۱} روزگار
بدانست کو دست یازد به خون
جهانجوی چندی^{۲۲} برو^{۲۵} لابه کرد!
نه من خواستم رفته^{۲۷} جانت ز شاه؟!
چه کردم که بد کردن آراستی؟!
سرآمد برو^{۳۱} بزم و هم کارزار^{۳۲}
که آگه نبذ زان سَخُن^{۳۳} لشکرش^{۳۵}

که این^۱ مرد همسایه^۲ جانم^۳ بخواست
به خونم کنون چون^۵ شتاب آمدش؟
ببیند^۷ کنون رای^۸ خون ریختن!
۱۸۴۰ پراندیشهی دل^{۱۱} ز ره بازگشت
چو^{۱۲} نزدیک آن نامور شد ز^{۱۵} راه
نشسته به خیمه اندر^{۱۶} آیین گشسپ^{۱۷}
دلش^{۱۹} هر ز اندیشهی شهریار
چو همسایه آمد به خیمه اندرون^{۲۲}
۱۸۴۵ به شمشیر زد دست خون ریز مرد^{۲۳}
همی گفت کای^{۲۶} مرد گم کرده راه
چنین داد پاسخ^{۲۸} که گر^{۲۹} خواستی
بزد گردن^{۳۰} مهتر نامدار^{۳۰}
ز خیمه بیورد پر خون^{۳۳} سرش

به ویژه که دارد سوی جنگ^{۳۶} روی!

۱۸۵۰ مبادا که تنها بود نامجوی

- ۱- (ب: چنین) ۲- (ب: مرد از شاه جانم) ۳- (ق: ۲: ب: این)؛ ک (نیز: ن: به: ن: ۲: ۱): گفتم این؛ متن ۴- س: بر مهتری ناسزاست؛ متن = ل: ق: س: ۲ (نیز: ل: ۲: و) ۵- هل: گر؛ (ب: خود)؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۶- ک: آن بد؛ (ن: و: ن: ۲: ازین بد)؛ ل: نادرین پس (حرف نخست بی نقطه)؛ س: او برین بر؛ (ق: ۲: جان ز تن بد؛ ل: او برین بر؛ ل: دیو ازین پس؛ آ: مگر باد ازین بد)؛ متن = ق: س: ۲ (نیز: ب) ۷- (ل: نبیند) ۸- س: ق: ک (نیز: ن: ب)؛ راه؛ متن = ل: س: ۲ ۹- (ل: ۲: ۱: نیاساید) ۱۰- (ل: ۱: ج: س)؛ س در اینجا سرنویس دارد: کشته شدن آیین گشسپ بر دست مرد همسایه ۱۱- ک: کینه دل؛ (ب: اندیشه دل او) ۱۲- س: ق: ک (نیز: ن: ب)؛ شد؛ متن = ل: س: ۲ ۱۳- ل: ک: س: ۲ (نیز: ق: ۲: ل: ۲: و: ب)؛ انباز؛ متن = (ن: به: ن: ۲: ۱): بنداری (۱۸۳۵-۱۸۴۰)؛ فصم عزمه علی ذلک ففتح الکتاب و قرأه و إذا هو کصحیفة المتلمس. فالتهب من الغیظ و تنمر و رجع من طریقہ ۱۴- (ل: ۲: به) ۱۵- (و: به؛ ن: آن نامور شد بنزدیک) ۱۶- ل: ک: س: ۲ (نیز: ن: ب)؛ خیمه در؛ متن تصحیح قیاسی است ۱۷- (ل: ۱: آذر گشسپ) ۱۸- (ق: ۲: یار و)؛ س (نیز: ن: ل: و: ن: ۲: ب)؛ بر او؛ (ل: ۲: یار و)؛ ق: با وی خدمت بد؛ س: ۲ (نیز: ب)؛ با او حشم بد؛ متن = ل: ک: آیین بیت راندارد ۱۹- (آ: دلی) ۲۰- س: آ: دگر؛ (ن: ن: ۲: یکی؛ ق: ۲: ل: ۲: به: بدان)؛ متن = ل: ک: (نیز: ۱) ۲۱- ق: س: ۲ (نیز: ل: ۲: آ: آورد؛ متن = ل: س: ک (نیز: ن: ق: ۲: ل: ۲)؛ ل: و: ب این بیت راندارند؛ بنداری (۱۸۴۱-۱۸۴۳)؛ و عاد الی مخیم الإصبهت فصادفه وحده فی مضربه و لیس عنده أحد، و لا معه سلاح ۲۲- ل: ک: س: ۲ (نیز: ن: ۱)؛ خیمه درون؛ متن = (ب) ۲۳- ل: خونخوار مرد؛ س: ۲؛ چون در نبرد؛ متن = دوازده دستنویس دیگر ۲۴- (آ: چندین) ۲۵- ک: س: ۲ (نیز: ن: ب: ن: ۲: ب)؛ بدو؛ متن = ل: س: ق (نیز: و) ۲۶- (ن: ن: ای) ۲۷- (ل: رفت)؛ بنداری (۱۸۴۴-۱۸۴۶)؛ فدخل علیه بدلآة قرته. فلما وقعت عینه علیه أحس بالموت و علم بالحال فنضرع الیه ۲۸- (ب: گفت باوی) ۲۹- (ن: اگر)؛ ل: در اینجا سرنویس دارد: کشتن مرد خونوی آیین گشسپ را ۳۰- (ق: ۲: تاجدار) ۳۱- ل: س: ق (نیز: ل: آ)؛ بدو ۳۲- ل: نیز هم روزگار؛ (و: ب: هم کارزار)؛ متن = ده دستنویس دیگر؛ بنداری (۱۸۴۷-۱۸۴۸)؛ فلم یلتفت الیه و استل سیفه و ضرب رقبتہ ۳۳- ل: بیرون ۳۴- ق (نیز: ل: ب)؛ همه؛ (و: یکی)؛ متن = ل: ک: س: ۲ (نیز: ن: ق: ۲: ل: ۲: ب: ن: ۲: ب)؛ ۳۵- ل: کشورش؛ بنداری (۱۸۴۹)؛ و حمل رأسه، و خرج علی غرة من القوم ۳۶- س: (نیز: ل: ب)؛ رزم؛ بنداری (۱۸۵۰)؛ قال الفردوسی: الملک و ذوهو لا ینبغی أن یفارقهم السلاح أو حاملوه (بنداری ترجمه این بیت را پس از بیت ۱۸۶۰ آورده است)

چن^۱ از خون^۲ آن کشته پدرام^۳ شد^۴
 بدو^۵ گفت کاینک^۶ سر دشمنتا
 که^۹ با لشکر آمد^{۱۰} ایمی پیش تو
 بپرسید بهرام کین مرد کیست؟
 ۱۸۵۵ بدو گفت کآیین گشسپ^{۱۶} سوار
 بدو گفت بهرام کین^{۱۸} پارسا^{۱۹}
 که با شاه ما را دهد آشتی
 تو پادافرهی یابی اکنون^{۳۳} زمن
 بفرمود داری زدن بر درش
 ۱۸۶۰ نگون بخت را زنده بر دار کرد

شوران که^{۲۸} آیین گشسپ^{۲۸} شوار
 چو کار سهبتد به فرجام شد
 بیاورده^{۲۹} بود^{۳۰} از در شهریار^{۳۱}
 ز لشکر^{۳۲} بسی پیش بهرام شد

۱-ل.ک.س.۲ (نیز لن.ب.)؛ چو؛ متن صحیح قیاسی است ۲-۲. (نام) ۳-ق.ک.س.۲ (نیز لن.ق.ل.۲.ب.و.لن.۲.)؛ بدنام؛ متن = س
 (نیز لی.و.ب) ۴-ق.۲. (رفت)؛ بنداری (۱۸۵۱)؛ و سار نحو بهرام فدخل علیه هس؛ ایمی ۵-ل.ق.ک.س.۲ (نیز لن.ق.۲.ب.۲.)؛ اینک؛
 (لی.ل.کایت)؛ متن = س (نیز و.ب) ۷-س.ق.ک.س.۲ (نیز لن.و.ا.ب.)؛ که او؛ متن = ل (لی.سگالنده)؛ لن آیت های ۱۸۵۲-۱۹۲۷
 راندارد ۹-س.ق. (نیز لن.ق.۲.لی.ب.و.ا.ب.)؛ چو؛ متن = ل.ک.س.۲ (نیز ل^۳) ۱۰-ل.ل. آید ۱۱-ل.س (نیز ق.۲.لی.ل.۲.و.ب.)؛ بند؛ متن = ق.ک.
 س.۲ (نیز لن.ب.۱) ۱۲- (لی.حاج) ۱۳-س.۲ (نیز و.)؛ راز؛ ق. هر؛ ک.کار؛ (لی.ل.ب.ز.له)؛ متن = ل (نیز لن.ق.۲.ب.۱)؛ بنداری
 (۱۸۵۲-۱۸۵۳)؛ و قال: هذارس عدوک الذی خرج لقتالک ۱۴-ک. (نیز ق.۲.ب.و.ا.ب.)؛ برین ۱۵- (ل.۲.باید) ۱۶-ل.ک.س.۲ (نیز لن.ل.۲.ا.
 ب.)؛ آیین گشسب؛ متن = (ب.و) ۱۷- (ل.کارزار؛ ق.۲.بر شهریار؛ ب. با تو سگالیده بدکارزار؛ بیاورده بود از در شهریار) ۱۸-ق.کین
 شیردل ۱۹- (و؛ نامدار-شهریار) ۲۰-س. بدین ۲۱- (ق.۲.ب.)؛ آیت های ۱۸۵۶-۱۸۶۰ را ندارد ۲۲-س.۲؛ برگاشت؛ بنداری
 (۱۸۵۴-۱۸۵۷)؛ فأنکر بهرام فعله ولم يستحسه و قال: إنه لم یکن قد خرج إلا لإصلاح الحال بینی و بین الملک ۲۳-ل. بادافره یابی
 اکنون؛ س.ق.س.۲ (نیز لی.و.ب.)؛ بادافره این بیابی؛ (ن؛ پادشای یابی هم اکنون)؛ متن = (نیز ق.۲.ل.۲.ب) ۲۴-ق.س.۲؛ این؛ س (نیز لن.لی.
 ب.و.ب.)؛ بگرید بزار؛ (ل.۲. بگرید بدان)؛ متن = ل.ک. (نیز ق.۲) ۲۵-س.ق.س.۲ (نیز لی.و.ب.)؛ برو (لی.بدو)؛ بر همه (ق.شده) لشکرش
 (س.۲.کشورش)؛ ک. (نیز لن.ب.)؛ برو (ک.بدو)؛ کشور و لشکرش؛ متن = ل. (نیز ق.۲.ل.۲.پس از تصحیح پرو به بران) ۲۶-ک. بیگانه؛ س.۲.
 خون ریز؛ (ل.ل.۲.ب. بی کار؛ ق.۲. بدرای)؛ متن = ل.س.ق. (نیز لی.ب.و) ۲۷- (و. بی کار)؛ بنداری (۱۸۵۸-۱۸۶۰)؛ فأمر به فصلب فی
 الحال ۲۸- (ل.۲.ب. < >)؛ ک. سوارانک؛ (آ.بدو گفت)؛ متن = ل.س.ق.س.۲ (نیز لن.ق.۲.لی.و.ب) ۲۹- (ل.۲.ب. که آورده) ۳۰- (ق.۲.ب.)
 ۳۱- (ن. کارزار)؛ در ق.۲ این بیت با بیت سپسین پس و پیش شده است؛ ل.۲ به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

شوران آیین گشسب آن زمان
 که بودند با او کهان و مهان
 ۳۲-س.ق.ک. (نیز لن.ق.۲.لی.ب.و.ا.ب.)؛ مردم؛ متن = ل.س.۲ (نیز ل^۳)؛ بنداری (۱۸۶۱-۱۸۶۲)؛ قال: و أما المصاکر الذین کانوا معه فأنهم
 لما قتل الإصبهید تبدد شملهم، و تفرق جمعهم. فاستأمن طائفة الی بهرام

تنی چند رفتند^۲ نزدیکی شاه
پراکنده گردد به^۶ روز دمه!

از^۹ آیین گشسپ^{۱۰} آن گو^{۱۱} نامدار،
ندیدش کسی نیز با می^{۱۲} به دست!
همی بود با دیدگان^{۱۷} پر آب^{۱۷}
که پرده فروهشت از^{۲۰} بازگاه،
به تخت بزرگی نهاده ست روی^{۲۱}،
همی سوی ایران گذارد سپاه
همی هر کسی رای^{۲۶} دیگر گرفت
از آن پادشاهی بشد رنگ بوی^{۳۰}!
گزیزند نفرینش بر^{۳۳} آفرین!

گروهی سوی خسرو آمد^۱ ز^۲ راه
چنان شد^۴ که از^۵ بی شبانی رمه

۱۸۶۵ چن^۷ آگاهی آمد بر^۸ شهریار
ز تنگی^{۱۲} در^{۱۳} بار دادن بیست
بر آمد از^{۱۵} آرام و از^{۱۶} خورد و خواب
به در^{۱۸} بر سخن رفت چندی^{۱۹} ز شاه
یکی گفت: بهرام شد جنگ جوی
۱۸۷۰ دگر^{۲۲} گفت: خسرو از^{۲۳} آزار شاه
بماندند از آن^{۲۴} کار گردان^{۲۵} شگفت
چن از^{۲۷} طیسفون^{۲۸} بر شد این^{۲۹} گفت و گوی^{۳۰}
سر^{۳۱} بندگان شد بر^{۳۲} از درد و کین

۱-س: آ: شدند پیش خسرو ۲-ک: به ۳-س: آ: گروهی بر رفتند! متن = دوازده دستنویس دیگر: ل به جای این بیت، بیت زیر را آورده است:

بسی نیز نزدیک خسرو شدند به مردانگی در جهان نوشدند

ق: از این بیت دو بیت زیر ساخته که نخستین بیت را پس از بیت ۱۸۶۲ و دومی را پس از بیت ۱۸۶۱ آورده است:

تنی چند رفتند نزدیک شاه (۱۸۶۳ب)

گروهی به هر سوی بی راه و راه

پس نیز نزدیک خسرو شدند (۱۸۶۳ا)

پس از غم دل و دست بر سر شدند

بنداری (۱۸۶۳): و توجه طائفة نحو مخیم برویز باذریجان، و رجع الباقون الی حضرة هرمزد ۲- (و: بد) ه: (ل: حازج) ۶- (ل: ۲):

گردند ۷- ل: ک: س: آ: (نیز لن: سو: آ: ب: ج: د: ه: و: ز: ح: ط: ی: ک: س: ق: ک: س: آ: (نیز لن: ق: ۲: ل: پ: و: ب: ز: متن = س: ق: س: آ: (نیز لن: ل: ۱): ک: آذرگشسب ۱۱- ل: آنک بد: در اینجا ک سرنویس

(نیز ل: ۳) ۹- ل: ک: (نیز لن: ق: ۲: ل: پ: و: ب: ز: متن = س: ق: س: آ: (نیز لن: ل: ۱): ک: آذرگشسب ۱۱- ل: آنک بد: در اینجا ک سرنویس

دارد: آگاهی یافتن هرمز از کشتن آیین ۱۲- (ل: نیکی (ل))؛ س: ق: ک: (نیز لن: ل: ۲: پ: و: ب: ز: متن = س: آ: ز: آنده؛ متن = ل: (نیز لن: ق: ۲)

۱۳- (ل: ر) ۱۴- س: آ: جامی ۱۵- ل: س: ق: س: آ: (نیز لن: ل: ۲: پ: و: ب: ز: متن = ک: (نیز ق: ۲: ل: پ: و: ب: ز: متن = س: ک: س: آ: (نیز ق: ۲: و: ب) ۱۷- س: ق: ک: (نیز لن: پ: آ: ب: ز: آب؛ س: آ: دیدگانی بر آب؛ متن = ل: (نیز و: ب: ک: ق: ۲: پس از این بیت افزوده است:

ز هر سوز دشمن پر (ق: ۲: ز) آتوبه بود

ز پرویز و بهرام بستوه بود

۱۸- ل: بدین؛ ق: بدو؛ متن = ۱۹- (ل: ن: به درگاه چندی سخن بد؛ متن = س: ک: س: آ: (نیز ق: ۲: و: آ: ب: ۳۰- س: آ: (نیز ل: ۲): بر: ق: فروهشتن

از: س: ز پرده فروهشت آن؛ ک: (نیز ق: ۲: و: ز پرده فروهشتن از (ق: ۲: و: حازج): (ل: ن: فروهشتن پرده از؛ متن = ل: (نیز پ: ل: آ: ب: از

۱۸۶۸ و ۱۸۷۰ اب: یک بیت ساخته و ۱۸۶۸ اب: ۱۸۷۰ را انداخته اند؛ س: آ: بیت های ۱۸۶۸ و ۱۸۷۵ را به هم ریخته است: ۱۸۷۳، ۱۸۷۴،

۱۸۷۵، ۱۸۶۸، ۱۸۶۹، ۱۸۷۲ (بیت های ۱۸۷۰ و ۱۸۷۱ را ندارد) ۲۱- پ: این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۲- ق: (نیز و): یکی ۲۳- ل: ق: ک:

(نیز لن: ل: ۲: و: ز: متن = س: (نیز ق: ۲: ل: ۲: و: س: آ: این بیت و بیت سپسین را ندارد ۲۴- ل: بماند اندران ۲۵- ق: (نیز لن: ک: گردون: ل: ۲: کار کرد؛

آ: گردان از آن در؛ متن = ل: س: ک: (نیز ق: ۲: و: ب: و) ۲۶- ک: راه؛ ل: ب: این بیت را ندارد ۲۷- ل: س: آ: چو در؛ س: ق: ک: (نیز لن: سو: آ: ب: چو از؛

متن تصحیح قیاسی است ۲۸- ل: ق: (نیز ق: ۲: ل: ۲: و: طیسفون: ل: طیسفون: ل: متن = س: ک: س: آ: (نیز لن: ل: پ: و: آ: ب: ۲۹- س: ک: س: آ: (نیز لن،

ق: ۲: پ: ل: آن: متن = ل: ق: (نیز لن: ل: و: ب) ۳۰- (ل: و: آ: ب: گو) ۳۱- س: آ: سوری ۳۲- ل: بر شد ۳۳- ق: (نیز و: ب: ک: ق: ۲: نفرین بی؛ ک: (نیز

ل: ق: ۲: نفرین ایر؛ س: آ: (نیز ل: ۲: نفرین زان؛ پ: کزین نفرین پس از (وزن درست نیست))؛ متن = ل: ل: این بیت را ندارد

جهان تنگ شد بر دل شاه بر!
 که تیره شد آن فز^۳ شاهنشهی،
 یکی را برآن^۶ کار^۷ بگماشتند،
 ز جنگ آوران بر در شاه کیست^{۱۰}
 ز فرمان بگشتند و بی‌ره شدند،
 برآسان که هامون برآید^{۱۷} به جوش!
 بماندند بیچاره زآن داوری^{۱۲}!
 زره‌دار با لشکر و ساز خویش^{۱۶}،
 سواران^{۱۷} به درگاه رفتند گرم^{۱۸}!
 دلاور^{۲۱} به درگاه شاه^{۲۲} آمدند^{۲۳}:-
 مجوید آرم^{۲۷} شاه اندکی!

سپاه اندکی بُد^۱ به درگاه بر
 ۱۸۷۵ به بندوی و گُستهم شد^۲ آگهی
 همه بستگان^۳ بند برداشتند^۵؛
 که آن^۹ آگهی بازجوید که چیست^{۱۰}
 ز کار زمانه چن^{۱۱} آگه شدند
 شکستند زندان و پرشد خروش
 ۱۸۸۰ به شهراندرون هرک^{۱۳} بد لشکری
 همی‌رفت گُستهم و بندوی^{۱۵} پیش^{۱۶}
 یکاپک ز دیده بشتند شرم
 ز^{۱۹} بازار پیش سپاه^{۲۰} آمدند
 که گر^{۲۲} گشت خواهید^{۲۵} با ما^{۲۶} یکی

۱.س. ق. ک. س. ۲ (نیز لی. پ. و. ا. ب.): شد؛ (ن: سپاهی بسی شد؛ ل: سپاهی بشد کم)؛ متن = ل (نیز ق ۲)؛ ک. ق ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

دگر بهره نزدیک خسرو بدند	ک: بنزدیک بهرام بهری شدند
وزان کار بهرام بدنام شد	ق ۲: بسی نامور نزد بهرام شد
که شاه جهانست خسروپریز (۱)	برآورد هر جای آواز نیز

بنداری (۱۸۶۲-۱۸۷۴): فلما علم بذلک عظم علیه، و قعد فی مصابه بصاحب حربه، و اخلق ابوابه، و اطل حجابہ حتی وقعت الأراجيف فی المدینة ۲.س. ق. س. ۲ (نیز ل. و. ا. ب.): رفت؛ متن = ل. ک. ۳ (نیز ل. ن. ل. پ.): تخت؛ س. ۲: آئین؛ متن = ل. س. ق (نیز ق ۲. لی. و. ا. ب) ۴: پیسته را؛ (لی: آ. بندگان)؛ متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. پ. و. و. ب) ۵: ل. بسته نگذاشتند (حرف یکم واژه پسین بی نقطه) ۶.س. ق. ک (نیز ل. ن. لی. پ. و. ب): بدان؛ س. ۲: آزان؛ (ق ۲: بر)؛ متن = ل (نیز ۱) ۷: ق. بند ۸.ق (نیز پ.): بگذاشتند (در ق حرف یکم بی نقطه)؛ (لی: نگذاشتند)؛ متن = ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. و. ا. ب)؛ ل ۲ بیت‌های ۱۸۷۶-۱۸۷۸ را ندارد ۹.س ۲ (نیز پ.): این؛ ل: کزان؛ (ن: بان)؛ متن = ل. س. ق (نیز ق ۲. لی. و. ا. ب) ۱۰.س: کیست - چیست؛ ق این بیت و بیت پسین را ندارد ۱۱.ل. س. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق ۲. پ. ا): چو؛ متن تصحیح قیاسی است؛ لی. و. ب این بیت را ندارد ۱۲.س. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. لی. پ.): برآمد؛ (و: درآمد)؛ متن = ل (نیز ق ۲. ل. ۱۳.س. ق. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. و. ا. ب.): هر که؛ متن = ل ۱۴.س. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. لی. و. ب.): از هر دری؛ متن = ل. ک (نیز ق ۲. ل. ۱۵.س. ق. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. پ. و. ب.): بندوی و (س: آ): گُستهم؛ متن = ل. ک (نیز ل. ن. ق ۲. ل. ۱۶.ا: شیر - و تیر)؛ ک پس از این بیت افزوده است:

برآورده هر جای آواز تیر	که شاه‌مان خسرو پرویز
جوان دولست و ستنه جوان	نخواهم ازین شاه تیره‌روان

۱۷.س ۲ (نیز ل ۲) دلاور ۱۸.س. س. ۲ (نیز لی. پ.): نرم؛ متن = ل. ق. ک (نیز ل. ن. ق. ل. پ. و. ا. ب) ۱۹.ل. پ. (به) ۲۰.س (نیز لی. پ.): نزدیک شاه؛ ق: نزد سپاه؛ (ا: بازارگانی سپاه)؛ متن = ل. ک. س. ۲ (نیز ل. ن. ق. ل. پ. و. ا. ب) ۲۱.س: سواران ۲۲.س: بدان بارگاه ۲۳.ک. ق ۲ پس از این بیت افزوده‌اند:

پس آنکه چنین گفت گُستهم گرد
 به لشکر که این (ک: کین) خوار نتوان شمرد
 ک: ۲۱ اگر ۲۵.ل: خواهد ۲۶.ک: ما را ۲۷.ل: بجوئید از رزم؛ ا: بجوئید آرم)

۱۸۸۵ اگر^۱ بست خواهيد يک يک^۲ ميان
 که هرمز بکشتستان بي گناه^۳
 به پادافره او^۴ بيازيد^۵ دست!
 شما را بؤيم^{۱۳} اندرين پيشرؤ
 وگر هيچ سستی^{۱۵} کنيد اندرين
 ۱۸۹۰ يکی گوشه يی بس کنيم^{۱۷} از جهان
 به کين^۳ بزرگان ايرانيان،
 ازين پس مر او^۶ را مخوانيد^۷ شاه
 برو^{۱۰} بر کنيد آب ايران^{۱۱} کبست^{۱۲}!
 نشانيم بر گاه او^{۱۲} شاه نؤا
 شما را سپاريم^{۱۶} ايران زمين!
 به يکسو خراميم^{۱۸} همرهان!

گفتار اندر کور گردانيدن ايرانيان هرمز شاه را^{۱۹}

به گفتار گسّتم يکسر سپاه
 که هرگز مبادا چنين تاجور
 به گفتار چون شوخ شد لشکرش
 شدند اندر ايوان شاهنشهی
 ۱۸۹۵ چو تاج از سر^{۲۲} شاه برداشتند
 نهادند پس داغ بر چشم شاه؛
 گرفتند نفرين بر^{۲۰} آرام شاه!
 کجا^{۲۱} دست يازد^{۲۲} به خون پسر!
 هم آنکه زدند آتش اندر درش!
 بنزديکي آن تخت با فرهی^{۲۳}!
 ز تختش نگونسار برگاشتند^{۲۵}،
 شد آنگاه چون^{۲۶} شمع رخشان سپاه^{۲۷}،

۱. ک. وگر ۲. (ل: آ. يکسر) ۳. (ل: آ. خون)؛ ل. پ. اين بيت و ق. بيت های ۱۸۸۷-۱۸۸۵ را ندارند؛ اين بيت در س. ک. س. آ. ل. ن. ۳. و. آ. ب. آمده است ۴. بگشتت از رای و راه؛ س. (نيز ل. ق. و. آ. و. آ.) بگشتت (س. بگشتم) بر بی گناه؛ س. ۲ (نيز ل. ق.) کشتت هرمزد بر (ل: آ. هرمز ابر) بی گناه؛ (ل. ب. خسرو بگشتند بر بی گناه (ل))؛ متن = ک. ه. (ل. ن. ای. ازان؛ و. وزین) ک. (نيز ل. ن.) چنو؛ س. آ. که او؛ (ل. ل. آ. کس)؛ متن = ل. س. ق. (نيز ق. آ. ب.) ۷. س. (نيز ب.) نخواهيم؛ (ن. نخوايد؛ ل. نخوايم)؛ متن = ل. ک. س. آ. (نيز ق. ل. و. آ.) ب. از اين بيت، دو بيت زير را ساخته است:

که هرمز بگشتت بر بی گناه
 هر آنکس که دلويد آيين و راه
 بسی پارسا از بی تاج و گاه
 ازین پس مر او را مخوانيد شاه

۸. س. ک. س. آ. (نيز ق. و. آ. ب.)؛ آن؛ (ن. ياد بزرگان)؛ متن = ل. ۹. (ن. گشائيد) ۱۰. (ل. ي. بدو) ۱۱. س. آ. کنيد آب ايران بر روي ۱۲. (ل. کشتت؛ ب. کشتب) ۱۳. س. ق. بوم؛ س. آ. (نيز ق. آ. ب.) بود؛ متن = ل. ک. (نيز ل. ن. ل. آ. ب.) ۱۴. ک. (نيز ق. آ. ب.) بر؛ (ب. آن)؛ متن = ل. س. ق. س. آ. (نيز ل. ل. آ. ب.)؛ و. اين بيت را ندارد؛ اين بيت در دوازده دستنويس ديگر آمده است ۱۵. ل. پستی ۱۶. ق. آ. (بازيم) ۱۷. س. آ. (نيز ق. آ. ل.) کتم ۱۸. س. (نيز ل.) بی ۱۹. ق. ميل کشيدن بندوی و گسّتم بر چشم هرمز شاه؛ کد داستان سبب کشتن هرمز؛ متن = س. ل. س. آ. سرونويس ندارند ۲۰. ل. (نيز ل.) به؛ متن = يازده دستنويس ديگر ۲۱. س. (نيز ل. ب.) که وی؛ ق. ک. س. آ. (نيز ل. ق. آ. ل. آ. ب.)؛ که او؛ متن = ل. (نيز آ. ۲۲. (ل. سازد)؛ بنداری (۱۸۷۵-۱۸۹۲)؛ و. بلغ الخیر الی المحبوسين فکسروا الأقياد؛ و خرج گسّتم و بندويه، و تبهما عوام البلد و أوباشهم، و نادوا بشعار بر روي ۲۳. ک. س. ل. ن. ل. آ. ب. و. آ. اين بيت را ندارند؛ اين بيت در ل. س. ق. آ. ب. آمده است ۲۴. (آ. بر) ۲۵. (ل. ن. ب. در کاشتند؛ آ. بگذاشتند؛ ق. آ. نگون اندر انداختند)؛ متن = ل. ک. س. آ. (نيز ل. ل. آ. و. ب.) در اين لست با ۱۸۹۷ پس و پيش شده است؛ بنداری (۱۸۹۳-۱۸۹۵)؛ و. هجموا علی هرمزد، و دخلوا عليه، و نکسوه من التخت ۲۶. ل. آن؛ کد. چگون؛ متن = ۲۷. س. (نيز ل. ن. ل. و. آ. ب.) آن شمع رخشان همانگه سپاه (ل. ز راه)؛ س. آ. آن ماهر خسار چون شمع تباه متن = ق. (نيز ق. آ. ل. آ. ب.)؛ آ. بيت های ۱۸۹۶-۱۹۰۰ را به هم ريخته است: ۱۸۹۸، ۱۹۰۱، ۱۸۹۹، ۱۹۰۰، ۱۸۹۶، ۱۸۹۷؛ آ. بيت های ۱۸۹۶-۱۸۹۸ را به هم ريخته است: ۱۸۹۸، ۱۸۹۷، ۱۸۹۶

ورا همچنان^۱ زنده بگذاشتند به^۲ گنج آنچ بُد خوار^۳ برداشتند^۴

دل اندر سرای سپنجی میند^۵
سراید به ما بر سرای^۶ سپنج!
گذشت آن سَخُن^{۱۳} کامد^{۱۵} اندر شمار!
نگوید بدی نا بدی^{۱۹} نشنود!

چنینست کردار^۵ چرخ بلند
گهی گنج بینم^۷ ازو، گاه رنج^۸
۱۹۰۰ اگر صد^{۱۰} بود^{۱۱} سال اگر صد^{۱۲} هزار
کسی کو خریدار^{۱۶} نیکی^{۱۷} شود^{۱۸}

فگنند^{۲۱} مردی سبک بر^{۲۲} سه^{۲۳} اسپ،
از^{۲۵} ایران به آگاهی^{۲۶} نَو شود^{۲۲}
گذشته شب تیره^{۲۸} از ماه نَو
جوان^{۳۱} شد چو برگ گل^{۳۲} شنبلیدا

چو گُتْهم و بندوی بازرگسب^{۲۰}
که در شب بنزدیکِ خسرو شود^{۲۴}
فرستاده آمد بر شاه نَو^{۲۷}
۱۹۰۵ از^{۲۹} آشوب بغداد گفت آنچ^{۳۰} دید

۱. (پ: همچنین) ۲. (ق: آ، پ: ز) ۳. (ب: پاک)؛ س (نیز، لی: پ): آنچه بد پاک؛ ک (نیز و ا): آنچه بد خوار؛ س: همه گنج شاهیش؛
متن = ل، ق (نیز، ن: ق، آ، پ: ز) ۴. (و: آ، پنداشتند)؛ در الت های این بیت پس و پیش شده است؛ س، لی، ب پس از این بیت افزوده اند:

همیشه تو از مرد دانا به کین	جهانا نلنم چرائی چنین
دگر پیشش آری تو گم و نیاز (لی: گداز)	یکی را دهی تاج (لی: تخت) شاهی و ناز
همش تو (لی: نو) کنی آرزومند نان	یکی را دهی تاج و تخت کیان
کمر بر میان پیش او (ب: آن) تیره بخت	یکی بی هنر برنشانی به تخت
(س: نیکبخت؛ لی: نیز بخت)	
یکی بی هنر را به گاه آوری	۵ یکی با هنر زیر چاه آوری
کنی در کف ابلهی زار و خوار	یکی مرد دنانی پرهیزگار

بنفاری (۱۸۹۶-۱۸۹۷): ثم کحلوا عینیه و فجموه بکرمینیه و جسوه هس^۲ (نیز و): آئین عس (نیز، لی: پ): زندگانی بر او پرگزند؛ ق:
زندگانش ناسودمند؛ متن = ده دستویس دیگر ۷-ل: بینم؛ ل (نیز، ن: ل، آ: بایم)؛ ق: رنج بینم؛ ق: رنج بینی؛ پ: چند بایم)؛ متن = ک
۸-ق (نیز ق: آ): گنج؛ متن = ل، ک (نیز، ن: ل، آ: پ، ا) ۹-ق: باخر شود این سرای؛ ک: ل (نیز، ن: پ، ا)؛ پس از رنج (ل، آ: ن: گنج؛ پ: بیم)
رفتن ز (ا: به) جای؛ ق: (ق: نمانی به نیک و بد اندر؛ ل: پس از گنج رنج سرای)؛ متن = ل: س، س، آ، لی، و: ب این بیت را نلنارند؛ این بیت در ل،
ق: ک، ل، آ، ن: ق، آ، ل، آ، پ، ا، آمده است ۱۰- (ق: آ، ده) ۱۱-س: بوی ۱۲- (ق: آ، ده) ۱۳- (و: ا)؛ ۱۴-س: آ: سخن < ۱۵-ل: آید ۱۶-س: (نیز
پ: به) بدینار ۱۷-س: آ: نیکو ۱۸-س: آ: بود ۱۹-س: آ: ایچ و هم؛ ل: سخن تابدی؛ ق: آ: سخن بد که بد)؛ متن = س، ک، ل (نیز، ن: ل، آ، پ،
و: ب)؛ ق: آ این بیت و لی این بیت و بیت سپین را نلنارند؛ بنفاری بیت های ۱۸۹۸-۱۹۰۱ را ترجمه نکرده است ۲۰-ل: حه به آذرکسب؛
ک (نیز ق: آ): و آذرکسب؛ س: آ: بندوی کسبهم بافرکسب؛ س، ق (نیز و: ب): همانگاه کسبهم بافرکسب (ق: و آذرکسب)؛ متن = (ن،
ل (بندو حی: ب)، پ: آ: به جای این لت آورده است: وزان روزن کشته آیین کسب (ل) ۲۱-س: س: آ (نیز، ن: ق، آ، ل، آ، پ، و، ا)؛ پرافکند؛
متن = ل (نیز ق: آ) ۲۲-ک: ل، آ: س: آ (نیز، ن: ا)؛ با؛ متن = ل، س، ق (نیز ل، آ، پ، و: ب)؛ در ق: آ این لت پس از واژه مردی خوانا نیست ۲۳-س: ل، آ
(نیز، ن: و، آ، پ، ا، دو؛ متن = ل، س: آ (نیز ل، آ، پ) ۲۴-ک (نیز، لی): شدند ۲۵-س: آ (نیز و): از ۲۶-ق: کهن موبدی زی شه ۲۷- (ل: آ: نَو) ۲۸-س:
شبی نیز؛ ل (نیز، ن: ل): شبی تیره؛ ق: آ: شب تیره؛ و: دو بهره بد؛ پ: گذشتی شبی تیره)؛ متن = ل، س، ق، آ (نیز، ل، آ، پ، ا)؛ ۲۹-ل: (نیز
ق: آ، ل، آ، پ، ا)؛ ز؛ متن = س: ل (نیز، ن: ل، آ، پ، و، ا)؛ ۳۰-ک (نیز، ل، آ، پ، و، ا)؛ آنچه؛ متن = ل، س، ق، آ، ل (نیز، ن: ق) ۳۱-ل: آ: جوان
۳۲- (ل: آ: گل و؛ ق: آ: گلبرگ چون)؛ س، ق (نیز، لی: آ، ب): به رنگ گل؛ س: آ: درخش گشت همچون گل؛ متن = ل، ک (نیز، ن: پ، و)

به ۲ تیزی ز ۳ بی دانشی بگذرد،
 شود زندگانش ناسودمند!
 خور و خواب ۱۰ در آتش آمد مرا ۱۱!
 از ۱۳ ایران نکردم سرای ۱۲ نشست!
 سخن هرج ۱۶ گوید نیوشندهام!
 بکردار آتش بیامد ۱۷ ز ۱۸ راه
 همی رفت با نامور خیل خیل!
 همی تاخت چون باد با پور شاه ۱۲

که آمد خریدار تخت مهی،
 جهانجوی ۲۶ از آرامشان ۲۷ کام یافت!
 کسی را که از مهتری ۲۹ بود بهر
 همان طوق زرین ۳۱ و پرمایه تاج

چنین گفت کان کو ۱ ز راه خرد
 نرسد ۵ ز کردار چرخ بلند
 گر این بد که گفتی ۷ خوش آمد مرا ۸
 ولیکن پدر چون به خون آخت ۱۲ دست
 ۱۹۱۰ هم ۱۵ او را کنون چون یکی بندهام
 هم اندر زمان داغ دل با سپاه
 سپاهی بد ۱۹ از بردع و اردبیل ۲۰
 از ۲۱ ارمینیه نیز چندی سپاه

چن ۳۳ آمد به بغداد از ۲۴ آگهی
 ۱۹۱۵ همه شهر از آگاهی ۲۵ آرام یافت
 پذیره شدندش بزرگان ۲۸ شهر
 نهادند بر ۳۰ پیشگه تخت عاج

۱-ل: هرکو؛ ق: (نیز ن:): آن کو؛ (؟): کاکنون؛ متن: س، م، ل، ۲، س، ۲ (نیز ق: ۲، ل، ۲، پ، و، ب) ۲-س: ۲: ز ۳-س، س، ۲ (نیز ق: ۲، ل، ۲، پ، و، ب)؛ و:
 متن: ل، م، ق، ک، ل، ۲ (نیز ن، ل، م، ا، ب) ۴-ل: بنگرد: هـ: نرسد (بی نقطه)؛ ک: (نیز ق: ۲، و)؛ نرسد (حرف یکم بی نقطه)؛ (ل، م، ا: بترسد)؛
 در س ۲ این بیت دوبار نوشته شده است عمل، ق: ازین؛ ک: (نیز ق: ۲، ل، ۳، و، ا)؛ کزین؛ متن: س، ل، ۲، س، ۲ (نیز ن، ل، م، پ، و، ب)؛ کرین ۷-س
 (نیز ب:): گویی ۸- (ق: ۲: بد) ۹-ق: آید وراه؛ (ل، ۳، پ، ب: آید مرا) ۱۰-ک: آب ۱۱-ق: آید وراه؛ (ل، ۳، پ، ب: آید (؟): آید)؛ (م، س: ۲: ما
 شد در آتش مرا؛ متن: ل، س، ک، ل، ۲ (نیز ن، ل، م، و) ۱۲-س، ۲ (نیز ل: ۳)؛ تاخت (در ل: ۳ زیر حرف یکم نیز یک نقطه دارد)؛ (ن: باخت
 (حرف یکم بی نقطه)؛ پ: یاخت)؛ ل: ۲: دست شست؛ ک: به خون پدر یافت (ل)؛ متن: ل، س، ق: (نیز ق: ۲، ل، م، و، ا، ب) ۱۳-س، ق: (نیز ق: ۲، ل، م،
 پ، ب:): در؛ س، ۲ (نیز و:): به؛ متن: ل، م، ک، ل، ۲ (نیز ن، ل، م، ل، ۳، و، ا) ۱۴- (ق: ۲: بر آتش) ۱۵- (ا: من) ۱۶-س، س، ۲ (نیز ن، ل، م، و، ا، ب)؛ هر چه؛
 متن: ل، م، ب، این بیت را ندارند؛ بنگاری (۱۹۰۲-۱۹۱۰) و آنهی الخیر بذاک الی برویز ۱۷-س، ک: (نیز ل، م، پ، و، ا، ب)؛ برآمد؛ متن: ل، ق، ل، ۲
 (نیز ن، ق، ۲، ل، ۳، پ، ا) ۱۸-ک: به؛ س، ۲، واز ۱۹۱۱ و ۱۹۱۳ یک بیت ساخته و ۱۹۱۱-اب ۱۹۱۳ را انداخته است ۱۹-س، ل، ۲ (نیز ل، م،
 ب:): بر ۲۰-ک: (نیز ن، ق: ۲، ل، م، و، ا، ب)؛ اردویل؛ متن: ل، س، ل، ۲ (نیز ل، ۳، پ، ا، ب)؛ ق: این بیت و بیت سپسین را ندارند ۲۱- (ق: ۲: ل) ۲۲- (پ: او به
 راه)؛ ل: (نیز و:): تا پیش شاه؛ متن: س، ک، س، ۲ (نیز ن، ق: ۲، ل، ۳، و، ا)؛ ل، م، ب، این بیت را ندارند؛ بنگاری (۱۹۱۱-۱۹۱۳): قطار بجناب
 الرکض و خرج من طریق ارمینیه موجه القلب بما جرى علی آبیہ حتی قرب من بغداد ۲۳-ل، س، ۲ (نیز ن، و، ا، ب)؛ چو؛ متن: تصحیح
 قیاسی است ۲۴-ل، ز: ۲۵-ل (نیز ن، ل، م، ل): ز آگاهی؛ س، ۲: از آن آگهی؛ متن: س، ق، ک، ل، ۲ (نیز ق: ۲، ل، م، و، ا، ب) ۲۶- (ا: ججاجوی)
 ۲۷- (ل: راستان؛ پ: رایشان)؛ ل: آرامش و؛ ل: (نیز ن، ل، م، ل): ز آرامشان؛ متن: س، ق، ک، س، ۲ (نیز ق: ۲، و، ا، ب) ۲۸-س، ۲: بزرگان پذیره
 شدندش ز ۲۹- (ا: مردمی)؛ ک: پس از این بیت افزوده است:

ز هر سو به ایوان شاه آمدند
 ز هر گونه گفتند و خسرو شنید
 لبا شاه نو داستانها زدند
 به دل راه آن مهتران برگزید
 ۳۰- (ق: ۲، ل، ۳: در) ۳۱-ک: تخت با طوق؛ (ا: تخت زرین؛ پ: نهادند هم طوق)؛ متن: یازده دستنویس دیگر

به نزد پدر رفت با باد سرد^۱ | به شهر اندرون رفت خسرو به درد^۲

چه جویم^۳ ازین^۴ گنبد تیزگرد^۵
 یکی را همی تاج^۶ شاهی دهد
 یکی را برهنه سر و پای و سفت^۸
 یکی را دهد نوشته و^{۱۱} شهد و شیر

۱- ل: ز. ۲- ق: (ق: بدلا سرد باد؛ ق: این بیت را پس از بیت ۱۹۲۶ آورده است؛ س: ۲، ن: ۲، ب: ۱، و: ۱، این بیت را ندارند؛ ک: به جای این بیت و ق: پس از این بیت، بیت‌های زیر را افزوده‌اند:

ک: که فرموده بودند بسیار شاه
 ق: ۲: کنون پادشاهی پرویز شاه

بیت ۱۹۱۸ تنها در ل، س، ق، ل، ۲، ب، م آمده است؛ س، ب، پس از این بیت افزوده‌اند:

همی گفت کای باب روشن روان
 به خون بزرگان تو گشتی دلیر
 کنون بودنی بود و بود آنچه (ب: آنچه) بود
 چنینست کردار گردنده‌دهر
 ۵ بگفت این و برخاست از پیش شاه

بنداری (۱۹۱۵-۱۹۱۸): فسکن الناس و فرحوا بمقدمه فاستقبله اکابر البلد، و دخلوا به الی دار الملک، و زینوا له ایوان السلطنة، و نصبوا التخت، و علقوا التاج ۳، س، ق، ل، ۲، س، ۲ (نیز ل: ۲، ب: گویم؛ ل: ۲ (نیز ل، و): گوئیم؛ ق: ۲: جویم؛ متن = ل، ق (نیز ن، آ، ب) ۳- ل (نیز ل): زین ۵- ل: (لاچورد) ۶- ل: (نیاسایم)؛ ل، ن، آ: بیت‌های ۱۹۱۹-۱۹۲۶ را پس از بیت ۴۰۴۰ از پادشاهی خسرو پرویز آورده‌اند. همچنین در همانجا، ک، ل، ۲، ن، ق، ۲، ل، ۲، همین بیت‌ها و س، ب، این بیت‌های ۱۹۱۹، ۱۹۲۴-۱۹۲۵ را با ناسازواری‌های اندکی از نو نوشته‌اند ۷- ک (نیز ق، و): تخت؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ س، ک، ل، ب، پس از این بیت افزوده‌اند:

س، ل، ب: یکی را کند شاه (س: شاد و)

پیروز (ل: فیروز) بخت

ک: یکی را برآرد بر ابر بلند

۸- (و: دست نشست) ۹- ل، ۲، س، ۲ (نیز ق، ۲، ل، ۲، و: ب: جویم؛ متن = س، ق، ب، ک (نیز ل، ن، آ، ب)؛ خورد؛

متن = ل، ق، ل، ۲، ب، این بیت را ندارد ۱۱- ل (نیز ل، ن، آ): نوشته‌ای (نیز ق، ۲): نوشته او دهد؛ متن = س، ق، ل، ۲ (نیز ل، ۲، ب، و: ب)

۱۲- ل: دیبای چینی؛ (ن: خز و به دیبا؛ آ: یکی را بپوشد به خز و)؛ متن = یازده دستنویس دیگر؛ س، ل، ب، پس از این بیت افزوده‌اند:

یکی را کند شاه بر انجمن

یکی را ز فرزند باشد به رنج

یکی را به صد گنج گویا (ل، ب: جویا) به سر

س، ب، پس از بیت‌های بالا باز هم افزوده‌اند:

یکی را بمیرد همی زانجمن

یکی را بمیرد ندارد کفن

یکی بی‌هنر را کند شهریار

یکی پر (ب: بی) هنر مرد دانش‌پذیر

بود زرزو یاقوت (ب: تابوت) و دیبا کفن

نگیرد کسی یاد از او خوش ... (؟)

بزرگ و بلند اختر و کامکار

بود در کف مرد دانا اسیر

سرانجام هر دو به خاک اندرند^۱ به تاریک دام^۲ هلاک اندرند^۱
 اگر خود نزدای خردمندمرد ندیدی ز گیتی همی^۳ گرم و سرد^۴
 ۱۹۲۵ ندیدی جهان از بنه به بُدی^۵ اگر که بدی مرد، اگر^۵ مه بُدی^۵

کنون رنج در کار^۶ خسرو^۶ بریم به خواننده آگاهی^۷ تو^۷ بریم

۱. ل: اندرست ۲. ل: (نیز ب): تارک به؛ متن = یازده دستنویس دیگر ۳. ل: «همی»؛ ق: چنین؛ (لی، ب: بی)؛ متن = ۴. ک: ص ۲
 (نیز ل: ق ۲، ل ۳، پ، و، ا): نبودى ورا (م: مرا) روز ننگ و نبرد؛ متن = ص: ل ۲ این بیت را ندارد ه: ص ۲؛ و: ا؛ در ب: لتهای این بیت پس
 و پیش شده است؛ ق ۲، پ پس از این بیت افزوده اند:

ق ۲: یکی را برآرد به چرخ بلند یکی را کند خوار و زار و نژند

یکی را به نانی جگر خون کند نداند کسی رازگو چون کند

ب: که گیتی نبرزد به بودن همی به کارش نه دوستی بودن همی

ع (ل: ۳: دست در رنج) ۷. ک: بر آگاهی؛ ق: ل ۲، ص ۲ (نیز ق ۲، ل ۲): خوانندگان آگاهی؛ (و: خوانندگان آگاهی؛ آ: جوینده آگاهی)؛ متن =

ل، ص: (نیز ل: لی، ب: ب، ا)؛ ص: ک، لی، ب پس از این بیت افزوده اند (ص: بیت دوم را پس از بیت ۱۹۲۵ افزوده است):

ص، لی، ب: سخن های هرمز چو آمد به بن ز خسرو گشاییم اکنون سخن

کنون زین سپس کار خسرو بود بگویم که پیکار او نو بود

ک: وزانجا بیامد سوی تخت زر برو آفرین خوان سپه سربر

فهرست‌ها

فهرست نام کسان

- اردشیر ۲ (موبد موبدان) - بلاش پیروز ۱۳۵، ۱۳۷، ۱۴۳، ۱۴۷، ۱۵۶، ۱۶۱، ۱۶۵، ۱۶۸ پ
 نوشتین روان ۱۸۴۳، ۱۸۴۳، ۱۹۰۸، ۲۰۰۵
 استاد (ه وستای) - هرمزد نوشتین روان ۱۷۵۴ پ
 استاد برزین (ه اشتاد پیروز) - نوشتین روان ۵۴۸ پ
 استاد پیروز (ه اشتاد پیروز) - نوشتین روان ۵۸۰ پ
 اسفندیار - هرمزد نوشتین روان ۳۲۲، ۴۹۱، ۱۶۹۷
 اسقف - نوشتین روان ۹۵۹، ۹۵۹ پ (۱۵)، ۴۱۵۱ پ (۳)
 اسکندری (نیز ه اسکندر، سکندر) - نوشتین روان ۴۲۸۴، ۵۰۰ پ
 اشتاد پیروز (نیز ه استاد پیروز، استاد برزین، خراسای برزین) - نوشتین روان ۵۴۸ پ
 افراسیاب - نوشتین روان ۱۷۸۸، ۱۸۵۷، ۱۸۷۲، ۱۸۷۵، ۱۹۱۷، ۲۳۰۱
 هرمزد نوشتین روان ۱۲۷۵
 اندال (ه ایراک) - هرمزد نوشتین روان ۲۹۰ پ
 اورمزد - نوشتین روان ۳۵۳۸
 آهرمن (نیز ه آهرمن، اهریمن) - نوشتین روان ۲۴۷۵
 اهریمن ه آهرمن، آهرمن
 ایراک (نیز ه اندال) - هرمزد نوشتین روان ۲۹۰ پ
 ایزدگشسپ ۱ - هرمزد نوشتین روان ۸۰۶، ۸۱۶ پ، ۱۰۶۲، ۱۱۱۳، ۱۲۹۱، ۱۳۰۰، ۱۴۲۴، ۱۵۷۰، ۱۴۲۹، ۱۴۲۷
- آذرگشسب (ایزد) - نوشتین روان ۲۱۵، ۴۱۸۱
 هرمزد نوشتین روان ۳۸۰ پ، ۸۰۷، ۸۵۰ پ، ۱۳۴۷
 آرش - نوشتین روان ۲۴۸
 آزداسرو - نوشتین روان ۱۰۰۴
 آفریدون (نیز ه فریدون) - قباد ۱۸۲، ۱۸۳
 نوشتین روان ۳۲۵
 آهرمن - نوشتین روان ۲۳۷، ۷۸۰، ۸۷۵، ۸۸۵، ۱۱۴۲، ۱۵۲۰، ۱۶۶۶، ۱۸۶۵، ۲۴۳۵، ۲۴۵۵، ۲۴۹۶، ۳۲۳۳، ۳۲۴۷، ۳۲۸۳
 هرمزد نوشتین روان ۱۵۳، ۷۹۴، ۱۳۹۱ پ، ۱۷۶۸، ۱۷۸۳
 آیین گشسپ - هرمزد نوشتین روان ۱۳۲۴، ۱۳۲۶، ۱۷۳۴، ۱۷۳۷، ۱۷۷۷، ۱۷۷۹، ۱۷۹۰، ۱۷۹۲، ۱۷۹۷، ۱۸۰۴، ۱۸۱۰، ۱۸۱۹، ۱۸۶۵، ۱۸۶۱، ۱۸۵۵، ۱۸۴۲
- ابوالفضل - ه ابوالفضل
 ابوالقاسم (محمود غزنوی) - نوشتین روان ۳۹۲۸
 احمد (= محمد (ص)) - نوشتین روان ۱۷۸ پ
 ارجاسپ - نوشتین روان ۱۷۸۸، ۱۸۵۷، ۱۸۷۵، ۱۹۱۷، ۲۳۰۳، ۲۳۰۴
 هرمزد نوشتین روان ۳۱۹، ۴۹۲، ۱۲۷۵، ۱۲۸۱، ۱۲۸۱ پ
 اردشیر ۱ (= اردشیر بابکان) - نوشتین روان ۳۹۰، ۳۹۲

ایزدگشسپ^۲-هرمز نوشین روان ۶۷، ۷۲، ۷۵، ۸۸، ۹۰، ۹۳، ۹۷، ۱۰۶، ۱۰۸، ۱۷۸، ۴۶۲

یابک-نوشین روان ۱۸۰، ۱۸۴، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۳، ۱۹۵، ۲۰۲، ۲۰۴، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۶، ۲۲۱

بادان (ه-بادان)-هرمز نوشین روان ۱۷۵۳ پ
بادان پیروز-پیروز یزدگرد ۳۸

بادان (نیز ه-بادان)-هرمز نوشین روان ۱۷۵۳
باطرون-نوشین روان ۴۱۹۵، ۴۲۸۳

بر-نوشین روان ۱۷۴۰
بُرزمهر (در برخی دستنویس ها: بوزرجمهر)-

هرمز نوشین روان ۶۷، ۱۷۸
برزوی-نوشین روان ۳۳۸۱ پ (8)، ۳۳۸۲ پ،

۳۳۸۷، ۳۴۰۶ پ (1، 6)، ۳۴۲۰، ۳۴۲۲،

۳۴۲۷، ۳۴۴۰، ۳۴۵۱، ۳۴۵۸، ۳۴۶۳،

۳۴۷۵، ۳۴۸۴، ۳۴۸۶، ۳۴۸۸ پ، ۳۴۹۱،

۳۴۹۷

برزجمهر ه-بوزرجمهر

بُرزین-نوشین روان ۳۷۵۲، ۳۷۵۶

برموده ه- پرموده

برهن-نوشین روان ۲۷۸۲، ۲۷۸۹، ۳۴۱۲

بزموده ه- پرموده

بزموده (بزموده ه- پرموده)

بستوه (ه-نستوه)-هرمز نوشین روان ۳۳۸ پ

بطریق-نوشین روان ۸۹۵

بلاش (نیز ه- یلاش، بلاش)-پیروز یزدگرد ۴۵،

۴۷، ۱۳۶ بلاش پیروز ۱، ۲۳، ۳۰، ۳۸،

۱۶۶ پ، ۱۷۲، ۱۷۵، ۱۸۵، ۱۸۹، ۱۸۹ پ

بلوچ (نیز ه- بلوچی)-نوشین روان ۳۹۰، ۳۹۳،

بلوچی-نوشین روان ۱۹۷۲، ۲۳۵۵

بلوچی (نیز ه- بلوچ)-نوشین روان ۳۸۲، ۴۰۳، ۲۳۵۲

بنداگشسپ (نیز ه- بیداگشسپ، پیداگشسپ)-

هرمز نوشین روان ۴۶۴، ۸۰۷، ۱۵۲۰،

۱۵۸۹، ۱۵۹۱

بندوی^۱-قباد ۳۱۸

بندوی^۲-هرمز نوشین روان ۱۷۷۴، ۱۸۷۵،

۱۸۸۱، ۱۹۰۲

بوالفتح ه- بوالفضل

بوالفضل (محمد بلعمی؛ ن: بوالفتح)-

نوشین روان ۳۵۰۵

بوزرجمهر (نیز ه- برزجمهر در ن: بندوی:

بزرجمهر)-نوشین روان ۹۸۰ پ، ۱۰۰۸،

۱۰۱۱، ۱۰۱۵، ۱۰۲۲، ۱۰۳۷ پ، ۱۰۶۷،

۱۰۷۴، ۱۰۷۶ پ، ۱۰۸۵، ۱۰۹۲ پ، ۱۱۲۵،

۱۱۲۹، ۱۱۴۹، ۱۱۵۱، ۱۱۳۵ پ، ۱۳۳۳،

۱۳۳۴، ۱۳۳۵، ۱۴۱۳، ۱۴۳۳، ۱۴۴۴،

۱۴۳۷، ۱۵۱۲، ۱۵۱۲، ۱۵۱۲، ۲۴۳۷،

۲۴۳۷، ۲۶۶۱، ۲۷۰۵، ۲۷۱۲، ۲۷۲۲،

۲۷۴۱، ۲۷۴۳ پ، ۲۷۴۶، ۲۷۸۷، ۲۸۰۷،

۲۸۱۰، ۲۸۲۳، ۲۸۳۸، ۲۸۴۲، ۲۸۴۵،

۳۴۹۱، ۳۴۹۶، ۳۵۱۷، ۳۵۲۲، ۳۵۳۳،

۳۵۴۰، ۳۵۴۶، ۳۵۴۹، ۳۵۶۳، ۳۵۷۳،

۳۵۹۱، ۳۵۹۸، ۳۶۱۶، ۳۶۱۷، ۳۶۳۰،

۳۶۳۵، ۳۶۳۹، ۳۶۵۰، ۳۶۵۶، ۳۶۶۴ پ،

۳۶۹۳، ۴۲۰۷، ۴۲۱۱، ۴۲۱۶، ۴۲۲۹،

۴۳۴۵، ۴۳۵۷، ۴۳۶۷، ۴۳۹۴، ۴۳۹۴،

نوشین روان ۶۷ پ، ۱۷۸ پ (در متن: برزجمهر)

بهرام^۱ (نیز ه- بهرام گور، بهرام یل)-پیروز

یزدگرد ۷۱، ۷۹، ۸۸، ۱۰۲ بلاش پیروز ۵۰

۱۲۵، ۵۳

بهرام^۲ (نیز ه- بهرام بهرام، چوبین، چوبینه)-

هرمز نوشین روان ۴۰۶، ۴۰۸، ۴۱۰، ۴۱۷،

۴۳۸، ۴۴۰، ۴۴۶، ۴۴۹، ۴۷۱، ۴۷۶، ۴۷۸ پ،

۵۱۴، ۵۱۵، ۵۴۸، ۵۷۴، ۵۷۸، ۵۷۹ پ، ۵۸۵،

بهمن^۱ (از مهتران زمان نوشین روان) -

نوشین روان ۱۵۱۱

بهمن^۲ - نوشین روان ۳۸۴۳

بهمن^۳ (امشاسپند) - نوشین روان ۲۵۲۸

ییداگشسپ (-بنداگشسپ) - هرمزد نوشین روان

۴۶۴ پ، ۸۰۷ پ، ۱۵۴۰ پ، ۱۵۸۹ پ،

۱۵۹۱ پ

بیورد (نیز - پیروز^۳) - هرمزد نوشین روان ۱۷۵۵

پرموده (نیز - برموده، بژموده، بزموده) - هرمزد

نوشین روان ۷۱۲، ۹۷۰، ۹۸۴، ۱۰۲۱،

۱۰۲۸، ۱۰۲۹، ۱۰۳۵، ۱۰۳۶، ۱۰۳۸،

۱۰۴۴، ۱۰۵۷، ۱۰۶۹، ۱۰۸۳، ۱۱۰۱،

۱۱۰۶، ۱۱۱۷، ۱۱۷۸، ۱۱۸۱، ۱۱۹۶،

۱۲۰۶، ۱۲۱۲، ۱۳۰۵، ۱۳۱۰، ۱۳۱۲،

۱۳۱۴، ۱۳۴۰، ۱۳۴۳، ۱۳۶۲، ۱۳۶۵،

۱۵۵۱، ۱۵۵۳، ۱۷۲۰

پرویز (نیز - خسرو^۲) - هرمزد نوشین روان ۲۳۹،

۲۴۱، ۲۴۵، ۲۵۱، ۱۶۸۱ پ، ۱۷۲۵ پ،

۱۷۳۷ پ، ۱۷۵۶ پ، ۱۹۱۸ پ (۲)

پرویز خسرو (- خسرو^۲) - هرمزد نوشین روان

۱۶۷۹

پلاش (- بلاش) - پیروز یزدگرد ۴۵ پ، ۴۷ پ،

۱۳۶ پ بلاش پیروز پ، ۲۳ پ، ۳۰ پ،

۳۸ پ، ۱۷۲ پ، ۱۷۵ پ، ۱۸۵ پ، ۱۸۹ پ

ییداگشسپ (-بنداگشسپ) - هرمزد نوشین روان

۴۶۴ پ، ۸۰۷ پ، ۱۵۴۰ پ، ۱۵۸۹ پ،

۱۵۹۱ پ

پیران (پیران ویسه) - هرمزد نوشین روان ۴۹۰ پ

پیروز^۱ - یزدگرد بهرام گور ۲۲ هرمزد یزدگرد ۲،

۱۱، ۱۳، ۱۶، ۱۸۴ پ پیروز یزدگرد ۲۰، ۳۵،

۴۳، ۴۴، ۴۷، ۴۷ پ، ۵۳، ۵۹، ۶۹، ۸۱، ۹۳، ۹۸،

۵۹۳، ۵۹۴، ۵۹۹، ۶۰۴، ۶۲۷، ۶۳۲، ۶۴۷،

۶۵۳، ۶۵۵، ۶۷۴، ۶۸۸، ۶۹۴، ۷۰۸، ۷۷۸ پ،

۷۸۵، ۷۸۶، ۷۹۴، ۷۹۷، ۸۱۶ پ، ۸۲۱، ۸۲۳،

۸۲۸، ۸۲۹، ۸۴۰، ۸۴۴، ۸۴۷، ۸۴۴ پ، ۸۸۶،

۸۹۱ پ، ۹۰۱، ۹۰۵، ۹۱۴، ۹۱۴، ۹۲۵، ۹۳۵، ۹۸۰،

۹۸۷ پ، ۹۹۰، ۹۹۴، ۱۰۱۳، ۱۰۱۸، ۱۰۲۴،

۱۰۳۵، ۱۰۴۷، ۱۰۵۰، ۱۰۵۱، ۱۰۶۰،

۱۰۶۲، ۱۰۶۶، ۱۱۰۰، ۱۱۵۶، ۱۱۵۸،

۱۱۹۹، ۱۲۰۰، ۱۲۰۳، ۱۲۱۲، ۱۲۱۹،

۱۲۲۱، ۱۲۳۳، ۱۲۳۶، ۱۲۴۵، ۱۲۵۲،

۱۲۵۴، ۱۲۶۶، ۱۲۸۴، ۱۳۲۲ پ، ۱۳۶۴،

۱۳۶۷، ۱۳۷۰، ۱۳۷۲، ۱۳۸۳، ۱۳۸۷،

۱۴۰۹، ۱۴۱۲، ۱۴۱۸، ۱۴۲۱، ۱۴۲۲،

۱۴۲۳، ۱۴۲۶، ۱۴۴۲، ۱۴۴۹، ۱۴۵۱،

۱۴۵۴، ۱۴۷۶، ۱۴۸۰، ۱۴۸۲، ۱۴۸۸،

۱۵۰۲، ۱۵۰۴، ۱۵۰۹، ۱۵۱۶، ۱۵۱۷،

۱۵۲۶، ۱۵۲۷، ۱۵۶۱، ۱۵۷۷، ۱۵۹۷،

۱۶۰۹، ۱۶۱۸، ۱۶۵۸، ۱۶۸۱، ۱۶۸۵،

۱۶۸۷، ۱۶۹۱، ۱۷۰۲، ۱۷۰۸ پ (۶)،

۱۷۲۵ پ، ۱۷۷۷، ۱۸۵۱، ۱۸۵۴، ۱۸۵۶،

۱۸۶۹، ۱۸۷۴۳ پ

بهرام آذر مهان - هرمزد نوشین روان ۱۴۶، ۱۵۵،

۱۶۲، ۱۶۴، ۱۶۶، ۱۶۹، ۱۷۵، ۱۹۰،

۱۹۶۳ پ، ۱۹۸، ۲۱۹، ۲۲۱، ۲۲۱ پ، ۲۲۴،

بهرام^۱ (- بهرام، چوبینه، چوبین) - هرمزد

نوشین روان ۴۰۳

بهرام^۲ (از سرداران بهرام چوبینه) - هرمزد

نوشین روان ۴۵۸، ۹۱۸، ۹۲۱، ۹۲۵، ۱۵۴۰،

۱۵۸۴، ۱۵۸۶

بهرام گور - پیروز یزدگرد ۵۰، ۵۷، ۶۰

نوشین روان ۱۸۵۴، ۲۳۱۰

بهباد - قباد ۳۱۸

رستم (نیز - تهمتن) - هرمزد نوشین روان ۴۸۷،
۵۱۳، ۵۱۶، ۵۱۸، ۸۳۵۲، ۸۴۳۲، ۹۸۱،
۱۶۳۳، ۱۶۳۰

رَشَوَاد - نوشین روان ۵۶۳
رودگی - نوشین روان ۳۵۰۹

زادفرخ (نیز - رادفرخ) - نوشین روان ۱۵۰۹
هرمزد نوشین روان ۴۰۱

زردشت - قباد ۳۱۱

زردهشت ۱ - نوشین روان ۷۵۳

زودهشت ۲ (موبد موبدان هرمزد) - هرمزد
نوشین روان ۱۰۸، ۱۷۴

زرمهر - قباد ۱۲۶، ۱۲۹، ۱۳۵، ۱۳۸، ۱۴۴، ۱۵۳،
۱۵۷، ۱۹۹، ۳۱۸ هرمزد نوشین روان
۱۶۵۰، ۱۶۵۱

زَروان - نوشین روان ۱۵۹۴، ۱۶۰۱، ۱۶۰۶،
۱۶۱۳، ۱۶۱۸، ۱۶۲۹، ۱۶۳۳، ۱۶۳۷،
۱۶۵۱، ۱۶۵۵، ۱۶۶۹، ۱۶۷۴، ۱۶۷۵،
۱۶۸۲، ۱۶۸۵، ۱۶۸۸، ۱۶۹۵، ۱۷۰۰،
۱۷۱۶، ۱۷۰۵

ساسان (= ساسانیان) - نوشین روان ۲۹۹ هرمزد
نوشین روان ۱۷۲۹

ساسانیان - نوشین روان ۴۵۰۲ هرمزد نوشین روان
۱۷۲۹

سام اسفندیار - هرمزد نوشین روان ۱۷۵۵
ساوه (از مهران زمان نوشین روان) - نوشین روان
۱۵۱۱

ساوه شاه - هرمزد نوشین روان ۲۷۶، ۲۷۷، ۳۰۸،
۳۱۰، ۳۱۱، ۳۱۶، ۳۳۷، ۳۴۳، ۴۱۹، ۴۲۰،
۴۴۱، ۴۷۷، ۵۵۳، ۵۸۶، ۶۰۰، ۶۰۵، ۶۰۷،
۶۱۷، ۶۲۶، ۶۳۴، ۶۳۹، ۶۵۰، ۶۶۶، ۶۷۹

۶۹۳، ۷۰۵، ۷۷۴، ۷۹۳، ۷۹۶، ۸۱۰، ۸۳۱،
۸۳۶، ۸۴۴، ۸۸۱، ۸۸۴، ۸۸۶، ۸۹۰، ۸۹۷،
۹۳۷، ۹۶۵، ۹۹۵، ۹۹۸، ۱۰۲۰، ۱۰۲۵،
۱۰۴۸، ۱۰۷۸، ۱۱۱۹، ۱۵۵۱، ۱۵۵۳،
۱۶۵۵، ۱۷۲۰

سرخاب (- سوفرای) - پیروز یزدگرد ۴۶

سرفرای (سرفرا - سوفرای)

سرفزای (سرفزا - سوفرای)

سروش - هرمزد نوشین روان ۱۷۱۸

شَقَف - نوشین روان ۹۴۳

سکندر (- اسکندر) - نوشین روان ۵۰۰

شکویا - نوشین روان ۷۸۶، ۹۵۷، ۱۴۵۱ (۳)

سنجه - نوشین روان ۱۷۹۰

سوقرائی (- سوفرای) - بلائین پیروز ۱۵۹،
۱۸۰

سوفرای (سوفرا؛ نیز - سوفزای)، (سرفزای)،
سرفزای، (سوقزای)، سرخاب، سهراب -
پیروز یزدگرد ۴۶ بلائین پیروز ۲۴، ۲۷،
۴۳، ۶۱، ۶۶، ۸۲، ۸۶، ۹۵، ۹۷، ۱۰۰، ۱۰۶،
۱۱۳، ۱۲۷، ۱۳۲، ۱۵۹، ۱۷۳، ۱۸۰، ۱۸۳

قباد ۲۴، ۲۶، ۲۸، ۳۷، ۴۹، ۶۳، ۶۵، ۷۸، ۸۱

۱۰۴، ۱۱۶، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۸ هرمزد
نوشین روان ۱۶۴۱، ۱۶۴۷

سوفزای (سوفزا - سوفرای)

سوقزای (سوقزا - سوفرای)

سهراب (- سوفرای) - پیروز یزدگرد ۴۶

سیاوخش (نیز - سیاوش) - هرمزد نوشین روان
۱۳۳۲

سیاوش - هرمزد نوشین روان ۴۹۰، ۹۱۹، ۱۲۷۸،
۱۵۴۰

سیماره بُرَیزین - سیماه بُرَیزین

سیماره بُرَیزین - سیماه بُرَیزین

- طوس - هرمزد نوشین روان ۱۶۳۸
 طهمورثی - نوشین روان ۹۰۷
 عاتفر - غاتفر
 عباس - هرمزد نوشین روان ۲۹۳
 عرب - نوشین روان ۴۲۷
 عَزَبَر - قباد ۳۱۳ نوشین روان ۷۵۳
 علی (ع) - نوشین روان ۹۸۰
 عمرو (نیز - حمزه) - هرمزد نوشین روان ۲۹۳
 غاتفر (نیز - عاتفر) - نوشین روان ۱۷۷۶، ۱۷۷۹، ۱۷۹۲، ۱۸۰۱، ۱۸۱۲، ۱۸۲۷، ۱۸۵۳، ۱۸۵۸، ۱۸۷۴، ۱۹۶۲
 فرآیین - قباد ۳۱۸
 فرفوروس - فرفوروس
 فرفوروس (نیز - فرفوروس، فرفوروس، فرفوروس، فرفوروس) - نوشین روان ۶۱۹، ۶۳۰، ۶۹۸
 فرفوروس - فرفوروس
 فرفوروس - فرفوروس
 فرهاد - نوشین روان ۵۴۷
 فریدون (نیز - آفریدون) - قباد ۳۱۳ هرمزد نوشین روان ۹۴۴
 فغانیش ۱ - هرمزد یزدگرد ۴، ۵
 فغانیش ۲ - نوشین روان ۱۸۳۶، ۱۹۱۱، ۲۳۱۳، ۲۳۲۷
 فغانی (نیز - فغانیش ۱) - هرمزد یزدگرد ۸، ۸
 فقفور - نوشین روان ۱۹۵۹، ۲۰۱۶، ۲۰۱۶، ۲۱۶۱، ۳۱۰۵
 هرمزد نوشین روان ۳۶۲، ۶۲۰، ۶۲۶، ۶۲۹
 ۷۷۵، ۶۳۶
 فور - نوشین روان ۲۸۵۰
- سیماه بُرژین (نیز - سیماه بُرژین، سیماوه بُرژین، سیماوه برژین) - هرمزد نوشین روان ۱۵۱، ۱۵۴، ۱۶۲، ۱۶۴، ۱۶۹، ۱۷۲، ۱۸۸
 سیماه بُرژین - سیماه برژین
 شاپور (از بزرگان زمان نوشین روان) -
 نوشین روان ۱۳۸۳، ۱۴۴۳
 شاپور اَرَمَزَد - نوشین روان ۲۳۰۷
 شاپور رازی - قباد ۴۹، ۵۲، ۵۶، ۵۷ (شاپور مهرک نژاد)، ۶۶، ۷۳، ۷۵، ۸۱، ۸۴، ۹۹
 شادان برژین - نوشین روان ۳۳۸۳
 شاهک - هرمزد نوشین روان ۱۳۳۴، ۱۳۳۵
 شاهی (نیز - ماهوی) - نوشین روان ۲۸۴۸۲
 شماس - نوشین روان ۸۹۶
 شَمَن - نوشین روان ۱۰۴۸
 شیرزیل - هرمزد نوشین روان ۱۷۵۳
 شیروی بهرام - نوشین روان ۵۴۶، ۷۳۴، ۷۳۶
 ضحاک - قباد ۱۸۲ نوشین روان ۸۱۳
- طلخند - طلخند
 طلخند (نیز - طلخند) - نوشین روان ۲۸۴۷، ۲۸۷۶، ۲۹۲۱، ۲۹۴۴، ۲۹۶۲، ۲۹۷۶، ۲۹۹۸، ۳۰۰۱، ۳۰۰۵، ۳۰۱۰، ۳۰۲۰، ۳۰۲۶، ۳۰۲۸، ۳۰۳۳، ۳۰۴۷، ۳۰۴۹، ۳۰۶۲، ۳۰۷۹، ۳۰۹۸، ۳۱۰۷، ۳۱۱۵، ۳۱۱۷، ۳۱۴۳، ۳۱۴۶، ۳۱۵۰، ۳۱۵۳، ۳۱۶۵، ۳۱۷۶، ۳۱۸۰، ۳۲۱۹، ۳۲۳۶، ۳۲۵۴، ۳۲۵۵، ۳۲۷۶، ۳۲۸۱، ۳۲۸۴، ۳۲۹۵، ۳۳۰۴، ۳۳۰۵، ۳۳۰۷، ۳۳۱۰، ۳۳۳۴، ۳۳۳۶، ۳۳۷۷، ۳۳۷۹، ۳۳۸۱

قارن- هرمزد نوشین روان ۱۶۴۱

قباد (نیز - کیتباد ۲)- پیروز یزدگرد ۴۳، ۱۱۸،
۱۲۴، ۱۳۳ بلاش پیروز ۱۳۷، ۱۳۸، ۱۴۲،
۱۴۷، ۱۵۵، ۱۶۰، ۱۶۸، ۱۷۲، ۱۷۵، ۱۸۸،
۱۸۹ قباد ۱، ۲۴، ۳۸، ۱۰۰۲، ۱۱۶، ۱۱۷،
۱۲۱، ۱۲۳، ۱۳۰، ۱۳۹، ۱۵۹، ۱۶۱، ۱۷۱،
۱۷۸، ۱۸۱، ۱۸۴، ۱۹۰، ۲۱۰، ۲۱۳، ۲۲۱،
۲۴۱، ۲۴۵، ۲۴۸، ۲۵۸، ۲۷۱، ۲۷۹، ۲۹۶،
۳۰۹، ۳۳۴، ۳۶۳، ۳۶۸، ۳۷۳، ۳۸۰،
نوشین روان ۸۱، ۱۱۱، ۳۸۷، ۳۸۷۶،
۴۱۲۷، ۴۲۸۲، ۴۴۵۶، ۴۴۶۴ هرمزد
نوشین روان ۱۶۴۵، ۱۶۴۷، ۱۶۴۹

قراخان- نوشین روان ۳۸۳۲

قیصر- نوشین روان ۴۳۵، ۴۳۸، ۴۴۱، ۴۴۴، ۴۵۴۲،
۴۶۱، ۴۶۷، ۴۷۲، ۴۷۳، ۴۷۵، ۴۷۹، ۴۸۸،
۵۰۸، ۵۱۲، ۵۰۳، ۶۰۸، ۶۱۵، ۶۱۵ (۲، ۱)،
۶۱۷، ۶۵۷، ۶۶۹، ۶۷۲، ۶۹۹، ۷۰۱، ۷۰۴،
۷۰۶، ۷۱۴، ۷۲۰، ۷۳۵، ۷۳۵، ۷۸۹، ۷۹۰،
۸۳۶، ۸۳۷، ۸۵۰، ۹۱۱، ۹۱۱، ۱۸۳۳، ۲۳۶۴،
۳۳۶۸، ۳۶۰۱، ۳۶۰۸، ۳۶۲۶، ۳۶۵۵،
۳۶۵۷، ۳۶۶۴، ۳۶۶۶، ۳۷۸۲، ۴۱۳۰،
۴۱۴۰، ۴۱۴۱، ۴۱۴۴، ۴۱۴۶، ۴۱۵۰،
۴۱۵۱ (۱، ۴)، ۴۱۵۳، ۴۱۵۶، ۴۱۵۹،
۴۱۶۴، ۴۱۷۹، ۴۱۸۹، ۴۲۶۴، ۴۲۷۲،
۴۲۷۶، ۴۲۸۳، ۴۲۹۶، ۴۳۰۰ (۱، ۵، ۶)،
۱۵، ۱۹، ۲۴، ۲۶، ۳۰) هرمزد نوشین روان
۲۸۵، ۲۸۷، ۲۸۷، ۳۲۴، ۳۲۷، ۳۲۹

کزاسپ- نوشین روان ۳۷۷۴

کزبان (- گوزبان) - نوشین روان ۲۶۶۶ پ

کسری (نیز - نوشین روان، خسرو ۱) - قباد ۱۸۰،
۲۰۰، ۲۸۵، ۲۹۴، ۲۹۶، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۲،
۳۰۴، ۳۰۸، ۳۰۹، ۳۲۵، ۳۳۹، ۳۴۲، ۳۴۵،
۳۵۰، ۳۵۶، ۳۶۳، ۳۶۴، ۳۷۷، ۳۸۰،
نوشین روان ۱۵، ۸۴، ۱۰۹، ۱۷۸، ۱۸۹،
۲۰۲، ۲۱۵، ۲۹۴، ۳۵۱، ۳۸۱، ۴۶۱، ۴۷۴،
۴۸۹، ۴۹۱، ۵۰۴، ۵۶۳، ۶۰۴، ۶۵۲، ۶۹۹،
۷۰۳، ۷۱۸، ۷۳۹، ۷۶۴، ۷۷۳، ۷۸۲، ۷۸۸،
۷۹۲، ۸۰۹، ۸۱۵، ۸۲۱، ۸۸۸، ۹۱۶، ۹۲۰،
۹۲۹، ۹۹۱، ۱۰۰۴، ۱۰۳۱، ۱۰۳۶، ۱۰۴۵،
۱۰۴۶، ۱۰۶۹، ۱۰۹۱، ۱۱۲۷، ۱۵۰۵،
۱۵۱۲، ۱۵۶۶، ۱۵۷۷، ۱۶۲۳، ۱۶۵۶،
۱۶۸۶، ۱۷۳۲، ۱۷۵۰، ۱۷۵۸، ۱۷۶۱،
۱۸۲۷، ۱۸۴۵، ۱۹۲۸، ۱۹۵۰، ۲۰۳۶،
۲۰۹۲، ۲۱۳۱، ۲۱۵۴، ۲۲۵۰، ۲۲۷۴،
۲۲۸۸، ۲۳۱۴، ۲۳۵۶، ۲۳۶۲، ۲۳۸۷،
۲۴۷۰، ۲۴۷۶، ۲۴۸۱، ۲۵۳۸، ۲۵۶۴،
۲۵۶۷، ۲۵۶۹، ۲۶۱۶، ۲۶۲۶، ۲۶۵۴،
۲۶۸۰، ۲۷۴۶، ۲۸۰۸، ۲۸۴۳، ۳۳۸۲،
۳۴۰۹، ۳۴۸۲، ۳۵۱۹، ۳۵۴۳، ۳۶۰۰،
۳۶۵۲، ۳۶۹۰، ۳۸۶۶، ۴۱۲۹، ۴۱۳۱،
۴۱۳۶، ۴۱۴۴، ۴۱۴۶، ۴۱۵۱ (۵)،
۴۱۵۲، ۴۱۷۳، ۴۲۶۶، ۴۳۰۰ (۴، ۷، ۱۶)،
۱۹، ۲۲، ۲۴، ۲۵، ۳۱۰، ۳۳۲، ۴۴۴، ۴۵۱۴،
هرمزد نوشین روان ۱۷۷، ۲۲۲، ۹۴۱،
۱۶۶۳، ۱۷۵۳ پ

کسانی- نوشین روان ۱۸۰۶

کنارنگ- نوشین روان ۱۳۲۶

کوجیان (- کوفجی) - نوشین روان ۳۹۸ پ

کوج (- کوفجی) - نوشین روان ۴۰۲، ۱۷۴۴ پ

کاموس- هرمزد نوشین روان ۸۳۵، ۸۴۳ پ

کاوس- نوشین روان ۳۸۴۱ هرمزد نوشین روان

۴۸۶، ۴۸۷، ۱۶۲۷، ۱۶۳۸

کرچیان (- کوفجی) - نوشین روان ۳۹۸ پ

- ۳۰۰۵، ۳۰۲۶، ۳۰۳۴، ۳۰۴۵، ۳۰۴۸،
 ۳۰۶۳، ۳۰۷۳، ۳۰۷۶، ۳۰۷۹، ۳۰۹۸۲،
 ۳۱۰۷، ۳۱۱۹، ۳۱۳۹، ۳۱۵۶، ۳۱۶۵،
 ۳۱۷۱، ۳۱۷۶، ۳۱۸۶، ۳۱۸۸، ۳۱۸۹،
 ۳۲۱۸، ۳۲۱۸، ۳۲۱۹، ۳۲۲۱، ۳۲۲۲،
 ۳۲۳۷، ۳۲۵۷، ۳۲۷۶، ۳۲۷۸، ۳۲۷۹،
 ۳۳۰۳، ۳۳۰۵، ۳۳۰۶، ۳۳۱۰، ۳۳۱۵،
 ۳۳۳۲، ۳۳۳۶، ۳۳۳۸، ۳۳۴۴، ۳۳۷۶،
 گودرز-هرمز نوشتین روان ۱۶۳۸، ۱۶۳۸،
 گودرز کشاورگان-هرمز نوشتین روان ۴۸۹
 گیل-نوشتین روان ۳۷۱۳، ۴۲۳، ۴۰۷، ۴
 گیلی-نوشتین روان ۱۹۷۲
 گیو-هرمز نوشتین روان ۱۶۳۸
 گیومرتی-نوشتین روان ۹۰۷
 لوج (-کوفج) -نوشتین روان ۴۰۲ پ
 لوچیان (-کوفجی) -نوشتین روان ۳۹۸ پ
 لهراسپ-هرمز نوشتین روان ۱۲۸۰۲، ۳۲۰،
 ۱۷۵۵
 ماخ (نیز = تاج) -هرمز نوشتین روان ۱۶
 مأمون-نوشتین روان ۳۵۰۱
 ماه آذر-هرمز نوشتین روان ۶۸
 ماهوی (-شاهوی) -نوشتین روان ۲۸۴۸۲ پ
 مای-نوشتین روان ۲۸۷۲، ۲۸۷۸، ۲۸۸۰،
 ۲۹۳۶، ۲۹۶۳، ۳۰۱۶، ۳۰۲۳
 محمد (ص) -نوشتین روان ۳۸۶۲
 محمد علیه السلام- قباد ۳۸۰ پ
 محمود (= پادشاه غزنوی) -نوشتین روان ۹۸۰ پ
 (3)، ۳۵۱۳، ۳۸۶۲، ۳۸۶۴، ۴۱۲۷ پ
 مزدک- قباد ۲۱۲، ۲۱۸، ۲۳۱، ۲۴۱، ۲۴۷، ۲۶۱،
 ۲۷۶، ۲۷۹، ۲۸۰، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۹۵، ۲۹۶،
- کوچ (نیز = کوفج) -نوشتین روان ۲۳۵۲
 کوفج-نوشتین روان ۱۷۴۴، ۲۳۵۲،
 کوفجی -نوشتین روان ۳۹۸ (بندهای کرفجان)
 کیان- قباد ۲۰۸، نوشتین روان ۴۹۷، ۴۵۰۲، هرمز
 نوشتین روان ۱۴۰۴ پ
 کیخسرو- بلاش پیروز ۳۷ نوشتین روان ۲۳۰۲
 هرمز نوشتین روان ۱۲۸۱، ۱۲۸۰ پ
 کی شاه (-گرشاه) -نوشتین روان ۴۳۳۱ پ
 کیقبادا- بلاش پیروز ۳۷ هرمز نوشتین روان
 ۱۶۷۷، ۱۲۸۱ پ
 کیقبادا۲ (نیز = قباد) - پیروز یزدگرد ۱۲۴ پ بلاش
 پیروز ۱۳۴، ۱۶۵، قباد ۳۵، ۴۲، ۵۱، ۵۷،
 ۱۶۵، ۱۹۳، ۲۱۷، ۲۳۳ نوشتین روان ۴۷۴
 هرمز نوشتین روان ۲۲۲، ۱۵۰۶، ۱۶۴۸ پ
 کیومرث (-گرشاه) -نوشتین روان ۴۳۳۱ پ
 گردیه-هرمز نوشتین روان ۱۵۶۱، ۱۵۶۶، ۱۶۱۰،
 ۱۶۸۲
 گرزبان (نیز = گرزبان) -نوشتین روان ۲۶۶۶
 گرشاه (نیز = کی شاه، کیومرث) -نوشتین روان
 ۴۳۰
 گستهتم-هرمز نوشتین روان ۱۷۷۴، ۱۸۷۵، ۱۸۸۱،
 ۱۸۸۳، ۱۸۹۱، ۱۹۰۲ پ
 گشتاسپ-نوشتین روان ۲۳۰۴ هرمز نوشتین روان
 ۱۲۸۰، ۳۲۰
 گشسپ ۱-نوشتین روان ۵۴۸، ۳۷۶۰
 گشسپ ۲-هرمز نوشتین روان ۴۰۳، ۱۵۲۶، ۱۶۵۸
 گشسپ ۳ (-آیین گشسپ) -هرمز نوشتین روان
 ۱۷۹۲ پ
 گؤ-نوشتین روان ۲۸۵۹، ۲۸۶۱، ۲۸۶۲، ۲۸۷۴،
 ۲۸۷۷، ۲۹۱۹، ۲۹۴۳، ۲۹۴۵، ۲۹۵۰،
 ۲۹۶۲، ۲۹۷۵۲، ۲۹۹۹۸، ۳۰۰۱، ۳۰۰۲،

فهرست نام جای‌ها

- اسپهان-نوشین‌روان ۷۲
 اسطخر (نیز ← سطرخر، اصطخر)- قباد ۳۰۶
 هرمزد‌نوشین‌روان ۲۲۹
 اسطخر (- اصطخر)- قباد ۳۰۶ پ هرمزد
 نوشین‌روان ۱۴۰۷۲ پ
 الان-نوشین‌روان ۳۸۶، ۳۵۷، ۳۳۵
 اندیوشهر-نوشین‌روان ۱۷۳۲
 انطاکیه (نیز ← انطالیه)-نوشین‌روان ۶۶۱، ۶۷۵
 ۶۹۷، ۶۸۰
 انطالیه ← انطاکیه
 اهواز-قباد ۱۴۸، ۱۵۶، ۱۷۶، ۲۰۹ نوشین‌روان
 ۷۵، ۷۸۸ پ هرمزد نوشین‌روان ۴۷۳،
 ۱۷۵۴ پ
 ایران (ایرانیان)- یزدگرد بهرام گور ۲۰ پیروز
 یزدگرد ۱۷، ۵۱، ۵۳، ۱۲۷، ۱۳۴، ۱۳۸، ۱۴۰،
 بلاش پیروز ۱۱۰، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۳۱،
 ۱۳۳، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۷، ۱۵۶، ۱۶۶، ۱۶۹،
 ۱۷۰، ۱۸۲، ۱۸۳، ۲۴، ۳۶، ۴۶، ۶۵، ۹۰، ۱۰۷،
 ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۱۴، ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۶۶، ۱۸۶،
 ۱۸۷، ۲۰۲، ۲۱۶، ۲۳۱، ۲۹۴، ۳۳۰
- آذربایجان-نوشین‌روان ۲۷۳، ۵۲۲، ۲۳۵۰
 هرمزد‌نوشین‌روان ۷۴۹
 آذریناه (آتشکده؟)-هرمزد‌نوشین‌روان ۱۳۴۷
 آذرگشسپ (آتشکده)-نوشین‌روان ۵۲۳، ۲۳۷۳،
 ۲۴۲۱ هرمزد‌نوشین‌روان ۱۷۶۱، ۱۷۶۶،
 ۱۷۶۹ (آذر)، ۱۷۹۲ پ، ۱۹۰۲
 آرایش‌روم-نوشین‌روان ۶۰۴، ۶۱۵، ۲۳۹۹
 آمل-نوشین‌روان ۳۶
 آموی-نوشین‌روان ۱۷۹۴، ۲۲۶۶، ۲۲۹۶، ۲۳۰۰
 آوازه (نام دز پرموده؛ ز: افراز)-هرمزد
 نوشین‌روان ۱۰۲۹، ۱۱۰۷، ۱۲۷۷، ۱۳۲۰ پ
- ارن (ارن، ازن؛ بندری: آرز)- قباد ۲۱۰
 اردبیل (نیز ← اردویل)- پیروز یزدگرد ۳۹
 نوشین‌روان ۷۴ هرمزد‌نوشین‌روان ۲۹۱،
 ۴۰۵، ۴۰۷، ۱۹۱۲
 اردن-نوشین‌روان ۷۳۸، ۷۶۱
 اردویل ← اردبیل
 ارمینیه-نوشین‌روان ۷۴ هرمزد‌نوشین‌روان
 ۲۹۱، ۳۳۴

- چاچ- پیروز یزدگرد ۹۶ نوشین روان ۱۰۵۳،
۱۷۶۰، ۱۷۹۱، ۱۸۴۸، ۱۸۵۶، ۱۹۶۲،
۲۰۱۸، ۲۱۱۰، ۲۱۱۶، ۲۱۱۶، ۲۲۸۳، ۲۲۹۶،
۲۲۹۸ هرمزد نوشین روان ۸۹۳، ۸۹۴
- چغانی- هرمزد یزدگرد ۴ قباد ۱۶۹، ۱۷۲
نوشین روان ۱۸۳۵، ۱۸۴۰، ۲۲۹۹
- چین^۱ (چینی)- بلائین پیروز ۱۲۶، ۱۷۶ قباد ۱۸۹
نوشین روان ۲۸۷، ۹۱۸، ۱۷۵۹، ۱۷۶۷،
۱۷۶۸، ۱۷۶۹، ۱۷۷۷، ۱۷۸۵، ۱۷۸۶،
۱۷۸۷، ۱۷۹۰، ۱۷۹۲، ۱۸۲۶، ۱۸۳۱،
۱۸۳۷، ۱۸۴۷، ۱۸۴۸، ۱۸۴۹، ۱۸۶۱،
۱۸۹۵، ۱۹۱۱، ۱۹۲۰، ۱۹۳۰، ۱۹۳۳،
۱۹۳۴، ۱۹۴۸، ۱۹۵۴، ۱۹۵۹، ۱۹۶۴،
۲۰۱۱، ۲۰۳۴، ۲۰۴۱، ۲۰۵۶، ۲۰۸۸،
۲۰۹۵، ۲۱۰۴، ۲۱۱۵، ۲۱۲۰، ۲۱۲۱،
۲۱۲۵، ۲۱۲۷، ۲۱۳۰، ۲۱۳۲، ۲۱۴۳،
۲۱۶۱، ۲۱۶۶، ۲۱۸۰، ۲۱۹۷، ۲۲۱۷،
۲۲۲۸، ۲۲۳۱، ۲۲۳۴، ۲۲۵۴، ۲۲۶۳،
۲۲۶۸، ۲۲۸۱، ۲۲۹۱، ۲۲۹۳، ۲۳۴۶،
۲۳۶۵، ۲۳۸۶، ۲۳۹۸، ۲۴۰۷، ۲۴۷۶،
۲۷۶۸، ۲۸۵۲، ۲۸۷۱، ۳۰۵۶، ۳۲۹۷،
۴۱۶۴، ۴۲۷۷، ۴۴۴۳ هرمزد نوشین روان
۳۲۰، ۳۵۲، ۳۵۶، ۳۶۲، ۴۷۸، ۶۲۹، ۶۷۹،
۹۶۶، ۹۷۳، ۱۱۱۸، ۱۱۵۸، ۱۱۶۵، ۱۱۶۸،
۱۲۳۷، ۱۳۴۲، ۱۳۶۲، ۱۳۷۲، ۱۳۸۴،
۱۴۶۰، ۱۷۰۷، ۱۷۰۸، ۱۷۰۸ (۲)
- چین^۲ (دریای)- نوشین روان ۲۰۲۱، ۳۲۳۲
- حلب- نوشین روان ۴۱۹۰، ۴۱۹۱، ۴۱۹۵
حلوان- قباد ۲۱۰
خنجست - خنجست
- ختلان- نوشین روان ۱۷۹۵، ۲۲۹۹
ختن- نوشین روان ۱۷۸۷، ۱۸۴۸، ۲۲۹۶، ۲۳۱۷،
خراسان- نوشین روان ۷۱، ۲۹۹، ۱۸۸۰، ۱۸۹۳،
۳۷۷۳ هرمزد نوشین روان ۱۸، ۳۰۹،
۱۷۱۰، ۱۷۱۰ پ
خره‌ی اردشیر- قباد ۳۰۵
خزر- نوشین روان ۷۵ هرمزد نوشین روان ۲۸۹،
۳۳۴، ۳۳۲، ۳۰۵
- خنجست (نیز - خنجست)- هرمزد نوشین روان
۱۷۵۴
- خوارزم- نوشین روان ۳۲۰، ۲۳۰۰
خورآسان (= خراسان)- هرمزد نوشین روان
۱۷۱۰ پ
خوزیان- هرمزد نوشین روان ۵۷۱
- دامغان- هرمزد نوشین روان ۵۸۳ پ
دشتِ دلیران (عربستان؟)- نوشین روان ۱۹۱۹
دشتِ سواران نیزه‌گزار (= عربستان)- هرمزد
نوشین روان ۲۹۲
دشتِ سواران نیزه‌وران (= عربستان)-
نوشین روان ۵۰۲، ۱۹۷۹
دشتِ نیزه‌وران (= عربستان)- نوشین روان ۴۵۸،
۴۶۸ هرمزد نوشین روان ۱۷۵۸
دَکیر (بندهای: زبیر)- نوشین روان ۲۸۶۸، ۲۸۶۹،
۲۸۷۰، ۲۸۷۲، ۲۹۳۶، ۳۳۴۱
- دیلیم- نوشین روان ۴۰۷، ۴۲۳
دیلغان- نوشین روان ۲۳۵۱
- رای- نوشین روان ۲۶۷۸
- روم (رومیان، رومی)- قباد ۱۸۹، ۲۰۳، ۲۰۴
نوشین روان ۷۶، ۲۸۲، ۳۳۵، ۴۳۷، ۴۴۳،
۴۳۵، ۴۴۰، ۴۵۲، ۴۶۹، ۴۷۰، ۴۷۲، ۴۹۷،

- کروشان (- کورستان) - نوشین روان ۱۸۶۰،
 ۲۳۱۶
 کشمیر - نوشین روان ۲۸۵۲، ۲۸۷۱، ۳۱۰۵، ۳۲۳۲،
 ۳۳۴۱
 کُشمیَهَن - بلائین پیروز ۸۲
 کوزستان (نیز - کروسان، کروشان، کورشان) -
 نوشین روان ۱۸۶۰، ۲۳۱۶
 کورشان (- کورستان) - نوشین روان ۱۸۶۰
 گرگان - نوشین روان ۳۰۴، ۳۰۶، ۱۹۱۴، ۱۹۱۶،
 ۱۹۲۸، ۲۲۶۷، ۲۲۹۰، ۲۳۴۰، ۳۷۱۲،
 ۱۷۵۵
 گل‌زَیون - نوشین روان ۱۷۶۰، ۱۷۸۹، ۱۷۹۱،
 ۱۹۶۳، ۲۳۱۷
 گندشاپور (نیز - جندی‌شاپور) - نوشین روان ۷۵۸،
 ۷۹۰، ۹۷۳
 گیلان - نوشین روان ۳۸۴، ۴۰۷، ۴۰۹، ۴۱۴، ۴۱۹،
 ۴۲۵، ۱۷۴۴، ۲۳۵۱
 ماچین - نوشین روان ۱۹۶۴
 مازندران - نوشین روان ۴۲۱۰
 مای - نوشین روان ۳۳۴۱
 مای مرغ (- مای و مرغ؛ بندری: مای مرغ) -
 نوشین روان ۱۷۹۸
 مای و مرغ (نیز - مای مرغ، مای، مرغ) -
 نوشین روان ۱۷۹۸
 مداین - قباد ۲۰۸ - نوشین روان ۴۲۵، ۶۷۲، ۷۹۲،
 ۷۹۳، ۸۹۳، ۱۹۱۲، ۲۳۸۵، ۳۵۱۹، ۴۱۸۶
 هرمزد نوشین روان ۲۷۲
 مرغ (نیز - مای و مرغ) - نوشین روان ۳۱۸۲،
 ۳۳۴۱
 مرو - بلائین پیروز ۴۴، ۵۴، ۵۶ - نوشین روان
 ۵۴۸، ۱۷۲۶، ۱۷۱۵، ۷۲۵، ۱۷۴۸، ۱۸۳۴،
 ۱۸۷۲
 طبلسون - طبلسون
 عراق - نوشین روان ۷۶
 عثمان - هرمزد نوشین روان ۱۷۵۴
 عقوره - نوشین روان ۴۱۹۰
 غزنین - بلائین پیروز ۲۶
 فارقین - قباد ۲۰۶
 فالینوس - فالینوس
 فرات - هرمزد نوشین روان ۲۹۵
 فسا (- نسا) - نوشین روان ۳۷۹۱
 فالینوس - فالینوس
 فالینوس (نیز - فالینوس، فالینوس) -
 نوشین روان ۶۳۵، ۶۴۰، ۶۵۰، ۶۵۷،
 ۶۹۰، ۶۹۸
 قجقارباشی - قجقارباشی؛ بندری: قجقار
 قجقارباشی (قجقارباشی، قجقارتاشی،
 قجقاقباشی، قجقاقباشی) - نوشین روان
 ۱۷۸۷، ۲۲۸۳
 قم - نوشین روان ۷۲
 قنوج - نوشین روان ۲۶۷۸، ۲۷۱۰، ۲۷۷۴، ۲۷۷۹،
 ۲۷۸۵، ۲۸۱۸، ۲۸۲۳، ۳۴۱۷، ۳۴۷۵
 قنوج (- سروچ) - نوشین روان ۲۳۵۲
 کابلستان (- کاولستان) - بلائین پیروز ۲۶
 کاولستان - بلائین پیروز ۲۶
 کرمان - هرمزد نوشین روان ۱۷۵۵
 کروسان (- کورستان) - نوشین روان ۱۸۶۰

۶۰۲، ۶۰۳، ۶۰۶، ۶۱۱، ۶۶۲، ۶۹۰، ۶۹۴،
 پ ۱۷۱۰، ۹۶۸، ۷۰۷
 همدان - هرمزد نوشین‌روان ۱۸۰۵
 هندوستان (نیز - هند) - نوشین‌روان ۳۷۸، ۳۷۶، ۳۷۱،
 ۳۴۱۴
 هند (هندی) - نوشین‌روان ۲۸۲، ۲۸۷، ۳۳۵، ۳۸۶،
 ۱۷۳۷، ۱۹۳۸، ۱۹۷۴، ۲۲۲۶، ۲۳۹۹،
 ۲۶۶۸، ۲۶۷۴، ۲۶۷۷، ۲۷۴۲، ۲۷۴۴،
 ۲۷۵۰، ۲۷۷۴، ۲۷۷۷، ۲۷۸۳۲، ۲۷۹۲،
 ۲۸۲۶، ۲۸۴۱، ۲۸۴۹، ۲۸۵۱، ۳۰۳۲،
 ۳۰۵۳، ۳۲۵۷، ۳۲۹۷، ۳۳۱۴۲، ۳۳۸۲،
 ۳۳۹۲، ۳۳۹۳، ۳۴۰۲، ۳۴۰۴، ۳۴۰۶،
 (۴)، ۳۴۰۷، ۳۴۳۷، ۳۴۵۴، ۳۴۶۸،
 ۳۴۷۴، ۳۸۶۶، ۴۱۸۴، ۴۲۷۷، هرمزد
 نوشین‌روان ۱۵۸، پ، ۱۷۶، ۱۲۲۳، ۱۳۵۴،
 هیتال - نوشین‌روان ۲۷۶۸، هرمزد نوشین‌روان
 ۱۰۱۸
 یمن - نوشین‌روان ۳۷۳۲، هرمزد نوشین‌روان ۳۷۶

۱۰۰۴، ۱۰۰۵، ۱۰۱۸، ۱۰۳۳، ۲۲۶۶،
 ۳۸۰۳، ۳۸۰۷، هرمزد نوشین‌روان ۲۸۰،
 پ ۱۷۱۰
 مرورود - هرمزد نوشین‌روان ۲۷۹
 مکران - نوشین‌روان ۲۷۶۸
 مندیآ - قباد ۲۰۶
 نسا - نوشین‌روان ۳۷۹۱
 نشابور - هرمزد نوشین‌روان ۱۷۱۰
 نیران (انیران) - قباد ۲۰۲، هرمزد نوشین‌روان ۷۲۴
 نیل (دریای) - نوشین‌روان ۲۰۴۴
 نیروز - نوشین‌روان ۱۷۳۸
 ویس‌گرد - ویسه‌گرد
 ویسه‌گرد (بندهای: واشچرد؛ نیز - ویس‌گرد) -
 هرمزد یزدگرد ۱۰، نوشین‌روان ۱۷۹۵
 هاماوران - هرمزد نوشین‌روان ۴۸۶، ۱۶۳۱
 هری - هرمزد نوشین‌روان ۱۵، ۲۷۶، ۲۷۹، ۵۹۲